

Dios Chũ'o Kũaphũro

Nuevo Testamento en koreguaje

Dios Chu'o Kuaruro

El Nuevo Testamento en el idioma koreguaje de Colombia, S. A.

[coe]

Primera edición: 1982, La Sociedad Bíblica Internacional

Segunda edición: 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Texto: © 1982-2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org/coe

Licencia Creative Commons
Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported)
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Índice

Los evangelios (Jesús cho'osí'ea'me)

<i>título</i>	<i>abreviatura</i>	<i>página</i>
San Mateo Jesús cheja pa'ia cho'osí'ere kuamu.....	(Mt).....	1
San Marcos Jesús cheja pa'ia cho'osí'ere kuamu	(Mr).....	83
San Lucas Jesús cheja pa'ia cho'osí'ere kuamu.....	(Lc).....	130
San Juan Jesús cheja pa'ia cho'osí'ere kuamu	(Jn).....	217
Jesús saosina cho'osí'ea'me kuamu.....	(Hch).....	274
San Pablo Roma vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me	(Ro).....	345
San Pablo Corinto vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me	(1 Co) ...	375
San Pablo Corinto vü'ejoopo pa'inare jo'e chü'o tocha saosi'ea'me.....	(2 Co) ...	408
San Pablo Galacia vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me	(Ga).....	426
San Pablo Efeso vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me.....	(Ef).....	437
San Pablo Filipos vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me.....	(Fil).....	447
San Pablo Colosas vü'ejoopo pa'inare chü'o tocha saosi'ea'me	(Col).....	454
San Pablo Tesalónica vü'ejoopo pa'inare charo chü'o tocha saosi'ea'me.....	(1 Ts).....	461
San Pablo Tesalónica vü'ejoopo pa'inare jo'e chü'o tocha saosi'ea'me.....	(2 Ts)....	468
San Pablo Timoteo'te charo chü'o tocha saosi'ea'me	(1 Ti).....	472
San Pablo Timoteo'te jo'e chü'o tocha saosi'ea'me	(2 Ti)....	480
San Pablo Titore chü'o tocha saosi'ea'me.....	(Tit).....	486
San Pablo Filemonre chü'o tocha saosi'ea'me	(Flm)....	490
Hebreopái chü'o tocha saocojñosi'ea'me.....	(He).....	492
Santiago chü'o tocha saosi'ea'me	(Stg).....	514
San Pedro chara chü'o tocha saosi'ea'me.....	(1 Pe).....	521
San Pedro jo'e chü'o tocha saosi'ea'me.....	(2 Pe)....	529
San Juan charo chü'o tocha saosi'ea'me	(1 Jn)....	534
San Juan jo'e chü'o tocha saosi'ea'me	(2 Jn)....	542
San Juan cuharepacho chü'o tocha saosi'ea'me.....	(3 Jn)....	544
San Judas chü'o tocha saosi'ea'me	(Jud).....	546
San Juan cheja cho'ocojñojañere Diopi ñokuna ñaku tochasi'ea'me	(Ap).....	549
Concordancia Temática		583

*Dios chũ'o tocha jo'kasi'e peore Ûcuau
kũasi'ejekũ maire che'chochũ'oa'me. Maipi asa
cu'ache cho'oche'te ũhasoa'jũ chini kũachejekũ
maire re'oja'che pa'iche chũ'vachũ'oa'me. Mai
Diore cuasanapi repachũ'ore asajũ che'chejũ
pani re'oja'che pa'iche che'chenajejũ si'ache
re'oja'che cho'omasijanaa'me.*

2 Timoteo 3:16-17

San Mateo Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Jesús aipāi pa'isina mamia'me

(Lc 3.23-38)

- 1** ¹ Aperumu pa'isina Jesucristo aipāi paasina mamire kuaju tochasi'ea'me ie. Davina'me Abraham repau aipāi paniasome.
- ² Abraham mamaku Isaac paniasomu.
Isaac mamaku Jacob paniasomu.
Jacob mamachii Judana'me repau cho'jechii paniasome.
- ³ Judá mamachii Farena'me Zara paniasome. Repana puka'ko Tamar paniasomo.
Fares mamaku Esrom paniasomu.
Esrom mamaku Aram paniasomu.
- ⁴ Aram mamaku Aminadab paniasomu.
Aminadab mamaku Naasón paniasomu.
Naasón mamaku Salmón paniasomu.
- ⁵ Salmón mamaku Booz paniasomu. Puka'ko Rahab paniasomo.
Booz mamaku Obed paniasomu. Puka'ko Rut paniasomo.
Obed mamaku Isaí paniasomu.
- ⁶ Isaí mamaku David paniasomu, pāi jainukore chū'usi'ku.
David mamaku Salomón paniasomu. Repau puka'ko chuenisōsi'ku Urías rūjo paniasomo.
- ⁷ Salomón mamaku Roboam paniasomu.
Roboam mamaku Abías paniasomu.
Abías mamaku Asa paniasomu.
- ⁸ Asa mamaku Josafat paniasomu.
Josafat mamaku Joram paniasomu.
Joram mamaku Uzías paniasomu.
- ⁹ Uzías mamaku Jotam paniasomu.
Jotam mamaku Acaz paniasomu.
Acaz mamaku Ezequías paniasomu.
- ¹⁰ Ezequías mamaku Manasés paniasomu.
Manasés mamaku Amón paniasomu.
Amón mamaku Josías paniasomu.
- ¹¹ Josías mamachii Jeconiana'me repau cho'jechii pa'irumuna Babilonia cheja cana sani Israelpāi chēa repana pa'ichejana sasōasome.

¹² Repanare sasōsirumū pa'isina Jesús aipāi mamia'me ie:

Jeconías mamakū Salatiel paniasomū.

Salatiel mamakū Zorobabel paniasomū.

¹³ Zorobabel mamakū Abiud paniasomū.

Abiud mamakū Eliaquim paniasomū.

Eliaquim mamakū Azor paniasomū.

¹⁴ Azor mamakū Sadoc paniasomū.

Sadoc mamakū Aquim paniasomū.

Aquim mamakū Eliud paniasomū.

¹⁵ Eliud mamakū Eleazar paniasomū.

Eleazar mamakū Matán paniasomū.

Matán mamakū Jacob paniasomū.

¹⁶ Jacob mamakū José paniasomū, María ūju pa'isi'kū. Repao María, Jesús, pāi ūcuanukore chū'ua'kū chini Dios Raosi'kū chiicojñoku puka'ko paniasomo.

¹⁷ Abraham pa'irumūpi David pa'irumūjatū'ka repau Abraham jijosina catorcerepana paaju saniasome. Ūcuachi'a David pa'irumūpi Israelpāi Babilonia cheja chēa sacojñorumūjatū'ka David jijosina catorcerepana paaju saniasome. Ūcuachi'a Israelpāi repana Babilonia cheja chēa sacojñorumūpi Dios Raosi'kū Cristo'te jñaarumūjatū'ka repana paasina catorcerepana paaju saniasome.

Jesucristo'te jñaasi'ere kuamu

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo'te jñaasi'e ija'cheasomū: María repau puka'ko Josere pasa chiikojeko so'opi paniasomo. Jā'ata'ni repana chuta'a veja kueñe pa'imarumūna María te'eo pa'ikoji Dios Rekochoji jo'kauna chii suniasomo.

¹⁹ Repaoji chii sunisōona José repao'te paara chiiku re'okujeku, “Pāipi repao chii su'isi'e asa cu'ache i'kajanaa'me repao'te”, chini cuasa chekunare pāi kua jñauma'ñe repao'te rope'e jo'kasōuache cuasaasomū. ²⁰ Jā'aja'ñe cho'ora chini cuasakuta'ni repau uokāisirumūna ángel, Dios raosi'kū rani ija'che i'kaasomū repau'te:

—José, David jijosi'kū, María'te paavajuchuma'ñe veja paajū'u. Repao su'ipu chiipu Dios Rekochoji jo'kauna su'imo repao. ²¹ Chīiva'ure umūva'uni paaja'mo repao. Repao María chīiva'ure jñaasirumū Jesure ve'ojū'u repava'ure. Pāi cu'ache cho'osi'e jūni ro'ikajiaujeku jā'aja'ñe ve'eja'mu repau —chinasomū ángel repau'te.

²² Peore jā'a Diopi i'kauna aperumū Repau chū'o kuasi'kū kuaku tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñesi'kuamū.

²³ Ija'che chiimū repau kuaku tocha jo'kasi'e:

Romichīio umūu'terejē'e ja'me kāima'kopi chii suni, chīiva'ure umūva'uni paaja'mo.

Repava'ure pāi, Emanuelre ve'ojanaa'me, chiimū. (“Emanuel” chiiche “Dios maina'me pa'imū” chiimū.)

²⁴ Ūcuarumū José repau kāni vuisirumū ángel Dios raocojñosi'kū chū'u jo'kasi'e cho'oku, María'te paara chini vejaasomū. ²⁵ Jā'ata'ni repana vejasirumū, chīiva'ure jñaañejatū'ka ja'me kāima'ñe paniasome. Repau

räjo chüiva'ure jñaasirumu José ángel repau'te ra kuasi'ere mami, Jesure ve'oasomu repava'ure.

Ûsuu muiká'ko cana ma'jñoko pa'iche che'chena

Jesure ñañu chini saisi'ere kuamu

2 ¹Herodes chü'arumuna Judea cheja cajoopona Belén vü'ejoopona jñaasiva'uasomu Jesús. Reparumu vañuñji ñsuu muiká'kore pa'iuna umupái repaká'ko pa'ina ma'jñoko pa'iche che'chenajeju ña masi, Jerusalén vü'ejoopona so'opi raniasome. ²Rani tí'a repacheja pa'inare ija'che sēniasaasome repana:

—Chüiva'u, chura jñaasiva'u judiöpái chü'ujava'u, ¿jeechejare pa'iku? Repau'te jñaasi'ere kuaku ñsuu muiká'kore pa'iuna vañuu'te ñasinajeju repava'uni ro're puu ñu'iju pojoñu chini ku'eme chukuna —chiniasome repana.

³Herodes repacheja chü'uku repana i'kasi'ere chekunapi kuarena asa, rua cuasaasomu. Jerusalén vü'ejoopo cana ücuaja'che ücuanuko asa, rua cuasaasome. ⁴Ücuarumu Herodes já'aja'ñe asa, cuasaku judío phairipái chü'unana'me judiöpái che'chonare repau pa'ivü'ena rani chí'ia'ju chini chü'uasomu. Rani chí'irena repanare,

—Pái ücuanukore chü'ua'ku chini Dios Raojau, ¿jeechejana repau'te chüire jñaajanaa'ñe? —chiiu sēniasaasomu repau. ⁵Chikuna i'kaasome repana repau'te.

—Judea cheja cajoopona Belén vü'ejoopona jñaajauasomu repau. Aperumu Dios chü'o kuasi'ku repau'te jñaajachejare kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

⁶Musanukona Judea cheja cajoopo Belén vü'ejoopo cana,

“Üjajoopo, pa'ipái pa'ijoopo pa'imanaa'me mai”, chiimanejü'u.

Musanukona pa'ijoopo cajacojñojau Israelpái ücuanukore chü'ujama.

Ücuauji chü'u neenare Israelpái musanukonare kuiraku re'oja'che chü'uku pa'ijama,

chiimu —chiniasome repana.

⁷Chitena asa Herodes, vañuu pa'isirumure masira chini ma'jñoko pa'iche che'chenare rope'e soni rao,

—Repau vañuu, ¿jeejarumuna paku? —chikuna repau'te kuaasome repana.

⁸Kuarena asa repanare ija'che i'kaku Belén vü'ejoopona saomasomu repau:—Belén vü'ejoopona sani repau chüiva'u pa'iche peore sēniasajaijü'u. Repava'ure ku'e jñaani ra kuajü'u chü'ure. Chü'u ücuaja'che repava'ure sani ro're ñu'iu pojora chiimu —chiiu joreasomu repau.

⁹Pái chü'ukñji já'aja'ñe i'kaku chü'unna asa saniasome repana. Saijuna repana ñsuu muiká'ko ñasi'ku vañuu jo'e pa'iu repana saima'a sē'sevuji charo saniasomu. Saiu chüiva'u ühivü'e sē'sevuna canukaasomu repau. ¹⁰Vañuu canukache ña rua pojoasome repana. ¹¹Já'aja'ñe canukauna ña ücuavü'ena kaka chüiva'una'me puka'ko María'te ñaasome repana. Repava'ure ña ro're ñu'iju pojoasome repana repau'te. Pojocuha repana rasi'e cājovua vata pachokurina'me sükima'ñana'me chekuñuáquee ma'ña isiasome repana repava'ure chüiva'ure. ¹²Repava'ure ñacuha pa'iju repana ñokáitona Dios i'kasi'e ija'che chiiche'te asaasome repana, “Herodes pa'icheja saima'ñe tíima'api col'ijü'u musanukona”, chiiche'te. Asa repacheja saima'ñe tíima'api repana pa'ichejana co'isōasome repana.

Egipto chejana kati saisi'ere kuamu

¹³ Ma'jñoko pa'iche che'chena sanisösirumuna Dios neeku ángel Josere repau uokäisirumuna rani ija'che i'kaasomu:

—Vuni mu'u jojava'una'me puka'kore Egipto chejana pesa sajü'u. Herodes mu'u jojava'ure vanisöñe'te chü'ura chini kuleja'mu. Jä'ajekuna sani chu'u mu'ure, “Co'ijü'u”, chiirumujatu'ka pa'ijü'u repacheja —chiniasomu ángel repau'te.

¹⁴ Jä'aja'ne i'kauna asa José vuni ücuañamipi repau jojava'una'me puka'kore saku Egipto chejana sanisöasomu. ¹⁵ Sani Herodes jünisösirumujatu'ka repacheja paniasome repana. Jä'aja'ne cho'orena Dios chu'o aperumu kuasi'ku tocha jo'kasi'epi ija'che kuacheji ücuarepa ti'jñecuhasi'kuamu, “Chu'u chiire Egipto cheja pa'ikuni raau chini soimu chu'u”, chiicheji.

Chüiva'nani vanisöa'ju chini Herodes chü'usi'ere kuamu

¹⁶ Ücuarumu Herodes ma'jñoko pa'iche che'chena repau'te joreju tiima'api colisösi'ere asa rua pe'ruku, repana ñasi'e kuasi'ere jo'e cuasa, “Chura repau chii ka'chaüsürumu panicuhamu ie”, chini cuasa Belén vü'ejoopona'me ücuajoope kueñe pa'ichejña cava'nare chüiva'nare umuchüiva'narechi'a te'eka'chapaüsürumu pa'iva'nana'me na'a cho'je pa'iva'nare ücuanukore vanisöñe chü'vasomu. ¹⁷ Repauji jä'aja'ne cho'ouna aperumu Dios chu'o kuasi'ku Jeremías ija'che chiiche tocha jo'kasi'epi ücuarepa ti'jñecuhasomu:

¹⁸ Ramá cheja pa'ina ota oiche rua asoasomu.

Raqueipi, repao mamachüipi chuenisörena oio paniasomo repa.

Repaoji cuhaa'ko chini päi, “Oimanejü'u”, chinite'asome repau'te.

Jä'ata'ni ücua cuhama'ne oniasomo repao mamachüipi chuenisörena, chiicheji.

¹⁹ Na'a pa'isirumu Herodes jünisösirumuna Josere Egipto cheja pa'ikuni repau uokäisirumuna Dios neeku ángel rani ija'che i'kaasomu repau'te:

²⁰ —Vuni mu'u jojava'una'me puka'kore saku Israel chejana jo'e co'ijü'u. Mu'u jojava'ure vanisöñu chiisina jünisöcuhasinaa'me —chiniasomu ángel repau'te.

²¹ Ücuarumu José jä'aja'ne i'kauna asa vuni chüiva'una'me puka'kore Israel chejana saasomu. ²² Jä'ata'ni José Herodes mamakuji Arquelaopi Judea cheja canani chü'ua'ku chini jo'kacojñosi'ere asa Judea cheja saivajuchuasomu. Ücuaja'che repau uokäisirumu asa masisi'e Diopi, “Judea cheja saimanejü'u”, chiisi'jekuna Galilea chejana saniasomu repau. ²³ Repacheja sani ti'a Nazaret vü'ejoopo'te paniasomu repau. Jä'aja'ne cho'orena aperumu Dios chu'o kuasina kuaju tocha jo'kasi'epi ija'che chiicheji ücuarepa ti'jñecuhasomu, “Dios Raosi'kure, ‘Nazaret vü'ejoopo cakuamu iku’, chiijanaa'me päi”, chiicheji.

**Juan Päi Okoro'vesi'ku päi peochejare pa'iu päipi saijuna Dios chu'o
chu'vasi'ere kuamu**

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-18; Jn 1.19-28)

3 ¹⁻² Reparumu Juan Päi Okoro'veku Judea cheja cachejare päi peochejare sani pa'iu päipi repauni sani chi'irena Dios chu'ore ija'che chiüu chu'vasomu:

—Musanukona cu'ache cho'оче ūhasō mama cuasajū'u. Dios Raosi'ku pāi ūcuanukore chū'upi'ramu —chiniasomu repau. ³Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaias repau Juan cho'ojachere kuaku ija'che i'kaku tocha jo'kaasomu:

Pāiu pāi peochejare sani pa'iu pāipi repauni saitō ūjachū'opi ija'che i'kaku chu'vaja'mu:

“Maire Paaku tī'apī'ramu.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoā ma'a rūhiñe pa'ima'a care'vacheja'che

re'ojarekoñoā care'vaju pa'ijū'u”, chiija'mu,

chiiche tocha jo'kaasomu repau.

⁴Repau Juan ju'ikāa camello rañapi cho'osikāa paniasomu. Corejakāa va'i ca'ni kāare tūniasomu repau. Au, pū'suva'nana'me airo pūji āiu paniasomu repau. ⁵Ūcuarumu Jerusalén vu'ejoopo pa'ina repacheja Judea cheja canana'me Jordán chiacha kueñe cachejña cana jainuko repau chu'vachū'ore asañu chini saniasome. ⁶Sani repau chu'vache'te asa repana cu'ache cho'osi'ere Dioni kuarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomu repanare.

⁷Reparumu Juan fariseopāina'me saduceopāi repauni okoro'vecojñoñu chini jainuko satena ña ija'che i'kaasomu repanare:

—Musanukona te'ena chuta'a cu'ache cho'оче ūhamanajeju aña pa'icheja'che cu'ache pa'ime. “Maipi okoro'vecojñoru Dios maire cu'ache cho'omaneja'mu”, chini cuasaju raimē musanukona. ¿Neepi che'chorena jā'aja'ñe cuasache musanukona? ⁸Musanukona cu'ache cho'оче'te ūhasō re'oja'che pa'iju Dios chū'uñe'te cho'uju pa'ijū'u. Musanukonapi re'oja'che pa'ito chekunapi ñani, “Ina cu'ache cho'оче ūhasōsinajeju re'oja'che pa'ime”, chiijanaa'me musanukonare. ⁹Ija'che cuasacosome musanukona: “Abraham jojosiinaa'me mai. Jā'ajekuna Dios maire cu'ache cho'omaneja'mu”, chiiju cuasacosome musanukona. Jā'aja'ñe cuasamanejū'u. Dios chū'uñe cho'oma'me musanukona. Diore Repauni cho'ouato ira'karuā catara'karuāpi Abraham jojosiinare chekunare cho'ore'omu, Repau chū'uñe cho'ojanare. ¹⁰Sūkiñuā āiñe kūiñuāpi sāijaruā kūima'to, “Cu'amū iñuā”, chini kueni ūsōme pāi. Dios ūcuaja'che pāi cu'ache pa'inare cu'anajejuna vati toana saomu. ¹¹Chu'u musanukonare cu'ache cho'оче ūhasōsinare re'oja'che cho'okaiū okopi okoro'vemu. Na'a pa'isirumu cheku na'a rua masakūji rani pa'iu na'a rua re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare. Chu'ure na'a rua masakūjekuna repau'te cuasa, vajuchuku pa'imū chu'u. Na'a rua masakūjeku repau'te cuasanare Dios Rekocho'te īsija'mu repau. Repau'te cuasamanareta'ni ūcuauji chū'uñu na'a pa'isirumuna cu'ache ti'ñeja'mu. ¹²Pāi trigo cho'oni po'te repacāā rūhikuanupū chi'i ūhame. Repasuota'ni ūsōme. Na'a pa'isirumu Raijau pāi ūcuanukore chi'i trigo cho'очеja'che cho'oku cu'ache cho'оче ūhamanare vati toana chachamatoana saoja'mu. Cu'ache cho'оче ūhasō repau'te cuasanareta'ni Puka'ku pa'ichejana saja'mu repau —chiniasomu Juan repanare pāi.

Jesure okorosi'ere kuamu

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Ūcuarumu Jesús Galilea cheja pa'isi'kupi Jordán chiachana Juan pa'ichejana saniasomu repauni okorocojñora chini. ¹⁴Sakuna Juan repau'te okore rocuheku ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi chu'ure okorokairuja'iuji chu'uni rani, “Okorokaijū'u chu'ure”, chiimu. Mu'upi chu'uni rokaito na'a re'omu —chiniasomu repau.

¹⁵ Jā'aja'ne i'kauna asa repau'te ija'che i'kaasomu repau:

—Cho'ocuhema nejū'u. Dios chū'u jo'kasi'e cho'oñu mai —chiniasomu repau. Chikuna Juan, “Jau”, chini repau'te Jesure okoroasomu. ¹⁶ Ūcuarumu Jesús okorocojñocuha chiacha nukasi'kupi po'ore mani nukakuna cunaumu teana re'ojaumu care'o Dios Rekocho ūkupoja'iu ūcuani cajekuna ñaasomu. ¹⁷ Dios Rekocho cajesirumu cunaumupi ija'che i'kache asoasomu: “Iku chu'u chii chu'u oiu paaku'mu. Rua pojomu chu'u ikure”, chii'che asoasomu.

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chū'ute'esi'ere kuamu

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 ¹ Ūcuarumu Jesús Dios Rekochoji chū'uuna pāi peochejana sanisōasomu. Sani pa'una vati ai repauni cacu'ora chini cu'are chū'uasomu.

² Sani cuarentarepaumucujñana'me cuarentarepañami āu āima'ne pa'una āucuhaasomu repau'te. ³ Ūcuarumu vati ai rani Jesuni cacu'ora chini ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi Dios Mamarepaku pani ipuā catapuā mini, pāpuā caruñojū'u —chiniasomu.

⁴ Chikuna Jesús ija'che sāi'ne i'kaasomu repau'te:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāipi chu'urejē'e cuasama'ne repana āija'ne āuchi'a cuasaju pa'ito cu'amū.

Jā'achi'a cuasama'ne chu'u chu'o asa chēa cho'uju pani re'oja'che pa'ijanaa'me pāi,

chiimu —chiniasomu Jesús repau'te vati'e.

⁵⁻⁶ Jā'a i'cacuhasirumu vati ai repau'te Jesure Dios neejoopo Jerusalén vū'ejoopona sa Dios vū'e sē'sevuna mua ija'che i'kaasomu:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios, mu'uni kuiraju mu'u tuā'ito repana jūjñapi chēaa'ju chini, ángele'te raoja'mū,

mu'upi tuāni asi cho'omanea'ku chini,

chiimu. Jā'ajekuna mu'upi Dios Mamarepaku pani ichejapi chejana chā'ijū'u. Dios i'kasi'epi ūcuarepa pa'ito ichejapi chāni asi cho'omaneja'mu mu'u —chiniasomu vati ai.

⁷ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Ūcuachi'a Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'u cho'omasiche'te rupū ñañu chini sēmanejū'u musanukona pāi, chiimu Dios —chiniasomu Jesús repau'te vati aire.

⁸⁻⁹ Jā'a cho'o pi'nisirumu vati ai repau'te Jesure cuhacho aikūtina rua umu pa'ikūtina sa mua teana te'erumu peore chejña pāi pa'ichejñana'me repachejña pa'imajñaruā re'oja'chere ñoku ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi chu'uni, “Peore masiku'mu mu'u”, chiiu ro're ñu'iu pojoru mu'uni peore isija'mu chu'u ichejña —chiniasomu vati.

¹⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—¡Vati ai, saijū'u mu'u! Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Diore Pāi Ūcuanakore Paaku'techi'a, “Peore masiku'mu mu'u”, chiiju cuasaju pojoju

Repau chũ'uñechi'a cho'ojũ pa'ijũ'u mʉsanũkona p̄i,
chiimu — chiniasomu Jesũs repau'te.

¹¹ J̄a'aja'ne i'kauna vati ai Jesure jo'ka sanisõasomu. Repau sanisõsirumu
ãngelepi rani kuirasome repau'te.

Jesũs Galilea cheja apevuamu p̄i chu'vache

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² J̄a' cho'ocuha repau co'isirumu Jesũs, Juan P̄i Okoro'vesi'kure p̄i
chẽavũ'e cuaosi'ere asa Galilea chejana saniasomu. ¹³ Repacheja cajoopona
Nazaret vũ'ejoopona sani rua keerumu pa'ima'ne chiara ru'tuva cajoopona
Zabulonna'me Neftalí ve'ochejña cajoopona Capernaum vũ'ejoopo'te pasa
chini saniasomu repau. ¹⁴ J̄a'aja'ne cho'ouna aperumu Dios chu'o kuasi'ku
Isaías tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñesi'kuamu.

¹⁵ Galilea chiara ru'tuva pa'ichejñare Zabulón chejana'me Neftalí cheja
ve'osichejñare judío peona jainũko pa'ime.

Chura Galilea cheja j̄a'aja'ne ve'emũ repachejña.

Jordán chiacha chekũkã'ko cacheja ũcuaja'che judío peona jainũko
pa'ime.

¹⁶ Ũcuachejñare pa'ijũ chijacheja pa'inaja'ne cu'ache pa'inapi miañe
ñañeja'ne

chu'o re'oja'chere asaasome repana,

re'oja'che pa'iche chu'vachũ'ore.

Ũcuaja'che cu'ache pa'inapi umucuse ñatauna miañe ñoñeja'ñere
re'oja'che pa'iche'te asaasome repana,

chiimu Isaías tocha jo'kasi'e.

¹⁷ Repacheja saisirumũpi vua Jesũs ija'che chiiu p̄ire chu'vaku
paniasomu:

—Mʉsanũkona cu'ache cho'ochẽ ũhasõ mama cuasajũ'u. Dios Raosi'ku p̄i
ũcuanũkore chũ'ũpi'ramũ —chiiu chu'vaasomu repau.

**Va'i chonare ũcuaka'chapanare Repau chũ'uñe'te cho'ojũ paapũ chini Jesũs
chẽasi'ere kuamu**

(Mr 1.16-20)

¹⁸ Na'a pa'isirumu Jesũs Galilea chiara ru'tuva'te ku'iu Simonre cho'jeu
Andrena'me pa'ikũni ñasomu. Repau Simón cheke mami Pedro ve'emũ. Va'i
chonajeju va'i chorũji chiara'te choju paniasome repana. ¹⁹ Repanare ña Jesũs
ija'che i'kaasomu:

—Chu'ũni jame ku'ijũ chu'u chũ'uñe'te cho'ojũ pa'ijũ'u. Va'i sani va'ire jña
ranaa'me mʉsanũkona. Chura chu'ũpi cho'okaiũna sani p̄ire jña chu'ũni
rakaiju pa'ijũ'u —chiniasomu Jesũs repanare.

²⁰ J̄a'aja'ne i'kauna asa teana va'i chorũã jo'ka ũcuauña'me saniasome
repana.

²¹ J̄a'achejapi jo'e jmachenerũ sani Zebedeo chĩire Santiagona'me Juanre
ñasomu repau. Pũka'kũna'me choovũ'te pa'ijũ va'i chorũãre care'vaju
paniasome repana. Pa'ijũna ña Jesũs repanare, repauna'me saapũ chini
soniasomu. ²² Soĩũna asa, “Jau”, chini choovũna'me pũka'kũre teana jo'ka
ũcuauña'me saniasome repana Santiagona'me Juan.

Pāi jainukore che'chomu Jesús

(Lc 6.17-19)

²³ Reparumu Jesús Galilea cheja si'achejña ku'iu repacheja pa'ivu'ña judiopāi chi'ivu'ñana si'arumu kaka che'choku ku'iu pa'isi'kua'mu. Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'оче ūhasōinare Dios chēa paache'te chu'vaku pāi si'ache ravu jū'inare vasoku ca'nivua asiche si'ache jū'inare vasoku ku'iu pa'isi'kua'mu repau. ²⁴ Repau cho'оче'te űaju pāipi si'arumu kuajuna asa Siria cheja si'achejña pa'ina pāi ravu si'ache jū'iva'nare, ca'nivua asiche si'ache jū'inare, vati paanare, vē've ravu paanana'me nuka ku'imanare Jesuni saasome. Sarena Jesús repanare ūcuanukore vasokaisi'kua'mu.

²⁵ Reparumu pāi rua jainuko Jesure ja'me ku'iju pa'isinaa'me, Galilea cheja cana Decápolis cheja cajoopoā cana Jerusalén vū'ejoopo cana Judea cheja canana'me Jordán chiacha chekukā'ko cana.

Aikūtire pa'iu Jesús chu'vasi'ea'me

(Lc 6.20-23)

5 ¹⁻² Ūcuarumu Jesús pāipi jairepanuko Repau pa'ichejana chi'ijuna ña aikūtina muni pūusi'kua'mu. Muni űu'iana chukuna repau neenana'me repau'te chiinapi repau űu'ichejana muni chi'irena ūcuachejare űu'iu Dios chū'uñe cho'ona Repau neena pa'iche'te che'choku ija'che chu'vasi'kua'mu repau chukuna'te:

³—Pāi Diore masi cuasamanata'ni Repau'te masi cuasañu chiito Diopi paaku cho'okaija'mu repanare. Ūcuauji cho'okaiuna Repauni masi cuasaju jūnisōirumu Repau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me repana.

⁴ Ūcuachi'a oiju sumava'na pa'ina pāi, Diopi repana rekoñoāna churouna pojoju pa'ijanaa'me.

⁵ Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'ocojñonata'ni sāiñe cu'ache cho'omana Dios, “Īsija'mu chu'u”, chiisichejare chejare ĩsiuna pojoju pa'ijanaa'me.

⁶ Ūcuachi'a pāi Dios chū'uñe cho'oneena Ūcuauji cho'okaiuna Repau chū'uñe'te masi cho'uju pojoju pa'ijanaa'me.

⁷ Ūcuachi'a chekunare ña oiju re'oja'che cho'okaina pāi, Diopi ūcuaja'che repanani oiu re'oja'che cho'okaiuna pojoju pa'ijanaa'me.

⁸ Ūcuachi'a pāi repana rekoñoā cu'achejē'e cuasamana Diore űajanaa'me. Diore űajanajeju pojoju pa'ijanaa'me repana.

⁹ Ūcuachi'a chekunapi cavajuna ñani, “Cavamairo re'oja'che pa'ijū'u”, chiinare pāi, “Chu'u chiia'me ina”, chiija'mu Dios. Jā'ajekuna pojoju pa'ijanaa'me repana.

¹⁰ Ūcuachi'a Dios chū'uñe'te cho'uju cu'ache cho'ocojñona pāi, Dios neenajeju Ūcuauji cho'okaiuna pojoju pa'ijanaa'me.

¹¹ Pāi musanukonare chu'uni cuasajuna rua cu'ache i'kaju cu'ache cho'ome. Ūcuachi'a musanukona pa'iche'te chekunare kuani, “Cu'ache pa'inaa'me jā'ana”, chiiju jorenaa'me repana, cheke si'ache na'a rua cu'ache i'kaju. Chu'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni pojoju pa'ijanaa'me musanukona. ¹² Na'a pa'isirumu Dios musanukonare Repau pa'ichejana satena pa'iche re'oja'chere ĩsija'mu. Jā'ajekuna pojoju pa'ijū'u musanukona. Musanukonare irumu cu'ache cho'ochēja'che aperumu pa'isina pāi reparumu Dios chu'o kuasinare ūcuaja'che cu'ache cho'oasome —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Diore cuasana re'oja'che pa'iche'te chū'vamū Jesús

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Ūcuarūmū Jesús chūkuna'te jo'e chū'vasi'kua'mū.

— Ūha sāija'iu rua re'omū. Mūsanukona ūcuachi'a chū'ure cuasanajeju re'oja'che pa'iju ūhaja'ne pa'ime icheja cheja. Jā'ata'ni ūhapi sāija'neji si'asōru, ʒje'se cho'ojanaa'ne pāi, ūhapi sāijaau chini? Jo'e sāija'ne cho'ocu'amū repa. Cu'akuna ve'sena sējoru pāi chekūnapi ku'iju cha'came repa ūha.

¹⁴ Ūcuachi'a chū'ure cuasanajeju mūsanukonapi re'oja'che cho'ojūna nāju, pāi chekuna, “Diopi cho'okaiūna re'oja'che cho'ome ina”, chiiju masime. Vu'ejoopo aikūti sē'sevu pa'ijoopo rua so'ña ñoñeja'ne mūsanukonapi re'oja'che cho'uju ñojuna nāju, pāi chekuna, “Diopi cho'okaiūna re'oja'che pa'ime ina”, chiiju masime. ¹⁵ Pāiu ūotūoru chūoni, “Chija'ito pāi ivu'e pa'ina ñamanajanaa'me”, chini cuasa, ūmuna tūomu re'oja'che miakuna repavū'e pa'inapi ūcuauko ñaa'ju chini. ¹⁶ Mūsanukona ūcuaja'che ūotūoru re'oja'che miañeja'ne re'oja'che cho'uju pa'ijū'u, pāipi ña, “Diopi cho'okaiūna re'oja'che cho'onaa'me ina”, chiapu chini —chiisi'kua'mū repau.

**Aperūmū pa'isina Moisenā'me chekuna chū'u
jo'kasi'e cho'ochē'te i'kamū Jesús**

¹⁷ Ūcuarūmū Jesús chūkuna'te jo'e ija'che i'kaku chū'vasi'kua'mū:

— Chū'ure ija'che cuasamanejū'u mūsanukona: “ ‘Diopi chū'ūna Moisés tocha jo'kasi'ena'me Repau chu'o aperūmū kuasina tocha jo'kasi'e kuache'te cho'omanejū'u’, chisa chini raisi'kucosomū iku Jesús”, chiiju cuasamanejū'u chū'ure. Jā'aja'ne cho'oma'ne repana chū'u cho'ojachere kuaju tocha jo'kasi'ere cho'ora chini raisi'kua'mū chū'u, mūsanukonapi ña chēa ūcuaja'che cho'uju paapu chini. ¹⁸ Cūnaūmūna'me cheja chuta'a si'amarūmūna repana tocha jo'kasi'e kuache te'emakarūjē'e karama'ne peore pa'ija'mū, repa kuache peore ti'ñerūmūjatū'ka. Ūcuarepaa'me jā'a. ¹⁹ Jā'ajekuna pāiu ūcuauakūji repana chū'u jo'kasi'ere jachaku peore cho'omau chekūnarejē'e, “Repana chū'u jo'kasi'e peore cho'oma'tojē'e re'omū”, chiiu chū'vasi'kure Dios, “Iku chū'u neekuta'ni rua vesū'mū”, chiija'mū. Jā'ata'ni pāiu ūcuauakūji repana chū'u jo'kasi'ere jachama'ne cho'oku chekūnare ūcuaja'che, “Jachama'ne cho'ojū'u”, chiiu chū'vasi'kure Dios, “Iku chū'u neeku rua masiū'mū”, chiija'mū. ²⁰ Mūsanukonapi repana chū'u jo'kasi'ere judiōpāi che'chonana'me fariseopāire na'a rua cho'omaneni Dios pa'icheja saimanejanaa'me —chiisi'kua'mū repau.

“Chekūnare pe'rūma'ne pa'ijū'u”, chiiu chū'vamū Jesús

(Lc 12.57-59)

²¹ Ūcuarūmū Jesús chūkuna'te jo'e chū'vaku ija'che che'chosi'kua'mū:

— Moisés mai aipāire aperūmū chū'uku tocha jo'kasi'e kuache asanaa'me mūsanukona. Ija'che kuamū repa:

Chekūnare vanisōmanejū'u.

Pāiu ūcuauakūji chekure vanisōru repau'te ūcuachi'a sāiñe vanisōjū'u, chiiu repau tocha jo'kasi'e. ²² Chū'uta'ni, “Ija'che cho'ojū'u”, chiiu chū'umu mūsanukonare: Pāiu ūcuauakūji repau'te ja'me pa'ikūni pe'rutojē'e pe'rusi'e

ro'i cu'ache ti'jñeja'mu repau'te. Ūcuachi'a pāiu ūcuauakuji repau'te ja'me pa'ikūni cu'ache i'kato pāi chū'una repau'te chēajanaa'me, jo'e i'kamanea'ku chini. Ūcuachi'a pāiu ūcuauakuji repau'te ja'me pa'ikūni, "Cu'akujeku vati toana sani uuku pa'ija'mu mu'u", chiiku ūcuauji vati toana saocojñoja'mu.

²³⁻²⁴ Ūcuachi'a musanukonapi ūcuauakuji te'eu Diore isimajñaruäre Repauni isira chini saikuji mu'ure cheku pe'ruche'te cuasani mu'u isira chini samajñaruā repamajñaruā tuo uoko'a ti'jñeñena ūha charo mu'ure pe'rukuni, "Jo'e sāiñe pe'ruma'ñe re'oja'che pañu mai", chiijaijū'u. Pe'rusi'e care'vajani Diore isimajñaruā tuo uoko'ana co'i, mu'u raku ūhasi'e churata'ni repamajñaruā Diore isijū'u.

²⁵ Chekurumu pāiu ūcuauakuji chekuni pōsero'i paamu. Jā'ata'ni repauji jeereparumu ro'ima'to pe'ruku ro'ia'ku chini pāi chēañe chū'uku pa'ivū'ena saja'mu repau'te. Jā'aja'ñe cho'opi'rato pesa chuta'a ma'a sairumuna, "Pōsero'ire charo care'vañu", chiijū'u repau'te. Na'mi care'vama'to repau'te pāi chēañe chū'ukuni saja'mu repau. Sa jo'kauna pāi chēañe chū'ukuji repau'te pāi chēavū'ena cuaoa'ju chini pāi chēanani chū'uja'mu. ²⁶ Cuao jo'karena pōsero'i peore ro'i pi'niñetu'ka ūcuavū'ere pa'ija'mu repau. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

“Musanukona pa'imanare ja'me kāimanejū'u”, chiiu chu'vamu Jesús

²⁷ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Ūcuachi'a Moisés aperumu chū'uku tocha jo'kasi'e kuache cheke asanaa'me musanukona. Ija'che kuamu repa:

Ūmupāi, musanukona pa'imanare romi ja'me kāima'ñe pa'ijū'u.

Ūcuachi'a romi, musanukona pa'imanare ūmupāi ja'me kāima'ñe pa'ijū'u,

chinasomu. Repana i'kasi'e chekunapi kuajūna asanaa'me musanukona.

²⁸ Chu'uta'ni ija'che i'kamū: Pāiu ūcuauakuji romioni repau paama'koni uache ñani repau rekochoji repau'te paama'kupi ja'me kāisi'kuja'che cho'omu.

²⁹ Chekurumu pāiu ūcuauakuji repau ñakova ūjajūtu cakā'ko cañakovaji ñaku chekuni cu'ache cho'omu. Jā'aja'ñe cho'oni repañakova ruta so'ona sējosōa'ku. Ñakovachi'a cho'osoto na'a re'omu repau'te. Jā'aja'ñe cho'omaneni chekurumu repau ūcuañakovaji ñaku jo'e na'a rua cu'ache cho'osi'kujeku vati toana saocojñoja'mu. Repauji ñakova te'eñakova peoto cu'amu. Jā'ata'ni Diopi repau'te vati toana saoru na'a rua cu'ache pa'imu repau'te, cu'a cho'osi'kure.

³⁰ Ūcuachi'a pāiu ūcuauakuji repau ūjajūtupi chekuni cu'ache cho'oni, repajūtu tuso so'ona sējosōa'ku. Jūtuchi'a cho'osoto na'a re'omu repau'te. Jā'aja'ñe cho'omaneni chekurumu repau ūcuajūtupi jo'e na'a rua cu'ache cho'osi'kujeku vati toana saocojñoja'mu —chiisi'kua'mu repau.

Rūjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamu Jesús

(Mt 19.1-9; Mr 10.1-12; Lc 16.18)

³¹ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Ūcuachi'a Moisés aperumu chū'uku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kuamu:

Pāiu ūcuauakuji repau rūjore paacuheku sējora chiiku

charo repau'te sējosi'e kuache utija'ovana tocha ūcuao'ni isijū'u

repao chekunare ñojaja'ova.

Repaja'ova tocha pí'ni ísiru sějore'omu repao'te, chiimu repau chũ'u jo'kasi'e. ³² Chu'uta'ni ija'che cho'ojũ'u chiuu chũ'umu musanukonare: Chekurumu pái'uji repau rŷjopi chekuni ja'me káito sějore'omu repao'te. Já'ata'ni repau rŷjoni já'aja'ne cu'ache cho'oma'koni rurepapu sėjoni cu'ache cho'omu. Sėjosóru chekurumu repao jo'e chekuni veja pa'ija'mo. Repaoji já'aja'ne cho'oru ŷju pa'isi'kupi sėjosi'kupi chu'o paamu, repao cu'ache cho'osi'e. Repao'te vejasi'ku ŷcuaja'che cu'ache cho'omu —chiisi'kua'mu repau.

Diore roiju i'kama'ñere chu'vamu Jesús

(Mt 23.16-22)

³³ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kaku chu'vasi'kua'mu:

—Ūcuachi'a Moisés mai aipáire aperumu chũ'uku tocha jo'kasi'e kuache cheke asanaa'me musanukona. Ija'che kuamu repa:

Musanukona Diore roiju i'kasi'e jorema'ne ŷcuarepa cho'ojũ pa'ijũ'u, chiimu. ³⁴ Já'ata'ni chu'u musanukonare já'aja'ne cho'omaneaj'ju chini ija'che chu'vamu: Diore jmamakarujẽ'e roiju i'kamanejũ'u musanukona. Repau mamire ve'ocuheju cunaumujẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau chũ'uku pa'ichejajekuna. ³⁵ Ūcuachi'a chejajẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau chũ'ucojñona pa'ichejajekuna. Ūcuachi'a Jerusalén vu'ejoopojẽ'e roiju i'kamanejũ'u, Repau Dios peore chũ'uku neejoopojekuna. ³⁶ Ūcuachi'a sĳjore roiju i'kamanejũ'u, musanukonare raña te'era'chorujẽ'e pojaraña já'apãani chijaraña carũnocu'asĳjojekuna. ³⁷ Ūcuachi'a musanukonare Diore cuasanare chekunapi i'kajuna, “Jau, cho'ora”, chiisi'e repare ŷcuarepa cho'ora chini cheke na'a rua roiju i'kato cu'amũ. Musanukona chekunapi i'kajuna, “Cho'oma'mu”, chiisi'e ŷcuaja'che chekere roiju i'kamanejũ'u. Cheke na'a rua roiju i'kanapi vati chũ'ũne cu'ache cho'ome repana —chiisi'kua'mu repau.

“Musanukona cu'ache cho'osinare sãine cu'ache cho'omanejũ'u”, chiuu chu'vamu Jesús

(Lc 6.29-30)

³⁸ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e chu'vasi'kua'mu.

—Ūcuachi'a Moisés chũ'uku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kuamu:

Chekupi mu'ũ ñakova'te tu'ka feosóru sãine tu'ka feosókaijũ'u repau'te.

Ūcuachi'a chekupi mu'ũ cõjiũ'te jẽo juchosóru sãine jẽo juchosókaijũ'u repau'te,

chiimu repau chũ'u jo'kasi'e. ³⁹ Chu'uta'ni irumu ija'che chũ'umu musanukonare: Chekupi mu'ũni cu'ache cho'oto sãine cu'ache cho'omanejũ'u repau'te. Ūcuachi'a chekupi pe'rukũ mu'ũ vachotururũna asi charato chekukã'ko ŷsemaneju'u jo'e charaa'ku. ⁴⁰ Ūcuachi'a chekurumu mu'ũri chekuni pósero'i paakuna repauji mu'ũ sě'sevũ ju'ikãare ísiku ro'ia'ku chini pái chẽañe chũ'uku vu'ena saru chekukãa ŷcuaja'che rupũ ísijũ'u repau'te. ⁴¹ Ūcuachi'a chekupi mu'ũni repau pósero te'ekilómetrojatũ'ka kuãa sakaau chini chũ'uto dos kilómetrojatũ'ka pojoku kuãa sakaijũ'u repau'te. ⁴² Ūcuachi'a mu'ũ paamajñaruãe ŷcuauakuji sęeto rupũ ísijũ'u repau'te. Ūcuachi'a chekupi mu'ũni ŷcuauache'te prestara chini sęeto ŷsema'ñe prestajũ'u repau'te —chiisi'kua'mu repau.

“Musanukonare cuhenare pāi oiju pa'ijū'u”, chiiimu Jesús

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e chu'vasi'kua'mu.

— Ūcuachi'a Moisés chū'uku tocha jo'kasi'e cheke ija'che kuamu:
Musanukonare re'onare oiju pa'ijū'u.

Musanukonare cuhenareta'ni sāiñe cuhejū'u,
chiiimu repau chū'u jo'kasi'e. ⁴⁴ Chu'uta'ni ija'che chū'umu musanukonare:
Musanukonare cuhenare oiju pa'ijū'u. Musanukonare cu'ache i'kanare Dioni
re'oja'chere sēekaijū'u. Ūcuachi'a musanukonare cu'ache cho'onare sāiñe
re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u. ⁴⁵ Musanukonapi chu'u chū'usi'ere cho'oni mai Ja'ku
Dios Cunaumu Pa'iku cho'очеja'che re'oja'che cho'uju pa'ijanaa'me. Ūcuauji
chū'una ūsum asuche pāi cu'anana'me re'ona pa'icheja re'oja'che ñoñe miamu.
Ūcuachi'a Diopi chū'una oko pāi cu'ache pa'inana'me re'oja'che pa'ina pa'ichejña
si'achejña raku pa'imu. ⁴⁶ Pāi chū'unare kuri kookaina pāi ūcuaukore oima'ñe
repanare oinarechi'a sāiñe oiju pa'ime. Musanukona repa'ne na'a re'oja'che
pa'iju pāi ūcuaukore oiju pa'ito re'oja'che pa'iche jo'kaja'mu Dios musanukonare.
Jā'ata'ni repa'ne pa'icheja'che musanukonare oinarechi'a oiju pa'ito re'oja'che
pa'iche jo'kamaneja'mu Dios. ⁴⁷ Ūcuachi'a Diore cuasamana pāi ūcuaukore
chēse pojoma'ñe repa'ne re'onarechi'a chēse pojoju pa'ime. Musanukonata'ni
musanukonare re'onarechi'a chēse pojoju pa'ima'ñe musanukona ñamanarejē'e
chēse pojoju pa'ijū'u, Diopi pojoa'ku. ⁴⁸ Mai Ja'ku Dios, Cunaumu Pa'iku
cho'очеja'che re'oja'chechi'a cho'uju pa'ijū'u musanukona —chiisi'kua'mu Jesús.

Chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'iche'te che'chomu Jesús

6 ¹ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare ija'che chu'vasi'kua'mu:
— Musanukonapi chekunani re'oja'che cho'okañu chini rupu
chekunapi pāipi ñaa'ju chini re'oja'che cho'uju pa'imanejū'u. Musanukonapi
jā'aja'ñe cho'uju pa'ito Dios mai Ja'ku Cunaumu Pa'iku musanukonare
re'oja'che cho'osi'e ro'i jmakarujē'e isimaneja'mu.

² Jā'ajekuna musanukonapi chuova'na pa'iva'nare cho'okani pāi jainuko
ñaju'te cho'omanejū'u. Jā'aja'ñe cho'ome pāi sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe
pa'ina. Chuova'na pa'iva'nani kurire isiñu chini, mai judiopa'i chi'ivu'ñana
kaka pāi ñaju'te kuri isinaa'me repa'ne, pāipi jainuko repa'ne cho'uche'te ña,
“Re'onaa'me ina”, chiapu chini. Chekurumu callejoovuāre eta nuka ku'iju
pāi chenevuāna chuova'na pa'iva'nare kuri isinaa'me repa'ne, pāipi jainuko
ña, “Re'onaa'me ina”, chiapu chini. Jā'aja'ñe cho'uju pāire ūcuare re'oja'che
i'kacojñosinajeju, re'oja'che cho'osinare Dios ro'ijache re'oja'che pa'iche
koomanejanaa'me repa'ne. Ūcuarepaa'me jā'a. ³ Musanukonapi te'eu, “Chuova'na
pa'iva'nani cho'okasa”, chini mu'u na'a rua ja'me pa'iku'terejē'e kuama'ñe te'eu
cuasaku cho'okaijū'u repa'ne. ⁴ Kuama'ñe mu'uchi'a te'eu cuasaku cho'okaiju
pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'oru mai Ja'ku Dios pāi ūcuaukore rope'e cho'uche peore
Nakuji mu'u te'eu cuasaku cho'osi'e ña ro'ija'mu —chiisi'kua'mu repau.

Diore sēeñe'te che'chomu Jesús

(Lc 11.1-4)

⁵ Ūcuarumu Jesús ija'che che'chosi'kua'mu:

—Musanukonapi Diore sēni sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina cho'ocheja'che cho'omanejū'u. Repana Diore sēni mai judíopāi chí'ivú'ñana kaka pāi chenevuāre nukaju sēenaa'me, pāipi ña, “Re'onaa'me ina”, chiapu chini. Chekurumu callejoovuāre nukaju Diore sēenaa'me repaña, chekunapi ña, “Re'onaa'me ina”, chiapu chini. Jā'aja'ñe cho'uju pāire ūcuare re'oja'che i'kacojñosin ajeju re'oja'che cho'osinare Dios ro'ijache re'oja'che pa'iche koomanejanaa'me repaña. Ūcuarepaa'me jā'a. ⁶Musanukonapi te'eu Diore sēni mu'u pa'irupuna kaka jeo mai Ja'ku Diore Ñoma'kuni sēejū'u. Jā'aja'ñe cho'oto mai Ja'ku Dios pāi ūcuanuko rope'e cho'oche peore Ñakují mu'u te'eu cho'oche ña re'oja'che cho'osi'e ro'i re'oja'che isija'mu.

⁷Ūcuachi'a musanukonapi Diore sēni Repau'te masi cuasamana cho'ocheja'che ūcuate'ere i'kaju sēemanejū'u. Repaña Diore masi cuasamana Repau'te sēni, “Maipi chu'o ūcuate'ere ruarepañoā co'chaju sēeto Dios maire asa cho'okaija'mu”, chini cuasaju jā'aja'ñe i'kaju sēeme. ⁸Repaña cho'ocheja'che cho'omanejū'u musanukona. Mu'u chuta'a Repau'te sēemarumuna mu'u chiiche masimu Dios. ⁹Musanukonapi sēni ija'che i'kajū'u:

Ja'ku, Cunaumu Pa'iku, pāi mu'ure vajuchuju pojoaju.

¹⁰ Ūcuachi'a mu'u chū'uñe pāi ūcuanuko cho'ojaramu t'aa'ku.

Cunaumu pa'ina mu'u chū'uñe masi cho'ocheja'che cheja pa'ina ūcuaja'che re'oja'che cho'uju paapu.

¹¹ Ūcuachi'a chukuna chiiche āu si'aumucujña isijū'u, chukuna āijañe.

¹² Chukuna cu'ache cho'oche jo'e cuasamanejū'u, chukuna'te pāi cu'ache cho'osi'e chukuna jo'e cuasama'ñeja'ñe.

¹³ Chukuna'te vatipi chū'ukuna cu'ache cho'oñu chiito mu'upi āsekaijū'u, cho'omaneaju chini.

Jā'aja'ñe i'kaju Diore sēeju pa'ijū'u.

¹⁴ Chekuna cu'ache cho'osi'ere musanukonapi jo'e cuasama'to mai Ja'ku Dios ūcuaja'che musanukona Repau'te cu'ache cho'oche jo'e cuasamaneja'mu.

¹⁵ Jā'ata'ni musanukonapi chekuna cu'ache cho'osi'ere ūcuasaju pa'ito mai Ja'ku Dios ūcuaja'che musanukona Repau'te cu'ache cho'oche cavesuma'ñe cuasaku pa'ija'mu —chiisi'kua'mu repau.

Te'eñoā āu āima'ñe pa'iju Diore sēeñe'te che'chomu Jesús

¹⁶ Ūcuarumu Jesús ija'che che'chosi'kua'mu:

—Musanukonapi āu āima'ñe pa'iju Dioni sēeju pañu chini, sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'ina cho'ocheja'che cho'omanejū'u. Repaña pāi āu āima'ñe pa'iju Dioni sēni repaña chiña, sumava'na ñoñe pa'inaa'me, pāipi ña, “Dioni sēeju āu āima'ñe pa'inajeju re'onaa'me ina”, chiapu chini. Pāi repanare re'oja'che i'kasimakaruchi'api ro'isi'eja'chea'me repanare. Ūcuarepaa'me jā'a. Musanukonapi āu āima'ñe pa'iju Dioni sēni chuova'na ñoñe pa'imanejū'u. Āu āisina pa'icheja'che pojoju pa'ijū'u. ¹⁷⁻¹⁸ Musanukonapi ūcuauakují āu āima'ñe pa'iu Dioni sēeu pasa chini charo musanukona chiña s'i'sisō cū'u veni care'vajū'u raña, pāipi musanukona Diore sēeju āu āima'ñe pa'iche'te ña masimaneaju. Jā'aja'ñe cho'oto mai Ja'ku, Dios, Ñoma'kupi musanukona kuama'ñe re'oja'che cho'oche ña ro'ija'mu musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

Pāi Dios pa'icheja saisirumu re'oja'che pa'iche koojachere i'kamū Jesús

(Lc 12.32-34)

¹⁹ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Musanukona ruarepa pōse si'ache koo paamanejū'u. Icheja chejaquee pōse pu'janajē'e pu'ja si'asōkaiju chekurumu macono phū'ka cho'osōñe'me. Chekurumu ñaanapi rani peore ñaasōkaiche'me repa. ²⁰ Musanukona paache pōse icheja chejaquee si'asōjañe'me. Jā'ajekuna repa pōse ruarepa cuasama'ne pa'ijū Dioni na'a rua cuasaju pa'ijū'u. Repau pa'icheja sani re'oja'che koojachere cuasajū'u. Repau īsiche pu'jacu'ache'me. Ūcuachi'a Repau īsiche macono phū'ka cho'osōma'ne'me. Ūcuachi'a ñaanajē'e peochejaa'me repacheja. ²¹ Dios īsijache koojanajeju pojoju pa'ijū'u musanukona. Musanukonapi pōsere na'a rua cuasaju pani Dios īsijache rua cuasamanejanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Re'oja'che cuasache'te kumū

(Lc 11.34-36)

²² Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che che'chosi'kua'mu:

—Musanukona ñakocaā masi ñoto cho'oche cho'ore'omu. Ūcuaja'che musanukonapi cu'ache cuasama'ne pa'ijū Dioni rua cuasaju pa'ito rekoñō re'oja'che pa'ija'mu musanukonare. ²³ Jā'ata'ni ñakocaāpi masi ñoma'to cho'oche cho'ocu'amū. Ūcuaja'che musanukonapi Dioni cuasama'ne cu'ache cuasaju pa'ito re'oja'che pa'icu'aja'mu musanukona rekoñō. Musanukonapi re'oja'che cuasani re'oja'chechi'a cho'uju pa'ijanaa'me. Cu'ache cuasani ūcuachi'a cu'achechi'a cho'uju pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Kurina'me Diore cuasache'te i'kamū Jesús

(Lc 16.13)

²⁴ Ūcuarumu Jesús ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Pāi ka'chanapi ūcuate'e'u'te paato repau'te paanare ūcuapa'ruvachi'a chiicu'amū repau'te. Chekurumu repau'te paanare te'e'u'te na'a rua chiū chekureta'ni cuhemū repau. Ūcuachi'a kurina'me Diore ūcuapa'ruvachi'a cuasama'me pāi. Kurire na'a rua cuasaju Dioreta'ni cuasama'me —chiisi'kua'mu repau.

Dios Repau neenare Repau chiijejuna re'oja'che kuiramu

(Lc 12.22-31)

²⁵ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Kurina'me Diore ūcuapa'ruvachi'a cuasacu'akuna jo'e musanukonare ija'chere chu'vamū chu'u: Musanukona pa'ichena'me āu āiñena'me ūkuchena'me kāña ju'iche ruarepa cuasaju pa'imanejū'u. Mai pa'iche āuna'me kāñachi'ama'mu. ²⁶ Pī'ava'na pa'iche'te cuasa ñajū'u. Pī'ava'na āujē'e tāmava'naa'me. Īsichejē'e cho'omava'naa'me. Āu care'vanū'ñajē'e peova'naa'me repava'na. Jā'aja'ne pa'iva'nareta'ni mai Ja'ku Cunaumu Pa'ikūji āu īsiku'mu repava'nare. Repau Dios pī'ava'nare peore cuasaku rua re'oja'che kuiraku'mu. Jā'ata'ni musanukonare pāi na'a rua cuasaku na'a re'oja'che kuiraku pa'imū Repau. ²⁷ Jā'ata'ni pāi repana umū nukache rua cuasaju, “Na'a umū ainee

nukajanaa'me mai", chiiju na'a umu nukache chiinaretani na'a umu nukacu'ajamu.

²⁸ ¿Je'se pa'ina musanukona kãñare ruarepa cuasaju pa'iche? Korosi'e pa'iche'te cuasa ñajũ'u. Korosi'e cho'ochejẽ'e cho'oma'nea'me. Kãñajẽ'e juhama'nea'me. ²⁹ Aperumu pa'iu pã chũ'si'ku Salomón ju'isikãña, repauji rua re'ojakãñare koo ju'ina rua re'oja'che ñoasomu, pãipi ñato. Jã'ata'ni Salomón ju'isikãña pa'icheja'che na'a rua re'oja'che ñomu korosi'e. Dios cho'ochẽ'me jã'a. ³⁰ Diore rua cuasama'me musanukona. U'chara'ñuruã iumucujña pa'ira'ñuruãre pãipi uosõru che'ro peoja'mu. Rua jeerumu pa'imara'ñuruãta'ni repara'ñuruã re'oja'che kuiraku'mu Dios. Musanukonare pã na'a rua re'oja'che kuiraku musanukona ju'iche kãña isiku'mu Repau. ³¹ Jã'ajekuna musanukona si'areparumu, "¿Ûquere maiva'na ãijanaa'ne?" "¿Ûquere maiva'na ãijanaa'ne?" "¿Ûquere maiva'na ju'ijanaa'ne?", chiiju ruarepa cuasama'ne pa'ijũ'u. ³² Pã Diore cuasamana jã'amajñaruã peore si'arumu rua cuasaju pa'ime. Musanukona chiimajñaruã mai Ja'ku Dios Cunaumu Pa'iku, "Ina chũ're cuasana jã'amajñaruã chiime", chiiu masimu. ³³ Jã'ajekuna jã'amajñaruã ruarepa cuasama'ne pa'iju Repau chũ'ũne'te na'a rua cuasaju cho'uju pa'ijũ'u. Ûcuare Repau musanukonare ãuna'me ùkuche peore isimu. ³⁴ Musanukonare che'ro cu'ache ti'jñeja'ne cuasaju oima'ne pa'ijũ'u. Che'ro ùcuauumcusepi ñatauna cuasajũ'u repamajñaruã. Repaumucujña pa'iche te'enarechi'a cu'ache ti'jñemumaire. Dios musanukonare cu'ache ti'jñeja'ne masakujeku cho'okajamu —chiisi'kua'mu repau.

Chekuna cu'ache cho'ochẽ ñani, "Cu'ache pa'inaa'me musanukona", chiiju ke'remanejũ'u
(Lc 6.37, 41-42)

7 ¹ Ûcuarumu Jesús jo'e ija'che chũ'vasi'kua'mu:
—Chekuna cu'ache cho'ochẽ ñani, "Cu'ache pa'inaa'me musanukona", chiiju ke'remanejũ'u. Jã'aja'ne ke'rema'to Dios ùcuaja'che musanukona cu'ache cho'ochẽ ñakuta'ni i'kamaneja'mu. ² Musanukonapi chekuna cu'ache cho'ochẽ'te ñaju ke'reto Dios ùcuaja'che musanukona cho'ochẽ cuasa cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'ujamu. Musanukona chekunare cho'ochẽja'che cho'ocojñojanaa'me, repanare ñaju i'kasi'e ro'i. ³ Ija'chea'me: Pãiu repau ñakova'te chĩ'camaka ujamaka paaku'teta'ni cuasomaneasomu. Cuasama'kuta'ni ja'me pa'iku ñakova pa'imakarũ jmamakarũta'ni ñaasomu repau. Rua tii'nea'me jã'a. Musanukona ùcuaja'che tii'ne cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni musanukona cu'ache cho'ochẽ cuasama'me. Jã'ata'ni chekunapi jmamakarũ cu'ache cho'ochẽ ñani rua cuasanaa'me musanukona. ⁴ Ûcuaja'che pãiu repau ñakova'te chĩ'camaka ujamaka paakuta'ni tunoma'ne paamu. Jã'ata'ni chekupi ñakova'te chĩ'camakarũ jmamakarũ paakuna ñanita'ni, "Raijũ'u. Mu'u ñakova pa'imakarũ chĩ'camakarũ'te tunokasa", chiimu. Rua tii'nea'me jã'a. ⁵ Musanukona ùcuaja'che rua tii'ne cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni musanukona cu'ache cho'ochẽ'te uhasõma'ne pa'inata'ni chekuna jmamakarũ cu'ache cho'ochẽ ñani, "Musanukona cu'ache cho'ochẽ uhasõjũ'u", chiinaa'me musanukona. Jã'aja'ne cho'oto cu'amu. Sẽ'sevuchi'a re'oja'cheja'che ño'ne pa'inaa'me. Charo musanukonapi cu'ache cho'ochẽ'te uhasõ re'oja'che pa'iju chekunare musanukona i'kache'te ùcuarepa cho'uju chekunani jã'aja'ne

chũ'vato re'omũ. Jǎ'ata'ni ũcuarepa cho'omanapi chekũnani chũ'vato cu'amũ —chiisi'kua'mũ repau.

⁶ Ũcuarũmu Jesús jo'e ija'che chũ'vasi'kua'mũ:

—Jamuchai kokane enare Dios neemajñaruã ĩsimatejũ'u, chekurũmu repanapi chũri kũ'ijũ. Ũcuachi'a perlara'karuã rua ro'ira'karuã jo'chasẽse pa'ichejũana jo'kamanejũ'u, repara'karuãna cha'o cha'casõju. Ũcuachi'a pǎi repana cu'ache cho'ochẽ ũhacuhẽnare Dios chũ'o re'oja'che chũ'vamanejũ'u. Chekurũmu repana musanũkonapi chũ'vato jo'chasẽse cho'ochẽja'che Dios chũ'o re'oja'chere si'si cho'ochẽja'che cu'ache i'kajanaa'me —chiisi'kua'mũ repau.

Diore cuhama'ñe s̃eẽñe'te chũ'vamũ Jesús

(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷ Ũcuarũmu Jesús chũkũna'te repau neenare jo'e ija'che chũ'vasi'kua'mũ:

—Musanũkona chiiche cuhama'ñe Dioni rua s̃eẽju pa'ijũ'u ĩsia'ku. Cuhama'ñe s̃eẽju pa'ito ĩsija'mũ Repau. Ũcuachi'a musanũkona Repau'te s̃eẽsi'e cha'ajũ'u ĩsia'ku. Cha'ani koojanaa'me musanũkona. Ũcuachi'a pǎiu repau'te re'oku vũ'ena tĩ'a jatisa'aro'te nukaku, repau chiiche'te koorepara chini cuhama'ñe rua jeerũmu s̃eẽu pa'icheja'che cuhasõma'ñe Diore rua s̃eẽju pa'ijũ'u. Jǎ'aja'ñe cho'õju pani koojanaa'me musanũkona. ⁸ Repanare karache'te Diore s̃eẽna koojanaa'me. Ũcuachi'a Repau'te s̃eẽsi'e cha'ana koojanaa'me. Ũcuachi'a pǎiu repau'te re'oku vũ'ena tĩ'a jatisa'aro'te nukaku, rua jeerũmu s̃eẽu pa'iu koosi'ēja'che koojanaa'me pǎi, cuhasõma'ñe Diore rua s̃eẽju pa'ina.

⁹ Asarepajũ'u, musanũkona umupǎi, chiĩ paana. Mu'u chiĩpi mu'uni pǎre s̃eeto catapu'te mini ĩsima'me musanũkona. ¹⁰ Jǎ'apǎani, chiacha va'ire s̃eeto añani mini ĩsima'me musanũkona chiĩre. ¹¹ Cu'ache pa'inata'ni musanũkona chiĩva'nare re'oja'chere ĩsinaa'me musanũkona. Mai Ja'ku, Dios, Cũnaũmu Pa'iku Repau'te s̃eẽnare na'a rua re'oja'chere ĩsiku pa'iku'mũ.

¹² Ũcuachi'a musanũkona chiiche chekũnapi cho'okaiche rua chiime musanũkona. Jǎ'ajekũna chekũnare ũcuaja'che musanũkona chiicheja'chere re'oja'chere cho'okaiju pa'ijũ'u. Musanũkonare re'oja'che cho'okaima'tojẽ'e ũcu'a re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u repanare. Moisés chũ'u jo'kasi'ena'me Dios chũ'o kuasina chũ'ũju tocha jo'kasi'e jǎ'aja'ñe cho'okaiju pa'iche'te kuamu —chiisi'kua'mũ repau.

Jatisa'aro jmaã'carũ pa'isa'aro pa'iche'te kuamu

¹³ Ũcuarũmu Jesús jo'e ija'che chũ'vasi'kua'mũ:

—Dios pa'icheja saũu chini jatisa'aro jmaã'carũji kakajũ'u. Repanare uache cho'õju pǎi rua jainũko vati toa saicheja jatisa'aro ujaã'carũ pa'isa'aroja'chejekũna cu'achejana saime. Ũcuachi'a ma'a uama'a saire'ochẽja'chejekũna ũcuachejana saime. ¹⁴ Jǎ'ata'ni chũ'u chũ'ũñe jatisa'aro jmaã'carũ pa'isa'aro kakavesacheja'che cho'ovesakũna Dios pa'icheja te'eva'na saime pǎi —chiisi'kua'mũ repau.

Sũki ãu ãire'ochẽ kũĩũãna'me ãicu'ache kũĩũã pa'iche'te kuamu

(Lc 6.43-44)

¹⁵ Ũcuarũmu Jesús jo'e ija'che chũ'vasi'kua'mũ:

—Pāi, “Dios chū'o kuakainaa'me chūkuna”, chiiju jorena i'kache asa, “Ūcuarepaa'me”, chiimanejū'u musanukona. Ovejawa'na kokaneemapu cu'ache cho'omava'naja'ne sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che cho'onaa'me repa. Jā'ata'ni repa rekoñōā chai kokaneenaja'ne cu'ache pa'inaa'me repa. ¹⁶Sūkiñuā repañuā kūisi'ere ña masire'omu musanukonare. Miusava ūche kūima'mu. Ūcuachi'a miusava higopuā kūima'mu. Ūcuaja'che repa Dios chū'o joreju kuana pa'iche ña masijanaa'me musanukona, repa cu'ache cho'oche'te. ¹⁷Sūkiñuā āiñe kūiñuā koka pa'iñuā re'ojañuājeku sāijapuā kūimu. Koka peora'ñuruāta'ni cu'añuājeku sāija'imapuā kūimu. ¹⁸Sūkiñuā koka pa'iu re'ojañuā sāija'imapuā kūima'mu. Ūcuachi'a koka peoku cu'añuā sāijapuā kūima'mu. ¹⁹Sūkiñuā sāijapuā kūimañuā, “Cu'amū iñuā”, chini kueni ūosome pāi. Dios ūcuaja'che pāi cu'ache pa'inare vati toana saoja'mu. ²⁰Sūkiñuā repañuā kūisi'ere ña masime pāi. Ūcuachi'a, “Dios chū'o kuanaa'me chūkuna”, chiinapi Repau chū'u jo'kasi'e cho'omanare, repa pa'iche'te ña, “Joreme ina”, chini masijanaa'me musanukona —chiisi'kuamū repa.

Pāi ūcuarepanuko Dios pa'icheja saimanejanaa'me

(Lc 13.24-27)

²¹Ūcuarumū Jesús jo'e ija'che chū'vasi'kuamū:

—Pāi te'ena ija'che i'kame chū're: “Chūkuna'te Paaku'mu mu'u”, chiime. Jā'aja'ne i'kanata'ni Dios pa'icheja ūcuarepanuko saimanejanaa'me repa. Chū'u Ja'ku Cnaumū Pa'iku chiiche cho'onachi'a Repau pa'icheja saijanaa'me. ²²Dios ūcuaukore pāi chi'i ro'irumū pāi jainuko ija'che i'kajanaa'me chū're: “Chūkuna'te Paaku'mu mu'u. Mu'upi cho'okaiuna Dios chū'o pāire kuaju pa'isinaa'me chūkuna. Ūcuachi'a mu'upi cho'okaiuna pāi sa'navuā pa'isinare vati eto saosinaa'me chūkuna. Ūcuachi'a mu'upi cho'okaiuna Diochi'a cho'omasiche ruarepañōā cho'uju pa'isinaa'me chūkuna”, chiijanaa'me repa. ²³Jā'aja'ne i'kanareta'ni Ja'ku chiiche cho'omanesinajejuna ija'che i'kaja'mu chū'u repanare: “Musanukonare ñama'kuamū chū'u. Chū're ja'me pa'ima'ne saijū'u. Cu'ache cho'onaa'me musanukona”, chiija'mu chū'u repanare —chiisi'kuamū repa.

Vu'ña ka'chavu'ña cho'osi'ere kuamū

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴Ūcuarumū Jesús jo'e ija'che chū'vasi'kuamū:

—Pāiu chū'u chū'ñe asa chēa cho'oku pa'iche ija'chea'me: Pāiu masiu vū're cho'ora chini cojña cata pa'ichetu'ka repa sa'navuā ūni nū'keasomū vu'ña tuu. ²⁵Repavū'e cho'o pi'nisirumū oko rua ra, vū'ejatu'ka chiacha ko'sa tī'aasomū. Ūcuachi'a tutache rua tutaasomū. Jā'ata'ni repavū'e tāimaneasomū, tuu cata pa'ichetu'ka ūni nū'ke cho'osivū'jeku. ²⁶Ūcuachi'a pāiu chū'u chū'ñe asakuta'ni jachaku cho'oma'ku pa'iche ija'chea'me: Cheku pāiu vesukujeku masi cuasama'ku vū're cho'ora chini vu'ña tuu meja pa'ichejana cojña rua sē'seruā ūni nū'keasomū. ²⁷Vū'e cho'o pi'nisirumūna oko rua ra, vū'ejatu'ka chiacha ko'sa tī'aasomū. Ūcuachi'a tutache rua tutaasomū. Tutakuna masi cho'omanesivū'jeku tāni peore ñaña measōasomū repavū'e —chiisi'kuamū repa.

²⁸⁻²⁹Repa pāi Jesupi rua masiku masi che'chokuna asa jñano,

—Iku Jesús judfopāi che'chona che'chocheja'che, che'chomañe rua masi che'chomu —chiisinaa'me.

Asi ravu paava'ure Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 1.40-44; Lc 5.12-16)

8 ¹ Repau Jesús aikūti muisi'kupi cajesirumu pāi rua jainuko tuhasinaa'me repau'te. ² Ūcuarumu pāiu asi ravu paava'u Jesús pa'icheja sani repau ti'jñeñe ro're ñu'iu ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pāi Ūcuanukore Paaku, mu'ure vasouato vasojū'u chu'uva'ure; vajura —chiisi'kua'mu.

³ Chikuna Jesús repauni chēaku i'kasi'kua'mu.

—Jau, vasora. Vajujū'u —chiiu chēakuna asi teana te'erumu peore jajusōsi'kua'mu repau ca'nivu pa'isi'e. ⁴ Repau'te vasocuha Jesús ija'che chū'usi'kua'mu:

—Ñarepajū'u. Chu'u mu'ure vasosi'e pāi chekunare kuamanejū'u. Kuamañe judfo phairi'techi'a ñojaijū'u mu'u vajasica'nivu. Ūcuaja'che aperumu Moisés chū'u jo'kasi'e cu'amajñaruā sa īsijū'u Diore, pāipi ña mu'u vajusi'ere masia'ju —chiisi'kua'mu repau.

Romapāiu sōtao chū'uku'te cho'oche cho'okaiku'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Lc 7.1-10)

⁵⁻⁶ Repau Jesús Capernaum vu'ejoopo sani tī'asirumu Romapāiu sōtao cienrepanan chū'uku repau pa'ichejana rani cho'okaau chini ija'che chiiu sēsi'kua'mu repau'te:

—Pāi Ūcuanukore Paaku, chu'ure cho'oche cho'okaiva'u jū'iu repau ca'nivu ru'tusōsiva'u ūhimu. Ūcuachi'a repau ca'nivu peore rua asiche asikuasomu —chiisi'kua'mu repau.

⁷ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'upi sani vasora repau'te —chiisi'kua'mu.

⁸⁻⁹ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Pāi Ūcuanukore Paaku, chu'u rua vesuu vu'ena mu'upi rua masiūji kakache vajuhamu chu'ure. Ija'che pa'iku'mu chu'u: Chekunapi sōtao ainapi chū'unaa'me chu'ure. Chu'u ūcuaja'che chekunare sōtao chū'uku'mu. Chu'upi sōtaoni te'eu'te, “Saijū'u”, chiito saimu repau. Ūcuaja'che chekure, “Raijū'u”, chiito raimu repau. Ūcuachi'a chu'ure cho'oche cho'okaikuni ūcuuache'te chu'upi chū'uto cho'okaimu repau. Jā'ajamakaruchi'a chū'umasiku'mu chu'u. Mu'uta'ni peore chū'umasiku'mu. Jā'ajekuna mu'upi chu'u vu'e saimañe, ūcua ichepāi chu'ure cho'oche cho'okaikuni, “Vajujū'u”, chiito vajujā'mu —chiisi'kua'mu repau.

¹⁰ Jā'ajañe i'kauna asa jñano Jesús, repau'te ja'me ku'inare pāi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Israelpāi chu'ure jainuko cuasanareta'ni te'eu'terejē'e iku chu'ure masi cuasacheja'che cuasanare chuta'a tijñama'kua'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a.

¹¹ Na'a pa'isirumu pāi judfo peona chu'ure cuasanajeju ūsuu muikā'kona'me ūsuu na'ikā'kopi jainuko rani Dios chū'uku pa'ichejana sani Abrahamna'me Isaana'me Jacobna'me pojoju pa'ijanaa'me. ¹² Judforepanata'ni, “Dios pa'icheja saijanaa'me chukuna”, chiisina Repau'te masi cuasamanajeju chijachejana

vati toana saocojño uujũ oijũ cõjire asoche ãijũ pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mũ repau.

¹³ Jã'aja'ñe i'kacuha sõtao chũ'ũku'te ija'che i'kasi'kua'mũ Jesús:

—Mu'u vũ'ena co'ijũ'u. Mu'u chu'ũre, “Jesús chu'ũre cho'oche cho'okaiku'te so'opi vasoja'mũ”, chiiũ cuasasi'e ũcuarepa cho'ocojñoja'mũ —chiisi'kua'mũ Jesús.

Ūcuate'erumũna jũ'iva'u vũ'e ũhiva'u teana vajuasomũ.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Ūcuarumũ Jesús Simón Pedro vũ'ena saniasomũ. Sani tĩ'a kaka ñato repau vao cha'vo ravuna jũ'io ũhio paniasomo. ¹⁵ Ūcuarumũ Jesupi repao jũtũna chẽauna cha'vosi'e teana churusõasomũ repao'te. Ūcuarumũ repao ũhio pa'isiva'o teana vuni ãure ãuasomo repanare.

Jũ'iva'nare jainũkore Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'isõcuhasirumũna pãi vati paava'nare rua jainũkore Jesús pa'ichejana raasome. Ūcuarumũ Jesús repanare pãi sa'navuã pa'inare vati, chu'o te'echu'ochi'api i'ka eto saosõkaniasomũ. Ūcuachi'a chekũnare ravũ jũ'iva'nare ũcuanũkore vasoasomũ repau. ¹⁷ Jesupi jã'aja'ñe cho'ouna aperumũ Dios chu'o kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'ñẽcuhasi'kua'mũ, ija'che chiicheji:

Maipi koka peoto ja'me cho'okaimũ repau.

Ūcuaja'che mai jũ'iñe ravũ vasomũ repau, chiiũ repa tocha jo'kasi'e.

Jesure ja'me kuũu chiisina i'kasi'ere kuamũ

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Ūcuarumũ Jesús pãipi jairepanũko si'acakã'jño pa'ijuna ña chũkuna'te repau neenare, “Ira chiara chekukã'kona jẽñũ”, chiiisi'kua'mũ. ¹⁹ Chuta'a chũkuna jẽ'ema'tona judiõpãi che'choku rani Jesure ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Masĩu, mu'ũna'me ũcuauachejña mu'u ku'ichejña ku'ũ mu'u chũ'ũñe'te cho'oku pasa chiiũu chu'u —chiisi'kua'mũ.

²⁰ Chikũna Jesús i'kasi'kua'mũ repau'te.

—Ã'care'achai kãicojña paame. Pi'ava'na ũcuaja'che kãisũovũã paame. Chu'u, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'kuta'ni kãichejñajẽ'e peova'u pa'imũ —chiisi'kua'mũ repau.

²¹ Ūcuarumũ cheku Jesure chiiku ija'che i'kasi'kua'mũ repau'te:

—Pãi Ūcuanũkore Paaku, cha'ajũ'u aperumũ. Chu'u ja'kuva'ũni tãjasa. Ĵẽsema'ku mu'u? —chiisi'kua'mũ.

²² Chikũna Jesús i'kasi'kua'mũ repau'te.

—Chekũnapi chu'ũre cuasamanajeju repana rekoñoã jũnisõsinaja'ñe pa'inapi repana majapãi jũ'isinare tãajũ. Mu'uta'ni rani chu'ũna'me ku'ũ chu'u chũ'ũñe'te cho'oku pa'ijũ'u —chiisi'kua'mũ repau repau'te.

Jesupi chũ'uuna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kuamu

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Ūcuarumu Jesús chukuna repau neenana'me choovu ujavuji tuni jē'esi'kua'mu. ²⁴ Jē'ejuna ruarepa tutakuna chiaraji fa'aku okopi ja'ñukuna choovu timupirasi'kua'mu. Jā'a cho'oto Jesús jē'eu kānisōsi'kua'mu reparumu.

²⁵ Ūcuarumu chukuna repau neena choovuji runisōcuhakuna ūcuau ūhichejana mua ija'che ujachu'opi i'ka vuosinaa'me repau'te:

—iChukuna'te Paaku, runisōcuhame mai! Vuni cho'okaijū'u —chiisinaa'me.

²⁶ Chitena jñano vuni chukuna'te i'kasi'kua'mu repau.

—iJe'se pa'ina musanukona ruarepa vaju'chuche? Chu'ure masi cuasama'me musanukona —chiisi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe i'ka vuni,

—Tutachena'me fa'ache cuhajū'u —chiisi'kua'mu repau. Chikuna tutachena'me fa'ache teana ūcuapa'rva cuhasi'kua'mu. Jo'e re'oja'ira cuhasi'kua'mu chiara. ²⁷ Jā'aja'ñe cho'ouna ña jñano sāiñechi'a sēniasasinaa'me chukuna.

—iKeeja'iujeku iku ija'che cho'oku? Tutachena'me fa'ache cuhamu iku chũ'uñe —chiisinaa'me chukuna.

Gadara cheja cava'nare vati paava'nare Jesús etokaisi'ere kuamu.

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Chiara chekukā'ko cacheja Gadara cheja chukuna jēni tī'asirumu pāi vati paana te'eka'chapana pāi tachejña pa'inapi eta tijñasinaa'me Jesure. Repanapi si'arumu eta ruarepa asivajuchuache cho'ojuna pāi repacheja caraivajuchuasome. ²⁹ Repau'te Jesure eta tijña cuiju ija'che i'kasinaa'me repana:

—Jesús, Dios Mamaku, ¿ūque raiku mu'u? Asi cho'omanejū'u chukuna'te. Chukuna'te cu'ache cho'ojarumu chuta'a tī'ama'mu —chiisinaa'me repana.

³⁰ Ūcuacheja kueñere jo'chasēse kuanupu āure mu'ka āiju pa'isinaa'me.

³¹ Jā'ajekuna vati Jesure rua i'kaju ija'che sēesinaa'me:

—Chukuna'te etoni jo'chasēse sa'navuā kakache ūsemanejū'u; kakañu chukuna —chiisinaa'me repana.

³² Jā'aja'ñe i'kaju ruarepa sēejuna Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Jau —chiisi'kua'mu.

Chikuna repana vati eta sani jo'chasēseva'nani kakasinaa'me. Vatipi kakarena jo'chasēseva'na teana ūcuanuko vu'vu aikūti ujakūti caripaji chiarana tuā'tua ru'tu jūnisōsinaa'me.

³³ Repava'nare kuirasiva'na pāi jā'aja'ñe cho'orena ña vati paasinare cho'osi'ere peore pāire kuañu chini vu'ejoopona vu'vusōsinaa'me. ³⁴ Kuarena asa kukusō pāi ūcuanuko Jesús pa'ichejana rani, repau'te Jesure,

—Icheja pa'ima'ñe tīichejana saijū'u —chijju rua i'kasinaa'me.

Nuka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 ¹ Jā'a cho'ocuhasirumu Jesús jo'e choovu tuni chiara chekukā'kona ūcuau pa'ijoo'ona jēni tī'aasomu. ² Repau jēni pa'itona pāi nuka ku'imava'ure ūhikā ūhiva'vuni Jesús pa'ichejana kuñju raasome, re'oja'che

cuasaju. “Iva’ure Jesús vasoja’mu”, chini cuasaju rasi’ere ña jū’iva’ure i’kaasomu Jesús.

—Pojoku pa’ijū’u jmava’u. Mu’u cu’ache cho’osi’e tnosōmu chu’u. Tnosō’i’e jo’e cuasamaneja’mu chu’u —chiniasomu Jesús repava’ure.

³Jā’aja ñe i’kauna asa jud’opāi che’chona te’ena cuasaasome. “Dios asacuheche’te i’kamū iku jā’a”, chiniasome. ⁴Jā’ata’ni Jesús repa’na cuasache’te ña masi ija’che i’kaasomu repanare:

—¿Je’se pa’iuna musanukona cu’ache cuasache? ⁵Chu’u ikure, “Mu’u cu’ache cho’osi’e tnosōmu chu’u. Tnosōsi’e jo’e cuasamaneja’mu chu’u”, chiisi’ere asa, “Joreu’mu iku. Pāi jā’aja’ñe cho’omasinajē’e peome”, chiiju cuasame. Jā’ata’ni chu’upi ikure, “Vuni nuka ku’ijū’u”, chikuna ikupi vuni nukakuna ñani musanukona, “Jorema’kua’mu Jesús. Repau i’kasi’e ūcuarepa cho’omasimū”, chiijacosome. ⁶Chu’u, pāire ja’me paau chini Dios Raosi’ku chejare pa’iu pāi cu’ache cho’oche tnoñena’me pāi vasoche cho’omasimū pa’iche’te musanukonapi ña masia’ju chini vasokaija’mu chu’u ikure —chiniasomu Jesús repanare.

Chini nuka ku’imava’ure i’kaasomu repau.

—Vuni mu’u ūhisikāa mini vu’ena co’ijū’u —chiniasomu.

⁷Chikuna repau nuka ku’imanesi’ku vuni vu’ena co’isōasomu. ⁸Jā’aja’ñe cho’ouna ña kukusō pāi Dioni pojoku, “Dios peore Masiuji cho’okaiuna iku maija’iu rua cho’omasiku’mu”, chiiju pojoasome.

Mateo’te Jesús soisi’ere kuamu

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹Ūcuachejapi rani Jesús chu’ure Mateo’te pāi chū’unare kuri sēni kookaina pa’ivū’e ñu’iu pa’ikuni ña i’kasi’kua’mu.

—Rani, chu’uni ja’me ku’iu chu’u chū’uñe’te cho’oku pa’ijū’u —chiisi’kua’mu chu’ure.

Chikuna asa, “Jau”, chini vuni ūcuau’na’me saisi’kua’mu chu’u.

¹⁰Reparumu Jesús repau neenana’me chu’u vu’ena mua āu āisi’kua’mu. Repau āu āiu ñu’itona Roma vu’ejoopo canare pāi chū’unare kuri kookainana’me chekuna cu’ache pa’ina, muta kaka chukuna ñu’ichejana pūasinaa’me āure ja’me āñu chini. ¹¹Repanapi chukunani ja’me ñu’ijuna ña fariseopāi ija’che sēniasasinaa’me chukuna’te Jesús neenare:

—¿Je’se pa’iuna musanukonare paaku che’choku kuri kookainana’me cu’ache pa’inare ja’me āu āiku? —chiisinaa’me repa’na chukuna’te.

¹²Chitena asa Jesús ija’che i’kasi’kua’mu repanare:

—Pāi vajuna ūko cho’oche chiima’me. Jū’iva’nata’ni ūko cho’oche chiime.

¹³Chu’u pāi, “Re’onaa’me chukuna”, chiinani, “Cu’ache cho’oche ūhasō re’oja’che pa’ijū’u”, chisa chini cajesi’kuma’mu icheja cheja. Pāi, “Cu’ache pa’inaa’me chukuna”, chiiva’narechi’a, “Musanukona cu’ache cho’oche ūhasō re’oja’che pa’ijū’u”, chisa chini cajesi’kua’mu chu’u. Dios chu’o aperumu tocha jo’kasi’ere che’cheju Repau i’kache’te asa masijū’u, ija’che kuache’te:

Musanukona cu’ache cho’oche ro’iñu chini chu’ure isisiva’nani va’iva’nare vani uosōjū’u, chiuu chū’umu chu’u.

Jā’ata’ni pāi chekunare ña oiju pa’ijū’u, chiuu na’a rua chū’umu chu’u musanukonare,

chiimũ repa —chiisi'kua'mũ Jesús repanare.

Dioni séejũ áu áima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kua'mũ

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Ūcuarũmũ Juan Pái Okoro'vekũ neena rani ija'che i'kasinaa'me Jesure:

—Chukuna si'arũmũ te'eñoã áu áima'ñe pa'ijũ Diore séejũ pa'inaa'me, fariseopái ũcuaja'che. Mũ'ũ neena, ¿je'se pa'inaa'ñe jã'aja'ñe cho'oju pa'ima'ñe? —chiisinaa'me.

¹⁵ Chitena Jesús i'kasi'kua'mũ repanare.

—Pái, romire vejaju áure áapu chini soicojñosina sumana pa'ima'ñe pojojũ áu áime, romi vejakũji pa'ina. Na'a pa'isirũmũna romi vejasi'kure chekũnapí sasõjanaa'me chekũchejana. Jã'arũmuta'ni repa'ni oiju áu áima'ñe pa'ijanaa'me repa. (Chu'ũ neena ũcuaja'che na'a pa'isirũmũna Dioni séejũ te'eñoã áu áima'ñe pa'ijanaa'me, chu'ũpí peokuna) —chiisi'kua'mũ repaũ repanare.

¹⁶ Reparũmũ pái te'ena aperũmũ che'chosí'ena'me mama che'choche ũcuapa'ũvachi'a cuasañũ chini aperũmũ che'chosí'e ũhacuhesinaa'me. Chekũnata'ni mama che'choche asacuhesinaa'me. Jã'ajekũna Jesús repanani chu'vakũ ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Aikãarũji che'resõru mamase'rechoji che're aikãarũna põ juhamaanaa'me pái. Jã'aja'ñe juha pí'ni choaru aikãaru mamase'recho põ juhasikãarũjekũ rueni jí'rosõũna na'a ũjacoje che'remũ. ¹⁷ Ūcuachi'a písi ũche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemanaa'me pái. Aituruna ro'veru conopi kosani saũ che'resõ písi ũche conojẽ'e cho'osõkũ turujẽ'e ũcuaja'che che're cho'osõmũ. Jã'ajekũna pái písi ũche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Jã'aja'ñejekũna turuna'me cono cho'osõma'mũ —chiĩũ chu'vasi'kua'mũ Jesús repanare Juan neenare.

Jairo mamakona'me chie ravũ jũ'iko'te Jesús vasosí'ere kua'mũ

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Repaũ Jesús chuta'a i'katona judíopái chí'ivũ'e chũ'ũku rani repaũ tí'jñeñena ro're pũũ ñũ'ũ ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Chu'ũ chí'iva'o jũnisõcuhasi'koa'mo. Jã'ata'ni mũ'ũpí sani repava'oni chẽato vajurajã'mo repava'o —chiisi'kua'mũ.

¹⁹ Chikuna asa Jesús vũni ũcuauña'me saisí'kua'mũ. Chukuna repaũ neena ũcuachi'a ja'me saisinaa'me. ²⁰ Saijũna romio docerepaũsũrũmũ chie ravũ jũ'iko rani Jesús cho'jepi repaũ ju'ikãa puso juhasirũ'tuvana chẽaasomo. ²¹ Ija'che cuasaasomo repaũ: “Jesús ju'ikãa chẽanijẽ'e vajujã'mo chu'ũ”, chíio cuasako chẽaasomo repaũ. ²² Jã'ata'ni Jesús repaõji chẽaona churi ña ija'che i'kasi'kua'mũ repaõ'te:

—Mũ'ũva'o, pojoko pa'ijũ'ũ. “Iku chu'ũre vasoja'mũ”, chíio cuasakojeko vajujã'mo mũ'ũ —chiisi'kua'mũ Jesús repaõ'te.

Ūcuarũmũpí teana te'erũmũ vajuasomo repaũ.

²³ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús jo'e saiũ judíopái chí'ivũ'e chũ'ũku vũ'ena tí'a ñato pái repava'oni sa tápí'raju phí'covũãre juhijũna chekũna otare ruã oiju paniasome. ²⁴ Jã'aja'ñe cho'ojũna ña Jesús i'kaasomũ repanare.

—Re'omũ. Etajũ'ũ ichēja mũsanũkona. Jũnisõsiva'oma'mo iko. Rupu kãisiva'oa'mo —chiniasomũ repaũ repanare.

Jā'aja'ñe i'kakuna asa jachaju Jesure pāisoasome repa. ²⁵ Pāisojuna repanare etosi'kua'mu repau. Etochu repava'o pa'iruupuna kaka repao jūtuna chēa i'kauna vajurani teana vūni nūkaasomo repava'o. ²⁶ Ūcuarumu pāipi Jesús repao'te vasosi'ere asa chekunani kuarena repacheja si'achejña pa'ina repau cho'osi'e rua jainuko asaju paniasome.

Na'ava'nare te'eka'chapanare Jesús vasosi'ere kuamu

²⁷ Ūcuachejapi eta chukuna repau neenana'me saiuna Jesure na'ava'na te'eka'chapana cuiju ūjachu'opi ija'che i'kaju tuhasinaa'me:

—David aperumu pa'isi'ku jojosi'ku, oijū'u chukunava'nare —chiiju tuhasinaa'me repa.

²⁸ Repau Jesús vu'e kakasirumu repa na'ava'na ja'me kaka repauni kueñe ti'arena repaare ija'che sēniasasi'kua'mu repau:

—Musanukona chu'ure, ¿“Maiva'nare vasoja'mu iku”, chiiju cuasache? —chiisi'kua'mu.

Chiiuna,

—Jūju, Pāi Ūcuanukore Paaku, “Chukunava'nare vasoja'mu mu'u”, chiiju cuasame chukuna —chiisinaa'me repa.

²⁹ Chitena Jesús repaare ñakocaña jūñjapi jaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonapi chu'uni, “Jesús maire vasoja'mu”, chiiju cuasajuna ñakocañ ñoja'mu musanukonare chura —chiisi'kua'mu Jesús repaare.

³⁰ Repauji jā'aja'ñe cho'oku i'kauna repa ñakocañ teana care'osōsi'kua'mu. Repanare ñakocañ vasochu Jesús ija'che rua i'kasi'kua'mu repaare:

—Chu'u musanukonare vasosi'e chekunare kuamairo pa'ijū'u —chiisi'kua'mu.

³¹ Chiisi'eta'ni sani repacheja si'achejña ku'iju kuaju paniasome repa.

Vati pāiuni pa'iu chu'o cutuūsesi'kure Jesús eto saosi'ere kuamu

³² Repa na'ava'na pa'isiva'na etatona pāi vatini paaku chu'o cutuma'kure Jesús pa'ivu'ena ra cuaasinaa'me. ³³ Cuaarena Jesupi vatini eto saokakuna repau pāiu chu'o cutumanesi'ku teana chu'o cutusi'kua'mu. Repauji cutukuna asa jñano pāi ija'che i'kasinaa'me:

—Mai Israel cheja cana ija'che cho'oche jmamakarujē'e ñamanaa'me —chiisinaa'me.

³⁴ Fariseopāita'ni cu'ache cuasaju ija'che i'kasinaa'me:

—Vati chū'ukuji cho'okaiuna iku Jesús vati ūcuajanare eto saomasimu —chiisinaa'me.

Pāire ña oiū re'oja'che cho'okaimu Jesús

³⁵ Ūcuarumu Jesús vu'ñajoopoā si'ajoopoā ku'iu ūjajoopoāna'me jmajooruā judiōpāi chi'ivu'ña repajoopoā pa'ivu'ñana kaka che'choku ku'isi'kua'mu. Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'oche ūhasinare Dios chēa paache kuachu'ore Repau chu'o re'oja'chere chu'vaku ku'iu, pāiva'nare ravu si'ache jū'iva'nare ca'nivūā asiche si'ache jū'iva'nare vasosi'kua'mu repa. ³⁶ Repau ku'ichejña canapi pāipi Dios chu'o chu'vaju cho'okainani peoju ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe pa'iju vesuju chuova'na pa'ijuna Jesús ña oisi'kua'mu repaare. ³⁷⁻³⁸ Repanani ña oiū chukuna'te repau neenare ija'che i'kasi'kua'mu repa:

—Dios chu'o chu'vanapi karasōjuna Repau chu'o chuta'a asamana rua jainuko pa'ime. Jā'ajekuna Dioni sēejū'u musanukona, Repau chu'o chu'vanani na'a jainukore chēa raoa'ku —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau neenare docerepanare saomu Jesús

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 ¹Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare docerepanare soni rao ija'che i'kasi'kua'mu: “Chu'upi cho'okaiuna ija'che cho'omasijanaa'me musanukona: Vati pāi sa'navuā pa'inare eto saomasijanaa'me. Ūcuachi'a pāi ravu si'ache jū'inare vasomasijanaa'me musanukona”, chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

²Chukuna repau chēa saosina mamia'me ie: Charo Simonni chēasi'kua'mu repau. Cheke mami Pedro ve'esi'kua'mu repau. Andrerere repau Simón Pedro cho'jeu'te ūcuaja'che chēasi'kua'mu. Zebedeo mamachii ūcuachi'a Santiagona'me Juanre chēasi'kua'mu repau. ³Ūcuaja'che Felipe'te, Bartolomere, Tomare, chu'ure Mateo'te Romapāi chū'nare kuri kookaisi'kure chēasi'kua'mu repau. Chekure Santiago'te Alfeo mamaku'te chēasi'kua'mu. Tadeo'te ūcuachi'a chēasi'kua'mu repau. ⁴Chekure Simonre ūcuachi'a, cananistapāi ja'me pa'iku'te chēasi'kua'mu. Ūcuachi'a Judas Iscariote'te chēasi'kua'mu. Na'a pa'isirumu repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekunani isiasomu.

Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau neenare docerepanare Jesús saosi'ere

kuamu

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵Reparumu Jesús chukuna'te repau chēasinare docerepanare Dios chu'ore chu'vaa'ju chini saopi'raku ija'che chu'vasi'kua'mu:

—Judío peona pa'ichejña saimanejū'u musanukona. Ūcuachi'a Samaria cheja pa'ijooopā saimanejū'u. ⁶Jā'achejña saima'ñe Dios chu'o vesujū ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe chuova'na pa'inani judiōpāire sani chu'vajū'u. ⁷Sani, “Dios Raosi'ku pāi ūcuaukore chu'upiramu”, chiiju chu'vajū'u repanare. ⁸Ūcuachi'a ravu jū'iva'nare vasokaiju jūnisōsiva'narejē'e vasokaijū'u. Asi ravu paanare vasojū'u. Ūcuachi'a vati pāi sa'navuā pa'inare eto saosōkaijū'u. Jā'aja'ñe cho'omasiche Diopi rupu isimu musanukonare. Jā'ajekuna chekunare kuri sēema'ñe rupu cho'okaiju pa'ijū'u.

⁹Ūcuachi'a sani kurijē'e samanejū'u. ¹⁰Turu cu'amajñaruā mañajaturujē'e samanejū'u. Kāna sa'ñeju ju'ikāñajē'e sama'ñe musanukona ju'ikāñaruāchi'a ju'iju ku'ijū'u. Cū'akorophe'rejē'e sama'ñe musanukona ju'iphe'ruāchi'a ju'iju ku'ijū'u. Vāsoñoā jo'e chekuñoā sama'ñe musanukona ju'veju ku'inoāchi'a sajū'u. Āuta'ni musanukona chu'vajanapi āua'ju musanukonare, repanare chu'vache ro'i.

¹¹'Sani ku'iju vu'ejoopona tī'ani repajoopo cakupi re'okuji, “Chu'u vu'ere rani pa'ijū'u”, chiiku vu'ere mua pa'ijū'u, musanukona repacheja sairumujatu'ka. ¹²Repau vu'e mua kakani, repavu'e pa'inare, “Re'oja'che pa'ijū'u musanukona”, chiiju kakajū'u. ¹³Repavu'e pa'inapi re'oja'che pa'ineena pa'ito musanukona repanare Diore sēekaisi'e ūcuarepa re'oja'che cho'okaija'mu Repau. Jā'ata'ni repanapi re'oja'che pa'ineemana pa'ito

pāaja'mu. ¹⁴ Chekurumu musanukonapi pāi vu'ena jā'apāani vu'ejoopona sani tī'arena repacheja pa'inapi musanukonani cuaocuheju Dios chu'oj'e asacuheto musanukona cū'akorophe're chū'isi'ere cha'ore tī'to to'jñojū eta saijū'u, pāipi ña repana cu'ache cho'osi'ere masia'ju. ¹⁵ Dios pāi ūcuanukore chi'i ro'iumucuse tī'aru Sodoma vu'ejoopona'me Gomorra vu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mu. Jā'ata'ni musanukona chu'vache asacuhesinare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu reparumu. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Dioni cuasaju cu'ache cho'ocojñona pa'iche'te chu'vamu Jesús

¹⁶ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ñarepaju pa'ijū'u. Chu'u musanukonare, chai pa'ichejñana ovejavu'nare saocheja'che musanukonare kuhena pa'ichejñana saomu. Jā'ajekuna aña masicheja'che ñarepaju ku'imasiju ūkupova'na kokaneema'ñeja'ñe re'oja'che pa'ijū chekunare cu'ache cho'oma'ñe chu'vaju pa'ijū'u. ¹⁷ Ñarepaju pa'ijū'u. Chekurumu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna chēa judi'opāi chū'una pa'ivu'ena sa jo'ka, repanapi su'i'sueche'te chū'urena judi'opāi chi'ivu'ñana cuaa su'i'suejanaa'me. ¹⁸ Chekurumu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna chēa pāi te'eva'nare chū'una pa'ivu'ñana ūcuachi'a jainukore chū'una pa'ivu'ñajatu'ka sa jo'kajanaa'me musanukonare, cu'ache cho'ochē'te chū'ua'ju chini. Jā'aja'ñe cho'ojuna repanare pāi chū'unare chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona judi'o peonare ūcuachi'a. ¹⁹ Jā'ata'ni pāipi musanukonani jā'aja'ñe cho'oto, “¿Je'se sāiñe i'kaja'che chu'u?” Ūcuachi'a, “¿Keejachu'opi i'kaja'che chu'u?”, chiiju cuasamanejū'u. Musanukonare sāiñe i'kache ti'arumu musanukona i'kache chu'o Diopi rekoñoāna kuaja'mu. ²⁰ Musanukona te'ena cuasaju i'kama'ñe mai Ja'ku Dios Rekochoji cho'okaiuna masi i'kajanaa'me repanare.

²¹ Reparumu pāi repana cho'jechii chu'uni cuasajuna chēa sa, “Vanisōjū'u inare”, chiiju jo'kajanaa'me. Chekuna repana majaa'chupāipi chu'uni cuasajuna ūcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me repanare. Puka'kupāi ūcuachi'a repana mamachiipi chu'uni cuasajuna chēa sa, “Inare vanisōjū'u”, chiiju jo'kajanaa'me. Chekuna ūcuachi'a repana puka'kupāipi chu'uni cuasajuna ūcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me. ²² Pāi ūcuanuko musanukonare chu'uni cuasajuna rua cuhejanaa'me. Jā'ata'ni musanukonapi chu'ure cuasache'te ūhama'ñe jūnisōrumujatu'ka masi cuasaju pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ²³ Pāipi musanukona saisijooopu canapi musanukonani cu'ache cho'oto chekujoopona vu'vusōjū'u. Chu'u pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku musanukona chuta'a Israel cheja pa'ijooopā peore kuni si'ama'tona sunaumu muisi'kupī jo'e cajeja'mu icheja cheja. Ūcuarepaa'me jā'a.

²⁴ Utija'o che'chenapi repanare che'choku cu'ache i'kacojñonē'te, “Maita'ni cu'ache i'kacojñomanejanaa'me”, chiiju cuasato cu'amu. Ūcuachi'a cho'ochē'te rupū cho'okaaui chini chēa paacojñova'upi repau'te paaku cu'ache i'kacojñonē'te, “Chu'uta'ni cu'ache i'kacojñomaneja'mu”, chiiu cuasato cu'amu. ²⁵ Utija'o che'chena repanare che'chokujī cu'ache i'kacojñoto repau i'kacojñosi'ēja'che cu'ache i'kacojñojanaa'me. Ūcuachi'a pāiu'te cho'ochē cho'okaiva'u repau'te paakujī cu'ache i'kacojñoto repau i'kacojñosi'ēja'che cu'ache i'kacojñoja'mu. Musanukona ūcuaja'che chu'u cu'ache i'kacojñonēja'ñe

na'a rua cu'ache i'kacojñojanaa'me. Pāi chū'ure, “Vati chū'uku'mu mu'u; Beelzebua'mu”, chiisinaa'me. Jā'ajekuna pāi musanukonare chū'u majapāijanajejuna ūcuare i'kaju na'a rua cu'ache i'kajanaa'me —chiisi'kua'mu Jesús.

**“Musanukonare vanisōñu chiinare vajuchumanejū'u”, chiiu chū'vamu
Jesús repau neenare**

(Lc 12.2-7)

²⁶ Ūcuarumu Jesús chukuna'te ija'che i'kaku jo'e chū'vasi'kua'mu:

—Pāi musanukonare vanisōñu chiinare vajuchumanejū'u. Repana cu'ache cho'oñu chini rope'e cho'ochē peore pāi ūcuauko masijanaa'me. Ūcuachi'a repana rope'e cutuju pa'isi'e peore pāi ūcuauko masijanaa'me. ²⁷ Ūcuachi'a chū'u musanukonare ñamina rope'e i'kasi'e pāi ūcuauko asaju'te umucusena kuajū'u. Ūcuachi'a chū'u musanukonare vu'ena cuaa rope'e kuasi'e pāi ūcuauko pa'ichejana ūjachu'o i'kaju kuajū'u ūcuauko asaja'u. ²⁸ Musanukonare vanisōñu chiinare pāi vajuchumanejū'u. Ca'nivūā vanisōñijē'e musanukona rekoñoōta'ni cu'ache cho'omanejanaa'me repana. Musanukonare jū'iñe chū'umasiku vati toa Saomasikuni Diorechi'a vajuchuju pa'ijū'u.

²⁹ Pī'a ka'chava'na jmava'na kuri te'ere'revachi'a ro'ime. Te'ere'revachi'a ro'iva'nare mai Ja'ku Diopi jū'iūseto te'eva'ujē'e jūnisōmanera'ame repana.

³⁰ Ūcuachi'a Repau Dios musanukona pa'iche peore masikujeku musanukona sījoquee raña kuēkuesi'echi'a paakujeku masimu. ³¹ Pī'ava'nare peore kuiramu Dios. Musanukonare pāi na'a rua cuasaku na'a re'oja'che cho'okaiu pa'imu Repau. Jā'ajekuna chekunare pāi vajuchumanejū'u —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te repau neenare.

Vajuchuma'ñe pāi asaju'te, “Jesure cuasanaa'me chukuna”, chiina pa'iche'me

(Lc 12.8-9)

³² Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pāi te'ena, chekuna asaju'te vajuchuma'ñe, “Jesure cuasanaa'me chukuna”, chiime. Na'a pa'isirumu chū'u jā'aja'ñe i'kasinare Ja'ku Cunaumu Pa'iku asaku'te, “Chū'u neenaa'me ina”, chiija'mu. ³³ Jā'ata'ni chekuna pāire vajuchuju repapani asaju chini, “Jesure cuasamanaa'me chukuna”, chiime. Na'a pa'isirumu jā'aja'ñe i'kasinare chū'u Ja'ku Cunaumu Pa'iku asaku'te, “Chū'u neenama'me ina”, chiija'mu chū'u repanare —chiisi'kua'mu repau.

Jesure cuhena repau'te cuasanare cuhejanaa'me

(Lc 12.51-53; 14.25-27)

³⁴ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te:

—Ija'che cuasacosome musanukona: “Jesús raisirumuta'ni pāi chekunare cuhema'ñe re'oja'che pa'ijanaa'me”, chiiju cuasacosome. Jā'ata'ni chū'upi rani che'chokuna pāi chū'u che'choche asacuhenapi asaneenani pe'ruju cuheme.

³⁵ Chekurumu puka'kupi chū'uni cuasato mamakūji cuheja'mu. Chekurumu puka'kopi chū'uni cuasato mamakoji cuheja'mo. Ūcuachi'a vaoji chū'uni cuasato mamaku'te pa'ikoji cuheja'mo. ³⁶ Majapāi ūcuate'evu'e pa'inapi te'eu chū'uni cuasato chekunapi cuhejanaa'me repava'ure.

³⁷Mujak'kupāi cuasaju pa'ito re'omū. Jā'ata'ni musanukonapi chū'uni na'a rua cuasaju pa'imāneni chū'u neena pa'imanejanāa'me. Ūcuachi'a musanukona chīiva'nare cuasaju pa'ito re'omū. Jā'ata'ni musanukonapi chū'uni na'a rua cuasaju pa'imāneni chū'u neena pa'imanejanāa'me. ³⁸Pāi musanukonare chū'u neenajejuna cuheju vanisōñu chiijanāa'me. Jā'ata'ni chū'ure cuasache jmakarujē'e ūhasōma'ñe cuasaju pa'ijū'u. Pāipi jā'aja'ñe cho'oñu chiijana vajuchuju musanukonapi chū'ure cuasache'te ūhasōni chū'u neena pa'imanejanāa'me. ³⁹Ūcuachi'a chuenisōñe'te vajuchuju repāna asa chēasi'e Dios chū'o ūhasōna, jūnisōsirumū vati toana sani cho'ośōjanāa'me. Jā'ata'ni chuenisōñejē'e vajuchuma'ñe chū'uni ūcua cuasaju chuenisōsiva'na Dios pa'ichejare jūni sani re'oja'che pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mū repau.

Repau chū'o kuasinare Dios ro'ijache re'oja'che koojana pa'iche'te kuamū

⁴⁰Ūcuarumū Jesús chūkuna'te repau neenare jo'e i'kasi'kua'mū.

—Pāi musanukonare pojona chū'ure ūcuachi'a pojome. Pāi chū'ure pojona chū'ure Raosi'kure ūcuachi'a pojome. ⁴¹Pāipi Dios chū'o kuajuna, pāiu ūcuauakūji, “Diopi raonna Repau chū'o kuame ina”, chini repānani pojoto Repau chū'o kuasinare ro'icheja'chere ūcuapa'rūva ro'ija'mū Dios repau'te. Ūcuachi'a pāiu chekūnani, “Diopi cho'okaiūna re'oja'che pa'ime ina”, chini repānani pojoto Dios ūcuaja'che re'oja'che pa'isinare ro'icheja'chere ūcuapa'rūva ro'ija'mū repau'te. ⁴²Ūcuachi'a pāiu ūcuauakūji chū'u neekure rua vesūku'teta'ni ūcua, “Jesucristo neekua'mū ikū”, chini repāni oko ūkuato Diopi ro'ija'mū repau'te —chiisi'kua'mū Jesús.

Juan Pāi Okoro'vekū saosina sēniasajaisi'ere kuamū

(Lc 7.18-35)

11 ¹Ūcuarumū Jesús chūkuna'te repau neenare docerepanare chū'va pi'ni, ūcuachejapi sani ku'iu repacheja pa'ijoopoāre Dios chū'ore chū'vaku pa'isi'kua'mū.

²⁻³Ūcuarumū Juan Pāi Okoro'vesiva'u cu'ache cho'onare chēa cuaovu'ere pa'iu Jesús cho'ochē'te asa, “Dios Raosi'ku Cristocosomū repau”, chini cuasaasomū. Jā'aja'ñe cuasa repau neenare te'enare soni rao, “Jesure ija'che chiiju sēniasajaijū'u musanukona: ‘¿Dios Raosi'kua'u mū'u? Mū'upi Dios raomanesi'ku pa'ito, ¿Dios Raojauni ūcua cha'ajanaa'ñe chūkuna?’, chiijū'u repau'te Jesure”, chini saosomū Juan repānare.

⁴Saonna sani ūcuare sēejuna asa Jesús ija'che i'kasi'kua'mū:

—Chura musanukona Juan pa'ichejana co'i musanukona ñasi'ena'me asasi'ere ija'che kuajū'u repau'te: ⁵“Pāi na'ana pa'isina ñame chura. Cu'acū'a paasina re'oja'che nūka ku'ime chura. Asi ravū paasina ūcuaja'che vajūme. Cājo asamanesina ūcuaja'che asame chura. Jūnisōsina ūcuaja'che vajurani jo'e pa'ime. Chuova'na pa'iva'na chū'u chū'vache'te chū'ure cuasache kuachū'ore asaju pa'ime. ⁶Pāi chū'ure cuasache ūhasōma'ñe cuasaju pa'ina pojoju pa'ijanaa'me”, chiiju sa kuajū'u repau'te Juanre —chiisi'kua'mū Jesús repānare.

⁷Repāna co'isōsirumū Jesús Juan pa'iche'te i'kakū ija'che i'kasi'kua'mū repānare pāi:

—¿Je'se pa'ikūni ñāñu chini pāi peocheja sate musanukona? ¿Chū'chusava tutakūna ñū'kuecheja'che repau rekocho na'mi sa'ñeku cuasakūni ñāñu

chini sate musanukona? Jā'ajañe cuasama'kua'mu Juan. ⁸ Jā'ajañe pa'iku'te ñañu chini saimaneni, ¿ñquere ñañu chini sate? ¿Pa'ipāi ju'ikāña ju'ikūni ñañu chini sate musanukona? Pāi, kāña rua ro'ikāña ju'ina pa'ipāi vñ'ñachi'a pa'ime. ⁹ Jā'ajañe pa'ikūni ñañu chini saimaneni, ¿ñquere ñañu chini sate musanukona? ¿Dios chu'o kuakaikūni ñañu chini sate? Jā'ajañe pa'iku'te ñañu chini saisinajeju te'erūhiñe cuasame musanukona. Repau Juan chekunare Dios chu'o kuanare na'a rua masi kuaku'mu. ¹⁰ Repau Juan pa'ijachere kuajuna aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che chiimu:

Mu'u cheja cajejache kuajauni charo saoja'mu chu'u,

pāipi mu'u cajejachere asa repana rekoñoöre care'va paapu chini, chiimu repana tocha jo'kasi'e. ¹¹ Icheja cheja Dios chu'o kuakaina rua masina pa'ime. Jā'ata'ni Juan ūcuanukore na'a cajejache masi'mu. Na'a pa'isirumu pa'ijana ūcuaja'che, rua vesusinata'ni Dios chu'ore asa chēa cuasaju, Juanre na'a rua masijanaa'me, chu'u pa'iche peore asasinajeju. Ūcuarepaa'me jā'a.

¹² Juan Pāi Okoro'veku Dios chu'o apechu'varumupi iumucujñajat'u'ka Dioni cuasaju Repau chū'uñe cho'onare cuheju cu'ache cho'oju pa'ime pāi. ¹³ Moisés tocha jo'kasi'e Dios Raojau pāi ūcuanukore chū'ujañere kuamu. Dios chu'o kuana ūcuachi'a, irumu Juan pa'irumujatu'ka ūcuate'ere kuame. ¹⁴ Musanukonapi iere chu'u i'kache'te jachama'ñe cuasani masijanaa'me: “Juan, Dios raoja'mu chiicoñosi'ku aperumu Repau chu'o kuasi'ku Elías kuasi'ēja'che kuamu”, chiimu chu'u. ¹⁵ Chu'u i'kache asa chēaana ūcuanuko asa chēajū'u.

¹⁶ Pāi irumu cana pa'iche'te kuara. Chu'upi ñato musanukona irumu cana ija'che pa'ime: Jeerumu chīi āu isichejare ñu'ijū ūcuajanani, “Apeñu”, chini soniasome. ¹⁷ Chekunapi apecuhejuna ija'che i'kaasome repana: “Chukuna juhivā juhito ujacha'icuheme musanukona. Ūcuachi'a chukuna apeju jū'isinare tārumu ujacheja'che suma'ñe ujato ja'me ujacuheme musanukona. Chukunani cuheju pojoma'me musanukona”, chiniasome repana chīi. ¹⁸ Repana chīi ūcuajanare cuhecheja'che cuheme musanukona chukuna'te, Juanna'me chu'ure. Repau Juan Pāi Okoro'veku rani pa'iu Dioni cuasaku te'eñoā āu āima'ñe pa'iu, conojē'e ūkuma'ñe pa'iuña ña, “Vatini paaku vē'veu'mu Juan”, chijū cuhena'me musanukona repau'te. ¹⁹ Chura chu'upi pāire ja'me paau chini Dios Raosi'kupi rani pa'iu si'aumucujña āu āiu ūkukuna ña, “Āi aia'mu mu'u. Cono ūku aia'mu mu'u. Ūcuachi'a pāi cu'ache pa'inana'me pāi chū'unare kuri kookainare oiu pa'iku'mu mu'u”, chijū cuheme musanukona chu'ure. Pāi rūhiñe cuasana, “Dios chū'uñe re'oja'chea'me. Peore masiku'mu Repau”, chijū cuasame —chiisi'kua'mu Jesús repanare pāi.

Dios chu'o jachana pa'iche'te kuamu

(Lc 10.13-15)

²⁰ Repau Jesús Diochi'a cho'omasiche pāi jainuko ñaju'te si'arumu cho'o ñoku pa'isi'kua'mu. Ūcuachi'a repana cu'ache cho'oche'te ūhasōa'ju chini chu'vasi'kua'mu repau. Jā'ata'ni cu'ache cho'oche ūhasōmanesinaa'me repana. Ūcuarumu Jesús Diochi'a cho'omasiche repau na'a rua cho'o ñojoopoā pa'inapi repana cu'ache cho'oche'te ūhamapuna pe'ruku ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

²¹ —Dios aperumu Sidón vñ'ejoopona'me Tiro vñ'ejoopo canare Repau masiche cho'o ñomanasomu. Repanani chu'vaku cho'o ñoru ña cu'ache

pa'inajeju sumava'na pa'iju cu'ache cho'oche ūhasō, vākiniokāñapi sa'che repaṇa sijona ūhacutapi chu'chura'asinaa'me repaṇa, chekūnapi ña, "Cu'ache cho'oche ūhasōsinaa'me ina", chiapū chini. Musanukonata'ni chū'upi chū'vakū Diochi'a cho'omasiche cho'o ñokūna ñame, Corazín vū'ejoopo canana'me Betsaida vū'ejoopo cana. Ñanata'ni cu'ache cho'oche ūhasōma'me musanukona. Jā'ajekuna rua cu'ache ti'jñeja'mū musanukonare. ²² Dios pāi ūcuanukore chi'i ro'iumucuse ti'aru Sidón vū'ejoopo pa'isinana'me Tiro vū'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mū. Jā'ata'ni musanukonare Corazín vū'ejoopo canana'me Betsaida vū'ejoopo canare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mū, Repaṇ cho'omasicheji chū'u cho'oche ñasinata'ni jachasi'e ro'i. ²³ Musanukona Capernaum vū'ejoopo cana, "Dios pa'icheja saijanaa'me mai", chiinaa'me. Jā'ata'ni Dios musanukonare pāi ūcuanukore Repaṇ chi'i ro'iumucuse ti'aru vati toana saoja'mū. Dios aperumū Sodoma vū'ejoopo canare Repaṇ masiche cho'o ñomaneasomū. Repanani cho'o ñoru cu'ache cho'oche ūhasō re'oja'che pa'ijūna, ñañomaneūna irumujatū'ka pa'ira'aasomū repajoopo. ²⁴ Musanukonare Capernaum vū'ejoopo canare ija'che i'kamū chū'u: Na'a pa'isirumū Dios pāi ūcuanukore chi'i ro'iumucuse ti'aru Sodoma vū'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mū. Jā'ata'ni musanukonare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mū, chū'u cho'oche ñasinata'ni jachasi'e ro'i —chiisi'kua'mū Jesús repanare.

“Chū'uni rani chū'u che'choche'te asa chēani re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona”, chiimū Jesús

(Lc 10.21-22)

²⁵ Reparumū Jesús, Puka'kuni pojokū ija'che i'kasi'kua'mū:

—Ja'ku, mū'u cūnaumu pa'inana'me cheja pa'inare peore chū'ukū'mū. Pāi, “Mū'u chū'o peore masinaa'me chukūna”, chiiju cuasanare chū'u che'choche mū'u chū'o asamasiche ūsemū mū'u, repanapi asavesua'ju chini. Jā'ata'ni pāi chīiva'naja'ñe vesūju, “Dios chū'ojē'e vesūnaa'me chukūna”, chini cuasanarechī'a mū'u chū'o asamasiche jo'kakū'mū mū'u, repanapi asamasija'ju chini. ²⁶ Jā'aja'ñere chiimū mū'u. Jā'ajekuna mū'ure, “Re'orepamū”, chiimū chū'u —chiisi'kua'mū repaṇ Diore.

²⁷ Chini pāire ija'che i'kasi'kua'mū repaṇ:

—Chū'u Ja'ku Repaṇ pa'iche masiche peore jo'kasi'kua'mū chū'ure. Chū'u Repaṇ Mamakū pa'iche pāi te'eujē'e vesūme. Chū'u Ja'kūta'ni masimū. Ūcuachi'a chū'u Ja'ku pa'iche pāi te'eujē'e vesūme. Chū'u Repaṇ Mamakuchi'a masimū Ja'ku pa'iche. Ūcuachi'a chū'ure kuaanarechī'a chū'u Ja'ku pa'iche kuaṇmū chū'u. ²⁸ Musanukona aipāi chū'u jo'kasi'ere, “Dios chū'usi'ea'me ie”, chini peore cho'oñu chiime musanukona te'ena. Jā'ata'ni repaṇi peore cho'ovesakūna cho'ojū ca'nasō rekoñōñ sumava'na pa'ime musanukona. Jā'aja'ñe pa'inare chū'uni rajjū'u chiimū chū'u. Chū'ure rainare repaṇa rekoñōña cho'okaija'mū chū'u, re'oja'che pa'iju pojoku sumava'na pa'imanea'ju chini. ²⁹ Chū'u chū'ūñe cho'ovesama'ñere asa chēa cho'ojū pa'ijū'u. Pāi oikuta'ni meñe, “Masī'mū”, chiima'kua'mū chū'u. Musanukonapi chū'uni rani, musanukona cu'a chū'upi tunosōkakūna rekoñōñi re'oja'che pa'iju jo'e sumava'na pa'imanejanaa'me. ³⁰ Chū'u chū'ūñeji cho'ovesama'ña cho'ojū re'oja'che pa'iju sumava'na pa'imanejanaa'me musanukona —chiisi'kua'mū repaṇ Jesús.

Jesús neena p̄aumucusena trigocha'charuã pura äisi'ere kuamu

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 ¹Ûcuarumu Jesús p̄aumucusena chukuna repau neenana'me trigo chiopi saiü pa'isi'kua'mu. Ûcuarumu chukuna repau neena äucuhakuna trigocha'charuãre pura äisinaa'me. ²Chukunapi jã'aja'ne cho'ojuna ña fariseopai ija'che i'kasinaa'me Jesure:

—Ñajũ'u. Mu'u neena p̄aumucuseta'ni cho'оче cho'ome —chiisinaa'me.

³⁻⁴Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—¿Aperumu pa'isi'ku David cho'osi'ere kuaju mai aipai tocha jo'kasi'e ñamanaa'ne musanukona? Ija'che kuamu repa:

David, repau'te ja'me pa'inana'me äucuhakuna Dios vu'ena kaka

Diopi pojoa'ku chini judfo phairipai tuosi'ere pa' mini äiu repau'te ja'me pa'inare äuku äinasomu.

Dios, phairipäichi'a äijũ'u chiisi'ere änisõasomu repau David, chiimu. ⁵Ûcuaja'che cheke, ¿Diopi chũ'ũuna Moisés tocha jo'kasi'e ñamanaa'ne musanukona? Ija'che kuamu repa:

P̄aumucujñana Dios vu'e kaka repavu'e cho'omajñaruã cho'onata'ni phairipai Diopi ñato cu'ache cho'oma'me,

chiimu. ⁶David Dios vu'ena kaka cho'osi'ena'me phairipai repavu'e kaka cho'оче, Dios peore chũ'ukuji ñato cu'ama'mu. Ûcuachi'a chũ'uni peore ja'me chũ'ua'ku chini jo'kacojñosi'kuni p̄aumucusena cho'оче chũ'ũuato chũ'ure'omu. ⁷Dios chũ'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache masi asavesume musanukona. Ija'che chiimu repa:

“Musanukona cu'ache cho'оче'te ro'iñu chini chũ'ure isisiva'nare jo'cha va'iva'nare vani uosõjũ'u”, chiuu chũ'umu chũ'u.

Jã'ata'ni, “Pai chekunare ña oiju pa'ijũ'u”, chiuu na'a rua chũ'umu chũ'u musanukonare,

chiimu Dios. Repa tocha jo'kasi'e asa chãa cho'ona pani chukuna'te cu'ache cho'omanare, “Cu'ache cho'ome musanukona”, chiimanera'asinaa'me musanukona. ⁸Chũ'uni Dios Raocojñosi'kuni p̄aumucusena cho'оче'te chũ'uto chũ'ure'omu —chiisi'kua'mu repau.

Cu'ajüturu paaku'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Jã'aja'ne i'kacuha Jesús ücuachejapi sani judfopai chi'ivu'ena kakasi'kua'mu. ¹⁰Kaka ñato päiu ücuavere cu'ajüturu paaku pa'isi'kua'mu. Ûcuarumu repavu'e pa'ina Jesuni, “Cu'ache cho'omu mu'u”, chiuu chini ija'che sëesinaa'me repau'te:

—¿P̄aumucusena pai jũ'iva'nani vasoto re'oku? —chiisinaa'me.

¹¹Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Musanukona te'eu mu'u neeva'upi ovejava'upi p̄aumucusena cojena tuãni mañasõsiva'uni sani ñani miira'amü mu'u. ¹²Ovejava'nare oiku'mu Dios. Jã'ata'ni päire na'a rua oiku'mu Repau. Jã'ajekuna pai jũ'iva'nani p̄aumucusena vasoto re'omu. Cu'ama'mu jã'a —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

¹³Chini cu'ajüturu paaku'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'u jütü saujũ'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna sausi'kua'mu. Sauna repajutu teana re'ojajutu care'ososi'kua'mu, chekujutu re'oja'icheja'che. ¹⁴ Jā'ata'ni fariseopai Jesupi jā'aja'ne cho'ouna na ūcuavū'epi eta mua, Jesure vanisōjañere care'vañu chini chi'i cutuasome.

Dios chū'o kuasi'ku Jesús pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'ea'me

¹⁵ Ūcuarumu Jesús repana cho'oñu chiiche'te masiku ūcuachejapi eta sanisōsi'kua'mu. Repau sanisōsirumu pāi rua jainuko tuhasinaa'me repau'te. Tuharena repanare ja'me pa'inare jū'iva'nare ūcuaukore vasokaisi'kua'mu repau. ¹⁶ Jā'aja'ne vasoku, “Chū'u cho'оче chekunare pāi kuamanejū'u musanukona”, chiisi'kua'mu repau. ¹⁷ Jesupi jā'aja'ne cho'ouna repau cho'ojachere kuaku aperumu Dios chū'o kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'ñecuhasi'kua'mu, ija'che chiicheji:

¹⁸ Dios Repau Mamakuni ija'che i'kaasomu:

“Iku chū'ure cho'оче cho'okaiku'mu.

Chū'u chēa paaku'mu iku.

Rua cuasaku pojoku'mu chū'u ikure.

Chū'u Rekocho'te isiuna ūcuauñi ja'me pa'iu Reparekochoji chū'ukuna sani judío peonani chū'u pāi ūcuaukore ūcuarepa cho'okaiche'te kuaja'mu iku.

¹⁹ Ūcuachi'a pe'ruchū'ojē'e i'kama'ne cuima'ne kuaja'mu repau.

Vū'ñajooopā kuni chū'o ūjachū'ojē'e i'kama'ku ku'ija'mu iku.

²⁰ Pāi re'oja'che pañu chiinata'ni re'oja'che pa'ivesujuna cho'okaija'mu iku.

Chū'ova'na pa'iva'nare ūcuaja'che oiu cho'okaija'mu iku.

Pāi ūcuauko cu'ache cho'оче peore repau ai ūserumujatu'ka jā'aja'ne pa'iva'nare cho'okaiu pa'ija'mu iku.

²¹ Iku pi jā'aja'ne cho'okaiuna judío peona ikure jachama'ne

cuasajanaa'me”, chiniasomu Dios,

chiimu Isaías tocha jo'kasi'e.

Pāi Jesure, “Vatini paaku si'ache cho'omasimu”, chiisi'ere kuamu

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Ūcuarumu pāi Jesús pa'ichejana na'ava'ure vatipi ūsekuna chū'ojē'e cutumau ñakocaājē'e ñamava'uni rasinaa'me. Rarena Jesupi vati'e eto saosōkakuna ñakocaā ñasi'kua'mu repau. Chū'o ūcuachi'a cutusi'kua'mu repau. ²³ Jesupi jā'aja'ne cho'ouna na jñano repana pāi ūcuauko sāiñechi'a sēniasasinaa'me, ija'che chiiju:

—¿Aperumu pa'isi'ku David Jojocojñosi'kua'u iku? ¿Maire chū'ua'ku chini Dios raoja'mu chiicojñosi'kua'u? —chiisinaa'me.

²⁴ Jā'aja'ne i'kasi'eta'ni asa fariseopai ija'che cu'ache i'kasinaa'me:

—Vati chū'ukūji Beelzebuji cho'okaiuna vati ūcuajanare eto saomasimu iku Jesús —chiisinaa'me.

²⁵ Ūcuarumu Jesús repana cuasaju cutuche'te masiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pāi ūcuate'echeja pa'inapi sāiñechi'a cavani vaiju si'asōjanaa'me. Ūcuachi'a majapāichi'api ūcuate'evū'e pa'inapi sāiñechi'a cavani majapāi sējosōjanaa'me. ²⁶ Ūcuachi'a vati aipi repau neenana'me sāiñechi'a cavato repau chū'ūñe si'asōmu. ²⁷ Jā'ata'ni musanukona chū'ure, “Vati chū'ukūji Beelzebuji vati ūcuajanare eto saomasiche jo'kasi'kua'mu mū'ure”, chiime.

Musanukonapi jā'aja'ne i'karena iere sēemu chu'u: Musanukona neenare, ɔkauɔi vati etomasiche jo'kau? ɔVati aipi jo'kau? Ija'che chiiju sēniasajū'u repanare: “ɔVati etomasiche vati aipi jo'kau musanukonare?”, chiijū'u. Jā'aja'ne sēeto repana musanukonare, “Rūhi'ne cuasama'me musanukona”, chiijanaa'me. ²⁸ Chu'u vati etomasiche Dios Rekocho jo'kasi'ea'me. Chu'upi Dios Rekocho jo'kasi'ere cho'okuna ña, “Dios ūcuanukore chū'uku'mu”, chiiju cuasajanaa'me pāi.

²⁹ Pāiu rua kokauji rua vaiche paakujji repau vu'ere pē'jeto ñaacu'amu repau cu'amajñaruā. Charo repauni chēa quēo suotota'ni repau neemajñaruā tutesōre'omu.

³⁰ Pāi chu'ure jovomana cuheme chu'ure. Cuheju chekunapi chu'uni jovoñu chiito ūseme repana, chu'uni jovomaneaju chini.

³¹ Jā'ajekuna iere kuamu chu'u musanukonare: Dios, Repau'te pāi cu'ache cho'osi'ena'me cu'ache cutuche si'ache tu'nesōja'mu. Tu'nesi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau. Repau Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni cavesuma'ne cuasaku ro'iche chū'uja'mu Repau. ³² Chu'ure, Dios Raocojñosi'kure pāi cu'ache cutuche jo'e cuasamaneja'mu Dios. Jā'ata'ni Repau Rekocho'te pāi cu'ache cutucheta'ni irumupi mamacheja pa'itoj'e ūcua cavesuma'ne cuasaja'mu Repau —chiisi'kua'mu repau.

Sūkiñuā āiñe kūiñuā re'oja'chena'me āicu'ache kūiñuā pa'iche'te kuamu

(Lc 6.43-45)

³³ Ūcuarumu Jesús repanare jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Sūkiñuā āiñe kūiñuā koka pa'iñuā sāijapuā kūimu. Koka peora'ñuruāta'ni sāija'ima'ne kūimu. Sūkiñuā repañuā kūisi'ere āni ña masime pāi repañu pa'iche. ³⁴ Āña pa'icheja'che cu'ache pa'ime musanukona! Rekoñōa cu'ache cuasanajeju re'oja'che i'kama'me musanukona. Pāi ūcuanuko repana rekoñōa cuasache'te cutunaa'me. ³⁵ Pāi repana rekoñōa re'oja'che cuasana re'oja'chere cutume. Repana rekoñōa cu'ache cuasana ūcuachi'a cu'ache'te cutume. ³⁶ Musanukonare ija'che i'kamū chu'u: Dios pāi ūcuanukore chi'i ro'iumucuse pāi repana peoche cutuju pa'isi'e ro'i peore ro'ijanaa'me. ³⁷ Re'oja'che i'kasinareta'ni reparumu, “Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu inare”, chiija'mu Repau. Cu'ache i'kasinareta'ni repana cu'ache i'kasi'e ro'ia'ju chini chū'uja'mu Repau —chiisi'kua'mu Jesús.

Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'ku chini fariseopāina'me judiōpāi che'chona sēesi'ere kuamu

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Ūcuarumu fariseopāi te'ena judiōpāi che'chonana'me Jesure ija'che i'kasinaa'me:

—Masiu, mu'upi Diochi'a cho'omasiche'te cho'okuna ñañu chiime chukuna —chiisinaa'me.

³⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāi irumu cana cu'ache pa'inaa'me. Chu'ure, “Dios raosi'kuma'mu Jesús”, chiime repana. Jā'ata'ni chu'ure, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū'u chukuna'te”, chiime repana, chu'u pa'iche'te masiñu chini. Jā'ata'ni cho'o ñoma'mu chu'u repanare. Dios chu'o aperumu kuasi'ku Jonás

cho'ocojñosi'ēja'chechi'a cho'ocojñoja'mu chu'u. ⁴⁰ Repau Jonás, va'i rua ujaú cutaro sa'navu choteumucujña ñami choteñami pa'isi'ēja'che, chu'u Dios Raocojñosi'ku ũcuaja'che cheja sa'navu tãcojñosi'ku choteumucujña ñami choteñami pa'ija'mu. ⁴¹ Aperumu Jonapi rua masiúji Dios chu'ore chu'vakuna asa chëa, Níneve vu'ejoopo pa'isina repana cu'ache cho'oche ũhasôasome. Repau'te Jonare na'a rua masiúji ichejare pa'imú chu'u. Já'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme musanukona irumu cana. Já'ajekuna Dios pái ũcuanukore chi'i ro'irumu tí'aru Níneve vu'ejoopo pa'isinapi ija'che i'kajanaa'me musanukonare irumu pa'inare: “Cu'ache cho'oche ũhasômanesinajeju ro'iju pa'ijanaa'me musanukona”, chiijanaa'me. ⁴² Aperumu pa'io suripu caká'ko canare pái chũ'usi'ko rua so'opi Salomón rua masiu chu'vache'te asara chini rianasomo. Repau'te Salomon'te na'a rua masiúji ichejare pa'imú chu'u. Já'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme musanukona irumu cana. Na'a pa'isirumu Dios pái ũcuanukore chi'i ro'irumu tí'aru aperumu pa'io pái chũ'usi'ko ija'che i'kaja'mo musanukonare chura pa'inare chu'ure cuasamanesinare: “Cu'are cho'oju Diore cuasamanesinajeju ro'iju pa'ijanaa'me musanukona”, chiija'mo —chiisi'kua'mu repau.

Vati páiu sa'navu'te pa'iu eto saocojñosi'kupi jo'e páiuni co'iche'te kuamu

(Lc 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴ Ūcuarumu Jesús repanare pái jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Páiu sa'navu pa'isi'kuni etosōru vati sani oko peochejñare ku'iu pa'imú puachejñare ku'eku. Já'ata'ni jñaamaneni, “Chu'u vu'ejachejana co'ira páiu sa'navuna”, chini cuasamu repau. Já'aja'ñe cuasa repau co'i ñato páiu sa'navu vu'e ju'o care'vasivu'ēja'che re'oja'imu. ⁴⁵ Já'ajekuna jo'e sani chekunare vati repau'te na'a rua cu'anani sieterepanare ku'e jña ra páiu sa'navuna pañu chini ũcuanuko kakame repana. Já'ajekuna páiu aperumu cu'ache pa'isi'e na'a rua cu'ache pa'imú. Irumu canare pái cu'ache pa'inare ũcuaja'che rua cu'ache tí'jñeja'mu —chiisi'kua'mu Jesús.

Jesús puka'ko repau cho'jechiina'me repauni chini saisi'ere kuamu

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Repanare pái Jesús chuta'a cututona puka'ko, repau cho'jechiina'me ũcuau pa'ivú'ena rani kakañu chiniasome repauni cutuñu chini. Kakañu chiisinareta'ni kakacu'akuna ve'sere paniasome repana. ⁴⁷ Repanani kakacu'akuna chekupi kuakaisi'kua'mu repau'te Jesure, ija'che chiui:

—Muja'ko, muche'uchiina'me mu'uni cutuñu chini ve'sere nukaju cha'ame —chiisi'kua'mu.

⁴⁸ Chikuna Jesús repau'te kuasi'kure ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Kaoa'o chu'u ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chu'u cho'jechii? —chiisi'kua'mu repau.

⁴⁹ Chini chukuna'te repau neenani ñaku ñu'oku i'kasi'kua'mu repau.

—Inaa'me chu'u ja'koromijana. Ūcuachi'a inaa'me chu'u cho'jechiijana. ⁵⁰ Cunaumu Pa'iku chu'u Ja'ku chũ'ñe asa jachama'ñe cho'ona chu'u cho'jechiijanaa'me. Ūcuaja'che chu'u ja'koromijanaa'me repana —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Trigo chu'chusi'ere cuasaku kuamu Jesús

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 ¹Ūcuauumcusepi Jesús repau pa'isiv'e eta sani chiara ru'tuvana puusi'kua'mu päire chu'vara chini. ²Ūcuarumu repau päipi jairepanuko rani chi'irena choovuna caje puusi'kua'mu. Päita'ni chiara ru'tuva'te pa'isinaa'me.

³Ūcuarumu Jesús choovu'te ñu'iu repanani rua chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Päiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomu. ⁴Sani ti'a pachu ku'iu chu'chukuna trigocaã te'era'karuã ma'ana tuã'tuaasomu. Ma'ana tuã'tuaana pi'ava'napi rani ãkuesoasome repara'karuã. ⁵Chekura'karuãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmakarumu pa'ichejana tuã'tuaasomu. Cha'o se'seruchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineeasomu repara'karuã. ⁶Na'mi aineesi'eta'ni üsuuji ruarepa asukuna uu phã'pha jünisõasomu repasañaruã, chitapi peoku. ⁷Chekura'karuã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me aineeuna miupi ju'je vëasõasomu repara'ñuruã. ⁸Chekura'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejñana tuã'tuasira'karuãjeku re'oja'che ainee ju'a ñaniasomu. Te'era'karu aineesi'ñu te'echa'chava treintarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'karuã aineesi'ñuã sesentarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'ñuruã cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. ⁹Chu'u chu'vache asa chëauana ücuauuko asa chëajũu —chiisi'kua'mu repau.

Repau cuasaku kuasi'ere te'erühiñe kuamu Jesús

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰Ūcuarumu chukuna Jesús neena repauji cuasaku kuana asa repau'te kueñe ti'a,

—¿Je'se pa'una mu'u päire chu'vani mu'u cuasachechi'a kuaku chu'vaku? —chiisinaa'me.

¹¹Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonare chu'u neenajejuna Diopi üsemauna Repauchi'a masiche te'erühiñe kuamu chu'u, asamasia'ju chini. Jã'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Repauchi'a masiche chu'u cuasacheji kuamu chu'u, asanata'ni masi asamanea'ju chini. ¹²Dios chu'o asa jachamana si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Repau chu'ore na'a rua masia'ju chini cho'okaija'mu Dios repanare. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache asanata'ni masi cuasamaru chu'upi cho'okuna repana jmakarumu masiche cavesujanaa'me. ¹³Jã'ajekuna päire chu'vaku repana asavesucheji cuasaku kuamu chu'u, masi asamanea'ju chini. Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ime repana. Ūcuachi'a asanata'ni asamañena pa'ime repana. ¹⁴Repana pa'ijachere kuaku aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaiás tocha jo'kasi'e ücuarepa ti'ñeuchamu. Ija'che chiimu repa:

Asaju pa'inata'ni asavesujanaa'me musanukona.

Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹⁵Ina päi rua cu'ache pa'inaa'me.

Ūcuachi'a cãjo asamanaja'ñe pa'iju chu'u chu'o asacuheme ina.

Ūcuachi'a ñakocaã chamisinaja'ñe pa'iju chu'upi chũ'una tocha jo'kasi'e ñacuheme ina.

Chu'u chu'ore asa chëa repana cu'ache cho'ochete ühasöru repana rekoñoä re'ojarekoñoä care'vakaija'mu chu'u, repanapi re'oja'che paapu chini, chiimu.

¹⁶ Músanukonata'ni chu'u cho'oku pa'iche ñaju chu'u chu'vachejê'e asamasiju, "Dios cho'ocheme jã'a", chiiju masiju pojoju pa'ime. ¹⁷ Aperumu pa'sina Dios chu'o kuasinana'me chekuna pái re'ona irumu musanukona ñañeja'ñere ñañu chiisinata'ni ñamaneasome. Ücuachi'a irumu musanukona asacheja'chere asañu chiisinata'ni asamaneasome repana. Ücuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau.

Trigo chu'chusi'ere repau cuasaku kuasi'ere te'erühiñe kuamu Jesús

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Ücuarumu Jesús chukuna'te jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chu'u cuasaku kuasi'ere trigo chu'chusi'ere jo'e ücuare masi kuaja'mu chu'u musanukonapi asamasia'ju chini. Ija'chea'me jã'a: ¹⁹ Trigora'karuã te'era'karuã ma'ana tuã'isira'karuã chejapi ruarepa jujakuna sa'navu kakama'mu. Pãi te'enare repana rekoñoä chejapi ruarepa jujaku trigocaã chu'chusicaã sa'navu kakama'ñeja'ñe Dios chu'o kakama'mu, jachajuna. Asanareta'ni vatipi üsemu repanare, Dioni cuasamaneajü chini. ²⁰⁻²¹ Ücuachi'a cata pa'ichejña tuã'tuasicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimañ na'mi jünisömu. Pãi ücuachi'a te'ena Dios chu'o asa teana pojoju cuasame. Jã'ata'ni repanapi Dioni cuasajuna päipi cu'ache i'kajuna chekurumu repanani cu'ache ti'jñekuna masi cuasamanajeju Dios chu'o repana cuasache ühasöme. ²² Ücuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karuã miuna'me aineem. Jã'ajekuna miu sükipi ju'jekuna küima'ñe jünisömu reparañuruã. Pãi ücuachi'a te'ena Dios chu'o asa chëa Repau chü'ñe cho'onata'ni na'mi ühasöme. Repana cho'ochete kurina'me pösere ruarepa cuasaju Dios chu'o repana asa chëa cuasache ühasöme. ²³ Ücuachi'a cheja re'ojachejñana tuã'tuasicaã ainee re'oja'che küiñeja'ñe re'oja'che pa'ime pái, Dios chu'o asa chëa Repau chü'u jo'kasi'e cho'öju pa'ina. Repana Diore cuasana te'ena trigoñuã treintarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe re'oja'che pa'ime repana rekoñoä. Chekuna sesentarepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe na'a rua re'oja'che pa'ime. Chekuna cienrepara'karuã pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuãja'ñe jo'e na'a rua re'oja'che pa'ime Repau chü'ñe cho'ona —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Trigo täsichiona cu'ara'karuã täsi'ere kuamu

²⁴ Ücuarumu Jesús chukunani jo'e chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chü'ñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Päiu repau chiona trigo re'oja'chere täasomu. ²⁵ Jã'ata'ni repauna'me repau paana kãnisösirumuna repau'te cuheku ücuachiona sani cu'ara'ñuruã ainee'aku chini cu'ara'karuãre tä jo'ka sanisöasomu. ²⁶ Na'a pa'isirimu trigora'ñuruã ainee pi'ni ju'a ñaniasomu. Cu'ara'ñuruã ücuaja'che ücupar'ruva aineasomu. ²⁷ Ücuarumu repau'te cho'ochete cho'okaina chio ñajani co'i repachio paakuni kuaasome, ija'che i'kaju: "Mü'u chio trigora'karuã re'ojara'karuãchi'a täsi'kua'mu. Jã'ata'ni, ¿je'se pa'ina repachio cu'ara'ñuruã ja'me aineeu?", chiniasome repana. ²⁸ Chitena asa chio paaku i'kaasomu. "Chu'ure cuheku cho'osi'ecosomu jã'a",

chinasomu. Chikuna repau'te cho'oché cho'okaina jo'e ija'che i'kaasome: “¿Repara'ñuruã cu'ara'ñuruã ru'tesôkaijaijũ'u chiiku mu'u chukuna'te?”, chinasome. ²⁹ Chitena i'kaasomu repau. “Pãamu. Jã'aja'ñe cho'omanejũ'u. Cu'ara'ñuruã ru'teni chekurumu musanukona trigora'ñuruã ja'me ru'tesôme. ³⁰ Ija'che cho'oto na'a re'omu: Repara'ñuruã cu'ara'ñuruã chura ru'tesôjaimanejũ'u, trigona'me ũcupa'ruva aineea'ku repa tuarumujat'ka. Repa trigo tuache t'asirumu, 'Ija'che cho'ojũ'u', chiiu chũ'u saoja'mu chũ'u repa tuakaijanare: 'Chio sani cu'ara'ñuruãre charo ru'te rühijuu quë'ke uosôjũ'u. Jã'aja'ñe cho'ocuha trigo tua pi'ni chũ'u ãumajñaruã care'vavũ'ena sa ũhakaijũ'u', chiija'mu chũ'u”, chinasomu —Jã'aja'ñe kuasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Mostazara'karuã pa'iche'te cuasaku kuamu Jesús

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Ũcuparumu Jesús päire jo'e chũ'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chũ'ũne cho'ona, ¿je'se pa'iche? Ija'che pa'ime: Pãiu repau chiona mostazara'karu te'era'karu sa tãasomu. ³² Repa mostazara'karuã chekura'karuã na'a jmara'karuãa'me. Jã'ata'ni päipi taru chekura'ñuruã tãsira'ñuruã na'a ũjañuã aineemu repara'karuã. ũjañuãpi ka ruã pa'ĩnuã aineeuna pi'ava'na ũcuañuã kana chii suo suhame —chiisi'kua'mu repau.

Harinana'me pã sauche cha'písica'repu pa'iche'te i'kamũ

(Lc 13.20-21)

³³ Ũcuparumu Jesús päire ũcua chũ'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chũ'ũne cho'ona pa'iche ija'chea'me: Romio päire cho'ora chini pã kosasica'reru'te charo cha'pi harinaro'ro chotero'ro ũcuaca'reruna ja'measomo. Jã'ata'ni ruã ũjaca'repu sausoasomu repaca'repu —chiisi'kua'mu repau.

Jesupi päire chũ'vaku cuasaku kuakuna Dios chũ'o kuakaisi'ku tocha

jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhamu

(Mr 4.33-34)

³⁴ Reparumu Jesús päire chũ'vaku ũcuañi cuasaku kuachechi'api chũ'vasi'kua'mu. Cheke i'kamanesi'kua'mu repau. ³⁵ Jã'aja'ñe cho'okuna repau cho'ojachere kuaku aperumu Dios chũ'o kuasi'ku tocha jo'kasi'epi ũcuarepa ti'jñecuhamu, ija'che chiicheji:

Chũ'u cuasaku kuachechi'api päi chũ'vaja'mu chũ'u.

Cheja cho'orumupi irumujat'ka Diopi kuamauna päijë'e asama'ñere churana kuaja'mu chũ'u,

chiimu repa.

Repa cuasaku kuasi'ere cu'ara'ñuruãna'me trigora'ñuruã

ũcuate'echio aineesi'e pa'iche'te te'erũhiñe kuamu Jesús

³⁶ Ũcuparumu Jesús repanare päi saosô repau aperumu pa'isivũ'ena sani kakasi'kua'mu. Kakauna chukuna repau neena repau'te kueñe t'ia ija'che i'kasinaa'me:

—Mu'u chukuna'te cuasaku kuasi'ere cu'ara'ñuruãna'me trigora'ñuruã ũcuate'echio aineesi'e pa'iche'te te'erũhiñe kuajũ'u chukuna'te —chiisinaa'me.

³⁷Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ija'chea'me jā'a: Chu'u päire ja'me paaü chini Dios Raosi'ku re'ojara'karuã täsi'kuja'che pa'imü. Repau päü trigora'karuã re'ojara'karuã täasomu. Chu'u ücuaja'che Dios chu'o re'oja'chere chu'vamu. ³⁸Päi icheja cheja pa'ina chioja'che pa'ime Dios chu'o chu'vacojñonajeju. Ücuaja'che päi Dios chu'o chu'vajuna asa chēa Repau chū'uñe cho'ona Ücuau neenajeju re'oja'che pa'iju re'ojara'karuãja'ne pa'ime. Jā'ata'ni Repau chu'o asacuhena vati neenajeju cu'ara'karuãja'ne cu'ache pa'ime. ³⁹Repau vati päipi cu'ache cho'oja'ju chini chū'ukujeku chio paaku'te cuhekuja'che pa'iku'mu. Ücuachi'a Dios päi ücuanukore chi'i ro'irumu trigo tuarumuja'ne cho'ocojñoja'mu. Reparumu ángelepi päi ücuanukore trigo tua chi'icheja'che chi'ijanaa'me. Ücuaja'che trigo tuacuha äu care'vav'uena sa jo'kacheja'che Dios Repau'te cuasanare Repau pa'ichejana saja'mu. ⁴⁰Ücuachi'a cu'ara'nuruã ru'te chi'i rühijuu quē'ke uosōñeja'ne Dios Repau'te cuasamanare vati toana saoja'mu. ⁴¹Reparumu chu'upi Dios Raosi'kupü chū'uuna ángeles sani chu'u neena pa'ichejña ja'me pa'iju chekunani cacu'oñu chini cu'ache chu'vanana'me chekunare cu'ache cho'onare ücuanukore ra chi'ijanaa'me. ⁴²Repanare peore chi'i vati toana saojanaa'me repaña. Ücuatoare uuju oiju cōjire asoche äiju pa'ijanaa'me repaña. ⁴³Jā'ata'ni Dios chū'uñe cho'uju re'oja'che pa'ina repaña Ja'ku Dios pa'ichejare sani pa'iju üsuu miañeja'ne rua ko'sijana pa'ijanaa'me. Chu'u chu'vache asa chēauana ücuanuko asa chēajū'u —chiisi'kua'mu Jesús.

Kuri ruare chavesi'e jñaasi'ku cho'osi'ere kuamu Jesús

⁴⁴Ücuarumu Jesús chukuna'te chu'vaku jo'e ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chū'uñe cho'uju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Päü repau kuri ruare chaveku coje üni ücuacojena kuri mañaasomu. Jā'aja'ne cho'osichejare cheku päü rupü ku'iu repacoje jñaa üni, repa kuri jñaasomu. Jñaasi'kuta'ni repa kuri miima'ne repacoje jo'e ta'pisōasomu repau. Ta'pi jo'ka kuri jñaasi'kujeku pojoku co'i repau nee cu'amajñaruã peore ñisō kuri koo repacoje pa'ichejare cheja kooasomu repau, “Repare kurire üni paara”, chini cuasaku —chiisi'kua'mu repau.

Perlara'karu rua ro'ira'karu koosi'ku cho'osi'ere kuamu Jesús

⁴⁵Ücuarumu Jesús chukunani chu'vaku jo'e ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chū'uñe cho'uju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Päü perlara'karuã rua ro'ira'karuãre koo paara chini si'achejña ku'eku ku'iu paniasomu. ⁴⁶Ku'eku chekupü perlara'karu rua ro'ira'karu'te paakuna ña pojoku kooa chiniasomu. Jā'ata'ni reparakarūji ruarepa ro'iku kuripi ti'amauna sani repau nee cu'amajñaruã peore ñisō kuri rua koo jo'e sani kooasomu reparakarū —chiisi'kua'mu repau.

Va'i chorü chosiva'nare cho'ochete kuamu Jesús

⁴⁷Ücuarumu Jesús chukunani ücu chu'vaku jo'e ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Dios chū'uñe cho'uju pañu chiina pa'iche ija'chea'me: Va'i chona repaña va'i chorü va'ire choju mar chiarana su'a ruorena va'i si'ache kakaasome repau. ⁴⁸Ücuarumu repava'napi jairepanuko kaka timusōrena mejavuna

reparu rueni maasome. Rueni ma ũha puu ñu'iju repava'nare va'iva'nare re'ojava'narechi'a ju'ñana jña'nuju mañaasome. Cu'ava'iva'nareta'ni sējosōasome repana. ⁴⁹⁻⁵⁰Dios pāi ũcuanukore chi'i ro'irumu tī'aru jā'aja'ñe cho'ocojñoja'mu. Reparumu ángeles rani cu'ava'iva'nare jña'nu sējosi'eja'che pāi cu'ache pa'inapi re'oja'che pa'inani ja'me pa'isinare jña'nu vati toana saojanaa'me. Ūcuatoare pa'iju uuju oiju cōjire asoche āiju pa'ijanaa'me repana —chiisi'kua'mu repau.

**Pāiu cu'amajñaruā mamamajñaruāna'me
aimajñaruā paache'te kuamu Jesús**

⁵¹ Ūcuarumu Jesús chukuna'te ija'che sēsi'kua'mu:

—¿Chu'u cuasaku kuasi'e peore asamasiche musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna,

—Jūju, Chukuna'te Paaku, peore asamasime chukuna —chiisinaa'me chukuna.

⁵² Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāiu vū'e paaku repau paamajñaruā peore masimu mamana'me ai. Judíopāi che'chona ũcuauana chu'u che'choche asa chēa cho'ona ũcuaja'che ka'chamajña masime, aperumu chū'u jo'kasi'ena'me chu'u irumu che'choku chū'ñe —chiisi'kua'mu repau.

Jesús Nazaret vū'ejoopo pa'is'ere kuamu

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jā'aja'ñe cuasaku kuacuha ũcuachejapi eta repau pa'irepajoopona sani pa'iu Jesús repajoopo pa'iv'ena judíopāi chí'iv'ena kaka che'chosi'kua'mu. Che'chokuna pāi asa jñano ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se cho'oku iku repau che'chomasiche che'cheu? Ūcuaja'che, ¿je'se cho'oku iku Diochi'a cho'omasiche cho'ochē che'cheu? ⁵⁵ Ijoopo pa'iku chooko'ña si'ache cho'omasiku mamaku'mu iku Jesús. Repau puka'ko Maríaamo. Repau cho'jechiia'me jā'ana, Santiagona'me Josena'me Simonna'me Judas. ⁵⁶ Repau cho'jeromi ũcuaja'che ijoopo'te maina'me pa'ime. ¿Je'se cho'oku jā'arepa rua masiku? —chiisinaa'me repana. ⁵⁷ Jā'aja'ñe cuasanajeju repau i'kache jachasinaa'me repana.

Ūcuarumu Jesús repanare i'kasi'kua'mu.

—Dios chu'o kuakaiku aineesijoopo canana'me repau majapāi asa jachame repau kuache. Musanukona ũcuaja'che ijoopo chu'u aineesijoopo cana chu'u kuache asa jachame —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

⁵⁸ Repanapi repauni cuasamapuna Diochi'a cho'omasiche ruarepa cho'o ñomanesi'kua'mu Jesús repajoopo pa'irumu.

Juan Pāi Okoro'veku'te vanisōsi'ere kuamu

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 ¹ Ūcuarumuna Herodes Galilea cheja pa'inare chū'uku Jesús cho'ochē asaasomu. ² Jā'aja'ñe asa repau'te cho'ochē cho'okainare soni rao Jesús pa'iche'te vesuku ija'che i'kaasomu repau: “Juan Pāi Okoro'vesi'ku chu'upi chū'uuna chuenisōsi'kupi jūni vajurani pa'icosomu jā'u. Jā'aja'ñejekuna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomu repau”, chiniasomu.

³⁻⁴ Apeɾumũ repau Herodes repau cho'jeu Felipe rũjoni Herodĩani tua paakuna Juan asa, “Dios ũseche'te cu'ache cho'omũ mu'ũ”, chiiu chu'vaasomũ repau'te. Jã'aja'ñe chu'vakuna Herodes asa pe'rukũ repau'te Juanre chẽa cunameji quẽo cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sa cuaoa'ju chini chu'ñasomũ.

⁵ Juanre vanisõne chũ'ura chiniasomũ repau. Jã'ata'ni pãipi ũcuanũko, “Juan Dios chu'o kuakaikũmu”, chiiju cuasajũna chũ'uvajuchuasomũ repau, “Pãipi pe'ruju”, chini. ⁶ ũcuarumũ Herodes repau'te jñaasiumucusejarumũjekuna fiesta cho'ora chini pãi jainũkore soni rao chi'iasomũ. Fiesta'te cho'ojũna Herodĩas mamako pãi jainũko ñaju'te eta te'eo ujachal'iasomo. Jã'aja'ñe cho'okona ña Herodes rua pojoasomũ repau'te. ⁷ Pojoku repau'te,

—Mu'ure uache s̃ejeũ'u chu'ure. Mu'u s̃eẽne ũcuauache isija'mu chu'u mu'ure. Dios ñaku'te chu'ũcuarepare i'kamũ chu'ũ, —chiniasomũ repau. ⁸ Chikuna eta puka'koni ija'che s̃eniasomo repau:

—¿ÿquere repau'te s̃ejea'ñe chu'ũ? —chiniasomo. Chikona puka'kopi chu'vaona asa Herodes pa'iruupũna jo'e kaka ija'chere s̃eniasomo repau:— Juan Pãi Okoro'vekũ s̃ijopũ'te tũso cunare'avana maña ra isijũ'u chu'ure — chiniasomo repau Herodĩas mamako.

⁹ Repau s̃eẽne'te asaũna Herode'te rua sumaneasomũ. Jã'ata'ni repau soicojĩosina asaju'te, “ũcuarepare i'kamũ chu'ũ”, chiisi'kũjeku ũcuare ra isia'ju chini chu'ñasomũ repau, pãipi, “Joreũ'mu iku”, chiimanea'ju chini. ¹⁰ Jã'ajekuna,

—Cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sani Juan s̃ijopũ tũsojũ'u —chiiu chu'ñasomũ repau. ¹¹ Chikuna sani Juan s̃ijopũ tũsocuha cunare'avana maña ra romichĩioni isiasome repau. Isirena koo puka'koni jo'e sa isiasomo repau.

¹² Jã'a cho'o pi'nisirumũ repau Juan neena pa'isina repau'te vanisõsi'ere asa pãi cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'ena sani repava'ure sa tãasome. Tã pi'ni sani Jesuni kuaasome repau.

Pãi cinco milrepanare Jesús ãu ãusi'ere kuaũ

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Juan chuenisõsi'e asasirumũ Jesús ũcuachejapi chũkuna repau neenana'me choovũ tuni pãi peochejana chiara chekũkã'kona jẽ'si'kua'mu. Jã'ata'ni pãi repau saisichejare asa vu'ñajoopoã pa'isina eta repara chekũkã'kona po'opi tuhasinaa'me repau'te. ¹⁴ Chiara chekũkã'ko jẽni tĩ'a mani Jesús, repau'te tuhasinare pãi ñasi'kua'mu. ũcuanani ña oiũ repau sasiva'nare jũ'iva'nare vasokaisi'kua'mu repau. ¹⁵ ũcuarumũ chukuna repau neena na'isõcuhakuna repau'te sani ija'che i'kasinaa'me:

—Icheja vu'ñajoopoãjẽ'e peomu. Inare pãi saojũ'u vu'ñajoopoãna sani ãure koo ãapu. Na'isõcuhamu ie —chiisinaa'me chũkuna.

¹⁶ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Saiche chiima'mu inare. Musanũkonapi ãu ãujũ'u inare —chiisi'kua'mu.

¹⁷ Chikuna chukuna i'kasinaa'me.

—Pãpuã, cincoreparpuã, va'i te'eka'chapanarechi'a paame chũkuna —chiisinaa'me.

¹⁸ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Musanũkuna paache pãna'me va'iva'nare ichejana chu'uni rajũ'u —chiisi'kua'mu repau.

¹⁹ Ūcuarumũ Jesús repanare pã tachavuna pũa'ju chini chũ'usi'kua'mũ. Pũũ ñũ'ijuna pã, cincorepapũ va'iva'na te'eka'chapava'nare mini cãjiku cunaumũre ñaku Dioni, “Re'orepamũ Ja'ku”, chini chũkunani repau neenani tũ'se ñisi'kua'mũ. Ñiuna pãire ñisinaa'me chũkuna. ²⁰ Pãũ ũcuanũko chajiche ãisinaa'me repa. Jã'ata'ni repana ãijuna cajejaisi'e ãu docerepajũ'ña sia maña timusinaa'me chũkuna. ²¹ Repa ãu ãisina pãũ romij'e chĩij'e kuẽkuma'ñe chekũrumũ cinco milrepana pa'icosome umũpãich'i'a.

Jesús oko sê'sevũji nuka ku'isi'ere kuamũ

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús chũkuna'te repau neenare, ija'che i'kasi'kua'mũ: “Chũ'u inare pã saochetu'ka musanukona choovũ tuni chiara chekũkã'kona charo jẽ'ejũ pa'ijũ'u”, chiisi'kua'mũ. ²³ Repanare sao pi'nisirũmu Jesús aikũtina munisõasomũ, te'eu Dioni sêsa chini. Mũni pa'iu na'isõuna ñami te'eu paniasomũ repau. ²⁴ Jã'a cho'oto chũkuna chuta'a chiara joorepapo'te jẽ'ejũ pa'isinaa'me. Chũkuna saichejapi rache tutakuna rua fa'asi'kua'mũ chiara. ²⁵ Ūcuarumũ Jesús ñatacuhatona chiara sê'sevũji nuka ku'iu tuhasi'kua'mũ chũkuna'te. ²⁶ Jã'aja'ñe raiuna ña kukusõ, vaju'chũju ija'che i'kaju rua cuisinaa'me chũkuna:

—jũ'isi'kupi reko raimũ iku! —chiisinaa'me.

²⁷ Jã'aja'ñe i'kajuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mũ:

—Jũjarekoñõ paajũ'u. Jesua'mũ chũ'u. Vaju'chũmanejũ'u —chiisi'kua'mũ.

²⁸ Chikuna Pedro i'kasi'kua'mũ.

—Chũkuna'te Paaku, mu'upi ũcuau pani chũ'ujũ'u, chũ'u ũcuaja'che mu'u nukachejana oko sê'sevũji nuka ku'iu saau chini —chiisi'kua'mũ.

²⁹ Chikuna Jesús,

—Raijũ'u —chiisi'kua'mũ repau'te.

Ūcuarumũ Pedro choovũji caje oko sê'sevũji nuka ku'iu ũcuau nukachejana saisi'kua'mũ. ³⁰ Jã'ata'ni ruarepa tutakuna ña kukusõ runisõpi'raku ija'che chiiu cuis'i'kua'mũ repau:

—Chũkuna'te Paaku chũ'u ru'iche ũsekaijũ'u —chiisi'kua'mũ.

³¹ Chikuna Jesús teana repau jũtuna chẽa ija'che i'kasi'kua'mũ repau'te:

—Chũ'ure cuasamũ mu'u. Jã'ata'ni masi cuasama'mũ —chiisi'kua'mũ.

³² Repau Jesús Pedrona'me choovuna tutena tutasi'e cuhasõsi'kua'mũ.

³³ Ūcuarumũ chũkuna repau neena ũcuauji choovuna tukuna repauni pojoju ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Mamarepakũ'mũ mu'u. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisinaa'me.

Genesaret cheja pa'iva'nare jũ'iva'nare Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mr 6.53-56)

³⁴ Ūcuarumũ chũkuna Jesuna'me chiaraji jẽni Genesaret chejana tĩ'asinaa'me. ³⁵ Tĩ'a maito repacheja pa'ina pã Jesure ña masisinaa'me. Ūcuachi'a repau raisi'ere chekunapi kuajuna repacheja pa'ijoorũã peore cana ũcuanũko asaasome. Asa ravu jũ'iva'nare Jesús pa'ichejana rasinaa'me repana. ³⁶ Repava'nare jũ'iva'nare ra ija'che chiiu sêesinaa'me repana: “Iva'na jũ'iva'na mu'u ju'ikãa pũso juhansirũtu chẽseche jo'kajũ'u, chẽse vaju'ju”, chiisinaa'me. Ūcuarumũ repana jũ'iva'na repau ju'ikãa chẽsesina ũcuanũko vaju'sinaa'me.

Päi rekoñoä cu'ache paache'te i'kamü Jesús

(Mr 7.1-23)

15 ¹Ûcuarümü fariseopäina'me judiöpäi che'chona Jerusalén v'ejoopo raisina Jesús pa'ichejana rani ija'che chü'o séesinaa'me repau'te:

²—¿Je'se pa'iuana mü'u neena mai aipäi chü'u jo'kasi'e cho'oma'ñe? Repa chü'u jo'kasi'e cho'оче äü äipi'rani jüjña masi choamanaa'me —chiisinaa'me repaana.

³Chitena Jesús repanare ija'che i'kasi'kua'mü:

—Musanukona ücuachi'a Dios chü'u jo'kasi'ere jachaju rupü musanukona cuasaju chü'uñechi'a cho'öju pa'inaa'me. ⁴Dios aperümü ija'che chiü chü'u jo'kasi'kua'mü:

Müja'kupäi ña, kukuju pa'ijü'u musanukona.

Ûcuachi'a,

Müja'kupäi cu'ache i'kamanejü'u.

Jä'aja'ñe i'kanare vanisöñe pa'imü, cu'ache i'kasi'e ro'i, chiü chü'u jo'kasi'kua'mü. ⁵⁻⁶Musanukonata'ni chekúnare ija'che chü'ünaa'me: “Mai ja'kupäire ija'che i'kato re'omu: 'Ja'kupäi, musanukonare kuirama'ñe chü'u paache peore Dioni isija'mü chü'u. Jä'ajekuna musanukonare kuiracu'amü chü'üre', chiito re'omu. Jä'aja'ñe i'kanare puka'kupäi kuirache peomu”, chiinaa'me musanukona. Dios chü'u jo'kasi'e jachana'jeju päipi rupü musanukona cuasaju chü'uñechi'a cho'öju paapu chini jä'aja'ñe i'kanaa'me musanukona. ⁷Dios chü'uñe cho'ona cho'öcheja'che s'evuchi'a cho'öju pa'inaa'me musanukona. Jä'ata'ni Repau chü'uñe cuheme. Aperümü Dios chü'o kuasi'ku Isaías musanukona pa'ijachere masi kuaku tocha jo'kasi'e ija'che i'kamü:

⁸Jä'ana Israel jojosiña, “Mü'üni cuasaju vaju'chunaa'me chükuna”, chiime chü'üre.

Jä'ata'ni repaana rekoñoä chü'üre cuasamanaa'me repaana.

⁹Ûcuachi'a chü'üre cuasaju pojoju cho'öcheja'che s'evuchi'a peoche cho'onaa'me repaana.

Rupü repaana cuasaju chü'uñechi'a che'chonajeju chü'üni cuasamaru joreme jä'ana,

chiimu —chiisi'kua'mü Jesús.

¹⁰Jä'aja'ñe i'kacua Jesús, päi soni rao ija'che i'kasi'kua'mü:

—Chü'u i'kache asa chëa masijü'u musanukona. ¹¹Päi äü äiñeji repaana rekoñoä cu'ache cho'oma'me. Ija'chea'me: Repanapi cu'ache cuasani rekoñoä cu'ache cho'ome päi —chiisi'kua'mü repau.

¹²Ûcuarümü chükuna repau neena na'a kueñe sani séesinaa'me repau'te.

—¿Mü'u i'kasi'ere asa fariseopäi pe'ruche vesuku mü'u? —chiisinaa'me.

¹³Chitena Jesús i'kasi'kua'mü.

—Päi repaana chiño tãmanesiñuä cu'ara'nñuruä cuheju ru'te s'ejosöme. Dios Cunaümü Pa'iku ücuaja'che Repau chü'o masi che'chomana che'chocheji si'asöa'ku chini cuheku chü'uja'mü. ¹⁴Repana fariseopäi pe'ruche cuasamanejü'u musanukona. Diore masi cuasamanajeju repaana rekoñoä na'ava'naja'ñe pa'inapi chekúnani che'choju, na'ava'napi ücuaja'che na'ava'nani juha sacheja'che cho'ome repaana. Na'ava'upi chekuni ücuaja'che

na'ava'uni juha sani ūcuanuko cojena tuā'ijanaa'me repana nāmava'najeju. Fariseopāi ūcuaja'che repana che'chosinana'me Diopi chū'uuna na'ava'na ti'jñecojoñōjeja'ñe rua cu'ache ti'jñecojoñōjanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa Pedro repau'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'u i'kasi'ere na'a masi kuajū'u chukuna'te —chiisi'kua'mu.

¹⁶ Chikuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Musanukona ūcuaja'che chū'u i'kasi'e asavesuche? ¹⁷ Ija'chea'me: Pāiu āu ūcuauache'te āni mevo cutapuna jmamakarū paa sējosōmu. Rekocho kakamaū repau rekocho'ta'ni meno cho'oma'mu. ¹⁸ Jā'ata'ni pāi cu'ache cutuna repana rekoñōā cuasache'te i'kame. Jā'ajekuna repana rekoñōā cu'ache pa'imū. ¹⁹ Pāi te'ena repana rekoñōā cu'ache cuasaju chekunare vanisōme. Chekuna repana pa'imanare ja'me kāime. Chekuna romineeju chekuna mūneeju cu'ache cho'ome. Chekuna pōse nāame. Chekuna joreme. Chekuna cu'ache cutume chekunare. Pāi cu'ache cuasana rua si'ache cu'ache cho'ome. ²⁰ Jā'aja'ñe cuasaju cho'ona Diopi nāto repana rekoñōā rua meno paame. Jā'ata'ni pāi ūcuuanapi rupū mai aipāi chū'u jo'kasi'ere jūjña masi choache'te cho'omaneni Diopi nāto repana rekoñōā meno peome —chiisi'kua'mu Jesús.

Judío peokoji Jesure cuasasi'ere kuamu

(Mr 7.24-30)

²¹ Ūcuarumu Jesús Genesaret chejapi eta Tiro vū'ejoopona'me Sidón vū'ejoopo pa'ichejana sais'i'kua'mu, chukuna repau neenana'me. ²² Sakuna repacheja cako cananeapāio judío peokoji rani cuiko i'kasi'koa'mo repau'te.

—Pāi Ūcuankore Paaku, aperumu pa'isi'ku David Jojocojñosi'ku, Dios Raosi'kujeku, oijū'u chū'va'ore. Chū'u chīva'o vatini paako ruarepa jū'imo —chiisi'koa'mo.

²³ Jā'aja'ñe chiiko'teta'ni Jesús i'kamanesi'kua'mu. Ūcuarumu chukuna repau neena repaoji jā'aja'ñe i'kaona asa repau'te kueñe tī'a rua i'kasinaa'me.

—Jā'ore saosōjū'u. Maini tuhako ruarepa cuiko i'kamo jā'o —chiisinaa'me.

²⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Dios chū'ure, Israel jojosi'na Repau chū'ore vesuju ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe pa'iju chuova'na pa'inani judíopāichi'a Repau chū'ore kuaku cho'okaau chini raosi'kua'mu —chiisi'kua'mu.

²⁵ Jā'aja'ñe i'kaku'teta'ni Jesure ti'jñeñe ro're puu nū'io i'kasi'koa'mo repao.

—Pāi Ūcuankore Paaku, chū'va'ore cho'okajū'u —chiisi'koa'mo.

²⁶ Chikona Jesús i'kasi'kua'mu repao'te.

—Pāipi chīva'na āiñe'te āure tua jamuchaire āuto cu'amū —chiisi'kua'mu.

²⁷ Chikuna repao i'kasi'koa'mo.

—Ūcuarepaa'me jā'a. Jā'ata'ni jamuchai, mesako'a vū'evu'te pa'iju pāi āu āiju pu'che to'jñomajñaruāre āime —chiisi'koa'mo repao. ²⁸ Chikona Jesús repao'te i'kasi'kua'mu.

—Diore masi cuasamo mu'u. Mu'u chiiche cho'okajū'mu chū'u —chiisi'kua'mu.

Repau jā'aja'ñe i'karumūpi repao mamako teana vajuasomo.

Pāi jū'iva'nare jainukore vasomu Jesús

²⁹ Ūcuarumu Jesús ūcuachejapi eta sani Galilea chiara ru'tuvana tī'asi'kua'mu. Jā'achejapi aikūtina muni puusi'kua'mu repau. ³⁰ Puu nū'iana

pāi jainuko repau ñu'ichejana rani chi'isinaa'me. Chekúnare cu'acū'a paava'nare, na'ava'nare, nuka ku'imava'nare, chu'o cutumava'nare, chekúnare ravu jū'iva'nare ra chi'i repava'nare ūcuau ti'jñeñena jo'karena Jesús vasokaisi'kua'mu repanare. ³¹ Ūcuarumu repana pāi chu'o cutumanesinapi cutujuna, nuka ku'imanessinapi nuka ku'ijuna, cu'acū'are paaju ro'osiva'napi re'oja'che ku'ijuna, na'ava'na pa'isinapi ñajuna, ña jñano, “Maire Israelpāi Paaku Dios cho'osi'ea'me ie”, chiiju Diore pojosinaa'me.

Pāi cuatro milrepanare Jesús au āusi'ere kuamu

(Mr 8.1-10)

³² Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare soni rao i'kasi'kua'mu.

—Inare pāi repana rasi'ere au āni si'asō āiñejē'e peovana'pī chu'una'me choteumucujña pa'ijuna oimu chu'u. Au āimava'nare repana va'ñana saochē cuhēmu chu'u, saiju āucuhana phā'pha ai jū'iju chini —chiisi'kua'mu repau.

³³ Chikuna chukuna repau neena i'kasinaa'me repau'te.

—Icheja pāi peochejajeku au āiñejē'e peomu. ¿J'e'se chukuna jā'repanukore au jñaa āujanaa'ñe? —chiisinaa'me.

³⁴ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Jetopu'pūā pā paache musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna chukuna repau neena,

—Pā sieterepau'ña'me va'iva'nare te'eva'narechi'a paame chukuna —chiisinaa'me.

³⁵ Ūcuarumu Jesús repanare pāi, chejana pu'aja'ju chini chu'usi'kua'mu.

³⁶ Pu'arena pāpuā sieterepau'ña'me va'iva'nare mini cājiku Dioni, “Re'orepamu”, chini chukunani repau neenani tū'se isina pāire āusinaa'me chukuna. Jmanukoru pa'isi'e au Ūcuauji Dioni sēkuna teana rua carūhisi'kua'mu. ³⁷ Pāi ūcuau'ko chajichechi'a āisinaa'me repa. Jā'ata'ni repana āijuna cajejaisi'e sieterepau'ña sia maña timusinaa'me chukuna.

³⁸ Repa au āisina pāi romijē'e chiijē'e kuēkuema'ñe chekuru'umu cuatro milrepana pa'icosome. ³⁹ Jā'a cho'o pi'nisirumu Jesús repanare pāi saosō choovu'ji tuni Magadán chejana jē'si'kua'mu chukunana'me.

Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'ku chini fariseopāina'me

saduceopāi sēesi'ere kuamu

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 ¹ Ūcuarumu fariseopāina'me saduceopāi Jesuni ñañu chini raisinaa'me. Rani repau'te, “Dios Raosi'kuma'mu iku”, chiiju cuasanajeju ūcuau'ni cu'ache cho'oñu chini,

—Diochi'a te'eu cho'omasiche'te cho'o ñojū'u chukuna'te —chiisinaa'me repana.

² Jā'aja'ñe i'karena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Icheja cana na'ito ija'che cuasaju i'kanaa'me musanukona: “Ina'ito cūnaumu maajau'umu pa'ina che'ro re'o ñataja'mu”, chiinaa'me. ³ Apeñataroā ūcuachi'a ija'che cuasaju i'kanaa'me musanukona: “Cūnaumu maajau'umu pa'iu oko pikopi rua pa'iu iumucuse oko raja'mu”, chiinaa'me. Cūnaumu ñani umucuse pa'ijache cuasa i'kamasinata'ni irumu chu'ure ñanata'ni chu'u pa'iche vesume musanukona. ⁴ Musanukona cu'ache pa'iju chu'ure masi cuasamanapi,

rupu ñañu chini, “Diochi'a te'eu cho'omasiche'te cho'o ñoj'u chukuna'te; mu'u pa'iche'te masiñu chukuna”, chiime chu'ure. Jā'ata'ni cho'o ñomaneja'mu chu'u musanukonare. Chu'upi Dios chu'o kuasi'ku Jonás cho'ocojñosi'ēja'chechi'a cho'ocojñokuna ñajanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repau repanare.

Chini repanare jo'ka sanisōsi'kua'mu repau, chukuna repau neenana'me.

Fariseopāi cu'ache che'choche'te kuamu Jesús

(Mr 8.14-21)

⁵ Chukuna Jesús neena chiara chekukā'ko jē'erumu, pā cavesu jēnisōsinaa'me. ⁶ Ūcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Ñarepajū'u. Fariseopāina'me saduceopāi pā saucheja'chere ña chēamanejū'u —chiisi'kua'mu.

⁷ Chikuna chukuna ija'che cuasaju sāiñechi'a i'kasinaa'me:

—Maipi pāre ramanerena jā'aja'ñe i'kacosomu iku —chiisinaa'me chukuna.

⁸ Chukuna cuasaju sāiñechi'a cutuche'te masiku Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Je'se pa'iuna musanukona pā peoche'te cuasaju cutuche? Chu'ure chuta'a masi cuasama'me musanukona. ⁹ ¿Chu'u i'kache chuta'a asa chēama'ñe musanukona? ¿Chu'u aperumu pā cincorepauāpi umupāi cinco milrepanare āusi'e cuasama'ñe musanukona? Repana āijuna cajejaisi'e, ¿jetopujū'ña maña timure musanukona? ¹⁰ ¿Ūcuachi'a pā sieterepauāpi umupāi cuatro milrepanare chu'u āusi'e cuasama'ñe musanukona? Repana āijuna cajejaisi'e, ¿jetopujū'ña maña timure musanukona? ¿Peore jā'a chu'u cho'osi'e cavesusōre musanukona? Chu'u peore cho'omasiku musanukonare jā'aja'ñe kuiramasikujekuna, “Mai āija'ñe pā peome mai”, chiimanejū'u. ¹¹ Chu'u i'kache masi asavesume musanukona. Pāre i'kama'mu chu'u. Repana fariseopāina'me saduceopāi pā saucheja'chere che'chemanejū'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

¹² Ūcuarumu chukuna Jesús neena repau i'kache'te asamasi ija'che cuasasinaa'me: “Áa, iku Jesús pā cho'orepache'te i'kama'mu. Rupu maipi repana fariseopāina'me saduceopāi che'choche'te asa chēamanejū' chini i'kamū iku”, chiisinaa'me chukuna sāiñechi'a.

Pedro, “Dios Raosi'kua'mu Jesús”, chiisi'ere kuamu

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Ūcuarumu Jesús Cesarea de Filipo vū'ejoopo pa'ichejana sani tī'a chukuna'te repau neenare ija'che sēesi'kua'mu:

—Pāi chu'ure, pāire ja'me paa chini Dios Raosi'ku pa'iche cutuni, ¿je'se i'kache? —chiisi'kua'mu.

¹⁴ Chikuna chukuna i'kasinaa'me.

—Pāi te'ena mu'u pa'iche'te cutuni, “Juan Pāi Okoro'veku'mu jā'u”, chiime. Chekuna, “Aperumu pa'isi'kua'mu jā'u; Elíaa'mu”, chiime. Jo'e chekuna, “Jeremíaa'mu jā'u. Jā'apāani chekua'mu jā'u; aperumu Dios chu'o kuasi'kua'mu”, chiime mu'ure —chiisinaa'me chukuna.

¹⁵ Chitena,

—Musanukonajē'e chu'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se i'kache? —chiisi'kua'mu.

¹⁶ Chikuna Simón Pedro i'kasi'kua'mu.

—Dios, Si'arumu Pa'iku Mamaku'mu mu'u. Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Ūcuau Raosi'kua'mu mu'u —chiisi'kua'mu.

¹⁷Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Mu'ure Simonre, Jonás mamaku'te páu te'eu'jé'e kuamanesinaa'me já'a, mu'u cuasaku i'kasi'e. Chu'u Ja'ku Cunaumu Pa'ikuji mu'u rekochona kua jñauuna masiku i'kasi'kua'mu mu'u. ¹⁸Chu'u mu'ure, “Pedro'mu”, chiimu. “Pedro” chini “Catapu” chiimu. Mu'u i'kasi'e ũcuarepajeku catapu jujacheja'che si'ama'ñe pa'ija'mu. Mu'u chu'ure i'kaku masi cuasacheja'che cuasaju chu'u chũ'ñe asa jachama'ñe cho'onare si'arumu na'a rua jainukore chēaku pa'ija'mu chu'u, repanapi jūnisōsirumu jū'sina pa'ichejare ai pa'ima'ñe Dios pa'ichejare ai sani paapu chini. ¹⁹Chu'u mu'ure, Dios chu'ore chu'vaa'ku chini jo'kamu. Mu'upi chu'vakuna pāipi asa chēa Repau'te cuasaju jovonare repana cu'ache cho'оче Dios Cunaumu Pa'iku tunosōkaija'mu, repanapi Ūcuau pa'ichejare sani paapu chini. Mu'u chu'vache'te asa jachaju Repau'te cuasacuhenare'tani Dios Cunaumu Pa'iku repana cu'ache cho'оче tunosōkaimaneja'mu. Jā'ajekuna Repau pa'icheja saimanejanaa'me repana —chiisi'kua'mu Jesús.

²⁰Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare, repau pa'iche'te chukunapi kuamanea'ju chini ija'che chũ'usi'kua'mu:

—Chu'u pa'iche pāi chekunare te'eu'terejé'e, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chiiju kuamanejū'u —chiisi'kua'mu.

Repau chuenisōjañere kamu Jesús

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

²¹Jā'arumupi pi'ra Jesús chukuna'te repau neenare repau Jerusalén sani cu'ache cho'ocojñojañere kuasi'kua'mu.

—Chu'u repacheja saisirumu judío ainana'me judío phairipāi chũ'nana'me judiōpāi che'chonapi chũ'ujuna rua cu'ache cho'ojanaa'me chu'ure. Jā'aja'ñe cu'ache cho'uju vanisōjanaa'me repana chu'ure. Jā'ata'ni chuenisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujña pa'itona jo'e vajurajja'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau. ²²Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa Pedro oiu repau'te te'eu'te juha sa ija'che i'kasi'kua'mu:

—¡Diopi ũsekai'una jā'aja'ñe cho'оче ti'ñemanea'ku mu'ure! ¡Mu'uni jā'aja'ñe ti'jñeto cu'amū! —chiisi'kua'mu repau.

²³Jā'ata'ni Jesús churi ña Pedro'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakujeku chu'ure ja'me pa'ima'ñe saijū'u mu'u. Dios chu'ure jo'kasi'ere chu'upi cho'oma'to cu'amū. Chekurumu mu'upi ũseku i'kauna chu'upi cho'omaneni cu'ache cho'omu. Pāi, Dios cuasacheja'che cuasamanaa'me. Mu'u ũcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'mu —chiisi'kua'mu repau.

²⁴Chini Jesús chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

—Musanukonapi chu'u neena pañu chini musanukonare cho'ouache'te jo'kasō chu'u chũ'ñechi'a cho'uju pa'ijū'u. Chu'ure cuasanare chu'ure cho'очеja'che vanisōñu chiijanaa'me pāi. Pāipi musanukonani jā'aja'ñe cho'oñu chiiche'te asanijé'e chu'ure cuasache jo'kasōmanejū'u. ²⁵Musanukonapi chuenisōñe'te vajuchuju musanukona asa chēasi'ere jo'kasōni jūnisōsirumu vati toana sani uuju pa'ijanaa'me. Jā'ata'ni chuenisōñejé'e vajuchuma'ñe chu'uni ũcua cuasaju chuenisōna, Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁶Pāi cu'amajñaruā si'ache paanapi

chũ'ure cuasamaneni, repana jūnisō vati toa saisirũmu ũcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'amu. ²⁷Na'a pa'isirũmu chũ'u pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chũ'u Ja'kũja'iu ko'sija'iu chũ'u neena ángelena'me jo'e cajeja'mu. Reparũmu, pãi ũcuanũko re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ija'mu chũ'u. ²⁸Musanũkona icheja chũ'ure ja'me pa'ina te'ena chuta'a jūnisōma'ne pa'iju chũ'u Dios Raosi'ku pãire chũ'ura chini raiche ñajanaa'me. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau chũkuna'te.

Rua ko'sija'iu Jesús carũhisi'ere kuamu

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 ¹Seirepaumucujña pa'isirũmuna Jesús, aikũtina mũiu Pedro'te, Santiagona'me Juanre, Santiago cho'jeu'te chẽa chekunare jo'ka te'enare aikũtina rua mũmu pa'ikũtina mũasi'kua'mu. ²Mũni pa'iu Jesús repana ñaju'te tĩũja'iu carũniasomu. Repau chia ũsuũ miañeja'ne ko'sijianasomu. Repau ju'ikãña rua poko'sijakãña carũniasomu. ³Ūcuarũmu Jesús neena, aperũmu pa'isinare Moisen'a'me Elía'te ũcuauña'me nukaju chũ'o cutunani ñaasome. ⁴Jã'aja'ne pa'ijuna ña Pedro ija'che i'kaasomu Jesure:

—Chũ'ure Paaku, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Mũ'upi chiito vũ'ñarũã chotevũ'ñarũã cho'okaija'mu chũ'u, mũ'u vũ'erũna'me Moisés vũ'erũna'me Elías vũ'erũ —chiniasomu.

⁵Repau Pedro chuta'a jã'aja'ne i'katona repana nukachejana piko rua poko'sija'chepe caje ta'pisō piko sa'navũji chũ'o i'kache asoasomu repanare, ija'che chiicheji: “Iku chũ'u chĩi chũ'u oiu paaku'mu. Rua pojomu chũ'u ikure. Repau chũ'ore asaju pa'ijũ'u musanũkona”, chiniasomu.

⁶Jã'aja'ne i'kache'te asa kũkũcãjẽjanisō Jesús neena vaju'chũju tãni mẽne ũmeasome. ⁷Ūcuarũmu Jesús sani repanare chẽaku ija'che i'kaasomu:

—Vũijũ'u. Vaju'chũmanejũ'u musanũkona —chiniasomu.

⁸Chikũna mũne ñato Jesús te'eu nukaaasomu; chekũna te'eu'jẽ'e peoasome.

⁹Jã'aja'ne cho'ocuha repana aikũti cajerũmu Jesús ija'che chũ'uasomu repanare:

—Diopi ñokũna musanũkona irũmu ñasi'e, chũ'u Dios Raosi'ku jūnisō vaju'raisisirũmujatu'ka chekunare te'eu'terejẽ'e kuamanejũ'u —chiniasomu.

¹⁰Chikũna repau neena Jesure ija'che i'kaasome:

—Jã'ata'ni, ¿je'se pa'iuña maire judĩopãi che'chona, “Dios raoja'mu chiicojñoku chuta'a raimarũmuna Elías charo raija'mu”, chiiju che'choche? —chiniasome.

¹¹Chitena Jesús i'kaasomu.

—Repana che'choche ũcuarepaa'me. Elíaa'mu charo rani peore si'ache mamare care'vajau. ¹²Jã'ata'ni chũ'u musanũkonare, Elías ranicuhasi'kua'mu, chiimũ. Rani pa'iuña repau pa'iche'te vesũju pãi repanare uache peore cu'ache cho'osinaa'me repau'te. Chũ'ure Dios Raosi'kure ũcuaja'che repau'te cho'osi'ja'che cu'ache cho'ojanaa'me repana —chiniasomu.

¹³Jã'aja'ne i'kauna repau neena asa masi, “Aperũmu pa'isi'ku Elías rani cho'ojachere i'kama'mu iku. Irũmu pa'isi'ku Juan Pãi Okoro'vesi'ku rani pa'iu Elías cho'osi'ja'che cho'osi'ku pa'isi'ere i'kamũ iku”, chiniasome repana.

Chīiva'ure vatire paava'uni Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Ūcuarumu repana Jesuna'me aikūti muisina chūkuna repau neenana'me pāi repau'te tuhasina cha'aju nukachejana caje tī'asinaa'me. Caje tī'arena pāiu Jesús tī'jñeñena sani ro're puu űu'iu ija'che i'kasi'kua'mu:

¹⁵ — Pāi Ūcuanukore Paaku, chu'u chīiva'ure oijū'u. Vatipi chēa paaku chū'ukuna si'arumu vē've curuku chekurumu toana tāiu chekurumu chiachana tāimu repava'u. ¹⁶ Mu'u neenani rasi'kua'mu chu'u repava'ure, repanapi vatini eto saosōkaapu chini. Jā'ata'ni eto saovesusinaa'me repana —chiisi'kua'mu repau.

¹⁷ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Musanukona pāi irumu cana rua tīñe cuasaju masi cuasama'me chu'ure. ¿Keekerumu musanukona tīñe cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Jā'aja'ñe i'ka pi'ni— Ichejana rajū'u repava'ure mu'u chīiva'ure —chiisi'kua'mu.

¹⁸ Chini repava'ure rauna Jesupi chū'uuna eta sanisōsi'kua'mu vati. Jā'arumupi repava'u teana vajuu pa'isi'kua'mu.

¹⁹ Jā'a cho'o pi'nisirumu chūkuna Jesús neena űcuauna'me te'ena cutuju ija'che sēsinaa'me repau'te:

—¿Je'se pa'iuana chūkuna'te vatire eto saocu'au? —chiisinaa'me.

²⁰ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Dioni masi cuasamapuna vatire eto saocu'asi'kua'mu musanukonare. Musanukonapi mostazara'karuā rua jmarakarūaja'ñe Diore jmamakarū cuasanapi, “Dios peore masiku'mu”, chini cuasaju ikūtire aikūtire, “Chekuchejare kuñu nukajū'u”, chiito ikūti teana chekuchejana kuñura'amu. Musanukonapi Dioni masi cuasarepato peore cho'ore'ochē'ia pa'ira'amu. Ūcuarepaa'me jā'a. ²¹ Vati, iva'u chīiva'u sa'navu pa'isi'kujanare Dioni cuasaju āu āima'ñe pa'iju Repau'te sēnarechi'a eto saore'omu —chiisi'kua'mu repau chūkuna'te.

Repau chuenisōjañere jo'e kuamu Jesús

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Ūcuarumu Jesús chuta'a repau Galilea cheja ku'irumu ija'che i'kasi'kua'mu chūkuna'te repau neenare:

—Chu'ure Dios Raocojñosi'kure kuhena pāi cu'ache cho'oa'ju chini chēa jo'kajanaa'me. ²³ Jo'karena chu'ure vanisōjanaa'me repana. Chuenisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajurajia'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

Jā'aja'ñe i'kache'te asarena rua sumanesi'kua'mu chūkuna'te.

Dios vu'e chū'unare kuri ro'iche'te i'kamū Jesús

²⁴ Ūcuarumu chūkuna Jesús neena Ūcuauna'me Capernaum vu'ejoopo sani tī'asirumu Dios vu'e chū'unare kuri kookaina Pedroni ñañu chini rani ija'che sēniasome:

—Jesús, musanukonare che'choku, ¿Dios vu'e chū'unare kuri ro'ima'ku? —chiniasome.

²⁵ Chitena Pedro,

—Jūju, ro'iku'mu repau —chinasomu.

Jā'aja'ne i'kacuha ūcuau pa'ivu'ena Pedroji kakauna ña Jesús ija'che i'kaku repauni charo sēniasomu:

—Simón, ¿je'se cuasaku mu'u? Pāi chū'una, ¿neeni pa'iche ro'i kuri sēe'ne? ¿Ūcuana mamachīire sēe'ne? Jā'apāni, ¿chekunani sēe'ne? —chinasomu.

²⁶Chikuna Pedro,

—Chekunani sēeme repana —chinasomu.

Chikuna Jesús jo'e i'kaasomu.

—Jā'a pa'ito repana mamachīi kuri ro'ichejē'e peomu. Jā'ajekuna chu'ure Dios Mamakujekuna Ja'ku vū'e chū'unare kuri ro'iche peomu. ²⁷Jā'ata'ni repapani maini pe'rumanea'ju chini ija'che cho'ojū'u: Chiarana caje pitome su'a ruo va'ire chareparo no'isiva'uni mini ñato repava'u chu'opo'te kurire'eva paa'jamu. Repare'eva kurire'eva chu'una'me mu'u Dios vū'e chū'unare ro'iche ūcuapa'ruva ro'ire'eva pa'ijamu. Mini ma ūcuare'evaji Dios vū'e chū'unani ro'ijajū'u —chinasomu repau repau'te.

“¿Kaupi na'a rua masiku?”, chiime Jesús neena

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 ¹Reparumu chukuna Jesús neena ūcuau'ni sani ija'che i'kaju sēsinaa'me repau'te:

—Chukuna Dios neena, ¿kaupi na'a rua masiku? —chiisinaa'me.

²⁻³Chitena Jesús chīiva'ure soni rao chukuna chenevuna nuko ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonapi tīi'ne cuasache'te jo'kasō iva'u chīiva'u cuasacheja'che cuasamaneni Dios pa'icheja saimanejanaa'me. ⁴Jā'ajekuna musanukonapi iva'u chīiva'u vesuku, “Cho'okaijū'u chu'ure; vesumu chu'u”, chīiu cuasacheja'che cuasanapi chu'u neena chekunare na'a masina pa'ijanaa'me.

⁵Pāi chu'uni cuasaju chīiva'nare ikujava'nare pojona chu'u neenajejuna chu'ure pojocheja'che cho'ome, Diopi ñato. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

Pāi rūhi'ne cuasamana cu'ache cho'ochē'te kuamu

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chīiva'na cuasacheja'che chu'ure cuasakuni te'eu'te cu'ache chu'vaku'te pāipi ija'che cho'oto na'a re'ora'amu: Repau chuta'a chu'u neeva'ure cu'ache chu'vamarumuna toacnaru'ji rua ūjaru'ji repau cavuna pāipi jepo vēe chuarana tō ruoru na'a re'ora'amu repau'te. Jā'aja'ne cho'oma'to ūcu pa'iu chu'u neeva'ure cu'ache chu'vauna Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'ire chū'uto na'a rua cu'ache pa'ijamu repau'te. ⁷Pāi ūcuau'uko re'oja'che pa'nu chiinata'ni re'oja'che pa'ivesakuna si'arumu ūcu cu'ache cho'ojū pa'ime. Jā'ajekuna chu'ure cuasava'napi cu'ache cho'oa'ju chini cu'ache chu'vaku'te rua cu'ache ti'jñejamu.

⁸Jā'ajekuna, mu'u jūtupi chekuni cu'ache cho'oni repa jūtu tuso so'ona sējosōjū'u. Chekurumu mu'u cū'aru'ji chekuni cu'ache cho'oni repa cū'aru'ji tuso so'ona sējosōjū'u. Jā'aja'ne cho'omaneni jūjñana'me cū'a peore paakuta'ni vati toana saouna uuku pa'ijamu mu'u, ūcuapi jo'e cu'ache cho'osi'kujeku. Na'a

re'omū mū'upī jūtūre tūso sējosō jā'apāani cū'apū'te tūso sējosō rūhirooru paava'uta'ni Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. ⁹ Ūcuaja'che mū'u űakovaji űaku chekuni cu'ache cho'oni repa űakova ruta so'ona sējosōjū'u. Jā'aja'ñe cho'omaneni űakocāā peore paakuta'ni vati toana saouna uuku pa'ija'mu mū'u, ūcua űakovaji űaku jo'e cu'ache cho'osi'kujeku. Na'a re'omū mū'upī űakova'te ruta sējosō te'eñakova paava'uta'ni Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Ovejava'u cavesusiva'u pa'iche'te kuamu Jesús

(Lc 15.3-7)

¹⁰ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Iva'nare chiiva'nare te'eu'terejē'e cu'ache cuasaju cuhemanejū'u musanukona. Iva'na chiiva'na, chu'u Ja'kure Cunaumu Pa'iku'te Diore si'arumu ja'me pa'ina ángeles kuiracojñova'naa'me. ¹¹ Chu'u, pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku, pāire vati toa sani uuche'te űseku chēa paara chini chejana cajesi'kua'mu.

¹² '¿Je'se cuasoku musanukonare? Chekurumu musanukona te'eujī ovejava'nare cienrepava'nare paamu. Jā'ajanukore paakuni chekurumu ovejava'u te'eva'u tiichejana sani cavesusōmu. Ūcuarumu mū'u chekūva'nare noventa y nueverepava'nare te'eva'nare aikūti ja'mevana jo'ka, cavesusiva'uni ku'era chini sanisōmu. ¹³ Sani ku'eku pa'iu jñāani chekūva'nare noventa y nueverepanare cavesumanesiva'nare na'a rūa pojomu mū'u repava'ure. Pojoku repava'ure mini kuāa ramu mū'u. Ūcuarepaa'me jā'a. ¹⁴ Mai Ja'ku Dios Cunaumu Pa'iku ūcuaja'che, Repau'te cuasanare vesūva'nare iva'nare chiiva'nare oicheja'che oiū te'eu'terejē'e vati toana saapu chiima'mu —chiisi'kua'mu repau.

Chekūna cu'ache cho'oto jo'e cuasama'ñe pa'iche'te i'kamū Jesús

¹⁵ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chekurumu mū'u majapāiūja'ūji Diore cuasakuji mū'uni cu'ache cho'oto, sani repau'te te'eu'te i'kajū'u, repau cu'ache cho'osi'ere masia'ku. I'kauna asa jachama'to ūcua ja'me pa'imū mū'u repau'te. ¹⁶ Jā'ata'ni repauji asa jachato chekuni te'eu'te jā'apāani ka'chanare soni rao jo'e ūcuare repana asaju'te i'kajū'u, repauni ja'me chu'vaa'ju. Repau cho'osi'e asa kuakainapi chotena jā'apāani te'eka'chapana pa'ito re'omū. ¹⁷ Repana chu'vache'te asacuheto Diore cuasakanupu'te soni rao kuajū'u repau cho'оче, repanapi asa ja'me chu'vaa'ju. Jā'ana chu'vache'te ūcua asacuheto, “Diore cuasama'kūja'che pa'iu Romapāi chū'unare kuri kookaina pa'icheja'che cu'ache pa'imū iku”, chini cuasaku ja'me pa'imanejū'u repau'te.

¹⁸ 'Musanukonapi Diore cuasanapi jā'aja'ñe cho'onani chekure, “Mū'u cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache chū'ucōjñoja'mu mū'u”, chiito Dios Cunaumu Pa'iku ūcuaja'che i'kaja'mu. Jā'ata'ni musanukonapi repauni, “Mū'u cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache chū'ūne peomu mū'ure”, chiito Dios Cunaumu Pa'iku ūcuaja'che i'kaja'mu. Ūcuarepaa'me jā'a.

¹⁹ 'Jo'e ija'chere i'kamū chu'u musanukonare: Musanukonapi ichejare chejare pa'iju ka'chana ūcuate'e cuasa, “Dioni sēñu maini cho'okaañ”, chini Repauni sēto chu'u Ja'ku Dios Cunaumu Pa'iku asa cho'okaija'mu

musanukonare. ²⁰ Chu'ure cuasanapi chotena jā'apāni te'eka'chapana chi'i pa'ijū chu'ure pojonare repaṇa chenevū'te ja'me pa'ija'mu chu'u, ņoma'kuta'ni —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

²¹ Ūcuarumu Pedro na'a kueñe sani Jesure ija'che sēsi'kua'mu:

—Chukuna'te Paaku, chekurumu chu'u majapāiujā'uiji chu'uni cuhama'ñe cu'ache cho'oto, ¿jetopuñoā cuasamaneja'ñe chu'u repau cho'oche? ¿Sieterepañoājatu'ka? —chiisi'kua'mu.

²² Chikuna Jesús repau'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Sieterepañoājatu'kama'ñe, sieterepañoāchi'api setentarepañoā cho'otojē' jo'e cuasamanejū'u repau cu'ache cho'oche —chiisi'kua'mu repau.

Pōsero'i cavesucuhesi'ku cho'osi'ere kuamu Jesús

²³ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e ija'che i'kasi'kua'mu:

—Dios neena chekunare cu'ache cho'ocojño jo'e cuasama'ñe pa'inana'me cavesucuhēnare Repau cho'ojache ija'che'a'me: Aperumu pa'isi'ku pāi chū'uku repau'te cho'oche cho'okainapi ūcuau'ni pōsero'i paajuna repapani ro'ia'ju chini sēsa chiniasomu. ²⁴ Chini ūcuanukore sēepi'raku repau'te na'a rua pōsero'i paakuni te'e'u'te charo soni raoasomu repau. ²⁵ Jā'ata'ni repau'te cho'oche cho'okaiva'u pōsero'i ro'ijache kurijē'e peoasomu. Jā'ajekuna pāi chū'uku chekunare soni rao, “Ikure repau rūjona'me mamachiina'me repaṇa paamajnarua tua peore īsisōjū'u. Chu'upi repau pōsero'i paache'te koorā”, chiiu chū'uasomu. ²⁶ Chikuna asa repava'u ūcuau' ti'jñeñena ro're puu ņu'iu ija'che i'kaku rua sēniasomu: “Chu'ure paaku, oijū'u chu'va'ure. Na'mirepa sēema'ñe cha'ajū'u. Jmanukoruāchi'a peore ro'isōra chu'u mū'ure”, chiniasomu. ²⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa pāi chū'uku repauni oiū, “Pōsero'i sēema'mu chu'u mū'ure”, chini etoasomu repau'te.

²⁸ Jā'ata'ni repau, etoona saiū repau'te ja'me cho'oche cho'okaiku'te repau'te jmanukoru pōsero'i paakuni tijñaasomu. Tijña repau'te cavuna chēa rusoku, “Mū'u pōsero'i teana ro'isōjū'u chu'ure”, chiniasomu. ²⁹ Jā'aja'ñe cho'oona repava'u ūcuau' ti'jñeñena ro're puu ņu'iu ija'che i'kaku rua sēniasomu: “Chu'va'ure oiū na'mirepa sēema'ñe cha'ajū'u. Jmanukoruāchi'a ro'isōra chu'u mū'ure”, chiniasomu repau. ³⁰ Jā'aja'ñe i'kava'ureta'ni cha'acuheku repauni cu'ache cho'onare chēa cuaovu'ena cuao repau pōsero'i ro'i pi'niñetu'ka paa'ju chini pāi chēanani chū'uasomu repau. ³¹ Jā'aja'ñe cho'oona asa chekuna repauna'me cho'oche cho'okaina sūma'ñe cuasa oijū sani repanare paakuni peore kuaasome repau cho'osi'e. ³² Kuarena asa pāi chū'uku repauni soijani raa'ju chini chū'uasomu. Rarena repau'te, “Rua cu'aku'mu mū'u. Chu'ure rua pōsero'i paaku'teta'ni mū'ure sēemanesi'kua'mu chu'u, mū'upi rua i'kaku, ‘Oijū'u chu'va'ure’, chiiu chu'uni sēkuna. ³³ Chu'u mū'ure oiū re'oja'che cho'osi'eja'che cho'okairūja'chere chekure rua cu'ache cho'oasomu mū'u. Rua cu'amū jā'a”, chiniasomu repau. ³⁴ Jā'aja'ñe i'kaku pāi chū'uku rua pe'ruku repau pōsero'i peore ro'isōñetu'ka repau'te cu'ache cho'oche chū'uasomu —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

³⁵ Chini Jesús jo'e cheke ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chu'u Ja'ku Cūnaumu Pa'iku ūcuaja'che cho'oja'mu musanukonare, chekuna cu'ache cho'osi'ere musanukonapi cavesuma'ñe cuasato —chiisi'kua'mu.

Rūjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamũ Jesús

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 ¹Já'aja'ñe i'kacuha Jesús Galilea cheja pa'isi'kupi Judea chejana Jordán chiacha ũsũũ muiká'ko pa'ichejana sani tí'asi'kua'mũ repau, chukuna repau neenana'me. ²Pái rua jainuko ja'me tuhasinaa'me repau'te. Tuharena ũcuachejana jũ'iva'nare vasosi'kua'mũ repau.

³Ūcuarũũ fariseopái te'ena Jesús pa'ichejana rani ija'che i'kaju sēesinaa'me repau'te, tĩñe i'kauna repaũni chēa cu'ache cho'oñu chini:

—¿Paiũ'te repau rūjopi ũcuauache'te cho'oru cuheku sējore'oku? —chiisinaa'me.

⁴Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mũ:

—¿Aperũũ tocha jo'kasi'e Dios chu'o kuache ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimũ repa:

Dios apereparũũ pãiu'te cho'osi'ku umũuna'me romio'te cho'osi'kua'mũ.

⁵Já'ajekuna umũũ repau puka'kupái ja'me pa'isi'e jo'kasō rūjona'me pa'imũ.

Já'aja'ñe cho'o ũcuate'euja'che pa'ime repana, chiimũ. ⁶Diopi ñato ũcuate'euja'che pa'iju ka'chanama'me repana. Já'ajekuna pãiuji Dios já'aja'ñe paapu chini jo'kasi'ere jachaku rūjoni sējosōni cu'ache cho'omũ —chiisi'kua'mũ repau.

⁷Chikuna repau'te ija'che sēesinaa'me repana:

—Moisés aperũũ ija'che chiiche chũ'u jo'kaasomũ:

Pãiu ũcuauakũji repau rūjore paacuheku sējora chiiku charo repau'te sējojañere kuaku

utija'ovana tocha pi'ni ũcuaoi isia'ku, repau chekunare ñojaja'ova.

Já'aja'ñe cho'ocuha repau sējore'omũ repau'te.

¿Je'se pa'una já'aja'ñe chiiche tocha jo'kau? —chiisinaa'me.

⁸Chitena Jesús repañare i'kasi'kua'mũ.

—Musanukonapi cu'ache cho'ochete'te jo'kacuheju ũcuauache cho'oñu chiijuna já'aja'ñe chũ'u jo'kaasomũ Moisés. Já'ata'ni Dios mamarũũ já'aja'ñe chũ'u jo'kamanesi'kua'mũ. ⁹Chu'u musanukonare ija'che i'kamũ: Pãiu ũcuauakũji repau rūjore chekure ja'me kãima'koni rureparũ sējosō chekoni vejani Dios ũseche'te cu'ache cho'omũ —chiisi'kua'mũ.

¹⁰Já'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena ija'che i'kasinaa'me repau'te:

—Já'aja'ñejekuna pãipi vejama'ñe pa'ito na'a re'ora'amũ —chiisinaa'me chukuna.

¹¹Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Já'ata'ni pãí vejama'ñe te'ena pa'ina ũcuarepanuko pa'imasima'me. Dios cho'okaicojñonachi'a pa'imasime vejama'ñe pa'ina. ¹²Pãí si'ache cho'ojũ romi vejamana pa'ime. Te'ena chiirũmũna teana romi paacu'ava'na aineesiva'na pa'ime. Te'ena romire cu'a cho'ochete'te ũseju chekunapi re'vasōkatena romi peome. Chekunata'ni Dios chũ'uñe'te cho'ojũ pañu chini romi vejama'me. Pãí te'ena pa'imasini vejamanejũ. Já'ata'ni te'ena pa'ivesuni vejajũ —chiisi'kua'mũ.

Chiiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kamũ

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³Ūcuarũũ pãí repana chiiva'nare Jesús pa'ichejana rasinaa'me, repauji chiiva'nani chēseku Dioni re'oja'chere sēekaũ chini. Já'aja'ñe rajuna ña

chukuna repau neena ūsepi'rasinaa'me repanare. ¹⁴ Jā'aja'ne cho'ojuna Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Chīiva'nare raiūsemanejū'u musanukona chū'uni raapu. Iva'na chīiva'naja'ne pa'iju chū'ure masi cuasanapi Dios chū'o asa chēajanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

¹⁵ Chini Jesús repava'nare chīiva'nare chēseku Diore sēekani pi'ni ūcuachejapi jo'e tīichejana sanisōsi'kua'mu chukunana'me.

Pōsuu kuriu Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kuamu

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Ūcuarumu pōsuu Jesuni nara chini rani ija'che sēesi'kua'mu repau'te:

—Masiu, ūquere re'oja'che cho'oni'te Dios pa'icheja saija'che chū'u? —chiisi'kua'mu.

¹⁷ Chikuna Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

—Ūje'se pa'ina mu'u Dios pa'icheja sasa chiikuta'ni re'oja'che cho'ochete masira chini chū'uni sēeku? Diochi'aa'mu te'eu re'oja'che cho'omasiku. Repau pa'ichejana sasa chini Repau chū'u jo'kasi'ere asa jachama'ne cho'oku pa'ijū'u —chiisi'kua'mu Jesús repau'te.

¹⁸ Chikuna pōsuu i'kasi'kua'mu.

—Maipi cho'ojū paapu chini Dios chū'u jo'kasimajnarūā ruaa'me. Jā'ata'ni, ūjeere Dios na'a rua chiimajnarūā cho'oja'che chū'u? —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ija'chea'me Dios chiirepache, Repau chū'u jo'kasi'e: “Pai vanisōmanejū'u. Ūmupāi, romi paana chekunare romi ja'me kāimanejū'u. Ūcuaja'che romi mu' pa'ina chekunare ūmupāi ja'me kāimanejū'u. Chikuna nee nāamanejū'u. Chikuna pa'iche'te kuani joremanejū'u. ¹⁹ Muja'kupāi ūa, kukuju pa'ijū'u. Chekunare oiju pa'ijū'u musanukona me'ne oicheja'che”, chiimu. Jā'are cho'oku pa'ijū'u mu'u —chiisi'kua'mu Jesús repau'te.

²⁰ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Peore jā'a jachama'ne cho'oku pa'iku'mu chū'u. ūŪquepi chū'ure chuta'a re'oja'che cho'ochē karaku? —chiisi'kua'mu repau pōsuu. ²¹ Chikuna Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'upi karama'ne re'oja'che cho'ora chini mu'u paache'te cu'amajnarūāre peore ūsisō, kuri koo chūova'na pa'iva'nani rupū ūisijū'u. ūsisōjani rani chū'una'me ku'iu chū'u chū'ūne'te cho'oku pa'ijū'u. Jā'aja'ne cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mu'u —chiisi'kua'mu Jesús repau'te.

²² Jesupi jā'aja'ne i'kauna asa pōsuu ūsicuheku sumava'u sanisōsi'kua'mu rua kuriujeku.

²³ Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Kuriu'te Dios pa'icheja saiuaku'teta'ni saicu'aja'mu, repauji kurire na'a rua cuasaku Dioni cuasama'to. Ūcuarepaa'me jā'a. ²⁴ Jo'e ūcuare i'kamū chū'u musanukonare. Camellova'ure miūnakaru cojeru kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'aja'mu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

²⁵ Jesupi jā'aja'ne i'kauna asa jnāno repau'te ija'che i'kasinaa'me chukuna:

—Jā'a pa'ito, ūje'se cho'onani Dios pa'icheja saire'oja'u? —chiisinaa'me.

²⁶ Chitena Jesús chukunani naku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amū maire pāi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mū —chiisi'kua'mū.

²⁷Chikuna Pedro ija'che i'kasi'kua'mū Jesure:

—Chukuna mu'una'me pañu chini chukuna paasimajñaruã peore jo'kasō rani mu'una'me ku'ime. Jā'aja'ñe cho'osi'e ro'i, ¿ñuquere koojanaa'ñe chukuna? —chiisi'kua'mū.

²⁸Chikuna Jesús chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mū:

—Dios si'amajñaruã peore jo'e mama cho'osirumu chu'u pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku pāi chū'una ñu'isaivute ñu'iu chū'ujamu. Reparumu musanukona chu'una'me ku'isina ũcuaja'che pāi chū'una ñu'isai docerepasaire te'esaichi'a ñu'iju Israelpāi docerepana jojosingani chū'uju pa'ijanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a. ²⁹Pāi chu'uni cuasaju Dios chū'ũñe'te cho'uju pañu chini chekurumu repa va'ña jo'kasōme. Chekurumu repa majaa'choromire jo'kasōme. Chekurumu repa cho'jechiire jo'kasōme. Chekurumu repa puka'kupāire jo'kasōme. Chekurumu repa mamachiire jo'kasōme. Chekurumu chejña repa cho'ochē cho'osichejña jo'kasōme. Jā'aja'ñe cho'osina ũcuanuko repa aperumu paasinuko na'a rua jñaa'janaa'me. Ūcuachi'a jñisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me repa. ³⁰Pāi te'ena pōsuu kuriu repa nee jo'kacuhesi'ēja'che repa neere jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chu'u chū'ũñe'te cho'uju repa paache jo'kasōnareta'ni chekuna ña cu'ache cutume. Jā'ata'ni Dios na'a pa'isirumu repa paache'te jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'ime ina”, chiicojñosinare, “Cu'ache pa'inaa'me ina”, chiija'mū. Chu'u chū'ũñe'te cho'uju repa paache jo'kasō chekunare cu'ache cutucojñosinareta'ni, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiija'mū Dios —chiisi'kua'mū Jesús chukuna'te.

Cho'ochē cho'okaisinare ro'isi'ere kuamu

20 ¹Ūcuarumu Jesús chukuna'te repa neenare jo'e ũcuaju cuasaku ija'chere kuasi'kua'mū:

—Repa chū'ũñe cho'onare Dios cho'ojache ija'chea'me: Pāiu cheja cho'ochē cho'ochēja paaku rua apeñatato vuni etaasomu, pāire ku'e jñaa repa pīsi uche chio tuakaiche'te chū'u jo'kara chini. ²Ku'e jñaa repa, “Cho'ochē cho'ochē te'eumucuse denario kurire'reva te're'reva ro'ija'mū chu'u musanukonare”, chiniasomu. Chini, “Jau”, chitena repa chiona chū'u saomasu repa, pīsi uche tuakaaru chini. ³Repa saocuha vñena co'i, nueve pa'itona umucuse jo'e vñe'joopona eta ãu isichejana mua chekunare pāi cho'ochē'te peoju ruu pa'inani ñaasomu repa. ⁴Na repa ija'che i'kaasomu repa: “Musanukona ũcuaja'che, chu'u uche chiona sani uchere ja'me tuakaijū'u. Cho'okaisi'e ro'i masi ro'ira”, chiniasomu. Chikuna asa, “Jau”, chini, saniasome repa. ⁵Repa saisirumu jo'e vñena co'iasomu repa. Co'i pa'iu nukarepa su'itona jo'e eta mua repa charo cho'osi'ēja'che cho'oasomu repa. Tres pa'ito na'ito eta jo'e ũcuaja'che cho'oasomu repa. ⁶Jā'aja'ñe cho'osi'kupī na'irepa chekurumu cinco pa'itona jo'e eta ãu isichejana mua chekunare pāi ruu pa'inani ña ija'che i'kaasomu repa: “¿Je'se pa'itona musanukona cho'ochē'ē cho'oma'ñe si'aumucuse ichējare pa'iju pa'iche?”, chiniasomu. ⁷Chikuna

repau'te ija'che i'kaasome repana: “Pāi te'eujē'e, 'Rani cho'ochē cho'okaijū'u chū'ure; ro'ira', chiikujē'e peomu chukuna'te”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'karena asa, “Chū'u ūche chiona sani ūchere tuakaijū'u chū'uni”, chiniasomu repau. Chikuna, “Jau”, chini sani, na'isōcuhasirumuta'ni tuakaniasome repana.

⁸ Ūcuarumu chio paaku, repau'te cho'ochē cho'okainare chū'ukaiku'te na'iuna ija'che i'kaasomu: “Chū'ure cho'ochē cho'okainare ūcuanukore soni rao, cho'jerepa raisinani charo ro'ijū'u. Chareparo raisinare cho'jerepana ro'ijū'u”, chiniasomu. ⁹ Chikuna asa repauji sokuna na'ito cinco pa'itona kaka cho'ochē cho'osina rianasome. Rani ūcuanuko denario kurire're te'ere'rechi'a cho'ochē te'eumuc use ro'ichenuko kooasome repana. ¹⁰ Jā'anare ro'i pi'nisirumu charo saisina ūcuanani ro'ipi'rajuna ija'che cuasaasome: “Maita'ni si'aumucuse cho'ochē cho'osinajeju na'a rua koojanaa'me”, chiiju cuasaasome. Jā'aja'ñe cuasana ret'a'ni repanare ūcuajanukoruchi'a ro'iasomu repau. ¹¹ Ro'iuna koo ña chio paakuni ke'reju ¹² ija'che i'kaasome repana: “Inare na'irepa sani te'ehorachi'a cho'ochē cho'osinare, chukuna'te rua asucheja si'aumucuse cho'ochē rua cho'uju na'isinare ro'ichenuko ro'isi'kua'mu mu'u”, chiniasome repana. ¹³ Chitena chio paaku repanare te'eu'te i'kaasomu. “Ñaku, mu'ure tiiñe cho'oma'ñe ūcuarepa cho'omu chū'u. Aperumu chū'u mu'ure, 'Cho'ochē cho'ochē ro'i te'eumucuse denario kurire'reva te'ere'reva ro'ija'mu', chiisi'kua'mu. ¹⁴ Jā'ajekuna mu'ure ro'isinuko saku saijū'u mu'u. Chū'upi chio paakujji inani cho'jerepa saisinaret'a'ni musanukonare ro'ichenuko ro'ira chiito re'omu. ¹⁵ Chū'u neea'me jā'a kuri. Repa kuri chū'ure ūache cho'ore'omu. ¿Chū'upi inani oi'u ūcuajanukochi'a ro'ikuna pe'ruche musanukona?”, chiniasomu repau — Jā'aja'ñe i'kaku chū'vasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

¹⁶ Dios ūcuaja'che chio paaku repau'te si'aumucuse cho'ochē cho'osinana'me na'irepa sani cho'osinani ūcuajanukoruchi'a ro'isi'ejache Repauni cuasaju Repau chū'uñe rua jeerumu cho'onare na'a cho'je cuasaju Repau chū'uñe cho'onare ūcuapa'ruvachi'a oi'u repana jūnisōsirumu pa'iche re'oja'chere isija'mu.

Jesús repau chuenisōjañere jo'e kuamu

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Ūcuarumu Jesús Jerusalén vū'ejoopona maiu pāipi jainuko ja'me maijuna, chukuna'te repau neenare docerepanare te'enare soni ija'che kuasi'kua'mu:

¹⁸ —Jerusalén vū'ejoopona maimē mai. Ūcuachejana chū'ure Dios Raosi'kure pāipi chēa judío phairipāi chū'unana'me judiopāi che'chonani sa jo'kajanaa'me. Ūcuanapi chū'ure vanisōjañe chū'u ¹⁹ judío peonani jo'karena, rua cu'ache cutuju pāisoju su'i'sue pi'ni kurususē'verona jē'jo nuko vēasōjanaa'me repana chū'ure. Jā'ata'ni choteumucujñana vajurajia'mu chū'u —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te repau neenare.

Santiagona'me Juanre puka'ko Jesure sēekaisi'ere kuamu

(Mr 10.35-45)

²⁰ Ūcuarumu Zebedeo mamachi puka'kona'me Jesús pa'ichejana raisinaa'me. Rani repana puka'ko Jesús ti'jñēna ro're puusi'koa'mo mamachi're re'oja'che cho'okaijachere sēsa chini. ²¹ Jā'aja'ñe cho'okona ña Jesús repao'te ija'che sēesi'kua'mu:

—¿Ëquere chiiko mu'u? —chiisi'kua'mu repao'te.

Chikuna repao ija'che i'kasi'koa'mo:

—Iva'nare chu'u chiiva'nare, mu'u chũ'urumu te'eu'te mu'u ujjãtu cakã'kona, chekuni kã'kojũtu cakã'kona puuche chũ'ujũ'u ñũ'iju ja'me chũ'uju paapu —chiisi'koa'mo repao.

²² Chikona Jesús repao mamachĩre ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukona Dios cho'ojachere vesuju jã'aja'ne sēeme. Pãipi musanukonani chu'ure cho'opi'racheja'che vanisõũu chiito, ¿cuhemaneeana'ne musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repaana ija'che i'kasinaa'me:

—Cuhema'ne cho'ocojõjanaa'me chukuna —chiisinaa'me repaana.

²³ Chitena Jesús repaana ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chu'u cho'ocojõneja'ne cho'ocojõrepajanaa'me musanukona. Jã'ata'ni musanukonare chu'una'me ñũ'ija'ne chũ'u jo'kacu'amũ chu'ure. Chu'u Ja'ku apereparumuna Repau ïsija'mũ chiicojõnosinani jo'kaja'mũ jã'a chu'una'me ñũ'ine —chiisi'kua'mu repau. ²⁴ Ūcuarumu chukuna Jesús neena dierepana, repao sēesi'ere asa mamachĩre ka'chanare rua pe'rusinaa'me. ²⁵ Jã'aja'ne pe'rujũna ña Jesús chukuna'te soni rao ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie masicosome musanukona: Icheja cheja pãi chũ'una repaana neenare rua cuaja pa'iche'te chũ'uju rua chuova'nare cho'õju pa'ime. ²⁶ Jã'ata'ni musanukonapi te'eu pãi chũ'uku pasa chini repaana cho'õcheja'che cho'õmanejũ'u. Jã'aja'ne cho'õma'ne, cho'õche cho'õkaiva'uja'che chekunare cho'õkaiu pa'ijũ'u. ²⁷ Te'euji chekunare paara chini repaana paacojõnoku pa'icheja'che pa'ijũ'u. ²⁸ Jã'aja'ne pa'iku'mũ chu'u pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku. Pãipi cho'õkaapu chini raisi'kuma'mu chu'u. Pãire ũcuanukore re'õja'che cho'õkaiu repaana cu'are jũni ro'ikasa chini raisi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Na'ava'na ka'chanare Jesús vasosi'ere kuamu

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Ūcuarumu chukunapi Jericó vu'ejoopo pa'isinapi Jesuna'me eta saijuna pãi rua jainuko ja'me saisinaa'me chukuna'te. ³⁰ Eta saiju ñato na'ava'na ka'chava'na ma'a ru'tuva'te ñũ'isinaa'me. Ūcuarumu repaana Jesús caraiche'te asa ija'che i'kaju ujjachũ'opi cuisinaa'me:

—Pãi Ūcuanukore Paaku, David aperumu pa'isi'ku jojosi'ku, oijũ'u chukunava'nare —chiisinaa'me repaana.

³¹ Jã'aja'ne i'kajuna chukuna'te tuhana pãi,

—Re'õmu. Jo'e i'kamanejũ'u —chiisinaa'me repaana. Jã'ata'ni repaana jo'e na'a rua cuiju i'kasinaa'me.

—Pãi Ūcuanukore Paaku, David aperumu pa'isi'ku jojosi'ku, oijũ'u chukunava'nare —chiisinaa'me repaana.

³² Jã'aja'ne i'kaju cuijuna asa canuka Jesús repaana soni rao ija'che sēesi'kua'mu:

—¿Ëquere cho'õkaau chini sēe'ne musanukona chu'ure? —chiisi'kua'mu Jesús repaana.

³³ Chikuna repaana,

—Pãi Ūcuanukore Paaku, chukuna ñakocaã ñoa'ku chiime chukuna —chiisinaa'me repaana.

³⁴ Jā'aja'ñe i'karena Jesús repanani oiũ repana ñakocaãna nouna repana ñakocaã teana re'ojañakocaã care'osõsi'kua'mu. Ūtuarumu repana na'ava'na pa'isina ñakocaã re'oja'che ñaju ũcuauni jovo ja'me ku'iju pa'isinaa'me.

Jerusalén vu'ejoopo Jesús sani ti'asi'ere kuamu

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 ¹⁻² Ūtuarumu chukuna Jesuna'me saiju Jerusalén kueñe cajoopo Olivo aiküti pa'ijooona Betfagé vu'ejoopona ti'asinaa'me. Ūtuarumu Jesús chukuna'te repau neenare te'eka'chapanarechi'a saopi'raku ija'che chũ'usi'kua'mu:

—Jeejoopona kueñe cajoopona saijũ'u musanukona. Sani ũcuachejana burrava'ore quẽo suosiva'ore chiina'me rüiva'oni jñaajanaa'me musanukona. Jñaa repava'nare jose ichejana rakaijũ'u. ³ Pãiu ũcuauakuji musanukonare, “¿Ëque cho'oñu chini musanukona jā'ava'nare joseche?”, chiito, “Maire Paaku iva'nare chiimu. Na'mi co'choja'mu repau iva'nare”, chiijũ'u —chiisi'kua'mu.

⁴ Jesupi jā'aja'ñe i'kauna, aperumu Dios chu'o kuakaisi'ku tocha jo'kasi'epi ija'che chiicheji ũcuarepa ti'jñesi'kua'mu:

⁵ Jerusalén vu'ejoopo pa'inare ija'che i'kakaijũ'u:

“Ñajũ'u, musanukonare chũ'uku raiche.

Pe'keru pa'iu burrava'o põse ve'eva'o mamakuni tuhiu raimu”, chiicheji.

⁶ Ūtuarumu repana Jesús neena sani repau chũ'usi'e cho'oasome. ⁷ Burrava'ore jña, repaona'me mamaku'te jose Jesús pa'ichejana ra, kãñapi tuorena Jesús repava'ure tuhisi'kua'mu. ⁸ Ūtuarumu pã ruu jainuko repau tuhiu saima'ana repana sê'sevu ju'ikãñapi ti'te ja ũhasinaa'me. Chekuna püti kare veri ũcua ma'ana ũhasinaa'me. ⁹ Repau'te tuhana pã charo sainana'me cho'je raina ija'che i'kaju cuisinaa'me:

—¡Iku aperumu pa'isi'ku David Jojocojñoku ruu masiu'mu! ¡Diopi re'oja'che cho'okaau ikure, Repau Raosi'kure! Cũnaumu Pa'iku Dios peore Masiu'mu —chiisinaa'me repana.

¹⁰ Repau Jesús Jerusalén vu'ejoopo sani ti'asirumu repajoopo pa'ina pã repauni ñañu chini jainuko chi'i repau'te ja'me tuhasinani ija'che sêesinaa'me:

—¿Jeeja'iu'ũ jā'u? —chiisinaa'me.

¹¹ Chitena chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Galilea cheja pa'ijooopo Nazaret vu'ejoopo raisi'kua'mu jā'u. Jesua'mu. Dios chu'o kuakaiku'mu —chiisinaa'me.

Dios vu'ena kaka põse isinare Jesús eto saosi'ere kuamu

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48)

¹² Ūtuarumu Jesús Dios vu'ena kaka, repav'e põse koosinana'me isisinare peore eto saoku chekunare kuri sa'ñekaisina mesako'ñana'me ũkupovana're isisina ñu'isisaivua jujo tajño ũhasi'kua'mu. ¹³ Jā'aja'ñe cho'oku ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'u vu'e pã chu'ure pojoju sêevu'ea'me,

chiimu. Jā'ata'ni musanukona põse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome ivu'e —chiu eto saosi'kua'mu Jesús repanare.

¹⁴Ūcuarumu na'ava'nana'me cu'acū'a paava'na Dios vū'ena kakarena Jesús ña repanare vasosi'kua'mu. ¹⁵⁻¹⁶Jesupi Diochi'a masiche'te cho'ouna ña judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona rua pe'rusinaa'me. Ūcuachi'a repavū'e pa'napī chīipi Jesús cho'osi'ere ña, cuiju ūjachū'opi, “i'ku aperumu pa'isi'ku David Jojosi'ku Dios Raocojñosi'ku rua masiū'mu!”, chiijuña asa pe'ruju Jesure ija'che i'kasinaa'me repana:

—¿Chii i'kaju cui'che asama'ku mu'u? —chiisinaa'me.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Jūju, asamu chū'u. Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e, ¿ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimu:

Vijachiina'me na'aina Diopi cho'okaiuna

Ūcuauñi pojoju re'oja'che i'kajanaa'me,

chiimu —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

¹⁷Ūcuarumu chukuna repanare pāi jo'ka Jesuna'me Betania vū'ejoopona sani kāsinaa'me.

Higoñuji jo'e kūimane'a'ku chini i'kamū Jesús

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸J'o'e apeñatato Jesús chukunana'me Jerusalén vū'ejoopona jo'e co'isi'kua'mu. Co'ikuna Jesure āucuhaasomu. ¹⁹Co'iku higoñu ma'a ru'tuva nukañu'te ña repañu kueñe sani ñato repara'puruā peoñuji ja'ochi'a pa'isi'kua'mu. Jā'ajekuna repañu ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Jmamakaru'jē'e jo'e āira'puruā kūimaneja'mu iñu —chikuna repañu teana te'erumu jūnisosi'kua'mu. ²⁰Jā'aja'ñe cho'ouna ña cuasaju chukuna repau neena ija'che sēsinaa'me repau'te:

—¿Je'se cho'okuna jā'añu higoñu teana jūnisōu? —chiisinaa'me.

²¹⁻²²Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Musanukonapi Di ore jachama'ñe masi cuasani higoñu chū'u cho'osi'ejachechi'a cho'oma'ñe, cheke si'ache cho'omasiju ikūtire aikūtire, “Icheja kuñu chiarana su'a nukajū'u”, chiito repakūti musanukona chū'uñe cho'oja'mu. Musanukona Repau'te sēeñe peore cho'okaija'mu Repau, Ūcuauñi masi cuasajuna. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

Jesús rua masi i'kasi'ere kuamu

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³Jā'aja'ñe cho'ocuha jo'e rani reparumu Jesús Dios vū'ena kakasi'kua'mu. Kaka pa'iu che'chokuna judío phairi chū'unana'me judío aina rani ija'che sēsinaa'me repau'te:

—¿Je'se cuasa pāi chū'una cho'ochēja'che cho'oku mu'u? ¿Neepi chū'urena rani cho'oku mu'u? —chiisinaa'me.

²⁴⁻²⁵Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chū'u ūcuaja'che musanukonani chū'o sēniasara. ¿Neepi Juanre Pāi Okoro'vekū'te chēa raore? ¿Diopi raou? Jā'apāani, ¿pāipi chēa raore repau'te? Musanukonapi kuaru chū'u ūcuaja'che iere cho'oa'ku chini chū'ure chēa raosi'ku mami kuaja'mu musanukonare —chiisi'kua'mu.

Chikuna sāiñe chi'a ija'che cutusinaa'me repana: “¿Je'se mai ikure i'kajanaa'ñe? Maipi, 'Juanre Dios chēa raosi'kua'mu', chiito iku maire,

‘¿Musanukona je se pa’iuna jā’aja’ne cuasanata’ni Juan chu’vasi’e cuasamanere?’, chiija’mu. ²⁶ Ūcuachi’a, ‘Pāipi chēa raosinaa’me’, chiicu’amu maire. Ina pāi jainuko, ‘Juan Dios chu’o kuakaiku pa’isi’kua’mu’, chiiju cuasame. Jā’aj ekuna maipi jā’aja’ne i’kato ina asa pe’ruju cu’ache cho’ojanaa’me maire’, chiniasome repana. ²⁷ Sāinechi’a jā’aja’ne cutu pi’ni Jesure ija’che i’kasinaa’me repana:

—Juanre raosi’ku mami vesume chukuna —chiisinaa’me.

Chitena Jesús i’kasi’kua’mu.

—Chu’u ūcuaja’che musanukonapi jā’aja’ne i’karena chu’ure chū’u raosi’ku mami kuamaneja’mu —chiisi’kua’mu repau.

Pāiu mamachii te’eka’chapana cho’osi’ere kuamu

²⁸ Ūcuarumu Jesús repanani chu’vaku ija’chere cuasaku kuasi’kua’mu:

—¿Je je se cuasoku musanukonare? Pāiu chii ka’chanare umupāichi’a paaasomu. Paakuji repanare te’eu’te ija’che i’kaasomu repau: “Jmava’u, iumucuse chu’u pīsi ūche chio cho’oche cho’ojaikaijū’u”, chiniasomu. ²⁹ Ch ikuna mamaku i’kaasomu. “Saiuama’mu chu’ure”, chiniasomu. Jā’ata’ni na’a pa’iu jo’e mama cuasa saniasomu repau, puka’kuni cho’oche’te cho’okasa chini. ³⁰ Jā’aja’ne cho’ocuha puka’ku chekure mamaku’te ūcuaja’che i’kaasomu. I’kauna asa, “Jau, sasa”, chiniasomu. Jā’ata’ni saimaneasomu repau —Jā’aja’ne chiiu kuasi’kua’mu Jesús repanare. ³¹⁻³² Jā’aja’ne kua pi’ni repanare ija’che sēniasasi’kua’mu repau:

—Musanukona cu asato repau mamachii, ¿kaupi puka’ku chiiche cho’okaku? —chiisi’kua’mu.

Chikuna i’kasinaa’me repana.

—Charo i’kacojñosi’ku —chiisinaa’me.

Chitena Jesús repanare ija’che i’kasi’kua’mu:

—Juan Pāi Okor o’veku rani musanukonare, Dios chū’uñe cho’ona re’oja’che pa’iche’te chu’vasi’kua’mu. Jā’ata’ni jachasinaa’me musanukona. Jā’a cho’oto Romapāi kuri kookainana’me si’uromi, Juan chu’vasi’ere asa chēa repana cu’ache cho’oche ūhasōsinaa’me. Jā’aja’ne cho’osinajeju repana jūnisōsirumu Dios pa’ichejana saijanaa’me. Musanukonata’ni repana cho’oche peore nāsinata’ni mama cuasa cu’ache cho’oche ūhasōmanesinajeju saimanejanaa’me. Ūcuarepaa’me jā’a —chiisi’kua’mu repau.

Cho’oche cho’okaina cu’ache cho’osi’ere kuamu

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Ūcuarumu Jesús repanani chu’vaku jo’e chekere cuasaku kuasi’kua’mu.

—Pāiu cheja paaku pīsi ūche chio tā pi’ni si’acachio rūhiso’koro jeo tusuasomu. Repaso’koro jeo pi’ni ūche cha’ca chachojavu je’naasomu repau ūcuate’evuji conora’ka meajacheja pa’ivu. Ūcuachi’a repachio kuirakaijanapi si’acachio naju kuirakaiju paapu chini vu’e umu nukavu’e cho’oasomu repau. Peore cho’o pi’ni repa chio kuirakaijanare jnaa jo’ka tiichejana sanisōasomu repau. ³⁴ Sani pa’iu ūche tuarumu ti’auna repau’te cho’oche cho’okainare ūche chio kuirakaina pa’ichejana saosomu repau, ūchere miiyani rakaapu chini. ³⁵ Jā’ata’ni sani ti’arena ña repana ūche kuirana repanare chēa te’eu’te rua asi vaiju, chekuni vanisōju jo’e chekuni catapi asi su’aasome. Jā’aja’ne

cho'o uchejē'e peonare asichi'a vani co'choasome repana. ³⁶Co'irena ña uche chio paaku repau'te cho'oche cho'okainare na'a jainukore jo'e ũcuachejana saosomu. Jā'ata'ni sani tī'arena repana uche chio kuirakaina peore ũcuaja'che repanare asi vani co'choasome.

³⁷Jo'e ũcuaja'che cho'o co'chorena ña uche chio paaku ija'che cuasaku i'kaasomu: “Chū'u chīini repana pa'ichejana saora. Jā'ureta'ni ña, kukujacosome repana”, chiiu cuasaasomu repau. ³⁸Jā'aja'ñe cuasa mamakuni saosomu repau. Jā'ata'ni repau mamakūji sani tī'auna ña uche chio kuirakaina sāiñechi'a ija'che i'kaasome: “Jā'u uche chio paaku mamakūmu. Puka'ku jūnisōsirumu repau paasi'e paajaua'mu jā'u. Vanisōñu jā'uni. Maipi puka'ku jūnisōsirumu repau paasi'ere paañu”, chinasome repana. ³⁹Chini repau'te chēa chio ru'tuvana juha sa vanisōasome repana —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

⁴⁰Jā'aja'ñe kuacuha repau kuasi'e asasinare ija'che sēesi'kua'mu Jesús:

—Repau mamaku'te vanisōsi'ere asa uche chio paakūji sani, ¿je'se cho'oja'u repanare uche kuirakainare? —chiisi'kua'mu.

⁴¹Chikuna repana i'kasinaa'me.

—Sani repau mamaku'te vanisōsinare sāiñe vanisōja'mu repau. Repanare vanisō uche chio kuirakaijanare chekunani jñaa jo'kaja'mu repau, cu'ache cho'oma'ñe uche tua pi'ni repau'te sa isijanani —chiisinaa'me repana.

⁴²Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Dios chū'o ap erumu tocha jo'kasi'e jmamakarujē'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimu:

Pāi vu'e cho'ona vu'ña tuu re'ojatuure ku'eju paniasome.

Ku'eju te'etuupu jñaani cuheasome repana.

Cuheju jo'kaasome repatuupu.

Chekunata'ni na'a rua masinajeju rani repatuupu mini kuāa sa

repana vu'e chakavuna nukoasome,

repana vu'epi na'a rua juja'a'ku chini.

Diopi cho'okaiuna jā'aja'ñe cho'ojuna ña cuasa Repauni pojoju i'kame chukuna,

chiimu. ⁴³Jā'ajekuna musanukonare ija'che i'kamū chū'u: Repau chū'u jo'kasi'ere cho'oma'to uche paaku repau chio kuirakaisinare cho'osi'ēja'che cho'oja'mu Dios musanukonare. Musanukonare sējosō chekunani chēa paaja'mu, Repau chū'uñe cho'ojanare. ⁴⁴Pāiu vu'e tuupuna tāni rua asi tāimu. Ūcuachi'a vu'e tuupuji pāiuni tāito jūnisōmu —chiisi'kua'mu repau.

⁴⁵Ūcuarumu judío phairipāi chū'unana'me fariseopāi Jesús cuasaku i'kasi'ere asa masi, “Iku Jesús Ūcuau cuasaku kuacheji maini cu'ache i'kamū”, chiiju pe'rusinaa'me. ⁴⁶Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju repau'te chēañu chiisinata'ni pāipi, “Jesús Dios chū'o kuakaiku'mu”, chiiju cuasajuna, “Maipi repau'te chēañe'te chū'uto pe'rujanaa'me ina maire”, chini vajuchuju chēamanesinaa'me repana.

Pāi chū'uku mamaku romi vejarumu fiesta cho'oa'ju chini soisina

cho'osi'ere kuamu

(Lc 14.15-24)

22 ¹Ūcuarumu Jesús jo'e judío phairipāi chū'unana'me fariseopāire chū'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

²—Repau chū'uñe cho'onare Dios cho'ojache ija'chea'me: Pāi chū'uku repau mamakūji romioni vejakuna pojoku fiesta cho'oasomu. ³Jā'aja'ne cho'oku ja'me fiesta cho'ojanare repau aperumu kuasinani soijani raa'ju chini, repau'te cho'oche cho'okainare chū'u saosomu repau. Jā'ata'ni repa sana soito raicuhasome. ⁴Raicuherena repau'te cho'oche cho'okainare jo'e chekunani saosomu. "Ija'che chu'o sa kuajū'u repanare: Chu'upi chū'uuna vacava'nare aüre ajujuna jujusiva'nare vani peore care'vacuhasi'ea'me. Rani űaa'ju; chu'u neeku romi vejache'te pojōju aüre añu, chiijū'u repanare", chiniasomu repau. ⁵Jā'ata'ni repa soicojñosina asa jachaju raicuhasome. Cuheku te'eu repau chiore űara chini saniasomu. Cheku pōsere isira chini saniasomu. ⁶Chekunata'ni pāi chū'uku saosinare chēa te'enare asi vaiju chekunani vanisōasome. ⁷Repanare vanisōsi'ere asa pāi chū'uku rua pe'ruku repau neenare sōtaopāi chū'u saosomu, repau'te cho'oche cho'okainare vanisōsinani sāiñe vanisō repa pa'isijoopo peore uosōa'ju chini. ⁸Jā'aja'ne cho'ocuhasirumu repau pāi chū'uku repau'te cho'oche cho'okainare jo'e i'kaasomu. "Chu'u neeku romi vejache űaju pojōju fiesta cho'ojache peore care'vacuhasi'ea'me. Chu'u charo soisinata'ni raicuhesinajeju fiesta ja'me cho'omanejanaa'me repa raicuhesi'e ro'i. ⁹Jā'ajekuna callejoovūa pāi rua nuka ku'ijoovūana sani musanukona tijñanare űcuauanare soni rajū'u, fiesta'te ja'me cho'oa'ju", chiniasomu repau. ¹⁰Chikuna eta sani ku'iju repa tijñasinare pāi, cu'ache pa'inana'me re'oja'che pa'inare űcuauukore soni ra pāi chū'uku vū'ena cuaoasome repa. Jā'aja'ne cho'orena repavū'e timuvū'e kaaasome pāi.

¹¹Ūcuarumu pāi chū'uku repau soisinani űara chini fiesta cho'oruupuna kaka pāiu'te te'eu'te romi vejaku'te pojona fiesta cho'ōju ju'ikāna ju'imava'uni űaasomu. ¹²űa repau'te ija'che i'kaasomu: "¿Je'se pa'ina mu'u romi vejaku'te fiesta cho'ona ju'ikāna ju'ima'kupi ja'me kaka pa'iku icheja?", chiniasomu. Jā'ata'ni repau i'kamaneasomu. ¹³Ūcuarumu repau pāi chū'uku aū aūnare ija'che i'kaasomu: "Ikure jūñana'me cū'a vee chijachejana ve'sena etua jo'kajū'u. Ūcuachejare pa'iu oiū cōjire asoche aiū paau", chiniasomu. ¹⁴Dios űcuaja'che pāi chū'uku cho'ocheja'che pāi űcuauukore soimu Repauni cuasaju jovo re'oja'che paapu chini. Jā'ata'ni pāipi repauni cuheju te'eva'na cuasajuna jainukore chēa paama'mu Dios —chiisi'ku'a'mu Jesús repanare.

Jesús pāi chū'unare kuri ro'iche'te i'kasi'ere kuamu

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵Ūcuarumu fariseopāi Jesupi jā'aja'ne i'kauna asa sani sāiñechi'a cutuasome.

—Chekunani Jesús pa'ichejana saoñu mai. Repanapi chu'ore sēejuna repauji tiñe i'kato maire chū'unani kuañu repau i'kasi'e. Maipi kuato chekurumu repau'te chēañe chū'ujanaa'me repa —chiiju repa cho'ojache care'vaasome repa. ¹⁶Chini repa neenare te'enare chēa Herode'te chiikuanupu ja'me pa'inare raosinaa'me repa, Jesuni ija'che i'kaa'ju chini:

—Masiu, chu'o űcuarepare cutukumu mu'u. Pāipi asa chēa re'oja'che paapu chini Dios chū'uñe űcuarepare che'chokumu mu'u. Jā'a masime chukuna. Mu'u che'choche'te chekunapi asa cu'ache i'katojē'e kuku cuasoma'ne űcu che'choku pa'ikumu mu'u. ¹⁷Jā'ajekuna mu'uni chu'o sēniasañu chiime

chukuna, mu'u cuasaku i'kache'te asa masiñu chini. Romapāi chū'ukujī Césapī, chukuna pa'iche ro'ire sēeto, ¿ro'ijanaa'ñe chukuna repau'te? Jā'apāani, ¿ro'imanejanaa'ñe? ¿Je'se cuasaku mu'u? —chiisinaa'me repana.

¹⁸ Jā'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che sē'sevuchi'a re'oja'che cho'ome musanukona. Chu'upi tiiñere i'kaa'ku chini jā'aja'ñe sēeme musanukona chu'ure. ¹⁹ Kurire'reva musanukona pa'iche ro'i ro'ijare'reva'te mini ñojū'u chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repau'te kurire'reva miiyani ra ñosinaa'me repana. ²⁰ Ñojuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Iku kurire'reva pa'iku kuechusi'ku, ¿keeja'iu'u? Ūcuachi'a, ¿nee mamipi pa'iku ire'reva? —chiisi'kua'mu.

²¹ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Maire chū'uku César chiana'me repau mami pa'imū jā'are'reva —chiisinaa'me repana.

Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Jā'a pa'ito pa'iche ro'ire repauji kuri ro'iche chū'uto ro'ijū'u repau'te. Dios chū'u jo'kasi'e ūcuachi'a cho'uju pa'ijū'u —chiisi'kua'mu Jesús repanare.

²² Jā'aja'ñe i'kauna asa kuku repau'te jo'ka sanisösinaa'me repana.

Jū'isina vajuraiche'te Jesure sēniasasi'ere kuaamu

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Ūcuauucusena saduceopāi te'ena Jesuni ñañu chini raisinaa'me. “Pāi jū'isina jo'e vajuraimanejanaa'me”, chiiju cuasanajeju Jesure ija'che sēsinaa'me repana:

²⁴ —Masiu, Diopi chū'uuna Moisés aperumu maire tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Pāiu romio'te vejasi'kupi, chuta'a chii peokujī jo'ka jūnisöru repau cho'jeuji veja paaa'ku majaa'chu paasi'kore.

Repaoni veja chiire paaku ija'che cuasaku paau: “Chu'u a'chu jūnisösiva'u chiijanaa'me ina chu'u chii”, chiau,

chiimu repau tocha jo'kasi'e. ²⁵ Jā'ajekuna chu'o kuañu chiime chukuna mu'ure. Icheja chukuna'te ja'me pa'isina majapāichi'a sieterepana pa'isinaa'me umupāi. Pa'iju repana majaa'chu chareparo cakupi te'eu

romio'te veja paaku chuta'a chii peokujī jo'ka jūnisösi'kua'mu. ²⁶ Jo'ka jūnisöuna cho'jeu repau majaa'chu rüjo pa'isi'koni veja paaku ūcuaja'che

chuta'a chii peokujī jo'ka jūnisösi'kua'mu. Jūnisöuna na'a cho'je caku ūcuate'eo'te veja ūcuaja'che chii peokujī jūnisösi'kua'mu. Jā'aja'ñechi'a

sieterepana ūcuauko ūcuate'eo'te vejaju chii peonachi'a jo'ka jūnisösinaa'me repana. ²⁷ Repana peore jūnisösirumu romio ūcuaja'che

jūnisösi'koa'mo. ²⁸ Jā'ajekuna pāi jūnisösina ūcuauko jo'e vajuraisirumu, ¿kaupi repao'te jo'e paaja'u? —chiisinaa'me repana.

²⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Tiiñe cuasame musanukona. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ejē'e vesuju jū'isinare Dios vasomasichejē'e vesume musanukona. ³⁰ Pāi ūcuauko jo'e jūni vajuraisirumu umupāina'me romi jo'e vejamanejanaa'me Diore ja'me

pa'ina ángeles pa'icheja'che pa'inajeju. ³¹Diopi i'kakuna asaju pái jū'isina vajurajachere kuaju tocha jo'kasi'e, ¿ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che chiimu:

³² “Chu'u Dios, pái jūnisōsinarejē'e vajunareja'che ñaku'mu, repana rekoñoāpi vajukuna.

Jā'ajekuna musanukona aipāi vajurumu chu'ure cuasasinare paaku'mu chu'u, Abrahamre, Isaare, Jacobre”, chiisi'kuamu Dios, chiimu repa tocha jo'kasi'e —chiisi'kuamu Jesús repanare saduceopāi.

³³ Jesupi jā'aja'ñe che'chouna asa kukuasome repana.

Dios pái na'a rua chū'ñe'te kuamu Jesús

(Mr 12.28-34)

³⁴ Jesupi jā'aja'ñe masi chu'vauna saduceopāi jo'e i'kamanesi'ere asa fariseopāi repau pa'ichejana rani chi'isinaa'me. ³⁵Chi'i repanare ja'me pa'iku te'eu judío'pāi che'chokuji Jesure ija'che sēesi'kuamu, repau masiche'te cho'ñara chini:

³⁶—Dios maire chū'u jokasi'e, ¿jeea'che Repau maire na'a rua cho'ojū'u chiiche? —chiisi'kuamu.

³⁷Chikuna Jesús ija'che i'kasi'kuamu:

—Pāi Ūcuanukore Paakuni Dioni musanukona auji rua cuasaju pa'ijū'u. Musanukona rekoñoāna'me cuasache peore jā'api Dioni rua cuasaju pa'ijū'u. Jā'aa'me Repau chū'urepache. ³⁸“Jā'are na'a rua cho'uju pa'ijū'u”, chiimu Dios. ³⁹Cheke ūcuaja'chea'me, repau chū'urepache. Ija'che chiimu: “Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijū'u”, chiimu. ⁴⁰Jā'are ka'chamajña cho'uju pani, cheke Repau chū'usi'e ūcuate'erumu peore cho'ochēja'che cho'ome musanukona Repauji ñato, aperumu Repau chu'o kuakaisina che'chosi'e ūcuachi'a —chiisi'kuamu repau.

¿Nee chíia'u páire chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴² Repana fariseopāi chi'isikuanupu chuta'a pa'ijuna Jesús repau pa'iche'te kuara chini ija'che sēesi'kuamu repanare:

—Cristo, Dios raoja'mu chiisi'ku pa'iche'te cuasani, ¿je'se cuasache musanukona? ¿Nee chíia'u repau? —chiisi'kuamu Jesús repanare.

Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Aperumu pa'isi'ku David Jojosi'kuamu repau —chisinaa'me repana.

⁴³⁻⁴⁴ Chitena Jesús i'kasi'kuamu.

—Repau David, aperumu Dios Rekochoji cho'okaiuna ija'che i'kaasomu:

Cristo Dios Raojau chu'ure paaku'mu,

chinasomu. Ūcuachi'a cheke ija'che chiimu repau i'kaku tocha jo'kasi'e:

Dios chu'ure Paaku'te ija'che i'kaasomu:

“Chu'ure kueñe ujjajūtu cakā'kona pūujū'u.

Chu'upi cho'okaiuna m'ure cuhesina ūcuanuko mu'u chū'ñe cho'ojanaa'me”, chinasomu Dios.

Jā'aja'ñe tocha jo'kaasomu David. ⁴⁵¿Je'se pa'iuna, David, “Chu'ure paaku'mu Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kuamu Cristo”, chiiche pái? —chiisi'kuamu Jesús repanare.

⁴⁶Jā'aja'ñe i'kauna asa sāiñe i'kavesuju te'echu'opoj'e i'kamanesinaa'me repana. Jā'ajekuna repana fariseopāi jā'arumupi pī'ra repau'te te'euje'e jo'e chu'o sēevajuchusinaa'me.

Fariseopāina'me judíopāi che'chona cu'ache cho'ochete kuamu Jesús

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹Jā'a i'ka pi'nisirumu päire ija'che i'kasi'kua'mu Jesús, chukuna'te repau neenare ũcuachi'a:

²—Maire judíopāi che'chonana'me fariseopāi si'arumu Moisés tocha jo'kasi'e chu'vaju pa'ime, päipi asa chēa cho'uju paapu chini. ³Repau chu'vaju chū'ñe peore asa jachama'ñe cho'uju pa'ijū'u. Repana pa'icheta'ni ña chēa ũcuaja'che pa'imanejū'u musanukona. Ūcuana i'kache cho'oma'ñe chekere cho'onaa'me repana. ⁴Jmamakarujē'e repanare cho'onama'ñere chekunare rua cuajare si'ache chū'u jo'kanaa'me repana. ⁵Aperumu pa'isina judío umupāi Dios chū'usi'e cho'uju va'i ca'nipi rūhira'vuruā cho'o ũcuara'vuruā sa'navuāna Dios chu'o tochasija'oruā mañaasome, repana jūjñare quēo tūñu chini. Jā'ajekuna repana fariseopāi päipi ña, “Re'onajeju Dios chu'o rua chiime ina”, chiapu chini si'ache cho'uju Dios chu'o tocha maña tūira'vuruā na'a ũjavuā cho'o repana chiapuāna'me jūjña quēo tūime repana. Ūcuaja'che päipi ña, “Diore rua cuasanaa'me jā'ana”, chiapu chini kāna re'ojakāñapi ũjacueñoare ju'ijū nuka ku'ime repana. ⁶Ūcuaja'che päipi repapani āu āuñu chini soito mua repanare soisi'kure kueñe ñu'ineeme repana. Ūcuachi'a mai judíopāi ch'i'vū'ena mua kakani masina ñu'isaivuāre ñu'ineenaa'me repana. ⁷Ūcuachi'a āu ũsichejñare ku'ijuna, päipi repapani ña chēa pojoju, “Peore masinajeju päi che'chonaa'me ina”, chiito rua pojonaa'me repana.

⁸Musanukonata'ni päire che'choni rupū repapani musanukonani, “Peore masinajeju päi che'chonaa'me ina”, chiapu chini che'choto cu'amu. Musanukona chu'ure cuasaju majapāija'ñechi'a pa'inaa'me. Musanukonare che'choku peore Masiu ũcuate'eu'mu chu'u, Dios Raosi'ku. ⁹Ūcuachi'a icheja cheja pa'inare te'eu'terejē'e masinare, “Peore masiu'mu iku”, chini repau'te, “Ja'ku”, chiiju pa'imanejū'u, Cunaumu Pa'iku'te Diorechi'a ũcuate'eu'te peore Masiu'te Ja'ku paanajeju. ¹⁰Ūcuachi'a päi chū'uni rupū repapani musanukonani, “Peore masinajeju päi chū'unaa'me ina”, chiapu chini chū'uto cu'amu. Musanukonare chū'uku peore masiu ũcuate'eu'mu chu'u, Dios Raosi'ku. ¹¹Musanukonapi te'eu chekunare päi chū'ura chini cho'ochē cho'okaiva'uja'che chekunare re'oja'che cho'okaiu pa'ijū'u. ¹²Ija'chea'me: Päi ũcuapani meñe, “Chekunare na'a rua masime chukuna”, chiiju cuasanare, “Rua vesunaa'me ina”, chiija'mu Dios. Jā'ata'ni repapani meñe, “Chekunare na'a rua vesunaa'me chukuna”, chiiju cuasanare, “Rua masinaa'me ina”, chiija'mu Dios —chiisi'kua'mu Jesús.

¹³Ūcuarumu Jesús fariseopāina'me judíopāi che'chonare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onajejuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare judíopāi che'chonana'me fariseopāi. Dios chu'o masinata'ni chū'uni cuheju Dios pa'icheja saimanejanaa'me musanukona. Jā'ajekuna chekuna ũcuaja'che chu'ure cuasaju jovoñu chiisinata'ni jovoma'me musanukona chu'ure cuheche'te ñani. ¹⁴Ūcuachi'a va'jeva'na paache joreju

tutesōnaa'me musanukona. Jā'aja'ne cho'onata'ni pāipi ña, "Re'onaa'me ina", chiapu chini Diore sēni rua jeerumu sēju pa'inaa'me musanukona. Jā'aja'ne cho'onajejuna Diopi chū'ũna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare, sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onare.

¹⁵ Sē's evu chi'a re'oja'che cho'onajejuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare jud'opāi che'chonana'me fariseopāi. Jā'aja'ne cu'ache pa'inapi si'achejña kulju chiaraā chekukā'jño jēni, pāi jainukore che'chome musanukona, repapani asa chēaa'ju chini. Musanukonapi che'chojuna asa chēasina musanukonare na'a cajejaiche cu'ache pa'inajeju musanukona saijatoana vati toana saijanaa'me repana.

¹⁶ Na'ava'napi ūcuaja'che na'ava'nani juha sacheja'che chekunare cu'ache che'chonajejuna r u a cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. Ija'che i'kaju che'chonaa'me musanukona: "Dios mamire i'kacuheju Repau vu'ere roiju, 'Cho'ojanaa'me', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'oma'me. Jā'ata'ni Dios vu'e pa'imajñaruā pa chokuri cho'osimajñaruāre roiju, 'Cho'ojanaa'me', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'ome musanukona", chiinaa'me. ¹⁷ ĩNakocaā ñamava'naja'ne r u a vesunaa'me musanukona! ¿Keere Dios na'a r u a chiiku? ¿Repau vu'e? Jā'apāni, ¿pachokuri repav'equee? Dios r u a chiimu Repau vu'e. Repa pachokuri ūcuachi'a repav'e pa'ichejekuna chiimu Repau. ¹⁸ Ūcuachi'a ija'che i'kanaa'me musanukona: "Mesako'a pāi Diore ĩsimajñaruā tuo uoko'are roiju, musanukona 'Cho'ojanaa'me', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'oma'me. Jā'ata'ni Diore ĩsimajñaruāre roiju, 'Cho'ojanaa'me', chiisi'ere cho'omaneni cu'ache cho'ome", chiinaa'me. ¹⁹ ĩNakocaā ñamava'naja'ne r u a vesunaa'me musanukona! ¿Keere Dios na'a r u a chiiku? ¿Repau'te ĩsimajñaruā? Jā'apāni, ¿repamajñaruā uoko'a? Dios r u a chiimu repau'te ĩsimajñaruā. Repako'a ūcuachi'a r epau'te ĩsimajñaruā uoko'ajekuna chiimu Repau. ²⁰ Repako'are pāipi roiju i'kani repako'a tuosi'e ūcuachi'a peore roiju i'kame. ²¹ Ūcuaja'che Dios vu'ere roiju i'kani repav'e Pa'iku'te Diore ūcuachi'a roiju i'kame. ²² Ūcuaja'che cunamure roiju i'kani repacheja pa'isaivu Dios chū'uku ñu'isaivu'te roiju ūcuachi'a repasaivu ñu'iku'te Diore roiju i'kame.

²³ 'Dios chū'u jo'kasi'ere cho'uju ja'oruā au va'isuche maña kua'koja'oruāre si'arumu ĩsiju pa'in aa'me musanukona, Repau chū'ure ĩsijū'chiisi'e. Chekurumu dierepaja'oruā jñaani te'ēja'oru ĩsinaa'me. Chekurumu cienrepaja'oruā jñaani dierepaja'oruā ĩsinaa'me. Jā'aja'ne cho'onata'ni Dioni masi cuasama'ne pa'iju sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onajeju Dios chū'repache asa jachaju cho'omanaa'me musanukona: re'oja'che cho'oche, chekunare oiju pa'iche, chekunare ūcuarepa cho'oche. Jā'aja'ne cho'onajejuna r u a cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare fariseopāina'me jud'opāi che'chonare. Repa cu'amajñaruā ūcu ĩsiju pa'ijū'u Diore. Repau chū'usi'ea'me jā'a. Jā'ata'ni, "Chekunare re'oja'che cho'okaiche'te na'a r u a cho'uju pa'ijū'u", chiimu Dios. ²⁴ Na'ava'napi chekunani juha sacheja'che cho'ome musanukona. Āiñena mi'api tuāni mañaru jmava'ureta'ni ña mini sējo āiñeja'ne Dios ruarepa chū'uma'ñere si'arumu cuasaju r u a cho'ome musanukona. Ūcuachi'a camelloji tuāni mañaru ūjau'teta'ni ña mini sējoma'ne ūcuau'te cuasoma'ne teana rūsōñeja'ne Repau chū'repacheta'ni cuasamapu cho'oma'me musanukona.

²⁵ Ūcuachi'a cunaro'rona'me cunare'a sē'sevuāchi'a sosaju sa'navuā sosama'ñeja'ne musanukona rekoñō cu'ache cuasache jo'kasōmanajeju

sē'sevuchi'a re'onaja'ñe cho'ojũ chekũna nee jorejũ tute paanaa'me musanũkona. Ūcuachi'a musanũkonare cho'ouache ũcuauache cho'onaa'me. Jā'aja'ñe pa'ijũna Diopi chũ'ũna rua cu'ache ti'jñeja'mũ musanũkonare fariseopāina'me judi'opāi che'chonare. ²⁶ Musanũkona fariseopāi rekoñoā cu'ache cuasanaa'me. Jā'ajekũna musanũkona rekoñoā cu'ache cuasache'te jo'kasōjũ'u. Jo'kasōni re'oja'che cho'ojũ pa'ijanaa'me musanũkona.

²⁷⁻²⁸ 'Musanũkona judi'opāi che'chonana'me fariseopāi pāi'u'te tāsicheja catapu poja'che choasi'pũre nukorena re'oja'che ñoñeja'ñe sē'sevuchi'a re'onaja'ñe ñome. Jā'ata'ni musanũkona rekoñoā jũ'isi'kũre tāsicoje sa'navũ jā'jusi'ena'me tara pa'icheja'che cu'ache cuasanata'ni sē'sevuchi'a re'onaja'ñe cho'ojũna pāi ña, "Re'onaa'me ina", chiime musanũkonare. Jā'aja'ñe cho'ojũna rua cu'ache ti'jñeja'mũ musanũkonare.

²⁹ 'Sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onajejũna rua cu'ache ti'jñeja'mũ musanũkonare judi'opāi che'chonana'me fariseopāi. Ūcuachi'a aperũmu Dios chũ'o kuasiva'nana'me Dioni cuasaju re'oja'che pa'isinare musanũkona aipāipi vanisōsiva'nare tāsichejña sē'sevuāchi'a, re'oja'che ñochejña care'vaju pa'ime musanũkona, pāipi ña, "Dios chũ'o kuaju chuenisōsiva'nare oime jā'ana", chiapu chini. ³⁰ Jā'aja'ñe cho'ojũ ija'che i'kanaa'me musanũkona: "Mai aipāi pa'irũmu chũkũnapi ja'me pani Dios chũ'o kuasiva'nare vanisōmanera'asinaa'me", chiinaa'me. ³¹ Jā'aja'ñe i'kaju, "Dios chũ'o kuasiva'nare vanisōsina jojocojñosinaa'me chũkũna", chiicheja'che kua jñaume musanũkona. ³² Musanũkona aipāi cho'osi'eja'che cu'ache cho'ojũ pañũ chiime musanũkona. Jā'aja'ñe cho'ojũna rua cu'ache ti'jñeja'mũ musanũkonare.

³³ Aña pa'icheja'che rua cu'ache pa'inaa'me musanũkona. Jā'ajekũna Dios musanũkonare vati toana saoja'mũ. ³⁴ Jā'aja'ñe pa'inani chũ'u musanũkonare Dios chũ'o kuajanana'me Repau chũ'o che'chojanana'me masinare chēa raoja'mũ. Jā'ata'ni musanũkona repanare cuhejũ te'enare vanisōjũ chekũnare kurususē'veroāna jē'jo vēasōjũ jo'e chekũnare mai judi'opāi chi'ivũñana mũa asi vaijanaa'me. Ūcuaja'che repanani cu'ache cho'oñũ chini vu'ñajooopā repana saisijooopā tuha ku'ejanaa'me musanũkona. ³⁵ Jā'are cuhasōma'ñe cho'ojũ pani, aperũmu Dioni cuasaju re'oja'che pa'inare vanisōsi'e ro'i musanũkonapi peore ro'ijanaa'me. Chareparo re'oja'che cho'osi'kũre Abelre vanisōsirũmũpi Berequías mamaku'te Zacaría'te, Diore ĩsimajñaruā uochejana vanisōrũmũjatũ'ka re'oja'che pa'isinare musanũkona aipāipi vanisōrena musanũkonapi ro'ijanaa'me repanare vanisōsi'e ro'i. ³⁶ Ūcuarepaa'me jā'a. Irũmu pa'inapi repana cho'osi'e peore ro'ijanaa'me musanũkona — chiisi'kua'mũ Jesús repanare.

Jerusalén vu'ejoopo pa'inani oimũ Jesús

(Lc 13.34-35)

³⁷ Ūcuarũmu Jesús jo'e i'kasi'kua'mũ.

—Musanũkona Jerusalén vu'ejoopo pa'ina cu'ache cho'ochete ñaku rua sũma'ku pa'imũ chũ'u. Kurao repao chiiva'nare kue'chaka vu'evuāna soni paacheja'che re'oja'che cho'okasa chiiku'teta'ni cuheme musanũkona chũ'ure. Musanũkona Jerusalén vu'ejoopo cana Repau chũ'ore musanũkonani kuaa'ju chini Dios raosiva'nare cuhejũ vanisōnaa'me. Ūcuachi'a Repau chũ'ore

chú'vaa'ju chini Dios raosiva'nare cuheju si'arumu catapi su'a véasónaa'me musanukona. ³⁸Asarepajū'u. Ijooopo musanukona pa'ijooopo Jerusalén vū'ejoopo, pāipi cu'ache cho'oñu chiito ūsemanaja'mu Dios. Ūsemañna pāi rani peore ñañosōjanaa'me ijooopo. ³⁹Chekere kuara. Saipi'ramu chú'u chura. Sanisōñna rua jeerumu ñamanejanaa'me musanukona chú'ure. Jā'ata'ni chú'upi jo'e chejana cajekuna ña, “Diopi re'oja'che cho'okaau ikure, Repau Raoku'te”, chijanaa'me musanukona chú'ure —chiisi'kua'mu Jesús.

Dios vū'e ñañosōjañere kuamu Jesús

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 ¹Ūcuarumu Jesús Dios vū'e pa'isi'kupi eta saiuna chukuna repau neena repau'te rani,

—Dios vū'e pa'iche'te ñaju cutuñu —chiisinaa'me. ²Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukona ivū'e Dios vū'e pa'iche'te peore ñaju cutume. Jā'ata'ni na' pa'isirumu, catapuā te'epujē'e chekupuna'me su'ima'ñe peore ñañosōjanaa'me pāi ivū'e —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Cheja si'api'rarumu cho'ojachere kuamu

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³Jā'aja'ñe i'kacuha Jesús chukuna repau neenana'me sani Olivo aikūtina muni puu ñu'isi'kua'mu. Ūcuarumu chukuna repauni chú'ore te'ena sēniasañu chini raisinaa'me repau'te. Rani ija'che sēesinaa'me:

—Mu'u chukuna'te kuasi'e, ¿jeerumu cho'ojachea'che? Ūcuachi'a mu'u jo'e rajjarumuna'me icheja cheja si'ajarumu tī'añe, ¿je'se masijanaa'ñe chukuna? —chiisinaa'me chukuna.

⁴Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ñarepaju pa'iju jorena i'kache asa chēama'ñe pa'ijū'u. ¡Cacu'ocojñoñe!
⁵Pāi jainuko te'enachi'a ku'iju joreju chú'uni roiju, “Dios Raosi'kua'mu chú'u. Cristoa'mu”, chijanaa'me. Jā'aja'ñe i'kaju jorejuna pāi jainuko repanare cuasaju jovojanaa'me repana. ⁶Ūcuachi'a si'achejña pāi vaiche asani kukumanejū'u musanukona. Jā'aja'ñe pa'ija'mu cheja si'api'rarumu. Jā'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mu. ⁷Pāi ūcuate'echeja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisōjanaa'me. Ūcuaja'che ruarepa asuku āupi aineemauna pāi si'achejñaruā āucuhana jūnisōjanaa'me. Ūcuaja'che cheja si'achejñaruā rua pi'ruja'mu. ⁸Jā'ata'ni peore jā'a na'a rua cu'ache cho'orumupi tī'api'raku chareparo cho'ochē'me.

⁹Reparumu pāi musanukonare chú'uni cuasajuna cuheju chēa sa chekunani jo'kajanaa'me, cu'ache cho'oa'ju chini. Jā'aja'ñe cho'ojū musanukonare te'enare vanisōjanaa'me repana. Pāi si'avāju musanukonare chú'uni cuasajuna cuhejanaa'me. ¹⁰Reparumu pāi jainuko chú'ure cuasache jo'kasō pa'iju, chú'ure ūcua cuasava'nare cuheju chekunapi repanani cu'ache cho'oa'ju chini rope'e chú'u jo'kajanaa'me. ¹¹Ūcuachi'a pāi jainuko te'enachi'a ku'iju, “Dios chú'o kuakaiku'mu chú'u”, chiiju joreju pāi jainukore cacu'ojū pa'ijanaa'me. ¹²Reparumu rua si'ache cu'ache cho'orumujekuna pāi jainuko chekunare cuasache jo'kasōjanaa'me. ¹³Jā'ata'ni pāi repana jūnisōrumujatu'ka chú'ure masi cuasana Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ¹⁴Pāi cu'ache

cho'ochē ūhasinare Dios chēa paache kuachū'o Repaū chū'o re'oja'che chū'ure cuasanapi ku'ijū chū'vajanaa'me, pāi si'achejña pa'ina asa chēaa'jū chini. Jā'aja'ñe cho'o pi'nisirumuna icheja cheja si'asōja'mu.

¹⁵ 'Dios chū'o aperumu kuasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimu: Na'a pa'isirumu pāi Dios cuheche'te rupū tūosi'kuni Dios vū'ena sa nuko,

“Dioa'mu iku. Pojojū'ū ikure”, chijjanaa'me, chiimu. Repa tohasi'ere ña masijanaa'me musanukona. ¹⁶ Pāipi jā'aja'ñe cho'ojūna ñani Judea cheja pa'ina aikūjñana vū'vū katisōa'ju. ¹⁷ Pāi ūcuauana repa na vū'ña ve'koroāre pani cu'amajñaruāre miñu chini kakama'ñe teana vū'vusōa'ju. ¹⁸ Ūcuaja'che pāi chiño saisina pani repa na vū'ña paache'te cu'amajñaruāre miñu chini co'ima'ñe teana ūcuachejapi vū'vusōa'ju. ¹⁹ Reparumu romiva'nare chiī su'iva'nana'me oje chūsava'nare rua vesache cu'ache pa'ija'mu. ²⁰ Dioni rua sējeju pa'ijū'ū, reparumupi pñaumucusena jā'apāani okorumuna ti'amanea'ku chini. ²¹ Reparumu ti'aru mamarumupi pi'ra irumujatū'ka pāi jmakarujē'e ñama'ñepi cu'a rua cu'acheji pa'ija'mu. Ūcuachi'a reparumu cho'osi'e cu'a jo'e ti'jñemaneja'mu. ²² Repa cu'ache pa'irumure Diopi ūsema'na na'a jeerumu cu'ache pa'ito pāi te'eujē'e jujama'ñe cho'osōra'ame. Jā'ata'ni Diopi Repaū chēa paanani oiu ūsekuna cu'a rua jeerumu pa'imaneja'mu.

²³ 'Reparumu pāi musanukonare ija'che i'kajanaa'me: “Rani ñajū'ū. Dios Raosi'ku Cristo ichejare pa'imū”. Jā'apāani, “Sani ñajū'ū. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imū”, chijjanaa'me. Pāipi jā'aja'ñe i'kato asa jachajū'ū musanukona. ²⁴ Reparumu pāi te'ena ku'iju joreju, “Dios Raosi'kua'mu chū'ū. Cristoa'mu”, chijjanaa'me. Chekuna, “Dios chū'o kuakainaa'me chukuna”, chijjanaa'me. Jā'aja'ñe joreju i'kaju Dios cho'ochēja'chere cho'o ñojanaa'me repa na, Dios chēa paanapi ña Repaū'te cuasache'te jo'kasō ūcuanani jovo repa na chū'ūñe'te cho'ojū paapu chini. Jā'ata'ni Dios neenapi ñarepaju pa'imani repa na jorena i'kachū'o asa cuasaju jovojanaa'me. ²⁵ Musanukonare chū'ū repa na cho'ojachere masia'ju chini irumuna kuamu. ²⁶ Jā'ajekuna pāiu ūcuauakūji musanukonani, “Rani ñajū'ū. Dios Raosi'ku pāi peochejare pa'imū”, chiito sani ñamanejū'ū. Ūcuachi'a chekunapi, “Rani ñajū'ū. Dios Raosi'ku jeechejare kati pa'imū”, chiito cuasamanejū'ū. ²⁷ Cñaumupi oko fe'neni ūsuu muikā'kopi ūsuu na'ikā'kojatū'ka peore miañe fe'ne chūvokuna ñame pāi. Chū'ū ūcuaja'che Dios Raosi'ku icheja cheja jo'e cajerumu pāi ūcuanuko ñaju'te cajeja'mu. ²⁸ Cu'ava'nare jūni jā'jusiva'nare jīnaa caje chi'ime vacho —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajachere kuamu

(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30, 34-36; 21.25-36)

²⁹ Ūcuarumu Jesús chukuna'te jo'e i'kasi'kua'mu.

—Repa cu'ache cho'o pi'nisirumu ūsuu miamaneja'mu. Pāimiau ūcuaja'che miamaneja'mu. Cñaumū pa'ina ma'jñoko chejana tuā'tuasōjanaa'me. Ūcuachi'a cñaumū pa'imajñaruā ñu'kueja'mu. ³⁰ Reparumu pāi si'achejñaruā pa'ina chū'ure cuhena cñaumū cho'ochē'te ña, “Dios Raosi'ku jo'e cajepi'racosomu”, chini kukucajejani rua oijanaa'me. Jā'aja'ñe cho'otona chū'ū Dios Raosi'ku peore Masiuji, rua re'oja'che ñou ko'sija'iu cñaumupi pāi

ũcuanũko ñaju'te pikona'me cajeja'mu. ³¹ Reparũmu trompetavu rua asoche juhítõna chu'u neenare ángeles chũ'u saojamũ chu'u. Chũ'ũna sani ku'ijũ chu'u chẽa paanare cheja si'acheja pa'inare ũsuũ muikã'ko suripu cakã'ko, co'covũ cakã'ko pa'inana'me ũsuũ na'ikã'ko pa'inare ra chi'ijanaa'me repaña.

³² Chura higoñũ pa'iche'te cuasajũ'u. Higoñũ karuã ã'jikaruã carũni ja'o ma'mañe ñani, "Ûsurũmu t'ap'iramũ ie", chiime musanũkõna. ³³ Ūcuaja'che chu'u chura kuasi'epi t'akũna ñani, "Jesús Dios Raosi'ku chejana jo'e cajep'iramũ", chiijanaa'me musanũkõna. ³⁴ Musanũkõna jojosina chuta'a jũnisõmarũmũna chu'u kuasi'e peore ti'jñeja'mu. Ūcuarepaa'me jã'a. ³⁵ Cũnaũmũna'me cheja si'asõja'mu. Chu'u chũ'u jo'kasi'eta'ni si'asõma'ñe ũcua pa'ija'mu.

³⁶ Pãi te'euj'e'e masima'me chu'u kuasi'e pa'ijarũmu. Cũnaũmu pa'ina ángeles ũcuachi'a vesũme. Chu'u Dios Mamaku ũcuachi'a vesũmu. Ja'kuchi'a masimũ jã'a.

³⁷ Chu'u Dios Raosi'ku jo'e cajeumucuse t'ap'irarũmu Noé pa'irũmu pa'isina pa'isi'ejache cu'ache pa'ijanaa'me pãi. ³⁸ Reparũmu pãi chuta'a cheja peore ko'sa mevosõmarũmu Dioni cuasamarũ au ãiju, cono ũkujũ, romi vejaju, repañare uache cho'õju paniasome, Noé choovũ ujavũ kakaumucusejatu'ka. ³⁹ Jã'ata'ni repaña, "Cu'ache ti'jñeja'mu maire", chiima'ñe pa'irũmũna okopi ra ko'saũna peore runisõasome. Ūcuaja'che pãi chu'u Dios Raosi'ku rajache cuasamarũmũna jo'e rajija'mu chu'u. ⁴⁰ Reparũmu ángeles caje chekurũmu mũmpãi te'eka'chapana chio ũcuate'echio pa'inare te'eũ'te saju chekũni jo'kajanaa'me. ⁴¹ Chekurũmu romi te'eka'chapana ũcuate'echeja au toanare te'eo'te saju chekoni jo'kajanaa'me.

⁴² Chu'u musanũkonare paaku rajjarũmu vesũme. Jã'ajekũna ñarepaju pa'iju chu'ũni cha'aju pa'ijũ'u. ⁴³ Iere asa chẽajũ'u musanũkõna. Pãiu vũ'e paaku ñaaũ rairũmu masini pẽ'jemũ, ñaaũ kakache'te ũsera chini. ⁴⁴ Musanũkõna chu'u rajache cuasamarũmũna icheja cheja jo'e cajeja'mu chu'u, Dios Raosi'ku. Jã'ajekũna vũ'e paaku ñaaũ'te pẽ'jeñeja'ñe chu'u cajejachere pẽ'jeju musanũkõna rekoñoã re'õjarekoñoã care'vaju pa'ijũ'u — chiisi'kua'mu Jesús.

**Dios chũ'ũne re'õja'che cho'õna pa'ichena'me re'õja'che cho'õmana pa'iche'te
kũamũ**

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Ūcuarũmu Jesús chũkũnani chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Cho'õche cho'õkaikũ rũhiñe cuasakũjekũ repau'te paaku chũ'u jo'kasi'e re'õja'che cho'õkaikũ paniasomũ. Jã'aja'ñe cho'õkũna repau'te paaku so'õna saipi'raku ũcuauñi cheke cho'õche chũ'u jo'kaasomũ, chekũnani repau'te cho'õche cho'õkainani repaña chiiche'te ãure si'aumucujũna ñisikaikũ paaũ chini. Jã'aja'ñe jo'ka so'õna sanisõasomũ repau. ⁴⁶⁻⁴⁷ Sani pa'isi'kupĩ na'a pa'isirũmũna jo'e rani ñato repau'te cho'õche cho'õkaiva'u, repau chũ'u jo'kasi'e re'õja'che cho'õkaikũ paniasomũ. Jã'aja'ñe re'õja'che cho'õkaisi'ere co'i ña repau'te paaku pojoku repau paache peore ũcuauñi jo'kaasomũ, chũ'ũkaikũ paaũ chini. ⁴⁸⁻⁴⁹ Jã'ata'ni repauji cu'ache cuasaku ija'che cho'õru rua cu'ache ti'jñera'amũ repau'te, "Chu'ũre paaku, so'o saisi'ku pesa raimaneja'mu", chini repau'te ja'me cho'õche cho'õkainare vaiũ, cono jũ'ĩnana'me jovo repau'te

paaku nee āu rua āiū conore ūkuku pa'ito. ⁵⁰ Ūcuachi'a repau'te paaku raijarumujē'e cuasama'ne pa'iu repaujē'e vesurumuna raira'amu repau. ⁵¹ Jā'aja'ne cho'oku pa'ikuni rani ña repau'te paaku rua pe'ruku rua vani pi'ni cu'achejana saora'amu repau'te, sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onare saochejana. Saouna ūcuachejare pa'iu rua oiū cōjire asoche āiū rua chuova'u pa'ira'amu —chiisi'kua'mu repau.

Romichii dierepana cho'osi'ere kuamu

25 ¹ Ūcuarumu Jesús chukunani jo'e chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu:

—Pāi chu'u jo'e raijachere cha'aju repana rekoñoā re'ojarekoñoā care'vasinare chu'u cho'ojache ija'chea'me: Pāiu romi vejajau chekucheja sani pa'isi'kupi jo'e raiūna romichii dierepana repauni tijña pojoū chini uopuā u'chape'epi miapuā mini eta maaasome. (Aperumu judio romichii, romi vejapi'ranare jā'aja'ne cho'oasome.) ² Repana romichii, cincorepana rūhiñe cuasamasina paniasome. Chekuna cincorepana rūhiñe cuasavesuasome. ³ Repana romichii rūhiñe cuasavesuna uopuā mini sanata'ni u'chape'e repauā pa'iche si'auna jo'e ro'vejache samaneasome. ⁴ Chekunata'ni rūhiñe cuasamasinajeju uopuā mini u'chape'e repauā pa'iche si'auna jo'e ro'vejache churura'puruāna ro've saasome. ⁵ Sani repana romichii romi vejajau pi pesa raimauna cha'a ca'na ūcuanuko ūme kānisōasome. ⁶ Namirepana pāi i'kache ija'che chiiche'te asaasome repana romichii: “Romi vejajau ranicuhamu. Sani tijña pojojū'u repau'te”, chiniasome. ⁷ Jā'aja'ne i'kache'te asa repana romichii, ūcuanuko vūpi uopuā care'vaasome. ⁸ Ūcuarumu rūhiñe cuasavesuna chekunani masinani ija'che i'kaasome: “Chukuna'te uopuā chachapi'ramu. Musanukona paache u'chape'e jmanukoruā isijū'u chukuna'te; ro'veūu”, chiniasome. ⁹ Chitena rūhiñe cuasamasina i'kaasome. “Pāame. Chukunapi isisōru u'chape'e karasōja'mu maire ūcuanukore. U'chape'e isichejana sani musanukona chiiche koojū'u. Jā'aja'ne cho'oto na'a re'omu”, chiniasome. ¹⁰ Chitena repana u'chape'e kooū chini saisirumuna romi vejajau rianasomu. Ūcuarumu romichii rūhiñe cuasamasina repau'te tijña pojojū ūcuauna'me vū'ena kakaasome repau romi vejache'te ñaju pojoū chini. Kakarena repavū'e jatisa'aro jeosōasome. ¹¹ Repana kakasōsirumuna romichii chekuna u'chape'e kooū chini saisina ūcuavū'ena rani tī'a ija'che i'kaasome repau'te: “Jatisa'aro vatakaijū'u chukuna'te; kakaū”, chiniasome. ¹² Jā'aja'ne i'kanareta'ni ija'che i'kaasomu repau: “Musanukonare vesuku'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a”, chiniasomu. ¹³ Musanukona ūcuaja'che chu'u jo'e raijarumu vesunajeju ñarepaju pa'iju, romichii cuasamasina cho'osi'ēja'che peore re'oja'che care'va pa'iju cha'ajū'u chu'ure —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

Kurire're koosina pa'iche'te kuamu

(Lc 19.11-27)

¹⁴ Ūcuarumu Jesús chukunani jo'e chu'vaku ija'chere cuasaku kuasi'kua'mu: —Dios chū'u jo'kasi'e masi cho'osinana'me masi cho'omanare Repau cho'ojache ija'chea'me: Pāiu chekuchejana saipi'raku repau'te cho'oche cho'okainare soni rao repanare te'enarechi'a kuri isiasomu, ūcuapi cho'oche'te cho'oa'ju chini. ¹⁵ Soni te'eu'te cinco milrepare're kurire're isiasomu, chekuni

dos milrepare're, jo'e chekuni milrepare're. Na'a rua paamasiku'te na'a rua isi, chekunare na'a vesunare jmanukoruã isi sanisõasomu repau. ¹⁶ Repau jo'ka sanisõsirumu repau'te cho'oché cho'okaiku kuri cinco milrepare're koosi'ku pösere koo isiku jo'e cinco milrepare're kooasomu. ¹⁷ Cheku dos milrepare're koosi'ku ùcuaja'che pösere koo isiku jo'e dos milrepare're kooasomu. ¹⁸ Jã'ata'ni cheku milrepare're koosi'ku sani chejana coje ùni repau'te paaku nee kurire're ùcuacojena chave paasomu.

¹⁹ Rua jeerumu sani pa'isi'kupi repanare paaku co'i ùcuanani soapu chini chũ'u saomasu, repau isisi'ere kurire repana paaju cho'osi'ere kuëkue ña masira chini. ²⁰ Sotena cinco milrepare're koosi'ku charo rani repau'te paaku'te ija'che i'kaasomu: "Chu'ure paaku, mu'u chu'ure isisire'repi pösere koo isiku jo'e cinco milrepare're koosi'kua'mu chu'u", chini, repau'te kurire're diez milrepare're isiasomu repau. ²¹ Chikuna repau'te paaku i'kaasomu. "Re'omu jã'a. Cho'oché rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu mu'u. Kuri ka'charu koosi'kuta'ni re'oja'che cho'osi'kujekuna mu'ure jo'e na'a rua jo'kaja'mu chu'u. Chu'u pa'icheja'che pojoku pa'ijũ'u", chiniasomu repau. ²² Repau cho'ocuhasirumu cheku dos milrepare're koosi'ku rani repau'te paaku'te ija'che i'kaasomu: "Chu'ure paaku, mu'u chu'ure isisire'repi pösere koo isiku jo'e dos milrepare're koosi'kua'mu chu'u", chini repau'te cuatro milrepare're isiasomu repau. ²³ Chikuna repau'te paaku i'kaasomu. "Re'omu jã'a. Cho'oché rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu mu'u. Kuri ka'charu koosi'kuta'ni re'oja'che cho'osi'kujekuna mu'ure jo'e na'a rua jo'kaja'mu chu'u. Chu'u pa'icheja'che pojoku pa'ijũ'u mu'u", chiniasomu repau.

²⁴ Jã'ata'ni cheku kurire're milrepare're koosi'ku rani repau'te paaku'te ija'che i'kaasomu: "Chu'ure paaku, mu'u pa'iche masimu chu'u. Mu'ure cho'oché cho'okainare oima'kua'mu mu'u. Chekuna cho'oché cho'o koosi'e kuri tuasõku'mu mu'u. Ûcuaja'che ãu chekuna tãsi'e tuasõku'mu mu'u. ²⁵ Jã'ajekuna jã'are cuasaku vajuchuku mu'u chu'ure isisire're kurire're chejana coje ùni chave paaku ùcuare're co'chamu chu'u mu'ure", chini repau'te kurire're milrepare're isiasomu repau. ²⁶⁻²⁷ Isiuna repau'te paaku i'kaasomu. "Rua cu'akũji ñameu'mu mu'u. Chu'u pãi oima'ñena'me chekuna cho'oché cho'o koosi'e kuri tuachena'me chekuna tãsi'e ãu chu'u tuasõne masakuta'ni, ¿je'se pa'iuna mu'u chu'u isisi'e kurire're kuri v'ena sa jo'kamanu? Sa jo'karu rani na'a rua kooramu chu'u. Jã'aja'ñe cho'omaneuna pe'ruku mu'ure cu'ache cho'oja'mu chu'u", chiniasomu repau. ²⁸⁻²⁹ Chini chekunare repacheja pa'inare i'kaasomu repau. "Pãiu ùcuache'te koo masi paaku ùcuare paakuta'ni na'a rua koo karama'ne paaja'mu. Jã'ata'ni jmanukoru koosi'kupi masi paama'ku repau paache rua jmanukoru'ta'ni peore tuasõcojnojã'mu. Jã'ajekuna ikure kurire're milrepare're tua chekuni, diez milrepare're paakuni isijũ'u. ³⁰ Repau paasi'e tua chekuni isicuha ve'sena chijachejana saojũ'u repau'te, chu'ure cho'oché re'oja'che cho'okaimanesi'kure. Ûcuachejare pa'iu chuova'u oiũ cõjire asoche ãiu paau", chiniasomu repau —chiisi'kua'mu Jesús.

Pãiu ùcuanũko repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini chũ'uja'mu Dios

³¹ Ûcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chu'u Dios Raosi'ku re'oja'che ñou ko'sija'iu chu'u neena ángelena'me ùcuanũko chejana jo'e caje pãi chũ'uku ñu'isaivu'te ñu'iu pãiu ùcuanũko

re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu chũ'u. ³²Ñu'iu chũ'ukuna pãi ũcuanũko rani chũ'u ti'jñeñena chi'ijanaa'me. Ũcuanũko rani chi'irena oveja kuiraku ovejava'nana'me cabrava'nare te'ekuanuchi'a jña'nuñeja'ñe chũ'u Dios Raosi'ku repanare pãi re'oja'che pa'inana'me cu'ache pa'inare te'ekuanuchi'a jña'nuja'mu. ³³Re'oja'che pa'inare chũ'u ũjajũtu cakã'kona raiche chũ'uja'mu chũ'u. Cu'ache pa'inareta'ni chũ'u kã'kojũtu cakã'kona raiche chũ'uja'mu chũ'u. ³⁴Chũ'u pi'ni chũ'u Pãi Ũcuanũkore Chũ'uku ũjajũtu cakã'ko pa'inare ija'che i'kaja'mu: "Raijũ'u musanũkona, chũ'u Ja'ku Dios re'oja'che cho'okaicojñona. Musanũkonare chũ'u neenani jo'kara chini chuta'a cheja cho'omarũmũna Dios care'vasichejare Repau pa'ichejare sani re'oja'che pa'ijũ'u. ³⁵Chũ'ure āucuhato āu āusinaa'me musanũkona. Ũcuachi'a chũ'ure okouato oko ũkuasinaa'me. Ũcuachi'a chũ'upi ku'iu kã'iñe peoto chũ'ure kã'iñe jo'kasinaa'me. ³⁶Ũcuaja'che chũ'upi kãña peoto chũ'ure kãña rupũ ĩsinaa'me. Ũcuaja'che chũ'u jũ'ito kuirasinaa'me. Ũcuaja'che pãi cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'e chũ'u pa'ito rani ñasinaa'me musanũkona chũ'ure", chiija'mu chũ'u. ³⁷Jã'aja'ñe i'kauna asa repa re'oja'che cho'osina chũ'ure ija'che sēniasajanaa'me: "Chũkuna'te Paaku, mũ'ure chũkuna, ¿jeerũmu āucuhakũni āu āure? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure okouakũni oko ũkuare? ³⁸Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure kã'iñe peokũni kã'iñe jo'kare? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure kãñare peokuna kãña ĩsire? ³⁹Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure jũ'ikũni kuirare? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure pãi cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'e pa'ikũni mũa ñare?", chiijanaa'me. ⁴⁰Chitena chũ'u Pãi Ũcuanũkore Chũ'uku ija'che i'kaja'mu repanare: "Chũ'u neenare rua vesuva'narejẽ'e musanũkona re'oja'che cho'okaisi'e peore chũ'ure cho'okaisi'ēja'chea'me. Ũcuarepaa'me jã'a", chiija'mu chũ'u.

⁴¹Repanare i'kacuha chũ'u Pãi Ũcuanũkore Chũ'uku kã'kojũtu cakã'ko pa'inare ija'che i'kaja'mu: "Musanũkona, Diore cu'ache cho'ocojñopi'rana chũ'ure ja'me pa'imanejũ'u. Vati toana si'arũmu uuku pa'itoana saijũ'u, vati ai repau neenana'me paaũ chini Dios jo'kasitoana. ⁴²Chũ'ure āucuhato āu āumanesinaa'me musanũkona. Ũcuachi'a chũ'ure okouato oko ũkuamanesinaa'me. ⁴³Ũcuachi'a chũ'upi ku'iu kã'iñe peoto chũ'ure kã'iñe jo'kamanesinaa'me. Ũcuachi'a chũ'upi kãña peoto chũ'ure kãña rupũ ĩsinaa'me. Ũcuachi'a chũ'upi jũ'ito kuiramanesinaa'me. Ũcuachi'a chũ'upi pãi cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'e pa'ito rani ñamanesinaa'me musanũkona", chiija'mu chũ'u repanare. ⁴⁴Chikuna repa chũ'ure ija'che sēniasajanaa'me: "Pãi Ũcuanũkore Paaku, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure āucuhakũni āu āumanere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure okouakũni oko ũkuamanere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure kã'iñe peokũni kã'iñe jo'kamanere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure kãña peokũni kãña ĩsinaa'me? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure jũ'ikũni kuiramanere? Ũcuachi'a, ¿jeerũmu chũkuna mũ'ure pãi cu'ache cho'onare chẽa cuaovũ'e pa'ikũni mũa ñamanere?", chiijanaa'me. ⁴⁵Chitena chũ'u Pãi Ũcuanũkore Chũ'uku ija'che i'kaja'mu repanare: "Chũ'u neenare rua vesuva'narejẽ'e musanũkona te'echojẽ'e re'oja'che cho'okaimanesi'e chũ'ure re'oja'che cho'okaimanesi'ēja'chea'me. Ũcuarepaa'me jã'a", chiija'mu. ⁴⁶Jã'aja'ñe i'kacuha chũ'upi chũ'ũna repa re'oja'che pa'imanesi'e ro'i vati toana sani si'arũmu

uuju pa'ijanaa'me. Re'oja'che pa'isinata'ni Dios pa'ichejare sani si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me —chiiu chu'vasi'kua'mu Jesuś chukuna'te.

Jesuni chēaņu chini pāi te'ena cutusi'ere kuamu

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 ¹Repa peore i'ka pi'nisirumu Jesuś chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

²—Pā sauma'ne āirumu, pascua ti'añe ka'chaumucujña karache masime musanukona. Ūcuarumuna pāi chu'ure Dios Raosi'kure chēa sa jo'kajanaa'me, kurususē'verona jē'jo vēasōa'ju chini —chiisi'kua'mu repau.

³Reparumu judío phairipāi chū'unana'me judío aina, judío phairi ai Caifás vu'ena chi'iasome. ⁴Chi'i repa, “Jesuni i'kaju cacu'o repauji cu'ache i'kauna chēa sa vanisōñe'te chū'uñu”, chini repa cho'ojache care'vaasome. ⁵Jā'aja'ne cho'oñu chiinata'ni ija'che i'kaasome:

—Pascuarumuna repau'te chēañe chū'umaneñu. Jā'arumuna cho'oru pāi si'achejña raisina jainuko asa pe'ruju cavajanaa'me —chinasome repa.

Romio Jesuś sījoruna okoma'ña ro'vesi'ere kuamu

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Jā'a cho'oto Jesuś Betania vu'ejoopo'te pa'isi'kua'mu, Simón asi ravu paaku chiicojñoku vu'ere. ⁷Reparumu romio, okoma'ñatuoꝛu alabastroji cho'osituoꝛu rua ro'ituoꝛu cājiko muta ūcuavu'ena kaka, Jesure mesako'a āu āiu ñu'ikuni repau sījoruna okoma'ña rosi'koa'mo. ⁸⁻⁹Jā'aja'ne cho'oona ña chukuna repau neena pe'ruju ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se pa'ina iko jā'ara'ka rurepau jañosōo, ĩsīsō kuri rua koo chuova'na pa'iva'nani ĩsiruja'chere? —chiisinaa'me.

¹⁰Jā'aja'ne i'kajuna asa Jesuś chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mu:

—Iko cho'ochē ñaju ke'remanejū'u musanukona. Repao chu'ure okoma'ña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko. ¹¹Pāi chuova'na pa'ina musanukonana'me si'arumu pa'ijanaa'me. Jā'ajekuna repa'ne si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ire'oja'mu musanukonare. Chu'uta'ni musanukonare si'arumu ja'me pa'imaneja'mu. Jā'ajekuna chu'ure si'arumu jā'aja'ne cho'okaicu'aja'mu musanukonare. ¹²Iko chu'ure tãcojñopi'rakuni okoma'ñapi ro care'vakaisi'koa'mo. ¹³Cheja ūcuauachejña Dios chu'o re'oja'che chu'vachejña iko chu'ure cho'osi'e ūcuaja'che kuajanaa'me, pāipi repao re'oja'che cho'osi'ere cavesuma'ne cuasaa'ju chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

Pāipi cu'ache cho'oa'ju chini Judas chekunare Jesure jo'kajachere kuamu

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Ūcuarumu chukuna Jesuś neena docerepana pa'ikuji te'eu Judas Iscariote, judío phairipāi chū'una pa'ivu'ena mua ¹⁵ija'che i'kaasomu repa'ne:

—Chu'upi, musanukonani Jesuni jo'kato, ¿jeenuko ro'iche musanukona chu'ure? —chinasomu.

Chikuna, Jesure jo'kajache ro'i, treintarepare're kurire're kuēkue ĩsiasome repa. ¹⁶ĩsirena koo repau Judas ūcuarumu teana Jesuś pa'ichejana sani pē'je ñaku paniasomu, pāi jainuko peoꝛumuna repa'ni jo'kara chini.

Judíopáire Dios cho'okaisi'ere cuasaju áu áine'te kuamu

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷Ūcuarumu chukuna Jesús neena judíopái pã sauma'ne áirumu pascua charo cho'oumucusepi tí'auna Jesure sani ija'che sēniasasinaa'me:

—¿Jeechejana mai pascuarumu áija'ne áu care'vajaijũ'u chiiku mu'u chukuna'te? —chiisinaa'me.

¹⁸Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Vu'ejoopona sani páiu'te repajoopo cakure tijña ija'che kuajũ'u: “Masiu mu'ure ija'che chiiu chu'o raomu: ‘Chu'ure cu'ache cho'ojarumu tí'acuhajamu. Pascua áine áu chu'u neenana'me mu'u vu'ena sani áija'mu chu'u’, chiisi'kua'mu Jesús”, chiijũ'u repau'te —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

¹⁹Ūcuarumu te'eka'chapana repau neena sani Jesús i'kasi'e páiu'te kua pi'ni ūcuau vu'ena kaka pascuarumu áija'ne áu care'vaasome.

²⁰Na'icuhasirumu Jesús chukuna repau neena docerepanana'me sani áure áiu ñu'isi'kua'mu. ²¹Áu áiu ñu'ikũji Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Musanukonare ja'me pa'iku te'eu chu'ure cuhenani jo'kajamu, repapani chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini. Ūcuarepaa'me já'a —chiisi'kua'mu.

²²Já'aja'ne i'kauna asa chukuna repau neena suma'ne cuasaju te'enachi'a ija'che sēniasasinaa'me repau'te:

—Chukuna'te Paaku, ¿chu'ua'che mu'ure já'aja'ne jo'kajau? —chiisinaa'me chukuna ūcuau'ko.

²³Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'ure cu'ache cho'ojau, chu'una'me ūcuate'ere'ava cunare'ava pãpu chũ'seku pa'imu. ²⁴Chu'ure Dios Raosi'kure, Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache ūcuarepa cu'ache tí'ñeja'mu. Já'ata'ni chu'uni vanisõa'ju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache tí'ñeja'mu. Repauji aineemaneru na'a re'ora'amu repau'te —chiisi'kua'mu repau.

²⁵Ūcuarumu Judas cu'ache cho'ojanare Jesure jo'kajau ija'che sēsi'kua'mu repau'te:

—Masiu, mu'u i'kasi'ku, ¿chu'ua'che? —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús,

—Jũju, ūcuau'mu mu'u —chiisi'kua'mu repau'te.

²⁶Chuta'a áu áiu ñu'ikũji Jesús pãpu mini Diore, “Re'orepamu”, chini chukunani repau neenani tu'se ísiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie pã chu'u ca'nivu'me. Áijũ'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

²⁷⁻²⁸Chini conoro'ova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini chukunani repau neenani ísiku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ie uche cono chu'u chiea'me. Musanukona ūcuau'ko ūkujũ'u iro'rova. Pái ūcuau'ko cu'ache cho'ochete jũni ro'íkasa chini chuenisõja'mu chu'u. Já'aja'ne cho'ochete chu'u chiepi menisõuna Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'oku musanukona cu'ache cho'ochete tũnosõ jo'e cuasama'ñere cuasaju chí'i iere uche conore ūkujũ pa'ijũ'u.

²⁹Já'ata'ni musanukonare ija'che i'kamũ chu'u: Chu'u pái ūcuau'kore chũ'urumu'jatũ'ka uche cono jo'e ūkumaneja'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

Pedro, “Repau'te ñama'kua'mu chu'u”, chiijachere kuamu Jesús

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ũcuarumu chukuna Jesuna'me Dioni pojoju uja pi'ni Olivo aikütina saisinaa'me. ³¹ Repacheja sani ti'asirumu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te: —Iñami musanukona ucuanuko chu'uni masi cuasamaru chu'uni cu'ache cho'ojuna vajuchuju jo'ka sanisöjanaa'me. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Ovejawa'na repanare kuirakuni vanisörena vajuchuju te'enachi'a vü'vusöjanaa'me,

chiimu. ³² Jä'ata'ni chu'u jüni vajurani Galilea chejana musanukonare charo saija'mu —chiisi'kua'mu Jesús chukuna'te.

³³ Chikuna Pedro i'kasi'kua'mu repau'te.

—Chekuna ucuanuko mu'ure jo'kasoto chu'uta'ni mu'ure jmamakarujë'e jo'kamaneja'mu —chiisi'kua'mu.

³⁴ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Iñami chuta'a kura chu'ima'tona päipi sējuna choteñoā, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Ũcuarepaa'me jä'a —chiisi'kua'mu.

³⁵ Chikuna Pedro jo'e i'kasi'kua'mu.

—Päipi chu'uni vanisönu chiitojë'e, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiima'ne mu'una'me chuenisöja'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna asa chukuna ucuanuko Jesús neena ucujaja'che i'kasinaa'me.

Getsemani chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēsē'ere kuamu

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Jä'aja'ne i'ka pi'ni Jesús, chukuna repau neenana'me Getsemani chiichejana sani ti'a ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te:

—Ichejare ñu'iju cha'ajü'u musanukona, chu'u na'a jä'achejaruna sani Ja'kure sēni pi'niñetu'ka —chiisi'kua'mu.

³⁷ Chini repanare jo'ka Pedro'mu Zebedeo mamachii ka'chanare sa, suma'ne cuasaku oniasomu repau. ³⁸ Jä'aja'ne oiü repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Chu'u rekocho jü'iuache rua suma'mu chu'ure. Musanukona ichejana canuka kaima'ne chu'una'me pa'ijü'u —chiniasomu.

³⁹ Chini te'eu jmacheneru sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia ti'iu Dioni ija'che sēniasomu repau:

—Ja'ku, mu'ure üseuato päi chu'ure cu'ache cho'opi'rache üsekaijü'u. Jä'ata'ni chu'u chiicheta'ni cho'omanejü'u. Üseuama'to mu'ure uache cho'ojü'u —chiniasomu.

⁴⁰ Jä'aja'ne i'kacuha vüni, repau neena pa'ichejana co'i ñato kani ühiju paniasome repa. Kānisörena Pedroni i'kaasomu repau.

—¿Musanukonare te'ehorajë'e kaima'ne chu'una'me pë'jecu'au? ⁴¹ Rekoñoā re'oja'che cho'oñu chiime musanukona; jä'ata'ni re'oja'che cho'ovesume. Jä'ajekuna kaima'ne Dioni sējü pa'ijü'u, Ũcuajü cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñu chini —chiniasomu Jesús repanare.

⁴² Chini Jesús jo'e sani Puka'kuni ija'che sēniasomu:

—Ja'ku, chu'ure cu'ache cho'ojache üsekaiuama'to mu'ure uache cho'ojü'u —chiniasomu.

⁴³Sēnicuha co'i repau neenare jo'e kāni ūhiju pa'inani űaasomu repau. Repanare uokuacajehani repana űakocaā űaűej'e' e cu'ache ta'píasomu. ⁴⁴Puka'kuni sēsa chini repanare jo'ka jo'e sani, repau aperumu i'kasi'ere űcuate'ere i'kakū sēniasomu repau. ⁴⁵I'ka pi'ni co'i repau neenare ija'che i'kaasomu repau:

—¿Chuta'a vuima'ñe kāiñe ina? Chu'ure Dios Raosi'kure, pāi chēa cu'ache cho'onare jo'karumu ti'acuhamu. ⁴⁶Juna, vuijū'u; sañu! Chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chekunare jo'kajau ranicuhamu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesure pāi chēasi'ere kuamu

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

⁴⁷Jesús chuta'a i'katona Judas chukuna docerepana Jesús neenare ja'me pa'ikujī, pāi rua jainukore va'jñana'me vāsoñoā cājinani rakū charo raisi'kuamu. Judío phairipāi chū'nana'me judío aina chū'rena rianasome repana. ⁴⁸Jesure jo'kajau Judas aperumu, repanare pāi ija'che i'kaasomu: “Musanukonapi Jesuni masia'ju chini, repau pa'ichejana sani ti'ani chūsu pojoja'mu chu'u repau'te. Chu'u jā'aja'ñe cho'otona chēa sajū'u repau'te”, chiniasomu. ⁴⁹Jā'aja'ñe i'kasi'kujeku Judas, Jesús pa'ichejana rani ti'a,

—¿Pa'iku, Masia? —chini repau'te chūsu pojosi'kuamu.

⁵⁰Jā'aja'ñe i'kakū chūsuuna Jesús i'kasi'kuamu repau'te.

—Chu'ure ja'me pa'isi'ku, mu'u cho'ora chini raisi'e teana cho'ojū'u —chiisi'kuamu.

Chikuna chekuna rani Jesure chēasinaa'me.

⁵¹Jā'aja'ñe cho'ojuna űa Jesure ja'me pa'iku te'eu va'ti ruta judío phairi aire cho'оче cho'okaiku'te cājoro tēo vatosōsi'kuamu. ⁵²Tēouna Jesús i'kasi'kuamu.

—Mu'u va'ti mañajū'u. Pāi űcuanuko va'jñapi cavaju chekunare vanisōna, va'jñana chuenisōjanaa'me. ⁵³Chu'upi Ja'kuni sēeto teana ángeles rua jainuko pāi vaimasinani raora'amū, chu'ure űsekaijanare. “Ikure jā'aja'ñe cho'ocu'amū”, chiiu cuasacosomu mu'u. ⁵⁴Jā'ata'ni chu'upi jā'aja'ñe cho'oto, Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache, “Ija'che cho'ocojñoja'mū”, chiiche űcuarepa ti'jñema'mu —chiisi'kuamu.

⁵⁵Chini Jesús repanare pāi ija'che i'kasi'kuamu:

—¿Je'se pa'iuana musanukona chu'ure űaau'te cho'очеja'che va'jñana'me vāsoñoā cājiju chēañu chini raiche? Si'aumucujña Dios vu'e mua musanukonana'me pa'iu pāire che'choku pa'isi'kuamu chu'u. Jā'ata'ni musanukona chu'ure chēamanasinaa'me. Irumuta'ni chu'uni Diopi űsemauna chēame musanukona. ⁵⁶Jā'ata'ni peore ie irumu cho'оче Dios chu'o aperumu kuakaisina kuaju tocha jo'kasi'epi űcuarepa ti'jñecuhamu —chiisi'kuamu repau.

űcuarumu chukuna Jesús neena űcuanuko vajuchuju repau'te te'eu'te jo'ka vu'vusōsinaa'me.

Pāi chū'una Jesure chu'o sēniasasi'ere kuamu

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷Repana Jesure chēasina judío phairi ai Caifás pa'ivū'ena saasome repau'te, judiōpāi che'chonana'me judío aina chi'i pa'ivū'ena. ⁵⁸Jā'a cho'oto

Pedro so'opi ñaku cho'jepi phairi ai vù'e sa'navu pa'iraripujatuka tuhaasomu. Tuha ja'me kaka repavù'e pē'jekaina pāi chēanana'me puuasomu repau, Jesure cho'che'te ñara chini.

⁵⁹ Repavù'e chi'i pa'ina judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi chū'una ūcuanuko jorenani ku'e raa'ju chini chekunanani chū'uasome, “Jesús cu'ache cho'osi'kua'mu”, chiiju jorerena repauni vanisōñe'te chū'uñu chini. ⁶⁰⁻⁶¹ Ku'e jñaa rarena jorena jainuko raisinata'ni ūcuanuko ūcate'e i'kamapuna, Jesure vanisōñe chuta'a chū'ucu'aasomu repanare.

Jā'ata'ni repana i'kacuhasiřumu chekuna ka'chana ūcuavù'ena rani kaka ija'che i'kaasome:

— Iku Jesús ija'che i'kasi'kua'mu: “Chū'upi ivù'ere Dios vù'ere ñañosōni choteumucujñana jo'e cho'o pi'ni'ja'mu”, chiisi'kua'mu — chiniasome repana.

⁶² Jā'aja'ñe kuarena asa phairi ai vuni Jesure ija'che sēniasomu:

— ¿Je'se chiiku mu'u? Ina mu'ure i'kache, ¿ūcuarepaa'che mu'u i'kasi'e? — chiniasomu.

⁶³ Jā'ata'ni Jesús i'kamaneasomu. I'kamauna phairi ai jo'e i'kaasomu.

— ¡Dios Si'arumu Pa'ikuni roiu chū'o ūcuarepare i'kaa'ku chini chū'umu chū'u mu'ure! Mu'upi pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Mamaku Cristo pani kuajū'u chukuna'te — chiniasomu.

⁶⁴ Chikuna Jesús i'kaasomu.

— Ūcuau'mu chū'u. Ūcuachi'a ija'che i'kamū chū'u musanukonare: Na'a pa'isiriřumu musanukona chū'ure Dios Raosi'kure Ja'ku peore Cho'omasiu ūjajūtu cakā'kore kueñe ñu'ikūji pikona'me cūnaumupi cajekuna ñajanaa'me — chiniasomu.

⁶⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruku phairi ai repau ju'ikāña meñe rueni che'reku chekunanani ija'che i'kaasomu:

— Dios rua cuheche'te i'kasi'kua'mu iku. Iku cu'ache cho'osi'e kuanare chekunare chiima'me mai. Musanukonare iku i'kasi'e asasinare, ⁶⁶ ¿je'se cuasoku? — chiniasomu.

Chikuna i'kaasome repana.

— Cu'ache cho'oku'te vanisōñe pa'imū — chiniasome.

⁶⁷⁻⁶⁸ Ūcuarumu pāi Jesús ñakocaā kāase'rechoji quēo tsu repau chiana coo tutuju jēsoasome. Chekuna ija'che i'kaju repau chiana charaasome:

— Mu'upi, Dios Raosi'ku pani cuasa i'kajū'u. ¿Neepi mu'ure charare? — chiniasome.

Pedro, “Jesure ñama'kua'mu chū'u”, chiisi'ere kuamu

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Jā'a cho'oto Pedro repavù'e sa'navu cararipu'te ñu'iu paniasomu. Ūcuarumu romichīio repavù'e cho'uche cho'okaiko repau'te rani ija'che i'kaasomo:

— Mu'u ūcuaja'che Jesús Galilea cheja cakuna'me ku'isi'kucosomu — chiniasomo.

⁷⁰ Jā'ata'ni Pedro chekuna ūcuanuko asaju'te ija'che i'kaku jachaasomu:

— Mu'u i'kache vesumu chū'u — chiniasomu.

⁷¹ Jā'aja'ñe i'kacuha repavù'e kakasa'aro'te sani pa'iuna cheko romichīio repau'te ña chekunanani ija'che i'kaasomo:

—Iku ūcuaja'che Jesús Nazaret vü'ejoopo cakuna'me pa'isi'kucosomu —chiniasomo.

⁷² Chikona Pedro Dioni roiü jo'e jachaku ija'che i'kaasomu:

—Jä'üre ñama'kua'mu chu'u —chiniasomu.

⁷³ Jmamararu pa'isirumuna repacheja pa'ina Pedro'te sani ija'che i'kaasome:

—Mu'u ūcuaja'che chekurumu Jesús neenare ja'me pa'isi'kucosomu. Mu'u cutuchu'opi asa masime chukuna, Galilea cheja cana cutuche chu'o i'kakuna —chiniasome repana.

⁷⁴ Chitena Pedro Dioni roiü,

—Chu'upi chu'o ūcuarepare i'kama'to Diopi cu'ache cho'oa'ku chu'üre —chiü jachaku,— Jä'üre ñama'kua'mu chu'u —chiniasomu. Repau jä'aja'ñe i'katona kura chuniasomu. ⁷⁵ Chu'iana Pedro, repau'te Jesús i'kasi'ere cuasaasomu, “Chuta'a kura chu'ima'tona choteñoã jachaku, ‘Jesure ñama'kua'mu chu'u’, chiija'mu mu'u”, chiisi'ere. Jä'are cuasa Pedro repacheja pa'isi'ku eta rua oiche oniasomu.

Pilatoji vanisõne'te chü'ua'ku chini Judío phairipái chü'unana'me judío

aina Jesure sa jo'kasi'ere kuamu

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 ¹ Ñatasirumu repana judío phairipái chü'unana'me judío aina ūcuauko, “Pilatoji jä'üre Jesure vanisõne chü'ua'ku chini ūcuauñi sa jo'kañu”, chiniasome. ² Cutu pi'ni Jesure vëe Romapái chü'ukuni Pilatoni sa jo'kaasome repana.

Judas jü'isi'ere kuamu

³ Ūcuarumu Judas, Jesure cu'ache cho'ojanare jo'kasi'ku repapani, Jesuni vanisõne'te Pilatoji chü'ua'ku chini sajuna ña repau cu'ache cho'osi'e suma'ne cuasaasomu. Jä'aja'ñe cuasa repau Jesure isiku koosi'e kurire're treintarepare're repare're ro'isinani judío phairipái chü'unana'me judío ainani jo'e co'choasomu repau. ⁴ Jo'e co'choku ija'che i'kaasomu repau:

—Jesure, cu'ache cho'omanesi'kuni vanisõa'ju chini jo'kakü cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u —chiniasomu repau repanare.

Chikuna i'kaasome repana.

—Chukuna'te chu'ojë'e peomu jä'a. Mu'u cho'osi'ea'me jä'a —chiniasome repana.

⁵ Chini kocuhejuna Judas, kurire're Dios vü'ena kaka su'a üha sanisõasomu. Sani sükiñu umu cakaruña muni písime queo suo ūcuauji meñe cavuna písimeji queo chani rueeu jünisõasomu repau.

⁶ Repau jünisõsirumu phairipái chü'una repare're kurire're sia säiñechi'a ija'che i'kaasome:

—Ire're kurire're vanisõjaure sa jo'kasi'e ro'i, ro'isire'rejekuna cãjovü Dios vü'e pa'ivü mañacu'amü. Mai aipái chü'u jo'kasi'e jä'aja'ñe cho'оче üsemü —chiniasome repana.

⁷ Chini repare're cho'ojache cutu pi'ni toto miicheja chiichejare koasome repana, tiipái rani pa'ijü jünisõrena tãjachejare cho'o care'va paañu chini.

⁸ Jä'ajekuna repacheja vanisõjaure sa jo'kasi'e ro'i ro'isire're koosichejajeku irumujatu'ka Chiecheja ve'emü. ⁹ Jä'aja'ñe cho'orena aperumu Dios chu'o

kuasi'ku Jeremías kuaku tocha jo'kasi'epi ūcuarepa ti'jñesi'kua'mu. Ija'che chiimu repa tocha jo'kasi'e:

Diopi chū'uuna chu'u cho'osi'ejache cho'uju Israelpāi chejare kooñu chini pāi'ute jo'kasi'e ro'i ro'isinuko kurire're treintarepare're mini saasome.

¹⁰ Repare're mini sa toto miicheja chiichejare kooasome repana, chiimu.

Pilato Jesure chu'o sēniasasi'ere kuamu

(Mr 15.2-5; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹¹ Reparumu pāi chū'uku Pilato ūcuau ti'jñeñena Jesuni sa nukorena ija'che sēniasomu:

—¿Judíopāi ūcuaukore chū'uku'u mu'u? —chiniasomu.

Chikuna Jesús,

—Ūcuau'mu chu'u —chiniasomu.

¹² Judío phairipāi chū'unana'me judío aina,

—Si'ache cu'ache cho'oku'mu iku —chiniasome repau'te. Jā'ata'ni Jesús repanare sāiñe i'kamaneasomu. ¹³ Jā'ajekuna Pilato repau'te sēniasomu.

—¿Ina mu'ure cu'ache i'kache asama'ku mu'u? —chiniasomu.

¹⁴ Jā'ata'ni Jesús jmamakaruj'e i'kamaneasomu. Repau sēñe'te i'kamauna Pilato, “¿Jeeja'iu'u iku?”, chiim cuasaasomu.

Pāi Jesure vanisōñe chū'usi'ere kuamu

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.39-19.16)

¹⁵ Repau Pilato ūsurumu pa'iche pascuarumu t'ato chēacojñosi'kure te'eu'te etoasomu, pāi, “Jā'uni etojū'u”, chiicojñokuni. ¹⁶ Reparumu pāiu rua cu'ache cho'osi'ku Barrabás pāi chēavu're paniasomu, repau cho'osi'e pāi ūcuauko asa masicojñoku. ¹⁷⁻¹⁸ Ūcuarumu Pilato ija'che cuasa, “Ikure Jesure pāipi jainuko jovojuna ña pe'ruju chu'uni ra jo'kacosome”, chini pāi jainuko chi'i pa'ichejana ija'che sēniasomu:

—¿Neeni etojū'u chiiche musanukona chu'ure? ¿Barrabani? Jā'apāani, ¿Dios Raosi'ku chiicojñokuni Jesuni etoja'che chu'u? —chiniasomu.

¹⁹ Jā'aja'ñe sēniasa repau pāi chū'uku ñu'isaivu ñu'itona repau rūjo chu'o raoasomo repau'te. “Jā'ure re'oku'te pāi'ute cu'ache cho'omanējū'u. Mu'upi repauni chēa paakuna ñami rua vajuchuache ñoñe'te cu'ache kāni ñasi'koa'mo chu'u”, chiniasomo.

²⁰ Jā'ata'ni judío phairipāi chū'unana'me judío aina pāire rua i'kaasome, repanapi Barraba'te etochena'me Jesure vanisōñe'te sēapu chini. ²¹ Ūcuarumu Pilato repanare pāi jo'e sēniasaasomu.

—Inare ka'chanare, ¿ja'uni etojū'u chiiche musanukona chu'ure? —chiniasomu.

Chikuna repana,

—Barrabani etojū'u —chiniasome.

²² Chitena Pilato ija'che sēniasomu:

—Jā'aja'ñe cho'oni, Jesure, Dios Raosi'ku chiicojñoku'te, ¿je'se cho'oja'che chu'u? —chiniasomu.

Chikuna repana ūcuauko,

—Kurususē'verona jē'jo nuko vēasōjū'u jā'ure —chinasome.

²³ Chitena Pilato i'kaasomu.

—ĶŪquere iku Jesús cu'ache cho'ou? —chinasomu.

Jā'ata'ni repaņa jo'e ūjach'uo cuiju,

—Kurususē'verona jē'jo nukojū'u jā'ure —chinasome.

²⁴ Jā'aja'ņe i'kaju repaņapi na'a rua pe'ruju i'kajuna asa Pilato, "T'kate'ecuhamu chū'u inare", chiiu cuacaasomu. Jā'ajekuna repaņa cho'oņu chiiche'te chū'ucuheku repaņa chū'o peochete cho'o ņoku jūjņare choara chini okore raaļu chini chū'uasomu repaņa. Oko rareņa repaņa ņaju'te jūjņare choaku repaņare ija'che i'kaasomu repaņa:

—Chū'u ikure vanisōņe chū'ucuhekujeku chū'o peomu. Mūsanukona cho'ochē'me jā'a —chinasomu Pilato repaņare.

²⁵ Chikuna pāi ūcuanuko ija'che i'kaasome:

—Jā'ure vanisōsi'e ro'i chukunana'me chukuna jojocojņosina ro'ijanaa'me —chinasome.

²⁶ Jā'aja'ņe i'karena asa Pilato repaņa chiiche cho'oku Barrabani etoasomu. Jesureta'ni suī'sueche'te chū'uasomu repaņa. Suī'sue pi'nireņa repaņa neenani sōtaopāire Jesure jo'kaasomu repaņa, sa kurususē'verona jē'jo nukoa'ju chini.

²⁷ Ūcuarumu sōtaopāipi Pilato neņa repaņa vū'ena sa nukoasome Jesure. Repaņa'te sa nuko chekunare sōtaopāi soni rao chi'i Jesure rūhiso'koro nukoasome repaņa. ²⁸ Chi'i nukaju repaņa'te, kāņa ti'tesō chimaajakāare sachaasome repaņa. ²⁹ Ūcuachi'a miu tuhivū cho'o repaņa sījopuna tuo vāsocho pāi chū'una cājiņo repaņa ūjajūtuna isiasome repaņa, cājia'ku chini. Jā'aja'ņe cho'o repaņi pāisoju ūcuaŭ ti'jņeņena ro're puu ņu'ijū, ija'che i'kaasome repaņa: "Ikupi judiōpāire si'arumu chū'uku paaŭ", chinasome.

³⁰ Ūcuachi'a repaņi coo tutuju vāsocho repaņa cājiņoji tua repaņa sījopuna rua vaniasome repaņa. ³¹ Jā'aja'ņe cho'ojū repaņa'te pāiso pi'ni, repaņa sachasikāa ti'to repaņa ju'isikāare jo'e sachaasome repaņa. Sacha pi'ni kurususē'verona jē'jo nukoņu chini repaņa'te sasōasome repaņa.

Jesure kurususē'vero jē'josi'ere kuamu

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Repacheja etua Jesure saju Simonre Cirene cheja cakure chēa repaņa tātavana kurususē'vero tuo, "Mū'upi isē'vero kuāa sakaijū'u", chinasome repaņa.

³³ Saiju Gólgota aikūtina ti'asinaa'me repaņa. ("Gólgota" chini "Pāi sījopujakūti" chiimu.) ³⁴ Repacheja ti'asirumu Jesure ūche cono ruara'ka ja'mesi'ere ūkuasinaa'me repaņa. Jā'ata'ni Jesús jmamakarū ūku ņa jo'e ūkucuhesi'kuamu.

³⁵ Repaņa Jesure kurususē'vero jē'jo nukosirumu sōtaopāi repaņa ju'isikāņare paaņu chini catara'karuā mami tochasira'karuāpi chejana su'asinaa'me Jesús ju'isikāņa paajaņi jņaaņu chini. ³⁶ Jā'aja'ņe cho'o pi'ni Jesuni pē'jeņu chini ūcuachejana pūasinaa'me repaņa. ³⁷ Ūcuachi'a repaņi cho'ojū soju repaņa'te cu'ache i'kasi'ere kuaju, JESUA'MŪ IKŪ. JUDIOPĀI CHŪ'ŪKŪ'MŪ, chiiche chooko'ana tocha kurususē'vero chā'tirona jē'jo suosinaa'me repaņa.

³⁸ Ūcuachi'a pōse ņaasinare ka'chanare kurususē'veroāņa jē'jo Jesús ūjajūtu cakā'kona chekure nukosinaa'me repaņa. Chekuni kā'kojūtu cakā'kona

nukosinaa'me. ³⁹⁻⁴⁰Repanare jē'jo nukosirumu repacheja caraina Jesure tea űaju repana sijo sū'cuiju cu'ache i'kaju caraisinaa'me.

—“Dios vu'e ñañosōni choteumucujñana jo'e cho'o pi'nija'mu chu'u”, chiisi'kua'mu mu'u. Jā'aja'ñe i'kasi'ku chura mu'upi meñe jū'iñe űesjū'u, masini. Dios Mamaku pani cajejū'u jā'acheja kurususē'vero —chiisinaa'me repana.

⁴¹Judío phairipāi chū'unana'me judíopāi che'chonana'me judío aina űcuaja'che pāisoju repau'te cu'ache i'kasinaa'me.

⁴²—Chekunare jū'iñe űsesi'kuasomu jā'u. Jā'ata'ni repau'te chura űcuauji meñe jū'iñe űsecu'amu. “Israelpāi chū'uku'mu iku”, chiicojñosi'kua'mu repau. Jā'ajekuna űcuachejapi cajea'ku. Repauji cajeuna ñani, “Dios Mamaku'mu iku”, chiiju cuasajanaa'me mai. ⁴³“Dios chu'ure űcuauñi cuasakuna cho'okaija'mu”, chiisi'kua'mu repau. űcuachi'a, “Dios Mamaku'mu chu'u”, chiisi'kua'mu. Jā'ajekuna chura Puka'ku Diopi cho'okaau repau'te, Repauji űsera chini —chiisinaa'me repana.

⁴⁴Repauna'me kurususē'veroā jē'jo nukocojñosina űcuachi'a ja'me cu'ache i'kasinaa'me Jesure.

Jesús jū'isi'ere kuamu

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵Reparumu nukarepau su'itona űsuu miañe ta'pisōna cheja si'acheja trejatū'ka chija'isi'kua'mu. ⁴⁶Jā'aja'ñe cho'otona Jesús űjachu'opi ija'che i'kaku cui'i'kua'mu:

—*Elí, Elí, ¿lema sabactani?* —chiisi'kua'mu. (Ija'che chiimu jā'a, “Dios, chu'ure Paaku, Dios, chu'ure Paaku, ¿je'se pa'ina mu'u chu'ure jo'kasōku?” chiimu.)

⁴⁷Jā'aja'ñe i'kauna asa repacheja pa'ina te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Aperumu pa'isi'kuni Elfani soicosomu jā'u —chiisinaa'me.

⁴⁸űcuarumu repanare ja'me pa'iku te'eu vu'vu sani chu'isovu mini űche cono ruara'kana chūu vāsochona quēo suo Jesuni muosi'kua'mu chu'chu űkua'ku chini. ⁴⁹Jā'ata'ni chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Cho'omanejū'u. Elfapi rani repau'te jū'iñe űseche'te ñaūu. Raimanejacosomu repau —chiisinaa'me repana.

⁵⁰Jā'aja'ñe i'katona Jesús jo'e rua cuicuha jūnisōsi'kua'mu. ⁵¹Repau Jesús jū'itona Dios vu'e sa'navu caruupu kakasa'aro rueekāa űcuate'ekāapi joorepapoji umupi vu'evuna che're cajeasomu. űcuachi'a cheja si'acheja pi'rūkuna catapuā jonisōasomu. ⁵²űcuachi'a jū'isnare tāsicojña ta'pisipuā cata űcuate'epuā vataasomu. Jā'aja'ñe cho'ona vajurumu Diore cuasasiva'na jainuko űcuauji vasuona vajurani repanare tāsichejñapi etaasome. ⁵³Jesús jūnisō tācojñosi'ku vajuraisirumuna Jerusalén vu'ejoopona satena pāi rua jainuko ñaasome repanare.

⁵⁴űcuarumu sōtaopāi cienrepanare chū'uku sōtao Jesure pē'jekainana'me cheja pi'ruche'te űaju reparumu cho'oche peore ña, kukusō ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Mamarepaku pa'icosomu jā'u —chiisinaa'me.

⁵⁵Jā'a cho'oto Galilea chejapi ja'me rajū Jesure kuirasiva'na romiva'na so'opi nukaju űaju pa'isinaa'me repau'te cho'oche. ⁵⁶María Magdalenaamo,

María Santiagona'me José puka'koa'mo, Zebedeo mamachii puka'koa'mo, chekuna romina'me pa'isinaa'me.

Jesure tāsī'ere kuamu

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷⁻⁵⁸ Na'isōsirumuna José kuriu Arimatea vū'ejoopo cakupi rani pa'iu Jesure cuasaku jovosi'ku rani tī'a, Jesuni jū'isi'kuni sa tāra chini sani Pilatoni sēniasomu. Sēkuna Pilato repauni isia'ju chini chū'uasomu. ⁵⁹⁻⁶⁰ Repau'te sēni īsiuna sábanakāa meno'jē'e peokāapi rea aikūti caripana repau mamarepa cho'osicojena sa cuaa ūhaasomu. Repacoje kakacheja catapu rua ūjapūji ūha ta'pisō sanisōasomu repau. ⁶¹ Jā'ata'ni María Magdalenana'me cheko María repacoje ti'jñe'ne'te űu'iju űaju paniasome.

Jesure tāsicoje pē'jekaijanare jo'kasi'ere kuamu

⁶² Jo'e apeñatato pūaumucusena judío phairipāi chū'unana'me fariseopāi Pilato pa'ivū'ena sani chi'i ija'che i'kaasome repau'te:

⁶³ —Chūkuna'te paaku, repau joreu chuta'a vajurumu i'kasi'e churana cuasame chūkuna. Ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Chū'upi chuenisōni choteumucujña pa'isirumuna jo'e vajurajia'mu”, chiisi'kua'mu. ⁶⁴ Jā'ajekuna mu'upi repau'te tāsicoje pē'jejanare choteumucujña chū'u jo'kato na'a re'omu. Jā'aja'ne cho'oma'to chekurumu repau neena űamina rani repau'te űaa sa joreju, “Vajuranicuhasi'kua'mu repau”, chiiju pāire kuajanaa'me. Aperumu űcuanapi jorejuna pāi jainuko jachama'ne, “Jesús Dios Raosi'kua'mu”, chiiju cuasasinaa'me. Jā'ajekuna irumuna repanapi jā'aja'ne cho'o joreju i'kajuna pāipi na'a jainuko jachama'ne cuasato na'a rua cu'aja'mu —chiniasome repana.

⁶⁵ Chitena Pilato i'kaasomu.

—Jau. Repau paasina repau'te űaamanea'ju chini peore cho'ore'ochetu'ka cho'oju inare sōtaopāi repacoje pē'jejanare sa repana cho'ojache masi i'ka jo'kajū'u pē'jea'ju —chiniasomu.

⁶⁶ Chikuna sani Jesure tāsicoje ta'pisi'pu catapu cha'opi je'na suoasome, pāipi vataru űa masi'nu chini. Jā'aja'ne cho'o pi'ni repacoje pē'jekaijanare sōtaopāi űcuachejana jo'kaasome repana.

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 ¹ Repana judiōpāi pūaumucuse carakuna María Magdalenana'me cheko María romicorumu apeñatatona Jesure űhasicojere űa'nu chini saniasome. ² Repana sani tī'asirumu teana cheja rua pi'ruasomu cūaumumu Diore ja'me pa'ikuji ángelpi űcuachejana cajekuna. Cajē Jesure tāsicoje sani tī'a repacoje ta'pisi'pu catapu kuño űha űcuapu sē'sevu'te pūu űnūiasomu repau. ³ Repau ángel oko fe'neñeja'ne ko'sija'iu űoasomu. Repau ju'ikāña pojakāña paniasomu. ⁴ Jā'aja'ne ju'ikuni űa repacoje pē'jesina sōtaopāi kukucajējani kurukuruju jūnisōñena űniasome. ⁵ Jā'ata'ni ángel repanare romi ija'che i'kaasomu:

—Vajuchumanējū'u. Musanukona Jesure ku'eche masimū chu'u. Kurususē'verona jē'jo nuko vēasōsi'kuni ku'eme musanukona. ⁶ Icheja

peomu repau. Vajuranicuhasi'kua'mu, repau chuta'a jū'imarumu cho'ora chiisi'e. Repau'te ūhasicheja rani űajū'u. ⁷Kaka űa pi'ni teana sani repau neenare ija'che kuajū'u: “Jesús vajuranicuhasi'kua'mu. Musanukonare na'a charo Galilea chejana saiija'mu repau. Ūcuachejana sani repau'te űajanaa'me musanukona”, chiijū'u repanare. Musanukona jā'are kuara chini raisi'kua'mu chu'u —chiniasomu ángel repanare.

⁸Ūcuarumu romiva'na jā'aja'ñe i'kauna asa kukusōsiva'nata'ni ūcuacopeji cu'arepa eta pojoju vu'vuasome, Jesús neenani chu'ore kuañu chini. ⁹Vu'vuju na peosichejapi Jesús repanare ti'jñeñe rani nukaku ija'che i'kaasomu:

—Re'oja'che pa'ijū'u musanukona —chiniasomu. Chikuna repau cū'ana sū'ka pojoasome repana. ¹⁰Jā'aja'ñe cho'ojuna Jesús repanare ija'che i'kaasomu:— Vajuchumanejū'u musanukona. Sani chu'u neenare ija'che kuajū'u: “Jesús musanukonare, 'Galilea chejana saiijū'u; ūcuachejana chu'ure űajanaa'me', chiisi'kua'mu”, chiijū'u repanare —chiniasomu repau.

Sōtaopāi kuasi'ere kuamu

¹¹Repana asasi'ere kuañu chini romiva'na chuta'a saitona sōtaopāi Jesure tāsicoje pē'jesina chekuna te'ena vu'ejoopona charo sani ti'a repacheja cho'osi'e peore judío phairipāi chū'unani kuaasome. ¹²⁻¹³Kuarena asa repana judío phairipāi chū'una judío ainana'me chi'i repana cho'ojache cutu pi'ni sōtaopāire ija'che i'kaju kuri rua ĩsiasome:

—Pāi ūcuanukore ija'che kuajū'u: “Chukuna kānisōsirumuna Jesure repau neena űamina rani űaa sasōsinaa'me”, chiijū'u. ¹⁴Musanukonapi jā'aja'ñe kuarena asani chekumumu maire chū'uku pe'ruja'mu musanukonare. Jā'ata'ni chukunapi i'kajuna cu'ache cho'оче chū'umaneja'mu repau musanukonare —chiniasome.

¹⁵Chitena sōtaopāi kuri koo sani repana chū'usi'e cho'oasome. Jā'aja'ñe cho'osi'ejekuna judiopāi irumujatū'ka repana kuasi'e, “Ūcuarepaa'me jā'a”, chini cuasaju chekunare ūcuare kuame.

Jesús repau neenare chū'u jo'kasi'ere kuamu

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶Ūcuarumu chukuna Jesús neena oncerepana Galilea chejana sani aikūtina muisinaa'me, Jesús chukuna'te saiijū'u chiisikūtina. ¹⁷Sani muni Jesure űa pojoju ro're puusinaa'me chukuna. Chekuna te'ena jachaju, “Jesuma'mu iku”, chiiju cuasinaa'me. ¹⁸Jā'aja'ñe cuasajuna Jesús repanare kueñe sani ija'che i'kasi'kua'mu:

—Dios chu'ure cunaumu pa'inana'me cheja pa'inare peore chū'uñe jo'kasi'kua'mu. ¹⁹Jā'ajekuna sani ku'iju pāire si'achejña pa'inani Dios chu'ore chu'vaju pa'ijū'u, repanapi asa chēa chu'uni cuasaju chu'u neena paapu chini. Musanukona chu'vachu'o asa chēa chu'ure cuasanare okoro'veju pa'ijū'u, Ja'kuna'me chu'u Repau Mamakuna'me Repau Rekocho repanare paacheji űoa'ku. ²⁰Ūcuachi'a chu'u musanukonare chū'usi'e peore che'chojū'u repanare, jachama'ñe cho'ojū paapu. Chu'u musanukonare cheja si'asōñetu'ka si'arumu ja'me pa'ija'mu —chiisi'kua'mu repau. Re'omu.

San Marcos Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Juan Pái Okoro'vesi'ku pái peochejare pa'iu páipi saijuna Dios chu'o chu'vasi'ere kuamu

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9; Jn 1.19-28)

1 ¹ Jesucristo Dios Mamaku pa'iche'te chu'o re'oja'chere kuapi'ramu ie chu'o: ² Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías ija'che tocha jo'kaasomu: Mu'u cheja cajejache kuajauni charo saoja'mu chu'u, páipi mu'u cajejachere asa repaña rekoñoäre care'va paapu chini.

³ Kuaku pái peochejare sani pa'iu páipi repauni saito ujachu'opi ija'che i'kaku chu'vaja'mu:

“Maire Paaku ti'api'ramu.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoä ma'a rühiñe pa'ima'a care'vacheja'che re'ojarekoñoä care'vaju pa'ijü'u”, chijja'mu,

chiiche tocha jo'kaasomu repau.

⁴ Ūcuarumu Juan pái peochejare sani pa'iu pái okoro'veku paniasomu. Ūcuachi'a repañare ija'che chu'vaku paniasomu repau:

—Musanukona cu'ache cho'oché ūhaso re'oja'chere mama cuasajü'u, Diopi musanukona cu'ache cho'osi'ere tunoso jo'e cuasamanea'ku. Cu'ache cho'oché'te ūhaso Dioni cuasaju okoro'vecojñojü'u —chiiu chu'vaku paniasomu repau Juan.

⁵ Ūcuarumu jainuko pái Judea cheja pa'inana'me Jerusalén vu'ejoopo pa'ina Juan chu'vachu'ore asañu chini saniasome. Sani repaña cu'ache cho'osi'ere Dioni kuarena Juan, Jordán chiachana okoro'veasomu repañare. ⁶ Repau Juan ju'ikāa camello rañapi cho'osikāa paniasomu. Corejakāa va'i ca'ni kāare tñiasomu repau. Äu, pü'suva'nana'me airo püji äiu paniasomu repau. ⁷ Juan repañare pái chu'vaku ija'che i'kaasomu:

—Na'a pa'isirumu cheku na'a rua masikuji rani pa'iu na'a rua re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare. Chu'ure na'a rua masikujekuna repau'te cuasaku, vajuchuku pa'imü chu'u. ⁸ Chu'u musanukonare okopi okoro'vecuhamu. Repautani na'a rua masiujeku rua masicheji cho'oku Dios Rekocho'te isija'mu repau musanukonare —chiniasomu repau.

Jesure okorosi'ere kuamu

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Ūcuarumu Jesús Nazaret vu'ejoopo Galilea cheja cajoopo pa'isi'kupi Jordán chiachana sani ti'auna Juan repau'te okoroasomu ūcuachiachana.

¹⁰ Okoroona Jesús chiacha nukasi'kupri po'ore mani nukakuna sunaumu teana re'ojatumu care'o Dios Rekocho ukupoja'iu ucuauni cajekuna ñaasomu.

¹¹ Dios Rekocho cajesirumu sunaumuipi ija'che i'kache asoasomu:

—Mu'u chu'u chii chu'u oi'u paaku'mu. Mu'ure rua pojomu chu'u —chiiche asoasomu.

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chũ'ute'esi'ere kuamu

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Jã'a cho'ocuhasirumu Dios Rekochoji Jesure pãi peochejana saasomu. ¹³ Sauna ucuahejare cuarentarepaumucujña paniasomu repau cu'ava'nana'me. Pa'iana vati ai repauni cacu'ora chini rani rua chũ'ute'easomu. Reparumu ángeles rani repau'te kuirasome.

Jesús Galilea cheja apevuamu pãi chu'vache

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juan Pãi Okoro'vesi'ku pãi chēavu'e cuaosirumu Jesús Galilea chejana saniasomu Dios chu'o re'oja'chere chu'vara chini. ¹⁵ Chu'vaku ija'che i'kaasomu repau:

—Dios chiisirumu Repau Raosi'ku pãi ucuanukore chũ'urumu t'i'api'ramu. Jã'ajekuna musanukona cu'ache cho'ochete ūhasō mama cuasa, “Dios chu'o ūcuarepaa'me”, chiiju asa chēa cuasajũ'u —chiiu paniasomu Jesús.

Va'i chonare ūcuaka'chapanare Repau chũ'ũñe'te cho'uju paapu chini Jesús chēasi'ere kuamu

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Ūcuarumu Jesús Galilea chiara ru'tuva'te ku'iu Simonre repau cho'jeu Andrena'me ñaasomu. Va'i chonajeju va'i choruji chiara'te choju paniasome repana. ¹⁷ Repanare Jesús ija'che i'kaasomu:

—Rani chu'uni ja'me kuliju chu'u chũ'ũñe'te cho'uju pa'ijũ'u. Va'i sani va'ire jñaa ranaa'me musanukona. Chura chu'upi cho'okaiuna sani pãire jñaa chu'uni rakaiju pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús repanare. ¹⁸ Jã'aja'ñe i'kauna asa teana va'i chorua jo'ka ucuauna'me saniasome repana.

¹⁹ Jã'achejapi jo'e jmacheneru sani Zebedeo chiiire Santiagona'me Juanre ñaasomu repau. Choovu'te pa'iju va'i chorua're care'vaju paniasome repana. ²⁰ Ūcuarumu repanani Jesupi sokuna, “Jau”, chini, choovu pa'iku'te puka'kure repau'te cho'ochete cho'okainare jo'ka Jesuna'me saniasome repana.

Pãiu'te pa'isi'kure vati'e etosi'ere kuamu

(Lc 4.31-37)

²¹ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me sani Capernaum vu'ejoopona t'i'aasome. T'i'a pa'iu pnaumucuse Jesús judiöpãi chi'iv'ena kaka che'choasomu repavu'e chi'i pa'inare. ²² Repana pãi Jesupi rua masiku masi che'chokuna asa jñano, “Iku Jesús judiöpãi che'chona che'chocheja'che che'choma'ñe rua masi che'chomu”, chiniasome.

²³ Reparumu ūcuavu'ere pãiu vati'e paaku paniasomu. Vati'e paakujeku Jesús i'kache'te asa cuiu i'kaasomu repau.

²⁴—Jesús, Nazaret raisi'ku chukuna'te cho'omanej'u. Mu'u pa'iche masimú chu'u. Dios Raosi'kuamú mu'u. Re'okúmu. ¿Chukunani cu'achejana saora chini raku mu'u? —chiniasomú repau.

²⁵Já'aja'ñe i'kauna Jesús repau'te vati're jo'e i'kache ñseku ija'che i'kaasomú: —Re'omú. Ūcuamakaru i'kajū'u. Etajū'u mu'u jā'ure pāu'te —chiniasomú Jesús.

²⁶Jesupi, “Etajū'u”, chikuna vatipi cho'okuna repau pāiu rua kurukuruasomú. Ūcuarumú vati rua űjachu'opi cuiku eta sanisoasomú. ²⁷Jesupi vatini eto saouna ña kúkuso pāi űcuanuko sãinechi'a sēniasome.

—¿Je'se pa'ikujeku iku vati chū'umasiku? ¿Ūquea'che iku mama che'choche? Iku Jesupi rua masikujeku chū'uto vatijatú'ka repau chū'ñe jachama'ñe cho'ome —chiniasome repana. ²⁸Jesús cho'osi'e ñasinapi kueñe pa'inare kuarena asa Jesús pa'iche'te Galilea cheja pa'ina űcuanuko rua na'mi asaasome.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹Ūcuarumú Jesús judiópai chí'ivú'e eta Simonna'me Andrés vu'ena mua kakaasomú Santiagona'me Juan. ³⁰Kaka ñato Simón vao cha'vo ravuna jū'io űniasomo. Já'ajekuna, repaoni vasa'ku chini Jesuni i'kaasome repana. ³¹I'kajuna jū'iko űhiko'a kueñe sani repao jūtuna chēa vu'ouna cha'vos'i'e teana churusoasomú repau'te. Churu'na repao vajuo ñure ñuasomo repanare.

Jū'iva'nare jainukore Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³²Na'repa chijajūvana Jesús pa'ivú'ena pāi jū'iva'nare peore saju vati paanare saasome. ³³Repajoopo pa'ina rua jainuko Jesús pa'ivú'e jatisa'arona chí'iasome. ³⁴Chí'irena Jesús jū'inare si'ache ravu paanare jainukore vasosasomú. Ūcuachi'a vati jainukore pāi sa'navuã pa'isinare peore eto saosokaniasomú repau. Eto saoku repanare vati repau pa'iche'te masijuna kuaju chini űseasomú repau.

Galilea chejare pa'iu Jesús Dios chu'o chu'vasi'ere kuamu

(Lc 4.42-44)

³⁵Apeñatato ñami vuni Jesús vu'ejoopo pa'isi'kupi eta pāi peochejana saniasomú, Dioni sēsa chini. ³⁶Sani te'eu pa'iu'na Simón repau'te ja'me pa'inana'me Jesuni ku'eñu chini saniasome. ³⁷Ku'eju jña' ija'che i'kaasome repana repau'te:

—Pāi űcuanuko mu'ure ku'eme —chiniasome.

³⁸Chitena Jesús ija'che i'kaasomú repanare:

—Chekujoopoãna sañu mai kueñe pa'ijoopoãna. Jeejoopoã pa'inare űcuaja'che Dios chu'ore chu'vara chiimú chu'u. Já'aja'ñe cho'ora chini raisi'kuamú chu'u —chiniasomú repau repanare.

³⁹Já'aja'ñe cho'ora chiikujeku Galilea cheja si'achejña ku'iu repacheja pa'ivú'ña judiópai chí'ivú'ñana si'arumú kaka Dios chu'ore chu'vakú paniasomú repau. Ūcuachi'a vati pāi sa'navuã pa'isinare eto saosokaiu paniasomú repau.

Asi ravu paaku'te Jesús vasosi'ere kuamu*(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

⁴⁰ Ūcuarumu pāiu asi ravu paaku Jesús pa'ichejana sani repau ti'jñeñe ro're pua ñu'iu ija'che i'kaasomu:

—Mu'ure vasouato vasiojū'u chu'va'ure; vajura —chinasomu. ⁴¹ Chikuna Jesús repau'te oiū repauni chēaku i'kaasomu.

—Jau, vasora. Vajujū'u —chinasomu repau'te.

⁴² Jā'aja'ñe cho'ouna asi teana peore ja'jusoasomu repau ca'nivu pa'isi'e. ⁴³⁻⁴⁴ Vaso pi'ni repau'te ija'che chū'uasomu repau:

—Ñarepajū'u. Chu'u mu'ure vasosi'e pāi chekūnare kuamanejū'u. Kuama'ñe judío phairi'techi'a ñojaijū'u mu'u vajusica'nivu. Aperumu Moisés chū'u jo'kasi'e cu'amajñaruā sa isijū'u Diore, pāipi ña mu'u vajusi'ere masia'ju —chini saosomu repau repau'te.

⁴⁵ Kuamanejū'u chiisi'eta'ni eta sani repau'te cho'osi'e pāi ūcuanukore kuaasomu repau. Kuauna pāi ūcuanuko masijuna vu'ñajoopoā ti'acu'aasomu Jesure, jainuko pāi repau'te ña'ñu chini chi'ijuna. Jā'ajekuna Jesús pāi peochejare sani paniasomu. Jā'ata'ni pāi si'ajoopoā raisina jainuko repau'te ña'ñu chini tuhaasome.

Nuka ku'imava'ure Jesús vasosi'ere kuamu*(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)*

2 ¹ Te'eumucujña pa'isirumuna Jesús Capernaum vu'ejoopo co'i pa'ina pāi asaasome repau vu'e co'i pa'iche. ² Co'isi'ere asa pāi jainuko repau pa'ivu'ena sani chi'iasome. Pāipi jairepanuko chi'irena Jesús pa'ivu'e timusoasomu. Ūcuaja'che jatisa'aro cacheja pāipi jairepanuko rani timosouna kueñe pa'icu'aasomu repanare. Jā'aja'ñe pa'inani Jesús Dios chu'ore che'choasomu.

³ Che'chotona umupāi ūcuaka'chapana nuka ku'imava'ure ūhikāa ūhikūni Jesús pa'ivu'ena kuāiju raasome.

⁴ Rani ti'ato pāipi jairepanuko pa'ijuna repauna Jesús nukacheja kueñe ti'acu'aasomu repanare. Jā'ajekuna repavu'e sē'sevuna mua ūcuachejapi coje racho ūcuacojepi repau ūhikāapi Jesús ti'jñeñena caso ūhaasome repauna repava'ure jū'iva'ure. ⁵ “Iva'ure Jesús vasoja'mu”, chini cuasaju caso ūharena Jesús repauna cuasasi'e ña i'kaasomu repava'ure.

—Jmava'u, mu'u cu'ache cho'osi'e tunosōmu chu'u. Tunosōsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u —chinasomu Jesús repava'ure.

⁶⁻⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa judiōpāi che'chona te'ena, “¿Je'se pa'ina iku jā'aja'ñe i'kaku? Dios asacuheche'te i'kamū iku jā'a. Diochi'a pāi cu'ache cho'osi'e tunosōñe masiku'mu”, chiiju cuasaasome repauna.

⁸ Jā'ata'ni Jesús repauna cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Je'se pa'ina musanukona jā'aja'ñe cuasache? ⁹ Chu'u ikure, “Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosōmu chu'u. Tunosōsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u”, chiisi'ere asa, “Joreu'mu iku. Pāi jā'aja'ñe cho'omasinaj'e peome”, chiiju cuasame. Jā'ata'ni chu'upi ikure, “Vūni mu'u ūhikāa mini saju'u”, chikuna ikupi vūni nukakuna ñani musanukona, “Jorema'kuamū Jesús. Repau i'kasi'e ūcuarepa cho'omasimū”, chijacosome. ¹⁰ Chu'u, pāire ja'me paa chini

Dios Raosi'ku chejare pa'iu pāi cu'ache cho'ochē tūnoñena'me pāi vasoche cho'omasū pa'iche'te musanukonapi ña masia'ju chini vasokaija'mu chū'u ikure —chiniasomu repau repanare. Chini Jesús nuka ku'imava'ure ija'che i'kaasomu:

¹¹—Vuni mu'u ūhisikāa mini vu'ena co'ijū'u —chiniasomu.

¹²Chikuna nuka ku'imatesi'ku vuni repau ūhisikāa mini repana pāi ūcuauko ñaju'te etaasomu. Jā'aja'ñe cho'oña ña jñano Dios cho'osi'ere cutuju ija'che i'kaasome repana:

—Jmamakarujē'e ija'che cho'ochē ñamanapi irumuna ñame mai —chiniasome repana pāi.

Levire Jesús soisi'ere kuamu

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Ūcuarumu Jesús jo'e Galilea chiara rūtuvana saniasomu. Ūcuachejare sani pa'iuna pāi jainuko repauni chi'ijuna repanare che'choku paniasomu repau. ¹⁴Che'cho pi'ni Jesús ūcuachejapi sani Alfeo mamaku'te Levire pāi chū'unare kuri kookaina pa'ivu'e ñu'ikuni ña i'kaasomu.

—Rani, chū'uni ja'me ku'iu chū'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiniasomu.

Chikuna asa, “Ja'u”, chini vuni ūcuauña'me saniasomu repau.

¹⁵Na'a pa'isirumu Jesús repau neenana'me Leví vu'ere pa'iu āure āiu paniasomu. Ūcuachi'a Roma vu'ejoopo chū'unare kuri kookainana'me chekuna pāi cu'ache cho'ona ja'me ñu'iju āure āiju paniasome. Reparumu Jesure ja'me ku'ina rua jainuko paniasome.

¹⁶Repanapi Jesuni ja'me ñu'ijuna ña judiōpāi che'chonana'me fariseopāi ija'che sēniasaasome Jesús neenare:

—¿Je'se pa'iuna musanukonare paaku kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me āu āiku? —chiniasome.

¹⁷Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi vajuna ūko cho'ochē chiima'me. Jū'iva'nata'ni ūko cho'ochē chiime. Chū'u ūcuaja'che pāi, “Re'ona'a'me chukuna”, chiinani, “Cu'ache cho'ochē ūhasō re'oja'che pa'ijū'u”, chisa chini cajesi'kuma'mu icheja cheja. Pāi, “Cu'ache pa'inaa'me chukuna”, chiiva'narechi'a, “Musanukona cu'ache cho'ochē ūhasō re'oja'che pa'ijū'u”, chisa chini cajesi'kua'mu chū'u —chiniasomu repau.

Dioni sēeju āu āima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kuamu

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Ūcuarumu Juan neena Dioni sēeju te'eñoā āu āima'ñe paniasome, fariseopāi neena ūcuaja'che. Jā'aja'ñe cho'ojuna pāi chekuna Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasaasome repau'te:

—Juan neena Dioni sēeju te'eñoā āu āima'ñe pa'ijuasome, fariseopāi neena ūcuaja'che. Mu'u neena, ¿je'se pa'iuna jā'aja'ñe cho'ojū pa'ima'ñe? —chiniasome.

¹⁹Chitena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi romi vejani majapāina'me repanare kueñe pa'inare peore soni chi'i āu āime. Romi vejaku pa'iuna āu ūsecu'amu. ²⁰Na'a pa'isirumu repau'te chekunapi sasōjanaa'me chekuchejana. Jā'arumuta'ni repauni oiju āu āimairo pa'ijanaa'me repana —chiniasomu Jesús repanare.

²¹ Reparumu pāi te'ena aperumu che'chosi'ena'me mama che'choche ūcuapa'ruva cuasañu chini aperumu che'chosi'e ūhacuhasome. Chekunata'ni mama che'choche asacuhasome. Jā'ajekuna Jesús repanani chū'vaku ija'che i'kaasomu:

—Aikāaruji che'resōru mamase'rechoji che're aikāana pō juhamanaa'me pāi. Jā'aja'ñe juha pi'ni choaru aikāaru mamase'recho pō juhasikāarujeku rueni ji'rosōuna na'a ūjacoje che'remu. ²² Ūcuachi'a pīsi ūche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemanaa'me pāi. Aituruna ro'veru conopi kosani sau che'resō turujē'e cho'osōku pīsi ūche cono ūcuaja'che cho'osōmu. Jā'ajekuna pāi pīsi ūche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Mamaturuta'ni che'rema'ñe rupū saumu. Jā'ajekuna cono kosa ū'u'ū ja'ñūsōma'mu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús neena p̄aumucusena trigocha'charuā pura āisi'ere kuamu

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ūcuarumu Jesús p̄aumucusena repau neenana'me trigo chiopi saiju paniasome. Saiju repau neena trigocha'charuā pura āiasome. ²⁴ Jā'aja'ñe cho'ojuna ña fariseopāi i'kaasome repau'te.

—Ñajū'u. ¿Je'se pa'ina mu'u neena p̄aumucuseta'ni cho'ochē cho'ochē? —chiniasome.

²⁵ Chitena,

—¿Aperumu pa'isi'ku David cho'osi'ere kuaju mai aipāi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kuamu repa:

²⁶ Abiatar judío phairipāi ūcuanuko chū'urumu David repau'te ja'me pa'inana'me āucuhakuna

Dios va'ena kaka Diopi pojoa'ku chini judío phairipāi tuosi'ere pā mini āiu

repau'te ja'me pa'inare āuku āiasomu.

Dios phairipāichi'a āijū'u chiisi'ere ānisōasomu repau David, chiimu —chiniasomu Jesús repanare.

²⁷ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—Aperumu Dios pāi ūcuanukore p̄aumucujña jo'kaasomu. Chareparo Dios pāire cho'oasomu. Repanare cho'o pi'ni p̄aumucujña jo'kaasomu, p̄aa'ju chini. Pa'ivesache'te jo'kamau pa'ire'oumucujñachi'a jo'kaasomu Repau.

²⁸ Jā'ata'ni chū'uni Dios Raosi'kuni p̄aumucusena cho'ochē'te chū'uto re'omu —chiniasomu repau.

Cu'ajūturu paaku'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 12.9-11; Lc 6.6-11)

3 ¹ Ūcuarumu Jesús judiōpāi chi'ivū'e jo'e kakaasomu. Kaka ñato pāiu ūcuavū'ere cu'ajūturu paaku paniasomu. ² Repavū'e chi'isina pāi Jesure ruā pāiñaasome. “¿Jesús iumucuse p̄aumucusena cu'ajūturu paaku'te vasoja'ū?”, chini ñasome repana. Repauji cho'ouna ña repauni cu'ache i'kañu chini cha'asome repana. ³ Ūcuarumu Jesús cu'ajūturu paaku'te ija'che i'kaasomu:

—Vūni rani pāi chenevū'te nukajū'u —chiniasomu. ⁴ Chini chekunare pāi ija'che i'kaasomu repau:— P̄aumucujñana chekunani re'oja'che

cho'okaito, ¿re'oku? Jā'apāani, ¿cu'ache cho'ore'oku? Ũcuachi'a, ¿chekunare vasore'oku? Jā'apāani, ¿vanisōre'oku repanare? —chiniasomu Jesús. Chiito i'kamaneasome repana.

⁵Jā'ajekuna Jesús repanare pe'ruku ñaasomu. Pāi oimanajejuna rua sumaneasomu repau'te. Ũcuarumu Jesús cu'ajūturu paaku'te jo'e ija'che i'kaasomu:

—Mu'u jūtu sauju'u —chiniasomu. Chikuna sauuna repajūtu teana re'ojajūtu care'osoasomu. ⁶Ũcuarumu fariseopāi Jesupi jā'aja'ñe cho'ouna ña ũcuavv'epi eta mua, Jesure vanisojachere care'vañu chini Herode'te pāi chū'ukū'te chiinana'me chi'i cutuasome.

Pāi rua jainuko Jesure tuhaju chiara ru'tuva chi'isi'ere kuamu

⁷Ũcuarumu Jesús repau neenana'me vū'ejoopo eta chiara ru'tuvana saniasomu. Repau sanisosirumu pāi rua jainuko Galilea cheja cana tuhaasome repau'te. ⁸Chekuna pāi ũcuaja'che repau cho'osi'ere asa rua jainuko tuhaasome repau'te, Judea cheja cana, chekuna Jerusalén vū'ejoopo cana, chekuna Idumea cheja cana, Jordán chiacha chekukā'ko cana, Tiro vū'ejoopo cana, Sidón vū'ejoopo cana. ⁹Ũcuarumu Jesús pāipi jairepanuko pa'iju repauni rua tī'tijuna, “Choovu care'vakaijū'u chū'ure”, chiniasomu repau neenare.

¹⁰Repau pāi jainuko jū'inare vasosi'kujekuna chekuna jū'iva'na repau'te tī'a kueñe ranciasome chēse vajuñu chini. ¹¹Ũcuachi'a vati paana Jesuni ña repau tī'jñeñena ro're puu ñul'iju vjachu'opi cuiju ija'che i'kaasome:

—Dios Mamaku'mu mu'u —chiniasome.

¹²Jā'aja'ñe i'kato, jo'e i'kache ũseasomu Jesús repanare, repau pa'iche'te kuamanea'ju chini.

Jesús Dios chu'o chu'vajanani saora chini docerepanare chēasi'ere kuamu

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³Ũcuarumu Jesús aikūtina mani pa'iu umupāire repau'te unarechi'a soniasomu. Sokuna saniasome repana. ¹⁴Satena Jesús docerepanare chēasomu, repau'te ja'me pa'ijanare, Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau saojanare. ¹⁵Chēa jū'iva'nare vasomasichena'me, vati eto saomasiche chū'u jo'kaasomu Jesús repanare, sani cho'ojū paapu chini. ¹⁶Repau chēa jo'kasina docerepana mamia'me ie: Charo Simonni chēasomu repau. Chēa Jesús repau'te jo'e mami cheke Pedro'te ve'oasomu. ¹⁷Zebedeo mamachi ũcuachi'a Santiagona'me Juanre chēasomu repau. Chēa repanare cheke mami Boanerge'te ve'oasomu repau. “Boanerges” chini “Oku curu chi'iva'na” chiimu. ¹⁸Ũcuaja'che Andrerre, Felipe'te, Bartolomere, Mateo'te, Tomare, chekure Santiago'te Alfeo mamaku'te chēasomu. Tadeo'te ũcuachi'a chēasomu repau. Chekure Simonre ũcuachi'a cananistapāi ja'me pa'iku'te chēasomu repau. ¹⁹Ũcuachi'a Judas Iscariote'te chēasomu repau. Na'a pa'isirumu repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini chekunani isiasomu.

Pāi Jesure, “Vatini paaku si'ache cho'omasimu”, chiisi'ere kuamu

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰Ũcuarumu Jesús repau neenana'me vū'ena kakaasomu. Kaka pa'ina, jainuko pāi jo'e chi'iasome repau'te. Jainuko chi'irena āu āicu'aasomu repau'te

repaŋ neenare ūcuachi'a. ²¹ Ūcuarumu Jesús majapāi repaŋ cho'oku pa'iche'te asa, "Vē'veu cho'osōcosomu repaŋ", chini cuasa saniasome repaŋni chēa tīichejana sañu chini.

²² Ūcuarumu judiōpāi che'chona Jerusalén vū'ejoopo raisina Jesure cu'ache cutuasome.

—Vati chū'uku'te Beelzebu'te, ca'nivu'te paamu Jesús. Ūcuauji cho'okaiuna vati ūcuajanare eto saomasimu repaŋ —chiniasome repaŋ.

²³ Jā'ajañe i'karena asa Jesús repanare soni ija'che i'kaasomu chu'vara chini:

—Vati ai ūcuaja'iu'te, ¿je'se eto saoku? ²⁴ Pāi ūcuate'echeja pa'inapi sāiñechi'a cavani vaiju si'asōjanaa'me. ²⁵ Ūcuachi'a majapāichi'api ūcuate'evū'e pa'inapi sāiñechi'a cavani majapāi sēsosōjanaa'me. ²⁶ Ūcuachi'a vati aipi repaŋ neenaname sāiñechi'a cavato repaŋ chū'uñe si'asōmu.

²⁷ Pāiu rua kokauji repaŋ vū'ere pē'jeto ñaacu'amu repaŋ cu'amajñaruā. Charo repaŋni chēa quēo svotota'ni repaŋ neemajñaruā tutesōre'omu — chiniasomu Jesús repanare.

²⁸ Ūcuarumu Jesús judiōpāi che'chonare jo'e ija'che i'kaasomu:

—Ie chu'o ūcuarepare i'kamū chu'u musanukonare: Dios, pāi cu'ache cho'osi'ena'me cu'ache cutuche si'ache tu'nesōja'mu. Tu'nesi'e jo'e cuasamaneja'mu Repaŋ. ²⁹ Repaŋ Rekocho'te cu'ache cutusi'eta'ni jmamakaruñe cavesuma'ñe cuasaku ro'iche chū'uja'mu Repaŋ. Jā'are ai cuasaku pa'ija'mu Repaŋ —chiniasomu repaŋ.

³⁰ Repana judiōpāi che'chona, "Jesús vatire paamu", chiijuna jā'aja'ñe i'kaasomu repaŋ Jesús repanare.

Jesús puka'ko repaŋ cho'jechiina'me repaŋni ñañu chini saisi'ere kamu

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Ūcuarumu Jesús puka'ko repaŋ cho'jechiina'me ūcuau pa'ivu'ena rani tī'a ve'sena canukaasome. Ve'sere pa'iju chekunapi kaka repaŋ'te soikaapu chini i'kaasome repaŋa. ³² Ūcuarumu pāi Jesuna'me rua jainuko chi'i rūhiso'koro ñu'inapi ija'che i'kaasome repaŋ'te:

—Muja'ko, mūche'uchiina'me mū'ure ku'eju raisina ve'sere pa'ime — chiniasome repaŋa.

³³ Chitena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Kao'a'o chu'u ja'ko? ¿Keejanaa'ñe chu'u cho'jechi'i? —chiniasomu.

³⁴ Chini pāi repaŋ'te chi'i ñu'inani ñaku i'kaasomu repaŋ.

—Inaa'me chu'u ja'koromijana. Ūcuachi'a inaa'me chu'u cho'jechiijana.

³⁵ Dios chū'uñe asa jachama'ñe cho'ona chu'u cho'jechiijanaa'me. Ūcuaja'che chu'u ja'koromijanaa'me repaŋa —chiniasomu Jesús repanare.

Trigo chu'chusi'ere cuasaku kamu Jesús

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 ¹ Ūcuarumu Jesús chiara ru'tuva'te pa'iu jo'e chu'vakuna rua jainuko pāi repaŋ pa'ichejana chi'iasome. Pāipi jairepanuko rani chi'irena choovuna tuni puuasomu repaŋ. Pāita'ni chiara ru'tuva'te paniasome. ² Ūcuarumu Jesús choovute ñu'iu repanani chu'vakū ija'chere cuasaku rua kuaasomu:

³ —Asarepajū'u, musanukona. Pāiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomu. ⁴ Sani tī'a pachu ku'iu chu'chukuna trigocaā te'era'karuā ma'ana

tuã'tuaasomu. Ma'ana tuã'tuauna pī'ava'napi rani ākuesōasome repara'karuã. ⁵Chekura'karuãta'ni cata pa'ichejana cha'o jmakaru pa'ichejana tuã'tuaasomu. Cha'o sē'seruchi'a pa'ichejata'ni na'mi aineasomu repara'karuã. ⁶Na'mi aineesi'eta'ni ūsuuji ruarepa asukuna uu phā'pha jūnisōasomu repasañaruã, chitapi peoku. ⁷Chekura'karuã miu pa'ichejana tuã'tua miuna'me ainee miupi ju'je vēasōuna trigo kūimaneasomu. ⁸Chekura'karuãta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejñana tuã'tuasira'karuãjeku re'oja'che ainee ju'a ñaniasomu. Te'era'karu aineesi'ñu te'echa'chava treintarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'karuã aineesiñuã sesentarepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu. Chekura'ñuruã cienrepara'karuã pa'icha'cha ju'a ñaniasomu —chiniasomu Jesús. ⁹Ūcuarumu Jesús repanare pāi ija'che i'kaasomu:

—Chu'u chu'vache asa chēa cho'onana ūcuauko asa chēajū'u —chiniasomu repau.

Repau cuasaku kuasi'ere te'erūhiñe kuamu Jesús

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Repana pāi sanisosirumu Jesús te'eu pa'iuna repau neenana'me chekuna repau'te chiina repau cuasaku kuasi'e asavesuju te'erūhiñe kuaa'ku chini sēniasaasome repau'te. ¹¹Sētena Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Musaukonani chu'u neenajejuna Diopi ūsemauna Repauchi'a masiche te'erūhiñe kuamu chu'u, asamasia'ju chini. Jā'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Repauchi'a masiche chu'u cuasacheji kuamu chu'u, asanata'ni asavesua'ju chini. ¹²Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repana. Ūcuaja'che asanata'ni asavesujanaa'me repana. Pāi chu'u chu'o asa chēa repana cu'ache cho'ochete ūhasōru Dios repana rekoñōa cu'ache pa'iche tūnosō jo'e cuasamaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

Trigo chu'chusi'ere repau cuasaku kuasi'ere te'erūhiñe kuamu Jesús

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—¿Chu'u cuasaku kuasi'e asavesuche musaukona? Jā'a pa'ito chu'upi jo'e cuasaku kuato, ¿je'se asamasijanaa'ñe musaukona? ¹⁴Ija'chea'me jā'a chu'u cuasaku kuasi'e: Trigo chu'chuna chio si'acachio kul'iju chu'chume. Dios chu'o chu'vana ūcuaja'che chejña si'achejña kul'iju Dios chu'o pāi ūcuaukore chu'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chu'o chu'vache. ¹⁵Trigora'karuã te'era'karuã ma'ana tuãni chejapi ruarepa jujakuna kakama'mu. Trigocaã chu'chusicaã chejapi ruarepa jujakuna kakama'ñeja'ñe pāi te'enare repana rekoñōa Dios chu'o kakama'mu. Asanareta'ni vati aipi ūsemu repanare, Dios chu'o asa chēamaneja'ju chini. ¹⁶Ūcuachi'a cata pa'ichejña tuã'isicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimau na'mi jūnisōomu. Pāi ūcuachi'a te'ena Dios chu'o asa teana pojoju cuasame. ¹⁷Jā'ata'ni repapani Dioni cuasajuna pāipi cu'ache i'kajuna chekurumu repapani cu'ache ti'jñekuna masi cuasamanajeju Dios chu'o repana cuasache na'mi jo'kasōme. ¹⁸⁻¹⁹Ūcuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karuã miuna'me aineemu. Jā'ajekuna miu sūkipi ju'jekuna kūima'ñe jūnisōomu repara'ñuruã. Pāi ūcuachi'a te'ena Dios chu'o asa chēa Repau chu'ñe cho'onata'ni ūhasōme. Repana cho'ochete kurina'me pōsere cheke si'ache ruarepa cuasaju Dios chu'o repana

asa chēa cuasache cavesu ūhasōme. ²⁰ Ūcuachi'a cheja re'ojachejana tuā'tuasicaā re'oja'che ainee re'oja'che kūiñeja'ñe re'oja'che pa'ime pāi. Dios chū'o asa chēa Repau chū'u jo'kasi'e cho'ojū pa'ime. Repana te'ena trigoñū treintarepara'karuā pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuāja'ñe re'oja'che pa'ime repana rekoñoā. Chekuna sesentarepara'karuā pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuāja'ñe na'a rua re'oja'che pa'ime. Chekuna cienrepara'karuā pa'icha'chava ju'a ña'isi'ñuāja'ñe jo'e na'a rua re'oja'che pa'ime Repau chū'uñe cho'ona —chiniasomu Jesús repanare.

Pāiu uotuopu chūo tuoche'te kuamu

(Lc 8.16-18)

²¹ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāiu uotuopu ra chūoni totoroji jao nukoma'mu. Ūcuaja'che kāiko'a vū'evuna nukoma'mu. Jā'aja'ñe cho'oma'ñe uotuopu chūoni umuna tuomu re'oja'che miañe ñoa'ku chini. ²² Diopi ūsekuna pāi Repau chū'o asavesusi'e na'a pa'isirumu peore rūhiñe kuaja'mu Repau, asamasia'ju chini. Ūcuachi'a Repau'chi'a masiche na'a pa'isirumuna peore kuaja'mu Repau. ²³ Chū'u i'kache asa chēa cho'ouana ūcuanuko asa chēajū'u —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Chū'u chū'vache cuasarepaju pa'ijū'u. Musanukona chū'u chū'vache asa chēa jachama'ñe cho'ojū panī chū'upi cho'okaiuna si'arumu na'a rua masina pa'ijanaa'me. Asa jachani vesujanaa'me. ²⁵ Pāi, chū'u chū'vache asa jachamana si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mu chū'u repanare, chū'u chū'vache'te na'a rua masia'ju chini. Jā'ata'ni chekuna chū'u chū'vache asanata'ni masi cuasamapu chū'upi cho'okuna repana jmamakarū masiche cavesusōjanaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

Otera'karuā tāuna aineesi'ere cuasaku kuamu Jesús

²⁶ Ūcuarumu Jesús repanare pāi jo'e chū'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu:

—Dios chū'uñe cho'ona pa'iche ija'chea'me: Pāiu otera'karuā tāasomu. ²⁷ Tā pi'ni ñami kāimu repau. Kāni vūni jo'e cho'ochē cho'omu. Jo'e na'iuna jo'e kāimu repau. Jā'aja'ñe cho'oto si'arumu ñami umucujña repau tāsi'e aineeku pa'imū. Tāsi'e ñoma'ñe aineeñe vesumu repau. ²⁸ Charo repara'ñuruā aineemu. Cho'je repara'ñuruā ju'a ña'imū. Ju'a ñani repara'karuā pa'imū. ²⁹ Pa'iuna tāsi'ku va'tipi repara'ñuruā verisōmu —chiniasomu Jesús repanare.

Mostazara'karuā pa'iche'te cuasaku kuamu Jesús

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Ūcuarumu Jesús repanare pāi jo'e ija'che chū'vaasomu:

—Dios chū'uñe cho'ona, ¿keaja'cheja'che pa'iche? Repana pa'iche'te kuara chini, ¿keaja'chere cuasaku kuaja'che chū'u? ³¹ Ija'chere kuara: Mostazara'karuā rua jmarakaruāa'me. ³² Jā'ata'ni pāipi tāru sūkiñuā ūjañuāpi ka ūjaka pa'iñuā aineeuna pī'ava'na ūcuaka vū'evuāre chū'rujachejñare tuhiju pa'ime —chiniasomu Jesús.

Jesús pāire chū'vaku cuasaku kuasi'ere kuamu

(Mt 13.34-35)

³³ Jesús repanare pāi chū'vaku repana asamasichetū'ka cuasaku kuaasomu.

³⁴ Repanare chū'vaku cheke i'kama'ñe ūcuau cuasachechī'a kuaasomu repau.

Jǎ'ata'ni chekuna pǎi peorumu repau neenare repau kuasi'e te'erúhiñe kuasomú, asamasia'ju chini.

Jesupi chǎ'ũna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kuamu

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Ūcuamucuse na'icuhatona Jesús repau neenare ija'che i'kaasomú:

—Ira chiara chekukǎ'kona jǎnu mai —chiniasomú.

³⁶ Chikuna repanare pǎi jo'ka repau neenapi Jesure choovu pa'iku'te jǎasome. Jǎajuna pǎi chekuna chekuvuǎpi ja'me jǎniasome.

³⁷ Jǎ'ejuna chiara tutaku fa'aku ja'nuku choovu oko timusopi'raasomú.

³⁸ Jǎ'aja'ñe cho'oku pa'ito Jesús choovu tutipu kǎiu paniasomú kǎipuji ũhiu. Choovuji runisocuhakuna ũcuau ũhichejana mua ija'che i'ka uoasome repau'te:

—ǎMasiu, runisocuhame mai! ¿Chukuna'te oima'ku mu'u? —chiniasome.

³⁹ Chitena jñano vuni tutachena'me chiara fa'ache'te ija'che i'kaasomú repau:

—ǎTutachena'me fa'ache cuhajǎ'u! —chiniasomú repau.

Chikuna tutachena'me fa'ache teana ũcuapa'rva cuhaasomú. Jo'e re'oja'ira cuhaasomú chiara. ⁴⁰ Jǎ'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare i'kaasomú.

—¿Je'se pa'iana musanukonare ruarepa vajuchua'ku? Chu'ure masi cuasama'me musanukona —chiniasomú repau.

⁴¹ Chikuna vajuchuju rua cuasaju sǎiñechi'a sǎniasaasome repana.

—¿Keeja'iu'jeku iku jǎ'aja'ñe cho'oku? Iku'pi chǎ'ũna tutasi'e cuhasomú, fa'asi'ejǎ'e ũcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

Gadara cheja cava'ure vati paava'ure Jesús etokaisi'ere kuamu

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 ¹ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me chiara chekukǎ'ko cacheja Gadara chejana jǎni tǎ'a matena pǎiu vatire paaku eta tijñaasomú Jesure. ²⁻³ Repau si'arumu pa'ichejapi pǎi tǎchejñapi etaasomú. Repau'te pǎi chǎañu chiito chǎacu'aasomú. Curnamejǎ'e repau'te vǎecu'aasomú. ⁴ Pǎi repau'te ruarepañoǎ curnameǎpi vǎesi'eta'ni si'arumu cǎ'a jǎjña vǎesi'e tuteso repau'te vǎesimeǎ jmarĩruǎ tutesoasomú repau. Jmamakarujǎ'e chǎacojñomaneasomú repau. Chǎacu'aasomú. ⁵ Si'aumucujña si'añami aikujñana'me pǎi tǎchejñare peore ku'iu cui'ku catapuǎpi meñe asi vaiu paniasomú repau. ⁶ Jesupi Gadara chejana repau pa'ichejana tǎ'auna so'opi ña vatire paaku Jesús nukachejana raniasomú. Vu'vu rani Jesús tǎjñeñena ro're puu ñuniasomú repau. ⁷⁻⁸ Ro're puu ñu'iuana Jesús ija'che i'kaasomú repau'te:

—Vati, ikure eta jo'ka saijǎ'u —chiniasomú repau.

Jǎ'aja'ñe chikuna vatire paaku cui'ku i'kaasomú repau'te:

—Jesús, Cunaumu Pa'iku Dios Mamaku, ¿ǎque raiku mu'u? Dios ñaku'te ie sǎemu chu'u mu'ure: Asi cho'omanejǎ'u chu'ure —chiniasomú repau.

⁹ Chikuna Jesús vatire ija'che i'kaasomú:

—¿ǎquemamiu'u mu'u? —chiniasomú repau'te.

—Chukuna jainuko pa'inajeju, Vati Kuanupu ve'eme —chiniasome vati.

¹⁰ Ūcuarumu vati ruarepañoǎ i'kaasome Jesure— Chukuna'te chekucheja saomanejǎ'u —chiniasome. ¹¹ Ūcuacheja kueñere aikũti caripa'te jo'chasese

kuanupũ āure mu'kajũ āijũ paniasome. ¹² Ūcuarũmu vati Jesure rua i'kaasome— Chukun'a'te etoni jo'chasēse sa'navuā kakache ūsemanejũ'u; kakañũ chũkũna —chiniasome. ¹³ Jā'aja'ñe i'kajũ ruarepa sēejuna Jesupi, “Jau”, chikũna repaña vati eta sani jo'chasēseva'nani kakaasome. Vatipi kakarena jo'chasēseva'na teana ūcuanũko vũ'vu aikũti ũjakũti caripaji chiarana tuātua ru'tu jũnisoasome. Chekurũmu jo'chasēseva'na dos milrepaña pa'icosome.

¹⁴ Jā'aja'ñe cho'rena ña repava'nare kuirasiva'na kuañũ chini vũ'vusoasome vũ'ejoopo canana'me repachejña po'ña canare. Kuarena asa cho'osi'ere ñañũ chini eta saniasome pāi. ¹⁵ Sani Jesús pa'ichejana tĩ'a, vati paasi'kure ñaasome repaña. Kāa peosi'ku churata'ni kāa ju'iu ñuniasomũ repau. Ūcuaja'che vē've cho'osi'kupi rūhiñe cuasakũna ña kũkũsoasome repaña. ¹⁶ Ūcuarũmu vati paasi'kure cho'osi'ena'me jo'chasēse ru'isi'e ñasina chekunani kuaasome. ¹⁷ Kuarena asa pāi Jesure rua i'kaasome,

—Icheja pa'ima'ñe saijũ'u mu'u —chiiju.

¹⁸ Ūcuarũmu Jesús co'ira chini choovũna jo'e tuniasomũ. Co'ipi'rakuna vati paasi'ku repau'te ja'me sasa chini rua sēniasomũ. ¹⁹ Jā'ata'ni Jesús repau'te saiche ūseku ija'che i'kaasomũ:

—Mu'u majapāi pa'ichejana sani mu'ure Dios cho'okaisi'ere kuajũ'u. Dios mu'ure oiũ cho'okaisi'ere kuajaijũ'u repañare —chiniasomũ Jesús repau'te.

²⁰ Jā'aja'ñe i'kauna repau vati paasi'ku vũ'ñajooopā Decápolis cheja cajooopā dierepajooopā ku'iu Jesús repau'te cho'okaisi'ere peore ūcuajooopā canare kuaasomũ repau. Kuaũna pāi asa rua jñanoasome.

Jairo mamakona'me chie ravũ jũ'iko'te Jesús vasosi'ere kuamũ

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús choovũji chiara chekũkākona jo'e jēni co'iasomũ. Jēni tĩ'a chiara ru'tũva'te pa'iuña pāi jainũko chi'iasome repau'te.

²² Reparũmu Jairo judiõpāi chi'ivũ'e chũ'ũku Jesús pa'ichejana ranciasomũ. Rani tĩ'a Jesure ña repau ti'jñeñe ro're pũũ ñuniasomũ repau.

²³ Ro're pũũ ñu'iu Jesure rua sēniasomũ, ija'che i'kaku:

—Chũ'u chiĩva'o jũnisõpi'ramo. Sani repau'te chēa vasokaijũ'u vaju'a'ko —chiniasomũ repau.

²⁴ Chikũna asa Jesús ūcuauña'me saniasomũ. Ūcuaja'che pāi jainũko Jesuna'me saijũ jujo jā'keju saniasome repau'te. ²⁵ Ūcuaja'che romio, docerepaũsurũmu chie ravũ jũ'iko ja'me paniasomo. ²⁶ Ūkochaipāi rua ũko cho'ote'eamo repau'te. Rua ũko si'ache cho'ojuna na'ra rua jũniasomo repao. Ūkore kooko kuri peore repao paasi'e ro'isoasomo repao vaju'a chini. ²⁷ Aperũmu Jesús cho'оче pāi vasoche asasi'kojeko pāi kuanupũ jooopi rani Jesús cho'jepi repau ju'ikāana chēaasomo repao. ²⁸ Ija'che cuasaasomo repao: “Jesús ju'ikāa chēanijē'e vajuja'mo chũ'u”, chiio cuasako chēaasomo repao. ²⁹ Chēaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasoasomũ repau'te. Cuhasoũna repao vajusi'ere cuasaasomo repao. ³⁰ Vajuona Jesús repau repau'te vasosi'e repau rekocho masiku chũri peore repakājñõ ña sēniasomũ repau.

—¿Neepi chũ'u ju'ikāa chēare? —chiniasomũ repau. ³¹ Chikũna repau neena ija'che i'kaasome repau'te:

—Pāiva'na si'acakājñõ tĩ'time mu'ure. Jā'ata'ni, “¿Neepi chũ'ure chēare?”, sēniasomũ mu'u —chiniasome repaña.

³² Chiisi'eta'ni Jesús repau'te chēasi'kore ñara chini si'acakā'jño ñaku paniasomū.

³³ Ñakuna repao jū'isi'ko vajuchuko kurukuruo repao'te vasosi'e masiko rani repau'te ti'jñeñe ro're ñu'io peore kuaasomo repau'te. ³⁴ Kuaona asa Jesús i'kaasomū repao'te.

—Mu'uvva'o, “Iku chū'ure vasoja'mu”, chiio cuasasi'kojeko vajucuhasi'koa'mo mu'u. Sani re'oja'che pa'ijū'u chura —chiniasomū Jesús repao'te.

³⁵ Repau Jesús chuta'a i'katona, pāi Jairo vu'e pa'isina rani i'kaasome Jairo'te.

—Mu'u chīiva'o jūnisōcuhasi'koa'mo. Masiu'te jo'e i'kamanejū'u —chiniasome repa Jairo'te. ³⁶ Repana i'kasie Jesús asa jachaku Jairo'te ija'che i'kaasomū:

—Vajuchūmanejū'u. Mu'upi, “Chū'u chīiva'ore vasokaija'mu Jesús”, chiūu cuasato mu'u chīiva'o vajūja'mo —chiniasomū repau repau'te.

³⁷ I'ka pi'ni Jairo vu'ena saniasomū repau Pedrona'me Santiagona'me Santiago cho'jeu Juan. Pāi chekunare saiche ūseasomū Jesús. ³⁸ Sani judiōpāi chī'ivū'e chū'uku vu'ena tī'a ñato pāi jainuko pa'iju rua asoju otapi oiju cuiju cho'oasome. ³⁹ Ña kaka i'kaasomū repau repa'ne.

—¿Je'se pa'iuna musanukona rua ota oiju rua asoju cho'oche? Jūnisōsiva'oma'mo iko. Rupū kāisiva'oa'mo —chiniasomū repau repa'ne.

⁴⁰ Jā'aja'ñe i'kakuna asa jachaju Jesure pāisoasome repa'ne. Pāisojuna repa'ne ūcuanukore etoasomū repau. Etochu repava'o pa'iruupuna jūnisosiva'o puka'kupāina'me repau'te ja'me pa'inare cuaaku kakaasomū repau. ⁴¹ Kaka Jesús jū'isiva'o jūtuna chēaku i'kaasomū.

—*Talita, cumi* —chiniasomū Jesús repava'ore. (“Talita, cumi” chini “Romichīiva'o, vuni nukajū'u” chiimu tīichū'o.)

⁴² Jā'aja'ñe i'kauna repava'o docerepaūsūrumū pa'iko vajurani teana vuni nuka kuniasomo. Vuni nuka ku'iona repa'ne pāi ña kukūsoasome.

⁴³ Ūcuarumū Jesús repa'ne pāi rua chū'uasomū,

—Iva'ore chū'u vasosi'e chekunare pāi kuamanejū'u —chiūu. Ūcuachi'a repa'ni āure āua'ju chini chū'uasomū repa'ne.

Jesús Nazaret vu'ejoopo pa'isi'ere kuamu

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 ¹ Jā'aja'ñe cho'ocuha ūcuachejapi eta repau pa'irepajoo'pona co'iasomū Jesús, repau neenana'me. ² Co'i pa'iu puaumucuse judiōpāi chī'ivū'ena kaka che'choasomū repau. Che'chokuna pāi asa jñano i'kaasome.

—¿Je'se cho'oku iku repau che'chomasiche che'cheu? ¿Neepi ikure che'chore? ¿Je'se cho'oku iku Diochi'a cho'omasiche cho'oche che'cheu?

³ Ijoopo pa'iku chooko'ña cho'oku'mu iku Jesús. María mamaku'mu. Jā'ana Santiagona'me Josena'me Judana'me Simón majaa'chua'mu iku. Repau cho'jeromi ūcuaja'che ijoopo'te maina'me pa'ime —chiniasome repa'ne.

Jā'aja'ñe cuasanajeju repau i'kache jachaasome repa'ne.

⁴ Ūcuarumū Jesús repa'ne i'kaasomū.

—Dios chū'o kuakaiku ainesijoo'po pa'inana'me repau majapāichi'a repau kuache Dios chū'o asa jachame. Musanukona ūcuaja'che ijoopo chū'u ainesijoo'po pa'ina chū'u kuache Dios chū'o asa jachame —chiniasomū Jesús repa'ne.

⁵Repanapi repauni cuasamaruna Diochi'a cho'omasiche ruarepa cho'o ñomanasomũ Jesús repajoopo pa'irumũ. Pãi jũ'iva'nare te'eva'nare jũjĩnapi chẽa vasoasomũ. ⁶Repana pãi repau'te masi cuasamañere cuasaku jñanoasomũ Jesús. Reparumũ Jesús vũñajooopã kueñe pa'ijooopã ku'iu che'chokũ paniasomũ.

**Dios chũ'ore chũ'vaa'jũ chini repau neenare docerepanare Jesús saosi'ere
kuamũ**

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷Ūcuarumũ Jesús repau neenare docerepanare soni chi'i,

—Musanukona ūcuauko te'eka'chapanachi'a ūcuate'echeja sani chũ'upi cho'okaiuna pãi sa'navuã pa'inare vati peore eto saojanaa'me. ⁸Musanukonapi sani cu'amakarujẽ'e samanejũ'u. Jã'ata'ni musanukona ju'veju ku'ĩñoachi'a saju'u. Aũjẽ'e samanejũ'u. Turu cu'amajñaruã mañajaturujẽ'e samanejũ'u. Kurijẽ'e samanejũ'u. ⁹Cũ'akorophe're ju'ijũ saijũ'u. Kãñajẽ'e samanejũ'u. Kãña sañeju ju'ikãñajẽ'e samañe musanukona ju'ikãñaruãchi'a ju'ijũ ku'ijũ'u — chiniasomũ Jesús repau neenare. ¹⁰Ūcuarumũ Jesús jo'e i'kaasomũ repau neenare.

—Sani ku'ijũ vũ'ejoopo tĩ'ani musanukonare chiina vũ'ere canuka pa'ijũ'u, tiicheja saichetũ'ka. ¹¹Chekurumũ musanukona saicheja pa'inapi musanukonani cuaocuheju Dios chũ'ojẽ'e asacuheto musanukona cũ'akorophe're chũ'isi'ere cha'ore tĩ'to to'jñoju eta saijũ'u, pãipi ña repana cu'ache cho'osi'ere masia'jũ. Dios pãi ūcuaukore chi'i ro'iumucuse tĩ'aru Sodoma vũ'ejoopona'me Gomorra vũ'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñeja'mũ. Jã'ata'ni musanukona chũ'vache asacuhesinare na'a rua cu'ache ti'jñeja'mũ reparumũ. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús repaunare.

¹²Jã'ajañe chũ'uuna Jesús neena sani ku'ijũ pãipi repana cu'ache cho'ochete ũhasoa'jũ chini chũ'vaasome. ¹³Ūcuachi'a vature pãi sa'navuã pa'inare eto saosokaniasome repana. Ūcuachi'a ravũ jũ'inare u'chape'era'kapi jmara'karuji ro've vasoasome repana repaunare pãi.

Juan Pãi Okoro'veku'te vanisosi'ere kuamũ

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Ūcuarumũ Herodes pãi chũ'uku Jesús cho'ochete asaasomũ, Jesús cho'ochete pãi jainuko masiju kuajuna. Jã'ajañere asa ija'che i'kaasomũ repau:

—Juan Pãi Okoro'vesi'ku chũ'upi chũ'uuna chuenisõsi'kupi jũni vajurani pa'icosomũ jã'u. Jã'ajañejekuna Diochi'a cho'omasiche cho'omasicosomũ repau —chiniasomũ.

¹⁵Chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperumũ Dios chũ'o kuasi'kupi Elĩapi jo'e vajurani pa'imũ jã'u — chiniasome repana.

Jo'e chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Aperumũ Dios chũ'o kuasina kuasi'ejache Dios chũ'o kuaku'mũ jã'u — chiniasome repana.

¹⁶Repana i'kasi'e asa Herodes ija'che i'kaasomũ:

—Juancosomũ repau. Aperumũ chũ'upi repau sũjopũ tusosõñe chũ'uuna jũnisõsi'kuta'ni jo'e vajurani pa'icosomũ jã'u —chiniasomũ repau.

¹⁷⁻¹⁸ Apeɾumũ repau Herodes repau cho'jeu Felipe rüjoni Herodíani tua veja paakuna Juan asa, “Muche'u paako'te tua paaku Dios üseche'te cu'ache cho'omu mu'u”, chiiu chu'vasomũ repau'te. Já'aja'ne chu'vakuna Herodes asa pe'rukũ repau'te Juanre chëa cunameji quëo pãi chëavũ'ena sa cuaolu'ju chini chu'vasomũ.

¹⁹⁻²⁰ Já'ajekuna Herodías Juan i'kasi'ere asacuheasomo repau'te. Cuheko Juanre vanisoche chũ'ura chiniasomo repao. Já'ata'ni Herodes üseasomũ. Repau Herodes Juanni vajuchuku ija'che cuasaasomũ: “Repau Juan rua re'okũ'mu. Cu'ache cho'oma'mu repau”, chiiu cuasaasomũ. Ũcuachi'a Juan chu'vache'te asa, “¿Cho'oja'che chu'u? ¿Pãaja'ne?”, chiiu cuasaasomũ repau. Já'ata'ni rua asara chiniasomũ repau. ²¹ Ũcuarumũ Juanre vanisorumũ churata'ni tĩ'asomũ Herodía'te. Herodes repau'te jñaasiumucusejarumujekuna äure äura chini repau'te ja'me chũ'nana'me sôtaopãi chũ'nana'me pa'ipãi Galilea cheja canare soniasomũ. ²² Reparumũ fiesta'te cho'ojuna Herodías mamako repana äu äiruupuna kaka pãi jainuko ñaju'te eta te'eo uja'chiasomo. Já'aja'ne cho'okona ña Herodes rua pojoasomũ repao'te, repauna'me äu äina ücuaja'che. Repaoni pojoku repao'te i'kaasomũ repau.

—Mu'ure uache sëejũ'u chu'ure. Mu'u sëeñe ücuauache isija'mu chu'u mu'ure —chiniasomũ. ²³ Ũcuachi'a repao'te ija'che i'kaasomũ repau:— Chu'u neechejña chu'u chũ'uku pa'ichejña joopojatu'ka isija'mu chu'u mu'ure. Diopi ñakuna ücuarepa chu'o i'kamũ chu'u mu'ure —chiniasomũ repau. ²⁴ Chikuna eta puka'koni sëniasomo repao.

—¿Ûquere repau'te sëeja'ne chu'u? —chiniasomo.

Chikona puka'ko ija'che i'kaasomo:

—Juan Pãi Okoro'veku sïjopu tusoche'te sëejũ'u repau'te —chiniasomo puka'ko.

²⁵ Chikona asa na'mi sani Herodes pa'iruupuna jo'e kaka ija'che i'kaasomo repao repau'te:

—Juan Pãi Okoro'veku sïjopu'te tuso cunare'avana maña teana ra isijũ'u chu'ure —chiniasomo repao.

²⁶ Repao sëeñe'te asauna Herode'te rua sumaneasomũ. Já'ata'ni repau soicojñosina asaju'te, “Ũcuarepare i'kamũ chu'u”, chiisi'kujeku ücuare ra isia'ju chini chũ'vasomũ repau. Pãipi, “Joreu'mu iku”, chiimanea'ju chini, repao sëesi'e üsecuheasomũ repau. ²⁷ Já'aja'nejekuna sôtao'te repav'e pe'jekaiku'te, “Sani Juan sïjopu tusojũ'u”, chiiu chũ'vasomũ repau. ²⁸ Chũ'uuna pãi chëavũ'ena sani Juan sïjopu tusocuha cunare'avana maña ra romichĩoni isiasomũ. Isiuna koo puka'koni jo'e sa isiasomo repao.

²⁹ Ũcuarumũ repau Juan neena pa'isina repau'te vanisosi'ere asa pãi chëavũ'ena sani repava'ure sa täasome.

Pãi cinco milrepanare Jesús äu äusi'ere kuamu

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Já'a cho'o pi'nisirumũ Jesús neena, repau saosina rani repana cho'osi'ena'me repana che'chosi'e peore kuaasome repau'te. ³¹ Reparumũ pãipi jairepanuko repana pa'ichejana rajuna äu äicu'aasomũ repau'te Jesure, repau neenare ücuachi'a. Já'aja'ne cho'ojuna Jesús repau neenare ija'che i'kaasomũ:

—Juna, sañu mai. Pāi peochejana sani jmamakarū puañu —chiniasomū repau. ³² Ūcuarumū Jesús ūcuachejapi repau neenana'me choovu tuni pāi peochejana chiara chekukā'kona jēniasomū. ³³ Jā'ata'ni pāi jainuko vuñajooopā chekujooopā pa'ina Jesuni ña masijū repara chekukā'kona po'opi vu'vu pachu repana jē'ejachejana charo tī'aasome. ³⁴ Chiara chekukā'ko jēni tī'a mani Jesús, repau'te tuhasinare pāi ñaasomū. Repana pāipi Dios chu'o chu'vaju cho'okainani peojū ovejava'na kuiraku'te peova'naja'ñe chuova'na pa'ijuna repanare Jesús ña oniasomū. Repanani oiu Dios chu'o chu'vaasomū repau. ³⁵ Ūcuarumū repau neena na'isocuhakuna repau'te sani ija'che i'kaasome:

—Na'isōcuhamū ie. Icheja vuñajooopājē'e peomū. ³⁶ Jā'ajekuna inare pāi saojū'u kueñe pa'ivuñana ūcuachi'a vuñajooopāna sani āure koo āapū —chiniasome repana.

³⁷ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni Jesús i'kaasomū repanare.

—Musanukonapi āu āujū'u inare —chiniasomū repau.

Chikuna i'kaasome repana repau'te.

—¿Mai kurire're denariore're doscientorepare're sa pā koojani ra āujanaa'ñe chukuna inare? —chiniasome repana.

³⁸ Chitena Jesús i'kaasomū repanare.

—¿Ketorupūā pāpūā paache musanukona? Ñajajijū'u —chiniasomū repau repanare.

Chikuna ñajani rani repau'te ija'che i'kaasome repana:

—Pāpūā, cincorepāpūā, va'iva'na te'eka'chapava'narechi'a paame chukuna —chiniasome. ³⁹ Ūcuarumū Jesús repanare pāi tachavuna te'ekuanuchi'a pua'aju chini chū'uasomū. ⁴⁰ Chū'uuna pāi ūcuanuko te'ekuanuchi'a pua'asome. Chekukuanupūā cienrepāna, chekukuanupūā cincuentarepana pua'asome repana. ⁴¹ Pūū ñu'ijuna pā, cincorepāpūāre va'iva'nare te'eka'chapava'nare mini cājiku cūnaumure ñaku Dioni, “Re'orepamū Ja'ku”, chini repau neenani repa pāre tu'se ĩsiasomū repau, ūcuanukore āua'ju chini. Va'iva'nare ūcuaja'che ĩsiasomū repau, repanani āua'ju chini.

⁴² Pāi ūcuanuko chajiche āniasome repa. ⁴³ Jā'ata'ni repana āijuna cajejaisi'e pāna'me va'i docerepaju'ña sia maña timuasome repana Jesús neena.

⁴⁴ Repa āu āisina pāi chekumū cinco milrepāna na'a jainuko pa'icosome umupāichi'a kuēkueto.

Jesús oko sē'sevuji nuka ku'isi'ere kuamu

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare ija'che i'kaasomū: “Chu'u inare pāi saochetu'ka musanukona choovu tuni chiara chekukā'ko cajoopo Betsaida vu'ejoopona charo jē'eju pa'ijū'u”, chiniasomū. ⁴⁶ Repanare pāi sao pi'nisirumū Jesús aikūtina munisoasomū, te'eu Dioni sēsa chini. ⁴⁷⁻⁴⁸ Jā'a cho'oto ñami repau neena chuta'a chiara joorepapo'te jē'eju paniasome. Repana saichejapi tutapi rache tutakuna ro'acu'aasomū repanare. Ūcuarumū Jesús po'o te'eu pa'ikūji ñatacuhatona repanare ña chiara sē'sevuji nuka ku'iu tuha caraipi'raasomū.

⁴⁹⁻⁵⁰ Jā'aja'ñe raiuna repāna ūcuanuko ña, kukuso vajuchujū ija'che i'kaju rua cuiasome, “jū'isi'kupi reko raimū iku!”, chijū. Jā'aja'ñe i'kajuna Jesús teana ija'che i'kaasomū:

—Jujarekoñoã paajũ'u. Jesua'mũ chũ'u. Vajuchũmanejũ'u —chinasomũ.

⁵¹ Repau Jesús choovũ tukũna tutasi'e cuhasoasomũ. Jã'aja'ñe cho'oũna rua jñanoasome repana. ⁵² Jesús pãpuã cho'osi'e ñasinata'ni repau pa'iche vesuasome repana, repau'te chuta'a masi cuasamanajeju.

Genesaret cheja pa'iva'nare jũ'iva'nare Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 14.34-36)

⁵³ Ũcuarũmu Jesús repau neenana'me chiaraji jëni Genesaret chejana tĩ'aasome. Tĩ'a choovũ juoasome repana. ⁵⁴ Juo maito repacheja pa'ina pãi Jesure teana ña masiasome. ⁵⁵ Jã'ajekũna repana ũcuacheja pa'ivũ'ña ũhinare jũ'iva'nare vũ'vũ mijjani raasome. Repava'nare ra kãikãña ũhinare Jesús ku'ichejũna ũhaasome. ⁵⁶ Repau Jesús vũ'ñajooopã chekũrumũ jmajooruã chekũrumũ ujajooopã chekũrumũ po'ñare ku'iuna pãi jũ'iva'nare repau pa'ichejana ra ma'a ru'tuvaãna ũhaasome. Ra ija'che chiiju sëniasome repana: "Iva'na jũ'iva'na mu'u ju'ikãa pũso juhasirũtu chëseche jo'kajũ'u, chëse vajuu'ju", chiniasome. Ũcuarũmu repana jũ'iva'na repau ju'ikãa chësesina ũcuauko vajuasome.

Pãi rekoñoã cu'ache paache'te i'kamũ Jesús

(Mt 15.1-20)

7 ¹ Ũcuarũmu fariseopãina'me judiõpãi che'chona Jerusalén raisinapi Jesús pa'ichejana saniasome repana. ² Sani tĩ'a ñato Jesús neena te'ena judiõ aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'omarũ masi choamajũjñapi ãu ãniasome. Jã'aja'ñe cho'ojuña fariseopãina'me judiõpãi che'chona ña cu'ache i'kaasome repanare.

³ Repana fariseopãina'me judiõpãi ũcuauko cu'are cuheju repana aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'ona'me. Charo jũjña masi choamaneni ãu ãimanaa'me repana. ⁴ Ũcuachi'a ãu ïsicheja sani rani cuchamaneni ãu ãimanaa'me repana judiõpãi. Cu'are cuheju aperũmu repana aipãi chũ'usi'e chuta'a cho'oju pa'inaa'me repana. Cunaro'ro, cunaroã, cunare'a peore masi sosaju pa'inaa'me repana. Kãiko'ñajatu'ka masi choanaa'me repana, aipãi chũ'usi'ere cho'oju.

⁵ Ũcuarũmu repana fariseopãina'me judiõpãi che'chona Jesure ija'che sëniasome:

—¿Je'se pa'iuna mu'u neena mai aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'oma'ñe? Masi choamajũjñapi ãu ãime repana —chinasome repana.

⁶ Chitena Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Aperũmu Dios chu'o kuasi'ku Isaías musanũkona së'sevuchi'a re'oja'che pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Jã'ana Israel jojovina, "Mu'ũre cuasaju vajuchume chũkũna", chiime chũ'ũre.

Jã'ata'ni repana rekoñoã chũ'ũre cuasamanaa'me repana.

⁷ Ũcuachi'a chũ'ũre cuasaju pojoju cho'ocheja'che së'sevuchi'a peoche cho'onaa'me repana.

Rupũ repana cuasaju chũ'ũnechi'a che'chonajeju chũ'uni cuasamarũ jorenaa'me repana,

chiimũ tocha jo'kaasomũ Isaías. ⁸ Dios chũ'u jo'kasi'ere jachaju cho'omarũ rupũ pãi cuasaju chũ'ũnechi'a cho'oju pa'inaa'me musanũkona.

⁹ Musanũkona aipãi cuasaju chũ'u jo'kasi'ere cho'oũnu chiiju Dios chũ'u jo'kasi'e cho'omanaa'me musanũkona. ¹⁰ Aperũmu Moisés ija'che chũ'u jo'kaasomũ:

Muja'kupāi ña kukuju pa'ijū'u musanukona,
Ūcuachi'a,

Muja'kupāi cu'ache i'kamanejū'u.

Jā'aja'ñe i'kanare vanisōñe pa'imū, cu'ache i'kasi'e ro'i,
chiū chū'u jo'kaasomū. ¹¹⁻¹² Musanukonata'ni chekūnare ija'che
chū'unaa'me: "Mai ja'kupāire ija'che i'kato re'omu: 'Ja'kupāi, musanukonare
īsira'asi'e chū'u paache corban'me. Jā'ajekuna musanukonare kuiracu'amū',
chiito re'omu. Jā'aja'ñe i'kanare puka'kupāi kuirache peomū", chiinaa'me
musanukona. ("Corbán" chini "Diore īsijachea'me" chiimū.) ¹³ Musanukona
Dios chū'u jo'kasi'e jachanajeju jā'aja'ñe chū'ume, pāipi rupū musanukona
cuasaju chū'ñe'te cho'uju paapu chini. Cheke ūcuajamajñaruā cu'ache
cho'uju pa'inaa'me musanukona —chiniasomū Jesús reparare.

¹⁴ Chini Jesús pāi jo'e soni rao ija'che i'kaasomū reparare:

—Chū'u i'kache asa chēa masijū'u musanukona ūcuauko. ¹⁵ Pāi āu āiñeji
repana rekoñōā cu'ache cho'omanaa'me. Repana cu'ache cuasanita'ni cu'ache
cho'ome rekoñōā. ¹⁶ Chū'u i'kache asa chēaana ūcuauko asa chēajū'u —
chiniasomū Jesús reparare.

¹⁷ I'kacuha pāi jo'ka mūa vū'ena kakaasomū Jesús. Kaka pa'ina repau
neena repau chū'vasi'ere asavesuju sēniasome repau'te, masi kuaa'ku chini.
¹⁸⁻¹⁹ Sētena ija'che i'kaasomū repau:

—¿Musanukona ūcuaja'che chū'u i'kasi'e asavesuche? Pāiū āu ūcuauache'te
āni cutapūna mevo jmamakaru paa sējosōmū. Rekocho kakamauna repau
rekocho'ta'ni cu'ache cho'oma'mū —chiniasomū Jesús.

Jā'aja'ñe i'kakū, "Au ūcuauache āire'omu pāi", chiniasomū Jesús.
²⁰ Ūcuarūmū Jesús jo'e ija'che i'kaasomū:

—Pāi cu'ache cho'ona repana rekoñōā cuasache cu'ache cho'ome. Cu'ache
cuasanejeju repana rekoñōā cu'ache paame. ²¹ Pāi te'ena repana rekoñōā
cu'ache cuasaju cu'ache cho'ome. Chekūna romineeju chekūna umūneeju
cu'ache cho'ome. Chekūna pōse ñaasōme. Chekūna pāi vanisōme. ²² Chekūna
repana pa'imanare ja'me kāime. Chekūna, pāi neemajñaruāre tua paauache
ñame. Chekūna ūcuauache cu'ache cho'ome. Chekūna joreme. Chekūna
ūcuauache cu'ache cho'uju jāvoma'ñe si'ache vajuchūache cho'onaa'me.
Chekūnare pāi re'oja'che ti'jñeto pe'rume. Chekūna cu'ache i'kame chekūnare.
Chekūna pāi chekūnare cuheju, "Chū'uchi'a re'oku'mū", chiime. Chekūna
tīiñe cuasame. ²³ Pāi jā'aja'ñe cuasaju cho'onapi cu'ache paame rekoñōā, Diopi
ñato —chiniasomū Jesús.

Judío pekoji Jesure cuasasi'ere kuamū

(Mt 15.21-28)

²⁴ Ūcuarūmū Jesús ūcuachejapi eta Tiro vū'ejoopona'me Sidón vū'ejoopo
pa'ichejana saniasomū. Sani tī'a repacheja pa'ivū'ena kakaasomū repau, kati
te'eu pasa chini. Jā'ata'ni katicu'aasomū repau'te. ²⁵⁻²⁶ Sani tī'auna repacheja
pa'iko Sirofeniciapāio asa repau pa'ivū'ena mūa kaka repau'te ti'jñeñe ro're
pūū ñuniasomo. Ū'io repau'te rua i'kaasomo repao, mamako'te pa'ikūni
vatini eto saokaau chini. ²⁷ Sēeona Jesús i'kaasomū.

—Pāipi chīiva'na āiñe'te āure tua jamuchaire āuto cu'amū. Pāi repana
chīiva'nani charo āu āume —chiniasomū.

²⁸ Chikuna repao i'kaasomo.

—Ūcuarepaa'me jā'a, Pāi Ūcuanukore Paaku. Jā'ata'ni pāi chīiva'na āiju pu'che to'jñosimajñaruāre āime jamuchai —chiniasomo repao.

²⁹ Chikona Jesús jo'e i'kaasomu repao'te.

—Rua masi i'kamo mu'u. Jā'aja'ñe cuasako i'kaona mu'ure re'oja'che cho'okaija'mu chu'u. Mu'u vu'ena co'ijū'u. Mu'u chīiva'o sa'navu pa'isi'ku vati eta sanisōcuhasi'ku'a'mu —chiniasomu Jesús repao'te.

³⁰ Jā'aja'ñe i'kauna vu'e co'i ñato chīiva'o kāiko'are ūhio paniasomo, vatipi aperumu repao'te pa'isi'ku eta sanisouna.

Cājo asamau chu'oj'e cutuma'ne pa'iku'te Jesús vasosi'ere kuamu

³¹ Ūcuarumu Jesús Tiro vu'ejoopo pa'ichejapi sani Sidón vu'ejoopo carani jo'e Decápolis cheja pa'ijooopā carani Galilea chiarana sani t'ī'asomu. ³² Sani pa'ina repau pa'ichejana pāi chekunapi cājo asamau chu'oj'e cutuma'ne pa'iku'te ra, “Ikure chēa vasojū'u”, chiniasome. ³³ Chitena Jesús repau'te jū'iku'te pāi peochejana juha sa repau muoñoāpi jū'iku'te repacājo pa'iche suānicuha repau coopi tutu jū'iku chemeñona noasomu. ³⁴ Jā'aja'ñe cho'ocuha umure ñaku rua chu'e muo jū'iku'te i'kaasomu repau. “¡Efata!”, chiniasomu. (“Efata” chini “Vatajū'u” chiimu hebreo chu'o.)

³⁵ Jā'aja'ñe i'kauna jū'iku cājo ta'pisi'e ūcuaterumu repau chemeño asoma'ne i'kasi'chopi care'ouna asoche cutuasomu repau. ³⁶ Repau'te vasocuha repanare i'kaasomu Jesús. “Chu'u ikure vasosi'e chekunare kuamanejū'u”, chiinu ūseasomu repau. Jā'ata'ni Repauji na'a rua, “Kuamanejū'u”, chiito na'a rua chekunare kuaasome repana. ³⁷ Jesupi jā'aja'ñe cho'ouna repana pāi ña jñano ija'che i'kaasome:

—Jesús rua si'ache re'oja'che cho'oku'mu. Repauji cho'ouna cājo asamanesina chura asame. Ūcuachi'a repauji cho'ouna chu'o cutumanesina chu'o cutume chura —chiniasome repana.

Pāi cuatro milrepanare Jesús āu āusi'ere kuamu

(Mt 15.32-39)

8 ¹ Ūcuarumu pāi jainuko Jesús pa'ichejana sani chi'i pa'ijuna āu si'asoasomu repanare. Jā'ajekuna Jesús repau neenare soni rao ija'che i'kaasomu:

²—Inare pāi repana rasi'e āu āni si'asō āiñejē'e peova'napi chu'una'me choteumucujña pa'ijuna oimu chu'u. ³ Āu āimava'nani repana vu'ñana saoto repana saiju āucuhana phā'phasō ai jūnisōjanaa'me. Te'ena rua so'ñapi rianasome —chiniasomu repau.

⁴ Chikuna repau neena i'kaasome.

—Icheja pāi peochejajeku āu āiñejē'e peomu. ¿Je'se chukuna āu jñaa āujanaa'ne inare pāi? —chiniasome. ⁵ Chitena Jesús ija'che sēniasomu repanare:

—¿Jeturpuā pā paache musanukona? —chiniasomu repau.

Chikuna i'kaasome repana.

—Pāpuā sieterepuā paame chukuna —chiniasome.

⁶ Ūcuarumu Jesús asa pāipi chejana puu'ju chini chū'uasomu. Puurena Jesús repa pāpuā sieterepuāre mini cājiku Dioni, “Re'orepamu”, chini repau

neenare tũse ĩsiũna repana pãĩ ũcuanũkore āuasome repana. ⁷Ũcuachi'a repau neena chiacha va'i te'veanare paajũna Jesũs repava'nare mini cãjiku Dioni, "Re'orepamu", chinasomu. Chini chũ'ñasomu, repau neenapi pãire ũcuanũkore āua'ju chini.

⁸Pãĩ ũcuanũko chajichechi'a āniasome repa. Repana āijũna cajejaisi'e sieterepaju'ña sia maña timuasome repana Jesũs neena. ⁹Repa āu āisina pãĩ chekũrumũ cuatro milrepana pa'icosome, ũmũpãichi'a kuẽkueto. Jã'a cho'o pi'nisirumu Jesũs repanare pãĩ saosoasomu. ¹⁰Saocuha repau neenana'me choovũji tuni Dalmanuta chejana jēniasomu repau.

**Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoa'ku chini fariseopãĩ sēesi'ere
kuamu**

(Mt 12.38-39; Mt 16.1-4; Lc 11.16, 29)

¹¹Ũcuarumu fariseopãĩ Jesũs pa'ichejana rani ke'reasome repau'te. "Dios raomanesi'kua'mu iku", chini cuasanajeju, repaũni cu'ache cho'oũ chini,

—Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chũkũna'te —chinasome repana.

¹²Jã'aja'ñe chitena Jesũs repau rekocho rua suma'ñe pa'iu ija'che i'kaasomu repanare:

—Ina pãĩ chũ're, "Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chũkũna'te", chiime, chũ'u pa'iche'te masiũ chini. Jã'ata'ni cho'o ñomaneja'mu chũ'u repanare. Ũcuarepaa'me jã'a —chinasomu Jesũs.

¹³Chini repanare jo'ka jo'e choovũji tuni chiara chekũkã'kona jēniasomu Jesũs repau neenana'me.

Fariseopãĩ cu'ache che'choche'te kuamu Jesũs

(Mt 16.5-12)

¹⁴Ũcuarumu Jesũs neena chiara jē'eju, "Pã cavesu ranisõsinaa'me mai", chinasome sãĩñechi'a. Pãpu te'epũ paaasome repana choovu. ¹⁵Jã'aja'ñe cuasaju i'kajũna Jesũs repanare ija'che chũ'vaasomu:

—Ñarepaju'ũ. Fariseopãina'me Herodes pã saucheja'chere ñaju che'chemanejũ'u —chinasomu. ¹⁶Chikũna repau neena sãĩñechi'a i'kaasome.

—Maipi pãre ramanerena jã'aja'ñe i'kacosomu iku maire —chinasome repana. ¹⁷Jesũs repana sãĩñechi'a cutuche'te masiku ija'che i'kaasomu:

—¿Je'se pa'ũna musanũkona pã peoche'te cuasaju cutuche? Musanũkona chuta'a masi cuasamarũ asavesũme. Chũ'u che'chosi'e musanũkona rekoñoã chuta'a tĩ'ama'mu. ¹⁸Musanũkona ñakocaã paanata'ni ñama'me. Ũcuachi'a cãjo paanata'ni asama'me. ¿Chũ'u cho'osi'e cuasama'ñe musanũkona? ¹⁹Aperũmu pã cincorepauãchi'a ũmũpãĩ cinco milrepanare āukũna cajejaisi'e, ¿jetopũju'ña sia maña timure musanũkona? —chinasomu Jesũs repanare.

Chikũna,

—Docerepaju'ña sia maña timusinaa'me chũkũna —chinasome repana.

²⁰Chitena Jesũs jo'e i'kaasomu repanare.

—Ũcuachi'a pã sieterepauã pãĩ cuatro milrepanare chũ'u āukũna cajejaisi'e, ¿jetopũju'ña sia maña timure musanũkona? —chinasomu repau repanare.

Chikũna,

—Sieterepajuña sia maña timusinaa'me chukuna —chinasome repana.
²¹ Chitena Jesús jo'e i'kaasomu.

—¿Chuta'a asavesuche musanukona? —chinasomu repau repanare.

Na'ava'uni Betsaida cheja cakuni Jesús vasosi'ere kuamu

²² Ūcuarumu Jesús repau neenana'me Betsaida v'ejoopona mani ti'aasomu. Ti'aua pāi na'ava'uni Jesús pa'ichejana ra rua i'kaasome, repava'uni vasoaku chini. ²³ Sētena Jesús repava'ure v'ejoopo ru'tavana jūtuna chēa juha saasomu. Sa repau ñakocaāna coo tutucuha repau ca'nivuna jūñjapi jaku, “¿Ûquere ñaku mu'ũ?” chinasomu repau. ²⁴ Chikuna ñaku ija'che i'kaasomu: —Pāire ñamu chu'u. Ñaku'teta'ni sūkiñuñja'ñe ñoñe pāi ku'ime —chinasomu repau.

²⁵ Chikuna Jesupi jo'e repau ñakocaāna jauna repau jo'e ñato churata'ni peore re'oja'che ñoasomu. Re'ojañakocaā care'oasomu repau'te. ²⁶ Care'ouna Jesús repau'te v'ena saoku ija'che i'kaasomu:

—V'ejoopo saima'ñe mu'u v'ena rūhiñe saijū'u. Chu'u mu'ure vasosi'e chekunare kuamanejū'u —chinasomu Jesús repau'te.

Pedro, “Dios Raosi'kuamu Jesús”, chiisi'ere kuamu

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Jā'a cho'ocuharumu Jesús repau neenana'me Cesarea de Filipino v'ejoopo kueñe cajoopoāna sani ti'a ku'iu Jesús repau neenare ija'che sēniasomu:

—Pāi chu'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? —chinasomu. ²⁸ Sēkuna ija'che kuaasome repana:

—“Juan, Pāi Okoro'vesi'kucosomu jā'u”, chiime pāi chekuna mu'ure i'kani. Chekuna, “Aperumu pa'isi'ku Elíaa'mu jā'u”, chiime mu'ure. Jo'e chekuna, “Aperumu Dios chu'o kuasi'kupi jūnisōsi'kupi jo'e vajurani pa'imū jā'u”, chiime mu'ure —chinasome repana. ²⁹ Chitena Jesús jo'e ija'che sēniasomu repanare:

—Musanukonajē'e chu'u pa'iche'te cutuni, ¿je'se chiiche? —chinasomu.

Chikuna asa Pedroji ija'che i'kaasomu repau'te:

—Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kuamu mu'u —chinasomu.

³⁰ Ūcuarumu Jesús repau neenare chū'uasomu, repau pa'iche'te chekunani kuamaneajū chini.

Repau chuenisojachere kuamu Jesús

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Ūcuarumu Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Chu'u Dios Raocojñosi'ku rua asi cho'ocojñoja'mu. Ūcuachi'a judío ainana'me judío phairipāi chū'unana'me judío'pāi che'chona chu'uni cuheju vanisōñe chū'ujanaa'me. Vanisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujñana jo'e vajurajiamu chu'u —chinasomu repau repanare. ³² Jā'a Jesús repau neenare te'erūhiñe kuaasomu. Jesupi jā'aja'ñe kuauna asa Pedro repau i'kache'te asacuheku repau'te chekuna pāi peochejana juha sa ija'che i'kaasomu:

—Jā'aja'ñe i'kamanejū'u mu'u —chinasomu. ³³ Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús Pedro i'kache'te asacuheku repau neenani churi ñaku ija'che i'kaasomu repau'te:

—Vati ai cuasacheja'che cuasakujeku chu'ure ja'me pa'ima'ne saijũ'u mu'u. Pãi Dios cuasacheja'che cuasamanaame. Mu'u ũcuaja'che Dios cuasacheja'che cuasama'kua'mu —chinasomu repau.

³⁴ Ũcuarumu Jesús repau neenare pãi chekũnana'me soni rao i'kaasomu.

—Musanũkonapi chu'u neena pañu chini musanũkonare cho'ouache ũhasõ chu'u chũ'uñe'te si'aumucujña cho'ouja pa'ijũ'u. Chu'ure cuasanajejuna chu'ure cho'ucheja'che vanisõñu chiijanaa'me pãi musanũkonare. Pãi musanũkonare jã'aja'ne cho'oñu chiiche asanjẽ'e chu'ure cuasache ũhasõmanejũ'u.

³⁵ Chuenisõñe'te vajuchũju repana asa chẽasi'ere Dios chu'ore ũhasõni repana jũnisõsirumu vati toana sani uujanaa'me. Jã'ata'ni, “Pãi chũkuna'te vanisõñu chiitojẽ'e Jesure ũcua cuasaju Dios chu'o chu'vajanaa'me chũkuna”, chiisina repana jũnisõsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ³⁶⁻³⁷ Pãi cu'amajñaruã si'ache paanapi chu'ure cuasamaneni, repana jũnisõsirumu vati toana sani ũcuana paacheji ro'i eta Dios pa'ichejana saicu'amu. ³⁸ Pãi chu'ure cuasanata'ni chekũnani irumu pa'iju cu'ache cho'onani vajuchũju, “Jesure cuasamanaa'me chũkuna. Ũcuachi'a Repau chu'ojẽ'e vesunaa'me chũkuna”, chiime masinata'ni. Jã'aja'ne i'kasinare rua cu'ache ti'jñeja'mu, na'a pa'isirumu chu'u, Dios Raosi'ku, cunaumu muisi'kupi chejana jo'e cajerumu. Reparumu chu'u Ja'ku Dios ko'sija'icheja'che ko'sija'iu cajeja'mu chu'u Ja'ku neena ángelena'me. Caje jã'aja'ne i'kasinare chu'u ũcuaja'che, “Inare pãi vesumu chu'u”, chiija'mu —chinasomu.

9 ¹ Ũcuarumu Jesús repañare pãi jo'e i'kaasomu.

—Musanũkona icheja chu'ure ja'me pa'ina chuta'a jũnisõma'ne pa'irumuna chu'u Dios Raosi'kupi pãire masi chũ'ũkuna ñajanaa'me. Ũcuarepaame jã'a —chinasomu.

Rua ko'sija'iu Jesús carũhisi'ere kuamu

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Seirepaumucujña pa'isirumuna Jesús aikũti rua umu nukakũtina muũu Pedro'te Santiago'te Juanre jã'anarechi'a mũaasomu. Mũni pa'iju Jesús tiũja'iu carũnisoasomu. ³ Repau ju'ikãña ũcuaja'che rua pokosijakãña carũnisoasomu. Pãi kãña choanare te'eu'terejẽ'e rua choatojẽ'e repau kãñaja'ne pojakãña choacu'amu.

⁴ Ũcuarumu Jesús neena ñato aperumu pa'isina Moisenaa'me Elías Jesunaa'me pa'iju chu'ore cutuju paniasome. ⁵ Jã'aja'ne pa'ijuna ña Pedroji Jesure i'kaasomu.

—Masiu, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Vu'ñaruã chotevu'ñaruã cho'okañu chiime chũkuna, mu'u vu'eruna'me Moisés vu'eruna'me Elías vu'eru —chinasomu Pedro repau'te.

⁶ Repana Jesús neena kũkusoju masi cuasavesũku Pedroji jã'aja'ne i'kaasomu Jesure.

⁷ Ũcuarumu repaña nukachejana pikopi caje ta'pisouna piko sa'navuji chu'o i'kache asoasomu repañare.

—Iku chu'u chĩ chu'u oiũ paaku'mu. Repau chu'ore asaju pa'ijũ'u musanũkona —chiiche'te asaasome.

⁸ Ũcuarumu repaña teana si'acakã'jño ñato Jesús te'eu nukasomu; chekuna te'ejẽ'e peoasome.

⁹ Repaña aikũti cajerumu Jesús ija'che i'kaasomu repañare: “Diopi ñokuna musanũkona irumu ñasi'e chu'u Dios Raosi'ku jũnisõ vajuraisirumujatu'ka chekũnare te'eu'terejẽ'e kuamanejũ'u”, chinasomu repau.

¹⁰ “Kuamanejũ’u”, chiisi’ejekuna kuama’ne pa’ijũ repanachi’a masijũ paniasome. Jã’ata’ni repau, “Jũnisõ jo’e vajurajja’mũ”, chiisi’ere masi asavesũju, “¿Je’se chiikũ jã’a?” chijũ sãĩnechi’a cutuju paniasome repaña.

¹¹ Reparũmu Jesure ija’che sēniasome repaña:

—¿Je’se pa’iũna maire judiõpãĩ che’chona, “Dios raoja’mũ chiicojñokũ chuta’a raimarũmu Elfapi charo rajja’mũ”, chijũ che’choche? —chiniasome.

¹² Chitena Jesús i’kaasomũ.

—Repaña che’choche ũcuarepaa’mẽ. Elíaa’mũ charo rani peore si’ache mamare care’vajau. Dios chũ’o aperũmu tocha jo’kasi’e chũ’u Repau Raosi’kũ pa’ijachere kuaku ija’che chiimũ:

Dios Raojaũre pãĩ cuheju cu’ache cho’ojanaa’mẽ, chiimũ. ¹³ Jã’ata’ni chũ’u musanũkonare Elías ranichasi’kua’mũ chiimũ. Rani pa’iũna pãĩ repañare uache cu’ache cho’osinaa’mẽ repau’te. Jã’aja’ne kuamu Dios chũ’o aperũmu tocha jo’kasi’e. Repau’te cho’osi’ejã’che cu’ache cho’ojanaa’mẽ pãĩ chũ’ure Dios Raosi’kũre —chiniasomũ Jesús.

Chĩiva’ũre vatiŕe paava’ũni Jesús vasosi’ere kuamu

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ ũcuarũmu repaña Jesuna’mẽ aikũti muisina repau neena mũĩmanesina nukachejana caje tĩ’aasome. Caje tĩ’a ñato pãĩ jainũko paniasome. ũcuachi’a judiõpãĩ che’chona te’ena paniasome. Pa’ijũ Jesús neenani ke’reju paniasome repaña. ¹⁵ ũcuarũmu repaña pãĩ ũcuanũko Jesure ña kũkũ vũ’vũasome repaũni pojoũ chini. ¹⁶ ũcuarũmu Jesús repañare pãĩ ija’che sēniasomũ:

—Chũ’u neenare, ¿ũquere cutuche musanũkona? —chiniasomũ.

¹⁷ Chikũna repañare pãĩ ja’mẽ pa’ikũji Jesure i’kaasomũ.

—Masĩu, chũ’u chĩiva’ũre mũ’ũni ramũ chũ’u. Vatiŕe chũ’o cutuche ũsekũni paamũ iva’ũ. ¹⁸ Vatiŕi si’arũmu chēa paakũna iva’ũ chejana tãni vē’vẽ curukũ coo rũa raokũ cõjire asoche ãiu ca’nivũ jũjau quẽkemũ. Iva’ũre ra mũ’ũ neenani i’kasi’kua’mũ chũ’u, vatini eto saokaarũ chini. Jã’ata’ni eto saovesusinaa’mẽ repaña —chiniasomũ.

¹⁹ Chikũna Jesús i’kaasomũ repau’te.

—Musanũkona pãĩ irũmu cana chũ’ure masi cuasama’mẽ. ¿Keekerũmu musanũkona tĩĩne cuasache ñaku pa’iche chũ’u? —Jã’aja’ne i’ka pi’ni— Ichejana rajũ’ũ mũ’ũ chĩiva’ũre —chiniasomũ repau.

²⁰ Chikũna Jesuni chĩiva’ũre raasome repaña. Rarena vati Jesuni ña cho’okũna chĩiva’ũ rũa kurukurukũ chejana jũni tãni po’nuũ ku’iũ chũ’opo rũa coo raosomũ repava’ũ.

²¹ Jã’aja’ne cho’okũna ña Jesús chĩiva’ũ pũka’kũre ija’che sēniasomũ:

—¿Keekerũmu ikũ vatiŕe paaku? —chiniasomũ.

Chikũna pũka’kũ i’kaasomũ repau’te.

—Chĩirũmũna paava’ua’mũ. ²² Vatiŕi iva’ũni vanisõra chini chēa paaku chũ’ukũna chekurũmu toana tãiu chekurũmu chiachana tãikũ’mũ iva’ũ. Mũ’ũpi cho’omasini chũkũna’te oiu cho’okajjũ’ũ —chiniasomũ. ²³ Chikũna Jesús i’kaasomũ repau’te.

—Mũ’ũ chũ’ure cuasato vasokajja’mũ chũ’u ikũre. Pãĩ chũ’ure cuasanare peore cho’okaimũ Dios repañare —chiniasomũ. ²⁴ Jã’aja’ne chikũna vatiŕe paaku pũka’kũ ũjachũ’opi cuikũ i’kaasomũ.

—Mu'ure cuasamu chu'u. Jā'ata'ni chuta'a cuasache karamu. Cho'okaijū'u chu'ure. Chu'u rekocho mu'ure na'a rua cuasara chiimu chu'u —chinasomu repau. ²⁵ Ūcuarumu Jesús repau nukachejana pāipi jainuko chi'ijuna vatire cho'oche ūseku ija'che i'kaasomu:

—Vati, mu'ure chū'umu chu'u, chu'o cutuūseku cājo asache ūseku'te. Chiiva'ure jo'ka eta saijū'u. Ai sani jo'e rani kakamanejū'u mu'u repava'ure —chinasomu Jesús repau'te vatire.

²⁶ Jesu pi jā'aja'ne chū'ūna vati rua cuiku repauni cho'okuna rua kurukuruasomu. Vatipi jā'aja'ne cho'ocuha repau'te eta sanisouna jūnisosiva'uja'iu űokuna űa repana pāi jainuko, “Jūnisōcuhasiva'ua'mu iva'u”, chiniasome. ²⁷ Chiisi'eta'ni Jesús repau jūtuna chēa vuo nukoasomu repau'te vatire paasi'kure.

²⁸ Jā'aja'ne cho'ocuha Jesús vū'ena kaka pa'iuna repau neena repau'te te'eu'te sēniasasome.

—¿Je'se pa'iuna chukuna'te vatire eto saocu'au? —chinasome.

²⁹ Chitena i'kaasomu repau.

—Vati ikure chiiva'ure pa'isi'kujanare Diore cuasaju āu āima'ne Repau'te rua sēnarechi'a eto saore'omu —chinasomu Jesús repa'ne.

Repau chuenisojachere jo'e kuamu Jesús

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me jā'achejapi sani Galilea cheja canukama'ne ku'iju paniasome. Repau neenare che'chora chini Jesús repana saijacheja chekunare kuama'ne saiū ija'che che'choasomu repa'ne: “Chu'ure Dios Raosi'kure kuhena pāi cu'ache cho'oa'ju chini chēa chekunani jo'kajanaa'me. Jo'karena chu'ure vanisōjanaa'me repana pāi. Vanisō tācojnos'i'kuta'ni choteumucujū'ana jo'e vajuraija'mu chu'u”, chiū che'choasomu repau repa'ne. ³² Jā'ata'ni repau i'kache asavesuasome repana. Asavesunata'ni repau'te Jesure sēevajuchuasome repana.

Jesús neena, “¿Neepe mai na'a rua masiche?”, chiisi'ere kuamu

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me sani Capernaum vū'ejoopo tī'a vū'ena kakaasome repana. Kakasirumu Jesús ija'che sēniasomu repa'ne:

—Mai icheja rairumu, ¿ūquere cuture musanukona? —chinasomu repau repa'ne.

³⁴ Chiitota'ni kuavajuchūju i'kamaneasome repana repau'te. Repana rairumu ija'che sāinechi'a cutuasome repana: “Mai icheja pa'ina, ¿neepi na'a rua masiche?”, chiiju paniasome. ³⁵ Ūcuarumu Jesús puū űū'iu repau neenare docerepanare soni rao ija'che i'kaasomu repa'ne:

—Pāiu chekunare chū'ura chini aperumu chū'uma'ku pa'icheja'che pa'iu chekunare cho'okaiū paau. Jā'aja'ne cho'oni, “Rua vesumu chu'u”, chini chekunani cho'okaiū che'chesōna chekunare chū'ure'oja'mu repau'te —chinasomu repau. ³⁶ Ūcuarumu Jesús chiiva'ure juha ra, repana pāi chenevūna nuko repava'ure mini cajoku ija'che i'kaasomu repau neenare:

³⁷—Pāi chu'ure masi cuasana chiiva'nare ikujava'nare pojona chu'ure űcuaja'che pojome. Pāi chu'ure pojona chu'urechi'a pojoma'me. Chu'ure Raosi'kure űcuaja'che pojome repana —chinasomu repau.

Maire cu'ache cho'omana pojoju re'oja'che cho'okaime maire

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Ūcuarumu Juan Jesure ija'che i'kaasomu:

—Masu, chekure pa'ite pa'i sa'navua pa'inare vati eto saoku'te nasinaa'me chukuna. “Jesupi chu'ukuna cho'omu chu'u”, chiniasomu repau vati eto saoni. Jā'aja'ne cho'ona na, useju repau'te i'kasinaa'me chukuna, maire ja'me cho'okaima'kujekuna —chiniasomu repau.

³⁹ Chikuna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Jā'aja'ne cho'onare usemanejū'u. Pāi Diochi'a cho'omasiche cho'oni, “Jesupi chu'ukuna cho'omu chu'u”, chiime. Jā'aja'ne cho'ojū i'kana chu'ure cu'ache i'kama'me. ⁴⁰ Pāi maire cuhemana maire ja'me cho'okainaa'me. ⁴¹ Ūcuachi'a pāi ūcuauakujū musanukonare chu'u neenare, “Inare Cristo neenajuna re'oja'che cho'okaimu chu'u”, chini re'oja'che cho'okai'oko te'ero'roruchi'a ūkuatojē'e Diopi ro'ija'mu repau'te. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús repau'te.

Pāi rūhi'ne cuasamana cu'ache cho'och'e'te kuamu

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Ūcuarumu Jesús Juanre jo'e i'kaasomu.

—Chīiva'na cuasacheja'che chu'ure cuasakuni te'eu'te cu'ache chu'vaku'te pāipi ija'che cho'oto na'a re'ora'amu: Repau chuta'a chu'u neeva'ure cu'ache chu'vamarumuna toacunapūji rua ujarūji pāipi repau cavuna jepo vee chiarana tō ruoru na'a re'ora'amu repau'te. Jā'aja'ne cho'oma'to ūcu pa'iu chu'u neeva'ure cu'ache chu'vauna Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'ire chu'uto na'a rua cu'ache pa'ija'mu repau'te. ⁴³ Mu'u jūtupi chekuni cu'ache cho'oni tusosōjū'u repajūtu. Na'a re'omu te'ejūtu paakūji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jūtūre jā'aja'ne cho'omaneni peore paakuta'ni ūcu jūtupi jo'e cu'ache cho'osi'kujeku vati toana chachocu'atoana sani uuku pa'ija'mu mu'u. Na'a cu'amu jā'a. ⁴⁴ Repacheja saisinare ca'nivua āina peko jūnisōma'ne āiju pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ne uuku pa'itooa'me. ⁴⁵ Ūcuaja'che mu'u cū'apūji chekuni cu'ache cho'oni tusosōjū'u repacū'apu. Na'a re'omu te'ecū'apu paakūji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jā'aja'ne cho'omaneni peore paakuta'ni ūcu cū'apūji jo'e cu'ache cho'osi'kujeku vati toana chachocu'atoana sani uuku pa'ija'mu mu'u. Na'a cu'amu jā'a. ⁴⁶ Repacheja saisinare ca'nivua āina peko jūnisōma'ne āiju pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ne uuku pa'iku'mu. ⁴⁷ Ūcuaja'che mu'u űakovaji űaku cu'ache cho'oni űakova'te rutasōjū'u. Na'a re'omu te'eűakova paakūji Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ito. Jā'aja'ne cho'omaneni űakocaā peore paakuta'ni ūcuauakovaji űaku cu'ache cho'osi'kujeku vati toana sani uuku pa'ija'mu mu'u. Na'a cu'amu jā'a. ⁴⁸ Repacheja saisinare ca'nivua āina peko jūnisōma'ne āiju pa'inaa'me. Ūcuachi'a repa toa chachama'ne ai uuku pa'iku'mu.

⁴⁹ Aperumu Dioni pojoju pāi va'iva'nare vani isiasome. Repava'nare vani űhapi chu'chuasome. Ūha chu'churu na'a re'omu jā'a. Dios ūcuaja'che űha chu'chucheja'che Repau'te cuasanani pa'ivesache ti'jűeto te'eñoā usema'mu. Jā'ajekuna na'a rua re'oja'che pa'imasijanaa'me repa. ⁵⁰ Ūha sāija'iu rua re'omu. Jā'ata'ni űhapi sāija'űepi si'asōru, űje'se cho'ojanaa'ne pāi, űhapi

sāijaaŋ chini? Jo'e sāija'ñe cho'ocu'amũ repa. Ūcuaja'che musanukona re'oja'che pa'ijũ chekunare pojoto re'omu. Re'oja'che cho'оче'te jo'kasōni ūha sāija'imaũ cu'acheja'che cu'ame —chiniasomu repau.

Rūjoromi sējoma'ñe paache'te chũvamũ Jesús

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 ¹Ūcuarũmu Jesús Capernaum vũ'ejoopo pa'isi'kupi Judea chejana saiu Jordán chiacha ūsuũ muikā'kona jēni tī'aasomu. Tī'auna pāi repau'te jo'e chi'irena si'arũmu pāi che'chokujeku jo'e che'choasomu repanare.

²Ūcuarũmu fariseopāi te'ena Jesús pa'ichejana sani ija'che i'kaju sēniasome repau'te, tīiñe i'kauna repaũni chēa cu'ache cho'oũu chini:

—¿Pāiũni repau rūjore sējouato sējore'oku? —chiniasome repana. ³Chitena Jesús ija'che i'kaasomu:

—Aperũmu pa'isi'ku Moisés, žũquere musanukonare chũ'uku tocha jo'kau? —chiniasomu. ⁴Chikũna i'kaasome repana.

—Aperũmu Moisés ija'che chũ'u jo'kaasomu:

Pāiũ repau rūjore paacuheku sējora chiiku

charo repao'te sējojañere kuaku utija'ovana tocha pi'ni ūcuaoi ñisia'ku, repao chekunare ñojaja'ova.

Jā'aja'ñe cho'ocuha sējore'omu repao'te,

chiiũ chũ'u jo'kaasomu —chiniasome repana. ⁵Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Musanukonapi cu'ache cho'оче'te jo'kacuheju ūcuauache cho'oũu chiijuna jā'aja'ñe chũ'u jo'kaasomu Moisés. ⁶Aperũmu Dios peore cho'orũmu pāi cho'oku mũmũna'me romio'te cho'oasomu. ⁷Jā'ajekũna mũmũ repau puka'kupāi ja'me pa'isi'e jo'kasō rūjona'me pa'imũ. ⁸Jā'aja'ñe cho'o ūcuate'euja'che pa'ime repana. Mũmũ rūjona'me te'eka'chapana pa'ime. Jā'ata'ni ūcuate'euja'che pa'ime repana. ⁹Jā'ajekũna pāiũji Dios jā'aja'ñe paapu chini jo'kasi'ere jachaku rūjoni sējosōni cu'ache cho'omu —chiniasomu repau.

¹⁰Na'a pani Jesús neena vũ'ere pa'ijũ jo'e rūjoromi sējoñe'te sēniasome repau'te. ¹¹Sētena Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Pāiũ repau rūjore paacuheku sējo, chekoni vejani Dios ūseche'te cho'oku charo paasi'kore cu'ache cho'omu. ¹²Ūcuaja'che romio repao ūjũre sējo chekũni vejani Dios ūseche'te cho'oko charo pa'isi'kũre cu'ache cho'omo —chiniasomu Jesús repanare.

Chīiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kũamũ

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Ūcuarũmu pāi Jesús pa'ichejana repana chīiva'nare raasome, repauji chēse pojoa'ku chini. Jā'aja'ñe rajuna ña repau neena ūsepi'raasome repanare.

¹⁴Ūsepi'rajuna ña Jesús pe'ruku i'kaasomu repanare.

—Chīiva'nare chũ'ũre raiũsemanejũ'ũ musanukona, chũ'ũni raapu. Iva'na chīiva'naja'ñe pa'ijũ chũ'ũre masi cuasanapi Dios chũ'o asa chēajanaa'me.

¹⁵Jā'ata'ni iva'na chīiva'na chũ'ũre masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chũ'o asa chēamanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús repau neenare.

¹⁶Chini Jesús repanare chīiva'nare sũ'kaku jũjñapi chēseku Dioni re'oja'chere sēekanasomu.

Pösuu kuriu Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kuamū

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷Ūcuarūmū Jesús jo'e ku'ūna pāiu kuriu repau'te vu'vu rani ro're űiu'iu ija'che sēniasomū:

—Masiu, re'oku'mū mu'u. Dios pa'ichejana sasa chiimū chu'u. ¿Je'se cho'oja'che chu'u? —chiniasomū.

¹⁸Chikūna Jesús i'kaasomū repau'te.

—¿Je'se cuasa, “Re'oku'mū mu'u”, chiiku mu'u chu'ure? Diochi'aa'mū Re'oku. Cheku pāiu re'oku peomu. ¹⁹Aperūmū Dios chū'u jo'kasi'e masicosomū mu'u. Ija'che kuamū:

Musanukona umupāi romi paana chekunare romi ja'me kāimanejū'u.

Ūcuaja'che romi umu pa'ina chekunare umupāi ja'me kāimanejū'u.

Ūcuachi'a pāi vanisōmanejū'u.

Chekūna nee űaamanejū'u.

Chekūna pa'iche'te űa kuani joremanejū'u.

Repana neere tua paara chini chekunare joremanejū'u.

Ūcuaja'che muja'kupāi űa, kukujū'u,

chiimū Dios chū'u jo'kasi'e —chiniasomū Jesús repau'te.

²⁰Chikūna repau kuriu jo'e i'kaasomū.

—Masiu, chiirūmupi irumujatu'ka Dios chū'u jo'kasi'e peore cho'oku pa'iku'mū chu'u —chiniasomū repau.

²¹Jā'aja'ñe i'kauna Jesús űa repau'te rua oiū i'kaasomū.

—Ūcuarepa cho'oku'teta'ni karamū mu'ure. Mu'u paache cu'amajñaruāre peore isisō, kuri koo chūova'na pa'iva'nani rupū isijū'u. Isisōjani rani chu'ūna'me ku'iu chu'u chū'ūñe'te cho'oku pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mū mu'u —chiniasomū Jesús repau'te.

²²Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa kurineekujeku isiuamauna rua sumava'u sanisoasomū repau.

²³Jo'ka sakūna Jesús si'ache repakā'jño űa repau neenare ija'che i'kaasomū:

—Pāi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saivesamū —chiniasomū Jesús repanare.

²⁴Repau i'kache asa jñanoasome repau neena. Jñanorena Jesús jo'e i'kaasomū repanare.

—Pāi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saivesamū, “Rua kuri paaku cheke chiima'mū chu'u. Diore chiima'mū chu'u”, chiiju cuasanajejūna —chiniasomū repau.— ²⁵Camellova'ure miuñakarū cojerū kaka etajaicu'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'ajamū, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chiniasomū Jesús repanare.

²⁶Jā'aja'ñe i'kauna asa jñano Jesús neena sāiñechi'a ija'che i'kaasome: “Jā'a pa'ito, ¿je'se pa'inani Dios pa'icheja saire'oja'u?”, chiniasome repana.

²⁷Chitena Jesús repanare űaku ija'che i'kaasomū:

—Maichi'a te'ena cuasajūna Dios pa'icheja saicu'amū maire pāi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mū —chiniasomū.

²⁸Chikūna Pedro i'kaasomū.

—Chukūna mu'ūna'me pañu chini chukūna paasimajñaruā peore jo'kasō rani mu'ūna'me ku'ime —chiniasomū.

29-30 Chikuna Jesús i'kaasomu repanare.

—Pāiu ūcuauaku chu'ure cuasaku Dios chu'ore sani chu'vaku pasa chiiku chekurumu repau vu'ere jo'kasōmu. Chekurumu repau majaa'chupāire jo'kasōmu. Chekurumu majaa'choromire jo'kasōmu. Chekurumu repau cho'jechiire jo'ka sōmu. Chekurumu repau puka'kupāire jo'kasōmu. Chekurumu rājo ni jo'kasōmu. Chekurumu repau chiire jo'kasōmu. Chekurumu chejñ a repau paachejñare jo'kasōni repau aperumu paasimajñaruā vu'ña, a'chupāi, a'choromi, cho'jechii, ja'koromi, mamachii, chejña jo'e na'a rua jñaa'amu repau. Ūcuachi'a Dioni cuasaku cu'ache cho'ocojñokuta'ni ūhasōmaneni jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mu. 31 Pāi te'ena kuriu repau nee jo'kacuhesi'ēja'che repana neere jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiicojñome. Chu'u chū'ñe'te cho'ojū repana paache jo'kasōnareta'ni chekuna ña cu'ache i'kame. Jā'ata'ni Dios na'a pa'isirumu repana paache'te jo'kacuheju karama'ñe paaju chekunare, “Re'oja'che pa'ime ina”, chiicojñosinare, “Cu'ache pa'inaa'me ina”, chiija'mu. Chu'u chū'ñe'te cho'ojū repana paache jo'kasō chekunare cu'ache i'kacojñosinareta'ni, “Re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiija'mu Dios. Ūcuarepaa'me jā'a —chinasomu Jesús.

Jesús repau chuenisojachere jo'e kuamu

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Ūcuarumu Jesús repau neenana'me Jerusalén vu'ejoopona maiu charoji maniasomu. Repau neena vajuchuju cho'jepi maniasome. Reparumu Jesús repau neenare docerepanare soni repau'te cho'ojache kuaasomu. 33 Kuaku ija'che i'kaasomu repau:

—Mai Jerusalén vu'ejoopo maiñe masime musanukona. Ūcuachejana chu'ure Dios Raosi'kure pāipi chēa judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chonani sa jo'kajanaa'me. Ūcuanapi chu'ure vanisōjañe chū'u judiō peonani jo'kajanaa'me, repnapī chū'un i cu'ache cho'oa'ju chini. 34 Jo'karena repana chu'ure pāisojanaa'me. Ūcuachi'a chū'uni coo tutuju su'isue pi'ni kurususē'verona jē'jo vēasōjanaa'me repana chu'ure. Jā'aja'ñe cho'ocojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajurajja'mu chu'u —chinasomu Jesús repau neenare.

Santiagoa'me Juan re'oja'che cho'okaaui chini Jesure sēsi'ere kuamu

(Mt 20.20-28)

35 Ūcuarumu Zebedeo mamachii Santiagona'me Juan Jesure kueñe tī'a i'kaasome.

—Masiu, chukuna'te mu'upi re'oja'che cho'okaaui chini sēñu chiime chukuna —chinasome repana. 36 Chitena i'kaasomu repau.

—¿Ëquere chu'u musanukonare cho'okaija'che? —chinasomu. 37 Chikuna i'kaasome repana.

—Mu'upi ija'che jo'kaa'ku chiime chukuna: Muja'kuna'me mu'u chū'urumu chukuna te'eu mu'u uja'jūtu cakā'kona puu, chekupi mu'u kā'kojūtu cakā'kona puu ñu'iju ja'me chū'uju pañu chiime chukuna —chinasome repana. 38 Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Musanukona vesuju jā'aja'ñe sēeme. Pāi chu'ure cho'ojacheja'che musanukonare vanisōñu chiito, ¿cuhemanajanaa'ñe musanukona?

—chinasomũ repaũ. ³⁹Chikũna repana Zebedeo mamachĩi i'kaasome repaũ'te.

—Jũju, cuhemanejanaa'me chukũna —chinasome.

Chitena Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Chu'ũre cho'очеja'che cu'ache cho'ocojñorepajanaa'me musanũkona. ⁴⁰Jā'ata'ni chu'ũre repakā'jño pa'iche pũujanare chũ'ucu'amu chu'ũre. Chu'u Ja'ku apereparumũ isija'mũ chu'u chiicojñosinarech'i'a jo'kaja'mũ Repaũ repa —chinasomũ.

⁴¹Zebedeo mamachĩipi jā'aja'ñe sētena asa Jesús neena chekũna pe'ruasome repanare. ⁴²Pe'rujũna Jesús repanare soni rao i'kaasomũ.

—Iere masicosome musanũkona: Icheja cheja pāi chũ'ũna repana neenare rua cuaja pa'iche'te chũ'ũju rua chuova'nare cho'ojũ pa'ime. ⁴³Jā'ata'ni musanũkonapi te'eu pāi chũ'ũku pasa chini repana cho'очеja'che cho'omanejũ'u. Jā'aja'ñe cho'oma'ñe cho'оче cho'okaikuj'a'che chekunare cho'okaiũ pa'ijũ'u. ⁴⁴Te'euji chekunare paara chini paacojñoku pa'icheja'che pa'ijũ'u. ⁴⁵Jā'aja'ñe pa'ikũ'mũ chu'u pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku. Pāire cho'okaicojñora chini raisi'kũma'mũ. Pāire ũcuanũkore re'oja'che cho'okaiũ repana cu'are jũni ro'ikasa chini raisi'kũa'mũ —chinasomũ Jesús repanare.

Na'ava'ũni Bartimeoni Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶Ūcuarumũ Jesús repaũ neenana'me Jericó vũ'ejoopo tĩ'a jmamakarũ pani Jerusalén vũ'ejoopona saũu chini Jesús repaũ neena chekũna pāi rua jainuko ja'me repajoojopi etaju ñato ma'a ru'tuva'te Timeo mamaku Bartimeo na'ava'ũjeku ñu'iu kurire sēeu paniasomũ. ⁴⁷Ñu'iu Jesús Nazaret vũ'ejoopo caku repaũ ñu'ichejapi caraiche'te asa repaũ Bartimeo rua cuiku ija'che i'kaasomũ:

—Jesús, David aperumũ pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chu'ũva'ũre —chinasomũ repaũ.

⁴⁸I'kauna asa repana pāi jainuko,

—Re'omũ. Jo'e i'kamanejũ'u —chinasome repaũ'te. Jo'e i'kamanejũ'u chiisi'eta'ni na'a rua cuiku i'kaasomũ repaũ.

—Jesús, David aperumũ pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chu'ũva'ũre —chinasomũ repaũ.

⁴⁹Jā'aja'ñe i'kaku cuikũna asa canũka,

—Repaũ'te soijũ'u —chinasomũ Jesús.

Chikũna repana pāi na'ava'ũni soijũ i'kaasome.

—Koka paaku vũni raijũ'u. Jesús mu'ũre soimu —chinasome repana repaũ'te.

⁵⁰Chitena asa repaũ sē'sevũ ju'ikāa tĩto na'mi vũni Jesuni saniasomũ.

⁵¹Sakũna Jesús ija'che sēniasomũ repaũ'te:

—¿Ëquere cho'okaau chini sēeku mu'u chu'ũre? —chinasomũ Jesús repaũ'te.

Chikũna repaũ na'ava'ũ i'kaasomũ.

—Masũ, chu'u ñakocaã ñoa'ku chiimu chu'u —chinasomũ repaũ.

⁵²Chikũna Jesús jo'e i'kaasomũ.

—“Jesús chu'ũre vasoja'mũ”, chini cuasasi'kujekũna mu'u ñakocaã ñoja'mũ mu'ũre. Chura mu'u vaju saijũ'u —chinasomũ Jesús repaũ'te.

Jesupi jā'aja'ñe i'kauna repau ñakocaā teana care'osoasomu. Care'ouna Jesure jovo jame saniasomu repau na'ava'u pa'isi'ku.

Jerusalén vu'ejoopo Jesús sani t'asi'ere kuamu

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 ¹Ūcuarumu Jesús repau neenana'me saiju Jerusalén vu'ejoopo kueñe cajoopoā Olivo aikūti pa'ijooopā Betfagé vu'ejoopona'me Betania vu'ejoopo cachejñana t'iasome. T'a Jesús repau neenare te'eka'chapanarechi'a soniasomu. ²Soni repanare saora chini ija'che i'kaasomu repau:

—Jeejoopona kueñe cajoopona saijū'u musanukona. Sani t'ia burrova'ure quēo s'osiva'ure, pāi chuta'a tuhimava'uni ñajanaa'me musanukona. Ña repava'ure jose ichejana rakaijū'u. ³Pāi ūcuauakuji musanukonare, “¿Ëque cho'oñu chini musanukona jā'ava'ure joseche?”, chiito, “Maire Paaku iva'ure chiimu. Na'mi co'choja'mu repau iva'ure”, chiijū'u —chiniasomu repau.

⁴Chikuna repana sani ñato burrova'u pāi vu'e kakasa'aro kueñere, ma'a ru'tuva'te quēo s'osiva'u rūniasomu. Ūcuarumu repana repava'ure sani joseasome.

⁵Josejuna ūcuacheja pa'ina ija'che i'kaasome repanare:

—¿Ëquere musanukona cho'оче? ¿Je'se pa'ina jā'ava'ure joseche? —chiniasome repana.

⁶Chitena repanare Jesús i'kaku chū'u raosi'ere kuaasome repana. Kuarena repava'ure ūsemeneasome repana. ⁷Ësemarūna repava'ure Jesús pa'ichejana sa repava'u sōkuñuna kāñapi tuorena Jesús muni tuniasomu repava'ure. ⁸Tuni saiuna repau saima'ana pāi jainuko kāña jaasome. Chikuna ūcuaja'che sūki ka ja'o pa'ikare veri ūcuama'ana ūhaasome.

⁹Charo Jesure jame sainana'me repau cho'je saina pojoju cuiju ija'che i'kaasome:

—¡Dios peore masiku'mu! ¡Diopi ikure pāire chū'ua'ku chini Repau Raosi'kure re'oja'che cho'okaa! ¹⁰¡Aperumu pa'isi'ku mai majapāiu David chū'usi'ēja'che iku Jesús re'oja'che chū'uja'mu! ¡Dios peore masiku'mu! —chiniasome repana.

¹¹Jā'aja'ñe cho'ojuna Jesús Jerusalén vu'ejoopo t'ia Dios vu'ena kaka pa'iu na'isokuna peore si'ache repakājño ña pi'ni eta Betania vu'ejoopona co'iasomu, repau neena docerepanana'me.

Higoñuji jo'e kūimanea'ku chini i'kamū Jesús

(Mt 21.18-22)

¹²Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me Betania vu'ejoopoji rajuna Jesure āucuhaasomu. ¹³Ācuhakuna so'opi ñato sūkiñu higoñu ja'o sāsasi'ñu paniasomu. Jā'aja'ñe pa'ina Jesús na'a kueñe sani ñato higopuā kūima'ñu ja'ochi'a paniasomu. Kūirumu chuta'a t'amauna repapuā peoasomu repañu.

¹⁴Jā'aja'ñe pa'ina repañu ija'che i'kaasomu repau:

—Iñu sūkiñu jo'e kūimairo paa —chiniasomu repau. Jā'aja'ñe i'kakuna repau neena asaasome.

Dios vu'ena kaka pōse isinare Jesús eto saosi'ere kuamu

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48)

¹⁵Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenana'me sani Jerusalenna t'iasome. T'a Jesús Dios vu'ena kaka repav'e pōse koosinana'me isinare peore eto

saoasomu. Eto saoku kuri sa'ñekaina mesako'ñana'me ukupova'na isina ñu'saivuäre jajo tajño ühaasomu repau. ¹⁶ Ücuaja'che chekuna repana pösemajñaruã ve'ejü repavü'epi kaka etajani sañu chiinare üseasomu repau repanare. ¹⁷ Jã'aja'ñe cho'oku repanare che'choku ija'che i'kaasomu:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'u vu'e pãi ucuanuko chu'ure pojoju sêevu'ea'me, chiimu. Jã'ata'ni musanukona pöse ñaana cho'ocheja'che kaka cu'ache cho'ome —chiu eto saoasomu Jesús repanare.

¹⁸ Jã'aja'ñe cho'ouna asa judío phairipãi chũ'unana'me judiopãi che'chona pe'ruju repau'te vanisoche chũ'uñu chiisinata'ni pãipi ucuanuko repau che'choche'te asa jñanojuna repau'te vajuchuasome repana. ¹⁹ Jã'aja'ñe cho'ocuha Jesús na'ito repau neenana'me repajoopoji saniasome.

Higoñu jünisosi'ere kuamu

(Mt 21.18-22)

²⁰ Jo'e ñatato Jesús repau neenana'me higoñu pa'icheja caraiu ñato repañu saivüajatu'ka jünisosi'ñu paniasomu. ²¹ Repañuji jã'aja'ñe pa'ina Jesús i'kasi'e Pedro jo'e cuasaku i'kaasomu.

—Ñaku, Masiu! Mũ'upi repañu'te cu'ache i'kauna peore jünisosi'ñu'me —chiniasomu repau'te.

²² Chikuna Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Diore cuasaju pa'ijũ'u musanukona. ²³ Musanukona ucuaakujji, “Diopi cho'okaiuna chu'u i'kache peore cho'ore'oja'mu”, chiu cuasaku ikũtĩre, “Icheja kuñu chiarana su'a nukajũ'u”, chiito repakũti musanukona chũ'uñe cho'oja'mu. Ücuarepa'a'me jã'a. ²⁴ Jã'ajekuna ija'che i'kamũ chu'u musanukonare: Musanukona, “Diopi chu'u ucuaache sêeto cho'okaija'mu chu'ure”, chiuju cuasaju pa'ito musanukona sêeñe cho'okaija'mu Dios. ²⁵ Musanukona Diore sêñu chini chekuna musanukonare cu'ache cho'osi'e cavesuõ jo'e cuasamanejũ'u. Jo'e cuasama'to Dios ucuaaja'che musanukona cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu. ²⁶ Jã'ata'ni musanukonapi chekuna cu'ache cho'osi'ere cavesuma'ñe ucua cuasato Dios ucuaaja'che musanukona cu'ache cho'osi'e cavesuma'ñe ucua ruã cuasaku pa'ija'mu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús ruã masi i'kasi'ere kuamu

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ücuarumu Jesús repau neenana'me Jerusalenna jo'e sani ti'asome. Tã Jesús Dios vu'e kaka nuka ku'iu ñakuna judío phairipãi chũ'unana'me judiopãi che'chonana'me judío aina raniasome. ²⁸ Rani repau'te ija'che sêñiasome repana:

—¿Je'se cuasa pãi chũ'una cho'ocheja'che cho'oku mu'u? ¿Neepi chũ'rena rani cho'oku mu'u? —chiniasome. ²⁹ Chitena repanare sãñe i'kaasomu repau.

—Chu'u ucuaaja'che musanukonani chu'o sêñiasara. Sêeuna kuajũ'u chu'ure. Kuaru chu'u ucuaaja'che iere cho'oa'ku chini chu'ure chëa raosi'ku mami kuaja'mu musanukonare. ³⁰ ¿Neepi Juanre Pãi Okoro'veku'te chëa raore? ¿Diopi chëa raou? Jã'apãani, ¿pãipi chëa raore repau'te? Kuajũ'u chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

³¹ Sēkuna sāiñechi'a ija'che cutuasome repana:

—¿Je'se mai ikure i'kajanaa'ñe? Maipi, “Juanre Dios chēa raosi'kua'mu”, chiito iku maire, “¿Je'se pa'ñna musanukona jā'aja'ñe cuasanata'ni Juan chu'vasi'e cuasa manere?”, chiija'mu. ³² Ūcuaja'che, “Pāipi Juanre chēa raosinaa'me”, chiicu'amū maire —chinasome repana. Reparumū pāi rūa jainuko, “Juan Dios chu'o kuakaiku pa'isi'kua'mu”, chiiju cuasajuna i'kavajuchuasome repana, chekunapi asa pe'ruju chini. ³³ Vajuchuju Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre raosi'ku mami vesume chūkuna —chinasome.

Chitena Jesús i'kaasomū repanare.

—Chu'u ūcuaja'che musanukonapi jā'aja'ñe i'karena chu'ure chū'u raosi'ku mami kuamaneja'mu —chinasomū Jesús repanare.

Cho'ochē cho'okaina cu'ache cho'osi'ere kuamū

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 ¹ Ūcuarumū Jesús repanare chu'vakū ija'chere cuasaku kuaasomū: —Pāiu pīsi uche chio tā pi'ni si'acachio rūhiso'koro jeo tūsuasomū. Repaso'koro jeo pi'ni uche cha'ca chachojavu je'naasomū repau ūcuate'evūji conora'ka meajacheja pa'ivū. Ūcuachi'a repachio kuirakaijanapi si'acachio űaju kuirakaiju paapu chini vū'e umū nukavū'e cho'oasomū repau.

² Peore cho'o pi'ni repa chio kuirakaijanare jñaa jo'ka tiichejana sanisōasomū repau. ³ Sani pa'iu uche tuarumū tī'auna repau'te cho'ochē cho'okaiku'te uche chio kuirakaina pa'ichejana saosasomū repau, uchere miiyani rakaau chini. ⁴ Jā'ata'ni sani tī'auna ña repana uche kuirana repau'te chēa vani, uchejē'e peou'te uche paaku pa'ichejana co'choasome repana. ⁵ Co'chorena ña uche paaku repau'te cho'ochē cho'okaiku'te chekuni jo'e ūcuachejana saouna sani tī'auna ña repana uche kuirana repau'te catapuāpi repau sījorūna asi su'a repau'te rūa cu'ache cutu pi'ni uchejē'e peou'te co'choasome. ⁶ Co'chorena chekure jo'e saosasomū repau. Saouna repau'te vanisōasome repana. Chekunani asi vaniasome repana. Chekunare vanisōasome repana.

⁷ Jā'aja'ñe cho'ojuna churata'ni repau mamaku'te rūa oiū paaku'te, “Chu'u chīireta'ni ña kukujacosome repana”, chiiu cuasa cho'jerepana mamaku'te saosasomū repau. ⁸ Jā'ata'ni repau mamaku'ji sani tī'auna ña repachio kuirakaina sāiñechi'a ija'che i'kaasome: “Jā'u uche paaku mamaku'mu. Puka'ku jūnisōsirumū repau paasi'e paajau'mu jā'u. Vanisōñu jā'uni. Maipi puka'ku jūnisōsirumū repau paasi'ere paañu”, chinasome repana. ⁹ Chini repau'te chēa vanisō chio ru'tavana sa ūhaasome repana repau'te —chinasomū Jesús repanare pāi.

¹⁰ Jā'aja'ñe kuacua repau kuasi'e asinare ija'che sēniasomū repau:

—Repau mamaku'te vanisōsi'ere asa uche chio paaku'ji sani, ¿je'se cho'oja' repanare uche kuirakainare? Sani repau mamaku'te vanisōsinare sāiñe vanisōja'mu repau. Repanare vanisō uche chio kuirakaijanare chekunani jñaa jo'kaja'mu repau, cu'ache cho'oma'ñe uche tua pi'ni repau'te sa isijanani.

¹¹ ¿Dios chu'o aperumū tocha jo'kasi'e ñamanaa'ñe musanukona? Ija'che kuamū:

Pāi vū'e cho'ona vū'ña tuu re'ojatuure ku'eju paniasome.

Ku'eju te'etuupū jñaaani cuheasome repana.

Cuhejũ jo'kaasome repatuupũ.

Chekũnata'ni na'a rua masinajejũ rani repatuupũ mini kuãa sa repana vu'e chakavũna nũkoasome, repana vu'epi na'a rua juja'a'ku chini.

¹¹ Diopi cho'okaiũna jã'aja'ne cho'orena ña cuaca Repaũni pojoju i'kame chũkũna,

chiimũ Dios chũ'o tocha jo'kasi'e —chiniasomũ repaũ.

¹² Jesupi jã'aja'ne i'kaũna asa judío phairipã chũ'unana'me judíopã che'chonana'me judío aina asamasi, “Iku Jesús ũcuau cuasaku kuacheji maini cu'ache cutumũ”, chiiju pe'ruasome. Pe'ruju repaũ'te chẽañũ chiinata'ni pãire chekũnani vajuchujũ repaũ'te jo'ka sanisoasome repana.

Jesús pã chũ'unare kuri ro'iche'te i'kasi'ere kuamũ

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Ũcuarũmũ judíopã chũ'unapi fariseopãina'me Herode'te chiinare te'enare soni ija'che i'kaasome:

—Jesús pa'ichejana sani repaũ'te chũ'o rua sēniasajũ'ũ. Jã'aja'ne sēejũna repaũ tĩĩne i'kato asa repaũ i'kasi'e maire chũ'unani kuañũ. Maipi kuato chekurũmũ repaũ'te chẽañũ chũ'ujanaa'me repana —chiniasome. ¹⁴ Chini saũna sani Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Masiũ, chũ'o ũcuarepare cutukũ'mũ mũ'ũ. Pãipi asa chẽa re'oja'che paapu chini Dios chũ'ũne ũcuarepare che'chokũ'mũ mũ'ũ. Jã'a masime chũkũna. Mũ'ũ che'choche'te chekũnapi asa cu'ache i'katojẽ'e kũku cuasoma'ne ũcua che'chokũ pa'ikũ'mũ mũ'ũ. Jã'ajekũna mũ'uni chũ'o sēniasañũ chiime chũkũna, mũ'ũ cuasaku i'kache'te asa masiũ chini. Romapã chũ'ũkũji Césari chũkũna pa'iche ro'ire sēto, ¿ro'ijanaa'ne chũkũna repaũ'te? ¿Ro'imanejanaa'ne? —chiniasome repana.

¹⁵ Jã'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñũ chiiche'te masiku ija'che i'kaasomũ repanare:

—Chũ'uni cacũ'oñũ chini jã'aja'ne sēeme musanũkona. Kurire'reva chũ'ure rajũ'ũ; ñara —chiniasomũ repaũ. ¹⁶ Chikũna repaũ'te kurire'reva miijani ra ñoasome repana. Ñojũna Jesús ija'che i'kaasomũ repanare:

—Iku kurire'reva pa'iku kuechusi'ku, ¿keeja'iu'ũ? Ũcuachi'a, ¿nee mamipi pa'iku ire'reva? —chiniasomũ.

Chikũna i'kaasome repana.

—Maire chũ'ũku César chiana'me repaũ mami pa'imũ jã'are'reva —chiniasome repana.

¹⁷ Chitena Jesús i'kaasomũ repanare.

—Jã'a pa'ito pa'iche ro'ire repaũji kuri ro'iche chũ'ũto ro'ijũ'ũ repaũ'te. Dios chũ'ũ jo'kasi'e ũcuachi'a cho'ojũ pa'ijũ'ũ —chiniasomũ repaũ. Jã'aja'ne i'kaũna asa kũkuasome repana.

Jũ'isina vajũraiche'te Jesure sēniasasi'ere kuamũ

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Ũcuarũmũ saduceopã Jesuni ñañũ chini saniasome. “Pã jũ'isina jo'e vajũraimanejanaa'me”, chiiju cuasanajejũ Jesure ija'che sēniasome repana:

¹⁹ —Masiũ, Diopi chũ'ũna Moisés aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Pāiu romio'te vejasi'kupi, chuta'a chīi peokuji jo'ka jūnisōru repau cho'jeuji veja paa'ku majaa'chu paasi'kore.

Repaoni veja chīire paaku ija'che cuasaku paa:

“Chu'u a'chu jūnisōsiva'u chīijanaa'me ina chu'u chīi”, chiau, chiimu repau tocha jo'kasi'e. ²⁰ Jā'ajekuna chu'o kuañu chiime chukuna mu'ure. Pāiu charo caku cho'jechīi umupāichi'a seirepanare paaasomu. Repau charo caku romio'te veja paaku chuta'a chīi peokuji jo'ka jūnisoasomu. ²¹ Jo'ka jūnisouna cho'jeu repau majaa'chu rūjo pa'isi'konī veja paaku ūcuaja'che chuta'a chīi peokuji jo'ka jūnisoasomu. Jūnisouna na'a cho'je caku ūcuate'eo'te veja ūcuaja'che chīi peokuji jūnisoasomu. ²² Jā'aja'nechi'a sieterepana ūcuauko ūcuate'eo'te vejaju chīi peonachi'a jo'ka jūnisoasome repa. Repana peore jūnisosirumu romio ūcuaja'che jūnisoasomo.

²³ Jā'ajekuna pāi jūnisosina ūcuauko jo'e vajuraisirumu, ūkaupi repao'te jo'e paaja'u, sieterepana veja paacojñosi'kore? — chiniasome repa.

²⁴ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Tīiñe cuasame musanukona. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ejē'e vesuju jū'isinare Dios vasomasichejē'e vesume musanukona. ²⁵ Pāi ūcuauko jo'e vajuraisirumu umupāina'me romi jo'e vejamanajanaa'me, Diore ja'me pa'ina ángeles pa'icheja'che pa'inajeju. ²⁶⁻²⁷ ¿Diopi chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e jū'isina vajurai che kuache ñamanaa'ñe musanukona? Aperumu Moisés sūkira'ñuru uuto a toa kueñe nukaku ñaku paniasomu. Naku nukakuna ūcuatoa sa'navuji Diopi i'kakuna asaku tocha jo'kaasomu repau Moisés.

“Chu'u Dios, musanukona aipāi icheja pa'irumu chu'ure cuasasinare paaku'mu chu'u Abrahamre, Isaare, Jacobre”, chiisi'kua'mu Dios, chiimu repau tocha jo'kasi'e. Diopi ñato pāi jūnisōsinajē'e vajume, repa rekoñōāpi vajukuna. Jā'a jachaju cuasama'ñe rua tīiñe cuasame musanukona — chiniasomu Jesús repanare saduceopāi.

Dios pāi na'a rua chū'uñe'te kuamu Jesús

(Mt 22.34-40)

²⁸ Ūcuarumu judiōpāi che'choku rani Jesure saduceopāi ke'resi'e asaasomu. Jesupi rua masi i'kakuna asa ija'che sēniasaasomu repau:

—Dios maire chū'u jo'kasi'e, ¿jeea'che Repau maire na'a rua cho'oju'u chiiche? — chiniasomu. ²⁹ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu:

—Dios maire ija'chere i'kaku na'a rua chū'umu:

Asarepajū'u, Israelpāi.

Chu'u musanukonare Paaku ūcuate'eu'mu.

³⁰ Jā'ajekuna pāi musanukonare ūcuaukore Paaku'te chu'ure musanukona auna'me rekoñōāna'me kokana'me cuasache peore jā'api rua cuasaju pa'ijū'u.

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijū'u, chiinu chū'umu Repau. Dios jā'aja'ñe chū'u jo'kaku maire, “Jā'are cho'oju pa'ijū'u”, chiinu na'a rua chū'umu. ³¹ Cheke ūcuaja'chea'me, Repau chū'urepache. Ija'che chiimu:

Musanukona meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ijū'u, chiimu Dios. Jā'aja'ñe, “Cho'oju pa'ijū'u”, chiinu na'a rua chū'umu Dios maire. Chekejē'e na'a rua chū'uma'mu Repau — chiniasomu Jesús repau'te.

³² Chikuna judíopāi che'chokũ i'kaasomũ repau'te.

—Masíu, ũcuarepaa'me jā'a, mũ'u i'kache. Dios ũcuate'eu'mũ. Chekũ maire paakujē'e peomu. ³³ Mai judíopāi Diore pojójũ cu'amajñaruã Repauni ísijũ uosome. Jā'aja'ñe cho'ojuna pojocosomũ Repau maire. Jā'ata'ni maipi Repauni rekoñoāpi rua masi cuasaju mai meñe oicheja'che chekunare oiju pa'ito na'a rua pojocosomũ Dios maire —chiniasomũ repau.

³⁴ Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús, “Ikũ masi i'kasi'kua'mũ”, chiíu cuasa ija'che i'kaasomũ repau'te:

—Jā'aja'ñe cuasakujeku Dios chũ'ũñe asa chēapi'ramũ mũ'u —chiniasomũ repau repau'te.

Reparũmũ pāi Jesure chu'o jo'e sēevajuchuasome.

¿Nee chiia'u pāi ũcuanukore chũ'ua'kũ chini Dios Raosi'kũ?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Ũcuarũmũ Jesús Dios vu'ere pa'iu pāire che'chokũ ija'che i'kaasomũ:

—Mai judíopāi che'chona ija'che i'kame: “Aperũmũ pa'isi'kũ David Jojosi'kua'mũ Cristo”, chiime. ³⁶ Repau David, aperũmũ Dios Rekochoji kuakuna tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Dios chu'ure Paaku'te ija'che i'kaasomũ:

“Chu'ure kueñe ũjajũtu cakã'kona ruujũ'u.

Chu'upi cho'okaiũna mu'ure cuhesina ũcuanuko mũ'u chũ'ũñe cho'ojanaa'me”, chiniasomũ.

Jā'aja'ñe tocha jo'kaasomũ David.

³⁷ ¿Je'se pa'iana David, “Chu'ure Paaku'mũ Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kua'mũ Cristo”, chiiche mai judíopāi che'chona? —chiniasomũ Jesús reparare.

Reparũmũ pāi jainũko Jesús i'kache asa pojoasome.

Judíopāi che'chona cu'ache cho'ochete kuamũ Jesús

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ũcuarũmũ Jesús pāire jo'e che'chokũ ija'che i'kaasomũ:

—Judíopāi che'chona pa'iche ña chēamanejũ'u musanũkona. Kãña re'ojakãñapi ũjacueñoã ju'iju nũka ku'ime repaña, pāipi ña, “Diore rua cuasanaa'me jā'ana”, chiapu chini. Aũ ísichejñare ku'ijuna pāipi repañi ña chēa pojójũ, “Peore masinajejũ che'chonaa'me ina”, chiito rua pojonaa'me repaña. ³⁹ Ũcuaja'che judíopāi chí'ivu'ena mua kakani masina ñu'isaivuãre ñu'ineena'a'me repaña. Ũcuaja'che pāipi repañi aũ aũnu chini soito mua reparare soisi'kure kueñe ñu'ineena'a'me repaña. ⁴⁰ Ũcuachi'a va'jeva'na paache jorejũ tutesõnaa'me repaña. Jā'aja'ñe cho'onata'ni pāipi ña, “Re'onaa'me jā'ana”, chiapu chini Diore sēni rua jeerũmũ sējeju pa'inaa'me repaña. Jā'aja'ñe cho'onajejuna Diopi chũ'ũñe rua cu'ache tí'ñeja'mũ reparare —chiniasomũ Jesús.

Va'jeva'o chuova'o pa'iva'o Diore kuri ísisi'ere kuamũ

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Ũcuarũmũ Jesús Dios vu'ena kaka cãjovũ kuri mañavũ nukacheja kueñe ruũ ñu'iu ñato Dioni ísijũ pāi jainũko kuri mañaju paniasome. Ũcuachi'a

kurina jainuko kuri rua mañaasome. ⁴² Ūcuarumu va'jeva'o chuova'o pa'iva'o ūcuaja'che te'eka'chapare'reruāchi'a ka'charu pa'ire'reruāre mañaasomo. ⁴³⁻⁴⁴ Mañaona ña Jesús repau neenare soni rao i'kaasomu.

—Ina kurinata'ni repana koojuna cajejaisi'ere ĩsisinaa'me. Iva'ota'ni repao āu koo āio pasa chiisire'reruāre Dioni pojoko peore ĩsisōsi'koa'mo. Kurina ĩsisi'e ña pojomu Dios. Jā'ata'ni iva'o ĩsisi'e ña na'a rua pojomu Dios. Ūcuarepaa'me jā'a —chinasomu Jesús.

Dios vu'e ñañosojachere kuamu Jesús

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 ¹ Ūcuarumu Jesús Dios vu'e pa'isi'kupi etauna repau neena te'eu repau'te i'kaasomu.

—ĭÑaku, Masiu! Catapuā rua re'ojapuāpi cho'osivũ'ñaame ivũ'ña —chinasomu.

² Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Musanukona ivũ'ña peore ñaju pa'ime, “Re'oja'imu”, chini. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu, catapuā te'epujē'e chekupuna'me su'ima'ne peore ñañosojanaa'me pāi ivũ'ña —chinasomu Jesús repau'te.

Cheja si'apirarumu cho'ojachere kuamu

(Mt 24.3-28; Lc 17.22-24; Lc 21.7-24)

³ Jā'aja'ne i'kacuha Jesús repau neenana'me Olivo aikūti Dios vu'e ti'jñeñe cakūtina muni puu ñuniasome. Puu ñu'iju Pedro, Santiago, Juan, Andrena'me repau'te Jesure te'eu'te chu'ore sēniasome.

⁴ —Mu'u kuasi'e, ivũ'ña ñañosojañe, ¿jeerumu cho'ojachea'che? Reparumu ti'ña, ¿je'se masijanaa'ne chukuna? —chinasome repana.

⁵ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Ñarepaju pa'iju jorena i'kache asa cuasama'ne pa'ijũ'u musanukona. ⁶ Pāi jainuko te'enachi'a ku'iju joreju chu'uni roiju, “Dios Raosi'kuu'mu chu'u. Cristoa'mu”, chijanaa'me. Jā'aja'ne i'kaju joreju pāi jainukore cacu'ojanaa'me repana.

⁷ Ūcuachi'a si'achejña pāi vaiche asani kukumanejũ'u musanukona. Jā'aja'ne pa'ija'mu cheja si'apirarumu. Jā'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mu.

⁸ Pāi ūcuate'echaja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisōjanaa'me. Ūcuaja'che cheja si'achejñaruā rua pi'ruja'mu. Ūcuaja'che ruarepa asuku āupi aineemauna si'achejñaruā āucuhana jūnisōjanaa'me pāi. Jā'ata'ni peore jā'a na'a rua cu'ache cho'orũmupi ti'apiraku cho'ochē'me.

⁹ Ñarepaju pa'ijũ'u. Reparumu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna chēa judiōpāi chũ'una pa'ivũ'ena sa jo'ka, repanapi su'i'sueche'te chũ'urena judiōpāi chi'ivũ'e cuaa su'i'suejanaa'me. Chekurumu pāi musanukonare chu'uni cuasajuna chēa pāi chũ'una pa'ivũ'ñana sa jo'kajanaa'me, musanukonare cu'ache cho'ochē'te chũ'au'ju chini. Jā'aja'ne cho'ojuna repanare pāi chũ'unare chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona. ¹⁰ Dios chu'o re'oja'che chu'ure cuasanapi ku'iju chu'vajanaa'me, pāipi si'achejña pa'ina asa chēaa'ju chini. Jā'aja'ne cho'o pi'nisirumuna icheja cheja si'asōja'mu. ¹¹ Ūcuachi'a reparumu pāipi musanukonani chēa pāi chũ'una pa'ivũ'ena sa jo'karu, “¿Je'se sāiñe i'kaja'che chu'u?”, chiiju cuasamanejũ'u. Musanukonare sāiñe i'kache ti'arumu

musanukona i'kajache chu'o Diopi rekoñõana kuaja'mu. Musanukona te'ena cuasaju i'kama'ne mai Ja'ku Dios Rekochoji cho'okaiuna masi i'kajanaa'me musanukona. ¹²Reparumu pãi repana cho'jechii chu'uni cuasajuna chëa sa, “Vanisõjũ'u inare”, chiiju jo'kajanaa'me. Ũcuaja'che chekuna repana majaa'chupãipi chu'uni cuasajuna cu'ache cho'ojanaa'me. Puka'kupãi ũcuachi'a repana mamachiipi chu'uni cuasajuna chëa sa, “Inare vanisõjũ'u”, chiiju jo'kajanaa'me. Ũcuaja'che chekuna repana puka'kupãipi chu'uni cuasajuna ũcuaja'che cu'ache cho'ojanaa'me. ¹³Pãi jainuko musanukonare chu'uni cuasajuna rua cuhejanaa'me. Jã'ata'ni musanukonapi chu'ure cuasache'te ũhasõma'ne jünisõrumujatu'ka masi cuasaju pani Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

¹⁴Dios chu'o aperumu kuasi'ku Daniel tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Na'a pa'isirumu pãi Dios cuheche'te rupã tãosi'kuni Dios v'ena sa nuko,

“Dioa'mu iku. Pojojũ'u ikure”, chiijanaa'me,

chiimu. Repa tochasi'ere ñani masijanaa'me musanukona. Pãipi jã'aja'ne cho'ojuna ñani Judea cheja pa'ina aikũjñana v'vũ katisõa'ju. ¹⁵Pãi ũcuauana repana v'ña ve'koroãre pani cu'amajñaruãre miñu chini kakama'ne teana v'vũsõa'ju. ¹⁶Ũcuaja'che pãi chiño saisina pani repana v'ña paache'te cu'amajñaruãre miñu chini co'ima'ne teana v'vũsõa'ju. ¹⁷Reparumu romiva'nare chiũ sũ'iva'nana'me oje chũsava'nare rua vesache cu'ache pa'ija'mu. ¹⁸Dioni rua sëeju pa'ijũ'u, reparumupi okorumuna tĩ'amanea'ku. ¹⁹Reparumu tĩ'aru mamarumupi irumujatu'ka pãi jmamakarujẽ'e ñama'ñepi cu'a rua cu'acheji pa'ija'mu. Ũcuachi'a reparumu cho'osi'e cu'a jo'e tĩ'jñemaneja'mu. ²⁰Repa cu'ache pa'irumjre Diopi ũsemauna na'a jeerumu cu'ache pa'ito pãi te'ejẽ'e jujama'ne cho'osõra'ame. Jã'ata'ni Diopi Repau chëa paanani oiũ ũsekuna cu'a rua jeerumu pa'imaneja'mu.

²¹Reparumu pãi musanukonare ija'che i'kajanaa'me: “Rani ñajũ'u. Pãi ũcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku ichejare pa'imũ.” Jã'apãani, “Sani ñajũ'u. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imũ”, chiijanaa'me. Pãipi jã'aja'ne i'kato asa jachajũ'u musanukona. ²²Reparumu pãi te'enachi'a ku'iju joreju, “Dios Raosi'kua'mu chu'u. Cristoa'mu”, chiijanaa'me. Chekunapi, “Dios chu'o kuanaa'me chukuna”, chiijanaa'me. Jã'aja'ne joreju i'kaju Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'o ñojanaa'me repana, Dios chëa paanapi ña Repau'te cuasache'te jo'kasõ ũcuauani jovo repana chũ'ũne'te cho'uju paapu chini. ²³Musanukonare repana cho'ojachere masia'ju chini irumuna kuamu chu'u. Jã'ajekuna ñarepaju pa'ijũ'u musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

Pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajachere kuamu

(Mt 24.29-36, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴Ũcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu.

—Repa cu'ache cho'o pĩ'nisirumu ũsũu miamaneja'mu. Pãimiau ũcuaja'che miamaneja'mu. ²⁵Cũnaumu pa'ina ma'jñoko chejana tuã'tuasõjanaa'me. Ũcuachi'a cũnaumu pa'imajñaruã ñũ'kueja'mu. ²⁶Reparumu chu'u Dios Raosi'ku peore Masiuji rua re'oja'che ñou ko'sija'iu cũnaumupi pãi ũcuauko ñajũ'te pikona'me cajeja'mu. ²⁷Caje chu'u neenare ángeleva'nare chũ'u

saouña sani chu'u chēa paanare cheja si'achejñaruā pa'inare rua so'ñapi ra chi'ijanaa'me repana.

²⁸ Chura higoñu pa'iche'te cuasajũ'u. Higoñu karuā ã'jikaruā carũni ja'o ma'mañe ñani, "Ûsurumu ti'apiramu ie", chiime musanukona. ²⁹ Ûcuaja'che chu'u chura kuasi'epi ti'akuna ñani, "Jesús, Dios Raosi'ku chejana jo'e cajepiramu", chiijanaa'me musanukona. ³⁰ Musanukona jojosina chuta'a jünisōmarumuna chu'u kuasi'e peore ti'jñeja'mu. Ûcuarepaa'me jā'a. ³¹ Cunaumuna'me cheja si'asōja'mu. Chu'u chũ'u jo'kasi'eta'ni si'asōma'ñe ũcu pa'ija'mu.

³² Pāi te'eujē'e masima'me chu'u kuasi'e ti'jñejarumu. Cunaumu pa'ina ángeles ũcuachi'a vesume. Chu'u Dios Mamaku ũcuachi'a vesumu. Ja'kuchi'a masimu jā'a.

³³ Chu'u musanukonare kuasi'e ti'jñejarumu vesunajeju ñarepaju pa'iju chu'uni cha'aju Dioni sēeju pa'ijũ'u. ³⁴ Ija'chea'me: Chekurumu páiu chekuchejana saipi'raku repau'te cho'оче cho'okainare soni rao vu'e kuirakaiche'te jo'kaasomu. Ûcuankore si'acairo repana cho'ojache chũ'u jo'kaasomu repau. Repa vu'e kakasa'aro pē'jekai'ku'te ija'che i'kaasomu: "Chu'u jo'e rajjachere pē'jeku cha'aku pa'ijũ'u", chiniasomu. Chini jo'ka saniasomu repau. ³⁵ Repau vu'e paaku rajjarumu repau neena vesucheja'che chu'u musanukonare Paaku jo'e rajjarumu vesume musanukona. Vesunajeju ñarepaju pa'iju chu'uni cha'aju pa'ijũ'u. Chekurumu na'itona chekurumu ñamirepana chekurumu kura chu'irumuna chekurumu ñatacuhatona rajja'mu chu'u. ³⁶ Musanukonapi chu'u jo'e rajjachere ña jñanomaneñu chini cha'aju pa'ijũ'u. Chekurumu peosi'kupi teana rajja'mu chu'u. ³⁷ Chura chu'u musanukonare chu'vasi'e pái ũcuankore chu'vamu chu'u. Chu'u jo'e rajjache cha'aju pa'ijũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

Jesuni chēañu chini pái te'ena cutusi'ere kuumu

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 ¹ Ûcuarumu judiōpāi pā saumanesi'e áirumu, pascua ti'añe ka'chaumucujña karatona judiō phairipāi chũ'unana'me judiōpāi che'chona Jesuni vanisochē'te chũ'ñu chini te'ena cutuasome. ² Jā'aja'ñe cho'oñu chiinata'ni ija'che i'kaasome repana:

—Pascuarumuna repau'te chēañe chũ'umaneñu mai. Jā'arumuna cho'oru pái si'achejña raisina jainuko asa pe'ruju cavajanaa'me —chiniasome repana.

Romio Jesús sījoruna okoma'ña ro'vesi'ere kuumu

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Ûcuarumu Jesús Betania vu'ejoopo'te paniasomu, Simón asi ravu paaku chiicojñoku vu'ere. Pa'iu mesako'a ñu'iu ãu áitona romio ma'ñatuopu alabastroji cho'osituopu okoma'ña nardoma'ña rua ro'isituopu ra ũcuav'ena kakaasomo. Kaka repatuopu jaopa'paru cachejapi chau Jesús sījoruna roasomo repao. ⁴ Jā'aja'ñe cho'oona ña ũcuav'u'e pa'ina chekuna pe'ruju sāiñechi'a cutuasome.

—¿Je'se pa'ina iko jā'ara'ka rurepau jañosoo? ⁵ Reparakare ĩsisoni kuri trescientorepare're denariore're kooramo repao. Jā'ajanuko koo chuova'na pa'iva'nare ĩsiruja'chere cho'osomo repao —chiniasome repana.

Pe'ruju repao'te rua i'kaasome repana. ⁶Pe'ruju i'kajuna asa Jesús i'kaasomu.

—Iko cho'оче ñaju ke'remanejũ'u musanukona. Repao chu'ure okomaña rosi'e re'oja'chere cho'osi'koa'mo iko. ⁷Pãi chuova'na pa'iva'na musanukonana'me si'arumu pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna repanare si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ire'oja'mu musanukonare. Chu'uta'ni musanukonare si'arumu ja'me pa'imaneja'mu. Jã'ajekuna chu'ure si'arumu jã'aja'ñe cho'okaicu'ajamu musanukonare. ⁸Iko repao'te cho'ore'оче cho'oko chu'ure okomaña rosi'koa'mo. Iko chu'ure jünisõ täcojñopi'rakuni irumu okomaña rosi'koa'mo, jũ'isinare cho'очеja'che. ⁹Cheja ũcuauachejña Dios chu'o chu'vachejña iko chu'ure cho'osi'e ũcuaja'che kuajanaa'me, päipi repao re'oja'che cho'osi'ere cavesuma'ñe cuasaju paapu chini. Ūcuarepaa'me jã'a — chiniasomu Jesús.

Pãipi cu'ache cho'oa'ju chini Judas chekunare Jesure jo'kajachere kuamu

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰Ūcuarumu Jesús neenare, docerepanare ja'me pa'ikuji Judas Iscariote judío phairipãi chũ'una pa'ivũ'ena mua i'kaasomu.

—¿Je'se cho'oni'te musanukonare Jesure jo'kaja'che chu'u? —chiniasomu.

¹¹Jã'aja'ñe i'kakuna asa pojoju,

—Mu'upi jã'aja'ñe cho'oto kuri ro'ijanaa'me chukuna —chiniasome repana. Jã'aja'ñe i'karena, “Jau”, chini Jesús pa'ichejana sani pẽ'je ñaku paniasomu repau, Jesuni jo'kara chini.

Judfõaire Dios cho'okaisi'ere cuasaju ãu ãiñe'te kuamu

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹²Ūcuarumu judfõipãi pã saumanesi'e ãirumu pascua charo cho'oumucusena Dios aperumu cho'okaisi'e cuasaju ovejachi'iva'uni vaniso Diore ñsiumucusena Jesús neena ija'che sãniasaasome repau'te:

—¿Jeechejana mai pascuarumu ãija'ñe ãu care'vaja'ijũ'u chiiku mu'u? —chiniasome.

¹³Chitena Jesús repau neenare te'eka'chapanare saopi'raku ija'che i'kaasomu repanare:

—Chura vũ'ejoopona sani tĩ'a pãiu'te churupu oko pa'ipu sakuni tijñajanaa'me musanukona. Tijña ũcuaua'me saijũ'u. ¹⁴Sani repau kakavu'ena kakajũ'u. Kaka vũ'e paaku'te sãniasajũ'u. “Masiu mu'uni sani sãniasaa'ju chini raomu chukuna'te. ‘¿Jeeruupuna chu'u neenana'me pascuarumu kaka ãu ãija'ñe chu'u?’, chiisi'kuamu Jesús”, chijã'u repau'te vũ'e paaku'te. ¹⁵Musanukonapi sêto umu carupu'te ujaruupu'te ñoja'mu repau, masi care'vasiruupu'te. Ñõuna ũcuaruupuna kaka mai pascuarumu ãija'ñe ãu care'vaja'ũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁶Chikuna vũ'ejoopo sani tĩ'ato Jesús i'kasi'e ũcuarepa paniasomu. Jã'ajekuna pascuarumu ãija'ñe ãu care'vaasome repana.

¹⁷Care'vasirumu na'icuhatona Jesús repau neena docerepanana'me repavũ'ena sani kakaasome. ¹⁸Kaka mesako'are ñu'iju ãu ãirumuna Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

—Maina'me ãu ãiku te'eu chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chu'ure cuhenani jo'kaja'mu. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomu repau.

¹⁹ Jā'aja'ñe i'kauna asa sūma'ñe cuasaju repau neena te'enachi'a repau'te ija'che sēniasome:

—¿Chu'ua'che mu'ure jā'aja'ñe jo'kajau? —chiniasome repana ūcuanuko.

²⁰ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Chu'ure cu'ache cho'ojau, musanukonare chu'u neena docerepanare ja'me pa'iku'mu. Ūcuauji chu'una'me ūcuate'ere'ava cunare'ava pāpu chū'semū.

²¹ Chu'ure Dios Raosi'kure, Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache ūcuarepa cu'ache ti'jñeja'mu. Jā'ata'ni chu'uni vanisōa'ju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu. Repau aineemaneru na'a re'ora'amū repau'te —chiniasomu repau. ²² Chuta'a āu āiu űu'ikuji Jesús pāpu mini Dioni, “Re'orepamu”, chini repau neenani tu'se isiku ija'che i'kaasomu:

—Ipu pāpu chu'u ca'niv'u'me. Āijū'u —chiniasomu repau.

²³ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamu”, chini isikuna koo ūkuasome repana ūcuanuko. ²⁴ Ūcuarumu Jesús repanare jo'e i'kaasomu.

—Ie uche cono chu'u chiea'me. Musanukona ūcuanuko ūkujū'u iro'rova. Pāi ūcuanukore cu'ache cho'ochete' jūni ro'ikasa chini chuenisōja'mu chu'u. Jā'aja'ñe cho'ochete' chu'u chiepi menisōuna Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'ojachea'me. Jā'are cuasaju chi'i ie uche cono ūkujū pa'ijū'u. ²⁵ Jā'ata'ni musanukonare ija'che i'kamū chu'u: Chu'u pāi ūcuanukore chū'urumujatu'ka uche cono jo'e ūkumaneja'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu repau repanare.

Pedro, “Repau'te űama'kuamū chu'u”, chiijachere kuamū Jesús

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me Dioni pojoju uja pi'ni Olivo aikūtina saniasome. ²⁷ Repacheja sani tī'a Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Iñami musanukona ūcuanuko chu'uni masi cuasamaru chu'uni cu'ache cho'ojuna vajuchuju jo'ka sanisōjanaa'me. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

Ovejawa'na repanare kuirakuni vanisōrena

vajuchuju te'enachi'a vu'vusōjanaa'me,

chiimū. ²⁸ Jā'ata'ni chu'u jūni vajurani Galilea chejana musanukonare charo saija'mu —chiniasomu repau repanare.

²⁹ Chikuna Pedro i'kaasomu repau'te.

—Chekuna ūcuanuko mu'ure jo'kasōto chu'uta'ni mu'ure jmamakarujē'e jo'kamaneja'mu —chiniasomu.

³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Iñami chuta'a kura ka'chañōa chu'ima'tona choteñoā, “Jesure űama'kuamū chu'u”, chiija'mu mu'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu.

³¹ Chikuna Pedro jo'e ija'che rua i'kaasomu:

—Pāipi chu'uni vanisōñu chiitojē'e, “Jesure űama'kuamū chu'u”, chiima'ñe mu'una'me chuenisōja'mu chu'u —chiniasomu repau.

Chikuna asa chekuna Jesús neena ūcuanuko ūcuaja'che i'kaasome.

Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēesi'ere kuamū

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Ūcuarumu Jesús repau neenana'me Getsemaní chiichejana sani tī'a ija'che i'kaasomu repanare:

—Ichejare ñu'ijũ cha'ajũ'u musanukona, chu'u sani Ja'kũre sēni pi'niñetu'ka —chiniasomu repau.

³³ Chini repanare jo'ka Pedro'mu Juan'mu Santiago'mu sa, suma'ñe cuasa oniasomu repau. ³⁴ Jã'aja'ñe oiũ repau neenare ija'che i'kaasomu repau:

—Chura rekocho jũ'iuache rua suma'mu chu'ũre. Musanukona ichejana canuka kãima'ñe chu'una'me pa'ijũ'u —chiniasomu.

³⁵ Chini te'eu jmacheneru sani ro're ñu'iu meñe sime chejana chia t'i'iu Dioni sēniasomu repau, cu'ache ũseuato ũsekaau chini. ³⁶ Ija'che Diore sēniasomu repau:

—Ja'ku, mu'u si'ache cho'omasiku'mu. Mu'ũre ũseuato pãi chu'ũre cu'ache cho'opi'rache ũsekajũ'u. Jã'ata'ni chu'u chiicheta'ni cho'omanejũ'u. ũseuama'to mu'ũre uache cho'ojũ'u —chiniasomu.

³⁷ Jã'aja'ñe i'kacua vñi, repau neena pa'ichejana co'i ñato kãni ũhiju paniasome repana. Kãnisorena Pedroni i'kaasomu repau.

—Simón, ¿kãiku mu'u? ¿Te'ehorajē'e kãima'ñe pa'icua'u mu'ũre? ³⁸ Rekoñoã re'oja'che cho'oñu chiime musanukona; jã'ata'ni re'oja'che cho'ovesume. Jã'ajekũna kãima'ñe Dioni sēeju pa'ijũ'u, ũcuauji cho'okaiũna cu'ache cho'omaneñu chini —chiniasomu Jesús repau'te.

³⁹ Chini Jesús jo'e sani Puka'kũre repau aperamu i'kasi'ere ũcuate'ere sēniasomu.

⁴⁰ Sēnicuha repau neenare jo'e kãni ũhiju pa'inani rani ñaasomu repau. Repanare uokũacajejani repana ñakocaã ñañejē'e cu'ache ta'priasomu repanare. Repau vno i'kato vajuchuju repau'te sãĩne i'kavesuasome. ⁴¹ Repanare jo'ka Puka'kũre sēsa chini saisi'kupi jo'e co'i repanare i'kaasomu repau.

—¿Chuta'a vñima'ñe kãĩne ina? Re'omu. Chu'ũre Dios Raosi'kũre, pãi chēa cu'ache cho'onare jo'karumu t'i'acuhamu. ⁴² ¡Jũna, vñijũ'u; sañu! Chu'ũni cu'ache cho'ojũ chini chekũnare jo'kajau ranicuhamu —chiniasomu Jesús repanare.

Jesure pãi chēasi'ere kuamu

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.1-11)

⁴³ Jesús chuta'a i'katona Judas Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ikũji, pãi jainukore pãi vaiva'jñana'me vãsoñoã cãjinani raku charo ranciasomu. Judío phairipã chũ'unana'me judiõpã che'chonana'me judío ainapi chũ'ũrena ranciasome repana. ⁴⁴ Jesure jo'kajau Judas aperamu repanare pãi ija'che i'kaasomu: “Musanukonapi Jesuni masia'ju chini, repau pa'ichejana sani t'i'a chũsu pojoja'mu chu'u repau'te. Chu'u jã'aja'ñe cho'okũni chēa sajũ'u”, chiniasomu. ⁴⁵ Jã'aja'ñe i'kasi'kũjeku Judas, Jesús pa'ichejana sani t'i'a,

—¿Pa'iku, Masiu? —chiniasomu. Chini repau'te chũsu pojoasomu. ⁴⁶ Jã'aja'ñe chũsuku i'kakũna chekũna Jesure chēasome.

⁴⁷ Jã'aja'ñe cho'ojuna ña Jesure kueñe nukakũji va'ti ruta phairi aire cho'оче cho'okai'ũte cãjoro tēo vatoasomu. ⁴⁸ Tēoũna Jesús i'kaasomu.

—¿Je'se pa'ũna musanukona chu'ũre ñaau'te cho'очеja'che va'jñana'me vãsoñoã cãjiju chēañu chini raiche? ⁴⁹ Si'aumucujña Dios vñ'e mua musanukonana'me pa'iu pãire che'choku pa'isi'kuu'mu chu'u. Jã'ata'ni musanukona chu'ũre chēamanesinaa'me. Diopi kuaũna pãi chu'ũre

musanukona chēajañe aperemtu tocha jo'kaasome. Repana tocha jo'kasi'e kuache ūcuare cho'ome musanukona chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

⁵⁰ Chikuna repau neena ūcuanuko vajuchuju repau'te te'eu'te jo'ka vu'vusoasome.

Pōsuu vajuchuku vu'vusosi'ere kuamu

⁵¹ Ūcuarumu Jesuni sajuna pōsuu repana cho'jepi saniasomu sábanakāa ca'nesi'ku. Ja'me saiuna Jesure chēasinapi repau'te pōsuu'te ūcuaja'che chēaasome. ⁵² Chēarena repau ca'nesi'kāare jose ūha, kāa peova'u vu'vusoasomu repau.

Pāi chū'una Jesure chu'o sēniasasi'ere kuamu

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Repana Jesure chēasina phairi ai pa'ivu'ena saasome repau'te, judío phairipāi chū'unana'me judíopāi ainana'me judíopāi che'chona chi'i pa'ivu'ena. ⁵⁴ Jā'a cho'oto Pedro so'opi ñaku cho'jepi phairi ai vu'e sa'navu pa'iraripujatuka tuhaasomu. Tuha susukuna repav'e pē'jena sōtaopāi ñu'ichejana puu, toare ja'me kūniasomu repau.

⁵⁵ Repav'e chi'i pa'ina judío phairipāi chū'unana'me judío pāi chū'una ūcuanuko jorenani ku'e raa'ju chini chekunani chū'uasome, “Jesús cu'ache cho'osi'kua'mu”, chiiju jorerena repauni vanisoche'te chū'ūni chini. Ku'e jñaa rarena jorena jainuko raisinata'ni Jesure vanisoche chuta'a chū'ucu'aasomu. ⁵⁶ Pāi jainuko repau pa'iche'te kuaju joreasome. Jā'ata'ni ūcuate'e kuamaneasome repana. ⁵⁷ Reparumu repana te'ena vuni Jesús pa'iche'te joreju ija'che kuaasome:

⁵⁸ —Iku Jesús ija'che i'kasi'kua'mu: “Chu'upi ivu'ere Dios vu'e pāi cho'osivu'ere ñañosōja'mu. Ñañosō choteumucujña chekuvu'e pāi cho'omavu'ere jo'e cho'o pi'nijamu chu'u”, chiisi'kua'mu —chiniasome repana.

⁵⁹ Jā'aja'ñe kuanata'ni ūcuate'e kuamaneasome repana. ⁶⁰ Jā'aja'ñe kuarena asa phairi ai vuni repana pāi chenevu'te nukaku Jesure ija'che sēniasaasomu: —¿Je'se chiiku mu'u? Ina mu'ure i'kasi'e, ¿jā'aja'ñe i'kau mu'u? —chiniasomu.

⁶¹ Jā'ata'ni Jesús i'kama'ñe juvoasomu. I'kamauna phairi ai jo'e sēniasomu. —¿Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'u mu'u? ¿Dios mai Cuasaku Mamaku'u mu'u? —chiniasomu.

⁶² Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ūcuau'mu chu'u. Musanukona chu'ure Dios Raosi'kure Ja'ku peore Cho'omasin ujañutu cakā'kore kueñe ñu'ikuji cunaumupi pikona'me cajekuna ñajanaa'me —chiniasomu.

⁶³ Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruku phairi ai repau ju'ikāña meñe rueni che'reku chekunani ija'che i'kaasomu:

—Iku cu'ache cho'osi'e kuanare chekunare chiima'me mai. ⁶⁴ Dios rua cuheche'te i'kasi'kua'mu iku. Musanukona iku cu'ache i'kasi'e asasina, ¿je'se cuasache? —chiniasomu.

Chikuna repana ūcuanuko ūcuate'e cuasaju,

—Cu'ache cho'oku'te vanisoche pa'imū —chiniasome.

⁶⁵ Chitena chekuna repauni coore tutuasome. Ūcuachi'a repau ñakocañ kāase'rechoji quēo ta'pi repau'te vaiju i'kaasome repana.

—¿Cuasa i'kajá'u! ¿Neepi mu'ure vate? —chiniasome.
 Ūcuachi'a repavú'e pē'jekaina sōtaopāi repau'te chiana charaasome.

Pedro, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiisi'ere kuamu

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷Jā'a cho'oto Pedro repavú'e ve'se cararipú'te pa'iu toa kūhitona romichiiio judío phairipāi chū'uku'te cho'oche cho'okaiko repau'te ñako i'kaasomo.

—Mu'u ūcuaja'che Nazaret vū'ejoopo cakure Jesure ja'me ku'isi'kua'mu —chiniasomo. ⁶⁸Jā'ata'ni Pedro ija'che i'kaku jachaasomu:

—Jesure ñama'kua'mu chu'u. Mu'u i'kache vesumu chu'u —chiniasomu.

Jā'aja'ñe i'kacuha repavú'e kakasa'arajatú'ka etauna kura chuniasomu.

⁶⁹Ūcuarumu romichiiio aperumu repau'te i'kasi'ko jo'e ña chekunare ija'che i'kaasomo:

—Jesús neenare ja'me pa'isi'kua'mu iku —chiniasomo.

⁷⁰Chikona Pedro jo'e jachaasomu. Na'a pa'iu'na ūcuacheja pa'ina Pedro'te jo'e i'kaasome.

—Mu'u ūcuaja'che Galilea cheja pa'iku'jeku chekurumu Jesús neenare ja'me pa'isi'kucosomu —chiniasome repana.

⁷¹Chitena Pedro Dioni roiu,

—Chu'upi chu'o ūcuarepare i'kama'to Diopi cu'ache cho'oa'ku chu'ure —chini ija'che i'kaasomu:— Musanukona i'kaku'te Jesure ñama'kua'mu chu'u —chiniasomu.

⁷²Repau jā'aja'ñe i'katona kura jo'e chuniasomu. Chu'iu'na Pedro, repau'te Jesús i'kasi'ere cuasaasomu, “Chuta'a kura ka'chañoā chu'ima'tona choteñoā, 'Jesure ñama'kua'mu chu'u', chiija'mu mu'u”, chiisi'ere. Jā'are cuasa Pedro rua oiche oniasomu.

Pilato ti'jñeñe Jesure nuko chu'o sēesi'ere kuamu

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 ¹Ūcuarumu apeñatato judío phairipāi chū'unana'me judío aina, pāi chū'una, judiōpāi che'chona, chekuna pāi chū'una ūcuau'kuo chi'i Jesure cho'ojachere cutuasome. Cutu pi'ni repau'te vee pāi chū'uku Pilatoni sa jo'kaasome repana. ²Sa jo'karena Pilato Jesure ija'che sēniasaasomu:

—¿Judiōpāi ūcuau'kore chū'uku'u mu'u? —chiniasomu.

Chikuna,

—Jāju, ūcuau'mu chu'u —chiniasomu Jesús repau'te.

³Reparumu judío phairipāi chū'una,

—Rua si'ache cu'ache cho'oku'mu iku —chiniasome. ⁴Jā'aja'ñe i'kajuna asa Pilato jo'e Jesure sēniasomu.

—Ina mu'ure, “Rua si'ache cu'ache cho'oku'mu iku”, chiime. Asakuta'ni, ¿i'kama'ku mu'u? —chiniasomu repau.

⁵Jā'ata'ni Jesús jmamakaruj'e i'kamaneasomu. I'kamauna Pilato, “¿Keeja'iu'u iku?”, chiiu cuasaasomu.

Pāi Jesure vanisoche chū'usi'ere kuamu

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Pilato ūsurumu pa'iche pascuarumu tī'ato chēacojñosi'kure te'eute etoasomu, pāi etojū'u chiikuni. ⁷ Ūcuarumu Barrabás pāi chēavū'ere paniasomu, repauna' me cu'ache cho'osina ūcuachi'a. Aperumu repau Barrabás ūcuana'na me repanare chū'unani cuheju etoñu chini cavaju chekuni vanisoasome. ⁸ Ūcuarumu pāi Pilato vū'ena sani repau'te ija'che i'kaasome:

—Mu'u ūsurumu pa'iche chēacojñosi'kure etokujeku te'eute etojū'u —chinasome.

⁹⁻¹⁰ Chitena Pilato, “Ikure Jesure pāipi jovoju'na ña pe'ruju judío phairipāi ikure chu'uni ra jo'kacosome”, chiiu cuasaku repanare pāi ija'che i'kaasomu:

—¿Jesús judíopāi chū'uku chiicojñokuni etoja'che chu'u? —chinasomu.

¹¹ Chikuna judío phairipāi chū'una repanare pāi rua i'kaasome, Barrabani etoche'te sēapu chini. ¹² Jā'aja'ñe cho'ojuna Pilato repanare jo'e ija'che sēniasaasomu:

—Judíopāi chū'uku chiiku'te, ¿je'se cho'oja'che chu'u? —chinasomu.

¹³ Chikuna repauna pāi rua cuiju i'kaasome.

—¿Kurususē'verona jē'jo nuko vēasójū'u jā'ure! —chinasome.

¹⁴ Chitena Pilato i'kaasomu.

—¿Ëquere repau cu'ache cho'ou? —chinasomu.

Chiicheta'ni repauna jo'e ujachū'o cuiju,

—¿Kurususē'verona jē'jo nukojū'u jā'ure! —chinasome.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kajuna asa Pilato repauna chiiche'te cho'ora chini Barrabani etoasomu. Jesureta'ni su'sueche'te chū'uasomu repau. Su'sue pi'nirena repau neenanani sōtaopāire Jesure jo'kaasomu, sa kurususē'verona jē'jo nukoa'ju chini.

¹⁶ Ūcuarumu sōtaopāi Jesure Pilato vū'e sa'navu cararipuna juha cuaa chekunare sōtaopāi soni chi'iasome. ¹⁷ Repauna chi'isirumu Jesure pāi chū'una ju'ikāa chimaajakāare sachaasome repauna. Ūcuachi'a repau sījopu miu tuhivu cho'o tuoasome. ¹⁸ Tuo pāisoju cuiju ija'che i'kaasome repauna:

—¿Ikupi judíopāire si'arumu chū'uku paau! —chinasome.

¹⁹ Chini vāsochoji repau sījopuna vaiju ūcuau'ni coo tutuju pāisoju pāi chū'unare pojoju cho'ochēja'che repauni ti'jñe'ne ro're puu ñuniasome repauna.

²⁰ Jā'aja'ñe cho'uju repau'te pāiso pi'ni, repauna sachasikāa tito repau ju'isikāare jo'e sachaasome repauna. Sacha pi'ni repau'te kurususē'verona jē'jo nukoñu chini saasome repauna.

Jesure kurususē'vero jē'josi'ere kuamu

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Repauna sōtaopāi Jesure satona Simón Cirene cheja caku Alejandrona' me Rufo puka'ku po'o raikujai caraiuna chēa, Jesure jē'jojasē'vero'te kuāikaau chini chū'uasome.

²² Simonpi kuāiu saiuna Jesure Gólgota aikūtina sa tī'asome repauna. (“Gólgota” chini “Pāi sījopujakūti” chiimu.) ²³ Repacheja tī'asirumu Jesure uche cono ruara'ka ja'mesi'ere ūkuañu chiijuna ūkucuheasomu repau.

²⁴ Ūcuarumu repau'te kurususē'verona jē'jo nukoasome repauna. Jē'jo

nuko pi'ni sōtaopāi repau ju'isikāñare paañu chini catara'karuā mami tochasira'karuāpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikāña paajanani jñaañu chini.

²⁵ Apeñatato nueve pa'itona Jesure kurususē'verona jē'jo nukoasome repana. ²⁶ Ūcuachi'a repau cu'ache cho'osi'ere kuaju, JUDIOPĀI CHŪ'UKŪ'MŪ IKŪ, chiiche chooko'ana tocha kurususē'vero chā'tirona jē'jo sūoasome repana. ²⁷ Ūcuarumu ñaanare ūcuachi'a ka'chanare kurususē'veroāna jē'jo Jesús ūjajūtū cakā'kona te'e'u'te nukoasome repana. Chekuni kā'kojūtū cakā'kona nukoasome. ²⁸ Jā'aja'ñe cho'orena Dios chū'o aperumu tocha jo'kasiepi ūcuarepa ti'jñesi'kua'mu:

Chekunare cu'ache cho'osinare cho'ocheja'che repau'te cho'ome pāi, chiicheji.

²⁹ Repanare nukosirumu repacheja caraina pāi Jesure cuhena repana sijo sū'cuiju ija'che cu'ache i'kaju caraniasome:

—“Dios vū'e ñañosō choteumucujña jo'e cho'o pi'nija'mu chū'u”, chiisi'kua'mu mu'u. ³⁰ Jā'aja'ñe i'kasi'ku chura mu'upi meñe jū'iñe ūseku cajejū'u jā'acheja kurususē'vero —chiniasome repana.

³¹ Ūcuarumu judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona ūcuaja'che pāisoju sāiñechi'a ija'che cutuasome:

—Chekunare jū'iñe ūsesi'kuasomu jā'u. Jā'ata'ni chura ūcuaju meñe jū'iñe ūsecu'amu repau'te. ³² Jā'u, “Dios Raosi'kua'mu jā'u. Ūcuachi'a judiōpāi chū'ukū'mu”, chiicojñosi'kua'mu. Jā'ajekuna ūcuachejapi cajea'ku. Repauji cajeuna ñani, “Dios Mamakū'mu jā'u”, chiiju cuasajanaa'me mai —chiiju pāisoasome repana.

Repauna'me kurususē'veroā jē'jo nukocojñosina ūcuachi'a cu'ache i'kaasome Jesure.

Jesús jū'isi'ere kuamu

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Reparumu nukarepau sū'itona ūsūu miañe ta'pisouna cheja si'acheja trejatu'ka chijanasomu. ³⁴ Tres pa'itona Jesús ūjachū'o ija'che i'kaku cuiasomu: “Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”, chiniasomu. (Ija'che chiimu jā'a: “Dios, chū'ure Paaku, Dios chū'ure Paaku, ¿je'se pa'iuna mu'u chū'ure jo'kasōku?” chiimu.)

³⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa repacheja pa'ina chekuna ija'che i'kaasome:

—Asajū'u. Aperumu pa'isi'kuni Elíani soicosomu jā'u —chiniasome.

³⁶ Ūcuarumu repanare ja'me pa'iku vū'vu sani chuisuovuji ruara'kana chūu vāsochona quēo suo Jesupi ūku'aku chini mūo ija'che i'kaasomu:

—Cha'a ñañu. Elíapi rani repau'te casoche'te ñañu. Raimanejacosomu —chiniasomu repau.

³⁷ Jā'aja'ñe i'katona Jesús jo'e rua cuicuha jūnisoasomu. ³⁸ Repau Jesús jū'itona Dios vū'e sa'navu caruupu kakasa'aro rueekāa ūcuate'ekāa joorepapoji ūmupi vū'evuna che're cajeasomu. ³⁹ Jesupi jūnisouna sōtaopāi chū'uku Jesure ti'jñeñe nukaku ñaku i'kaasomu.

—Dios Mamarepaku pa'icosomu jā'u —chiniasomu.

⁴⁰ Jā'a cho'oto romiva'na so'opi nukaju ñaju paniasome repau'te cho'oche. María Magdalena'mo, Santiago jmava'una'me José puka'ko María'mo, Salomea'mo paniasome. ⁴¹ Aperumu repana romi Jesús Galilea cheja pa'irumu

repau'te ja'me ku'iju kuiraju paniasome. Ūcuachi'a chekuna romi repauna'me Jerusalén maisina ñaju nukaju paniasome.

Jesure tās'ere kuamu

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42-43 Puaumucuse āijañe care'vaumucuse na'icuhakuna José Arimatea vu'ejoopo caku judiōpāi chū'unare ja'me chū'ukuji Dios Raosi'ku chū'urumu cha'akuji Jesure jū'isi'kuni sa tāra chini vajuchuma'ñe sani Pilatoni sēniasomu, ĩsia'ku chini. 44 Sēeuna Pilato asa kuku, “¿Jūnisocuhau repau Jesús?”, chiiu cuasaasomu. Jā'aja'ñe cuasaku sōtaopāi chū'uku'te soni rao, “¿Jesús jūnisocuhau?”, chiniasomu repau. 45 Sēniasa kuauña Pilato chū'uasomu, repau'te Joseni ĩsia'ju chini. 46 ĩsirena José sábanakāare koo Jesure caso ūcuakāapi repava'ure reaasomu. Rea pi'ni sa aikūti caripana tētoche ūhisicojena cuaa ūha eta, repacoje kakasa'aro catapu rua ūjapuji ūha ta'pisoasomu repau. 47 Jā'aja'ñe cho'okuna María Magdalenana'me María José puka'ko Jesure ūhasicheja ñaasome.

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 1 Ūcuarumu judiōpāi puaumucuse carakuna María Magdalenana'me cheko María Santiago puka'kona'me Salomé Jesure jūnisosi'kuni sa ro'veñu chini okoma'ñare kooasome. 2 Ūcuarumu repana romicorumu aperepañatato Jesure tāsicojena saniasome repana. 3 Saiju sāiñechi'a cutuju saniasome repana.

—¿Neepi maiva'nare catapu repacoje ta'pisi'pu kuñokaijanaa'ñe? —chiniasome.

4 Jā'aja'ñe i'kaju sani ñato repapu catapu rua ūjapu repacoje ta'pisi'pu kuñososi'pu paniasomu. 5 Kuñosi'pujekuna repacoje kaka ñato pōsuu pojakāa ūjacuecho ju'ikuji ūjajūtu cakā'kore ñuniasomu. Nu'iuña ña repana romi rua kukuasome. 6 Kukurena repanare i'kaasomu repau.

—Vajuchumanējū'u. Musanukona Jesure Nazaret vu'ejoopo raisi'kure ku'eche masimu chū'u. Kurususē'verona jē'jo nuko vēasocojñosi'kuni ku'eme musanukona. Icheja peomu repau; vajuranicuhasi'kuamu. Ñajū'u repau'te ūhasicheja. 7 Ña pi'ni sani repau neenana'me Pedro'te ija'che sa kuajū'u: “Jesús vajuranicuhasi'kuamu. Musanukonare na'a charo Galilea chejana saijamu repau. Ūcuachejana sani repau'te ñajanaa'me musanukona, repau chuta'a jū'imarumu i'kasi'e”, chiijū'u repanare —chiniasomu repau pōsuu.

8 Jā'aja'ñe i'kauna asa kuku kurukuruju repana romi ūcuacojepi eta vu'vusoasome. Kukucajebani chekunare kuamaneasome repana.

María Magdalenani Jesús peosichejapi ñosi'ere kuamu

(Jn 20.11-18)

9 Ūcuarumu Jesús romicorumu ñami mama vajuraisi'kupi María Magdalena'te aperumu sieterepanare vati etocojñosi'koni charo peosichejapi ñoasomu. 10 Ñouna ña sani repau'te ja'me ku'isinare suma'ñe pa'iju ota oinani kuaasomo repao. 11 Repao Jesure ñasi'ere kuakona asa jachaasome repana.

Jesús repau neenare te'eka'chapanare peosichejapi ñosi'ere kuamu

(Lc 24.13-35)

¹² Jã'a cho'ocuhasirumu repau neena te'eka'chapanachi'a po'o sainani Jesús tiiujaiu peosichejapi ñoasomu. ¹³ Ñouna ña repana sani repau neenare chekunani kuaasome. Úcuaja'che kuajuna asa jachaasome repana.

Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau saojanare Jesús chũ'u jo'kasi'ere kuamu

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Jã'a cho'ocuhasirumu repau neena oncerepana ãu ãitona Jesús peosichejapi rani ñoasomu repanare. Repau chekunare vajurani ñosi'ere úcuapanapi kuajuna asa jachasinajejuna repanare rua i'kaasomu repau.

—¿Je'se pa'iauna repana kuasi'e cuasamanere musanukona? —chiniasomu. ¹⁵ Úcuarumu Jesús repanare ija'che chũ'u jo'kaasomu:— Musanukona cheja si'achejñaruã sani pãi úcuaukore Dios Repau neenare vati toa sani uuche ãseche'te ku'iju chu'vaju pa'ijũ'u. ¹⁶ Musanukonapi chu'vajuna pãi asa chãa okoro'vecojñosinare Dios chãa paaja'mu. Chãa paakuna jünisösirumu vati toa saima'ne Repau pa'ichejana saijanaa'me repana. Jã'ata'ni asa jachaju cuasamanesina repana cuasamanesie ro'i ro'ijanaa'me. ¹⁷ Musanukona chu'vasi'e asa chãa cuasasinapi Diochi'a cho'omasiche ija'che cho'ojanaa'me: Chu'u neenajeju chu'upi cho'okaiuna pãi sa'navuã pa'inare vati eto saojanaa'me. Úcuachi'a chu'u neenajeju chu'upi cho'okaiuna repanjẽ'e che'chemanesi'ere tiiipãi chu'o i'kajanaa'me repana. ¹⁸ Úcuachi'a repanapi añani chëato asi kũ'imanejanaa'me. Eo ukuni jünisõmanejanaa'me repana. Úcuachi'a repanapi chekunare jũ'inare jũjñapi jaju Dioni sëeto vajujanaa'me repana jũ'iva'na. Jã'aja'ne cho'oa'ju chini chũ'u jo'kamũ chu'u musanukonare —chiniasomu Jesús repanare.

Jesús cunaumu muisi'ere kuamu

(Lc 24.50-53; Hch 1.9-11)

¹⁹ Jã'aja'ne i'kacuha Jesús Diopi muakuna cunaumuna muni Dios uajãutu cakã'kona kueñe puu ñu'iuasomu. ²⁰ Repau cunaumu muisirumu repau neena sani Dios chu'o si'achejñaruã ku'iju chu'vaju paniasome. Jã'aja'ne chu'vajuna Jesucristo Maire Paakuji repanare cho'okaniasomu, Diochi'a cho'omasiche'te cho'ojuna pãipi ña, “Ina Dios chu'o úcuarepare chu'vame”, chijju cuasaa'ju chini.

San Lucas Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Charo tochasi'ea'me

1 ¹⁻³ Chu'u Lucapi mu'ure Teófiloni rua masikuni Jesucristo cheja pa'irumu cho'osi'ere kuara chini ie chu'o tocha saomu chu'u mu'ure:

Aperumu pāi Jesucristo cho'оче ñaasome. Repau apeche'chorumupi vua si'arumu ñaju paniasome repau repau cho'оче peore. Ñasinajeju chukuna'te kuasinaa'me repau. Ūcuaja'che Dios chu'o chu'vasinaa'me repau. Ñasina kuasi'ere asa jainuko pāi cuasaju tocha jo'kaasome, maipi ñaa'ju chini.

Tocha jo'karena ūcuare ñaku masi che'cheku pa'ikumu chu'u. Jesucristo cho'osi'e pāipi kuajuna peore asaku pa'ikumu chu'u. Jā'ajekuna mu'upi masia'ku chini ūcuare tocha saomu chu'u mu'ure, “Jā'aja'ñe cho'oto re'ocosomu”, chini.

⁴ Chu'upi tocha saouna ña, “Āja, jā'aja'ñe Jesucristo cho'oasomu”, chini, “Chekuna kuasi'e, ūcuarepaa'che jā'a, jā'a pa'ito?”, chiija'mu mu'u. Mu'upi peore masia'ku chini ie chu'o tocha saomu chu'u mu'ure.

Angel Juan Pāi Okoro'veku pa'ijaure cajajachere kuamu

⁵ Judea cheja canare Herodes chū'urumu Zacarías judío phairipāiu paniasomu reparumu. Dios vū'e cho'оче cho'orumu tī'ato Abías paasinana'me si'arumu cho'oku paniasomu repau Zacarías ūcuate'epāiujeku. Zacarías rūjo Elisabet ve'easomo. Ūcuaja'che aipāiu Aarón, judío phairi pa'isi'ku jojosi'koasomo Elisabet. ⁶ Diopi ñato rua re'opāi paniasome repau Zacaríana'me Elisabet. Dios chū'u jo'kasi'e jachama'ñe cho'oju paniasome repau. Chekuna pāi ñaju i'kacu'aasomu repau, ūcuare re'oja'che pa'ijuna. ⁷ Elisabeni chíi paacu'akuna chíi peova'na paniasome repau. Ūcu chíi peova'na pa'iju airekosoasome repava'na.

⁸ Reparumu Abíapāi cho'оче cho'orumu tī'aasomu. Tī'auna Zacarías Dios vū'e kaka ja'me paniasomu. Kaka pa'iu phairipāi cho'оче ja'me cho'oku paniasomu repau ūcuaja'che phairijeku. Dios chū'u jo'kasi'e cho'oku paniasomu repau, Diopi pojoa'ku chini. ⁹ Abíapāi Dios vū'ere chíi pa'iju Zacaríani chēaasome ma'ñasuche uojaure. Si'arumu jā'aja'ñe cho'oju paniasome repau. Chēarena ruupuna kakaasomu repau ma'ñasuche'te uora chini. ¹⁰ Kaka ma'ñasuche uokuna rua jainuko pāi ve'sere pa'iju Dioni sēeju paniasome. ¹¹ Zacaríaji ma'ñasuche'te uokuna Diore ja'me pa'iku, ángel peosichejapi rani ma'ñasuche uoko'a rū'uñe nukaaasomu. ¹² Angelpi rani nukakuna ña rua kukusoasomu repau.

¹³ Kúkúsokúna ángel i'kaasomú repau'te.

—Zacarías, vajuchumanejú'u. Mú'u séeñe Dios cho'okaija'mú mú'ure. Já'ajekúna murújo mú'u chíini jñaaja'mo. Repau'te chíiva'ure cajaona Juanre ve'ojú'u. ¹⁴ Murújo chíiva'ure jñaasirumú rua pojoja'mú mú'u. Chekúna pái úcuaja'che jainúko asa pojojanaa'me repava'ure jñaasi'e.

¹⁵ Mú'u chíire, “Rua masimú iku”, chíija'mú Dios.

Cono véañejé'e úkuma'ku pa'ija'mú repau.

Repau'te chuta'a jñaamarumúpi Dios Rekocho ja'me pa'ija'mú repau'te.

¹⁶ Úcuachi'a ainee pa'iu Dios chú'o rua chú'vaja'mú repau.

Repaúji chú'vakúna asa Israelpái jainúko Dios chú'ñe aperumú cho'ojú úhasosina jo'e cho'ojú re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹⁷ Na'a pa'isirumú Dios Repau Mamakúni chejana casoja'mú.

Já'ata'ni mú'u chíipi cheja charo pa'ija'mú.

Pa'iu aperumú pa'isi'ku Elías Dios chú'o rua masi chú'vacheja'che mú'u chíi masi chú'vaja'mú.

Pái repana chíiva'nare cuasache jo'kasosina mú'u chíipi Dios chú'ore chú'vakúna asa

repana chíiva'nare jo'e cuasajanaa'me.

Chekúna pái, Dios chú'ñe jachana mú'u chíipi Dios chú'ore chú'vakúna asa jachama'ñe cuasaju re'oja'che pa'ijanaa'me.

Mú'u chíi páipi asa chéa cu'ache cho'oche'te úhasoajú chini Dios chú'o chú'vaja'mú.

Chú'vakúna asa chéa cu'ache cho'oche úhasosinajeju Dios Mamakú'te rakúna cuasajanaa'me pái,

—chiniasomú ángel Zacarías'te.

¹⁸ Chikúna,

—Mú'upi chú'o úcuarepare i'kani, ¿ñquere mú'u chú'ure cho'o ñoja'u, chú'upi mú'u i'kache'te cuasaa'ku chini? Aiva'ua'mú chú'u. Chú'u romiojé'e úcuachi'a aiva'oa'mo —chiniasomú Zacarías repau'te ángel'te.

¹⁹ Chikúna ángel ija'che i'kaasomú:

—Gabriela'mú chú'u. Dios chú'ñe cho'okaiku'mú chú'u. Diopi casosi'ku'a'mú chú'ure, mú'uni chú'ore re'oja'chere kuaa'ku chini. ²⁰ Chú'u kuasi'e na'a pa'isirumú tí'jñeja'mú mú'ure. Já'ata'ni mú'u chú'u kuache jachasi'kujekú murújo mú'u chíire jñaasirumújatú'ka chú'o i'kama'ku pa'ija'mú, jachasi'e ro'i —chiniasomú ángel repau'te.

²¹ Já'a cho'oto pái chuta'a ve'sere pa'iju Zacaríasni cha'aju paniasome. Cha'aju, “¿Je'se pa'ina já'repa jeerumú etama'ñe pa'iku já'u?”, chíiju cuasaasome repana.

²² Cha'atona etaasomú repau. Etasirumú chekúnare chú'o cutucu'aasomú repau'te. Cutumaña, “¿Dios ñosi'ere ña jñanosó chú'o cutuma'ku já'u!”, chini cuasaasome repana. Cutucu'akúna repanare rupú jējñapi vevoasomú repau. Úcua chú'o cutucu'aasomú repau'te. ²³ Repau cho'oche cho'o si'asirumú v'ena co'iasomú repau Zacarías.

²⁴⁻²⁵ Co'i pa'ina repau rújo chíi suniasomo. Suni cincorepapáimía v'ere pa'io paniasomo repao. V'ere pa'io ija'che cuasako paniasomo repao: “Chura chú'ure Dios rua oi'u re'oja'che cho'okaimú. Chíi peova'ojekona rua vajuchuasí'ku'a'mú chú'ure aperumú. Já'ata'ni Diopi cho'okai'na chíi su'iona vajuchuama'mú chú'ure chura”, chini cuasako pojoasomo repao.

Jesure jñaañañere kuamu ángel

²⁶ Repao Elisabet seirepapāimia chīipū sū'irumuna Dios ángel Gabrielre jo'e casoasomū, Galilea cheja cajoopo, Nazaret vū'ejoopona. ²⁷ Repajoopo cako romichīio ʘmū peoko paniasomo. Repao mamia'me María. José vejao paniasomo repao. Aperumū pāi jainukore chū'usi'ku David jijosina mamakūasomū José.

²⁸ Diopi casouna ángel María'te repao pa'ichejana kaka i'kaasomū.

—Dios oicojñoko'mo mū'ʘ. Dios mū'ʘre ja'me pa'ikū'mū. Chekunare romi na'a cajejaiche re'oja'che cho'okaija'mū Dios mū'ʘre —chinasomū ángel repao'te.

²⁹ Angelpi jā'aja'ñe i'kauna asa jñano, “¿Je'se pa'iuna iku chū'ʘre jā'aja'ñe i'kaku?”, chini cuasaasomo repao.

³⁰ Rua kukusi'kore jo'e i'kaasomū repau.

—María, vajuchumanejū'ʘ. Dios mū'ʘre oiku'mū. ³¹ Asarepajū'ʘ chū'ʘ i'kache. Chīi sū'ija'mo mū'ʘ. Sūni chīiva'ʘre ʘmūva'ʘni jñaa'amo mū'ʘ. Jñaa repava'ʘre, mū'ʘ chīiva'ʘre Jesure ve'ojū'ʘ.

³² Rua masiu aineeja'mū mū'ʘ chīi.

Dios Cūnaʘmū Pa'iku repau'te, “Iku chū'ʘ chīia'mū”, chijja'mū.

Aipāi'ʘte Davire judíopāire chū'ʘa'ku chini jo'kasi'eja'che jo'e Jesuni judíopāi chū'ʘku'te jo'kaja'mū Dios.

³³ Mū'ʘ chīipi Israelpāi si'arumū chū'ʘku pa'ija'mū.

Jmamakarūjē'e cuhama'ñe chū'ʘku pa'ija'mū repau,

—chinasomū ángel repao'te María'te.

³⁴ Jā'aja'ñe kuauna asa,

—¿Je'se chū'ʘ ʘmū peoko chīire paaja'che? —chinasomo repao.

³⁵ Chikona ángel jo'e i'kaasomū repao'te.

—Dios Rekocho mū'ʘni cajeja'mū. Dios peore Masiku'jeku chīire jo'kaja'mū mū'ʘre. “Chū'ʘ chīi cu'achejē'e peokū'mū iku”, chijja'mū Dios repau'te.

³⁶ Mū'ʘ majapāio Elisabet aiva'ota'ni chīipū sū'imo. ʘmūva'ʘni chīire sū'imo repao. “Chīi paacu'amū jā'ore”, chīicojñosiva'ota'ni chīi sū'imo repao. Seirepapāimia sū'imo repao chura. ³⁷ Diore cho'ovesachejē'e peokū'mū —chinasomū repau.

³⁸ Chikuna,

—Dios chēa paacojñokojeko Repau chū'ʘñe cho'okaiko'mo chū'ʘ. Mū'ʘ chū'ʘre kuache Diopi chū'ʘre cho'okaito re'omū —chinasomo repao.

Chikona ángel jo'ka sanisoasomū.

María Elisabeni ñara chini saisí'ere kuamu

³⁹ Angel sanisosirumū repao María Judea cheja aikūti pa'ijooopona cu'arepa maniasomo. ⁴⁰ Mani Zacarías vū'ena kaka, “¿Pa'iko?”, chinasomo repao Elisabere. ⁴¹ María i'kache'te asakona Elisabere repao sū'iva'ʘ chīiva'ʘ cho'oasomū. Úcuarumū Elisabere Dios Rekochoji rani chū'o i'kache chū'ʘasomū.

⁴² Chū'ʘkuna María'te ʘjachū'opi ija'che i'kaasomo repao Elisabet:

—Chekunare romi na'a cajejaiche re'oja'che cho'okaiku'mū Dios mū'ʘre. Úcuaja'che mū'ʘ chīiva'ʘre, chura sū'iva'ʘre re'oja'che cho'okaija'mū Dios.

⁴³ Chu'ure chuova'o pa'iva'oni mu'upi Maire Paaku puka'kopi rakona vajuchukota'ni pojosomo chu'u. ⁴⁴ Mu'u i'kache'te asakona chu'u chi'i, chura su'iva'u pojoku cho'osi'kuam'u chu'ure. ⁴⁵ Dios mu'ure aperumu kuasi'ere asa, "Ucuarepa ti'jñeja'mu chu'ure", chini cuasako rua pojomo mu'u —chiniasomo María'te.

⁴⁶ Chikona María asa i'kaasomo.

"Dios peore masiku'mu", chini cuasako'mo chu'u, chu'u rekocho.

⁴⁷ "Dios chu'u rekocho vati toa saiche üseja'mu", chini repauni cuasako pojoko'mo chu'u.

⁴⁸⁻⁴⁹ Dios rua re'oku'mu.

Chu'ure Repau chëa paacojñoko'te chuova'o pa'iva'oreta'ni cuasaku re'oja'che cho'okaimu Dios.

Peore Masiku'jeku chu'uva'ore rua re'oja'che cho'okaimu Repau.

Jä'ajekuna irumu pa'inana'me cho'je pa'ijana ücuanuko chu'u pa'iche'te cuasani,

"Marfani re'orepaja'che cho'okaniasomu Dios",
chiijanaa'me päi ücuanuko chu'ure cuasani.

⁵⁰ Dios Repau'te vajuchunare rua oiku'mu. Irumu pa'inarechi'a oima'mu repau.

Charo pa'inarej'e oiü cho'je rajjanare peore rua oiku'mu Dios, Repau'te vajuchunare.

⁵¹ Päi, "Peore masinaa'me chukuna", chini cuasanare cuheasomu Dios. Dios peore Masiku'jeku repauna cho'oñu chiisi'e üseasomu.

⁵² Üseku chekunare, masiju päi chu'unare cuheku chuova'na pa'iva'nani saño päi chu'ñe jo'kaasomu Dios.

⁵³ Chuova'na pa'iva'nare karama'ñe paapu chini rua re'oja'chere isiasomu Dios.

Kuri paanare tuasōasomu Dios.

Tuasōuna kuri peova'na paniasome repauna.

⁵⁴ Mai aipaire oiü ija'che i'kaasomu Dios:

"Musanukonare Israelpäi re'oja'che cho'okaija'mu chu'u",
chiisi'e cavesuma'ñe cho'okaniasomu Repau.

⁵⁵ Abrahamre, mai aipaiü pa'isi'kure,

"Re'oja'che cho'okaija'mu chu'u mu'ure",
chiisi'e cavesuma'ñe cho'okaniasomu Dios.

Ücuaja'che repau Abraham jojosinare ücuare Repau i'kasi'ere
re'oja'che cho'okaniasomu Repau Dios,

chiniasomo María.

⁵⁶ I'ka pi'ni Elisabet vu'ena canuka ücuao'na'me paniasomo repao. Chotepäimia pa'icosomo repao repacheja. Jä'api repao vu'ena coliasomo repao María.

Juan Päi Okoro'vejaure jñaasi'ere kuamu

⁵⁷ Na'a pa'isirimuna repao Elisabet chiire jñaaumucuse ti'auna chiiva'ure jñaasomo. ⁵⁸ Jña pa'iona päi repao'te kueñe pa'inana'me repao majapäi asaasome repao chiire jñaasi'e. Diopi repaoni oiü re'oja'che cho'okakuna asa saniasome repauna repaoni ja'me pojokañu chini.

⁵⁹ Chīiva'u ochorepamucujña jñaasi'e pa'itona jo'e saniasome repana repav'a'e. Puka'kupāipi chīiva'u jikora'muru chā'tiru pa'icaniru chuto tuache'te chū'urena ñañu chini saniasome repana, jud'opāi cho'оче. Ūcuachi'a reparumuna chīiva'ure mami ve'oñu chiniasome repana. Puka'ku mamire Zacarí'a'te ve'oñu chiniasome repana repava'ure. Já'atani puka'ko,

⁶⁰ —Pāame. Já'aja'ñe ve'omanejanaa'me chukuna. Juanre ve'ojanaa'me chukuna ikure —chiniasomo repanare.

⁶¹ Chikona,

—Mu'u majapāi Juan ve'enajé'e peome —chiniasome repana.

⁶² Chini chīiva'u puka'kure cājo asama'kujekuna rupū vevoasome repana, repau chīiva'ure ve'ojachere mamire masiñu chini.

⁶³ Vevojuna sāiñe vevoasomu repau tochajako'aru'te rakatena tocha kuara chini. Rarena, “Chu'u chīi' mamia'me ie Juan”, chiiche tocha ñoasomu repau. Tocha ñouna ña jñanoasome repana. ⁶⁴ Tocha ñouna teana i'kare'оче care'osoasomu repau chemeño. Chu'o cutumanesi'ku churata'ni jo'e chu'o cutuasomu repau.

—Dios rua re'oku'mu —chiniasomu repau Zacarías.

⁶⁵ Zacarí'aji já'aja'ñe cho'ouna pāi chekuna kueñe pa'ina asa jñanoasome ūcuauko. Ūcuachi'a Judea cheja aikūjña pa'ina ūcuare asa cutuju paniasome.

⁶⁶ Repana asasi'ere cuasaju,

—¿Je'se já'ava'u chīiva'u pa'ija'u? —chini cuasaju sāiñechi'a ūcuauko sēniasaju paniasome repana.

Diopi chīiva'uni rua re'oja'che cho'okakuna asa rua cuasaju paniasome pāi.

Zacarías pojoku i'kasi'ere kuamu

⁶⁷ Ūcuarumu repau Zacarías, chīiva'u puka'ku, Dios Rekochoji repauni chū'uuna ija'che kuaasomu Dios chu'o:

⁶⁸ Pāi chekunapi maini Israelpāire chēa paajuna tuakaniasomu Dios.

Jā'ajekuna Maire Paaku'te, “Rua re'oku'mu mu'u”, chini cuasaju pañu mai.

⁶⁹ Ūcuachi'a maini oiñu mai jūnisosirumu vati toa sani uuche Ūsejauñi rua Masikuni raoja'mu Dios maire.

Aipāiu David Dios chū'uñe cho'okaniasomu aperumu.

Ūcuau David jojოსinani te'eu'te chēa raoja'mu Dios.

⁷⁰ Aperumu Diopi kuakuna Repau chu'o kuana ija'che kuaasome chekunare:

⁷¹ “Chekunapi maini Israelpāire cuheju cu'ache cho'oñu chiito Diopi ūsekaija'mu.”

Jā'aja'ñe cho'okasa chiniasomu Dios maire Israelpāi.

⁷² Repau Dios mai aipāire ija'che i'kaasomu:

“Musaukonani oiñu re'oja'che cho'okaija'mu chu'u”, chiisi'e cavesuma'ñe cho'okaija'mu Repau Dios.

⁷³ Ūcuachi'a Abrahamre mai aipāiu pa'isi'kure,

“Ija'che cho'okasa chu'u musaukonare Israelpāi”, chiniasomu Dios.

⁷⁴⁻⁷⁵ “Musaukonare cuhenapi chēa paaju cu'ache cho'ocojñonare chu'upi tua paaja'mu musaukonare.

Tua paakuna chu'u neenajeju musaukonare cuhenare vajuchuma'ñe

chu'u chũ'uñe'te cho'ojũ re'oja'che pa'ijanaa'me musanũkona
jũnisõnejatũ'ka", chiniasomũ Dios Abrahamre.

Jã'aja'ñe kuaasomũ Zacarías Dios chu'o.

⁷⁶ Chini mamaku'te i'kaasomũ repau Zacarías.

Jmava'u, mu'u pa'iche'te pãipi ñaju i'kani,

"Dios Cunaumũ Pa'iku chu'o kuaku'mũ iku", chijjanaa'me mu'ure.

Dios Raojau rajachere kuaja'mũ mu'u, pãipi asa care'va paapu chini.

⁷⁷ Dios neenare masia'ju chini ija'che i'kaja'mũ mu'u:

"Musanũkona cu'ache cho'osi'e tũ'nesokani jo'e cuasamaneja'mũ Dios.

Tũ'nesokakũna vati toa sani uuche peoja'mũ musanũkonare."

⁷⁸ Jã'aja'ñe cho'okaija'mũ Dios pãi rua Oikũjekũ.

Jã'ajekũna Dios Repau Mamakuni raopi'ramũ maire.

⁷⁹ Pa'ivesũju cu'ache cho'ojũ hijacheja pa'icheja'che pa'inare jũnisochejẽ'e
vajuchunare

Repau Mamakuni raopi'ramũ Dios maire,

maipi repaũni cuasaa'ju chini.

Rani pa'iu re'oja'che pa'imasiche'te che'choja'mũ repau maire,

chiniasomũ Zacarías repau mamaku'te.

⁸⁰ Repava'u chũiva'u Diore rua cuasaku aineekũ paniasomũ. Israelpãi
chu'vamarumũ pãi peochejũnare te'eva'u pa'iu paniasomũ repau Juan.

Jesure jñaasi'ere kuamũ

(Mt 1.18-25)

2 ¹⁻³ Jã'arumũ Augusto pãi ũcuanũkore chũ'uku paniasomũ. Cheku Cirenio
ũcuaja'che Siria cheja canani chũ'uasomũ reparumũ. Augusto repau
paanare ũcuanũkore chũ'uasomũ repana mamire tocharena kuẽkuera chini.
Pãi kuẽkueche'te chũ'uũna repana aipãi pa'isijooona saiche paniasomũ
repanare, mamire tochaũ chini.

⁴ Pãipi saijũna José ja'me saniasomũ. Galilea cheja cajoopo Nazaret
vu'ejoopo pa'isi'kũpi Judea cheja cajoopoona Belén vu'ejoopoona saniasomũ
repau, aipãiu David pa'isijooona. ⁵⁻⁷ Maríana'me saniasomũ repau, ja'me
kuẽkuecojũnora chini. María repau rũjo pa'ijao chũipũ su'ikoji sani, t'ã pa'io
repao chũire jñaajarumũpi t'ãũna pi'raso chũiva'ure umũva'ũni jñaasomo
charo cava'ure. Jña repava'ure kãñase'repi rea, cu'ava'na ãũ ãira'vũrũna
ũhaasomo repao. Pãi kãivũñapi timusũna cu'ava'na kãivũerũna kãniasome
repana.

Angeles oveja kuiranani Jesure jñaasi'ere kuame

⁸ Reparumũ Belén vu'ejoopo kueñere ovejava'nare kuirana paniasome.
Ovejava'napi patu pa'ichejare pa'ijũna ñamipi kuiraju paniasome repana.

⁹ ũcuarumũ Diore ja'me pa'ikũji ángelpi rani pa'ũna repana pa'ichejachi'a
rũhiso'koro rua miañe miasomũ, Diopi cho'okũna. Miakũna ña rua
kũkusosome repana oveja kuirana.

¹⁰ Rua kũkusinare ija'che i'kaasomũ ángel:

—Vajuchũmanejũ'u. Musanũkonare chu'o re'oja'chere kuara chini raimũ
chu'u Israelpãipi ũcuanũko asa pojoa'ju chini. ¹¹ Asarepajũ'u. Ija'chea'me chu'o
chu'u rasi'e: Chura iumucuse pãio chũiva'ure jñaacuhasi'koa'mo, aperumũ

pa'isi'ku David pa'isijooopona. Repava'u chīiva'u repau'te cuasanare vati toa uuche Ësejava'upi ranicuhasi'kua'mu. Cristoa'mu repau. Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu. Pāi Ūcuanukore Paaku'mu repau. ¹²Musanukonapi sani ku'eni jñaa ñajanaa'me repava'ure. Ku'eju jñaa ñato cu'ava'na āu āira'vuru'te reasiva'u ūhija'mu chīiva'u. Repava'ure ñani, “Dios chīia'mu iku”, chijjanaa'me musanukona —chiniasomu ángel repanare.

¹³Angel te'eu kuacuhauna chekuna ángeles rua jainuko rani paniasome. Pa'iju Dioni pojoju ija'che i'kaasome repana:

¹⁴“¡Cuanumu Pa'iku Dios peore masiku'mu”, chiapu pāi ūcuanuko!
Ūcuaja'che, “Musanukona Repau oicojñona sāiñe pojoju pa'ijū'u”,
chiime chakuna musanukonare,

chiniasome ángeles.

¹⁵Ūka pi'ni cunaumuna jo'e munisorena sāiñechi'a ija'che i'kaasome repana oveja kuirana:

—Belenna sañu mai. Repacheja cho'osi'ere Diopi raouna ra kuamu ángel maire. Ñajañu chura cho'osi'ere —chiniasome repana.

¹⁶Chini cu'arepa sani tī'a Josena'me María'te ñaasome repana. Ūcuaja'che chīiva'ure cu'ava'na āu āira'vuru ūhiva'uni ñaasome repana. ¹⁷Ña pi'ni chīiva'u pa'iche'te ángel repanare kuasi'ere kuaasome repana. ¹⁸Kuarena ūcuanuko asa jñanoasome repana kuache asasina. ¹⁹Maríata'ni repana kuache asa i'kama'ko peore cuasako paniasomo. ²⁰Ña pi'ni co'iasome repana oveja kuirana. Co'iju repana asasi'ena'me ñasi'e cuasa, “Peore masiku'mu Dios”, chijju ángel kuasi'e, “Ūcuarepaa'me”, chini Dioni pojoju co'isoasome repana.

Jesure puka'kupāi Dios vu'e sa ñosi'ere kuamu

²¹Chīiva'u ochorepau mucujña jñaa'si'e pa'itona jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tua pi'ni mami ve'oasome repana. Jesure ve'oasome repana repava'ure chīiva'ure. Aperumu chuta'a repau'te su'imarumu ángel kuasi'ere mami ve'oasome repana.

²²Dios aperumu Moisepi pāire kuakaau chini chīire jñaa'si'e cu'a pani pi'nirumu cho'ojache kuaasomu. Jā'ajekuna Dios chū'u jo'kasi'ere cho'oñu chini Jesús puka'kupāi Jerusalén vu'ejoopona maniasome. Ūcuachi'a chīiva'uni Dioni ñoju, “Iku mu'u neekua'mu”, chiñu chini maniasome repana.

²³⁻²⁴Aperumu Diopi i'kakuna Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Musanukona chīiva'nare charo cava'nare umupāiva'narechi'a chu'uni
isijū'u.

Chu'u neenaa'me repana.

Ūcuaja'che romi cu'a pa'ina cu'a pa'iche'te tunoñu chini jo'cha
va'iva'nani isijū'u chu'ure.

Airo jureva'nare ka'chava'nare peoni jo'cha ūkupo chīiva'nani
ūcuajanukoru'te isijū'u chu'ure,

chiniasomu Dios. Jā'ajekuna Jesús puka'kupāi Dios chū'u jo'kasi'ere cho'oñu chini Jerusalén vu'ejoopona maniasome.

²⁵Reparumu Jesús puka'kupāi Jerusalén vu'ejoopo mani ñato ūcuajoopo'te pāiu rua re'oku paniasomu Simeón, Diore cuasaku. Pa'iu Dios Rajoauni cha'aku paniasomu repau, pāi chekunapi Israelpāire cu'ache cho'oñu chiito

Ëŕsejauni. Dios Rekocho repau'te Simeonre ja'me paniasomu. ²⁶ Ûcuarekochoji ja'me pa'iu ija'che kuaasomu repau'te: "Chuta'a jünisomaneja'mu mu'u. Pái ùcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kure ñañetu'ka vajuu pa'ija'mu mu'u", chiniasomu. ²⁷⁻²⁸ Ûcuarumu Simeón Dios Rekochoji chũ'ukuna Dios v'ena mua kakaasomu. Kaka pa'iuua Jesús puka'kupái repau'te cajaju ùcuav'ena kakaasome. Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'oñu chini kakarena repau Simeón repava'ure chiiva'ure cajo Dioni pojoku ija'che i'kaasomu:

²⁹ Chu'ure Paaku, mu'u i'kasi'epi ùcuarepa ti'jñeuna ñacuhamu chu'u.
Jã'ajekuna chura chu'ure jũ'ñe ùsemanejũ'u.

Pojoku jünisoja'mu chu'u churata'ni, ùcuare iva'ure ñacuhasi'kujeku.

³⁰ Mu'u Raosi'kure ñacuhamu chu'u pái chëa paaku vati toa uuche
Ëŕsejaure.

³¹ Pái ùcuauko ña masia'ju chini raosi'kua'mu mu'u ikure.

³² Churata'ni ikupi chu'vakuna mu'u chu'o asa chëajanaa'me judío
peona.

Ûcuaja'che chura chukuna'te judiöpái, mu'u neenare re'oja'che
cutujanaa'me pái,

chiniasomu.

³³ Chiiva'uni jã'aja'ñe i'kauna asa jñanoasome repauna Jesús puka'kupái.

³⁴⁻³⁵ Ûcuarumu repau,

—Diopi musaukonare re'oja'che cho'okaañ —chini puka'kore María'techi'a
i'kaasomu.

Asarepajũ'u: Ikure Diopi raouña mai Israelpái te'enachi'a ikuni cuasaju
re'oja'che pa'ijanaa'me.

Chekunata'ni ikuni cuasamaru cu'ache pa'ijanaa'me.

Ikure pái jainuko cuhejanaa'me.

Jã'ajekuna iva'ure mu'u chiiva'ure rua oija'mo mu'u.

Pái jainukore repauna rekoñoñ cuasache ña kuaja'mu iku,

chiniasomu repau Simeón.

³⁶ Ûcuachi'a ùcuav'ere Ana Dios chu'o kuako, Fanuel, Aser páiu mamako paniasomo. Rua aiva'o paniasomo repao. Rua romichiiva'opi umu'te veja sieterepaúsurumuchi'a paniasomo repao. ³⁷ Sieterepaúsurumu vejasi'e pa'ikoni ñjuva'upi jo'ka jünisouña rua jeerumu te'eva'o pa'io paniasomo repao. Ochenta y cuatro repaúsurumu te'eva'o paniasomo repao. Te'eo pa'io Dios v'ere umucujñana'me ñami Dioni pojoku paniasomo repao, te'ëñoachi'a etako. Te'eumucujña ãu ãimairo pa'io Dioni sëeo paniasomo repao. ³⁸ Ûcuarumu Jesús puka'kupái pa'iruupña kakaasomo repao. Kaka chiiva'ure ña Dioni, "Re'orepamu", chini chiiva'u pa'iche'te Israelpaire Jerusalén pa'inani repauna cu'ache cho'onare Ëŕsekaijaure cha'anani kuaasomo repao.

Nazaret v'e'jooopo co'isi'ere kuamu

³⁹ Ûcuarumu Jesús puka'kupái Dios chũ'u jo'kasi'e peore cho'o pi'ni chiiva'ure co'chaju repauna pa'ijooopona, Galilea cheja cajoopo Nazaret v'e'jooopona co'iasome. ⁴⁰ Co'i pa'ijuna aineeku chiiva'u na'a rua kokau paniasomu. Dios chũ'u jo'kasi'e rua che'cheku aineeku paniasomu repava'u chiiva'u. Dios repau'te pojoku re'oja'che cho'okaniasomu.

Jesús Dios vu'e pa'isi'ere kuamu

⁴¹ Jesús puka'kupāi Jerusalén vu'ejoopo si'aūsūrumu maniasome. Aperumu Dios repana aipāi Egipto cheja pa'inare etua rasi'ere cuasaju pojoju fiesta'te ja'me cho'oñu chini maniasome. Repa fiesta mami pascuaa'me. ⁴² Chīiva'u docerepaūsūrumu pa'itona fiestarumu tī'auna puka'kupāi Jesure majū maniasome Jerusalén vu'ejoopona. ⁴³ Fiesta cho'o pi'ni Jesús puka'kupāi co'ijuna pāi jainuko ja'me co'iasome. Ūcuanuko co'ito te'eva'u chīiva'u co'imaneasomu. Repau co'ima'ñe puka'kupāi vesuasome. ⁴⁴ Vesūju, “Chekunana'me co'icosomu mai chīi”, chini te'eumucuse co'inapi mamaku'te ku'easome repana. Ku'eju peore repana majapāina'me repau ñanare sēniasaasome repana chīiva'uni jñaañu chini. ⁴⁵ Jā'ata'ni repau'te jñaaaneasome repana. Ku'ete'e Jerusalenna jo'e co'iasome repana repauni ku'e jñaañu chini. ⁴⁶ Choteumucujña ku'enapi Dios vu'e kaka ñato ūcuavv'ere pa'iu judiopāi che'chona chenevu'te ñu'iu repana i'kache'te asa sēniasaku paniasomu repau chīi. ⁴⁷ Sēniasakuna repanapi sāiñe chu'o sēeto rua masi kuaasomu repau. Repauji masi kuakuna asa rua jñanoasome repana, “Rua masimu iku”, chini. ⁴⁸ Puka'kupāi repau i'kache'te asa jñano puka'kochi'a ija'che i'kaasomo repau'te:

—Jmava'u, ¿je'se pa'iuna mu'u chukuna'te kuamairo canukau? Muja'kuna'me chu'u mu'uni oiju rua ku'eju pa'ime —chiniasomo puka'ko.

⁴⁹ Chikona,

—¿Je'se pa'iuna ku'ere chu'ure? Chu'u Ja'ku chū'u jo'kasi'e cho'ochē pa'imū chu'ure ivu'e. ¿Jā'a musanukona vesuche? —chiniasomu repau.

⁵⁰ Jā'ata'ni repau i'kasi'e asavesuasome repana.

⁵¹ Ūcuarumu Jesús puka'kupāina'me Nazaret vu'ejoopona co'iasomu. Co'i pa'iu puka'kupāi chū'uñe cho'oku paniasomu repau. Repau puka'ko Dios vu'e repau cho'osi'ere rua cuasako paniasomo.

⁵² Repau Jesús aineeku na'a rua masi cuasaasomu. Dios repau'te rua pojoasomu, pāi ūcuaja'che.

**Juan Pāi Okoro'vesi'ku pāi peochejare pa'iu pāipi saijuna Dios chu'o
chu'vasi'ere kuamu**

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3 ¹ Reparumu Tiberiopi pāi ūcuanukore chū'uasomu. Repau Tiberio quincerepaūsūrumu chū'urumuna Poncio Pilato ūcuaja'che Judea cheja pa'inani chū'uasomu. Herodes ūcuaja'che Galilea cheja pa'inani chū'uasomu. Felipe ūcuaja'che Herodes cho'jeu Iturea cheja pa'inana'me Traconite cheja pa'inare chū'uasomu. Lisnias ūcuaja'che Abilinia cheja pa'inani chū'uasomu. ² Repana chū'urumu Anana'me Caifás judío phairipāire ūcuanukore chū'uasome. Reparumu Dios Zacarías mamaku'te Juanre pāi peochejare pa'iuna pāire chu'vaa'ku chini chū'uasomu. ³ Chū'uuna asa sani Jordán chiacha ru'tuva pa'inani pāire chu'vaku paniasomu repau peore repakājño ku'iu. Ija'che chu'vaasomu repau:

—Musanukona cu'ache cho'ochē ūhaso re'oja'chere mama cuasajū'u, Diopi musanukona cu'ache cho'osi'ere tunoso jo'e cuasamanea'ku. Cu'ache cho'ochē'te ūhaso Dioni cuasaju okoro'vecojñōjū'u —chīiu chu'vaku paniasomu repau Juan.

⁴Aperumũ Isaiás, Dios chũ'o kũasi'ku ija'che tocha jo'kaasomũ maire, Juan cho'ojachere kuaku:

Pãiu pãï peochejare sani pa'iu pãipi repauni saitõ ujachũ'opi ija'che i'kaku chũ'vaja'mu:

“Maire Paaku raipi'ramũ.

Repauni cha'aju musanukona rekoñoã ma'a rũhiñe pa'ima'a care'vacheja'che re'ojarekoñoã care'vaju pa'ijũ'u.

⁵Aikũjña chenevũã peore cha'opi ta'pisõja'mu.

Aikũjña rua ujakũjña pa'isikũjña jmakũjñaruã ñañaõõja'mu.

Ma'ña ju'chũ pa'ima'ña rũhima'ña carũhija'mu.

Ma'ña cojñana'me chi'ca pa'isima'ña sũ'kajama'ña care'oja'mu.

Musanukona aperumũ pa'isi'e peore rũhiñe care'vajũ'u.

⁶Dios Raojau pãï oiũ vati toa uuche Ñsejau rajija'mũ maire.

Rakuna pãï ũcuaukũ ñajanaa'me repau'te”, chijija'mũ repau, chiimũ Isaiás tocha jo'kasi'e.

⁷Ūcuarũmũ pãï jainũko Juanre okoro'vecojñoũ chini saniasome. Satena ija'che i'kaasomũ repau:

—Musanukona te'ena chuta'a cu'ache cho'ochẽ ũhamanajeju aña pa'icheja'che cu'ache pa'ime. “Maipi okoro'vecojñoũ Dios maire cu'ache cho'omaneja'mũ”, chini cuasaju raime musanukona. Jã'ata'ni musanukona cu'ache cho'ochẽ ũhasoma'to Diopi chũ'ũna cu'ache ti'jñeja'mũ musanukonare. ⁸Musanukona cu'ache cho'ochẽ'te ũhaso re'oja'che pa'iju Dios chũ'ũñe'te cho'ojũ pa'ijũ'u. Musanukonapi re'oja'che pa'ito chekũnapĩ ñani, “Ina cu'ache cho'ochẽ ũhasosinajeju re'oja'che pa'ime”, chi ija naa'me musanukonare. Ija'che cuasacosome musanukona: “Abraham jojosi naa'me mai. Jã'ajekũna Dios maire cu'ache cho'omaneja'mũ”, chijiju cuasacosome musanukona. Jã'aja'ne cuasamanejũ'u musanukona. Diore Repauni cho'ouato ira'karuã catara'karuãpi Abraham jojosinare chekũnare cho'ore'omũ, Repau chũ'ũñe cho'ojanare. ⁹Sũkiũũã ãiñe kũĩũũãpi sãijapuã kũima'to, “Cu'amũ iũũã”, chini kueni ũosome pãï. Dios ũcuaja'che pãï cu'ache pa'inare cu'anajejuna vati toana saoja'mũ —chiniasomũ Juan repanare.

¹⁰Chikũna,

—Jã'a pa'ito, ¿ũquere cho'ojanaa'ñe chũkũna? —chiniasome repana.

¹¹Chitena,

—Ija'che cho'ojũ'u. Musanukona ũcuauakũji kãña ka'chakãña paani chekũre kãña peova'ure te'ekãa isijũ'u. Ūcuachi'a musanukona ũcuauakũji ãu paani chekũnare ãu peova'nare isijũ'u —chiniasomũ repau repanare.

¹²Ikatonã pãï chũ'ũnare kuri kookaina Juanni raniasome, okoro'vecojñoũ chini. Rani repau'te ija'che sãniasome repana:

—Masiũ, chũkũna, ¿ũquere cho'ojanaa'ñe? —chiniasome.

¹³Chitena i'kaasomũ repau.

—Pãï chũ'ũna musanukonare chũ'usinkũrũchi'a kuri sãnĩ kooju pa'ijũ'u. Na'a cajejaiche sãnĩ koomanejũ'u —chiniasomũ repau.

¹⁴Sõtaopãï ũcuaja'che sãniasome repau'te.

—¿ũquere chũkũna cho'ojanaa'ñe? —chiniasome.

Chitena i'kaasomũ repau.

—Kuri ũakũna pãï paache'te cho'o kũko tũamanejũ'u. Ūcuachi'a kurire kũko tũasoũ chini cu'ache cho'omanani, “Cu'ache cho'osinaa'me

musanukona”, chiimanejū’u. Cho’oche ro’ichi’a kooju pojoju pa’ijū’u. Na’a rua kooche chiimanejū’u —chiniasomu Juan repanare sōtaopāi.

¹⁵ Jā’aja’ne i’kauna asa jñanoasome repana pāi. Pāi ūcuanukore chū’ua’ku chini Dios Raojau’e Cristo’te cha’anajeju ija’che cuasaasome repana: “¿Dios Raosi’kua’u iku? ¿Cristoa’u?”, chini cuasaasome repana. Juan pa’iche’te vesūju sāiñechi’a sēniasaasome repana.

¹⁶ Repanapi sāiñechi’a sēniasajūna asa Juan ūcuanukore i’kaasomu.

—Chu’u musanukonare re’oja’che cho’okaiū okoro’vemū. Na’a pa’isirumu cheku na’a rua masikuji rani pa’iu na’a rua re’oja’che cho’okaija’mū musanukonare. Chu’ure na’a rua masikujekūna repau’te cuasaku vajuchuku pa’imū chu’u. Na’a rua masikujeku repau’te cuasanare Dios Rekocho’te isija’mū repau. Repau’te cuasamanareta’ni Ūcuauji chū’uuna na’a pa’isirumuna cu’ache ti’jñeja’mū. ¹⁷ Pāi trigo cho’oni po’te repacaī rūhikuanupū chi’i ūhame. Repasūota’ni ūosome. Na’a pa’isirumu Raijau pāi ūcuanukore chi’i trigo cho’ocheja’che cho’okū cu’ache cho’oche ūhamanare vati toana chachamotoana saoja’mū. Cu’ache cho’oche ūhaso Repau’te cuasanareta’ni puka’ku pa’ichejana saja’mū repau —chiniasomu Juan repanare pāi. ¹⁸ Dios chu’o re’oja’chere rua chu’vache chu’vaasomu Juan repanare.

¹⁹ Na’a pa’isirumu Herodes, pāi chū’ukuji cho’jeu Felipe rūjoni Herodiani tua paaasomu. Tua paakūna Juan asa chu’vate’eamomu repau’te, ūcuachi’a cheke cu’ache cho’osi’ere asani. ²⁰ Chu’vaku’teta’ni asa jachasokū jo’e na’a rua cu’ache cho’oasomu repau. Repau’te chu’vasiva’ure Juanre pāi chēavū’ena cuaoasomu repau Herodes.

Jesure okorosi’ere kuumu

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Apeřumu Juan pāi jainukore okoro’veku paniasomu. Ūcuaja’che Jesure okoroasomu repau. Okorocojñosirumu Jesús puka’kūni sēniasomu. Puka’kūni sēeuna cūnaumu teana re’ojauumu care’o ²² Dios Rekocho ūkupoja’iu ūcuauñi cajeasomu. Dios Rekocho cajesirumu cūnaumupi ija’che i’kache asoasomu:

—Mu’u chu’u chiia’mū. Mu’ure rua chiimū chu’u. Mu’ure rua pojomū chu’u —chiiche asoasomu.

Jesús aipāi pa’isina mamia’me

(Mt 1.1-17)

²³ Jesús treintarepaūsurumu pa’icosomu chekurumu, repau pāi apechū’varumu. “Jā’u Jesús, José chiia’mū”, chiiju cuasaasome pāi repau’te.

José puka’ku pa’isi’ku Elí paniasomu.

²⁴ Elí puka’ku pa’isi’ku Matat paniasomu.

Matat puka’ku pa’isi’ku Leví paniasomu.

Leví puka’ku pa’isi’ku Melqui paniasomu.

Melqui puka’ku pa’isi’ku Jana paniasomu.

Jana puka’ku pa’isi’ku José paniasomu.

²⁵ José puka’ku pa’isi’ku Matatías paniasomu.

Matatías puka’ku pa’isi’ku Amós paniasomu.

Amós puka’ku pa’isi’ku Nahum paniasomu.

Nahum puka’ku pa’isi’ku Esli paniasomu.

Esli puka'ku pa'isi'ku Nagai paniasomu.
²⁶ Nagai puka'ku pa'isi'ku Maat paniasomu.
 Maat puka'ku pa'isi'ku Matatías paniasomu.
 Matatías puka'ku pa'isi'ku Semei paniasomu.
 Semei puka'ku pa'isi'ku José paniasomu.
 José puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomu.
²⁷ Judá puka'ku pa'isi'ku Joanán paniasomu.
 Joanán puka'ku pa'isi'ku Resa paniasomu.
 Resa puka'ku pa'isi'ku Zorobabel paniasomu.
 Zorobabel puka'ku pa'isi'ku Salatiel paniasomu.
 Salatiel puka'ku pa'isi'ku Neri paniasomu.
²⁸ Neri puka'ku pa'isi'ku Melqui paniasomu.
 Melqui puka'ku pa'isi'ku Adi paniasomu.
 Adi puka'ku pa'isi'ku Cosam paniasomu.
 Cosam puka'ku pa'isi'ku Elmodam paniasomu.
 Elmodam puka'ku pa'isi'ku Er paniasomu.
²⁹ Er puka'ku pa'isi'ku Josué paniasomu.
 Josué puka'ku pa'isi'ku Eliezer paniasomu.
 Eliezer puka'ku pa'isi'ku Jorim paniasomu.
 Jorim puka'ku pa'isi'ku Matat paniasomu.
³⁰ Matat puka'ku pa'isi'ku Leví paniasomu.
 Leví puka'ku pa'isi'ku Simeón paniasomu.
 Simeón puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomu.
 Judá puka'ku pa'isi'ku José paniasomu.
 José puka'ku pa'isi'ku Jonam paniasomu.
 Jonam puka'ku pa'isi'ku Eliaquim paniasomu.
³¹ Eliaquim puka'ku pa'isi'ku Melea paniasomu.
 Melea puka'ku pa'isi'ku Mainán paniasomu.
 Mainán puka'ku pa'isi'ku Matata paniasomu.
 Matata puka'ku pa'isi'ku Natán paniasomu.
³² Natán puka'ku pa'isi'ku David paniasomu.
 David puka'ku pa'isi'ku Isai paniasomu.
 Isai puka'ku pa'isi'ku Obed paniasomu.
 Obed puka'ku pa'isi'ku Booz paniasomu.
 Booz puka'ku pa'isi'ku Salmón paniasomu.
 Salmón puka'ku pa'isi'ku Naasón paniasomu.
³³ Naasón puka'ku pa'isi'ku Aminadab paniasomu.
 Aminadab puka'ku pa'isi'ku Aram paniasomu.
 Aram puka'ku pa'isi'ku Arni paniasomu.
 Arni puka'ku pa'isi'ku Esrom paniasomu.
 Esrom puka'ku pa'isi'ku Fares paniasomu.
 Fares puka'ku pa'isi'ku Judá paniasomu.
³⁴ Judá puka'ku pa'isi'ku Jacob paniasomu.
 Jacob puka'ku pa'isi'ku Isaac paniasomu.
 Isaac puka'ku pa'isi'ku Abraham paniasomu.
 Abraham puka'ku pa'isi'ku Taré paniasomu.
 Taré puka'ku pa'isi'ku Nacor paniasomu.

³⁵ Nacor puka'ku pa'isi'ku Serug paniasomu.

Serug puka'ku pa'isi'ku Ragau paniasomu.

Ragau puka'ku pa'isi'ku Peleg paniasomu.

Peleg puka'ku pa'isi'ku Heber paniasomu.

Heber puka'ku pa'isi'ku Sala paniasomu.

³⁶ Sala puka'ku pa'isi'ku Cainán paniasomu.

Cainán puka'ku pa'isi'ku Arfaxad paniasomu.

Arfaxad puka'ku pa'isi'ku Sem paniasomu.

Sem puka'ku pa'isi'ku Noé paniasomu.

Noé puka'ku pa'isi'ku Lamec paniasomu.

³⁷ Lamec puka'ku pa'isi'ku Matusalén paniasomu.

Matusalén puka'ku pa'isi'ku Enoc paniasomu.

Enoc puka'ku pa'isi'ku Jared paniasomu.

Jared puka'ku pa'isi'ku Mahalaleel paniasomu.

Mahalaleel puka'ku pa'isi'ku Cainán paniasomu.

³⁸ Cainán puka'ku pa'isi'ku Enós paniasomu.

Enós puka'ku pa'isi'ku Set paniasomu.

Set puka'ku pa'isi'ku Adán paniasomu.

Adán aperum mamarum Dios cho'ocojñosi'kuam.

Vati ai Jesure cu'ache cho'oa'ku chini chũ'ute'esi'ere kuamu

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 ¹ Ūcuarumu Jesús Jordán chiacha saisi'ku rani Dios Rekocho chũ'uñe peore si'arumu cho'oku paniasomu. Dios Rekochoji chũ'uña pã peochejare sani pa'iu paniasomu repau. ² Cuarentarepaumucujña pã peochejare pa'iu ãu ãimañe pa'iuña ãucuhaasomu repau'te. Pã peochejare pa'iuña vati ai sani Jesuni cacw'ora chini ija'che i'kaasomu:

³ —Mu'upi Dios Mamarepaku pani ipu catapu mini, pãpu caruñojũu —chiniasomu.

⁴ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Dios chũ'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pãipi chũ'urejẽ'e cuasamañe repana ãijañere ãuchi'a cuasaju pa'ito cu'am.

Jã'achi'a cuasamañe chũ'u chũ'uñe'te cuasaju cho'ojũu pani re'oja'che pa'ijanaa'me pã,

chiimu —chiniasomu Jesús vati.

⁵ Jã'ajañe i'cacuhasirumu vati ai repau'te Jesure aikũtina sa mua teana te'erumu peore chejña pã pa'ichejña noasomu.

⁶⁻⁷ Ñoku ija'che i'kaasomu repau repau'te:

—Cheja pa'iche peore rua re'oja'chea'me. Aperumuna chũ'ure isisichejña'me ichejña, chũ'upi peore chũ'ua'ku chini. Chura chũ'ure uakuni isija'mu chũ'u. Jã'ajekuna mu'upi chũ'uni, “Peore masiku'mu mu'u”, chiim, ro're ñu'iu pojoru mu'uni peore ichejña isija'mu chũ'u, mu'upi chũ'uku paa chini. Cheja pa'imajñaruã cu'amajñaruã peore isija'mu chũ'u mu'ure —chiniasomu vati.

⁸ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Diore Pāi Ūcuanukore Paaku'techi'a, "Peore masiku'mu mu'u", chiiju pojoju

Repau chū'uñechi'a cho'ojū pa'ijū'u musanukona pāi, chiimu — chiniasomu Jesús repau'te.

⁹⁻¹¹ Jā'a i'kacuhasiromu vati ai repau'te Jerusalén vū'ejoopona sa Dios vū'e sē'sevuna mua ija'che i'kaasomu:

— Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

Dios ángeleva'nare, mu'ni kuiraju mu'u tu'ito repana jūñapi chēaa'ju chini raoja'mu,

mu'upi tuāni asi cho'omaneaku chini,

chiimu. Jā'ajekuna mu'upi Dios Mamarepaku pani ichejapi chejana chā'ijū'u.

Dios i'kasi'epi ūcuarepa pa'ito ichejapi chāni asi cho'omaneja'mu mu'u — chiniasomu vati ai.

¹² Chikuna Jesús i'kaasomu.

— Ūcuachi'a Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kamu:

Chū'u cho'omasiche'te rupū ñañu chini sēmanejū'u musanukona pāi, chiimu Dios — chiniasomu Jesús repau'te vati aire.

¹³ Chikuna Jesure si'ache cu'ache cho'oa'ku chini chū'ute'e jo'ka sanisoasomu repau vati ai, jo'e na'a pani rasa chini.

Jesús Galilea cheja apevumū pāi chū'vache

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jā'a cho'o pi'nisirumu Galilea chejana co'iasomu Jesús. Dios Rekocho chū'uñechi'a peore re'ojachechi'a cho'okuji co'iasomu repau. Peore cho'okuji co'iana Galilea cheja pa'inana'me ūcuacheja kueñe pa'ina jainuko repau pa'iche'te asa cutuju paniasome pāi. ¹⁵ Ūcuachejare pa'iu judiopāi chi'ivūñana si'arumu mua che'choku paniasomu repau. Che'chokuna asa, "Rua masi'u'ku", chini pāi ūcuanuko re'oja'che cutuasome repau'te.

Jesús Nazaret vū'ejoopo pa'isi'ere kamu

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Ūcuarumu Jesús Nazaret vū'ejoopona co'iasomu, repau aineesijoopona. Co'i pa'iu pūaumucusepi tī'auna judiopāi chi'ivū'ena mua kaka ñu'isi'kupi Dios chū'o tocha jo'kasi'ere ñaku i'kara chini vūni nukasomu repau. Pūaumucujña tī'ato judiopāi chi'ivū'e si'arumu muaasomu repau. ¹⁷ Vūni nukakuna Dios chū'o aperumu kuasi'ku Isaías tocha jo'kasi'e pa'ikorovū'te mini ūsiasome repau'te, ñaku i'kaa'ku chini. Isirena rühikorovū ca'nesija'ovajekuna repau ñaku i'kajachere ku'eku koraasomu repau. Ku'e jña ija'chere ñaku i'kaasomu repau:

¹⁸⁻¹⁹ Dios Rekochoji chū'umu chū'ure, chū'upi pāire Dios chū'ore re'oja'chere chū'vaa'ku chini.

"Pāire ija'che chū'vajū'u", chiimu chū'ure Dios Rekocho:

"Chūova'na pa'iva'nani Dios chū'ore chū'vajū'u, Repauni cuasaju pojoju paapu.

Ūcuaja'che Dios chū'o vesuva'nare chū'vajū'u masia'ju.

Cu'ache cho'ocojñonare ūcuaja'che cu'ache cho'uche ūsekaijū'u."

Ija'che kuajū'u repanare pāi:

“Dios re'oja'che paapu chini vati ai paasinare pāi tua paaja'mu, vati chū'nē'te cho'omaneajū chini.

Pāi ūcuanukore Dios re'oja'che cho'okairumu tī'acuhamu”,
chiiche'te űaku i'kaasomu Jesús, Isaiás tocha jo'kasi'e.

²⁰ I'ka pi'ni repaja'ova ca'ne repavū'e kuirakuni co'cho puu űu'ina repavū'e chi'isina pāi ūcuanuko rua pāiűaasome repau'te.

²¹ űajuna repanare jo'e i'kaasomu repau.

—Chura chū'u űaku i'kasi'e aperumu Dios i'kasi'ea'me. Dios aperumu kuasi'e musanukona űaju'te cho'o űocuhamu iumucuse —chiniasomu Jesús repanare pāi.

²² Jā'aja'ne i'kauna asa jñano pāi ūcuanuko re'oja'che cutuasome repau'te, “Chu'o re'oja'chere i'kamu iku”, chiiju. Asa jñano sāiűechi'a sēniasaasome repana.

—Ķlku José mamakuma'ku? —chiniasome repana.

²³ Jā'aja'ne i'kajuna asa i'kaasomu repau.

—Chū'u i'kasi'ere jachaju ija'che i'kañu chiime musanukona chū'ure: “Mu'u Capernaum vū'ejoopo pa'iu cho'osi'e asasinaa'me chūkuna. Chura ichejana mu'u pa'ichejana ūcuare chūkunani cho'o űoto jachamanejanaa'me chūkuna mu'ure. Mai aipāi ija'che i'kaasome: ‘Ūko chai pi jūni ūcuauji meñe űko cho'o vajure'omu’, chiniasome.” Jā'aja'ne musanukona i'kañu chiime chū'ure —chiniasomu Jesús repanare.

²⁴ Chini jo'e i'kaasomu repau.

—Musanukonare ūcuarepare chū'o i'kamu chū'u. Dios chū'o kuakaina ainesijoopoā cana pāi repana kuache Dios chū'o asa jachame. Musanukona ūcuaja'che ijoopo chū'u ainesijoopo cana chū'u kuache Dios chū'o asa jachame. ²⁵⁻²⁶ Aperumu cho'si'ere kuara. Aperumu ūcuaja'che Elíapi Dios chū'ore kuakuna judío aipāi asa jachaasome ūcuate'epāiu'teta'ni. Reparumu Israel cheja va'jeromiva'na rua jainuko pa'irumuna choteűsurumu jo'e chekuűsurumu joopo oko'jē'e ramauna āujē'e peoasomu. Āure peoju si'achejña āucuhava'na paniasome pāi. Repacheja canapi repau chū'vache'te asa jachajuna cho'okaimaneasomu Elías repanare. Diopi saouna judío peona pa'ichejare Sarepta vū'ejoopo'te sani repajoopo cava'oni te'eva'ore va'jeva'ore re'oja'che cho'okaniasomu repau Elías. Sarepta vū'ejoopo kueñea'me Sidón. ²⁷ Aperumu Eliseo Israel chejare pa'iu Dios chū'ore kuaku paniasomu. Mai aipāi, asi ravu jū'ina rua jainuko paniasome reparumu. Eliseo repau kuache'te Dios chū'ore repanapi asa jachajuna te'eu'terejē'e asi ravu jū'iku'te vasokaimaneasomu, Diopi űsekuna. Judío peoku'techi'a te'eu'te vasoasomu repau, Naamán, Siria cheja cakurechi'a —chiniasomu Jesús repanare.

²⁸ Jesupi judío peonare Dios cho'okaiche'te kuauna asa repavū'e pa'ina ūcuanuko rua pe'ruasome repau'te. ²⁹ Asa pe'ruju vuni Jesure chēa vū'ejoopo ru'tavana juha saasome repana. Juha sa aikūti sē'sevu pa'ijoopojekuna repakūti chu'chuvana na'a umuna muasome repana repau'te, ūcuachejapi jujo tōñu chini. ³⁰ Jujo tōñu chiisinareta'ni repana chenevūji eta sanisoasomu Jesús.

Pāiu'te pa'isi'kure vatire etosi'ere kuamu

(Mr 1.21-28)

³¹ Eta sani Galilea cheja cajoopona Capernaum vū'ejoopona tī'aasomu repau Jesús. Tī'a pa'iu puaumucusepi tī'auna judiōpāi chi'iv'ena mua che'choasomu

repau. ³²Rua masikujeku masi che'chokuna asa jñano, “Ruarepa masiku iku”, chiniasome pãi.

³³Reparumũ ũcuavũ'ere pãiu vatire paaku paniasomu. Vatire paakujeku Jesús i'kache'te asa rua cuiuku ija'che i'kaasomu repau:

³⁴—Jesús, Nazaret raisi'ku chukuna'te cho'omanejũu. Mũu pa'iche masimu chũu. Dios Raocojñosi'kua'mu mũu. Re'oku'mu. ¿Chukunani cu'achejana saora chini rakũ mũu? —chiniasomu repau.

³⁵Jã'aja'ne i'kauna Jesús repau'te vatire jo'e i'kache ũseku ija'che i'kaasomu: —Re'omu. Ũcuamakaru i'kajũu. Etajũu mũu jã'ure pãiu'te —chiniasomu Jesús.

Jesupi, “Etajũu”, chikuna vati pãiva'ure pa'isi'ku repava'ure cho'o tãuku eta sanisoasomu. Pãiu'te asi cho'oma'ne eta sanisoasomu vati.

³⁶Jesupi vatini eto saõna ña, kukuso pãi ũcuauko sãĩnechi'a cutuasome. —¿Je'se pa'ikujeku iku vati chũ'umasiku? Jesupi rua masikujeku chũ'uto eta sanisõnaa'me vati —chiniasome pãi.

³⁷Jesús cho'osi'e ñasinapi kueñe pa'inani kuarena asa Jesús pa'iche'te cutuju paniasome pãi.

Simón Pedro vao'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸Ũcuarumu Jesús judiopãi chi'ivũ'e eta Simón vũ'ena mua kakaasomu. Kaka ñato Simón vao cha'vo ravũna jũniasomo. Jũ'iona, repaoni vasoa'ku chini Jesure rua sēniasome repa. ³⁹Ruarepa sēejuna jũ'iko ũhiko'a kueñere nukaku, “Cha'voche churujũu ikore”, chiniasomu Jesús. Chikuna teana vajuasomo repao. Vaju vuni repanare ãure ãuasomo repao.

Jũ'iva'nare jainukore Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰Na'icuhatona chekũnare jũ'inare saasome pãi, Jesupi vasoa'ku chini. Ravũ rua si'ache jũ'inani saasome repa. Sarena repanare ũcuaukore rupũ chēse vasoasomu Jesús. ⁴¹Ũcuachi'a vati jainukore pãi pa'isinare peore eto saosokaniasomu repau. Eto saokuna cuiju ija'che i'kaasome vati:

—Dios Mamakũ'mu mũu —chiniasome.

Jã'aja'ne i'kajuna, “Jo'e i'kamanejũu”, chini i'kaũseasomu Jesús repanare vati. “Pãi ũcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu iku. Cristoa'mu”, chiiju chini ũseasomu Jesús repanare vati.

Galilea chejare pa'iu Jesús Dios chũ'o chũ'vasi'ere kuamu

(Mr 1.35-39)

⁴²Jo'e apeñatato vũ'ejoopo pa'isi'kupĩ eta pãi peochejana saniasomu Jesús. Sani te'eu pa'iana repau pa'isijooopo pa'ina ku'e jña tũichejña saiũseasome repau'te.

⁴³Ũsejuna,

—Dios chũ'ure Repau chũ'ore kuaa'ku chini raosi'kua'mu. Jã'ajekuna chekũchejñare sani ku'iu repachejña cajoopoã canani cu'ache cho'ochē ũhasõsinare pãi Dios chēa paache'te kuache pa'imũ chũ'ure —chiniasomu Jesús repanare.

⁴⁴Galilea cheja pa'irumu judíopái chi'ivu'ña si'arumu mua Dios chu'ore chu'vaku paniasomu repau.

Va'i jainukore jñaasi'ea'me

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 ¹Na'a pa'isirumu Jesupi Genesaret chiara ru'tuva'te sani nukakuna pái jainuko rani chi'iasome. Repau i'kache'te Dios chu'ore kueñe nukaju asañu chini, jairepanukojegu repau'te rü'ñe ji'risoasome repana. ²Chi'irena nukaku chiara ru'tuva ju'ivu'äre choovuã te'eka'chapavuã pái peovuã ju'ivu'äre ñaasomu repau, va'i chonapi juo mani va'i choru'äre choajuna. ³Ña sani Simón choovuna tuni, "Chu'ure na'a joozona etuajü'u", chiniasomu repau Simonre, choovu paaku'te. Chikuna, "Jau", chini na'a joozona etuaua choovu'te ñu'iu päire che'choasomu repau. ⁴Che'cho pi'ni Simonre jo'e i'kaasomu repau.

—Jeechejana ruichejana sañu. Sani va'ire chojü'u —chiniasomu Jesús.

⁵Chikuna,

—Masiu, ñami chukuna si'añami choju pa'isinaa'me. Jä'ata'ni va'irejē'e chomanesinaa'me chukuna. Jä'ata'ni mu'upi chü'ukuna jo'e choja'mu chu'u —chiniasomu repau.

⁶Jesupi chü'uuna cho churata'ni va'ire jairepanukore chorena va'i choruã che'reasomu. ⁷Che'resokuna repanare ja'me pa'inare chekavu pa'inare vevoju soniasome repana, rani ja'me cho'okaapu chini. Sotena rani repana choovuna'me chekuna choovu peore va'ire jairepanukore tujña timuso runisora'aasome repana. ⁸Jä'aja'ñe cho'ouña ña Simón Pedro Jesure ti'jñeñe ro'e ñu'iu ija'che i'kaasomu:

—Pái Ūcuanukore Paaku, cu'ache pa'iku'mu chu'u. Jä'ajekuna jo'ka saijü'u chu'ure —chiniasomu. ⁹Simón Pedro va'ire jairepanukore cho repau'te ja'me pa'inana'me kukusoasomu. ¹⁰Va'i ja'me chosina, Zebedeo chíi, repanare ja'me pa'ina Santiagona'me Juan ūcuaja'che kukuasome. Kukujuna Jesús Simonni i'kaasomu.

—Vajuchumanējü'u musanukona. Irumupi vua sani ku'iu päire chu'vaku pa'ijü'u mu'u, chu'uni cuasaju jova'ju —chiniasomu Jesús repau'te Simonre.

¹¹Jä'aja'ñe i'kauna asa, "Jau", chini choovuã jñajñu mau ūha cu'amajñaruã peore ūcuachejana jo'ka Jesuna'me saniasome repana.

Asi ravu paava'ure Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹²Na'a pa'isirumu Jesupi vu'ejoopo'te sani pa'ina pái ca'nivu si'acaca'nivu asi ravu paava'upi rani tijñaasomu Jesure. Tijña repau chia meñe sime ro're ñu'iu Jesure rua sēniasomu repau.

—Pái Ūcuanukore Paaku, mu'ure vasuato vasojü'u chu'va'ure; vajura —chiniasomu repau.

¹³Chikuna Jesús repauni chēaku i'kaasomu.

—Jau, vasora. Vajajü'u —chiiu chēakuna asi teana te'erumu peore ja'jusoasomu repau ca'nivu pa'isi'e. ¹⁴Repau'te vasocuha Jesús ija'che chü'uasomu:

—Chu'u mu'ure vasosi'e pái chekunare kuamanejü'u. Kuama'ñe judío phairi'techi'a ñojajü'u mu'u vajuasica'nivu. Ūcuaja'che aperumu Moisés chü'u

jo'kasi'e cu'amajñaruã sa ïsiñũ'u Diore, mu'u cu'are tunokakũna mu'u vajúsi'ere masia'ju pã — chiniasomu Jesús.

¹⁵ Jã'ata'ni chekunapi repaña asasi'ere jo'e chekunani kuajũna na'a ruã jainuko pã Jesús pa'iche asaasome. Asa repau pa'ichejana si'arumu na'a jainuko chi'iju paniasome pã, repau i'kache'te asaũ chini. Jũ'iva'na ũcuaja'che vaso cojñõũ chini ja'me chi'iasome. ¹⁶ Pãipi si'arumu repau pa'ichejana na'a jainuko rajũna si'arumu pã peochejana Dioni sãsa chini saiũ paniasomu repau.

Nũka ku'imava'ũre Jesús vasos'i'ere kũamũ

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Na'a pa'isirumu Jesupi che'chokuna fariseopãina'me judiõpã che'chona ñũ'iju asaju paniasome. Galilea cheja cajoõpõana'me Judea cheja cajoõpõã si'ajoõpõã raisinana'me, Jerusalén vu'ejoõpõ raisina paniasome repaña. Diopi peore Cho'omasikuji cho'okaiũna jũ'iva'nare vasoasomu Jesús. ¹⁸ Jesús repavũ'e pa'itona pã nũka ku'imava'ũre ũhikãa ũhiva'ũni kuãiju rianasome. Jesús pa'ivũ'ena cuaa repau nukacheja ti'jñeñena ũhaũ chinasome repaña. ¹⁹ Cuaa ũhaũ chiinaretani repavũ'ere pãipi timusorena cuaacu'aasomu repañare. Cuacuc'akũna repavũ'e sã'sevũna mũa ũcuachejapi coje racho ũcuacojepi repau ũhikãapi pã ũcuauko nukacheja chenevũna Jesús ti'jñeñena caso ũhaasome repaña jũ'iva'ũre. ²⁰ "Iva'ũre Jesús vasoja'mũ", chini cuasaju caso ũharena Jesús repaña cuasasi'e ña i'kaasomu repava'ũre.

—Asarepajũ'u mu'u. Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosõmu chu'u. Tunosõsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u — chiniasomu Jesús repava'ũre.

²¹ Jã'aja'ñe i'kaũna asa judiõpã che'chonana'me fariseopã ija'che cuasaasome: "¿Je'se pa'ũna iku jã'aja'ñe i'kaku? Dios asacuheche'te i'kamũ iku jã'a. Diochi'aa'mũ pã cu'ache cho'õche tunokaiku", chiiju cuasaasome.

²² Jã'aja'ñe cuasajũna Jesús repaña cuasache'te ña masi ija'che i'kaasomu repañare:

—¿Je'se pa'ũna musanukona jã'aja'ñe cuasache? ²³ Chu'u ikure, "Mu'u cu'ache cho'osi'e tunosõmu chu'u. Tunosõsi'e jo'e cuasamaneja'mu chu'u", chiisi'ere asa, "Joreu'mũ iku. Pã jã'aja'ñe cho'omasinaj'e' peomũ", chiiju cuasame. Jã'ata'ni chu'ũpi ikure, "Vũni, nũka ku'ijũ'u", chikũna vũni nukakũna ñani, "Jorema'kuamũ Jesús. Repau i'kasi'e ũcuarepa cho'omasimũ", chiijacosome musanukona. ²⁴ Chu'u, pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku chejare pa'iu pã cu'ache cho'õche tunoñena'me pã vasoche cho'omasiaũ pa'iche'te musanukonapi ña masia'ju chini vasokaija'mũ chu'u ikure — chiniasomu Jesús repañare.

Chini nũka ku'imava'ũre i'kaasomu repau.

—Vũni mu'u ũhisikãa mini vu'ena co'ijũ'u — chiniasomu.

²⁵ Chikũna pã ũcuauko ñaju'te vũni repau ũhisikãa mini vu'ena co'isoasomu repau. Dios repau'te cho'okaisi'ere cuasaku pojokũ, "Peore masiku'mũ Dios", chiiũ co'iasomu repau. ²⁶ Jã'aja'ñe cho'õna pã ũcuauko ña jãnoasome. ũcuaja'che, "Dios peore masiku'mũ", chiiju pojõasome repaña. Pojonatani vajúchujũ ija'che i'kaasome repaña:

—Irumũ mai ñama'ñere re'õja'che cho'õche'te ñame mai — chiniasome repaña.

Levire Jesús soisi'ere kuamu

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Jā'ajañe cho'o pi'ni eta pāi chū'unare kuri kookaiku'te, Levire ñaasomu Jesús. Kuri kookaina pa'ivue ñu'ikuni ña ija'che i'kaasomu Jesús repau'te Levire:

—Rani chu'uni ja'me ku'iu chu'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u —chinasomu Jesús repau'te. ²⁸ Chikuna asa, “Jau”, chini vuni repau paasi'e cu'amajñaruā peore jo'kaso Jesuna'me saniasomu repau.

²⁹ Ūcuarumu Leví Jesuni pojoku pāire soniasomu āure āura chini. Sokuna kuri kookainana'me chekuna pāi rua jainuko mua kaka pūasome repav'e. ³⁰ Ū'ijū fariseopāina'me judiōpāi che'chona Jesús neenani ke'reju,

—¿Je'se pa'iuna musanukona kuri kookainana'me cu'ache pa'inare ja'me āu āiñe? —chinasome repa.

³¹ Chitena asa Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pāi vajuna ūko cho'ochē chiima'me. Jū'iva'nata'ni ūko cho'ochē chiime. ³² Chu'u ūcuaja'che pāi, “Re'onaa'me chukuna”, chiinani, “Cu'ache cho'ochē ūhasō re'oja'che pa'ijū'u”, chisa chini cajesi'kuma'mu icheja cheja. Pāi, “Cu'ache pa'inaa'me chukuna”, chiiva'narechi'a, “Musanukona cu'ache cho'ochē ūhasō re'oja'che pa'ijū'u”, chisa chini cajesi'kua'mu chu'u —chinasomu repau.

Dioni sēēju āu āima'ñe pa'iche'te Jesuni sēniasasi'ere kuamu

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Ūcuarumu repa fariseopāi ija'che i'kaasome Jesure:

—Juan neena si'arumu te'eñoā āu āima'ñe pa'iju Dioni sēeme. Chukuna neena ūcuaja'che cho'onaa'me. Mu'u neenata'ni jā'aja'ñe cho'oma'me —chinasome.

³⁴ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Pāi, romi vejani majapāina'me repanare kueñe pa'inare peore soni chi'i āu āime. Romi vejaku pa'iuna āu ūsecu'amu. ³⁵ Na'a pa'isirumuna repau'te chekunapi sasōjanaa'me chekuchejana. Jā'arumuta'ni repauni oiju te'eñoā āu āimairo pa'ijanaa'me repa. Chu'u neena ūcuaja'che na'a pa'isirumu Dioni sēēju te'eñoā āu āimairo pa'ijanaa'me chu'u peorumu —chinasomu Jesús repanare.

³⁶ Reparumu pāi te'ena aperumu che'chosi'ena'me mama che'choche ūcuparūva cuasañu chini aperumu che'chosi'e ūhacuheasome. Chekunata'ni mama che'choche asacuheasome. Jā'ajekuna Jesús repanani chu'vaku ija'che i'kaasomu:

—Aikāaruji che'resōru mamase'rechoji che're aikāana pō juhamanaa'me pāi. Jā'aja'ñe juha pi'ni choaru aikāaru mamase'recho pō juhasikāarujeke rueni jī'rosōuna na'a ūjacoje che'remu. Ūcuachi'a mamase'rechoji aikāana pō juharu re'oja'che ñoma'mu. ³⁷ Ūcuachi'a pīsi ūche cono mama cho'oni va'iva'na ca'nituru aituruna ro'vemanaame pāi. Aituruna ro'veru conopi kosani sau che'resō turuj'e cho'osōku pīsi ūche conoj'e ūcuaja'che cho'osōmu. ³⁸ Jā'ajekuna pāi pīsi ūche cono mama cho'oni turu mamaturuna ro'veme. Mamaturuta'ni che'remairo rupū saumu. Jā'ajekuna cono kosa ñu'iu jā'ñsōma'mu. ³⁹ Ūcuaja'che pāi aperumu

cho'osi'ere cono ūku ñani mama cho'osi'e ūkucuheme, “Aperumũ cho'osi'epi na'a sãijaĩmu”, chini cuasaju —Jã'aja'ne chu'vaasomu Jesũs repanare fariseopãi.

Jesũs neena pũaumucusena trigocha'charuã pura aĩsi'ere kuamu

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 ¹ Ūcuarumu Jesũs pũaumucusena repau neenana'me trigo chiopi saiju paniasome. Saiju repau neena trigocha'charuã pura aĩnasome.

² Jã'aja'ne cho'ojuna ña fariseopãi i'kaasome repanare.

—¿Je'se pa'ĩuna musanũkona pũaumucuseta'ni cho'ochẽ cho'ochẽ? — chiniasome repana.

³⁻⁴ Chitena Jesũs i'kaasomu repanare.

—¿Aperumu pa'isi'ku David cho'osi'ere kuaju mai aipãi tocha jo'kasi'e ñamanaa'ne musanũkona? Ija'che kuamu repa:

David, repau'te ja'me pa'inana'me aũcuhakuna Dios vu'ena kaka Diopi pojoa'ku chini

judío phairipãi tuosi'ere pã mini aĩu repau'te ja'me pa'inare aũku aĩnasomu.

Dios, phairipãichi'a aĩjũ'u chiisi'ere aĩnisõasomu repau David,

chiĩmu —chiniasomu Jesũs repanare.

⁵ Chini,

—Chu'uni Dios Raosi'kuni pũaumucusena cho'ochẽ'te chũ'uto chũ'ure'omu —chiniasomu repau.

Cu'ajũturu paaku'te Jesũs vasosi'ere kuamu

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Na'a pa'isirumu Jesũs pũaumucusena judiõpãi chi'ivũ'ena kaka che'choasomu. Che'choto ūcuavũ'ere pãiu ũajũture cu'ajũturu paaku paniasomu.

⁷ Repavũ'e chi'isina judiõpãi che'chonana'me fariseopãi Jesure rua pãĩñaasome. “¿Jesũs iumucuse pũaumucusena cu'ajũturu paaku'te vasoja'ũ?”, chini ñu'ĩju ñaasome repana. Repauji cho'õuna ña repaũni cu'ache i'kaũ chini cha'aasome repana.

⁸ Repana cuasache masakuta'ni cu'ajũturu paaku'te ija'che i'kaasomu Jesũs: —Vũni rani pãi chenevũ'te nukajũ'u —chiniasomu.

Chikuna vuni sani nũkaasomu repau.

⁹ Ūcuarumu Jesũs i'kaasomu repanare.

—Musanũkonani chu'o sãniasara. Pũaumucujũnana chekunani re'oja'che cho'okaito, ¿re'oku? Jã'apãani, ¿cu'ache cho'ore'oku? Ūcuachi'a, ¿chekunare vasore'oku? Jã'apãani, ¿vanisõre'oku repanare? —chiniasomu Jesũs repanare pãi.

¹⁰ Chini ūcuaukore churi ña, cu'ajũturu paaku'te ija'che i'kaasomu:

—Mu'u jũtu sauju'u —chiniasomu.

Chikuna sauasomu. Sauuna repajũtu teana re'ojajũtu care'osoasomu.

¹¹ Jã'aja'ne cho'õuna ña Jesure rua pe'ruche pe'ruasome repana. Pe'ruju, “¿Je'se mai jã'ure cho'ojanaa'ne?”, chini sãĩnechi'a cutuasome repana.

Jesũs Dios chu'o chu'vajanani saora chini docerepanare chẽamu

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Na'a pa'isirumu Jesũs aikũtina mũniasomu, Dioni sãsa chini. Mũni te'eñami sãeu ñataasomu repau.

¹³Ñatauna repau'te chiinare soni rao docerepanarechi'a chëa ija'che i'kaasomu repau: “Dios chu'ore sani chu'vaju paapu chini saoja'mu chu'u musanukonare”, chiniasomu repau. ¹⁴Iea'me repau chëasina mami: Simonre chëa chekere mami ve'oasomu repau. Pedro'te ve'oasomu. Jã'ajekuna Simón Pedro ve'easomu repau. Andrere repau Simón Pedro cho'jeu'te ũcuaja'che chëaasomu repau. ũcuaja'che Santiago'te Juanre, Felipe'te, Bartolomere chëaasomu repau.

¹⁵Ūcuaja'che Mateo'te, Tomare chëaasomu. Chekure Santiago'te Alfeo mamaku'te ũcuaja'che chëaasomu. Chekure ũcuaja'che Simonre, cananistapã ja'me cho'oche cho'okaiku'te chëaasomu.

¹⁶Ūcuaja'che Judare, cheku, Santiago mamaku'te chëaasomu. Ūcuaja'che Judas Iscariote'te chëaasomu. Na'a pa'isirumu repau Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'ojũ chini chekunani jo'kaasomu.

Pã jainukore che'chomu Jesús

(Mt 4.23-25)

¹⁷Ūcuarumu Jesús aiküti pa'isi'kupi repau neenana'me caje re'ojajaevana canukato repau'te chiina, rua jainuko paniasome. Pã chekuna ũcuaja'che rua jainuko paniasome. Jerusalén vü'ejoopo cana, Judea cheja cajoopoã cana, ũcuachejña po'ña canana'me Tiro vü'ejoopo canana'me Sidón vü'ejoopo chiara rüt'vva cajoopoã cana paniasome repana. Jã'achejña pa'lnapi Jesús i'kache'te asañu chini raniasome repana. Jũ'iva'na repauni vasocojñoñu chini ratena vasoasomu Jesús repava'nare. ¹⁸Ūcuaja'che vatire paaju jũ'iva'na vasocojñoasome. ¹⁹Jesure rua masiujekuna jũ'iva'na rupũ repauni chëse vajuasome. Jã'ajekuna pã jũ'iva'na ũcuauko chëse vajuñu chiniasome repau'te.

Pojoju pa'ichena'me pojomairo pa'iche kuamu Jesús

(Mt 5.1-12)

²⁰Ūcuarumu Jesús repau neenani ñaku i'kaasomu.

—Chuova'na pa'inaa'me musanukona. Jã'ata'ni musanukonani Diopi paakuna pojoju pa'ijũ'u.

²¹Ūcuachi'a chura ãucuhava'na pa'ime musanukona. Jã'ata'ni pojoju pa'ijũ'u. Na'a pa'isirumu ãu karamañe paajanaa'me musanukona.

Ūcuachi'a chura oiju sumava'na pa'ime musanukona. Jã'ata'ni pojoju pa'ijũ'u. Na'a pa'isirumu pojoju soju pa'ijanaa'me musanukona.

²²Chura pã musanukonare cuheme, chu'uni Dios Raosi'kuni cuasajuna. Cuheju kueñe pa'ima'me. Ūcuachi'a musanukonare cu'ache i'kame repana. Ūcuachi'a musanukona pa'iche'te chekunani kuani joreme repana, “Cu'ache pa'inaa'me jã'ana”, chiiju. Jã'ata'ni pojoju pa'ijũ'u musanukona. ²³Pã cu'ache cho'ojanaa'me musanukonare. Jã'ata'ni cha'ijũ pojoju'u. Na'a pa'isirumu Dios pa'ichejare sani pa'ijuna rua re'oja'chere isija'mu Dios musanukonare. Aperumu ũcuaja'che musanukonare cuhena aipãipi cu'ache cho'oasome Dios chu'o kuakaisinare —chiniasomu Jesús repau neenare.

²⁴Chini pã ũcuaukore jo'e i'kaasomu repau.

—Chura musanukona kurire rua paaju, “Diore chiima'me chukuna”, chini cuasaju pojoju pa'ime. Icheja cheja pa'irumuchi'a pojoju pa'ime musanukona.

Jā'ata'ni musanukona jūnisōsirumu cu'ache cuasasi'e ro'i cu'ache ti'jñeuna oiju pojomanejanaa'me.

²⁵ Musanukona te'ena āu karama'ne si'arumu chajiche āiju pojoju pa'ime. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu āucuhava'na pa'ijanaa'me musanukona, Diore cuasamanesi'e ro'i.

Ūcuachi'a musanukona te'ena si'arumu soju pa'ime. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu sumana oiju pa'ijanaa'me musanukona, Diore cuasamanesi'e ro'i.

²⁶ Musanukonapi chu'u chu'ore rūhiñe kuato re'oja'chere ūseju cu'ache i'kajanaa'me pāi musanukonare. Rūhiñe kuama'tota'ni re'oja'che i'kajanaa'me. Jā'ajekuna pāipi musanukonani si'areparumu re'oja'che cututo Dios chu'o rūhiñe kuamanajejuna cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. Musanukonare re'oja'che cutuna aipāipi aperumu joreju, “Dios chu'o kuakainaa'me chukuna”, chiisinare re'oja'che cutuju paniasome —chiniasomu Jesús repanare.

“Musanukonare cuhenare pāi oiju pa'ijū'u”, chiimu Jesús

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Musanukonare chu'u i'kache asa jachamanare ija'che chu'vamu chu'u: Musanukonare cuhenare oiju pa'ijū'u. Re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u repanare.

²⁸ Ūcuachi'a, “Musanukonare cu'ache ti'jñea'ku”, chiinare sāiñe cu'ache i'kama'ne, “Re'oja'che ti'jñea'ku musanukonare”, chiijū'u repanare. Ūcuachi'a, musanukonare cu'ache cho'onare Dioni re'oja'chere sēekaiju pa'ijū'u. ²⁹ Chekupi pe'ruku mu'u vachoturupuna asi charato jo'e chekukā'ko ūsemanejū'u jo'e charaa'ku. Ūcuachi'a chekupi mu'u sē'sevu ju'ikāare tuasōru chekukāare rupu isijū'u repau'te. ³⁰ Ūcuachi'a mu'u paamajñaruāre ūcuauakujji sēeto rupu isijū'u repau'te. Ūcuachi'a chekupi mu'u paamajñaruāre tuasōru, “Co'chojū'u chu'ure”, chiimanejū'u repau'te. ³¹ Musanukona chiiche chekunapi cho'okaiche rua chiime musanukona. Jā'ajekuna chekunare ūcuaja'che musanukona chiiche'te re'oja'chere cho'okaiju pa'ijū'u. Musanukonare re'oja'che cho'oma'tojē'e ūcu re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u repanare.

³² Pāi cu'ana repanare oinarechi'a oiju pa'inaa'me. Jā'ajekuna musanukonapi musanukonare oinarechi'a sāiñe oito pojomanaja'mu Dios. ³³ Pāi cu'ana repanare re'oja'che cho'okainarechi'a sāiñe re'oja'che cho'okaiju pa'ime. Jā'ajekuna musanukonapi musanukonare re'oja'che cho'okainarechi'a sāiñe re'oja'che cho'okaito pojomanaja'mu Dios. ³⁴ Pāi cu'ana ūcuajanare kuri prestani, “Co'chojanaa'me ina”, chini prestame kuri. Jā'ajekuna musanukonapi co'choche cuasonarechi'a kurire prestato pojomanaja'mu Dios. ³⁵ Jā'ajekuna musanukonare cuhenare oiju pa'ijū'u. Ūcuaja'che re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u repanare. Musanukonani ūcuauache'te prestañu chiito co'chochejē'e cuasama'ne prestajū'u repanare. Jā'aja'ne cho'uju pa'ito Dios re'oja'chere isija'mu musanukonare re'oja'che cho'osi'e ro'i. Musanukonare cuhenani re'oja'che cho'uju pani Dios Cunaumu Pa'iku cho'ocheja'che re'oja'che cho'ojanaa'me musanukona. Dios Repau cho'okaiche, “Re'orepamu”, chiimanarejē'e re'oja'che cho'okaiju pa'iku'mu. Cu'ache cho'onare ūcuachi'a re'oja'che cho'okaiku'mu Repau. ³⁶ Mai Ja'ku Dios pāi ūcuauakore oicheja'che chekunare pāi oiju pa'ijū'u musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

**Chekuna cu'ache cho'оче nani, "Cu'ache pa'inaa'me musanukona", chiiju
ke'remanejũ'u
(Mt 7.1-5)**

³⁷ Ūcuarũmu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—Chekuna cu'ache cho'оче nani, "Cu'ache pa'inaa'me musanukona", chiiju ke'remanejũ'u. Jã'aja'ne ke'rema'to Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'оче ñakuta'ni i'kamaneja'mu. Ūcuachi'a musanukonapi chekuna cu'ache cho'оче'te ñani, "Cu'ache cho'osi'e ro'i, ro'iche pa'imũ musanukonare", chiiju ke'remanejũ'u repanare. Jã'aja'ne i'kama'to Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'оче ñakuta'ni, "Cu'ache cho'osi'e ro'i, ro'iche pa'imũ musanukonare", chiimaneja'mu. Ūcuachi'a chekuna cu'ache cho'оче nani jo'e cuasamanejũ'u repa'na cho'osi'e. Jo'e cuasama'to Dios ũcuaja'che musanukona cu'ache cho'оче ñakuta'ni jo'e cuasamaneja'mu musanukona cho'osi'e. ³⁸ Musanukonapi ũcuauamajũaruã paani, chekunare rupũ isiju pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oto Dios ũcuaja'che musanukonare re'oja'chere isija'mu. Musanukona chekunare cu'amajũaruã turu ũjaturuna timuñe maña isisi'eja'che isija'mu Dios musanukonare. Musanukona, chekunani pösere isĩnu chini kuẽkue isisi'eja'che kuẽkue isija'mu Dios musanukonare. Musanukonapi chekunani jmamajũaruã kuẽkue isito Dios ũcuaja'che jmamajũaruã isija'mu musanukonare. Jã'ata'ni musanukonapi chekunani cajejaiche isito Dios ũcuaja'che cajejaiche isija'mu musanukonare —chiniasomu Jesús repanare.

³⁹ I'ka pi'ni repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu repau:

—Na'ava'u chekure ũcuaja'che na'ava'ũni juha sacu'amũ. Sani ñamava'najeju ũcuatũrupũ cojena tuã'ijanaa'me repa'na. ⁴⁰ Utija'o che'chena repanare che'chonare na'a rua masima'me. Jã'ata'ni utija'o peore che'che pi'nini repanare che'chona masicheja'che masijanaa'me repa'na.

⁴¹ Pãiu repau ñakova'te chi'camaka ũjamaka paaku'teta'ni cuasomaneasomu. Cuasama'kuta'ni ja'me pa'iku ñakova pa'imakarũ jmamakaruta'ni ñaasomu repau. Rua tiiñea'me jã'a. Musanukona ũcuaja'che tiiñe cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni musanukona cu'ache cho'оче cuasama'me. Jã'ata'ni chekunapi jmamakarũ cu'ache cho'оче nani rua cuasanaa'me musanukona. ⁴² Ūcuaja'che pãiu repau ñakova'te chi'camaka ũjamaka paakuta'ni tunoma'ne paamu. Jã'ata'ni chekupi ñakova'te chi'camakarũ jmamakarũ paache ñanita'ni, "Raijũ'u. Mu'u ñakova pa'imakarũ chi'camakarũ'te tunokasa", chiimu. Rua tiiñea'me jã'a. Musanukona ũcuaja'che rua tiiñe cho'ome. Rua cu'ache cho'onata'ni musanukona cu'ache cho'оче ũhasõma'ne pa'inata'ni, chekuna jmamakarũ cu'ache cho'оче nani, "Musanukona cu'ache cho'оче ũhasõjũ'u", chiinaa'me. Jã'aja'ne cho'oto cu'amũ. Së'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'inaa'me. Pãiu ñakova chi'camaka ũjamaka paaku repamaka tunosirũmu na'a masi ñokuna cheku chi'camakarũ tunokaire'omu. Ūcuaja'che charo musanukonapi cu'ache cho'оче'te ũhasõ re'oja'che pa'iju chekunare musanukona i'kache'te ũcuarepa cho'uju chekunani jã'aja'ne chu'vato re'omu. Jã'ata'ni ũcuarepa cho'omanapi chekunani chu'vato cu'amũ —chiniasomu Jesús repanare.

**Sũki ãu ãire'оче küiñuãna'me ãicu'ache küiñuã pa'iche'te kuamu
(Mt 7.16-20; 12.33-35)**

⁴³ Ūcuarũmu Jesús pãire jo'e chu'vaasomu.

—Sūkiñuā āiñe kūiñuā koka pa'iñuā sāija'imapuā kūima'mu. Ūcuachi'a koka peora'ñuruā sāijapuā kūima'mu. ⁴⁴Sūkiñuā repañuā kūisi'ere āni ña masime pāi repañu pa'iche. Miusava higopuā kūima'mu. Ūcuachi'a miusava ũche kūima'mu. Ūcheñuāpi ũche kūimu. ⁴⁵Pāi ũcuaja'che re'oja'che cuasana re'oja'chere cutume. Ūcuaja'che pāi cu'ache cuasana cu'ache'te cutume. Pāi ũcuanuko repana rekoñoā cuasache cutunaa'me —chiiu chu'vaasomu Jesús reparare.

Vu'ña ka'chavu'ña cho'osi'ere kuamu

(Mt 7.24-27)

⁴⁶Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che chu'vaasomu reparare pāi:

—“Chukuna'te Paaku'mu mu'u”, chiime musanukona chu'ure. Jā'ajañe i'kanata'ni, ¿je'se pa'ina chu'u chū'ñe cho'oma'ñe musanukona? ⁴⁷Pāiu chu'uni rani chu'u chū'ñe asa chēa cho'oku pa'iche ija'cheja'cheame: ⁴⁸Pāiu vu'ere cho'ora chini cojña cata pa'ichetu'ka repa sa'navuā ũni nu'keasomu vu'ña tuu. Repavu'e cho'o pi'nisirumu oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa tī'aasomu. Ko'sa tī'asi'eta'ni rua masi cho'osivu'ejeku tāimaneasomu repavu'e. ⁴⁹Ūcuachi'a pāiu chu'u chū'ñe jachaku cho'oma'ku pa'iche ija'cheja'cheame: Cheku pāiu vu'ere cho'ora chini cojña rua sē'seruā ũni vu'ña tuu nu'keasomu. Vu'e cho'o pi'nisirumuna oko rua ra, vu'ejatu'ka chiacha ko'sa tī'aasomu. Ko'sa tī'auna masi cho'omanesivu'ejeku tānisōasomu repavu'e —chiniasomu Jesús reparare pāi.

Romapāiu sōtao chū'uku'te cho'оче cho'okaiku'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 8.5-13)

7 ¹Ūcuarumu Jesús reparare pāi chu'va pi'ni Capernaum vu'ejoopona saniasomu. ²Repajoopo sani tī'ato Romapāiu sōtao cienreparare chū'uku paniasomu. Repau'te cho'оче cho'okaiku repau rua chiicojñokujji jūnisopi'raasomu.

³Repau sōtao chū'uku jū'iva'nare Jesús vasoche asasi'kujeku judiōpāi ainare Jesús pa'ichejana saomasu, Jesuni kua raorena repau'te cho'оче cho'okaikuni rani vasoa'ku chini. ⁴⁻⁵Jā'ajañe i'ka saouna Jesús pa'ichejana sani tī'a repau'te rua i'kaasome repana.

—Sōtao chū'uku mu'ure soimu, sani repau'te cho'оче cho'okaikuni vasokaa chini. Mai judiōpāi chi'ivu'ere chukunapi cho'oa'ju chini kookaisi'kua'mu repau. Rua re'opāiu'mu repau sōtao chū'uku. Maire judiōpāi oiku'mu repau. Jā'ajekuna repau sēeñe cho'okaijū'u —chiniasome repana.

⁶Chitena Jesús ũcuanana'me saniasomu. Saiju repau vu'e kueñe tī'ajuna repau sōtao chū'uku jo'e chekunani saomasu repau'te chiinare,

—Jesure tijña ija'che i'kakaijū'u chu'ure —chiiu.— “Chu'u mu'ure Pāi Ūcuanukore Paaku'te soimu. Jā'ata'ni raiuama'to raimanejū'u. Chu'u rua vesuu vu'ena mu'upi rua masiujji kakache vajuchuumu chu'ure. ⁷⁻⁸Chu'u rua vesukujeku saivajuchusi'kua'mu mu'u pa'icheja. Ija'che pa'iku'mu chu'u: Chekunapi sōtao ainapi chū'ñnaa'me chu'ure. Chu'u ũcuaja'che chekunare sōtao chū'uku'mu. Chu'upi sōtaoni te'eu'te, 'Saijū'u', chiito saimu repau. Ūcuaja'che chekure, 'Raijū'u', chiito raimu repau. Ūcuachi'a chu'ure cho'оче cho'okaikuni ũcuauache'te chu'upi chū'uto cho'okaimu repau.

Jā'ajamakaruchi'a chū'umasiku'mu chu'u. Mu'uta'ni peore chū'umasiku'mu. Jā'ajekuna mu'upi chu'u v'e saima'ne, ūcua ichejapi chu'ure cho'oche cho'okaikuni, 'Vajujū'u', chiito vajuja'mu", chiijū'u repau'te —chini saosomu repau repanare. Chini saouna sani Jesure jā'aja'ne kuaasome repana.

⁹Jā'aja'ne kuajuna asa jñano, Jesús repau'te tuhasinani pāire churi ña ija'che i'kaasomu:

—Israelpāi chu'ure jainuko cuasanareta'ni te'eu'terejē'e iku chu'ure masi cuasacheja'che cuasanare chuta'a tijñama'kua'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁰I'kauna asa sōtao chū'uku saosina repau v'ena co'iasome. Co'i tī'a ñato repau'te cho'oche cho'okaiku jū'iva'u vajuosoi'ku paniasomu.

Va'jeo mamaku'te jūnisosi'kure Jesús vasosi'ere kuamu

¹¹Jā'a cho'o pi'nisirumuna Jesupi Naín v'ejooona saiuna repau neenana'me pāi jainuko ja'me saniasome. ¹²Saiju repajoopo kueñe tī'ato pāiute jū'isiva'uni tāñu chini saasome pāi. Va'jeo mamaku ūcuate'eu pa'isiva'u paniasomu repau. Jū'isiva'u puka'kona'me repajoopo cana rua jainuko saniasome. ¹³Saijuna jū'isiva'u puka'koni ña oiu ija'che i'kaasomu Jesús:

—Oimanejū'u mu'u —chiniasomu repau.

¹⁴Chini jū'isiva'u ūhikāa kueñe tī'a ūcuakāana chēauna repava'ure sana canukaasome. Canukarena Jesús jū'isiva'ure ija'che i'kaasomu:

—Pōsūu, vajurajū'u chiimu chu'u mu'ure —chiniasomu.

¹⁵Jesupi jā'aja'ne i'kauna pōsūu jūnisosiva'u pa'isi'ku vajurani vūni ñu'iu chu'ore cutuasomu. Repava'ure vaso puka'koni isiasomu Jesús. ¹⁶Jā'aja'ne cho'ouna ña pāi ūcuanuko kukusoasome. “Dios rua re'oku'mu”, chini cuasaju ija'che i'kaasome repana:

—Iku Dios chu'o kuaku, rua masi'ji rani maire ja'me pa'imū. Maini Israelpāire, Dios neenani re'oja'che cho'okasa chini raisi'kua'mu iku —chiniasome repana pāi.

¹⁷Ūcuarūmu pāipi Jesús cho'osi'ere asa chekūnani kuarena Judea cheja pa'ina peore repau cho'osi'e asaasome. Judea cheja kueñe pa'ina ūcuaja'che pāipi kuajuna repau cho'osi'e asaasome.

Juan Pāi Okoro'veku saosina sēniasajaisi'ere kuamu

(Mt 11.2-19)

¹⁸Ūcuarūmu Juan repau neenapi Jesús cho'osi'ere repauni peore kuarena te'eka'chapanare soniasomu. ¹⁹Soni rao, “Jesús pa'ichejana sani ija'che sēniasajū'u repau'te: ‘¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Mu'upi Dios Raomanesi'ku pa'ito, ¿Dios Raojani ūcua cha'ajanaa'ne chukuna?’, chiijū'u repau'te Jesure”, chini saosomu Juan repau neenare. ²⁰Saouna sani Jesure i'kaasome repana.

—Juan Pāi Okoro'veku'ji raosi'kua'mu chukuna'te, mu'uni chu'ore sēniasaa'ju chini. ¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Dios Raomanesi'ku pa'ito, ¿Dios Raojani ūcua cha'ajanaa'ne chukuna? —chiniasome repana repau'te.

²¹Ūcuarūmuna Jesús pāi ravu jū'iva'nana'me na'ava'nare jainukore vasoasomu. Ūcuaja'che vati pāi sa'navu pa'isinare eto saosokaniasomu repau.

²²Jā'aja'ne cho'ocuha Jesús Juan raosina sēsi'e chu'o i'kaasomu.

—Chura musanukona Juan pa'ichejana co'i musanukona ñasi'ena'me asasi'ere ija'che kuajū'u repau'te Juanre: “Pāi na'ana pa'isina ñame chura.

Cu'acü'a paasina re'oja'che nuka ku'ime chura. Asi ravu paasina ücuaja'che vajüme. Cäjo asamanesina ücuaja'che asame chura. Jünisösina ücuaja'che vajürani jo'e pa'ime. Chuova'na pa'iva'na chu'u chu'vache'te Dios Repau'te cuasanare chëa paaku vati toa uuche üseche'te asaju pa'ime. ²³Päi chu'ure cuasache jo'kasöma'ne cuasaju pa'ina pojoju pa'ijanaa'me", chiiju sa kuajü'u repau'te Juanre —chinasomu Jesús repanare.

²⁴Juan raosina co'isosirumu Jesús Juan pa'iche'te i'kaku ija'che i'kaasomu chekunare päi:

—¿Je'se pa'ikuni ñañu chini päi peocheja sate musanukona? ¿Chu'chusava tutakuna ñu'kuecheja'che repau rekocho na'mi sa'neku cuasakuni ñañu chini sate musanukona? Já'aja'ne cuasama'kuamü Juan. ²⁵Já'aja'ne pa'iku'te ñañu chini saimaneni, ¿üquere ñañu chini sate? ¿Pa'ipäi ju'ikaña ju'ikuni ñañu chini sate musanukona? Päi, kaña rua ro'ikaña ju'ina pa'ipäi vü'ñachi'a pa'ime. ²⁶Já'aja'ne pa'ikuni ñañu chini saimaneni, ¿üquere ñañu chini sate musanukona? ¿Dios chu'o kuakuni ñañu chini sate? Já'aja'ne pa'iku'te ñañu chini saisinajeju te'erühiñe cuasame musanukona. Repau Juan chekunare Dios chu'o kuanare na'a rua masi kuakumu. ²⁷Repau Juan pa'ijachere kuajuna aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che chiimu:

Mü'u cheja cajejache kuajuni charo saoja'mü chu'u,

päipi mü'u cajejachere asa repana rekoñoäre care'va paapu chini, chiimu. ²⁸Asarepajü'u. Musanukonani chu'ore jo'e kuara. Icheja cheja Dios chu'o kuana rua masina pa'ime. Já'ata'ni Juan ücuanukore na'a rua masi'mü. Na'a pa'isirumu pa'ijana ücuachi'a, rua vesusinata'ni Dios chu'ore asa chëa cuasaju Juanre na'a rua masijanaa'me, chu'u pa'iche peore asinajeju —chinasomu Jesús repanare.

²⁹Já'aja'ne i'kakuna kuri kookainana'me chekuna päi ücuanuko asaasome. Aperumu repana, “Dios chü'usi'e re'oja'chea'me”, chini cuasaju Juanre okoro'vecojñoasome. ³⁰Já'ata'ni fariseopäina'me judío'päi che'chona, Dios, “Musanukona cu'ache cho'che ühasöjü'u”, chiisi'e jachaasome. Dios chü'üñe'te jachaju Juanre okoro'vecojñoacuhasome repana.

³¹Ücuarumu Jesús jo'e i'kaasomu.

—Päi irumu cana, ¿keeja'cheja'chea'che? ¿Repana pa'iche'te kuara chini je'se kuaja'che chu'u? ³²Chu'üpi ñato musanukona irumu cana ija'che pa'ime: Jeerumu chii äu isichejare ñu'iju ücuajanani, “Apeñu”, chini soniasome. Chekunapi apacuhejuna ija'che i'kaasome repana: “Chükuna juhivüa juhito ujacha'icuheme musanukona. Ücuachi'a chükuna apeju jü'isinare tärumu ujacheja'che suma'ne ujato ja'me ujacuheme musanukona. Chükunani cheju pojomame musanukona”, chiniasome repana chii. ³³Repana chii ücuajanare cuhecheja'che cuheme musanukona chükuna'te, Juanna'me chu'ure. Repau Juan Päi Okoro'veku rani pa'iu Dioni sëeku te'eñoä äu äima'ne pa'iu, conoj'e ükuma'ne pa'iana ña, “Vatini paaku vë'veumü Juan”, chiiju cuhena'me musanukona repau'te. ³⁴Chura chu'üpi Dios Raocojñosi'kupü rani pa'iu si'aumucujña äu äiu ükukuna ña, “Äi aia'mü mü'u. Cono üku aia'mü mü'u. Ücuachi'a päi cu'ache pa'inana'me päi chü'unare kuri kookainare oiü pa'iku'mü mü'u”, chiiju cuheme musanukona chu'ure. ³⁵Päi rühiñe cuasana, “Dios chü'üñe re'oja'chea'me. Peore masiku'mü Repau”, chiiju cuasame —chinasomu Jesús repanare päi.

Simón fariseopāiu vū'e Jesús pa'isi'ere kuamu

³⁶ Ūcuarumu fariseopāiu Simón Jesuni āure āura chini soniasomu. Sokuna repau vū'ena mua kaka āure āsa chini pūu nūniasomu repau. ³⁷ Reparumu romio, cu'ache pa'iko ūcuajoopo'te paniasomo. Jesús fariseopāiu vū'ena āu āsa chini muasi'ere asa, okoma'ñatuopu alabastroji cho'osituopu mini ūcuavū'ena muaasomo repao. ³⁸ Mua kaka Jesure kueñe nukako oiona Jesús cū'ana meniasomu repao oni meoñe. Mekuna repao rañapaji repao oni meosi'e tū'neso chūsu pojo, okoma'ñapi ro'veasomo repao repacū'a. ³⁹ Jā'ajañe cho'okona ña fariseopāiu Jesure soisi'ku ija'che cuasaasomu: “Iku Jesús, Dios chū'o kuakaiku pani repau'te chēako pa'iche masira'amū, ‘Cu'ache pa'iko'mo jā'o’, chini. Masini cuhera'amū repao cho'оче”, chiiu cuasaasomu repau. ⁴⁰ Jā'ajañe cuasakuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Simón, chū'o i'kara chiimu chū'u mū'ure —chiniasomu.

Chikuna,

—Jau, i'kajū'u. Asara, Masiu —chiniasomu Simón repau'te.

⁴¹ Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu:

—Pāi te'eka'chapana ūcuate'eu'te pōsero'i paaasome. Te'eu quinientos denario kuri pōsero'i paaasomu. Cheku cincuenta denario pōsero'i paaasomu. ⁴² Pōsero'i paava'nata'ni kurire peojū ro'imaneeasome repava'na. Ro'imanareta'ni repa'are kuri prestasi'ku, “Pōsero'i peome musanukona chū'ure”, chiniasomu repa'are. Repau jā'ajañe i'kasirumu, mū'u cuasato, žkaupi repa'are kuri prestasi'kure na'a rua chiiku? —chiniasomu Jesús repau'te.

⁴³ Chikuna i'kaasomu repau.

—Na'a rua pōsero'i paasi'kupi na'a rua chiicosomu repau'te —chiniasomu repau.

Chikuna,

—Ūcuarepaa'me jā'a. Rūhiñe i'kamū mū'u —chiniasomu Jesús repau'te Simonre.

⁴⁴ Chini repau cū'a choasi'koni romioni chūri ñaku Simonre jo'e ija'che i'kaasomu repau:

—žIko chū'ure re'oja'che cho'okaisi'e ñamaneu mū'u? Mū'u vū'e muta kakasi'kureta'ni chū'u cū'a choajache oko isimanesi'kuamū mū'u. Ikota'ni repao oni meoñeji chū'u cū'a choa pi'ni repao rañapaji tū'nesōkaisi'koamo chū'ure. ⁴⁵ Ūcuachi'a mū'u chū'ure chūsu pojomanesi'kuamū. Ikota'ni chū'u cū'are chuta'a cuhamañe chūsuko pa'imo. ⁴⁶ Ūcuachi'a chū'u sījopu u'chape'era'ka rokaimanesi'kuamū mū'u. Ikota'ni chū'u cū'ana okoma'ña rokaisi'koamo. ⁴⁷ Ikore rua cu'ache cho'osi'koreta'ni repao cu'ache cho'osi'e tunosōmu chū'u. Tunosōsi'e jo'e cuasamanejamū chū'u. Chū'upi jā'ajañe cho'okaiuna chū'ure rua cuasamo iko. Jā'ata'ni chekuna pāi, repa'na cu'ache cho'osi'e jmamajñaruare chū'upi tunosōkatu jmamakarū cuasame chū'ure —chiniasomu Jesús repau'te.

⁴⁸ Chini repao'te i'kaasomu.

—Mū'u cu'ache cho'osi'e tunosōmu chū'u. Tunosōsi'e jo'e cuasamanejamū chū'u —chiniasomu Jesús repao'te.

⁴⁹ Jā'ajañe i'kauna asa āu āi soicojñosina sāiñechi'a ija'che i'kaasome:

—¿Keeja'iu'u iku? Rua si'ache cho'omu. Pāi cu'ache cho'ochejê'e tu'nesökaimu —chiniasome repau.

⁵⁰ Chitena repao'te jo'e i'kaasomu repau.

—Chu'uni cuasakona mu'u cu'ache cho'oche tunosökaisi'kujeku vati toa uuche üsejamu chu'u mu'ure. Sani re'oja'che pa'ijü'u mu'u —chiniasomu Jesús repao'te.

Romiva'na Jesure cho'okaisi'ea'me

8 ¹ Jā'a cho'o pi'nisirumu Jesús vu'ñajooopā si'ajooopā ku'iu Dios chu'o re'oja'chere pāi cu'ache cho'oche ühasinare Dios chēa paache'te chu'vaku paniasomu, repau neena docerepanana'me ku'iu. ² Romiva'na ücuachi'a ja'me kuniasome. Aperumu Jesús repanare romiva'nare si'ache jü'inani vasoasomu. Chekuna vati're paajuna eto saosokaniasomu repau. Repana mamia'me ie: María ja'me kuniasomo. María mami cheke Magdalena'amo, aperumu sieterepanare vati etocojñosi'ko. ³ Cuza rüjo Juana ücuaja'che ja'me kuniasomo. Repau Cuza Herode'te cho'oche cho'okainare chu'vaku paniasomu. Susana ücuaja'che ja'me kuniasomo. Chekuna romi ücuaja'che rua jainuko ja'me kuniasome, Jesús chu'vache'te asaju. Repau'te Jesure repana paamajñaruäpi kuiraju kuniasome repana romi, repau neenare ücuachi'a.

Trigo chu'chusi'ere cuasaku kuamu Jesús

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Ücuarumu Jesupi ku'iu chu'vakuna pāi jainuko si'achejña pa'ijooopā pa'inapi ñañu chini eta chi'iasome. Chi'irena repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu Jesús:

⁵ —Pāiu trigo'te chu'chura chini chiona saniasomu. Sani ti'a pachu ku'iu chu'chukuna trigocañ te'era'karuā ma'ana tuā'tuaasomu. Ma'ana tuā'tuauna repara'karuā päipi cha'caasome. Jā'ajekuna pi'ava'napu rani äkuesōasome repara'karuā. ⁶ Chekura'karuā'ta'ni cata pa'ichejana tuā'tua na'mi aineesi'eta'ni okopi peokuna phā'pha jünisōasomu. ⁷ Chekura'karuā miu pa'ichejana tuā'tua miuna'me aineeuna miupi ju'je vēasōasomu repara'ñuruā. ⁸ Chekura'karuā'ta'ni re'oja'che cha'o pa'ichejña tuā'tuasira'karuājeku re'oja'che ainee ju'a ñaniasomu. Te'era'karu aineesi'ñu te'echa'chava cienrepara'karuā pa'icha'cha ju'a ñaniasomu —chiniasomu Jesús.

Chini ujachu'opi jo'e i'kaasomu repau.

—Chu'u chu'vache asa chēauana ücuanuko asa chēajü'u —chiniasomu Jesús repanare.

Repau cuasaku kuasi'ere te'erühiñe kuamu Jesús

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Jā'aja'ñe cuasaku kua pi'niñna asa,

—¿Üquere chu'vaku jā'aja'ñe cuasaku kuaku mu'u? —chiniasome repau neena. ¹⁰ Chitena repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Musanukonare chu'u neenajejuna Diopi üsemauna Repauchi'a masiche te'erühiñe kuamu chu'u, masi asaa'ju chini. Jā'ata'ni chekunare chu'ure cuasacuhenare Diopi üsekuna Repauchi'a masiche cuasaku kuamu chu'u, masi asamea'ju chini.

Ñanata'ni ñamanesina pa'icheja'che pa'ijanaa'me repana.
 Ûcuaja'che asanata'ni asavesujanaa'me repana
 —chiniasomũ Jesús repanare.

Trigo chu'chusi'ere repau cuasaku kuasi'ere te'erũhiñe kuamu Jesús
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Ûcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Chu'u cuasaku ku asi'e jo'e ùcuare te'erũhiñe kuaja'mu chu'u musanukonare. Ija'chea'me jā'a: Trigo chu'chuna chio si'acachio ku'ijũ chu'chume. Dios chu'o chu'vana ùcuaja'che chejña si'achejña ku'ijũ Dios chu'o pã ùcuanukore chu'vame. Trigo chu'chucheja'chea'me Dios chu'o chu'vache. ¹² Trigora'karuã te'era'karuã ma'ana tuãni chejapi ruarepa jujakuna kakama'mu. Trigocaã chu'chusicaã chejapi ruarepa jujakuna kakamañejañe pã te'enare repana rekoñoã Dios chu'o kakama'mu. Jachame repana. Asanareta'ni vati aipi ùsemũ repanare, Dioni cuasamanea'ju chini. Ûcuaja'che, “Repa'ute cuasanapi jũnisõru vati toa uuche ùseja'mu Dios repanare”, chini cuasaku ùsemũ repau vati ai. ¹³ Ûcuachi'a cata pa'ichejña tuã'isicaã na'mi aineesi'eta'ni chita saimaũ na'mi jũnisõmũ. Pã ùcuachi'a te'ena Dios chu'o asa teana pojoju cuasame. Teana cuasanareta'ni vati aipi cu'ache chũ'ukuna Dios chu'o repana cuasache jo'kasõme. ¹⁴ Ûcuachi'a miu pa'ichejña tuã'tuasira'karuã miuna'me aineemu. Jã'ajekuna miu sũkipi ju'je vëasõmũ repara'ñuruã. Pã ùcuaja'che te'ena Dios chu'o asa chëa Repau chũ'ũñe cho'onata'ni na'mi ùhasõme. Repana cho'ochena'me kurina'me pöse ruarepa cuasaju Dios chu'o repana asa chëasi'e ùhasõme. ¹⁵ Ûcuachi'a cheja re'ojachejñana tuã'tuasicaã re'oja'che ainee re'oja'che kũimũ. Pã ùcuaja'che te'ena Dios chu'o asa chëa repana rekoñoã re'oja'che cuasaju Dios chũ'u jo'kasi'e cho'oju pa'ime. Repana asa chëasi'e ùhasõmapũ si'arũmũ na'a rua re'oja'che pa'ime repana —chiniasomũ Jesús repanare.

Pãiu uoturopũ chũo tuochete kuamu
(Mr 4.21-25)

¹⁶ Jã'ajañe i'ka pi'ni Jesús jo'e i'kaasomũ repanare.

—Pãiu uoturopũ chũo nukoni totoroji jaoma'mu. Ûcuaja'che kãiko'a vu'evũna nukoma'mu. Jã'ata'ni, “Pãipi ivũ'ena kakani chija'iuna ñamanejanaa'me”, chini cuasa, uoturopũ chũo, umũna tuomũ repau, re'oja'che miañe ño'aku chini. ¹⁷ Pã rope'e cu'ache cho'ome. Jã'ata'ni repana cho'ochepore ñasi'kũjeku pã ùcuanuko asaju'te kuaja'mu Dios. Chave cho'osi'e peore masicojñoja'mu. ¹⁸ Jã'ajekuna Dios chu'o asaju pa'ijũ'u musanukona. Pã, Dios chu'o asa jachamana si'arũmũ na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me. Cho'okaija'mu Dios repanare, Repau chu'ore na'a rua masia'ju chini. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache asanata'ni masi cuasamapũ chu'upi cho'okuna repana jmamakaru masiche'te cavesujanaa'me —chiniasomũ Jesús repanare.

Jesús pũka'ko repau cho'jechiina'me repauni ñañu chini saisi'ere kuamu
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Ûcuarũmũ Jesús pũka'ko, repau cho'jechiina'me repau pa'ivũ'ena sani kakañu chiniasome. Kakañu chiisinareta'ni kakacu'aasomũ repanare, pãipi

jairepanukojejuṇa. ²⁰ Kakacu'akuna ve'sere pa'ijuna chekupi kuaasomu Jesure.

—Mujako, miche'uchiiina'me mu'uni ñañu chini ve'sere nukaju cha'ame —chiniasomu repau.

²¹ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Dios chu'o asa chēa jachama'ñe cho'ona chu'u ja'koromijanaa'me. Ūcuaja'che chu'u cho'jechiijanaa'me repana —chiniasomu Jesús repau'te.

Jesupi chū'uuna tutachena'me fa'ache cuhasi'ere kuamu

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Na'a pa'isirumuna Jesús repau neenana'me choovu ujavuna tuni,

—Ira chiara chekukā'kona jēñu mai —chiniasomu.

Chikuna jēaasome repana. ²³ Jēajuna Jesús kānisoasomu. Repau kānisosirumuna ruarepa tutaku choovuna fa'a ja'ñuku okopi timusokuna ru'ipi'raasome repana. ²⁴ Choovuji runisocuhakuna Jesuni vnoju i'kaasome repana.

—¡Masiu, Masiu, runisocuhame mai! —chiniasome repana repau'te.

Chitena vuni,

—Tutachena'me fa'ache cuhajū'u —chiniasomu repau. Chikuna tutachena'me fa'ache teana ūcuapa'rva cuhaasomu. Jo'e re'oja'ira cuhaasomu chiara.

²⁵ Jā'aja'ñe cho'ocuha Jesús repau neenare i'kaasomu.

—¿Je'se pa'iuna musanukona chu'ure masi cuasama'ñe? —chiniasomu repau.

Chikuna vajuchuju rua cuasaju sāiñechi'a sēniasaasome repana.

—¿Keeja'ijeku iku jā'aja'ñe cho'oku? Ikupi chū'uuna tutasi'e cuhasōmu, fa'asi'ejē'e ūcuaja'che —chiniasome repana Jesús neena.

Gadara cheja cava'ure vati paava'ure Jesús etokaisi'ere kuamu

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Ūcuarumu Gadara chejana Galilea cheja ti'jñeñe pa'ichejana ti'aasome repana. ²⁷ Ti'a matena repacheja cajoopo caku pāiu vatire paakuji tijñaasomu Jesure. Rua jeerumu kāa peova'u pa'iu, vū'ejē'e pa'imau pāi tāchejñachi'a pa'iu paniasomu repava'u. ²⁸⁻²⁹ Ūcuarumu Jesús repava'ure pa'inare vati, “Etajū'u”, chiniasomu. Chikuna vati paava'u Jesure ña, cuiku repau'te ti'jñeñe ro're ñu'iu ujachu'opi ija'che i'kaasomu:

—Jesús, cunaumu Pa'iku Dios Mamaku, ¿ūque raiku mu'u? Asi cho'omanejū'u chu'ure —chiniasomu repau.

Aperumu repauni vatipi kaka chū'ukuna vē've cho'okuna pāi repau'te chēa repau jūjñana'me cū'a cunameāpi vēeasome. Vēesi'eta'ni rueni tuteso, vatipi chū'ukuna pāi peochejñare sani pa'iu paniasomu repava'u.

³⁰ Reparumu Jesús,

—¿Ūquemamiu'u mu'u? —chiniasomu vatire.

Jesupi mamire sēeuna,

—Chukuna jainuko pa'inajeju, Vati Kuanupu ve'eme —chiniasomu vati. Aperumu vati jainuko kakaasome repava'ure.

³¹ Ūcuarumu vati i'kaasome Jesure.

—Chukuna'te vati chēacojñosina pa'icoje ruicoje casomanejū'u — chiniasome repana. ³² Ūcuacheja kueñere aikūti caripa'te jo'chasēse kuanupu āure mu'kaju āiju paniasome.— Jo'chasēse sa'navuāna saojū'u chukuna'te — chiniasome vati. Ruarepa sēejuna Jesús ūsemaneasomu repanare. ³³ Jesupi ūsemauna eta jo'chasēseva'na sa'navuāna sani kakaasome repana vati. Kakarena jo'chasēseva'na teana vu'vu aikūti ūjakūti caripaji chiarana tuā'tua ru'tu jūnisososome.

³⁴ Jā'aja'ñe cho'rena ña repava'nare kuirasina kuañu chini vu'vusososome vu'ejoopo pa'inana'me repachejña po'ña pa'inare. ³⁵ Kuarena asa cho'osi'ere ñañu chini eta saniasome pāi. Sani Jesús pa'ichejana tī'a, vati paasi'kure ñaasome repana. Kāa peosi'ku churata'ni kāa ju'iu, Jesure ti'jñeñe ñuniasomu repau. Ūcuaja'che vē've cho'osi'kupi rūhiñe cuasakuna ña kukucaasome repana. ³⁶ Ūcuachi'a repa cho'osi'e ñasinapi kuaasome repanare ñañu chini raisinare. ³⁷ Kuarena Gadara cheja cana ūcuanuko asa kukucajejaniso,

—Pa'imanejū'u mu'u icheja. Saijū'u —chiniasome Jesure. Chitena co'ira chini choovna tuniasomu repau. ³⁸ Co'ipi'rakuna vati paasi'ku Jesuni ja'me sasa chini rua sēniasomu. Sēeuna,

³⁹—Mu'u vu'ena co'ijū'u. Co'i Dios mu'ure cho'okaisi'ere peore kuajū'u — chiniasomu Jesús repau'te.

Jā'aja'ñe i'kauna co'i Jesús repau'te cho'okaisi'ere peore vu'ejoopo pa'inani ūcuanukore kuaasomu repau vati paasi'ku.

Jairo mamakona'me chie ravu jū'iko'te Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Repau Jesús chiara jēni jo'e co'ina pāi jainuko cha'aju pa'isinajeju ña rua pojosoasome repau'te. ⁴¹ Reparumu Jairo judiopāi chi'iv'e chū'uku rani Jesure ti'jñeñe ro're pūu ñu'iu,

—Chu'ure vu'ena ja'me saijū'u —chiniasomu. ⁴² Repau mamako, ūcuate'eva'opi jūnisopi'raasomo, chekūrumu docerepaūsūrumu pa'ikoji. Jū'iona Jesuni soniasomu repau. Sokuna ja'me saiuna repau'te tuhana pāi si'acakā'jño tī'tiasome repau'te Jesure.

⁴³ Ūcuaja'che romio, docerepaūsūrumu chie ravu jū'iko ja'me paniasomo. Ūkopāipi cho'o vasoajū chini repava'o paasi'e kuri peore ro'isoasomo repava'o. Jā'ata'ni repao'te ūko cho'ote'easome repana. ⁴⁴ Jā'aja'ñe pa'ikoji rani Jesús cho'jepi repau ju'ikāa pūso juhasirū'tuvana chēaasomo repao. Chēaona chie raisi'e churata'ni teana cuhasoasomu repao'te.

⁴⁵ Repaoji chēaona,

—¿Neepi chu'ure chēare? —chiniasomu Jesús.

Chikuna ūcuanuko,

—Chēama'me chukuna —chiniasome repau'te.

Chitena Pedro i'kaasomu.

—Masiu, pāiva'na si'acakā'jño tī'time mu'ure —chiniasomu.

⁴⁶ Chikuna,

—Jā'ata'ni pāi chu'ure chēasinaa'me. Chu'u masicheji pāi vasosi'kuamu chu'u —chiniasomu repau.

⁴⁷ Jā'aja'ñe i'kauna, “Chu'u chēasi'e masimu iku”, chiio cuasa kukuso, kurukuro rani repau'te ti'jñeñe ro're ñu'io,

—Chu'upi mu'u kãa chëasi'koa'mo vajura chini. Chëa teana te'erumu vaju'sosi'koa'mo chu'u —chiniasomo repao, pãi ucuanuko asaju'te.

⁴⁸ Kuaona asa Jesús i'kaasomu repao'te.

—Jmava'o, “Iku chu'ure vasoja'mu”, chiio cuasasi'kojeko vajucuhasi'koa'mo mu'u. Sani re'oja'che pa'ijũ'u chura —chiniasomu Jesús repao'te.

⁴⁹ Repau Jesús chuta'a i'katona, cheku pãiu rani i'kaasomu Jairo'te.

—Mu'u chĩiva'o jũnisõcuhasi'koa'mo. Masiu'te jo'e i'kamanejũ'u —chiniasomu repau Jairo'te.

⁵⁰ Jã'aja'ne kuauna asa Jesús i'kaasomu.

—Vajuchumanejũ'u. Mu'upi, “Chu'u chĩiva'ore vasokaija'mu Jesús”, chiuu cuasato mu'u chĩiva'o vajuja'mo —chiniasomu.

⁵¹ I'ka pi'ni Jairo vu'e sani ti'a Pedro'te, Santiago'te, Juanna'me jũ'isiva'o puka'kupãi cuaaasomu repau repavu'e. Chekunareta'ni vu'e kakache ùseasomu repau. ⁵² Kaka ñato Jesús chuta'a raimarumu kakasina ucuanuko otare oiju paniasome.

Oijuna Jesús i'kaasomu repanare.

—Re'omu. Ūcuamaru oijũ'u musanukona. Jũnisõsiva'oma'mo iko. Rupũ kãisiva'oa'mo —chiniasomu repau repanare.

⁵³ Jã'aja'ne i'kauna asa jachaju Jesure pãisoasome repana, repao jũ'is'ere masiju.

⁵⁴ Ūcuarumu Jesús jũ'isiva'o jũtuna chëa ujachu'opi i'kaasomu.

—Romichĩio, vuijũ'u —chiniasomu repau repava'ore.

⁵⁵ Chikuna vajurani teana vñiasomo repava'o. Vukona Jesús repaoni ãure ãua'ju chini chũ'uasomu repanare. ⁵⁶ Jã'aja'ne cho'oũna ña repava'o puka'kupãi kukusoasome. Ña kukusorena,

—Iva'ore chu'u vasosi'e chekunare pãi kuamanejũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

Dios chu'ore chu'vaa'ju chini repau neenare docerepanare Jesús saosi'ere

kuamu

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 ¹ Ūcuarumu Jesús repau neenare docerepanare soni chi'i,

—Chu'upi cho'okaiuna pãi sanvuã pa'inare vati peore eto saojanaa'me musanukona. Ūcuachi'a pãi jũ'iva'nare vasojanaa'me musanukona. Jã'aja'ne cho'oa'ju chini jo'kamũ chu'u musanukonare —chiniasomu Jesús repanare.

² Chini repanare ija'che chũ'uasomu repau:

—Pãi cu'ache cho'оче ũhasinare Dios chëa paache'te chekunare pãi kuaju pa'ijũ'u musanukona. Ūcuachi'a ravu jũ'iva'nare vasoju'u —chiniasomu repau.

³ Jã'aja'ne i'ka pi'ni Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Musanukonapi sani cu'amakarujẽ'e samanejũ'u. Vãsoñoã musanukona ju'veju ku'ĩñoãjẽ'e samanejũ'u. Turu cu'amajñaruã mañajaturujẽ'e samanejũ'u. Āujẽ'e samanejũ'u. Kurijẽ'e samanejũ'u. Kãñajẽ'e samanejũ'u. Kãña sa'ñeju ju'ikãñajẽ'e sama'ne musanukona ju'ikãñaruãchi'a ju'iju ku'ijũ'u. ⁴ Sani ku'iju vu'ejoopo ti'ani musanukonare chiina vu'ere canuka pa'ijũ'u, tiicheja saichetu'ka. ⁵ Jã'ata'ni pãi musanukonare cuhena pa'ijooopã canukamanejũ'u. Musanukonare cuhena pa'ijooopã etani musanukona cũ'akorophe're chũ'isi'e cha'ore ti'to to'jñõju eta saiijũ'u. Jã'aja'ne cho'oru musanukonare repana cuhesi'e masijanaa'me repana —chiniasomu Jesús repau neenare.

⁶ Jǎ'aja'ñe c hǎ'uuna sani ku'ijǎ vǎ'ñajooṓǎ si'ajooṓǎ Dios chǎ'ore chǎ'vaasome repana. Ūcuachi'a pǎi jǎ'iva'nare vasoasome repana.

Jesús pa'iche'te Herodes cuasasi'ere kuamǎ

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷⁻⁸ Ūcuarǎmǎ chekuna pǎi Jesús pa'iche'te cutujǎ, “Diopi vasouna Juan jǎnisona tǎcojñosi'kǎpi jo'e vajurani pa'imǎ”, chiniasome. Chekúnata'ni, “Aperǎmǎ Dios chǎ'o kuasi'kǎpi Elfapi jo'e vajurani pa'imǎ jǎ'u”, chiniasome. Chekúnata'ni, “Aperǎmǎ Dios chǎ'o kuasinapi te'eṓ vajurani pa'imǎ jǎ'u”, chiniasome. Reparǎmǎ Herodes, pǎi jainukore chǎ'ukǎ Jesús cho'och'e'te pǎipi kuajǎna asaasomǎ, pǎi Jesure cutusi'e ũcuaja'che. Asa, “¿Je'se paaku ie?”, chini rǎa cuasaasomǎ repǎu.

⁹ Rǎa cuasakǎ i'kaasomǎ repǎu.

—Aperǎmǎ Juanre sǎjopǎ'te tusoa'ju chini chǎ'usi'kuamǎ chǎ'u. Jǎ'ata'ni, ¿jeeja'iu'u jǎ'u? Pǎipi kuajǎna repǎu pa'iche rǎa si'ache asakǎ pa'imǎ chǎ'u —chiniasomǎ repǎu.

Jǎ'ajekuna repǎu Herodes Jesuni ñauakuna si'ache cho'oasomǎ.

Pǎi cinco milrepanare Jesús ǎu ǎusi'ere kuamǎ

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Na'a pa'isirǎmǎ Jesús neena, repǎu saosina rani repana cho'osi'e peore kǎasome repǎu'te. Kuarena repanarechi'a Betsaida vǎ'ejoopo kueñena pǎi peochejana saasomǎ repǎu. ¹¹ Saǎna repana saisichejana pǎipi asa tuhajǎna ña pojoasomǎ Jesús repanare. Tuharena pǎi cu'ache cho'och'e ũhasosinare Dios chǎa paache'te kǎasomǎ repǎu repanare. Ūcuachi'a jǎ'iva'nare vasoasomǎ repǎu.

¹² Na'isocuhakuna repǎu neena, docerepana repǎu'te rani ija'che i'kaasome:

—Icheja vǎ'ñajooṓǎjǎ'e peomu. Inare pǎi saojǎ'u, vǎ'ñajooṓǎ kueñe pa'ijooṓǎna, ũjajooṓǎna'me jmajooṓǎna sani ǎuna'me kǎivǎ'ña ku'ea'ju —chiniasome repana.

¹³ Jǎ'aja'ñe i'kanareta'ni Jesús i'kaasomǎ repanare.

—Musanukonapi ǎu ǎujǎ'u inare —chiniasomǎ.

Chikuna,

—Pǎruǎ, cincorepǎruǎ, va'i te'eka'chapava'narechi'a paame chukuna. ¿Chukunapi ǎu koojani ra inare pǎi ũcuaukore ǎua'ju chiiku mu'u? —chiniasome repana repǎu'te.

¹⁴ Chekurǎmǎ repana pǎi cinco milrepana na'a jainuko pa'icosome, ũmǎpǎichi'a kuĕkueto.

Pa'ijǎna,

—Te'ekuanuru cincuentarepanachi'a pǎi ruu'a'ju. Ūcuaukore ũcuajanukochi'a ruu'a'ju. Jǎ'aja'ñe i'kajǎ'u inare pǎi —chiniasomǎ Jesús repǎu neenare.

¹⁵ Chikuna Jesús neenapi chǎ'urena pǎi ũcuaukore te'ekuanuchi'a ruuasome. ¹⁶ Ruu ñu'ijǎna pǎ, cincorepǎruǎ va'i te'eka'chapava'nare mini cǎjiku sǎnaumǎre ñaku Dioni, “Re'orepǎmu, Ja'ku”, chini repǎu neenani tu'se ĩsiasomǎ repǎu, ũcuaukore ǎua'ju chini. (Jmanukoru pa'isi'e ǎu Dioni sĕkuna

teana rua paniasomu.) ¹⁷Pāi ūcuanuko chajiche āniasome repa. Jā'ata'ni repa
āijuna cajejaisi'e sia docerepaju'ña maña timuasome repa Jesús neena.

Pedro, “Dios Raosi'kua'mu Jesús”, chiisi'ere kuamu

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸Na'a pa'isirumu Jesupi Dioni te'e'u sēeuna repau neena ja'me paniasome.
Pa'ijuna repanare chu'o sēniasomu repau.

—Pāi chu'u pa'iche cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomu repau.

¹⁹Chikuna i'kaasome repana.

—“Juan, Pāi Okoro'veku'mu jā'u”, chiime pāi chekuna mu'ure i'kani.
Chekuna, “Aperumu pa'isi'ku Elíaa'mu jā'u”, chiime mu'ure. Jo'e chekuna,
“Aperumu Dios chu'o kuasi'kupi jūnisōsi'kupi jo'e vajurani pa'imū jā'u”,
chiime mu'ure —chiniasome repa repau'te.

²⁰Chitena asa repanare sēniasomu repau.

—Musanukonajē'e chu'u pa'iche cutuni, ¿je'se chiiche? —chiniasomu repau
repanare.

Chikuna,

—Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu mu'u. Cristoa'mu —
chiniasomu Pedro repau'te.

²¹Pedroji, “Dios Raosi'kua'mu mu'u; Cristoa'mu”, chikuna, “Chekunare pāi
kuamanejū'u”, chiniasomu Jesús repanare.

Repaū chuenisojachere kuamu Jesús

(Mt 16.21-28; Mr 8.31–9.1)

²²Chini jo'e i'kaasomu repau.

—Chu'u Dios Raosi'ku rua asi cho'ocojñoja'mu. Judío ainana'me judío
phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona chu'uni cuheju vanisōñe
chū'ujanaa'me. Chuenisō tācojñosi'kuta'ni choteumucujña jo'e vajuraija'mu
chu'u —chiniasomu Jesús repau neenare.

²³Repaū neenare i'ka pi'ni pāi ūcuanukore i'kaasomu repau.

—Musanukonapi chu'u neena pañu chini musanukonare cho'ouache ūhasō
chu'u chū'ūñe'te si'aumucujña cho'ojū pa'ijū'u. Chu'ure cuasanajejuna chu'ure
cho'ochēja'che vanisōñu chiijanaa'me pāi musanukonare. Pāi musanukonare
jā'ajañe cho'oñu chiiche asanjē'e chu'ure cuasache ūhasōmanejū'u. ²⁴Chuenisōñe'te
vajuchuju musanukona asa chēasi'ere Dios chu'ore ūhasōni jūnisōsirumu vati
toana sani uujanaa'me. Jā'ata'ni, “Pāi chukuna'te vanisōñu chiitojē'e Jesure
ūcua cuasajanaa'me chukuna”, chiisina repa jūnisōsirumu Dios pa'ichejare
ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁵Pāi rua si'ache paanapi chu'ure cuasamaneni
repa jūnisōsirumu vati toana sani uujanaa'me. Ūcuachi'a repa paasi'e
peore cho'osōja'mu. ²⁶Pāi chu'ure cuasadata'ni chekunani vajuchuju, “Jesure
cuasamanaa'me chukuna. Ūcuachi'a Repaū chu'ojē'e vesunaa'me chukuna”, chiime
masinata'ni. Jā'ajañe i'kasinare rua cu'ache ti'jñeja'mu. Na'a pa'isirumu chu'u,
Dios Raosi'ku, cunauumu muisi'kupi chejana jo'e cajeja'mu. Chu'u Ja'ku Dios
āngelena'me ko'sija'icheja'che ko'sija'iu cajeja'mu chu'u. Caje jā'ajañe i'kasinare
ūcuaja'che, “Inare pāi vesumu chu'u”, chiija'mu chu'u reparumu. ²⁷Musanukona
icheja chu'ure ja'me pa'ina chuta'a jūnisōmarumuna chu'u Dios Raosi'kupi
pāire masi chū'ukuna űajanaa'me musanukona. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu
Jesús repanare pāi.

Rua ko'sija'iu Jesús carūhisi'ere kuamu*(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)*

²⁸Repanare cutusirumu, ochorepaumucujña pa'isirumuna Dioni sēsa chini aikūtina muniasomu Jesús. Pedro'te, Santiago'te Juanre jā'anarechi'a ja'me muaasomu repau. ²⁹Dioni sēeu tiiuja'iu carūniasomu repau. Repau ju'ikāña ūcuaja'che rua poko'sijakāña carūniasomu. ³⁰⁻³¹Carūni nukakuna umupai rua ko'sijanapi te'ekachapana peosichejapi teana rani nukaju Jesús Jerusalén v'ejoopo jū'ijañere cutuasome. Aperumu pa'isina paniasome repana Moisename Elías. ³²Cutujuna Pedro chekunana'me rua uokuanata'ni kāima'ne Jesuni rua ko'sija'iu ni naja paniasome, repau'te ja'me pa'inare ka'chanare ūcuachi'a.

³³Repanapi Jesuni cutu pi'ni saipi'rajuna masi cuasavesuku Pedro ija'che i'kaasomu Jesure:

—Masiu, maipi ichejare pa'ijuna rua re'omu. Vu'ñaruā chotevu'ñaruā cho'okañu chiime chukuna, mu'u vu'eruna'me Moisés vu'eruna'me Elías vu'eru —chinasomu Pedro.

³⁴Chuta'a i'katona Moisename Elíaname Jesús nukachejana pikopi caje ta'pisouna repapani piko sa'navu'te nukaju Jesús neena rua kukusoasome.

³⁵Ūcuarumu piko sa'navuji chu'o i'kache ija'chere asaasome repana: “Iku chu'u chii chu'u oi paaku'mu. Repau chu'ore asaju pa'ijū'u musanukona”, chiiche'te asaasome repana.

³⁶Jā'aja'ne chiiche asa jo'e nato Jesús te'eu nukasomu. I'kama'ne na repana nasi'e reparumu chekunarej'e kuamaneasome repana Pedroname Santiagoname Juan.

Chii'vare vati'ere paava'uni Jesús vasosi'ere kuamu*(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)*

³⁷Jo'e apeñatato aikūti muisi'kupi Jesupi cajeuna pai jainuko repauni ñañu chini rianasome. ³⁸Ratena repanare pai ja'me pa'ikuji cuiku Jesuni re'oja'chere sēniasomu.

—Masiu, chu'u chii'vare ñajū'u. Ūcuate'eva'ua'mu iku. ³⁹Vatipi si'arumu chēa paaku chū'ukuna rua cuiku v'e've curuku repau chu'opoji coo rua raoku pa'imū iva'u. Iva'ure rua asi cho'o etakuta'ni vati, ai etama'mu iva'ure. ⁴⁰Mu'u neenare sēsi'kua'mu chu'u, vatini eto saokaapu chini. Jā'ata'ni etovesusinaa'me repana —chinasomu repau.

⁴¹Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Musanukona pai irumu cana chu'ure masi cuasama'me. Rua tiine cuasame musanukona. ¿Keekerumu musanukona tiine cuasache ñaku pa'iche chu'u? —Jā'aja'ne i'ka pi'ni— Ichejana rajū'u mu'u chii'vare —chinasomu Jesús.

⁴²Chikuna rianasomu repava'u. Raiuna vatipi cho'o tūuna ūhiu v'e've curuasomu repau. Jā'aja'ne cho'okuna na Jesupi vatini, “Etajū'u”, chikuna etaasomu vati. Repava'ure vaso pi'ni, puka'kuni co'choasomu repau. ⁴³Jesupi jā'aja'ne cho'ouna na kukuso pai ūcuauko, “Dios peore masiku'mu”, chinasome.

Repau chuenisojachere jo'e kuamu Jesús*(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)*

Jā'ajekuna Jesús repau neenare ija'che i'kaasomu:

⁴⁴—Chu'u i'kache asa cavesumanejũ'u. Chu'ure Dios Raosi'kure cuhena pã cu'ache cho'oa'ju chini chëa jo'kajanaa'me —chiniasomu repau repanare.

⁴⁵Jã'ata'ni repau i'kache asavesuasome repana. Reparumu Dios repanapi masi asamaneajũ chini asavesache cho'oasomu repanare. Masi asamanata'ni repau'te Jesure sêevajuchuasome repana.

Jesús neena, “¿Neepe na'a rua masiche?”, chiisi'ere kuamu

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶Ūcuarumu Jesús neena ija'che sãinechi'a cutuasome: “Mai icheja pa'ina, ¿neepi na'a rua masiche?”, chiniasome. ⁴⁷⁻⁴⁸Jã'aja'ne cutujuna repana cuasaju cutuche ñaasomu Jesús.

Ña chiiva'ure juha ra, repau'te kueñe nuko ija'che i'kaasomu repau:

—Pã chu'ure masi cuasana chiiva'nare ikujavav'nare pojona chu'ure ũcuaja'che pojome. Pã chu'ure pojona chu'ure Raosi'kure ũcuaja'che pojome. Pã rua vesuva'napi chu'una'me Ja'kure pojoni Diopi ñato rua masinaa'me —chiniasomu Jesús repanare.

Maire cu'ache cho'omana pojojũ re'oja'che cho'okaime maire

(Mr 9.38-40)

⁴⁹Ūcuarumu Juan ija'che i'kaasomu Jesure:

—Masiu, chekure pãiu'te vati pã sa'navuã pa'inare eto saoku'te ñasinaa'me chukuna. “Jesupi chũukuna cho'omu chu'u”, chiisi'kuamu repau vatire eto saoni. Jã'aja'ne cho'oña ña ũseju i'kasinaa'me chukuna repau'te, maire ja'me cho'okaima'kujekuna —chiniasome repana repau'te.

⁵⁰Chitena asa,

—Jã'aja'ne cho'onare ũsemaneju'u. Pã maire cuhemana maire ja'me cho'okainaa'me —chiniasomu Jesús repau'te Juanre.

Juanna'me Santiago cho'oñu chiiche'te ũsemu Jesús

⁵¹Ūcuarumu Jesús repau cunaumu muirumu ti'acuhakuna saivajuchuma'ne Jerusalenna saipi'raasomu. ⁵²Saipi'raku chekunani charo saonna Samaria cheja cajoopona sani, repau kãjavu'ere sêekanasome repana. ⁵³Sêejatena Jesupi ũcuajoopona sakuna repajoopo cana pojomaneasome repau'te, Jerusalenna saiuna.

⁵⁴Repauni pojomaruña ña repau neena Santiagona'me Juan i'kaasome.

—Chukuna'te Paaku, ¿inapi mu'ure cuhenapi uusõa'ju chini, “Cunaumupi toa cajeche chũ'ujũ'u”, chiiku mu'u chukuna'te? —chiniasome repana.

⁵⁵Jã'aja'ne i'karena churi ña,

—Jã'aja'ne cho'omaneju'u. Musanukonapi cu'ache cho'oñu chiiche cuhemu Dios Rekocho. ⁵⁶Chu'u, Dios Raosi'ku pãire cu'ache cho'ora chini cajesi'kuma'mu. Pãire oiũ vati toa sani uuche'te ũsera chini cajesi'kuamu chu'u —chiniasomu Jesús repau neenare. Ūcuarumu Jesús repau neenana'me chekũjoopona saniasomu.

Jesure ja'me kuñu chiisina i'kasi'ere kuamu

(Mt 8.19-22)

⁵⁷Ma'api saijuna cheku pãiu i'kaasomu Jesure.

—Mu'una'me ūcuauachejña mu'u ku'ichejña ku'iu mu'u chū'uñe'te cho'oku pasa chiimu chu'u —chinasomu repau.

⁵⁸Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ā'care'achai kāicojña paame. Pī'ava'na ūcuaja'che kāisuvuā paame. Chu'u, Dios Raosi'kuta'ni, kāichejñajē'e peova'u pa'imū —chinasomu repau.

⁵⁹Chini Jesús chekuni i'kaasomu.

—Chu'uni ja'me ku'iu chu'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u —chinasomu Jesús repau'te.

Chikuna,

—Pāi Ūcuanukore Paaku, cha'ajū'u aperumu. Chu'u ja'kuvu'uni tājasa. ¿Īsema'ku mu'u? —chinasomu repau repau'te.

⁶⁰Jā'aja'ñe i'kauna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Chekunapi chu'ure cuasamanajeju repana rekoñō jūnisōsinaja'ne pa'inapi repana majapāi jū'isinare tāa'ju. Mu'uta'ni pāi cu'ache cho'оче ūhasinare Dios chēa paache'te rani kuaku pa'ijū'u —chinasomu repau.

⁶¹Jā'aja'ñe i'kauna cheku i'kaasomu repau'te.

—Pāi Ūcuanukore Paaku, mu'una'me kusa chiimu chu'u. Jā'ata'ni charo chu'u majapāire, “Saimu chu'u”, chijasa chiimu chu'u. ¿Īsema'ku mu'u? —chinasomu repau.

⁶²Chikuna asa i'kaasomu repau.

—Pāi Dios chū'uñe cho'oñu chiinapi repana aperumu pa'isi'ere jo'e pa'iuakuna Repau chū'uñe'te cho'oma'to Dios neena pa'icua'mu —chinasomu Jesús repau'te.

Repau neenare setentarepanare saomu Jesús

10 ¹Na'a pa'isirumu Jesús chekunare setentarepanare ku'e chēa i'kaasomu.

—Musanukona ūcuanuko te'eka'chapanachi'a vu'ñajoo-poāna saijū'u. Chu'u saijajoo-poāna'me chu'u saijachejñana charo sani Dios chu'ore chu'vaju pa'ijū'u —chinasomu Jesús repanare.

²Repanani saopi'raku i'kaasomu repau.

—Asarepajū'u. Trigo tuarumu trigo chio paakujū cho'оче cho'onare ku'e saomasu, repauni trigo'te tuakaapu chini. Repau repanare saosirumu cho'ochēi ruarepajekuna cho'оче cho'onapi karasōasome. Cho'onapi karasōkuna chio paakuni chu'o raoasome repana, chekunani raoa'ku chini. Dios chu'o chu'vache ūcuaja'che jā'aja'ñea'me. Dios chu'o chu'vanapi karasōjuna Dios chu'o asamana rua jainukoa'me. Jā'ajekuna Dioni sēejū'u musanukona, Repau chu'o chu'vanani na'a jainukore ku'e raoa'ku. ³Musanukonare, “Saijū'u”, chiimu chu'u. Ovejachīiva'nare chai pa'ichejñana saochēja'che musanukonare kuhena pa'ichejñana saomu chu'u. ⁴Musanukonapi sani turu cu'amajñaruā mañajaturujē'e samanejū'u. Kurijē'e samanejū'u. Cū'akorophe'rejē'e samanejū'u. Ūcuaja'che ma'a saiju ti'jñenare canukama'ñe sēejū saijū'u. ⁵Ūcuaja'che musanukonapi ku'iju pāi vu'ñana kakani, “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaañ”, chijū'u repavū'e pa'inare. ⁶Repavū'e pa'ikujū re'oja'che pa'ineeku pa'ito musanukona sēekaisi'e Diopi re'oja'che cho'okaija'mu repanare. Jā'ata'ni re'oja'che pa'icuheku pa'ito musanukona sēekaisi'e re'oja'che cho'okaimaneja'mu Dios repanare.

Musanukona Diore sēekaisi'e sēemañejañe pa'ija'mu repanare. ⁷Ūcuate'evu'e pa'ijū pa'ijū'u musanukona. Chekuvu'ña pa'imanejū'u. Ūcuavv'ere pa'ijū repav'e pa'ina aũne'te aũ aiju pa'ijū'u. Musanukona aijañe aũ pa'i chū'vache ro'ia'me. ⁸Ūcuaja'che musanukonapi vū'ejoopona sani tī'arena repajoopo canapi musanukonani cuhema'to repa na aũne aũ aijū'u. ⁹Ūcuaja'che repajoopo pa'iva'nare jū'iva'nare vasojū'u. Ūcuachi'a ija'che kuajū'u repanare: “Dios Raosi'ku pāire chū'upī'ramu”, chijū'u. ¹⁰Ūcuaja'che musanukonapi vū'ejoopona sani tī'arena repajoopo canapi musanukonani cuheto ija'che i'kaju callejoovuna etajū'u: ¹¹“Ijoopoquee cha'o chukuna cū'akorophe're chū'isi'ere tī'to to'jñome chukuna, pāipi musanukona cu'ache cho'osi'ere ña masia'ju chini. Asarepajū'u; Dios Raosi'ku pāire chū'upī'ramu”, chijū'u musanukonare cuhenare. ¹²Iere musanukonani kuara: Pāi cho'оче Dios ña ro'iche chū'urumu tī'aru rua cu'ache ti'ñeja'mu Sodoma vū'ejoopo pa'isinare. Jā'ata'ni musanukona chū'vache asacuhesinare na'a rua cu'ache ti'ñeja'mu — chiniasomu Jesús repau neenare.

Dios chū'o jachana pa'iche'te kuamu

(Mt 11.20-24)

¹³Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu:

—Dios aperumu Sidón vū'ejoopona'me Tiro vū'ejoopo pa'inare Repau masiche cho'o ñomaneasomu. Repanani chū'vakū cho'o ñoru cu'ache cho'оче ūhasō, vākiniokāñapi sa'che repa na sījona ūhacutapi chu'chura'asinaa'me repa na, chek unapi ña, “Cu'ache cho'оче ūhasōsinaa'me ina”, chiapū chini. Musanukonata'ni chū'upi chū'vaku Diochi'a cho'omasiche cho'okuna ñasinaa'me, Corazín vū'ejoopo pa'inana'me Betsaida vū'ejoopo pa'ina. Jā'ata'ni ūcu cu'ache cho'оче ūhasōmanesinaa'me musanukona. Jā'ajekuna rua cu'ache ti'ñeja'mu musanukonare Corazín vū'ejoopo pa'inana'me Betsaida vū'ejoopo pa'inare. ¹⁴Na'a pa'isirumu Dios pāi ūcuauko cho'оче ña ro'iche chū'umucuse tī'aru Sidón vū'ejoopo pa'isinana'me Tiro vū'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'ñeja'mu. Jā'ata'ni musanukonare Corazín vū'ejoopo pa'inana'me Betsaida vū'ejoopo pa'inare na'a rua cu'ache ti'ñeja'mu, chū'u cho'оче ñasinata'ni jachasi'e ro'i.

¹⁵Musanukona Capernaum vū'ejoopo pa'ina, “Dios pa'ichejana saijanaa'me mai”, chiime. Jā'ata'ni Dios musanukonare Repau pāi ūcuauko cho'оче ña ro'iche chū'umucuse tī'aru vati toana saoja'mu — chiniasomu Jesús repanare.

¹⁶Chini repau neenare jo'e i'kaasomu repau.

—Pāi musanukona i'kache asa jachamana chū'u i'kache ūcuaja'che asa jachama'me. Pāi musanukonare cuhena chū'ure ūcuaja'che cuheme. Pāi chū'ure cuhena chū'ure Raosi'kure Diore ūcuaja'che cuheme — chiniasomu Jesús repanare.

Dios chū'o chū'vañu chini saisina setentarepana co'isi'ere kuamu

¹⁷Jesupi saouna chū'vajani pojōjū co'i repauni kuaasome repa na setentarepana.

—Chukuna'te Paaku, chukuna mu'u ku'e chēa saosinapi chū'ujuna pāi sa'navuā pa'isina vati eta saisinaa'me — chiniasome repa na repau'te.

¹⁸Jā'aja'ñe kuarena asa repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Vati aire cunaumupi oko fe'neñeja'ne na'mi tuā'ikuni ñasi'kua'mu chu'u. ¹⁹Jā'ata'ni chu'u musanukonare Diochi'a cho'omasiche'te cho'oa'ju chini masire jo'kasi'kua'mu. Masinajeju musanukonapi añana'me puni tumunijē'e asi cho'omanejanaa'me. Ūcuaja'che vati cho'oche peore ūsejanaa'me musanukona. Jā'are cho'oju jmamakarujē'e cu'ache cho'ocojñomanejanaa'me musanukona. ²⁰Pāi sa'navuā pa'inare vati etoni pojomanējū'u musanukona. Utija'ophuro cunaumu pa'iphurona Dios musanukona mami tochasi'ere cuasaju pojojū'u —chiniasomu Jesús repau neenare.

Jesús pojoku i'kasi'ere kuamu

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹Reparumu Jesús, Dios Rekochoji repauni ja'me pa'iuna rua pojoku i'kaasomu.

—Ja'ku, mu'u cunaumu pa'inana'me cheja pa'inare peore chū'uku'mu. Mu'ure rua pojoku i'kamū chu'u. Pāi, “Mu'u chu'o peore masinaa'me chūkuna”, chiiju cuasanare mu'u chu'o asamasiche ūsemu mu'u, repanapi asavesua'ju chini. Jā'ata'ni pāi chīiva'naja'ne vesūju, “Dios chu'ojē'e vesunaa'me chūkuna”, chini cuasanarechi'a mu'u chu'o asamasiche jo'kaku'mu mu'u, repanapi asamasia'ju chini. Jā'aja'ñere chiimu mu'u. Jā'ajekuna, “Re'orepamu”, chiimu chu'u mu'ure —chiniasomu Jesús Puka'kure.

²²Diore i'ka pi'ni pāire i'kaasomu repau.

—Chu'u Ja'ku Repau pa'iche masiche peore jo'kasi'kua'mu chu'ure. Chu'u pa'iche vesume pāi. Chu'u Ja'kuta'ni masimu. Ūcuaja'che chu'u Ja'ku pa'iche vesume pāi. Chu'uta'ni Repau pa'iche masimu, Repau Mamakujeku. Chu'ure kuauanarechi'a chu'u Ja'ku pa'iche kuamu chu'u —chiniasomu Jesús repanare.

²³Jā'aja'ne i'kaku repau neenarechi'a i'kaasomu repau.

—Chura chu'uni ja'me pa'ijuna rua re'omu musanukonare, chu'upi si'ache cho'o ñokuna. ²⁴Aperumu pa'isina Dios chu'o kuasinana'me pāi chū'usina irumu musanukona ñañeja'ñere ñañu chiisinata'ni ñamaneasome. Ūcuachi'a irumu musanukona asacheja'chere asañu chiisinata'ni asamanesinaa'me repauna —chiniasomu Jesús repau neenare.

Samariapāiu re'oku cho'osi'ere Jesús cuasaku kuasi'ere kuamu

²⁵Ūcuarumu judiōpāi che'choku Jesuni cutura chini muaasomu, repau masiche'te cho'o ñara chini. Mua repau'te ija'che sēniasomu repau:

—Masiu, chu'upi Dios pa'ichejana ai sani pasa chini, ¿je'se cho'oja'che? —chiniasomu repau.

²⁶Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Dios chu'o tocha jo'kasi'e, ¿ñquere kuaku? Mu'upi ñato, ¿je'se kuaku? —chiniasomu repau.

²⁷Chikuna i'kaasomu repau.

—Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāi musanukonare ūcuaukore Paaku'te Diore

musanukona auna'me rekoñoa'ne kokana'me cuasache peore jā'api
rua cuasaju pa'ijū'u.

Musanukona meñe oicheja'che kueñe pa'inare oiju pa'ijū'u.

Jā'aja'ne kuamu Dios chu'o, aperumu tocha jo'kasi'e —chinasomu repau pai che'choku.

²⁸ Jā'aja'ne i'kauna asa Jesús i'kaasomu repau'te.

—Rūhiñe i'kamū mu'u. Mu'upi jā'aja'ne cho'oni Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mū —chinasomu Jesús.

²⁹ Jā'aja'ne i'kauna asa, pāipi repauni ña, “Ūcuarepa cho'oku'mū iku”, chiiju cuasaa'ju chini Jesure jo'e sēniasomu repau.

—¿Neeañe chu'ure kueñe pa'ina? —chinasomu repau.

³⁰ Chikuna Jesús ija'chere cuasaku kuaasomu repau'te:

—Pāiu Jerusalén vū'ejoopoji Jericó vū'ejoopona cajeasomu. Cajekuna pāi cu'ana ma'ana tijña chēasome repau'te. Chēa repau cu'amajñaruā tutesō, repau ju'ikāñaruā tī'te, repau'te ai jū'iñetu'ka rua vani jo'ka sanisōasome repana. ³¹ Vani jo'ka satena judío phairipāiu ūcuama'api rani chueesiva'uni ña ma'a chekukā'kona jēni pachu carani saniasomu. ³² Carani sakuna cheku, Leví jojosi'ku Dios vū'e cho'ochē cho'okaiku ūcuama'api rani ūcuaja'che chueesiva'u ūhicheja tī'a ma'a chekukā'kona jēni pachu carani saniasomu. ³³ Cheku, Samariapāiuta'ni ūcuama'api raiū chueesiva'u ūhicheja tī'a ña oniasomu repava'ure. ³⁴ Ña oiū repava'u asimajñana pīsi uche conona'me u'chape'e ro'vecuha, kāñase'repi vēekanasomu repava'ure. Vēe pi'ni repau burrova'upi tuo sa, pāi kāivū're paaku kuirasomu repau. ³⁵ Jo'e apeñatato repau Samariapāiu saipi'raku, repavū'e paaku'te denario kurire're ka'chare're mini īsiku ija'che i'kaasomu: “Iva'ure chueesiva'ure kuirakaijū'u chu'ure. Chu'u ro'isinuko tī'ama'to mu'upi ro'ikajū'u. Chu'u jo'e raisirumuna mu'u ro'ikaisinuko ro'ira mu'ure”, chinasomu Samariapāiu —Jā'aja'ne kuaasomu Jesús repau'te judiōpāi che'choku'te.

³⁶ Jā'aja'ne kua pi'ni Jesús repau'te chu'o sēniasomu.

—Chueesiva'u ūhisima'a umupāi chotena te'enachi'a saiju ñaasome repau'te. Jā'ata'ni te'eu re'oja'che cho'okanasomu repau'te, pāi kueñe pa'inare re'oja'che cho'okaicheja'che. ¿Kaupi repau'te jā'aja'ne cho'okaku? —chinasomu Jesús repau'te.

³⁷ Chikuna,

—Chueesiva'ure ña oisi'kupi re'oja'che cho'okaisi'kua'mū repau'te —chinasomu judiōpāi che'choku.

Chikuna,

—Ūcuarepaa'me jā'a. Mu'ujē'e ūcuaja'che sani chekunani ña oiū re'oja'che cho'okaiū pa'ijū'u —chinasomu Jesús judiōpāi che'choku'te.

Martana'me María vū'ere pa'imū Jesús

³⁸ Ūcuarumu Jesús repau neenana'me jo'e saiū chekujoopona tī'auna romichīio Marta repao vū'ena Jesure soni mutuaasomo. ³⁹ Repao Marta cho'jeo María ve'easomo. Jesupi kaka pūūna repau che'choche'te asara chini repau'te kueñe pūūasomo repao María. ⁴⁰ Jā'ata'ni Marta, vū'e cho'omajñaruāre te'eo cho'o ca'naso, Jesure kueñe rani ija'che i'kaasomo:

—Pāi Ūcuankore Paaku, chu'u cho'jeo cho'omajñaruā ja'me cho'oma'mo chu'ure. Chu'uchi'a te'eva'o cho'oko pa'imo. ¿Chu'ure ña oima'ku mu'u? I'kajū'u repao'te chu'ure ja'me cho'oa'ko —chinasomo repao repau'te.

⁴¹ Chikona Jesús i'kaasomu repao'te.

—Asarepajū'u, Marta. Mu'u pa'iche'te ruarepa peore cuasako oimo mu'u.
 42 Re'oja'che pa'iche chuta'a chēama'mo mu'u. Mūche'ota'ni chu'u che'choche'te
 asaneeko re'oja'che pa'iche'te chēacuhamo. Jā'aja'ñe cho'oko'te ūsema'mu
 chu'u —chiniasomu Jesús repao'te Martare.

Diore sēēñe'te che'chomu Jesús

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 ¹ Ūcuarumu Jesús repau saisichejare pa'iu Dioni sēniasomu. Sēni
 pi'nīuna repau neeku te'eu ija'che i'kaasomu repau'te:

—Chukuna'te Paaku, Diore sēēñe'te che'chojū'u chukuna'te, Juan repau
 neenare che'chosieja'che —chiniasomu repau.

² Chikuna Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Musanukonapi Diore sēni ija'che i'kajū'u:

Ja'ku, Cūnaumu Pa'iku, pāi mu'ure vajuchuju pojoa'ju.

Ūcuachi'a mu'u chū'ñe pāi ūcuanuko cho'ojarumu tī'aa'ku.

Cūnaumu pa'ina mu'u chū'ñe masi cho'ochēja'che cheja pa'ina
 ūcuaja'che re'oja'che cho'uju paapu.

³ Ūcuachi'a chukuna chiiche āu si'aumucujña isijū'u, chukuna āijañe.

⁴ Chukuna cu'ache cho'ochē jo'e cuasamanejū'u, chukuna'te pāi cu'ache
 cho'osi'e chukuna jo'e cuasamañēja'ñe.

Chukuna'te vatipi chū'ukuna cu'ache cho'oñu chiito mu'upi ūsekaijū'u,
 cho'omanea'ju chini.

Jā'aja'ñe i'kaju Diore sēēju pa'ijū'u —chiniasomu Jesús repanare.

⁵⁻⁶ Chini repanare jo'e i'kaasomu repau.

—Chekurumu musanukona te'eu mu'ure kueñe pa'iku mu'u vū'ena
 ūamirepana muamu. Mua jatisa'aro tī'a ve'sere nukaku ija'che i'kamū: “Chu'ure
 re'oku, vūni pāra'puruā chotera'puruā isijū'u chu'ure. Jo'e co'chora chu'u mu'ure.
 Cheku chu'ure re'oja'che cho'oku so'opi raiu churepara chu'u vū'ena tī'amu
 āiñejē'e peokūni”, chiimu repau chekurumu mu'ure. ⁷ Jā'aja'ñe sēeto mu'u
 chekurumu ija'che i'kamū: “Cho'ouama'ñe cho'omanejū'u chu'ure. Jatisa'aro
 jeosōcuhasi'kuamu chu'u. Kāsa chini chu'u chīiva'nana'me ūmesōcuhasi'kuamu
 chu'u. Mu'u sēēñe vūni isima'mu chu'u”, chiimu mu'u repau'te.

⁸ Asarepajū'u, musanukona. “Chu'ure re'oku'mu”, chiikuta'ni repau sēēñe
 vūni isima'mu mu'u. Jā'ata'ni, “Chu'uni jeereparumu sēeto asa ca'nasō, vūni
 isija'mu chu'u”, chini cuasa, vūni repau chiiche peore isija'mu mu'u repau'te.

⁹ Ija'che kuamu chu'u musanukonare: Ūcuaja'che musanukona chiiche
 cuhama'ñe Dioni rua sēēju pa'ijū'u isia'ku. Cuhama'ñe sēēju pa'ito isija'mu
 Repau. Ūcuachi'a musanukona Repau'te sēesi'e cha'ajū'u isia'ku. Cha'ani
 koojanaa'me musanukona. Ūcuachi'a pāiu repau'te re'oku vū'ena mua tī'a
 jatisa'aro'te nukaku, repau chiiche'te koorepara chini cuhama'ñe rua jeerumu
 sēeu pa'icheja'che Diore rua jeerumu sēēju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'uju pani
 koojanaa'me musanukona. ¹⁰ Repanare karache'te Diore sēena koojanaa'me.
 Ūcuachi'a Repau'te sēesi'e cha'ana koojanaa'me. Ūcuachi'a pāiu repau'te re'oku
 vū'ena mua tī'a jatisa'aro'te nukaku, rua jeerumu sēeu pa'iu koocheja'che
 koojanaa'me pāi, Diore rua jeerumu sēēju pa'ina.

¹¹ Musanukona ūmupāi chīi paana, asarepajū'u. Mu'u chīipi mu'uni pāre
 sēeto catapu'te mini isima'me musanukona. Jā'apāani chiacha va'ire sēeto

añani mini ñisima'me musanukona. ¹² Kura chiapũ sêeto punioni mini ñisima'mu mu'u repau'te. Jã'aja'ñe cho'omanaa'me musanukona. ¹³ Cu'ache pa'inata'ni musanukona chĩiva'nare re'oja'chere ñisinaa'me musanukona. Mai Ja'ku, Dios, Cũnaumu Pa'iku na'a re'oja'chere ñisiku'mu maire. Pãipi Repau'te sêeto Repau Rekocho'te ñisiku'mu Repau repanare —chiniasomu Jesús repanare.

Pãi Jesure, “Vatini paaku si'ache cho'omasimu”, chiisi'ere kuamu

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ūcuarumu Jesús vatire pãiu'te chu'o cutuche ũsekuni eto saokianiasomu. Eto saouna vatire paasi'kupĩ, chu'o cutumanesi'kupĩ chu'ore cutukuna ña kukuasome pãĩ. ¹⁵ Pãĩ te'ena ija'che i'kaasome:

—Vati chũ'ukujĩ Beelzebuji cho'okaiuna vati ũcuajanare eto saoku'mu iku Jesús —chiniasome repana.

¹⁶ Jã'aja'ñe i'karena chekuna Jesús masiche'te masiñu chini ija'che i'kaasome:

—Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chukuna'te —chiniasome repana.

¹⁷ Jã'aja'ñe i'kajuna Jesús repana cuasaju cutuche'te masiku ija'che i'kaasomu repanare:

—Pãĩ ũcuate'echeja pa'ĩnapi sãĩñechi'a cavani vaiju si'asõjanaa'me. Ūcuachi'a majapãichi'api ũcuate'evũ'e pa'ĩnapi sãĩñechi'a cavani majapãĩ sêjosõjanaa'me. ¹⁸ Ūcuachi'a vati aipi repau neenana'me sãĩñechi'a cavato repau chũ'uñe si'asõmu. Jã'ata'ni musanukona chu'ure, “Vati chũ'ukujĩ Beelzebuji vati ũcuajanare eto saomasiche jo'kasi'kua'mu mu'ure”, chiime. ¹⁹ Jã'aja'ñe musanukonapi i'karena iere sêemu chu'u: Musanukona neenare, ¿jaupi vati eto saomasiche jo'kau? ¿Vati aipi jo'kau? Ija'che chiiju sêejũ'u repanare: “¿Vati eto saomasiche vati aipi jo'kau musanukonare?”, chiijũ'u. Jã'aja'ñe sêeto repana musanukonare, “Rũhiñe cuasama'me musanukona”, chiijanaa'me. ²⁰ Chu'u vati eto saomasiche Dios jo'kasi'ea'me. Chu'upi Dios jo'kasi'ere cho'okuna ña, “Dios pãĩ ũcuaukore chũ'uku'mu”, chiiju masijanaa'me pãĩ.

²¹ Pãiu rua kokauji rua vaiche paakuji repau vu'ere pẽ'jeto repau cu'amajñaruã ñaacu'amu. ²² “Vaiche'te paakuna chu'u neemajñaruã ñaamanejanaa'me pãĩ chu'ure”, chini cuasaku pojomu repau. Jã'ata'ni repau'te na'a rua koka paakuji rani, repau'te vani kukosõ, repau paaku pojosi'e vaichena'me cu'amajñaruã tutesõja'mu repau'te. Tutesõ repau neenani ñisija'mu —chiniasomu Jesús repanare.

²³ Chini ija'che i'kaasomu repau:

—Pãĩ chu'ure jovomana cuheme chu'ure. Cuheju chekunapi chu'uni jovoñu chiito ũseme repana, chu'uni jovomaneajũ chini —chiniasomu Jesús repanare pãĩ.

Vati pãiu sa'navu'te pa'iu eto saocojñosi'kupĩ jo'e pãiu'ni co'iche'te kuamu

(Mt 12.43-45)

²⁴ Ūcuarumu Jesús repanare pãĩ jo'e ija'che i'kaasomu:

—Pãiu sa'navu pa'isi'kunĩ etosõru vati sani oko peochejñare ku'iu pa'imũ puachejñare ku'eku. Jã'ata'ni ññaamaneni, “Chu'u vu'ēja'chena co'ira pãiu sa'navuna”, chini cuasamu repau. ²⁵ Jã'aja'ñe cuasa repau co'ĩ ñato pãiu

sa'navu vu'e ju'o care'vasivu'ēja'che re'oja'imu. ²⁶ Jā'aja'ñere rani ña jo'e sani chekũnare vati repau'te na'a rua cu'anani sieterepanare ku'e jña ra paũ sa'navũna paũ chini ũcuanũko kakame repana. Jā'ajekũna paũ aperũmu cu'ache pa'isi'e na'a rua cu'ache pa'imũ —chinasomu Jesús repanare.

Ūcuarepa pojoju pa'iche'te i'kamũ Jesús

²⁷ Jā'aja'ñe i'katona pãina'me pa'ikoji romio ujachũ'opi i'kaasomo Jesure.

—Mu'ure jña jojasi'ko rua pojoko pa'icosomo —chinasomo.

²⁸ Chikona i'kaasomu repau.

—Ūcuarepa'me jā'a. Pojoko pa'imo repao. Jā'ata'ni Dios chu'o asa jachama'ñe cho'ona repao'te na'a rua pojoju pa'ime —chinasomu Jesús repao'te.

Pã cu'ache pa'ina Jesure, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u”, chiis'ere kũamũ

(Mt 12.38-42; Mr 8.11-12)

²⁹ Ūcuarũmu Jesús pãipi repau pa'ichejana chi'irena ija'che i'kaasomu repanare:

—Pã irũmu cana cu'ache pa'inaa'me. Chu'ure, “Dios Raosi'kũma'mũ Jesús”, chiime repana. Jā'ata'ni, “Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojũ'u chũkũna'te”, chiime repana, chu'u pa'iche'te masiũ chini. Jā'ata'ni cho'o ñoma'mũ chu'u repanare. Jonás cho'ocojñosi'ēja'chechi'a cho'ocojñoja'mũ chu'u. ³⁰ Aperũmu Níneve vu'ejoopo pa'isina Jonás cho'ocojñosi'ere asa, “Dios raosi'kũcosomu jā'u”, chiniasome. Chu'u Dios Raosi'ku Jonás cho'ocojñosi'ēja'che cho'ocojñoja'mũ, pãipi asa, “Jesús Dios Mamakũ'mũ”, chiiju cuasaa'ju chini. ³¹ Aperũmu pa'isi'ko suripu cakã'ko canare pã chũ'usi'ko rua so'opi Salomón rua masiũ chu'vache'te asara chini rianasomo. Repau'te Salomon'te na'a rua masiũ i'chejare pa'imũ chu'u. Jā'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme mũsanũkona irũmu cana. Jā'ajekũna Dios pã ũcuanũko cho'oche ña ro'iche chũ'uumucuse tĩ'aru aperũmu pa'io pã chũ'usi'kopi ija'che i'kaja'mo mũsanũkonare, irũmu pa'iju chu'ure cuasamanesinare: “Cu'are cho'ojũ Diore cuasamanesinajeju ro'iju pa'ijanaa'me mũsanũkona”, chiija'mo. ³² Aperũmu Jonapi rua masiũ Dios chu'ore chu'vakũna asa chã, Níneve vu'ejoopo pa'isina repana cu'ache cho'oche ũhasõasome. Repau'te Jonare na'a rua masiũ i'chejare pa'imũ chu'u. Jā'ata'ni chu'u chu'vache asacuheme mũsanũkona irũmu cana. Níneve vu'ejoopo pa'isina cu'ache cho'oche ũhasõsi'ēja'che cu'ache ũhasõmanaa'me mũsanũkona irũmu cana. Jā'ajekũna Dios pã ũcuanũko cho'osi'e ña ro'iche chũ'uumucuse tĩ'aru Níneve vu'ejoopo pa'isinapi ija'che i'kajanaa'me mũsanũkonare irũmu pa'inare: “Cu'ache cho'oche ũhasõmanesinajeju ro'iju pa'ijanaa'me mũsanũkona”, chiijanaa'me —chinasomu Jesús repanare.

Ūotuopũ re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che cuasache'te kũamũ

(Mt 5.15-16; 6.22-23)

³³ Ūcuarũmu Jesús repanare pã jo'e i'kaasomu.

—Pã te'ujẽ'e ũotuopũ chũoni chave nukoma'me. Ūcuachi'a totoroji jao nukoma'me. Jā'ata'ni, “Pã ivũ'ena kakani chija'ũna ñamanejanaa'me”, chini

uotuopu chũo, umuna tuomu re'oja'che miakuna ñaa'ju chini. ³⁴ Musanukona ñakocaã masi ñoto cho'ochē cho'ore'omu. Jã'ata'ni ñakocaãpi masi ñoma'to cho'ochē cho'ocu'amũ. Ũcuaja'che musanukonapi re'oja'che cuasani re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me. Cu'ache cuasani cu'achechi'a cho'ojũ pa'ijanaa'me. ³⁵ Pãi Dios chũ'o masinapi Repau'te cuasamaneni chijacheja pa'inaja'ñe cu'ache pa'ime repaña rekoñoã. Jã'ajekuna ñarepaju pa'ijũ'u musanukona, jã'aja'ñe pa'imaneñu chini. ³⁶ Musanukonapi Dios chũ'o asa cuasato rua re'oja'che pa'ija'mũ musanukona rekoñoã. Uotuopu re'oja'che miañeja'ñe re'oja'che pa'ija'mũ musanukona rekoñoã — chiniasomu Jesús repañare.

Fariseopãina'me judiõpãi che'chona cu'ache cho'ochē'te kuamu Jesús

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jã'aja'ñe i'ka pi'niuna fariseopãiu, “Chu'u vu'ena mua ãu ãijũ'u”, chiniasomu Jesure. Chikuna mua kaka ãure ãsa chini mesako'are puũ ñuniasomu repau. ³⁸ Æu ãipi'rukuta'ni charo Jesupi repau jũññare choamauna ña, “Aipãi chũ'u jo'kasi'e cho'oma'mũ iku”, chini cuasa, kukuasomu fariseopãiu. ³⁹ Kukusokuna ña Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

— Musanukona fariseopãi rekoñoã cu'ache cuasache jo'kasõmanajeju cunaro'rona'me cunare'a sē'sevuãchi'a sosaju sa'navuã sosama'ñeja'ñe sē'sevuchi'a re'onaja'ñe cho'ojũ chekuna nee joreju tute paanaa'me. ⁴⁰ Rua vesunaa'me musanukona. Sē'sevu pa'ichechi'a cho'oma'ñe sa'navuquee ũcuachi'a cho'osi'kuã'mũ Dios. ⁴¹ Ija'che cho'ojũ pa'ijũ'u musanukona: Pãi chuova'na pa'iva'nare ña oiju cu'amajñaruã ũcuauamajñaruãre re'ojamajñaruãre ïsjũ'u repañare. Musanukonapi jã'aja'ñe päire oiju pani rekoñoã re'oja'che cuasani sē'sevu ũcuaja'che re'oja'che pa'ijanaa'me.

⁴² Musanukona, fariseopãi, Dios chũ'u jo'kasi'ere cho'ojũ ja'oruã ãu va'isuche maña kua'koja'oruãre si'arumu ïsiju pa'inaa'me, Repau, “Chu'ure ïsjũ'u”, chiisinukoru. Chekurumu dierepaja'oruã paani te'ēja'oru ïsime. Chekurumu cienrepaja'oruã paani dierepaja'oruã ïsime. Jã'achi'a ïsinaa'me musanukona. Jã'ata'ni chekunare ũcuarepa cho'omanaa'me musanukona. Diore ũcuaja'che masi cuasamanaa'me musanukona. Cu'amajñaruã ũcuã ïsiju pa'ijũ'u Diore. Re'omu jã'a. Jã'ata'ni musanukonapi chekunani ũcuarepa cho'omarũna cu'amũ. ũcuachi'a Dioni masi cuasamarũna cu'amũ. Jã'ajekuna rua cu'ache ti'ñeja'mũ musanukonare fariseopãi.

⁴³ ũcuaja'che mai judiõpãi chi'ivu'ña mua kakani pa'ipãi ñu'isaivuãre ñu'ineeme musanukona. ũcuaja'che ãu ïsichejñare musanukonapi ku'ijũna päipi ña kukuju sēejũna rua pojonaa'me musanukona. Jã'aja'ñe pa'ijũna rua cu'ache ti'ñeja'mũ musanukonare.

⁴⁴ Pãiu'te jũ'isi'kure tãsichejare catapu tochasi'pure nukoma'to ñomauna vesuju ũcuachejapi cha'caju ku'ime päi. Musanukona fariseopãi ũcuaja'che cu'ache pa'inata'ni päipi ñato re'oja'che pa'inaja'ñe ñome. Chekuna päi musanukona cu'ache cuasache vesume. Jã'aja'ñe pa'ijũna rua cu'ache ti'ñeja'mũ musanukonare judiõpãi che'chonana'me fariseopãi — chiniasomu Jesús fariseopãiu'te.

⁴⁵ Jã'aja'ñe i'kauna asa Dios chũ'usi'e che'choku i'kaasomu Jesure.

— Masiu, mu'upi jã'aja'ñe i'kaku chukuna'te ũcuaja'che Dios chũ'usi'e che'chonani cu'ache i'kamũ mu'u — chiniasomu.

⁴⁶Chikuna asa Jesús jo'e i'kaasomu repau'te.

—Musanukona Dios chū'usi'e che'chona cho'okaimanata'ni chekunare rua si'ache cho'ovesache'te chū'unaa'me. Jā'aja'ñe cho'ojuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare.

⁴⁷Aperumu Dios chū'o kuasinare musanukona aipāipi vanisōrena repanare tāsichejña sē'sevuāre re'ojachejña care'vaju pa'ime musanukona, pāipi ña, “Dios chū'o kuaju chuenisōsinare oime ina”, chiapu chini. ⁴⁸Jā'ata'ni repana kuaju chū'usi'e re'oja'che cho'omanaa'me musanukona. Musanukona aipāipi repanare vanisōrena repanare tāsichejñare re'ojachejña care'vaju musanukona aipāi cu'ache cho'osi'eja'che cho'ome musanukona. Jā'aja'ñe cho'ojuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare.

⁴⁹Dios peore Masikujeku aperumu ija'che i'kaasomu musanukona cho'ojache:

Chū'u chū'o kuajanana'me che'chojanare chēa saoja'mu chū'u päire chū'vaa'ju chini.

Saouna repanani cuheju cu'ache cho'oñu chini tuhajanaa'me pāi.

Tuha te'enare vanisōjanaa'me repana,

chinasomu Repau. ⁵⁰Cheja mamacheja pa'irumupi irumujatu'ka Dios chū'o kuanani musanukona majapāipi vanisōjuna musanukona irumu canapi repana cho'osi'eja'che cu'ache cho'onajeju ro'ijanaa'me, repanare vanisōsi'e ro'i. ⁵¹Aperumu musanukona majapāi Dios vū'ere pa'iju Diore ĩsisimajñaruā uochejana Zacaría'te vanisōasome. Abelre vanisōsirumupi Zacaría'te vanisōrumujatu'ka Dios chū'o kuanare mai aipāipi vanisōrena musanukona irumu canapi ro'ijanaa'me, repanare vanisōsi'e ro'i. Ūcuarepaa'me jā'a.

⁵²Musanukona Dios chū'uñe che'chona Dios chū'o masinata'ni masi cho'oma'me. Ūcuaja'che chekunapi asa chēapi'ranapi cho'ovesua'ju chini masi che'chomanaa'me musanukona. Jā'aja'ñe cho'ojuna rua cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare Dios chū'uñe che'chonare —chinasomu Jesús repanare.

⁵³⁻⁵⁴I'ka pi'ni fariseopāiu vū'e pa'isi'kupi etaasomu Jesús. Etauna judfopāi che'chonana'me fariseopāi pe'ruju cu'ache i'kaasome repau'te Jesure. Repauji tiñe i'kauna chēañu chini chū'o rua vesache'te si'ache sēniasome repana.

“Chū'ochi'a re'oja'che cho'omanejū'u”, chiiu chū'vamu Jesús repau neenare

12 ¹Ūcuarumu pāi kuēkuecu'anuko rua jainuko chi'iasome. Jairepanukojeju ūcuajana cū'ana cha'caasome repana. Chi'irena Jesús repau neenani charo chū'vaasomu.

—Asarepajū'u, musanukona. Fariseopāi pā saucheja'che pa'iche'te ña chēamanejū'u musanukona. Repana cu'ache pa'iche'te i'kamū chū'u. Repana fariseopāi pāipi ñato re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che sē'sevuchi'a re'oja'che cho'uju pa'inaa'me. Jā'ata'ni repana rekoñoa' rua cu'ache pa'inaa'me.

²Na'a pa'isirumu pāi rope'e cu'ache cho'osi'e peore kuajachea'me. Ūcuaja'che pāi cu'ache cuasasi'e peore kuajachea'me. ³Pāi ñamina rope'e kuasi'e umucusena peore kuajachea'me, pāi ūcuanuko asaju'te. Ūcuaja'che pāi repana vū'ena kaka rope'e kuasi'e pāi ūcuanuko pa'ichejana ujachū'opi peore kuajachea'me —chinasomu Jesús repanare pāi.

“Musanukonare vanisõnu chiinare vajuchumanejũ”, **chiiu chu'vamu**
Jesús

(Mt 10.26-31)

⁴Ūcuarumu Jesús repanare pãi jo'e i'kaasomu.

—Musanukonare, chu'ure ja'me pa'inare ija'chere chu'vamu chu'u: Musanukonare vanisõnu chiinare vajuchumanejũ. Musanukona ca'nivũã vanisõni rekoõõata'ni cu'ache cho'oma'me repana. ⁵“Diore vajuchuju pa'ijũ”
chiiimu chu'u musanukonare. Repau Dios musanukona jũ'iñe chũ'ukumu. Ūcuaja'che jũ'iñe chũ'una jũnisõsirumu Repau'te cuasamanare vati toana saokumu Repau. Jã'ajekuna Dioni vajuchujũ musanukona.

⁶Dios Repau neenare kuirache'te kuara chiimu chu'u musanukonare. Pĩ'a cincorepava'na jmava'na kurire're te'eka'chapare'reruãchi'a ro'ime. Ka'charu ro'iva'nareta'ni Dios te'eu'terejẽ'e cavesuma'kuumu repava'nare. ⁷Peore repava'nare pĩ'ava'nare cuasaku kuirakumu Dios. Musanukonare pãi na'a rua cuasaku na'a re'oja'che kuirakumu Repau. Musanukona sijoquee raña kuẽkuesi'echi'a paakujeku masimu Repau Dios. Musanukona pa'iche peore masimu Repau. Jã'ajekuna musanukona chekunare pãi vajuchumanejũ — chiniasomu Jesús repanare.

Vajuchuma'ne pãi asaju'te, “Jesure cuasanaa'me chukuna”, chiina
pa'iche'te kamu

(Mt 10.19-20; 10.32-33; 12.32)

⁸Ūcuarumu Jesús jo'e ija'che i'kaasomu repanare:

—Chu'o chekere kuara chiimu chu'u musanukonare: Pãi te'ena, chekuna asaju'te vajuchuma'ne, “Jesure cuasanaa'me chukuna”, chiiime. Na'a pa'isirumu jã'aja'ne i'kasinare Diore ja'me pa'ina ángeles asaju'te, “Chu'u neenaa'me ina”, chiija'mu chu'u Dios Raosi'ku. ⁹Jã'ata'ni chekuna pãi ija'che cho'ome: Chekunapi asaju chini, chu'ure cuasanata'ni pãire vajuchuju, “Jesure cuasamanaa'me chukuna”, chiiime. Na'a pa'isirumu jã'aja'ne i'kasinare, Diore ja'me pa'ina ángeles asaju'te, “Chu'u neenama'me ina”, chiija'mu chu'u.

¹⁰Chu'ure, Dios Raosi'kure pãi cu'ache cutuche jo'e cuasamaneja'mu Dios. Jã'ata'ni Repau Rekocho'te pãi cu'ache cutucheta'ni cavesuma'ne cuasamu Repau.

¹¹Chekurumu pãi musanukonare chu'uni cuasajuna chẽa mai judiõpãi chi'ivũ'ena juha cuaa nukojanaa'me, chekunapi cu'ache cho'oa'ju chini. Chekurumu pãi musanukonare chẽa pãi chũ'una pa'ivũ'ena juha cuaa nukojanaa'me, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Repanapi, “Chukunani cu'ache i'kato, ¿je'se chukuna i'ka tuijanaa'ne?”, chiiju cuasamanejũ. Musanukona i'kajache cuasamanejũ. ¹²Musanukona i'karumu tĩ'aru Dios Rekochoji kuaja'mu musanukonare, masi i'kaa'ju chini — chiniasomu Jesús repana neenare.

Kurineena pa'iche'te kamu

¹³Ūcuarumu repanare pãi ja'me pa'ikujũ i'kaasomu Jesure.

—Masiu, cho'okaijũ'u chu'ure. Chukuna ja'ku chuta'a jũimarumu ija'che i'kasi'kuumu chukuna'te, chu'una'me a'chũre: “Chu'u jũnisosirumu chu'u

paasi'e chejana'me pöse musanukona ka'chana paajü'u", chiisi'kua'mu ja'ku. Chura ja'kva'u jünisocuhasi'kua'mu. Jä'ajekuna chu'u a'chüre i'kakaijü'u, ja'ku i'kasi'e cho'oa'ku, joopo isia'ku chu'üre —chinasomu repau repau'te.

¹⁴ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Tiiñe i'kamü mü'u. Pái musanukona ke'reche'te care'vaa'ku chini raomanesinaa'me chu'üre. Ucuaja'che muja'ku jo'ka jünisösimajñaruäre joopöachi'a paache'te chü'ua'ku chini raomanesinaa'me chu'üre —chinasomu Jesús repau'te.

¹⁵ Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare pái.

—Asarepajü'u, musanukona. Kurina'me si'ache paaneemanajü'u musanukona. Pái, “Kurina'me pöse si'ache paaju rua re'oja'che pa'ijanaa'me chukuna”, chiime te'ena. Jä'ata'ni re'oja'che pa'iche kuripi kooma'ñea'me —chinasomu Jesús repanare.

¹⁶ Chini repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu repau:

—Páiü kuriü cheja re'ojacheja paaasomu. Repau täsi'epi äupi rua aineeuna äü rua paaasomu repau. ¹⁷ Äure rua paaku te'eüji ija'che cuasaku i'kaasomu repau: “Chu'u äumajñaruä care'vavu'ñapi timusöuna jo'e äü care'vavu'ña peomu chu'u. ¿Je'se cho'oja'che chu'u?”, chiiu cuasaasomu. ¹⁸ Jä'aja'ñe cuasaku, “Äa, ija'che cho'ora chu'u: Chu'u äumajñaruä care'vavu'ñare peore ñañosó, jo'e na'a ujavu'ña cho'ora. Cho'o pi'ni äuna'me pöse peore ücuavu'ñana care'vara chu'u. ¹⁹ Peore care'va pi'ni te'eüji ija'che i'kajamu chu'u: Rua pöse paamu chu'u. Rua jeerumu si'amaneja'mu ie. Jä'ajekuna rupu pa'ija'mu chu'u chura. Äü äiü, cono ükuku pojoku pa'ija'mu chu'u chura”, chiiu cuasaasomu. ²⁰ Jä'aja'ñe cho'ora chiisi'kure ija'che i'kaasomu Dios: “Tiiñe cuasamu mü'u. Iñami jünisöja'mu mü'u. Mü'u te'eu paaku pojora chini care'vasimajñaruä peore cho'osöja'mu. Chekunami mü'u paasi'e paajanaa'me”, chinasomu Dios repau'te. ²¹ Pái te'ena Dioni cuasamaru repanapi te'ena pojoñu chini pösena'me kuri si'ache rua care'vame. Diore cuasamanesinajeju peore cho'osöjanaa'me repana —chinasomu Jesús repau'te.

Dios Repau neenare Repau chijjeñna re'oja'che kuiramu

(Mt 6.25-34)

²² Ücuarumu Jesús repau neenani chu'vaasomu.

—Musanukona pa'ichena'me äü äiñena'me kãña ju'iche ruarepa cuasaju pa'imanejü'u. ²³ Dios, musanukonare kuiraku äuna'me kãña musanukona ju'ijache isiku'mu. ²⁴ Pí'ava'na pa'iche'te cuasa ñajü'u. Pí'ava'na äüj'e támava'naa'me. Ísichej'e cho'omava'naa'me. Äü care'vavu'ñaj'e peova'naa'me repava'na. Jä'aja'ñe pa'iva'nareta'ni Diopi äü isiku'mu repava'nare. Repau Dios pí'ava'nare peore cuasaku rua re'oja'che kuiraku'mu. Jä'ata'ni musanukonare pái na'a rua cuasaku na'a re'oja'che kuiraku pa'imü Repau. ²⁵ Ija'chea'me: Chekurumu pái repana ümu nukache rua cuasaju, “Na'a ümu ainee nukajanaa'me mai”, chiiju na'a ümu nukache chiinareta'ni na'a ümu nukacu'aja'mu. ²⁶ Musanukonare pa'iche isimu Dios. Cho'ovesama'mu Repau'te. Jä'ata'ni musanukonare jä'aja'ñe cho'ocü'amü. Repau Dios musanukonare pa'iche isisi'kua'mu. Pa'iche isisi'kujeku musanukonare kuiraku'mu Repau. Jä'ajekuna musanukona äü äiñena'me kãña ju'iche ruarepa cuasama'ñe pa'ijü'u.

²⁷Chura korosi'e pa'iche'te cuaca ñajũ'u. Korosi'e cho'ochejê'e cho'oma'ñea'me. Kãñajê'e juhama'ñea'me. Aperũmu pa'iu pãĩ chũ'usi'ku Salomón ju'isikãña kãña repauji rua re'ojakãñare koo ju'iuna rua re'oja'che ñoasomu, pãipi ñato. Jã'ata'ni Salomón ju'isikãña pa'icheja'che na'a rua re'oja'che ñomu korosi'e. Dios cho'och'e'me jã'a. ²⁸Diore rua cuasama'me musanukona. U'chara'ñuruã iumucujña pa'ira'ñuruãre pãipi uosõru che'ro peoja'mu. Rua jeerũmu pa'imara'ñuruãta'ni repara'ñuruã re'oja'che kuiraku'mu Dios. Musanukonare pãĩ na'a rua re'oja'che kuiramũ Repau. ²⁹Jã'ajekũna musanukona ãu ãijañena'me ùkujache si'areparũmu cuasama'ñe pa'iju, "Chũkũna chiiche peore ïsi'ku'mu Dios", chiiju cuasaju pa'ijũ'u. ³⁰Pãĩ Diore cuasamana jã'amajñaruãchi'a si'arũmu rua cuasaju pa'ime. Jã'ata'ni musanukona chiimajñaruã, "Ina chũ're cuasana jã'amajñaruãre chiime", chiũ masimu mai Ja'ku Dios. ³¹Jã'ajekũna jã'amajñaruã ruarepa cuasama'ñe pa'iju Repau chũ'uñe'te na'a rua cuasaju cho'õju pa'ijũ'u. Ûcuare Repau musanukonare ãuna'me ùkuche peore ïsimũ —chiniasomu Jesús repau neenare.

Pãĩ Dios pa'icheja saisirũmu re'oja'che pa'iche koojachere kuamu Jesús

(Mt 6.19-21)

³²Ûcuarũmu Jesús repau neenare jo'e chũ'vaasomu.

—Te'eva'naa'me musanukona. Jã'ata'ni pãĩ ovejava'nare re'oja'che kuiracheja'che re'oja'che kuiramũ chũ'u musanukonare. Jã'ajekũna vajuchũmanejũ'u. Mai Ja'ku Dios re'oja'chere ïsija'mu musanukonare, Repau pa'ichejana satena. Jã'aja'ñe cho'ora chiimu Dios musanukonare. ³³Ija'che cho'õjũ'u: Musanukona paamajñaruã te'emajñaruã ïsisõ, kuri koo, chuova'na pa'iva'nani rupũ ïsijũ'u. Musanukona icheja cheja paamajñaruã cu'amajñaruã si'asõjañea'me. Jã'ajekũna repamajñaruã ruarepa cuasamairo pa'iju Dioni na'a rua cuasaju, Repau pa'icheja sani re'oja'che koojachere na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Repau ïsicheta'ni si'ama'ñea'me. Jeecheja põse ñaanajê'e peome. Ûcuachi'a pãĩ paache pu'java'najê'e peome. ³⁴Dios ïsijache koojanajeju pojoju pa'ijũ'u musanukona. Musanukonapi põsechi'a na'a rua cuasaju pani Dios ïsijache rua cuasamanejanaa'me —chiniasomu Jesús repau neenare.

**Icheja cheja chũ'u cajejachere cuasaju
musanukona rekoñõã care'vajũ pa'ijũ'u**

³⁵⁻³⁶Ûcuarũmu Jesús repau neenani chũ'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu:

—Pãiu cho'och'e cho'okainare paakujĩ pãĩ romi vejache'te ñara chini saniasomu. Sakuna repau'te cho'och'e cho'okaina, "Maire paaku jo'e rajja'mu", chini cha'aju cho'och'e cho'okãña sa'che, uõruã chũõ, peore care'vakaiju paniasome repau'te. Ûcuarũmu repau repauni cha'aju care'vasinajeju repauji rakuna vajuchũma'ñe jatisa'aro teana vataasome. ³⁷Cho'och'e cho'okainapi kãima'ñe repanare paakuni cha'aju peore re'oja'che care'varu rani ña rua pojoja'mu repau. Cho'och'e cho'okainare kãima'ñe care'vakaisinajejuna ña pojokũ re'oja'che cho'okaija'mu repanare paaku. Charo cho'och'e cho'okãña sa'che, repanare soni rao, puurena ãu ãuja'mu repau. ³⁸Cho'och'e cho'okaina masi care'varu repau'te uarũmu, chekurũmu ñamirepana, chekurũmu ñatacuhatona rani ña pojokũ re'oja'che cho'okaija'mu repau repanare. ³⁹Iere

asa chēajū'u musanukona: Pāiu vu'e paaku űaau rairumu masini pē'jemū, űaau kakache'te űsera chini. ⁴⁰ Chu'u raiche musanukona cuasamarumuna icheja cheja jo'e cajeja'mu chu'u, Dios Raosi'ku. Jā'ajekuna vu'e paaku pē'jeñeja'ne chu'u cajejachere pē'jeju musanukona rekoñoā re'ojarekoñoā care'vaju pa'ijū'u —chiniasomu Jesús repanare.

**Dios chū'ũne re'oja'che cho'ona pa'ichena'me re'oja'che cho'omana pa'iche'te
kuamu**

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Jesupi cuasaku kuaua asa Pedro ija'che sēniasomu repau'te:

—Chūkuna'te Paaku, ħchūkuna'te mu'u neenarechi'a chu'vaku cuasaku kuau mu'u? Jā'apāni, ħpāi űcuanukore chu'vaku kuau mu'u? —chiniasomu.

⁴² Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Cho'ochē cho'okaiku cho'osi'ere kuara chiimu chu'u. Cho'ochē cho'okaiku rūhiñe cuasakujeku repau'te paaku chū'u jo'kasi'e űcuarepa cho'oasomu. Jā'aja'ne cho'ouna repau'te paaku so'ona saipi'raku űcuauñi cho'ochē jo'kaasomu, chekunani cho'ochē cho'okainani kuiraku repaana āijañere āure ĩsiku paau chini. Repanare jo'ka so'ona sanisōasomu repau. ⁴³⁻⁴⁴ So'o saisi'kupi jo'e na'a pani rani űato repau'te cho'ochē cho'okaiku, repau chū'u jo'kasi'e re'oja'che cho'okaniasomu. Re'oja'che cho'okakuna repau'te paaku rani űa pojoku repau paaku chū'usi'e cho'ochē peore űcuauñi jo'kaasomu. Jā'aja'ne jo'kauna rua pojoasomu repau'te cho'ochē cho'okaiku. ⁴⁵⁻⁴⁶ Jā'ata'ni cho'ochē cho'okaikupi ija'che cho'oto cu'ache ti'ñnera'amū repau'te: “Chu'ure paaku, so'o saisi'ku chuta'a raima'mu”, chini repau'te ja'me cho'ochē cho'okainare űmupāina'me romi vai űcuaja'che repau'te paaku neere āu rua āiu rua cono jū'iu repau'te paaku raichej'e cuasama'ne pa'ikuni raija'mu repau. Rani űa rua pe'ruku repau'te cu'ache cho'o pi'ni jachanare saochējana saoja'mu repau.

⁴⁷ Ija'chea'me: Cho'ochē cho'okaina űcuauana repanare paaku chū'u jo'kasi'e masinata'ni cho'omaneni rua su'isuecojñojanaa'me. ⁴⁸ Chekuna repanare paaku chū'u jo'kasi'ere vesuju tiññe cho'oni jmanukoru su'isuecojñojanaa'me. Pāiu repau'te cho'ochē cho'okainare rua masinare, “Chu'u chū'usi'e masi cho'ojū'u musanukona”, chiija'mu. Chekunareta'ni ija'che i'kaja'mu: “Musanukona na'a rua masinaa'me. Na'a rua masinajeju chu'u chū'usi'e na'a rua masi cho'ojū'u musanukona”, chiija'mu repanare paaku —chiniasomu Jesús repau'te Pedro'te.

Jesure cuhena repau'te cuasanare cuhejanaa'me

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ űCuaurumu Jesús jo'e i'kaasomu.

—Pāiu chī'care cuheku toapi peore űosōñeja'ne pāi rekoñoā cu'ache cho'ochē'te cuheku jūni ro'ikasa chini cajesi'kuamū chu'u. Irumuna jā'aja'ne cho'o pi'nisi'e pa'itota'ni pojora'amū chu'u. ⁵⁰ Rua cu'ache ti'ññeja'mu chu'ure. Jā'ajekuna rua sumava'u chuova'u pa'iu pa'ija'mu chu'u, chu'ure cu'ache ti'ññe caraisirumujatū'ka. ⁵¹ Ija'che cuasacosome musanukona: “Jesupi rakuna churata'ni pāi cavama'ne re'oja'che pa'ijanaa'me”, chiiju cuasacosome. Jā'ata'ni chu'upi rani che'chokuna pāi chu'u che'choche asacuhēnapi asaneenani pe'ruju cuheme. ⁵² Chekurumu majapāi cincorepana űcuate'evū'e pa'inapi

te'ena chũ'uni cuasato chekuna cuhejanaa'me repanare. Chekũrumũ te'eka'chapana chũ'uni cuasato chotena cuhejanaa'me. Chekũrumũ chotena chũ'uni cuasato te'eka'chapana cuhejanaa'me. ⁵³ Chekũrumũ mamakũji chũ'uni cuasato pũka'kũpi cuheja'mũ. Ũcuaja'che pũka'kũpi chũ'uni cuasato mamakũji cuheja'mũ. Ũcuaja'che mamakoji chũ'uni cuasato pũka'kopi cuheja'mo. Ũcuaja'che pũka'kopi chũ'uni cuasato mamakoji cuheja'mo. Ũcuaja'che mamakũte pa'ikoji chũ'uni cuasato vaoji cuheja'mo. Ũcuaja'che vaoji chũ'uni cuasato mamakũte pa'ikoji cuheja'mo. Chũ're cuasamana pãi jã'aja'ñe cho'janaa'me chũ're cuasanare —chiniasomũ Jesús repanare.

Irumũ pa'iche vesuche'te kuamu

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Ũcuarũmũ Jesús jo'e i'kaasomũ repanare pãi.

—Ũsũ na'ichejapi oko ka'nikuna ñani, “Oko raja'mũ iumucuse”, chini cuasa i'kame mũsanũkona icheja cana. Mũsanũkona i'kasi'e ti'jñemũ. ⁵⁵ Ũcuaja'che sũripũ cakã'kopi tutache ñani, “Rũa asuja'mũ iumucuse”, chini cuasa i'kame mũsanũkona icheja cana. Mũsanũkona i'kasi'e ti'jñemũ. ⁵⁶ Cũnaũmũ ñani umucuse pa'ijache cuasa i'kamasime mũsanũkona. Jã'ata'ni irũmũ pa'iche ñanata'ni mũsanũkonare ti'jñejañe vesume. “Icheja pa'iche peore masime chũkuna”, chiime mũsanũkona. Jã'ata'ni joreme —chiniasomũ Jesús repanare.

Põsero'i paaku'te re'oja'che care'vasi'ere kuamu

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Ũcuarũmũ jo'e i'kaasomũ repau.

—¿Je'se pa'iuna cu'ache pa'iche mũsanũkonachi'a ña care'vavesuche? ⁵⁸ Chekũrumũ pãi ũcuauakũji chekuni põsero'i paamu. Jã'ata'ni repauji ro'ima'to pe'ruku ro'ia'ku chini pãi chẽañe chũ'uku pa'ivũ'ena saja'mũ repau. Jã'aja'ñe cho'oto chuta'a ma'a sairũmũna põsero'i care'vaa'kũ repau'te. Care'vama'to repau'te pãi chẽañe chũ'ukuni saja'mũ repau. Sa jo'kauna repau pãi chẽañe chũ'ukũji repau'te pãi chẽavũ'ena cuaoa'ju chini pãi chẽanare chũ'ujamũ. ⁵⁹ Cua'o jo'karena põsero'i peore ro'i pi'niñejatu'ka pãi chẽavũ'ere pa'ija'mũ repau. Ũcuarepaa'me jã'a —chiniasomũ Jesús repanare pãi.

Pãipi cu'ache cho'ochete ũhasoma'to cu'amu

13 ¹ Ũcuarũmũ pãi Jesuni ñañũ chini saniasome. Sani Pilato cho'osi'ere repau'te ija'che kũasome repana:

—Repau Pilato Galilea cheja pa'inapi Dioni pojoju ovejava'nare vanisojũna repapani vanisoa'ju chini chũ'ũasomũ repau neenare. Chũ'ũna vanisorena pãiva'na chie rani meni cu'ava'na chiena'me ja'mesoasomũ —chiniasome repana repau'te.

² Jã'aja'ñe kuarena asa Jesús repanare i'kaasomũ.

—Ija'che cuasacosome mũsanũkona: “Repana Galilea cheja cana chekuna repacheja canare na'a rãa cu'ache pa'isinacosome. Jã'ajekuna cu'ache ti'jñesi'kuamũ repanare”, chiiju cuasacosome mũsanũkona. ³ Jã'ata'ni repana chekunare na'a rãa cu'ache pa'imanesinaa'me chiimũ chũ'u. Jã'ata'ni mũsanũkonapi cu'ache cho'ochete ũcuanũko ũhasõ, mama cuasama'to

musanukonare ūcuaja'che rua cu'ache ti'jñeja'mu jū'isirumu. ⁴Chekere chū'o kuara chiimu chū'u musanukonare: Aperumu Siloé chiara kueñe pa'isivu'e umu pa'ivu'epi dieciochorepanare pāi tāni vēasōasomu. Jā'a asa ija'che cuasacosome musanukona: “Repana chekuna Jerusalén pa'isinare ūcuaukore na'a rua cu'ache pa'isinacosome. Jā'ajekuna cu'ache ti'jñesi'kuamū repanare”, chiiju cuasacosome musanukona. ⁵Jā'ata'ni repa chekunare na'a rua cu'ache pa'imanasinā'a'me, chiimu chū'u. Jā'ata'ni musanukonapi cu'ache cho'ochete ūcuauko ūhasō, mama cuasama'to musanukonare ūcuaja'che rua cu'ache ti'jñeja'mu jū'isirumu —chiniasomu Jesús repanare.

Sūkiñu kūima'ñu pa'iche'te kuamu

⁶Ūcuarumu Jesús repanani chū'vaku ūcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu: —Pāiu repau chiona higoñu tāñe chū'uasomu. Na'a pa'iu sani űaasomu repau, “Higopuā kūicosomu”, chini. Sani űato repañu repauājē'e peasomu. ⁷Peokuna repau'te cho'ochete cho'okaiku'te ija'che i'kaasomu repau: “űaku; chura chū'u choteūsūrumu kunicuhamu icheja, iñure űara chini, ‘Kūicosomu’, chini. Jā'ata'ni iñu jmakarujē'e te'epujē'e kūima'mu. Kuenisōjū'u iñu. Re'ojachejare iñu sūkiñu kūima'ñupi nukamu. Jā'ajekuna iñu kuenisō, chekuñu'te ichejana tāto re'ocosomu”, chiniasomu repau. ⁸Chikuna repau'te cho'ochete cho'okaiku ija'che i'kaasomu: “Chū'ure paaku, chuta'a kueemaneñu iñu. Iūsūrumu chū'u iñujiipueere cha'ore mu'kasō, abonopi chu'chura chiimu. Cho' űara chiimu chū'u. ⁹Jo'e chekuūsūrumuna kūito re'omu iñu. Jā'aja'ñe cho'osi'ñupi kūima'tota'ni chekuūsūrumu kueeche pa'imū iñu”, chiniasomu repau —Jā'aja'ñe kuaasomu Jesús repau'te űañu chini sainare.

Puaumucuse meñe cu'curu pa'iva'oni Jesús vasosi'ere kuamu

¹⁰Puaumu cusejekuna Jesús judiōpāi chi'ivu'ere pa'iu che'choasomu. ¹¹Ūcuavū'ere romio vatipi pa'iu cho'okuna dieciochorepaūsūrumu meñe cu'curu pa'iva'o paniasomo. Rūhiñe nukacu'aasomu repava'ore. ¹²Pa'iona űa Jesús soni i'kaasomu repava'ore.

—űako; mu'uni vasora chū'u —chiniasomu Jesús repava'ore.

¹³Chini repava'oni jūñipi jauna teana rūhiñe vuni nukako, “Dios peore masiku'mu”, chiio pojoasomo repava'o. ¹⁴Jesupi repava'oni puaumucusena vasōna űa repavū'e chū'uku pe'ruasomu. Pe'ruku repanare pāi ija'che i'kaasomu repau:

—Seirepauucujña cho'ochete cho'oumucujña pa'imū te'esemana. Musanukona jū'ina vasocōjñoñu chini cho'ochete cho'oumucujñachi'a rani vasocōjñojū'u. Puaumucujñata'ni vasocōjñoñu chini raimanejū'u —chiniasomu repau repanare pāi.

¹⁵Jā'aja'ñe i'kauna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Re'oja'che pa'ina cho'ocheteja'che sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onā'a'me musanukona. Jā'ata'ni rekoñōā cu'ache cuasanaa'me. Chekūrumu musanukona bueyva'ure paani, chekūrumu burrova'uni paani, puaumucusena repava'nare jose same okore ūkuafū chini. ¹⁶Puaumucujñana jā'aja'ñe cho'ocheta'ni ūsemanā'a'me musanukona. Iko Abraham aperumu pa'isi'ku jojocōjñosi'koa'mo. Vati aipi dieciochorepaūsūrumu chēa paamu ikore. ¿Je'se cuasa musanukona puaumucusena vasoche ūseche ikore?

Cu'ava'narechi'a oinaa'me musanukona. Päita'ni oimanaa'me —chiniasomu Jesús repau'te.

¹⁷Jā'aja'ñe i'kauna asa repau'te Jesure kuhena kukusoasome. Jā'ata'ni pāi chekuna ūcuanuko Jesús rua masiujeku vasouna ña pojosoasome.

Mostazara'karuã pa'iche'te cuasaku kuamu Jesús

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸Ūcuarumu Jesús repanare pāi jo'e che'choasomu.

—Dios chū'uñe cho'ona, ¿keeja'cheja'che pa'iche? Repana pa'iche'te kuara chini, ¿keeja'chere cuasaku kuaja'che chu'u? ¹⁹Ija'che kuara: Mostazara'karu rua jmarakarume. Jā'ata'ni pāipi mostazara'karu'te tāru sūkiñu ūjañuji rua ka pa'iñu aineeuna ūcuañuna pī'ava'na chiisuo suhame. Ūcuaja'che Dios chū'uñe cho'ona te'eva'na pa'ime chura. Jā'ata'ni pāipi Dios chu'ore chu'vajuna jainuko asa chēa jovojuna, Repau'te cuasakuanupu si'arumu na'a rua jainuko jovome —chiniasomu Jesús repanare.

Harinana'me pā sauche cha'písica'repū pa'iche'te kuamu

(Mt 13.33)

²⁰Ūcuarumu Jesús jo'e che'choasomu.

—Dios chū'uñe cho'ona pa'iche, ¿keeja'cheja'che pa'imū chiija'che chu'u? ²¹Ija'chea'me: Romio pāre cho'ora chini kosasica'reru'te charo cha'pi harinaro'ro chotero'ro ūcuaca'reruna ja'measomo. Pā sauca'repū jmaca'reru ja'mesi'eta'ni ūjaca'repū sauasomu. Dios chū'uñe cho'ona ūcuachi'a jā'aja'ñe pa'ijanaa'me. Pāipi Repau chu'ore chu'vajuna asa chēa, te'ena chu'uni cuasaju chekunani chu'vajanaa'me. Jā'aja'ñe chu'vajuna pāi si'achejñaruã pa'ina asa chu'uni cuasaju jovo na'a pa'isirumu na'a jainuko pa'ijanaa'me Dios chū'uñe cho'ona —chiniasomu Jesús repanare.

Dios pa'icheja saiche'te kuamu

(Mt 7.13-14, 21-23)

²²Repanare pāi che'cho pi'ni Jerusalén vu'ejoopona saiū vu'ñajooopō ūjajoopōana'me jmajooruã canuka che'choku saniasomu Jesús. ²³Saiū canuka che'chokuna repajoopo caku pāiū te'eu ija'che sēniasomu repau'te:

—Pāi Ūcuanukore Paaku, asarepajū'u. ¿Cunaumu, Dios pa'icheja pāi te'ena sani pa'ijanaa'ñe? —chiniasomu.

Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu:

²⁴—Pāi jainuko Dios pa'ichejare sani pañu chiime. Jā'ata'ni repacheja te'ena saijanaa'me saicu'akuna. Musanukonani Dios pa'icheja saiūato jatisa'aro jmaā'caru pa'isa'aro kakana cho'ocheja'che musanukona cu'ache cho'oche'te ūhasō chu'uni cuasaju jovojū'u. ²⁵Ija'chea'me jā'a: Pāiū vu'e paaku paniasomu. Vu'e paakuji jatisa'aro'te jeosōuna chekuna pāi ve'sere rani nukaju, “Jatisa'aro vatajū'u chukuna'te; kakañu”, chiniasome. Jā'aja'ñe i'kajuna i'kaasomu vu'e paaku. “¿Jeecheja canaa'ñe musanukona? Musanukonare vesuku'mu chu'u”, chiniasomu repau. ²⁶Jā'aja'ñe i'kauna ija'che i'kaasome repana: “Aperumu mu'una'me āu āijū ūkusinaa'me chukuna. Chukuna pa'ijooopō vu'ñajooopō callejoovūã ku'iu che'chosi'kuu'mu mu'u”, chiniasome repana repau'te vu'e paaku'te. ²⁷Jā'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che

i'kaasomu repau: “Musanukonare vesuku'mu chu'u. Musanukona cu'ache cho'ona ucuanuko kuele pa'imanejũ'u chu'ure”, chiniasomu repau. ²⁸ Na'a pa'isirumu Abrahamre, Isaare, Jacobre, chekuna Dios chu'o kuakaisinana'me Dios pa'ichejare pa'ijuna ñajanaa'me musanukona. Jã'ata'ni musanukona cu'ache cho'ochē ũhamanesinapi jũnisõru Dios Repau pa'icheja saiche ũseja'mu musanukonare. Ũseuna oiju cõjire asoche ãjajanaa'me musanukona. ²⁹ Reparumu pãi si'achejãna raisina Dios pa'ichejana tĩ'a ãure ãnu chini puujanaa'me. ³⁰ Ũcuachi'a reparumu ina, pãi Dios pa'icheja saimanejanaa'me chiicojñosinata'ni te'ena saijanaa'me Dios pa'icheja. Ũcuaja'che chekuna Dios pa'icheja saijanaa'me ina chiicojñosinata'ni te'ena saimanejanaa'me Dios pa'icheja —chiniasomu Jesús repau'te.

Jerusalén vñejoopo pa'inani oimu Jesús

(Mt 23.37-39)

³¹ Ũcuarumu fariseopãi Jesure ija'che kuaasome:

—Herodes mu'ure vanisora chiimu. Icheja pa'imanejũ'u mu'u. Tĩichejana saijũ'u —chiniasome.

³² Kuarena Jesús i'kaasomu reparare.

—Repau Herodes chai cho'ochēja'che rope'e cu'ache cho'oku pa'iku'mu. Herode'te ija'che sa kuajũ'u: “Iumucusena'me che'ro pãi sa'navuã pa'inani vatire eto saoku pa'ija'mu chu'u. Ũcuachi'a pãi jũ'iva'nare vasoja'mu chu'u. Che'ro pãasirumu chu'u Ja'ku chu'ure chu'u jo'kasi'e peore cho'o pi'nija'mu chu'u.” ³³ Jã'aja'ñe sa kuajũ'u repau'te Herode'te. Iumucosepi che'roji che'ro pãasirumujatu'ka saiũ pa'ija'mu chu'u, Jerusalén vñejoopona tĩ'ara chini. Jerusalén vñejoopochi'a Dios chu'o kuava'nare si'arumu vanisõnaa'me pãi. Chekujoopõ vñajajoopõ jã'aja'ñe cho'oma'me —chiniasomu Jesús repanare.

³⁴ Ũcuarumu Jesús ija'che i'kaasomu:

—Musanukona Jerusalén vñejoopo cana cu'ache cho'ochē'te ñaku rua sumava'u pa'imũ chu'u. Kurava'o repao chi'iva'nare kue'chaka vñevũãna soni paacheja'che re'oja'che cho'okasa chiiku'teta'ni cuheme musanukona chu'ure. Musanukona Jerusalén vñejoopo cana Repau chu'ore musanukonani kuaa'ju chini Dios raosiva'nare cuheju vanisõnaa'me. Ũcuachi'a Repau chu'ore chu'vaa'ju chini Dios raosiva'nare cuheju si'arumu catapi su'a vñasõnaa'me musanukona. ³⁵ Asarepajũ'u. Jerusalén vñejoopo musanukona pa'ijoopo pãipi cu'ache cho'oũu chiito ũsemanejã'mu Dios. Jã'ajekuna musanukona chu'ure rua jeerumu ñamanejanaa'me. Jã'ata'ni chu'upi jo'e chejana cajekuna ña, “Diopi re'oja'che cho'okaũu ikure, Repau Raoku'te”, chijajanaa'me musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

O'ro ravũ jũ'iku'te Jesús vasosi'ere kuumũ

14 ¹ Ũcuarumu Jesupi puamucusena fariseopãi chũ'uku vñena ãu ãsa chini muauna chekuna fariseopãi, “¿Je'se cho'oja'u iku?”, chini ñaju cha'aasome, cho'oũna ña repaũni cu'ache cho'oũu chini. ² Ũcuavũ'ere pãiu o'ro ravũ jũ'iva'u paniasomu. ³ Ũcuarumu Jesús repanare ija'che sēniasomu judiõpãi che'chonana'me fariseopãi:

—Diopi chũ'ũna tocha jo'kasi'e, ¿puamucujãna jũ'iva'nare vasoche ũseku? —chiniasomu Jesús repanare.

⁴ Sēeku'te i'kamaneasome repaña. I'kamapuna jū'iva'ure chēa vasoasomu repañ. Vasocuha,

—Re'omu. Saijū'u — chiniasomu repañ.

⁵ Chini fariseopāire i'kaasomu repañ.

—Musanukona ū cua ukuku te'eu chīipi chekurumu bueyva'upi pñaumucusena cojena tuānisōuna nani, ¿rutama'ne? —chiniasomu Jesús repañare.

⁶ Chikuna i'kavesuasome repaña.

**Pāiu romi vejaku fiesta cho'ochete nāa'ju chini
soicojnosina cho'osi'ere kuamu**

⁷ Jesús chuta'a fariseo vu'e pa'itona fiesta'te ja'me cho'oa'ju chini soicojnosina rani kakaasome. Kaka repañare soisi'kuni kueñe pñuñu chini ku'easome repaña.

Jā'aja'ne cho'ojuna ña Jesús ija'che chu'vaasomu repañare:

⁸⁻⁹ —Musanukonani pāi romi vejache'te nāa'ju chini soito sani tī'a, soisi'kuni kueñe pñuñu chini ku'emanējū'u. Chekurumu musanukonare na'a rua masinapi ratu musanukonare soisi'ku, “Tīichejana kuñu pñujū'u musanukona, inapi ichejana pñua'ju”, chiija'mu. Chikuna asa kuku vñi sani, mesako'a chekuchā'tiro casaivāna pñujanaa'me musanukona. ¹⁰ Jā'ajekuna ija'che cho'ojū'u: Musanukonare pāipi soito sani kaka, soisi'kure so'o pñujū'u, mesako'a chekuchā'tiro casaivāna. Jā'aja'ne cho'oto musanukonare soisi'ku rani ña, “Chu'ure re'oja'che cho'ona, vñi rani chu'ure na'a kueñe pñujū'u”, chiija'mu. Jā'aja'ne i'kato chekuna pāi repav'e kaka puusina musanukonare ña, “Rua masinacosome jā'ana”, chiijanaa'me. ¹¹ “Chekunare pāi na'a rua masime chukuna”, chiiju cuasame pāi te'ena. Jā'aja'ne cuasanare, “Rua vesunaa'me ina”, chiija'mu Dios, asa kukua'ju chini. Jā'ata'ni pāi chekuna, “Chekunare pāi na'a rua vesunaa'me chukuna”, chiiju cuasame. Jā'aja'ne cuasanare, “Rua masinaa'me ina”, chiija'mu Dios, asa pojoa'ju chini — chiniasomu Jesús repañare.

¹² Chini repañ'te soisi'kure Jesús ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi pāire āure āura chini, soni ija'che cuasamanejū'u: “Chu'ure re'oja'che cho'onana'me chu'u a'chupāina'me chu'u majapāina'me kueñe pa'inare kurinarechi'a soni āu āuja'mu chu'u. Jā'aja'ne chu'upi cho'oto chekurumu repañapi fiesta cho'oni chu'u repañare soisi'ēja'che sāiñe soijanaa'me chu'ure”, chiiu cuasamanejū'u. ¹³ Jā'ata'ni mu'upi fiesta cho'oni chu'ova'na pa'iva'nana'me nuka ku'imava'nana'me ro'ocū'ava'nana'me na'ava'nare soijū'u. ¹⁴ Repav'nata'ni mu'ure sāiñe soima'me. Jā'ajekuna mu'upi jā'aja'ne pa'iva'nani āure soni āuto rua re'oja'che cho'okaija'mu Dios mu'ure. Na'a pa'isirumuna pāi re'onapi jū'isina jo'e vajuraimucuse tī'aru Dios mu'ure ro'ija'mu, chu'ova'na pa'iva'nare re'oja'che cho'okaisi'e ro'i —chiniasomu Jesús repañ'te fariseopāiute.

**Pāire āu āuñu chini fiesta cho'ochete kuamu
(Mt 22.1-10)**

¹⁵ Jesupi jā'aja'ne i'kauna asa, cheku āu āsa chini ūcuav'e ñu'iku ija'che i'kaasomu:

—Päi, Dios pa'icheja sani äu äijana rua pojoju pa'ijanaa'me —chinasomu.
 16-17 Chikuna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Päiu repau chiinarechi'a päi jainukore repau äu äujañere kua, äu äurumu t'äuna repau'te cho'оче cho'okaiku'te saomasu, repau chiinani ija'che sa kuaa'ku chini: “Rani äijü'u. Musanukona äijañe äu peore care'vacuhasi'ea'me.”
 18 Chini saõna sa kuauna asa, “Saima'me chukuna”, chinasome repana. Charo soicojñosi'ku ija'che i'kaasomu: “Cheja koochasi'kua'mu chu'u. Chu'u koosichejare ñajasa chiimu chu'u. Äu äura chini soisi'kureta'ni saimaneja'mu chu'u. Pe'rumanejü'u chu'ure”, chinasomu repau. 19 Ücuaja'che cheku soicojñosi'ku ija'che i'kaasomu: “Bueyva'nare dierepanare koochasi'kua'mu chu'u. Chu'u koosiva'nani bueyva'nani cho'оче'te cho'o ñara chiimu chu'u. Saima'mu chu'u. Pe'rumanejü'u chu'ure”, chinasomu repau. 20 Ücuaja'che jo'e cheku ija'che i'kaasomu: “Chu'u churepara romi vejasi'kua'mu. Chura chu'ure äu äi saicu'amü”, chinasomu repau. 21 Ücuanuko jä'ajañe i'karena co'i, repau'te paakuni kuauna asa pe'ruku ija'che chü'uasomu repau: “Ivü'epi eta müa ijoopo callejoovüä pa'inani, chuova'na pa'iva'nana'me nuka kulimava'nana'me na'ava'nana'me ro'ocü'ava'nare ku'e jñaä chu'u vü'ena soni rajü'u”, chinasomu repau. 22 Chikuna soijani rani, “Chu'ure paaku, mü'u chü'usi'e cho'ochasi'kua'mu chu'u. Jä'ata'ni mü'u vü'e chuta'a päi timuma'me”, chinasomu repau. 23 Chikuna ija'che i'kaasomu repau'te paaku: “Vü'ejoopo ru'tuva pa'ima'ña ku'inani kuajaijü'u chu'u vü'e timuku'te raapu. 24 Chu'u charo soisi'e raicuhesinare te'eü'terejē'e äumaneja'mu chu'u”, chinasomu repau, repau'te cho'оче cho'okaiku'te —Jä'ajañe kuaasomu Jesús repau'te i'kasi'kure.

Cristo'te cuasana repanare cho'ouache ühasoche'te kuamu

(Mt 10.37-38)

25 Ücuarumu Jesús päipi jainuko sani kulijuna churi ña i'kaasomu.

26 —Musanukonapi chu'uni jovouato ija'che cho'ojü'u chiimu chu'u musanukonare: Muja'kupäi pa'ichena'me murüjoromi pa'iche, muchüiva'na pa'iche, müa'chupäi pa'iche, müa'choromi pa'iche, muche'uchüi pa'ichena'me musanukona pa'iche ruarepa cuasama'ne pa'iju chu'uni na'a rua cuasaju pa'ijü'u. Musanukonapi jä'ajañe cho'omaneni chu'u neena pa'imanejanaa'me. 27 Musanukonare chu'u neenajejuna chekuna vanisõnu chiijanaa'me, chu'ure cho'oñu chiicheja'che. Jä'ajañe cho'oñu chiitojē'e chu'ure cuasache jmamakarujē'e ühasõmanejü'u. Musanukonapi chu'ure cuasache'te ühasõni chu'u neena pa'imanejanaa'me. 28 Chekurumu musanukona te'eüji vü'e umu nukavü'e cho'ora chiimu. Cho'ora chini charo repavü'e cho'ojamajñaruä ro'inukore cuasa masi kuëkue ñamu, “Kuri karato cho'omanera”, chini. 29 Charo jä'ajañe cuasama'ne cho'oni repauni kuri karasõna cho'o pi'nicu'amü repau'te repavü'e. Cho'o pi'nimaneuna chekunapi ñani päisojanaa'me repau'te. 30 “Vü'e cho'okuta'ni cho'o pi'nimaneu iku”, chiijanaa'me repana repau'te. 31-32 Chekurumu päiu jainukore paaku chü'ukuji chekunani cavapi'raku te'eüji charo ija'che cuasamu: “Sõtaopäi diez milrepanare paaku'mu chu'u. Chekuta'ni na'a jainukore paamu, veinte milrepanare. ¿Jä'anani maipi cavani cajejaijanaa'ñe?”, chiimu. “Chekurumu repanapi maire cajejaijanaa'me”, chiü cuasani ija'che cho'omu repau: Cheküpi repau neenana'me chuta'a

so'ore pa'ijuna repau'te cho'oche cho'okainare saomu, “Cavamaneñu mai. Re'oja'che pañu”, chiapu chini. Jā'ata'ni chekurumu, “Maipi cajejajacosome”, chini cuasani, repau neenare, “Cavañu mai”, chiimu repau. ³³Musanukona ũcuaja'che chu'u neena pa'iuato pāi chũ'uku cuasasi'ēja'che charo ija'che cuasajũ'u: “¿Diore cuasaja'che chu'u? Cuasato chu'ure cho'ouache cu'a peore ũhasō, Repau chũ'uñechi'a cuasaku cho'oche pa'ija'mu chu'u. Jā'aja'ñe cho'oma'to Dios neeku pa'icu'aja'mu” —chiniasomu Jesús repanare.

Ūhapi sāija'ima'to sējome pāi

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare pāi.

—Ūha sāijani rua re'omu. Jā'ata'ni ūhapi sāija'ñepi si'asōru, ¿je'se cho'ojanaa'ñe pāi, ūhapi sāijaau chini? Jo'e sāija'ñe cho'ocua'mu. ³⁵Sāija'ima'to cu'amū. Ūcuaja'che chio tāsimañaruäre ūha, sāija'ima'ñepi chu'chuto aineema'mu. Ūcuachi'a abonona ūha, sāija'ima'ñepi ja'meto na'a re'oja'ima'mu. Jā'ajekuna ūhapi sāija'ima'to sējome pāi. Ūcuaja'che pāipi repaana asa chēasi'ere Dios chu'ore ūhasōni ūha sāija'imau cu'acheja'che cu'ame. Jo'e re'oja'che pa'iche peomu repanare. Chu'u i'kache asa chēauana ūcuanuko asa chējajũ'u —chiniasomu Jesús repanare.

Ovejawa'u cavesusiva'u pa'iche'te kuamu Jesús

(Mt 18.10-14)

15 ¹Ūcuarumu pāi chũ'ūnare kuri kookainana'me cu'ache pa'ina Jesús i'kache'te asañu chini chi'iasome. ²Jā'anapi chi'irena ña fariseopāina'me judiōpāi che'chona pe'ruju cu'ache i'kaasome Jesure.

—Cu'ache pa'inare pojokũ'mu iku. Ūcuanana'me si'arumu āu āikũ'mu iku —chiniasome repaana.

³Jā'aja'ñe i'karena asa Jesús repanani chu'vaku ūcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu:

⁴—Chekurumu musanukona ovejava'nare te'euji cienrepava'nare paamu. Paakuna chekurumu ovejava'u te'eva'u tiichejana sani cavesusōru chekuvā'nare noventa y nueverepanare te'eva'nare pāi peochejana jo'ka, cavesusiva'uni ku'era chini sanisōmu mu'u. ⁵Sani ku'eku pa'iu jñaani repava'ure rua pojoku mini kuāa ramu mu'u. ⁶Rani ti'a mu'ure re'onana'me mu'ure kueñe pa'inare soni, “Ovejawa'ure cavesusiva'ure ku'e jñaacuhasi'kua'mu chu'u. Jñaa pojosōmu chu'u. Ja'me pojokaijũ'u chu'ure”, chiimu mu'u. ⁷Asarepajũ'u, musanukona. Chekurumu pāi re'ona noventa y nueverepana pa'ime. Re'onajejuna cu'ache cho'oche ūhañe chiima'mu repanare. Jā'aja'ñe pa'ijuna cūnaumu pa'ina rua pojome repanare. Jā'ata'ni pāiu te'euji repau cu'ache cho'oche'te ūhasōru cūnaumu pa'ina na'a rua pojome repau'te —chiniasomu Jesús repanare.

Kurire'reva cho'ososi'ere kuamu

⁸Chini Jesús jo'e chu'vaasomu repanare.

—Chekurumu romio kurire're dierepare're paakoji te'ere'reva cho'osōmo. Cho'osō, repare'reva'te ku'e jñaara chini uopu chño, rua masi ku'eko peore vu'e ju'omo repare'reva jñaañetũ'ka. ⁹Ku'e jñaā, repao'te re'onana'me repao'te

kueñe pa'inare soni, “Kurire'reva cho'osösire'reva ku'e jñaacuhasi'koa'mo chu'u. Kurire'reva chu'u jñaasi'e ja'me pojokaijü'u chu'ure”, chiimo repao repanare. ¹⁰ Ūcuaja'che päiu te'eujj repau cu'ache cho'ochete ühasöru ángeles Diore ja'me pa'ina rua pojome —chiniasomu Jesús repanare.

Pösuu sani cu'ache cho'osi'ku oisi'ere kuamu

¹¹ Ūcuarumu Jesús jo'e chu'vaasomu repanare.

—Päiu mamachii umupäi te'eka'chapanare paaasomu. ¹² Paakuna cho'je cakupi ija'che i'kaasomu puka'kure: “Ja'ku, mu'u jünisögrumu chu'ure jo'kajachere churana teana isijü'u chu'ure, chejana'me pöse”, chiniasomu. Sökuna puka'ku repanare mamachii chejana'me pöse teana isiasomu. ¹³ Isiuna cho'je caku puka'ku repau'te isisi'e peore na'mi isisöasomu. Isisö, kuri koo, so'ona sani ücuauache cu'ache cho'oku ku'iu kuri rua na'mi si'asösöomu repau. ¹⁴ Repau kuri si'asösirumuna repau saisichejapi jeereparumu okopi ramauna äu si'asösöomu. Äupi si'asöuna si'ache repaujê'e kurijê'e si'asösö'kujekü äujê'e peoku kurijê'e peoasomu repau. ¹⁵ Repauni peore karakuna ücuacheja pa'iku'te päiu'te sani cho'ochete sëniasomu repau cho'ochete cho'oku äure äsa chini. Cho'ochete sökuna repau'te jo'chasëse kuirache'te jo'ka cu'ava'na pa'ichejana saosomu repau. ¹⁶ Saöuna sani pa'iu jo'chasësere kuirakuna repauni ruarepa äucuhakuna jo'chasëse äure äni chajiuaku'teta'ni repacheja pa'ina päi te'eujjê'e äumaneasome repau'te. ¹⁷ Na'a pa'iu rühiñe cuasa, te'eujj ija'che i'kaasomu repau: “Chu'u ja'kure cho'ochete cho'okaina äu karamañe paaju äijuna cajejaisi'e pa'ito chu'vva'uta'ni ichejare rani pa'iu äucuhare jü'iu pa'imu. ¹⁸ Jä'ajekuna ja'kuni co'i ija'che i'kara: “Ja'ku, mu'urejê'e cu'ache cho'oku Diorejê'e cu'ache cho'osi'kuamu chu'u. ¹⁹ Mu'ure cu'ache cho'osi'kujekuna, Chu'u chüia'mu mu'u, chiimanejü'u chu'ure. Rupü mu'ure cho'ochete cho'okaiku'te paacheja'che paajü'u chu'ure chura', chisa ja'kuni co'ini”, chiniasomu repau.

²⁰ Jä'aja'ñe chini cuasa co'iasomu repau churata'ni. Co'ikuna repau puka'ku chuta'a ma'a so'o pa'ikuni ñaasomu repau'te. Nási'epi repauni oiü vü'vü tijña sü'ka chüsu pojoasomu repau. ²¹ Sü'ka chüsu pojoku'teta'ni repau cuasa co'isi'ere i'kaasomu repau. “Ja'ku, mu'urejê'e cu'ache cho'oku Diorejê'e cu'ache cho'osi'kuamu chu'u. Mu'ure cu'ache cho'osi'kujekuna, Chu'u chüia'mu mu'u, chiimanejü'u chu'ure”, chiniasomu repau puka'kure. ²² Jä'ata'ni puka'ku mamaküji co'ina pojoku repau'te cho'ochete cho'okainare soni rao ija'che chü'uasomu: “Kaña, rua re'ojakañare mini ra sa'chekaijü'u iva'ure chu'u chüiva'ure. Kaña sa'che p'ini aniñocava mini ra, muoñona cuachajü'u iva'ure. Ūcuaja'che cü'akorophe're mini ra sa'chejü'u iva'ure. ²³ Ūcuaja'che torochüiva'ure jujusi'va'uni chëa vaijü'u. Äiju pojoku fiesta cho'oñu mai. ²⁴ Chu'u chüiva'u jünisösiva'uja'che peocheja pa'iva'upi co'icuhasi'kuamu. Ūcuachi'a sani cavesüsösiva'uja'che peocheja pa'isiva'upi co'icuhasi'kuamu jo'e”, chikuna asa pojoku fiesta cho'oasome repa.

²⁵ Jä'aja'ñe cho'otona cheku, repau majaa'chu charo caku chio saisi'küpi maniasomu. Maiü vü'e t'äp'iraküji kueñejekuna repauna fiesta cho'ochete asaasomu repau. ²⁶ Asaku mani t'ä, repau puka'kure cho'ochete cho'okaiku'te te'eute soni sëniasomu. “¿Ûquere jä'ana cho'ochete?”, chiniasomu repau. ²⁷ Chikuna i'kaasomu repau. “Mu'che'upi vajüva'u co'ina, ‘Torochüiva'ure

āure āu jujasiva'ūni vaijū'u. Āiju fiesta cho'oñu mai', chiisi'kua'mu mūja'ku", chinasomu repau repau'te. ²⁸ Jā'aja'ne kuauna asa pe'ruku vu'e kakacuhasomu repau. Kakacuhekuna repau puka'ku eta, "Jmava'u, kakajū'u", chiuu rua chū'uasomu repau'te. ²⁹ Jā'aja'ne chū'ukuna puka'kure ija'che i'kaasomu repau: "Mu'u chū'ūne jmamakarujē'e jachama'ne rua jeerumu cho'oku pa'iku'mu chū'u. Jā'ata'ni mu'u chū'ure jmamakarujē'e chivochiiva'urejē'e isima'kua'mu. 'Mu'u ja'me pa'inana'me pojoku fiesta cho'oñū'u, chiima'kua'mu. ³⁰ Aperumu jā'u chū'u cho'jeu mu'u isisi'e koo jo'e chekunani isisō kuri koo sani ku'iu si'uumire ja'me kaiu ro'isōsi'kua'mu. Jā'aja'ne cho'osikureta'ni pojoku fiesta cho'ora chini torochiiva'ure āure āu jujasiva'ure vaisi'kua'mu mu'u", chinasomu repau puka'kure. ³¹ Chikuna puka'ku i'kaasomu repau'te. "Jmava'u, chū'ure si'arumu ja'me pa'iku'mu mu'u. Chū'u paache cu'amajñaruā peore mu'u paajachechi'aa'me jā'a. ³² Mūche'ūva'uta'ni jūnisōsiva'ūja'che peocheja pa'isiva'ūpi co'icuhasi'kua'mu. Ūcuaja'che sani cavesusōsiva'ūja'che peocheja pa'isiva'ūpi co'icuhasi'kua'mu jo'e. Jā'ajekuna pojoku fiesta cho'omu chū'u", chinasomu repau — Jā'aja'ne chū'vaasomu Jesús repa'ne pāi.

**Cho'ochē cho'okainare chū'uku cu'ache cho'osi'ku
pa'isi'ere Jesús ūcuauji cuasaku kuamu**

16 ¹ Ūcuarumu Jesús repau neenani chū'vaku ūcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu:

— Pāiu kuriu paniasomu. Cho'ochē cho'okainare chū'uku'te paaasomu repau kuriu. Paakuna chekunapi ija'che kuaasome repau'te kuriu'te: "Mu'ure cho'ochē cho'okainare chū'ukūji mu'u neere masi kuirakaimauna ruḡ cho'osōmu", chinasome repana. ² Kuarena asa cho'ochē cho'okainare chū'uku'te soni i'kaasomu repau. "Mu'u cho'ochē asasi'kua'mu chū'u. ¿Je'se cuasa jā'aja'ne cho'oku mu'u? Chū'u nee mu'u cho'osi'ere tocha ra ñojū'u chū'ure. Ūcuamakarū chū'u nee kuirajū'u mu'u. Etorā chiimu chū'u mu'ure", chinasomu repau. ³ Chikuna asa repau'te cho'ochē chū'ukaiku ija'che cuasaasomu: "Chū'ure paaku etorā chiimu chū'ure. ¿Je'se cho'oja'che chū'u, repau chū'ure etosirumu? Cho'ochē cho'omava'u pa'ija'mu chū'u. Chio āu tāñejē'e koka peokūmu chū'u. Chekunare kuri ruḡ sēni koovajuchukūmu chū'u", chiuu cuasaasomu repau. ⁴ Cuasaku, "Āa, chū'u cho'ojache cuasacuhamu chū'u. Ija'che cho'ora chū'u, pāipi repana vuñana cuao paaju kuiraa'ju chū'ūva'ure, cho'ochē peova'ure", chiuu cuasaasomu repau. ⁵ Ūcuarumu repau cuasasi'e ija'che cho'oasomu repau: Repau'te paaku'te pōsero'i paanare te'enarechi'a soni raoasomu repau. Soni rao, charo raisi'kure i'kaasomu repau. "Chū'ure paaku'te, ¿keenuko pōsero'i paaku mu'u?", chinasomu repau. ⁶ Chikuna, "U'chape'e cienrepatuo pōsero'i paamu chū'u", chinasomu repau. Chikuna repau'te i'kaasomu repau. "Ija'ova mu'u pōsero'i tochasija'ova sējo, pesa ruḡ, chekūja'ovana cincuentarepatuochi'a tochajū'u", chinasomu repau. ⁷ Tocha pi'niuna chekure pōsero'i paaku'te soni rao i'kaasomu repau. "Mu'ujē'e, ¿keenuko pōsero'i paaku'?", chinasomu. Chikuna, "Trigoruā cienrepatuā pōsero'i paamu chū'u", chinasomu repau. Chikuna i'kaasomu repau. "Ija'ova mu'u pōsero'i tochasija'ova sējo, chekūja'ovana ochentarepatuāchi'a tochajū'u", chinasomu repau repau'te. Jā'aja'nechi'a ūcuanukore pōsero'i paanare cho'oasomu repau. Repana ro'ijache casokianasomu. ⁸ Jā'aja'ne cho'ouna repau'te paaku repaja'ova'te

ña i'kaasomu. “Chu'u mu'ure etosirumu pa'ijachere cuasa, chuova'u pa'iuamauna cu'ache cho'osikuta'ni mu'u masiche'te cho'o ñosi'kua'mu mu'u, chu'ure pösero'i paanare casos'e”, chiniasomu repau. Repau cho'osi'ēja'che Diore cuasamanapi Diore cuasanare na'a rua cho'omasime icheja cheja cho'omajñaruã.

⁹Iere chu'vamu chu'u musanukonare: Pãi kurina te'ena cu'ache cho'ome chekunare. Jã'ata'ni musanukonapi kuri paani chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u, re'oja'che cho'onare paauato. Jã'aja'ñe cho'oto kuri peore si'asösirumu mu sanukona re'oja'che cho'okaisi'ejekuna repanapi Dioni jovo pa'iju charo jünisöni Repau pa'icheja ai sani re'oja'che pa'inajeju musanukonapi cho'jepi jüni saito ña pojojanaa'me musanukonare.

¹⁰Pãi te'ena kuri ka'charu paanata'ni repana kuripi chekunare re'oja'che cho'okaime. Jã'aja'ñe cho'onapi na'a rua kuri paani chekunare ücua re'oja'che cho'okaira'ame repana. Pãi chekuna ka'charu kuri paanata'ni joreju chekunare cu'ache cho'ome. Jã'aja'ñe cho'onapi na'a rua kuri paani joreju ücua cu'ache cho'ora'ame repana chekunare. ¹¹Musanukona icheja cheja pa'irumu kuri rua paanata'ni chekunare re'oja'che cho'okaima'to Dios Repau paache, rua re'oja'che isimaneja'mu musanukonare, “Paavesume ina”, chini. ¹²Ücuachi'a musanukonapi chekuna paamajñaruãre masi kuirakaima'to Dios Repau isira chiisi'e cunaumu paache re'oja'che isimaneja'mu musanukonare.

¹³Pãi ka'chanapi ücuatē'eu'te paato repau'te paanare ücuapa'ruvachi'a chiicu'amu. Chekurumu repau'te paanare te'eu'te na'a rua chiiu chekureta'ni cuhemu repau. Ücuachi'a kurina'me Diore ücuapa'ruvachi'a cuasama'me pãi. Kurire na'a rua cuasaju Dioreta'ni cuasama'me —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁴Jesupi jã'aja'ñe i'kauna asa, fariseopãi kurineenajeju päsoasome repau'te. ¹⁵Sojuna Jesús ija'che i'kaasomu repanare:

—Pãi re'ona cho'ocheja'che sē'sevuchi'a re'oja'che cho'onaa'me musanukona, chekunapi ña, “Re'onaa'me ina”, chiapu chini. Jã'ata'ni Dios musanukona rekoñoã cu'ache cuasache ñakũmu. Jã'aja'ñe pa'inare ñani pojoma'kua'mu Dios. Jã'aja'ñe pa'iche rua cuhemu Repau. Pãita'ni jã'aja'ñe pa'inare ñani pojome —chiniasomu Jesús repanare.

**Dios chũ'u jo'kasi'ena'me pãi cu'ache cho'oche
ühasinare Dios chëa paache'te kuamu**

¹⁶Ücuarumu Jesús jo'e chu'vaasomu.

—Dios chũ'uñe Moisés Repauji i'kakuna asaku tocha jo'kaasomu. Chekuna, ücuaja'che Dios chu'o kuasina Repau chu'o tocha jo'kaasome. Repana tocha jo'kasi'ere ñaju chu'vaasome pãi, Juan Pãi Okoro'veku aineesirumu'jat'ka. Juan pa'irumupi vna pãi cu'ache cho'oche ühasinare Dios chëa paache'te, chu'o re'oja'chere chu'vaju pa'ime pãi. Chu'vajuna pãi Dios pa'icheja saineenajeju asa jachama'ñe cuasaju, jainuko Repau chũ'uñe'te cho'oju pañu chiime.

¹⁷Aperumu Dios chũ'u jo'kasi'e irumu'jat'ka chũ'umu. Chekurumu Diopi chũ'uuna cunaumuna'me cheja si'asöja'mu. Repau chũ'u jo'kasi'eta'ni jmakarujē'e si'amaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

**Rüjoromi sējoma'ñe paache'te chu'vamu Jesús
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)**

¹⁸Chini Jesús jo'e chu'vaasomu.

—Pāiū ūcuauakūji repau rūjore paacuheku sējosō, chekoni vejani Dios cuheche'te cu'ache cho'omu. Ūcuaja'che pāiū sējosī'koni vejani Dios cuheche'te cu'ache cho'omu —chiniasomu Jesús.

Kuriū pa'ichena'me chuova'u Lázaro pa'iche kuamu

¹⁹ Ūcuarumu Jesús pāire chu'vaku ūcuauji cuasaku ija'chere kuaasomu:

—Pāiū kuriū paniasomu. Si'aumucujña kāña rua re'ojakāñare ju'iu, āu rua re'oja'chere karama'ne āiū pojoku paniasomu repau. ²⁰ Jā'a cho'oto Lázaro, chuova'u pa'iva'u ca'nivū si'acaca'nivū asi ravu paava'upi repau kuriū vū'e kakasa'aro'te si'aumucujña rani űi'iu paniasomu. ²¹ Kuriū āiū to'jñomajñaruāre sia āni chajiuache űaasomu repava'u. űi'iu'na jamuchai rani repava'u asire vetoasome. ²² Repau chuova'u pa'iva'u jūnisōsirumu Diore ja'me pa'inapi āngeleji cunaumuna Dios pa'ichejana muasome repava'ure, Abrahamni ja'me paau chini. Kuriū ūcuaja'che jūnisōasomu. Jūnisōuna pāi repau'te tāasome.

²³ 'Kuriū pa'isi'kuta'ni vati toana sani chuova'u uuku pa'iu Abrahamre so'opi mu'ne űaasomu. Lázaro'te ūcuaja'che Abrahamna'me űi'ikūni űaasomu repau. ²⁴ űa cuiuku Abrahamre ija'che i'kaasomu repau: “Ja'ku Abraham, chu'va'ure oijū'u. Lázaro'te chu'ure raojū'u, repau muoño chā'tirona okopi chūu ra chu'u chemeñona nouna asucheji churua'ku. Toare chuova'u uuku pa'imū chu'u”, chiniasomu repau kuriū pa'isi'ku Abrahamre. ²⁵ Jā'aja'ne i'kaku'teta'ni Abraham ija'che i'kaasomu repau'te: “Jmava'u, mu'u cheja pa'irumu pa'isi'ere cuasajū'u. Mu'u chiiche peore paasi'kua'mu mu'u. Iku Lázarota'ni chuova'u pa'isi'kua'mu. Chura repauni re'oja'che ti'jñeuna pojoku pa'imū. Mu'uta'ni mu'uni cu'ache ti'jñeuna chuova'u uuku pa'imū chura. ²⁶ Ichejapi mu'u pa'ichejajatu'ka rūhichenevū'me. Jā'ajekuna icheja pa'inare musanukona pa'icheja sañu chiinaretani saicu'amū. Ūcuaja'che mu'u pa'icheja pa'inare rañu chiinaretani te'eu'terejē'e raicu'amū icheja chukuna pa'icheja”, chiniasomu Abraham repau'te.

²⁷⁻²⁸ 'Chikuna kuriū pa'isi'ku i'kaasomu Abrahamre. “Jā'a pa'ito, ja'ku Abraham, chu'u mu'ure iere rua sēe'ne sēemu: Chu'u cho'jechii umupāi, cincorepanare paaku'mu chu'u. Chu'u ja'ku vū'ena Lázaro'te saojū'u, chu'u cho'jechiire Dios chu'ore chu'vakuna asa chēa repana cu'ache cho'ochete ūhasōrena icheja vati toa raomanea'ku Dios”, chiniasomu repau'te. ²⁹ Jā'aja'ne sēeuna Abraham i'kaasomu repau'te. “Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e paame repana mu'che'uchii. Dios chu'o tochana tocha jo'kasi'ere űaju che'cheju jachamairo paapu”, chiniasomu Abraham repau'te. ³⁰ Chikuna kuriū pa'isi'ku i'kaasomu repau'te. “Dios chu'o tocha jo'kasi'e űanata'ni jachanaa'me repana. Jā'ata'ni jūni vajuraisiva'upi sani repanani chu'vatota'ni asa chēa repana cu'ache cho'ochete ūhasō, mama cuasajanaa'me repana”, chiniasomu repau. ³¹ Chikuna Abraham i'kaasomu repau'te. “Dios chu'o, Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e űa jachanaa'me repana. űa jachanajeju jūni vajuraisiva'upi Dios chu'ore chu'vato ūcuajachara'ame repana”, chiniasomu Abraham kuriū pa'isi'kure —Jā'aja'ne kuaasomu Jesús repanare fariseopāi.

Pāi rūhiñe cuasamana cu'ache cho'ochete kuamu*(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)*

17 ¹Ūcuarumu Jesús repau neenare i'kaasomu. —Chekunare cu'a chū'vana pāi si'arumu pa'inaame. Jā'ata'ni chū'ure cuasava'napi cu'ache cho'oa'ju chini cu'ache chū'vaku'te na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu. ²Pāi'u'te Diore cuasakuni te'e'u'te cu'ache chū'vaku'te pāipi ija'che cho'oto re'ora'amu: Repau chuta'a repau'te cu'a chū'vamarumuna toacunarupi rua ujarupi repau cavuna pāipi jepo vee chiarana tō ruosōru cu'ache pa'ira'amu repau'te. Jā'aja'ñe cho'oma'to pa'iu chekurumu pāire cu'ache chū'vamu repau. Pāire repau cu'ache chū'va pi'nisirumu Diopi repau cu'ache cho'osi'e ro'i chū'uto na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu repau'te. ³Narepaju pa'ijū'u, musanukona. Mū'ure kueñe pa'ikui mu'u majapāi'uju'iu pa'iu mū'uni cu'ache cho'oto chū'vajū'u repau'te, jo'e cho'omane'ku. Chū'vakuna, “Cu'ache cho'osi'kua'mu chū'u. Jo'e jā'aja'ñe cho'ocuhemu chū'u”, chiito repau cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejū'u. ⁴Chekurumu repau mū'ure te'eumucuse sieterepañoā cu'ache cho'omu. Cu'ache cho'oñoā pa'iche sieterepañoā rani kuamu repau mū'ure. “Cu'ache cho'osi'kua'mu chū'u. Jo'e cuasamanejū'u chū'u cho'osi'e”, chiimu. Jā'aja'ñe chiito repau cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejū'u musanukona —chiū chū'vaasomu Jesús repau neenare.

Diore masi cuasana Repauchi'a cho'omasichete cho'ome

⁵Ūcuarumu Jesús neena jo'e i'kaasome repau'te.

—Diore na'a rua cuasañu chiime chukuna. Repau, “Musanukonare si'arumu cho'okaija'mu chū'u”, chiisi'ere cavesumairo na'a rua cuasañu chiime chukuna. Chukuna'te cho'okaijū'u —chiniasome repana.

⁶Jā'aja'ñe i'karena Jesús i'kaasomu.

—Mostazara'karu rua jmara'karu'me. Jā'ata'ni repara'karu'te tāru sūkiñu ujañu aineemu. Musanukona ūcuaja'che jmamakarū Diore cuasanata'ni Repauchi'a cho'omasichete cho'ojanaa'me. Musanukonapi, “Dios peore masiku'mu”, chini cuasaju iñure sicómoroñu'te, “Rāni sani chiara joopona nukajū'u”, chiito mu'u chū'ñe cho'omu iñu —chiniasomu Jesús.

Chekunare cho'ochete cho'okaina pa'iche'te kuamu

⁷Ūcuarumu Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—Chekurumu musanukona te'euji cho'ochete cho'okaiku'te paamu. Paakuna mū'ure cho'ochete cho'okaiku mu'u chiona sani chejare mu'kaku pa'imū āure tāra chini. Chekurumu ovejava'nani kuirakaimu. Cho'ochete cho'okasa chini saisiva'ure vū'ena makuna, “Kaka puu, āu āijū'u”, chiima'mu mu'u. ⁸“Āu chū'ure cho'okaijū'u; āsa. Chū'upi āu āiu ūkukuna chū'u chiiche ūcuauache miijani rakaiu pa'ijū'u, chū'u āu āni pi'niñet'ka. Jā'acho'je mū'upi āijū'u.” Jā'aja'ñe i'kamū mu'u, mū'ure cho'ochete cho'okaiku'te. ⁹Ūcuachi'a mū'ure cho'ochete cho'okaikui mu'u chū'usi'ere masi cho'o pi'niru, “Re'orepamu. Rua re'oja'che cho'okaimu mu'u chū'ure”, chiima'mu mu'u repau'te. ¹⁰Ūcuaja'che musanukonapi Dios chū'usi'ere peore cho'o pi'nini ija'che i'kajū'u Repau'te: “Rua vesunaa'me chukuna. Jā'ata'ni mu'u chū'ñe cho'okainajeju mu'u chū'usimakaruchi'a cho'osinaa'me chukuna”, chiijū'u Repau'te —chiniasomu Jesús repau neenare.

Umupāi dierepanare asi ravu jū'inani Jesús vasosi'ere kuamu

¹¹ Ūcuarumu Jesús Jerusalén vu'ejoopo sasa chiikujeku jo'e saiū Samaria chejana'me Galilea cheja tususima'api saniasomu. ¹²⁻¹³ Vu'ejooru sani tī'atona umupāi asi ravu jū'ina dierepana rianasome repau'te.

Rani so'opi nukaju űaju űjachu'opi cuiju ija'che i'kaasome repana repau'te: —¿Jesús, Masiū, chukunava'nare oijū'u! —chiniasome repana.

¹⁴ Chitena űa i'kaasomu repau.

—Musanukona ca'nivuā phairipaire űojaijū'u —chiniasomu Jesús repanare.

Jā'aja'ne i'kauna, “Jau”, chini saijuna repana asi te'erumu ja'jusoasomu repana ca'nivuā re'ojaca'nivuā. ¹⁵ Vaju te'eu repau ja'jusica'nivu'te meűe sime űa pojoku churi co'iasomu Jesuni. Co'iku Dioni pojoku űjachu'opi, “Rua re'oku'mu mu'u”, chiniasomu repau. ¹⁶ Jā'aja'ne i'kaku co'i, Jesús pa'ichejana tī'a, repauni pojoku repau tī'jneűe meűe sime űu'iu, “Re'orepamu”, chiniasomu repau. Samaria cheja cakū paniasomu repau asi ravu jū'isi'ku. ¹⁷ Jā'aja'ne pojoku i'kauna Jesús i'kaasomu.

—Asi ravu jū'inare, dierepanare vasosi'kuamu chu'u. Chekuna nueverepanata'ni co'i, “Re'orepamu”, chiima'me chu'ure. ¹⁸ Iku tīipāiuchi'a judío peokūji te'eu co'i Dioni pojoku, “Dios rua re'oku'mu”, chiimu. Chekunata'ni Diore pojoma'me —chiniasomu Jesús.

¹⁹ Chini Jesús repau'te co'isi'kure i'kaasomu.

—Chura vuni saijū'u. “Iku Jesús chu'ure vasoja'mu”, chini cuasasi'kujeku vajuhasi'kuamu mu'u —chiniasomu Jesús.

Dios Raosi'ku chū'urumu tī'ajañere kuamu

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ūcuarumu fariseopāi Jesure ija'che sēniasome:

—¿Jeerumu Dios Raojau rani pāi űcuanukore chū'uja'u? —chiniasome. Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Repa chū'urumu tī'ajañe vesume pāi. ²¹ Dios Raosi'ku repau'te cuasanarechi'a rekoñoāna chū'uku pa'imū. Jā'ajekuna pāi ija'che i'kamanejanaaname: “Dios Raosi'ku ichejare chū'umu.” Ūcuachi'a, “Jā'achejare Dios Raosi'ku chū'umu”, chiimanejaname pāi —chiniasomu Jesús repanare fariseopāi.

²² Chini Jesús repau neenare i'kaasomu.

—Na'a pa'isirumu musanukona chu'u jo'e cajejachere cha'aju, “Dios Raosi'kupi jo'e caje, maire te'eumucusechi'a ja'me pa'ito re'ora'amu”, chiiju cuasajanaaname musanukona. Jā'ata'ni chu'u cajerumu chuta'a tī'amauna jmamakarūjē'e űamanejaname musanukona chu'ure. ²³ Pāi musanukonare ija'che kuajanaaname: “Rani űajū'u. Dios Raosi'ku ichejare pa'imū.” Chekuna, “Sani űajū'u. Dios Raosi'ku jeechejare pa'imū”, chiijanaaname. Pāipi jā'aja'ne kuajuna ja'me űaűu chini saimanejū'u musanukona. ²⁴ Cunaumupi te'ekā'ko oko fe'neni chekukā'kojatū'ka rua na'mi peore miañe fe'ne chuvokuna űame pāi. Ūcuaja'che chu'u Dios Raosi'ku icheja cheja jo'e cajerumu pāi űcuanuko űajanaaname chu'ure. ²⁵ Jā'ata'ni charo rua asi cho'ocojñoja'mu chu'u. Ūcuachi'a irumu pa'ina pāi, “Dios Raosi'kuma'mu mu'u”, chiiju cuheme chu'ure. ²⁶ Chu'u Dios Raosi'ku chejana jo'e cajelumucuse tī'apirarumu Noé pa'irumu

pa'isina pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaa'me pāi. ²⁷Noé pa'irumu pa'isina pāi āu āiju, cono ūkuju, romi vejaju, umu vejaju, repanare uache cho'ojū paniasome, Dioni cuasamaru, repau Noé choovu ūjavu kakaumucusejat'ka. Kakasirumuna okopi ra ko'sauna ūcuanuko cho'osōasome repana pāi. ²⁸Ūcuaja'che chu'u cajeumucuse t'āpi'rarumu, Lot pa'irumu pa'isina cu'ache pa'isi'ēja'che cu'ache pa'ijanaa'me pāi. Reparumu pāi āu āiju, cono ūkuju, pōse koo īsiju, repana chiño āu tāju, vū'ña cho'ojū paniasome, Dioni cuasamairo pa'iju. ²⁹Jā'aja'ñe pa'inani repau Lot, Sodoma vū'ejoopo pa'isi'kupi eta sanisōasomu. Repau Lot eta sanisōsirumuna Diopi chū'umna cūnaumupi toana'me tocatapi repajoopona tuā'tuakuna pāi peore cho'osōasome. ³⁰Lot pa'irumu cho'osi'ēja'che chu'u Dios Raosi'ku jo'e cajerumuna cu'ache cho'ojū pa'ijanaa'me pāi.

³¹'Chu'u jo'e cajerumu pāi ūcuauana repana vū'ña ve'koroāre pani cu'amajñaruā mini sañu chini repana vū'ña kakama'ñe teana vū'vusōa'ju. Ūcuaja'che pāi chiño pa'ina repana vū'ña pa'iche'te cu'amajñaruāre mini sañu chini colima'ñe teana vū'vusōa'ju. ³²Lot rūjo cho'ocojñosi'ere cuasa, repao jachasi'ēja'che Diore jachamanejū'u musanukona. ³³Pāi Dios chū'ñe'te cho'ocuheju repanare uachech'ia cho'ojū pa'ito cu'amu. Jā'aja'ñe cho'onare chū'upi rani vati toana saoja'mu repanare. Chekunareta'ni repanare cho'ouache ūhasō, Dios chū'ñe'te cho'ojū pa'inareta'ni Dios pa'ichejana saja'mu chu'u.

³⁴Ija'chere kuara chiimu chu'u musanukonare: Chekuru mu ángeles ñamipi caje umupāi te'eka'chapana ūcuate'eko'a kāinare te'eu'te saju chekuni jo'kajanaa'me. ³⁵Chekurumu romi te'eka'chapana ūcuate'echēja āu toanare te'eo'te saju chekoni jo'kajanaa'me. ³⁶Chekurumu umupāi te'eka'chapana chio ūcuate'echio pa'inare ūcuaja'che te'eu'te saju chekuni jo'kajanaa'me — chiniasomu Jesús repanare.

³⁷Jā'aja'ñe i'kauna chu'o sēniasome repana.

—Chukuna'te Paaku, ¿jeechejana jā'aja'ñe cho'oja'u? —chiniasome repana. Chitena i'kaasomu repau.

—Cu'ava'nare jūni jā'jusiva'nare jñaa caje ch'ime vacho —chiniasomu Jesús repau neenare.

Va'jeo pa'ichena'me pāi chēañe chū'uku pa'iche cuasaku kuaamu Jesús

18 ¹Ūcuarumu Jesús repau neenani chu'vaasomu.

—Musanukona Diore sēeñe ūhamanejū'u. Musanukona chiiche cuhama'ñe Dioni sēeju pa'ijū'u —chiniasomu Jesús repau neenare.

²Jā'aja'ñe chu'vacuha ija'chere cuasaku kuaasomu repau, repanapi si'arumu Dioni sēeju paapu chini:

—Diore cuasama'ku, pāi chēañe chū'uku vū'ejoopo'te paniasomu. Ūcuaja'che pāij'e oima'ku paniasomu repau. ³Ūcuarumu va'jeva'o ūcuajoopo pa'iva'o repau'te pāi chēañe chū'uku'te si'arumu mua ija'chere kuako paniasomo: “Pāiu chu'uni pe'ruku cu'ache cho'omu. Ūsekaijū'u chu'ure repau cu'ache cho'uche jo'e cho'omanea'ku”, chiniasomo repao repau'te. ⁴Si'arumu sēeko'teta'ni rupū asaku paniasomu repau. Jā'ata'ni repaoji ruarepa sēeona ija'che cuasaasomu repau: “Chu'u Diore cuasama'kuamu. Ūcuaja'che pāij'e oima'kuamu chu'u. ⁵Jā'ata'ni repaoji chu'uni si'areparumu muta sēeona asa

ca'nanō cho'okaija'mu chu'u. Repao'te cho'okatu jo'e mutamaneja'mo repao", chini repao sēsi'e cho'okaniasomu repau — Jā'aja'ñe kuaasomu Jesús repau neenare.

⁶ Kua pi'ni repanare ija'che i'kaasomu repau:

— Pāi chēañe chū'uku cu'aku cho'osi'ere cuaca ñajū'u musanukona. ⁷ Repau pāi chēañe chū'uku pāi oima'ku paniasomu. Jā'ata'ni va'jeoji si'areparumu repauji cho'okaaui chini sēeona cho'okaniasomu repau. Diota'ni pāi chēañe chū'uku pa'icheja'che pa'ima'kua'mu. Jā'ajekuna Repau chēa paanapi umucujñana'me ñami Repauji cho'okaaui chini si'arumu sēeto, "Cha'ajū'u. Na'a pani cho'okaija'mu chu'u", chiima'kua'mu Dios. Repana sēeñe asa teana cho'okai'ku'mu Dios. ⁸ Repana chiiche na'mi cho'okai'ku'mu Dios. Chu'u Dios Raosi'ku ichejana jo'e cajeni, ¿Diore cuasaju si'arumu sēenare ñaja'ñe chu'u? — chiniasomu Jesús repau neenare.

Fariseopāiuna'me pāi chū'unare kuri kookaikū pa'iche'te kuamu

⁹ Reparumu pāi, "Rua re'onaa'me chukuna. Chekunata'ni cu'anaa'me", chiiju cuasanapi Jesure ja'me paniasome. Jā'aja'ñe cuasajuna repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu Jesús:

¹⁰ — Umupāi te'eka'chapana fariseopāiuna'me pāi chū'unare kuri kookaikū Dios vu'ena mua kakaasome Dioni sēeñu chini. ¹¹ Ūcuarumu fariseopāiu nukaku ija'che sēniasomu: "Áa, Ja'ku Dios, chekuna pāi cu'ache cho'ome. Pōse ñaame. Ūcuaja'che chekunare ūcuarepa cho'oma'me. Ūcuaja'che rājoromi peonare ja'me káiju pa'ime. Chu'uta'ni chekuna cho'ocheja'che cu'ache cho'oma'kua'mu. Iku kuri kookaikū ūcuaja'che kuri cajejaiche sēni koo kuamairo paaku'mu. Chu'uta'ni jā'aja'ñe cho'oma'kua'mu. Re'oku'mu chu'u. Re'oku'jeku mu'uni pojoku mu'ure re'orepamu chiū pa'iku'mu chu'u. ¹² Te'esemana te'eka'chapañoã ãu ãimairo pa'iku'mu chu'u, mu'uni pojoku. Chu'u cho'oche cho'osi'ere pāipi chu'uni ro'ito aperumu mu'u isijū'u chiisinukoru kuēkue ña karama'ñe isiku'mu chu'u mu'ure. Chekurumu kurire're dierepare're kooni te'ere'reru isiku'mu chu'u. Chekurumu cienrepare'reruã kooni dierepare're isiku'mu chu'u mu'ure. Jā'aja'ñechi'a isiku'mu chu'u mu'ure", chiū sēniasomu repau fariseopāiu. Cu'ache cho'okuta'ni re'oja'che cho'ochechi'a kuaasomu repau. ¹³ Cheku kuri kookaikuta'ni repau cu'ache cho'osi'ere cuaca cunaumu Dios pa'ichejajekuna ñavajuchuku so'ore sumava'u meñe sime nukaku paniasomu. Sumava'u nukasi'kupi ã'capuna vaiu Diore ija'che sēniasomu repau: "Áa, Ja'ku Dios, cu'ache pa'iku'mu chu'u. Jā'ata'ni oijū'u chu'vau'ure", chiniasomu repau — Jā'aja'ñe kuaasomu Jesús repanare.

¹⁴ Kuacuha jo'e i'kaasomu repau.

— Asarepajū'u musanukona. Sēni pi'ni eta repana vu'ñana co'iasome repana. Kuri kookaikūji ūcuauji meñe, "Cu'ache pa'iku'mu chu'u", chiū Dioni sēkuna repau cu'ache cho'osi'e tunosōkani, "Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu ikure", chiniasomu Dios. Chekureta'ni repauji, "Re'oja'chechi'a cho'oku'mu chu'u", chikuna repau cu'ache cho'osi'e tunokaimaneasomu Dios. "Repau cu'ache cho'oche kuamanesi'e ro'iche pa'imū ikure", chiniasomu Dios. Pāi te'ena, cu'ache cho'onata'ni, "Re'onaa'me chukuna", chiime, chekunapi asa, "Re'onaa'me jā'ana", chiapu chini. Repana cu'ache cho'oche'te Dioni

kuamaruna repana cu'ache cho'оче tunokaimamu Dios. Diopi nato cu'anaame repana. Jā'ata'ni chekuna pāi, “Cu'ache cho'okumu chu'u”, chini cuasa Dioni kuajuna repana cu'ache cho'оче tunokaimu Dios, repanani oiu. Diopi nato re'onaa'me repana, cu'ache cho'оче tunosōcojñosinajeju — chiniasomu Jesús repanare.

Chīiva'nare Jesús re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kuamu

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Ūcuarumu pāi Jesús pa'ichejana repana chīiva'nare raasome, Repauji chēseku Dioni re'oja'chere sēekaau chini. Jā'aja'ne rajuna na repau neena ūseasome repanare. ¹⁶ Ūsejuna Jesús repau neenare soni i'kaasomu.

—Chīiva'nare raiūsemanejū'u musanukona chu'uni raaru. Iva'na chīiva'naja'ne pa'iju chu'ure masi cuasanapi Dios chu'o asa chēajanaa'me. ¹⁷ Jā'ata'ni iva'na chīiva'na chu'ure masi cuasacheja'che masi cuasamana Dios chu'o asa chēamanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús repau neenare.

Pāiu kuriu Jesure Dios pa'icheja saiche sēniasasi'ere kuamu

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Ūcuarumu judfopāi chū'uku kuriu Jesuni chu'o sēniasomu.

—Masiu, re'okumu mu'u. ¿Je'se cho'oni'te Dios pa'icheja saija'che chu'u? —chiniasomu repau repau'te.

¹⁹ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—¿Je'se cuasa, “Re'okumu mu'u”, chiiku mu'u chu'ure? Diochi'aa'mu Re'oku. Cheku pāiu re'oku peomu. ²⁰ Aperumu Dios chu'u jo'kasi'e masicosomu mu'u. Ija'che kuamu repa:

Musanukona umupāi romi paana chekunare romi ja'me kāimanejū'u.

Ūcuaja'che romi umu pa'ina chekunare umupāi ja'me kāimanejū'u.

Ūcuachi'a pāi vanisōmanejū'u.

Chekuna nee nāamanejū'u.

Chekuna pa'iche'te kuani joremanejū'u.

Ūcuaja'che mujakupāi na kukujū'u.

Jā'aja'ne chū'usi'kuamu Dios —chiniasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²¹ Chikuna i'kaasomu repau.

—Chīirumupi irumujatuka Dios chu'u jo'kasi'e peore jā'a jachama'ne cho'oku pa'iku'mu chu'u —chiniasomu repau.

²² Jā'aja'ne i'kauna Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Ūcuarepa cho'oku'teta'ni karamu mu'ure. Mu'u paache cu'amajñaruäre peore ĩsisō, kuri koo chuova'na pa'iva'nani rupū ĩsijū'u. ĩsisōjani rani chu'una'me ku'iu chu'u chū'uñe'te cho'oku pa'ijū'u. Jā'aja'ne cho'oni'te Dios pa'ichejana sani re'oja'che pa'ija'mu mu'u —chiniasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²³ Jesupi jā'aja'ne i'kauna asa, ĩsicuheku sumava'u paniasomu repau, rua kuriujeku. ²⁴ Sumava'u pa'ina na Jesús ija'che i'kaasomu repau'te:

—Pāi kurinare Dios pa'icheja saineenareta'ni saicu'ajamu, repanapi kurire na'a rua cuasaju Dioni cuasama'to. ²⁵ Camellova'ure miuñakarū cojeru kaka etajau'acheja'che kuriu'te Dios pa'icheja saicu'ajamu, repauji kurire na'a rua cuasaku pa'ito —chiniasomu Jesús repau'te kuriu'te.

²⁶ Jesús i'kache asasina ija'che sēniasome repau'te:

—Jā'a pa'ito, ¿je'se cho'onani Dios pa'icheja saire'oja'u? —chinasome.

²⁷ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Maichi'a te'ena cuasajuna Dios pa'icheja saicu'amū maire pāi. Diopi cho'okaitota'ni Repau pa'icheja saiche vesama'mū —chinasomu repau.

²⁸ Chikuna Pedro i'kaasomu.

—Chukuna mu'una'me pañu chini chukuna paasimajñaruã peore jo'kasõ rani mu'una'me ku'ime —chinasomu.

²⁹⁻³⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Pāiu ũcuauaku Dios chũ'ũñe'te cho'oku pasa chiiku chekurumu repau v'e're jo'kasõmu. Chekurumu repau rñjoni jo'kasõmu. Chekurumu repau majaa'chupāire jo'kasõmu. Chekurumu repau cho'jechĩire jo'kasõmu. Chekurumu repau puka'kupāire jo'kasõmu. Chekurumu repau chĩire jo'kasõni repau aperumu paasinuko na'a rua jñaaja'mu repau, icheja cheja pa'irumu. Ũcuaja'che jñinisõsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ija'mu repau. Ũcuarepaa'me jā'a —chinasomu Jesús repanare.

Jesús repau chuenisojachere jo'e kuamu

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Ũcuarumu Jesús repau neenare docerepanare soni ija'che kuaasomu:

—Jerusalén v'e'jooona maijanaa'me mai chura. Aperumu Dios chũ'o kuana tocha jo'kasi'e chũ'u Dios Raosi'ku cho'ocojñojañere kuame. Repana kuaju tocha jo'kasi'e Jerusalenna ti'jñeja'mu chũ'ure. ³² Judíopāipi judío peonani jo'kajanaa'me chũ'ure, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Rua cu'ache cutuju pāisoju coo tutujanaa'me repana chũ'ure. ³³ Ũcuachi'a sui'sue pi'ni vanisõjanaa'me repana chũ'ure. Jā'ata'ni choteumucujñana vajurajja'mu chũ'u —chinasomu Jesús repau neenare.

³⁴ Repau kuache asanata'ni jmamakarujẽ'e asa chēamaneasome repana. Diopi repanani asa chēañe'te ũsekuna asavesuasome repana.

Na'ava'ure Jesús vasosi'ere kuamu

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Repau Jesús Jericó v'e'jooopo ti'acuhato na'ava'u ma'a ru'tuva'te ñu'iu kurire sēu paniasomu. ³⁶ ũ'u'una pāipi jainuko ũcuachejapi caraijuna asa,

—¿Je'se cho'оче ina? —chinasomu repau. ³⁷ Chikuna,

—Jesús, Nazaret v'e'jooopo raisi'kupi caraimu —chinasome pāi repau'te ja'me saina. ³⁸ Chitena asa ũjachu'opi ija'che cuiku i'kaasomu repau:

—Jesús, David aperumu pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chũ'va'ure —chinasomu.

³⁹ I'kauna asa charo saina,

—Re'omu. Jo'e i'kamanejũ'u —chinasome repau'te. Jo'e i'kamanejũ'u chiinareta'ni na'a rua cuiku i'kaasomu repau.

—Jesús, David aperumu pa'isi'ku Jojosi'ku, oijũ'u chũ'va'ure —chinasomu repau.

⁴⁰ Jā'aja'ñe i'kaku cuikuna asa canuka,

—Chũ'uni rajũ'u repau'te —chinasomu Jesús repanare. Chikuna repauni kueñe rarena Jesús ija'che sēniasomu repau'te:

⁴¹—¿Ëquere cho'okaau chini sēeku mu'u chu'ure? —chiniasomu Jesús repau'te.

Chikuna,

—Pāi Ũcuanukore Paaku, chu'u ñakocaã ñoa'ku chiimu chu'u —chiniasomu repau.

⁴²Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Mu'u ñakocaã ñoa'ku mu'ure. “Jesús chu'ure vasoja'mu”, chini cuasasi'kujeku vajucuhamu mu'u chura —chiniasomu Jesús repau'te.

⁴³Jesupi jā'aja'ñe i'kakuna repau ñakocaã teana care'osoasomu. Care'ouna Jesuna'me saiü Dioni pojokü, “Rua re'okü'mu mu'u”, chiniasomu repau. Chekuna ũcuaja'che repau'te cho'osi'ere ña, “Dios peore masiku'mu”, chiniasome.

Zaqueona'me Jesús cho'osi'ere kuamu

19 ¹⁻² Ũcuarumu Jesús Jericó vü'ejoopo tī'a muato ũcuajoopo'te pāiü kuriu paniasomu. Repau mamia'me Zaqueo. Pāi chū'unare kuri kookainare chū'uku paniasomu repau. ³Repau Zaqueo Jesure ñara chiikuta'ni chejaru nukakujeku pāipi jairepanukojejuna ñamaneasomu. ⁴Ñamanes'ikujeku Jesuni ñara chini charona vü'vü sükiñü sicómoroñuna muni tuhiü cha'aasomu repau, “Jesús ichejapi caraija'mu”, chini. ⁵Tuhiü cha'akuna repau Jesús ũcuachejana sani tī'a caraipi'rakuji muñe ña sükiñü tuhiku'te Zaqueo'te ija'che i'kaasomu:

—Zaqueo, pesa cajejü'u. Chura iumucuse mu'u vü'ena canukache paamu chu'u —chiniasomu repau repau'te.

⁶Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa pojokü na'mi caje repau vü'ena muvaasomu repau. ⁷Muvakuna ña pāi ũcuanuko pe'ruju cu'ache i'kaasome Jesure. “Pāiü cu'aku vü'ena canukara chini muamu jā'ü Jesús”, chiniasome repana ũcuanuko.

⁸Ũcuarumu repau Zaqueo repau vü'ere pa'iu vüni nukaku i'kaasomu Jesure.

—Ñaku, Pāi Ũcuanukore Paaku. Chura chu'u paache cu'amajñaruã chuova'na pa'iva'nani joopo rupü isija'mu chu'u. Ũcuaja'che chu'u jorekü chekunare na'a cajejaiche sēni koosinuko kuri ũcuaka'chapañoã jo'e ũcuajanuko jovo co'choja'mu chu'u repanare —chiniasomu repau.

⁹Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Mai aipāiü Abraham jojosi'kuamu mu'u. Iumucuse ivü'e pa'inare musanukonani oiü chēamu Dios, jünisösirumu vati toana saimaneajü chini.

¹⁰Chu'u, Dios Raosi'ku, pāipi jünisö vati toana saimaneajü chini chejana cajesi'kuamu. Repanare chēa paaku repana cu'ache cho'ocojñora'asi'e üsekani paaja'mu chu'u —chiniasomu Jesús repau'te Zaqueo'te.

Kurire're koosina pa'iche'te kuamu

(Mt 25.14-30)

¹¹Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa, repauji Jerusalén vü'ejoopona tī'api'kakuna ija'che cuasaasome repana pāi: “Iku Jerusalén vü'ejoopona tī'a teana pāi ũcuanukore chū'uja'mu”, chini cuasajuna repanani chu'vaku ija'chere cuasaku kuaasomu repau, jā'aja'ñe cuasamaneajü chini:

12 — Pāi u pa'ipāi u paniasomu. Repauni pāi chū'uku'te jo'kañu chini chekucheja cana soniasome repau'te. Sotena chekuchejana so'ona saniasomu repau, repanapi repauni pāi chū'uku'te jo'karena repau pa'icheja canani co'i chū'ura chini. 13 Sai'p'iraku repau'te cho'che cho'okainare dierepanare soniasomu repau. Soni rao pachokurire're te'ere'rechi'a isi pi'ni ija'che i'kaasomu repau repanare: “Chura chu'u ĩsire're kurire'repi pōsere koo ĩsiju na'a rua kurire kooju pa'ijū'u. Chu'u rairumujatu'ka jā'aja'ne cho'oju pa'ijū'u musanukona”, chiniasomu repau. 14 Chini jo'ka sanisōna repau pa'icheja cana pāi, repauni cuheju, te'enare pāi jnaa saosome, repau saisijoo'pona tuha chū'ūne jo'kajanani, “Iku chū'ūne cuheme chukuna”, chiapu chini.

15 'Cuhcheta'ni ūcua pāi chū'uku'te jo'kaasome repana repau'te. Pāi chū'uku'te jo'karena repau pa'ichejana co'i, repau'te cho'che cho'okainare repau kuri ĩsinani soapu chini chū'uasomu repau, repana koosinukore kurire masira chini. 16 Sotena charo te'eu rani ija'che kuaasomu: “Chu'ure paaku, mu'u chu'ure ĩsire'reva kurire'revaji pōsere koo ĩsiku dierepare're koosi'kua'mu chu'u”, chiniasomu. 17 Chikuna i'kaasomu repau. “Mu'u rua masi cho'osi'kua'mu. Kuri ka'charu koosi'kuta'ni na'a rua jnaasi'kua'mu mu'u. Masi cho'osi'kujekuna vū'ñajoo'pō dierepajoo'pō pa'inani pāire chū'ua'ku chini jo'kamū chu'u mu'ure”, chiniasomu repau. 18 Kua'cuhauna cheku ūcujache kurire'reva koosi'ku rani kuaasomu. “Chu'ure paaku, kurire'reva mu'u chu'ure ĩsire'revaji pōsere koo ĩsiku cincorepare're koosi'kua'mu chu'u”, chiniasomu. 19 Jā'aja'ne kuauna repau'te paaku ija'che i'kaasomu: “Re'orepamu. Vū'ñajoo'pō cincorepajoo'pō pa'inani pāire chū'ua'ku chini jo'kamū chu'u mu'ure”, chiniasomu repau.

20 'Kua'cuhauna cheku kurire'reva koosi'ku rani kuaasomu. “Chu'ure paaku, mu'u chu'ure ĩsire'reva kurire'reva ūcuare'reva co'chamu chu'u mu'ure. Mu'upi ĩsiuna koo kāase'rechoji rea care'va paaku pa'isi'kua'mu chu'u repare'reva. 21 Mu'ure cho'che cho'okainare oima'kua'mu mu'u. Chekuna cho'che cho'o koosi'e kuri tuasōku'mu mu'u. Ūcujache āu chekuna tāsi'e tuasōku'mu mu'u. Jā'ajekuna jā'are vajuchuku mu'u chu'ure ĩsire'reva kurire'reva ru'pu paasi'kua'mu chu'u”, chiniasomu repau. 22-23 Repau kurire'reva care'va paasi'ere kuauna asa repau'te paaku ija'che i'kaasomu repau'te: “Rua cu'aku'mu mu'u. Mu'upi jā'aja'ne cuasaku cho'omaneuna asa pe'ruku cu'ache cho'ojamu chu'u mu'ure. Chu'u pāi oima'ñena'me chekuna cho'che cho'o koosi'e kuri tuachena'me chu'u chekuna tāsi'e āu chu'u tuache masikuta'ni, ŷje'se pa'iuna mu'u chu'u ĩsire'reva kurire'reva kuri vū'ena sa jo'kama'ne'u. Sa jo'karu rani na'a rua koorasi'kua'mu chu'u”, chiniasomu. 24 Chini chekunare ūcuacheja nukunare i'kaasomu repau. “Repau koosire'reva kurire'reva tua, chekuni ĩsijū'u dierepare're kurire're koosi'kuni”, chiniasomu repau. 25 Chikuna i'kaasome repana. “Jā'ata'ni jā'u ūcuare kurire're dierepare're paamu”, chiniasome. 26 Chitena repanare i'kaasomu repau. “Asarepajū'u, musanukona. Ija'chea'me: Pāi u ūcuache'te koo masi paaku ūcuare paakuta'ni na'a rua kooja'mu. Jā'ata'ni jmanukoru koosi'kupi masi paama'ku repau paache rua jmanukoruta'ni peore tuasōcojñoja'mu”, chiniasomu repau. 27 Chini, “Chura chu'uni cuheju, chu'u chū'ūne cuhenare chēa ichejana ra chu'u űaku'te vanisōjū'u”, chiniasomu pāi chū'uku repanare — Jā'aja'ne kuaasomu Jesús repanare pāi.

Jerusalén vu'ejoopo Jesús sani ti'asi'ere kaamu

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Jā'aja'ne kua pi'ni Jerusalenna ti'ara chini jo'e saiū aikūtina muniasomu repau Jesús. ²⁹ Muiū Betfagé vu'ejoopona'me Betania vu'ejoopo Olivo aikūti pa'ijooopōāna kueñe ti'aasomu repau. Repajoopōā kueñe ti'a repau neenare te'eka'chapanare soniasomu repau. ³⁰ Repanare soni ija'che chū'uasomu repau:

—Jeejoopona kueñe cajoopona saijū'u musanukona. Sani ti'a burrova'ure quēo suosiva'ure, pāi chuta'a tuhimava'uni jñaa'janaa'me musanukona. Jñaa repava'ure jose ichejana rakaijū'u. ³¹ Pāiū ūcuauakujī musanukonare, “¿Ëque cho'oñu chini musanukona jā'ava'ure joseche?”, chiito, “Maire Paaku iva'ure chiimū”, chijū'u repanare —chiniasomu repau.

³² Chikūna repana sani ñato Jesús i'kasi'e ūcua paniasomu. ³³ Burrova'ure quēo suosiva'ujekuna josejuna repava'ure paana i'kaasome.

—¿Ëque cho'oñu chini musanukona jā'ava'ure joseche? —chiniasome.

³⁴ Chitena i'kaasome repana.

—Maire Paaku iva'ure chiimū —chiniasome repana repanare.

³⁵ Chini repava'ure burrova'ure Jesús pa'ichejana sa repau sōkuñuna kāñapi tujñacuha Jesure tuoasome repana. ³⁶ Tuorena tuhiū saiūna repau saima'ana kāña jaasome pāi, repauni pojoju. ³⁷ Jarena ūcuama'api saiū Olivo aikūtīpi Jerusalén cajechejana kueñe ti'aasomu repau. Ti'akuna Diochi'a te'eu cho'omasiche'te repaūji cho'okuna ñasi'ere cuasaju repau'te chiina ūcuauko Dioni pojoju, “Rua re'oku'mu mu'u”, chijū cuiju ūjachu'opi i'kaasome. ³⁸ Ūcuachi'a ija'che i'kaasome:

—i'Diopi ikure päire chū'ua'ku chini Repau Raosi'kure re'oja'che cho'okaaui; Cūnaumu pa'ina pojoju paapu! i'Pāi ūcuauko, “Cūnaumu Pa'iku Dios peore masiku'mu”, chiapu! —chiniasome repana Jesure chiina ūcuauko.

³⁹ Jā'aja'ne i'kajuna ūcuauana'me pa'ina fariseopāi asa pe'ruju ija'che i'kaasome repau'te Jesure:

—Masū, mu'ure chiinare jā'aja'ne i'kache ūsejū'u —chiniasome.

⁴⁰ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Ësema'mu chu'u. Inapi jā'aja'ne cuiju i'kama'to catapi ūcuare i'kaku cuira'amū —chiniasomu Jesús repanare fariseopāi.

⁴¹ Chini na'a kueñe ti'a Jerusalén vu'ejoopo'te ña oniasomu repau. ⁴² Oiu ija'che i'kaasomu:

—Dios musanukonare Jerusalén pa'inare pa'iche rua re'oja'chere jo'kara chiimū, Repauni cuasaju pojoju paapu chini. Jā'ata'ni cuheme musanukona. Cuheju re'oja'che pa'iche vesume musanukona, Diopi ūsekuna.

⁴³⁻⁴⁴ Musanukonare cu'ache ti'jñerumu ti'acuhaja'mu. Musanukonare cuhena ijooopona rani si'acajoopo ru'tuna pachu cha'opi rūhiso'koro ñekua timu ūcuachejñapi pachu muni kakajanaa'me. Musanukonapi vaju'chujū eta vu'vusōñu chiito ūseju ijooopo ñañosōjanaa'me repana. Ñañosōsirumu vu'ña je'nasi'puā catapuā te'epuj'e chekupuna'me su'imaneja'mu. Musanukonare ainana'me chiiva'nare vanisōjanaa'me repana. Chu'uni Dios Raosi'kuni cuhejuna cu'ache ti'jñeja'mu musanukonare. Chu'ure cuheche ro'ia'me jā'a —chiniasomu Jesús repanare.

Dios vù'ena kaka pòse ìsinare Jesús eto saosi'ere kuamu

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Ûcuarumu Jesús Dios vù'ena kaka repavù'e pòse ìsinare eto saosomu.

⁴⁶ Repanani eto saoku ija'che i'kaasomu repau:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'u vù'e pài chu'ure pojoju sèevù'ea'me, chiimu. Jà'ata'ni musanukona pòse ñaana cho'ochēja'che kaka cu'ache cho'ome ivù'e —chiu eto saosomu Jesús repanare.

⁴⁷ Reparumu Jesús Dios vù'e si'aumucujña kaka che'choasomu. Jà'ata'ni phairipài chũ'unana'me judiöpài che'chonana'me pài chũ'una, “¿Je'sepi vanisore'oku ikure?”, chiniasome repau'te. ⁴⁸ Jà'ata'ni pàipi ùcuauko repau che'choche'te asaneejuna cho'ocuaasomu repanare.

Jesús rua masi i'kasi'ere kuamu

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 ¹ Reparumu Jesús Dios vù'ere pa'iu Dios chu'o re'oja'chere chu'vakù paniasomu repanare pài. Chu'vakuna judío phairipài chũ'unana'me judiöpài che'chonana'me judío aina raniasome. ² Rani repau'te chu'o sènasome repana.

—¿Je'se cuasa pài chũ'una cho'ochēja'che rani cho'oku mu'u? ¿Neepi chũ'urena cho'oku mu'u? —chiniasome repana.

³ Sèejuna repanare i'kaasomu repau.

—Chu'u ùcuaja'che musanukonani chu'o sènasara. Sèeuna kuajũ'u chu'ure.

⁴ ¿Neepi Juanre Pài Okoro'vekù'te chëa raore? ¿Diopi raou? Jà'apàani, ¿pàipi chëa raore repau'te? —chiniasomu Jesús repanare.

⁵ Sèkuna sãinëchi'a ija'che cutuasome repana:

—¿Je'se mai ikure i'kajanaa'ne? Maipi, “Juanre Diopi chëa raosi'kua'mu”, chiito iku maire, “¿Musanukona je'se pa'una já'aja'ne cuasanata'ni Juan chu'vasi'e cuasamanere?”, chiija'mu. ⁶ Ûcuaja'che, “Pàipi chëa raosinaa'me”, chiicu'amù maire. Ina pài jainuko, “Juan Dios chu'o kuakaiku pa'isi'kua'mu”, chiiju cuasame. Já'ajekuna maipi já'aja'ne i'kato ina pài asa pe'ruju ùcuauko catapi su'a vëasojanaa'me maire —chiniasome repana.

⁷ Sãinëchi'a já'aja'ne cutu pi'ni Jesure ija'che i'kaasome repana:

—Juanre okoro'vea'ku chini raosi'kure vesume chukuna —chiniasome repana.

⁸ Chitena Jesús i'kaasomu.

—Chu'u ùcuaja'che musanukonapi já'aja'ne i'karena chu'ure chũ'u raosi'ku mami kuamaneja'mu —chiniasomu.

Cho'oché cho'okaina cu'ache cho'osi'ere cuasaku kuamu Jesús

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Ûcuarumu Jesús pàire jo'e chu'vakù ija'chere cuasaku kuaasomu:

—Pài pìsi uche chio tà pi'ni repachio kuirakaijanare jnaa jo'ka, “Ichio uche tuarumu ti'auna tuajũ'u. Reparumu chu'ure cho'oché cho'okaiku'te ichejana raoja'mu chu'u, chu'uni uchere miirakaau chini”, chiniasomu repau. Chini jo'ka tiichejana sanisōasomu repau rua jeerumu pasa chini.

¹⁰ Ʋche tuarumu ti'auna repau'te cho'ochē cho'okaiku'te uche chio kuirakaina pa'ichejana saomasu repau, ucherē miiyani rakaau chini. Jā'ata'ni repana uche kuirana sani ti'auna ña repau'te chēa vani uchejē'e peou'te co'choasome repau'te, uche paaku pa'ichejana. ¹¹ Co'chorena uche paaku repau'te cho'ochē cho'okaiku'te chekuni jo'e ūcuachejana saonna sani ti'auna uche kuirakaina repau'te ūcuaja'che vaniasome. Vani repau'te rua cu'ache cutu pi'ni uchejē'e peou'te co'choasome repana. ¹² Co'chorena jo'e chekuni saonna ūcuaja'che asi vani kuko co'chosōasome repana.

¹³ Jā'aja'ñe cho'orena uche paaku cuasaku te'euji ija'che i'kaasomu: “¿Je'se cho'oja'che chu'u? Chu'u chiini chu'u rua oiu paava'uni repana pa'ichejana saora. Jā'ureta'ni ña kukujacosome repana”, chiinu cuasaasomu repau. ¹⁴ Jā'aja'ñe cuasa repau mamakuni saonna uche chiona sani ti'auna ña repachio kuirana ija'che i'kaasome: “Jā'u uche paaku mamaku'mu. Puka'ku jūnisōsirumu puka'ku paasi'e paajaua'mu jā'u. Vanisōñu jā'uni. Maipi jā'uni vanisōni puka'ku jūnisōsirumu repau paasi'e maipi paajanaa'me”, chiniasome repana sāiñechi'a. ¹⁵ Chini repau'te chēa chio ru'tuvana juha sa vanisōasome repana —chiniasomu Jesús repanare pāi.

Jā'aja'ñe kua pi'ni repau kuasi'e asasinare ija'che sēniasomu repau:

—Repau mamaku'te vanisōsi'ere asa uche chio paakujī sani, ¿je'se cho'oja'u repanare uche kuirakainare? ¹⁶ Ija'che cho'oja'mu repau uche paaku: Ʋche chiona sani repau mamaku'te vanisōsinare sāiñe vanisōja'mu repau. Repanare vanisō uche chio kuirakaijanare chekunani jñaa jo'kaja'mu repau, uche chiore kuiraa'ju chini —chiniasomu Jesús repanare pāi.

Jā'aja'ñe i'kauna asa,

—¡Dios chukuna'te jā'aja'ñe cho'omanea'ku! —chiniasome repana.

¹⁷ Chitena Jesús repanani ñaku i'kaasomu.

—Aperumu tocha jo'kasi'ere, Dios chu'ore asa chēajū'u musanukona, ija'che chiiche'te:

Pāi vu'e cho'ona vu'ña tuu re'ojatuure ku'eju paniasome.

Ku'eju te'etuupu jñaaani cuheasome repana.

Cuheju jo'kaasome repatuupu.

Chekunata'ni na'a rua masinajeju rani repatuupu mini kuā sa

repana vu'e chakavuna nukoasome,

repana vu'epi na'a rua jujaa'ku chini,

chiimu repa. ¹⁸ Pāiu vu'e tuupuna tāni rua asi tāimu. Ūcuachi'a vu'e tuupuji pāiuni tāito jūnisōmu. Ūcuaja'che pāi chu'ure cuhenare rua cu'ache ti'jñeja'mu. Jūnisōsirumu vati toana sani uujanaa'me repana —chiniasomu Jesús repanare pāi.

¹⁹ Jesupi jā'aja'ñe i'kauna judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona ija'che cuasaasome: “Iku Jesús jā'aja'ñe i'kacheji maini cu'ache i'kamū. Churana teana chēañu ikure”, chiniasome repana. Chiisinata'ni pāire vajuchuju repau'te chēamaneasome repana.

Pāi chū'unare kuri ro'iche'te i'kamū Jesús

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Repauni chēañu chini repanare ja'me palinare ūcuauanare soni i'kaasome repana.

— Jesús pa'ichejana sani repau cho'ochete ñaju repau chu'o asaneena cho'ochēja'che cho'ojü chu'o sēniasajū'u repau'te. Chekũrumu repauji tĩĩne i'kato chēa sa, pāi chũ'ũku v'ena jo'kare'omu repau'te churata'ni — chiniasome repana. ²¹ Chini saorena Jesús pa'ichejana sani t'ia repau chu'o asaneena i'kacheja'che i'kaasome repana repau'te.

— Masiu, rūhiĩne che'chokũmũ mu'u. Jā'a masime chũkũna. Mu'u che'choche'te chekũnapi asa cu'ache i'katojē'e kuku cuasoma'ñe ũcu che'choku pa'ikũmũ mu'u, Dios chũ'u jo'kasi'e ũcuarepa. ²² Jā'ajekũna mu'uni chu'o sēniasañu chiime chũkũna. Romapāi chũ'ũkũji Césapi chũkũna pa'iche ro'ire sēeto, ħro'ijanaa'ñe chũkũna repau'te? ħRo'imanejanaa'ñe? — chiniasome repau'te.

²³ Jā'ata'ni Jesús repana cu'ache cho'oñu chiiche'te masiku ija'che i'kaasomu repanare:

²⁴ — Kurire'reva'te mini ñojũ'u chũ'ũre. Kurire'reva pa'iku kuechusi'ku, ħkeeja'ũ'u? Ũcuachi'a, ħnee mamipi pa'iku ire'reva? — chiniasomu repau.

Chikũna i'kaasome repana.

— Maire chũ'ũku César chiana'me repau mami pa'imũ jā'are'reva — chiniasome repana.

²⁵ Chitena repanare i'kaasomu repau.

— Jā'a pa'ito pa'iche ro'ire repauji kuri ro'iche chũ'ũto ro'ijũ'u repau'te. Dios chũ'u jo'kasi'e ũcuachi'a cho'ojũ pa'ijũ'u — chiniasomu Jesús repanare.

²⁶ Repauji rua masiku sãĩne i'kaũna asa kuku jo'e i'kamaneasome repana, fariseopāi raocojñosina.

Jũ'isina vajũraiche'te Jesure sēniasasi'ere kuamu

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Ũcuarũmu saduceopāi te'ena Jesuni ñañu chini saniasome. “Pāi jũ'isina jo'e vajũraimanejanaa'me”, chiijũ cuasanajejũ Jesure ija'che sēniasome repana:

²⁸ — Masiu, Diopi chũ'ũna Moisés aperũmu maire tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

Pãiu romio'te vejasi'kupi, chuta'a chĩi peokũji jo'ka jũnisõru repau cho'jeuji veja paaa'ku majaa'chũ paasi'kore.

Repaoni veja chiire paaku ija'che cuasaku paaũ:

“Chũ'u a'chũ jũnisõsiva'u chĩijanaa'me ina chũ'u chĩi”, chiaũ, chiimũ repau tocha jo'kasi'e. ²⁹ Jā'ajekũna chu'o kuañu chiime chũkũna mu'ũre. Pãiu charo caku cho'jechĩi mũpãichi'a seirepanare paaasomu. Repau chareparo caku romio'te veja paaku chuta'a chĩi peokũji jo'ka jũnisoasomu. ³⁰ Jũnisoũna cho'jeũ repau majaa'chũ rũjo pa'isi'koni veja paaku ũcuaja'che chuta'a chĩi peokũji jo'ka jũnisoasomu. ³¹ Jũnisoũna na'a cho'je caku ũcuate'eo'te veja ũcuaja'che chĩi peokũji jũnisoasomu. Jā'aja'ñechi'a sieterepana ũcuauũko ũcuate'eo'te vejaju chĩi peonachi'a jo'ka jũnisoasome repana. ³² Repana jũnisoũũna romio ũcuaja'che jũnisoasomo. ³³ Jā'ajekũna pāi jũnisoũna ũcuauũko jo'e vajũraisirũmu, ħkaupi repao'te jo'e paaja'u vajũrũmu sieterepana repao'te paasina? ħJe'se chiiku mu'u? — chiniasome repana.

³⁴ Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

—Icheja cheja pa'ina umupāi romi vejame. Romi ūcuachi'a umu vejame. ³⁵ Pāi Diore cuasana, umupāina'me romi jūnisō vajurani Dios pa'icheja saisirumu jo'e vejamanejanaa'me. ³⁶ Ūcuaja'che jo'e jūnisōmanejanaa'me repana, ūcuare vajuraisinajeju. Angeles, Diore ja'me pa'ina pa'icheja'che jūnisōma'ne pa'ijanaa'me repana. Ūcuaja'che Dios chīia'me repana jūni vajurani repau pa'icheja saisina. ³⁷⁻³⁸ Aperumu Moisés sūkira'nuru uutoa toa kueñe nukaku ñaku paniasomu. Ñaku nukakuna ūcuatoa sa'navuji Diopi i'kakuna asaku pāi jūnisōsina jo'e vajurajachere kuara chini ija'che tocha jo'kaasomu repau Moisés:

Musanukona aipāi icheja pa'irumu chu'ure cuasasinare paaku'mu chu'u, Abrahamre, Isaare, Jacobre, chiisi'kua'mu Dios. Pāi jūnisōsinarejē'e vajunareja'che ñakujeku paamu Dios repanare, rekoñoāpi vajukuna —chiniasomu Jesús repanare saduceopāi.

³⁹ Jā'aja'ne i'kauna judiōpāi che'chona i'kaasome repau'te.

—Masiu, rua masi i'kamū mū'u —chiniasome repana Jesure.

⁴⁰ Jesupi masi i'kauna repau'te jo'e chu'o sēniasavajuchuasome repana saduceopāina'me judiōpāi che'chona.

¿Nee chīia'u pāire chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Ūcuarumu Jesús repanare pāi repau pa'iche'te kuaasomu.

—“Aperumu pa'isi'ku David Jojosi'kua'mu Cristo”, chiime musanukona pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kure. ¿Je'se pa'iuna musanukona jā'aja'ne i'kache? ⁴² Repau David Salmophurona ija'che tocha jo'kaasomu:

Dios chu'ure Paaku'te ija'che i'kaasomu:

“Chu'ure kueñe ūjajūtu cakā'kona puujū'u.

⁴³ Chu'upi cho'okuna mū'ure kuhena ūcuanuko mū'u chū'uñe cho'ojanaa'me”, chiniasomu Dios,

chiimu repa tocha jo'kasi'e. ⁴⁴ ¿Je'se pa'iuna David, “Chu'ure Paaku'mu Cristo”, chiisi'eta'ni, “David Jojosi'kua'mu Cristo”, chiiche pāi? —chiniasomu Jesús repanare.

Judiōpāi che'chona cu'ache cho'ochete kuamu Jesús

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Repana pāi ūcuanuko asaju'te Jesús repau neenani chu'vaasomu.

⁴⁶ —Judiōpāi che'chona pa'iche ña chēamanejū'u musanukona. Kāna re'ojakāñapi ūjacueñoā ju'ijū nuka ku'ime repana, pāipi ña, “Diore rua cuasanaa'me jā'ana”, chiapu chini. Āu isichejñare ku'ijūna pāipi repanani ña kukuju chēa pojoto rua pojonaa'me repana. Ūcuaja'che judiōpāi chi'ivū'ña mua kakani masina ñu'isaivūāre ñu'ineena'a'me repana. Ūcuaja'che pāipi repanani āu āuñu chini soito mua repanare soisi'kure kueñe ñu'ineena'a'me repana. ⁴⁷ Ūcuaja'che va'jeva'na paache joreju tutesōnaa'me repana. Jā'aja'ne cho'onata'ni pāipi ña, “Re'onaa'me jā'ana”, chiapu chini Diore rua jeerumu sējeju pa'inaa'me repana. Jā'aja'ne cho'onajejūna Diopi chū'uñu rua cu'ache ti'jñeja'mu repanare —chiniasomu Jesús repau neenare.

Va'jeva'o chuova'o pa'iva'o Diore kuri isisi'ere kuamu

(Mr 12.41-44)

21 ¹ Ūcuarumu Jesús Dios vū'ere chuta'a pa'iu n̄ato p̄i kurina kurire Dioni isiju cājovuna rua mañasome. ² Va'jeva'o chuova'o pa'iva'o ūcuaja'che te'eka'chapare'reruāchi'a ka'charu pa'ire'reruāre mañasomo. ³⁻⁴ Mañaona n̄a Jesús ija'che i'kaasomu:

—Ina kurinata'ni repana koojuna cajejaisi'ere isisinaa'me. Iva'ota'ni repao āu koo āio pasa chiisire'reruāre Dioni pojoko peore isisōsi'koa'mo. Kurina isisi'e n̄a pojomu Dios. Jā'ata'ni iva'o isisi'e n̄a na'a rua pojomu Dios. Ūcuarepaa'me jā'a —chiniasomu Jesús.

Dios vū'e n̄añosojachere kuamu Jesús

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Reparumu chekuna ūcuavū'e pa'ina Dios vū'e pa'iche'te cutuasome.

—Catapuā rua re'ojapuāpi cho'osivū'ea'me ivū'e. Ūcuaja'che p̄iipi Dioni pojoku jo'kasimajñaruāpi rua re'ojamajñaruāpi pa'iu rua re'oja'imū ivū'e —chiniasome repana.

Jā'aja'ñe cutujuna asa Jesús i'kaasomu repanare.

⁶—Musanukona ivū'e Dios vū'ere n̄aju, “Re'oja'imū”, chiime. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu, catapuā te'epujē'e chekupuna'me su'ima'ñe peore n̄añosōjanaa'me p̄i ivū'e —chiniasomu Jesús repanare.

Cheja si'apirarumu cho'ojachere kuamu

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Chikuna asa repa'ute chu'o sēniasaasome repana.

—Masiu, mu'u kuasi'e, ŷjeerumu cho'ojachea'che? Reparumu tī'añe, ŷje'se masijanaa'ñe chukuna? —chiniasome repana.

⁸ Sēejuna Jesús i'kaasomu repanare.

—N̄arepaju pa'iju jorena i'kache asa chēama'ñe pa'ijū'u musanukona. ¡Cacu'ocojñoñe! P̄i jainuko te'enachi'a ku'iju joreju chu'uni roiju, “P̄i ūcuaukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu chu'u”, chijjanaa'me. Jā'aja'ñe i'kaju, “Churata'ni cheja si'apiramu”, chijjanaa'me repana. Jā'aja'ñe i'kanare jovomanejū'u musanukona. ⁹ Ūcuaja'che p̄i vaichena'me p̄i repanare chū'unnare cuheju etoche asani kukumanejū'u musanukona. Jā'aja'ñe pa'ija'mu cheja si'apirarumu. Jā'ata'ni cheja chuta'a si'amaneja'mu —chiniasomu Jesús repanare.

¹⁰ Chini Jesús jo'e i'kaasomu repanare.

—P̄i ūcuate'echeja pa'ina chekuchejña pa'inani sani vanisōjanaa'me.

¹¹ Ūcuaja'che cheja si'achejñaruā rua pi'ruja'mu. Ūcuaja'che ruarepa asuku āupi aineemauna p̄i si'achejñaruā āucuhana jūnisōjanaa'me. Ūcuaja'che si'achejñaruā ravu pa'una p̄i jainuko jū'ijanaa'me. Ūcuaja'che p̄i cunaumure n̄ani repana n̄amanesi'ere n̄aju n̄avajuchuache ñokuna kukusōjanaa'me.

¹² Jā'aja'ñe chuta'a cho'omarumu musanukonapi chu'uni cuasajuna cuheju chēa rua cu'ache cho'ojanaa'me p̄i musanukonare. Chēa judiōp̄i chi'ivū'ñana sa cu'ache i'ka pi'ni p̄i chēavū'ñana cuaojanaa'me repana musanukonare. Chekuruumu musanukonare chēa sa p̄i chū'una vū'ñana jo'kajanaa'me,

repavũña pa'napı cu'ache cho'oa'ju chini. ¹³ Pãipi jã'aja'ne cho'ojuna chu'u pa'iche'te kua asojanaa'me musanukona reparare. ¹⁴ Pãipi maini jã'aja'ne cho'oto, “¿Je'se sãĩne i'kajanaa'ne mai cu'ache cho'omaneal'ju chini?”, chiiju cuasamanejũ'u musanukona. ¹⁵ Chu'upi cho'okaiuna musanukonare pe'runare sãĩne i'kani rua masi i'kajanaa'me musanukona. Masi i'karena, “Joreme ina”, chiimanejanaa'me repaña musanukonare pe'runa. Jo'e i'kamanejanaa'me repaña. ¹⁶ Chekurumu mija'kupãipi musanukonare cuheju chẽa sa pãi chũ'una vũñana jo'kajanaa'me, repañapi cu'ache cho'oa'ju chini. Chekurumu mu'a'chupãipi chekurumu mu'che'uchĩipi chekurumu musanukona majapãipi chekurumu musanukonare re'osinapi cuheju chẽa sa jo'kajanaa'me musanukonare. Ūcuachi'a pãi musanukonare ūcuauanare vanisõjanaa'me. ¹⁷ Pãi jainuko musanukonare chu'uni cuasajuna cuhejanaa'me. ¹⁸ Jã'ata'ni Diopi ñekũna musanukona rekoñoãta'ni cu'ache cho'omanejanaa'me repaña. ¹⁹ Musanukonapı chu'ure cuasache ūhasõmanapi jünisõni Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

²⁰ Ūcuachi'a cheja si'apı'rarumu ija'che cho'ojanaa'me pãi: Pãire vañu chini Jerusalén vũ'ejoopona rani rũhiso'koro nukajanaa'me sõtaopãi. Sõtaopãipi jã'aja'ne cho'ojuna ñani, “Ijoopo vũ'ejoopo ñañasõcuhajamu”, chini masijanaa'me musanukona. ²¹ Reparumu tı'ato Judea cheja pa'ina aikũjñana vũ'vu katisõa'ju. Ūcuaja'che Jerusalén vũ'ejoopo pa'ina eta sanisõa'ju. Ūcuaja'che chiño saisina Jerusalén vũ'ejoopo maimanea'ju. ²² Reparumu repaña cu'ache cho'osi'e ro'i Jerusalén vũ'ejoopo pa'inare rua cu'ache ti'jñeja'mu Diopi chũ'ũna. Ape'umu Dios chu'o tochana kuaju tocha jo'kasi'epi ti'jñeja'mu reparare Jerusalén pa'inare. ²³ Reparumu romiva'nare chiĩ su'iva'nana'me oje chũsava'nare rua vesache cu'ache pa'ija'mu. Reparumu Jerusalén pa'inare ūcuauanare rua cu'ache ti'jñeja'mu, Diopi pe'rukũ chũ'ũna. ²⁴ Reparumu sõtaopãi tiichejña raisinapi Jerusalén pa'inare ūcuauanare va'jñapi vanisõjanaa'me. Chekunare chẽa tiichejñana sasõjanaa'me repaña. Ūcuaja'che judıo peonapi Jerusalén vũ'ejoopo ñañosõ tua pa'ijanaa'me, Dios reparare repacheja pa'iũserumujatu'ka —chiniasomu Jesús reparare.

Pãire ja'me paau chini Dios Raosi'ku jo'e rajachere kuamu

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Chini Jesús jo'e i'kaasomu reparare.

—Ūcuaja'che reparumu Diopi chũ'ũna ūsuuna'me pãimiauna'me ma'jñoko, vajuchuache ñojuna ña kukusõjanaa'me pãi. Ūcuaja'che chiaraãpi rua asoche fa'akũna ña rua kukusõjanaa'me pãi si'achejña pa'ina. ²⁶ Reparumu cho'ochete ña, “¿Je'se maire ti'jñeja'u?”, chini ruarepa kukucajejanisõ ai jünisõjanaa'me pãi, cunaumu pa'imajñaruãjatũ'ka peore ñũ'kuekũna ñani. ²⁷ Reparumu chu'u Dios Raosi'ku peore Masiuji rua re'oja'che ñou ko'sija'iu cunaumupi pãi ūcuauano ñaju'te pikona'me cajeja'mu. ²⁸ Chu'u chura kuasi'e apecho'ochete ñani rua pojojũ'u musanukona. “Dios maire Repau neenajejuna Repau pa'ichejana sara chini raipı'ramu”, chini cuasaju cha'ajũ'u —chiniasomu Jesús reparare.

²⁹ Ūcuarumu Jesús pãire chu'vaku ija'che i'kaasomu:

—Chura sũkiñũ higoñũ pa'ichena'me sũkiñũã si'ara'ñũruã pa'iche'te cuasa ñajũ'u. ³⁰ Sũkiñũã ja'o ma'mañe ñani, “Ūsurumu tı'apı'ramu ie”, chiime

musanukona. ³¹ Ūcuaja'che chu'u chura kuasi'epi tī'akuna ñani, “Jesús Dios Raosi'ku pāi ūcuaukore chū'ura chini chejana jo'e cajepi'ramu”, chiijanaa'me musanukona.

³² Musanukona jojosina chuta'a jū'imarumuna chu'u kuasi'e peore ti'jñeja'mu. Ūcuarepaa'me jā'a. ³³ Cunaumuna'me cheja si'asōja'mu. Chu'u chū'u jo'kasi'eta'ni si'ama'ñe ūcu pa'ija'mu.

³⁴⁻³⁵ Narepaju pa'iju cu'achejē'e cho'omairo pa'ijū'u musanukona. Cu'achejē'e cho'oma'ñe, conojē'e jū'ima'ñe, musanukona pa'ichejē'e ruarepa cuasama'ñe pa'ijū'u. Jā'are cho'ojū musanukonapi chu'u rajjachejē'e cuasama'ñe vesu pani chu'upi tāupa tāiñeja'ñe teana na'mi rakuna ña kukusōjanaa'me musanukona. Jā'ajekuna chu'uni cha'aju re'oja'che pa'ijū'u musanukona. Chu'upi cuasoma'ñe rakuna pāi cu'ache pa'ina ūcuauko ña kukusōjanaa'me. ³⁶ Narepaju pa'iju chu'uni cha'aju Dioni ija'che sēeju pa'ijū'u: “Ja'ku, chukuna'te cho'okaijū'u. Mu'u neeku chū'uñe'te cho'ojū pañu chiime chukuna. Chekuna cho'ochēja'che cu'ache cho'omaneñu chiime chukuna. Mu'u neeku mu'u Raosi'kupi raito vajuchumanejanaa'me chukuna mu'upi cho'okaiuna re'oja'che pa'inajeju.” Jā'aja'ñe sēejū'u —chiniasomu Jesús reparare.

³⁷ Reparumu Jesús si'aumucujña Dios vu'e kaka che'choasomu. Si'ana'iroā Olivo aikūtina muni si'añami paniasomu repau. ³⁸ Si'aapeñataroā caje che'chokuna pāi peore Dios vu'ena muaasome, repau i'kache'te asañu chini.

Jesuni chēañu chini pāi te'ena cutusi'ere kuamu

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

22 ¹ Reparumu judiōpāi pā saumanesi'e āirumu pascua tī'api'raasomu. ² Ūcuarumu judiō phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona Jesuni vanisoche'te chū'uñu chini te'ena cutuasome. Cutunata'ni chū'umaneasome repana, “Pāipi pe'uju cavaju”, chini.

³ Ūcuarumu vati ai cu'ache chū'ura chini Judas Iscarioteni kakaasomu. Jesús neena docerepanare ja'me pa'iku paniasomu Judas. ⁴⁻⁵ Vati aipi kakauna judiō phairipāi chū'unana'me Dios vu'e pē'jekainare chū'una pa'ivu'ena mua i'kaasomu repau Judas. “Musanukonare Jesure, ¿je'se jo'kaja'che chu'u?”, chikuna ūcuaua'me cutuju Judas cho'ora chiiche'te asa pojoasome repana. Pojoju, “Mu'upi jā'aja'ñe cho'oto mu'ure kuri ro'ijanaa'me chukuna”, chiniasome repana. ⁶ Jā'aja'ñe i'karena, “Jau, jā'aja'ñe cho'ora, jā'a pa'ito”, chini Jesús pa'ichejana sani pē'je ñaku paniasomu repau, pāi jainuko peorūmuna rop'e repauni jo'kara chini.

Judiōpāire Dios cho'okaisi'ere cuasaju āu āiñe'te kuamu

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Na'a pa'isirumu judiōpāi pā saumanesi'e āirumu pascuarumu ovejachi'iva'ure vanisoche paniasomu reparare, Diopi pojoa'ku chini.

⁸ Jā'aja'ñe cho'opi'rajuna Jesús Pedrona'me Juanre soni i'kaasomu.

—Mai pascuarumu āija'ñe āu care'vajaijū'u —chiniasomu Jesús reparare.

⁹ Chikuna repau'te sēiasome repana.

—¿Jeechejana sani āu care'vajanaa'ñe chukuna? —chiniasome repana.

¹⁰ Chitena i'kaasomu repau.

—Chura vu'ejoopona sani tī'a pāiu'te churupu oko pa'ipu saku'te tijñajanaa'me musanukona. Tijña ja'me mua repau kakav'ena ja'me kakajū'u.

¹¹ Kaka v'ue paaku'te sēniasajū'u. “Masīu mu'uni sani ija'che sēniasaa'ju chini raomu chūkuna'te: ‘¿Jeeruupuna chu'u neenana'me pascuarumu kaka āu āija'ne chu'u?’, chiisi'kua'mu Jesús”, chiijū'u repau'te v'ue paaku'te.

¹² Musanukonapi sēto repau umucaruupū'te ūjaruupū'te űoja'mu, masi care'vasiruupū'te. űouna ūcuaruupuna kaka mai pascuarumu āija'ne āu care'vajū'u —chiniasomu Jesús repanare.

¹³ Chikuna v'uejooopo sani tī'ato Jesús i'kasi'e ūcuarepa paniasomu. Jā'ajekuna pascuarumu āija'ne āu care'vaasome repana Pedrona'me Juan.

¹⁴ Ūcuarumu Jesús pascuarumu tī'auna āu āsa chini mesako'are pūu űuniasomu, repau neenana'me. ¹⁵ Pūu űu'iu repanare i'kaasomu repau.

—“Chu'u chuta'a jū'imarumu chu'u neenana'me pascuarumu āu āi'ne'te āineemu chu'u”, chiisi'kujeku chura musanukonana'me āipi'ramu chu'u. ¹⁶ Iere pascuarumu āi'ne āu rua jeerumu jo'e āimaneja'mu chu'u. Na'a pa'isiramuna chu'u pāi ūcuanukore chū'urumuna jo'e āija'mu chu'u —chiniasomu repau.

¹⁷ Chini conoro'rova mini Dioni, “Re'orepamū”, chini ūku repau neenani īsiku i'kaasomu repau.

—Musanukona ūcuanu ko iro'rova ūcuate'ero'rova ūkujū'u. ¹⁸ Chu'u pāi ūcuanukore chū'urumujatu'ka uche cono jo'e ūkumaneja'mu chu'u —chiniasomu repau.

¹⁹ Chini pāpu mini Dioni, “Re'orepamū”, chini repau neenani tu'se īsiku i'kaasomu repau.

—Ipu pāpu chu'u ca'nivū'me. Chu'uni vanisōa'ju chini chu'u ca'nivū ūsema'mu chu'u, vatena musanukona cu'ache cho'ochē'te jūni ro'ikasa chini. Chu'uni cuasaju si'arumu ija'che cho'oju āu āiju pa'ijū'u musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

²⁰ Āu āni p'nisirumu conoro'rova mini jo'e i'kaasomu repau.

—Pāi ūcuanukore cu'ache cho'ochē'te jūni ro'ikasa chini chuenisōja'mu chu'u. Jā'aja'ne cho'ochē chu'u chiepi menisōuna Dios mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere cho'ojachea'me. Jā'are cuasaju chi'i ie uche cono ūkuju pa'ijū'u. ²¹ Jā'ata'ni pāipi cu'ache cho'oa'ju chini chu'ure jo'kajau ichejare maina'me űu'imu. ²² Chu'u Dios Raosi'ku jūnisōja'mu. Jā'aja'ne chū'umu Dios. Jā'ata'ni chu'uni vanisōa'ju chini jo'kasi'kure na'a rua cu'ache ti'jñeja'mu —chiniasomu repau repanare.

²³ Jā'aja'ne i'kauna asa ūcuanachi'a sāi'ne sēniasaasome repana. “¿Kaupi ikure jo'kaja'u?”, chiniasome repana.

¿Neepi chū'ūne na'a rua masiche?

²⁴ Ūcuarumu Jesús neena sāi'nechi'a ke'reju ija'che cutuasome:

—Ikupi inare na'a rua chū'umasiku'mu —chiniasome te'ena. Chekunata'ni,

—Iku pāaku'mu. Ikupi na'a rua chū'umasiku'mu —chiniasome. ²⁵ Jā'aja'ne i'kajuna asa Jesús i'kaasomu repanare.

—Icheja cheja pāi chū'una rua cuajare chū'ujuna rua chuova'na pa'ime pāi. Cuajare chū'unata'ni, “Chūkuna neenare rua re'oja'che kuiranaa'me chūkuna”, chiime repana pāi chū'una. ²⁶ Repana pa'icheja'che pa'imanejū'u musanukona. Musanukona te'eujū na'a masini vesuva'u cuasacheja'che cuasaku, “Rua vesuku'mu chu'u”, chiūu cuasaku pa'ijū'u. Ūcuaja'che musanukona te'eujū pāi chū'uku pani cho'ochē cho'okai'ku cho'ochēja'che chekunare cho'okai'u pa'ijū'u.

²⁷Pāi chū'ukujī āu āsa chini pūto cho'oche cho'okaikujī āu ramu repau'te. Ōu'ū āu āikujī na'a rua masiu'mu. Icheja cheja pāi chū'una pa'iche'me jā'a. Chū'uta'ni cho'oche cho'okaiku cho'ocheja'che cho'okaiku'mu musanukonare. ²⁸Pāi chū'ure rua cu'ache cho'ome. Jā'ata'ni musanukona chū'uni oiju ja'me pa'inaa'me. ²⁹Ja'ku chū'ure pāire chū'ua'ku chini jo'kasi'kua'mu. Chū'u ūcuaja'che musanukonare chū'u neenare pāire chū'ua'ju chini jo'kaja'mu. ³⁰Pāi chū'unare jo'kauna chū'u pāi ūcuanukore chū'urumu chū'una'me āu āiju ūkujū ū'ijanaa'me musanukona. Ūcuaja'che pāi chū'una ū'isaire ū'iju Israelpāi, docerepavāju jojosinani chū'ujanaa'me musanukona —chiniasomu Jesús repau neenare.

Pedro, “Repau'te űama'kua'mu chū'u”, chijjachere kuamu Jesús
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹Chini Jesús Simón Pedro'te i'kaasomu.

—Asarepajū'u, Simón. Vati ai musanukonare cu'ache chū'ura chiimu, musanukonapi chū'ure cuasache'te ūhasōa'ju chini. Jā'are cho'ora chini Dioni sēemu repau, Diopi ūsemanea'ku chini. ³²Jā'ata'ni mū'ure Dioni rua sēekaimu chū'u, mū'upi chū'ure cuasache'te ūhasōmanea'ku chini. “Jesure űama'kua'mu chū'u”, chijja'mu mū'u. Jā'ata'ni chū'ure jachasi'kujeku cuasa oiu, “Cu'ache cho'osi'kua'mu chū'u. Jo'e jā'aja'ne cho'omaneja'mu chū'u”, chini cuasaja'mu mū'u. Jā'aja'ne cuasasirumu chū'u neenare chekunare chū'vajū'u, repanapi chū'uni na'a rua cuasaju paapu —chiniasomu Jesús repau'te.

³³Chikuna Simón i'kaasomu.

—Chū'ure Paaku, mū'ure kuhena pāi chēavu'ena chēa cuaoto ja'me kakaja'mu chū'u. Ūcuaja'che pāipi mū'ure vanisoto ja'me jū'ija'mu chū'u —chiniasomu Simón repau'te.

³⁴Chikuna Jesús sāi'ne i'kaasomu.

—Pedro, asarepajū'u. Chū'o kuara chiimu chū'u mū'ure. Iñami chuta'a kura chū'ima'tona pāipi sēejuna choteñoā, “Jesure űama'kua'mu chū'u”, chijja'mu mū'u —chiniasomu Jesús repau'te.

Repau'te cu'ache cho'orumu tī'api'rukuna Jesús chū'vasi'ere kuamu

³⁵Chini Jesús repau neenare ūcuanukore i'kaasomu.

—Aperumu chū'u musanukonare Dios chū'ore chū'vaa'ju chini chū'u saosi'ere cuasajū'u. Chū'upi chū'uuna pōse mañaturujē'e, kurijē'e, cū'akorophe'rejē'e samairo saisinaa'me musanukona. Jā'aja'ne peova'na saisinare, ¿cu'amajñaruā karamaneu musanukonare? —chiniasomu Jesús repanare.

Chikuna,

—Pāasi'kua'mu. Cu'amajñaruājē'e karamanesi'kua'mu chukuna'te —chiniasome repa.

³⁶Chitena Jesús i'kaasomu.

—Aperumu peona saisinaa'me musanukona. Churata'ni cheke cho'ojū'u. Chura jo'e sani pōse mañaturu paani, kuri paani sajū'u. Ūcuaja'che te'eu va'ti peoni sē'sevu ju'ikāare īsisō, va'tire koo sajū'u. ³⁷Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'ere ñani chū'ure cho'ojache masijanaa'me musanukona. Ija'che kuamu:

Na'a pa'isirumu pa'ijau cu'ache cho'osinana'me chuenisōja'mu,

chiimũ. Chu'ure cho'ojachere kuaɟu tocha jo'kasi'epi apeti'jñemũ chu'ure — chiniasomũ Jesús reparare.

³⁸ Jā'aja'ñe kuauna asa i'kaasome repaña.

—Ñaku, Chukuna'te Paaku. Ichejare va'jña ka'chava'jña paame chukuna —chiniasome repaña.

Chitena,

—i'Re'omũ! —chiniasomũ repaũ.

Getsemaní chiichejare pa'iu Jesús Dioni sēsi'ere kuamũ

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ I'ka pi'ni Jesús eta Olivo aikūtina repaũ si'arumũ sani pa'ikūtina saniasomũ. Saiuna repaũ neena ja'me saniasome. ⁴⁰ Sani tī'a repaũ neenani chu'vaasomũ repaũ.

—Dioni sējeɟu pa'ijũ'ũ, Ũcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñu chini — chiniasomũ repaũ.

⁴¹ Chini te'eu jmacheneru sani ro're ñu'iu Dioni sēniasomũ repaũ. ⁴² Ija'che sēniasomũ repaũ: “Ja'ku, mu'ure ũseuato pāi chu'ure cu'ache cho'ojache ũsekaijũ'ũ. Chu'ure uacheta'ni cho'omanejũ'ũ. Ũseuama'to mu'ure uache cho'ojũ'ũ”, chiniasomũ repaũ Diore.

⁴³ Ũcuarumũ cunaumũ pa'ikũji ángel peosichejapi teana rani pa'iu cho'okaniasomũ repaũ'te Jesure, koka paaakũ chini. ⁴⁴ Jesús repaũ'te cho'ojachere rua cuasakuna sumauna Dioni na'a rua sēniasomũ. Sēeuna repaũ ũsucanañe chejana rua meeñe meniasomũ, chie raiũ meeñeja'ñe.

⁴⁵ Sēni pi'ni vuni, repaũ neena pa'ichejana co'i ñato sumava'na pa'iju kãni ũhiju pãniasome repaña. ⁴⁶ Kãnisorena reparare i'kaasomũ repaũ.

—¿Je'se pa'iuña musanukona kãñe? Dioni sējeɟu, Ũcuauji cho'okaiuna cu'ache cho'omaneñu chini —chiniasomũ Jesús repaũ neenare.

Jesure pãi chēasi'ere kuamũ

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.1-11)

⁴⁷ Repaũ Jesús chuta'a i'katona pãi jainuko rãniasome. Jesús neenare docerepanare ja'me pa'ikũji Judas charo rãniasomũ Jesuni chũsu pojora chini. ⁴⁸ Rani tī'a chũsu pojoruna Jesús i'kaasomũ repaũ'te.

—Judas, ¿mu'ũ chu'ure cuhenani chu'uni Dios Raosi'kuni jo'kaku chũsu pojoku mu'ũ? —chiniasomũ repaũ.

⁴⁹ Chikuna Jesure ja'me pa'ina repaũ'te chēajañere masiju ija'che i'kaasome repaũ'te:

—Chukuna'te Paaku, ¿inare va'jñapi ruta vaijanaañe chukuna? —chiniasome.

⁵⁰ I'kaju Jesús neeku te'eu judío phairi aire cho'ochē cho'okaikũ cãjorona tēo vatoasomũ ũjajũtu cakã'ko cacãjorona.

⁵¹ Tēouña,

—Re'omũ. Jo'e cho'omanejũ'ũ —chiniasomũ Jesús repaũ'te. Chini Jesús cãjoro tēocojñosi'kure ũcuacãjorona chēa vasoasomũ. ⁵² Vaso repaũ'te chēañu chini raisinare judío phairipãi chũ'unana'me Dios vũ'e pē'jekainare chũ'unana'me judío ainare ija'che i'kaasomũ Jesús:

—Musanukona chu'uni chēañu chini vãsoñoaña'me va'jña cãjiju raimē. Ñaaũ'te cho'ochēja'che cho'ome musanukona chu'ure. ⁵³ Aperumũ chu'ũ

musanukonana'me si'aumucujña Dios vü'e mua ja'me pa'isi'kua'mu. Jã'ata'ni musanukona chu'ure chëamanesinaa'me. Irumuta'ni Diopi üsemauna chëame musanukona chu'ure, vati chü'üñe'te cho'uju — chiniasomu Jesús repanare.

Pedro, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiisi'ere kuamu
(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Ūcuarumu repana pãï repau'te chëa judío phairi ai vü'ena sajuna Pedro so'opi ñaku tuhaasomu ūcuavü'ena. ⁵⁵ Repanapi sani kaka vü'e sa'navu cararipu joorepapona toa suha rühiso'koro püü ñu'iju kühijuna Pedro ja'me püü ñuniasomu, cho'je tuhasi'ku. ⁵⁶ Ñu'ijuna romichïio phairi aire cho'ochë cho'okaiko toa ñu'iu kühiku'te Pedro'te rorepa ñako i'kaasomo.

— Iku Jesure ja'me pa'isi'kua'mu — chiniasomo repau.

⁵⁷ Chikona asa Pedro i'kaasomu.

— Jesure ñama'kua'mu chu'u — chiiu jachaasomu repau.

⁵⁸ Na' pani cheku ña i'kaasomu Pedro'te.

— Jesús neenare ja'me pa'iku'mu mü'u — chiniasomu repau.

Chikuna Pedro i'kaasomu.

— Pãaku'mu. Jã'anare ja'me pa'ima'kua'mu chu'u — chiniasomu repau.

⁵⁹ Jmamaru pa'isirumuna cheku repauni ña rua i'kaasomu.

— Iku Galilea cheja pa'ikujeku Jesure ja'me pa'ikucosomu — chiniasomu.

⁶⁰ Chikuna Pedro jachaku i'kaasomu repau'te.

— Mü'u i'kache vesumu chu'u — chiniasomu repau. Pedro jã'aja'ñe i'katona kura chuniasomu. ⁶¹ Chu'üna Jesús chüri ñaasomu Pedro'te. Ñakuna repau Pedro Jesús i'kasi'ere cuasaasomu, “Iñami kura chuta'a chu'ima'ona choteñoä, ‘Jesure ñama'kua'mu chu'u’, chiija'mu mü'u”, chiisi'ere. ⁶² Jã'are cuasa Pedro eta rua oiche oniasomu.

Jesure päisosi'ere kuamu

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Ūcuarumu Jesure chëasina repauni päisoju vaniasome. ⁶⁴ Vaiju repau ñakocaã kãase'rechoji quëo ta'pi jo'e vani sëniasome repana.

— Cuasa i'kajü'u. ¿Neepi mü'ure vate? — chiniasome repana repau'te.

⁶⁵ Jã'aja'ñe i'kaju repau'te Jesure cheke rua cu'ache i'kaasome repana.

Pãï chü'una Jesure chu'o sëniasasi'ere kuamu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ñatasirumu judío ainana'me judío phairipãï chü'unana'me judiopãï che'chona chi'iasome. Chi'i chü'urena repana vü'ena chekunapi Jesure raasome. Rarena repau'te chu'o sëniasome repana.

⁶⁷ — Pãï ūcuaukore chü'ua'ku chini Dios Raosi'ku Cristo pani kuajü'u mü'u chükuna'te — chiniasome repana repau'te.

Chitena Jesús i'kaasomu repanare.

— Chu'upi kuato jachajanaa'me musanukona. ⁶⁸ Ūcuaja'che chu'upi säiñe sëeto i'kamanejanaa'me musanukona chu'ure. Ūcuachi'a chu'ure eto saomanejanaa'me. ⁶⁹ Chu'u Dios Raosi'ku cunaumuna jo'e müni, Dios peore Cho'omasiku ujjäutu cakãkona püü si'arumu ñu'ija'mu — chiniasomu repau repanare.

⁷⁰Chikuna ūcuanuko sēniasome repana.

—Jā'a pa'ito, ¿Dios chíia'u mu'u? —chiniasome repana.

Chitena,

—Ūcuau'mu chu'u —chiniasomu Jesús repanare.

⁷¹Chikuna i'kaasome repana.

—Iku cu'ache cho'osi'e kuanare chiima'me mai. Re'omu. Dios asacuheche'te, “Dios chíia'mu chu'u”, chiimu iku —chiniasome repana judío ainana'me phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona.

Pilato ti'jñeñena nuko Jesure chu'o sēsi'ere kuamu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 ¹Jā'aja'ñe i'ka pi'ni ñu'isina vuni repau'te Jesure jo'e chēa, Pilato ti'jñeñena sa nukoasome repana. ²Sa nuko repau'te cu'ache cho'оче roiju ija'che i'kaasome:

—Mai pa'icheja canare iku cu'ache chu'vache asasinaa'me chukuna. Pāi repanare chū'una chū'uñe jachaju cho'omanea'ju chini chu'vakumu iku. “Musanukonare chū'uku Césapi pa'iche ro'ire kuri sēto ro'imanejū'u musanukona”, chiisi'kuu'mu iku. Ūcuaja'che, “Cristoa'mu chu'u. Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kuu'mu”, chiiku'mu iku —chiniasome repana repau'te Pilato'te.

³Chitena Pilato repau'te Jesure sēniasomu.

—¿Judíopāi ūcuanukore chū'uku'u mu'u? —chiniasomu.

Sēeuna,

—Jūju, ūcuau'mu chu'u —chiniasomu Jesús.

⁴Chikuna Pilato i'kaasomu repanare judío phairipāi chū'unana'me chekunare pāi ūcuavue' pa'inare.

—Cu'ache cho'osi'e peomu iku —chiniasomu.

⁵Chiisi'teta'ni jo'e na'a rua i'kaasome repana.

—Iku Judea cheja pa'inare ūcuanukore rua cu'ache chu'vakumu, repanare chū'unani pe'ruju cu'ache i'kaju cavaa'ju chini. Galilea chejapi ichejajatu'ka rua cu'ache chu'vakumu iku —chiniasome repana Pilato'te.

Herodes Jesure chu'o sēsi'ere kuamu

⁶I'karena asa,

—¿Galilea cheja cakuu'u iku? —chiniasomu Pilato repanare pāi. ⁷Chikuna,

—Jūju, ūcuacheja cakuu'mu iku —chiniasome repana.

Kuarena, “Aa, Herodes chū'ucheja cakuu'u iku”, chini cuasaasomu Pilato. Reparumu Herodepi Jerusalén vū'ejoopo'te rani pa'ina repau pa'iv'ena Jesure muvoasomu Pilato. ⁸Muvouna repau cho'оче chekunapi kuajuna asaku pa'ikujeku Jesure ña rua pojoasomu Herodes, rua jeerumu Jesús cho'оче ñauache cuasakujeku. Diochi'a cho'omasiche'te Jesupi cho'okuna ñara chiniasomu repau. ⁹Repau'te ñara chiikujeku Jesure rua si'ache chu'o sēniasomu repau. Sēeku'teta'ni Jesús jmamakaruj'e i'kamaneasomu. ¹⁰Ūcuachi'a judío phairipāi chū'unana'me judiōpāi che'chona rua i'kaju, “Cu'ache cho'okumu iku”, chiniasome repau'te. ¹¹Jā'aja'ñe i'kajuna Herodes Jesuni cuheku rua pāisoasomu sōtaopāina'me. Repauni pāisoju rua re'ojakānare, pāi chū'una ju'ikānare sa'cheasome repau'te. Pāiso pi'ni repau'te

jo'e Pilato vu'ena co'choasomu repau. ¹² Jā'aja'ñe cho'osiumucusepi sāiñechi'a re'oja'che cho'oasome repana Herodena'me Pilato, aperumu sāiñechi'a cubesina.

Pāi Jesure vanisoche chū'usi'ere kuamu

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Ūcuarumu Pilato judío phairipāi chū'unana'me pāi chū'unana'me chekunare pāi soni i'kaasomu.

¹⁴ —Chū'uni musanukona ikure rasinaa'me. Ra, “Iku rua cu'ache chū'vakū'mu, pāipi repanare chū'unani pe'ruju cavaa'ju chini”, chiisinaa'me. Musanukona ñaju'te ikure chū'o sēsi'kuamū chū'u, iku cho'osi'ere asara chini. Jā'ata'ni chū'u cuasato, musanukona, “Cu'ache cho'okū'mu iku”, chiiche cho'oma'kucosomu iku. ¹⁵ Herodes ūcuchi'a, “Cu'ache cho'oma'kuamū iku”, chiniasomu ikure. Jā'ajekuna ikure ichejana jo'e co'chosi'kuamū repau. Ikure vanisoche chū'ucū'amū cu'ache cho'oma'kujekuna. ¹⁶ Jā'ajekuna ikure rupū sui'sueche'te chū'ujamū chū'u. Sui'sue pi'ni etojamū chū'u ikure —chiniasomu Pilato repanare.

¹⁷ Pilato te'eūsūrumū pa'iche pascuarumu tī'ato chēacojñosi'kure te'eu'te etoasomu, pāi etojū'u chiisi'kuni. Reparumu tī'auna jā'aja'ñe cho'oche paniasomu Pilato'te. ¹⁸ Jā'ajekuna Pilato, “Jesuni etojamū chū'u”, chikuna pāi asa ūcuanuko rua cuiju ija'che i'kaasome:

—¡Jesuni vanisojū'u! ¡Chukuna'te Barrabani etokaijū'u! —chiniasome repana ūcuanuko.

¹⁹ Aperumu repau Barrabás chekunana'me repajoopo pa'inare chū'unani cuheku etora chini cavaku chekuni vanisoasomu. Vanisouna pāi repau'te chēa pāi chēavu'ena cuaoasome. ²⁰ Pāipi jā'aja'ñe i'kaju cuirena repau Pilato Jesuni etora chini jo'e i'kaasomu. “¿Ikure Jesure etomaneja'ñe chū'u? Cu'ache cho'omanesi'kuamū iku”, chiniasomu. ²¹ Jā'aja'ñe i'kauna asa na'a rua cuiju i'kaasome repana.

—¡Kurususē'verona jē'jo nukojū'u jā'ure! ¡Kurususē'verona jē'jo nukojū'u jā'ure! —Jā'aja'ñe i'kaju cuiasome repana.

²² Cuiju jā'aja'ñe i'karena repau Pilato ka'chañōa i'kasi'kuta'ni jo'e i'kaasomu repanare pāi.

—¿ÿquere iku Jesús cu'ache cho'ou? Repau cu'ache cho'osi'ere asa masira chini sēnite'esi'kuamū chū'u. Jā'ajekuna ikure vanisoche chū'ucū'amū. Ikure rupū sui'sueche'te chū'ujamū chū'u. Sui'sue pi'nirena etojamū chū'u ikure —chiniasomu Pilato repanare.

²³ Jā'aja'ñe i'kauna asa na'a rua cuiju, “Kurususē'verona jē'jo nukojū'u repau'te”, chiniasome repana. Ruarepa cuiju i'kajuna repana chiiche chū'uasomu repau. ²⁴ Repana sēñe cho'ora chiniasomu Pilato. ²⁵ Repana sēñe cho'ora chini chekure pāi chū'unani cuheku cu'ache cho'oku pāi'te vanisosi'kuni etoasomu repau Pilato, pāi chēavu'e pa'isi'kure. Jesureta'ni sōtaopāire jo'kaasomu, repana pāi sēsi'e cho'oa'ju chini.

Jesure kurususē'vero jē'josi'ere kuamu

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jo'kauna repana sōtaopāi Jesure chēa saasome. Sajū Simonre Cirene cheja cakure po'o raikuni chēa repau tātavana kurususē'vero tuo, “Mu'upi isē'vero kuāiū Jesús cho'jepi rajjū'u”, chiniasome sōtaopāi repau'te.

²⁷ Simonre chëa jo'e saiɟuna chekuna pã iainuko Jesús cho'jepi tuhaasome umupãina'me romi. Tuhaju romi Jesure cho'ojachere cuasaju ota oniasome.

²⁸ Oijuna Jesús repanare churi ña i'kaasomu.

—Jerusalén pa'ina romi, chu'ure oima'ñe meñe oijũ'u. Musanukonare ti'jñejañena'me musanukona chii'va'nare ti'jñejañere cuasaju oijũ'u. ²⁹ Na'a pa'isirumuna musanukona chiire cu'ache ti'jñekuna ña ija'che i'kajanaa'me pã: “Romi, chii paava'na sumava'na pa'ime. Romi, chii peonata'ni pojome”, chijanaa'me pã i. ³⁰ Cu'ache ti'jñerumu katiñu chini aikũjñare ija'che i'kajanaa'me pã: “Ñaña ta'pisõjũ'u chukuna'te”, chijanaa'me. ³¹ Chu'ure cu'ache cho'oma nesi'kureta'ni pã, “Cu'ache cho'osi'kua'mu mu'u”, chini cu'ache cho'ome chu'ure. Já'ata'ni pã cu'ache cho'onare Diopi chũ'uuna na'rua cu'ache ti'jñeja'mu repanare —chiniasomu Jesús.

³² Chekunare te'eka'chapanare cu'ache cho'osinare vanisõnu chini ja'me saasome repana. ³³ Saiju aikũti Sijopujakũti chiikũtina ti'aasome repana. Ti'a repau'te Jesure ũcuakũtina kurususẽ'verona jẽ'jo nukoasome repana. Chekunare cu'ache cho'osinare ũcuaja'che kurususẽ'veroãna jẽ'jo nukoasome repana. Te'eu'te Jesús uɟajũtu cakã'kona nukoasome. Chekuni Jesús kã'kojũtu cakã'kona nukoasome. ³⁴ Jẽ'jo nukorena Jesús i'kaasomu.

—Ja'ku, ina chu'ure cu'ache cho'ochere jo'e cuasamanejũ'u. Repana cho'ochere vesume ina —chiniasomu repau.

Jã'a cho'oto repana sõtaopã repau ju'isikãñare paañu chini catara'karuã mami tochasira'karuãpi chejana su'aasome, Jesús ju'isikãña paajauni jñaanu chini. ³⁵ ũcuacheja pa'ina pã Jesuni ñaju nukaju paniasome. Pã chũ'unnata'ni repauni ñaju pãisoju cu'ache i'kaasome.

—Chekunare jũ'i'ne ũsesi'kuasomu iku. Repau Cristo, pã ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios chëa Raosi'ku pani ũcuauji meñe jũ'i'ne ũsea'ku —chiniasome repana.

³⁶ Sõtaopã ũcuaja'che repauni pãisoju uche cono ruara'kare, “Ūkujũ'u”, chijju ija'che i'kaasome:

³⁷ —Mu'upi judiõpã ũcuanukore chũ'uku pani jũ'i'ne meñe ũsejũ'u —chiniasome repana.

³⁸ Kur ususẽ'vero chã'tiro'te tochasiko'a suniasomu, IKU JUDIOPã CHË'UKË'MË, chiiko'a.

³⁹ Cheku ũcuaja'che, cu'ache cho'osi'kupi ja'me jẽ'jocojñosi'ku Jesure cu'ache i'kaasomu.

—¿Dios Raosi'kua'u mu'u? Ūcuau pani jũ'i'ne meñe ũseku chukuna jũ'i'ne ũcuaja'che ũsekaijũ'u —chiniasomu repau.

⁴⁰ Chikuna cheku ũcuaja'che jẽ'jocojñosi'ku já'aja'ne i'kamanea'ku chini ija'che i'kaasomu:

—¿Diore vajuchuma'ku mu'u? Chotena cu'ache cho'ocojñome mai.

⁴¹ Maita'ni cu'ache cho'osinajeju cu'ache cho'ocojñome. Mai cu'ache cho'osi'e ro'ia'me ie. Ikuta'ni cu'ache cho'omanesi'kupi cu'ache cho'ocojñomu —chiniasomu repau. ⁴² Chini Jesure ija'che i'kaasomu:— Jesús, mu'u pã ũcuanukore chũ'urumu cuasajũ'u chũ'va'ure —chiniasomu repau'te.

⁴³ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Iumucuse Dios pa'ichejana pã ruu pojoju pa'ichejana sani chũ'una'me pa'ija'mu mu'u. Ūcuarepaa'me já'a —chiniasomu Jesús repau'te.

Jesús jū'isi'ere kuamu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Reparumu nukarepau sulitona usuu miañe ta'pisouna cheja si'acheja trejatu'ka chijianasomu. ⁴⁵ Usuu miamaneasomu. Ucuachi'a Dios vu'e sa'navu caruupu kakasa'aro rueekaa ucuate'ekapi joorepapoji che'resoasomu.

⁴⁶ Ucuarumu Jesús rua cuiku ija'che i'kaasomu:

—Ja'ku, chu'u rekocho mu'uni isimu chu'u —chinasomu repau. Chini Jesús jūnisoasomu.

⁴⁷ Ucuarumu sōtaopāi cienrepanare chū'uku ucuachejare kueñe nukaku repa cho'osi'ere ña Dioni pojoku ija'che i'kaasomu:

—Rua re'oku pa'isi'kua'mu jā'u. Ucuarepaa'me —chinasomu repau.

⁴⁸ Jesure cho'och'e'te ñañu chini raisina pāi ucuauko repau jū'isi'ere ña repana ā'capuāna vaiju oiju repana vu'ñana co'iasome. ⁴⁹ Jesure ja'me pa'isina so'ore nukaju repau'te cho'och'e peore ñaasome. Romi ucuaja'che Galilea chejapi Jesure jovo ja'me raisina repau'te cho'och'e so'ore nukaju peore ñaasome.

Jesure tāsi'ere kuamu

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ucuarumu pāiu rua re'oku, Judea cheja cajoopo Arimatea caku paniasomu. Repau mami Josea'mu. Dios Raosi'ku chū'ujarumu tī'añe'te cha'aku paniasomu repau. Judíopāi chū'unare ja'me chū'uasomu repau. Jā'ata'ni repau'te ja'me chū'unapi Jesure vanisoche'te chū'uto ja'me chū'ucuheasomu repau. ⁵² Jesuni jū'isi'kuni sa tāra chini sani Pilatoni sēniasomu repau. ⁵³ Sēejani rani Jesure caso sábanakāapi reasomu repau. Rea pi'ni sa aikūti caripana tētoche ūhisicojena cuaa ūhaasomu repau, chuta'a te'e'u'terejē'e jū'isi'kure cuaa ūhamacojena. ⁵⁴ Puaumucuse tī'api'rakuna peore care'vache paniasomu repanare.

⁵⁵ Romi Galilea cheja Jesure ja'me raisina Jesure cojena cuaa ūhañe ja'me tuha ñaasome. ⁵⁶ Ūhañe ñasinajeju repana vu'ñana co'i okoma'ña cheke ma'ña suiriche care'vaasome repana sa Jesuni jū'isi'kuni ro'veju suiriñu chini. Care'va pi'ni puaumucuse tī'auna puaasome repana romi, aperumuna Diopi puaumucuse jo'kasi'jekuna.

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 ¹ Romicorumu apeñatata repa care'vasi'e ma'ña saju saniasome repa romi Jesure ūhasicojena. ² Sani ñato catapu rua ujaru repacoje ta'pisi'pu kuñososi'pu paniasomu. ³ Kuñosi'puejekuna coje kaka ñato Pāi Ucuaukore Paaku vaniso tācojñosi'ku Jesús peoasomu. ⁴ Peokuna ña kuku, “¿Je'se paaku ie?”, chini cuasatona peosichejapi teana umupāi te'eka'chapana, rua ko'sijakāna ju'napa repanare romi kueñe nukasome. ⁵ Peosichejapi pa'ijuna ña kukuso, meñe sime nukajuna ija'che i'kaasome:

—¿Je'se pa'iuna musanukona vajuraisi'kuni pāi jū'isina pa'ichejare ku'eche?

⁶ Icheja peomu repau. Vajuranicuhasi'kua'mu. Repau Galilea cheja pa'irumu kuasi'ere cuasajū'u. Ija'che kuasi'kua'mu repau: ⁷ “Chu'ure Dios Raosi'kure

chēa cu'ache cho'onani jo'kajanaa'me pāi, cu'ache cho'oa'jū chini. Jo'karena kurususē'verona jē'jo vēasōjanaa'me repana chū're. Vanisōcojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajur ai'ja'mu chū'ū", chiisi'kua'mu Jesús —Jā'aja'ñe kuaasome repana.

⁸⁻⁹ Kuarena asa Jesús kuasi'ere cuasa repacojepi eta Jesús neenare oncerepanani kuañu chini saniasome. Sani tī'a peore kuaasome repana romi. Ūcuachi'a chekūnare Jesure chiinare ūcuanūkore kuaasome repana. ¹⁰ María Magdalenaamo, Juanaamo, Santiago puka'ko Maríaamo chekūna romi repanare ja'me saisina ūcuanūko kuaasome Jesús neenare, repau saosinare. ¹¹ Kuajūna, "Rua tīiñe kuame ina", chiijū jachaasome repana.

¹² Pedrotā'ni asa Jesure tāsichejana vū'vūasomu űara chini. Vū'vū tī'a sime űato coje sa'navū Jesure reasikāñachi'a ūniasomu. Kāñachi'a ūhiuna űa vū'ena co'iku, "¿Je'se paaku ie?", chiu cuasaasomu Pedro.

Emaús vū'ejoopo saima'a Jesús peosichejapi űosi'ere kuamu

(Mr 16.12-13)

¹³ Ūcuaumucusena Jesure chiina, te'eka'chapana Emaús vū'ejoopona saniasome. Jerusalén vū'ejoopoji Emaús vū'ejoopojatū'ka once kilōmetros pa'ūasomu. ¹⁴ Emaús vū'ejoopona saijū reparumu cho'osi'ere cutuasome repana. ¹⁵ Sāiñechi'a cutujū chū'o rua sēniasajū saijūna repanare Jesús rani tī'a ja'me saniasomu. ¹⁶ Ja'me saiku'teta'ni űa vesūasome repana. ¹⁷ űa vesūjūna repanare chū'o sēniasomu repau.

—¿Ūquere musanūkona cutujū saiche? —chiniasomu Jesús repanare.

Jā'aja'ñe i'kauna sumava'na canukaasome repana.

¹⁸ Canukasirumu te'eu Cleofaji i'kaasomu repau'te.

—Irumū Jerusalén vū'ejoopo pāi jainūko raisina pa'ime. Repana rani pa'i'jū repajoopo iumucujñā cho'osi'e ūcuanūko masime. ¿Mū'ū vesukū? —chiniasomu repau'te.

¹⁹ Chikūna Jesús i'kaasomu.

—¿Je'se cho'ore? —chiniasomu.

Sēeuna i'kaasome repana.

—Jesús, Nazaret cakure cho'osi'ere i'kame chukūna. Dios chū'o kuakaiku pa'isi'kua'mu repau. Diochi'a cho'omasiche'te cho'o űoku Dios chū'o rua masi kuasi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe cho'okuna Dios rua pojoasomu repau'te. Pāi ūcuaja'che rua pojosinaa'me repau'te. ²⁰ Jā'aja'ñe pa'ikūni judío phairipāi chū'unana'me maire chū'una, repau'te chēa sa chekūnani jo'kasinaa'me, vanisōñe'te chū'ua'jū chini. Sa jo'karena repau'te kurususē'verona jē'jo nūko vēasōsinaa'me repana. ²¹ Ija'che cuasasinaa'me chukūna: "Iku Jesús maire Israelpāi Romapāi chēa paacojñonare tua paaja'mū", chini cuasajū pa'isinaa'me chukūna. Jā'ata'ni irumu repau'ji chuenisōuna tās'i'e choteumucujñāa'me. ²²⁻²³ Chukūna'te ja'me pa'ina romi iapeñatato repau'te tāsicheja sani űaasome. Sani kaka űato tācojñosi'ku Jesús peoasomu. Peokuna rani ija'che kuasinaa'me repana chukūna'te: "Angeles peosichejapi rani pa'ijūna űasinaa'me chukūna. Rani, 'Jesús vajuranicuhasi'kua'mū', chiisinaa'me ángeles chukūna'te", chiisinaa'me repana romi. Romipi jā'aja'ñe ra kuajūna asa kukusinaa'me chukūna. ²⁴ Kuarena asa chukūna'te ja'me pa'ina repacoje sani űato romi kuasi'e ūcuarepa paniasomu. Tācojñosi'ku Jesús peoasomu —chiniasome repana Jesure Emaús vū'ejoopo saina.

²⁵ Jā'aja'ñe kuarena asa i'kaasomu repau.

—Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e masime musanukona. Jā'ata'ni rūhiñe cuasamanajeju repana tocha jo'kasi'e masi cuasama'me musanukona. ²⁶ Aperumu Dios chu'o kuasina Cristo'te ti'jñejañere kuaju ija'che tocha jo'kaasome:

Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'ku pāi cu'anani cu'ache cho'ocojñosi'kuta'ni na'a pa'isirumu pāi ūcuanukore chū'uja'mu, chiimu repana tocha jo'kasi'e —chiniasomu Jesús repanare.

²⁷ Repanapi repau pa'iche'te na'a rua masia'ju chini, repau pa'ijachere kuara chini Moisés tocha jo'kasi'ena'me aperumu Dios chu'o kuasina repau pa'ijachere kuañu chini tocha jo'kasi'e peore masi kuaasomu repau. ²⁸ Kuaku saiū repana saijoopona ti'ajuna Jesús canukama'ku ñoñe saniasomu. ²⁹ Canukama'ñe ñoñe saiuna saimana'ku chini repau'te rua i'kaasome repana.

—Na'isōsi'ea'me ie. Saimairo chukunana'me canukajū'u —chiniasome repana repau'te.

Chijuna ūcuana vū'ena kaka canukaasomu repau.

³⁰ Canuka pa'iu ūcuana'me mesako'are ñu'iu pāpu mini Dioni, "Re'orepamu", chini tu'se isiasomu repau. ³¹ Tu'se isiuna repau'te ñavesusina ña masiasome repana. Ña masirena ūcuachejapi teana peasomu repau. ³² Peokuna sāiñechi'a i'kaasome repana.

—Ma'a rairumu repauji Dios chu'o tocha jo'kasi'ere masi kuakuna asa pojoju raisinaa'me mai —chiniasome repana.

³³ Ūcuarumu ñu'isinapi vūni Jerusalenna co'i repau neenare oncerepanana'me repanare ja'me chi'i pa'inani ñaasome repana. ³⁴ Co'irena ija'che i'kaasome chi'isina:

—Maire Paaku vajuraisi'e ūcuarepaasomu. Simonni peosichejapi rani ñoasomu —chiniasome repana.

³⁵ Chitena Emaús ma'a saisina ūcuaja'che Jesure ñasi'ere kuaasome. "Chukuna'te ūcuaja'che peosichejapi rani pa'isi'kua'mu repau. Jā'ata'ni repau'te ñavesusina repauji chukunani pāpu'te mini tu'se isiuna ña masisinaa'me chukuna", chiniasome repana.

Jesús repau neenare peosichejapi ñosi'ere kuamu

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Repanare chuta'a ūcuare cutunani Jesús repana chenevuna peosichejapi rani nukaku ija'che i'kaasomu:

—Re'oja'che pa'ijū'u musanukona —chiniasomu Jesús repanare.

³⁷ Nukakuna ña, "Jū'isi'kupi iku reko raimu", chini cuasaju rua kukuasome repana. ³⁸ Kukujuna i'kaasomu repau.

—¿Je'se pa'iuna musanukona kukuche? ¿Je'se pa'iuna musanukona chu'u vajuraisi'e jachache? ³⁹ Chu'ua'mu. Ñajū'u chu'u jūñjana'me cū'a. Chēse ña masijū'u chu'ure. Jū'isi'ku rekocho ca'nivujē'e peomu. Chu'uta'ni ca'nivuna'me tara paamu. Name musanukona chu'u paache —chiniasomu Jesús repanare.

⁴⁰ Chini repanare jūñjana'me cū'a ñoasomu repau. ⁴¹ Ñokuna ña pojonata'ni repau'te jachaasome repana. "¿Iku chu'o ūcuarepare i'kakū?", chini cuasaasome repana. Jā'aja'ñe cuasajuna i'kaasomu repau.

—¿Musanukona icheja ñiñe peoche? —chiniasomu repau.

⁴² Chikuna repau'te chiacha va'imaka posimakare isiasome repana. ⁴³ Isirena koo, repana naju'te aniasomu repau. ⁴⁴ Ani pi'ni ija'che i'kaasomu repau:

—Aperumu musanukonare ja'me pa'irumu ija'che kuasi'kua'mu chu'u: “Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'ena'me Salmophuro tocha jo'kasi'e chu'u cho'ocojñojañere kuamu. Repana tocha jo'kasi'epi ti'jñeja'mu chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'u musanukonare. Ucuapi ti'jñecuhasi'kua'mu chu'ure —chiniasomu Jesús repanare.

⁴⁵ Dios chu'o tocha jo'kasi'ere repanapi asavesujuna repana rekoñoana asamasiche cho'oasomu Jesús repanare, asamasia'ju chini. ⁴⁶ Asamasiche cho'o ija'che i'kaasomu repau:

—Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Cristo'te, Dios Raosi'kure jü'ine pa'ija'mu.

Jünisõuna täcojñosi'kuta'ni choteumucujñana vajurajia'mu repau.

⁴⁷ Repau vajuraisirumu repau neena,

“Cristoji maire cho'okaija'mu”, chini cuasaju

Dios chu'o päire ija'che chu'vajanaa'me:

“Musanukona cu'ache cho'оче ühasõ re'oja'che pa'ijü'u.

Jä'aja'ñe cho'oto Dios musanukona cu'ache cho'osi'e tunosõja'mu.

Tunosõsi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau”, chiijanaa'me.

Charo Jerusalén vü'ejoopo canani chu'vajanaa'me repana.

Jä'achejapi si'achejñaruã sani ku'iju chu'vajanaa'me repana,

chiimu repana tocha jo'kasi'e. ⁴⁸ Jä'ajekuna musanukona ñasi'ere

chekunani kuaju pa'ijü'u. ⁴⁹ Dios Rekocho chu'u Ja'ku aperumu saoja'mu

chiisirekocho'te raoja'mu chu'u musanukonare. Saima'ñe Jerusalén

vü'ejoopo'te pa'iju cha'ajü'u musanukona, Dios Repau Rekocho peore

Masirekocho raochetu'ka. Repau Rekochoji cho'okaiuna na'a ruã

masijanaa'me musanukona —chiniasomu Jesús repau neenare.

Jesús cunaumu müsire'ere kuamu

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ I'ka pi'ni Jesús repau neenare Betania vü'ejoopona saasomu. Sa tã'a repau jüjña muñe ruhika'java pe'che nukaku, “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaau”, chiniasomu repau. ⁵¹ Jä'aja'ñe i'ka repanare jo'ka Diopi muakuna cunaumuna munisoasomu repau. ⁵² Munisõuna ro're ñu'iju, “Ruã re'okümü repau”, chiiju cuasaju pojoasome repana repau'te. Ro're ñu'isinapi vuni ruã pojoju Jerusalén vü'ejoopona co'iasome repana. ⁵³ Co'i pa'iju Dios vü'e si'arumu mua Dioni pojoju paniasome repana, “Ruã re'okümü mü'u”, chiiju.

San Juan Jesús cheja pa'iu cho'osi'ere kuamu

Dios pa'iche kuakuji Jesucristo cunaumupi cajemu

1 ¹ Chuta'a cunaumuna'me cheja cho'omarumu Jesucristo Dios pa'iche kuajau paniasomu. Diona'me paniasomu repau. Dioa'mu repau. ² Reparumu Diona'me paniasomu repau. ³ Diopi repauji ja'me cho'oa'ku chini chũ'ũna peore cho'oasomu repau ũcuauna'me. Repauji ja'me cho'omaneru peora'amu jã'a. ⁴ Repau Jesucristo mai rekoñoã pa'iche re'oja'chere isiku'mu. Jã'ajekuna Miañeja'ne Pa'ikuji rani mai rekoñoã Dios pa'iche masire'ochere cho'okaiuna Repau pa'iche'te masiju re'oja'che pa'ire'omu maire. ⁵ Repau Miañeja'ne Pa'iku icheja mai pa'icheja chijachejaja'che cu'ache pa'ina pa'ichejana rani re'oja'che cho'osi'kuamu. Jã'aja'ne pa'ikuni pã repauni cuheju repau re'oja'che cho'ochere ũseñu chiime. Jã'ata'ni ũsecu'amu.

⁶ Pãiu'te chẽa raosomu Dios. Repau mamia'me Juan. ⁷ Miañeja'ne Pa'iku Jesucristo pa'iche'te kuaa'ku chini chẽa raosomu Dios repau'te, pãipi ũcuanuko repau kuache'te asa chẽa Jesucristoni cuasaajũ chini. ⁸ Miañeja'ne Pa'ikuma'mu Juan. Repau Miañeja'ne Pa'iku pa'iche'te kuakaau chini raocojñosi'kuasomu repau Juan. ⁹ Na'a pa'isirumuna Miañeja'ne Pa'iku ranciasomu, pãipi Dios pa'iche'te masiju re'oja'che pa'imasia'ju chini.

¹⁰ Repau Jesucristo chejare pãina'me pa'isi'kuamu. Diopi chũ'ũna peore cho'oku'teta'ni repau pa'iche vesusinaa'me repana. ¹¹ Repau cho'osichejana raisi'kureta'ni repau majapãi Israelpãi pojomanesinaa'me repau'te. ¹² Chekunare repau'te cuasaju pojonareta'ni, "Dios chĩia'me ina", chiniasomu repau. ¹³ Repau'te cuasana pa'iche'te maipi ija'che cuasato cu'amu: "Pã ũcuanuko Dios chĩichi'aa'me", chini cuasato cu'amu. Ūcuachi'a, "Ūmũna'me romiochi'a chijũ chĩiva'nare paa Dios chĩia'me ina", chini cuasato cu'amu. Ūcuachi'a, "Pãiu chĩi paaneeku chĩiva'nare paa Dios chĩia'me ina", chini cuasato cu'amu. Peore jã'aja'ne cuasache cu'amu. Jã'ata'ni, "Repanapi Dioni cuasajuna Repauji chẽa paatota'ni Repau chĩia'me jã'ana", chini cuasato re'omu. Jã'aja'ñeta'ni ũcuarepaa'me.

¹⁴ Jesús Dios pa'iche Kuajau pãioji jñaona maija'iu pãiu ainee jmamakarũ maina'me pa'isi'kuamu repau. Pãire oiũ re'oja'che cho'okaisi'kuamu repau. Ūcuachi'a Dios pa'iche ũcuarepare kuasi'kuamu. Pũka'kũpi, repau'te ũcuate'eu'te rua Masiu'te jo'kauna rua Masiu pa'ina ñasinaa'me chukuna. ¹⁵ Repau Juan Pãi Okoro'vesi'ku Jesure ña ũjachu'opi ija'che i'kaasomu:

“Aperumu iku pa'ijache ija'che kuasi'kua'mu chu'u: 'Pāiu, cho'je Raijau chu'ure na'a rua masiu'mu, chu'u chuta'a peorumu pa'ikujeku', chiisi'kua'mu chu'u”, chiniasomu repau Juan Pāi Okoro'vesi'ku.

¹⁶ Repau Jesús maire rua oikujeku si'arumu rua re'oja'che cho'okaiu pa'imū. ¹⁷ Dios Repau chū'uñe'te tocha jo'kaa'ku chini Moiseni chū'uasomu. Jesucristo'teta'ni pāire oiū re'oja'che cho'okaiu Repau pa'iche'te ūcuarepare kuaa'ku chini chū'u raoasomu Repau Dios. ¹⁸ Diore ñoma'kujekuna ñamanaa'me pāi. Mamakuta'ni ūcuate'eujji Puka'kure si'arumu kueñe ja'me pa'ikujji Puka'ku pa'iche kuasi'kua'mu maire.

Juan Pāi Okoro'veku Jesucristo pa'iche'te kuamu

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Ūcuarumu Jerusalén vu'ejoopo cana judiōpāi chū'una Juan pa'ichejana sani, “¿Keeja'iu'u mu'u?”, chiapu chini phairipāina'me Leví jojosiñare Dios vu'e cho'ochē cho'okainani saosome. ²⁰ Saorena sani repau pa'iche'te sēejuna rūhiñe kuaasomu Juan repanare.

—Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raoja'mu chiisi'kuma'mu chu'u — chiniasomu repau.

²¹ Chikuna jo'e sēiasome repana.

—Jā'a pa'ito, ¿keeja'iu'u mu'u? ¿Aperumu pa'isi'ku, Elíaa'u? ¿Dios chu'o kuaku'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repau.

—Elíama'mu chu'u —chiniasomu repau.

Chikuna jo'e sēiasome repana.

—Jā'a pa'ito, ¿chukuna cha'acojñoku'u mu'u? ¿Dios chu'o kuakajua'u? — chiniasome repana.

Chitena i'kaasomu repau.

—Musanukona cha'acojñokuma'mu chu'u —chiniasomu repau.

²² Chikuna jo'e i'kaasome repana.

—Jā'a pa'ito, ¿keeja'iu'u mu'u? Kuajū'u chukuna'te. Mu'u kuasi'ere chukuna'te raosinare sa kuache pa'imū. Mu'u cho'ochē, ¿ūquea'che? — chiniasome repana repau'te.

²³ Chitena i'kaasomu repau.

—Pāi peochejare rani pa'iu pāipi raito ūjach'u'opi ija'che i'kaku chu'vamu chu'u: “Maire Paakuni cha'aju musanukona rekoñō ma'a rūhiñe pa'ima'a care'vacheja'che, re'ojarekoñō care'vaju pa'ijū'u.” “Jā'aja'ñe i'kaja'mu repau”, chiiū aperumu Isaias, Dios chu'o kuasi'ku tocha jo'kaasomu, chu'u i'kajachere kuara chini —chiniasomu repau Juan.

²⁴⁻²⁵ Ūcuarumu Juanre sēiasaa'ju chini fariseopāi saosina repau'te jo'e i'kaasome.

—“Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raoja'mu chiisi'kuma'mu chu'u. Elíama'mu chu'u. Dios chu'o kuakaikuma'mu chu'u. Musanukona cha'acojñokuma'mu chu'u”, chiikuta'ni, ¿je'se pa'iana pāi okoro'veku mu'u? —chiniasome repana.

²⁶ Chitena i'kaasomu repau.

—Pāi okoro'veku'mu chu'u. Cheku musanukonani ja'me pa'imū. Jā'ata'ni repau'te pojoma'me musanukona. ²⁷ “Chu'ure cho'je raija'mu”, chiisi'kure

musanukonare ja'me pa'iku'te na'a rua masikujekuna repau'te cuasa, vajuchuku pa'imū chū'u — chiniasomū repau Juan Pāi Okoro'veku.

²⁸ Jordán chiacha chekukā'ko ūsūū mūikā'ko cacheja Betania chejana Juan Pāi Okoro'veku pa'ichejana jā'aja'ne cho'oasome repana.

Jesús pāi ūcuanuko cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini chuenisōja'mu

²⁹ Jo'e apeñatato Jesupi repau pa'ichejana sai'una ña i'kaasomū Juan.

—Ñajū'u jā'ure Dios Raosi'kure. Pāi ūcuanuko cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini chuenisōja'mu repau. ³⁰ Aperumū repau pa'ijache ija'che kuasi'kua'mū chū'u: “Chū'u cho'je Raijauta'ni chū'u chuta'a peorūmū pa'ikujeku chū'ure na'a rua masikū'mū”, chiisi'kua'mū chū'u. ³¹ Aperumūna repau pa'iche vesukuta'ni rani pāire okoro'vemū chū'u, Israelpāipi ūcuanuko repau pa'iche'te masia'ju chini — chiniasomū repau Juan.

³² Ūcuarūmū Juan ija'che kuaasomū:

—Dios Rekocho ūkupoja'iu cūnaumūpi ñou caje ikūni canūkauna ñasi'kua'mū chū'u. ³³ Jā'aja'ne repau pa'iche chuta'a ñamarūmū vesusi'kua'mū chū'u. Chū'upi pāire okoro'vea'ku chini chū'ure Raosi'ku Dios aperūmū ija'che i'kasi'kua'mū chū'ure: “Na'a pa'isirūmū chū'u Rekochoji caje pāi'ani canūkache ñaja'mū mū'u. Ūcuarekocho'te pāire īsija'mū repau, repau'te cuasanani ja'me paau chini”, chiisi'kua'mū Dios chū'ure. ³⁴ Dios kuasi'e Repau Rekocho cajeche ñasi'kua'mū chū'u. Ñasi'kujeku, “Dios Mamakū'mū iku”, chiiū kuamū chū'u — chiniasomū repau Juan.

Jesús chareparo jāasinani kuamū

³⁵⁻³⁶ Jo'e chekūumucuse Juan repau neena te'eka'chapanana'me ūcuachejare paniasome. Jesupi ūcuachejapi carai'una ña i'kaasomū repau.

—Ñajū'u jā'ure, Dios Raosi'kure. Pāi ūcuanuko repana cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini chuenisōja'mū jā'u — chiniasomū repau.

³⁷ Chikūna asa repau neena te'eka'chapana Jesure tuhaasome. ³⁸ Tuhajūna Jesús churi ña i'kaasomū reparare.

—¿ÿque tuhache mūsanukona chū'ure? — chiniasomū repau.

Chikūna i'kaasome repana.

—Masiū, ¿keecheja cavū'ere pa'iu ku'iku mū'u? — chiniasome repana.

³⁹ Chitena Jesús i'kaasomū.

—Raijū'u. Sani ñañū — chiniasomū repau. (Reparūmū na'ito chekūrumū cuatro pa'icosomū.)

Chikūna repau pa'ivū'e tuha ña ūcuavū'ere pa'iju na'iasome repana.

⁴⁰ Repana te'eka'chapana Juanpi i'kauna asa tuhasina te'eū Andrea'mū, Simón Pedro cho'jeu.

⁴¹ Ūcuarūmū Andrés na'mi sani repau majaa'chūni Simonre ku'e jñaa i'kaasomū.

—Cristo'te tijñasinaa'me chukūna — chiniasomū repau. (“Cristo” chini “Pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mū” chiimū griego chū'o.)

⁴² I'ka pi'ni majaa'chūre Simonre Jesús pa'ichejana saasomū repau. Sauna ña Jesús repau'te Simonre ija'che i'kaasomū:

—Mū'u mamia'me Simón. Juan mamakū'mū mū'u. Jo'e chekere mami ve'oja'mū chū'u mū'ure Cefa'te — chiniasomū repau Jesús. (“Cefas” chini “Pedro” chiimū griego chū'o.)

Felipena'me Natanaelre soimu Jesús

⁴³ Jo'e apeñatato repau Jesús Galilea chejana sasa chiniasomu. Chuta'a saima'ne pa'ia Felipe'te tijña i'kaasomu.

—Chu'uni ja'me ku'ia chu'u chũ'uñe'te cho'oku pa'ijũ'u —chiniasomu.

⁴⁴ Repau Felipe Betsaida vũ'ejoopo cakuasomu. Andrena'me Pedro ũcuachi'a ũcuate'ejoopo canaasome. ⁴⁵ Ūcuarũmu Felipe Natanaelre ku'e jña i'kaasomu.

—Dios Raoja'mu chiisi'kuni tijñacuhasinaa'me chukuna. Moisés aperũmu Dios chũ'usi'e tocha jo'kasiphuro repau pa'ijachere kuamu, Dios chu'o kuasina ũcuachi'a. Churata'ni ũcuarepauni ñame mai. Jesua'mu repau. Nazaret vũ'ejoopo caku'a'mu. José mamakuasomu —chiniasomu repau.

⁴⁶ Chikuna Natanael i'kaasomu.

—Nazaret vũ'ejoopo cana te'eujẽ'e re'okujẽ'e peocosome —chiniasomu.

Chikuna Felipe i'kaasomu.

—Rani ña masijũ'u repau'te —chiniasomu repau.

⁴⁷ “Jaũ”, chini Jesús pa'ichejana Natanaelpi tĩ'akuna ña i'kaasomu Jesús.

—Ñajũ'u. Israelrepaui jmakarujẽ'e jorema'kupi raimu jã'u —chiniasomu repau.

⁴⁸ Chikuna Natanael ija'che sēniasaasomu repau'te:

—¿Je'se pa'ia'na chu'u pa'iche masiku mu'u? —chiniasomu.

Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Felipe mu'ure chuta'a soimarũmu higoñu vũ'evu pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u mu'ure —chiniasomu repau.

⁴⁹ Chikuna Natanael i'kaasomu repau'te.

—Masiu, Dios Mamaku'mu mu'u. Israelpã chũ'uku'mu —chiniasomu repau.

⁵⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Chu'upi repacheja pa'imanesi'kupi mu'uni, “Higoñu vũ'evu pa'ikuni ñasi'kua'mu chu'u mu'ure”, chikuna asa, “Dios Mamaku'mu mu'u”, chini cuasamu mu'u chu'ure. Jã'ajekuna chu'upi chekere na'a vesache'te cho'okuna ñaja'mu mu'u —chiniasomu repau.

⁵¹ Chini jo'e i'kaasomu Jesús.

—Chu'ure pãire ja'me paaũ chini Dios Raosi'kure cunaũmupi vatauna chu'u nukachejana ángeles Diore ja'me pa'inapi mũni caje jo'e mũni cajeju cho'onani ñajanaa'me musanukona. Ūcuarepaa'me jã'a —chiniasomu Jesús repanare.

Galilea cheja Caná vũ'ejoopo caku romio'te vejarũmu cho'osi'ere kuamu

2 ¹ Ka'chaumucujña pa'isirũmuna Galilea cheja cajoopo Caná vũ'ejoopona pa'ijũ romioni vejakuna fiesta cho'osinaa'me pã. Jesús pũka'ko repanare ja'me pa'isi'koa'mo. ² Sotena chukuna Jesús neena repaũna'me saisinaa'me. ³ Fiesta cho'orũmuna pisi uche conopi si'asõna Jesús pũka'ko repau'te ija'che i'kasi'koa'mo:

—Pisi uche cono si'asõmu —chiisi'koa'mo repau.

⁴ Chikona Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ja'ko, ¿je'se pa'ia'na chu'uni kuako mu'u? Chu'u masiche cho'o ñorũmu chuta'a tĩ'ama'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Chikuna pīsi ūche cono ūkuanare i'kasi'koa'mo repao.

—Chū'u neeku chū'ũne peore cho'ojū'u —chiisi'koa'mo repao.

⁶ Repana nukacheja kuenere churupuã catapi cho'osipũã seirepapũã pa'isi'kua'mu. (Judíopāi cu'a tñorumu ūcuapuãqueepi oko jūjña masi choasināa'me. Te'epu cincuenta litros chekurumu setenta litrojatũ'ka oko ro've paaasome repana.) ⁷ Reparumu Jesús pīsi ūche cono ūkuanare ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ipuã oko ro've timujū'u —chiisi'kua'mu repau. Chikuna repapuã oko ro've timusinaa'me repana. ⁸ Reparumu Jesús repanare jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chura jmara'karu ea sa fiesta chū'ukuni ūkuajū'u —chiisi'kua'mu repau repanare.

Chikuna repau chū'usi'e cho'osinaa'me repana. ⁹⁻¹⁰ Sa ĩsirena fiesta chū'ukujari charo ūku nāsi'kua'mu okopi pīsi ūche cono carūhisi'e. Jā'ata'ni repau repana ea rasicheja vesusi'kua'mu. Repau'te cho'oche cho'okainata'ni masisinaa'me easinajeju. Ūku pi'ni fiesta chū'uku romi vejasi'kure soni i'kasi'kua'mu.

—Pāi chekuna fiesta cho'oni pīsi ūche cono na'a rua re'oja'chere charo ūkuanaa'me. Repana soicojñosina rua ūkusirumuna pīsi ūche cono na'a jmakarū re'oja'chere ūkuame. Mu'uta'ni cho'jepi pīsi ūche cono rua re'oja'chere ūkuamu mu'u soisinare —chiisi'kua'mu repau.

¹¹ Charo Galilea cheja cajoopo Caná vū'ejoopona Diochi'a cho'omasiche'te cho'osi'kua'mu Jesús, repau aperumu cho'omanesi'e. Repau masiche'te pāire cho'o ñouna chukuna repau neena na'a rua cuasasinaa'me repau'te.

¹² Jā'a cho'o pi'nisirumu Capernaum vū'ejoopona saisi'kua'mu repau Jesús, puka'kona'me cho'jechiina'me chukuna repau neena. Sani t'ia jmakarū pa'isinaa'me chukuna.

Dios vū'ena kaka pōse ĩsinare Jesús eto saosi'ere kuamu

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua, judíopāi fiestarumu t'ipirakuna Jesús Jerusalén vū'ejoopona maisi'kua'mu. ¹⁴ Mani Dios vū'e kaka ñato pāi jo'chava'nare vacana'me ovejana'me ūkupova'nare ĩsiju pa'isinaa'me. Ūcuachi'a chekuna so'ña raisinani kuri tiikurire sa'ñekaiju ñu'isinaa'me na'a rua jñaañu chini. ¹⁵ Jā'aja'ñe cho'ojuna ña Jesús pīsipi ūjame vāto pi'ni peochejñana su'isueku etosi'kua'mu repanare pāina'me ovejana'me vaca. Ūcuachi'a kuri sa'ñena nee kurire're kuni to'jñosō mesako'ña sia po'ne ūhasi'kua'mu repau. ¹⁶ Jā'aja'ñe cho'o pi'ni ūkupova'nare ĩsinare ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukona neemajñaruã etuajū'u. Pōse ĩsivū'e cho'ocheja'che cho'omanejū'u chū'u Ja'ku vū'e —chiisi'kua'mu repau.

¹⁷ Jā'aja'ñe i'kauna asa chukuna repau neena Dios chū'o tocha jo'kasi'ere cuasasinaa'me. Ija'che kuamu repa:

Mu'u vū'e kuiraneekujekuna cu'ache ti'jñeja'mu chū'ure, chiimu repa tocha jo'kasi'e.

¹⁸ Ūcuarumu Jesús cho'osi'ere ña judíopāi chū'una ija'che sēesinaa'me repau'te:

—¿Neepi chū'u raorena Dios vū'e pa'isinare etou mu'u? Dios Raosi'ku pani Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñojū'u chukuna'te —chiisinaa'me repana repau'te.

¹⁹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ivu'ere musanukonapi ñañosoru choteumucujña jo'e cho'o p'inja'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

²⁰ Chikuna judíopai i'kasinaa'me repau'te.

—Cuarenta y seirepaúsurumu cho'ojü paniasome p'ai ivu'e p'iniñetu'ka. Jã'arepakeerumu cho'osiv'e, ¿je'se cho'oku choteumucujñachi'a cho'oja'mu mu'u? —chiisinaa'me repana repau'te.

²¹ Jã'ata'ni Dios vu'e cho'ochete i'kamanesi'kua'mu Jesús. Repau ca'nivute i'kasi'kua'mu repau. ²² Na'a pa'isirumu repau Jesús jüni vajuraisirumu repau i'kasi'ere jo'e cuasasinaa'me chukuna repau neena. Cuasaju, “Dios chu'o tocha jo'kasi'ena'me Jesús i'kasi'e ücuarepaa'me”, chiisinaa'me chukuna.

Pai ücuanuko cuasache masimu Jesús

²³ Pa scuarumujekuna Jesús Jerusalén vu'ejoopo'te pa'iu Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokuna ña p'ai jainuko cuasaasome repau'te, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chini. ²⁴ Jã'ata'ni p'ai ücuanuko cuasache masakujeku s'e'sevuchi'a cuasana i'kache jachaasomu repau. ²⁵ P'ai cuasache kuanare ku'ema'kua'mu repau, p'ai ücuanuko cuasache masakujeku.

Jesuna'me Nicodemo cutuche'me

3 ¹ Reparumu Nicodemo paniasomu fariseopaiu. Judíopai te'enare chu'uku paniasomu repau. ² Jesuni ñara chini ñamipi mua i'kaasomu repau Nicodemo.

—Masiu, Diopi mu'ure raocosomu päire che'choa'ku chini. Diopi mu'ure cho'okaima'to Repauchi'a cho'omasiche cho'omanera'amü mu'u. Masime chukuna jä'a —chiniasomu repau.

³ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Päipi chiiva'u jñaacojñoñeja'ne jo'e mama jñaacojñoñomaneni Dios neena pa'icu'amü repanare. Ücuarepaa'me jä'a —chiniasomu repau.

⁴ Chikuna Nicodemo i'kaasomu repau'te.

—Paiu ai, ¿je'se jo'e mama jñaacojñoja'u? Puka'ko cutaro kaka jo'e mama etacu'amü maire ainare —chiniasomu.

⁵ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Pai ücuanukore romipi jñaame. Jã'ata'ni Dios Rekochoji p'ai rekoñoäre care'vakaima'to Repau neena pa'icu'amü repanare. Ücuarepaa'me jä'a. ⁶ P'ai romi jñaasinajeju päia'me mai. Dios Rekochoji p'ai rekoñoä care'vacojñosina Repau Rekochoji repanani ja'me pa'una pa'iche re'oja'chere mama pa'ime repana. ⁷ Chu'u musanukonare, “Chiiva'u jñaacojñoñeja'ne jo'e mama jñaacojñojũ'u”, chiisi'e asa tiiñe cuasamanejũ'u. ⁸ Musanukona tutache asanata'ni tutu raichejajẽ'e vesuju tutu saichejajẽ'e vesume. Ücuaja'che Dios Rekocho cho'ochete vesume p'ai. P'ai rekoñoä care'vakani ja'me pa'imü Reparekocho, re'oja'che paapu chini —chiniasomu repau.

⁹ Chikuna Nicodemo i'kaasomu.

—Mu'u i'kache asavesumu chu'u —chiniasomu repau.

¹⁰ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Mu'u judíopai che'chokuta'ni, ¿je'se pa'una rua masiuta'ni chu'u i'kache asavesuku? ¹¹ Mu'ure chu'o ücuarepare ija'che i'kamü chu'u: Chu'u

masiche'te i'kaku'mu chu'u. Ūcuachi'a chu'u ñasi'ere kuaku'mu chu'u. Jā'ata'ni asa jachame musanukona. ¹² Chu'ure icheja cheja pa'iche kuaku'teta'ni asa jachame musanukona. Jā'ajekuna chu'upi Dios pa'ichejaqueere kuato na'a rua jachajanaa'me musanukona.

¹³ Dios pa'icheja muni cajesinajē'e peome. Jā'ajekuna repacheja pa'iche masina peome. Pāire ja'me paau chini Dios Raosi'kujeku te'eu masimu chu'u, ūcuacheja cajesi'kujeku. Jā'ajekuna repacheja pa'iche kuamu chu'u. ¹⁴ Ūcuachi'a iere kuara: Aperumu Moisés repau pāi peocheja pa'irumu cunapi añajava'ure cho'o vāsochona quēo suo nukocheja'che kurususē'verona jē'jo nukojanaa'me pāi chu'ure Dios Raosi'kure. Chu'ure jā'aja'ñe vanisōjañe ūsemanaja'mu Dios, ¹⁵ pāipi chu'ure cuasanapi Repau pa'ichejare sani paapu chini —chiniasomu repau Jesús.

Pāi ūcuanukore oiku'mu Dios

¹⁶ Ūcuarumu Jesús repau'te jo'e ija'che i'kaasomu:

—Dios pāi ūcuanukore rua oikujeku chu'ure Repau Mamaku'te ūcuatē'euni chejana raosi'kua'mu, pāipi chu'uni cuasaju vati toa uuma'ñe Repau pa'ichejare ai sani paapu chini. ¹⁷ Pāire, “Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'ijā'u”, chiau chini raomanesi'kua'mu Dios chu'ure Repau Mamaku'te. Pāire vati toa uche'te ūsea'ku chini raosi'kua'mu Dios chu'ure.

¹⁸ Pāi chu'ure Dios Mamaku'te cuasana repana cu'ache cho'osi'e ro'imanejanaa'me. Jā'ata'ni chu'ure cuasamana repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me, Dios Mamaku'te ūcuatē'euni cuasamanajeju. ¹⁹ Chu'u miañeja'ñe re'oja'che pa'iku pāipi Dios pa'iche masia'ju chini chejana raisi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni pāi chijachejaja'che pa'iche'te cu'are na'a rua chiiju miañeja'ñe re'oja'che pa'iche cuheju cuasama'me chu'ure. Jā'ajekuna chu'ure cuasama'ñe ro'i ro'ijanaa'me repana. ²⁰ Cu'ache pa'ina ūcuanuko chu'ure Miañeja'ñe Pa'iku'te raima'me repana cu'ache cho'uju pa'iche'te kuaku chini. ²¹ Dios chu'o jachamanata'ni cuhema'ñe jovome chu'ure Miañeja'ñe Pa'iku'te, re'oja'che pa'ijuna pāipi ña, “Diopi cho'okaiuna Repau chū'uñe cho'onaa'me ina”, chiapu chini —chiniasomu repau.

Juan Pāi Okoro'veku Jesús pa'iche'te jo'e i'kamu

²² I'ka pi'nisirumu chukuna repau neena Jesuna'me Judea chejare sani jmamaru pa'isinaa'me. Ūcuachejare pa'iju pāire okoro'vesinaa'me chukuna. ²³ Reparumu Juan Salim cheja kueñe cachejare Enón chejare pa'iu pāire okore ro'veku paniasomu, chiichiañāā rua pa'ichejajekuna. Pāi si'arumu sani okoro'vecojñoasome repau'te. ²⁴ Jā'aja'ñe cho'oku paniasomu Juan pāi chēavū'e repau'te chuta'a cuomarumu.

²⁵ Reparumu Juan neenapi judiōpāiūni cu'a tunoñe'te cutuju ke'reasome. ²⁶ Jā'aja'ñe cho'ocua repanare paakuni Juanni i'kañu chini saniasome repana. —Masiu, mu'u Jordán chiacha ūsuu muikā'ko pa'irumu mu'ure ja'me pa'isi'ku, mu'u ña i'kasi'ku Jesupi pāire okoro'vekuna pāi jainuko jovojuasome repau'te —chiniasome repana.

²⁷ Chitena Juan i'kaasomu.

—Pāi ūcuanuko repana cho'omasiche Dios jo'kasi'ea'me. Jo'kama'to cho'ovesura'ame repana. ²⁸ Ija'che i'kasi'kua'mu chu'u aperumu: “Dios chu'ure

pāire ūcuanukore chū'ua'ku chini raomanesi'kua'mu. Repau Raojau rajachere kuaa'ku chini raosi'kua'mu Dios chū'ure", chiiche asasināa'me musanukona. ²⁹Ija'chea'me: Pāiu romio'te vejani paamu. Paaku repaoni pojoku i'kato repau'te ja'me pa'iku repau vejarumu cho'okaisi'kupi kueñere nukaku asani rua pojosōmu. Ūcuaja'che pāipi Jesuni cuhema'ne asa jovojuṅa rua pojosōmu chū'u. ³⁰Jesuni pāi na'a jainuko jovoa'ju chiimu chū'u. Chū'ureta'ni na'a te'eva'na jovoa'ju chiimu chū'u —chiniasomu repau Juan Pāi Okoro'veku.

Cūnaumu cajesi'ku pa'iche'te kuamu

³¹⁻³² Ūcuarumu Juan jo'e i'kaasomu.

—Cūnaumu cajesi'ku Dios Mamaku pāi ūcuanukore na'a rua masiku'mu. Pāi icheja cheja jñaacojñosinajeju cheja pa'ichechi'a masiju i'kame. Cūnaumu cajesi'kuta'ni pāi ūcuanukore na'a rua masiujeku cūnaumu repau pa'iu űasi'ena'me asasi'e kuamu. Jā'ata'ni pāi jainuko jachame repau kuache. ³³Repau kuache jachamanata'ni, "Repau pa'iche'te Dios kuasi'e ūcuarepaa'me", chiiju cuasame. ³⁴Repau Jesús Dios Raosi'kujeku Dios chū'ore kuamu. Dios Repau Mamaku'te Jesure Repau Rekocho'te ūsema'ne űisi'kua'mu, ūcuauṅi si'arumu ja'me pa'iu peore re'oja'che cho'okaaṅ chini. ³⁵Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku'te chiimu. Peore paaku chū'ua'ku chini ūcuauṅi jo'kaasomu Repau. ³⁶Dios Mamaku'te cuasana repana jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. Dios Mamaku'te cuasamanata'ni Repau pa'icheja saima'ne Diopi chū'uṅa si'arumu uuju pa'ijanaa'me repana —chiniasomu Juan Pāi Okoro'veku.

Samaria cakona'me Jesús cutusi'ere kuamu

4 ¹⁻³ Ūcuarumu ija'che cutuasome pāi: "Pāi jainuko repau neena paṅu chini Juanre jovo okoro'vecojñome. Jā'ata'ni Jesuni na'a jainuko pāi jovo okoro'vecojñome, repau neena paṅu chini", chiniasome. Pāi okoro'vemanesi'kua'mu Jesús. Chukuna repau neenata'ni pāi okoro'vesināa'me. Ūcuarumu repau Jesús, "Pāipi rua cutujuṅa asa fariseopāi chū'u cho'ochē masime", chini Judea cheja pa'ikuji, "Galilea chejana co'iṅu", chiisi'kua'mu chukuna'te.

⁴ Samaria chejapi caraiche pa'isi'kua'mu chukuna'te. ⁵ Saiju Samaria cheja cajoopo Sicar va'ejoopona ti'asināa'me chukuna. Aperumu Jacob repau mamaku'te Josere repajoopo kueñe cachejare cheja jo'kaasomu. ⁶ Ūcuachejare oko eacoje pa'imū, "Jacob ūhisicojea'me", chiicojñocoje. Ūcuarumu Jesús ku'iu ca'nasō repacoje ru'tuvana pūusi'kua'mu. Nukarepau pa'icosomu reparumu. ⁷⁻⁸ Chukuna repau neena āure kooṅu chini va'ejoopona saisinaa'me. Chukuna saisirumu Samariapāio okore eara chini oko eacojena rani ti'aona Jesús ija'che i'kaasomu repao'te:

—Oko ūkuajū'u chū'ure —chiniasomu repau.

⁹ Chikuna i'kaasomo repao.

—¿Je'se pa'iuṅa mu'u chū'ure Samariapāioni judiōpāiūji okore sēeku? Tiiñe cho'omu mu'u —chiniasomo repao. (Judiōpāipi Samariapāire cutucuheme. Jā'ajekuna repau i'kache'te asa jñano jā'aja'ne i'kaasomo repao.)

¹⁰ Chikona i'kaasomu repau.

—Dios űsira chiichena'me chū'u mu'ure oko sēesi'ku pa'iche masini sēera'amo mu'u chū'ure. Sēeto mu'u rekocho ūku vajuche'te oko ūkuara'amu chū'u mu'ure —chiniasomu repau.

¹¹ Chikuna i'kaasomo repao.

—Rua raimu icoje. ¿Ëquerepa eaja'u mu'u? ¿Jeechejare chu'u rekocho ũku vaju'che oko eaja'u mu'u? ¹² Mai aipāiu Jacobpi jo'kaasomu icoje maire oko ũkure'оче pa'icoje. Repauna'me repau mamachiina'me repau jo'chava'na ũkuasome icoje pa'iche oko. ¿Icoje pa'iche oko na'a rua re'oja'chere ũkuaja'u mu'u chu'ure? ¿Repaute na'a rua masiku mu'u? —chiniasomo repao.

¹³ Chikona i'kaasomu repau.

—Icoje pa'iche oko ũkusinare jo'e okouaja'mu repanare. ¹⁴ Jā'ata'ni chu'u ũkuache'te oko ũkunare jo'e okouamaneja'mu. Chu'u ũkuache'te oko ũkuna oko puniu si'ama'ne oko raicheja'che repana rekoñoā si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me —chiniasomu repau.

¹⁵ Chikuna i'kaasomo repao.

—Mu'u i'kache'te oko ũkuajū'u chu'ure, jo'e chu'uni okouamanea'ku, icoje rani jo'e oko eache peoa'ku chu'ure —chiniasomo repao.

¹⁶ Chikona i'kaasomu repau.

—Muūjure soijani ichejana rajū'u —chiniasomu repau repao'te.

¹⁷⁻¹⁸ Chikuna i'kaasomo repao.

—Ūmu peoko'mo chu'u —chiniasomo.

Chikona i'kaasomu repau.

—Cincorepanare umupāi veja panicuhasi'koa'mo mu'u. Chura chekure muūjuma'kuni pa'imo mu'u. Jā'ajekuna, “Ūmu peoko'mo chu'u”, chini chu'o ũcuarepare i'kasi'koa'mo mu'u —chiniasomu repau.

¹⁹⁻²⁰ I'kauna asa i'kaasomo repao.

—Dios chu'o kuakucosomu mu'u. Chukuna aipāi pa'isina ikūtina muni Dionī pojoŋu chini ro're űniasome. Musanukona judfopāita'ni ija'che i'kanaa'me: “Jerusalén vū'ejoopona sani Diore pojoche pa'imū maire”, chiinaa'me musanukona —chiniasomo repao.

²¹ Chikona i'kaasomu repau.

—Chu'u i'kache jachama'ne cuasajū'u mu'u. Na'a pa'isirumu pāi ũcuanuko Puka'kure Diore pojoŋu chiina ikūti muimanejanaa'me. Ūcuachi'a Jerusalén vū'ejoopo saimanejanaa'me repana. ²² Musanukona Samariapāi musanukona pojoku pa'iche vesume. Chukuna judfopāita'ni chukuna pojoku pa'iche masime, vati toa uuche Ësekaikuji Dios Raosi'kupī judfopāiujekuna. ²³ Pāi Dios chu'o jachama'ne repana rekoñoā Repaute masirepa pojorumū tī'aja'mu. Chura reparumu tī'acuhamu. Jā'aja'ne cho'ojū paapu pāi chiimu Repau Dios. ²⁴ Dios ca'nivujē'e peokujeku űoma'kua'mu. Pāipi Repau chu'ore jachama'ne rekoñoāpi Repauni masi cuasaju pojo'aju chiimu Dios —chiniasomu Jesús.

²⁵ Chikuna i'kaasomo repao.

—Iere masiko'mo chu'u: Mesías, pāi ũcuanukore chu'ua'ku chini Dios Raojau raija'mu. Rani maire peore che'choja'mu —chiniasomo repao. (“Mesías” chini “Cristo” chiimu griego chu'o.)

²⁶ Chikona i'kaasomu repau.

—Chu'u mu'ure i'kaku ũcuau'mu —chiniasomu repau repao'te.

²⁷ Ūcuarumu chukuna repau neena tī'a Jesupi romiona'me cutukuna űa jñanosinaa'me. Jā'ata'ni, “¿Je'se pa'iu'na ikore i'kaku mu'u? ¿Ëquere musanukona cutuche?”, chiimanesinaa'me chukuna. ²⁸ Ūcuarumu repao oko eapu ũcuachejana jo'ka vū'ejoopona sani pāire ija'che i'kaasomo:

²⁹—Chu'u pa'io cho'osi'e ñamanesi'kuta'ni peore masiku kuasi'kure ñajañu. Dios Raosi'kucosomu repau —chiniasomo repao repanare.

³⁰Chikona asa vü'ejooopo eta chükuna pa'ichejana raisinaa'me repana.

³¹Repana chuta'a t'amarumu chükuna Jesús neena rua i'kasinaa'me repau'te. —Masiu, ãu äijü'u —chiisinaa'me chükuna. ³²Chitena i'kasi'kua'mu repau. —Äu paamu chu'u, musanukona vesuche'te —chiisi'kua'mu.

³³Chükuna säiñechi'a cutusinaa'me chükuna repau neena.

—¿Chekunapi äu ra äure ikure? —chiisinaa'me chükuna.

³⁴Chükuna cutuche masiku i'kasi'kua'mu repau.

—Äu chu'u paache'me ie: Chu'u äu äiñe chiicheja'che chu'ure Raosi'ku chü'u jo'kasi'e cho'o pi'nira chiimu chu'u. ³⁵Musanukona ija'che i'kanaa'me: “Ücuaka'chapapáimía pani tuare'omu trigo”, chiinaa'me. Ija'che kuamu chu'u musanukonare: Já'anare pái, chu'ure rainare ñajü'u. Trigo re'очеja'che pa'imu repana rekoñö. Irumu chu'u chu'o asa chëare'omu repanare. ³⁶Chekurumu páiüji Dios chu'o chu'vakuna asanata'ni jachame pái. Na'a pa'isirumu chekupi ücuanani chu'vakuna Dioni cuasaju jünisösirumu Dios pa'ichejare sani pa'ijanaa'me. Já'aja'ñe cho'oru pojósöjanaa'me repanare chu'vasina charo chu'vasi'kuna'me cho'je chu'vasi'ku. ³⁷Aperumu pái ija'che i'kaasome: “Páiu trigo táuna ainee rua pa'üna chekupi tuakaimu”, chiniasome repana. Ücuarepaa'me já'a. ³⁸Já'aja'ñe pa'imu Dios chu'o chu'vache. Ija'chea'me: Musanukonare saomu chu'u, Dios chu'ore chu'vajuna páipi asa chëa Repauni cuasaa'ju chini. Dios chu'o asa chëamanesinani chu'vajanaa'me musanukona. Repanare aperumu chu'vasina chu'vasi'ejachere ücuare jo'e musanukonapi chu'vajuna asa chëa Diore cuasajanaa'me repana churata'ni, chiimu chu'u —chiisi'kua'mu Jesús.

³⁹Ücuarumu repajoopo cana rua jainuko, repaöji, “Chu'u pa'io cho'osi'e ñamanesi'kuta'ni peore masiku kuasi'kua'mu”, chikona asa Jesure cuasaju jovosinaa'me, “Dios Raosi'kua'mu repau”, chini. ⁴⁰Já'ajekuna Samariapái Jesuni t'ia i'kasinaa'me, repaüji saima'ñe repanana'me paau chini. I'karena ka'chaumucujñ a repanare ja'me pa'isi'kua'mu repau, chükunana'me.

⁴¹Ücuauji Jesupi i'kauna asa na'a jainuko pái cuasaju jovosinaa'me repau'te.

⁴²Ücuarumu romio'te i'kasinaa'me repana.

—Chura mu'u kuasi'echi'a asa cuasama'me chükuna. Ücuau i'kache asasinajeju cuasame chükuna repau'te. “Dios Raosi'kua'mu iku. Maire si'achejña pa'inare vati toa uuche Üseku'mu”, chini masiju cuasame chükuna repau'te —chiisinaa'me repana.

Pái chü'uku'te cho'оче cho'okaiku mamaku'te Jesús vasosi'ere kuamu

⁴³Ka'chaumucujña pa'isirumuna Jesús Samaria cheja pa'isi'kupi eta jo'e kuniasomu Galilea chejana sasa chini. ⁴⁴Repau Jesús si'arumu ija'che i'kasi'kua'mu: “Dios chu'o kuana aineesijooopö cana pái repana kuache Dios chu'o asa jachame”, chiisi'kua'mu. ⁴⁵Já'ata'ni Galilea cheja sani apeti'asirumu repacheja cana ña pojoasome repau'te, pascuarumuna Jerusalén vü'ejooopona sani repau rua masi cho'оче peore ñasinajeju.

⁴⁶Ücuarumu Jesús repau okopi písi uche cono caruñsijooopo jo'e co'iasomu, Galilea cheja cajoopo Caná vü'ejooopona. Ücuarumu chekúooopo Capernaum vü'ejooopo caku, pái chü'uku'te cho'оче cho'okaiku mamaku ravu jü'iva'u

paniasomũ. ⁴⁷ Judea chejapi Galilea chejana Jesús raisi'e asaasomũ repau. Asa, repau mamakũji jünisõpi'arakuna Jesús pa'ichejana sani rua i'kaasomũ repau, Jesupi repau vü'ena sani mamakuni vasokaaũ chini. ⁴⁸ Sêeuna Jesús i'kaasomũ.

—Diochi'a cho'omasiche'te chũ'u cho'o ñoma'to cuasamanera'ame musanukona chũ'ure —chiniasomũ repau.

⁴⁹ Chikuna i'kaasomũ repau.

—Chũ'ure paaku, pesa saũ. Chũ'u chĩi jünisõcuhajamu —chiniasomũ repau.

⁵⁰ Chikuna i'kaasomũ repau.

—Mu'u vü'ena co'ijũ'u. Mu'u chĩi vajucuhasi'kuamu —chiniasomũ repau.

Jesús i'kasi'e jachama'ne cuasa repau vü'ena co'iasomũ repau. ⁵¹ Co'ina repau'te cho'che cho'okaina eta tijña kuaasome repau'te.

—Mu'u chĩi vajucuhasi'kuamu —chiniasome repau.

⁵² Jã'aja'ne kuarena, “¿Keerumuna repava'u vajuu?”, chiniasomũ repau. Chikuna i'kaasome repau.

—Neato una pa'ito cha'voche churusi'kuamu repau —chiniasome repau.

⁵³ Chitena asa ũcuajarumuna Jesús, “Mu'u chĩi vajucuhasi'kuamu”, chiisi'ere cuasaasomũ repau. Ūcuarumũ Jesuni cuasaku jovoasomũ repau majapãina'me repau'te cho'che cho'okaina.

⁵⁴ Jã'ana'me te'eka'chapañoã cho'o ñocuhamu Jesús Diochi'a cho'omasiche, repau Judea chejapi Galilea cheja saisirumu.

Betzata cakure cu'acũ'a paaku'te Jesús vasosi'ere kuamu

5 ¹ Na'a pa'isirumu judiõpãipi Jerusalén vü'ejoopona fiesta cho'ojuna ũcuajooopona jo'e maniasomũ Jesús. ² Repajooopo kakasa'aro “Ovejasa'aro” chiicoñosa'aro kueñere okoruruvũ pa'isi'kuamu. Reparuruvũ mamĩ hebreo chũ'o “Betzata” chiimu. Reparuruvũ ru'tuva'te vü'ñaruã cincorepavũñaruã jeomavũñaruã pa'imũ. ³⁻⁴ Angel cunaumũ pa'ikũji te'ẽnoã ũcuaruruvũna caje chũ'ukuna fa'aasomũ oko reparuruvũ pa'iche. Fa'akuna ravu jũ'iku charo vani kakasi'kupi vajuasomũ. Jã'ajekuna pãĩ jũ'ina jainuko ũcuavũñaruãre cha'aju ũhisinaa'me, na'ava'na ro'ova'nana'me nuka ku'imava'na. ⁵ Te'eu repanare ja'me ũhiku treinta y ochorepãisurumu jũ'iva'u paniasomũ. ⁶ Ūcuarumũ Jesús repau'te ña, repau jeerumu jũ'iĩe'te masiku ija'che i'kaasomũ repau'te:

—¿Vajura chiiku mu'u? —chiniasomũ.

⁷ Chikuna i'kaasomũ jũ'iku.

—Repa oko fa'arumũ casokujẽ'e peomũ chũ'ure. Jã'ajekuna repa oko fa'akuna vani kaka vajura chiiku'teta'ni chekunapi si'arumũ charo vani kakame —chiniasomũ repau.

⁸ Chikuna Jesús i'kaasomũ repau'te.

—Vuni mu'u kãikãa mini saijũ'u —chiniasomũ repau.

⁹ Jesupi i'kauna teana vaju vuni repau kãikãa mini saniasomũ repau. Puaumucuse paniasomũ repau vajušiumucuse. ¹⁰ Repau kãikãa mini kuãa saiuna ña judiõpãĩ chũ'una i'kaasome.

—Puaumucusea'me iumucuse. Mu'u kãikãare mini saiũ cu'ache cho'omũ mu'u. Mai aipãĩ chũ'u jo'kasi'e puaumucuse jã'aja'ne cho'che ũsemũ —chiniasome repau.

¹¹ Chitena i'kaasomu repau.

—Chu'ure vasosi'ku, “Mu'u kãikãa mini saijũ'u”, chiisi'kua'mu chu'ure — chiniasomu repau.

¹² Chikuna i'kaasome repana.

—Mu'ure, “Mu'u kãikãa mini saijũ'u”, chiisi'ku, ¿kua'u? —chiniasome repana.

¹³ Sēeto repau'te vasosi'kure vesuasomu repau, pãipi jairepanuko pa'ijuna Jesupi ñoma'ñe sanisõuna. ¹⁴ Na'a pa'isirumu Jesús Dios vu'ere pa'iu repau vasosi'kure jo'e tijña i'kaasomu.

—Chura vajumu mu'u. Cu'ache cho'ochē ũhasõjũ'u, mu'uni na'a rua cu'ache tijñemanea'ku —chiniasomu repau.

¹⁵ Chikuna sani judíopai chũ'unare kuaasomu repau, “Jesupi chu'ure vasosi'kua'mu”, chiũ. ¹⁶ Jesupi puaumucusena jũ'ikuni vasouna judíopai chũ'una repau'te cu'ache i'kaju vanisõnu chiniasome. ¹⁷ Repau'te cu'ache i'kajuna ija'che i'kaasomu repau:

—Chu'u Ja'ku si'arumu pãi re'oja'che cho'okaiu pa'iku'mu. Jã'ajekuna chu'u ũcuaja'che pãi re'oja'che cho'okaiku'mu —chiniasomu.

¹⁸ Jesupi puaumucusena pãiu'te vasosi'kupi, “Dios chu'u Ja'kua'mu”, chikuna asa, “ ‘Dios pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u’, chini cuasacosomu iku”, chini pe'ruju repau'te na'a rua vanisõnu chiniasome repana.

Dios Repau Mamaku'te Repau masiche'te jo'kamũ cho'oa'ku chini

¹⁹ Reparumu Jesús i'kaasomu repanare.

—Chu'u Dios Mamaku chu'uchi'a te'eu cuasaku cho'oma'mu. Chu'u Ja'ku cho'ochē'te ñaku ũcuare cho'oku'mu chu'u. Chu'u Ja'ku cho'ochēja'che cho'oku'mu chu'u Repau Mamaku. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁰ Ja'ku chu'ure rua chiimu. Repau cho'ochē peore ñomu chu'ure. Na'a rua masiche ñoja'mu Repau chu'ure. Ñouna chu'upi ũcuare cho'okuna ña jñanojanaa'me musanukona. ²¹ Ja'ku jũnisõsinare vasoku'mu vajua'ju chini. Chu'u Repau Mamaku ũcuaja'che chu'ure ũanare vasoku'mu. ²²⁻²³ Chu'u Ja'ku, “Musanukonare pãi cu'ache cho'osi'e ro'iche pa'imũ”, chiimaneja'mu. Chu'upi jã'aja'ñe cho'oa'ku chini jo'kasi'kua'mu Ja'ku chu'ure, pãipi Repau'te cuasa, vajuchēja'che chu'uni ña, vajuchua'ju chini. Chu'ure Dios Mamaku'te ña, vajuchumana chu'ure Raosi'kure Ja'kure ũcuaja'che cuasa, vajuchuma'me.

²⁴ Pãi ũcuauana chu'u i'kache asa jachama'ñe Dios chu'ure Raosi'kure cuasani, pa'iche re'oja'chere pa'iju repana jũnisõsirumu Dios pa'ichejana ai sani si'arumu pa'ijanaa'me. Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu repanare. Vati toa saira'asinaa'me repana Diore cuasamana pani. Diore cuasanajeju re'ojachejana saijanaa'me repana Dios pa'ichejana. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁵ Pãi Diore cuasamana jũnisõsinaja'ñe pa'ime. Jã'ata'ni chu'upi Dios Mamaku'ji chu'vakuna asa pãi ũcuauana cuasani jũni vajuraisina pa'icheja'che, pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me. Na'a pa'isirumu tijñeja'mu chu'u i'kasi'e. Chura tijñacuhamu repa. ũcuarepaa'me jã'a. ²⁶ Ja'kuchi'a pa'iche re'oja'chere isiku'mu. Jã'aja'ñe cho'ochē Ja'ku chu'uni Repau Mamakuni jo'kasi'kua'mu ũcuaja'che isia'ku chini. ²⁷ Chu'ure Dios Raosi'kujekuna cu'ache cho'onare pãi, “Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'i ro'iche pa'imũ”, chiichena'me cu'ache cho'ochē ũhasinare, “Ro'iche peomu musanukonare”, chiiche jo'kasi'kua'mu

Ja'ku chu'ure. ²⁸⁻²⁹ Chu'u i'kache asa, kukumanejū'u musanukona. Na'a pa'isirumu pāi jū'isina ūcuauko chu'upi soito asa vajurajanaa'me. Re'oja'che pa'isina vajurani Diona'me si'arumu pa'ijū pa'ijanaa'me. Cu'ache pa'isinatani vajurani uuju pa'ijanaa'me — chiniasomu repau.

“Chu'u pa'iche'te kuame”, chiimu Jesús

³⁰ Ūcuarumu Jesús jo'e ija'chere i'kaasomū:

— Chu'uchi'a te'eu cuasaku cho'oma'mu chu'u. Pāi cho'ochē nani chu'u cuasache i'kama'kuamū. Chu'u Ja'kupi chū'ukuna asaku ūcuare i'kakū'mū. Chu'u chiichechi'a i'kama'kujeku ūcuarepa i'kakū'mu chu'u. Pāi repa cu'ache cho'osie ro'ichi'a ro'iche chū'umu chu'u. Chu'ure Raosi'ku Ja'ku chiichechi'a i'kakū'mu chu'u. ³¹ Chu'u pa'iche'te chu'upi meñe kuato pāipi asa, “Joreu'mu mu'u”, chiira'acosome. ³² Jā'ata'ni chekupi chu'u pa'iche'te kuamu. Repau kuache ūcuarepa'me. Jā'are masimu chu'u. ³³ Musanukonapi chekunare Juan pa'ichejana saosome, chu'u pa'iche'te sēniasaa'ju chini. Sēeto chu'o ūcuarepare kuasi'kuamū Juan. ³⁴ “Dios Raosi'kuamū mu'u”, chiinare ku'ema'mu chu'u. Jā'ata'ni, chu'u pa'iche'te Juan kuasi'ere cuasajū'u musanukona, chiimu chu'u, musanukonapi asa chēa chu'uni cuasaju vati toana sani uumanea'ju chini. ³⁵ Ūopu rua miañeja'ñe re'oja'che che'chosi'kuamū Juan. Repau apeche'chorumuchi'a asa pojosinaa'me musanukona. ³⁶ Juanpi kuaua chu'u pa'iche masime pāi. Rua re'oja'imū jā'a. Jā'ata'ni pāipi chu'ure Ja'ku raosi'ere masia'ju chini na'a ña masire'ochē cho'omu chu'u ie: Chu'upi cho'o pi'nia'ku chini Ja'ku chū'u jo'kasi'ere cho'okuna ña chu'ure Ja'ku raosi'e masijanaa'me pāi. ³⁷ Pāipi chu'u pa'iche'te tocha jo'kaa'ju chini chū'usi'kuamū Ja'ku, chu'ure Raosi'ku. Repau i'kachejē'e asamanaa'me musanukona. Ūcuachi'a Repau'terejē'e ñamanaa'me. ³⁸ Chu'u Repau Raosi'ku kuache asa jachana'jeju Dios chu'o asa chēama'me musanukona. ³⁹ Ija'che cuasame musanukona: “Dios chu'o tocha jo'kasi'ere che'cheni Dios pa'icheja saiche masijanaa'me mai”, chini cuasaju rua che'cheme musanukona. Repa tocha jo'kasi'e chu'u pa'iche'te kuamu. ⁴⁰ Jā'ata'ni musanukona chu'ure cuheme. Chu'uni cuasaju jovoni pa'iche re'oja'chere pa'ijū jūnisōsirumu Dios pa'ichejana saira'ame musanukona.

⁴¹ Pāi chu'u cho'ochē cuasa ña, “Peore masiku'mu Jesús”, chiina peoto karama'mu chu'ure. ⁴² Musanukona pa'iche masimu chu'u. Diore chiima'me musanukona. ⁴³ Ja'kupi raoua chejare caje pa'iu che'chokū'teta'ni jachame musanukona chu'ure. Chekupi Dios raocojñomanesi'kupi rani repau cuasache'te che'chotota'ni asa jachamana'ame musanukona. ⁴⁴ “Dios Ūcuate'euji ña pojoa'ku, re'oja'che cho'oñu mai”, chiima'me musanukona. Pāichi'a ña pojoa'ju chini, “Re'oja'che cho'oñu”, chiinaa'me musanukona. Jā'aja'ñe cuasana'jeju musanukona chu'ure cuasamanaa'me. ⁴⁵ Ija'che cuasame musanukona: “Mai Moisés chū'u jo'kasi'ere cho'oni jūnisōsirumu Dios pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me”, chiime musanukona. Jā'ata'ni repau Moisés musanukonare, “Cu'ache pa'isinaa'me ina”, chii'jamū chu'u Ja'kure. Jā'ajekuna chu'u jā'aja'ñe i'kamaneja'mu. ⁴⁶ Chu'u pa'ijache Moisés aperumu tocha jo'kasi'kuamū. Repau tocha jo'kasi'e jachama'ñe cuasani chu'u i'kache ūcuaja'che jachama'ñe cuasara'ame musanukona. ⁴⁷ Repau tocha jo'kasi'e jachana'jeju chu'u i'kache jachame musanukona — chiniasomu Jesús repanare.

Pāi cinco milrepanare Jesús āu āusi'ere kuamu*(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)*

6 ¹Na'a pa'isirumu Jesús Galilea chiara chekukā'kona jē'si'kua'mu. Repara chiara mami cheke Tiberiaa'me. ²Jesupi Diochi'a cho'omasiche'te jū'inani vasokuna pāi jainuko tuhasinaa'me repau'te. ³Ūcuarumu chukuna Jesús neena ūcuau'na'me aikūtina muni puusinaa'me. ⁴Reparumu jud'opāi fiesta pascuarumu tī'api'rasi'kua'mu. ⁵Pāipi jairepanuko repauni rajjuna űa Felipe'i ija'che i'kasi'kua'mu repau Jesús:

—¿Jeechejana āu koojanaa'ñe mai inare ūcuau'ukore āujañe? —chiisi'kua'mu repau.

⁶Jesús repau cho'ojache masakuta'ni Felipe i'kache'te asara chini sēsi'kua'mu. ⁷Sēkuna Felipe i'kasi'kua'mu.

—Maipi kurire're denariore're doscientorepare'repi pāre koo āuto ūcuau'ukore tī'amanera'amū āu inare —chiisi'kua'mu.

⁸Ūcuarumu cheku Jesús neeku, Simón Pedro cho'jeu Andrés ija'che i'kasi'kua'mu:

⁹—Icheja chīiva'u pāpuā cebadaji cho'osipuā cincorepauā chiacha va'i ka'chava'nare paava'u pa'imū. Jā'ata'ni inani pāire āuñu chini chīiva'u paache'te maipi kooto tī'ama'mu. Jairepanukoame ina —chiisi'kua'mu repau.

¹⁰Chikuna i'kasi'kua'mu Jesús.

—Inare pāi ūcuau'ukore chū'ujū'u puu'ju —chiisi'kua'mu chukuna'te repau neenare.

Chikuna chū'urena puusinaa'me repana pāi. Pāi cinco milrepana na'a jainuko pa'icosome, ūmupāichi'a kuēkueto. Repacheja rua patu pa'isi'kua'mu. ¹¹Puusirumu repau Jesús chīiva'u paache pā sēni koo cājiku Diore, “Re'orepamu”, chiisi'kua'mu. Chini chukunani repau neenani īsiuna repanare pāi ūcuau'ukore āusinaa'me chukuna. Va'iva'nare sēni koo ūcuaja'che cho'osi'kua'mu repau. Repanare āi'uchetu'ka āisinaa'me repana. ¹²Pāi ūcuau'uko āni chajirena i'kasi'kua'mu Jesús chukuna'te.

—Cajejaisimajñaruā siajū'u, jmamakarujē'e cho'osōmanea'ku —chiisi'kua'mu repau.

¹³Chikuna cebada pā pāi āijuna cajejaisi'e docerepaju'ña sia timusinaa'me chukuna. ¹⁴Diochi'a cho'omasiche'te Jesupi cho'ou'na űa ija'che i'kasinaa'me repana pāi:

—“Diopi Repau chu'o Kuajaure raoja'mu”, chiiju cha'anaa'me mai. Ūcuau'osomu iku —chiisinaa'me repana.

¹⁵Repanani chū'ua'ku chini repau'te chēa sañu chiijuuna masiku cuheku aikūtina jo'e te'eu muisi'kua'mu repau Jesús.

Jesús oko sē'sevuji nuka ku'isi'ere kuamu*(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

¹⁶⁻¹⁷Na'isōsirumu chukuna Jesús neena chiarana caje choovuna tuhisinaa'me, Capernaum vū'ejoopona jēñu chini. Chijanisōcuhasi'eta'ni repau Jesús aikūti muisi'ku chuta'a cajemanesi'kua'mu. ¹⁸Ūcuarumu jē'ejuna churata'ni rua tutaku rua fa'asi'kua'mu chiara. ¹⁹Cinco kilómetros chekurumu seis kilómetros jē'enapi Jesure chiara sē'sevuji nuka ku'iu choovu

kuēñe t'akuni ña rua kukusōsinaa'me chukuna. ²⁰Vajuchujuna i'kasi'kua'mu repau.

—Vajuchumanējū'u chū'ure. Jesua'mu chū'u —chiisi'kua'mu repau chukuna'te.

²¹Chikuna asa, “Ūcuau'mu”, chini masiju pojoju choovu tuhiche ūsemanesinaa'me chukuna repau'te. Repau tuhisirumu chukuna saichejana teana t'asinaa'me.

Pāi Jesuni ku'eme

²²Jo'e apeñatato repana pāi chiara jē'ema'ñe canukasina ija'che cuasaasome: “Neato icheja ju'isi'vu choovu ūcuate'evu'te Jesús neena chiara chekukā'kona jēnisōsinaa'me. Jesuta'ni ja'me tuni jē'emanesi'kua'mu”, chini cuasaasome repana. ²³Ūcuarumu pāi choovuāpi Tiberias vu'ejoopo raisina rani t'ā jūoasome. Jesús pā cājiku Diore, “Re'orepamu”, chini āukuna āisicheja kueñe paniasomu. ²⁴Repacheja Jesupi peokuna chukuna repau neenajē'e peojuna choovuāpi jo'e tuni Capernaum vu'ejoopona jēniasome repana repauni ku'eñu chini.

Pa'iche re'oja'chere īsiku'mu Jesús pāipi re'oja'che paapu chini

²⁵Repana pāi chiara chekukā'ko jēni t'ā Jesure ku'e jña sēesinaa'me.

—Masiu, mu'u, ¿jeerumu icheja jēku? —chiisinaa'me repana.

²⁶Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chū'upi Diochi'a te'eu cho'omasiche'te cho'okuna ña, “Dios Raosi'kua'mu mu'u”, chiima'me musanukona chū'ure. Rupū chū'u āuñe pā chajiche āisinajeju ku'eme musanukona chū'ure. Ūcuarepaa'me jā'a. ²⁷Musanukona āu koochechi'a cuasamanējū'u. Repa āu si'asōja'mu. Chū'u Dios Raosi'ku īsicheta'ni si'ama'ñeame. Jā'are cuasajū'u. Chū'u īsiche'te kooni Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me musanukona. Jā'are chū'upi īsia'ku chini chū'u Ja'ku Dios chū'uni chiiu jo'kasi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

²⁸Chikuna sēesinaa'me repana.

—¿Je'se cho'ojanaa'ñe chukuna, Dios chū'uñe'te cho'oñu chini? —chiisinaa'me repana.

²⁹Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Iea'me Dios chū'uñe: Repau Raosi'kuni cuasajū'u —chiisi'kua'mu repau.

³⁰Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Mu'upi Diochi'a te'eu cho'omasiche'te cho'o ñoru, “Dios Raosi'kua'mu mu'u”, chijjanaa'me chukuna. ¿Ūquere cho'o ñoja'u mu'u? ³¹Mai aipāi pāi peocheja pa'irumu manacaā āniasome. Dios chū'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios repanapi āapu chini āu cūnaumupi īsisi'kua'mu, chiiimu repa tocha jo'kasi'e —chiisinaa'me repana.

³²Chitena Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Moisema'mu cūnaumupi āu īsisi'ku. Chū'u Ja'kua'mu cūnaumupi āurepa īsiku. Ūcuarepaa'me jā'a. ³³Āu Dios īsisi'e cūnaumu casosi'ea'me. Pāipi repa āu āni pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me. Ūcuaja'che cūnaumupi Dios Raosi'kure chū'uni cuasa vajuju pa'iche re'oja'chere pa'ijanaa'me pāi —chiisi'kua'mu repau.

³⁴ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Chukuna'te Paaku, ūcuare āu si'arumu ĩsiku pa'ijū'u chukuna'te —chiisinaa'me repana.

³⁵ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Āu āni re'oja'che pa'icheja'che chu'upi jo'kauna chu'ure cuasana jūnisōsirumu Dios pa'ichejana ai sani re'oja'che pa'ijū pa'ijanaa'me. Pāi āu āsinare jo'e āucuhaja'mu repanare. Ūcuachi'a pāi oko ūkusinare jo'e okouaja'mu. Na'a pa'isirumu jo'e āuna'me oko chiijanaa'me repana. Jā'ata'ni chu'u ĩsiche koosina chu'ure cuasana karamauna jo'e chiima'ne si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me. ³⁶ Musanukonare ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: “Chu'u cho'ochē nānata'ni cuasama'me musanukona chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'u. ³⁷⁻³⁸ Cunaumupi chu'u chiichechi'a cho'ora chini cajemesi'kua'mu chu'u. Chu'ure Raosi'ku Dios chū'ūne'te cho'ora chini cajesi'kua'mu. Jā'ajekuna chu'u Ja'kupi cho'okaiuna pāi chu'ure jovojanaa'me. Chu'ure jovonare te'e'u'terejē'e cuhemaneja'mu chu'u. ³⁹ Chu'ure Raosi'ku Ja'ku ija'che chū'umu chu'ure: “Mu'ure cuasaju jovosinapi jūnisōsinare na'a pa'isirumu pāi ūcuanuko cho'osi'e chu'u ro'iche chū'uumucusena vasoja'u repanare, te'eujē'e cho'osōmanea'ju”, chiimu Dios chu'ure. Jā'aja'ne chiimu Repau. ⁴⁰ Ūcuachi'a chu'u Ja'ku ija'chere chiimu: Chu'ure Repau Mamakuni cuasaju chu'u pa'iche'te nā chēa pa'iche re'oja'chere pa'ijū Repau pa'icheja ai sani paapu chiimu. Chu'upi pāi ūcuanuko cho'ochē Dios ro'iche chū'uumucusena chū'ūna chu'ure cuasasinapi jū'isina jo'e vajurajanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús.

⁴¹⁻⁴² “Āu cunaumu casosi'ēja'che pa'iku'mu chu'u cunaumu cajesi'kujeku”, chikuna judfopāi asa pe'ruju ija'che sāinechi'a i'kaasome:

—¿Iku José mamakuma'ku? ¿Jesuma'ku? Iku puka'kupāi masime mai. Jā'ata'ni, ¿je'se iku cuasaku, “Cunaumupi cajesi'kua'mu chu'u”, chiiku? —chiniasome repana.

⁴³ Jā'aja'ne i'karena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'uni pe'ruju sāinechi'a cu'ache cutumairo pa'ijū'u chu'ure. ⁴⁴ Chu'ure Raosi'ku Ja'ku cho'okaima'to pāi te'eujē'e jovomanera'ame chu'ure. Chu'upi chejana jo'e caje chu'ure jovosina jū'isinare vasoja'mu chu'u. ⁴⁵ Dios chu'o kuasina tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāi ūcuanukore che'choja'mu Dios, chiimu. Chu'u Ja'ku chu'o asa chēana chu'uni cuasaju jovome.

⁴⁶ Pāi te'eujē'e chu'u Ja'kure nāma'me. Chu'uchi'a Repau pa'icheja cajesi'kujeku naku'mu Repau'te. ⁴⁷ Chu'ure cuasana pa'iche re'oja'chere pa'ijū jūnisōsirumu Dios pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a. ⁴⁸ Āu āni re'oja'che pa'icheja'che chu'upi re'oja'chere jo'kauna chu'ure cuasana re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁴⁹ Mai aipāi pāi peocheja pa'irumu manacaā āsinata'ni jūnisōasome. ⁵⁰ Jā'ata'ni iere āu cunaumu casosi'ere āina rekoñoā jūnisōmanejanaa'me. Ija'chea'me: ⁵¹ Āu cunaumu casosi'ēja'che pa'iku'mu chu'u cunaumu cajesi'kujeku. Chu'u ca'nivu vanisōne ūsema'mu chu'u, musanukona cu'ache cho'ochē'te jūni ro'ikasa chini. Chu'u ĩsiche āu chu'u ca'niv'me. Repa āu āina jūnisōma'ne si'arumu pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús.

⁵² Jā'aja'ne i'kauna asa judfopāi sāinechi'a ija'che i'kasinaa'me:

—¿Je'se iku maire repau ca'nivu āuja'u? —chiisinaa'me.

⁵³ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi chu'u Dios Raosi'ku ca'nivu'te aïmaneni chu'u chiejê'e ùkumaneni re'oja'che pa'imanejanaa'me. Ûcuarepaa'me jâ'a. ⁵⁴ Pâi chu'u ca'nivu aïju chu'u chiejê'e ùkuna re'oja'che pa'ijanaa'me. Jâ'aja'ne pa'iju jû'isina pâi ùcuanuko cho'osi'e Ja'ku ro'iche chû'uumucusena chu'upi chû'una repana ca'nivuâ vajurani Repau pa'ichejana sani pa'ijanaa'me repana. ⁵⁵ Chu'u ca'nivu âu rua aïre'ocheja'che pa'imû. Ûcuachi'a chu'u chie oko rua ùkure'ocheja'che pa'imû. ⁵⁶ Pâi chu'u ca'nivu aïju chu'u chiejê'e ùkuna chu'una'me si'arumu pa'inaa'me. Chu'u ùcuachi'a repana rekoñõare si'arumu ja'me pa'iku'mu. ⁵⁷ Chu'ure Raosi'ku Ja'ku jûnisõma'ne Si'arumu Pa'ikuji cho'okaiuna ai pa'iku'mu chu'u. Ûcuaja'che chu'upi cho'okaiuna chu'u ca'nivu âina ai pa'ijanaa'me. ⁵⁸ Mai aipâi aïsicaäre manacaäre i'kama'mu chu'u. Repacaâ aïsina ùcuanuko ai pa'ima'ne jûnisõasome. Âu chura cunaumu casosi'ere i'kamu chu'u. Repa âu chura cunaumu casosi'ere âina Dios pa'ichejana sani jo'e jûnisõma'ne pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

⁵⁹ Jâ'aja'ne che'chosi'kua'mu Jesús, Capernaum vû'ejoopo pa'ivu'e judíopâi chí'ivu'e pa'irumu.

Diore si'arumu ja'me pa'ijachere kuamu

⁶⁰ Repau che'choche'te asa repau'te chiiju ja'me ku'ina jainuko ija'che i'kasinaa'me:

—Repau che'choche rua asavesamu. Te'eujê'e asa chëamanejacosome mai —chiisinaa'me repana.

⁶¹ Repana jachaju ke'reche'te masiku i'kasi'kua'mu Jesús.

—¿Chu'u che'chosi'ere asa pe'ruce musanukona? ⁶² Chekurumu chu'upi Dios Raosi'ku chu'u pa'isichejana jo'e munisõuna ñani, ¿je'se cuasajanaa'ne musanukona? ⁶³ Dios Rekochochi'a mama pa'iche isiku'mu. Repau Rekochoji cho'okaima'to asa chëa re'oja'che pa'ivesume pâi. Musanukonapi asa chëa chu'uni cuasaju jovo pa'iche mamare paapu chini, “Chu'u ca'nivu aïjû'u”, chiisi'kua'mu chu'u. ⁶⁴ Jâ'ata'ni musanukona chuta'a te'ena chu'ure cuasama'me —chiisi'kua'mu Jesús. Apereparumupi repau'te cuasamanejanana'me repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajure masiasomu Jesús.

⁶⁵ Ûcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukona te'ena chu'ure cuasamapuna, ija'che che'chosi'kua'mu chu'u: “Ja'ku cho'okaima'to pâi te'eujê'e cuasaju jovomanera'ame chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'u musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

⁶⁶ Jâ'aja'ne i'kasirumupi repau'te ja'me ku'isina jainuko jokasõ jo'e ja'me ku'imanesinaa'me repau'te. ⁶⁷ Jo'kasõrena Jesús chukuna'te repau neena docerepanare ija'che sëesi'kua'mu:

—¿Musanukona ùcuaja'che chu'ure jo'kasõnu chiiche? —chiisi'kua'mu.

⁶⁸ Chikuna Simón Pedro i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mu'u che'chocheja'che che'choku'te chekure ku'eni jñaamanera'ame chukuna. Mu'uchi'aa'mu pa'iche re'oja'chena'me Diore si'arumu ja'me pa'ijache che'choku. ⁶⁹ Mu'u che'choche jachama'me chukuna. Mu'u pa'iche masime chukuna. Dios Si'arumu Pa'iku Mamaku'mu mu'u; Repau Raosi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁷⁰ Chikuna Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Musanukonare docerepanare chēasi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni te'eu vati ai chū'uñe cho'okū'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁷¹ Jā'aja'ñe i'kaku repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajau Judas pa'iche'te kuasi'kua'mu repau Jesús. Jesús neena docerepanare ja'me pa'isi'kua'mu repau Judas, Simón Iscariote mamaku.

Jesús cho'jechii repau'te cuasasi'ere kuamu

7 ¹ Jā'a cho'o pi'nisirumu repau Jesús Galilea chejare pa'iu vu'ñajooopā peore ku'isi'kua'mu. Judea chejata'ni saicuhasomū repau, judiōpāi chū'unapi repauni vanisōñu chiijuna. ²⁻³ Ūcuarumu judiōpāi vu'ñaruā cho' pa'irumapi fiesta ti'apirakuna Jesús cho'jechii i'kasinaa'me repau'te.

—Icheja pa'imanejā'u mu'u. Judea chejana sani mu'u cho'ochete cho'ojā'u, repacheja pa'inapi mu'ure chiinapi ñaa'ju. ⁴ Chekuna pāi repana pa'iche pāi jainuko masia'ju chiina repana cho'ochete rope'e cho'oma'me. Pāi chenevuāna cho'ome repana, pāipi ñaa'ju chini. Jā'ajekuna mu'u masiche pāi ūcuanukore cho'o ñojā'u, ña masia'ju —chiisinaa'me repana. ⁵ Repau cho'jechiijē'e, “Dios raosi'kuma'mu iku”, chiiju jachaju cuasamanesinaa'me repau'te.

⁶⁻⁷ Ūcuarumu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Pāi musanukonare cuhema'me. Jā'ajekuna ūcuaharumujē'e saire'omu musanukonare. Chu'ureta'ni pāi cuheme, repana cho'ochete ñaku, “Cu'ache cho'ome musanukona”, chiiu chu'vakujekuna. Jā'ajekuna chu'ure fiesta saicu'amū chura. ⁸ Chu'ure saire'orumu chuta'a ti'amauna saima'mu chu'u. Musanukonachi'a saijū'u —chiisi'kua'mu repau.

⁹ Jā'aja'ñe i'ka pi'nisirumu saima'ñe canuka Galilea chejare pa'isi'kua'mu repau Jesús.

Fiestarumuna Jesús sani cho'osi'ere kuamu

¹⁰ Repau cho'jechii sanisōsirumuna Jesús chekunare kuama'ñe rope'e te'eu fiesta saniasomū. ¹¹ Ūcuarumu judiōpāi chū'una fiesta cho'ochēja Jesuni ku'eju pāi ūcuanukore sēniasome.

—¿Jeechejare Jesús pa'iku? —chiniasome repana.

¹² Reparumu pāi jainuko Jesús pa'iche sāiñechi'a cutuasome. Te'ena, “Re'okū'mu repau”, chiniasome. Chekunata'ni, “Re'oma'mu repau. Joreku pāi cu'ache che'chokū'mu”, chiniasome.

¹³ Jā'ata'ni judiōpāi chū'unani vajuchuju repau pa'iche rope'e cutuasome repana pāi, “Chekunapi asaju”, chini.

¹⁴ Repa fiesta joorepapo cho'ocuharumuna Dios vu'ena Jesús kaka che'chosi'kua'mu. ¹⁵ Che'chokuna judiōpāi chū'una asa jñano i'kasinaa'me.

—Iku utija'o che'chemanesi'kuta'ni, ¿je'se pa'iuña jā'repa rua masiku? —chiisinaa'me.

¹⁶ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u cuasache'te che'choma'mu chu'u. Chu'ure Raosi'ku kuache'te che'chomū. ¹⁷ Dios chū'uñe cho'oñu chiina chu'u che'choche asa chēajanaa'me. Asa chēa, “Repau cuasache che'chomū iku”, chiimanejanaa'me repana. “Diopi kuakuna che'chomū iku”, chini masijanaa'me. ¹⁸ Pāiu ūcuahaku repau cuasachechi'a che'choni, pāipi, “Rua masiku'mu mu'u”, chiapu chini che'chomū. Jā'ata'ni pāiu repau'te raosi'ku kuachechi'a che'choni, chekunapi,

“Mu'ure raosi'ku rua masiku'mu”, chiapu chini che'chomu. Jā'aja'ne pa'iku jorema'ne chu'o ūcuarepare che'chomu.

¹⁹ 'Dios chū'uñe Moisés tocha jo'kaasomu musanukonare. Jā'ata'ni repa te'eujē'e cho'omanaa'me musanukona. ¿Je'se pa'ina musanukona, Diopi chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e cho'omanata'ni chū'ure, “Ūcuare cho'oma'mu”, chini vanisōñu chiiche? —chiisi'kua'mu repau.

²⁰ Chikuna i'kasinaa'me repa.

—Vatire paakujeku jā'aja'ne i'kacosomu mu'u. Mu'ure vanisōñu chiina peome —chiisinaa'me repa.

²¹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Puaumucusena chū'upi pāi'ni vaso'na ūcuanuko ña jñanosinaa'me musanukona. ²² Moisés chuta'a peorumu musanukona aipāi cho'osi'e jikochā'tiru chuto tuache Moisepi chū'u jo'kauna cho'oñu chini chekurumu musanukona puaumucusetā'ni chīiva'u jikochā'tiru caca'niru chuto tuame. ²³ Moisés chū'u jo'kasi'ere jachacuheju chekurumu musanukona puaumucusetā'ni chīiva'u jikochā'tiru chuto tuame. Jā'aja'ne cho'onata'ni chū'ure pe'rume musanukona, chū'upi puaumucusena pāi'ni vaso'na. ²⁴ Musanukona chū'u cho'ochē'te ña masi cuasama'ne teana, “Cu'ache cho'omu iku”, chiime. Jā'aja'ne cho'omanejū'u musanukona. Chū'u cho'ochē ña peore masi cuasa pi'ni rūhiñe cuasaju i'kajū'u chū'ure —chiisi'kua'mu repau Jesús.

Jesús repau raisichejare kuamu

²⁵ Reparumu Jerusalén vū'ejoopo cana te'ena ija'che sāiñechi'a sēniasome:

—¿Pāi vanisoñu chini ku'ecojñoku'u iku? ²⁶ Pāi ūcuanuko asaju'te i'kamu iku. Jā'ata'ni maire chū'una te'eujē'e ūsema'me ikure. ¿“Dios Raosi'kua'mu iku”, chiiju cuasache repa? ²⁷ Dios Raojau ratu repau raisichejata'ni te'eujē'e masimanejanaa'me. Iku Jesús raisicheja masime mai. Jā'ajekuna tīucosomu iku —chinasome repa.

²⁸ Repa i'kache'te asa Jesús Dios vū'ere pa'iu che'choku ūjachū'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—¿Musanukona chū'u pa'iche masiche? ¿Chū'u raisicheja ūcuachi'a masiche? Chū'u te'eu cuasaku raisi'kuma'mu. Chekupi Jorema'kupi raona raisi'kua'mu chū'u. Repau pa'iche vesume musanukona. ²⁹ Chū'uta'ni Repau pa'icheja raisi'kujeku Repau pa'iche masimu. Ūcuauji raosi'kua'mu chū'ure —chiisi'kua'mu Jesús.

³⁰ Jā'aja'ne i'kakuna asanata'ni repau'te chēañu chiina te'eujē'e chēamanesinaa'me repau'te, Dios chiisirumupi chuta'a tī'amauna.

³¹ Chekūnata'ni jainuko repauni cuasaju ija'che i'kasinaa'me:

—Iku cho'omasicheja'che cho'omasina peome. Chekurumu iku Dios Raosi'kucosomu —chiisinaa'me repa.

Fariseopāipi Jesuni chēaa'ju chini pāi chēanare saosi'ere kuamu

³² Pāipi Jesús pa'iche'te cutujuna asa judío phairipāi chū'unana'me fariseopāi Jesuni chēaa'ju chini Dios vū'e pē'jekainani pāi chēanani saosome.

³³ Saorena sani i'kajuna Jesús ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Jmamaru musanukonare ja'me pa'ija'mu chū'u. Pani pi'ni chū'ure Raosi'ku pa'ichejana co'ija'mu chū'u. ³⁴ Chū'ure musanukona ku'ejanaa'me.

Jā'ata'ni chū'u saischejare musanukonani saicu'akuna chū'ure jñaamanejanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repau.

³⁵ Chikuna repana judíopāi sāinechi'a i'kasinaa'me.

—¿Keechejana sakuna ikure mai jñaamanejanaa'ne? ¿Aperumu judíopāi jainuko saischejāna griegopāi pa'ichejāna sani griegopāire che'choja'u iku? ³⁶ Iku maire, “Chū'u saischeja musanukonani saicu'akuna ku'enata'ni chū'ure jñaamanejanaa'me musanukona”, chiisi'kua'mu. ¿Je'se chiiku jā'a? —chiisinaa'me repana.

**Chiañāā mevoñeja'ne Jesure cuasana rekoñōā
si'arumu re'oja'che pa'iche'te kuamu**

³⁷ Repa fiesta cuhacho cho'oumucusena na'a rua fiesta cho'orumuna Jesús vuni nukaku ujachu'opi i'kasi'kua'mu.

—Pāi ūcuauana okouato chū'uni rani ūkujū'u. ³⁸ Dios chū'o tocha jo'kasi'e chū'ure cuasana pa'iche ija'che kuamu:

Chiañāā si'arumu mevoñeja'ne repana rekoñōā si'arumu re'oja'che
pa'ijanaa'me,

chiimu repa tocha jo'kasi'e —chiisi'kua'mu Jesús.

³⁹ Repau Jesús jā'aja'ne i'kaku repau'te cuasanare Dios Rekocho rajachere i'kaasomu. Reparumu Jesupi chuta'a cunaumuna muimauna Dios Rekocho pāi ja'me Pa'ijarekocho chuta'a raimaneasomu.

Pāi Jesús pa'iche i'kanata'ni ūcuatē'e i'kamanesi'ere kuamu

⁴⁰ Jesús i'kasi'ere asa pāi te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—“Chū'u chū'o kuajaure raoja'mu chū'u”, chiniasomu Dios. Ūcuauasomu iku —chiisinaa'me repana.

⁴¹ Chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Raosi'kua'mu iku. Cristoa'mu —chiisinaa'me.

Chekunata'ni ija'che i'kasinaa'me:

—Dios Raojau Galilea chejapi raimauasomu. ⁴² Dios chū'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Aperumu pa'isi'ku David aineesijooop Belén vū'ejoopoji rajia'mu Dios
Raojau.

Mai aipāiu David Jojocojñosi'ku pa'ija'mu repau Dios Raojau, chiimu repa tocha jo'kasi'e —chiisinaa'me repana.

⁴³ Jesús pa'iche rua cutusinaa'me repana pāi. Jā'ata'ni ūcuatē'e cutumanesinaa'me repana. ⁴⁴ Repana te'ena repau'te chēanu chiisinaa'me. Jā'ata'ni te'euje'e chēamanesinaa'me repau'te.

Judíopāi chū'una Jesús i'kasi'e jachasi'ere kuamu

⁴⁵ Ūcuarumu judío phairipāi chū'unana'me fariseopāi repana pa'ichejana pāi chēanapi co'irena i'kaasome repanare.

—¿Je'se pa'ina musanukona Jesure chēa ramanere? —chiniasome repana.

⁴⁶ Chitena repana pāi chēana i'kaasome.

—Repau masi i'kacheja'che i'kanare te'eu'terejē'e asamanaa'me chukuna —chiniasome repana.

⁴⁷ Chitena repana fariseopāi i'kaasome.

—¿Musanukona ūcuachi'a repau jorechu'o asa chēare? ⁴⁸ Maire chū'una te'eujē'e cuasama'me repau'te. Ūcuachi'a chūkuna fariseopāi te'eujē'e cuasama'me repau'te. ⁴⁹ Diopi chū'ukuna Moisés tocha jo'kasi'e vesunachi'a Jesús i'kache asa chēame. Jā'ajekuna Dios repanare cu'ache cho'oja'mu — chiniasome repana.

⁵⁰ Reparumu Nicodemo fariseopāiu Jesuni nāra chini aperumu nāmpi saisi'ku i'kaasomu chekūnare fariseopāi.

⁵¹ —Mai aipāi tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuamu:

Chekunapi, “Cu'ache cho'osi'kua'mu iku”, chiiuna asani teana,

“Jā'a pa'ito cu'ache cho'ocojñoja'mu mu'u”, chiimanejū'u musanukona.

Charo repauni sēniasajū'u, repau cho'osi'ere masirepa asaūu chini.

Sēejuna repana i'kasi'e ūcuarepa pa'ito, “Cu'ache cho'ocojñoja'mu mu'u”, chiito re'omu.

Jā'aja'ne chiimu repa tocha jo'kasi'e — chiniasomu repau.

⁵² Chikuna i'kaasome repana.

—¿Mu'u ūcuaja'che Galilea cheja raisi'kua'u? Dios chu'o tocha jo'kasi'ere nā masijū'u. Jmamakarujē'e, “Dios chu'o kuajau Galilea chejapi raija'mu”, chiima'mu repa — chiniasome repana.

⁵³ Ūcuarumu repana pāi fiesta cho'o pi'nisirumu te'enachi'a repana vu'nana co'isinaa'me.

Romio cu'ache pa'iko cho'osi'ere kuamu

8 ¹ Jesuta'ni Olivo aikūtina muisi'kua'mu. ² Jo'e apeñatona caje Dios vu'ena kakasi'kua'mu repau. Kakauna pāipi repauni jainuko chi'rena puu nū'iu che'chosi'kua'mu repau repanare.

³ Ūcuarumu judfopāi che'chona fariseopāina'me romio'te ūjuma'kure kāisi'koni chēa rasinaa'me. Ra repao'te pāi chenevuna nuko ⁴ Jesuni i'kasinaa'me repana.

—Masiu, ikore chekuna'me kāiona nāasome pāi. ⁵ Diopi chū'ukuna Moisés tocha jo'kasiphuro ija'che kuamu:

Romio'te umu pa'ikoji chekuna'me kāito catapi su'a vēasōjū'u, chiimu. Mu'ujē'e, ¿je'se chiiku? —chiisinaa'me repana.

⁶ Repauji tiiñere i'kauna chēaūu chini jā'aja'ne i'kasinaa'me repana repau'te. Repana i'kache sāiñe i'kama'ne puu nū'iu muoñoji chejana tochaku pa'isi'kua'mu repau Jesús. ⁷ Repanapi cuharepama'ne sēejuna vuni nukaku i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi te'eu cu'achejē'e peoku pani catapu mini charo su'ajū'u ikore —chiisi'kua'mu repau.

⁸ Chini jo'e puu nū'iu chejana tochasi'kua'mu repau. ⁹ Repauji jā'aja'ne i'kauna asa ūcuauko te'enachi'a sanisōsinaa'me repana. Ainapi charo saisinaa'me. Sanisōrena repau Jesús repaona'me te'eka'chapana canukasinaa'me. ¹⁰ Ūcuarumu Jesús vuni i'kasi'kua'mu repao'te.

—Mu'ure i'kasina, ¿kechejare pa'iche? ¿Te'eujē'e, “Mu'u cu'ache cho'osi'e ro'ijū'u”, chiimanere repana mu'ure? —chiisi'kua'mu repau.

¹¹ Chikuna repao i'kasi'koa'mo.

—Te'eujē'e jā'aja'ne i'kamanesinaa'me chu'ure —chiisi'koa'mo.

Chikona i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u ũcuaja'che, “Mu'u cu'ache cho'osi'e ro'ijũ'u”, chiima'mu mu'ure. Chura sani mu'u cu'ache cho'che ũhasõ jo'e cho'omanejũ'u —chiisi'kua'mu Jesús repaote.

Pãire Miañeja'ne Pa'iku'mu Jesús

¹² Ūcuarũmu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu repanare Dios vũ'e pa'inare.

—Pãi chu'ure cuasaju jovosina chu'upi pa'iche re'oja'chere ïsiũna cu'ache pa'ima'ne miacheja pa'inaja'ne repana rekoñoã re'oja'che pa'ijanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

¹³ Chikũna fariseopãi i'kasinaa'me repaute.

—Mu'u pa'iche'te meñe kuaku joremũ mu'u —chiisinaa'me repana.

¹⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u raisichejajẽ'e vesũju chu'u saijachejajẽ'e vesũme musanũkona. Chu'uta'ni masimu. Jã'ajekũna chu'u pa'iche'te chu'u meñe kuasi'e ũcuarepaa'me. ¹⁵ Musanũkonata'ni chekũna i'kacheja'che chu'u pa'iche'te vesũju, “Cu'ache cho'omu iku”, chiime. Chu'uta'ni pãire jã'aja'ne i'kara chini raisi'kũma'mu. ¹⁶ Chekũrũmu chu'upi musanũkona pa'iche'te ña i'kani ũcuarepa i'kara'amũ. Chu'u te'eu cuasache'te i'kama'mu chu'u. Ja'ku chu'ure Raosi'ku kuachena'me chu'u cuasache i'kaku'mu chu'u. ¹⁷ Mai aipãi tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pãi te'eka'chapanapi cheku pa'iche'te ña ũcuate'e kuato jachamanejũ'u repana kuache, chiimu. ¹⁸ Chu'u pa'iche'te meñe kuamu chu'u. Chu'ure Raosi'ku Ja'ku ũcuaja'che chu'u pa'iche kuamu —chiisi'kua'mu repau.

¹⁹ Chikũna sēsinaa'me repana repaute.

—Mũja'ku, ¿keechejare pa'iku? —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u pa'iche vesũme musanũkona. Chu'u Ja'ku pa'iche ũcuaja'che vesũme. Chu'u pa'iche masini Ja'ku pa'iche ũcuaja'che masira'ame musanũkona —chiisi'kua'mu repau repanare.

²⁰ Dios vũ'ere pa'iu che'choku jã'aja'ne i'kasi'kua'mu Jesús, Dioni ïsiju kuri mañavũã cachejare nukaku. Repaute chẽare'orũmu Dios chiisirũmupi chuta'a tĩ'amaũna te'eu'jẽ'e chẽamanesinaa'me repaute.

“Chu'u saicheja saicu'amũ musanũkonare”, chiimu Jesús

²¹ Ūcuarũmu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu repanare.

—Sanisõja'mu chu'u. Chu'u saisirũmu ku'ejanaa'me musanũkona chu'ure. Jã'ata'ni jñaamapu rekoñoã cu'ache tũnocojñomanapi jũnisõjanaa'me musanũkona. Chu'u saicheja saicu'amũ musanũkonare —chiisi'kua'mu repau.

²² Chikũna i'kasinaa'me repana jud'opãi chũ'ũna.

—¿Je'se pa'ũna, “Chu'u saicheja saicu'amũ musanũkonare”, chiiku iku? ¿Repauji meñe vanisõja'u? —chiisinaa'me repana.

²³ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Cheja canaa'me musanũkona. Chu'uta'ni cũnaũmu cakua'mu. Pãi cuasachechi'a cuasanaa'me musanũkona. Chu'uta'ni Dios cuasacheja'che cuasaku'mu. ²⁴ Jã'ajekũna pãi cuasachechi'a cuasanajejũna, “Rekoñoã cu'ache tũnocojñomanapi jũnisõjanaa'me musanũkona”, chiisi'kua'mu. Chu'u pa'iche'te

musanukonare chu'u kuasi'ere asa chēamaneni cu'ache tūnocojñomanapi jūnisōjanaa'me musanukona —chiisi'kua'mu repau repanare.

²⁵ Chikuna repau'te sēesinaa'me repana.

—¿Jeeja'iu'u mu'u? —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'u apeche'chorumupi vaa chu'u pa'iche kuaku pa'imū chu'u musanukonare. ²⁶ Chuta'a chu'o raa i'kache paamu chu'u. Musanukona cho'ojū pa'iche'te ñaku i'kani, “Cu'ache cho'ome ina”, chiira'amū chu'u. Ñakuta'ni i'kama'mu chu'u. Chu'ure Raosi'kupi chu'o ūcuarepare si'arumū i'kakuna asaku ūcuare pāire kuamū chu'u —chiisi'kua'mu repau.

²⁷ Repau Jesús Puka'ku Dios pa'iche'te kuasi'kua'mu. Jā'ata'ni asavesujuna me repana. ²⁸ Asavesujuna ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukonapi chu'uni Dios Raosi'kuni kurususē'verona jē'jo nukoni chu'u pa'iche masiju ija'che i'kajanaa'me: “Dios Raosi'kua'mu iku. Repau cuasachechi'a i'kamanesi'kua'mu. Repau Puka'ku che'chochechi'a i'kasi'kua'mu iku”, chiiju masijanaa'me musanukona. ²⁹ Chu'ure Raosi'ku chu'una'me pa'imū. Repau chiiche'te chu'upi si'arumū cho'okuna jmakarujē'e jo'kama'kua'mu Repau chu'ure —chiisi'kua'mu Jesús.

³⁰ Repauji jā'aja'ñe i'kauna reparumū pāi jainuko, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chiiju cuasaju jvosinaa'me repau'te.

Diore cuasana pa'ichena'me cu'ache pa'ina pa'iche'te kuamū

³¹ Ūcuarumū Jesús repau'te cuasanare judiōpāi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonapi chu'u chū'uñe'te jo'kasōma'ñe si'arumū cho'ojū pani chu'u neerepana pa'ijanaa'me. ³² Chu'u kuache'te chu'o ūcuarepare asa chēa masijuna pāi chēa paacojñonaja'ñe cu'ache pa'isinare etocheja'che re'oja'che cho'okaija'mu chu'u musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

³³ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Aperumū pa'isi'ku Abraham jojosinaa'me chukuna. Jā'ajekuna jmakarujē'e chekuna chēa paacojñomanaa'me chukuna. Jā'ata'ni ija'che i'kasi'kua'mu mu'u chukuna'te: “Musanukonare pāi chēa paacojñonaja'ñe pa'isinare etocheja'che re'oja'che cho'okaija'mu chu'u”, chiisi'kua'mu mu'u. ¿Je'se pa'ina jā'aja'ñe i'kau? —chiisinaa'me repana repau'te.

³⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Cu'ache cho'ona ūcuanuko cu'api chēa paakuna cho'ochete rupū cho'okaapu chini chēa paacojñonaja'ñe pa'ime. Ūcuarepaa'me jā'a. ³⁵ Pāiu repau chēa paaku'te majapāiūma'kujekuna ai paama'mu. Repau mamaku'teta'ni majapāiūjekuna ai paamu. ³⁶ Chu'upi Dios Mamakuji musanukonare pāi chēa paacojñonaja'ñe pa'inani etocheja'che re'oja'che cho'okatu chēacojño etasina pa'icheja'che ūcuarepa re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ³⁷ Abraham jojocojñosinaa'me musanukona. Masimū chu'u jā'a. Repau jojocojñosinata'ni chu'u che'choche'te jachaju vanisōnu chiime musanukona chu'ure. ³⁸ Chu'u Ja'kuna'me pa'iu ñasi'ere kuamū chu'u. Musanukonata'ni muja'kurepau i'kache'te cho'ome —chiisi'kua'mu repau.

³⁹ Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Abraham jojocojñosinaa'me chukuna —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi Abraham cho'osi'eja'che re'oja'che cho'oni repau jojorepasina pa'ira'ame. ⁴⁰Diopi chu'o ũcuarepare kuakuna asa kuaku'te vanisõnu chiime musanukona chu'ure. Jmamakarujẽ'e musanukona cho'ocheja'che cu'ache cho'omanesi'kua'mu Abraham. ⁴¹Muja'kurepau cho'ocheja'che cho'ome musanukona —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Cheku chiima'me chukuna. Chukuna Ja'kurepau te'eu'mu Diochi'a —chiisinaa'me repana.

⁴²Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Diopi raouna ichejare rani pa'imũ chu'u. Dios musanukona Ja'kurepau pa'ito chu'ure Repau raosi'kure chiira'ame musanukona. Chu'uchi'a te'eu cuasa cajesi'kuma'mu chu'u. Diopi raosi'kua'mu chu'ure. ⁴³¿Je'se pa'iuna chu'u i'kache asavesuche musanukona? Chu'u i'kache'te asacuhejuna asoma'mu musanukonare. ⁴⁴Muja'kua'mu jã'u vati ai. Repau neenajeju repau chiichechi'a cho'oñu chiime musanukona. Mamarumupi vua pã'i vaiku'mu repau. Chu'o ũcuarepa cuhekujeku si'arumu joreku'mu repau. Jore aia'mu repau. Jore aijeku joreni repau cho'oche'te cho'omu. Repau pa'iche'me jã'a. Jã'ajekuna pã'i ũcuanuko jorena puka'kua'mu repau. ⁴⁵Chu'ureta'ni chu'o ũcuarepare i'kakuna jachame musanukona. ⁴⁶Musanukonapi te'eu chu'u cu'ache cho'oche ñasi'ku pani kuajũ'u. Chu'o ũcuarepare i'kaku'mu chu'u. ¿Je'se pa'iuna musanukona chu'u i'kache cuasama'ne? ⁴⁷Dios neena Repau chu'o asa chẽame. Musanukonata'ni Dios neemanajeju Repau chu'o asacuheme —chiisi'kua'mu repau.

Abraham chuta'a peorumu pa'iku'mu Cristo

⁴⁸Ūcuarumu judío aina i'kasinaa'me repau'te Jesure.

—“Samariapãijeku vature paamu mu'u”, chiiju chu'o ũcuarepare i'kame chukuna —chiisinaa'me repana.

⁴⁹Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Vatijẽ'e peomu chu'u. Chu'u Ja'kure cuasakujeku Repau'te re'oja'che i'kaku'mu chu'u. Musanukonata'ni chu'uni ña kukumarũ cu'ache i'kame. ⁵⁰“Pã'i, ña kukujũ'u chu'ure”, chiima'mu chu'u. Ja'kuta'ni, “Pã'i ña kukua'ju mu'ure”, chini raosi'kua'mu chu'ure. Chu'ure ña kukumana Ūcuauji ro'iche chũ'uuna cu'ache cho'ocojñojanaa'me repana. ⁵¹Chu'u i'kache jachama'ne cho'ona cho'osõmanejanaa'me. Ūcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau.

⁵²Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Aperumu pa'isi'ku Abraham jünisõasomu, Dios chu'o kuasina ũcuaja'che. Mu'uta'ni, “Chu'u i'kache jachama'ne cho'ona cho'osõmanejanaa'me”, chiimu. Vature paakujeku jã'aja'ne i'kamũ mu'u. Chura masime chukuna. ⁵³“¿Mai aipãiu'te Abrahamre na'a rua masimu chu'u”, chiiku mu'u? Repau Abraham jünisõasomu, Dios chu'o kuasina ũcuaja'che. “Repanare na'a rua masiku'mu chu'u”, chiuu cuasacosomu mu'u —chiisinaa'me repana.

⁵⁴Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'upi meñe, “Rua masiu'mu chu'u”, chiito jachara'ame pã'i chu'ure. Chu'u Ja'kuta'ni, “Chu'u chiũ rua masiu'mu”, chiiku'mu chu'ure. Repau i'kache asacuhenata'ni, “Dios chukuna'te paaku'mu”, chiime musanukona. ⁵⁵“Dios chukuna'te paaku'mu”, chiinata'ni Repau pa'iche vesunaa'me musanukona.

Chu'uta'ni Repau pa'iche masiku'mu. Chu'upi, “Dios pa'iche vesuku'mu chu'u”, chini jorera'amu musanukona jorecheja'che. Repau pa'iche masiku'jeku Repau chu'uñe cho'oku'mu chu'u. ⁵⁶Mai aipaiu Abraham chu'u icheja cheja rajjachere masiku pojosi'kua'mu —chiisi'kua'mu repau.

⁵⁷Chikuna i'kasinaa'me repana.

—¿Je'se pa'iuna chuta'a cincuentarepaüsrumuj'e' peokuta'ni, “Abrahamre ñasi'kua'mu chu'u”, chiiku mu'u? —chiisinaa'me repana.

⁵⁸Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Repau Abraham chuta'a peorumu pa'iku'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu.

⁵⁹Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju catare siasinaa'me repana, Jesuni su'a vēasōñu chini. Jā'aja'ñe cho'ojuna Dios vu'e pa'isi'ku kati eta pāi kuanupu chenevujī ñoma'ñe sanisōsi'kua'mu repau Jesús.

Na'ava'u aineesi'kure Jesús vasosi'ere kuamu

9 ¹Ūcuarumu repau Jesús ku'iu pāiu'te na'ava'u aineesi'kuni ñasi'kua'mu.

²Ñauna chukuna repau neena i'kasinaa'me repau'te.

—Masiu, ¿je'se pa'iuna iva'u na'ava'u jñaacojñou? ¿Repau rekocho cu'ache paache ro'ire na'ava'u jñaacojñou? Jā'apāani, ¿puka'kupāi cu'ache pa'iche ro'ire na'ava'u jñaacojñou? —chiisinaa'me chukuna.

³Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Repau cu'ache paache ro'ima'mu jā'a. Ūcuachi'a puka'kupāi cu'ache cho'оче ro'ima'mu. Rupū Diopi vasouna pāipi ña, “Dios peore masiku'mu”, chiiju masia'ju chini na'ava'u aineesi'kua'mu iku. ⁴Pāi repana cho'оче umucusena cho'ore'omu. Namita'ni cho'ocu'amū. Ūcuaja'che chu'ure Raosi'ku Dios chu'u jo'kasi'ere maipi churana cho'oma'to cu'amū. Na'a pa'isirumu cho'ocu'aja'mu. ⁵Chejare chuta'a pa'iu pāire Miañeja'ñe Pa'iku'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

⁶Jā'aja'ñe i'ka pi'ni chejana coo tutu cha'o chacho mini na'ava'u ñakocaāna suirisi'kua'mu repau. ⁷Cho'o pi'ni repau'te i'kasi'kua'mu repau.

—Okoruvu Siloé chiicojñoruruvuna sani mu'u chia choasōjū'cha' —chiisi'kua'mu repau. (“Siloé” chini “Saosi'e” chiimū.)

I'kauna sani choasō rakuna ñakocaā ñosi'kua'mu repau'te. ⁸Ñakocaāre ñakuna repau'te kueñe pa'inana'me repauji kuri si'arumu sēeu ñu'iuna ñasina i'kasinaa'me.

—¿Na'ava'ujeku aperumu ichejare ñu'iu kuri sēesi'kuma'ku repa iku? —chiisinaa'me repana.

⁹Chitena chekuna i'kasinaa'me.

—Ūcuau'mu iku —chiisinaa'me.

Chekuna ija'che i'kasinaa'me:

—Tii'uta'ni rupū ūcuauja'iu'mu iku —chiisinaa'me.

Ūcuarumu ūcuauji i'kasi'kua'mu.

—Ūcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

¹⁰Chikuna sēesinaa'me repana.

—¿Je'se pa'iuna na'ava'u pa'isi'kuta'ni chura ñaku mu'u? —chiisinaa'me repau.

¹¹Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Päiü Jesús ve'eküji coo tutu cha'o chacho mini chü'u ñakocaäna suiri ija'che i'kasi'kua'mü chü'ure: “Okoruruvü Siloé chiiruruvuna sani mü'u chia cha'ore choasöjü'u”, chiisi'kua'mü. Chikuna sani choa pi'niüna ñakocaä ñosi'kua'mü chü'ure —chiisi'kua'mü repau.

¹²Chikuna séesinaa'me repau.

—¿Jeechejare pa'iku repau, mü'u i'kaku? —chiisinaa'me.

Chitena i'kasi'kua'mü repau.

—Vesümü chü'u —chiisi'kua'mü repau na'ava'u pa'isi'ku.

Fariseopäi na'ava'u pa'isi'kure repau'te vasosi'ere séesi'ere kuamü

¹³⁻¹⁴Jesús cha'opi chacho mini na'ava'ure vasoumucuse puaumucuse pa'isi'kua'mü. Jä'ajekuna päi na'ava'u pa'isi'kure fariseopäi pa'ivü'ena müvaasome. ¹⁵Müvarena repana fariseopäi na'ava'u pa'isi'kure chekuna séesi'ejache sēniasome.

—¿Je'se cho'o ñakocaä ñaku mü'u? —chiniasome.

Chitena i'kaasomü repau.

—Chü'u ñakocaäna cha'opi chacho suiriüna okopi choasöjani ñamü chü'u chura —chiniasomü repau.

¹⁶Chikuna fariseopäi te'ena ija'che i'kaasome:

—Mü'ure puaumucusena vasosi'ku Dios raomanesi'kucosomü. Dios Raosi'ku pani puaumucuse jä'aja'ñe cho'omanera'amü repau —chiniasome.

Chekunata'ni ija'che i'kaasome:

—Ikure vasosi'ku cu'ache pa'iku pani Diochi'a te'eü cho'omasiche cho'omanera'amü —chiniasome. Ücuat'e cuasamaneasome repana.

¹⁷Jä'ajekuna na'ava'u pa'isi'kure jo'e sēniasome repana.

—Mü'ure vasosi'ku pa'iche, ¿je'se chiiku mü'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomü repau.

—“Dios chü'o kuaku'mü”, chiimü chü'u —chiniasomü repau.

¹⁸Ücuarümü judío aina repau'te vasosi'ere jachaju, “Na'ava'u pa'isi'kuma'mü iku”, chiiju jachaasome. Jachaju repau puka'kupäi soni rao ¹⁹sēniasome repana.

—¿Iku musanukona chiia'u? Iva'u musanukona, “¿Chiiüümuna teana na'ava'u aineesi'ku”, chiicojño'ua'u? Jä'a pa'ito, ¿je'se cho'o chura ñakocaä ñaku iku? —chiniasome repana.

²⁰Chitena puka'kupäi i'kaasome repanare.

—Chukuna chiia'mü iku. Teana na'ava'u aineesi'kua'mü iku. ²¹Jä'ata'ni repau ñakocaä cho'o ñaie vesüme chukuna. Repau'te vasosi'kure ücuaja'che vesüme chukuna. Sēniasajü'u repauni kuaa'ku. Aia'mü repau —chiniasome repana.

²²Fariseopaire vajuchüju jä'aja'ñe i'kaasome repana puka'kupäi. Aperümü judiopäi chü'üna, “ Jesús Dios Raocojñosi'kua'mü, chiinare mai judiopäi chi'ivü'e kakache üseñu”, chiniasome. ²³Jä'aja'ñe chiisi'jekuna, “Aia'mü repau. Repauni sēniasajü'u”, chiniasome repana.

²⁴Ücuarümü repana judío aina na'ava'u pa'isi'kure jo'e soni i'kaasome.

—Dios ñaku'te chü'o ücuarepare i'kajü'u. “Mü'ure vasomü chü'u”, chiisi'ku cu'aku'mü —chiniasome repana.

²⁵Chitena i'kaasomü repau.

—Chekurumu cu'ache cho'oku'mu repau. Chekurumu paaku'mu. Vesumu chu'u. Ieta'ni masimu: Aperumu na'ava'u pa'isi'ku chura namu chu'u — chiniasomu repau.

²⁶Chikuna jo'e sēniasome repana repau'te.

—¿Je'se cho'ou repau? ¿Je'se cho'ouna ñakocaã ñou mu'ure? —chiniasome repana.

²⁷Chitena i'kaasomu repau.

—Repau cho'osi'e kuacuhasi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni jachame musanukona. ¿Je'se pa'ina jo'e, “Kuajū'u”, chiiche musanukona chu'ure? ¿Musanukona ũcuachi'a repauni jovoñu chiiche? —chiniasomu repau repanare.

²⁸Chikuna asa pe'ruju repau'te ija'che i'kaasome repana:

—Mu'u repau chū'ũne cho'oku'mu. Chukunata'ni Moisés chū'u jo'kasi'e cho'onaa'me. ²⁹Dios Moisere i'kasi'e masinaa'me chukuna. Mu'ure vasosi'kure raosi'kureta'ni vesume chukuna —chiniasome repana.

³⁰Chitena i'kaasomu repau.

—¿Repau'te raosi'kure vesuche musanukona? ¡Jeerua tiiñea'ñe jā'a! Chu'ure vasosi'kua'mu repau. ³¹Cu'ache pa'ina sēeñe cho'okaima'mu Dios. Jā'are masime mai. Repau'te Diore pojoju Repau chū'ũne cho'ona sēeñeta'ni cho'okaiku'mu Repau. ³²Te'eu'terejē'e na'ava'u aineesi'kure vasoasomu chiicojñoku'te asamanaa'me mai. ³³Repauji Dios raomanesi'ku pani Diochi'a te'eu cho'omasiche cho'omanera'amu —chiniasomu repau.

³⁴Chikuna i'kaasome repana.

—¿Chīrumuna teana cu'ache ainesiva'upi che'chora chiiku mu'u chukuna'te? Rua tiiñea'me jā'a —chiniasome repana. Chini repau'te ve'sena etoasome repana.

Diore cuasamana na'ava'na pa'icheja'che pa'iche'te kuamu

³⁵Ūcuarumu Jesús na'ava'u pa'isi'kure etosi'e asasi'kua'mu. Asasi'kujeku repau'te ku'e jñaa ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—¿Dios Raosi'kure cuasaku mu'u? —chiisi'kua'mu repau ũcuauji.

³⁶Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—¿Kaa'u repau? Kuajū'u chu'ure; repauni cuasara —chiisi'kua'mu repau.

³⁷Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu repau'te.

—Ñacuhamu mu'u repau'te. Ūcuau'mu chu'u, mu'ure i'kaku —chiisi'kua'mu repau.

³⁸Chikuna asa Jesure ti'jñeñe ro're pũ ñu'iu i'kasi'kua'mu repau.

—Pāi Ūcuaukore Paaku, cuasamu chu'u mu'ure —chiuu repau'te pojosi'kua'mu repau.

³⁹Ūcuarumu Jesús i'kasi'kua'mu.

—Ichejare chejare caje pa'iu che'chomu chu'u, cu'ache pa'inajeju, “Na'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me chukuna”, chiinapi asa chēa chu'uni cuasaju ñakocaã ñana pa'icheja'che re'oja'che paapu chini. Jā'ata'ni chekunare, “Dios chu'o masinajeju re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiinani, “Dios chu'o masinata'ni chu'uni cuheju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime musanukona”, chisa chini cajesi'kua'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

⁴⁰Repau i'kasi'ere asa fariseopāi te'ena repau'te ja'me pa'ina sēesinaa'me.

—¿Mu'u cuasato chukuna na'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'ñe? —chiisinaa'me repana.

⁴¹ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Musanukonapi Dios chu'ore vesuju na'ava'na pa'icheja'che pani chu'ure cuheche ro'iche peora'amū musanukonare. Jā'ata'ni, “Dios chu'o masime chukuna”, chiinapi chu'uni cuhejuna ro'iche pa'imū musanukonare — chiisi'kua'mu repau Jesús.

Oveja kuiraku pa'iche'te kuamu

10 ¹ Ūcuarumu Jesús repapani chu'vaku ija'che i'kasi'kua'mu: —Pāiu űaaűi ovejava'na pa'iso'korona rani jatisa'aro kakama'ne tīichejapi kakamu. ² Repava'nare kuirakuta'ni jatisa'aroji kakamu. ³ Repava'nare kuirakuji űcuaso'korona kakara chiito repasa'aro pē'jekaikūji jatisa'aro vatakaimu. Vatauna kaka repava'na mamire ve'oku soito űcuauko repava'na mami asamasime repana. Soituna tuha ja'me etame repau'te. ⁴ Repava'nare űcuaukore etua charo saiū soituna asamasiju tuha repau ku'ichejā ja'me ku'ime repava'na. ⁵ Tīiūpi repanare soito asavesuju tuhama'ne vū'vūsōme tīiūjekuna. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

⁶ Repapani chu'vaku jā'aja'ne i'kasi'kua'mu Jesús. Jā'ata'ni repau i'kache asavesusinaa'me repana.

Oveja'nare re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'iku'mu Jesús

⁷ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Repapa pa'iso'korona ovejava'na kakasa'aroja'che pa'iku'mu chu'u. Ūcuarepaa'me jā'a. ⁸ Chu'u chuta'a raimarumu pāi jainuko te'enachi'a rani, “Dios raosi'kua'mu chu'u”, chiiju joreju che'chosinaa'me. űana cho'очеja'che cho'osinaa'me repana. Repana che'choche chu'u neena jachasinaa'me. ⁹ Oveja'na pa'iso'koro kakasa'aroja'che pa'iku'mu chu'u. Jā'ajekuna ovejava'napi repapa pa'iso'korona kakacheja'che pāipi chu'uni cuasani chu'ūpi chēa paaku kuirakuna rua pojoju re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹⁰ űaaűi rani ovejava'nare űaasōmu. Chekurumu repava'nare vani si'asōmu. Jā'aja'ne cho'ora chini'te raimu űaaū. Repau cho'очеja'che cho'ome joreju che'chona. Chu'uta'ni pa'iche re'oja'chere isira chini raisi'kua'mu, pāipi karama'ne re'oja'che paapu chini. ¹¹ Oveja'nare re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Chekurumu ovejava'nare paaku re'okujeku, chaipi ovejava'nani ānisōra chini raiūna űani, “Chu'ūpi iva'nare cu'ache cho'ochete űseto chai chu'uni ānisōja'mu”, chiikutani űcu űsemu repau. ¹² Chekurumu kurire koora chini tīiūpi kuirakaimu repava'nare. Kuirakuna chekurumu chaipi repava'nani ānisōra chini raiūna űani repava'nare jo'ka vū'vūsōmu repau, repanare paakuma'kujeku. Jo'ka vū'vūsōna chaipi rani te'eva'ure chēauna chekuna te'enachi'a vū'vūsōme. ¹³ Kurire koora chini kuirakujeku repava'nare oima'ne jo'ka vū'vūsōmu repau, chaipi rakuna.

¹⁴ Oveja'nare re'oja'che paaku pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Chu'u neenare masimu chu'u. Chu'ure űcuaja'che masime repana. ¹⁵ Chu'u Ja'ku masimu chu'ure. Chu'u űcuaja'che Repau'te masimu. Chu'u neenani cu'ache cho'ochete űsera chini chuenisōne kuhema'ne jū'ija'mu chu'u. ¹⁶ Chekunare űcuachi'a judío peonare paamu chu'u. Repapani soituna asa jachama'ne rani chu'uni jovo judío pāina'me űcuate'ekuanupūja'che pa'ijuna te'eū paaku kuiraja'mu chu'u repanare űcuaukore.

¹⁷ Pāi cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini chuenisōñe'te cuhemauna Ja'ku chu'ure rua chiimu. Jo'e vajurasa chini cuhemañe chuenisōja'mu chu'u. ¹⁸ Chu'upi cuheto te'eujē'e vanisōmanejanaa'me chu'ure. Jā'ata'ni chu'u ca'nivu ũsemañe ĩsija'mu chu'u, pāipi vanisōa'ju chini. Chu'u ca'nivu ĩsire'omu. Ūcuachi'a chu'upi jūnisō vajurasa chiito vajurairē'omu chu'ure. Jā'aja'ñe cho'oa'ku chini chū'u jo'kasi'kua'mu Ja'ku chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

¹⁹ Jā'aja'ñe i'kauna asa ũcuate'e cuasamapu sāñeche'i'a ke'resinaa'me repana judío aina. ²⁰ Jainuko ija'che i'kasinaa'me:

—Vatire paakujeku vē'veu'mu iku. Iku i'kache asamanañu mai —chiisinaa'me.

²¹ Chekunata'ni ija'che i'kasinaa'me:

—Vati paana jā'aja'ñe i'kamanaa'me. Ūcuachi'a vati na'ava'nare vasomanaa'me —chiisinaa'me repana.

Judío aina Jesure cuheche'te kuamu

²² Ūcuarumu judiōpāi Jerusalén vā'ejoopona Dios vū'e aperumu judío peonani tua care'vasi'ere cuasaju fiesta cho'osinaa'me. Okorumu pa'isi'kua'mu reparumu. ²³⁻²⁴ Ūcuarumu Jesupi Dios vū'e ve'se cakachapa'te Portal de Salomón chiikachapa'te nuka ku'iuna ña judío ainapi rani rūhiso'koro nukaju ija'che i'kasinaa'me repau'te:

—Mu'upi asavesache kuakuna vesume chukuna mu'u pa'iche. Dios Raosi'ku Cristo pani teana rūhiñe kuajū'u chukuna'te —chiisinaa'me repana.

²⁵ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Ūcuare kuasi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni jachame musanukona. Ja'kupi chū'u raona rani Repauchi'a te'eu cho'omasiche cho'o ñomu chu'u, pāipi chu'u pa'iche'te masia'ju chini. ²⁶ Musanukona chu'u neenamanajeju jachaju cuasama'me chu'ure. ²⁷ Chu'u neena chu'u i'kache asamasiju jovo ja'me ku'iju chu'u chū'ñe cho'ome. Repanare masimu chu'u. ²⁸ Chu'upi repanani cho'okaiuna re'oja'che pa'iju jūnisōsirumu vati toa saima'ñe Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me repana. Te'eujē'e tuamanejanaa'me repanare chu'u neenare. ²⁹ Ja'kupi pāi ũcuanukore na'a rua Masikuji chu'uni jo'kauna te'eu'terejē'e tuacu'amū repanare. ³⁰ Chu'una'me Ja'ku ũcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna —chiisi'kua'mu repau Jesús.

³¹ Jā'aja'ñe i'kauna asa pe'ruju jo'e cata siasinaa'me repana judío aina repauni su'a vāsōñu chini. ³² Jā'aja'ñe cho'oñu chiijuna Jesús i'kasi'kua'mu repanare.

—Ja'kupi chu'uni cho'okaiuna Repauchi'a cho'omasiche musanukona ñaju'te cho'ochete re'oja'chere rua cho'osi'kua'mu chu'u. Chu'u cho'osi'e, ¿jeere musanukona cuheju chu'ure catapi su'a vāsōñu chiiche? —chiisi'kua'mu repau.

³³ Chikuna jo'e i'kasinaa'me repana.

—Mu'u re'oja'che cho'osi'ere cuheju catapi su'a vāsōñu chiima'me chukuna. Mu'upi, “Chu'una'me Ja'ku ũcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna”, chikuna cuheju catapi su'a vāsōñu chiime chukuna mu'ure, Dios cuheche'te i'kauna. Dioma'mu mu'u. Rupu pāiu'mu —chiisinaa'me repana.

³⁴ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Mai aipāi tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuamu:

Diova'naa'me musanukona, chiiche tocha jo'kaasome repa. ³⁵ Repa tocha jo'kasi'e, "Diova'naa'me musanukona", chini Dios chu'o asa cheana pa'iche'te i'kamu. "Dios chu'o jorechu'oa'me", chiicu'amu. ³⁶ Jā'ata'ni chu'upi, "Dios chiia'mu chu'u", chiina asa, "Dios asacuheche'te i'kamu mu'u", chiime musanukona chu'ure, Repa Chēa Raosi'kuni. ¿Je'se pa'ina musanukona jā'aja'ne i'kache? ³⁷ Chu'u Ja'ku chiiche'te cho'oma'to jachare'omu chu'ure. ³⁸ Chu'u i'kache jachanata'ni chu'u Ja'ku chiiche Repauchi'a cho'omasiche'te chu'upi cho'o ñokuna jachamanejū'u musanukona. Jachama'ne ija'che cuasajū'u: "Diona'me ūcuate'euja'che pa'iku'mu iku", chini cuasa masijū'u —chiisi'kua'mu repa.

³⁹ Chikuna jo'e chēañu chiinaretani jo'ka sanisōsi'kua'mu repa.

⁴⁰ Eta Jordán chiacha chekukā'kona aperumu Juan pāi okoro'vesichejana ūsu muikā'kona jēni canuka pa'isi'kua'mu repa, chukuna repa neenana'me. ⁴¹ Ūcuachejare pa'ijuna pāi jainuko repa ni ñañu chini rani te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Juan Diochi'a te'eu cho'omasiche cho'omanesi'kua'mu. Jā'ata'ni iku Jesús pa'iche repa kuasi'e peore ūcuarepaa'me —chiisinaa'me repa.

⁴² Ūcuachejana pāi jainuko repa'te Jesure cuasaju jovosinaa'me.

Lázaro jūnisōsi'ere kuamu

11 ¹ Ūcuarumu Betania vu'ejoopo cakū Lázaro ravuna jūniasomu. Repa cho'jeromi ūcuajoopo'te paniasome Marfana'me Marta. ² Repa María Jesús cū'ana okoma'ña ro repa rañapi tu'nesi'koa'mo. ³ Majaa'chu Lázaroji jū'ina cho'jeromi chekunani raosome Jesuni, "Mu'u chiicojñoku jū'imū", chiapu chini.

⁴ Sa kuarena asa i'kasi'kua'mu repa.

—Jūnisō'a'ku chini ravu jū'ine cho'omaneasomu Dios Lázaro'te. Rupu Repa cho'omasiche'te pāire cho'o ñora chini cho'oasomu. Jā'ajekuna jūnisōsi'kuta'ni vajurakuna ña, "Dios peore masiku'mu", chiijanaa'me pāi. Ūcuachi'a, "Dios Mamaku rua masimu", chiijanaa'me repa —chiisi'kua'mu repa.

⁵⁻⁶ Repa Jesús repanare Martana'me cho'jeona'me Lázaro'te rua chiikuta'ni, "Lázaro jū'imū", chiito asa teana saimanesi'kua'mu. Saima'ne te'eka'chapaumucujña ūcuachejare canuka pa'isi'kua'mu repa. ⁷ Ūcuarumu repa chukuna'te repa neenare i'kasi'kua'mu.

—Judea chejana jo'e sañu mai —chiisi'kua'mu.

⁸ Chikuna i'kasinaa'me chukuna.

—Masiu, aperumu repacheja pa'ina judío aina catapi su'a vēasōnu chiniasome mu'ure. ¿Ūcuachejana jo'e sasa chiiku mu'u? —chiisinaa'me chukuna.

⁹ Chitena i'kasi'kua'mu repa.

—Te'eumucuse doce horas pa'imū. Pāi'iji umucusena kuni tota tāima'ne ku'imū miakuna. ¹⁰ Pāi'iji ñamipi kuni tota tāiu ku'imū miañeji karakuna —chiisi'kua'mu repa.

¹¹ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Mai cuasacojñoku Lázaro kānisōcuhasi'kua'mu. Jā'ajekuna saimu chu'u repa ni vuora chini —chiisi'kua'mu.

¹² Chikuna jo'e i'kasinaa'me chukuna.

—Chukuna'te Paaku, Lázaroji jū'iu kānisōsi'ku pani vajuja'mu —chiisinaa'me chukuna.

¹³ Repau Jesús, “Lázaro kānisōsi'kua'mu”, chiiu repau jūnisōsi'ere i'kasi'kua'mu. Repau i'kache'te asavesuju, “Lázaro rupu kāisi'ere i'kamū iku”, chini cuasasinaa'me chukuna. ¹⁴ Jā'aja'ne cuasajuna Jesús rūhi'ne kuasi'kua'mu chukuna'te.

—Repau Lázaro jūnisōsi'kua'mu. ¹⁵ Repana chu'ure soito teana saimanesi'kua'mu chu'u, musanukonapi chu'uni masi cuasaa'ju chini. Musanukona chu'ure masi cuasajachere cuasaku pojomu chu'u. Chura sani űa'nu mai —chiisi'kua'mu repau.

¹⁶ Ūcuarumu Tomás Gemelo chiicojñokuji i'kasi'kua'mu chukuna'te.

—Ikuni ja'me sa'nu mai. Sani pāipi repauni vaito ūcuana'me chuenisōnu mai —chiisi'kua'mu chukuna'te.

Jesús Lázaro'te jūnisōsiva'uni vasora chini saimu

¹⁷ Chukuna sani tī'a űato ūcuaka'chapaumucujña tācojñosi'ku pa'isi'kua'mu repau Lázaro. ¹⁸ Betania vū'ejoopo Jerusalén vū'ejoopo kueñere pa'imū. Chekurumu tres kilómetrocosomu. ¹⁹ Maríana'me Marta majaa'chupi jūnisōuna otare oijuna churoñu chini saisina judfo aina jainuko pa'isinaa'me reparumu. ²⁰ Ūcuarumu Jesupi raiuna asa etasi'koa'mo Marta repauni tijña pojora chini. Maríata'ni etama'ne vū'ere pa'isi'koa'mo. ²¹ Eta tijña pojo pi'ni i'kasi'koa'mo repao.

—Pāi Ūcuaukore Paaku, mu'upi ichejare pa'ito chu'u a'chu jūnisōmanera'asi'kua'mu. ²² Jā'ata'ni mu'u sēeñe peore isija'mu Dios mu'are. Masimo chu'u jā'a —chiisi'koa'mo repao.

²³ Chikona Jesús i'kasi'kua'mu.

—Mua'chu vaju'raija'mu —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna Marta i'kasi'koa'mo.

²⁴ —Masimo chu'u jā'a. Pāi ūcuauko cho'osi'e Dios cuasa ro'iche chū'umucusena vaju'raija'mu repau —chiisi'koa'mo repao.

²⁵ Chikona i'kasi'kua'mu repau.

—Chu'ua'mu pāi jūnisōsinare vasoku. Ūcuachi'a pāi rekoñoāna re'oja'chere pa'iche jo'kakū'mu chu'u. Pāi chu'ure cuasanapi jūnisōsina chu'upi jo'e rani vasouna vaju'rani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁶ Chu'ure cuasana reparumu chuta'a vaju'na ūcuachi'a Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ¿Chu'u i'kache jachama'ne cuasako mu'u? —chiisi'kua'mu repau.

²⁷ Chikuna i'kasi'koa'mo repao.

—Jūju, Cristo, Dios Raocojñosi'kua'mu mu'u. Dios aperumu, “Chejana chu'u neekure saoja'mu chu'u”, chiniasomu. Ūcuau'mu mu'u. Jā'aja'ne cuasamo chu'u —chiisi'koa'mo repao.

Lázaro'te tāsichejare Jesús űa oisi'ere kuamu

²⁸ Jā'aja'ne i'ka pi'ni repao Marta vū'ena co'i cho'jeo'te Maríate soni te'eo'te kuaasomo.

—Pāi che'choku ranicuhasi'kua'mu. Mu'uni soimu repau —chiniasomo repao.

²⁹ Chikona repao María asa teana vūni etaasomo repauni tijñara chini.

³⁰ Chukuna chuta'a repajoopo vū'ejoopo tī'amanesinaa'me. Marta chukuna'te

tijñasichejare chuta'a ma'are pa'isinaa'me chukuna. ³¹ Marfapi vuni eta raiona ña judío aina repanapi otare oijuna churoñu chini raisina repav'e ja'me chi'i pa'ina ja'me tuhasinaa'me repao'te, "Majaa'chüre täsichejare osa chini saicosomo", chini.

³² Eta rani chukuna pa'icheja ti'a Jesús ti'jñeñena meñe sime ñu'io ija'che i'kasi'koa'mo repao:

—Päi Ūcuanukore Paaku, mu'upi ichejare pa'ito chu'u a'chüva'u jünisōmanera'asi'kua'mu —chiisi'koa'mo repao.

³³ Judío ainapi repaona'me oiju raiche'te ña sumava'u pa'isi'kua'mu Jesús.

³⁴ Repauni sumañna repanare sēesi'kua'mu repau.

—¿Jeechejana musanukona repava'üre täre? —chiisi'kua'mu.

Chikuna i'kasinaa'me repana.

—Päi Ūcuanukore Paaku, rani ñajü'u —chiisinaa'me repana.

³⁵ Jesús reparamu oisi'kua'mu. ³⁶ Oñna repana judío aina i'kasinaa'me.

—Ñajü'u; Lázaro'te rua chiicosomu iku —chiisinaa'me.

³⁷ Chekuna te'ena ija'che i'kasinaa'me repau'te:

—Na'ava'üre vasoasomu iku. ¿Je'se pa'ina Lázaro'te jü'ine üsekaimaneu? —chiisinaa'me repana.

Lázaro vajuraisi'ere kuamu

³⁸ Reparamu Jesús jo'e cuasa oñu na'a rua sumava'u Lázaro'te täsicojena saisi'kua'mu. Aiküti caripana tētoche ühisicoje pa'isi'kua'mu repacoje. Ūcuachi'a catapu ñjapüji ta'pisicoje pa'isi'kua'mu repacoje. ³⁹ Sani ti'a i'kasi'kua'mu repau.

—Catapu'te kuñojü'u —chiisi'kua'mu.

Jā'aja'ne i'kauna jünisōsiva'u cho'jeo Marta i'kasi'koa'mo.

—Päi Ūcuanukore Paaku, repava'üre täsi'e ücuaka'chapaumucujñaa'me ie chura. Jā'ajekuna icoje vataru rua ütösujacosomu —chiisi'koa'mo.

⁴⁰ Chikona i'kasi'kua'mu repau.

—Mu'üre ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: "Chu'üre cuasani Dios peore Masiu cho'che ñaja'mo mu'u", chiisi'kua'mu chu'u mu'üre —chiisi'kua'mu repau.

⁴¹ Chikuna repapu kuñosinaa'me repana. Kuñorena repau Jesús umüre ñaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ja'ku, mu'upi chu'u sēeñe'te asakuna, "Re'orepamu", chiimu chu'u mu'üre. ⁴² Chu'u sēeñe si'arumu asaku'mu mu'u. Masimu chu'u jā'a. Jā'ata'ni chura ñjachu'opi i'kaku sēemu chu'u mu'üre, inapi asa, "Dios Raosi'kua'mu iku", chini cuasa'ju chini —chiisi'kua'mu repau.

⁴³ Jā'aja'ne i'ka pi'ni ñjachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Lázaro, etajü'u —chiisi'kua'mu.

⁴⁴ Chikuna repau jünisōsiva'u vajurani etasi'kua'mu jüjñana'me cū'ana'me chia reasōsi'ku. Etañna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Repau'te reasikāña vanakaijü'u saau —chiisi'kua'mu repau.

Jesuni chēañu chini päi te'ena cutusi'ere kuamu

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jesupi jā'aja'ne cho'ñna judío aina jainuko María'te ñañu chini saisina repau vasosi'ere ña cuasa jovoasome Jesure. ⁴⁶ Chekunata'ni sani Jesús

cho'osi'ere fariseopāire kuaasome. ⁴⁷Kuarena asa repa fariseopāina'me phairipāi chū'una judíopāi ūcuanukore chū'unare soni chí'i i'kaasome.

—Repaŋ Jesús D iochi'a cho'omasiche rua cho'okuaasomŋ. ¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai? ⁴⁸Maipi ūsema'to pāipi ūcuanuko repaŋni cuasaju repaŋ chū'ũne'te chíiju jovorena Romapāi chū'unapi asani pe'ruju rani Dios vŋ'e ñañosō maire ūcuaja'che jainukore vanisōjanaa'me —chinasome repaŋ.

⁴⁹Chitena Caifás repaŋsurumŋ judío phairi ai i'kaasomŋ repaŋare ja'me pa'íkují.

—Rua vesume musanukona. ⁵⁰Maipi repaŋ cho'ochete ūsemapŋ jainuko chuenisōto cu'amŋ. “Cho'okuchi'a ūcuate'eu pāi ūcuanuko chuenisōmanea'ju chini chuenisōkaito na'a re'omŋ maire”, chiimacosome musanukona —chinasomŋ repaŋ.

⁵¹Repauchi'a cuasache'te jā'aja'ñe i'kamaneasomŋ repaŋ. Repaŋsurumŋ phairi aijekuna Diopi repaŋ rekochona kuauna judíopāi cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini Jesús chuenisōjañere i'kaasomŋ repaŋ. ⁵²Judíopāichi'a jūni ro'ikajachere i'kamaneasomŋ repaŋ. Ūcuachi'a Dios Repaŋ neenare si'achejñaruā pa'inare ūcuate'ekuanupŋ jovojachere i'kaasomŋ repaŋ. ⁵³Ūcuau mucusepi vŋa repaŋa judíopāi chū'una Jesure vanisōjañere rua cutuju paniasome.

⁵⁴Jā'ajekuna repaŋ Jesús reparumŋi vŋa judíopāi chū'una pa'ichejña ku'ima'ñe pa'iu Judea cheja pa'isi'kupi eta pāi peocheja kueñe cajoopo Efraín vŋ'ejoopona sani canuka pa'isi'kua'mŋ, chukuna repaŋ neenana'me.

⁵⁵Reparumŋ Jerusalén vŋ'ejoopo judíopāi repaŋa fiestapi pascuarumŋi tī'api'rakuna repajoopo kueñe cana pāi jainuko ūcuajoopona maniasome, aperumŋ chū'u jo'kasi'ere cho'uju cu'are tu'neñu chini. ⁵⁶Mani Dios vŋ'ere kaka pa'iju Jesure ku'enajeju ija'che cutuasome repaŋa sāinechi'a:

—¿Je'se cuasache musanukona? ¿Icheja fiesta cho'ochejana raija'u repaŋ? ¿Pāaja'u? —chinasome repaŋa pāi.

⁵⁷Phairipāi chū'una fariseopāina'me ija'che i'kaasome:

—Pāiu ūcuauakují repaŋ Jesús pa'ichejare masini rani kuajū'u chukuna'te. Repaŋni chēañu chiime chukuna —chinasome repaŋa.

Romio Jesús cū'ana okoma'ña ro'vesi'ere kuamu

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹Repaŋ Jesús seirepaumucujña pascuarumŋ tī'añe karatona Betania vŋ'ejoopona saisi'kua'mŋ, repaŋi vasouna Lázaro vajuraisi'ku pa'ijoopona. ²Sakuna repajoopo cana, pāipi chí'i Jesuni pojoa'ju chini āure cho'osinaa'me. Chí'irena Martapi āure āukona Jesuna'me ñu'iju āisinaa'me repaŋa. Lázaro ūcuaja'che ūcuauana'me ñu'iu āisi'kua'mŋ. ³Ūcuarumŋ repao María trescientos gramos pa'ira'ka okoma'ñara'ka nardochi'a cho'osira'kajeku rua ro'isira'kapi Jesús cū'ana ro've pi'ni repao rañapapi tu'nesōkaisi'koa'mo. Ro'veona vŋ'e peore ma'ñasusi'kua'mŋ. ⁴Ūcuarumŋ Jesús neeku Judas Iscariote Jesuni cu'ache cho'oa'ju chini jo'kajau i'kasi'kua'mŋ.

⁵—¿Je'se pa'iuŋa repao trescientorepare're isisōju kuri denariore're koorura'kare rupŋ jañosō? Ira'kare isisō kuri koo chuova'na pa'iva'nani isiruja'chere rurepapŋ cho'osōmŋ —chiisi'kua'mŋ repaŋ.

⁶Chuova'na pa'iva'nare oiche'te i'kamanesi'kua'mŋ repaŋ. Rupŋ ñaaujeku jā'aja'ñe i'kasi'kua'mŋ. Chukuna Jesús neena chí'iche kuri paakau si'arumŋ

te'ere'rechí'a siasókaiu pa'isi'kua'mu repau Judas. ⁷Já'aja'ne i'kauna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Iko cho'oché ñsemanejũ'u. Chu'upi jũnisõuna chu'ure tãumucuse chu'u ca'nivu'te ro'vejara'kare care'va paamo repao. ⁸Chuova'na pa'iva'na musanukonare si'arumu ja'me pa'ijava'naa'me. Já'ajekuna repanare si'arumu re'oja'che cho'okaiju pa'ire'oja'mu musanukonare. Chu'uta'ni musanukonare si'arumu ja'me pa'imaneja'mu. Já'ajekuna chu'ure si'arumu já'aja'ne cho'okaicu'ajamu musanukonare —chiisi'kua'mu repau.

Phairipái Lázaro'te vanisõnu chiiche'te kuamu

⁹Ūcuarumu judfopái jainuko Jesús Betania vø'ejooopo pa'iche'te asa saniasome repauni ñañu chini. Ūcuachi'a jũnisõuna Jesús vasosi'kuni Lázaroni ñañu chiniasome repana. ¹⁰⁻¹¹Jesús repau'te vasosi'ere asa judfopái jainuko Jesure cuasaju jovoasome. Já'ajekuna phairipái chu'una, “Mai che'choche pái jainuko ũhasõ Jesuni cuasaju jovome”, chini pe'ruju Lázaroni vanisõnu chiniasome, Jesure vanisõnu chiicheja'che.

Jerusalén vø'ejooopo Jesús sani t'asi'ere kuamu

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Ūcuarumu judfopái repana fiestaji pascuarumupi t'apirakuna Jerusalén vø'ejooopona jainuko maniasome. Mani pa'iju jo'e apeñatataona Jesús rajache asaasome repana. ¹³Asa pũti kare veri eta repauni tijña ujachu'opi ija'che i'kasinaa'me repana:

—Dios peore masiku'mu. Ikure Israelpaire chu'ua'ku chini repau Raosi'kure re'oja'che cho'okaau —chiisinaa'me repana.

¹⁴Ūcuarumu repau Jesús burrova'ure jña tuhisi'kua'mu. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache cho'osi'kua'mu. Ija'che kuamu repa:

¹⁵Ūcuano'ko vajuchuma'ne pa'ijũ'u musanukona Jerusalén vø'ejooopo cana.

Musanukonare chu'uku'te burrochiiva'uni tuhũ raiuna ñajũ'u, chiimu repa tocha jo'kasi'e.

¹⁶Reparumu chukuna Jesús neena, “Dios chu'o kuache'te cho'ome ina ikure”, chiimanesinaa'me. Repau Jesús jũni vajurani cunaumu muisirumuta'ni repa tocha jo'kasi'ere asamasiju, “Repa tochasi'e kuache cho'osinaa'me pái Jesure”, chiisinaa'me chukuna.

¹⁷Pái Jesuni ja'me pa'iju repauji Lázaroni jũnisõ tácojñosi'kuni soiuna vajurani etauna ñasina chekunare kuaju pa'isinaa'me. ¹⁸Diochi'a cho'omasiche Jesús cho'oché kuajuna asanajeju etasinaa'me repana pái repauni tijñañu chini. ¹⁹Já'aja'ne cho'ojuna ña sãinechi'a i'kasinaa'me fariseopái.

—Rua cu'amũ ija'che pa'ito. Ñajũ'u. Pái ũcuano'ko repau'te jovome. Ūsecu'amũ já'aja'ne cho'oto —chiisinaa'me repana.

Griegopái Jesure ku'esi'ere kuamu

²⁰Fiestarumujekuna Dios cho'okaisi'ere cuasaju pojoñu chini Jerusalén vø'ejooopona sani pa'inare griegopái sani ja'me pa'isinaa'me. ²¹Pa'iju Galilea cheja cajoopo Betsaida vø'ejooopo cakure Felipe'te mua rua i'kaasome repana griegopái.

—Jesuni ñañu chiime chukuna —chiniasome repana.

²² Chitena asa mua Andreni kuaasomu repau. Kua ūcuaua'ame Jesuni kuañu chini muaasomu repau. ²³ Kuarena asa Jesús i'kaasomu.

—Chu'u Dios Raosi'ku pa'iche'te pāi jainuko masirumu tī'acuhaja'mu. “Rua masiu'mu iku”, chiijanaa'me pāi chu'ure. ²⁴ Ija'chea'me: Āura'karuā tāru charo joimu. Repacaāpi jonisōmaneni aineema'mu. Jonisōni ainee pi'ni repañu rua kūija'mu. Ūcuarepaa'me jā'a. ²⁵ Ūcuaja'che pāiu ūcuauakuji repau chiichechi'a cho'ora chiiku cu'ache pa'iu Dios pa'icheja saimaneja'mu. Pāiu Dios chū'uñe cho'ora chiikuta'ni re'oja'che pa'iu repau jūnisōsirumu Dios pa'ichejana ai sani re'oja'che pa'ija'mu. ²⁶ Chu'u chū'uñe cho'oñu chiinare, “Chu'uni jovoju'ū”, chiimu chu'u. Chu'ure jovoni Dios pa'ichejare sani chu'una'me pa'ijanaa'me repa. Chu'u chū'uñe cho'onare re'oja'che cho'okaija'mu Dios, “Re'onaa'me ina”, chini —chinasomu repau.

Jesús repau chuenisōjañere kuamu

²⁷ Ūcuarumu Jesús ija'che i'kaasomu:

—Chura rua suma'mu chu'ure. Ja'kure, ¿je'se chiija'che chu'u? “¿Chu'ure tī'jñejañe cu'ache ūsekaijū'ū”, chiija'che chu'u? Pāara. Jā'are cho'ocojñora chini cajesi'kua'mu chu'u —chinasomu. ²⁸ Ūcuarumu Puka'kure ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Ja'ku, mu'u si'ache cho'omasiche'te cho'o ñora chini mu'ure uache cho'ojū'ū chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna cūnaumūpi chu'o i'kache asosi'kua'mu.

—Chu'u masiche si'ache cho'o ñocuhasi'kua'mu chu'u. Jo'e cho'o ñora —chiisi'kua'mu Dios.

²⁹ I'kauna asa pāi te'ena ija'che i'kasinaa'me:

—Okocurucosomu jā'a —chiisinaa'me.

Chekunata'ni,

—Angelpi ikuni i'kacosomu jā'a —chiisinaa'me.

³⁰ Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chu'upi asaa'ku chini i'kasi'ema'mu jā'a. Musanukonapi asaa'ju chini i'kasi'ea'me. ³¹ Chu'ure cuasamanajeju cu'ache pa'inare cu'ache tī'jñerumu tī'acuhamu. Ūcuachi'a cu'ache pa'iju chu'ure cuasamanare chū'uku'te vati aire ūserumu tī'acuhamu. ³² Chu'ure jē'jo nukosirumu chu'upi soiuna pāi si'achejña pa'ina chu'uni kuasaju jovojanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

³³ Repau'te kurasusē'verona jē'jo nuko vēasōjañere repau jā'aja'ñe i'kaku kuasi'kua'mu. ³⁴ Jā'aja'ñe i'kauna asa i'kasinaa'me pāi.

—Mai aipāi tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuamu:

Cristo Dios Raosi'ku jūnisōma'ñe ai pa'ija'mu,

chiimu. Jā'ata'ni mu'u, ¿je'se pa'iuña, “Pāire ja'me paau chini Dios Raosi'kure jē'jo nukojanaa'me pāi”, chiiku? Jā'a pa'ito, Cristo chiicojñoku, ¿tīi'u? —chiisinaa'me repa.

³⁵ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u icheja cheja pa'inare pāi Miañeja'ñe Pa'iku musanukonare jmamakarū ja'me panī sanisōja'mu. Jā'ajekuna chuta'a miarumuna churana ku'ijū'ū musanukona, ru'ru na'isōmaneñu chini. Ru'ru na'isōni ñamipi ku'iju ma'api ñomauna cavesusōjanaa'me musanukona. ³⁶ Chu'ure Miañeja'ñe

Pa'ik'u'te chuta'a mʉsanʉkonare ja'me pa'irumʉna cuasajũ'u chũ'u pa'icheja'che re'oja'che pa'nu chini —chiisi'kua'mu repau.

Jã'aja'ne i'ka pi'ni sani katisõsi'kua'mu repau Jesús.

Judíopãi Jesure cuasama'ñere kuamu

³⁷ Repana ñaju'te Diochi'a cho'omasiche si'arumu cho'oku'teta'ni repau'te Jesure cuasamanesinaa'me repana pãi. ³⁸ Dios chũ'o kuakaisi'ku Isafás tocha jo'kasi'e kuache cho'osinaa'me repana. Repau tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chũ'ure Paaku, mai kuache jachaju cuasama'me pãi.

Mũ'u masiche si'ache cho'o ñokũ'teta'ni jachame pãi, chiimu. ³⁹ Pãipi cuasavesujuna repau Isafás cheke ija'che tocha jo'kaasomu:

⁴⁰ Ñakocaã ñamava'naja'ne paapu chini jo'kaasomu Dios.

Ûcuachi'a Repau chũ'o asavesache cho'oasomu repanare.

Diopi jã'aja'ne cho'õna, “Iku maire vasoja'mu”, chiimapu chũ'ure raima'me repana,

chiinu tocha jo'kaasomu. ⁴¹ Diopi ñokũna Jesús Masiu pa'iche ñasi'kujeku repau pa'iche'te kuaku jã'aja'ne tocha jo'kaasomu Isafás maire.

⁴² Reparumu judíopãi jainuko Jesuni cuheju cuasamanesinaa'me. Chekunata'ni jachama'ne cuasasinaa'me repau'te. Ûcuachi'a repanare chũ'una te'ena cuasasinaa'me. Cuasanata'ni fariseopãire vaju'chuju kuamanesinaa'me, “Kuarena fariseopãipi asa mai judíopãi chi'ivũ'e kakache'te ũseju”, chini. ⁴³ Ûcuachi'a repanare pãi pojoche'te na'a rua chiiju kuamaneasome repana, “Kuato pojoja'mu Dios maire”, chiimapu.

Jesús i'kache jachasi'e ro'i ro'ijachere kuamu

⁴⁴ Ûcuarumu Jesús ũjachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Pãi chũ'ure cuasana chũ'urechi'a cuasama'me. Chũ'ure Raosi'kure Diore ũcuachi'a cuasame repana. ⁴⁵ Chũ'u pa'iche masina ũcuaja'che chũ'ure Raosi'ku pa'iche masime. ⁴⁶ Chũ'u Miañeja'ne Pa'iku chejana raisi'kua'mu, pãi chũ'ure cuasanapi chijacheja pa'ina pa'icheja'che cu'ache pa'imanea'ju chini. ⁴⁷ Chũ'u i'kache asanata'ni jachaju cho'omanare, “Jachasi'e ro'iche pa'imũ”, chisa chini cajesi'kuma'mu chũ'u. Chũ'ure cuasanani chẽa paaku vati toa saiche'te ũsekasa chini cajesi'kua'mu chũ'u. ⁴⁸ Jã'ata'ni pãi chũ'uni cuheju chũ'u i'kache asana jachaju cho'omanesi'e ro'ijanaa'me Dios pãi ũcuanuko cho'osi'e ro'iche chũ'umucuse. ⁴⁹ Chũ'uchi'a cuasache'te i'kama'mu chũ'u. Ja'ku, chũ'ure Raosi'ku kuache'te i'kamũ chũ'u. ⁵⁰ Iere masimu chũ'u: Ja'ku kuache'te chũ'upi i'kakũna pãipi asa chẽa cho'ona Repau pa'ichejana ai sani pa'ijanaa'me. Jã'ajekũna Ja'ku chũ'ure kuache'techi'a i'kakũmu chũ'u —chiisi'kua'mu repau.

Jesús repau neena cũ'are choamu

13 ¹ Reparumu pascuarumu tĩ'aumucuse pa'isi'kua'mu. Reparumu Jesús repau sajarumu tĩ'akũna masiasomu icheja cheja pa'iche jo'ka Pũka'ku pa'icheja saijachere. Chũkũna'te repau neenare cheja pa'inare cuhama'ne si'arumu rua cuasaku pa'isi'kua'mu repau.

²⁻⁴ Simõn Iscariote mamakũni Judare aperumu vati aipi repau reko'chona cu'ache chũ'uasomu, Jesure cu'ache cho'ojanani jo'kaa'ku chini. Repau Jesús

Puka'ku Dios repau'te raosi'ena'me repau pa'icheja repau jo'e saijachena'me pãi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Puka'ku repau'te jo'kasi'e masiasomu. Jã'aja'ñe masikuji chukuna repau neenana'me ãu ãiu ñu'isi'kupi vuni repau sê'sevu ju'ikãa tito repau jiisaivuna toalla kãapi quẽosi'kua'mu repau. ⁵ Quẽo pi'ni totore'avana oko ro chukuna repau neena cũ'are choa pi'ni ũcuakãapi jose tu'nesõkaisi'kua'mu repau.

⁶ Choaku saiũ Simón Pedro cũ'a choapi'rakuna ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Chu'ure Paaku, ¿chũ'u cũ'are choaja'u mu'u? —chiisi'kua'mu.

⁷ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u chura cho'оче vesumu mu'u. Na'a pa'isirumu masija'mu mu'u —chiisi'kua'mu repau.

⁸ Chikuna Pedro jo'e i'kasi'kua'mu repau'te.

—Chu'u cũ'a choache ũsemu chũ'u —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Mu'u cũ'a choache ũseni chũ'u neeku pa'imaneja'mu mu'u —chiisi'kua'mu.

⁹ Jã'aja'ñe i'kauna i'kasi'kua'mu repau.

—Jã'a pa'ito, Chu'ure Paaku, chu'ure cũ'ana'me jũjña sijopu peore choajũ'u —chiisi'kua'mu.

¹⁰ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Pãiu cucha pi'nisi'ku jo'e cuchache chiima'mu ũcuare meno peoca'nivu cuchasi'kujeku. Cũ'achi'a choache chiimu cha'o cha'casicũ'ajekuna. ũcuaja'che musanukona rekoñoã chuchasinaja'ñe cu'achejẽ'e peonaa'me. Jã'ata'ni musanukonare ja'me pa'iku te'eu repau rekocho ũcua cu'ache cuasaku pa'imũ —chiisi'kua'mu repau.

¹¹ Repau'te cu'ache cho'ojanare jo'kajauni masiku, “Musanukonare ja'me pa'iku te'eu repau rekocho ũcua cu'ache cuasaku pa'imũ”, chiisi'kua'mu repau.

¹² Chukuna cũ'a choa pi'ni repau sê'sevu ju'ikãa sacha jo'e puũ ñu'iu i'kasi'kua'mu repau.

—¿Chu'u musanukonare cho'osi'e masiche? ¹³ Chu'ure musanukona, “Masiu, Chukuna'te Paaku”, chiinaa'me. Jã'aja'ñe i'kaju ũcuarepa i'kanaa'me musanukona. Musanukonare che'choku paaku'mu chũ'u. ¹⁴ Musanukonare paakuta'ni cũ'a choakaisi'kua'mu chũ'u. Jã'ajekuna musanukona ũcuaja'che chũ'u cho'osi'ejache sãĩnechi'a cho'okaiju pa'ijũ'u. ¹⁵ Musanukonapi ña chẽa cho'ojũ paapu chini cho'o ñocuhasi'kua'mu chũ'u musanukonare. ¹⁶ Cho'ochete'rupu cho'okaaũ chini chẽa paacojñoku repau paaku'te na'a cajejaiche pa'ikuma'mu. Saocojñosi'ku ũcuachi'a repau'te saosi'kure na'a cajejaiche pa'ikuma'mu. ũcuarepaa'me jã'a. Musanukona ũcuaja'che chu'ure na'a cajejaiche pa'inama'me. Jã'ajekuna musanukonare chũ'u cho'ochaja'che sãĩnechi'a re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u. ¹⁷ Musanukonapi chũ'u i'kasi'ere asa chẽa cho'ojũ pani pojojũ pa'ijanaa'me.

¹⁸ Jã'ata'ni musanukona ũcuanukore i'kama'mu chũ'u. Chũ'u chẽasina pa'iche masimu chũ'u. Dios chũ'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'ure ja'me ãu ãikuji cu'ache cho'oja'mu chu'ure, chiimu. Repa tocha jo'kasi'e ũcuarepa ti'jñeja'mu. ¹⁹ Chuta'a repa tocha jo'kasi'e ti'jñemarumuna kuamu chũ'u musanukonare, asa repapi ti'jñeuna, “Jesús Dios Raosi'kua'mu”, chijũ cuasaa'ju chini. ²⁰ Pãi chũ'u saosinare pojona chu'ure ũcuaja'che pojome. Pãi chu'ure pojona chũ'u Ja'kure ũcuaja'che pojome. ũcuarepaa'me jã'a —chiisi'kua'mu repau Jesús.

Repaü'te cu'ache cho'ojanare Judas jo'kajachere kuamu Jesús

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jā'ajañe i'ka pi'ni Jesús rua sumava'u pa'iu ija'che i'kasi'kua'mu:

—Musanukonare ja'me pa'iku chu'uni cu'ache cho'oa'ju chini chu'ure cuhenani jo'kaja'mu. Ūcuarepa'a'me jā'a —chiisi'kua'mu repau.

²² I'kakuna asa repaüni vesuju sāiñechi'a ñasinaa'me chukuna repau neena. ²³ Chu'u repau neeku rua chiicojñoku repau'te rū'uñe ñu'isi'kua'mu.

²⁴ Ūcuarumu Simón Pedro chu'ure Jesure rū'uñe ñu'ikujekuna repau'te jo'kajaüni sēniasa kuaa'ku chini rupu vevosi'kua'mu. ²⁵ Vevouña sēesi'kua'mu chu'u Jesure.

—Chukuna'te Paaku, ¿kauni i'kaku mu'u, mu'ure cu'ache cho'ojanare jo'kajaure? —chiisi'kua'mu chu'u.

²⁶ Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Pāmakaru'te chūsa īsija'mu chu'u repau'te chu'ure jo'kajaure —chiisi'kua'mu.

Chini pāmaka chūsa Simón Iscariote mamakuni Judani īsisi'kua'mu repau.

²⁷ Pāmakare īsiuna koosirumu repau'te vati ai teana kakaasomu. Kakauna Jesús repau'te i'kasi'kua'mu.

—Mu'u cho'ojache pesa cho'ojaijū'u —chiisi'kua'mu.

²⁸ Jesús repau'te i'kasi'e āu āiju ñu'ina ūcuanuko asavesusinaa'me.

²⁹ Asavesuju ija'che cuasaasome te'ena: “Chukuna chi'isi'e kuri paakaikujekuna Judare pascua cho'ojamajñaruā koojaaü chini saocosomu Jesús”, chiisinaa'me. Chekuna ija'che cuasaasome: “Judapi chuova'na pa'iva'nare kurire īsia'ku chini saocosomu Jesús”, chiisinaa'me.

³⁰ Repau Judas pāmaka koo āni pi'ni vuni eta sanisōsi'kua'mu. Reparumu ñami pa'isi'kua'mu.

Mama chū'uñe jo'kasi'ere kuamu

³¹ Repau Judas etasirumu Jesús ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chura chu'u Dios Raosi'ku peore Masiu pa'iche ñoja'mu Dios. Ūcuachi'a Repau chiiche'te chu'upi jachamañe cho'o ñouña Repau peore masiche'te masijanaa'me pāi. ³² Chu'upi Repau peore Masiu pa'iche'te cho'o ñouña Repau ūcuaja'che chu'u peore Masiu pa'iche cho'o ñoja'mu. Chura ñoja'mu Repau.

³³ Asarepajū'u, chu'u chīiva'na. Musanukonare rua jeerumu ja'me pa'imañe jo'ka sanisōja'mu chu'u. Chu'upi sanisōuna ku'ejanaa'me musanukona chu'ure. Jā'ajekuna chura musanukonani judiōpāi chū'unare i'kasi'ejache i'kamü chu'u: “Musanukonare chu'u saicheja saicu'amu.” ³⁴ Te mamare chū'u jo'kamü chu'u musanukonare: Sāiñechi'a oiju pa'ijū'u. Chu'u musanukonare oicheja'che musanukona ūcuaja'che sāiñechi'a oiju pa'ijū'u. ³⁵ Musanukonapi sāiñechi'a oiju pa'ito pāipi ñani ūcuanuko, “Jesús neenaa'me ina”, chiijanaa'me —chiisi'kua'mu repau Jesús chukuna'te.

Pedro, “Repaü'te ñama'kua'mu chu'u”, chiijachere kuamu Jesús

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Ūcuarumu Simón Pedro Jesure sēesi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, ¿jeechejana saija'u mu'u? —chiisi'kua'mu.

Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u saicheja saicu'amu mu'ure chura. Na'a pa'isirumuta'ni saire'oja'mu mu'ure —chiisi'kua'mu repau.

³⁷Chikuna Pedro i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, ¿je'se pa'iana mu'una'me churana saicu'aku chu'ure? Pāipi mu'uni vanisōñu chiito chuenisōñejē'e vajuchuma'ñe mu'uni ūsechiiu chuenisōra chiimu chu'u, mu'upi chuenisōmanea'ku chini —chiisi'kua'mu repau.

³⁸Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—¿Chuenisōkairepaja'u mu'u chu'ure? Jā'aja'ñe i'kasi'kuta'ni chuta'a kura chu'ima'tona pāipi sēejuna choteñoā, “Jesure ñama'kua'mu chu'u”, chiija'mu mu'u. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu Jesús.

Jesure cuasanachi'a Dios pa'icheja saijachere kuamu

14 ¹Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenare i'kasi'kua'mu.

—Sumava'na pa'imanejū'u musanukona. “Diopi cho'okaiuna vajuchuma'ñe pañu”, chini Repauni masi cuasajū'u. Ūcuaja'che, “Iku Jesupi cho'okaiuna vajuchuma'ñe pañu”, chini chu'uni masi cuasajū'u. ²Chu'u Ja'ku pa'ichejare cūnaumure vu'ña rua pa'imu. Jā'aja'ñe peoto kuara'asi'kua'mu chu'u musanukonare. Ūcuachejana saimu chu'u musanukona pa'ijavu'ñare care'vakasa chini. ³Care'va pi'ni jo'e ichejana rani ūcuachejana saja'mu chu'u musanukonare, chu'u pa'ichejare ja'me sani paapu chini. ⁴Chu'u saicheja saima'a masime musanukona —chiisi'kua'mu repau.

⁵Chikuna Tomás i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, mu'u saichejare vesuju repacheja saima'ajē'e vesume chukuna —chiisi'kua'mu.

⁶Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chu'u Ja'ku pa'icheja saima'aja'ñe pa'iku'mu chu'u. Jā'ajekuna chu'ure cuasanachi'a Repau pa'icheja saijanaa'me. Ja'ku pa'iche ūcuarepare kuaku'mu chu'u. Chu'ure cuasanapi jūnisōsirumu Dios pa'icheja ai sani paapu chini chu'upi jo'kauna repanachi'a Repau pa'icheja ai sani pa'ijanaa'me. Chu'ure cuasamanata'ni Dios pa'icheja saimanejanaa'me. ⁷Musanukonapi chu'u pa'iche masini Ja'ku pa'iche ūcuaja'che masira'ame. Churana Ja'ku pa'iche masime musanukona chu'ure ñanajeju —chiisi'kua'mu repau.

⁸Chikuna Felipe jo'e i'kasi'kua'mu.

—Chukuna'te Paaku, muja'kuni ñojū'u chukuna'te. Ñoru pojosōjanaa'me chukuna —chiisi'kua'mu.

⁹Chikuna i'kasi'kua'mu repau.

—Felipe, asarepajū'u. ¿Chu'ure musanukonare rua jeerumu ja'me pa'iku'te chu'u pa'iche chuta'a vesuku mu'u? Pāi chu'u pa'iche ñana Ja'ku pa'iche ūcuaja'che ñame. Jā'ata'ni, ¿je'sejekuna mu'u chu'ure, “Muja'kuni ñojū'u chukuna'te”, chiiku? ¹⁰Chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna. ¿Jā'a musanukona cuasama'ñe? Chu'u i'kache chu'o chu'uchi'a cuasaku i'kachema'mu. Ja'ku kuachechi'a i'kakū'mu chu'u. Ūcuachi'a Repauji ja'me pa'iu cho'okaiuna Repauchi'a cho'omasiche'te cho'oku'mu chu'u. ¹¹Chu'u i'kasi'e jachamanejū'u musanukona, “Chu'una'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'inaa'me chukuna”, chiisi'e. Musanukonapi chu'u i'kasi'ere asa jachanijē'e

ch'u'upi Diochi'a cho'omasiche'te cho'okuna ñani jachama'ne cuasaj'u musanukona. ¹² Ch'u're cuasana ch'u' Diochi'a cho'omasiche cho'ocheja'che cho'ojanaa'me. Ūcuaja'che ch'u' sanisōsirumu ch'u' cho'osi'eja'che na'ra vesache'te cho'ojanaa'me repaña, ch'u' Ja'ku pa'ichejana sakuna. Ūcuarepa'a'me jā'a. ¹³ Musanukonapi ch'u' Ja'kuni sēeju, “Chukuna'te Jesús neenajejuna cho'okaij'u chukuna sēeñe”, chiiju sēeto cho'okaija'mu ch'u', Repañ peore Cho'omasiku'jeku musanukonare oi'u cho'okaiche'te pāipi masia'ju chini. ¹⁴ Musanukonapi ch'u'ni ūcuuache'te sēeju, “Chukuna'te mu' neenajejuna cho'okaij'u chukuna sēeñe”, chiiju sēeto cho'okaija'mu ch'u' musanukonare —chiisi'kua'mu repañ Jesús.

“Dios Rekocho'te raoja'mu ch'u'”, chiimu Jesús

¹⁵ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukonapi ch'u're chini ch'u' chū'uñe cho'oju pa'ijanaa'me. ¹⁶⁻¹⁷ Ja'kuni sēekaimu ch'u' musanukonare ch'u' cho'okaicheja'che Cho'okaijarekocho'te Repañ Rekocho'te ch'u' ūcuarepa Kwarekocho'te raoa'ku chini, raouña musanukonani si'arumu ja'me pa'iu cho'okaiu paau chini. Diore cuasamana Repañ Rekocho cho'ochej'e vesuju Reparekocho pa'ichej'e vesume. Vesujuna Repañ Rekocho paacu'amū repanare. Dios Rekochoji musanukonare ja'me pa'iu musanukona rekoñoare si'arumu ja'me Pa'ijarekocho pa'iche masijanaa'me musanukona.

¹⁸ Musanukonare chūviva'nareja'che jo'kamaneja'mu ch'u'. Jo'kaja'mu ch'u' musanukonare. Jā'ata'ni jmakaru pani jo'e rani ja'me pa'ija'mu ch'u' musanukonare. ¹⁹ Jmakaru pa'isirumu Diore cuasamana jo'e ñamanejanaa'me ch'u're. Musanukona ch'u'upi jūnisōsi'kuta'ni jo'e vajurakuna ñajanaa'me. Ch'u' jūni vajuraisi'eja'che musanukona ūcuaja'che ch'u're cuasana jūnisōsinata'ni vajurani Dios pa'icheja ai sani pa'ijanaa'me. ²⁰ Dios Rekocho musanukonare raiumucuse ch'u'na'me Ja'ku ūcuate'euja'che pa'iche masiju musanukonare ch'u' ja'me pa'ichena'me ch'u're musanukona ja'me pa'iche masijanaa'me musanukona repaumucuse. ²¹ Ch'u' chū'uñe asa jachama'ne cho'ona chiime ch'u're. Ch'u're chiinare Ja'ku ūcuaja'che chiimu. Ch'u' ūcuaja'che repanare chiū ch'u' pa'iche ñoja'mu masia'ju chini —chiisi'kua'mu repañ Jesús.

²² Ūcuarumu cheku Judas, Iscariotema'kupi, ija'che i'kasi'kua'mu:

—Chukuna'te Paaku, mu' pa'iche chukuna'techi'a ñoja'mu chiisi'kua'mu. ¿Je'se pa'iuña chekunare pāi ñomaneja'u? —chiisi'kua'mu repañ.

²³ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mu.

—Pāi ch'u're chiina ch'u' chū'usi'e asa jachama'ne cho'ojanaa'me. Ch'u' Ja'ku repanare chiimu. Ch'u' Ja'kuna'me rani ja'me pa'ijanaa'me chukuna repanare. ²⁴ Ch'u're cuhenata'ni ch'u' chū'uñe asa jachaju cho'oma'me. Ch'u'uchi'a te'eu cuasache'te i'kama'mu musanukonare. Ch'u're Raosi'ku Ja'ku kuachechi'a i'kaku'mu ch'u'.

²⁵ Irumu musanukonare ja'me pa'irumuna teana iere peore i'kamū ch'u'. ²⁶ Ch'u' musanukonare cho'okaisi'eja'che Cho'okaijarekocho'te Repañ Rekocho'te raoja'mu Dios. Raouña musanukonare Dios ch'u' peore che'choja'mu Reparekocho, musanukonapi ch'u' i'kasi'ere cavesuma'ne cuasaju paapu chini.

27 Saipi'ra'ku musanukona rekoñoäre pojoku pa'iche'te jokamu chu'u. Chu'ure cuasamana pojoku pa'icheja'chema'mu chu'u jokache. Vajuchuma'ne pa'iju sumava'na pa'imanejũ'u musanukona. 28 Chu'u i'kasi'e asasinaa'me musanukona, "Saimu chu'u. Jã'ata'ni jo'e rani musanukonare ja'me pa'ija'mu chu'u", chiisi'e. Musanukonapi chu'ure chiirepana pani chu'ure na'a rua Masiku Ja'ku pa'icheja chu'u saijache asa pojokaira'ame musanukona. 29 Chuta'a chu'u saimarumuna jã'are kuamu chu'u musanukonare, reparumupi tã'aua chu'uni jachama'ne cuasaajũ chini.

30 'Chura jmanukoru kuache paamu chu'u musanukonare. Chura chu'ure cuasamanare paakuji vati aipi chũ'uuna pã raipi'rame, chu'uni chã sa cu'ache cho'oñu chini. Chu'ureta'ni paama'kua'mu repau vati ai. 31 Ja'ku chũ'usi'e peore cho'oku'mu chu'u, pãipi ña Ja'kure chu'u chiiche'te masia'ju chini. Re'omu. Juna, muañu —chiisi'kua'mu repau chukuna'te repau neenare.

Ucheñuna'me repañu ka pa'icheja'che pa'iche'te kuamu

15 1 Ūcuarumu Jesús chukuna'te repau neenani chu'vaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ūcherepañu pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Chu'u Ja'kuta'ni ucheñu paakuja'che pa'iku'mu. 2 Jã'ajekuna repañu kapi ūcuauakapi uche kũima'to tu'sesõmu Repau repaka. Kũitota'ni repañu care'vakujeku repakapi na'a rua kũau chini repaka pa'ikaruãre cu'akaruãre verisõmu. 3 Repañu kapi na'a rua kũau chini care'vaku cho'очеja'che Dios musanukona chu'u che'choche Dios chu'o asa chãana rekoñoäre ūcuaja'che care'vamũ Dios, si'arumu na'a re'oja'che paapu chini. 4 Chu'uni si'arumu cuasaju musanukona rekoñoã chu'una'me pa'ijũ'u. Chu'u musanukonare si'arumu cuasaku musanukonana'me pa'ija'mu. Uche kapi repañu'te su'imaneni uchecha'cha kũima'mu. Ūcuaja'che musanukonapi chu'uni si'arumu cuasaju pa'imaneni re'oja'che pa'imanejanaa'me.

5 'Ucheñu pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Musanukona chu'ure cuasana repañu ka re'oja'che kũiñeja'ne pa'inaa'me. Musanukona rekoñoã chu'una'me pani chu'upi musanukonani ja'me pa'iu cho'okaiuna si'arumu na'a re'oja'che pa'ijanaa'me. Chu'upi cho'okaima'to re'oja'che pa'imanejanaa'me musanukona. 6 Musanukona rekoñoã chu'una'me pa'imaneni uche ka kũimanesika cho'ocojñoñeja'ne cho'ocojñojanaa'me, pã veri sãjo jũkuna uosõñeja'ne.

7 Musanukona chu'ure cuasache'te ūhama'ne chu'una'me pa'iju chu'u che'choche'te cho'ojũ musanukonare uache ūcuauache'te sãejũ'u chu'ure. Sãeto isija'mu chu'u. 8 Musanukonapi re'oja'che pa'ijuna chekunapi ñani, "Ina Jesús neena, Diopi cho'okaiuna, re'oja'che pa'inaa'me", chini Diore pojोजनाa'me repana. 9 Chu'ure Ja'ku oicheja'che musanukonare oimu chu'u. Chu'u oiche cuhema'ne musanukona rekoñoã chu'una'me pa'ijũ'u. 10 Ja'ku chũ'ũñe jachama'ne cho'okujeku Repau oicojñoku'mu chu'u. Musanukona ūcuaja'che chu'u chũ'ũñe'te asa jachama'ne cho'oni chu'u oicojñoña pa'ijanaa'me.

11 Musanukonapi chu'u pojoku pa'icheja'che si'arumu pojoku paapu chini jã'are peore i'kamũ chu'u musanukonare. 12 Ija'che paapu chini chũ'umu chu'u musanukonare: Chu'u musanukonare oicheja'che sãiñechi'a oiju pa'ijũ'u. 13 Pãiu repau'te ja'me pa'ikuji repau'te cu'ache cho'оче'te ūseku jũnisõñejẽ'e cuhema'ne chuenisõku repau'te ja'me pa'iku'te oirepamu

repaü. Oiu repaü cho'okaisi'eja'che cheke jo'e na'a rua oiu cho'okaichejê'e peomu. ¹⁴ Musanukonapi chu'u chũ'uñe'te cho'oni chu'una'me pa'ijanaa'me musanukona. ¹⁵ “Chu'ure cho'oche cho'okainaa'me ina”, chiima'mu chu'u chura musanukonare. Cho'oche cho'okaina repanare paaku cho'oche vesume, kuamauna. Chu'utani, “Chu'ure ja'me pa'inaa'me ina”, chiimu chu'u musanukonare. Jā'ajekuna chu'ure Ja'ku i'kasi'e peore kuasi'kua'mu chu'u musanukonare. ¹⁶ Musanukonapi chēamanesinaa'me chu'ure. Chu'ua'mu musanukonare chēasi'ku. Chēa paaku iere chu'u jo'kamü chu'u: Si'arumu cuhamañe re'oja'che cho'oju pa'ijũ'u, chekunapi ña chēa chu'uni cuasaajũ chini. Jā'ajañe cho'oju musanukonare uache'te Dioni sēeto cho'okaija'mu Repaü. ¹⁷ Ija'che paapu chini chũ'umu chu'u musanukonare: Sāiñechi'a oiju pa'ijũ'u —chiisi'kua'mu repaü.

Pāi Diore cuasamana Jesurejê'e cuheju repaü neenare cuheme

¹⁸ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Diore cuasamanapi musanukonare cuhejuna repaü chu'ure charo cuhesi'ere cuasajũ'u. ¹⁹ Musanukonapi Diore cuasamana pa'ito chiira'ame repaü musanukonare repaü pa'icheja'che pa'inajejuna. Aperumu repaü cuasacheja'che cuasasinaa'me musanukona. Chura chu'upi musanukonare chēa paakuna repaü cuasacheja'che cuasama'me musanukona. Jā'ajekuna repaü musanukonare cuheme. ²⁰ Chu'u musanukonare ija'che i'kasi'e cavesumanejũ'u, “Cho'oche cho'okaiku repaü paaku'te na'a rua pa'ikuma'mu”, chiisi'ere. Chu'ure cuheju cu'ache cho'ona musanukonare ūcuaja'che cuheju cu'ache cho'ojanaa'me. Chu'u chu'vache asa jachamañe cho'onapi musanukona chu'vache ūcuaja'che asa jachamañe cho'ojanaa'me. ²¹ Chu'u neenajejuna musanukonare jā'ajañe cho'ojanaa'me repaü chu'ure Raosi'ku pa'iche vesunajeju.

²² Chu'u repanare rani chu'vama'to repaü cu'ache cho'oche vesura'ame repaü. Jā'atani chura chu'upi rani chu'vakuna asasinajejuna, “Vesuju cho'osinaa'me chukuna”, chiicu'amü repanare. ²³ Pāi chu'ure cuhena chu'u Ja'kure ūcuachi'a cuheme. ²⁴ Chu'upi chekuna pāi cho'omanesi'e Diochi'a cho'omasiche'te rani cho'o ñoma'to ro'iche peora'asi'kua'mu repanare. Jā'atani chu'u cho'oche ñasinatani chu'ure cuheme repaü, chu'u Ja'kure ūcuachi'a. Jā'ajekuna ro'iche pa'imü repanare jachasinajejuna. ²⁵ Aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o repaü cho'ojachere ija'che kuamu:

Chu'ure rupü peoche cuheme repaü,
chiimu. Repa tocha jo'kasi'e ūcuare cho'ocuhame repaü chu'ure cuhena.

²⁶ Chu'upi sēkuna Ja'ku musanukonare Repaü Rekocho'te raojama, musanukonare cho'okaiü chu'o ūcuarepa Kuajarekocho'te. Raojama rani musanukonare chu'u pa'iche'te kuaja'mu Reparekocho. ²⁷ Musanukona ūcuaja'che chu'u apeche'chorumupi irumujatũ'ka chu'ure ja'me pa'iju ñanajeju chekunani kuaju pa'ijũ'u chu'u pa'iche'te —chiisi'kua'mu repaü Jesús.

16 ¹ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.
—Chu'ure cuasache'te ūhasōmanea'ju chini musanukonare jā'are peore kuamu chu'u. ² Pāi musanukonare chu'ure cuasanajejuna mai judiōpāi chi'ivũ'ña kakache ūsejanaa'me. Na'a pa'isirumu pāiu ūcuauakuji pāiu'te chu'ure cuasakuni vanisōni, “Diore cho'oche cho'okaiku'mu chu'u”,

chiu cuasaja'mu. ³Reparumu musanukonare jā'aja'ne cho'ojana chu'urejē'e Ja'kurejē'e vesunajeju jā'aja'ne cho'ojanaa'me repana musanukonare. ⁴Jā'ajekuna musanukonare churana teana peore kuamu chu'u jā'a, jā'aja'ne cho'orumu tī'aru, “Maire Paaku kuasi'epi ti'jñecuhamu maire”, chiiju cuasaja'ni chini —chiisi'kuamū repau.

Dios Rekocho cho'okaijachere kuamu

Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kuamū.

—Chu'u apeche'chorumu musanukonani ja'me pa'iu chuta'a saimau musanukonare ti'jñeja'ne kuamanesi'kuamū chu'u. ⁵Chura chu'ure Raosi'kuni ja'me pasa chini co'imū chu'u. Te'eujē'e musanukona chu'ure, “¿Jeechejana saiku mu'u?”, chiima'me. ⁶Chu'upi musanukonani chu'u saijachena'me musanukonare ti'jñeja'ne kuauna suma'mu musanukonare. ⁷Chu'u saima'to Dios Rekocho musanukonare ja'me pa'iu Cho'okaijarekocho raimaneja'mu musanukona rekoñoā. Chu'upi sanita'ni Dios Rekocho raoja'mu. Jā'ajekuna chu'upi musanukonani jo'ka sanisōru, na'a re'oja'mu musanukonare. Ūcuarepa'a'me jā'a. ⁸Dios Rekochoji rani pāi rekoñoāna kuakuna repana rekoñoā cu'ache pa'iche cuasa masijanaa'me repana. Ūcuachi'a Dios chiiche rūhi'ne pa'iche Repau Rekochoji kuakuna masijanaa'me repana. Ūcuachi'a cu'ache cho'ochē ūhamana ro'ijache Dios Rekochoji kuakuna masijanaa'me repana. ⁹Dios Rekochoji kuauna, “Jesucristoni cuasamapu cu'ache cho'ojū pa'ime mai”, chiiju masijanaa'me pāi. ¹⁰Chu'u Ja'ku pa'ichejana co'isōuna pāi chu'ure jo'e űamanejanaa'me. Jā'ata'ni Dios Rekochoji kuauna chu'u rūhi'ne pa'iche masijanaa'me repana. ¹¹Chu'upi icheja cheja pa'inare chū'ukuni vati aini cajejanisōuna repau cu'ache cho'oku pa'iche peore ro'ija'mu repau. Jā'a peore masijanaa'me pāi, Dios Rekochoji kuauna.

¹²Chu'o na'a rua i'kache paamu chu'u. Jā'ata'ni chura kuama'mu chu'u. Churana teana kuatojē'e asa chēamanera'ame musanukona. ¹³Dios Rekochoji chu'o ūcuarepa kuarekochoji rani Dios chu'o ūcuarepare peore karama'ne kuauna asa masijanaa'me musanukona. Jā'ata'ni Reparekocho Te'erekocho cuasaku kuamaneja'mu. Asasi'echi'a kuaja'mu na'a pa'isirumu ti'jñeja'ne. ¹⁴Dios Rekochoji chu'u i'kachena'me chu'u cho'ochē kuauna asa chu'u Masiu pa'iche masijanaa'me musanukona. ¹⁵Ja'kupi i'kauna asa jo'e ūcuare i'kamū chu'u. Jā'ajekuna, “Chu'u i'kachena'me chu'u cho'ochē Dios Rekochoji kuauna asa chu'u Masiu pa'iche masijanaa'me musanukona”, chiisi'kuamū chu'u musanukonare.

¹⁶Jmamakarū pa'isirumu musanukona chu'ure űamanejanaa'me. Jā'ata'ni jmamakarū pani jo'e űajanaa'me musanukona chu'ure. Ja'ku pa'ichejana co'imū chu'u —chiisi'kuamū repau.

Chura sumava'na pa'ina na'a pa'isirumu pojoju pa'ijanaa'me musanukona

¹⁷Jā'aja'ne i'kauna asa chukuna repau neena te'ena sāi'nechi'a ija'che sēsinaa'me:

—¿Je'sere i'kaku jā'u maire? “Jmamakarū pa'isirumu musanukona chu'ure űamanejanaa'me. Jā'ata'ni musanukona chu'ure jmamakarū pani jo'e űajanaa'me. Ja'ku pa'ichejana co'imū chu'u”, chiisi'kuamū. ¹⁸Repau, “Jmamakarū”, chiisi'e, ¿je'se chiiku jā'a? Repau i'kache asavesume

mai —chiisinaa'me repa. Asavesuju repauni sēniasañu chiinata'ni sēmanesinaa'me.

¹⁹ Repa'ute sēni asañu chiiche'te masiku i'kasi'kua'mu repa.

—Chu'u musanukonare, “Jmamakarū pa'isirumu musanukona chu'ure ñamanejanaa'me. Jā'ata'ni musanukona chu'ure jmamakarū pani jo'e ñajanaa'me”, chiisi'ere asavesuju, ¿sāiñechi'a sēniasaju pa'iche musanukona? ²⁰ Ūcuachi'a chu'ure cu'ache ti'jñeuna ña otare oiju sumava'na pa'ijanaa'me musanukona. Chu'ure cuasamanata'ni pojoju pa'ijanaa'me. Musanukona sumava'na pa'isinata'ni na'a pa'isirumu pojoju pa'ijanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a. ²¹ Romio chiipi'rani ruarepa asikuna oimo, reparumupi ti'auna. Jā'ata'ni repao jñaasirumu chiiva'uni pojoko repao'te asisi'eje'e cuasama'mo. ²² Jā'aja'ne pa'ime musanukona. Chura sumava'na pa'ime. Jā'ata'ni musanukonani jo'e ñara chini raija'mu chu'u. Reparumu repao romio pojocheja'che rua pojojanaa'me musanukona. Pāi te'eu'tereje'e ūsecu'aja'mu musanukona pojoche.

²³ Reparumuta'ni musanukona chu'ure jmamakarujē'e chu'o sēniasamanejanaa'me. Reparumu musanukonapi chu'u Ja'kuni, “Chukuna Jesús neena'me. Chukuna sēeñe cho'okaijū'u”, chiiju ūcuauache'te sēto cho'okaija'mu Repa. Ūcuarepaa'me jā'a. ²⁴ Irumujatū'ka musanukona, “Chukuna Jesús neenajeju chukuna sēeñe cho'okaijū'u”, chiiju Diore jmamakarujē'e sēmanaa'me. Churata'ni Ja'kuni jā'aja'ne sēejū'u. Sēto cho'okaija'mu Repa, musanukonapi pojoju paapu chini. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kua'mu repa.

Diore cuhenare Jesucristo na'a rua masiku pa'iche'te kuamu

²⁵ Ūcuarumu Jesús jo'e i'kasi'kua'mu.

—Musanukonare Ja'ku pa'iche'te kuaku vesache chu'u cuasacheji kuasi'kua'mu chu'u. Na'a pa'isirumuta'ni Ja'ku pa'iche jā'aja'ne kuama'ne te'erūhiñe kuaja'mu chu'u. ²⁶⁻²⁷ Reparumu musanukonare uache'te Dioni sēni, “Jesús neena'me chukuna. Jā'ajekuna chukuna sēeñe cho'okaijū'u”, chiijanaa'me musanukona. Reparumu musanukonani Ja'kupi oiū ūcuare cho'okasa chiuna, “Repa sēeñe cho'okaijū'u”, chiimaneja'mu chu'u Ja'kure. Musanukonapi chu'uni chiiju, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chini cuasanajejuna musanukonare oiū cho'okaija'mu Ja'ku. ²⁸ Ja'ku pa'icheja pa'isi'kupi icheja chejana cajesi'kua'mu chu'u. Chura icheja cheja pa'isi'kupi jo'ka Ja'ku pa'ichejana co'ipiramu chu'u —chiisi'kua'mu repa.

²⁹ Chikuna chukuna repa neena i'kasinaa'me.

—Churata'ni mu'u aperumu i'kasi'aja'che i'kama'ne te'erūhiñe i'kamu mu'u, asamasire'oche. ³⁰ Peore masiku'mu mu'u. Masime chukuna chura jā'a. Pāi ūcuauko cuasache masiku'mu mu'u. Jā'ajekuna pāi, “¿Ūquere musanukona chu'ure sēnu chiiche?”, chiima'kua'mu mu'u. Mu'upi jā'aja'ne pa'ina, “Dios Raosi'kua'mu iku”, chiinaa'me chukuna mu'ure —chiisinaa'me chukuna.

³¹ Chitena Jesús i'kasi'kua'mu.

—Chura musanukona chu'ure cuasarepame. ³² Jā'ata'ni musanukona jmamakarū pa'isirumu vajuchuju te'enachi'a chu'ure te'eu'te jo'ka musanukona vñana co'isōjanaa'me. Te'eva'ure jo'ka co'isōcojñosiva'uta'ni chu'uni Ja'kupi ja'me pa'ina te'eva'u pa'imaneja'mu chu'u. ³³ Musanukonare chu'ure

cuasanajejuna já'are i'kamú ch'u'u, asa re'oja'che pojoju paapu chini. Diore cuasamana musanukonare cu'ache cho'ojanaa'me. Cu'ache cho'ocojñojanata'ni vajuchuma'ne pojoju re'oja'che pa'ijü'u musanukona. Diore cuhenare na'a cajejaiche pa'ikujeku musanukonare cho'okaija'mu ch'u'u —chiisi'kua'mu repau Jesús.

Jesús repau neenare Diore sēekaiche'te kuamu

17 ¹Já'aja'ne i'kacuha Jesús cunaumure mu'ne ñaku ija'che i'kasi'kua'mu: —Ja'ku, mu'u chiisirumu ti'acuhamu. Mu'upi ch'u'u peore Masiu pa'iche päire cho'o ñojü'u. Ch'u'u ücuaja'che mu'u peore Masiu pa'iche cho'o ñora. ²Ch'u'ure mu'u chiire päire ücuanukore chü'ua'ku chini jo'kasi'kua'mu mu'u. Ch'u'upi paaku chü'ua'ku chini mu'u chëa jo'kasinare mu'u pa'icheja sani pa'iche'te jo'kamu ch'u'u. ³Mu'ure Diorepau'te Ücuate'eu'te cuasaju ch'u'ure mu'u Raosi'kure Jesucristo'te cuasana mu'u pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me.

⁴Mu'u, “Chejana sani cho'ojü'u”, chiisi'ere ch'u'upi ichejare chejare rani pa'iu cho'o pi'niuna ña mu'u peore Masiu pa'iche masime päi. ⁵Ja'ku, chura ch'u'ure chuta'a cheja cho'omarumupi vaa mu'una'me pa'iu ch'u'u aperumu chü'usi'ejachere jo'e jo'kajü'u ch'u'ure, ücuaja'che ch'u'upi jo'e chü'uku paau chini.

⁶Päi mu'ure cuasamanesinapi chura mu'uni cuasajuna ch'u'uni chëa jo'kasi'kua'mu mu'u, ch'u'upi paa'ku chini. Mu'u pa'iche'te kuasi'kua'mu ch'u'u repnare, asa masia'ju chini. Mu'u neena'me repna. Ch'u'upi paa'ku chini ch'u'uni jo'kasi'kua'mu mu'u repnare. Mu'u chü'üne asa jachama'ne cho'ome repna. ⁷Ch'u'u che'chochena'me ch'u'u pa'iche peore mu'u jo'kasi'ea'me. Chura masime repna já'a. ⁸Mu'u ch'u'ure kuasi'e ch'u'upi kuana asa chëasinaa'me repna. Já'jekuna ch'u'ure, “Dios pa'icheja raisi'kua'mu iku. Dios Raorepasi'kua'mu”, chiiju masime repna.

⁹Mu'uni sēekaimu ch'u'u repnare. Mu'ure cuasamanareta'ni sēekaima'mu ch'u'u. Ch'u'upi paa'ku chini mu'u chëa jo'kasinarechi'a sēekaimu ch'u'u, mu'u neenajejuna. ¹⁰Ch'u'u neenare ücuanukore ja'me paaku'mu mu'u. Ch'u'u ücuaja'che mu'u neenare ücuanukore ja'me paaku'mu. Repnapi re'oja'che pa'ijuna ñani, “Inare Paaku Jesucristo peore masiku'mu”, chiijanaa'me päi.

¹¹Icheja cheja na'a jeerumu pa'imaneja'mu ch'u'u. Mu'u pa'ichejana co'ipi'racuhamu ch'u'u. Repnata'ni saimairo ichejare chejare pa'iju pa'ijanaa'me. Ja'ku, re'oku'mu mu'u. Repnare mu'u ch'u'ure jo'kasinare mu'upi peore Masikuji kuirajü'u, mai ücuate'eu pa'icheja'che repnapi ücuate'euja'che paapu chini. ¹²Mu'upi cho'okaiuna ch'u'u neenani ja'me pa'iu kuiraku pa'iku'mu ch'u'u, mu'ure cuasache'te ühasõ cho'osõmanea'ju chini. Já'ata'ni cho'osõjau te'eu pa'imu. Repau cho'oku cho'osõjañere kuañu chini Dios ch'u'o kuana tocha jo'kasi'epi ücuarepa ti'jñeja'mu repau'te. Chekunareta'ni te'eu'terejē'e cho'osõmanesi'kua'mu ch'u'u.

¹³Chura mu'u pa'ichejana saipi'ramu ch'u'u. Já'ata'ni chuta'a ichejare chejare pa'iu ch'u'u neenani iere peore i'kamú ch'u'u, repnapi ch'u'u pojoku pa'icheja'che cuhama'ne pojoju paapu chini. ¹⁴Mu'u ch'u'ure kuasi'e ch'u'o kuasi'kua'mu ch'u'u repnare. Mu'ure cuasamana cuasacheja'che cuasama'kua'mu ch'u'u. Ch'u'u neena ücuaja'che repna cuasacheja'che cuasamanaa'me. Já'jekuna mu'ure cuasamana cuheme repnare. ¹⁵Mu'upi

repanani tiichejana saa'ku chini sēema'mu chu'u. Rupū mu'upi vati repanare cu'ache cho'ora chiiche'te ūsea'ku chini sēekaimu chu'u repanare. ¹⁶ Mu'ure cuasamana cuasacheja'che cuasama'kua'mu chu'u. Chu'u neena ūcuaja'che repa cuasacheja'che cuasamanaa'me. ¹⁷ Mu'u chu'o ūcuarepaa'me. Repanare che'chojū'u repach'u'o, asa chēa mu'u chū'ūñe'te cho'ojū re'oja'che paapu chini. ¹⁸ Mu'u chu'ure icheja raosi'ēja'che chu'u repanare mu'u chu'ore si'achejña ku'ijū chu'vaju paapu chini saoja'mu. ¹⁹ Chu'u neenapi ña chēa chu'u cho'ochēja'che mu'u chū'ūñe'te cho'ojū paapu chini mu'u chū'ūñechi'a cho'okūmu chu'u.

²⁰ 'Repanarechi'a sēekaima'mu chu'u. Repanapi chu'vajuna asa chēa chu'ure cuasajanare ūcuachi'a sēekaimu chu'u. ²¹ Mu'una'me chu'u ūcuate'euja'che pa'inaa'me mai. Ja'ku, mu'uni sēmū chu'u, chu'u neenapi mai ūcuate'eu pa'icheja'che ūcuate'euja'che paapu chini, ūcuachi'a maina'me si'arūmu ūcuate'euja'che paapu chini. Jā'aja'ñe pa'ijuna repa re'oja'che pa'iche'te ñani mu'ure cuasamana, "Jesús inare paaku Dios Raosi'kua'mu", chiijanaa'me. Jā'aja'ñere chiimū chu'u. ²² Mu'u chu'ure ĩsisi'ēja'che chu'u neenare jo'kamū chu'u, repanapi mai ūcuate'eu pa'icheja'che ūcuate'euja'che paapu chini. ²³ Repanare ja'me pa'ikūmu chu'u. Mu'u ūcuaja'che chu'ure ja'me pa'ikūmu. Pāipi mu'ure cuasamanapi repanapi ūcuate'euja'che pa'ijuna ña, "Jesús Dios Raosi'kua'mu; Repau Mamaku'te oicheja'che oimū Dios inare", chiijū masia'jū chini.

²⁴ Ja'ku, mu'u chu'ure paa'ku chini jo'kasinare chu'u sani pa'ijachejare mu'u pa'ichejare sani ja'me paapu chiimū chu'u, chu'u Masiu pa'iche'te ñaju paapu chini. Mu'u chu'ure chuta'a cheja cho'omarūmūpi vūa oikūjeku chu'uni Masiu pa'iche jo'kasi'kua'mu. ²⁵ Ja'ku, re'okūmu mu'u. Mu'ure cuasamana mu'u pa'iche vesime. Chu'uta'ni masimū. Chu'u neena ūcuaja'che mu'u chu'ure raosi'e masime. ²⁶ Mu'u pa'iche kuasi'kua'mu chu'u repanare. Ūcu cuhama'ñe kuaku pa'ija'mu chu'u, repanapi mu'u chu'ure oicheja'che sāiñechi'a oiju paapu chini. Repana rekoñoāre ja'me pa'ija'mu chu'u —chiisi'kua'mu repau.

Jesure chēasi'ere kuamū

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 ¹ Jesús Diore sēni pi'nisirūmu chukūna repau neena ūcuau'na'me eta sani Cedrón chiara'charu chekukā'kona jē'esinaa'me. Jēni sani olivo sūkiñūā pa'ichejana ti'asinaa'me chukūna. ² Ape'ūmu chukūna Jesuna'me si'arūmu chi'isichejajekūna Judas masisi'kua'mu repacheja, pāipi cu'ache cho'oa'jū chini Jesure jo'kajau. ³ Jā'ajekūna Judapi saūna Jesuni chēajaapu chini phairipāi chū'ūna fariseopāina'me Dios vū'e pē'jekainani chū'ūasome. Chū'ūnare Jesús pa'ichejana Dios vū'e pē'jekainana'me sōtaopāi Judapi rakūna vaichena'me ūoāna'me ūopūā raju raisinaa'me. ⁴ Ūcuarūmu Jesús repau'te ti'jñejañe peore masikūjeku repanare eta tijña sēesi'kua'mu.

—¿Neeni ku'eche musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Chikūna i'kasinaa'me repa.

—Nazaret vū'ejoopo cakuni Jesuni ku'eme chukūna —chiisinaa'me.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Ūcuau'mu chu'u —chiisi'kua'mu.

Repau Judas Jesure cu'ache cho'oa'jū chini rasi'ku ūcuana'na'me pa'isi'kua'mu. ⁶ Jesupi, "Ūcuau'mu chu'u", chikūna asa teana cho'je co'iche tāisinaa'me repa. ⁷ Cho'je co'iche tāijuna repanare jo'e i'kasi'kua'mu repau.

—¿Neeni ku'eche m̄sanukona? —chiisi'kua'm̄u.

Chikuna jo'e i'kasinaa'me repaṇa.

—Nazaret v̄e'ejooṇo cakuni Jesuni ku'eme chukuna —chiisinaa'me repaṇa.

⁸ Chitena Jesús jo'e i'kasi'kua'm̄u.

—“Ūcuau'm̄u”, chinicuhasi'kua'm̄u chu'u m̄sanukonare. Chu'ure ku'eni inare chu'u neenareta'ni chēamanejū'u, sani paapu —chiisi'kua'm̄u repaṇa.

⁹ Apeṇm̄u Jesús Puka'kuni sēeu ija'che i'kasi'kua'm̄u: “Ja'ku, chu'upi paaku chū'ua'ku chini m̄u'u chu'ure jo'kasinare te'eū'terejē'e cho'osōmanesi'kua'm̄u chu'u”, chiisi'kua'm̄u. Jā'ajekuna aperum̄u repaṇa i'kasi'epi ūcuarepa ti'jñea'ku chini, “Inare chekunareta'ni chēamanejū'u sani paapu”, chiisi'kua'm̄u repaṇa.

¹⁰ Ūcuarum̄u Simón Pedro va'ti paakujeku ruta judío phairi aire cho'ochē cho'okaiku Malco'te cājoro ūjajūtu cakā'ko pa'icājoro'te tēo vatosi'kua'm̄u.

¹¹ Tēona Jesús repaṇte Pedro'te i'kasi'kua'm̄u.

—Repava'ti jo'e juoju'u. Ina chu'ure cu'ache cho'ojache Ja'ku jo'kasi'ea'me. Ja'ku jo'kasi'e cuhema'm̄u chu'u —chiisi'kua'm̄u repaṇa.

Jesure v̄e Anás v̄ena sasi'ere kuamu

¹² Ūcuarum̄u repaṇa sōtaopāi repaṇare chū'ukuna'me judiōpāi chū'una chēa v̄eesinaa'me repaṇte Jesure. ¹³ Chēa v̄e repaṇte charo Anás v̄ena sasinaa'me repaṇa. Reparum̄u Caifás Anás mamakoni paasi'kua'm̄u. Repaṇa Caifás repaṇsurum̄u judío phairi ai pa'isi'kua'm̄u. ¹⁴ Apeṇm̄u repaṇa Caifás judiōpāi chū'unare ija'che chu'vaasom̄u: “Maipi Jesús cho'ochē'te ūsemapu jainuko chuenisōto cu'am̄u. Pāi ūcuau'ko chuenisōmanea'ju chini cho'okuchi'a ūcuate'eu chuenisōto na'a re'omu”, chiniasom̄u.

Pedro, “Jesús neekuma'm̄u chu'u”, chiisi'ere kuamu

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Jesuni sasōjuna chukuna repaṇa neena Simón Pedrona'me chu'u cho'jepi tuhasinaa'me repaṇare. Tuha judío phairi ai v̄e sa'navu cararipuna cuaajuna ja'me kakasi'kua'm̄u chu'u phairi ai masicojñokujeku. ¹⁶ Pedrotā'ni kakama'ñe jatisa'aro kueñena canukasi'kua'm̄u. Ūcuarum̄u chu'u Jesús neeku jo'e eta repav̄e cho'omajñaruā cho'okaio jatisa'aro ñakaikoni sēeuna vataona Pedro'te cuaosi'kua'm̄u chu'u. ¹⁷ Jā'aja'ñe vata cuaoko ña i'kasi'koa'mo repaṇ Pedro'te.

—¿Jesús neekuma'ku m̄u'u? —chiisi'koa'mo repaṇo.

Chiiona i'kasi'kua'm̄u repaṇa.

—Pāam̄u. Jā'u neekuma'm̄u chu'u —chiiu joresi'kua'm̄u repaṇa.

¹⁸ Reparum̄u rua susukuna toa suha rühiso'koro nukaju kūhisinaa'me repav̄e cho'ochē cho'okainana'me Dios v̄e pē'jekaina. Ūcuaja'che Pedro repaṇare ja'me nukaku kūhisi'kua'm̄u.

Phairi ai Jesure chu'o sēesi'ere kuamu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Ūcuarum̄u judío phairi ai Jesure repaṇa che'chochena'me repaṇa neena pa'iche sēesi'kua'm̄u. ²⁰ Sēeuna Jesús i'kasi'kua'm̄u.

—Pāi ūcuau'ko asaju'te judiōpāi chi'iv̄ñana kaka che'chosi'kua'm̄u chu'u. Chekurum̄u Dios v̄ena kaka che'chosi'kua'm̄u, repaṇa judiōpāi si'arum̄u

chi'ivũñana. Rope'e che'chomanesi'kua'mũ chũ'u. ²¹ Chũ'ure sēmanejũ'u. Chũ'u i'kache asasinani sēniasajũ'u. Chũ'u i'kasi'e masime repa — chiisi'kua'mũ repau.

²² Jesupi jã'ajañe i'kauna Dios vu'e pē'jekaiku pã chēaku kueñere nukaku Jesure chiana vaiu ija'che i'kasi'kua'mũ:

—¿Je'se pa'iuana mu'u ikure phairi aire jã'ajañe i'kaku? —chiisi'kua'mũ.

²³ Chikuna Jesús i'kasi'kua'mũ.

—¿Ëquere chũ'u cu'ache i'kare? Chũ'u cu'ache i'kasi'e pa'ito kuajũ'u. Jã'ata'ni, ¿je'se cuasaku mu'u chũ'ure cu'ache i'kamanesi'kure vaiku? — chiisi'kua'mũ repau.

²⁴ Chikuna Anás repau'te Jesure vēesi'e chuta'a josema'kuni judío phairi ai Caifás vu'ena muvaaju chini chũ'usi'kua'mũ.

Pedro jo'e, “Jesús neekuma'mũ chũ'u”, chiisi'ere kuamu

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Ûcuarũmu Pedro'te nukaku kũhikuni ija'che sēsinaa'me repa:

—¿Jesús neekuma'ku mu'u? —chiisinaa'me.

Chijuna Pedro jachaku,

—Pãamu. Jã'u neekuma'mũ chũ'u —chiisi'kua'mũ.

²⁶ Jã'api phairi aire cho'оче cho'okaikũji cãjoro tēo vatocojñosi'ku majapãũji i'kasi'kua'mũ Pedro'te.

—Mu'ure olivo sũkiñũ pa'ichejana Jesuna'me pa'ikuni ñasi'kua'mũ chũ'u —chiisi'kua'mũ.

²⁷ Chikuna Pedro jo'e jachasi'kua'mũ. Jachatona kura chu'isi'kua'mũ.

Pilato ti'jñeñe Jesure nũko chũ'o sēsi'ere kuamu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Ûcuarũmu judiõpã chũ'una ñatapi'ratona Jesure Caifás vu'e pa'isi'kure Romapã chũ'ũku Pilato vu'ena muvasinaa'me. Muva ti'a judío peona vu'ejekuna cu'are cuheju kakamanesinaa'me repa pascua ãijañere ãure ãñu chini. Aperũmu repa aipãipi pascua ti'api'rarũmu judío peona vu'ña kakache ãseasome. Jã'ajekuna repa'ni ùcuavũena kakaru pascua ãñe ãu ãicu'ara'amũ, repa'ni cu'are paajuna. ²⁹ Jã'ajekuna Pilato repa'ne ve'sena eta i'kasi'kua'mũ.

—¿Ëquere cu'ache cho'õna musanũkuna ikure rare? —chiisi'kua'mũ repau.

³⁰ Chikuna i'kasinaa'me repa.

—Chũkuna ikure cu'ache cho'omanesi'ku pa'ito ramanera'asinaa'me —chiisinaa'me repa.

³¹ Chitena Pilato i'kasi'kua'mũ.

—Ikure musanũkonapi sa musanũkuna aipã chũ'u jo'kasi'epi cu'ache cho'ojũ'u —chiisi'kua'mũ.

Chikuna i'kasinaa'me repa.

—Chũkuna judiõpã pãiu'te te'eu'terejē'e vanisõne jo'kacojñomanesinaajuna cu'ache cho'onare vanisõnu chiitojē'e vaicu'aku'mũ —chiisinaa'me.

³² Jã'ajañe cho'ojuna Jesús i'kasi'e repau, “Kurususē'vero jē'jo vėasõjanaa'me chũ'ure”, chiisi'e ti'jñepi'rasi'kua'mũ. ³³ Pilato jo'e kaka Jesure soni rao i'kaasomũ.

—¿Mu'u judíopāi ūcuanukore chū'uku'u? —chinasomu.

³⁴ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—¿Mu'u te'eu cuasache'te sēeku mu'u chū'ure? Rupū chekunapi kuajuna asasi'ere, ¿jā'aja'ne sēeku mu'u chū'ure? —chinasomu repau.

³⁵ Chikuna Pilato i'kaasomu.

—Judíopāi u ma'mu chū'u. Mu'u majapāi judíopāipi judío phairipāi chū'unana'me rasinaa'me mu'ure. ¿Ûquere mu'u cho'ou? —chinasomu repau.

³⁶ Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Pāi chū'ukuta'ni icheja canare chū'uma'kua'mu chū'u. Chū'upi icheja canare chū'uku pa'ito chū'u neenapi chū'ure sa judíopāi chū'unani jo'kamanea'ju chini ūseju cavaju vaira'asinaa'me. Icheja canare chū'ukuma'mu chū'u —chinasomu repau.

³⁷ Chikuna Pilato sēinasomu repau'te.

—¿Jā'a pa'ito mu'u pāi chū'uku'u? —chinasomu.

Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Jūju, mu'u i'kache ūcuarepaa'me. Pāi chū'uku'mu chū'u. Cunaumu pa'isi'kupi icheja chejana pāio jñaacojñosi'kua'mu chū'u Dios pa'iche'te chū'o ūcuarepare kuara chini. Dios pa'iche masiñu chiinachi'a chū'u kuache ūcuarepa jachama'ne asa chēame —chinasomu repau.

³⁸ Chikuna Pilato jo'e i'kaasomu.

—¿Ûquea'che jā'a, chū'o ūcuarepa kuache? —chinasomu repau.

Pāi Jesure vanisōne chū'usi'ere kuamu

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Repau'te sēni pi'ni Pilato jo'e eta i'kasi'kua'mu repanare judíopāi chū'unare.

—Ikure repau cu'ache cho'osi'ere kuakuna asara chini chū'o sēniasasi'kua'mu chū'u. Jā'ata'ni chū'u cuasato jmamakarujē'e repau cu'ache cho'osi'e peomu. Musanukona, “Cu'ache cho'oku'mu iku”, chiiche cho'oma'kua'mu. ³⁹ Pascuarumu tī'ato ūsuarumu pa'iche chēacojñosi'kure te'eu'te etoku'mu chū'u, musanukona etojū'u chiikuni. ¿Ikuni judíopāi chū'ukuni etojū'u chiiche musanukona? —chiisi'kua'mu repau.

⁴⁰ Chikuna asa ūcuanuko cuiju i'kasinaa'me repana.

—Etomanejū'u jā'ure. Barrabani etokaijū'u chukuna'te —chiiju cuisinaa'me repana.

Repau Barrabás ñaau paniasomu.

19 ¹ Repanapi jā'aja'ne i'kaju cuirena Pilato Jesuni sa sui'suea'ju chini chū'uasomu. Chū'unna sōtaopāipi sa sui'sueasome repau'te. ² Ūcuachi'a miu tuhivu cho'o Jesús sījopuna tuo kāa pāi chū'una ju'ikāare chimaajakāare sachaasome repau'te. ³ Sacha pi'ni repau'te ruarepañoā kueleñ rajū ija'che i'kaasome repana:

—¡Ikupi judíopāire si'arumu chū'uku paau! —chiiju repau chiana vaniasome repana.

⁴ Jā'aja'ne cho'orena Pilato repanare pāi jo'e eta i'kasi'kua'mu.

—Asarepajū'u, musanukona. Eto ñoja'mu chū'u repau'te. Chū'u cuasato cu'ache cho'oma'kua'mu repau —chiisi'kua'mu repau.

⁵ Ūcuarumu Jesupi sījopu'te miu tuhivu tuhiu kāa chimaajakāare ju'iu etauna ija'che i'kasi'kua'mu Pilato:

—jǎjǎjǎ'u! I'kua'mu repau —chiisi'kua'mu.

⁶Chikuna phairipǎi chǎ'nnana'me Dios vu'e pǎjekaina repau'te Jesure ña cuiju i'kasinaa'me.

—Kurususǎ'verona jǎ'jo nukojǎ'u jǎ'ure. Kurususǎ'verona jǎ'jo nukojǎ'u —chiisinaa'me repana.

Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Chu'u cuasato cu'ache cho'omanesi'kua'mu iku. Jǎ'ajekuna ikure vanisǎne chǎ'ucuhemu chu'u. Musanukonapi sa kurususǎ'verona jǎ'jo nukojǎ'u ikure —chiisi'kua'mu repau.

⁷Chikuna judǎopǎi chǎ'una i'kasinaa'me.

—“Dios Mamaku'mu chu'u”, chiiu joreku'mu iku. Chukuna aipǎi jǎ'aja'ne i'kaju jorenare, “Vanisǎjǎ'u”, chiiju chǎ'u jo'kaasome. Jǎ'ajekuna repana chǎ'u jo'kasi'e vanisǎne pa'imu ikure —chiisinaa'me repana.

⁸Jǎ'aja'ne i'kache'te asa Pilato na'a rua vajuchuasomu. ⁹Ūcuarumu repau jo'e vu'ena Jesure cuua sǎniasomu.

—ǎJeecheja caku'a'u mu'u? —chiniasomu repau.

Sǎeku'teta'ni Jesús i'kamaneasomu.

¹⁰I'kamauna Pilato jo'e i'kaasomu.

—ǎChu'u sǎe'ne kua maneja'u mu'u? Pǎi chǎ'ukujekuna chu'ure uache chǎ'ure'omu chu'ure, mu'ure kurususǎ'verona jǎ'jo nukochena'me jose etoche. ǎJǎ'a vesuku mu'u? —chiniasomu repau.

¹¹Chikuna Jesús i'kaasomu.

—Mu'uni Diopi pǎi chǎ'ũne jo'kamaneru chu'ure jǎ'aja'ne cho'ojache chǎ'ucu'ara'amu mu'ure. Chu'ure chǎa'ju chini sa jo'kasi'ku mu'ure na'a rua cu'ache cho'osi'kua'mu —chiniasomu repau.

¹²Jǎ'aja'ne i'kauna asa Pilato repauni jose etora chini jo'e eta rua i'kasi'kua'mu repanare pǎi. I'kaku'teta'ni repana judǎopǎi cuiju i'kasinaa'me.

—“Pǎi chǎ'uku'mu chu'u”, chiinapi maire ũcuanukore chǎ'uku'te Cǎsa'te cuheme. Jǎ'ajekuna mu'upi jǎ'uni ũcuare jǎ'aja'ne i'kasi'kuni jose etoni repau'te maire ũcuanukore chǎ'uku'te ja'me pa'ikuma'mu mu'u —chiisinaa'me.

¹³Repana i'kache asa pi'ni Pilato Jesure ve'sena etojǎ'u chini pǎi cu'ache cho'osi'e kuajuna asaku ñu'isai'vuna puusi'kua'mu. (Repasaivu rǎiraripu “Gabata” chiimu hebreo chu'o. “Gabata” chini “Cata je'nasiraripu” chiimu.)

¹⁴Pascuarumu ti'a'ne te'eumucuse karatona nukarepau sǎ'itona judǎopǎi chǎ'unare i'kasi'kua'mu Pilato.

—jǎjǎjǎ'u ikure, musanukonare ũcuanukore chǎ'uku'te! —chiisi'kua'mu repau.

¹⁵Chikuna cuiju i'kasinaa'me repana.

—Sa vanisǎjǎ'u jǎ'ure. Sa vanisǎjǎ'u jǎ'ure. Kurususǎ'verona jǎ'jo nukojǎ'u jǎ'ure —chiisinaa'me repana.

Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—ǎMusanukonare chǎ'uku'te kurususǎ'verona jǎ'jo nuko vǎsǎjǎ'u chiiche musanukona? —chiisi'kua'mu.

Chikuna judǎo phairipǎi chǎ'una i'kasinaa'me.

—Cǎsachi'aa'mu pǎi ũcuanukore chǎ'uku —chiisinaa'me.

¹⁶Chitena Pilato Jesure sǎtaopǎire jo'kasi'kua'mu, sa kurususǎ'verona jǎ'jo nukoa'ju chini. Jo'kauna repau'te sasǎsinaa'me repana.

Jesure kurususē'verona jē'josi'ere kuamu

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷Sajuna Jesús repau'te jē'jo nukojasē'vero kurususē'vero kuāiu Calavera aikūtina Pāi sījopujakūti chiikūtina saisi'kua'mu. “Calavera” chini “Gólgota” chiimu hebreo chu'o. ¹⁸Ūcuachejana repana Jesure kurususē'verona jē'jo nukosinaa'me. Chekunare ūcuaja'che ka'chanare kurususē'veroāna jē'jo nukosinaa'me repana. Te'eu'te Jesús ūjajūtu cakā'kona nukosinaa'me repana. Chekuni kā'kojūtu cakā'kona nukosinaa'me. Jesure repana chenevuna nukosinaa'me. ¹⁹Ūcuarumu Pilatoji chū'ūna tochasiko'a kurususē'vero chā'tirona jē'jo suosinaa'me repana, ΙΗΣΟΥΣ, ΝΑΖΑΡΕΤ ΒΟΥΕΙΟΡΟ ΣΑΚΧΑΜΗ. JUDIOPĀI CHE'ŪKŪ'MŪ, chiiche tochasiko'are. ²⁰Pilatoji chū'ūna hebreo chu'o, griego chu'o, latín chu'o tochasinaa'me repako'a. Repacheja Jesure kurususē'vero jē'jo nukosicheja Jerusalén vū'ejoopo kueñe pa'isi'kua'mu. Jā'ajekuna judiopāi jainuko rani repako'a tochasi'e űasinaa'me. ²¹Judío phairipāi chū'ūna repako'a tochasi'ere űa i'kasinaa'me Pilato'te.

—Jā'a, “Judiopāi chū'ūku'mu iku”, chijū tochasi'e tūnosō, “Judiopāi chū'ūku'mu chu'u”, chiisi'kua'mu iku”, chiiche tocha suojūu —chiisinaa'me repana.

²²Chitena Pilato i'kasi'kua'mu.

—Chu'ūpi chū'ūna tochasi'ea'me jā'a. ¡Ūcua jā'aja'ñe paau! —chiisi'kua'mu repau.

²³Repau sōtaopāi Jesure kurususē'verona jē'jo nuko pi'ni repau ju'isikāa mini ūcuaka'chapana te'ese'rechi'a che're paasinaa'me. Chekukāa tūosikāa repakāapi juhasi'epi peokuna te'ejakāajekuna sāiñechi'a ija'che i'kasinaa'me repana:

²⁴—Ikāa che'resōmaneñu mai. Rupū ikāa paajauni catara'karuā tochasira'karuāpi chejana su'a jñaañu —chiisinaa'me repana.

Jā'aja'ñe cho'ojū Dios chu'o kuakaisina tocha jo'kasi'e kuache'te ūcuarepa cho'osinaa'me repana sōtaopāi, ija'che kuache'te:

Chu'u ju'isikāa te'ese'rechi'a che're paasinaa'me repana.

Chekukāa tūosikāa paajauni jñaañu chini catara'karuā mami tochasira'karuāpi chejana su'asinaa'me repana,

chiimu repa tocha jo'kasi'e.

²⁵Jesús jē'jo suocojñosi'ku nukasē'vero kueñere romi ūcuaka'chapana nukasinaa'me, repau puka'kona'me repao cho'jeo, cheko María Cleofas rūjona'me María Magdalena. ²⁶Nukajuna chu'u Jesús neeku repau rua chiicojñoku repau puka'kore kueñe nukasi'kua'mu. Nukakuna űa Jesús repau puka'kore i'kasi'kua'mu.

—Ja'ko, mu'u chūija'iu pa'ija'mu iku —chiisi'kua'mu repau chu'ure. ²⁷Chini chu'ure ūcuaja'che i'kasi'kua'mu repau— Muja'koja'io pa'ija'mo iko —chiisi'kua'mu repau.

Jā'aja'ñe i'kauna asa jā'arūmūpi teana repao'te chu'u vū'ena sa kuirasikua'mu chu'u.

Jesús jū'isi'ere kuamu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸Jā'aja'ñe i'ka pi'ni, “Ja'ku chū'u jo'kasi'e peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me”, chini cuasaku ija'che i'kasi'kua'mu:

—Okouamu chu'ure —chiisi'kua'mu repau.

Jā'aja'ne i'kaku Dios chu'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'e kuache'te ūcuarepa cho'osi'kua'mu repau.

²⁹ Ūcuachejare churura'puru ūche cono rura'ka timusira'puru ū'isi'kua'mu. Repana sōtaopāi ūcuara'kana chu'isovuji chūsa chūu hisopo vāsocho chā'tirona repasoru quēo suo muo repau chu'opona nosinaa'me chu'chua'ku chini. ³⁰ Muorena chu'chu ūku pi'ni ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me —chini meñe sime jūnisōsi'kua'mu repau.

Cunaraji Jesús me'jupona sōtao totasi'ere kuamu

³¹ Puaumucuse chuta'a tī'amarumujekuna repana judiōpāi, “Maipi kurususē'veroā jē'jocojñosinani casoma'to cu'amu. Che'ro pascuarumu na'a rua fiesta cho'oumucusea'me. Jā'ajekuna maipi repana cū'are tu'ka ju'chesōnu na'a na'mi jūnisōrena na'mi caso re'oa'ku”, chini repana Pilatoni sani i'kaasome jā'aja'ne cho'ochete chū'ua'ku chini. ³² Ūcuarumu repana sōtaopāi Pilatoji chū'una rani Jesure ja'me jē'jo nukocojñosi'kure charo nukakuni repau cū'a tu'ka ju'chesinaa'me. Chekure ūcuaja'che cho'osinaa'me repana. ³³ Cho'o pi'ni Jesure ūasinaa'me. “Ikuta'ni jūnisōsi'kua'mu”, chini repau cū'a tu'ka ju'chemanesinaa'me.

³⁴ Jā'ata'ni sōtao te'eu cunaraji Jesús me'jupona totasi'kua'mu. Totauna chiena'me oko raisi'kua'mu repau totasicoje. ³⁵ Jā'aja'ne cho'ochete ūasi'kujeku jorema'ne ūcuarepare chu'o kuamu chu'u, musanukonapi ūa, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chini repauni cuasa'ju chini. ³⁶ Repau cū'are tu'ka ju'chemanerena Dios chu'o aperumu kuakaisina tocha jo'kasi'e ūcuarepa tī'jnesi'kua'mu.

Repau tara te'etarapujē'e juchumaneja'mu,

chiimu repa tocha jo'kasi'e. ³⁷ Dios chu'o tochasiphuro chekucheja ija'che kuamu:

Repana totasi'kure ūajanaa'me pāi,
chiimu.

Jesure tāsi'ere kuamu

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jā'a cho'o pi'nisirumu José Arimatea vū'ejoopo caku Jesure jū'isi'kure Pilatoni sēniasomu sa tāra chini. (Repau José judiōpāire vajuchuku Jesure ūoma'ne chiiku paniasomu.) Sēeuna Pilatoji, “Jau”, chikuna sani Jesure caso saasomu repau. ³⁹ Sauna Nicodemo Jesure ūamipi mua cutusi'ku ja'me saiū ma'ña jū'isiva'nare ro'veche mirrana'me áloe ja'mesi'e treinta kilos saasomu. ⁴⁰ Sa kāana reajakāna ma'ñapi chūu Jesure reasome repana Josena'me Nicodemo. Jū'isinare judiōpāi cho'ochete me jā'a. ⁴¹ Jesure kurususē'vero jē'jo nukosichejare otera'ñuruā pa'icheja pa'isi'kua'mu. Ūcuachejare mamacoje chuta'a jū'isi'kure te'eu'terejē'e tāmacoje pa'isi'kua'mu, aikūti caripana tētoche ūhisicoje. ⁴² Reparumu judiōpāi puaumucuse tī'acuhakuna repacojepi kueñe pa'ina ūcuacojena cuaa ūhaasome repau'te Jesure. Ūha eta repacoje kakasa'aro catapuji rua ūjapuji ta'pi vū'ena co'iasome repana.

Jesús vajuraisi'ere kuamu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹ Romikorumu apeñatato rua ūami chuta'a chijajūvana María Magdalena Jesure ūhasicojena saniasomo. Sani ūato catapu repacoje

ta'pisi'pu kuñosōsi'pu paniasomū. ²Ña vu'vusō Simonna'me chu'u Jesús neeku repau rua chiicojñoku pa'ichejana rani kuasi'koa'mo repao.

—Maire Paaku'te pāi mini etua sasōsinaa'me. Repau'te sa ūhasicheja vesume mai —chiisi'koa'mo repao.

³Chikona asa chu'u Pedrona'me eta ūcuacojena saisinaa'me. ⁴Vu'vuju saisinaa'me chukuna Jesús neena. Jā'ata'ni chu'u Pedro'te na'a charo vu'vu tī'asi'kua'mu repacoje. ⁵Vu'vu tī'a repacoje sa'navu rūa ñato Jesure reasikāñachi'a ūhisi'kua'mu. Rūa ñakuta'ni chu'u kakamanesi'kua'mu. ⁶Na'a cho'jepi vu'vu tī'asi'kua'mu Simón Pedro repacoje. Ūcuaja'che repakāña kaka ñasi'kua'mu repau. ⁷Ūcuachi'a Jesús sījopu reasikāa tīichejana pu'se ūhasikāare ñasomū repau. ⁸Ūcuarumū chu'u charo vu'vu tī'asi'ku repacoje ūcuaja'che kaka ña, “¡Vajuranicuhacosomū repau!”, chini cuasasi'kua'mu. ⁹Reparumū Dios chu'o aperumū tocha jo'kasi'e repau vajurajache kuache asanata'ni chuta'a asavesusinaa'me chukuna. ¹⁰Ña pi'ni vu'ena co'isinaa'me chukuna.

María Magdalenani Jesús peosichejapi rani ñosi'ere kuamu

(Mr 16.9-11)

¹¹⁻¹²María Magdalenata'ni chukuna'te tuhasi'ko co'imanesi'koa'mo. Co'ima'ne pa'io repacoje kueñere nukako oniasomo repao. Oio repacoje sa'navu rūa ñato Jesús ūhischejare ángeles te'eka'chapana pojakāña ju'napu ñuniasome. Jesús sījopu caru'ru pa'isichejare cheku ñuniasomū. Chekuta'ni Jesús cū'a caru'ru pa'isichejare ñuniasomū. ¹³Ūcuarumū ángeles repao'te sēniasome.

—¿Je'se pa'iana oiko mu'u? —chiniasome repana.

Chitena i'kaasomo.

—Chukuna'te Paaku'te pāipi sasōsinaa'me. Repau'te sa ūhasichejajē'e vesumo chu'u —chiniasomo repao.

¹⁴Jā'aja'ne i'kacuha churiko Jesure ūcuacheja nukakuni ñasomo repao. Ñakota'ni ñavesuasomo repao repau'te. ¹⁵Vesukona i'kaasomū Jesús repao'te.

—¿Je'se pa'iana oiko mu'u? ¿Neeni ku'eko mu'u? —chiniasomū repau.

Chikuna, “Otera'ñuruā kuirakucosomū iku”, chini cuasako i'kaasomo repao.

—Mu'upi sasi'ku pani kuajū'u chu'ure repau'te sa ūhasicheja. Mijani rara chiimo chu'u —chiniasomo repao.

¹⁶Chikona Jesús i'kaasomū.

—¡María! —chiniasomū.

Chikuna asa churi hebreo chu'opi i'kaasomo repao.

—¡Rabuni! —chiniasomo. (“Rabuni” chini “Masíu” chiimū hebreo chu'o.)

¹⁷Jā'aja'ne i'kaona i'kaasomū Jesús.

—Chēamanejū'u chu'ure. Ja'ku pa'icheja chuta'a co'ima'kua'mu chu'u. Jā'ajekuna chēamanejū'u chu'ure. Jā'ata'ni chu'u neenare chu'u cho'jechiija'ne pa'inare co'i ija'che kuakaijū'u: “Jesús, ‘Chu'u Ja'ku Dios pa'ichejana co'imū chu'u. Repau chu'u Ja'ku ūcuachi'a Mija'kua'mu. Chu'ure paaku'mu Repau. Ūcuachi'a musanukonare Paaku'mu Repau', chiisi'kua'mu”, chiijū'u repanare —chiniasomū repau.

¹⁸Chikuna repao María Magdalena rani chukuna'te repau neenare repau'te ñasi'ena'me repau i'kasi'e kuasi'koa'mo.

Jesús repau neenare peosichejapi rani ñosi'ere kuamu

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Ūcuau mucuse romicorumu na'itona chukuna Jesús neena judíopāi chū'unani vaju chujū jatisa'ñaroā peore masi jeo ta'chesō chi'i pa'isinaa'me. Jā'aja'ñe chi'i pa'inani Jesús chukuna chenevu'te peosichejapi rani nukaku ija'che i'kasi'kuamu:

—Re'oja'che pa'ijū'u musanukona —chiisi'kuamu.

²⁰ Chini repau jūjñana'me me'jupo totasicoje ñosi'kuamu repau chukuna'te. Ñokuna ña, “Maire Paaku'mu iku”, chini pojosinaa'me chukuna. ²¹ Ūcuarumu repau jo'e ūcuare i'kasi'kuamu.

—Re'oja'che pa'ijū'u musanukona. Repau chū'uñe cho'oa'ku chini Ja'ku chū'ure raosi'ēja'che musanukonare saomu chū'u —chiisi'kuamu repau.

²² Chini chukunani jujukū ija'che i'kasi'kuamu:

—¡Dios Rekochoji musanukona rekoñoāre ja'me paa! ²³ Cu'ache cho'ochē ūhasōsinare pāi, “Musanukona cu'ache cho'osi'e tunosōsi'ea'me”, chiire'omu musanukonare. Chiito tunorepasi'ea'me repa. Jā'ata'ni cu'ache cho'ochē ūhamanareta'ni, “Musanukona cu'ache cho'ochē tunoma'ñea'me”, chiire'omu musanukonare, tunoma'ñejekuna —chiisi'kuamu repau.

Jesure vajuraisi'kure Tomás ñasi'ere kuamu

²⁴ Re parumu chukuna'te Jesús neenare docerepanare ja'me pa'iku, “Gemelo”, chiicojñokū Tomás peosi'kuamu, Jesús chukuna'te peosichejapi rani ñorumu. ²⁵ Peosi'kujekuna repau'te ija'che kuasinaa'me chukuna:

—Maire Paaku'te ñasinaa'me chukuna —chiisinaa'me chukuna repau'te.

Chitena Tomás jachaku ija'che i'kasi'kuamu:

—Repau jūjña jē'josicojña ña chū'u mñoñoji cuacha ñani'te ūcuachi'a repau me'jupo totasicoje chū'u jūtupi suāni ñani'te musanukona i'kache cuasaja'mu chū'u —chiisi'kuamu repau.

²⁶ Te'esemana pa'isirumuna jo'e ūcuav'ena chi'isinaa'me chukuna. Reparumuta'ni Tomás ja'me pa'isi'kuamu. Chi'i pa'iju jatisa'ñaroā masi jeo ta'chesōsisa'ñaroāta'ni Jesús chukuna chenevu'te peosichejapi rani nukaku ija'che i'kasi'kuamu:

—Re'oja'che pa'ijū'u musanukona —chiisi'kuamu.

²⁷ Chini repau'te Tomare i'kasi'kuamu.

—Chū'u jūjña jē'josicojñana mu'u mñoñoji cuacha ñajū'u. Ūcuachi'a chū'u me'jupo totacojñosicoje mu'u jūtupi suāni ña jachama'ñe cuasajū'u chū'ure. Ūcuau'mu chū'u —chiisi'kuamu repau.

²⁸ Chikuna i'kasi'kuamu repau.

—Dioa'mu mu'u. Chū'ure Paaku'mu —chiisi'kuamu repau.

²⁹ Chikuna i'kasi'kuamu repau.

—Chura chū'ure ñasi'kujeku jachama'ñe cuasamu mu'u. Jā'ata'ni chū'ure ñamanapi cuasana mu'ure na'a rua pojoju pa'ijanaa'me —chiisi'kuamu repau.

**Pāipi ña, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiiju cuasaa'ju
chini Juan iphuro tocha jo'kasi'ere kuamu**

³⁰ Repau Jesús cheja pa'irumu chukuna repau neena ñajū'te Diochi'a cho'omasiche rua cho'o ñosi'kuamu. Jā'ata'ni repa chukuna ñasi'e peore kuaku

tocha jo'kama'mu chu'u iphuro. ³¹ Ie iphuro tochasi'e peore musanukonapi ña, "Jesucristo Dios Raosi'kua'mu. Ũcuau Mamaku'mu repau", chini cuasa, repauni cuasaju re'oja'che pa'iju jünisösirumu Dios pa'ichejare ai sani paapu chini tocha jo'kamü chu'u.

Repau neenare sieterepanare Jesús peosichejapi rani ñosi'ere kuamu

21 ¹ Jä'aja'ñe cho'osirumu chukuna Jesús neena na'a pa'iju Tiberias chiara ru'tuva'te pa'ijuna Jesús jo'e peosichejapi ñosi'kua'mu chukuna'te aperumu cho'osi'ēja'che. Ija'che cho'osi'kua'mu repau: ² Repacheja Simón Pedro'mu, "Gemelo" chiiku Tomaa'mu, Galilea cheja cajoopo Caná vu'ejoopo cakü Natanaela'mu, chukuna Zebedeo chii te'eka'chapana a'chuna'me pa'isi'kua'mu chu'u. Ũcuachi'a chekuna te'eka'chapana chukuna'te ja'me pa'isinaa'me Jesús neena. ³ Ũcuarumu Simón Pedro chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Va'i saimü chu'u —chiisi'kua'mu.

Chiiuna chukuna,

—Ja'me sañu —chiisinaa'me.

Chini choovu caje tuni ja'me va'i saisinaa'me chukuna. Sani si'añami chonata'ni te'eva'urej'e va'ire chomanesinaa'me chukuna. ⁴ Ñatapi'ratona repau Jesús chiara ru'tuva'te peosichejapi rani nukasi'kua'mu. Jä'ata'ni chukuna repau neena repau'te ñavesusinaa'me. ⁵ Ũcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Pösüpäi, ¿va'i chomanere? —chiisi'kua'mu.

Chikuna chukuna i'kasinaa'me.

—Päasinaa'me chukuna —chiisinaa'me.

⁶ Chitena i'kasi'kua'mu repau.

—Va'i chorü choovu ujajütü cakã'kona su'a ruoru va'i kakajanaa'me —chiisi'kua'mu repau.

Chikuna repau chü'ñe cho'ojü jairepanukore va'ire chorena va'i chorü miicu'asi'kua'mu chukuna'te. ⁷ Ũcuarumu chu'u Jesús rua chiicojñoküji i'kasi'kua'mu Pedro'te.

—Maire Paaku'mu jä'u —chiisi'kua'mu chu'u.

Jä'aja'ñe i'kauna asa Simón Pedro Jesuni ñara chini sē'sevü ju'ikāa repau tītosikāa mini sacha chiarana su'a tuāni runi chu'asi'kua'mu. ⁸ Chukunata'ni repau neena canuka choovüji va'i chorüji va'ipi timusörena chiachaji vavo rajü pa'isinaa'me. Chukuna raisicheja cien metros pa'isi'kua'mu chiara joopo. ⁹ Rani ru'tuvana jüo mani toa ñasinaa'me chukuna. Ũcuatoare chicha va'ina'me pä pa'isi'kua'mu. ¹⁰ Ũcuarumu Jesús chukuna'te i'kasi'kua'mu.

—Va'i musanukona chosiva'nare te'eva'nare rajü'u —chiisi'kua'mu.

¹¹ Chikuna jo'e Simón Pedro choovuna caje tuni va'i chorü ciento cincuenta y trerepana va'i ujanachi'a timusi'rure jñajñu ma ühasi'kua'mu. Va'i jainuko pa'iruta'ni che'remanesi'kua'mu reparu. ¹² Jä'aja'ñe cho'o pi'niuna Jesús i'kasi'kua'mu chukuna'te.

—Rani äijü'u äu —chiisi'kua'mu.

Chukuna repau neena te'eujē'e, "¿Jeeja'iu'u mü'u?", chiimanesinaa'me, repauni ña masiju. "Chukuna'te Paaku'mu iku", chini cuasasinaa'me. ¹³ Ũcuarumu Jesús chukuna'te päna'me va'i mini äusi'kua'mu.

¹⁴ Repau Jesús vajurani pa'iu chukuna'te repau neenare peosichejapi rani ñosi'e chura choteñoã'me.

Simón Pedrona'me Jesús cutusi'ere kuamu

¹⁵ Āu āni pi'nisirumu Jesús Simón Pedro'te sēesi'kuamu.

—Simón, Juan mamaku, ina chiime chu'ure. Jā'ata'ni, ¿mu'u chu'ure na' rua chiima'ku? —chiisi'kuamu.

Chiiuna Pedro i'kasi'kuamu.

—Jūju, Chu'ure Paaku, mu'ure rua chiimu chu'u. Masimu mu'u jā'a —chiisi'kuamu repau.

Chikuna Jesús i'kasi'kuamu.

—Jā'aja'ñe pa'ito ovejachiiva'nare kuiracheja'che kuirakajū'u mu'u chu'u neenare —chiisi'kuamu repau.

¹⁶ Chini repau'te jo'e sēesi'kuamu repau.

—Simón, Juan mamaku, ¿chu'ure chiiku mu'u? —chiisi'kuamu.

Chiiuna i'kasi'kuamu repau.

—Jūju, Chu'ure Paaku, mu'ure chiimu chu'u. Masimu mu'u jā'a —chiisi'kuamu repau.

Chiiuna Jesús i'kasi'kuamu.

—Ovejavanare kuiracheja'che kuirakajū'u chu'u neenare —chiisi'kuamu.

¹⁷ Jo'e ūcuate'ere sēesi'kuamu Jesús repau'te.

—Simón, Juan mamaku, ¿chu'ure chiiku mu'u? —chiisi'kuamu.

Jesupi ūcuate'ere choteñoã, “¿Chu'ure chiiku mu'u?”, chiiuna Simón Pedro sumaua i'kasi'kuamu.

—Chu'ure Paaku, peore masiku'mu mu'u. Chu'u mu'ure chiice masimu mu'u —chiisi'kuamu.

Chikuna i'kasi'kuamu repau.

—Jā'aja'ñe pa'ito mu'upi ovejavanare kuiracheja'che kuirakajū'u chu'u neenare. ¹⁸ Ija'chere i'kamū chu'u mu'ure: Mu'u aperumu pōsuu pa'irumu kāña sa'che mu'ure uachejña ku'isi'kuamu mu'u. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu mu'u aiva'u pa'itona chekupi mu'u jūjña sauna vēe mu'ure saiamachejñana saja'mu mu'ure. Ūcuarepaa'me jā'a —chiisi'kuamu repau.

¹⁹ Jā'aja'ñe i'kacheji Jesús Simón Pedro Dios chu'ore chu'vaku chuenisōuna pāi Diore cuasajachere kuasi'kuamu, ūcuauji asa masia'ku chini. Jā'aja'ñe chiimu Dios. Ūcuarumu Jesús Simón Pedro'te jo'e i'kasi'kuamu.

—¡Chu'u chū'ñe'te cho'oku pa'ijū'u! —chiisi'kuamu.

Jesús repau neeku rua chiicojñoku pa'iche'te kuamu

²⁰ Ūcuarumu chu'u, Jesús neeku repau rua chiicojñokupi repanani cho'jepi tuhakuna Pedro churi ñasi'kuamu chu'ure, aperumu pascua āu āirumu Jesuni kueñe ñu'iu repau'te jo'kajauni, sēesi'kuni. ²¹ Ūcuarumu Pedro chu'uni ña Jesure sēesi'kuamu.

—Chukuna'te Paaku, ikurejē'e, ¿je'se ti'jñeja'u? —chiisi'kuamu.

²² Chikuna Jesús i'kasi'kuamu.

—Chu'u cheja jo'e cajerumujatū'ka jūnisōma'ñe pa'iche'te chu'u jo'kauato jo'kare'omu chu'ure ikure. Mu'uta'ni iku pa'ijache cuasama'ñe chu'u chū'ñe'te cho'oku pa'ijū'u —chiisi'kuamu repau.

²³ Jesupi jā'aja'ñe i'kauna asa chekuna repau neena asavesujū sāiñechi'a ija'che cutuasome: “Repau Juan jūnisōma'ñe ai pa'ijaasomu”, chiniasome. Jā'ata'ni repau Jesús, “Jūnisōma'ñe ai pa'ija'mu iku”, chiimanesi'kua'mu chu'ure Juanre. Rupu, “Chu'u cheja jo'e cajerumujatu'ka jūnisōma'ñe pa'iche'te ikure chu'uni jo'kauato jo'kare'omu”, chiisi'kua'mu Jesús chu'ure Juanre.

²⁴ Chu'u Jesús neeku pa'iche'te i'kasinaa'me repana. Chu'u ūcuauji ie chu'o reparumu cho'osi'ere iphuroña tochamu. Chu'u kuache chu'o ūcuarepaa'me. Masime mai jā'a. ²⁵ Chekumajñaruā Jesús rua si'ache cho'osi'kua'mu. Iphuro tochama'mu chu'u repa. Repau cho'osi'ere peore tocharu chekurumu repau cho'osi'e kuaphur oā timusōra'acosomu cheja. Jā'aja'ñe cuasamu chu'u. Ūcuamakaru tochamu chu'u Juan.

Jesús saosina cho'osi'ere kuamu

Jesús Dios Rekocho raojachere kuamu

1 ¹Chu'u Lucas mu'ure Teófiloni ie chu'o tocha saomu, Jesús pa'iche'te masia'ku chini. Aperumu chu'u mu'ure chekuphuro utija'ophuro tocha saosi'kua'mu, Jesucristo cho'osi'ena'me che'chosi'e kuara chini. ²Repau Jesús cheja pa'isi'ena'me cunaumu muisi'e kuara chini tocha saosi'kua'mu chu'u mu'ure. Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau muip'rarumu Jesús Repau neenare soni chü'u jo'kaasomu, repauna cho'ojache.

³Repau Jesús jüniso täcojñosi'kuta'ni jo'e vajurani pa'iuna Repau neena ñaasome Repau'te. Jüni vajurani jo'e cuarentarepaumucujña cheja pa'iu te'eñoã ñoku paniasomu Repau, repaunapi Repau jüni vajuraisi'ere masia'ju chini. Ñokuna, "Jesua'mu iku", chini Repau'te ña masiasome repauna. Ucuachi'a cu'ache cho'оче ũhasinare Dios chëa paache'te kuaku che'choasomu Jesús Repau neenare.

⁴Vajurani Repau neenana'me pa'iu ija'che chü'uasomu:

—Icheja Jerusalén vu'ejoopo saima'ne pa'iju cha'ajü'u. Saimu chu'u. Jä'ata'ni chu'u Ja'ku Dios musanukonare Repau Rekocho'te raopi'ramu, musanukona rekoñoäre ja'me paau chini. Repau aperumu cho'ora chiisi'e cho'opi'ramu Dios. Aperumu chu'u musanukonare Repau Dios Rekocho raojache kuasi'kua'mu. Chura Dios Rekocho'te cha'ajü'u musanukona. ⁵Aperumu Juan päi jainukore re'oja'che okoro'veasomu. Chura Diopi musanukonare na'a re'oja'che cho'okaija'mu. Jeerumu pa'ima'tona musanukona rekoñoäna Dios Rekocho raocojñojanaa'me musanukonani ja'me paau chini —chiniasomu Jesús repauna.

Jesús cunaumu muisi'ere kuamu

⁶Repau Jesús neena Ucuauini ja'me pa'iju ija'che sëniasaasome Repau'te:

—Asarepajü'u, Chukuna'te Paaku. Maijana judiöpäi chü'ünechi'a chiime chukuna. Jä'ata'ni maire chura tiinapi chü'ume, judío peonapi. Jä'aja'ne cuheme chukuna. ¿Chura mu'u chukuna'te judío peona chü'üne üsekaija'u? —chiniasome repauna.

⁷Chitena,

—Chu'u Ja'ku masiche'me jä'a. Repau'te üseuarumu judío peona chü'üne üsekaija'mu Repau. Chuta'a reparumu kuama'mu Repau. ⁸Ie chu'u i'kache asa chëajü'u: Musanukonare Dios Rekocho raipi'ramu. Rani ja'me pa'iu

Ūcuarekochoji cho'okaija'mu musanukonare, chu'u pa'iche'te chekunani masi kuaa'ju chini. Ūcuauji cho'okaiuna chu'u pa'iche masi kuajanaa'me musanukona ijoopo Jerusalén vu'ejoopo pa'inare peore, icheja Judea cheja pa'inare, ūcuachi'a Samaria cheja pa'inare. Musanukonapi kuajuna si'achejñaruã rua so'ña pa'ina pã peore asajanaa'me chu'u pa'iche — chiniasomu Repau.

⁹I'ka pi'ni Repau neena ñaju'te cunaumuna munisoasomu Repau. Muiuna ñañu chiinaretani pikopi ñañej'e peoche ta'pisouna ñama'ne muosoasome repa.

¹⁰Chuta'a muñe ñaju pa'ijuna peosichejapi rani umupãi te'eka'chapana pojakaña ju'inapi rani repa chenevu'te nukasome. ¹¹Nukaju repanare Jesús neenare ija'che i'kaasome repa:

—Musanukona Galilea cheja raisina, ¿je'se pa'iuna chuta'a muñe ñaju pa'iche? Repau Jesús cunaumuna munisocuhasi'kua'mu. Na'a pa'isirumu Ūcuau muisi'ēja'che jo'e cajeja'mu Repau —chiniasome repa ángeles cunaumu pa'ina.

Judas aperumu pa'isi'ēja'che pa'ijauni Matía'te jñaasi'ere kuamu

¹²Ūcuarumu repa te'ekilómetro Olivo aiküti caje Jerusalén vu'ejoopona co'i ti'aasome. ¹³Vu'ejoopo ti'a vu'e muni repa pa'iruupuna kakaasome oncerepana, Pedro'mu, Santiago'mu, Juan'mu, Andre'mu, Felipe'mu, Tomaa'mu, Bartolome'mu, Mateo'mu, Santiago Alfeo mamakumu, Simón cananistapã cho'okaisi'kuna'me Judas Santiago cho'jeu. ¹⁴Repa oncerepana si'aumucujña chekunana'me chi'iju paniasome Repau Jesús cho'jechiina'me, puka'ko Mariana'me chekuna romi. Chi'i si'arumu Dioni sēja paniasome repa.

¹⁵Reparumu repa Jesucristo'te cuasanachi'a chi'iasome. Ciento veinterepana chi'isina pa'icosome. Chi'irena Pedro repa chenevuji vuni nukaku ija'che i'kaku chu'vaasomu repanare:

¹⁶—Asarepajũ'u, chu'u majapãi. Aperumu Dios Rekochoji kuakuna David Judas cho'ojachere kuaku tocha jo'kasi'e ūcuarepa ti'jñesi'kua'mu. Dios Rekocho peoche i'kama'kua'mu. Jã'ajekuna aperumu Dios Rekocho i'ka jo'kasi'e pa'ikumu Judas. Repau Judas Jesuni chã sa vanisõa'ju chini chekunani Repau sani pa'ichejana sasi'kua'mu. ¹⁷Chuta'a jã'aja'ne cho'omarumu Repau Jesús Judare soni chã paasi'kua'mu. Chã paakuna chukunana'me pa'iu Diore re'oja'che ja'me cho'okaiu pa'isi'kua'mu repa.

¹⁸Repau Judas aperumu re'oja'che pa'isi'kupi Jesuni cu'ache cho'ouna repa'te ro'iasome pã. Ro'isinaretani repa kuri suma'ne cuasa co'choasomu repa. Co'chouna repa kuri chejare koasome repa. Repau Judas cutapu'te tuãni che're cutatuopuji etauna jñinisõasomu. ¹⁹Repau tuãni jñinisõsi'e Jerusalén pa'ina ūcuanuko asaasome. Jã'aja'ne asa repa chu'o Acéldama ve'osome repacheja. Repa chu'o “Acéldama” chini “Chiecheja” chiuuasomu.

²⁰David mai aipãiu pa'isi'ku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Repau vu'e pã peovu'e jo'kasõsivue paau.

Repau cho'uche chekuni jo'kajũ'u, chiimu. ²¹⁻²²Jã'ajekuna Judas aperumu cho'osi'ēja'che re'oja'che cho'okuni chekuni jña jo'kañu chiime mai. Jo'e te'eu'te jñañu Jesús pa'iche'te

maina'me kuajaure, “Jesús jünisō tācojñosi'ku jo'e vajurani pa'iku'mu”, jā'aja'ñe chiü kuaa'ku. Jesús maina'me ku'irumu, ücuaja'che Juan Repau'te okorosie ñasi'kuni si'ache maina'me ku'iu Repau cunaumu munisōñe ñasi'kuni jñaañu chiime mai —chinasomu repau Pedro repanare.

²³ Chikuna, repana te'eka'chapanare ve'oasome, repana chiinani. José Barsabana'me Matía'te ve'oasome repana. José Barsabás jo'e ücuate'euji Justo ve'easomu. ²⁴⁻²⁵ Repanani chini ücuanuko Jesuni sēniasome repana, Repau chiikuni masiñu chini. Ija'che i'kaju sēniasome repana:

—Mu'u, Chukuna'te Paaku, pāi ücuanuko rekoñoō cuasache masiku'mu. Chekuni te'e'u'te jñaañu chiime chukuna Judas re'oja'che pa'irumu cho'osi'aja'che cho'oa'ku chini. Mu'u chiikuni kuajū'u chukuna'te. ¿Jauni jñaajanaa'ñe chukuna? Repau Judas re'oja'che cho'osi'e jo'kasō, cu'ache cho'osi'kujeku jünisō vati toare sani pa'iuasomu, cu'ache cho'osi'e ro'i. Chura chukuna'te ja'me pa'ikuji karamu. ¿Jauni jñaajanaa'ñe chukuna ja'me chu'vajaure? —Jā'aja'ñe i'kaju sēniasome repana.

²⁶ Sēni pi'ni repana chiinani te'eka'chapanare repana mami catapuāna tochaasome repana. Tocha pi'ni su'aasome Jesús chiikuni masiñu chini. Su'a ña Matíani chēaasome repana ücuanani ja'me pa'iu cho'okaau chini. Chēarena ücuanani Jesús saosinani oncerepanani jovoasomu Matías, ja'me chu'vara chini.

Dios Rekocho cajesi'ere kuamu

2 ¹ Ücuarumu fiesta Pentecostés pa'irumu ücuate'evu'e Jesucristo'te cuasanachi'a ücuanuko chi'iasome. ² Repavu'ere chi'i pa'ijuna cunaumupi rua asoche tutacheja'che asoasomu. Repavu'e pa'ina ücuanuko asaasome. ³ Asouna ñato repanare ücuanukore sijo sē'sevuā toñaruāja'ñe ñoasomu.

⁴ Dios Rekochoji raiü ücuanukore jā'aja'ñe cho'oasomu. Repanare Repau Rekochoji rani ja'me pa'iu cho'okaiuna repanaj'e che'chemanesi'ere tiipāi chu'o i'kaasome repana ücuanuko.

⁵ Reparumu repacheja Jerusalén vu'ejoopo judiopāi jainuko si'achejñaruā raisina paniasome Diore cuasana. ⁶⁻⁷ Umupi rua asoche cho'okuna asa repana Jerusalén pa'ina jainuko vu'vu mua chi'iasome asañu chini. Vu'vu mua asato Jesucristo'te cuasanapi repanaj'e che'chemanesi'ere tiipāi chu'ore i'kaasome. Jā'aja'ñe i'kajuna asa rua cuasaju paniasome repana. Rua si'achejñaruā raisina i'kachu'ore i'kajuna asa sāiñechi'a ija'che i'kaasome repana:

—¿Je'se paaku ie? Ina tiipāi chu'o i'kana ücuanuko Galilea cheja raisinaa'me. ⁸ ¿Je'se pa'una ina mai so'ña pa'ina i'kache peore i'kamasiche? ⁹ Mai rua si'achejñaruā raisinaa'me. Partia cheja, Media cheja, Elam cheja, Mesopotamia cheja, Judea cheja, Capadocia cheja, Ponto cheja pa'inana'me Asia cheja raisina pa'ime mai. ¹⁰ Ücuachi'a Frigia cheja, Panfilia cheja, Egipto cheja, Africa cheja Cirene chekukā'ko pa'inana'me pa'ime mai. Ücuachi'a Roma vu'ejoopo raisina judiopāina'me judío peonapi judío pa'iche che'chesinana'me pa'ime mai icheja. ¹¹ Ücuachi'a Creta cheja pa'ina Arabia cheja pa'inana'me pa'ime mai icheja. Si'achejñaruā raisinaa'me mai. Jā'ata'ni mai ücuanuko Dios re'oja'che cho'ochete kuajuna asaju pa'ime. Peore mai chu'opi i'kajuna asame mai —chinasome repana sāiñechi'a.

¹² Jā'aja'ñe i'kache'te asarena rua cuasoasomu repanare. Jā'ajekuna sāiñechi'a ija'che i'kaju sēniasome repana: “¿Je'se pa'una ina ija'che i'kache?”,

chiiju. ¹³ Chekuna vu'vu muasinata'ni asa pāisoju cu'ache cutuasome repanare Jesure cuasanare. “Cono jū'ime ina”, chiniasome repana sāiñechi'a.

Pedro chu'vasi'ere kuamu

¹⁴ Chitena Pedro oncerepanare ja'me pa'ikuji vuni nukaku pāi kuanupu vu'vu raisikuanupu'te ija'che chu'vaasomu:

—Asarepajū'u, musanukona judiōpāi, Jerusalén pa'ina. ¹⁵ “Ina cono jū'ime”, chii me musanukona te'ena. Jā'ata'ni cono jū'ima'me chukuna. Chuta'a apeñatamu ie. Nueve'me. Mai judiōpāi umucujña cono ūkumanaa'me. ¹⁶ Ija'che pa'imu: Apereparumu Dios chu'o kuasi'ku, Joel, irumu cho'ojachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

¹⁷ Cheja si'apirarumu pāi ūcuanukore Repau Rekocho'te raoja'mu Dios.

Raouna Ūcuarekochoji cho'okaiuna mai chiipi Repau chu'ore
chu'vajanaa'me.

Cho'okaija'mu pōsupāipi Dios ñoñe'te tohare ñaa'ju chini.

Cho'okaija'mu ainapi uokāni ñaa'ju chini.

¹⁸ Ūcuachi'a reparumu Repau'te cho'oche cho'okainare umupāina'me romi
Repaui Rekocho'te raoja'mu Dios
repanapi Ūcuau chu'ore chu'vaa'ju chini.

¹⁹ Repau Dios cunaumuna'me cheja Ūcuauchi'a cho'omasiche'te pāi rua
cuasaju'te cho'o ñoja'mu.

Chiena'me toana'me piko cho'o ñoja'mu Dios.

²⁰ Ūsuu miañe ūseja'mu.

Ūcuaja'che pāimiau chieja'che ñoja'mu.

Repaui jo'e cajepirarumu jā'aja'ñe cho'oja'mu Maire Paaku.

Reparumu Dios pāi ūcuanuko pa'iju cho'osi'e ro'iche chū'ujamu.

²¹ Ūcuachi'a reparumu pāipi Maire Paakuni sēeju,
“Chu'ure oijū'u; mu'ure cuasaku'mu chu'u”, chiito
repanare Chēa Paaku re'oja'che cho'okaija'mu,

chiimu Joel tocha jo'kasi'e.

²² 'Israelpāi, asa chēajū'u. Diopi raouna pa'isi'kua'mu Jesús. Ūcuauji cho'okaiuna rua re'oja'chere, Diuchi'a cho'omasiche'te, pāi rua cuasaju'te cho'osi'kua'mu Repau. Icheja jā'aja'ñe cho'osi'kua'mu. Masime musanukona jā'a. ²³ Jā'ata'ni musanukonapi Repauni vanisōa'ju chini cu'apāire chū'urena vanisōsinaa'me Repau'te. Musanukonapi chū'urena kurususē'vero cho'o ūcuasē'verona jē'jo nukorena jūnisōsi'kua'mu Repau. Jā'ata'ni Dios maini re'oja'che cho'okasa chini ūsemanesi'kua'mu jā'a. Chuta'a cheja cho'omarumu masiasomu Dios musanukona cho'ojache. Masikuta'ni ūsemanesi'kua'mu Repau, maini re'oja'che cho'okasa chini. “Jā'aja'ñe cho'oja'mu chu'u”, chiniasomu Dios aperumu. ²⁴ Jā'ajekuna Repau Jesucristo chuenisō tācojñosi'kua'mu. Jā'ata'ni jmamakarū pani Diopi vasouna jo'e vajurani etasi'kua'mu Jesús. Jūnisōsina pa'icheja pa'ikuni etosi'kua'mu Dios. Jūnisōsiva'na pa'icheja ai pa'icu'aasomu Repau'te. Chuenisōsi'ku vajurani jo'e chejare pa'isi'kua'mu Repau. ²⁵ Aperumu pa'isi'ku David Repau Jesús pa'ijachere kuaku tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'ure Paakuji chu'ure ja'me pa'iku'mu.

Ñato si'arumu pa'iku'mu Repau.

Chu'ure cho'okaiku'mu Repau, vajuchumanea'ku chini.

²⁶ Jā'ajekuna chu'u rekocho rua pojomu.

Pojoku ija'che i'kamū chu'u:

Chu'u jūnisōsirumu re'oja'che pa'ija'mu chu'ure.

Jā'are masimu chu'u.

²⁷ Ja'ku, mu'u chu'ure jūnisōsina pa'icheja ai saomaneja'mu.

Chu'ure saoja'mu mu'u.

Jā'ata'ni rua jeerumu jo'kamaneja'mu mu'u chu'ure repacheja.

Mu'upi ūsekuna chu'u ca'nivu jā'jumaneja'mu chu'ure.

²⁸ Mu'upi chu'ure re'oja'che pa'iche che'cho'una re'oja'che pa'imasiku'mu chu'u.

Mu'upi chu'uni ja'me pa'iuna rua pojoku'mu chu'u,

chiimu repau David tocha jo'kasi'e.

²⁹ Asarepajū'u, chu'u majapāi, chu'u ūcuarepa i'kache. Mai aipāiu pa'isi'kure Davire jūnisōuna tāsōasome pāi. Repau'te tāsicheja chuta'a pa'imū. Kueñe'a'me repacheja. Jā'ajekuna ie masime mai: “Chu'u ca'nivu jā'jumaneja'mu”, chiisi'e David ca'nivu pa'iche kuama'ne cheku ca'nivu pa'iche'te kuamu jā'a. ³⁰ Repau David cheja pa'irumu Dios chu'o asa kuakaiu paniasomu. Repau'te ija'che i'kaasomu Dios:

Mu'u jojosinare na'a pa'isirumu jainukore paaja'mu mu'u.

Ūcuana Mamakuji Israelpāire re'oja'che chū'uja'mu.

Mu'u chū'uñeja'ne re'oja'che chū'uku pa'ija'mu Repau.

Chu'o ūcuarepare i'kamū chu'u,

chinasomu Dios repau'te Davire. ³¹ Repau Dios cho'ojache asaasomu David. Asasi'kujeku Dios Raojau Cristo jūnisō jo'e vajurajache tocha jo'kaasomu repau. Ija'che chiimu repa:

Repauji jūnisōru jūnisōsina pa'icheja ai jo'kamaneja'mu Dios.

Repau ca'nivujē'e jā'jumaneja'mu,

chiimu. ³² Repau cho'oja'mu chiisi'e cho'ocuhasi'ku'a'mu Dios. Jesús chuenisō tācojñosi'ku Diopi vasouna vajurani jo'e ku'isi'ku'a'mu cheja. Ku'iuna Repau'te peore ūcuauko űasinaa'me chukuna. ³³ Vajurakuna Dios Repau'te cunaumuna muu, “Chu'ure kueñe űajjūtu cakā'kore puu űu'iu chu'una'me chū'ujū'u”, chinasomu. Aperumu Repau Puka'ku, Dios, “Chu'u Rekocho'te űsija'mu chu'u mu'ure”, chinasomu Mamaku'te. Churata'ni űsicuhasi'ku'a'mu Repau. Puka'kupi űsiuna Repau Rekocho Jesús Ūcuarekocho'te jo'e chukunani űsicuhasi'ku'a'mu ja'me paa chini. Ūcuarekochoji re'oja'che cho'okaimu chukuna'te. Musanukona űasi'ena'me asasi'cho'okaimu Dios Rekocho chukuna'te. ³⁴⁻³⁵ Repau David cunaumu muimaneasomu. Cheke repau tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Chu'ure Paaku'te Dios ija'che i'kaasomu:

“Chu'uni kueñe puujū'u űajjūtu cakā'kona.

Chu'upi cho'okaiuna mu'ure kuhena ūcuauko mu'u chū'uñe cho'ojanaa'me”, chinasomu Dios Repau'te,

chiimu repau tocha jo'kasi'e. ³⁶ Israelpāi ūcuauko, asa chēajū'u ie chu'o: Musanukonapi vanisōne'te chū'urena Jesure kurususē'verona jē'josinaa'me pāi. Jā'ata'ni Dios Jesure pāi chū'uñe jo'kasi'ku'a'mu. Maire Chēa Paajaure Jesuni jñaasi'ku'a'mu Dios. Repau'te pāi ūcuaukore chū'ua'ku chini raosi'ku'a'mu —chinasomu repau Pedro.

³⁷ Repau i'kasi'ere asarena rua sumaneasomu repanare. Suma'ne asa repau'te ija'che i'kaju sēniasaasome repana chekunare oncerepanare ūcuachi'a:

—Chukuna majapāi, jā'a pa'ito, ¿je'se cho'ojanaa'ne chukuna? —chiniasome repana.

³⁸ Chitena, repau Pedro jo'e i'kaasomu.

—Musanukona cu'ache cho'ochete ūcuanuko jo'kasō Dios chū'uñe'te cho'uju pa'ijū'u. Cu'are jo'kasō re'oja'che pa'iju okoro'vecojñojū'u, “Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna”, chiiju. Jā'aja'ne cho'oru Dios musanukonare cu'ache cho'osi'e tu'nesōkaija'mu. Tu'nesō Ūcuau Rekocho'te ūsija'mu Repau musanukonare, ai ja'me paau chini. ³⁹ Jā'aja'ne cho'okasa chiimu Dios musanukonare, musanukona chīina'me so'ña pa'inare peore. Maire Paaku Jesucristo chēa paajanarechi'a cho'okasa chiimu Dios —chiniasomu Pedro.

⁴⁰ Chini repanare rua chu'vaasomu repau, ija'che chiiu:

—Ina pāi i'cheja pa'ina Jesucristo'te kuhena peore cho'osōjanaa'me. Rua cu'ache pa'ija'mu repanare. Musanukonata'ni cho'osōmanejū'u —chiniasomu repau.

⁴¹ I'ka pi'niuna repau chu'vache asa chēasinachi'a Jesucristoni cuasaju jovo okoro'vecojñoasome. Repaumucuse pāi chekurumu tres milrepana chekunani Jesucristo'te cuasanani jovoasome. ⁴² Repana Jesucristo'te cuasana ūcuanuko si'arumu chi'iju paniasome. Jesucristo'te ja'me ku'isinapi Dios chu'ore che'chojuna chi'i che'cheju paniasome repana. Jainuko chi'i āu āiju ūcuachi'a chi'i Diore sēeju paniasome. Jā'aja'ne cho'uju ūcuanuko sāiñechi'a pojoju paniasome repana.

Jesucristo'te cuasana pa'iche'te kuamu

⁴³ Ūcuarumu pāi ūcuanuko Jesús saosina docerepanapi Ūcuauji cho'okaiuna rua re'oja'chere Diochi'a cho'omasiche'te cho'ojuna űaju rua cuasaasome. űa jña'neju paniasome repana. ⁴⁴⁻⁴⁵ Repana Jesucristo'te cuasana sāiñechi'a pojoju si'arumu chi'iju paniasome. Re'oja'chечи'a pa'iju sāiñechi'a kuiraju paniasome repana. Chekunare pōsena'me āu karato chekunapi pōse paanapi pōsere ūsiso, kuri koo, ūsiasome repanare kuri peova'nare. Ūcuaja'che chejña paanapi chejñare ūsiso, kuri koo, ūsiasome chuova'na pa'iva'nare. Na'a rua chuova'na pa'iva'nare kuri na'a rua ūsiasome repana.

⁴⁶ Dios vu'ena repaumucujña pa'iche chi'iju paniasome repana. Ūcuachi'a repana vu'ñana chi'i pojoju āu āiju paniasome. Sāiñechi'a soni āu āuju pojorepache pojoju paniasome repana. ⁴⁷ Si'arumu chi'i, “Dios rua re'okum”, chiiju paniasome repana. Chekuna pāi tijñani re'oja'che cutuasome repanare. Repau Jesucristoji cho'okaiuna Dios chu'ore asa chēa repaumucujña pa'iche na'a rua jainuko cuasaju jovoju paniasome pāi Repau'te Jesure.

Nuka ku'ima'kure vasosi'ere kuamu

3 ¹ Ūcuarumu Juanna'me Pedro Dios vu'ena muaju paniasome. Judíopāi Diore sēerumuna tres pa'itona na'ito muasome repana.

² Repana muaju űato ūcuavū'ere pāiu nuka ku'imava'u űuniasomu. Vījachīirumuna cu'acū'a paava'u paniasomu repau. Nuka ku'imava'ujeku űū'iu Dios vu'e kakanani kurire sēeju paniasomu repau. Kurire sēau chini

si'aumucujña cajo ra ñoocojñokujeku Dios vu'e kakasa'aro'te, pãi "Re'ojasa'aro" chiisa'aro'te ñu'iu paniasomu repau.

³ Ūcuarumu repana, Pedrona'me Juan, Dios vu'ena mua tã'a kakapi'rajuna ña kurire sēniasomu repau. ⁴ Sēeuna repau'te rua rorepa ñaasome repana. Rorepa ñaju repau'te Pedroji i'kaasomu.

—Chukunani ñajũ'u —chinasomu repau.

⁵ Chiiuna ūcuanani pojoku ñaasomu. Pojoku cha'aasomu repau, "Chu'uni ina kuri isipi'rame", chini. ⁶ Cha'akuna Pedro jo'e i'kaasomu repau'te.

—Kurijẽ'e peomu chu'u. Jã'ata'ni chekere na'a re'oja'chere cho'okaija'mu chu'u mu'ure. Jesucristo Nazaret raisi'kupi chũ'ukuna, vuni nuka ku'ijũ'u mu'u. Vajujũ'u chiimu chu'u mu'ure —chinasomu Pedro repau'te, nuka ku'imava'ure.

⁷ Chini repau'te ujjãtuna chēa juha vu'asomu repau. Juha vuokuna ku'icu'asicũ'a teana care'oso nuka ku'ire'oasomu repau'te. Koka paniasomu repau cũ'a. ⁸ Teana vuni su'a nuka kuniasomu repau. Pojoku nuka ku'iu, chã'saku, Dios vu'ena ja'me kakaasomu repau, "Dios rua re'okũ'mu", chiiu.

⁹ Ūcuauji nuka ku'iu, "Dios rua re'okũ'mu", chiiuna, pãi kuanupu repavũ'e pa'ina rorepa ñaasome repau'te. ¹⁰ Repau'te ña masiasome repana ija'che chiiju:

—Åa, jiku Re'ojasa'aro ñu'iu kuri sēesi'kuau! Ūcuau'mu iku —chinasome repana. Repau cho'ocojñosi'ere rua ña jãanoasome pãi.

Dios vu'e ve'koro pa'ikachapa'te pa'iu Pedro chu'vasi'ere kuamu

¹¹ Diore sēni pi'ni ve'sena etaasome repana nuka ku'imatesi'kuna'me Juana'me Pedro. Dios vu'e eta ve'se pa'ikachapa'te paniasome repana. Repakachapa mami Portal de Salomón ve'easomu. Nuka ku'imatesi'kuni vasorena vaju pa'iu pojoku repanare jũu'ima'ne chēa su'iu paniasomu repau. Jũu'ima'ne ve'sere ja'me pa'iu'na pãi kuanupu ña jãano ūcuachejana vu'vu sani chii'iasome. ¹² Chi'irena, ña Pedro ija'che chu'vaasomu repanare:

—Chukuna majapãi, ¿je'se pa'iu'na ña jãano'ne musanukona? Chukuna'te rua pãi'name musanukona. Chekurumu ija'che cuasacosome musanukona: "Åa, ina rua re'onajeju, masiju ikure vasome", chini cuasaju ñacosome. Iku nuka ku'imũ chura. Jã'ata'ni chukuna cho'osi'ema'mu ie. ¹³ Dios cho'osi'ea'me. Mai aipãi, aperumu pa'isina, Abraham, Isaac, Jacob Repau'te Diore cuasaju Ūcuate'euni Diore pojoasome. Ija'che chiimu Dios maire: "Jesús chu'u chĩia'mu. Chu'ure cho'оче cho'okaiku'mu Repau, pãi chu'vachena'me pãi vasoche. Rua Masiuji rua re'oku'mu Repau", chiimu Dios maire. Jã'ata'ni musanukona Repau'te Jesure jachasinaa'me. Repau'te chēa pãi chũ'unani jo'kasinaa'me musanukona, Repauni cu'ache cho'oa'ju chini. Pãi chũ'uku'te Pilato'te, "Ikure etora chu'u", chiiku'teta'ni, "Vanisõjũ'u jã'ure Jesure", chiiisinaa'me musanukona. ¹⁴ Dios chũ'ũne re'oja'chechi'a cho'oku'te Jesure cuhesinaa'me musanukona. Repauni cuheju, chekuni pãi vanisõsi'kuni, "Barrabani etojũ'u", chiiisinaa'me musanukona. ¹⁵ Jã'ata'ni Jesure pãi re'oja'che pa'iche isiku'te vanisõ'ne'te chũ'usinaa'me musanukona. Vanisõ tãcojñosi'kureta'ni Diopi vaso etosi'kuau'mu repau'te. Vajurani pa'iu'na repau'te ñasinaa'me chukuna. ¹⁶ Ūcuauji vasõna nuka ku'imũ iku chura, musanukona si'arumu ñava'u. Repau vasosi'e ñasinaa'me musanukona. Jesús ikure vasocuhasi'kuau'mu chukunapi Repauni cuasajuna.

¹⁷Jā'ata'ni, musanukona, chukuna majapāi, repau pa'iche'te vesuju cu'ache cho'osinaa'me Jesure. Masimu chu'u jā'a. Musanukonare chū'una ūcuaja'che repau pa'iche'te vesuju vanisōne chū'usinaa'me repau'te. ¹⁸Jā'ata'ni Dios repau'te cu'ache cho'ojache peore masi'kua'mu. Masikuta'ni Repau'te Jesure cu'ache cho'uche ūsekaimanesi'kua'mu Repau. Ūsemauna Repau apereparumu kuasi'e cho'ocuhasinaa'me Repau'te. Aperumu Repau chu'o kuasina tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Na'a pa'isirumu Dios Repau Neekure pāi ūcuanukore Chū'ujau're
chejana raoja'mu.

Raouna pāi cu'ache cho'ojanaa'me Repau'te, chiimu Repau chu'o kuasina ūcuanuko tocha jo'kasi'e. ¹⁹Jā'ajekuna musanukona cu'ache cho'uche'te ūhasō re'oja'che pa'iju Dioni cuasaju jovoju'u, Repauji musanukona cu'ache cho'uche'te cuasamanea'ku. Musanukonapi jā'aja'ne cho'oto rekoñoana re'oja'che pa'iche isija'mu Dios. ²⁰Dios aperumu, "Ikure chu'u Neekure pāi ūcuanukore chū'ua'ku chini chejana saoja'mu chu'u", chiniasomu. Jā'ajekuna musanukonapi Dioni jovoto Ūcuau'ni raoja'mu Repau, musanukona rekoñoare ja'me paau chini. ²¹Repau Jesús cnaumure pa'imū chura. Diopi chū'umauna chuta'a cajema'ne pa'imū Repau. Na'a pa'isirumuna chū'una jo'e cajeja'mu Repau. Reparumu, Dios peore re'oja'che care'vaja'mu. Aperumu Diopi chū'ukuna Repau chu'o kuasina Repau Jesucristo jo'e rajachere kuaju tocha jo'kaasome. Repana kuasi'e cho'oja'mu Dios reparumu, Jesucristo jo'e cajerumu. ²²Te'eu, aperumu Dios chu'o kuasi'ku Moisés, chekunare mai aipāi pa'isinare ija'che i'kaasomu:

Na'a pa'isirumu Maire Paaku Dios chekure Repau chu'o Kuajau're
chejana raoja'mu,
chu'u kuacheja'che Kuajau're.

Mai majapāiu pa'ija'mu repau.

Repau rani chu'vato ūcuanuko asa jachama'ne cho'ojū'u musanukona.

²³Pāi repau'te jachana cho'osōjanaa'me.

Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

Jā'ajekuna Repau neenare ja'me pa'imanejanaa'me repana,

chiniasomu Moisés.

²⁴Aperumu Dios chu'o kuasina ūcuanuko, irumu cho'ojachere kuaasome, ūcuachi'a Samuel, cho'je pa'isina. ²⁵Repana Dios chu'o kuasina mai aipāi paniasome. Maipi naju che'chea'ju chini Dios chu'o tocha jo'kaasome repana. Cheku, Abraham, mai aipāiu na'a charo paniasomu. Repau'te ija'che i'kaasomu Dios:

Na'a pa'isirumu mu'u Jojosi'kure chejana raoja'mu chu'u,
pāi ūcuanukore re'oja'che cho'okaau chini,

chiniasomu Dios. Repau i'kasi'e cho'okanicuhasi'kua'mu Dios maire.

²⁶Chareparo maini judiōpāire re'oja'che cho'okasa chini, Repau Mamaku'te, Jesure, vaso raocuhasi'kua'mu Dios maipi peore cu'are ūhasō'aju chini — chiniasomu Pedro repanare pāi.

Pedrona'me Juan Jesús pa'iche'te chu'vajuna judío aina ūsesi'ere kuamu

4 ¹Repau Pedro chuta'a Juanna'me pāire cututona judío phairipāi Dios vu'e pē'jekainare chū'ukuna'me saduceopāi rani tī'aasome. ²Tī'a

Pedrona'me Juanre rua pe'ruasome repana päire ija'che chü'vajuna: “Jesüs jünisõ täcojñosi'ku jo'e vajurani pa'iku'mu. Jä'ajekuna na'a pa'isirumuna päi jünisõsina jo'e vajurajanaa'me ücuachi'a”, chiniasome repana. Jä'aja'ñe che'chojuna päi jo'e vajuraiche jachanafejü pe'ruasome repana saduceopäi. ³Pe'ruju Pedrona'me Juanre chëa sa na'itajokuna päi chëav'ena cuaoasome repana, chekumucusejat'ka paapu chini.

⁴Jä'ata'ni päi jainuko repana chü'vasi'e asa chëasina Jesucristoni cuasaju jovoasome. Jä'aja'ñe jovorena chura Jesucristo'te cuasana umüpäichi'a kuëkue ñato peore chekurumu cinco milrepana pa'icosome.

⁵Jo'e apeñatato judío phairipäi chü'una, judío ainana'me judíopäi che'chona chü'ore cutuñu chini Jerusalén vü'ejooona chi'iasome. ⁶Reparumu judío phairi ai, Anás, repa'u majapäina'me rani paniasomu. Repau majapäi mamia'me ie: Caifaa'mu, Juan'mu, Alejandro'mu jo'e chekuna. ⁷Chi'i repanare päi chëav'ue pa'isinare Pedrona'me Juanre etua raa'ju chini chü'uasome repana. Rarena ücuana chenevuna nuko repanare sëniasaasome repana judío phairipäi.

—¿Neepi chü'ujuna musanukona jä'aja'ñe si'ache cho'ojü päi vasomasiche? —chiniasome.

⁸Chitena Pedro Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna ija'che i'kaasomu repanare:

—Chükuna'te paana, aina asarepajü'u. ⁹Musanukona chükuna'te jü'iva'ure re'oja'che cho'okaisi'ere sëeme, “¿Je'se cho'ojü vasoche ina?”, chini. ¹⁰Asarepajü'u. Chü'upi kuara musanukonare, icheja pa'inapi Israelpäipi ücuanuko asamasia'ju. Najü'u; iva'u, musanukonare ti'jñeñe nukava'u aperumu nuka ku'ima'ñe pa'isiva'u chura nuka ku'imü, Jesucristo Nazaret raisi'kupi vasouna. Repau Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okümü. Jä'ata'ni musanukona Repau'te kurususë'verona jë'jo nuko vanisõsinaa'me. Vanisõ täcojñosi'kureta'ni Diopi vaso etosi'kuu'mu Repau'te täsichejapi. ¹¹Apereparumu Dios chü'o kuasina musanukona Repau'te cu'ache cho'ojache kuaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Päi vü'e cho'ona vü'ña tuu re'ojatuure ku'eju, te'etuupu jñaani cuheasome.

Cuheju samaneasome repatuupu.

Chekunata'ni, na'a rua masinajeju, rani repatuupu mini kuãa sa

repana vü'echakavuna nukoasome repana vü'epi na'a rua jujaa'ku chini, chiimu. Repana vesuna cho'ochēja'che cho'osinaa'me musanukona.

Re'okuni Dios Raosi'kure Jesure cuhesinaa'me musanukona. ¹²Cheku

päi te'euje'e cho'okaiku peomu maire. Jesucristochi'aa'mu maire vati toa

saiche Ësekaimasiku. Ücuajji cho'okaiuna Dios pa'icheja saire'omu maire.

Jesucristo'te masi cuasanachi'a Dios pa'icheja saijanaa'me —chiniasomu repau Pedro.

¹³Chikuna judío aina Pedrona'me Juan vajuchuma'ñe jä'aja'ñe i'kasi'ere asa rua cuasaasome. “Ina utija'ovü'ejë'e che'chemanesinaa'me. Masinama'me ina. Jä'ata'ni re'oja'che i'kame ina.” Jä'aja'ñe i'kaju cuasa, “Äa, ina Jesuna'me ku'iju pa'isinaa'me”, chiniasome repana. ¹⁴Re'oja'che cho'osi'e jachacu'aasomu repanare, nuka ku'ima'ñe pa'isiva'upi ücuanana'me nukakuna. ¹⁵Jä'ajekuna i'kavesuju repana chi'i pa'iruupu nukanare etoche'te chü'uasome repana aina. Etoso ainachi'a cutuasome repana.

¹⁶—¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai jā'anare Pedrona'me Juanre? Diochi'a cho'omasiche'te cho'ome repana, pāi vasoche. Repana cho'osi'e ijoopo Jerusalén pa'ina jainuko masime. Jachacu'amū maire jā'a. ¹⁷Jā'ata'ni chura repanare Jesús pa'iche'te che'choche'te ūseñu mai, pāipi chekūnapi na'a jainuko asaju pa'imanea'ju. Jesús pa'iche pāire te'eu'terejē'e jo'e kuamanejū'u chiñu repanare —chiniasome repana aina. ¹⁸Chini repanare jo'e soni rao ija'che i'kaju jo'e che'choche'te rua ūseasome repana:

—Jesús pa'iche che'chomanejū'u musanukona. Jmamarujē'e repau pa'iche jo'e i'kamanejū'u —Jā'aja'ñe i'kaju ūseasome repana.

¹⁹Jā'ata'ni Pedrona'me Juan ija'che i'kaasome repanare:

—Cuasa ñajū'u aperumū musanukonachi'a. ¿Jeepi na'a re'oku chukūnapi re'oja'chere cho'ojuna ñaku Diopi na'a rua pojoa'ku chini? ¿Musanukona chū'ñe'te jachama'ñe cho'uju Dios chū'ñe'te cho'omanejanaa'ñe chukuna, Repau chū'ñe'te jachama'ñe cho'orūja'chere? Re'oja'ima'mu jā'a. ²⁰Chukuna asasi'ena'me ñasi'e kuache jo'kacu'amū chukuna'te. Jo'kasōma'ñe ūcua Jesucristo pa'iche'te kuaju pa'ijanaa'me chukuna. Cheke peomu —chiniasome repana.

²¹Chitena repanare,

—Musanukonapi Jesús pa'iche jo'e kuato cu'ache cho'ojanaa'me chukuna musanukonare —chiiju aina jo'e i'kaasome repanare. Jā'ata'ni Pedrona'me Juanre cu'ache cho'omanesinajejuna pāi chēavū'e jo'e cuaoma'ñe eto saosome repanare. Vū'ejoopo pa'ina pāi ūcuanuko jū'iku'te vasosi'ere asa, “Rua re'oku'mu Dios”, chiiju paniasome. Jā'ajekuna aina repanare Pedrona'me Juanre cu'ache cho'ovajuchuasome. ²²Diochi'a cho'omasiche'te cho'ocojñoasomu repau nuka ku'imauro pa'isi'ku. Repau vasocojñoasi'ku aiva'u paniasomu. Cuarentarepaūsūrumū na'a cajejaiche paaasomu. Aiva'upi vūni nuka kuniasomu repau.

Jesucristo'te cuasana Dioni sēeme vajuchuma'ñe

Jesús pa'iche'te chū'vañu chini

²³Etorena sani Pedrona'me Juan vū'ena co'i chekūnani Jesucristo'te cuasanani repanare judío ainana'me judío phairipāi chū'una i'kasi'ere peore kuasome repana. ²⁴Kuarena asa pi'ni ūcuanuko ija'che i'kaju Dioni ja'me sēniasome repana:

“Dios, Chukuna'te Paaku, Peore Cho'osi'ku, cūnaumū, cheja, chiañā, cu'amajñaruā, pāi, cu'ava'nare, peore cho'osi'ku'amū mu'u. ²⁵Aperumū chukuna aipāiu'te Davire mu'upi mu'u Rekocho'te īsiuna Ūcuarekochoji cho'okaiuna mu'u neeku David ie chū'o tocha jo'kaasomu:

Judío peona ruarepa pe'rume.

Diore cu'ache cho'oñu chini cho'ote'eme repana.

¿Je'se pa'iuna peoche cho'ochē repana?

²⁶Pāi chū'una Dioni jachaju Repau'te cavajachere cutume.

Diopi Repau Neekuni raouna repau cho'ochē'te ūseñu chini chī'ite'eme repana.

Jā'aja'ñe chiimū repau David tocha jo'kasi'e. ²⁷Ja'ku, ijoopo vū'ejoopo pa'ina pāi chū'una Herodena'me Poncio Pilato, irumū jā'aja'ñe cho'ocuhasināa'me. Ichejana judío peonana'me judiōpāi chī'i cutusināa'me repana mu'u Chēa

Raosi'kuni, Jesuni, Re'okuni cu'ache cho'oñu chini. ²⁸ Jā'aja'ñe cho'oju mu'u aperumu i'kasi'e, Jā'aja'ñe cho'ojanaa'me', chiisi'e cho'ocuhasinaa'me repa. Mu'u peore Masikuta'ni, repanani ūsemauna jā'aja'ñe cho'ocuhasinaa'me repa. ²⁹ Ja'ku, repa judío aina rua cu'ache i'kasinaa'me chukuna'te, mu'u chu'ore chu'vamañe'ju chini. Jā'ata'ni chukuna'te mu'u neenare cho'okaijū'u, mu'u chu'ore re'oja'chere vajuchuma'ñe chu'vañu. ³⁰ Ūcuachi'a mu'u masiche chekunare pāi cho'o ñoku jū'inare vasoju'ñā'ju. Mu'uchi'a cho'omasiche'te re'oja'chere cho'o ñoto Mu'u Neeku Jesús pa'iche'te ña masijanaa'me repa pāi", chiiju sēniasome repa Diore.

³¹ Repa sēni pi'nisirumu Dios repa chi'i pa'iv'e pi'ruche cho'oasomu. Jā'aja'ñe pi'rukū Dios Rekocho ūcuanukore rani ja'me pa'iu re'oja'che cho'okaiuna vajuchuma'ñe Dios chu'ore kuaju paniasome repa.

Cu'amajñaruā peonani cu'amajñaruāre īsisi'ere kuamu

³² Ūcuarumu pāi ūcuanuko Jesucristo'te cuasana jainuko ūcuate'e cuasaasome. Cavama'ñe ke'rema'ñe sāiñechi'a pojoju paniasome repa. Repa paache cu'amajñaruā, peova'nani rupū īsiju paniasome repa Jesucristo'te cuasanarechi'a. Te'euj'e repa paache, "Chu'u neechi'aa'me ie", chiima'ñe, "Chu'u paache mai ūcuanuko neea'me", chiiju, te'eu'te cu'amajñaruā karato, "Iere paajū'u", chiiju paniasome repa. ³³ Repa Jesús saosinapi Jesús Maire Paaku jūni vajuraisi'ere masi kuajuna pāi jainuko asa chēaasome repa chu'vache. Dios repanare Jesucristo'te cuasanare ūcuanukore rua re'oja'che cho'okaniasomu. ³⁴⁻³⁵ Diopi re'oja'che cho'okaiuna sāiñechi'a kuirajuna, karamaneasomu repanare. Chekunapi chejña na'a rua paani te'echejña īsiso, ūcuachi'a vū'ña na'a rua paana īsiso kuri koo Jesús saosinani īsiasome repa, kuri peova'nani īsia'ju chini.

³⁶ Jā'aja'ñe cho'oasomu José, Dios vū'e cho'uche cho'okaiku, Chipre raisi'ku. Jesús saosina jo'e cheke mami, Bernabere, ve'oasome repa'te Josere. (Repa chu'o Bernabé "Re'oja'che chu'vaku" chiimu.) ³⁷ Repa Bernabé cheja īsiso kuri koo Jesús saosinani peore jo'kaasomu, chuova'na pa'iva'nani īsia'ju chini.

Ananiana'me Safira cu'ache cho'osi'ere kuamu

5 ¹ Ūcuarumu te'eu Ananias rua tiiñe cho'oasomu. Repa rūjo Safirana'me cheja te'echeja īsisoasome. ² īsiso, kuri koo, joopo mini care'vaasomu repa. Jā'aja'ñe cho'oku'te ñakota'ni rūjo, Safira, i'kamaneasomo repa'te. Repakuri care'va jo'ka joopo miisi'ere sa īsiasomu repa Jesús saosinani. Sa īsiku, "Chu'u chejare īsiso inukoruchi'a kuri koosi'kuamu", chiiu joreasomu repa repanare.

³ Jā'aja'ñe chiiu īsiuna Pedro repa'te ija'che i'kaasomu:

—Ananias, ¿je'se pa'una mu'u vati ai chu'ñe'te cu'ache cho'oku? Mu'u cheja īsiso koosi'e kuri joopo miisi'ere jo'kasi'kuamu mu'u chukuna'te, "Ūcuanukoru'me ie", chiiu. Jā'aja'ñe cho'oku, Dios Rekocho'te joresi'kuamu mu'u. ⁴ ¿Je'se pa'una jā'aja'ñe joreu mu'u? Cheja mu'u cheja pa'isi'kuamu. Mu'ure uache cho'ore'osi'kuamu repacheja. īsiso kuri koosi'kuamu mu'u. Mu'ure uache cho'ore'osi'kuamu repakuri. Jā'ata'ni repakuri Dioni joopo īsiku, "Ūcuanukoru'me ie", chiiu Dioni joresi'kuamu mu'u. Pāij'e joreku, Diorej'e ūcuachi'a joresi'kuamu mu'u —chiniasomu Pedro.

⁵ Repau i'kache'te asa repau Ananías teana jünisosi'kupi tãniasomu. Repau jünisosi'ere asa pãi ũcuanuko rua kukusoasome. ⁶ Jünisouna pösüpãipi kaka repau'te kãapi rea etua tãasome.

⁷ Chot eho ra pa'isirumuna repau rũjo ũcuavũ'ena kakaasomo. Ũjju cho'ocojñosi'e chuta'a asamaneasomo repao. ⁸ Kakaona Pedro repao'te sēniasaasomu.

—Mu'u, muũjuna'me cheja te'echeja isiasomo. Ie kuri musanukona koosi'e, ¿ũcuanukoru'che? —chiniasomu Pedro repao'te.

Chikuna,

—Jũju. Ũcuanukoru'me jã'a —chiniasomo repao. Joreasomo. ⁹ Chikona Pedro repao'te i'kaasomu.

—¿Ie'se cuasa musanukona Dios Rekocho'te joreñu chini jã'aja'ñe cho'ore? “¿Dios Rekocho mai cho'оче ñamanesi'kujeku cu'ache cho'omaneja'mu maire”, chiiju cuasare musanukona? Jã'aja'ñe cho'osi'kojekona muũju pa'isi'kure tãsina jatisa'aro'te mu'uni cha'aju nukame, ũcuaja'che tãñu chini —chiniasomu Pedro repao'te.

¹⁰ Chikuna Pedro ti'jñeñena teana jünisosi'kopi tãniasomo repao. Tãkona pösüpãipi kaka ñato jünisosi'va'o ũniasomo repao. Ũcuarumu repao'te mini etua sa ũjũre tãsicheja rũ'ũñe tãasome repana.

¹¹ Jã'aja'ñe cho'osi'ere asa pãi Jesucristo'te cuasakuanupu ũcuanuko rua kukusoasome. Chekuna ũcuachi'a peore asa kukusoasome.

Jesús saosina jũ'iva'nare jainukore vasosi'ere kuumu

¹² Reparumu repana Jesús saosina pãi ñaju'te rua re'oja'chere, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñoju paniasome. Jesure cuasana ũcuanuko si'arumu chi'iju paniasome, Dios v'e ve'se pa'ikachapa, Portal de Salomón chiikachapana. ¹³ Repanare chi'i pa'inare chekuna pãi ja'me nukavajuchunata'ni rua re'oja'che cutuasome repanare. ¹⁴ Jã'ata'ni chekuna Jesucristo'te cuasanani jovo na'a jainuko Jesucristo'te cuasaasome, romina'me umupãi.

¹⁵ Jesús saosinapi rua re'oja'che vasojuna Pedro caraijachejana callejoovuna jũ'iva'nare ũhikãñapi kuãa ra ũhaasome pãi. Pedro chuvosi'epi repanani chuvo vasoa'ku chini jũ'iva'nare ve'sena ũhaasome pãi. ¹⁶ Ũcuachi'a chekuna pãi Jerusalén v'e'jooopona si'arumu rajju paniasome repajoopo kueñe pa'ijooopã pa'ina. Ravu jũ'inana'me vatire paaju jũ'inare rajju raniasome repana. Rarena repana ũcuanuko vajuasome.

Jesús saosinare jo'e chēasi'ere kuumu

¹⁷ Jesús saosinapi jã'aja'ñe cho'ojuna judío phairi aina'me repau neena, saduceopãipi pe'ruasome. Pe'ruju repanare cu'ache cho'oñu chiniasome repana. ¹⁸ Repanani cu'ache cho'oñu chini chũ'urena, repana neena pãi chēavũ'ena chēa cuaasome repanare.

¹⁹ Pãi chēavũ'ere pa'ijuna, ángel, Dios raosi'ku, ñamina rani, jatisa'aro vatakani repanare eto ija'che i'kaasomu repau:

²⁰ —Dios vũ'ena muu, Dios chũ'ore pãire che'chojũ'u asa re'oja'che paaru. Mama cuasaju pa'iche'te re'oja'che kuajũ'u repanare, re'oja'che paaru —chiniasomu ángel repanare.

²¹ Chikuna repana Jesús saosina asa rua apeñatata Dios vu'ena mua tí'aasome. Tí'a kaka páire che'choasome repana.

Na'a umucuse repau judío phairi ai repau neenana'me judío ainare úcuanukore soniasomu. Sokuna chí'i, Jesús saosinare pái chēavú'epi etua rache'te chū'uasome repana. ²² Chū'urena sōtaopāi pái chēavú'ena muaasome. Mua tí'a kaka ñato Jesús neena peasome. Peojuna sōtaopāi co'i kuaasome repanare.

²³ —Chukuna pái chēavú'e mua tí'ato masi tachosivú'e pa'isi'kua'mu repavú'e. Repanare pē'jena kakasa'aro cachejare ve'sere nukaju pa'isinaa'me. Jā'ata'ni vata ñato repana Jesure cuasana peosinaa'me —chiniasome sōtaopāi.

²⁴ Chitena repanare chū'uku judío phairipāi chū'unana'me asa rua kukuasome repana. Repanani rua cuasokuna,

—¿Je'se paaku ie? —chini cuasaasome repana.

²⁵ Jā'aja'ñe i'katona cheku tí'a ija'che kuaasomu:

—Asarepajū'u. Musanukona pái chēavú'e cuaosina Dios vu'ere páire che'choju pa'ime —chiniasomu.

²⁶ Chikuna repau sōtao chū'uku repau neenana'me eta, Dios vu'ena mua Jesús saosinare chēa jo'e mutuaasome. Jā'ata'ni repanare asi cho'oma'ñe mutuaasome repana, páire vajuchuju, “Cata su'aju”, chini repanani.

²⁷ Repanare chējani ra judío aina tí'jñeñena nukoasome repana. Nukorena judío phairi ai Jesús saosinare ija'che i'kaasomu:

²⁸ —Chukuna musanukonare rua ũseju, “Jesús pa'iche jo'e che'chomanejū'u”, chíisinaa'me. Jā'ata'ni úcua che'choju pa'ime musanukona. Úcuachi'a chukuna'te, “Jesure vanisōsinaa'me jā'ana”, chíiju pa'ime musanukona —chiniasomu judío phairi ai repanare.

²⁹ Chikuna Pedro chekuna Jesús saosinana'me ija'che i'kaasomu:

—Musanukona pái rua chū'ume chukuna'te. Jā'ata'ni chukunapi Dios chū'ũñe'te jachama'ñe cho'oto na'a re'omu. Musanukona chū'ũñe cho'oni Dios chū'ũñe'te cho'omanejananaa'me chukuna. ³⁰ Musanukona Jesure kurususē'verona jē'jo vēasōsinaa'me. Jūnisō tācojñosi'kureta'ni Diopi, mai aipāi Paakuji, vasosi'kua'mu Repau'te, jo'e vajurani paau chini. ³¹ Repau'te Jesure vaso Dios Repau újajūtu cakā'kore kueñe ñu'iu chū'ua'ku chini jo'kaasomu. Úcuachi'a pái rekoñoāre care'vakaau chini, jo'kaasomu Dios Repau'te. Jā'aja'ñe cho'oasomu Dios maipi Israelpāipi cu'ache cho'ochete ũhasōrena mai cu'ache cho'osi'ere tū'nesōkasa chini. ³² Repa Jesús cho'ocojñosi'e peore ñasinajeju úcuare kuaju pa'ime chukuna. Dios Rekocho úcuachi'a jā'are kuamu. Repau chū'ũñe asa jachama'ñe cho'onare Dios Úcuau Rekocho'te ísimu —chiniasomu Pedro repanare.

³³ Chikuna repana judío aina asa rua pe'ruasome. Pe'ruju Jesús saosinare vanisoñu chiniasome repana. ³⁴ Jā'ata'ni te'eu repanare ja'me pa'iku judío ai fariseopāiu i'kara chini vūni nukaasomu. Repau mami Gamalielasomu. Rua masikujeku, Dios chū'ũñe che'choku paniasomu repau. Pái úcuanuko rua chiniasome Repau'te. Vūni nukaku, Jesús saosinare ve'sena etuaajū chini chū'uasomu repau. ³⁵ Etuasorena repau Gamaliel judío ainare ija'che i'kaasomu:

—Chū'u majapāi, Israelpāi, asarepajū'u. Inare, Jesure cuasanare, vanisoñu chíime musanukona. Jā'ata'ni pe'ruma'ñe masi cuasajū'u aperumu, chíimu

ch'u musanukonare. ³⁶ Aperumu Teudas rani pa'iu cho'osi'ere cuasaj'u. Rani pa'iu, ija'che i'kasi'kua'mu repau: "Rua masiujeku pa'ire ch'u'ra chiimu ch'u'u", chiisi'kua'mu repau. Chikuna pai jainuko, repau'te jovosinaa'me, chekuru mu cuatrociento repa. Ja'ata'ni chuenisosi'kua'mu repau. Repauji chuenisouna repau'te ja'me pa'sina ucuaachej'na te'enachi'a vu'vusosinaa'me. Ja'ajekuna repau cho'osi'e si'asosi'kua'mu. ³⁷ Na'a pa'isirumu pai ku'ekuerumu cheku, Judas, Galilea caku ucuaaja'che rani pa'isi'kua'mu. Rani pa'iu repauji pai ch'u'nani etosora chiuna pai jainuko jovosinaa'me repau'te. Ja'ata'ni chuenisosi'kua'mu repau. Chuenisouna repau'te ja'me pa'sina te'enachi'a vu'vusosinaa'me. ³⁸ Ja'ajekuna chura ija'che ch'u'vamu ch'u musanukonare: Ja'anare Jesus neenare asi cho'oma'ne eto saoj'u. Repana cho'che rupu paipi cuasaju ch'u'ne pa'ito si'asoja'mu. ³⁹ Ja'ata'ni Dios ch'u'ne pa'ito usecu'amu musanukonare. Si'asomaneja'mu. Cuasaju' aperumu. Dios ch'u'ne usena pa'imaneju'u musanukona —chiu ch'u'vaasomu repau Gamaliel.

⁴⁰ Repauji ch'u'vauna asa chea repa judio aina Jesus saosinare soni rao sui'sueche'te ch'u'asome Jesus neenare. Sui'sue pi'nirena Jesus saosinare jo'e useasome repa aina. "Jesus pa'iche jo'e che'choma'ne pa'ij'u", chiniasome. I'ka pi'ni Jesus saosinare eto saosome repa.

⁴¹ Etojana Jesus saosina judio aina chi'iv'epi pojoju etaasome. "Dios chukuna'te pojoku Jesus pa'iche'te kua'ju chini jo'kasi'e rua re'omu. Ja'ajekuna sui'suecoj'nosinata'ni rua pojoju eta saime chukuna", chini cuasaasome. ⁴² Eta saisirumu sui'suecoj'nosinata'ni jo'kasoma'ne Jesucristo Dios Raosi'ku pa'iche'te che'choju paniasome repa. Si'aumucuj'na Dios vu'ena mua ch'u'vaju paniasome repa, pai vu'na ucuchi'a.

Ja'me cho'okaijanani sieterepanare ve'osi'ere kuamu

6 ¹ Reparumu si'arumu na'a rua jainuko pai Jesucristo'te cuasana jovoju paniasome. Ucuarumu repa Jesucristo'te cuasana griego ch'u'o i'kanapi judiopai ch'u'o i'kanani ke'reju ija'che i'kaasome:

—Umucuj'na pa'iche musanukona mai ucuanuko koosi'epi au va'jeva'nare kuiraju pa'ime. Ja'ata'ni chukuna majapai va'jeva'na na'a ka'charu kooju pa'ime au rupu isiche —chiniasome repa.

² Chitena repa Jesus saosina docerepana Repau'te cuasanani ucuanukore soniasome. Soni rao repanare ija'che i'kaasome repa:

—Chukunapi Dios ch'u'o ch'u'vanapi si'arumu a'ure isiju pa'ito Dios ch'u'o ch'u'vana peome. ³ Ja'ajekuna musanukonapi icheja pa'inani rua masinani sieterepanare j'naa che'aj'u au a'ne'te ch'u'ua'ju. "Ja'anaa'me rua re'ona", chiicoj'nonani, Dios Rekocho ch'u'ne cho'onani j'naaj'u. ⁴ Ja'aja'ne cho'oru chukunapi Diore se'uju Repau ch'u'oj'e ch'u'vaju pa'ijanaa'me —chiniasome repa.

⁵ Chitena repa chi'isina asa,

—Ja'aja'ne cho'oto re'omu —chiniasome ucuanuko.

Chini, umupai sieterepanare j'naa che'asome repa. Esteban'te che'asome repa. Repau Esteban Jesucristo'te rua cuasaku pa'iu, Dios Rekocho ch'u'ne re'oja'che cho'oku paniasomu. Ucuchi'a chekuna repa che'asina mamia'me ie: Felipe'mu, Procoro'mu, Nicano'mu, Timon'mu, Parmenaa'mu, Nicolaa'mu. Repau Nicolás Antioquia vu'ejoopo raisi'kupi judiopai pa'iche'te che'cheasomu tiipaiji.

⁶Repanare j̄naa Jesús saosinani raasome repaña. Rarena Jesús saosina repañani ãu ãuñe'te jo'kañu chini Dioni s̄ejeju j̄ñj̄napi j̄aju ija'che i'kaasome: "Diopi re'oja'che cho'okaau musanukonare cho'ochete re'oja'che masi cho'oa'ju chini", chinasome repaña.

⁷Reparumũ p̄ai na'a jainuko Dios chu'o asaneena paniasome. Si'arumũ na'a rua jainuko Jerusalén pa'ina p̄ai Jesucristoni cuasaju jovoju paniasome. Ūcuachi'a judfo phairip̄ai jainuko Jesucristoni cuasaju jovoasome.

Esteban'te ch̄easi'ere kuamũ

⁸Reparumũ Esteban, Jesucristoni rua cuasaku, Diopi cho'okaiuna p̄ai ñaju'te Diochi'a cho'omasiche'te cho'oku paniasomũ.

⁹Repaũ i'kache'te jachaju, repau'te cu'ache i'kaju paniasome p̄ai, "Joremũ mu'u", chiiju. Repaña cu'ache i'kana Cirene cheja, Alejandría cheja, Cilicia cheja, Asia cheja raisinapi cu'ache i'kaasome repau'te. Chekuna ūcuachi'a repau'te ke'reasome judfop̄ai chi'ivũ'e Libertados neevũ'e chi'ina.

¹⁰Repaña cu'ache i'kato Dios Rekochoji cho'okaiuna rua masi i'kaasomũ repau. J̄a'aja'ñe i'kakuna asa jachanata'ni s̄aiñe i'kavesuasome repaña. ¹¹I'kavesuju chekunani soni rao ro'iasome repaña jorea'ju chini. "Iku Esteban Diore cu'ache i'kasi'kuamũ. Ūcuachi'a Moiseru cu'ache i'kasi'kuamũ iku", chiiju jorea'ju chini soni rao ro'iasome repaña.

¹²J̄a'aja'ñe cutujuna asa v̄e'jeoopo pa'ina p̄ai rua pe'ruasome repau'te Esteban'te, judfo ainana'me judfop̄ai che'chona ūcuachi'a. J̄a'ajekuna repau'te ch̄e sa judfo phairi aina'me chekuna judfo ainana'me chi'i repaña ti'jñeñena nukoasome repau'te. ¹³Nuko joreju repauni cu'ache i'kaa'ju chini jorenare raasome repaña. Rarena ija'che i'kaasome jorena:

—Iku Esteban si'arumũ cuhama'ñe cu'ache i'kaku'mu. "Dios v̄e' cu'amũ. Moisés ch̄u'usi'e ūcuachi'a cu'amũ", chiiku'mũ iku. ¹⁴Ija'che i'kakuna asasinaa'me chukuna: "Jesús Nazaret raisi'ku Dios v̄e' ñañosoja'mũ." Ūcuachi'a, " 'Moisés ch̄u' jo'kasi'e judfop̄ai pa'iche'te ūcuauko peore ūhasōjũ'u', chiimũ Jesús", chiiku'mũ iku Esteban —chinasome repaña jorena.

¹⁵Chitena repaña repacheja ñu'ina ūcuauko rua p̄aiñaasome repau'te. Ñajuna Esteban chia ángel chiaja'che ñoasomũ repañare.

Phairi ai s̄eñe'te kuamũ Esteban

7 ¹J̄a'aja'ñe i'karena asa judfo phairi ai Esteban'te ija'che s̄eniasomũ: —¿Ina mu'ũre ūcuarepare chu'o i'kache? —chinasomũ.

²Chikuna Esteban i'kaasomũ.

—Chu'u majap̄ai, asarepajũ'u. Apereparumũ mai aip̄ai'ute Abrahamre repau chuta'a Mesopotamia cheja pa'iu, Harán v̄e'jeoopo sani pa'imarumũna, Maire Paaku, Dios, Peore Masiu rani pa'iu ija'che i'kaasomũ repau'te: ³"Icheja mu'u pa'icheja eta majap̄ai jo'ka t̄ichejana sanisōjũ'u mu'u. Chu'u kuajachejare sani pa'ijũ'u", chinasomũ Dios repau'te. ⁴Chikuna repau Abraham puka'ku aiva'ũna'me Caldea chejapi eta Harán v̄e'jeoopo'te sani paniasomũ. Puka'ku aireko j̄unisisirumũ repau Abraham Diopi ch̄u'ũna repajoopo eta ichejare mai pa'ichejare rani paniasomũ. ⁵Icheja pa'iku'teta'ni Dios icheja ai ñimaneasomũ repau'te. J̄a'ata'ni Dios ija'che i'kaasomũ repau'te mai aip̄ai'ute: "Na'a pa'isirumũ ichejare ñisija'mũ chu'u mu'ũre, mu'u jijosinapi paapu chini",

chinasomū chuta'a chūirejē'e peokū'teta'ni. ⁶Cheke ija'che chiimū repau'te Dios i'kasi'e: "Mū'u jojosina tiipāi pa'ichejare sani pa'ijū chēa paacojñoju kuri kooma'ne cho'oche rupū cho'okaiju pa'ijanaa'me repacheja chū'unare. Pāi rua cu'ache cho'ojanaa'me repanare. Repacheja cuatrociento repaūsūrumū pa'ijanaa'me repana. ⁷Jā'ata'ni repacheja canare cu'ache cho'oja'mū chū'u, mū'u jojosinani cu'ache cho'ojuna. Chū'upi jā'aja'ne cho'ouna mū'u jojosina eta rani jo'e ichejare Canaán chejare pa'ijū chū'uni pojoju pa'ijanaa'me", chinasomū Dios repau'te. ⁸Repau i'kache'te Abrahampi jachama'ne cuasaku, "Jau", chikuna, jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chūto tuache'te jo'kaasomū Dios. Jā'aja'ne circuncisión cho'oche chūiva'nare umupāiva'narechi'a chū'u jo'kaasomū Dios repau'te, repau chīi pa'ijanani cho'o paa'aku chini. Jā'ajekuna Abraham mamaku'te Isaare jnaa repau ochorepaumucujna pa'itona jikora'muru chā'tiru pa'ica'niru chūto tuaasomū, Dios i'kasi'ere jachama'ne cho'oku. Repau Isaac aineesirumū chīi paa mamaku'te Jacobre vijachīrumū ūcuaja'che jikochā'tiru chūto tuaasomū. Jacob ūcuaja'che repau aineesirumū chīi paa mamachīi umupāi docerepanare ūcuaja'che cho'oasomū, repana vijachīiva'na pa'irumū. Repana Jacob chīi docerepana ainee pi'nisirumū maire Israelpāire jojoasome.

⁹Repana mai aipāi Jacob chīi repana cho'jeu'te Josere puka'ku rua oiu paaku'te rua cuheasome. Cuheju repau'te chēa Egipto cheja sainani kuripi īsisoasome repana, repauni sasoa'ju chini. Jā'ata'ni Dios Josere kuiraku paniasomū. ¹⁰Josere cu'ache ti'jñeto Diopi re'oja'che cho'okaniasomū. Diopi cho'okaiuna Josepi rua masakuna na Faraón, Egipto cheja chū'uku rua pojoasomū repau'te. Jā'ajekuna Josere pāire chū'ua'ku chini chū'u jo'kaasomū Faraón. Chū'u jo'kauna José Egipto cheja pa'inare, Faraón neenare peore chū'uku paniasomū.

¹¹Repau José chū'urumū chiño peore āu kūimaneasomū, Egipto cheja, ūcuachi'a icheja Canaán cheja peore. Rua cu'aasomū pāi ūcuaukore. Reparumū mai aipāi āu koochejñajē'e peoasome. ¹²Icheja Canaán cheja āu īsiche peoasomū. Egipto chejata'ni āu care'vasi'e īsiche paniasomū. Jā'are asa Jacob repau mamachīire, mai aipāire, ūcuachejana saomasomū, āure koojaaru chini. Aperumū charo saisie'asomū jā'a. ¹³Repana sani co'i, jo'e saisirumūna Josepi kua jñauuna majaa'chupāi nāmasiasome repau'te. Repanare majaa'chupāi kua jñau repana raisi'e Faraonni kuaasomū repau. Kuauna asa repau Faraón José majapāi masiasomū. ¹⁴Repau'te chū'uku'te Faraone kua jñausirumū José repau puka'kuna'me majapāi ūcuaukore soni raomasomū. Setenta y cincorepana paniasome repana José majapāi. ¹⁵Mamaku Josepi sokuna Jacob repau mamachīina'me Egipto chejare sani pa'iu ūcuachejana aireko jūnisoasomū. Repau mamachīi ūcuaja'che mai aipāi pa'isina ūcuachejana aireko jūnisoasome. ¹⁶Repana jūnisirumū repana majapāi Siquem vñejoopona sa tāasome repanare. Aperumū Abraham Hamor mamachīire repacheja jmachejaru kuripi kooasomū repau majapāire tāra chini.

¹⁷Na'a pa'isirumū Abrahamre aperumū Dios cho'okasa chiisi'ere ūcuarepa cho'opi'rarumū Jacob jojosina mai aipāi rua jainuko paniasome Egipto cheja, churata'ni. ¹⁸Reparumū Egipto cheja chekupi pāi chū'uku paniasomū. Repau pāi chū'uku Josere vesuasomū. ¹⁹Jā'ajekuna mai aipāiva'nare rua cu'ache

cho'osomu repau. Repanare mai aipai mamachiiva'nani umupaiiva'narechi'a vijachiiire sejosoa'ju chini chu'uasomu repau. ²⁰ Ucuarumuna Moisés jnaacojñoasomu. Rua re'ojava'u paniasomu repau. Reparumu puka'kupai chotepaimia vü'ere chave paaasome repava'ure. ²¹ Chotepaimia pa'isirumuna ju'ena maña chiachana vavorena pai chu'uku mamakoji ña mini repao vü'ena sa paaasomo repava'ure. Sa repao chiiire jojacheja'che jojaasomo repao repau'te. ²² Pai chu'uku mamako vü'ere pa'iu peore Egiptopai pa'iche che'cheku aineasomu repau. Utija'o pa'iche ücuachi'a peore che'cheku ainee rua i'kamasikujü rua cho'omasiasomu repau.

²³ Ucuarumu Moisés cuarentarepaüsürumu paakuji repau majapaire cuasa, Israel jojosingare, eta ñaasomu. ²⁴ Eta ñato Egiptopai Israel jojosi'kuni vaiu paniasomu. Vaiuna ña Moisés Israelpaiuni üseku, Egiptopai'te vanisoasomu. ²⁵ Jä'aja'ne cho'o ija'che cuasaasomu Moisés: "Churata'ni ina chu'u majapai chu'u pa'iche masijanaa'me. Chu'uni Diopi chu'ukuna re'oja'che cho'okaija'mu chu'u inare. Dios inare etoja'mu icheja", chiiu cuasaasomu repau. Jä'ata'ni repau pa'iche'te vesüju ña cheamaneasome repana. ²⁶ Jo'e apeñatato repau ñato Israel jojosingachi'a te'eka'chapana cavaju paniasome. Jä'aja'ne cho'ojuna ña vü'vü rani ija'che i'kaasomu Moisés repanapi cavamanea'ju chini: "¡Ñañe! ¿Je'se pa'iuña mäsanukona majapächi'ata'ni säiñechi'a cu'ache cho'oché?", chiniasomu repanare. ²⁷ Chikuna te'eu chekure vaikujü Moiserere jujo saoku ija'che i'kaasomu: "¿Neepi chu'u jo'karena chu'uku mü'u chükuna'te? ¿Neepi chu'urena chükuna cu'ache cho'oché ñaku ke'reku mü'u?" ²⁸ Neato Egiptopai'te vanisoasomu mü'u. ¿Irumu ücuaja'che chu'uni vanisora chiiku mü'u?", chiniasomu. ²⁹ Chikuna Moisés, "Chu'u cho'osi'e pai masime", chini vajuchuku so'ona vü'vuso sani tiipai pa'ichejare Madián chejare ti'a paniasomu. Pa'iu romi veja chii te'eka'chapana umupächi'a paaasomu repau.

³⁰ Repau cuarentarepaüsürumu pai peochejare Sinaí aiküti kueñe pa'isirumu Moisés miu sükiñu uuku pa'iñu'te ñaasomu. Uukuna toa joopo ñato ángelpi ñoasomu repau'te. ³¹ Angelpi ñokuna ña rua cuasoasomu repau'te. Na'a kueñepi ñara chini na'a saiu Dios i'kache'te asaasomu repau, ija'che chiiche'te: ³² "Dioa'mu chu'u. Mü'u aipai chu'ure cuasanare paaku'mu chu'u. Abrahamre, Isaare, Jacobre paaku'mu chu'u", chiniasomu Dios repau'te. Chikuna kurukuruu asa kükusoasomu repau. Vajuchuku jo'e repacheja ñamaneasomu repau. ³³ Vajuchuku'teta'ni Dios jo'e ija'che i'kaasomu repau'te: "Chu'uni vajuchuku, kuku, mü'u cü'akorophere ti'tejü'u, chu'u mü'ure i'kachejajekuna. ³⁴ Irumu Egipto cheja pa'inare chu'u neenare rua cu'ache ti'jñemü. Repana cu'ache cho'ocojñoju oiche peore ñaku pa'imü chu'u. Jä'ajekuna repanani oiü re'oja'che cho'okasa chini cajechumu chu'u. Ücuachejapi etoja'mu chu'u repanare. Asarepajü'u mü'u. Mü'uni jo'e Egiptona saora chiiimu chu'u", chiniasomu Dios Moiserere.

³⁵ Chini Dios Moiserere, ángel miu sükiñu ñosi'kuna'me, saasomu repau'te, repanani etua ra re'oja'che chu'uku paaü chini. Aperumu repana cu'ache i'kaasome repau'te, ija'che chiiju: "¿Neepi chu'ujü'u chitena chu'uku mü'u chükuna'te?", chiniasome repana. Jä'aja'ne repana cuhesi'kuni Moiserere repanani cho'okaaü chini saasomu Dios. ³⁶ Diopi chu'u saouña sani Egipto cheja pa'inare Israelpai ücuachejapi etua raasomu repau Moisés. Repanare etua ra pai peochejare cuarentarepaüsürumu kuhaku paniasomu repau. Diopi

cho'okaiuna repau Moisés Diochi'a cho'omasiche'te rua cho'o ñoasomu Egipto cheja sani pa'irumu, Mar Rojo chiara rani pa'irumu ũcuaja'che, pã peocheja rani pa'irumu peore. ³⁷Reparumu ũcuauji Moisés ija'che i'kaasomu chekunare Israel jojosiñare: "Na'a pa'isirumu Dios chekure Repau chu'o Kuajau're chejana raoja'mu. Mai majapãiu pa'ija'mu repau. Chu'u kuacheja'che Dios chu'o kuaja'mu repau. Repau rani chu'vache peore asa chëajũ'u musanukona", chiniasomu repau. ³⁸Moisés Israelpãina'me pã peochejana ch'iasomu. Repau Sinaf aikũti muisirumu ángel ja'me paniasomu repau'te. Ũcuachi'a ũcuakũtire muni pa'iu Dios chu'o, "Ija'che pa'ijũ'u", chiichu'o asa tocha jo'kaasomu Moisés maire.

³⁹Jã'ata'ni repau'te mai aipãi repanare re'oja'che cho'okaikuni rua cuheju jachaju Egiptona jo'e co'iñu chiniasome. ⁴⁰Chini, repauji aikũtire pa'ina, repau majaa'chuni, Aaronni, ija'che i'kaasome repana: "Maire Egipto cheja rasi'ku Moiserre ti'jñeñe vesume mai. Cho'osöcuhasi'kuamu repau. Jã'jekuna chekuva'nani diojava'nani tũojũ'u, repava'napi ñaju co'chaa'ju maire", chiniasome. ⁴¹Chitena repanare vacachĩija'iu'te tũokaniasomu repau. Tũokakuna pojoju jo'cha va'iva'nare vani ũosoasome repana tũosiva'uni pojoju. ⁴²Jã'jekuna Dios repanare cuheku jo'kaso cu'ache cho'oche ũsemaneasomu repanare. Repanapi cunaumu pa'inani, ũsũni, pãimiauni, ma'jñoko'te pojoñu chiito ũsemaneasomu repau. Na'a pa'isirumu Dios chu'o kuaku Amós repana pa'is'ere kuaku ija'che tocha jo'kaasomu:

Musanukona, Israelpãi cuarentarepaũsurumu pã peocheja pa'irumu,
chu'ure Diore jo'cha va'iva'nare vani ũokaimanesinaa'me.

Chekunare diomanareta'ni, "Dioa'me ina", chini pojoju

jo'cha va'iva'nare vani ũosinaa'me musanukona.

⁴³Reparumu musanukona Molo'te, "Dioa'mu iku", chini

repau vu'e va'i ca'ni cho'osivũ'ere kuãiju kuhaju pa'isinaa'me.

Ũcuaja'che rupũ tũosiva'uni Renfán ma'jñokova'uni kuãiju kuhaju
pa'isinaa'me musanukona.

Rupũ tũosiva'nani pojoju pa'isinaa'me musanukona.

Jã'jekuna chu'u, Dios, musanukonare tiichejana chëa sache chũ'uja'mu,

Babilonia na'a jeecho'jena,

chiimu Amós tocha jo'kasi'e.

⁴⁴Mai aipãi pa'isina repana pã peocheja pa'irumu, Dios vu'e ũjavũ'e rupũ va'i ca'ni cho'osivũ'ere paaasome. Repavũ'e cho'ojache Moiseni, "Chu'u vu'e ijavũ'e cho'ojũ'u", chiũ chũ'uasomu Dios. Jã'jekuna Moisepi kuakuna Dios ñosivũ'ejavũ'e cho'oasome repana. ⁴⁵Repana aireko jũnisosirumu mamachĩipi repavũ'e paaju, mai aipãi ichejana raasome repavũ'e. Repana icheja rani ti'arumu tiipãi, cu'ana paniasome. Jã'ata'ni Dios mai aipãipi paaru chini repanare cu'anare eto saosokaniasomu. Eto saosouna mai aipãi, Josuena'me kakaju, Dios vu'e ichejana raasome. Rasivũ'e David chũ'urumujatu'ka paniasomu repavũ'e. ⁴⁶Repau'te Davire, re'oja'che pa'ina rua pojoasomu Dios. Jã'jekuna David Diore ija'che sëniasomu: "Ja'ku, mu'ure, Jacobre Paaku'te, vũ'erepare cho'okasa chiimu chu'u", chiniasomu. ⁴⁷Jã'ata'ni repau David mamakuji, Salomonpi, cho'oasomu repavũ'e. ⁴⁸Jã'ata'ni Dios, Cunaumu Pa'iku si'acheña pa'iku'mu. Pã cho'osivũ'ñachi'a pa'ima'kuamu Repau. Aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isafas ija'che tocha jo'kaasomu:

⁴⁹ Diojeku cunaumure pa'iu peore chũ'uku'mu chu'u.

Ūcuachi'a cheja si'achejña pa'iku'mu chu'u.

Jā'aja'ñe pa'iu peore masiku'mu chu'u.

Chu'u vñ'e, ¿jeejavu'e cho'okaijanaa'ñe musanukona chu'ure, si'achejña pa'iku'te?

⁵⁰ Cunaumuna'me cheja peore cho'osi'kua'mu chu'u,

Diopi i'kakuna asaku jā'aja'ñe tocha jo'kaasomu repau Isaías.

⁵¹ 'Chu'u, Esteban, musanukonare ainare, iere i'kamu: Musanukona pāi Dioni rua jachaju rekoñoā Diore vesuna rekoñoāja'ñe paame. Jā'ajekuna Dios chu'o asacuheme. Musanukona aipāi pa'isina pa'icheja'che pa'iju Dios Rekocho cho'okaiche cuhenaame musanukona. ⁵² Musanukona aipāi pa'isina Dios chu'o kuanare ūcuanukore cu'ache cho'oasome. Pāiu Re'oja'chechi'a Cho'oku rajache kuava'nare vanisoasome repana. Chura musanukona ūcuaja'che Repau Re'oja'che Cho'oku raisirumu pāi chũ'unare, “Jā'ure vanisoche chũ'ujũ'u”, chiiju jo'kasinaa'me. ⁵³ Dios chũ'usi'e ángelepi kuaasome musanukonare. Jā'ata'ni musanukona ruarepa jachaju cho'omanaa'me repa —chiniasomu Esteban repanare.

Esteban'te vanisosi'ere kamu

⁵⁴ Jā'aja'ñe i'kauna asa judío aina rua pe'ruche pe'ruju tea ñaasome repau'te.

⁵⁵ Repauta'ni, Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Dios miañe'te re'oja'chere umure ñaasomu. Ñato Jesús Diore kueñe, ʋjajũtu cakā'kore nukasomu.

⁵⁶ Jā'aja'ñere ñaku repau Esteban ija'che i'kaasomu:

—¡Ñañe! Cunaumu pa'iche rua re'oja'che ñomu. Jesús, Dios Raosi'kupi ñomu. Diore kueñe Repau ʋjajũtu cakā'kore nukamu Repau —chiniasomu Esteban.

⁵⁷ Chikuna asacuheju jũñapi cājo ta'pi rua cuiche cuiasome repana. Cuiju, ūcuanuko repau nukachejana vñ'vu saniasome repana. ⁵⁸ Vu'vu sani repau'te chēa vñ'ejoopoji etua saasome repana catapi su'a vēasoñu chini. Repau'te joreju cu'ache i'kasina repana sē'sevu ju'ikāña t'i'te pōsũ nukacheja rñ'ũñena ūhaasome, ūcuauji repana kāñare kuirakaau chini. Repau pōsũ Saulo'mu repau mami. ⁵⁹ Ūcuarumu repana catapi sia rua su'ache su'aasome repau'te. Su'ajuna chueeu ija'che sēniasomu Esteban:

—Jesús, Chu'ure Paaku, chu'u rekocho mu'uni t'i'api'ramu —chiniasomu.

⁶⁰ Chini tāni ro're ñu'iu, ʋjachu'opi cuiku, Dioni jo'e ija'che sēniasomu repau.— Ja'ku, ina chu'ure cu'ache cho'оче cuasamanejũ'u —chini jũnisoasomu repau.

Jesucristo'te cuasanare Saulo cu'ache cho'osi'ere kamu

8 ¹ Repau Saulo Esteban'te vanisoche rua chiniasomu. Reparumu Jesucristo'te cuasana Jerusalén vñ'ejoopo pa'ikuanupũ rua cu'ache cho'ocojñoasome. Jā'ajekuna repajoopo pa'isina eta vñ'vuso Judea chejana'me Samaria cheja po'ore sani paniasome repana. Jā'ata'ni repajoopo Jesucristo saosinachi'a canuka paniasome. ² Repau Esteban chuenisosi'kure chekunapi Diore cuasanapi ota oiju tāsasome. ³ Reparumu repau Saulo Jesucristo'te cuasanare si'asoa'ju chini rua cu'ache cho'oku paniasomu. Vu'ña kaka umupāina'me romi chēa jñajñu sa pāi chēavũ'ena cuaoku paniasomu repau.

Dios chu'ore Samaria cheja pa'inani chu'vasi'ere kuamu

⁴ Ūcuarumu Jerusalén vu'ejoopo eta vu'vusosina ku'iju Dios chu'ore chu'vaju paniasome. ⁵ Eta vu'vusosi'ku Felipe ku'iu Samaria vu'ejoopona sani repajoopo pa'inare Jesucristo pa'iche'te kuaku paniasomu. ⁶ Dios chu'ore chu'vaku Diochi'a cho'omasiche'te pāi vasoche'te cho'o ñoku paniasomu repau. Jā'aja'ñe cho'o ñoku chu'vakuna pāi jainuko repau chu'vache asa chēasome. ⁷ Pāi jainukore vasoasomu repau, vuicu'akuna rupū ūhiva'nare, ro'o ku'iva'nare, vati paanare. Repauji vati paanare vasoto vati rua cuiju eta saniasome. ⁸ Pāire vasokaiuna repajoopo pa'ina rua pojoasome repau'te.

⁹ Reparumu ūcuachejare chai paniasomu. Repau mamiasomu Simón. Chaina cho'оче rua jeerumu cho'oku paniasomu repau, “Rua masiku'mu chu'u”, chiiu. Jā'aja'ñe joreku cho'okuni Samaria cana ña rua cuasaasome repau cho'оче. ¹⁰ Repacheja pa'ina ūcuauko masinana'me vesuna jachama'ñe asaasome repau i'kache, “Dios peore Cho'omasikuji chū'ukuna cho'omu iku”, chini. ¹¹ Rua jeerumu chai cho'oku chekunajē'e cho'ovesuche'te joreku cho'o ñokuna ña cuasaju repau'te ja'me paniasome repana.

¹² Jā'at'a'ni Felipeji rani Dios chu'ore chu'vaku pāi cu'ache cho'оче ūhasosinare Dios chēa paachena'me Jesucristo pa'iche'te kuakuna asa chēasome repana. Asa chēa Jesucristoni cuasaju umupāina'me romi peore okoro'vecojñoasome. ¹³ Repau Simón chai pa'isi'ku ūcuachi'a asa chēa Dioni cuasaku okoro cojñoasomu. Okorocojñosirumu Felipe'na'me ku'iu repau cho'оче'te, pāi vasoche'te, Diochi'a cho'omasiche'te cho'o ñokuna ña rua cuasaku ku'iu paniasomu repau Simón.

¹⁴ Ūcuarumu Jerusalén pa'ina Jesús saosina Samaria cheja cana Dios chu'ore asa chēa Jesure cuasaju jivosi'e asaasome. Asasinajeju Pedrona'me Juanre Samariana saosasome repana. ¹⁵ Saorena repana Samaria cheja sani ti'a repanare pāi Dios Rekochoji rani repanani ja'me paau chini Dioni sēekanasome. ¹⁶ “Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna”, chiiju okoro'vecojñosinare repanani chuta'a Dios Rekochoji raimauna Repauni sēekanasome repana. ¹⁷ Sēni pi'niyu repana Pedrona'me Juan repanani jūjūapi jajuna Dios Repau Rekocho'te raoasomu repanare, ja'me paau chini.

¹⁸ Repau'te Simonre jā'are ñakuna ūcuaja'che cho'ouaasomu. Jā'aja'ñe cho'ouakuna masiche kuripi koorā chinasomu repau. ¹⁹ Repanare Jesús saosinare ija'che i'kaasomu repau:

—Jā'aja'ñe cho'omasira chiimu chu'u. Cho'omasiche īsijū'u chu'ure; ro'ira. Īsirena koo chu'upi pāire jakuna Dios Rekochoji repanani rani ja'me paau — chinasomu Simón.

²⁰ Chikuna Pedro i'kaasomu repau'te.

—Mu'upi jā'aja'ñe cuasani kurina'me mu'u rekocho cho'osōñe pa'ija'mu mu'ure. Dios īsiche kuripi kooma'nea'me. ²¹ Diopi ñato mu'u rekocho rūhiñe cuasama'mu mu'u. Jā'ajekuna chukuna cho'очеja'che cho'ocua'mu mu'ure. ²² Jā'ajekuna mu'u cu'ache cuasache'te oiu ūhasō Dioni sēeu pa'ijū'u, Repauji mu'u cu'ache cho'osi'ere jo'e cuasamana'ku chini. ²³ Mu'u pa'iche masimu chu'u. Chekuna pāi na'a re'oja'chere cho'uju pojoju pa'ito pojoma'ñe cu'ache'te cuasaku'mu mu'u. Cu'ache'te cuasaku cu'are cho'oku cho'osōja'mu mu'u — chinasomu Pedro repau'te.

²⁴ Chikuna Simón jo'e i'kaasomu.

—Musanukonapi Maire Paakuni Dioni sēekaijū'u chu'uvare musanukona i'kasi'epi cu'acheji ti'jñemanea'ku chu'ure —chiniasomu repau.

²⁵ Ūcuarumu Pedrona'me Juan ūcuachejare pa'iju, Dios chu'ore chu'vaju Jesucristo pa'iche kua pi'ni, Jerusalén vū'ejoopona co'iasome. Co'iju chekujoopoã Samaria cheja cajoopoã Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaasome repana.

Felipe Dios chu'ore Etiopía cakure chu'vasi'ere kuamu

²⁶ Ūcuarumu ángel Dios raosi'ku Felipe'te ija'che i'kaasomu:

—Vuni sūripu cakā'kona saijū'u mu'u. Jerusalén vū'ejoopoji Gaza vū'ejoopo saima'ana saijū'u, pāi peocheja saima'ana —chiniasomu.

²⁷ Chikuna Felipe vuni sai'u nato Etiopía caku, pāi chū'uko'te cho'оче cho'okaiku Diore pojora chini Jerusalén saisi'kupī, repau pa'ichejana co'iku paniasomu. Etiopiapāi chū'uko'te, Candace'te, kuri care'vakaiku paniasomu repau. ²⁸ Kavacho jñajñu kuhasaivūji ñu'iu, co'iku utija'ore ñaku paniasomu repau. Aperumu Dios chu'o kuasi'ku, Isaías, tocha jo'kasi'ere ñaku i'kaku paniasomu repau Etiopiapāi. ²⁹ Ūcuarumuna Dios Rekocho Felipe'te ija'che i'kaasomu:

—Tuha ja'me ku'ijū'u jā'saivu —chiniasomu.

³⁰ Chikuna Felipe vū'vū tuhaasomu repasaivu. Tuha aperumu Dios chu'o kuasi'ku Isaías tochasi'ere Etiopía caku ñaku i'kache'te asaasomu repau. I'kauna asa Felipe ija'che sēniasomu repau'te:

—¿Mu'u ñaku i'kache asamasiku mu'u? —chiniasomu.

³¹ Chikuna,

—Pāamu chu'u. Che'chokūji karamu chu'ure. Tuni chu'una'me ñu'iu ku'ijū'u —chiniasomu Etiopía caku Felipe'te.

³² Repau ñaku i'kasi'e Dios chu'o aperumu pa'isi'ku Isaías tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Ovejava'u vanisōñu chini sava'uta'ni oima'ñe saimu.

Ovejachīi raña tū'kato oimanaa'me.

Chu'u Neeku ūcuaja'che repau'te cu'ache cho'otojē'e i'kama'kuamu.

³³ Re'oja'chechi'a cho'okuni pāi cu'ache cho'osinaa'me repau'te.

I'kakainajē'e peosinaa'me repau'te.

Ūcuachi'a chīijē'e peokuni vanisōsinaa'me repau'te.

Jā'ajekuna repau jojosina peome,

chiimu.

³⁴ Ūcuarumu Etiopía caku ija'che sēniasomu Felipe'te:

—Ija'ova Dios chu'o kuasi'ku Isaías tochasi'e, ¿icheja ñaku'u mu'u? ¿Neeni i'kaku repau? ¿Repau pa'iche'te kuaku? Jā'apāani, ¿cheku pa'iche'te kuaku? —chiniasomu repau.

³⁵ Chikuna Felipe Etiopía cakure repau ñaku i'kasi'ere charo kuaasomu Jesús re'oja'che pa'iche'te. Cho'je jo'e chekuna Dios chu'o kuana tochasi'ere ñoku kuaasomu repau. ³⁶ Cutuju saiju chiara'charu pa'icheja tī'aasome repana. Tī'a Etiopía caku i'kaasomu Felipe'te.

—Ñaku. Chiara'charu pa'imū icheja. ¿Chu'ure okorore'oku? —chiniasomu repau. ³⁷ Chikuna Felipe,

—Re'omu mu'ure, mu'u rekochoji Jesucristoni masi cuasato —chiniasomu. Chikuna,

—Jesucristo Dios Mamaku'mu chiiu cuasamu chu'u —chiniasomu Etiopía caku. ³⁸Chini, kavacho kuhasaivu tachoku'te,— Ichejana juvojū'u —chiniasomu repau. Juvouna repau Etiopía caku Filipena'me repasaivūji cajeasome. Jā'achejapi chiara'charuna casa Felipe repau'te okoroasomu.

³⁹Okoro pi'ni makuna Dios Rekocho Felipe'te tiichejana sasoasomu. Sasouna Etiopía caku jo'e ñamaneasomu repau'te. Ñama'kuta'ni rua pojoku Etiopía saima'a jo'e saniasomu repau. ⁴⁰Dios Rekochoji sasouna Felipe Azoto v'e'joopo ti'a carani saiū chekujooopā rua vūñajooopā sani, Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaku paniasomu, Cesarea v'e'joopo ti'añetu'ka.

Jesús i'kache'te Saulo asa jovosi'ere kuamu

9 ¹Ūcuarumu Saulo Jesucristo neenani vani si'asora chini ūcua cu'ache cho'oku paniasomu. Jā'are na'a rua cho'ora chini, judío phairi aire sani ñaasomu repau. ²Sani repau'te utija'ore sēniasomu repau.

—Chu'u Damasco v'e'joopona saipi'ramu, Jesús chū'ñe cho'onani umupāina'me romi ku'e chēa ra pāi chēavū'ena cuaora chini. Mu'u chu'ure utija'ore tochakaijū'u. Damasco mai judiopāi chi'ivū'ña chū'ñani sa ñora chiimu chu'u, mu'u tochasija'o —chiniasomu Saulo phairi aire.

³Damasco v'e'joopona saiuna repajoopo ti'api'ra chejana te'erumu repau nukachejachi'a rūhiso'koro cūnaumupi rua miañe chūniasomu repau'te. ⁴Miañe chūkuna ña chejana tāniasomu Saulo. Tāni ūhiu chu'o ija'che i'kache'te asaasomu repau:

—Saulo, Saulo, ¿je'se pa'iuna mu'u chu'ure si'arumu cu'ache cho'oku pa'iku? —chiniasomu Jesucristo repau'te. ⁵Jā'aja'ñe i'kauna asa,

—¿Jeeja'iu'u mu'u, Chu'ure Paaku? —chiniasomu repau.

Chikuna,

—Jesua'mu chu'u. Chu'u neenare cu'ache cho'oku chu'uni rua cu'ache cho'oku pa'imū mu'u. Jā'aja'ñe cho'oku meñe cu'ache cho'oku pa'imū mu'u —chiniasomu Jesús.

⁶Chikuna Saulo kukūcajejani kurukuruku ija'che i'kaasomu:

—Chu'ure Paaku, ¿ñquere cho'oa'ku chiiku mu'u chu'ure? —chiniasomu. Chikuna,

—Vuni v'e'joopona kakajū'u. Jā'achejana kaka mu'u cho'ojache asaja'mu mu'u —chiniasomu Jesucristo Saulo'te. ⁷Repau'te ja'me saisina rua kukūasome. Repau Jesús i'kachu'o asanata'ni Repau'te ñamaneasome repana. ⁸Repau Saulo vuni nukaku ñakocaā suka ñara chiito ñacu'asomu repau'te. Jesuni ruarepa Miakuni ña na'asoasomu. Na'asouna repau'te jūtuna chēa Damasco v'e'joopona juha saasome repana. ⁹Choteumucujña na'au paniasomu repau. Pa'iu āu āima'ñe, okojē'e ūkuma'ñe paniasomu repau.

¹⁰Ūcuarumu cheku, Jesure cuasaku ūcuachejare Damasco'te paniasomu. Ananías repau mamiasomu. Reparumu Ananías Dios ñoñe'te ñaku Maire Paakuni Jesucristoni ñaasomu. Ñakuna repau'te ija'che sēniasomu Jesús:

—Ananías, ¿pa'iku? —chiniasomu.

Chikuna,

—Jūju. Pa'imū chu'u, Chu'ure Paaku —chiniasomu repau.

¹¹ Chikuna Jesús i'kaasomu repau'te.

—Ma'a rühima'a chiicojñoma'ana eta muajū'u mu'u, Judas vū'ena. Mua tī'a, “¿Tarso vū'ejoopo raisi'ku Saulo pa'iku ivu'e?”, chiijū'u. Repau Saulo chu'uni sēu pa'imū. ¹² Chu'uni sēuuna chu'u cho'opirache'te ñocuhamu chu'u repau'te. Chu'u ñoñeji mu'uni ñaku repau'te mu'u cho'okajache ñamu repau. Mua jūñapi jaja'mu repau'te ñakocaäre jo'e ñaa'ku —chinasomu Jesús Ananía'te.

¹³ Chikuna, Ananías ija'che i'kaasomu:

—Chu'ure Paaku, repau mu'ure cuasanare Jerusalén pa'inare cu'ache cho'ochē pāi jainuko chu'ure kuame. Mu'u neenare rua cu'ache cho'oku pa'iuasomu repau. ¹⁴ Chura ichejana rianasomu repau mu'ure cuasanani chēara chini. Judío phairipāi chū'unani sēni rianasomu, chukunani pāi chēav'ena sa cuaora chini —chinasomu Ananías.

¹⁵ Chikuna Jesús repau'te i'kaasomu.

—Mua ñajū'u. Chu'u chū'ñe'te cho'oku paa chini chēacuhamu chu'u repau'te. Chu'u pa'iche'te judíopāire ūcuaja'che tīpāina'me repanare chū'unani peore kuaa'ku chini soisi'kuamū chu'u repau'te. ¹⁶ Repau cu'ache cho'ocojñojañe peore kuaja'mu chu'u repau'te. Chu'u pa'iche'te che'choku rua cu'ache cho'ocojñoja'mu repau —chinasomu Jesús.

¹⁷ Jā'ajañe i'kauna repau Ananías eta mua Saulo pa'ivu'ena kakaasomu. Kaka Saulo'te jūñapi jaku ija'che i'kaasomu repau:

—Saulo, churata'ni mu'ure chu'u majapāi'ua'iu'te paamu chu'u. Maire Paaku Jesús mu'u raisima'ana ñosi'kuamū mu'ure. Ūcuauji chu'ure vū'ena mutosi'kuamū mu'upi jo'e ñakocaäre ñaa'ku chini, ūcuachi'a mu'uni Dios Rekochoji rani ja'me paa chini —chinasomu Ananías repau'te Pablo'te.

¹⁸ Chikuna va'ire'ruajā'ñepi tuā'tuaasomu Saulo ñakocaä ta'pisi'e. Tuā'tuauna repau ñakocaä teana care'oso jo'e ñoasomu repau'te. Ūcuarumu ñakocaä re'oja'che ñakuji vūni okorocojñoasomu repau. ¹⁹ Jā'a cho'o pi'ni āu āni vajuasomu repau. Repacheja Damasco vū'ejoopo jo'e te'eumucujñarua chekuna Jesure cuasanana'me canuka paniasomu repau Saulo.

Damasco vū'ejoopo canare Saulo chu'vasi'ere kuamu

²⁰ Damasco vū'ejoopo'te pa'iu repau Saulo teana judíopāi chi'ivu'ñana mua, “Jesús Dios Raosi'kuamū”, chiiu Jesús pa'iche'te kuaasomu. ²¹ Jā'ajañe i'kakuna pāi ūcuanuko asa rua cuasaasome repau i'kache. Asa rua cuasaju ija'che i'kaasome repa:

—Iku Jerusalén pa'irumu Jesucristo'te cuasanare rua cu'ache cho'osi'kuasomu. Ūcuau'mu iku. Jerusalén pa'ikuji ichejana raisi'kuamū iku, icheja pa'inani Jerusalén cho'ochēja'che Jesús neenani chēa sa judío phairipāi chū'unani jo'kara chini —chinasome repa pāi.

²² Repau Saulo si'arumu na'a rua re'oja'che chu'vaku paniasomu, “Jesús Dios Raosi'ku Cristoamū”, chiiu. Masi chu'vakuna judíopāi Damasco pa'ina, jachanata'ni sāiñe i'kavesuasome repau'te.

Saulo Damasco judíopāire kati sanisosi'ere kuamu

²³ Na'a pa'isirumu judíopāi chi'i cutu, “Sauloni chēa vanisoñu”, chinasome.

²⁴ Jā'ata'ni Saulo repa cho'oñu chiiche asaasomu. Repauni chēa vanisoñu

chini umucujñana'me ñami vü'ejoopo kakasa'ñaroäre pë'jeju paniasome repaña. ²⁵ Jä'aja'ñe pë'jejuña chekuna Jesure cuasana Saulo'te ju'ena maña vü'ejoopo jeotususi'pa së'sevuji muni vü'ejoopo jä'achojena casoasome repaña repau'te.

Saulo Jerusalén vü'ejoopona co'i cho'osi'ere kuamu

²⁶ Jä'aja'ñe cho'o casorena Jerusalén vü'ejoopona co'i chekunare Jesure cuasanare jovora chiniasomu repau. Jä'ata'ni repaña vajuchuasome repau'te. “Joremü iku”, chini jachaasome repaña. ²⁷ Te'eü Bernabechi'a repau'te re'oja'che cho'okaniasomu. Jesús saosinare sa repau Saulo Damasco ma'a saiu ñasi'ena'me Jesús repau'te i'kasi'e peore kuakaniasomu repau Bernabé. “Iku Saulo, Jesús pa'iche vajuchuma'ñe re'oja'che chu'vaasomu Damasco vü'ejoopo pa'inare”, chiniasomu Bernabé. ²⁸ Bernabepi kuauna asa Saulo'te pojoasome repaña Jesús saosina. Pojojuna repanare jovoasomu repau. Jovo Jesucristo'te cuasanana'me Jerusalén vü'ejoopo'te ku'iu vajuchuma'ñe Jesús pa'iche'te re'oja'che chu'vakü paniasomu. ²⁹ Judíopai griego chu'o i'kanare rua chu'vaasomu repau. Jä'ata'ni repaña asacuheju pe'ruju, “Vanisoñu iküre”, chiniasome repau'te. ³⁰ Ūcuarumu Jesure cuasana Saulo'te vanisoñu chiiche'te asa, “Repauni vanisoju”, chini repau'te Cesarea vü'ejoopona casa, jä'achejapi Tarso vü'ejoopona saosome.

³¹ Saulo'te saoso päipi cu'ache cho'omaruna Jesucristo'te cuasana re'oja'che pa'iju paniasome, Judea cheja pa'ina, Galilea cheja pa'inana'me Samaria pa'ina. Dios Rekochoji cho'okaiuna Dios chu'o na'a rua asa chëaju na'a rua masi cuasaju Dioni cuasaju vajuchuju paniasome repaña. Ūcuachi'a päi na'a jainuko Dios chu'ore asa chëa jovoju paniasome repanare.

Enea'te vasosi'ere kuamu

³² Ūcuarumu Pedro vü'ñajoopoã si'ajoopoã ku'iu paniasomu Jesús neenani repajoopoã pa'inani ñara chini. Jä'aja'ñe Jesús neenani ku'iu ñara chini Lida vü'ejoopona saniasomu repau. ³³ Repajoopo sani pa'irumu Pedro päiu'te ñaasomu, Eneas ve'eku'te. Repau Eneas vuni nuka ku'icu'akuna, ochorepaüsürumu ühiu paniasomu. ³⁴ Ūcuarumu Pedro ija'che i'kaasomu repau'te:

—Eneas, Jesucristoji mü'uni vasouna vuni nuka ku'iu mü'u kãiko'a pa'iche kãña care'vajüü —chiniasomu. Chikuna teana vuni nuka kuniasomu repau.

³⁵ Vaju pa'iu nuka ku'ikuni päi Lida vü'ejoopo cana ñaasome repau'te, ūcuachi'a Sarón cana. Repau vajúsi'ere ña päi jainuko Jesucristoni cuasaju jovoasome.

Dorcas júni vajuraisi'ere kuamu

³⁶ Ūcuarumu romio Jesucristo'te cuasako, Tabita ve'eko Jope vü'ejoopo'te paniasomo. Griego chu'o repao mami Dorcas ve'easomo. Ūcuachejare pa'io chekunare si'arumu re'oja'che cho'okaio paniasomo repao. Chuova'na pa'iva'nare rua re'oja'che cho'okaniasomo repao. ³⁷ Jä'aja'ñe cho'okoji ravu tini jünisoona päi ota oiju repao'te choa umucaruupuna müa ühaasome.

³⁸ Reparumu Pedro Lida vü'ejoopo chuta'a paniasomu. (Lida vü'ejoopo kueñeasomu Jope vü'ejoopo.) Pedroji kueñere pa'ina Jesús neena Tabita'te

jū'isi'kore umuna mua ūha umupāi ka'chanare Lida vū'ejoopona saosome, Pedroni soijaapu chini. Saorena sani Lida vū'ejoopo tī'a Pedro'te, "Raijū'u; Jopena pesa sañu", chiniasome. ³⁹Chitena Pedro ja'me rianasomu repanare. Rani tī'auna repau'te repao ūhiruupuna muaasome repana. Muarena repau kaka ñato va'jeva'na jainuko repava'ore otare oiju paniasome. Ota oiju repana ju'ikāña Dorcas vajurumu juha rupu īsisikāñare ra ñoasome repau'te.

⁴⁰Ñojuna ña pi'ni Pedro reparuupu pa'inare ūcuanukore etoasomu. Eto ro're ñu'iu Dioni sēniasomu repau. Sēni pi'ni jūnisosi'koni ñaku ija'che i'kaasomu: "Tabita, vūijū'u", chiniasomu. Chikuna ñakocaã sūka repauni ñako vuni ñuniasomo repao. ⁴¹Jā'aja'ñe cho'o repao'te jūtuna chēa juha vuo nuko, repau etosinare Jesucristo'te cuasanana'me va'jeva'nare soniasomu repau, repanapi repao jūni vajuraisi'ere ñaa'ju chini.

⁴²Repao jūni vajuraisi'e Jope vū'ejoopo pa'ina ūcuanuko asa Jesucristo'te jainuko cuasaju jovoasome. ⁴³Reparumu Pedro repajoopo jeerumu canuka paniasomu cheku Simón va'i ca'ni kuenaku vū'ere.

Dios chū'ore chū'vaa'ku chini Cornelio Pedro'te soisi'ere kuamu

10 ¹Reparumu cheku Cornelio ve'eku Cesarea vū'ejoopo'te paniasomu. Cornelio Batallón Italiano sōtaopāi cienrepanare chū'uku paniasomu.

²Repau Cornelio Diore cuasakujeku repau majapāina'me Diore pojoku paniasomu. Jā'ajekuna judiōpāi chuova'na pa'iva'nare re'oja'che cho'okaii paniasomu repau. Ūcuachi'a Diore si'arumu rua sēeu paniasomu repau.

³Jā'aja'ñe cho'oku na'itona tres pa'itona Diore sēeu Repau ñoñe'te ñaku āngel'te Dios raosi'kure repau vū'ere kaka pa'iana ñaasomu repau. Masi ñoasomu repau āngel. Vū'e kaka ja'me pa'iu repau'te soniasomu āngel.

—¡Cornelio! —chiniasomu.

⁴Chikuna, kukusosi'kupi ūcuauñi ñaku,

—¿Ëque? —chiniasomu Cornelio.

Chikuna,

—Mu'u Repau'te sēeñe asamu Dios. Ūcuaja'che chuova'na pa'iva'nare mu'u re'oja'che cho'okaiche ñakujeku mu'ure cavesuma'mu Repau. ⁵Jā'ajekuna Jope vū'ejoopona päire saojū'u, Simonni soijaapu. Repau Simón cheke mami Pedro'mu. ⁶Ūcuauji mu'ure chū'vaku ūcuaja'che mu'u cho'ojache kuaja'mu. Cheku Simón va'i ca'ni kuenaku vū'ere pa'imū Simón Pedro, chiara ru'tuva pa'ivū'ere —chiniasomu āngel repau'te.

⁷Ūcuarumu Cornelio āngelpi i'ka pi'ni sanisouna umupāi te'eka'chapanare repau'te cho'uche cho'okainare soniasomu. Ūcuachi'a sōtao'te Diore cuasaku'te te'eu'te soni raoasomu repau. ⁸Soni rao āngel repau'te i'kasi'e peore kuaasomu repau. Repanare kua pi'ni Jopena saomasomu repau.

⁹Saouna jo'e apeñatato chotena ūcu saiju paniasome repana. Repana Jope vū'ejoopo tī'apī'rarumuna nukarepau su'itona Pedro repau pa'ivū'e sē'sevuna muniasomu Dioni sēsa chini. ¹⁰Muni pa'iu Dioni sēeuna ācuhaasomu repau'te. Jā'ata'ni chuta'a āure cho'ojuna cajema'ñe cha'aku Dios ñoñe'te ñaasomu repau. ¹¹Ñato sábanakāa ūjakāa cūnaumupi ūcuaka'chapachā'tiroā quē'kesikāpi rūhiturupuji chejana cajeasomu. ¹²Jā'ajekuna ūcuaturupu sa'navu'te cu'ava'na ūcuauava'na jainuko paniasome, rūni ku'iva'naa'me añava'naa'me pi'ava'na peore.

¹³ Ūcuarumū Pedro Dios i'kache ija'che chiiche'te asaasomū:

—Pedro, vūni ivā'nani vani āijū'u.

¹⁴ Chikūna Pedro i'kaasomū:

—Ja'ku, va'ima'me jā'ana. Cu'anaa'me. Jā'anare āima'ku'a'mū chū'u, mū'u aperumūna ūsesi'ejekuna.

¹⁵ Jā'aja'ñe i'kauna Dios ija'che i'kaasomū repau'te:

—Ŋaku, mū'u. Chu'upi Diopi, “Re'omū ie”, chiito, ūmū'upi, “Cu'amū”, chiija'u? —chiniasomū Dios.

¹⁶ Ūcuaterumū choteñoā jā'aja'ñe cho'o ñoasomū repa repau'te. Choteñoā ño pi'ni cūnaumūna jo'e mūnisoasomū repakāa. ¹⁷ Jā'aja'ñe cho'oūna ña, “ŪJe'se pa'ijachere ñare chū'u jā'a?”, chini rūa cuasaasomū repau. Chuta'a rūa cuasaku pa'ikūni Cornelio saosina Simón vū'e ku'e jñaa kakasa'aro ti'jñe'ete nukaju paniasome. ¹⁸ Nukaju sēniasome repana.

—ŪSimón Pedro ivū'ere pa'iku? —chiniasome.

¹⁹ Jā'a cho'oto Pedro chuta'a Dios ñosi'ere rūa cuasaku paniasomū. Cuasakūna Dios Rekocho i'kaasomū repau'te.

—Asajū'u. Ūmūpā i chotena mū'ūni ku'eme. ²⁰ Vūni caje ūcuanana'me saijū'u. Vajuchūmanejū'u. Chu'upi repānare raosi'ku'a'mū —chiniasomū Dios Rekocho.

²¹ Chikūna Pedro caje ñaku ija'che i'kaasomū repānare:

—ŪŸque rate mūsanukona? ŪChu'ūni ku'eche? —chiniasomū repau. Chikūna repāna i'kaasome.

²² —Capitān Cornelio pa' raosi'ku'a'mū chukūna'te. Re'oku'mū repau. Diore cuasakūna judiōpāi ūcuanuko re'oja'che cutunaa'me repau'te. Dios raosi'ku āngelpi mū'ūni soau chini chū'uasomū repau'te, mū'u chu'vachū'ore asaaku chini —chiniasome repana. ²³ Chitena asa,

—Jau —chini— Kakajū'u. Iñami ivū'ena kāijū'u. Che'ro saūu —chiniasomū repau.

Jo'e apeñatato kāni vūni Pedro ūcuanana'me saniasomū. Chekūna Jesucristo'te cuasana Jope vū'ejoopo cana te'ena ja'me saniasome repānare.

²⁴ Saiju jo'e chekūmucusena Cesarea vū'ejoopo ti'aasome repāna. Tī'ato Cornelio chekūna repau soisinana'me, repau majapāina'me repau'te kueñe pa'ina jovo cha'aku paniasomū repānare.

²⁵ Repau Cornelio ūcuau vū'ena Pedroji sani tī'akūna repaūni tijña pojora chini etaasomū. Eta repau'te tijña Diore cho'ocheja'che Pedro'te ti'jñe'ete ro're ñuniasomū Cornelio, repaūni pojoku. ²⁶ Jā'aja'ñe cho'okūna Pedro repau'te chēa vūoasomū.

—Vuijū'u. Mū'u pa'icheja'che pa'iku'mū chū'u. Pāiu'mū —chiniasomū repau.

²⁷ Chikūna vūni cutujū vū'ena kakaasome repāna, Pedrona'me Cornelio. Kaka ñato pāi jainuko chi'isina paniasome. ²⁸ Pedro repānare ija'che i'kaasomū:

—Musanukona chukūna judiōpāi pa'iche masime. Tīipāina'me chi'icu'amū chukūna'te. Chukūna judiōpāi cu'are cuheju tīipāi vū'ña kakamanaa'me. Jā'ata'ni Dios chū'ure ija'che i'kasi'ku'a'mū: “ ‘Tīipāi cu'ame', chiimanejū'u mū'u”, chiisi'ku'a'mū. ²⁹ Jā'ajekūna chū'ure soūu chini sainare cuhemairo raisi'ku'a'mū chū'u. Chura, ūquere cho'oa'ku chini soni raore mūsanukona chū'ure? chiimū chū'u.

³⁰ Chikūna Cornelio ija'che i'kaasomū repau'te:

—Ijarumu na'ito chu'u vu'e pa'isi'e chura ũcuaka'chapaumucujñaame ie. Repa na'ito chu'u jud'opai pa'icheja'che au aima'ne Dioni seeu pa'isi'kua'mu. Seeu nato paiu ko'sijakãna ju'iu chu'uni ti'jñeñe nukasi'kua'mu. ³¹ Jã'aja'ne ti'jñeñe nukakuji ija'che i'kasi'kua'mu repau chu'ure: “Mu'u Repau'te seeñe asamu Dios. Chuova'na pa'iva'nare mu'u re'oja'che cho'okaiche ñaku mu'ure cavesuma'mu Repau. ³² Jã'ajekuna Jope vu'ejoopona chu'o saojũ'u mu'u. Simón Pedroni soni raojũ'u, rani chu'vaa'ku mu'ure. Repau Simón Pedro cheku Simón vu'ere pa'imu. Va'i ca'ni kuenaku vu'ere chiara ru'tuva'te pa'imu repau”, chiisi'kua'mu. ³³ Jã'aja'ne i'kauna asa teana mu'uni soisi'kua'mu chu'u. Sokuna cuhema'ne re'oja'che raisi'kua'mu mu'u. Re'orepamu. Chura, Diopi ja'me pa'iuna chi'i cha'ame chukuna mu'ure. Chukunani chu'vaa'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere chu'o asaũ chiime chukuna —chinasomu Cornelio.

Pedro Cornelio vu'ena Dios chu'o chu'vasi'ere kuumu

³⁴ ũcuarumu Pedro repanare pai ija'che chu'vaasomu:

—Churana Diopi cho'okaiuna ie masimu chu'u: Dios pai ũcuanukore ũcuparuvachi'a oiku'mu. ũcuarepaa'me jã'a. ³⁵ Pai ũcuanukore si'avajupai pojomu Dios, Repauni cuasaju re'oja'che pa'ito. ³⁶ Repau Dios Jesucristo'te cuasache kuachu'ore raosi'kua'mu chukuna'te Israel jojოსინარե. Ija'chea'me repa: Pai ũcuanukore Paaku Jesucristo cho'okaisi'jekuna Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu, Repauni cuasaju seeto. ³⁷ Musanukona chukuna jud'opai pa'icheja cho'osi'e peore asasinaa'me, Galilea cheja Juan chu'vaku okoro'vesi'ena'me cho'je cho'osi'e peore. ³⁸ Diopi Jesure Nazaret vu'ejoopo cakure Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, ũcuarekochoji ja'me pa'iuna paire re'oja'che cho'okaau chini. Dios Rekochoji chu'ukuna Repau Jesús si'acheña ku'iu paire re'oja'che cho'okaiu pa'isi'kua'mu. Vaire paaju jũ'inare vasokaisi'kua'mu Repau. Jã'aja'ne cho'oku pa'isi'kua'mu Jesús, Diopi Repauni ja'me pa'iuna. Jã'a asasinaa'me musanukona. ³⁹ Chukuna Repau Jesús Jerusalén vu'ejoopo cho'osi'ena'me Judea cheja cho'osi'e peore ñasinaa'me. Jã'aja'ne cho'okuna pai kurusus'e'verona jẽ'jo vėasosinaa'me Repau'te. ⁴⁰ Jẽ'jo vėasosi'kureta'ni Diopi vasouna choteumucujñana Repau'te tāsichejapi vajurani eta ñosi'kua'mu Repau chukuna'te. ⁴¹ Vajuraisi'kuta'ni jud'opai ũcuanukore ñomanesi'kua'mu Repau. Chukuna'te Dios chėasinarechi'a ñosi'kua'mu Jesús chekunani kuaju paapu chini. Chukuna ũcuau'na'me au aĩsinaa'me Repau jũni vajuraisirumu. ⁴² Jã'aja'ne pa'iu chukuna'te paire Dios chu'ore, “Ija'che chu'vaju pa'ijũ'u”, chiui chu'usi'kua'mu Repau chukuna'te: “Chu'u ichēja jo'e cajēsirumu pai ũcuanuko cu'ache cho'osi'e Diopi chu'uuna ro'iche chũ'uja'mu. Jũnisosiva'na repava'na vajurumu cho'osi'ena'me, Repau rairumu chuta'a vajuna cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu chu'u.” Jã'aja'ne chu'vajũ'u”, chiisi'kua'mu Repau chukuna'te. ⁴³ Jesús chuta'a raimarumu Dios chu'o aperumu kuasina ũcuanuko Repau pa'ijachere kuaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimu:

Pai ũcuanukore jũni ro'ikaisi'jekuna

Repaũ Mamaku'te cuasanare repana cu'ache cho'osi'e jo'e

cuasamaneja'mu Dios,

chiimu repana tocha jo'kasi'e —chinasomu Pedro.

Judío peonani Dios Rekocho raisi'ere kuamu

⁴⁴ Repau chuta'a chu'vatona repau chu'vache Dios chu'o asanare ūcuanukore Dios Rekocho cajeasomu. ⁴⁵ Cajeuna ña Pedrona'me raisina judiöpai Jesucristo'te cuasana rua cuasaju ija'che i'kaasome:

—¡Dios inare judío peonare'tani Repau Rekocho raomu! —chiniasome repana. ⁴⁶ Judío peonapi tiipai chu'o che'chemanesinapi tiipai chu'ore i'kaju, “Dios peore masiku'mu”, chijuna jā'aja'ne i'kaasome repana judiöpai.

⁴⁷ Jā'aja'ne i'kajuna Pedro ija'che i'kaasomu:

—Churata'ni ina mai paacheja'che Dios Rekocho paame. Jā'ajekuna repanare okoro'veche ūsecu'amu —chiniasomu. ⁴⁸ Chini, repanare judío peonare i'kaasomu repau.— “Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna”, chiju, okoro'vecojñojū'u musanukona —chiniasomu Pedro repanare.

Jā'aja'ne i'kauna ūcuauni okoro'vecojñoasome repana. Okoro'vecojñocuha,

—Jo'e te'eumucujñaruā canuka ja'me pa'ijū'u chukuna'te —chiniasome repana repau'te.

Simón Pedro Cesarea vū'ejoopo cho'osi'ere

Jerusalenna co'i kuasi'ere kuamu

11 ¹ Repa Cesarea vū'ejoopo cho'osi'e judío peonapi Dios chu'ore asa chēasi'e Jesús saosinana'me chekuna Jesucristo'te cuasana Judea cheja pa'ina asaasome. ² Jā'aja'ne cho'osi'ere asa repau Pedroji Jerusalén vū'ejoopona co'iuna Jesure cuasana judiöpai te'ena ke'reasome repau'te. ³ Ke'reju ija'che sēniasome repau'te:

—¿Je'se pa'iuna mu'u judío peonani sani ñaku ja'me āu āku? Mai judiöpai jā'aja'ne cho'omanaa'me —chiniasome repana.

⁴ Chitena Pedro repau cho'osi'e peore ija'che kuaasomu repanare:

⁵ —Jope vū'ejoopo'te pa'iu Dioni sēeu pa'isi'kua'mu chu'u. Sēeuna Dios ñoñeji ñosi'kua'mu chu'ure. Ñato sábanakāa ūjakāa cūnaumupi chu'u ñu'ichejana cajesi'kua'mu, ūcuaka'chapachā'tiroā quē'kesikāapi. ⁶ Ñato, cu'ava'na ūcuauava'na rūhiturupujekuna sa'navu'te rua jainuko pa'isinaa'me. Rūni ku'iva'nana'me añana'me pi'ava'na pa'isinaa'me. Airocava'na peore pa'isinaa'me repakāa sa'navu. ⁷ Jā'aja'ne ñaku Dios chu'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chu'u: “Vuijū'u, Pedro. Vuni ivanare vani āijū'u”, chiisi'kua'mu Dios chu'ure. ⁸ Chikuna i'kasi'kua'mu chu'u. “Ja'ku, va'ima'me jā'ana. Cu'anaa'me. Jā'anare āima'kua'mu chu'u, mu'u aperumuna ūsesi'ejekuna”, chiisi'kua'mu chu'u. ⁹ Chikuna Dios chu'ure cūnaumupi jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: “Chu'upi Diopi, 'Re'omu ie', chiito, ħmu'upi, 'Cu'amu', chijja'u?”, chiisi'kua'mu. ¹⁰ Choteñoā jā'aja'ne Diona'me i'kasi'kua'mu chu'u. Choteñoā i'ka pi'niuna cūnaumuna jo'e munisōsi'kua'mu repakāa. ¹¹ Ūcuarumu umupai chotena Cornelio raosina Cesarea vū'ejoopoji rani tī'asinaa'me, chukuna pa'ivu'ena. ¹² Tī'arena Dios Rekocho chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “Jā'anare pai kuhema'ne ja'me saijū'u”, chiisi'kua'mu. Chikuna repanare ja'me saisi'kua'mu chu'u. Ina Jesure cuasana, seirepana, ja'me saisinaa'me chu'ure. Sani tī'a repau Cornelio vu'ena kakasinaa'me chukuna. ¹³ Kakarena Cornelio repau ñasi'ere kuasi'kua'mu chukuna'te, ángel repau vu'e kaka nukaku i'kasi'ere. Ija'che i'kaasomu ángel repau'te: “Jope vū'ejoopona

saojū'u pāi, Simón Pedroni soijaapu. ¹⁴ Soijani rarena ūcuajuji mu'are chu'vaja'mu. Chu'vauna asa chēarena mu'una'me mu'u vu'e pa'inare peore Dios musanukonare chēa paaku vati toa sani uuche ūsekaija'mu", chiniasomu ángel repau'te. ¹⁵ Jā'ajekuna chu'u sani repanare jmamakarū chu'vatona Dios Rekocho maire aperumu cajesi'ēja'che cajesi'kua'mu repanare ja'me pasa chini. ¹⁶ Repanani jā'aja'ñe cho'ouna Maire Paaku ija'che i'kasi'ere cuasasi'kua'mu chu'u: "Aperumu Juan pāi jainukore re'oja'che okoro'vesi'kua'mu. Churata'ni Diopi musanukonare na'a re'oja'che cho'okaija'mu. Dios musanukonare rekoñoōna Repau Rekocho'te raoja'mu ja'me paau chini", chiisi'kua'mu Jesús aperumu maire. ¹⁷ Jā'ajekuna Dios repanare judío peonare repanapi Maire Paakuni Jesucristoni cuasajuna Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, maire aperumu raosi'ēja'che. Dios cho'ochē, ¿ūseja'che chu'u? —chiniasomu Pedro repanare.

¹⁸ Jā'aja'ñe i'kauna asa ke'reche cuhaso churata'ni Diore ūcuanuko re'oja'che i'kaasome repana.

—Rua re'oku'mu Dios. Judío peonarejatū'ka repanapi cu'ache cho'ochē'te ūhasorena Repau pa'icheja saiche jo'kamū Dios, Repauna'me si'arumu ja'me pa'iju paapu chini —chiniasome repana.

Antioquía vū'ejoopo pa'ina Jesure cuasache'te kuamu

¹⁹ Aperumu Esteban chuenisorumu chekunare Jesús neenare ūcuaja'che cu'ache cho'oasome pāi. Ūcuanani cu'ache cho'ojuna ña Jesús neena eta sanisoasome. Chekuna Fenicia chejana saniasome. Chekuna Chipre juupona saniasome. Chekuna Antioquía vū'ejoopona saniasome. Jā'achejñare sani pa'iju Jesús pa'iche'te chekunani judiópāichi'a kuaju paniasome repana.

²⁰ Chekunata'ni Jesure cuasana te'eva'na, Chipre raisinana'me Cirene raisina ūcuajooopona Antioquía vū'ejoopona sani tī'a judiópāire chu'vaju judío peonare ūcuachi'a chu'vaasome. Pāi ūcuanukore Jesús re'oja'che cho'okaisi'ere kuaasome repana. ²¹ Jā'ajekuna Diopi repanani rua re'oja'che cho'okaiuna pāi rua jainuko Jesucristoni cuasaju jovoasome.

²² Repacheja pa'ina Jesure jovosi'e Jerusalén vū'ejoopo pa'ina Jesucristo'te cuasakuanupu asaasome. Asasinajeju Bernabeni Antioquía vū'ejoopona saasome repana. ²³ Ūcuarumu repau Bernabé sani tī'a repanare Dios re'oja'che cho'okaisi'ere ña pojoasomu. Jā'ajekuna repanapi jo'kasoma'ñe Jesuni masi cuasaju paapu chini chu'vaasomu repau. ²⁴ Repau Bernabé re'oja'che pa'ikujeku Jesucristo'te rua masi cuasaku Dios Rekocho chū'uñe re'oja'che cho'oku paniasomu. Jā'aja'ñe pa'ikujji repachejare pa'ina na'a rua jainuko pāi Jesure cuasaju jovoasome.

²⁵ Na'a pa'isirumu repau Bernabé Tarso vū'ejoopona saniasomu Sauloni ku'era chini. Repau'te ku'e jñaa Antioquía'na saasomu repau. ²⁶ Ūcuajooopo'te sani te'eūsūrumu pa'iju Jesure cuasakuanupuna'me chi'iju pāi jainukore ka'chana che'choju paniasome repana. Repajoopo Antioquía vū'ejoopo pa'ina Jesure cuasanare, "Cristo neena", chiniasome. Aperumu repanare jā'aja'ñe ve'omaneasome pāi.

²⁷ Ūcuarumu chekuna Dios chu'o kuana Jerusalenpi Antioquía vū'ejoopona rani tī'aasome. ²⁸ Repanare ja'me raisi'ku Agabo Jesure cuasanare chu'o raasomu kuara chini. Repanapi chi'irena vūni nukaku Dios Rekochoji

cho'okaiuna ija'che i'kaasomu repau: "Na'a pa'isirumu paiva'nare si'acheja au karaja'mu", chiniasomu. (Repau kuasi'e na'a pa'isirumuna Claudio chū'urumuna ti'jnesi'kua'mu.)²⁹ Agabo i'kasi'ere asa Jesure cuasana Antioquia pa'ina ūcuanuko kuri jovo Judea cheja pa'inani, Jesure cuasanani saonu āure koo āapu chiniasome. Repanare isire'onukoru kuri jovo saonu chiniasome repana.³⁰ Repana cho'onu chiisi'ere cho'uju Judea pa'inare, Jesure cuasanare chū'nani kuri saosome repana. Bernabena'me Saulo sakianasome repakuri.

Santiago'te vanisosi'ena'me Pedro'te chēasi'ere kuamu

12¹ Ūcuarumu Herodes, Galilea cheja pa'inare chū'uku, Jesure cuasakuanupu pa'inani cu'ache cho'ora chini te'enare chēañe chū'uasomu.² Jā'aja'ñe chū'uuna chēarena Juan majaa'chure, Santiago'te, chū'tipi vanisoche chū'uasomu repau Herodes.³ Repau'te vanisosi'e judío aina asa rua pojoasome. Ūcuarumu Herodes repana pojosi'ere asa Pedroni ūcuaja'che chēaa'ju chini chū'uasomu. Reparumu pascuarumu paniasomu, judíopai pā saumanesi'e āirumu.⁴ Ūcuarumuna Pedroni chēarena pāi chēav'ena cuao sōtaopaire chū'u jo'kaasomu Herodes, repauni pē'jea'ju chini. Chū'u jo'kauna sōtaopai ūcuaka'chapakuanupā sa'ñeju pē'jeasome repau'te. Te'ekuanupu ūcuaka'chapanachi'a paniasome. Pascuarumu caraisirumuna Herodes pāi ñaju'te Pedro'te cu'ache i'kaku vanisoche'te chū'ura chiniasomu.⁵ Jā'aja'ñe cho'ora chini Herodes Pedro'te pāi chēav'ere cuao paaasomu. Jā'ajekuna Jesure cuasakuanupu pa'ina Pedroji pāi chēav'ere pa'iuna si'arumu Dionia rua sēekaiju paniasome.

⁶ Ūcuarumu Pedro repau'te Herodes pāi ñaju'te cu'a i'kajaumucuse ñami káiuna repau kairuupu sōtaopai te'eka'chapana pē'jeju repau jūñjana cunameā ta'chesina paniasome. Chekuna sōtao jatisa'aro'te pa'iju pē'jeasome.⁷ Repau Pedro kānisorumuna Dios raosi'ku ángel peosichejapi teana rani pa'iuna rua miaasomu repau pa'iruupu. Ūcuarumu ángel Pedro'te meakorichona jūtupi tu'ka vno,

—Pesa vuijū'u —chiniasomu.

Angelpi i'kakuna Pedro jūñna ta'chesimeā cunameā teana tsu tuā'tuaasomu.⁸ Jā'aja'ñe cho'o ángel jo'e i'kaasomu repau'te.

—Mu'u kāñana'me cū'akorophe're sa'chejū'u —chiniasomu. Chikuna sa'cheasomu repau.— Ūcuaja'che sē'sevu mu'u julikāa mini sacha ja'me rajjū'u chū'ure —chiniasomu.

⁹ Chikuna Pedro pāi chēav'ere rua ūjavu'e ángel cho'jepi etaku paniasomu. Jā'aja'ñe cho'oku'teta'ni ángel repau'te cho'okaichejē'e cuasomaneasomu Pedro'te. "Rupu Dios ñoñeji ñomu chū'ure", chiiu cuasaasomu Pedro.¹⁰ Etaju pē'jeku'te, charo nukaku'te carani, na'a cho'je nukaku'te carani, jatisa'aro cunasa'arona ti'aasome repana. Ti'arena repasa'aro ūcuate'esa'araji vatauna eta vū'ejoopo'te pa'iju te'ejoovu muaasome repana. Te'ejoovu mua ñato ángel teana peoasomu.¹¹ Ángel jo'ka sanisosirumu churata'ni cuasoasomu repau'te. "¡Dios raosi'ku ángel chū'ure etosi'e ūcuarepa'a'me! Herodes chū'ure pāi chēav'ere paache ūsemu Dios. Ūcuachi'a judío aina chū'ure cu'ache cho'onu chiiche peore ūsemu Repau", chini cuasaasomu Pedro.

¹² Chini masi cuasaku, churata'ni María vū'ena muaasomu Pedro. (María Juan puka'koa'mo. Repau Juan mami cheke Marcos.) Repav'u'e pāi jainuko

Dioni sēnu chini ch'i'sina paniasome. ¹³ Ūcuarumu Pedro mua tī'a jatisa'aro tijñapacasa'arōji sēni asomu repanare. Sēeuna asa repavū'e cho'che cho'okaiko, Rode, ūcuasa'arona raniasomo. ¹⁴ Rani Pedro chū'ore asa masi pojokota'ni vata ñama'ñe churi vū'vuso chekunani kuaasomo repao.

—¡Pedro ve'sere nukamu! —chiniasomo repao.

¹⁵ Chikona,

—Vē'veo'mo mu'u —chiniasome repao'te. Jā'ata'ni repao,

—¡Jorema'mo chū'u! —chiio rua i'kaasomo. Ruarepa i'kakona, ija'che i'kaasome repana:

—Āa, repauni vanisorena reko raicosomu —chiniasome repana.

¹⁶ Jā'a cho'oto repau Pedro chuta'a ve'sere nukaku soiu paniasomu. Soiuna asa vata ña jñanosasome repana. ¹⁷ Ña jñano repanapi ruarepa i'kajuna repau i'kache'te asaa'ju chini vevoasomu Pedro. I'kasi'e cuharena repau'te Dios pāi chēavu'e etosi'ere peore kuaasomu repau repanare. Kua pi'ni,

—Peore chū'u kuasi'e Santiagona'me chekunare Jesure cuasanare kuakaijū'u chū'ure, asa masia'ju —chiniasomu repau. I'ka pi'ni eta tiichejana saniasomu repau.

¹⁸ Jā'a cho'oto sōtaopāi ñatauna ña Pedroji peokuna ūcuanuko kukuso rua cutuju paniasome.

—¿Jeechejare Pedro pa'iku? ¿Je'se jā'u etau? —chiiju sāiñechi'a sēniasaju paniasome. ¹⁹ Repana sōtaopāi vajuchuju cutuju pa'ijuna Herodes Pedroni ku'e raa'ju chini chū'uasomu. Chū'uuna repau'te ku'ete'easome repana. Ku'ete'ereña Herodes repanare soni rua sēniasomu. Sēni pi'ni chekunani sōtaopāire chū'uasomu repau, Pedro'te masi pē'jemanasinani ūcuanukore vanisoa'ju chini. Chū'u chueoso Judea cheja eta Cesarea vū'ejoopo'te sani paniasomu repau Herodes.

Herodes jū'isi'ere kuamu

²⁰ Reparumu Herodes Tiro vū'ejoopo pa'inana'me Sidón vū'ejoopo pa'inare pe'ruasomu. Repajoopoā pa'ina si'arumu āu kooju paniasome Herodes cheja pa'inare. Jā'aja'ñe āu koonani Herodeji pe'rukuna rua cu'asomu repanare. Chekuchejña āu koochejñajē'e peokuna Herodeni re'oja'che ja'me pañu chini repajoopoā pa'ina ūcuanuko repauni i'kañu chiniasome. Chini repau'te cho'che cho'okaikuni, Blastoni, i'kaasome repana, repana i'kajaumucuserere Blastoji Herodeni sēekaau chini. ²¹ Repau sēekaisiumucuse tī'auna repau Herodes pāi chū'una ju'ikāña re'ojakāñare sa'che repau pāi chū'uku ñu'isaivute ñu'iu i'kaasome repanare pāi. ²² I'ka pi'niuna pojoju rua cuiju ija'che i'kaasome repana:

—Rua masi'mu jā'u. Pāi i'kacheja'che i'kama'mu iku. ¿Dioa'u iku? —chiniasome repana, rupū repau cuasaku i'kasi'ere. ²³ Repauchi'a cuasaku i'kasi'kuta'ni, “Dioma'mu chū'u”, chiima'ñe repana i'kache'te asa pojoasomu repau. Asa pojosi'kureta'ni ángel Dios raosi'kupi ravu cho'oasomu repau'te. Ravu cho'ouna repau ca'nivu sa'navuji añapi āijuna jūnisoasomu repau.

²⁴ Herodes jūnisosirumu pāi Dios chū'ore asa chēa Jesucristoni si'arumu na'a jainuko jovoju paniasome.

²⁵ Ūcuarumu Bernabena'me Saulo Antioquía vū'ejoopo pa'ina jovosi'e kuri Jerusalén pa'inani jo'kajani jo'e Antioquía vū'ejoopona co'iasome. Co'iju Juan Marco'te saasome repana.

**Dios chũ'ore chũ'vaa'ju chini Bernabena'me
Saulo'te tiichejñana saosi'ere kuamu**

13 ¹Reparumũ Antioquía vũ'ejoopo Jesucristo'te cuasakuanupu Dios chũ'o kuanana'me Jesure cuasanare che'chona paniasome. Iea'me repaña mami: Bernabe'mũ, chija'iu Simeon'mũ, Cirene raisi'ku Lucio'mũ, Saulo'mũ, Menaén chiirumu Herode'te ja'me pa'isi'kũna'me. (Repaũ Herodes Galilea canare chũ'uku paniasomũ.) ²Reparumũ Jesucristo'te cuasana chi'i Dioni sējeũ ãũ ãima'ñe paniasome Dioni pojojũ. Jã'aja'ñe cho'ojuña Dios Rekocho ija'che i'kaasomũ repañare: “Bernabena'me Saulo'te chekũchejñana saojũ'u musanũkona, chũ'u repañare jo'kasi'ere sani cho'oju paapu”, chiniasomũ. ³Jã'aja'ñe i'kauna asa jo'e ãũ ãima'ñe pa'iju Dioni sējeũ paniasome repaña. Sēni pi'ni repañare Bernabena'me Saulo'te ija'che i'kaju jũjũpapi jaasome repaña: “Diopi musanũkonare re'oja'che cho'okaau, sani Repaũ chũ'ore masi chũ'vaa'ju chini”, chiniasome. Jã'aja'ñe i'ka pi'ni repañare Dios chũ'ore chũ'vajaapu chini tiichejana saosoasome repaña.

Chipre juupo pa'inare sani chũ'vasi'ere kuamu

⁴Ūcuarumũ Bernabena'me Saulo Dios Rekochoji repañani chũ'u saõna Seleucia vũ'ejoopona caje tĩ'a choovũ ujavũji tuni Chipre juupona jēniasome. ⁵Jē'eju Chipre juupo cajooopona Salamina vũ'ejoopona tĩ'aasome repaña. Ūcuajoopo'te tĩ'a pa'iju judiõpãi chi'ivu'ña kaka Dios chũ'ore chũ'vaju paniasome repaña. Juan Marcos repañani ja'me cho'okasa chini ja'me saniasomũ.

⁶Peore repajuupo ku'iju chekuru'ru pa'ijoopo Pafos vũ'ejoopo tĩ'aasome repaña. Tĩ'a judiõpãiu'te chaire tijñaaasome repaña. Chai mamia'me Barjesús. Repaũ Barjesús, “Dios chũ'o kuaku'mũ chũ'u”, chiiu joreasomũ. ⁷Jã'aja'ñe pa'ikujũ repacheja pa'inare chũ'ũku'te Sergio Paulo'te rua masiku'te ja'me paniasomũ repaũ. Reparumũ Sergio Paulo Bernabena'me Saulo'te soniasomũ, repañapi Dios chũ'ore kuajũna asara chini. ⁸Jã'ata'ni repaũ chai repañapi Sergio Pauloni Dios chũ'ore chũ'vaũu chiijũna ũsera chiniasomũ. (Repaũ chai mami cheke Elimas, griegopãi repaũ'te ve'õche.) “Pãi chũ'ũkujũ Dios chũ'ore asa chēa cuasaku”, chini ũsera chiniasomũ repaũ Elimas. ⁹Jã'ata'ni Dios Rekocho Saulo'te ja'me paniasomũ. (Saulo mami griego chũ'o Pablo'mũ.) Repaũ Pablo rorepa ñaasomũ chaire. ¹⁰Repaũni rorepa ñaku, ija'che i'kaasomũ Pablo: —Mũ'u vati chũ'ũnechi'a cho'okũmũ. Re'oja'che cho'õche peore cuhekũ'mũ mũ'u. Joreũ'mũ mũ'u. Pãipi Maire Paaku'te cuasaũu chiito ũseku'mũ mũ'u. Rua cu'aku'mũ mũ'u. ¹¹Jã'ajekuna Dios mũ'ũre cu'ache cho'õja'mũ. Mũ'u ñakocaã na'ãne cho'õja'mũ Dios. Irumupi miañejē'e ñamaneja'mũ mũ'u na'a pa'isirumũjatũ'ka —chiniasomũ Pablo repaũ'te chaire.

Chikuna repaũ Elimas teana na'asoasomũ. Na'aso repaũ jũtũna chēa kuhajanani pãi ku'easomũ. ¹²Elimas na'asosi'ere ña jñanoasomũ pãi chũ'ũku. Jã'are ña jñanoũna Pablo Maire Paaku Jesucristo pa'iche che'chosichũ'opi repaũ'te rua cuasoasomũ. Cuasokũna Dios chũ'o asa chēa Diore cuasoasomũ repaũ pãi chũ'ũku.

Pablona'me Bernabé Antioquía de Pisidiare sani chũ'vasi'ere kuamu

¹³Pablona'me Bernabé Pafos vũ'ejoopo eta caje choovũ tuni jo'e tiichejana chiaraji jēniasome, Panfilia chejana. Jēni tĩ'a chiacha co'covũna sani Perge

vu'ejoopona t'iaasome repana. Juan Marcota'ni repanare jo'ka Jerusalenna co'isoasomu. ¹⁴ Perge vu'ejoopoji sani Pablona'me Bernabé Antioquíana Pisidia cheja cajoopona t'iaasome. Sani t'ia pa'iju judíopái puaumucusena úcuana chi'ivú'ena mua kaka puuasome repana. ¹⁵ Úcuarumu repavú'e chū'una Dios chu'o aperumu tochasiphuroá pa'iche'te, Moisés tocha jo'kasi'ena'me chekuna Dios chu'o kuasina tochasi'e ñaju i'kaasome. Ñaju i'ka pi'ni Pablona'me Bernabere ija'che i'kaasome repana:

—Chukuna majapái, musanukonapi chu'vañu chini i'kajá'u inare pái chi'isinare —chiniasome.

¹⁶ Chitena Pablo vuni nukaku vevoasomu repanare, asaa'ju chini. Repanare ti'jñeñe nukaku ija'che i'kaasomu repau:

—Musanukona Israelpái, asarepajú'u. Úcuachi'a musanukona tiipái Diore vajuchuna, asarepajú'u. ¹⁷ Mai úcuauko judíopái Cuasakuji, Dios, mai aipaire chēaasomu re'oja'che cho'okasa chini. Úcuauji re'oja'che cho'okaiuna pái rua jainuko jojoasome repana Egipto cheja pa'irumu. Repanare Dios, peore Cho'omasikujeku, repacheja pa'isinare peore etoasomu. ¹⁸ Eto pái peochejana rao rua cu'ache cho'onareta'ni cuarentarepaúsurumu kuiraku paniasomu Dios repanare repacheja pa'irumu. ¹⁹ Cuarentarepaúsurumu pani pi'nisirimuna Canaán cheja pa'inare tiipaire sieterepakuanupuare vanisoa'ju chini chū'uasomu Dios repanare, vanisorena repana pa'isichejare ísira chini. ²⁰ Peore cuatrocientos cincuentarepaúsurumu já'aja'ñe cho'okaiu paniasomu Dios repanare Israelpái.

'Repanapi Canaán chejare kaka pa'ijuna repanare pái chū'unare jo'kaasomu Dios, repanare kuhena cu'ache cho'oñu chini rairumuchi'a, chū'uju paapu chini. Rua jeerumu já'aja'ñe cho'oja paniasome repana, Dios chu'o kuajau Samuel chuta'a peorumu. ²¹ Samuel pa'irumuna repana Israelpái Dioni rua sējeju paniasome, repanare chū'ujauñi masikuni, ísiuna repanani s'arumu chū'uku paau chini. Sējeju pa'ijuna repanare chū'ujauñe Cis mamakuni, Saulni jo'kaasomu Dios. Repau Saúl Benjamín jojosi'ku paniasomu. Dios pái chū'uñe jo'kasirumu Saúl cuarentarepaúsurumu chū'uasomu repanare. ²² Repau já'ajanukorepaúsurumu chū'usirimuna Dios pái chū'uñe tuaasomu Saulre. Já'ata'ni Dios Israelpái úcuaukore chū'ujauñe jo'e chekuni Davini pái chū'uku'te jo'kaasomu. Repau'te Davire ija'che i'kaasomu Dios: “Isaí mamaku'te, Davire, chu'ure rua cuasaku'te rua pojomu chu'u. Chu'u chū'uñe peore cho'ojamu repau”, chiniasomu Dios. ²³ Chura Dios David Jojosi'kure Jesure raocuhasi'kuamu maire Israelpái vati toa sani uuche'te úsekaau chini. Apereparumuna cho'okasa chiisi'kujeku maire re'oja'che cho'okanicuhasi'kuamu Dios. ²⁴ Jesús chuta'a che'chomarumu Juan Pái Okoro'vesi'ku Israelpái úcuaukore Dios chu'ore chu'vaasomu repanapi asa chēa cu'ache cho'ochete ūhaso okoro'vecojñoa'ju chini. ²⁵ Repau Juan pái chu'vache cuhapi'rarumu ija'che i'kaasomu: “Musanukona chu'ure masi cuasama'me. Diopi raosi'kuamu chu'ure. Já'ata'ni Dios Mamakuma'mu chu'u. Cheku páiu na'a rua Masiu cho'jepi raija'mu; já'ua'mu Dios Raoku. Ichejana raipi'ramu Repau, páire che'chora chini. Repau'te ña, kukujanaa'me pái. Chu'u Repau'te, 'Peore Masiu'mu', chiia cuasaku, 'Rua vesuku'mu chu'u', chiimu na'a jmamakarú masikujeku”, chiniasomu Juan.

²⁶ 'Chu'u majapái, ie chu'o musanukonare Abraham jojosingana'me tiipái Repau'te vajuchunare raomu Dios, musanukonapi asa chēa Jesucristoni

jovorena musanukona rekoñoäre care'vakaau chini. ²⁷Jā'ata'ni Jerusalén pa'ina Jesús pa'iche vesusinaa'me, repanare chū'una ūcuachi'a. Dios chu'o aperumu kuasina Jesús rani pa'ijachere kuaju tocha jo'kasi'e masi asamanaa'me repana. Puaumucujña pa'iche si'arumu repa tochasi'e ñaju i'kanata'ni asavesunaa'me repana. Repauni cuheju vanisoa'ju chini chū'uju tocha jo'kasi'e kuache ñanata'ni ūcuare cho'osinaa'me repana. ²⁸Repaute Jesure cu'ache cho'omanesi'kureta'ni, vanisoche'te chū'ua'ku chini pāi chū'uku'te, Pilato'te rua i'kaasome repana. ²⁹Dios chu'o kuasina Repaute cho'ojachere kuaju tocha jo'kasi'ere peore cho'o pi'nirena kurususē'vero jē'josi'kure caso, tāasome pāi. ³⁰Jā'ata'ni Repaute Diopi tāsichejapi vaso etoasomu. ³¹Aperumu Repaū Jesús Galilea chejare paniasomu. Jā'achejapi Repaū neenana'me Jerusalén vu'ejoopona saniasomu Repaū. Ūcuajoopo'te sani pa'ina pāi vanisoasome Repaute. Jā'ata'ni Repaute tāsichejapi vajurani eta ku'ina Repaū neena ñaasome Repaute, aperumu Ūcuauana'me ku'isina. Repaū vajuraisirumu cuarentarepaumucujña pa'iu Repaū neenare ñoku paniasomu Jesús. Jā'aja'ne cho'okuna ñasinajeju irumu mai majapāi jainukore pāi kuaju pa'ime repana ñasi'ere.

³²'Chu'o rua re'oja'chere ra kuame chukuna musanukonare. Dios aperumu mai aipāi ija'che i'kaasomu:

Musanukona jojosinare rua re'oja'che cho'okaija'mu chu'u, chiniasomu. ³³Irumu Dios maire repana jojosinare Repaū i'kasi'e cho'okanicuhasi'ku'a'mu. Jā'are chini Jesure vaniso tācojñosi'kure vaso etocuhasi'ku'a'mu Dios. Repaū chu'o aperumu tochasiphuro, Salmos capítulo dos, ija'che kuamu:

“Mu'u chu'u chīia'mu.

Churata'ni mu'u chu'u chū'uñeja'ne peore chū'uku pa'ija'mu”,
chiniasomu Dios, Mamaku'te,

chiimu. ³⁴Repaute Jesure vaniso tācojñosi'kure Diopi cho'okaiuna repaū ca'nivu jā'jumanesi'ku'a'mu. Jo'e jū'imaneja'ne vajuraisi'ku'a'mu Repaū. Ūcuare ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

“Chu'u, Dios, aperumu, 'Mu'u Jojosi'kure re'oja'che cho'okaija'mu',
chiisi'ku'a'mu Davire.

'Cho'okaija'mu', chiisi'kujeku jorema'ne ūcuarepa cho'okaija'mu chu'u
mu'ure”,

chiniasomu Dios, Mamaku'te,

chiimu. ³⁵Cheke na'a charo David tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Dios, Mu'u Neekure re'oja'chechi'a cho'oku'te jūnisosirumu
Repaū ca'nivu jā'juñe ūseja'mu mu'u,

chiimu. ³⁶Diopi chū'ukuna aperumu pa'isinare David re'oja'che cho'okaniasomu. Dios repaute chū'usi'e peore cho'o pi'ni aireko jūnisosomu repaū. Jūnisouna pāipi repaū aipāi tācojñosichejana tārena repaū ca'nivu jā'jusoasomu. ³⁷Jā'ata'ni Jesús jūnisosirumu tācojñosi'kuta'ni Diopi vasokuna repaū ca'nivu jā'jumaneeasomu. ³⁸⁻³⁹Jā'ajekuna chu'u musanukonare iere chu'vamu, masia'ju chini: Jesús maire jūni ro'ikaisi'jekuna mai cu'ache cho'ochē tū'nesokaiche pa'imū maire chura. Dios chū'usi'e rua pa'imū. Jā'ata'ni mai cuheju cho'oma'me repa. Dios chiiche re'oja'chere cho'omapu si'arumu cu'ache cho'uju pa'inaa'me mai. Jā'aja'ne cho'onajeju Dioni

pojoñu chini jo'cha va'iva'nare si'arumũ vani ñoju pa'ime mai, cu'are tũnoñu chini. Jã'ata'ni ti'ama'mũ jã'a. Jã'ata'ni Jesucristoju mai cu'a peore ro'isokaisi'ejekũna Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mũ, maipi Jesucristo'te cuasato. ⁴⁰ Asarepajũ'u chu'u i'kache. Ie chu'o asa jachama'ñe pa'ijũ'u. Musanukonapi jachato chekurumũ Dios chu'o aperumũ kuasina tocha jo'kasi'e kuacheji cu'ache ti'jñeja'mũ musanukonare. ⁴¹ Ija'che chiimu repana tocha jo'kasi'e:

“Asarepajũ'u, musanukona, chu'ure Diore cuasacuhena.

Asa kũkũjũ'u.

Cho'osõjanaa'me musanukona.

Chu'u cho'оче musanukona chuta'a ñama'ñere cho'oja'mũ chu'u.

Jã'are chu'u cho'ojachere pãipi kuato jachara'ame musanukona”,

chiisi'kua'mũ Dios,

chiimu —chiniasomũ Pablo repanare pãi.

⁴² Chu'va pi'ni Pablona'me Bernabé judíopãi chi'ivũ'epi etaasome. Etajũna Pablo chu'vasi'e asasina rua i'kaasome repau'te, chekusemana jo'e rani pũaumucusena ũcuare chu'vaa'ku chini. ⁴³ Repavũ'e etasirumũ chi'isina jainũko judíopãina'me tiipãi Diore vajuchũna ja'me tuha saniasome Pablona'me Bernabere. ũcuanani ja'me saijũna Pablona'me Bernabé jo'e chu'vaasome repanare Dios chu'o asa chẽasi'ere jo'kasomaneajũ chini.

⁴⁴ ũcuarumũ pãi jo'e chekusemana pũaumucusepi ti'aũna Dios chu'ore asañu chini rua jainũko rani chi'iasome. Vũ'ejoopo pa'ina pãi peore chi'ira'aasome, Pablo chu'vache'te asañu chini. ⁴⁵ Jã'ata'ni chekũna judíopãi Pablo'te pe'ruju ke'reju, “Joremũ iku”, chiniasome, “Repau chu'ore jairepanũko asañu chini chi'ime”, chini cuasaju. ⁴⁶ Ke'renareta'ni Pablona'me Bernabé vajuchuma'ñe ija'che i'kaasome repanare:

—Diopi chũ'ũkũna musanukonare judíopãire charo Dios chu'o chu'vasinaa'me chũkũna. Jã'ata'ni musanukonapi Dios chu'ore asacuheju jachajũna judío peonani chu'vajanaa'me chũkũna chura. Dios pa'icheja saicuheme musanukona. ⁴⁷ Ija'che chũ'usi'kua'mũ Dios chũkũna'te:

Mũ'ure chu'u chu'ore chu'vaa'ku chini jo'kamũ chu'u,

judío peonare so'ña pa'inani chu'u pa'iche'te kuaa'ku chini,

kuaũna asa chẽa chũ'ũni jovoajũ chini.

Repanani rua re'oja'che cho'okasa chini cho'omũ chu'u ie, chiimu Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e —chiniasome repana Pablona'me Bernabé.

⁴⁸ Chitena repana judío peona asa pojoju, “Dios chu'o rua re'oja'imũ”, chiniasome. Jã'aja'ñe i'kaju Jesure ja'me sanĩ pa'ijana ũcuanũko teana cuasa jovoasome Dios chu'ore asa chẽani.

⁴⁹ Jã'aja'ñe chu'vajũna reparumũ repacheja pa'ina jainũko Dios chu'o asaasome. ⁵⁰ Jã'ata'ni repana judíopãi Pablona'me Bernabere rua cu'ache cutuasome. Jã'aja'ñe cutujũna asa masiromi Diore vajuchũnana'me umupãi repajoopo pa'inare chũ'ũna cuheju na'a rua cu'ache cutuju repanare ũcuachejapĩ etoasome. ⁵¹ Repanani etojũna Pablona'me Bernabé repana cũ'akorophe're chũ'isi'e cha'o ti'to to'jñojũ eta saniasome, pãipi repajoopo pa'ina cu'ache cho'osi'ena'me Dios chu'o asacuhesi'ere masia'ju chini. Eto saorena Iconio vũ'ejoopona saniasome repana. ⁵² Jã'ata'ni repana etasijoopo

pa'ina Jesucristo'te mama cuasana Dios Rekochoji ũcuanani ja'me pa'ina rua pojoasome.

Pablona'me Bernabé Iconio vŕ'ejoopo pa'inare sani chu'vasi'ere kuamu

14 ¹Ūcuarumu Pablona'me Bernabé Iconio vŕ'ejoopo sani t'ia pa'iju judiŕopāi chi'ivu'ena kaka Dios chu'ore chu'vaasome. Repanapi rua re'oja'che chu'vaju'na judiŕopāina'me judiŕo peona jainuko asa chēa cuasaju Jesucristoni jovoasome. ²Jā'ata'ni chekuna judiŕopāi te'ena Jesure cuasacuhena rua cu'ache cutuasome repanare. Judiŕo peonare ũcuachi'a rua jorechu'o i'kaasome repana, asa Jesure cuasanani pe'rua'ju chini. ³Jā'ajekuna repanapi Jesure cuasache'te jo'kamanea'ju chini, Pablona'me Bernabé pesa saimaneasome, repanani na'a che'choŕu chini. Vajuchuma'ñe chu'vaju, Jesucristo pāi ũcuanukore re'oja'che cho'okaiche'te kuaju paniasome repana. Jā'aja'ñe cho'ojuna, Maire Paaku, Jesús, Diochi'a masiche'te cho'omasiche jo'kaasomu repanare, pāipi ña, “Chu'o ũcuarepare chu'vanaa'me ina”, chiiju masia'ju chini. ⁴Jā'ata'ni repajoopo pa'ina ũcuanuko ũcuate'e chiimaneasome. Chekuna judiŕopāire chiniasome. Chekuna Jesús saosinani chiniasome. ⁵Reparumu pāi Pablona'me Bernabere cu'ache cho'oŕu chini, jainuko judiŕopāina'me judiŕo peonana'me repanare chu'una chi'i cutuasome. “Repanani catapī su'a vēasoŕu”, chiniasome repana. ⁶Jā'ata'ni repanare cu'ache cho'oŕu chiiche asaasome Pablona'me Bernabé. Asa tii'chejana, Licaonia chejana saniasome repana. Sani Listra vŕ'ejoopona'me Derbe vŕ'ejoopo repacheja po'ña ũcuachi'a kuniasome repana. ⁷Jā'achejñare sani ku'iju Jesure cuasache kuachu'ore chu'vaju paniasome repana.

Listra vŕ'ejoopo pa'inana'me Derbe vŕ'ejoopo pa'inare sani chu'vasi'ere kuamu

⁸Reparumu Listra vŕ'ejoopo sani t'ia pa'iju Dios chu'o chu'vato pāiu nuka ku'imava'u ñu'iu paniasomu. Chiirumuna teana cu'acū'a paava'ure jñaacojñosiva'ujeku nuka ku'imava'u paniasomu repau. ⁹Jā'aja'ñe pa'iva'upi Pablo chu'vachu'ore ñu'iu asaku paniasomu repau. Ñu'iu asakuna Pablo repau'te rorepa ñaku, repau rekocho cuasache ñaasomu. Ija'che cuasaasomu repau nuka ku'imava'u: “Chekurumu Dios chu'ure vasoja'mu.” Jā'aja'ñe cuasakuna Pablo masakujeku, “Ikure vasore'omu”, chini cuasaasomu. ¹⁰Chini cuasa repau'te ũjachu'opi ija'che i'kaasomu repau:

—Vuni nuka ku'ijū'u mu'u! —chiniasomu Pablo.

Chikuna teana vuni su'a nuka kuniasomu repau. ¹¹Pabloji jā'aja'ñe cho'oŕna ña repacheja Licaonia cheja pa'ina repana chu'opi ija'che i'kaju ũjachu'o cuiasome:

—Iva'na diova'na cunaumu pa'inapi pāijana caje ñome maire —chiniasome repana.

¹²Bernabere, “Iku Zeua'mu”, chiniasome repana. Pablo'te, “Iku Hermea'mu”, chiniasome, i'kasi'kujekuna.

¹³Ūcuajoopo kueñere pāi chi'i Zeure pojov'e paniasomu. Repav'e kuirakaiku phairi, vacava'nare korosipa'pa ju'iva'nani vŕ'ejoopo kakasa'rona raasomu. Phairina'me repacheja pa'ina Jesús saosinani pojovu, vacava'nani vanisoŕu chiniasome. ¹⁴Jā'ata'ni Bernabena'me Pablo repana cho'oŕu

chiiche'te asa, cuheju repana ju'ikāña rueni che'reju pāi kuanupu joopona vū'vu saniasome, repana cho'oñu chiiche'te ūseñu chini. Ūseju ija'che i'kaju cuiasome repana:

¹⁵—¿Je'se cuasa ija'che cho'оче ina? Chukuna rupū pāia'me. Musanukona pa'icheja'che pa'inaa'me chukuna. Dioma'me. Rupū musanukonani Jesure cuasache kuachu'ore chu'vañu chini raisinaa'me chukuna icheja, musanukonapi iere rupū tūosiva'nare pojochete ūhasoa'ju chini. Jā'ajekuna musanukonare chukuna Diorepañi Si'arumu Pa'ikuni chejana'me chiañāñana'me cunaumuna'me peore jā'achejña pa'iche cu'amajñaruā Cho'osi'kuni cuasaa'ju chini chu'vame. ¹⁶Apereparumupi irumujatu'ka pāi si'achejña pa'inare repana chiiju cho'оче ūsemeneasomū Dios. ¹⁷Jā'ata'ni Repau pa'iche'te masia'ju chini cheja pa'inare pāi si'arumu cho'okaimu Repau. Pāi oñ re'oja'che kuiraku'mu Dios. Oko ramū. Āu kūrimumū āu chiño kūimū. Āu pa'imū rua. Pojome pāi rekoñā. Peore jā'a Dios cho'okaichechi'aa'me — chiniasome repana Pablona'me Bernabé.

¹⁸Jā'aja'ñe i'kanareta'ni vacava'nare ūcua vanisokañu chiniasome repana. Pablona'me Bernabé ūsema'to vanisokaira'aasome repana.

¹⁹Na'a pa'isirumuna judiōpāi te'ena Antioquía vū'ejoopo pa'inana'me Iconio vū'ejoopo pa'ina Listra vū'ejoopona raniasome. Ūcuajooopo'te rani pa'iju Pablona'me Bernabere cu'ache cutuasome repana, repajooopo pa'inapi asa repanani pe'rua'ju chini. Jā'aja'ñe cuturena asa pe'ruju Pablo'te catapi rua su'aasome repana, repañi vanisoñu chini. Repau'te su'a vēa vū'ejoopo rūtuvana jñajñu sa ūhaasome repana, “Jūnisocuhasi'kua'mū iku”, chini cuasaju. ²⁰Jā'ata'ni Jesucristo'te cuasanapi sani repañi rūhiso'koro chí'i nukaju ñatona cuasarani vūni jo'e vū'ejoopona kakaasomū repau.

Jo'e apeñatato Pablona'me Bernabé Derbe vū'ejoopona saniasome. ²¹Repajooopo tī'a pa'iju Jesure cuasache kuachu'ore chu'vaasome repana repajooopo pa'inare. Chu'vajuna pāi jainuko asa chēa Jesucristoni cuasaju jovoasome. Chu'va pi'ni jo'e Listra vū'ejoopona co'iasome repana. Jā'ajooopoji Iconio vū'ejoopona co'iasome repana. Jo'e jā'ajooopoji Antioquía vū'ejoopo co'iasome repana Pablona'me Bernabé. ²²Ūcuajooopōana jo'e co'i repajooopō pa'inare Jesucristo'te cuasanare jo'e che'choju paniasome repana. Jā'aja'ñe che'choju repañare ija'che i'kaju rua chu'vaasome repana Dios chu'o cuasache'te ūhasomaneajū chini:

—Jmamarujē'e Dios chu'o cuasache ūhasomanejū'ū rua pa'icu'ache pa'itojē'e. Pāi si'arumu pa'icu'ache cho'ome maire Jesucristo'te cuasanare. Jā'aja'ñe pa'imū maire Dios pa'icheja chuta'a saimarumū —chiniasome repana Pablona'me Bernabé. ²³Ūcuachi'a repajooopō pa'irumū Jesucristo'te cuasanare kuiraju chū'ujanani jñaa jo'kaasome repana, ūcuanapi chū'ujuna si'arumū chí'iju Jesucristoni jo'kama'ñe cuasaa'ju chini. Repañare jñaa te'eumucuse āu āima'ñe pa'iju Jesuni sēekanasome, repana Cuasakuji Jesupi repañani kuiraku re'oja'che cho'okaau chini.

Pablona'me Bernabé Antioquía de Siriana co'isi'ere kuamu

²⁴Jā'aja'ñe cho'o pi'ni Pisidia chejapi Panfilia chejana ma'api co'i tī'aasome repana. ²⁵Panfilia cheja pa'ijooopona Perge vū'ejoopona sani Dios chu'ore chu'vaasome repana. Chu'va pi'ni Atalia vū'ejoopona cajeasome repana.

²⁶ Atalia caje tī'a choovũ tuni Antioquía vŕ'ejoopona aperũmũ repana pa'isijoopona jēniasome repana. Aperũmũ Antioquía pa'inapi Dios chũ'ore chũ'vaal'ju chini ija'che i'kaju saosome repanare: "Diopi musanũkonare kuiraku re'oja'che cho'okaaũ, musanũkonapi Repau chũ'ore chũ'vakaijũna", chiniasome repana. Repana chũ'vajajũũ chiiis'e sani chũ'va pi'ni co'iasome repana. ²⁷ Antioquía vŕ'ejoopo co'i tī'a Jesucristo'te cuasanare soni chi'i repana ku'isi'ena'me Dios repanare cho'okaisi'e peore kuaasome repana. Ũcuachi'a judío peonapi Jesucristoni cuasaa'ju chini Dios cho'okaisi'e peore kuaasome repana. ²⁸ Kua pi'ni Pablona'me Bernabé rua jeerũmũ paniasome repacheja Jesucristo'te cuasanana'me.

Jerusalén vŕ'ejoopona chi'i cutusi'ere kuamu

15 ¹ Ũcuarũmũ umũpāi te'ena Judea cheja pa'ina Antioquía vŕ'ejoopona sani Jesucristo'te cuasanani ija'che chiiju che'choasome: "Musanũkonapi judío peonapi Moisés chũ'u jo'kasi'ere jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tuacojũnoma'to Dios pa'icheja saicu'aja'mũ." Jã'aja'ñe chiiju che'choju paniasome repana Judea cheja raisina. ² Pablona'me Bernabé repana che'choche'te ũseju rua i'kaasome repanare. Ruarepa i'kajũna chekũna, Jesure cuasana Antioquía vŕ'ejoopo pa'ina ija'che i'kaasome repanare: "Jerusalén vŕ'ejoopona sani Jesús saosinana'me ainani sēniasajũũ", chiniasome. Jã'aja'ñe i'ka Pablona'me Bernabere saosome repana, chekũnare Jesure cuasanare ũcuachi'a. ³ Antioquía vŕ'ejoopo pa'ina Jesure cuasakuanupũji saojũna saiju Fenicia chejana charo tī'aasome repana. Jã'achejapi Samaria chejana tī'a repachejũna pa'inare Jesure cuasanare peore kuaasome repana, judío peonapi Jesure jovosi'e. Kuaajũna asa rua pojoasome repana. ⁴ Repacheja carani saiju Jerusalén vŕ'ejoopona tī'aasome repana Antioquía pa'inana'me Pablona'me Bernabé. Tī'arena Jerusalén pa'ina Jesucristo'te cuasana peore pojoasome repanare, Repau saosinana'me Jesure cuasanare chũ'ũna peore. Pojojũna Pablona'me Bernabé aperũmũ repana Dios chũ'o chũ'varũmũ repanare Dios cho'okaisi'ere peore kuaasome.

⁵ Jã'ata'ni fariseopāi Jesucristo'te cuasana vũni nukaju ija'che i'kaasome repanare:

—Ija'che chũ'ujũũ repanare judío peonare: "Musanũkonapi Jesucristo'te cuasani jĩkomu chã'tiro pa'ica'nirũ chũto tuacojũno cheke Moisés chũ'u jo'kasi'ere peore cho'ojũ pa'ijũũ", chiiijũũ —chiniasome.

⁶ Chitena Jesucristo saosina Repau'te cuasanare chũ'ũnana'me chi'iasome ũcuare cutuũũ chini. ⁷ Chi'i repanapi jeereparũmũ cutujũna Pedro vũni nukaku ija'che i'kaasomũ repanare:

—Asarepajũũ, chũ'u majapāi. Aperũmũ chũ'ũre Diopi chēasi'kua'mũ chũ'ũpi judío peonani Jesure cuasache kuachũ'ore chũ'vakũna asa chēa cuasaju repanapi Jesucristoni jovoajũ chini. Masime musanũkona jã'a. ⁸ Chũ'ũpi Dios chũ'ore chũ'vakũna asa chēa Jesucristo'te jovosinaa'me repana. Jã'ajekũna Dios pāi rekoñõ pa'iche Masikũjekũ repanare teana Repau Rekocho'te raosi'kua'mũ, judío peonareta'ni, maire aperũmũ isisi'ēja'che. Jã'aja'ñe cho'o repanare Repau pojoche ñosi'kua'mũ chũkũna'te. ⁹ Dios ũcuaukore pāi ũcuapa'rvachĩ'a oikũmũ, mai judiõpāina'me judío peonare. Judío peonapi Jesuni cuasaju jovorena repana rekoñõ care'vakaisi'kua'mũ

Dios, mai rekoñoã care'vakaisi'eja'che. ¹⁰ ¿Je'se cuasa musanukona Dios cho'oché jachache? Rua cuajare chũ'ume musanukona judío peonare. Moisés chũ'usi'e peore masi cho'ovesunaa'me mai. Mai aipãi ũcuachi'a vesuasome. Jã'ajekuna judío peonare, “Moisés chũ'usi'e cho'ojũ'u”, chiimanejũ'u. ¹¹ Maipi Jesucristoni cuasaju jovoto re'omu. Judío peonare ũcuachi'a re'omu. Peore re'oja'che cho'omanareta'ni Maire Paaku Jesucristo mai rekoñoã re'oja'che care'vakai'ku'mu, maipi Repau'te cuasato. Rekoñoã care'vacojñosinare Dios pa'icheja saire'omu. Jã'a masime mai — chiniasomu Pedro repanare.

¹² Pedroji i'ka pi'niuna Pablona'me Bernabé repana ku'iju judío peonare chu'varumu cho'osi'ere kuaasome. Reparumu Diopi repanani cho'okaiuna rua re'oja'chere Diochi'a cho'omasiche'te cho'oasome repana. Jã'are kuajuna chi'isina i'kama'ne asaasome. ¹³ Repanapi i'ka pi'nirena Santiago ija'che i'kaasomu:

— Chu'u majapãi, asarepajũ'u. ¹⁴ Charo Simón Pedro maire i'kasi'kua'mu, judío peonare Dios oiche'te kuaku. Repau Pedro chu'varumuna Dios judío peonare te'eva'nare oiu paara chini chẽaasomu repanare. ¹⁵ ũcuachi'a aperumu Dios chu'o kuasina ũcuare kuaju tocha jo'kasi'e ija'che chiimũ:

¹⁶ “Chu'u, Dios, na'a pa'isirumu jo'e rani David jijosikuni jãaa, pãire chũ'ua'ku chini jo'kaja'mu.

David jijosina rua jeerumu chũ'uma'me.

Jã'ata'ni jo'e peore care'vaja'mu chu'u David jijosikupi chũ'ua'ku chini.

¹⁷⁻¹⁸ Jã'aja'ne cho'oja'mu chu'u judío peonajẽ'e chu'uni pojojũ paaru chini.

Chu'upi jã'aja'ne cho'oto chu'u chẽa paana si'achejãa pa'ina ũcuauko pojojanaa'me chu'ure.”

Jã'aja'ne i'kamũ Dios apereparumupi, pãipi asa masia'ju chini.

Chu'o ũcuarepare i'kakũmu Dios,

chiimũ.

¹⁹ Jã'aja'nejekuna chu'vamũ chu'u ie Jesucristo'te mama jovosinani judío peonani cuaja pa'iche'te chũ'umaneũu chini: ²⁰ Cuaja peochечи'a chũ'uũu repanare. Rupu tũosiva'nare jo'kasi'e ãu ãimanejũ'u. ũcuachi'a musanukona umupãi, romi musanukonare pa'imanare romineemanejũ'u. Musanukona romi ũcuachi'a musanukonare paamanare umupãi umuneemanejũ'u. ũcuachi'a chie ũkumanejũ'u. Va'i rupu ruso vẽasiva'nare ãimanejũ'u; chie paame jã'ana. Peore jã'are cho'oma'to re'omu. ²¹ ũcuachi'a repanapi judío peonapi jã'are cho'oma'to judiopãi pojojanaa'me repanare. Mai judiopãi puaumucujãa si'arumu Moisés tocha jo'kasi'ere ñaju i'kaju che'chonaa'me. ũcuachi'a mai judiopãi chi'ivũ'ña si'ajooopã pa'imũ. ũcuavũ'ñana chu'vanaa'me mai. Aperumupi iumucujãatu'ka jã'aja'ne cho'ojũ pa'inaa'me mai — chiniasomu Santiago repanare.

Jerusalén pa'inapi judío peonani chu'ore tocha saosi'ere kuamu

²² Jã'aja'ne chi'i cutu pi'ni te'eka'chapanare pãi Jerusalén pa'inare Antioquia vũ'ejoopona saaru chini ũcuauko chũ'uasome repana, Pablona'me Bernabé repana pa'icheja co'irumuna ja'me saaru chini. Repana chi'i cutusina Jesucristo saosinana'me Repau'te cuasanare chũ'unana'me Jesure cuasakuanupu Jerusalén vũ'ejoopo chi'ina paniasome. Jã'anapi Judas Barsabana'me Silare chẽaasome, rua masinani. Jesure cuasana ũcuauko

repanare rua cuasaasome. ²³ Ũcuachi'a chu'o ija'che chiiche tochaasome repana Jerusalén pa'ina, Judana'me Silas sakaapu chini:

Chukuna Jesucristo saosinana'me Repau'te cuasanare chũ'una, musanukona majapāijana, ie chu'o tocha saome musanukonare judío peonare. Musanukona, Jesure cuasana, Antioquía vu'ejoopo pa'inana'me Siria cheja pa'inana'me Cilicia cheja pa'ina, ¿pa'iche?

²⁴ Ija'che asasinaa'me chukuna: Chekuna pāi icheja pa'ina musanukona pa'ichejñana sani chekere ija'che chijju che'choasome: “Moisés chũ'usi'ere, jikomu chã'tiro pa'ica'niru chuto tuachena'me cheke peore cho'oju pa'ijũ'ũ”, chitena asa sumava'na pa'ijũ ũcuauache cuasa cavesusoasome musanukona. Repana musanukonare che'chosi'e chukuna chũ'usi'ema'mũ. ²⁵ Jã'are cuheju chi'i cutusinaa'me chukuna. Cutu pi'ni pāi te'enare chēasinaa'me chukuna, musanukona pa'ichejñana saonũ chini. Chukuna cuasanapi Pablona'me Bernabé ũcuachejana saijuna ja'me saapu chini saome chukuna. ²⁶ Repana Pablona'me Bernabé chueniso vajuchunata'ni vajuchuma'ñe ũcua Maire Paaku Jesucristo pa'iche kuaju pa'ime. ²⁷ Ũcuanana'me sani chukuna tochasi'ere musanukonani masi kuaa'ju chini Judana'me Silare saome chukuna. ²⁸ Musanukonare rua cuaja pa'iche chũ'uma'me chukuna, Dios Rekocho ũcuachi'a. Jã'ajekuna iechi'a chũ'ume chukuna musanukonare: ²⁹ Rupu tũosiva'nare jo'kasi'e au ãimanejũ'ũ. Ũcuachi'a chie ũkumanejũ'ũ. Va'i rupu ruso vėasiva'nare ãimanejũ'ũ; chie paame jã'ana. Ũcuachi'a umupāi, romi musanukonare pa'imanare romineemanejũ'ũ. Ũcuachi'a romi, musanukonare paamanare umupāi umũneemanejũ'ũ. Peore jã'are cho'oma'to rua re'omu. Re'oja'che pa'ijũ'ũ.

Jã'aja'ñe chiiche tocha saosome repana.

³⁰ Tocha pi'ni saojuna Antioquía vu'ejoopona saniasome repana ũcuaka'chapana. Sani ti'a Jesucristo'te cuasanare soni chi'i repanare saosina tochasi'ja'ova ĩsiasome repana. ³¹ ĩsirena Antioquía pa'ina repana tochasi'e ña pojoasome. ³² Ña pojojuna Judana'me Silas Dios chu'o kuanajeju Dios chu'ore che'choasome repanare, repanapi na'a rua re'oja'che paapu chini. ³³ Judana'me Silas repacheja pani pi'ni co'ijuna repacheja pa'ina, “Re'oja'che saijũ'ũ. Chu'o sa kuajũ'ũ musanukonare raosinare”, chiniasome repanare. ³⁴ (Jã'ata'ni co'ipi'rasi'kupi Silas ũcuachejare na'a pasa chini co'imaneasomu.) ³⁵ Pablona'me Bernabé Antioquía vu'ejoopo'te saima'ñe pa'ijũ paniasome. Pa'ijũ chekunana'me jainuko Jesure cuasache'te kuaju Dios chu'ore che'choju paniasome repana Pablona'me Bernabé.

Pablo Dios chu'ore chu'vara chini jo'e saisi'ere kuamu

³⁶ Na'a pa'isirumu Pablo Bernabere ija'che i'kaasomu:

—Aperumu mai Dios chu'o chu'vaju ku'isichejñare co'i, Jesucristo'te jovosinani ñaũ. Sani repana pa'iche'te ña masiũ mai —chiniasomu.

³⁷ Chikuna Bernabé,

—Jaũ, saũ. Sani, Juan Marco'te saũ mai —chiniasomu.

³⁸ Chikuna Pablo i'kaasomu.

—Pãaũ. Juan Marco'te samaneũ. Aperumu Panfilia cheja pa'irumu maire jo'ka co'isosi'kua'mu jã'ũ. Jo'ka co'iso maire ja'me chu'va pi'nimanesi'kua'mu repau. Jã'ajekuna jo'e sacuhemu chu'ũ repau'te —chiniasomu Pablo.

³⁹Rua cutuasome repana. Jā'ata'ni ūcuate'e cho'oñu chiimaneasome repana Pablona'me Bernabé. Jā'ajekuna jo'e jovo ku'imaneasome repana. Bernabé Juan Marcona'me ku'iu Chipre juupona jēniasomu. ⁴⁰Pablota'ni Silani chēaasomu, ja'me ku'ijaure. Silani chēauna chekuna Jesure cuasana saojū ija'che i'kaasome Pablo'te: “Mū'upi sani chū'vakuna, Maire Paaku, Jesucristoji, re'oja'che cho'okaau mū'ure”, chiniasome. ⁴¹Jā'aja'ñe i'ka saorena sani Siria chejana'me Cilicia cheja ku'iu Dios chū'ore che'choku paniasomu repau Jesucristo'te cuasanapi na'a rua re'oja'che paapu chini.

Pablona'me Silas Timoteoni ja'me saju saisi'ere kuamu

16 ¹Ku'iju Derbe vū'ejoopona tī'aasome repana Pablona'me Silas. Jā'achejapi Listra vū'ejoopona sani tī'a chekure Jesucristo'te cuasaku'te, Timoteo'te, tijñaaasome repana. Repau Timoteo puka'ko ūcuachi'a Jesucristo'te cuasaasomo. Judíopāio paniasomo repao. Repau puka'ku griegopāiu paniasomu. ²Jesucristo'te cuasana Listra vū'ejoopo pa'inana'me Iconio vū'ejoopo pa'ina Timoteo'te rua re'oja'che cutuasome.

³Pablo, ūcuauñi ja'me kuhau chini, Timoteo'te tijña ja'me sara chiniasomu. Timoteoni sara chini charo jikomu chā'tiro pa'ica'nirū chūto tūaasomu Pablo repachejña pa'inani judíopāire pojora chini. Timoteo puka'ku griegopāiujeku mamaku'te chiirumu jikochā'tiru chūto tuamaneasomu. Repachejña pa'ina judíopāi ūcuauñko masiasome repa, griegopāiujeku mamaku'te ca'nirū chūto tuamanesi'e.

⁴Jā'aja'ñe cho'o pi'ni sani jo'e kuniasome repana. Vū'ñajoopoāre ku'iju repajoopōa pa'inare Jerusalén pa'ina Jesús saosinana'me Repau'te cuasanare chū'una chū'usi'ere Jesucristo'te cuasanani kuaju paniasome repana, asa cho'ojū paapu chini.

⁵Kuajuna asaju Jesucristoni na'a masi cuasaasome repana. Ūcuachi'a si'aumucujña na'a rua jainuko jovoju paniasome repana, Jesucristo'te cuasakuanupuna.

Troas vū'ejoopo pa'irumu Dios ñoñe'te Pablo ñasi'ere kuamu

⁶Ūcuarumu Pablo repau'te ja'me ku'inana'me Asia cheja pa'inani sani chū'vañu chiniasome. Jā'ata'ni Dios Rekochoji ūseasomu repanare. Ūseuna Frigia chejana'me Galacia chejapi saiju paniasome repana. ⁷Repachejña jēni Misia cheja tususima'ana tī'aasome repana. Jā'ama'api saiju Bitinia cheja sañu chiito Jesús Rekocho jo'e ūseasomu. ⁸Jā'ajekuna Misia chejapi jēni chū' pa'ijoopona Troas vū'ejoopona cajesinaa'me repana.

⁹Caje tī'a ūcuajoopona canukasinaa'me repana. Ūcuajoopo'te pa'iu Pablo Dios ñoñe'te ñamina ñaasomu. Ñato pāiu, Macedonia cheja cakupi nukaku Pabloni soniasomu. “Ichejana Macedonia chejana jēni re'oja'chere cho'okaijū chukuna'te”, chiniasomu repau repau'te.

¹⁰Pablo Dios ñoñe'te ñauna teana care'vasinaa'me chukuna, Macedonia chejana jēñu chini. “Dios maire soimu Macedonia cheja canani jēni Jesús pa'iche'te kuaaju chini”, chiisinaa'me chukuna sāiñechi'a.

Pablona'me Silas Filipos vʉ'ejooopo canare jēni chʉ'vasi'ere kuamu

¹¹ Ūcuarumu chukuna Troas vʉ'ejooopi caje choovu tuni Samotracia juupona rūhiñe jē'esinaa'me. Kāni vuni jo'e jē'eu Neápolis vʉ'ejooopona tī'asinaa'me chukuna. ¹² Jā'achejapi Macedonia cheja pa'ijooopona Filipos vʉ'ejooopona sa isi naa'me chukuna. Aperumu Roma vʉ'ejooopo pa'ina Filipos vʉ'ejooopo pa'inani jainuko rani jovoasome. Filipos vʉ'ejooopo sani te'eumucujña pa'isinaa'me chukuna. Rua ũjajooopo'me repajooopo.

¹³ Ūcuajooopo'te pa'iju judíopāi pʉaumucuse tī'auna vʉ'ejooopo kakasa'aropi eta chiachana cajesinaa'me chukuna, judíopāi chi'i Diore sēechejana. Caje ñato romichi'a chi'i pa'isinaa'me chiacha rʉ'tʉva'te. Pa'ijuna chukuna ũcuanaana'me ñu'iju Dios chu'ore chu'vasinaa'me repanare romi.

¹⁴ Chukunapi chu'vajuna repacheja ñu'iko, Lidia, asako pa'isi'koa'mo. Repao Lidia, Tiatura vʉ'ejooopo pa'isi'kopi rani pa'io pa'ipāi kāñare chimaajakāñare ĩsiko paniasom o. Diore rua cuasasi'koa'mo repao. Jā'ajekuna Dios cho'okaisi'kua'mu repao'te Pablo chu'vachʉ'ore asa chēaa'ko chini. Asa chēa rua pojosi'koa'mo repao Lidia. ¹⁵ Asa chēa pojoko okorocojñosi'koa'mo repao, majapāina'me peore. Majapāina'me repao okoro'vecojñosirumu soisi'koa'mo repao chukuna'te, repao vʉ'ere sani paapʉ chini.

—Musanukonapi chu'ure, “Jesure cuasarepako'mo mu'u”, chiina pani chu'u vʉ'ere rani pa'ijū'u —chiisi'koa'mo repao chukuna'te. Jā'ajañe i'kaona repao vʉ'ere sani pa'isinaa'me chukuna.

¹⁶ Repao vʉ'e sani pa'irumu repana Diore sēecheja chiacha rʉ'tʉva si'arumu cajeju pa'isinaa'me chukuna. Cajeju romichīio'te vatire paako'te tijñasinaa'me chukuna. Vatipi kuakuna pāi repanare ti'jñejañere kuako pa'isi'koa'mo repao. Repao'te paanani rupʉ cho'ochē cho'okaio pa'isi'koa'mo repao. Repaoji pāire repanare ti'jñejañere kuakona repao'te paanani kuri ro'isinaa'me pāi. Jā'are kuakona rua kuri koosinaa'me repana, repao'te paana.

¹⁷ Chukuna'te tijña cho'jepi tuhasi'koa'mo repao. Cho'jepi tuhako ija'che i'kako cuisí'koa'mo repao, vatini paako:

—Ina pāi Cuna'u mu Pa'iku'te, Peore Chū'uku'te, Diore cho'ochē cho'okaina'a'me. Dios chu'o chu'vanaa'me ina, repana chu'vachʉ'o asa chēasinare Diopi vati toa saiche ũsea'ku chini —chiio cuiko tuhasi'koa'mo repao.

¹⁸ Si'aumucujña jā'ajañe i'kako cuiko pa'isi'koa'mo repao. Jeereparumu cuikona asa ca'naso Pablo churi ña i'kasi'kua'mu vatire.

—Jesucristoji chū'ukuna, i'kamu chu'u mu'ure. Ikore eta saijū'u, mu'u, vati —chiisi'kua'mu Pablo repao'te pa'iku'te vatire.

Chikuna repao'te pa'isi'ku vati teana eta saisi'kua'mu. ¹⁹ Eta sanisouna chura repao'te paanare kuri koocu'asi'kua'mu. Jā'ajañe cho'orena repao'te paana pe'ruju Pablona'me Silare chēa jñajñusinaa'me vʉ'ejooopo plazajatʉ'ka, pāi chū'una asaju'te repanani cu'ache i'kañu chini. ²⁰ Repanare jñajñu tī'a pāi chū'una ti'jñeñena nuko cu'ache i'kasinaa'me repana.

—Ina judíopāi mai pa'ijooopo pa'inare cu'ache cho'ome. ²¹ Mai Romapāi cho'ovesuche'te che'chome ina maire. Ina che'chochʉ'ore maipi asa chēaru cu'amū —chiisinaa'me repana.

²² Chitena asa chi'isina ũcuaja'che ũcuana'uko cu'ache i'kasinaa'me repanare Pablona'me Silare. Repanapi cu'ache i'kajuna asa repajooopo pa'inare chū'unapi

cu'ache cho'oa'ju chini sēesinaa'me pāi repanare. Jā'aja'ñe sēejuna pāi chū'una ija'che chū'usinaa'me repanare:

—Inare kāñare tī'te suī'suejū'u —chiisinaa'me.

²³ Repanare rua suī'sue pi'ni pāi chēavū'ena cuaosinaa'me repa. Cua repavū'e pē'jeku'te, “Masi ñajū'u inare”, chiisinaa'me repa. ²⁴ Chitena asa pāi chēavū'e pē'jeku na'a sa'navuna repa cū'ana sepovūji tacho ñoosomu.

²⁵ Tacho ñoouna ñu'iju ñamirepa Dioni sēēju paniasome Pablona'me Silas. Ūcuachi'a Dios ujare ujaasome repa. Repanapi ujajuna chekuna repavū'e pāi chēavū'e pa'ina asaju paniasome. ²⁶ Repanapi ujajuna cheja te'erumu rua pi'ruche pi'ruasomu. Pi'rūkuna repavū'e kachapa rua ñū'kueche ñū'kueasomu. Jā'aja'ñe ñū'kuekuna jatisa'ñaroā ūcuatē'esa'ñaroāpi teana peore vataasomu. Ūcuachi'a chēacojñosiva'nare tachosimeā cunameā ūcuatē'emeāpi peore tū'suasomu. ²⁷ Pi'rūkuna repavū'e pē'jeku jñano vniasomu kāisi'ku. Jñano vuni jatisa'ñaroā peore vatasosisa'ñaroājekuna ña, “Chēacojñosina peore sanisocosome ie”, chini cuasa kükūcajejaniso, va'ti mini meñe tota jūnisora chiniasomu repa.

²⁸ Jā'aja'ñe cho'ora chiiuna Pablo cuiku i'kaasomu repa'te.

—¡Meñe asi cho'omanejū'u! Pa'ime chukuna, ūcuanuko —chiniasomu.

²⁹ Chikuna, asa chekunare,

—¡Miañe'te rajū'u! —chiniasomu repa. Miañe rarena vū'vu kaka kükūcajejaniso kurukuru Pablona'me Silas ti'jñeñena ro're ñuniasomu repa.

³⁰ Ūcuarumu repanare etua sēniasaasomu repa.

—¿Je'se cho'oja'che chū'u Diopi chū'uni vati toa saomane'ku chini? Kuajū'u chū'ure —chiniasomu repa.

³¹ Chikuna i'kaasome repa.

—Maire Paakuni, Jesucristoni masi cuasaku jovoju'u. Mu'upi jā'aja'ñe cho'oto Dios mu'u rekocho vati toa saomaneja'mu, mu'u majapāi ūcuachi'a —chiniasome repa.

³² Repa'ni Dios chū'ore chū'vaju repa vū'e pa'inare ūcuanukore chū'vaasome repa. ³³ Dios chū'ore chū'varena asa teana ūcuañamina, repanare juha sa repa asimajña choakaniasomu repa. Choa pi'ni repa majapāina'me peore okorocojñosomu repa. ³⁴ Okoro'vecojñosirumu pāi chēavū'e pē'jekaisi'ku repa vū'ena mu'va cuaa āure āuasomu Pablona'me Silare. Peore Diore cuasanachi'ajeju repa majapāina'me pojosoasomu repa churata'ni.

³⁵ Jo'e apeñatato pāi chū'una pāi chēanare chū'o saosome pāi chēavū'e pē'jekuni, sa kuaa'ju chini. Saorena sani ija'che kuaasome repa: “Pāi chēavū'e pa'inare Pablona'me Silare eto saojū'u”, chiniasome repa pāi chēana repa'te. ³⁶ Sa kuarena asa pāi chēavū'e pē'jeku Pablona'me kuaasomu.

—Pāi chū'una chū'o raosinaa'me chū'ure musanukonani etoa'ku chini. Eta saire'omu mu'ure Silana'me. Re'oja'che saijū'u —chiniasomu repa.

³⁷ “Saijū'u”, chii tota'ni saima'ñe pa'iu pāi chēanare ija'che i'kaasomu Pablo:

—Chukuna cu'ache cho'omanesinaa'me. Jā'ata'ni repa pāi ñaju'te suī'sueche chū'usinaa'me chukuna'te. Chukuna Romapāia'me. Chukuna'te Romapāire jā'aja'ñe cho'oto cu'amū. Suī'sue pi'ni pāi chēavū'ena cuaosinaa'me repa chukuna'te. Chura chekunarejē'e jñauama'ñe rope'e saosonu chiime repa chukuna'te. Cu'amū jā'a. Ūcuapani chukuna'te chēa cuaosinapi rani etoa'ju, chiime chukuna —chiniasomu Pablo repanare.

³⁸ Jā'aja'ñe i'kauna repana pāi chēana co'i pāi chū'unare kuaasome. Kaarena repana pāi chū'una asa kukusoasome Pablona'me Silas Romapāijejuna. ³⁹ Asa kukuso Pablona'me Silas pa'ivū'ena pāi chēavū'ena mua pe'keru i'kaasome repana, repanapi pe'rumanaja'ju chini. I'kaju repanare pāi chēavū'epi etuaasome repana. Etua,

—Musanukonapi ijoopo vū'ejoopo eta sanisoto re'omu —chiniasome repana.

⁴⁰ Chitena Pablona'me Silas pāi chēavū'e eta Lidia vū'ena muaasome. Mua Jesure cuasanare chi'i jo'e chū'vaasome repana. Chū'va pi'ni sanisoasome repana.

Pablona'me Silas Tesalónica vū'ejoopo pa'inare sani chū'vasi'ere kuamu

17 ¹ Ūcarumu Pablona'me Silas saiju Anfípolis vū'ejoopoji caraniasome. Jā'achejapi Apolonia vū'ejoopoji caraniasome. Jā'achejapi Tesalónica vū'ejoopona tī'aasome repana. Tesalónica vū'ejoopo judiōpāi chi'ivū'e paniasomu. ² Pa'iuna Pablo ūcuavū'ena muaasomu, pāire chū'vara chini. Vū'ñajooopā kakani si'arumu jā'aja'ñe cho'oasomu repau. Veinterepaumucujña ūcuajoopo'te pa'iu choteñoā puaumucujñachi'a repavū'ena mua repavū'e chi'isinare pāi ja'me cutuasomu repau. Dios chū'ore aperumu tocha jo'kasi'ere ñaku kuaasomu repau. ³ Ūcuare ñaku i'kaku Dios Neekure raojachere kuache'te che'choasomu repau repanare. Repau Dios Raosi'ku rani cu'ache cho'ocojñosi'ena'me chueniso tācojñosi'ena'me jo'e vajuraisi'ere kuache peore che'choasomu repau.

—Jesús pa'iche'te kuamu chū'u musanukonare. Aperumu tocha jo'kasi'e Dios chū'o Repau pa'iche'te kuamu. Dios Repau Mamaku'te, Jesure, chejana raouna rani pa'isi'kuamu Repau —chiniasomu repau.

⁴ Pabloji jā'aja'ñe i'kaku chū'vauna asa chēa cuasaju jovoasome judiōpāi te'ena Pablona'me Silare. Chekuna ūcuachi'a jainuko Pablo chū'ore cuasaju jovoasome, griegopāi Diore cuasanana'me pāi chū'una rūjoromi.

⁵ Repanani pāipi jairepanuko jovojuna chekuna judiōpāi Pablo chū'vachū'ore jachaju pe'ruju chekunare cu'anare ñameju rupū pa'inani soni chi'iasome. Na'a jainuko soni chi'i jovo cuiju vū'ejoopoji Jasón vū'ena vū'vuasome repana. Vū'vū kaka Pablona'me Silare ku'easome repana, chēa etua pāi chenevūna sa nukōñu chini. ⁶ Repanare ku'ete'e chekunani Jasonna'me Jesure cuasanare chēa jñajñu etua sa repajoopo chū'unare ti'jñeñena nuko cuiju ija'che i'kaasome repana:

—Pablona'me Silas si'achejña ku'ijū cu'ache cho'ome. Repanapi i'kajuna pāi rua cavame. Chura ichejana mai pa'ijooopona rani ūcuaja'che cu'ache cho'ome repana. ⁷ Repanapi ichejana ratena iku Jasón repau vū'ere cuaa paamu repanare. Ina ūcuauko cu'ache cho'onaa'me. Maire ūcuaukore chū'uku'te Claudio Césa'te jachaju chekuni Jesuni cuasanaa'me ina, “Chukuna'te paaku'mu Jesús”, chiiju —Jā'aja'ñe i'kaasome repana.

⁸ I'kajuna pāi chi'isina repanare chū'unana'me asa pe'ruju si'acairo i'kaju cuiasome. ⁹ Repana pāi chū'una Jasonre kuri sēniasome, repau'te ja'me pa'inare ūcuachi'a. Repanani kuri sētena ro'iasome repana. Ro'irena jñuni saasome repanare.

Berea vū'ejoopo pa'inare sani chū'vasi'ere kuamu

¹⁰ Na'isosirumuna Jesucristo'te cuasana Pablona'me Silare Berea vū'ejoopona saasome. Saorena sani pa'ijū judiōpāi chi'ivū'ena mua

kakaasome repana. ¹¹ Kaka Dios chu'ore chu'vajuna asa chēa repajoopo pa'ina Tesalónica pa'inare na'a re'oja'che paniasome. Pabloji chu'vakuna asa pojoju si'aumucujña Dios chu'ore aperumu tocha jo'kasi'ere ñaju paniasome repana, “¿Pablo i'kach'u'o ũcuarepaa'che?”, chiiju, ku'e jña masiñu chini. ¹² Reparumu judiöpai jainuko Jesucristoni cuasaju jovoasome. Ūcuachi'a griego masiromi jainuko Jesure cuasaju jovoasome, griego umupāijatu'ka.

¹³ Ūcuarumu Tesalónica vñejoopo pa'ina judiöpai Pabloji Berea vñejoopo pa'inani chu'vakuna asa pe'ruju ũcuajooona sani rua cu'ache cutuasome. Repanapi cu'ache cutujuna chekuna repajoopo pa'ina ũcuachi'a Pablo'te pe'ruasome. ¹⁴ Pe'rujuna Jesucristo'te cuasana teana chiarana casoasome Pablo'te, choovuji tuni sanisoa'ku chini. Jā'ata'ni ja'me pa'isina Silana'me Timoteo saima'ñe ũcuajooopote paniasome. ¹⁵ Pablo'te ja'me saisina Atenas vñejoopojatu'ka sani ũcuajooopoji co'iasome. Co'i Pablo i'kasi'ere chu'o Silana'me Timoteo'te sa kuaasome repana ija'che chiiju: “Raire'oto pesa rani ja'me pa'ijū'u chu'ure”, chiiu chu'o saomasu Pablo repanare.

¹⁶ Pablo chu'o saosi'kujeku Atenas vñejoopote pa'iu cha'aku paniasomu repanare. Cha'aku pa'iu ñato pāijanare tūosi'e rua paniasomu repajoopo. Cu'ava'najanare tūosi'e ũcuachi'a paniasomu. Repajoopo pa'ina rupu tūosiva'nani ñaju pojoasome, “Dioa'me ina”, chini. Jā'are ñauna Pablo'te rua sumaneasomu. ¹⁷ Jā'ajekuna repanani oi'u Dios chu'ore rua chu'vaasomu repau. Judiöpai chi'ivñena kaka judiöpai'ere chu'vaasomu repau, griegopai Diore cuasanare ũcuachi'a. Ūcuachi'a umucujña pa'iche plazana mua repacheja pa'inare Dios chu'ore chu'vaasomu repau. ¹⁸ Chu'vakuna chekuna epicúreopai kuasi'e che'chenana'me estoicopai kuasi'e che'chena, pai cuasachechi'a cuasaju pa'inapi ke'reasome repau'te. Ke'reju ũcuanachi'a sāiñechi'a ija'che sēiasome repana:

—¿Ëquere i'kaku iku? ¿Curuku? —chiniasome repana. Chekunata'ni,

—Tii'diova'na pa'iche'te kuacosomu iku —chiniasome repau'te. Pabloji Jesús pa'ichena'me repau jūni vajuraisi'ere kuakuna jā'aja'ñe i'kaasome repana.

¹⁹ Jā'aja'ñe i'kaju Areópago aikūtina pai chi'i cutukūtina sa, repau'te pai jainuko asaju'te ija'che sēiasome repana:

—Mu'u mamachu'ore che'choku pa'imū. Repachu'ore asañu chiime chukuna. ²⁰ Mu'u che'choche rua tiiñea'me. Jā'ajekuna asa masiñu chiime chukuna —chiniasome repana. ²¹ Si'arumu ũcuauache'te chu'o repana asamanesi'ere asani sāiñechi'a cutuju paniasome repana. Jā'aja'ñe paniasome Atenas vñejoopo cana, so'ña rani pa'ina tii'pai ũcuachi'a.

²² Jā'aja'ñe sēejuna Pablo repana chenevuji vñi nukaku ija'che i'kaasomu repanare, Areópago aikūti chi'isinare:

—Atenas vñejoopo cana, asarepajū'u. Chu'upi ñato diova'nare rua cuasanaa'me musanukona. ²³ Ijoopo vñejoopo ku'iu musanukona diova'nare pojochejña rua ñasi'ku'a'mu chu'u. Te'echeja, “Diova'ure mai vesuva'ure pojochejaa'me icheja”, chiiju tocha suosí'e pa'imū. Ūcuau pa'iche'te kuara chiimu chu'u musanukonare. ²⁴ Repau Dios, musanukona vesuku, chejana'me cheja pa'iche cu'amajñaruā peore Cho'osi'ku diovñña pai cho'osivññachi'a pa'ima'ku'a'mu. Si'achejña pa'iku'mu. Peore chū'uku'mu Repau, cunaumu pa'inana'me cheja pa'inare. ²⁵ Pai ũcuanukore kuiraku cuasache isiku pai vasoku'mu. Pai paache peore Dios isiche'me jā'a. Jā'ajekuna Repau'te

kuiranare pāi chiima'mu Repau. Pāipi Repau'te kuirama'toj'e karama'mu Repau'te. Peore paaku'mu Repau. ²⁶ Repau Dios charo te'e'u'te pāiu'te cho'oasomu. Diopi cho'ouna charo pa'isi'ku pāiu jainukore jojoasomu cheja pa'inare ūcuanukore. Si'achejña sani paapu chini, pāi jainukore jojoche chū'wasomu Dios. Chuta'a pāi peorumu pāi jñaacojñojaumucujñana'me repana pa'ijachejña jo'kaasomu Dios. ²⁷ Jā'aja'ñe cho'oasomu Dios, pāipi Repauni cuasaajū chini. Maipi Repauni cuasajū i'kato asamu Repau, maire si'arumu ja'me Pa'ikujeku. Sēeto cho'okaimu Repau. ²⁸ "Diopi cho'okaiuna pa'inaa'me mai pāi. Diopi cho'okaiuna vajūnaa'me mai." Musanukona majapāi ija'che tochaasome aperumu: "Dios neena'a'me mai", chiijū tochaasome. Ūcuarepaa'me jā'a.

²⁹ Jā'ajekuna rūhiñe cuasañu chura; Dios neena'a'me mai. Mai Ja'ku Dios kuripi, oropi tūsiva'uma'mu. Cata tē'tosiva'uma'mu. Ūcuachi'a pāi tūomasina cuasa tūsio'kuma'mu Dios. ³⁰ Aperumu Dios tūsiva'nare cuasanare pāi ruarepa pe'rumaneasomu, vesujūna. Irumu canareta'ni pāi ūcuanukore, ūcuachejña pa'inare, "Cu'ache cho'оче ūhasōjū'u", chiimu Dios. ³¹ Ūcuachi'a Repau pāi ūcuanuko cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'ujaumucuse care'vaasomu Dios. Ūcuamucusena Dios Repau Chēa Paaku'te pāi cu'ache cho'onare cu'achejana saoa'ku chini chū'ujamū. Repau Dios Chēa Paakūji Jesupi jūniso tācojñosi'kupī vajurakuna masime mai Repau pa'iche — chiniasomu Pablo repanare.

³² Jesucristo jūniso tācojñosi'ku vajuraisi'ere kuauna asa te'ena jachajū pāisojū cu'ache i'kaasome repau'te. Chekunata'ni re'oja'che i'kaasome.

—Mu'u i'kasi'ere jo'e ūcuare na'a rua asañu chiime chukuna. Chekurumu rani jo'e ūcuare chū'vajū'u chukuna'te — chiniasome.

³³ Chitena Pablo repanare jo'ka sanisoasomu. ³⁴ Jā'ata'ni repau chū'vachū'o asasina te'ena Jesucristoni cuasajū Pabloni jovoasome. Areópago aikūti chi'i chū'unare ja'me pa'iku, Dionisio Jesure cuasaku jovoasomu. Cheko, Dámaris, ūcuachi'a chekunana'me cuasaasomo.

Corinto vū'ejoopo pa'inare sani chū'vasi'ere kuamu

18 ¹ Atenas vū'ejoopo chū'va pi'ni eta Corinto vū'ejoopona saniasomu Pablo. ² Aperumu Aquila, Ponto cheja raisi'kupī, Italia chejare sani paniasomu. Ūcuachejare pa'iuna pāi chū'uku, Claudio, Roma vū'ejoopo pa'inare judiōpāi ūcuanukore eto saomasomu. Jā'ajekuna Aquila repau rūjo Priscilana'me Corinto vū'ejoopona saniasome. Ūcuajoopo'te pa'ijuna Pablo sani tijñaasomu repanare. ³ Repana Aquilana'me Priscila chivo raña cho'osikāñapi vū'ñare juhana paniasome. Pablo ūcuaja'che cho'okujeku repana vū'ena canūkaasomu, repanani ja'me pa'iu cho'оче cho'ora chini. ⁴ Repajoopo pa'irumu Pablo, judiōpāina'me judiō peonare Jesucristoni cuasaajū chini, puaumucujña pa'iche judiōpāi chi'ivū'ena mua chū'vaasomu.

⁵ Reparumu Silana'me Timoteo Macedonia chejapi ratena cho'оче cho'oma'ñe si'arumu Dios chū'ore chū'vaku paniasomu Pablo. Judiōpāire rua chū'vaasomu repau repanapi asa, "Dios mai cu'are ro'ikaau chini Jesure raosi'kuamū. Cristoa'mu Repau", chiijū cuasaajū chini. ⁶ Jā'ata'ni repana Jesús pa'iche'te chū'vakuna asacuhejū cu'ache i'kaasome repau'te. Repauni cu'ache i'kajūna asacuheku cuhacho i'kaku repau ju'ikāare ña'uñauku i'kaasomu Pablo.

—Musanukona cu'ache ch'o'che ro'i toana sani cho'osojanaa'me musanukona. Chu'u chu'o peomu. Churata'ni judfo peonani chu'vaja'mu chu'u —chinasomu repau.

⁷Chini judfopai chi'ivue'epi eta repavu'e kuele pa'ivue'ena muaasomu repau, Ticio Justo v'ena. Repau Ticio Justo Diore rua cuasaku paniasomu. ⁸Judfopai chi'ivue' chu'uku Crispo repau majapaina'me peore Jesure cuasaasomu. Chekuna, Corinto v'ejoopo pa'ina ucuachi'a jainuko Dios chu'ore asa chea Jesuni cuasaju okoro'vecojnosome.

⁹Ucuarumu nãmi Dios ñoñe'te ñaasomu Pablo. Nakuna Maire Paaku ija'che i'kaasomu repau'te: “Vajuchuma'ne chu'u pa'iche chu'vaku pa'ijũu. Uhasõmanejũu. ¹⁰Mũure ja'me pa'iu pai mũure cu'ache cho'ochẽ üsemũ chu'u. Ijoopo v'ejoopo chu'u paajana jainukoa'me”, chinasomu Jesús repau'te. ¹¹Chikuna Pablo saima'ne te'eũsurumu jo'e chekũsurumu joopo ucuachejare pa'iu Dios chu'ore chu'vaku paniasomu repajoopo pa'inare.

¹²Ucuarumu Acaya cheja pa'inare Galiõn chũurumu judfopai rua jainuko chi'iasome Pablo chu'vache'te üseñu chini. Chi'i repau'te chea pai chũ'una pa'ichejana sa ija'che i'kaasome:

¹³—Iku cu'ache che'choku'mu. Musanukona üseche'te che'chomu iku, Diore tĩñe cuasache'te —chinasome repana judfopai.

¹⁴Chitena Pablo i'kapi'raasomu. I'kapi'ratona pai chũ'uku Galiõn charo i'kaasomu repanare.

—Musanukona judfopai chura kuasi'e asacuhemu chu'u. Pãipi cu'arepache cho'ojuna ucuarepare ra kuatota'ni asara'amũ chu'u. ¹⁵Musanukona aipai chu'vacheja'che chu'vamauna asacuheju pe'rume musanukona iku chu'vache. Musanukonachi'a care'vajũu jã'a chu'o. Chu'uta'ni care'vama'mu —chinasomu Galiõn.

¹⁶Chini repanare ucuavv'epi etoasomu repau. ¹⁷Etokuna pe'ruju repana chi'ivue' chu'uku'te, Sõstenerẽ, chea repavu'e ti'jñeñena repana judfopai su'isueasome. Jã'ata'ni Galiõn repana cho'ochẽ pe'ruma'ne rupũ asaasomu.

Antioquía de Siria jo'e co'isi'ere kuamu

¹⁸Jã'aja'ne cho'osi'eta'ni ucuachejare na'a jeerumu paniasomu Pablo. Jeerumu pa'isi'kupi, Siria chejana co'ira chini Corinto v'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare jo'ka sanisoasomu repau. Saiu Cencrea choo juosa'arona caje repau sijopũ pa'iche raña peore ko'usoasomu repau, Dioni pojora chini. Aperumuna repau, “Jã'aja'ne cho'oja'mu chu'u”, chiisi'jekuna cho'oasomu repau. Cho'o pi'ni repau Pablo Priscilana'me Aquila choovũji tuni chiaraji jẽnasome. ¹⁹Jẽni tĩ'a Efeso v'ejoopona mani ñaasome repana. Ucuarumu Pablo repanare Priscilana'me Aquila'te jo'ka judfopai chi'ivue'ena mua kaka repavu'e chi'isinare judfopai Dios chu'ore chu'vaasomu. ²⁰Repanani chu'vauna asa, “Na'a pa'ijũu icheja”, chinasome repana Pablo'te. Jã'ata'ni na'a jeerumu pa'icuheasomu repau. ²¹Saipi'raku repanare ija'che i'kaasomu repau:

—Saimũ chu'u. Jã'ata'ni Diopi üsema'to jo'e rani ñaja'mu chu'u musanukonare —chinasomu Pablo repanare. Chini choo juosa'arona caje choovu tuni Efeso v'ejoopo pa'isi'kupi sanisoasomu repau.

²²Saiu Cesarea v'ejoopona jẽni tĩ'aasomu. Jã'achejapi Jerusalén v'ejoopona maniasomu repau. Mani tĩ'a repajoopo pa'inare Jesure

cuasakuanup'ute mua ña Antioquía vü'ejoopona jo'e co'iasomu repau. ²³ Co'i pa'iu na'a pa'isirumu jo'e sani ku'iu Jesucristo'te cuasaju jovosinare peore ku'iu ñaasomu repau, Galacia cheja pa'inana'me Frigia cheja pa'inare. Sani ku'iu repanare jo'e che'choasomu repau na'a rua re'oja'che cuasaa'ju chini.

Efeso vü'ejoopona'me Corinto vü'ejoopo Apolos sani chu'vasi'ere kuamu

²⁴ Ūcuarumu jud'ópaiü, Apolos, Alejandría vü'ejoopo raisi'kü, Efeso vü'ejoopona saniasomu. Dios chu'o aperumu tochasi'e rua masiku rua chu'vamasiasomu repau. ²⁵ Maire Paaku pa'iche rua che'chesi'küjekü, chu'vaneekü, rühiñe chu'vakü paniasomu repau. Repau masichechi'a peore chu'vaasomu repau. Jesús pa'icheta'ni peore masimaneasomu. Juan okoro'vesi'ena'me che'chosi'e masiasomu repau. ²⁶ Jud'ópai chi'ivü'e kakani vajuchüma'ñe chu'vakuna Priscilana'me Aquila repau chu'vache asaasome. Chu'vauna asa pi'ni repana vü'ena muva repau'te karache'te Dios pa'iche'te che'choasome repana.

²⁷ Na'a pa'isirumu Apoloji Acaya chejana sasa chiiüna Jesucristo'te cuasana, "Jau, saijü'ü", chiniasome repau'te. "Saijü'ü", chini utija'ore tochakaniasome repana Apolo'te, Acaya cheja pa'inani Jesure cuasanani sa ñoa'kü chini. Ija'che chiiche tochaasome repana: "Iküre Apolo'te re'oja'che cho'okaijü'ü", chiiju tocha saoasome repana Efeso pa'ina. Saorena sani t'ia aperumu Diopi cho'okaiüna Jesure cuasaju jovosinare rua re'oja'che che'choasomu repau. ²⁸ Repacheja sani pa'irumu päi jainuko asaju'te Jesure jachanare jud'ópaiü rua i'kaasomu repau. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'ere ñaku Dios Jesure raosi'ere kuaasomu repau. Repana jud'ópai cuasama'ñere rua masi kuauna repau'te säiñe i'kavesuasome repana.

Pablo Efeso vü'ejoopo canare chu'vasi'ere kuamu

19 ¹ Repau Apolos Corinto vü'ejoopo pa'irumu Pablo po'opi saiü Efeso vü'ejoopona t'iaasomu. T'ia ücuachejana Diore cuasanare tijñaasomu Pablo. ² Tijña repanare ija'che sēniasaasomu repau:

—Musanukona Cristo'te apecuasarumu, ¿Dios Rekocho musanukonare raku? —chiniasomu Pablo.

Chikuna,

—Pāasi'kua'mu. Dios Rekocho pa'iche vesūnaa'me chükuna. Jā'a asamanaa'me —chiniasome repana.

³ Chitena,

—Jā'a pa'ito, ¿üquere cuasaju okoro'vecojñore musanukona? —chiniasomu Pablo repanare.

Chikuna,

—Juan che'chosi'ere cuasaju okoro'vecojñosinaa'me chükuna —chiniasome repana.

⁴ Jā'aja'ñe chitena Pablo jo'e i'kaasomu.

—Juan ija'che chu'vaasomu: "Musanukona cu'ache cho'оче ühaso okoro'vecojñojü'ü", chiiü chu'vaasomu. Ūcuachi'a Cho'je Raijau pa'iche'te kuaasomu Juan, Repauji rakuna päipi Repauñi cuasaa'ju chini. Repau Cho'je Raija'mu chiicojñosi'kü ranicuhasi'kua'mu. Jesua'mu Repau —chiniasomu Pablo repanare.

⁵ Jā'aja'ñe i'kauna asa chēa, “Jesure Maire Paaku'te cuasanaa'me chūkuna”, chiiju okoro'vecojñ oas ome repana. ⁶ Repana okoro'vecojñosirumu Pabloji repanani jūjñapi jakuna Dios Rekocho ja'me pasa chini ranciasomu repanare. Dios Rekochoji rani pa'iu cho'okaiuna repana che'chemanesi'ere tiipai chu'ore cutuasome repana. Ūcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiuna Dios chu'ore kuaasome repana. ⁷ Repana pāi okorocojñosina docerepana pa'icosome chekurumu.

⁸ Jā'aja'ñe cho'o pi'ni judfopāi chi'iv'ena mua kaka Dios chu'ore chu'vaasomu Pablo. Chotepāimia ūcuachejare pa'iu vajuchuma'ñe repav'e chi'inare pāi si'arumu mua kaka chu'vaku paniasomu repau, repanapi Dios chū'ñe'te asa chēa re'oja'che paapu chini. ⁹ Jā'ata'ni chekuna Pablo chu'vachu'ore asacuheju jachaju pāi jainuko asaju'te, “Jesure cuasache cu'amū”, chiiju cu'ache i'kaasome. Jā'aja'ñe i'kajuna Pablo Jesure cuasanare soni etua tiiv'ena muaasomu, Tirano utija'ov'ena a. Ūcuav'ere pa'iu umucujña pa'iche Dios chu'ore chu'vaasomu Pablo. ¹⁰ Te'eka'chapaūsūrumu ūcuachejare pa'iu chu'vakuna Asia cheja pa'ina judfopāina'me griegopāi ūcuanuko asaasome Dios chu'o.

¹¹ Reparumu Pablo Diopi cho'okaiuna Diochi'a cho'omasiche'te rua re'oja'chere cho'oasomu. ¹² Repau Pablo chēasikāñare pañuelokāñana'me ju'ikāñare pāipi jū'iva'nani sa īsito jū'iva'na vajuasome. Vati paanani īsito vati eta sanisoasomu repanare.

¹³ Reparumu chekuna judfopāi vati paanani pāire vatire etokañu chini ku'iju paniasome. “Vati pāi sa'navuā pa'inare Jesucristo mamipi i'kaju eto saonū”, chiniasome repana. Ija'che i'kaasome repana vatire: “Vati, asarepajū'u. Pablo Jesucristo pa'iche'te kuamu. Chūkunapi Jesucristo mamire i'kajuna ikure pāiu'te eta saijū'u mu'u, vati”, chiniasome. ¹⁴ Judío phairipāi chū'uku, Esceva mamachii sieterepana jā'aja'ñe cho'uju paniasome. ¹⁵ Repanapi jā'aja'ñe ikato vati ija'che i'kaasomu repanare: “Jesucristo'te masiku'mu chu'u. Ūcuachi'a Pablo'te masiku'mu chu'u. Jā'ata'ni musanukona, ¿jeejanaa'ñe?”, chiniasomu. ¹⁶ Chini, vatire paaku rua koka paakujeku vu'vu ku'iu ūcuanukore chēse rua vaniasomu. Vakuna kāñaj'e peova'na, chiechi'acana eta vu'vusoasome repana.

¹⁷ Jā'aja'ñe cho'osi'e Efeso pa'ina Jesure cuasamana judfopāina'me judío peona asa kukuso, “Jesucristo rua masimū”, chiiju paniasome. ¹⁸ Jā'a cho'oto chekuna Jesure cuasana jainuko rani ūcuana cu'ache cho'osi'ere meñe suma'ñe cuasa pāi asaju'te kuaasome. ¹⁹ Chaina pa'isina utija'okorovūā chai cho'оче kuakorovūā ra pāi naju'te ūsoasome. Na'a pa'isirumu cuasa nāto repana ūsikorovūā cincuenta milrepaumucujña cho'оче cho'оче ro'ichenuko ro'icosomu. ²⁰ Dios chu'ore asa chēa jā'aja'ñe cho'oasome pāi. Jā'ajekuna pāi Dios chu'o asa chēasina na'a jainuko si'arumu jovoju paniasome.

²¹ Jā'aja'ñe cho'o pi'nisirumu Pablo repau pa'ijachere cuasaasomu. “Macedonia chejana'me Acaya cheja nājani jo'e Jerusalén vu'ejoopona co'ija'mu chu'u. Jā'ac hejapi Roma vu'ejoopona sasa”, chiniasomu Pablo. ²² Chini repau'te cho'оче cho'okainare Timoteona'me Erasto'te te'eka'chapanare Macedonia chejana charo saosomu repau. Repanare saosirumu Asia chejare na'a jeerumu paniasomu repau.

Efeso vu'ejoopo pa'ina rua pe'rusi'ere kuamu

²³ Reparumu Efeso vu'ejoopo pa'ina pāipi Jesús pa'iche'te kuajuna rua pe'ruasome. ²⁴ Repajoopo caku, Demetrio, pokuripi tūoku paniasomu

diova'ore Artemisare pojovũñaruãre. Repauna'me cho'ochē cho'ona, tẽtonana'me tũona, rua kuri koosome. ²⁵Reparũmu Demetrio ũcuanũkore chĩ'iasomũ, diova'nare tũonana'me diova'nare tẽtonare chekũnare ũcuajamajñaruã cho'okainare ũcuachi'a peore. Repanare chĩ'i ija'che i'kaasomũ repau:

—Asarepajũu musanũkona, Artemisare pojomajñaruã cho'ona. Repao'te pojomajñaruãre cho'oju rua kuri koonaa'me mai. ²⁶Jã'ata'ni Pablo rua cu'ache cho'omũ maire. Ija'che i'kamũ repau: “Pãĩ tũosiva'na jã'ana dioma'mũ. Rupũ cho'osi'ea'me jã'a”, chiimũ. Musanũkona repau jorekũ i'kache asame. Jã'ajekũna pãĩ jainũko repau i'kache'te asa chẽa tũosiva'nare pojochē ũhasome, ijoopo Efeso vũ'ejooopo pa'inana'me Asia cheja pa'ina peore. ²⁷Jã'aja'ñe cho'oto rua cu'amũ. Mai cho'ochē si'asoja'mũ, tũosiva'nare pojochē'te pãipi peore cuhasoru. Ūcuachi'a rua masiko'te Artemisare cuasache ũhaso repao vũ'e cavesusojanaa'me pãĩ. Chura pãĩ jainũko repao'te pojome Asia cheja pa'inana'me chekũchejña pa'ina peore. Jã'ata'ni Pabloji cu'ache i'kakũna pãĩ cuhejanaa'me repao'te —chiniasomũ Demetrio repanare.

²⁸Jã'aja'ñe i'kache'te asajũna rua teache teaasomũ repanare. Teakũna ija'che i'kaju rua cuiasome repana: “Artemisare Efeso cakore rua masikoni chiime chũkũna”, chĩiju cuiasome repana. ²⁹Cuijũna asa chekũna na'a rua jainũko chĩ'i cuiasome. Repajoopo pa'ina ũcuanũko cuirra'asome. Repakuanupũ pãĩ kuanupũ pa'inapi umũpãĩ te'eka'chapannare chẽaasome, Gayona'me Aristarco'te, Macedonia chejapi rani Pablona'me ku'inare. Repanare chẽa pãĩ chĩ'ivũ'ena ujavũ'ena jñajũnu mũvasome repana. ³⁰Jã'aja'ñe cho'ojũna Pablo pãĩ kuanupũ sa'navũji kaka cutura chiniasomũ. Jã'ata'ni chekũna Jesure cuasana ũseasome repau'te. ³¹Pãĩ chũ'ũna ũcuachi'a Pablo'te cuasana chũ'o raosome, pãĩ chĩ'ivũ'e kakamanea'ku chini. ³²Repanare chẽa jñajũnu cuaa pãĩ chĩ'ivũ'e sa'navũji rua jainũko si'acairo i'kaju cuijũ paniasome repana. Chekũna jainũko repana pe'ruju cuiche'te vesũju rupũ cuijũ paniasome. ³³Repakuanupũ ja'me pa'ina judĩopãĩu'te Alejandro'te pãĩ chenevũna jujo sao nũkoasome. Ruarepa cuijũna repanani i'kara chini vevoasomũ repau. ³⁴Jã'ata'ni repau'te judĩopãĩu'jekũna ñamasi jo'e ũcuare i'kaju rua cuiche cuiasome repana. “Artemisare Efeso cakore rua masikoni chiime chũkũna”, chĩiju, ũcuanũko te'eka'chapahora jã'aja'ñe cuiasome repana.

³⁵Jã'aja'ñe cuijũna repajoopo pa'ikũ utija'o tochakaikũ ũcuamakaru cuijũu chiniasomũ repanare. Cuharena repanare ija'che i'kaasomũ utija'o tochakaikũ:

—Efeso pa'ina, asarepajũu. Maire ijoopo vũ'ejooopo pa'inare Artemisare pojovũ'e kuirache pa'imũ, repao'te ũcuachi'a. Pãĩ ũcuanũko masime jã'a. Mai cuasava'o tũosiva'o rua masio cunũumũpi cajeasomo. ³⁶Jachacu'amũ jã'a. Jã'ajekũna musanũkona pe'ruche chũruso cu'ache cho'omanejũu; masi cuasajũu aperũmũ. ³⁷Ina pãĩ musanũkona rasina Artemisare cu'ache i'kamanaa'me. Ūcuachi'a repao vũ'e pa'iche ñaasomanaa'me ina. ³⁸Jã'ajekũna Demetrona'me chekũna diova'nare pojomajñaruã cho'ona pãĩ cho'ochē'te ñaju ke'reuato ũcuanapi utija'o tochaajũ, ke'reche kuaja'o. Pãĩ chẽañe chũ'ũna pa'ime chura. Repana pa'ivũ'ña vatasivũ'ñaame. Ūcuanani mũa kuaja'ju. ³⁹Musanũkonare jo'e i'kauato pãĩ chũ'ũnani pe'kerũji rũhiñe kuajũu. ⁴⁰Musanũkona cu'ache cho'osi'e chũ'ũre chũ'ũna chekũrũmũ asa

pe'rujanaa'me. Repanapi pe'ruto sãine i'kavesuja'mu chu'u. Rupũ peoche cu'ache cho'osinaa'me musanukona —Jã'aja'ne chiniasomu utija'o tochakaiku repanare pã. ⁴¹I'ka pi'ni chi'isinare pã, “Re'omu”, chini eto saosomu repau.

Pablo Macedonia chejana'me Grecia cheja jo'e saisi'ere kuamu

20 ¹Reparumu Pablo chekuchejana saipi'raku pã kuanupu pe'ru churu sanisosirumuna Jesure cuasanare soniasomu repanani chu'vara chini. Chu'va pi'ni, “Saimu chu'u”, chini repanare jo'ka Macedonia chejana sanisoasomu repau. ²Macedonia chejare ku'iu vu'ñajooopã tã'a repajooopã pa'inare Jesure cuasanare re'oja'che i'kaasomu repau, repanapi pojoju paapu chini. Jã'achejapi Grecia chejana sani tã'aasomu repau. ³Repacheja saisirumu chotepãimia paniasomu repau. Pani pi'ni Siria chejana co'ira chini choovu tuhipi'rakujı judiõpãı repacheja pa'ina repau'te cu'ache cho'õnu chiiche'te asa, “Choovu tusa”, chiisi'kupi tuhima'ne, “Jo'e Macedonia chejapi jeni po'opi co'ira”, chiniasomu repau. ⁴Repauji po'opi saiuna chekuna ja'me saniasome repau'te: Pirro mamaku Sõpater Berea vu'ejoopo raisi'kuna'me Tesalõnica vu'ejoopo raisina Aristarcona'me Segundo, Derbe vu'ejoopo raisi'ku Gayona'me Timoteo, Asia cheja raisina Tiquiconam Trõfimo. ⁵Charo sani Troas vu'ejoopona cha'asinaa'me repana chukuna'te. ⁶Pã saumanesi'e ani caraisirumuna, Filipos vu'ejoopo eta choo juosa'arona cajesinaa'me chukuna. Ucuachejapi choovu tuni cincorepaumucujã jẽ'uju charo saisina pa'ijooopo Troas vu'ejoopona tã'asinaa'me chukuna. Repajooopo tã'asirumu sieterepaumucujã pa'isinaa'me chukuna.

Pablo Troas vu'ejoopo cho'osi'ere kuamu

⁷Ucuarumu chukuna Jesucristo'te cuasana romicorumu Dioni pojoõnu chini repajooopo pa'inana'me chi'isinaa'me. Chi'irena Pablo Dios chu'ore chu'vasi'kua'mu repanare. Jo'e apeñatato saijaujeku ñamirepajatu'ka chu'vasi'kua'mu repau. ⁸Chukuna chi'i pa'iruupu umu pa'iruupu uopuã rua miasikua'mu. ⁹Pablo chu'vachu'ore Eutico põsuu ventanasa'aro'te ñu'iu asaku pa'isi'kua'mu. Jã'ata'ni jeereparumu ñu'iu uokuakuna kãniso ucuasa'aroji ve'sena ponu tuãni jünisosi'kua'mu repau, rua umu pa'isa'arokuna. Tuakuna chukuna vu'vu caje eta miito jünisosiva'u õhisi'kua'mu repau. ¹⁰Pablo caje ña repauni sũkaku ija'che i'kasi'kua'mu chukuna'te:

—Vajuchumanejũ'u. Vajumu iku —chini vasosi'kua'mu. ¹¹Jã'aja'ne cho'o Pablo ucuaruupuna jo'e muni au ani pi'ni ñatachetu'ka jo'e chu'vasi'kua'mu chukuna'te. Chu'vaku ñata sanisosikua'mu repau. ¹²Repana pã chi'isina jüni vajuraisi'kure põsuu'te repau vu'ena pojoju sasosinaa'me pã.

Troas vu'ejoopoji Mileto vu'ejoopona saisi'ere kuamu

¹³Jã'aja'ne cho'osirumu Pablo choovuji saicuheku Aso vu'ejoopona po'opi saisi'kua'mu. Saipi'raku chukuna'te ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Aso vu'ejoopona choovuji saiju tũoju saijũ'u chu'ure”, chiisi'kua'mu. Chikuna, “Jau”, chiisinaa'me chukuna. Choo juosa'arona caje choovu tuni Aso vu'ejoopona saisinaa'me, Pablõni mijũ saũu chini. ¹⁴Chukuna repajooopo tã'asirumu chukuna'te tijã choovuna tuhisi'kua'mu repau. Tukuna Pablõna'me Mitilene vu'ejoopona jeni canukasinaa'me chukuna. ¹⁵⁻¹⁶Jã'achejapi jo'e

apeñatato saiꞑu Quío juupo carani jo'e te'eumucuse saiꞑu Samos juupo choo juosa'arona tí'asinaa'me. Pabloji Asia chejare pa'icuhekuna Efeso vù'ejoopo canukama'ñe ca rani saiꞑu jo'e te'eumucuse jè'eju Mileto vù'ejoopona tí'asinaa'me chukuna. Jerusalén vù'ejoopona na'mi tí'ara chiisi'kua'mu repau Pablo, Pentecostés fiesta cho'orumu ùcuachejare pasa chini.

Efeso pa'inare Jesure cuasanare chũ'unare Pablo chu'vasi'ere kuamu

¹⁷Reparumu Pablo Mileto vù'ejoopo'te pa'iu Efeso vù'ejoopo pa'inani chu'o saosi'kua'mu, Jesure cuasanare chũ'unani, rani ñaa'ju chini. ¹⁸Chu'o saonna ratena repanare ija'che i'kasi'kua'mu repau:

—Musanukona chu'u pa'iche masime. Chu'u Asia cheja tí'aumucusepi vua chu'u musanukonare ja'me pa'iu cho'osi'e peore masime musanukona.

¹⁹Reparumu judiõpái rua cu'ache cho'osinaa'me chu'ure. Já'ata'ni musanukonani oiũ, “Peore masiu'mu chu'u”, chiima'ñe Dios chũ'ũnechi'a cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. ²⁰Já'ajekuna vajuchuma'ñe chu'vasi'kua'mu chu'u musanukonare. Peore musanukona chiiche che'chosi'kua'mu chu'u musanukonapi na'a re'oja'che paapu chini. Pái chi'ivũ'ena'me pái vũ'ña che'chosi'kua'mu chu'u Dios chu'o. ²¹Musanukona pa'icheja pa'inare judiõpaina'me griegopái peore ija'che i'kaku chu'vasi'kua'mu chu'u: “Cu'ache cho'oche ũhaso Maire Paakuni, Jesucristoni cuasaju Dioni jovojuũ”, chiisi'kua'mu chu'u repanare. ²²Chura Dios Rekochoji chũ'ukuna Jerusalén vù'ejoopona saimu chu'u. Repacheja sakuna chu'ure tí'ñejañe vesumu chu'u.

²³Iechi'a masimu: Ku'iu vũ'ñajooõo tí'ato Dios Rekocho si'arumu ija'che i'kamũ chu'ure: “Jerusalén vù'ejoopo'te sani pa'iuña cu'ache tí'ñeja'mu mũ'ure. Pái chẽavũ'ena cuajanaa'me pái mũ'ure”, chiimu Dios Rekocho chu'ure. ²⁴Já'ajẽ'e vajuchuma'mu chu'u. Diopi chu'ure jú'ĩne isito re'omu. Já'ata'ni Repau chu'ure cho'oa'ku chini jo'kasi'ere peore cho'o pi'nikasa chiimu chu'u. Já'achi'a chiimu chu'u. Dios chu'ure Repau chu'ore chu'vaa'ku chini jo'kasi'kua'mu, pái ùcuanukore Repau re'oja'che cho'okaiche'te kuaa'ku chini.

²⁵Asarepajũ'u, musanukona. Chura ie masimu chu'u: Chu'u icheja cheja pa'irumu Dios chũ'ũne chu'u che'choche asasina musanukona ùcuanuko jo'e ñamanejanaa'me chu'ure. ²⁶Chu'u musanukonare Dios chũ'ũne masi che'chosi'kua'mu. Já'ajekuna musanukona pa'icheja pa'inapi jũniso vati toana saito chu'o peomu chu'ure. ²⁷Chu'u musanukonare vajuchuku cuhema'ñe Dios chiiche peore kuasi'kua'mu. ²⁸Asarepajũ'u, musanukona pái chũ'ũna. Ñarepaju pa'iju re'oja'che pa'ijũ'u. Dios Rekocho musanukonare Jesure cuasanare kuirache'te jo'kasi'kua'mu, musanukonapi repanani re'ojachere chu'vaju paapu chini. Masi kuirajũ'u repanare Jesure cuasakanupu Repau júni Ûcuau chiepi ro'ikani chẽa paakuanupu. ²⁹Chu'u sanisosirumu chai ovejavana'ni ñisoñũ chini raicheja'che pái rani rua cu'ache cho'ojanaa'me repanare. ³⁰Jo'e na'a pa'isirumu chekuna musanukonare ja'me chi'ina joreju, “Re'ojachere che'chome chukuna”, chiiju cu'ache'te che'chojanaa'me, Jesure cuasanani tua paañũ chini.

³¹Já'ajekuna ñarepaju pa'iju chu'u musanukonare ja'me pa'isi'e cavesumairo pa'ijũ'u. Choteũsurumu musanukonare ja'me pa'iu si'arumu umucujñana'me ñami cuhama'ñe chu'vaku pa'isi'kua'mu chu'u, musanukonani oiũ.

³²Jo'ka saimu chu'u musanukonare chura. Saiu musanukonani kuiraa'ku chini Dioni jo'kamũ chu'u. Ûcuaja'che musanukonapi Dios chu'ore na'a rua

che'cheju paapu chini Dioni jo'kamũ chũ'u musanukonare, na'a rua re'oja'che pa'imasia'ju chini. Re'oja'che pa'ijuna Dios musanukonare rua re'oja'che cho'okaija'mũ, chekũnare ũcuachi'a Repau chẽa paanare ũcuanukore. ³³Musanukonare ja'me pa'irũmu musanukona paamajũaruã sẽemanesi'kua'mũ chũ'u. Musanukona paache kãña kuri paauache ñamanesi'kua'mũ chũ'u. ³⁴Chũ'u pa'iche masime musanukona. Chũ'ure karachena'me chũ'ure ja'me ku'inare karache'te koorã chini rua cho'ochẽ cho'oku pa'isi'kua'mũ chũ'u musanukona pa'icheja pa'irũmu. ³⁵Cho'ochẽ rua paakũji si'arũmu che'choku pa'isi'kua'mũ chũ'u musanukonare, chũ'u pa'iche'te ña chẽa ũcuaja'che paapu chini. Maipi cho'ochẽ'te rua cho'ojũ chuova'na pa'iva'nani kuirañũ. Maire Paaku Jesús ija'che i'kaasomu: "Musanukonani chekũnapi re'oja'che cho'okaito pojojanaa'me musanukona. Jã'ata'ni musanukonapi chekũnani re'oja'che cho'okani na'a rua pojojanaa'me", chiniasomu Jesús —chiisi'kua'mũ Pablo repanare.

³⁶Repau Pablo i'ka pi'niuna ũcuanuko ro're ñũ'ijũ Dioni sẽesinaa'me. ³⁷Diore sēni pi'ni repauni oiju sũ'ka pojosinaa'me repana. ³⁸Repau Pabloji, "Chũ'ure jo'e ñamanejanaa'me musanukona", chiisi'ere cuasaju rua sumava'na pa'isinaa'me repana. Chukunana'me cajesinaa'me repana choovu ju'ichejatu'ka.

Pablo Jerusalén vũ'ejoopo saisi'ere kuamu

21 ¹Churata'ni repanare, "Saimẽ chũkũna", chini choovu tuni saisinaa'me chũkũna. Charo Cos vũ'ejoopo pa'ijuupona rũhiñe jēni canukasinaa'me chũkũna. Jo'e apeñatato vuni caje tuni Rodas juupona sani ti'asinaa'me. Jã'achejapi Pátara vũ'ejoopona sani ti'asinaa'me chũkũna. ²Ūcuachejana chekũvu choovu ku'e jñaã Fenicia chejana j'ẽsinaa'me chũkũna. ³Jẽ'ejũ Chipre juupo sũripũ cakã'kopi carani saiju Siria cheja cajoopo Tiro vũ'ejoopona ti'a canukasinaa'me chũkũna. Choovu paanapi ũcuajoopona pōsere majuna chũkũna ũcuachi'a ja'me maisinaa'me. ⁴Mani Jesure cuasanare ku'e jñaã ũcuanana'me sieterepaumucujña pa'isinaa'me chũkũna. Pa'ijuna Dios Rekochoji kuauna asa Pablo'te ija'che chũ'vasinaa'me repana: "Mu'upi Jerusalén vũ'ejoopona saito cu'ache ti'jñeja'mũ mu'ure. Saimanejũ", chiisinaa'me repana. ⁵Jã'aja'ñe i'kanareta'ni repanare ja'me pani pi'ni ũcua saisinaa'me chũkũna. Saijuna repana Jesure cuasana ũcuanuko rũjoromina'me mamachĩ vũ'ejoopoji eta choo juosa'arona chũkũnana'me cajesinaa'me. Caje mejavũna ro're ñũ'ijũ Dioni ũcuanuko sẽesinaa'me chũkũna. ⁶Sēni pi'ni, "Saimẽ chũkũna", chini choovũna tutena ña repana vũ'ñana maisinaa'me.

⁷Ūcuachejapi Tolemaida vũ'ejoopona sani ti'a choovu juo mani Jesure cuasanare mũa ñasinaa'me chũkũna. Repanare te'eñami ja'me pa'isinaa'me chũkũna. ⁸Jo'e apeñatato jo'e saiju Cesarea vũ'ejoopona ti'a mani Felipe Dios chũ'o chũ'vaku vũ'ena canukasinaa'me chũkũna. Jesure cuasakuanupu Jerusalén pa'ina aperũmu pãi sieterepanare jñaasome va'jeva'nani ãure ãua'ju chini. Felipe'na'me chekũnare jñaasome repana. ⁹Repau Felipe chĩi ũcuaka'chapanare paasi'kua'mũ, romichĩich'i'a. Repana romichĩi Dios Rekochoji jo'kauna Dios chũ'o kuana pa'isinaa'me. ¹⁰Repacheja te'eumucujũaruã pa'itona cheku, Agabo, Dios chũ'o kuaku Judea chejapi

raisi'kua'mu. ¹¹ Rani chukuna'te kuele tī'a Pablo corejakāa mini repau cū'ana'me jūjña meñe vee pi'ni ija'che i'kasi'kua'mu:

—Ija'che kuamu Dios Rekocho: “Jerusalén pa'ina judiōpāi ikāa corejakāa paaku'te ija'che cheā vee judiō peonani jo'kajanaa'me” —chiisi'kua'mu Agabo.

¹² Jā'aja'ñe i'kauna asa chukuna repacheja pa'inana'me rua i'kasinaa'me Pablo'te, “Jerusalén saimanejū'u”, chiiju. ¹³ Jā'aja'ñe i'kanareta'ni ija'che chukuna'te i'kasi'kua'mu repau:

—Jā'aja'ñe i'kamanejū'u. Musanukonapi ruarepa oijuna rua suma'mu chu'ure. Jerusalén vu'ejoopo saivajuchuma'mu chu'u. Veeojñoñeje'e, ūcuajoopona jū'iñeje'e vajuchuma'mu chu'u, Jesupi Chu'ure Paakuji chu'uni pojoaku chini —chiisi'kua'mu repau Pablo.

¹⁴ Repau'te i'kate'e jo'e i'kamanesinaa'me chukuna.

—Re'omu. Ikure Dios chiiche ti'jñea'ku —chiisinaa'me chukuna.

¹⁵ Chukuna nee pōse care'va pi'ni Jerusalén vu'ejoopona saisinaa'me chukuna. ¹⁶ Cesarea vu'ejoopo pa'ina Jesure cuasana te'ena ja'me saisinaa'me chukuna'te. Sani tī'a chukuna kāijavu'e Mnasón vu'ena muvasinaa'me repana chukuna'te. Repau Mnasón, Chipre raisi'ku, Jesure rua jeerumu cuasaku paniasomu.

Pablo Santiago'te sani ñasi'ere kuamu

¹⁷ Chukunapi Jerusalén vu'ejoopona tī'arena Jesure cuasana tijña rua pojosinaa'me chukuna'te. ¹⁸ Jo'e apeñatato Pabloji, “Santiagoni ñajañu”, chikuna ñañu chini ja'me muasinaa'me chukuna. Mua tī'ato Jesure cuasanare chu'una ūcuauko Santiagona'me pa'isinaa'me. ¹⁹ Repanare sēni pi'ni Dios cho'okaisi'ere kuasi'kua'mu Pablo repanare ija'che chiū: “Chu'upi judiō peonani Dios chu'ore chu'vakuna Dios repanare re'oja'che cho'okaisi'kua'mu, repanapi Jesuni cuasaju jovoa'ju chini”, chiisi'kua'mu Pablo. Dios re'oja'che cho'okaisi'e peore kuasi'kua'mu repau. ²⁰ Kuaua asa Diore, “Ja'ku, rua re'oku'mu mu'u”, chiiju pojosinaa'me repana. Jā'aja'ñe i'ka pi'ni Pablo'te ija'che i'kasinaa'me repana:

—Chukuna majarpāi, asarepajū'u. Judiōpāi ūcuaja'che Jesure cuasana jainukoame. Diopi chū'uuna Moisés aperumu tocha jo'kasi'ere ūcuauko rua chiiju cho'ome repana. ²¹ Jā'ata'ni judiōpāi Jesure cuasana chekuna pāi mu'ure cutuche'te asajuasome. Ija'che cutujuasome pāi mu'ure: “Pablo tīipāi pa'ichejña sani pa'inare judiōpāi, ‘Moisés chū'uku tocha jo'kasi'e musanukona cho'ochē ūhasojū'u. Musanukona mamachīi jīkora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuamanejū'u. Judiōpāi pa'iche peore jo'kasojū'u’, chiū chu'vakuasomu”, chiijuasome pāi mu'u i'kache jorena. ²² Repana judiōpāi Jesure cuasana mu'u raisi'e asajanaa'me. ¿Je'se cho'ojanaa'ñe mai repanapi mu'uni cuasaa'ju chini? ²³ Ija'che cho'ojū'u chiime chukuna mu'ure: Icheja cana umupāi ūcuaka'chapana chukuna'te ja'me pa'ina, Dioni pojoju, “Ija'che cho'ojanaa'me chukuna”, chiisinajeju cho'opī'rame. ²⁴ Ūcuanaa'me Dios vu'ena muajū'u mu'u. Mua judiō phairi cho'okaiche ja'me cho'ocojñojū'u, cū'are tñora chini. Ūcuachi'a repanare raña ko'ukaichena'me phairi'te repana isimajñaruā ro'ikajū'u. Mu'upi jā'aja'ñe cho'oru pāi mu'ure cu'ache cutusi'e cuasamanejanaa'me. Dios chū'uñe mu'u masi cho'ochēchi'a masijanaa'me repana. ²⁵ Jā'aja'ñe cho'oku chini chu'vame chukuna mu'ure judiōpāi'jekuna.

Jā'ata'ni judío peonapi Jesure cuasanare jā'aja'ñe chū'umanaa'me chukuna. Apeřumū jā'are cutu pi'ni chū'o tocha saosinaa'me chukuna repanare judío peonare. Ija'che chiiche tocha saosinaa'me chukuna: “Tūosiva'nare jo'kasi'e āu āimanejū'u. Chie ūkumanejū'u. Va'i rupū ruso vēasiva'nare āimanejū'u; chie paame jā'ana. Ūmupāi, musanukona paamanare romi romineemanejū'u. Romi, musanukonare paamanare ūmupāi ūmuneemanejū'u.” Jā'achi'a chū'unana'me chukuna judío peonare —chiisinaa'me repana.

Dios vū'e pa'irumū Pablo'te chēasi'ere kuamū

²⁶ Jā'aja'ñe i'karena Pablo, “Jau”, chini jo'e apeñatato repanare ūmupāi ūcuaka'chapanare mūvakū Dios vū'ena mūasi'kuamū. Mūa judío phairi cho'uche cu'are tūnoñu chini cho'ocojñoasome repana. Dios vū'ena kaka repavū'e chū'unare repanare cu'ache tūni si'ajaumucusere kuasomū Pablo jo'cha va'iva'nare vani isijaumucusere.

²⁷ Te'esemana si'apiratonā judiōpāi Asia cheja raisina Pablo'te Dios vū'e pa'ikūni űaasome. Repauni űa cu'ache i'kaju cuijūna repavū'e chi'isina pāi pe'rujū chēaasome repaū'te. ²⁸ Ija'che i'kaju cuiasome repana:

—i'Israelpāi, chukuna'te rani cho'okaijū'u! Ikūni chēaū. Rua cu'ache che'chokū'mū iku. Si'achejñaruā ku'iu maire cu'ache cutukū'mū iku. “Moisés tocha jo'kasi'e cu'amū”, chiū che'chokū'mū iku. Ūcuachi'a, “Dios vū'e cu'amū”, chiikū'mū iku, ivū'e. Ūcuachi'a cu'ache cho'osi'kuamū iku. Judiōpāichi'a chi'ivū'ea'me ivū'e. Jā'ajekuna judío peonare kakacu'amū ivū'e. Jā'ata'ni iku griegopāire ivū'ena Dios vū'ena cuaasi'kuamū ivū'epi cu'ache paaū chini — chiniasome repana Pablo'te.

²⁹ (Apeřumū repana Efeso raisi'kure Trófimore Pablona'me pa'ikūni űaasome Jerusalén vū'ejoopona. űasinajejū, “Repaū Pablo Trófimore Dios vū'ena cuaacosomū”, chini cuasaasome repana, cuaamanesi'kūni.)

³⁰ Ūcuarumū repajoopo pa'ina repanapi cuijūna asa pe'rujū vū'vū mūa Dios vū'ena kaka chēaasome Pablo'te. Repaū'te chēa ve'sena jñajñū etuaasome repana. Etuarena Dios vū'e jatisa'ñaroā peore jeosoasome pāi.

³¹ Sōtaopāi chū'ukū repaū'te etua vaiche pāipi kuarena asaasomū, Jerusalén pa'ina ūcuanūko tīñe cho'uche. ³² Ūcuarumū sōtao ai teana repaū'te ja'me chū'unana'me sōtao, Dios vū'ena vū'vū mūaasome Pablo'te vaichejana. Repanapi mūajūna űa Pablo'te vaina cuhaasome. ³³ Mūa tī'a Pablo'te chēa, “Ikūre cūnameā te'eka'chapameā tachojū'u”, chiniasomū sōtao ai. Chini pāire ija'che sēniasomū repaū: “¿Iku keeja'iu'u? ¿Ūquere cho'ou?” chiniasomū.

³⁴ Chikuna ūcuanūko rua asoche si'acairo i'kaju cuijūna Pablo cho'osi'e masi asamaneasomū sōtao ai. Masi asamaū sōtaopāire chū'ūasomū repaū, batallón vū'ena Pablōni mūvaa'jū chini. ³⁵ Sōtaopāipi repavū'e mūivūna repauni mūva tī'arena pāi Pablōni cuhejū rua cuijū rua cavaasome. Ruarepa cavajūna sōtaopāi ve'o mūvaasome Pablo'te. ³⁶ Ve'o mūvajūna pāi kuanupū chuta'a rua cuijū tuhaasome.

—Vanisojū'u jā'ure —chijū cuiasome repana.

Pablo repaū pa'iche'te pāi kuanupūna kuasi'ere kuamū

³⁷ Sōtaopāi batallón vū'e repaū'te cuaapiratonā Pablo ija'che i'kaasomū sōtao aire:

—Mũ'ure jmakakarũ i'kara chiimũ chũ'u. ¿Re'oku? —chiniasomũ Pablo, griego chũ'opi.

Chikuna,

—¿Mũ'u griego chũ'o i'kamasiku? ³⁸ Āa, ¿mũ'u Egiptopāiũma'ku? ¿Airopāi chũ'ũkuma'ku? Aperũmũ Egiptopāiũ pāi chũ'unani cuheku chekũnare pāi cuatro milrepanare soni ch'i paaasomũ, pāi chũ'unani etora chini. Soni ch'i repanare etua sa pāi peochejũnare paaasomũ repau. ¿Mũ'u tĩũ'u? — chiniasomũ sũtao ai.

³⁹ Chikuna Pablo i'kaasomũ.

—Jũju, tĩũ'mũ chũ'u. Judĩopāiũmũ chũ'u. Tarso vũ'ejoopo Cilicia cheja cajoopoji raisi'kua'mũ chũ'u. Rua ũjajoopo'me repajoopo. Chũ'upi inani pāire i'kato, ¿ũsema'ku mũ'u? —chiniasomũ Pablo repau'te sũtao aire.

⁴⁰ Chikuna sũtao ai, “Jaũ, i'kajũ'u”, chiniasomũ. Chikuna Pablo repanapi cuiche'te cuhaa'ju chini muivũ'te nukaku vevoasomũ repanare pāi. Cuharena judĩopāi i'kacheji, hebreo chũ'opi ija'che i'kaasomũ repau:

22 ¹—Mũsanũkona, chũ'u majapāi, pũsupāina'me aina asarepajũ'u. Chũ'u pa'iche'te masi kũara —chiniasomũ Pablo.

² Chini hebreo chũ'opi i'kakuna i'kama'ũe asaasome repana. Repanapi asajũna Pablo jo'e ija'che i'kaasomũ:

³—Chũ'u judĩopāiũmũ. Cilicia cheja pa'ijooopona Tarso vũ'ejoopona jũaacojũnũi'kua'mũ chũ'u. Repajoopoji rani ichejana Jerusalén vũ'ejoopo'te pa'iu aineesi'kua'mũ chũ'u. Ichejare pa'ũna Gamaliel mai aipāi chũ'ũsi'e peore che'chos'i'kua'mũ chũ'ũre. Che'chokũna repa asa chẽasi'kua'mũ chũ'u. Chĩĩrumũpi irumũjatũ'ka Dios chũ'ũũe cho'oneeku'mũ chũ'u, Dioni pojoku. Mũsanũkona irumũ cho'oneeje'ũe Dios chũ'ũũe cho'oneeku'mũ chũ'u. ⁴ Dioni pojora chini aperũmũ rua cu'ache cho'osi'kua'mũ chũ'u Jesure cuasanare. Repanapi si'asoa'ju chini ku'e jũaa chẽa pāi chẽavũ'ena cuaosi'kua'mũ chũ'u repanare ũmũpāina'me romi. ⁵ Phairi aina'me judĩo aina ũcuanũko masime jã'a. Repanani sũeto kuame repana. Repana chũ'ũre utija'o tochakaisinaa'me. Tochakatena Damasco vũ'ejoopo pa'inani mai majapāire sa ñora chiisi'kua'mũ chũ'u repaja'o. Jesure cuasanani chẽa ichejana Jerusalén vũ'ejoopona ra cu'ache cho'ora chiisi'kua'mũ chũ'u.

Pablo repau Jesure jovosi'ere kũamũ

⁶ Jã'aja'ũe cho'ora chini ma'api saiũna nukarepau sũ'ito Damasco vũ'ejoopo tĩ'api'ratona te'erũmũ chũ'u nukachejachi'a rũhiso'koro cunaũmũpi rua miaũe sukasi'kua'mũ chũ'ũre. ⁷ Miaũe sukaũna chejana tãisi'kua'mũ chũ'u. Tãni ũhiũ chũ'ũre i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'u. “Saulo, Saulo, ¿je'se pa'ũna mũ'u chũ'ũre si'arũmũ cu'ache cho'oku pa'ikũ?”, chiisi'kua'mũ. ⁸ Chikuna, “¿Chũ'ũre Paaku, jeeja'ũ'u mũ'u?”, chiisi'kua'mũ chũ'u. Chiiũna, “Nazaret raisi'ku Jesua'mũ chũ'u; mũ'ũre cu'ache cho'ocojũnokũmũ”, chiisi'kua'mũ Repau chũ'ũre. ⁹ Chũ'ũna'me saisina repa miaũe ña rua kukusoasome. Jã'ata'ni Repau chũ'ũre i'kachũ'o asavesuasome repana. ¹⁰ Repauji chũ'ũni jã'aja'ũe i'kaũna asa ija'che sũesi'kua'mũ chũ'u Repau'te: “Chũ'ũre Paaku, ¿ũquere cho'oja'che chũ'u?”, chiisi'kua'mũ chũ'u. Chikuna, “Vũni Damasco vũ'ejoopona sani tĩ'aũna mũ'u cho'ojache peore chũ'u jo'kaja'mũ chũ'u mũ'ũre”, chiisi'kua'mũ Maire Paaku chũ'ũre. ¹¹ Jã'ata'ni ruarepa miaũe ñasi'kũjekuna ñakocaã

ñomanesi'kua'mu chu'ure. Ñamauna chu'una'me saisinapi chu'ure jütuna chëa Damasco vu'ejoopona juha cuaasinaa'me. ¹² Ūcuajoopo'te pa'ïna cheku Ananías chu'ure muta ñasi'kua'mu. Repau Ananías Dios aperumu chü'usi'e cho'oneeku peore masi cho'oku pa'iku'mu. Jä'ajekuna judiöpai repajoopo pa'ina ūcuanuko si'arumu rua re'oja'che i'kasinaa'me Ananía'te. ¹³ Repau Ananías rani chu'ure kueñe nukaku ija'che i'kasi'kua'mu: “Saulo, chura mu'u chu'u majapäu'ia'iu'mu.” Ūcuachi'a, “Mu'u ñakocaã ño'aku mu'ure”, chiisi'kua'mu. Chikuna ñakocaãpi teana care'ouna ñasi'kua'mu chu'u repau'te. ¹⁴ Jä'aja'ne i'ka pi'ni jo'e ija'che i'kasi'kua'mu repau: “Dios, mai aipai Cuasacojñokujji, chëasi'kua'mu mu'ure. Repau chiiche'te masiku re'oja'chechi'a Cho'okuni ñaku Repau i'kache'te asaa'ku chini cho'o ñosi'kua'mu. ¹⁵ Ūcuajji chü'ukuna pã ūcuanukore mu'u ñasi'ena'me mu'u asasi'e sani kuaku pa'ija'mu mu'u. ¹⁶ Jä'ajekuna teana vuni okorocojñojü'u. Maire Paaku'te sêejü'u, mu'u cu'ache cho'osi'ere tu'nesokaaü”, chiisi'kua'mu Ananías chu'ure.

Repau'te judío peonare sani chu'vajü'u chiisi'ere kuamu Pablo

¹⁷⁻¹⁸ Jä'aja'ne cho'osirumu Jerusalén vu'ejoopona co'isi'kua'mu chu'u. Co'i pa'iu Dios vu'ena mua kaka Dioni sêeu Dios ñoñe'te ñaku Maire Paakuni Jesuni ñasi'kua'mu chu'u. Ñakuna ija'che i'kasi'kua'mu Repau chu'ure: “Ijoopo Jerusalén vu'ejoopo pesa eta saijü'u. Mu'upi ijoopo pa'inani chu'u pa'iche'te chu'vato jachajanaa'me repana mu'ure”, chiisi'kua'mu Repau. ¹⁹ Chikuna Repau'te ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: “Chu'ure Paaku, chu'u cho'osi'e masime repana. Chu'u aperumu mu'ure cuasanani chëa pã chëavü'ena cuao vasa chini judiöpai chi'ivu'ña peore mua kaka ku'esi'kua'mu. ²⁰ Ūcuachi'a mu'u neekure Esteban'te, mu'u pa'iche kuasi'kure, catapi vanisorumu pojoku kueñere nukaku ñasi'kua'mu chu'u, repau'te vaina ti'te ūhasikãñare sê'sevu ju'isikãñare ñakau”, chiisi'kua'mu chu'u Repau'te. ²¹ Chikuna Maire Paaku jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. “Pesa saijü'u. So'ña pa'inani judío peonani chu'vaa'ku chini saomu chu'u mu'ure”, chiisi'kua'mu Repau chu'ure —chiniasomu Pablo repinare pã.

Sôtaopai chü'uku repau'te paasi'ere kuamu Pablo

²² Jä'anukoruchi'a Pablo i'kache i'kama'ne re'oja'che asaasome repana. Jä'ata'ni, “Judío peonani chu'vajaijü'u”, chiisi'ere asa pe'ruju ija'che i'kaju cuiasome repana: “¡Vanisojü'u jä'ure! ¡Pa'ivesukuna vanisoto re'omu!”; chiiju cuiasome repana. ²³ Pe'ruju repana sê'sevu ju'ikãña ti'te ūcuakãñapi vevoju cha'ore umuna su'aju cuhama'ne cuiasome repana. ²⁴ Jä'aja'ne cho'ojuna ña sôtao ai chü'uasomu.

—Ikure batallón vu'ena cuaajü'u —chiniasomu repau neenani sôtaopãire. —Ūcuachi'a, “¿Je'se pa'ïna pã mu'ure pe'ruju cuiche?”; chiiju su'i'suejü'u repau'te, kuaa'ku —chiniasomu sôtao ai repinare.

²⁵ Jä'ata'ni Pablo repau'te quëo suo su'i'suepi'ratona kueñe nukakuni sôtaopai cienrepanare chü'uku'te ija'che i'kaasomu:

—Chu'u Romapãiu'mu. Jä'ajekuna musanukonapi chu'u cu'ache cho'osi'ere charo chekunani masi kuama'to vaicu'amu chu'ure —chiniasomu Pablo.

²⁶ Chikuna asa repau sôtaopai cienrepanare chü'uku repau'te chü'ukuni sôtao aini kuajanasomu.

—¿Je'se cho'oja'u m'u'u? Romapāiu'mu repau —chiu sa kuaasomu repau.

²⁷Chikuna asa repau sōtao ai sani Pablo'te ija'che sēniasaasomu:

—¿Mu'u Romapāiu'u? ¿Ūcuarepaa'che jā'a? —chiniasomu. Chikuna Pablo,

—Jūju, ūcuau'mu chu'u —chiniasomu.

²⁸Chikuna sōtao ai,

—Chu'u ūcuachi'a Romapāiu'mu. Rua kuri ro'isi'kua'mu chu'u Romapāiu pasa chini —chiniasomu. Chikuna, Pablo,

—Chu'uta'ni chiirumuna Romapāiu aineesi'kua'mu —chiniasomu repau'te.

²⁹Jā'aja'ne i'kauna asa repau'te su'i'sueñu chiisina vajuchuju su'i'suema'ne jose jo'ka saniasome. Sōtao ai ūcuachi'a kukuasomu, Pablo'te Romapāiu'te cunameāpi tachoche chū'si'kujeku.

Pablo judío ainare i'kasi'ea'me

³⁰Jo'e apeñatato repau sōtao ai Pablo'te tachosimeäre cunameäre tu'sea'ju chini chū'uasomu. Ūcuachi'a judiöpāi Pablo'te pe'ruche'te peore masirepa asa masira chini, judío phairipāi chū'unana'me judío aina ūcuau'ko chi'ia'ju chini chū'uasomu repau, Pablo cu'ache cho'osi'ere sēniasaa'ju chini. Repanapi chi'irena Pablo'te pāi chēavu'e pa'isi'kure etua muva repana ti'jñeñena nukoa'ju chini chū'uasomu repau.

23 ¹Judío ainare ti'jñeñe nukorena repanani ñaku ija'che i'kaasomu Pablo:

—Chu'u majapāi, irumu'jatu'ka Dios ñaku'te chu'u cuasache si'arumu cho'oku'mu chu'u Repau chu'ure chū'uñe —chiniasomu Pablo.

²Jā'aja'ne i'kauna asa judío phairi ai, Ananías, Pablo'te kueñe nukanare repau chu'opona vaapu chini chū'uasomu. ³Chū'uuna Pablo Ananía'te ija'che i'kaasomu:

—Jā'a pa'ito ūcuachi'a Diopi vaau mu'ure sē'sevuchi'a re'oja'che pa'ikujū i'kaku'te. Nū'iu ñaku ke'remu mu'u chu'ure, “Dios chū'uñe jachasomu iku”, chini. Mu'uta'ni Dios chū'uñe'te jachasoku chu'uni vaiche'te chū'umu —chiniasomu Pablo.

⁴Jā'aja'ne chikuna repau'te kueñe nukana i'kaasome Pablo'te.

—Phairi aire, Dios chēasi'kure cu'ache i'kamū mu'u. ¿Ña kukuma'ku mu'u? —chiniasome repana.

⁵Chitena Pablo jo'e i'kaasomu.

—Áa, chu'u majapāi, vesuku i'kasomu chu'u, phairi aini. Phairi aia'mu chini jā'aja'ne i'kamanera'amu chu'u. Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che i'kamū:

Musanukonare chū'uku'te cu'ache i'kamanejū'u, chiimu. Jā'ajekuna repau'te cu'ache i'kacuhemu chu'u —chiniasomu Pablo.

⁶Chini repana aina pa'iche'te cuasa, “Áa, ina chekuna saduceopāia'me. Chekuna fariseopāia'me”, chini cuasaasomu. Jā'aja'ne cuasa jo'e repanare ainare u'jachu'o i'kaasomu repau.— Chu'u majapāi, chu'u ūcuachi'a fariseo'mu. Chu'u ja'ku fariseo pa'isi'kua'mu. Chu'upi pāi jūnisosina jo'e vajuraijache cuasakujekuna pāi chu'ure chēa ichejana ra nuko sēniasaju pa'ime —chiniasomu.

⁷Chikuna repana fariseopāina'me saduceopāi sāiñechi'a ke'reasome. Pablo'ji, “Fariseo'mu chu'u”, chikuna, fariseopāichi'a, chiniasome Pablo'te. Chekunata'ni saduceopāijeku cuheasome repau'te. ⁸(Saduceopāi, “Jūnisosina

jo'e vajuraima'me", chiiju cuasame. Ūcuachi'a, "Angeles peome", chiiju, "Pāi rekoñōa peome", chiime repana. Fariseopāita'ni jūnisosina jo'e vajurajachena'me ángel pa'ichena'me pāi rekoñōa paache cuasanaa'me.)⁹ Ūcuanuko rua asoche cutuasome repana fariseopāina'me saduceopāi. Fariseopāi judíopāi che'chona te'ena vūni nukaju ija'che i'kaasome:

—Iku cu'ache cho'om ane si'kua'mu. Chekurumu ángelpi i'kacosomu repau'te, chekurumu pāi rekocho —chiniasome.

¹⁰ Chitena asa pe'ruju pāi na'a rua i'kaasome. Ruarepa pe'rujuna sōtao ai, "Pablóni vanisoju", chini sōtaopāire chū'uasomu kaka Pablo'te chēa etua batallón vū'ena jo'e muvaa'ju chini.

¹¹ Batallón vū'e muvasirumu nāmi peosichejapi rani Maire Paaku, Jesús, Pablo kueñere nukaku ija'che i'kaasomu: "Vajuchumanejū'u repanare. Koka koechero paajū'u. Chu'u pa'iche Jerusalén vū'ejoopo pa'inare masi chū'vasi'kua'mu mu'u. Na'a pa'isirumuna Roma vū'ejoopona sani ūcuaja'che chū'vaja'mu mu'u repajoopo pa'inare", chiniasomu Jesús repau'te Pablo'te.

Pablo'te vanisoñu chiisi'ere kuamu

¹² Jo'e apeñatato judíopāi te'ena Pablóni vanisoñu chini sāiñechi'a ija'che i'kaasome: "Pablo'te na'mi vanisoñu mai. Āujē'e āima'ñe okojē'e ūkuma'ñe pañu mai repau'te vanisochetu'ka. Maipi ūcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'ku maire", chiniasome repana. ¹³ Cuarentarepana na'a jainuko paniasome repana Pablo'te vanisoñu chiisina. ¹⁴ Cutu pi'ni mua judío phairipāi chū'unana'me judíopāi chū'unare kuaasome repana.

—Chukuna Pablo'te vanisoñu chiime. Repau'te vanisochetu'ka āujē'e āimanejanaa'me chukuna. "Maipi ūcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'ku maire", chiime chukuna sāiñechi'a. ¹⁵ Musanukona chukunani cho'okañu chini ija'che cho'ore'omu: Musanukona ainachi'a cutu pi'ni ūcuanuko sōtao aini i'kajū'u. Ija'che i'kajū'u repau'te: "Pablo'te che'ro jo'e rajū'u. Chukuna judío aina repauni masi sēniasañu chiime", chiijū'u. Musanukonapi jā'aja'ñe cho'oto pē'je pa'iju raiuna chuta'a ivu'e ti'ama'kuni repau'te vanisojanaa'me chukuna —chiniasome repana.

¹⁶ Jā'ata'ni Pablo majau'chau repana cho'oñu chiiche'te asa batallón vū'ena mua majacha'chani kuaasomu. ¹⁷ Kuauna asa Pablo cienrepanare sōtaopāi chū'ukuni soni rao ija'che i'kaasomu:

—Iku chū'uni chū'ore kuara chini raisi'kua'mu. Sōtao aini sajū'u ikure repauni kuaa'ku —chiniasomu Pablo.

¹⁸ Chikuna sōtao cienrepanare chū'uku Pablo majau'chau'te mua sōtao aire ti'a i'kaasomu.

—Mai chēasi'ku, Pablo, soisi'kua'mu chū'ure ikuni pōsuuni mu'uni raa'ku chini. Mu'uni chū'ore kuara chini raiuasomu iku —chiniasomu repau.

¹⁹ Chikuna sōtao ai pōsuu'te jūtuna chēa juha sa sēniasaasomu.

—¿Ëquere mu'u chū'ure kuara chiiku? —chiniasomu.

²⁰⁻²¹ Chikuna repau pōsuu i'kaasomu.

—Judíopāi sāiñechi'a cutuju che'ro mu'uni sēnu chiijuasome mu'upi Pablóni mua judío ainare ti'jñeñe nukouna, repauni masi sēniasañu chini. Repana sēñe cho'omanejū'u. Pablo'te sēniasañu chiima'me repana. Rupu chekunapi repauni vanisoajū chini sēejanaa'me repana mu'ure. Pāi cuarentarepana na'a

jainuko kati pē'jejuasome Pabloni vanisoñu chini. Repau'te vanisochetu'ka ãujē'e ãima'ñe okojē'e ùkuma'ñe pa'ijuasome repana. "Ūcuarepa cho'oma'to cu'ache ti'jñea'ku maire", chiniasome repana. Peore care'va pi'nicuhaasome repana —chiniasomu pōsuu Pablo majau'chau sōtao aire.

²² Chikuna, sōtao ai ija'che i'kaasomu pōsuu'te:

—Āja. Chekunare mu'u chu'ure cutusi'e kuamanejū'u —chiniasomu. Chini repau'te saosoasomu.

Pablo'te Cesarea vu'ejoopona sasi'ere kuamu

²³ Ūcuarumu sōtao ai te'eka'chapanare sōtao cienrepanarechi'a chū'unani soniasomu. Repanare soni rao ija'che chū'uasomu:

—Īnami, nueve pa'ito, Cesarea vu'ejoopona saiche pa'imū. Sōtaopāi doscientorepanare cū'api saijanare care'vache chū'ujū'u. Kavacho tuhinare setentarepanare care'vache chū'ujū'u. Ūcuachi'a sao saonare doscientorepanare care'vache chū'ujū'u. ²⁴ Pablo tuhijaure kavacho'te care'vakaijū'u tuhiu saau. Masi kuiraju, pāi chū'uku Félix vu'ena sa jo'kajū'u repau'te, pāipi repauni vanisomaneajū —chiniasomu sōtao ai repanare.

²⁵ Chū'u pi'ni sōtao ai ija'che chiiu chu'o tochaasomu sōtaopāipi pāi chū'ukuni sa isia'ju chini:

²⁶ Chū'u, sōtao ai, Claudio Lisiapi, ie chu'o tocha saomu mu'ure, rua masikuni, Gobernador Félix. ¿Pa'iku mu'u?

²⁷ Judíopāi ikure Pablo'te chēa vanisora'asinaa'me. Vanisopi'rajuna chū'u neenare sōtaopāi saosi'kuamu, chū'u repauni chēa vanisoche'te ūsea'ju chini. "Romapāiu'mu jā'u", chiiche asasi'kujeku jā'aja'ñe cho'okaisi'kuamu chū'u repau'te. ²⁸ "¿Je'se pa'iana repana ikure pe'ruche?", chini cuasa, masirepa asa masira chini, judío aina pa'ichejana sasi'kuamu chū'u repau'te, repauni repauni sēniasaa'ju chini. ²⁹ Chū'u asaku'te repauni sēniasarena masimu chū'u chura. Repana chiiche'te cho'omau repana aipāi chū'usi'ere masi cho'omaneuna repau'te pe'rume repana. Cu'arepacheta'ni cho'omanesi'kuamu repau. Jā'ajekuna vanisoche chū'uñe peoku ūcuachi'a pāi chēav'u'e cuaоче peomu repau'te. ³⁰ Jā'ata'ni pāipi repau'te pē'je vanisoñu chiiche'te asa teana mu'u pa'ichejana saomu chū'u repau'te. Ūcuachi'a repau'te pe'runare mu'u pa'ichejana sani repau cu'ache cho'osi'ere mu'uni kuaa'ju chini chū'usi'kuamu chū'u.

Jā'aja'ñe chiiche tocha saosomu repau sōtao ai.

³¹ Ūcuarumu sōtaopāi Pablo'te ñamipi Antípatris vu'ejoopojatu'ka saasome, repana ai chū'usi'jekuna. ³² Jo'e apeñatato sōtaopāi cū'api saisinata'ni ūcuana pa'ivū'ena co'asome. Kavachoji saisinata'ni Pabloni saasome. ³³ Cesarea vu'ejoopona sani ti'a pāi chū'uku vu'ena Pablo'te muva jo'kaasome repana. Ūcuachi'a sōtao ai tocha saosija'ova pāi chū'ukuni sa isiasome repana.

³⁴ Īsirena tochasi'ere ña pi'ni Pablo'te ija'che sēniasaasomu repau:

—¿Mu'u kechejapi raku? —chiniasomu. Chikuna,

—Cilicia chejapi raisi'kuamu chū'u —chiniasomu Pablo.

³⁵ Chikuna asa jo'e i'kaasomu pāi chū'uku.

—Mu'ure ke'renapi rani kuajuna asaja'mu chū'u, mu'u kuachena'me mu'ure ke'rena rani kuache peore. Asa pi'ni mu'ure cho'ojache chū'ujā'mu chū'u —chiniasomu repau. Chini repau'te pāi chēaruupuna, Herodes vu'ekachapa vu'evu pa'iruupuna, muva caso pē'jea'ju chini chū'uasomu repau.

Pablo repau pa'iche'te Félini kuamu

24 ¹Cincorepaumucujña pa'isirumuna Ananías, judío phairi ai, Cesarea vü'ejoopona chekuna ainana'me saniasomu. Ūcuachi'a cheku i'kakajau, Tértulo ja'me saniasomu. Sani Pablo cu'ache cho'osi'ere kuañu chini, pāi chū'uku'te Félire mua ñaasome repana. ²Muarena pāi chū'uku Pablóni raa'ju chini chū'uasomu. Ūcuarumu Tértulo Pablóni cu'ache i'kaku Félire ija'che i'kaasomu:

—Chukuna'te paaku, mu'upi cho'okaiuna rua re'oja'che pa'ime chukuna icheja. Rua jeerumu cavache peomu. Ūcuachi'a rua chū'umasikujeku icheja rua re'oja'che care'vakaisi'kua'mu mu'u. Re'orepamu jā'a. ³Chukuna'te mu'u peore cho'okaiche rua pojome chukuna. Rua masiku'mu mu'u, Félix. ⁴Re'omu. Mu'upi asa ca'naku chini jmakarū i'kajamu chū'u. Re'okujeku chū'u i'kache asarepajū'u. ⁵Iku Pablo rua cu'ache cho'oku'mu. Si'achejña ku'iu i'kakuna judiōpāi rua cavame. Rua tiiñe cuasanani chū'umu iku Pablo, Jesús Nazaret raisi'kure cuasanani. ⁶Jā'aja'ñe chū'ukujeku ichejana rani Dios vü'ere cu'ache cho'ora chiisi'kua'mu iku. Jā'ajekuna chēasinaa'me chukuna ikure. Chukuna aipāi chū'usi'e cuasanajeju, repana aipāi chū'usi'ere jachakuna ikure cu'ache cho'oñu chiisinaa'me chukuna. ⁷Jā'ata'ni sōtao ai Lisiapi chū'uuna sōtaopāi jainuko rani tua sasinaa'me repau'te. ⁸Jā'a cho'o pi'ni sōtao ai chū'usi'kua'mu chukuna'te, mu'uni rani iku Pablo cho'osi'ere kuaa'ju chini. Jā'ajekuna mu'upi repauni sēniasajū'u. Repauji cu'ache cho'oña chukuna ke'reche'te kuakuna asajū'u —chiniasomu Tértulo.

⁹Chikuna chekuna judiōpāi,

—Chū'o ūcuarepare i'kamū iku; Pablo rua cu'ache cho'osi'kua'mu —chiniasome.

¹⁰Chitena pāi chū'uku Pablo'te jūtupi ñou vevoasomu i'kaa'ku chini. Vevouña Pablo ija'che i'kaasomu:

—Félix, rua jeerumu icheja canare chū'uku pa'imū mu'u. Si'aūsūrumū pāi ke'reche asa care'vakaiku'mu mu'u. Jā'ajekuna mu'upi chū'u i'kache'te asaneekuna pojoku chū'u pa'iche'te masi kuara mu'ure, pāipi asa chū'uni, “Cu'ache cho'omaneñu jā'ure”, chiapu. ¹¹Chura docerepaumucujñachi'a panicuhamu chū'u Jerusalén raisi'e. Mu'u sēto ūcuatere kuajanaa'me pāi. Dioni pojora chini Dios vü'ena muasi'kua'mu chū'u reparumu. ¹²⁻¹³Mua kaka chekunare judiōpāi i'kamanesi'kua'mu chū'u. Ija'che cutume pāi chū'ure: “Pablo Jerusalén vü'ejoopo peore ku'iu Dios vü'ena'me chukuna judiōpāi chi'ivū'ña kaka rua i'kamū, cavaa'ju chini”, chiime pāi chū'ure. Chū'upi jā'aja'ñe cho'omaña chū'u cho'oche pāi ñamanesinaa'me. Peore ina chū'ure cu'ache cutuche jorechū'oa'me jā'a. ¹⁴Ija'che pa'ikū'mu chū'u: Dios chū'o Moisés tocha jo'kasi'ena'me aperumu Dios chū'o kuasina tocha jo'kasi'e peore cuasaku'mu chū'u. Jā'ajekuna chū'u aipāi Cuasacoñnoku'te Diore cho'oche cho'okaiku'mu chū'u. Ina, “Jesure cuasache rua tiiñe'me”, chiinaa'me. Jesús chū'vasi'e pa'ikū'mu chū'u. ¹⁵Jā'ata'ni ina cuasacheja'che cuasaku'mu chū'u, Dios na'a pa'isirumu pāi jūnisosiva'nare ūcuanukore vasoja'che. Cu'ache pa'isinana'me re'oja'che pa'sina peore jo'e vajarajanaa'me. ¹⁶Jā'ajekuna Diopi pojoa'ku chini re'oja'chechi'a cho'ora chiiku'mu chū'u. Ūcuachi'a pāipi pojoa'ju chini chekunare pāi re'oja'chechi'a cho'ora chiiku'mu chū'u. Jā'aja'ñe cho'ora chini si'arumu peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'omu chū'u.

¹⁷Chu'u rua jeerumu chekuchejna ku'iu pa'isi'kupi ichejana chu'u pa'ichejana jo'e co'isi'kua'mu chuova'na pa'iva'nani kurire isira chini. Ucuachi'a jo'cha va'iva'nani koo Dioni pojoku Repau v'ena vani jo'kara chini co'isi'kua'mu chu'u icheja. ¹⁸Jā'aja'ñe cho'okuni judiöpai Asia cheja raisina chēasinaa'me chu'ure, cu'are tunora chini judío phairi cho'okaiche cho'ocojñosi'kuni. Reparumu pāi kuanupujē'e cuaamau pāi cavachejē'e chū'manesi'kua'mu chu'u. ¹⁹Jā'ajekuna repanapi ichejana mu'ure ti'jñeñe rani nukaju chu'u cu'ache cho'osi'ere kuaa'ju, chu'u cu'ache cho'osi'e pa'ito. ²⁰Repanapi rani kuama'to icheja pa'inapi inapi kuaa'ju mu'ure, aperumu judío aina chu'uni sēniasañu chini chi'irumu, chu'u cu'ache cho'osi'e asasina pani. ²¹Ija'chechi'a cho'osi'kua'mu chu'u. Repanana'me pa'irumu ujach'u o'ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: “Chu'upi pāi jūnisosina jo'e vajarajachere cuasakuna chēa ra ichejana nuko sēniasaju pa'ime pāi chu'ure”, chiisi'kua'mu chu'u, repanapi sāiñechi'a cavaa'ju chini. Jmakaru cu'amu jā'a —chiniasomu Pablo.

²²I'ka pi'niuna repau Félix, Jesure cuasana pa'iche rua masakujeku, —Re'omu. Cuhajū'u. Na'a pani cutuñu. Sōtao ai, Lisiapi rani kuakuna peore asa masi chū'ujamū chu'u ie —chiniasomu repau. Chini pāi chi'isinare peore eto saosomu repau. ²³Eto cienrepanare sōtaopāi chū'uku'te Pabloni pē'jekaau chini chū'uasomu repau. Jā'ata'ni— Repau cho'ora chiiche ūsemanejū'u repau'te. Ucuachi'a repau'te cuasana rani repauni kuirañu chiito ūsemanejū'u —chiuu chū'uasomu repau Félix.

²⁴Na'a pa'isirumu repau Félix rūjona'me jo'e rianasomu. Repau rūjo, Drusila, judiöpaiō paniasomo. Rani repau Félix, “Pablo'te rajū'u”, chiniasomu. Soni raona Pablo Jesucristo'te cuasache'te peore kuaasomu repau'te. ²⁵Ija'che kuaasomu Pablo repau'te:

—Jesure cuasana Ucuauji cho'okaiuna re'oja'che pa'iju cu'achejē'e cho'ocuhena'a'me. Jā'aja'ñe pa'ijuna Dios pojomu chukuna'te. Jā'ata'ni Dios na'a pa'isirumu Jesure cuasamanare cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'ujamū —chiniasomu Pablo. Jā'aja'ñe kuakuna Félix asa kukuso Pablo'te i'kaasomu.

—Re'omu. Pāi chēav'ena co'ijū'u. Na'a pa'isirumu chu'ure asauarumuna jo'e soija'mu chu'u mu'ure —chiniasomu. ²⁶Ucuachi'a, “Chekurumu repau etara chini chu'ure kuri rua isija'mu”, chini cuasaku, cha'aku repau'te etomaneasomu repau. Etomairo paaku ruarepañō repau'te soni repauna'me cutuku paniasomu repau.

²⁷Te'eka'chapaūsurumu pa'isirumuna Féliipi etasuna chekupi chū'uasomu repacheja Porcio Festoji. Repau etarumu Félix judiöpai pi repauni poja'ju chini Pablo'te pāi chēav'ena ūcua jo'kaasomu.

Festo ti'jñeñena Pablo i'kasi'ere kuamu

25 ¹Ucuarumu Festo repacheja canani chū'ura chini Cesarea vū'ejoopona rianasomu. Repajoopo choteumucujña pani Jerusalén vū'ejoopona saniasomu repau. ²Sakuna judío phairipāi chū'nana'me judío aina ūcuachejana Pablo pa'iche rua cu'ache cutuasome. ³Jā'aja'ñe cutuju Festo'te Pabloni Jerusalenna jo'e chū'u rao'aku chini rua sēniasome repana, chū'u raokuna pē'je ma'ana vanisoñu chini. ⁴Jā'ata'ni Festo repanare ija'che i'kaasomu:

—Pablo Cesarea vʉ'ejoopo pāi chēavʉ'ere pa'imʉ. Ūcuachejana co'ip'i'ramʉ chʉ'u. ⁵Jā'ajekuna musanʉkonare chʉ'una chʉ'una'me sani repau cu'ache cho'osi'e ūcuachejana kuaa'jʉ, repau cu'ache cho'osi'e pa'ito —chinasomʉ.

⁶Repau Fes to Jerusalén vʉ'ejoopo ochorepaumucujña jā'apāani dierepaumucujña pa'isirʉmʉna, Cesarea vʉ'ejoopona jo'e co'iasomʉ. Co'i jo'e apeñatato pāire soniasomʉ repau, Pablo cho'osi'ere kua'juna asara chini. Ūcuachi'a Pablo'te pāi chēavʉ'epi etua ra repau ti'jñeñena nukoa'jʉ chini chʉ'uasomʉ repau. ⁷Chʉ'u raouna judiópāi Jerusalén raisina rūhiso'koro nukajʉ, jorejʉ rua cu'ache i'kaasome. Jā'ata'ni chekuna repana i'kache'te asavesʉjʉ jachajʉ, “Ūcuarepaa'me”, chiimaneasome.

⁸Repana i'ka pi'nirena Pablo ija'che i'kaasomʉ:

—Asarepajʉ'u, musanʉkona. Chʉ'u cu'ache cho'omanesi'kua'mʉ. Chukuna judío aipāi chʉ'usi'e jachamaʉ Dios vʉ'ejē'e cu'ache cho'oma'kua'mʉ chʉ'u. Ūcuachi'a maire chʉ'ukʉ, Césare chʉ'ʉñejē'e jachama'kua'mʉ chʉ'u —chinasomʉ.

⁹Chikuna Festo judiópāipi repaʉni pojoa'jʉ chini ija'che sēniasomʉ Pablo'te:

—Jerusalenna sani judío ainana'me jo'e iere peore cutuñu mai. Cutu pi'nisirʉmʉna mu'ʉre cho'ojache cuasa chʉ'uja'mʉ chʉ'u. ¿Je'se cuasaku mu'ʉ? ¿Saija'ʉ? —chinasomʉ.

¹⁰Chikuna Pablo jo'e i'kaasomʉ.

—Saima'mʉ chʉ'u. Icheja Cesarea vʉ'ejoopo pa'inapi César neenapi sēniasato re'omʉ chʉ'ʉre. Judiópāi cu'ache cho'omanesi'kua'mʉ chʉ'u. Masimʉ mu'ʉ jā'a. ¹¹Cu'ache cho'osi'ku pani jū'iñe cuhemanera'amʉ chʉ'u. Jā'ata'ni ina chʉ'ʉre cu'ache i'kasi'e, ūcuarepa pa'ima'to inare judiópāi jo'kamanejū'u chʉ'ʉre. César pa'ichejana saojū'u chʉ'ʉre repaʉji chʉ'u cho'osi'ere peore asa chʉ'ʉre cho'ojache chʉ'ʉa'ku —chinasomʉ Pablo.

¹²Chikuna Festo repau neenare masinajejuna sēniasa pi'ni ija'che i'kaasomʉ:

—Jau. Césani sani nāra chiimʉ mu'ʉ. Saoja'mʉ chʉ'u mu'ʉre —chinasomʉ Festo.

Rey Agripana'me Festo cutusi'ere kuamu

¹³Na'a pa'isirʉmʉna Galilea cheja pa'inare chʉ'ukʉ, Rey Agripa majaa'cho Berenicena'me Cesarea vʉ'ejoopona rianasome, Festoni pojoñu chini. ¹⁴Rani pa'ijuna repanare Pablo pa'iche'te ija'che kuaasomʉ Festo:

—Icheja Félix chēa jo'kasi'ku pa'imʉ. ¹⁵Chʉ'u Jerusalén saisirʉmu judío phairipāi chʉ'ʉnana'me judío aina rua cu'ache cutusinaa'me repa'ute. Chʉ'ʉpi repaʉni vanisoche'te chʉ'ʉa'ku chini i'kasinaa'me repana chʉ'ʉre. ¹⁶Jā'aja'ñe i'kajuna asa ija'che i'kasi'kua'mʉ chʉ'u repanare: “Chukuna Romapāi jā'aja'ñe cho'omanaa'me. Pāi cu'ache cutucojñosi'kure vanisoche teana chʉ'ʉmanaa'me chukuna. Charo repau cu'ache cho'osi'e ke'renapi repau asaku'te pāi chʉ'ukʉni kuame. Kua pi'nirena repana ke'recojñokujʉ repau cho'osi'e peore kuamu. Kuauna chukuna Romapāi chʉ'ʉnapi repau cu'ache cho'osi'ere asa jachama'to cu'ache cho'ochē chʉ'ʉre'omʉ repa'ute. Jachatota'ni cu'ache chʉ'ʉcu'amʉ”, chiisi'kua'mʉ chʉ'u repanare. ¹⁷Jā'aja'ñe i'kasi'kupʉ repanana'me ichejana rani na'a jeerʉmu pa'ima'ñe teana jo'e apeñatato pāi cho'osi'e asaruupʉna kaka soisi'kua'mʉ chʉ'u repanare, repau cho'osi'ere kua'juna asara chini. Ūcuachi'a reparʉmu Pablo'te

raa'ku chini chū'usi'kua'mu chū'u. ¹⁸ Soni raouna repau'te ke'renapi vuni nukaju kuajuna asa, kukusi'kua'mu chū'u. "Pablo rua cu'ache cho'osi'kucosomu", chini cuasasi'kua'mu chū'u aperumu. Jā'ata'ni chū'u cuasasi'ere kuamanesinaa'me repana, Pablo cu'ache cho'osi'e. ¹⁹ Cu'arepache cho'omanesi'ere kuasinaa'me repana. Ija'chechi'a kuasinaa'me: "Iku Pablo chukuna aipāi chū'usi'e masi cho'oma'kua'mu. Ūcuachi'a, Jesure jūnisouna tāsi'kure, 'Vajumu', chiiku'mu iku", chiisinaa'me repana. ²⁰ Jā'aja'ñe kuarena asa te'e'u, ¿Je'se cho'oja'che chū'u? chiisi'kua'mu. Masi asamanesi'kujeku sēniasasi'kua'mu chū'u repau'te. "¿Jerusalén vū'ejoopona sani mū'ure ke'rena asaju'te kuama'ku mū'u chū'ure?", chiisi'kua'mu chū'u repau'te. ²¹ Chikuna, "Saima'mu chū'u. Maire chū'uku César ti'jñeñena i'kara chiimu chū'u", chiisi'kua'mu repau. Chikuna repau'te pāi chēavu'ere paaaju chini chū'usi'kua'mu chū'u, César pa'icheja saochetu'ka — chiniasomu Festo Rey Agripa'te.

²² Chikuna Rey Agripa Festo'te ija'che i'kaasomu:

—Repau i'kache'te asara chiimu chū'u —chiniasomu.

Chikuna, Festo,

—Ja'u, che'ro repau i'kache asaja'mu mū'u —chiniasomu.

Pablo Rey Agripa'te i'kasi'ere kuamu

²³ Jo'e apeñatato repau Rey Agripa'me Berenice rua ro'ikāñapi re'ojakāña ju'iju jainuko pāi ñaju'te pāi chi'irupuna kakaasome. Chekuna ūcuachi'a ja'me chi'iasome sōtao chū'unana'me repajoopo aina peore. Repanapi chi'irena Festo Pabloni raa'ju chini chū'uasomu. ²⁴ Repau'te rarena Festo ija'che i'kaasomu repanare:

—Rey Agripa'me chekuna chi'isina, asarepajū'u. Ñaju'u ikure. Judíopāi ūcuauko icheja canana'me Jerusalén vū'ejoopo cana cu'ache cutume ikure. Cu'ache cutuju, cuiju, "Vanisojū'u ikure", chiime repana. ²⁵ Iku pa'iche peore sēniasasi'kua'mu chū'u. Cu'ache cho'omanesi'kua'mu iku. Jā'ajekuna vanisoche chū'uñe peomu ikure. Jā'ata'ni repauji Cēsani cutura chiiuna Roma vū'ejoopona saoja'mu chū'u ikure. ²⁶ Jā'ata'ni maire chū'uku'te ikure cu'ache i'kasi'e kuaku tocha saochepa'imū. ¿Je'se tochaja'che chū'u? Cu'ache i'kasi'e tochavesukujeku, Rey Agripa, mū'ure soisi'kua'mu chū'u inare peore, musanukonapi repau i'kache'te asa chū'u tochajachere kuaja'ju chini. ²⁷ Chēacojñosi'kure cu'ache i'kasi'e tocha saomairo saoto cu'acosomu. Jā'aja'ñe cuasamu chū'u —chiniasomu Festo repanare pāi.

26 ¹ Chikuna Rey Agripa Pablo'te i'kaasomu.

—I'kare'omu mū'ure chura. Pāi mū'ure cu'ache i'kasi'e, ¿je'se chiiku mū'u? —chiniasomu.

Chikuna Pablo jūtu pe'cheku ija'che i'kaasomu:

²—Rey Agripa, mū'ure rua masikuni, iumucuse chū'uni i'kare'okuna rua pojomu chū'u. Judíopāi chū'ure cu'ache cutusi'ere chū'u pa'iche meñe rūhiñe kuaja'mu chū'u. ³ Ūcuachi'a mū'upi chukuna judíopāi pa'iche peore masiku, chukuna irumu cutuchejatu'ka masakujekuna pojomu chū'u. Jā'ajekuna mū'ure chū'u i'kache pe'ruma'ñe asa'ku chini sēemu chū'u mū'ure. Asarepajū'u —chiniasomu Pablo.

Pablo repau aperumu pa'isi'ere kuamu

⁴ Chini ija'che i'kaasomu:

—Chu'u chīrumupi pōsuu pa'irumujatu'ka judfopāi peore ja'me pa'isi'kua'mu, chu'u pa'icheja pa'irumuna'me Jerusalén vu'ejoopo sani pa'irumu. Jā'ajekuna repana judfopāi ūcuanuko chu'u pa'isi'e masime. ⁵Chu'ure rua jeerumu masime repana. Ūcuachi'a pōsurumupi chu'u fariseopāi chū'ūne cho'oku pa'isi'e masime repana. Repanare kuauato jā'are kuaja'u. Chukuna fariseopāi Dios chū'usi'ena'me judfó phairipāi chū'usi'e chekunare pāi na'a rua cuasaju cho'onaa'me. ⁶Dios aperumu Repau cho'ojachere chukuna aipāi kuasi'e rua cuasaku'mu chu'u. Jā'a cuasakujekuna chura ina chu'ure ichejana chēa rasinaa'me, pāi chū'una asaju'te chu'u pa'iche'te cu'ache cutuñu chini. ⁷Chukuna aipāipi Dios cho'ojachere asa tocha jo'karena chukuna Israelpāi ūcuanuko ūcuare cuasaju cha'ame. Cha'aju Diopi pojoa'ku chini Repau chū'u jo'kasi'e si'arumu umucujñana'me ñami cho'okaiju pa'ime chukuna. Jā'ata'ni chu'upi ūcuare cuasaku, “Dios cho'ocuhasi'kua'mu jā'a”, chiiuna cu'ache i'kame ina chu'ure, Rey Agripa. ⁸¿Je'se pa'una musanukona jūniso tācojñosi'kure Dios vasosi'e jachache? ¿“Dios vasovesumu”, chiiche musanukona?

Jesure cuasanare repau cu'ache cho'osi'ere kuamu Pablo

⁹Aperumu chu'u ūcuachi'a, “Nazaret raisi'kure Jesure cuasanare rua cu'ache cho'oto re'omu; peore cho'ore'ochetu'ka cu'ache cho'ora repanare”, chiiu cuasasi'kua'mu. ¹⁰Jā'aja'ne cuasaku Jerusalén vu'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare rua cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u. Judfó phairipāi chū'unapi chū'ujuna Jesure cuasanare jainukore chēa pāi chēavu'ena cuaosi'kua'mu chu'u. Ūcuachi'a pāipi Jesure cuasanani vanisoñu chiito, “Vanisojū'u repanare”, chiiisi'kua'mu chu'u chekunana'me. Chukunapi jā'aja'ne chū'uto repanare vanisosinaa'me repana. ¹¹Chukuna judfopāi chí'ivu'ña si'arumu mua kaka repanare chēa cu'ache cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. Repanapi Dioni cu'ache i'kaa'ju chini rua cu'ache cho'osi'kua'mu chu'u repanare. Repanare rua pe'ruche pe'ruku tiipāi pa'ijooopājatuka repanani chēara chini ku'isi'kua'mu chu'u.

Repau Jesure jovosi'ere kuamu Pablo

¹²Jā'aja'ne cho'oku judfó phairipāi chū'unapi chū'urena Damasco vu'ejoopona pāire chēara chini saisi'kua'mu chu'u. ¹³Asarepajū'u, Rey Agripa. Chu'u Damasco vu'ejoopo saima'api saiū nukarepau su'itona cunaumupi rūhiso'koro ūsu'u'te na'a rua miañeji sukakuna ñasi'kua'mu chu'u, chu'ure ja'me saisina ūcuachi'a. ¹⁴Ruarepa miakuna ūcuanuko chejana tāisinaa'me chukuna. Tāni ūhiu hebreo chu'opi chu'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chu'u: “Saulo, Saulo, ¿je'se pa'una mu'u chu'ure si'arumu cu'ache cho'oku? Jā'aja'ne cho'oku mu'upi meñe cu'ache cho'oku pa'imū mu'u”, chiiisi'kua'mu. ¹⁵Chikuna, “Chu'ure Paaku, ¿keeja'iu'u mu'u?”, chiiisi'kua'mu chu'u. Chikuna, “Jesua'mu chu'u; mu'ure cu'ache cho'ocojñoku'mu”, chiiisi'kua'mu Maire Paaku chu'ure. ¹⁶Chini jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. “Vuni nukajū'u. Mu'ure chu'u peosichejapi rani ñomu chu'u, mu'uni chēa paara chini. Chu'uni cho'okaa'u chini cho'ochete jo'kara chiimu chu'u mu'ure. Irumu chu'ure ñasi'ena'me na'a pa'isirumu ñajañere kuaa'ku chini chēamu chu'u mu'ure. ¹⁷Judfopāina'me judfó peona pa'ichejña chu'u mu'ure saosirumu

mu'ure cho'okaija'mu chu'u, repanapi mu'uni cu'ache cho'oñu chiito. ¹⁸ Mu'upi sani repanani chu'u chu'ore chu'vakuna asa chëa cu'ache cho'ochete ühaso chu'uni cuasaju jovorena, repanare vati ai paanare tua paaku, repana cu'ache cho'ochete tu'neso repana rekoñoäre care'vauna Dios chü'üñe'te cho'uju paapu chini saoja'mu chu'u mu'ure", chiisi'kua'mu Jesús chu'ure.

Jesupi chü'üna cho'osi'ere kuamu Pablo

¹⁹ Rey Agripa, asarepajü'u. Jesús cunaumu'upi caje ñoku i'kasi'kua'mu chu'ure. Repau i'kaku chü'usi'e jachama'ne cho'omu chu'u. ²⁰ Charo Damasco vu'ejoopo pa'inani Dios chu'o chu'vasi'kua'mu chu'u. Jä'achejapi Jerusalén vu'ejoopo pa'inare sani chu'vaku Judea cheja pa'inare peore chu'vasi'kua'mu chu'u, judío peonarejatü'ka. Repanapi cu'ache cho'ochete ühaso Dioni cuasaju jovo re'oja'che pa'ijuna, chekunapi repana Diore jovosi'ere ña masia'ju chini chu'vasi'kua'mu chu'u. ²¹ Jä'aja'ne chu'vakujü Dios vu'ena muauna judiopäi vanisoñu chini chëasinaa'me chu'ure. ²² Jä'ata'ni Diopi chu'uni jü'ñe'te üsekuna iumucujñajatü'ka chuta'a vajuu pa'imü chu'u. Diopi chu'uni cho'okaiuna Repau pa'iche'te päi ücuanukore kuamu chu'u, rua masinana'me vesuva'nare. Moisés chü'usi'ena'me Dios chu'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'echi'a kuamu chu'u. Dios cho'ojachere kuasinaa'me repana. Repana kuasi'e cho'ocuhasi'kua'mu Dios. ²³ Dios Raosi'ku rani rua cu'ache cho'ocojño vanisorena täcojñosi'kuta'ni jo'e vajuraisi'kua'mu. Chekunare päi charo vajuraisi'kua'mu Repau. Jo'e jünisomanejañere charo vajurani pa'iu re'oja'che pa'iche'te Repau majapäi judiopäre chu'vasi'kua'mu Repau, judío peonare ücuachi'a —chiniasomu Pablo repau'te.

Pablo Rey Agripa'te chu'vasi'ere kuamu

²⁴ Pabloji repau pa'iche'te jä'aja'ne kuakuna asa Festo ujachu'opi ija'che i'kaku cuiasomu:

—Pablo, vë'veu'mu mu'u. Ruarepa che'cheku vë've cho'osomu mu'u —chiniasomu.

²⁵ Chikuna Pablo jo'e i'kaasomu.

—Chu'ure paaku, Festo, vë'veuma'mu chu'u. Vë'veu peokujeku chu'ure cho'osi'ere chu'o ücuarepare kuamu chu'u. ²⁶ Iku Rey Agripa chu'u i'kache asa masimu. Jä'ajekuna repau'te vajuchuma'ne kuamu chu'u. Peore chu'u kuache rope'e cho'osi'ema'mu. Jä'ajekuna peore asacosomu repau. ²⁷ Rey Agripa, ¿Dios chu'o aperumu kuasina tocha jo'kasi'e kuache cuasama'ku mu'u? Cuasamu mu'u. Masimu chu'u jä'a —chiniasomu Pablo.

²⁸ Chikuna Rey Agripa Pablo'te ija'che i'kaasomu:

—Mu'upi chu'vakuna Jesure teana jovora'amü chu'u —chiniasomu.

²⁹ Chikuna Pablo i'kaasomu.

—Mu'upi teana jovoto re'ora'amü. Ücuachi'a na'a pa'isirumu jovoto re'omu. Diore sëekaimu chu'u, mu'una'me peore ina asana chu'u pa'icheja'che paapu chini, jä'ata'ni chëacojñoma'ne —chiniasomu repau.

³⁰ Chikuna repau Rey vuni nukasomu, Festona'me, Berenice, repav'e chi'i ñu'isina peore. ³¹ Vuni reparuupu chi'i ñu'isinapi etaju cutuasome repana.

—Iku cu'ache cho'omanesi'kua'mu. Jä'ajekuna vanisoche peomu ikure. Päi chëav'e cuaoche peomu ücuachi'a —chiniasome repana.

³²Rey Agripa Festo'te ija'che i'kaasomu:

—Repau, “Césani i'kara chiimu chũu”, chiima'to etore'ora'asi'kua'mu repau'te —chinasomu Rey Agripa.

Pablo Roma vʼe'joo'pona saocojñosi'ere kuamu

27 ¹Roma vʼe'joo'pona Pablo'te choovu tutupi savuji saoché care'vasirumu repau'te chēa paana Pablo'te chekúnare chēacojñosinana'me sa cienrepanare sōtao chũ'ukuni jo'kasinaa'me. Pái chũ'uku César Augusto pa'ijoo'po pa'ikuanupũ, sōtao kuanupũ ja'me pa'iku paniasomu repau sōtao chũ'uku, Julio. ²Ūcuarumu chukuna Julioni Pablo'te jo'kasirumu choovu Adramitio vʼe'joo'po raisi'vuna tuhisinaa'me, Asia cheja choo juosa'ñaroãna saipirakuna. Cheku Macedonia cheja caku, Tesalónica vʼe'joo'po raisi'ku, Aristarco, ja'me pa'isi'kua'mu chukuna'te. ³Saiju jo'e afeñatato Sidón vʼe'joo'pona tĩ'a juosinaa'me chukuna. Repacheja tĩ'asirumu Julio, Pablóni oiu repau'te re'oja'che cho'onapi repau chiiche'te kuiraa'ju chini mani ñañe ũsemanesi'kua'mu. ⁴Jā'achejapi choovu tuni jo'e saisinaa'me chukuna. Saijuna chukunani ruarepa rache tutakuna, Chipre juupo tĩ'a tutamakā'kopi caraisinaa'me chukuna. ⁵Chipre juupona'me Cilicia chejana'me Panfilia cheja carani Licia cheja pa'ijoo'pona Mira vʼe'joo'pona tĩ'asinaa'me chukuna.

⁶Tĩ'a juo mani jo'e chekuvũ'te choovu ku'esi'kua'mu repau sōtao chũ'uku, Julio. Ku'eku Alejandría vʼe'joo'poji rani Italia cheja saipiravũ'te jñaa ũcuavuna, “Tuhijũu”, chiisi'kua'mu repau chukuna'te. ⁷Repavu tuni rua pe'keru saisinaa'me chukuna. Chukunani ruarepa rache tutakuna rua saicu'asi'kua'mu chukuna'te. Ruarepaumucujña pe'keru saiju Gnido vʼe'joo'po tĩ'jñeñena tĩ'asinaa'me chukuna. Chuta'a ruarepa rache tutakuna Creta juupo chekukā'kopi sañu chini ũcuajuupo chã'tirona tĩ'jñeñe jēni, Salmón chã'tiroji pachusinaa'me chukuna. ⁸Salmón chã'tiro carani juupo ru'turũji pe'keru saiju Buenos Puertos choo juosa'rona tĩ'a juosinaa'me chukuna, Lasea vʼe'joo'po kueñe pa'isa'rona.

⁹Jeerumu ku'ijuna okorumu, ku'icu'arumu tĩ'apĩ'rasĩ'kua'mu. Judĩopai au ãimaumucuse caraisirumũjekuna, chiara ku'inare rua asivajuchuache pa'isi'kua'mu rua tutarumũjekuna. Jã'ajekuna Pablo chekúnare pái ija'che chũ'vasi'kua'mu:

¹⁰—Ūmũpái, asarepajũu. Jo'e saimaneñu mai. Rua tutarumuna jo'e saito chiara ũjara cu'ache tĩ'jñeja'mu maire. Choovuna'me pōse cho'osoja'mu. Ūcuachi'a maire rua cho'osovajuchuache pa'ija'mu —chiisi'kua'mu.

¹¹Jã'aja'ñe i'kakuni sōtao chũ'uku Julio jachasi'kua'mu. Pablo i'kache'te asacuheku choovu paaku chũ'vachena'me choovu tachokaiku chũ'vache'te asasi'kua'mu repau. ¹²Okorumu pa'icu'asa'rojekuna choovu pa'ina jainuko jo'e tĩchejana sañu chiisinaa'me. Fenice choo juosa'rona ũcuajuupo pa'isa'rona sañu chiisinaa'me repaña. Fenice choo juocheja ka'chasa'ñaroã pa'isi'kua'mu. Te'esa'aro ũsuu na'ikā'kore pa'imũ. Chekusa'aro ũsuu muikā'kore pa'imũ. Okorumu rua pa'ire'omu repasa'ñaroã. Jã'ajekuna ũcuasa'ñaroãre sani pa'iju ũsurumu tĩ'añe'te cha'añu chiisinaa'me repaña. Chekunata'ni saicuhesinaa'me repacheja.

Chiara ku'inare cu'ache tĩ'jñesi'ere kuamu

¹³Jã'aja'ñe cutusirumu sũripũ cakā'kopi pe'keru tutakuna choovu paana sañu chini pojoju josinaa'me. Jose jo'e saisinaa'me chukuna Creta juupo

ru'tuvaji. ¹⁴ Jmamaru saijuna co'covu cakā'kopi te'erumu juupo cakā'kopi rua tutache tutasi'kua'mu. ¹⁵ Ruarepa tutakuna co'covu saicu'asi'kua'mu chukuna'te. Tachocu'ache, tuta saokuna, rupu vavasinaa'me chukuna. ¹⁶ Tuta saokuna Cauda juuru ñaju chekukā'kopi caraisinaa'me chukuna. Jā'acheja na'a pe'keru tutakuna chekuvu choovu jmara'vuru ñjavuna quēo ruego sara'vuru'te na'a masi rueni quēosinaa'me chukuna. ¹⁷ Choovu ñjavu paana jmara'vuru na'a masi quēosirumu ñjavu pisi ñjameāpi rühikorovu repavaji véesinaa'me na'a jujaa'ku chini. Jā'aja'ñe cho'o pi'nisirumu, “Choovuji Sirte cheja mejavuna sani tunisoku”, chini repavu tutasaokāñare casosinaa'me chukuna choovuji na'a pe'keru saau chini. Repakāña casosirumu na'a pe'keru saisi'kua'mu choovu.

¹⁸ Jo'e apeñatato ũcua cuhama'ñe tutakuna choovu paana chiarana pōse rua sējososinaa'me. ¹⁹ Jo'e apeñatato choovūquee peore sējosinaa'me repana. ²⁰ Rua si'aumucujña rua tutache tutasi'kua'mu. Ruarepa tutaku umucujña ũsuujē'e ñomanesi'kua'mu. Ñami ma'ñjokojē'e ñomanesinaa'me chukuna'te. Jeereparumu tutakuna, “Cho'osojanaa'me mai”, chiisinaa'me chukuna ũcuanuko.

²¹ Choovu paanapi jeereparumu āure āimapuna Pablo vuni nukaku jo'e chu'vasi'kua'mu repanare.

—Ūmupāi, asarepajū'u. Chu'u musanukonare aperumu i'kasi'kua'mu. “Creta juupona canukañu”, chiisi'ere musanukonapi jachamaneru ie cu'a ti'ñjēmanera'asi'kua'mu maire. Pōsejē'e cho'osomanera'asinaa'me mai. Choovujē'e jonisomanera'amu. ²² Cu'ache ti'ñjēcuhamu maire. Jā'ata'ni vajuchumairo pa'ijū'u chiimu chu'u musanukonare. Mai te'eujē'e cho'osomanejanaa'me. Choovuchi'a cho'osojamū. ²³ Chu'u Diore cho'oche cho'okaiku'mu. Ñami Repau, Chu'ure Paaku, Dios, ángelni raosi'kua'mu chu'ure. Raouna chu'ure kueñe nukaku ija'che i'kasi'kua'mu ángel chu'ure: ²⁴ “Pablo, cho'osoche vajuchumanejū'u. Roma vū'ejoopona sani César ti'ñjēñe nukaku i'kajamū mu'u. Repau César mu'u i'kache asa pi'ni mu'ure cho'ojache cuasa chū'ujamū. Ūcuachi'a inare mu'una'me ku'inare oiu ũcuanukore cho'okaijamū Dios, cho'osomaneajū chini”, chiisi'kua'mu ángel chu'ure. ²⁵ Jā'ajekuna tutache vajuchumanejū'u musanukona. Chu'ure Repau i'kasi'e cho'okaijamū Dios. Repau i'kache jachama'mu chu'u. ²⁶ Chiarana runi cho'osoma'ñe juupona ti'ajanaa'me mai. Jā'ata'ni choovuchi'a cho'osojamū —chiisi'kua'mu Pablo.

²⁷ Catorcerepaumucujña ku'isirumu ñami chuta'a Mar Adriático chiara'te vavaju pa'isinaa'me chukuna, tuta saocojñova'na. Namirepana cheja kueñe ti'asinaa'me chukuna. Choovu paana ñamasinajeju kuasinaa'me chukuna'te. ²⁸ Cheja kueñejekuna chiara ruiche'te masiñu chini cunapu pīsime pa'ipu'te ruosinaa'me repana. Ruō ñato treinta y seis metros ruisi'kua'mu chiara. Jmamaru saiju jo'e ruō ñato veintisiete metrochi'a ruisi'kua'mu. ²⁹ Pēachejana ruarepa na'mi ti'akuna kukusosinaa'me repana. “Catapuāna ve'ejani joni runisojanaa'me mai”, chini choovu tutipuna rukumajña ũcuaka'chapamajña quē'ke ru'sosinaa'me repana, choovuji na'a pe'keru saau chini. Quē'ke ru'so pi'ni Dioni rua sēesinaa'me repana, na'mi ñataa'ku chini. ³⁰ Repavu cho'oche cho'ona te'ena eta sañu chini jmara'vuru'te choovu ñoma'ñe jose casosinaa'me. “Choovuji na'a pe'keru saau chini jo'e rukuche'te

quē'ke choo koovuna ru'sojanaa'me chukuna", chini mua joreju jmara'vuru'te jose casosinaa'me repana. ³¹Jose casorena Pablo sōtaopāina'me repanare chū'uku'te kuasi'kua'mu.

—Inapi ivu cho'oche cho'onapi etasoru cho'osojanaa'me musanukona. Cho'oche cho'ona karasojanaa'me —chiisi'kua'mu Pablo.

³²Chikuna sōtaopāi repanapi saimanea'ju chini choovu jmara'vuru quēo suosivū chuto tua mevososinaa'me. ³³Natapi'ratona repau Pablo choovu pa'inare ūcuanukore jo'e chū'vasi'kua'mu, āure āapu chini.

—Maire ti'jñejañere chūova'na cuasaju catorcerceraumucujña āu jmakarujē'e āima'me mai. ³⁴Churata'ni āu āni vaju'jū'u musanukona. Āu āiñeji karamu musanukonare. Te'eu'jē'e cho'osomanejanaa'me mai —chiisi'kua'mu Pablo repanare. ³⁵Chini pāpu mini Dioni, "Re'orepamu", chini repana ñaju'te pāpu tu'se āisi'kua'mu repau. ³⁶Āiuna ña vaju'chamauna ūcuanuko pā mini ja'me āisinaa'me repana. ³⁷Chukuna choovu pa'ina peore doscientos setenta y seirepana pa'isinaa'me. ³⁸Chajiche āni trigopuāre peore sējosinaa'me repana, choovuji na'a vu'sajaa chini.

Choovu cho'ososi'ere kua'mu

³⁹Ñatauna vūni ñato cheja ñosi'kua'mu. Choo juosa'aro meja pa'isa'aro pa'isi'kua'mu repacheja. Jā'ata'ni ñavesusinaa'me chukuna aperumuna repacheja ñamanajeju. Mejavu pa'isa'arona ña juoñu chiisinaa'me repana choovu paana. ⁴⁰Juoñu chini repana quē'kesimajña rukumajña chuto tua ruoso tachova'tire jososinaa'me repana. Jose pi'ni tutasaokāa charo nukakāare tuupuna muo, quēo suo juopi'rasinaa'me repana. ⁴¹Jā'ata'ni chiaraji pēakuna choovu chuta'a ti'ama'vupi juopona tunisosi'kua'mu. Choo koovuji tunisoma tutipu okopi fa'a ve'ejani joni ruosi'kua'mu.

⁴²Jā'ajekuna sōtaopāi chēacojñosinare, "Chu'a jēni sanisoju", chini vanisoñu chiisinaa'me. ⁴³Jā'ata'ni repanare chū'uku Pabloji vaju'a'ku chini vaiche ūsesi'kua'mu. Ūse, chu'amasinare charo chiaraji mejavuna chu'a maapu chini chū'usi'kua'mu repau. ⁴⁴Chekunare chu'avesunareta'ni chooko'ñapi choovu pa'isimajñapi chēa vavaju jēapu chini chū'usi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe chu'aju runisoma'ñe ūcuanuko mejavuna chu'a ti'asinaa'me chukuna.

Malta juupo pa'isi'ere kua'mu

28 ¹Chukuna ūcuanuko runisoma'ñe mejavuna chu'a ti'a repajuupo pa'inani mani sēeto, "Malta juupo'me ijuupo", chiisinaa'me repana pāi. ²Repajuupo pa'ina chukuna'te ūcuanukore rua re'oja'che cho'okaisinaa'me. Reparumu okopi raku susukuna chukunapi kūhapu chini toa suhakaisinaa'me repana. ³Ūcuarumu Pablo jēka mini ra ūcuatoana suhasi'kua'mu. Repauji suhakuna asu chūvokuna vu'vu eta aña repau jūtuna kūni su'isi'kua'mu. ⁴Jā'aja'ñe repauni ānapi tuā'ima'ñe kūni su'iauna ña repacheja cana sāiñechi'a ija'che cutusinaa'me: "Chekurumu iku Pablo pāi vaisi'kucosomu. Chiaraji choovu raisi'ku cho'osomairo eta pa'imū iku. Jā'ata'ni pāi vaisi'kujeku aña kū'isi'ena jūnisojamū repau. Repau ro'ia'me jā'a", chiisinaa'me repana. ⁵Jā'ata'ni Pabloji jūtūre sa'fakuna aña toana tūni tuā'isi'kua'mu. Aña kūosi'ku jū'imanesi'kua'mu. ⁶Jūtū jmakarujē'e kotomauna pāi kukusosinaa'me. Jū'imauna rua jeerumu cha'ate'sinaa'me

repana, “Jū'ij'a'm u jā'u”, chini. Jū'imaŋna cha'ate'e, “;Dio'a'm u iku'!”, chiisinaa'me repa churata'ni.

⁷Choo ju'osa'aro ru'tuva'te chejña paasi'kua'mu repajuupo pa'inare chū'uku, Publio neechejña. Repau Publio chukuna'te soni repau vū'ere paaku choteumucujña rua re'oja'che kuirasi'kua'mu. ⁸Chukuna repav'e pa'irumu repau Publio puka'ku cha'vochena'me ŋoaku jū'iu ūhisi'kua'mu. Jā'aja'ne jū'iu ruupu ūhikuni Pablo kaka ŋasi'kua'mu repau'te. Kaka ŋa Dioni sēni pi'ni jūjñapi ja vasosi'kua'mu repau'te. ⁹Jā'aja'ne cho'oŋna asa repajuupo pa'ina jū'ina Pabloji vasoa'ku chini raisinaa'me. Rani sēejuna Pablo vasosi'kua'mu repa'ne. ¹⁰Jā'aja'ne cho'okuna repajuupo pa'ina pojoju ūcuanuko rua re'oja'che cho'okaisinaa'me chukuna'te, repajuupo pa'irumu. Na'a pani chukuna jo'e saipi'rarumu chukuna chiiche peore rupe ūsisinaa'me repa, chukanapi re'oja'che kuhapu chini.

Pablo Roma vū'ejoopo tī'asi'ere kuamu

¹¹Repajuupo chotepāimia pa'isirumuna choovu jo'e chekuvuji tuni saisinaa'me chukuna. Alejandría vū'ejoopoji rani juupona juorena okorumu si'achetu'ka ju'iu pa'isi'kua'mu repavu. Repavu choo koovu'te diova'na tē'tosiva'na te'e ka'chapava'na nukasinaa'me. Repana diova'na mami Cástona'me Pólux. ¹²Choovu tuni saiju Siracusa choo juosa'arona tī'a choteumucujña pa'isinaa'me chukuna. ¹³Jā'achejapi aipa ru'tuvaji saiju Regio vū'ejoopona tī'a juosinaa'me. Jo'e apeñatato suripu cakā'kopi tutakuna jo'e saiju te'eumucuse sainapi Puteoli choo juosa'arona tī'asinaa'me chukuna. ¹⁴Ūcuachejana Jesure cuasanare mani mua ŋasinaa'me chukuna. Mua ŋajuna repa'ni te'esemana ja'me paapu chini i'kasinaa'me repa chukuna'te. Jā'aja'ne i'kajuna, “Jau”, chini ūcuanana'me te'esemana pani pi'ni Roma vū'ejoopona cū'api saisinaa'me chukuna. ¹⁵Roma vū'ejoopo pa'ina Jesure cuasana chukuna saijache asaasome. Asasinajeju eta chukunani tijñaŋu chini Plaza de Apio, pāi chi'icheja “Chotevū'ña” chiicojñochejana raisinaa'me repa. Rani tijñajuna Pablo repa'ne ŋa pojoku Diore, “Re'orepamu”, chiisi'kua'mu. ¹⁶Tijña ūcuanana'me Roma vū'ejoopona maisinaa'me chukuna. Mani tī'a sōtaopāi cienrepanare chū'uku chēacojñosinare chekuni sōtao aini jo'kasi'kua'mu. Jā'ata'ni sōtao ai Pablo'te vū'e jña te'eu pa'iche jo'kasi'kua'mu. Te'eu pa'iku'teta'ni sōtao pē'jeku pa'isi'kua'mu repau'te.

Pablo Roma vū'ejoopo pa'isi'ere kuamu

¹⁷Choteumucujña pa'isirumuna repau Pablo repacheja pa'inare judiōpāi chū'ūnare soisi'kua'mu. Soni rao repa'ne ija'che i'kasi'kua'mu repau Pablo:

—Chū'ū majapāi, asarepajū'ū. Chū'ū judiōpāi'ūmu. Mai majapāi cu'ache cho'omanesi'ku a'm u chū'ū. Ūcuachi'a mai judiōpāi pa'iche cu'ache i'kama'kua'mu chū'ū. Ūcuachi'a mai aipāi che'chosie jachama'kua'mu chū'ū. Jā'aja'ne pa'iku'teta'ni Jerusalén pa'ina maire judiōpāi chū'ūna chū'ure chēa Romapāire jo'kasinaa'me, chū'ūni cu'ache cho'oa'ju chini. ¹⁸Jā'ata'ni repa Romapāi chū'ūna peore chū'ure sēniasa pi'ni re'oja'che i'kasinaa'me. “Ikure cu'ache cho'omanesi'kujekuna vanisoche peomu”, chiisinaa'me repa chū'ure. ¹⁹Jā'ata'ni mai majapāipi jā'aja'ne i'kache'te asacuhejuna, “Cēsani i'kara chiimu chū'ū”, chiisi'kua'mu chū'ū, “Chū'ū majapāipi chū'ūni

vanisoju”, chini. Cheke i'kache peosi'kua'mu chu'ure. Chu'u majapajjeuna cu'ache i'kacuhe si'kua'mu chu'u. ²⁰ Jā'are kuara chini soisi'kua'mu chu'u musanukona re. Mai Israelpai ũcuanukore maire Dios re'oja'che cho'okajjachere cha'ame. Ũcuare che'chokujeku chēacojñosi'ku palimu chu'u chura —chiisi'kua'mu Pablo. ²¹ Jā'aja'ne i'kauna asa judiopai chū'una ija'che i'kasinaa'me:

—Judea cheja pa'ina chukuna'te mu'u pa'iche kuaja'o utija'o tocha raomanaa'me. Ũcuachi'a mai majapai repacheja raisina cu'ache i'kamanaa'me mu'ure. ²² Jā'ata'ni Jesure cuasanare si'achejñaruã cu'ache cutume pai. Jā'ajekuna mu'u cuasaku pa'iche'te asa masiñu chiime chukuna. ¿Keeja'chea'che jā'a musanukona mama cuasache? Kuajū'u chukuna'te; asañu chiime chukuna —chiisinaa'me repana.

²³ Jā'aja'ne i'ka repana judiopai chū'una repana asajaumucuse cutu care'vasinaa'me, Pablo chu'ore asañu chini. Repaumucuse tī'auna Pablo pa'iv'ena pai jainuko mutasinaa'me repau i'kache'te asañu chini. Apeñatatoji na'itojatū'ka Dios chu'o chu'vasi'kua'mu repau repanare. Pai cu'ache cho'oche ũhasosinare Dios chēa paache'te kuasi'kua'mu repau. Moisés tocha jo'kasi'ena'me Dios chu'o kuasina na'a cho'je tocha jo'kasi'ere ñaku che'choku Jesús pa'iche peore kuasi'kua'mu repau. ²⁴ Pabloji kuauna te'ena asa chēasinaa'me. Chekunata'ni asa jachasinaa'me. ²⁵ Chekuna cuasacheja'che cuasama'ne eta saipi'rasinaa'me repana. Saipi'rajuna Pablo ija'che i'kasi'kua'mu repanare:

—Dios Rekocho jorema'kua'mu. Aperumu musanukona aipaiu, Dios chu'o kuasi'ku Isaías Dios Rekochoji chū'ukuna tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

²⁶ Ie chu'o mu'u majapaire kuajajū'u:

“Asanata'ni asavesunaa'me musanukona.

Ñanata'ni ñavesunaa'me.

²⁷ Ina pai cu'arekoñoãre paaju chu'u chu'o masi asama'me.

Repana rekoñoã ñakocaã ta'pisochema pa'iju chu'u pa'iche ña cuheme.

Asañu chini asara'ame repana.

Ñañu chini ñara'ame.

Jā'aja'ne cho'oto vasora'amu chu'u repanare”, chijū'u mu'u majapaire, chiimu repa tocha jo'kasi'e. ²⁸ Asarepajū'u. Chura Dios musanukonapi asacuhejuna judío peonani chēa paaja'mu. Dios chu'o asa chēajanaa'me repana —chiisi'kua'mu Pablo. ²⁹ Jā'aja'ne i'kauna asa repana judiopai rua cutuju etasinaa'me.

³⁰ Repau Pablo v'e paaku'te kuri ro'iku te'eka'chapaūsurumu pa'isi'kua'mu repav'e. Reparumu pai ũcuauana mua ñaju pa'isinaa'me repau'te.

³¹ Ũcuachi'a repav'e pa'irumu vajuchuma'ne Dios chu'ore, pai cu'ache cho'oche ũhasosinare Dios chēa paache'te si'arumu chu'vaku, Jesucristo pa'iche'te kuaku pa'isi'kua'mu repau. Jā'aja'ne Dios chu'o chu'vaku'teta'ni pai te'euj'e ũsemanesinaa'me repau'te.

San Pablo Roma vũ'ejoopo pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o tocha saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Jesucristo chũ'ũñe cho'oche cho'okaikũ'mu. Repau Jesucristo chũ'ure Dios chũ'o Repau'te cuasache kuachũ'ore chũ'vakũ paau chini chẽa saosi'kua'mu. ² Apeřumu Repau chũ'o kuasina Ūcuauji chũ'ũkũna ija'che i'kaju tochaasome: "Iřumu kuache na'a pa'isĩřumu chũ'u, Dios, pãire jorema'ñe rua re'oja'che cho'okaija'mu", chiiche tochaasome repana. ³ Apeřumu tochasi'e Dios chũ'o Mamaku pa'ijachere kuamu. Dios Mamaku pãiu aineesi'kua'mu, apeřumu pãi chũ'ũsi'ku David Jojosi'ku. ⁴ Dios peore Masiũjekũ Re'ojarekocho Paakũjekũ Mamaku'te jũniso tãcojũnosi'kũre vaso etoasomu, pãipi ña, "Dios Mamaku'mu jã'u", chiiju masia'ju chini. ⁵ Diopi chũ'ũkũna Repau Jesucristo chũ'ure re'oja'che chẽa saosi'kua'mu, si'achejũna ku'iu pãire chũ'vakũna asa chẽa Repauni cuasajuna chẽa paara chini, repanapi ũcuanũko Repauni jovo Repau chũ'ũñe'te cho'oju re'oja'che paapu chini. ⁶ Mũsanũkonare ũcuachi'a chẽa paamu Jesucristo. ⁷ Mũsanũkonare Roma vũ'ejoopo pa'inare, Dios chiiũ chẽa paacojũnonare ũcuanũkore ie chũ'o tocha saomu chũ'u. Maire Paaku Jesucristona'me mai Ja'ku Diopi cho'okaiũna pojoju re'oja'che pa'ijũ'u.

Pablo Roma vũ'ejoopo pa'ina Diore cuasache'te asa sani ñara chiiche'te kuamu

⁸ Mũsanũkonare charo iere kuamu chũ'u: Mũsanũkona ũcuanũko Dioni re'oja'che cuasajuna pãi so'ña pa'inapi kuajuna asa chũ'ure Paaku'te Diore, "Re'orepamu", chiimu chũ'u, Jesucristoji cho'okaiũna. ⁹ Repau'te Diore cho'oche cho'okaineekũjekũ cho'ore'oche peore cho'okaiũ, Repau Mamaku pa'iche kuakaikũ'mu chũ'u. Ūcuarepaa'me jã'a. Mũsanũkonare si'arũmu Diore rua sũekaimũ chũ'u. Dios masimũ jã'a. ¹⁰ Mũsanũkonani ñara chini Repau'te ija'che i'kakũ rua sũemũ chũ'u: "Ja'ku, mu'ure saouato chũ'ure repana pa'ichejana saojũ'u chura; sasa", chiimu chũ'u. ¹¹ Mũsanũkonare sani ñara chiimu chũ'u, Dios Rekocho chũ'ure cho'okaicheja'che mũsanũkonani cho'okaiũna cacu'ama'ñe re'oja'che pa'imasia'ju chini. ¹² Mai ũcuaja'che cuasanajeju sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaime. Mũsanũkonapi chũ'u Diore cuasaku pa'iche ñani na'a re'oja'che cuasajanaa'me. Chũ'u ũcuaja'che

musanukona Diore cuasana pa'iche ñani na'a re'oja'che cuasaja'mu. Jã'ajekuna sani ñara chiimu chu'u musanukonare.

¹³Iere masijũ'u musanukona, chu'u majapãijana: Ruarepañoã musanukonare sani ñara chini cuasaku oiũ pa'iku'mu chu'u. Jã'ata'ni churajatũ'ka saicu'amũ chu'ure. Sani Jesucristo'te chuta'a cuasamanani chu'vara chiimu chu'u musanukona pa'icheja pa'inare, Repauni cuasaa'ju chini. Chekuchejña pa'inare chu'upi jã'aja'ne chu'vakuna Repau'te jovoju pa'ime. ¹⁴Diopi chu'ure chu'usi'kua'mu si'achejñaruã sani ku'iu pãi ũcuaukore Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaa'ku chini, mai chu'o i'kanana'me tiichũ'o i'kanare, ũcuachi'a masinana'me vesunare. ¹⁵Jã'ajekuna musanukonare ũcuachi'a Roma vu'ejoopo pa'inare Jesucristo'te cuasache kuachu'ore rua chu'vaumu chu'ure.

Jesucristo'te cuasache chu'vachu'ore kuamu

¹⁶Jesucristo'te cuasache kuachu'o chu'vavajuchuma'mu chu'u. Pãire chu'vakuna asa chẽa Jesuni cuasaju jovoru Peore Masikuji Dios repanare ũcuaukore chẽa paaku vati toa sani uuche ũsekũmu Repau, judiopãina'me judio peonare. ¹⁷Jesucristo'te cuasache kuachu'o Dios maire cho'okaiche'te kuamu. Repauji cho'okaiuna ũcuaua'me re'oja'che pa'ire'omu maire Jesucristo'te cuasanare, cu'ache cho'onareta'ni, re'oja'chechi'a cho'onare pa'ire'ochēja'che. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Diopi ñato Repau'te cuasana re'oja'che pa'ime.

Jã'ajekuna Repau'te cuasana ũcuaua'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me, chiimu.

Pãi Diore cuasamana cu'ache cho'ochete kuamu

¹⁸Pãi Dioni jachaju rua cu'ache cho'ojuna ña pe'ruku, Dios repanare, "Cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu", chiiu chũ'umu. Repana cu'achechi'a cho'ojũ Dios chu'o ũcuarepare asacuheme. ¹⁹Diopi Repau pa'iche'te pãire ña chẽare'ochete peore ñoku kuakuna ña, masime pãi. ²⁰Ūcuachi'a Noma'kureta'ni Repau cho'osimajñaruãre ñani masire'omu Repau pa'iche. Apereparumu cunaumuna'me cheja cu'amajñaruã peore cho'o pi'nisirumu irumujatu'ka Repau cho'osimajñaruã re'oja'che ñokuna Dios si'arumu pa'iche masire'omu. Ūcuachi'a Repau peore Masiku pa'iche masire'omu. Jã'ajekuna Repau'te cuasamana peore Cho'osi'kure, "Vesusi'kua'mu chu'u", chini joreme. ²¹Repaũ Dios pa'iche masinata'ni Repau'te pojomanaa'me. Ūcuachi'a Repau repanare cho'okaiche, "Re'orepamu", chiimanaa'me repana Repau'te. Dioni jachaju cu'ache cuasaju pa'iju repana rekoñoã cacu'aso rua vesuna carũnisome. ²²"Rua masime chũkuna", chiiju cuasanata'ni rua vesume repana. ²³Diore Peore Masikuji Si'arumu Pa'ikuni cuasache jo'kaso jũnisojanani tũosiva'nare, pãijanana'me pi'ajanare rũni ku'iva'najanare añajanare pojome repana, Diore pojocheja'che.

²⁴Jã'ajekuna Dios repana cho'ojachere masiku repana cu'ache cho'ochete ũcuamakaru ũseasomu. Ūcuauache repana cu'ache cho'ouache cho'oa'ju chini ũsemauna vajuchuache sãinechi'a cu'ache cho'ome repana, ũcuauanare ja'me kãiju. ²⁵Dios chu'o ũcuarepare jachaju jorechu'ore asa chẽame repana. Diore pãi si'arumu Pojocojũoku'te cuheju Repau cho'osimajñaruãchi'a pojome repana.

²⁶ Pāipi Reḡauni cuhejuna repanare ūcuauache cu'ache cho'oache ūseche'te cuhasouna na'a rua cu'ache cho'oju si'ache vajuchuaache cho'ome. Romi ūmu pa'icuheju ūcuajanani romire sāiñechi'a romineeju cu'ache cho'ome. ²⁷ Ūmupāi ūcuachi'a romi paache cuasama'ñe ūcuajanani ūmupāire sāiñechi'a ūmuneju cu'ache cho'ome. Vajuchuaache cu'ache cho'oju rekoñoāna'me ca'nivua cacu'asome repana. Repana cu'ache cho'oche ro'ia'me jā'a. ²⁸ Repanapi Dioni cuasacuhejuna Diopi sējouna cu'arekoñoā paaju si'ache vajuchuaache cu'ache cho'ome. ²⁹⁻³⁰ Cu'ache cho'oche peore cho'ore'ochetu'ka cho'onaa'me repana. Ūmupāi repana paamanare romi ja'me kāiju ūmupāi ūcuajanani ūmuneju si'ache cu'ache cho'onaa'me repana. Ūcuachi'a romi repanare paamanare ūmupāi ja'me kāiju romi ūcuajanani romineeju si'ache cu'ache cho'onaa'me repana. Re'oja'chej'e cho'omanaa'me repana. Si'arumu na'a rua pōse paaneena'me. Peore cho'oūsechechi'a cho'onaa'me. Chekunani re'oja'che ti'jñeto pe'runaa'me. Chekunare pe'ruju cavaju vanisonaa'me. Rua joreme. Chekunare cu'achechi'a cho'oñu chiime. Chekunare rope'e te'ena cu'ache cutume. Ūcuachi'a ūcuauako asaju'te cu'ache cutunaa'me. Diore rua cuheme. Pāi chekunare cuheju, "Chū'uchi'a re'oku'mu", chiime. Chekunare si'arumu ija'che i'kanaa'me, "Chū'u rua masiujeku rua re'oja'che cho'oku'mu", chiime. Meñechi'a cuasaju, ūcuauache cho'oju, chekunare cu'ache cho'ome. Cu'ache cho'oñu chini rua cuasame repana. Puka'kupāij'e rua jachanaa'me. ³¹ Repana rekoñoā masi cuasama'me. Ūcuarepaj'e cho'omanaa'me. Pāi chekunare cuasamanaa'me, ūcuachi'a majapāij'e. Cuhama'ñe cavaju pāi ña oimanaa'me. ³² Jā'aja'ñe cho'onare, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'i, vati toare ai sani uuju paapu", chiiu chū'uku'mu Dios. Jā'aja'ñe masinata'ni ūcuahama'ñe cu'ache cho'oju pa'inaa'me. Ūcuachi'a chekunapi ūcuaja'che cu'ache cho'ojuña ñani, "Re'oja'che cho'ome ina", chiime.

**Dios pāi cho'oche ñani repana cho'osi'e ro'i
chū'uni ūcuarepa cho'oche'te i'kamū**

2 ¹ Repanare, cu'ache cho'onare ñaju ija'che cu'ache cutume musanukona: "Cu'ache cho'onaa'me repana. Cu'ache ti'jñeto repana ro'ia'me", chiime musanukona. Jā'aja'ñe i'kanata'ni repana cho'ocheja'che cu'ache cho'onaa'me musanukona. Jā'ajekuna, "Jā'aja'ñe cho'ona cu'ache cho'onaa'me; cu'ache ti'jñea'ku repanare", chini musanukona cho'oche'te meñe i'kaju cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini sēñeja'ñe cho'ome, ūcuaja'che cu'ache cho'onajeju. ² Iere masime mai: Pāi ūcuauana jā'aja'ñe cu'ache cho'ojuña Diopi ñani repana cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu chiiu chū'uni ūcuarepa cho'omū Repau. ³ Jā'ajekuna musanukona ūcuaja'che cu'ache cho'onapi chekuna cho'oche'te ñaju cu'ache cututo Dios ūcuaja'che musanukonare ro'iju paapu chini chū'ujamu. ⁴ Jā'ata'ni Dios musanukonare rua re'oja'che cho'okaimū. Musanukonare cuhema'ñe oiū cha'aku pa'imū Repau, chekurumu na'a pa'isirumu musanukona cu'ache cho'oche'te suma'ñe cuasa ūhaso Repau chū'uñe'te cho'oa'ju chini. ¿Musanukona cuasama'ñe jā'a? ¿Jā'aja'ñe cho'okaiku'te Diore vajuchuma'ñe musanukona? ⁵ Musanukona re'oja'che cho'ocuheju cu'ache cho'oche ūhasoma'me. Jā'ajekuna repaumucuse na'a rua ro'iche pa'ijamu musanukonare, pāi ūcuauako cho'osi'e ro'i Dios chū'ujamucuse. Repaumucuse Dios, pāi ūcuauako ñaju'te ūcuarepa chū'uku,

musanukonani cuhekũ, “Rua cu’ache ti’jñea’kũ musanukonare”, chiija’mũ. ⁶ Reparũmũ pãĩ ũcuanukore repana cho’osinukoruchi’a ro’iche chũ’uja’mũ Repau. ⁷ Jã’ata’ni pãĩ mamaca’nivũã jo’e jũ’ima’ñe paauakũna, re’ojarekoñõã paauakũna Dios repanare pojokũ re’oja’che cutua’kũ chiiju cuhama’ñe si’arũmũ na’a rua re’oja’che cho’ona Repau pa’ichejana sani si’arũmũ ũcuauña’me re’oja’che pa’ijanaa’me. ⁸ Jã’ata’ni pãĩ ũcuauache cho’oju Repau chu’o ũcuarepare jachaju cu’ache cho’onare rua pe’rumũ Dios. Reparũmũ, “Cu’ache cho’osi’e ro’iju pa’ijũ’ũ”, chiiu chũ’uja’mũ Repau. ⁹ ũcuanukore cu’ache cho’onare rua cu’ache ti’jñeja’mũ, repana cu’ache cho’osi’e ro’i, judiõpãina’me judiõ peonare. ¹⁰ Jã’ata’ni re’oja’che cho’onare rua pojokũ, “Inaa’me re’ona”, chiiu, re’oja’che pa’iche’te ïsija’mũ Dios, judiõpãina’me judiõ peonare. ¹¹ Jã’aja’ñe cho’omu Dios pãĩ ũcuanukore ũcuapa’uvachi’a ñakujekũ. ¹² Judiõ peona Dios chũ’ũñe vesunata’ni re’oja’che cho’oche masinapi cu’ache cho’onajeju vati toana sani uujanaa’me. ũcuachi’a judiõpãĩ Repau chũ’ũñe masinata’ni cho’omanesinare ña, “Repana jachasi’e ro’iju paaru”, chiiu chũ’uja’mũ Dios. ¹³ Repau chũ’ũñe peore cho’onare pojomu Dios, “Re’onaa’me ina”, chini. Cho’oma’ñe rupũ asaju pa’inareta’ni pojoma’mũ. ¹⁴ ũcuauji chũ’ũña Moisés tocha jo’kasi’e vesunata’ni judiõ peona repana rekoñõã cuasachechi’a cho’oju te’eñoã Dios chũ’ũñe cho’ome. Jã’aja’ñe cho’oto repana rekoñõã cuasache Dios chũ’ũñeja’ñe pa’imũ repanare, Dios chũ’ũñe vesunareta’ni. ¹⁵ Dios chũ’ũñe cho’ona cho’ocheja’che repana rekoñõã cuasacheji re’oja’che cho’o ñome. Repana rekoñõã Dios chũ’ũñe masime, asamanata’ni. Repana rekoñõã re’oja’che cuasache’te cho’omaneni, “Re’oja’che cho’omanesi’kua’mũ chu’ũ”, chini cuasame. Repana rekoñõã re’oja’che cuasache’te cho’oni, “Re’oja’che cho’osi’kua’mũ chu’ũ”, chiiu masime. ¹⁶ Pãĩ ũcuanuko cho’osi’e ro’i chũ’ũmucuse Diopi chũ’ũkũna Jesucristo pãĩ rekoñõã cuasasi’ena’me ñoma’ñe cho’osi’e peore ña, “Repana cu’ache cho’osi’e ro’iju paaru”, chiiu ũcuarepa chũ’uja’mũ. Jesucristo’te cuasache kuachũ’ore chu’vaku jã’aja’ñe chu’vaku’mũ chu’ũ.

Judiõpãĩ pa’ichena’me Diopi chũ’ũña Moisés tocha jo’kasi’ere kuamu

¹⁷ ¿Musanukona te’ena judiõpãina’ñe? ¿“Dios chũ’ũñe’te masijuna Dios cu’ache cho’omaneja’mũ chũkũna’te. Jã’ajekũna vajuchũmana’me chũkũna”, chiiche? ¿“Dios chẽacojñõsinajeju Repau’te masime chũkũna; musanukonata’ni Repau’te vesũme”, chiiche musanukona judiõ peonare? ¹⁸ ¿Dios chiiche masiche musanukona? ¿“Diopi chũ’ũña Moisés tocha jo’kasi’e che’chesinajeju re’oja’che cho’oche ña masina’me chũkũna”, chiiche? ¹⁹⁻²⁰ Ija’che i’kanaa’me musanukona: “Na’ava’nare juha kuhacheja’che rua masinajeju vesũva’nare che’chonaa’me chũkũna. Chijacheja pa’inare mia’ñe ñõñeja’ñe pa’ime chũkũna. Diopi chũ’ũña Moisés tocha jo’kasi’ere chu’o ũcuarepare paaju peore masinajeju chũ’ũva’na rua jmava’na vesũcheja’che vesunani che’chore’omu chũkũna’te”, chiinaa’me musanukona. ²¹ Jã’aja’ñe i’kanata’ni, ¿je’sẽ pa’iuna chekũnani che’choju che’chema’ñe musanukona? “Põse ñaamanejũ’ũ”, chiiju che’chonata’ni chekũrũmũ põse ñaanaa’me musanukona. ²² “Ŭmurũpãĩ, murũjoromi peonare ja’me kãimanejũ’ũ. Romi, murũjũpãĩ peonare ja’me kãimanejũ’ũ”, chiinata’ni chekũrũmũ musanukona ũseche’te ũcuauanare ja’me kãinaa’me musanukona. “Pãĩ rupũ tũosiva’nare

Diore pojochēja'che pojomanējū'č. Rúa cu'amú jǎ'a", chiinata'ni chekúrumú tūosiva'nare jo'kasimajǎaruǎ mini sa ísiju kuri koonaa'me musanúkona. ²³“Dios chū'ũne rua re'oja'imú”, chiinata'ni Repau chū'ũne'te musanúkonapi jachajuna Diore cu'ache cutume pái. ²⁴Jǎ'are kuamú Dios chū'o aperumú tochasi'e.

Musanúkonapi judíopáipi cu'ache cho'ojuna judío peona cu'ache cutume Diore,
chiimú Dios chū'o.

²⁵Dios chū'ũne peore cho'onare Ūcuau neenajejuna jíkora'muru chǎ'tiru pa'ica'niru chuto tuare'omu. Jǎ'ata'ni jíkochǎ'tiru chuto tuacojñosi'kupi Dios chū'ũne'te jachani cho'ocojñomanesi'kujajiu pa'imú. ²⁶Pǎiu jíkochǎ'tiru chuto tuacojñomanesi'kupi Dios chū'ũne'te cho'oto repau'te cho'ocojñosi'kure cuasacheja'che cuasamú Dios. ²⁷Musanúkona judíopái jíkochǎ'tiru chuto tuacojñosina Dios chū'ũne masinata'ni Repau chū'ũne cho'omanaa'me. Judío peona jíkochǎ'tiru chuto tuacojñomanesina te'ena Dios chū'ũne vesunata'ni cho'ome. Dios repanani ña musanúkona cu'ache cho'ochē'te cuasa na'a rua pe'rukú Repau chū'ũne cho'omanajejuna ija'che i'kajamú: “Ina cu'ache cho'osinajejú repana cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me”, chiijamú.

²⁸Diopi ñato judíopái ainee jíkora'muru chǎ'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosina ūcuauko judíopáirepachi'ama'me. ²⁹Diopi ñato judíorepauji, “Dios rua re'okú'mú”, chiiu cuasaku, rekocho judíoa'mú. Ūcuau neekujekuna Dios Rekochoji repau rekocho care'vasi'kua'mú. Diopi chū'ũna Moisés tocha jo'kasi'ere rupú masikúji jachani repau rekocho care'vacojñoma'mú. Ūcuachi'a páiu'te judíorepauji pái pojocojñoma'kure rekocho re'ojarekocho care'vacojñosi'kujekuna Diota'ni rua pojomú repau'te.

3 ¹Musanúkona judíopái aineesina ija'che sēecosome chū'ure: “Jǎ'a pa'ito, ¿je'se pa'ina, 'Judíopái peoche judíopái pa'icheji na'a re'omú', chiiche pái? ¿Joreche? Jíkora'muru chǎ'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñonata'ni re'oja'che jñaamaneni, ¿je'se pa'ina cho'ocojñore mai?”, chiicosome musanúkona chū'ure. ²Judíopái pa'iche rua re'omu. Jorema'me repana. Judíopái peoche judíopái pa'icheji na'a re'omu. Maire judíopái Repau chū'ore jo'kasi'kua'mú Dios, maipi tocha paaju cho'ojú chekunani páire che'choajú chini. Jǎ'ajekuna judíopáijejuna maire re'omu. ³Jǎ'ata'ni judíopái jainuko Dios chū'o jachame. Jǎ'ajekuna pái chekuna ija'che i'kacosome: “Judíopáipi Dioni jachaju Repau chū'ú jo'kasi'ere cho'omapuna, Repau, 'Judíopái re'oja'che cho'okaijamú chū'ú', chiisi'e cho'omanejamú”, chiicosome repana. ⁴Jǎ'aja'ne i'kani joreme repana. Judíopái Repau'te masi cuasanare ūcua Repau i'kasi'e jorema'ne re'oja'che cho'okaijamú Dios. Pái rua joreme. Diota'ni jorema'kua'mú. Ija'che kuamú Dios chū'o tochasi'e:

Jǎ'ku Dios, chū'ú cu'ache cho'osi'ere mu'upi kuato asa,

“Ūcuarepaa'me jǎ'a”, chiiju masijanaa'me pái.

Chū'ure, “Repau cu'ache cho'osi'e ro'ia'ku”, chiiu chū'uto,

“Repau cho'ora chiisi'e ūcuarepare cho'omu Dios. Jorema'kua'mú

Repau”, chiijanaa'me pái.

Jǎ'aja'ne chiimú Dios chū'o tochasi'e.

⁵Chekuna pái ija'che i'kajuasome: “Maipi Dios chū'usi'ere jachato re'omu. Mai Diore jachanare páipi ñato Dios pa'icheji na'a re'oja'che ñomu repanare.

Jā'ajekuna maipi cu'ache cho'onajeju Dioni re'oja'che cho'okaime. Jā'ajekuna Dios maire Repau'te re'oja'che cho'okainani peruku, 'Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijū'u', chiiu chū'uni cu'ache cho'omu maire", chiijuasome pāi. ⁶Rua tīñe cuasame jā'aja'ñe i'kana. Repana i'kasi'e ūcuarepa pa'ito repana cu'ache cho'osi'e te'eū'terejē'e ña ro'iche chū'ñe peora'amū Diore.

⁷Repana i'kasi'e, "Pāi cu'ache cho'oto na'a re'omu", chii'si'e ūcuarepa pa'ito judío peoku'te ija'che i'kare'ora'amū: "Chū'upi rupū tūsiva'nani pojokuna Diorepau pa'icheji na'a re'oja'che ñomu chekunare pāi. Tūsiva'naja'ñe pa'imau pāire Diopi re'oja'che cho'okai'una ña na'a rua re'oja'che cutume pāi Repau'te. Jā'ajekuna Diopi chū'uni ñaku i'kani, 'Cu'ache cho'omu iku tūsiva'nare pojoku', chini, chū'uni cu'ache cho'omu", chiiro re'omu. ⁸Ūcuanapi jorema'to chekuna ija'che i'kana ūcuarepare chū'o i'kara'ame: "Cu'ache cho'oñu re'oja'che ti'jñea'ku", chiime. Chekuna pāi, "Jā'aja'ñe i'kamū Pablo", chiime chū'ure. Jā'ata'ni repana ūcuanuko joreme. Repanare, "Musanukona cu'ache cho'osi'e ro'i, vati toare sani uuju pa'ijū'u", chiiu chū'uni ūcuarepare cho'omu Dios. Repana ro'ia'me.

Pāi ūcuanuko cu'ache cho'ojū pa'iche'te kuamū

⁹Mai ju d'fopāi chekunare na'a rua re'omanaa'me. Chura chū'u tochacuhasi'kua'mū jā'a. Pāi ūcuanuko cu'achechi'a cho'omasime judiōpāina'me judiō peona. ¹⁰Dios chū'o aperumū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

"Te'eujē'e Dios chū'ñe cho'ona peome.

¹¹Dios chii'che cho'omasina peome.

Ūcuachi'a re'oja'che pa'iju Dioni ja'me pañu chiina peome.

¹²Pāi ūcuanuko re'oja'che pa'iche ūhasō cu'ana carūnisōme.

Te'eujē'e chekunare ña oina peome."

¹³"Pāi ūcuanuko rua cu'ache cutunajeju

pāi'te tāsi'coje ta'pimacoje vnocheja'che cu'amū repana cutuchū'o. Rua joreme."

"Aña eo paaku kū'iñeja'ñe repana chū'opoāpi cu'ache i'kaju chekunare asi cho'ome."

¹⁴"Chekunare rua cu'ache i'kaju ravū cho'ome.

Si'arumū rua ke'renaa'me repana."

¹⁵"Chekunare pe'ruju vanisōme.

¹⁶Si'achejñaruā ku'iju pāire cu'ache cho'ojū rua pa'ivesache cho'ome chekunare.

¹⁷Chekunare jmamakarujē'e re'oja'che cho'okaiche vesūme repana."

¹⁸"Diore jmamakarujē'e vajuchūmanaa'me repana."

Jā'aja'ñe kuamū Dios chū'o aperumū tochasi'e.

¹⁹Dios chū'o aperumū tochasi'e mai judiōpāi pa'iche'te peore kuamū. Mai judiōpāi masime jā'a. Jā'ajekuna ie ūcuachi'a masime: Mai judiōpāi te'eujē'e re'oja'che cho'omanaa'me. Pāi si'achejña pa'ina ūcuanuko judiōpāina'me judiō peona Diopi kuakuna mai cu'ache cho'osi'e asajanaa'me. Asato jachacu'aja'mū maire. ²⁰Maire pāi re'oja'che cho'ochē si'ache chū'usi'kua'mū Dios Moisés tochasi'ere ña mai cu'ache pa'iche'te masia'ju chini. Maipi Repau aperumū chū'usi'ere cho'ojū cu'ache cho'osi'e ro'iche peoajū chini jo'kamanesi'kua'mū

Repau. Jā'ajekuna Diopi, "Re'onaa'me ina", chiau chini, Repau aperumu chū'usi'ere cho'oni, cho'ote'eme pāi.

**Jesucristo'te cuasanare ūcuanukore Diopi repapani
cho'okaiuna Repau'te ja'me pa'ire'oche'te kuamu**

²¹ Chura Diopi cho'okaiuna iere masime mai: Dios maire nani, "Re'onaa'me ina", chiimu, Repau chū'ũñe peore cho'omanareta'ni. Aperumu Diopi kuakuna irumu pa'ijachere tocha jo'kaasome Moisenam'e chekuna Dios chū'o kuasina. Jā'ata'ni chura Dios maire na'a asare'oche kuamu. Ija'che pa'imū: ²² Jesucristo'te cuasanare ūcuanukore Diopi cho'okaiuna maire ja'me pa'ire'omu Repau'te, re'oja'chechi'a cho'onare pa'ire'ocheja'che, judiōpāina'me judío peonare. ²³ Pāi ūcuanuko cu'ache cho'onajejuna mai pa'iche'te nā pojoma'mū Dios, re'oja'che cho'ocheji karakuna. ²⁴ Jā'ajekuna Dios maini oiu re'oja'che cho'okasa chini Jesucristoni chū'ũna mai cu'ache cho'osi'e jūni ro'ikakuna re'oja'chechi'a cho'onare cho'ocheja'che mai cu'ache cho'osi'e jmamakarujē'e ro'iche chū'ũmanejamū Repau maire. ²⁵ Jesucristo'te Dios raosi'kuamū, Repau'te cuasana cu'ache cho'osi'ere chiere rao jūni ro'ikaau chini. Repau chū'ũñe jachanare ro'iche pa'ina maini oiu Jesucristoni chū'usi'kuamū Repau'te cuasanani ro'ikaau chini. Jā'aja'ñe ro'ikakuna maire pe'ruche cuhasosi'kuamū Repau. Aperumu pa'isinare pāire oni repapa cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'ũmanesi'kuta'ni, peore ūcuarepa cho'o ñosi'kuamū Repau. ²⁶ Chura Repau cu'ache cuheche'te pāipi masia'ju chini repapa cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chū'ũmu. Cu'ache cho'osi'e ro'iche pa'ina pāire oni Jesucristoji jūni ro'ikaisi'ejekuna Repau'te cuasanare maire ūcuanukore cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasamū Dios cu'ache cho'onareta'ni. Jā'ajekuna, "Pāi cu'ache cho'osi'e ro'iche paame", chiisi'kuta'ni maini oni cu'ache cho'onareta'ni cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasaku ūcuarepa cho'omu Repau.

²⁷ Jā'ajekuna ija'che i'kacu'amū maire: "Re'oja'che cho'okujekū Dios pa'ichejana saija'mū chū'u", chiina joreme. Maipi Dios chū'ũñe'te peore cho'onita'ni, ija'che i'kare'ora'amū maire: "Re'oja'che cho'okujekū Dios pa'ichejana saija'mū chū'u", chiire'ora'amū. Pāi ūcuanuko peore re'oja'che cho'ovesunajejuna jā'aja'ñe i'kacu'amū maire. Jā'ata'ni Diopi oiuna Jesucristo'te cuasanachi'a Repau pa'ichejana saijanaa'me mai. Jā'ajekuna ūcuachi'a ija'che i'kacu'amū maire: "Re'oja'che cho'onajejū Dios pa'ichejana saijanaa'me chukuna", chiicu'amū. ²⁸ Dios maire cu'ache cho'onareta'ni cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamū Repau'te cuasato. Maipi Repau'te cuasama'ñe Repau chū'usi'echi'a cho'oto tī'amanera'amū jā'a. "Re'onaa'me ina; cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu inare", chiimanera'amū Repau maire. ²⁹ Dios judiōpāichi'a paama'mū. Ūcuachi'a judío peonare paamu. ³⁰ Dios Ūcuate'eamū. Judiōpāi jīkora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosinapi, Repau'te cuasato cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamū Dios repapare. Ūcuachi'a judío peona jīkochā'tiru chuto tuacojñomanesinapi, Repau'te cuasato cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamū Dios repapare. ³¹ Jā'aja'ñejekuna, ¿Repau'te cuasanajejū Diopi chū'ũkuna Moisés tocha jo'kasi'e sējojanaa'ñe mai? ¡Pāañu! ¡Jā'aja'ñe cho'omanañu! Mai Repau'te cuasana Moisés tocha jo'kasi'e re'oja'che cho'oche chū'ũñe na'a rua cho'ome.

Abraham Diore masi cuasasi'ere kuamu

4 ¹Mai aipāi'u'te Abrahamre, ¿je'se cho'ouna pojou Dios? ²Diopi, “Chū'u chū'ũne cho'okujekuna pojomu chū'u ikure”, chiito, “Re'oja'che cho'okū'mu chū'u”, chiire'ora'amū Abrahamre. Jā'ata'ni Dios asaku'te jā'aja'ñe i'kacu'amū. Asacuhemu Repau. ³Ūcuachi'a ija'che kuamu Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e:

Abrahampi Dioni cuasakuna re'oja'chechi'a cho'okū'te cuasacheja'che cuasamu Dios repau'te,

chiimu.

⁴Pāiū cho'oche cho'okaiū kuri kooche rupū īsima'ñea'me. Cho'oche cho'osi'e ro'ia'me. ⁵Jā'ata'ni Dioni cuasaju re'oja'che cho'onare Ūcuaju repanani, “Re'onajejuna ro'iche peomū inare”, chiau chini cho'oma'me repana. Cu'ache cho'ou Repau'te kuhesinaretani re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasaku rupū cho'okaimū Dios Repau'te cuasanare. Repana re'oja'che cho'osi'e ro'ima'ñea'me. ⁶David jā'aja'ñe kuasi'kua'mū. Pāi re'oja'che cho'omanaretani Diopi re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasakuna pojou pa'iche'te kuasi'kua'mū. ⁷Iere tocha jo'kaasomū repau David:

Dios chū'ũne'te jachaju pāi cho'osi'e Diopi cuasama'to rua re'omū repanare.

Ūcuachi'a repana cu'ache cho'osi'ere tūoto rua re'omū repanare.

⁸Repana cu'ache cho'osi'ere ro'ia'ju chini Diopi chū'uma'to rua re'omū repanare.

Jā'aja'ñe tocha jo'kaasomū repau.

⁹Judīopāi jīkora'muru chā'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosinarechi'a re'oma'mū jā'a. Judīo peonare ūcuachi'a cho'okaimū Dios. “Abrahamre Repauni cuasakuna re'oja'che cho'okū'te cuasacheja'che cuasamu Dios”, chiu Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'ere cuasaku tochamu chū'u ija'ova.

¹⁰Abrahamre repau jīkomu chā'tiro pa'ica'niru chuto tuasirumuchi'a jā'aja'ñe cuasamanesi'kua'mū Dios repau'te. Aperumuna repau jīkochā'tiru chuta'a chuto tuacojñomarumjē'e ūcuaja'che cuasasi'kua'mū Dios repau'te.

¹¹Abraham chuta'a jīkochā'tiru chuto tuacojñoma'kupī Diore cuasarumu cu'ache cho'oma'kure cuasacheja'che cuasaasomū Dios repau'te. Na'a pa'isirumu jīkomu chā'tiro pa'ica'niru chuto tuache'te jo'kaasomū Dios repau'te, cho'okū Repau ūcuarepa repau'te paache'te masia'ku chini. Jā'ajekuna judīo peona jīkochā'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñomanapī Diore cuasanare ūcuanuko aipāi'uju'iu'mū repau. Abrahamre cuasacheja'che cuasamu Dios repanare, cu'ache cho'omanare cuasacheja'che. ¹²Ūcuachi'a mai judīopāi jīkochā'tiru chuto tuacojñosina Diore cuasana aipāi'iu'mū Abraham, chuta'a repau jīkochā'tiru chuto tuacojñomarumu Diore cuasacheja'che cuasanajejuna.

**Dios Repau'te cuasanare cho'okaija'mū chiisi'e
ūcuarepa cho'okaiche'te kuamu**

¹³Diopi chū'uuna na'a pa'isirumu Abrahamna'me repau jijosinajana Diore cuasana cheja pa'inare ūcuanukore re'oja'che chū'ujanaa'me. Dios ija'che i'kama'mū: “Abrahamre chū'u chū'usi'e cho'osi'kujekuna cho'okaija'mū chū'u”,

chiima'mu Dios. Jā'ata'ni Abrahampi Repau'ni cuasakuna repau'ni josinajanapi chū'ujū paapu chini cho'okaija'mu Dios, re'oja'che cho'oku'te cuasacheja'che cuasaku. ¹⁴Aperumu Repau'ni chū'u jo'kasi'e cho'onare Diopi pāi chū'ūñe jo'karu Repau'te cuasana peoche cuasara'ame. Jā'aja'ñe peoche cuasato Dios cho'oja'mu chiisi'e jorechū'o pa'ira'amū. ¹⁵Dios Repau'ni chū'u jo'kasi'ere pāipi jachajuna pe'rukū cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'umū. Pāire Repau'ni chū'usi'e jo'kamanesi'e pa'ito jachana peora'ame.

¹⁶Aperumu Dios, "Chū'ure cuasanarechi'a re'oja'che pa'iche rupū īsija'mu chū'u", chiniasomū. Repau'ni i'kasi'e jorema'ñe rupū īsiku'mu Dios, ūcuanuko maipi Abraham josinajanapi repau'ni Diore cuasacheja'che cuasanapi judiōpāina'me judiō peona re'oja'che paapu chini. Mai ūcuanuko aipāija'iu'mu Abraham, Diore cuasana judiōpāina'me judiō peona. ¹⁷Ie Diopi i'kakuna asaju tochaasome pāi:

Abraham, mu'u josina rua jainuko pa'iju si'avājūpāi pa'ijanaa'me, chiniasomū Dios Abrahamre. Repau'te cuasakujeku Abraham Diopi űato mai aipāiu'mu. Repau'ni Dios si'ache cho'omasiku'mu. Jūnisosinare vasomū paapu chini. Ūcuachi'a pāi chuta'a peorūmū, "Paapu", chikuna pa'ime chura.

¹⁸Dios repau'te Abrahamre ija'che i'kaasomū: "Mu'u josina rua jainuko pa'iju si'avājūpāi pa'ijanaa'me", chiniasomū Dios, chuta'a chīi peokuni. Dios i'kasi'e cuasavesacheta'ni cuasasi'kujekuna chura repau'ni josina si'avājūpāi pa'ime. ¹⁹⁻²⁰Cienrepaūsūrumū pa'ikuji rua aiva'uta'ni ūcuachi'a repau'ni rūjo Sara aiva'ojekona chīi paacu'ache masakuta'ni ūcuachi'a jachamaneasomū. "Dios peore masakū'mu", chīiu cuasaasomū repau'ni. Dios i'kasi'ere jachamaneuna chīi paacu'asinareta'ni Diopi cho'okaiuna chīi paare'oasomū repanare. ²¹Jachama'ñe, "Dios Repau'ni cho'ora chīiche cho'omasiku cho'omū", chiniasomū repau'ni. ²²Jā'aja'ñe Abrahampi Dioni cuasakuna, "Repau'te re'oja'chechi'a cho'oku'te cuasacheja'che cuasamū Dios". ²³Abrahamre cuasachechi'a tochaaku chini chū'umanesi'kuamū Dios Moiserē. ²⁴Ūcuachi'a maire cuasache kuaku tochasi'kuamū. Maire Paaku'te Jesucristo'te jūniso tācojñosi'kure vasosi'kure Diore cuasanare ūcuachi'a re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamū Repau'ni maire. ²⁵Jesucristo mai cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini jūniso tācojñosi'ku jo'e vajuranasomū, Diopi maini cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna.

Diona'me re'oja'che pa'iche'te kuamū

5 ¹Jā'ajekuna maire Jesucristo'te cuasanare Diopi re'oja'chechi'a cho'onare cuasacheja'che cuasakuna Ūcuana'me re'oja'che pa'ime mai. Jesucristoji paakuna pe'ruma'mu Repau'ni maire. ²Jesucristoji maire jūni ro'ikakuna pojoku Repau'te cuasanare Dios maire re'onare cho'osi'kuamū. Cho'okakuna Repau'te re'oja'che ja'me pa'ime mai chura. Ūcuachi'a mai Dios pa'icheja'che re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojōju cha'ame mai. ³Ūcuachi'a maini cu'ache ti'jñeto pojōju pa'ime mai, maipi Repau'te cuasache'te na' rua che'cheju. Pa'ivesache pa'itojē'e ūhasoma'ñe Repau'te ūcuachi'a cuasani na' rua koka paaju re'oja'che pa'iche na' rua che'cheme mai. ⁴Jā'aja'ñe pa'ivesache pa'itojē'e ūhasoma'ñe Repau'te ūcuachi'a cuasani rekoñō na' re'ojarekoñō pa'ijanaa'me mai. Maipi re'ojarekoñō paani maire Dios re'oja'che cho'okaijachere pojōju

cha'ajanaa'me mai. ⁵Dios maire re'oja'che cho'okaijache ũcuarepaa'me. Maini cuasaku Repau Rekocho'te mai rekoñoana raosi'kua'mu, maipi Repau maire cuasache'te masia'ju chini.

⁶Ūcuachi'a mai iere masiju Dios maire cuasache masime: Mai chuta'a re'oja'che cho'ovesuju Diore cuherumu, Repau chiisirumu ti'auna jüni ro'ikanasomu Jesucristo maire. ⁷Päiu'te, ũcuarepa cho'oku'teta'ni, "Ikupi vajuu paau; chu'upi chuenisora", chiima'me päi. Chekurumu rua te'eñoä päi chekunani rua re'onajejuna oni chuenisocosome, vajuna paapu chini. ⁸Jä'ata'ni Dios maire na'a rua oimu. Repau maire oiche ija'che cho'o ñosi'kua'mu Dios: Mai chuta'a cu'ache cho'orumu Jesucristoji mai cu'ache cho'oche'te jüni ro'ikaau chini chu'usi'kua'mu.

⁹Jesucristoji chie rao jüni ro'ikaisi'ejekuna maire re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamu Dios. Jä'are masiju ũcuachi'a Repau maire na'a rua re'oja'che cho'okaijachere masime mai ie: Päi repana cu'ache cho'osi'e ro'iju paapu chini Repau chu'urumu, Jesucristo cho'okaisi'ejekuna ũcuarepa cho'oku maini oiü vati toa sani uuche'te ũsekaija'mu. ¹⁰Aperumu Diore mai cuherumu Repau Mamaküji maini jüni ro'ikaau chini raonna Diona'me re'oja'che pa'ime mai chura. Jesucristoji vajurani pa'iu maire si'arumu re'oja'che cho'okaiuna jmakarujē'e pe'umaü cu'ache cho'omaneja'mu maire Dios, Repau'te ja'me pa'inajejuna. ¹¹Ūcuachi'a Jesucristoji cho'okaiuna, Dioni cuasaju rua pojome mai. Maire Paaku Jesucristo jüni ro'ikaisi'ejekuna, Diona'me re'oja'che pa'inaa'me mai.

Adán cu'ache cho'okaisi'ena'me Jesucristo re'oja'che cho'okaisi'ere kuumu

¹²Ija'chea'me: Chareparo pa'isi'ku Adán cu'ache cho'osi'kujeku jünisosi'kua'mu. Cu'ache cho'osi'e ro'ia'me jü'ñe. Jä'ajekuna mai aipäiu Adán jojosinajeku cu'ache cho'uju ũcuanuko jünisonachi'aa'me mai. ¹³Adán pa'irumupi vua päi cu'ache cho'uju paniasome, Dios chuta'a Moisere päipi cho'oa'ju chini chu'umarumu. Jä'ata'ni reparumu cu'ache cho'onareta'ni Moisés chu'usi'e jachasi'e cuasamaneasomu Dios, chuta'a asamanajejuna. ¹⁴Jä'ata'ni Adán jojosina ũcuanuko Dios chu'ñe Moisés chuta'a asamarumu pa'isina Adán Dios chu'usi'e jachasi'ea'che jachamanesinata'ni jünisoasome. Repau Adán päi ũcuanukore cu'ache cho'okanasomu. Na'a cho'je raisi'küpi Jesucristo päi ũcuanukore re'oja'che cho'okanasomu.

¹⁵Adan na'me Jesucristo päi ũcuanukore cho'okanasome. Jä'ata'ni ũcuaja'che cho'omaneasome. Adán Dios chu'usi'ere jachaku cu'ache cho'oasomu. Te'eu Repauni jachauna päi ũcuanuko jünisome. Jä'ata'ni Repau Dios maire oiü chu'uasomu, Jesucristo te'eüji päi ũcuanuko cu'ache cho'oche karama'ne jüni ro'ikaau chini. Ro'ikaicojñosinajejuna maire si'arumu cho'okaimu Dios, maipi re'oja'che paapu chini. ¹⁶Adanna'me Dios ũcuate'e cho'okaimaneasome. Te'eu Adán Dios chu'usi'ere te'echo jachauna päi ũcuanuko cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chu'uja'mu Dios. Päi ũcuanuko Repau chu'ñe ruarepañoä jachasinareta'ni maire oiü rupü cho'okanasomu Dios, Jesucristoji jüni ro'ikakuna, "Chu'upi nato re'onajejuna cu'ache ro'iche peomu inare", chisa chini. ¹⁷Te'eu Adán Repau chu'usi'ere jachauna päi ũcuanuko jünisonaa'me. Jä'ata'ni Jesucristo Te'eüji maire jüni ro'ikakuna Dios maini oiü re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasamu. Ūcuachi'a re'oja'che pa'iche Dios

rupu isiche koonapi re'oja'che pa'ijü Jesucristo päi ücuanukore chü'arumu Repau'te ja'me chü'ujanaa'me mai.

¹⁸ Jä'ajekuna te'euji Dios chü'usi'ere te'echo jachauna si'aväjüpäi repana cu'ache cho'osi'e ro'iche paame. Ũcuaja'che Te'euji te'echo re'oja'che cho'okakuna si'aväjüpäire Repau'te cuasanare Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ire'omu, Diopi repanani cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna. ¹⁹ Te'eu Adán Dios chü'usi'ere jachauna päi ücuanuko cu'ache pa'inaa'me Diopi ñato. Ũcuaja'che Jesucristoji te'eu Dios chü'usi'ere cho'ouna päi jainuko re'oja'che pa'ime Diopi ñato.

²⁰ Dios re'oja'che chü'uasomu päipi Repau chü'usi'ere jachaju cu'ache cho'onapi ücuana jachache'te masia'ju chini. Jä'ata'ni Repau chü'usi'e jachaju si'arumu na'a rua cu'ache cho'onareta'ni ücuanani oiu na'a rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Dios. ²¹ Päi ücuanuko cu'ache pa'ijü jünisome. Jä'ajekuna maini oiu jüni ro'ikaau chini Maire Paaku Jesucristo'te raosi'kua'mu. Re'oja'che cho'onare cuasacheja'che cuasaku mai jünisosirumu Repau pa'ichejana saja'mu maire, si'arumu ja'me paapu chini.

**Jesucristo'te jovosinajeju cu'ache cho'oma'ñe
re'oja'che pa'imasiche'te kuumu**

6 ¹ Päi chekuna ija'che i'kacosome: “Jä'aja'ñe pa'ito cuhama'ñe ücu cu'ache cho'oñu mai, Diopi maini oiu na'a re'oja'che cho'okaañ”, chiicosome. ² Jä'aja'ñe cuasache rua cu'amü! Jä'aja'ñe pa'imaneñu! Cu'ache cho'oche ühasosinaa'me mai. Chura Diopi cho'okaiuna cu'ache cho'oma'ñe pa'ire'omu maire. Re'oja'che pa'imasinata'ni, zjo'e cu'ache cho'uju pa'ijanaa'ñe mai? ³ Ie masime musanukona: Aperumu pa'isi'e jo'kaso Jesucristoni, “Chu'ure paajü'u”, chini Ũcuauñi jovo, Ũcuauña'me jü'isinaja'ñe pa'ijü okoro'vecojñosinaa'me mai. ⁴ Maire Jesure jovosinare Ũcuauji jüni ro'ikakuna mai rekoñoñ cu'ache cho'ouache sējokaisi'kua'mu Dios, Jesure jünisouna täsi'eja'che. Okoro'vecojñosinajeju jüniso täcojño jo'e vajuraisinaja'ñe pa'ime mai. Ũcuachi'a Dios peore Masiujeku Jesure jünisosi'kure vasosi'eja'che mai rekoñoñ re'ojarekoñoñ care'vakaisi'kua'mu, maipi mama pa'ijü re'oja'che paapu chini.

⁵ Maipi Jesucristoni jovo mai aperumu pa'isi'e jo'kasosinaa'me. Jä'aja'ñe cho'osinajeju Ũcuauña'me jünisosinaja'ñe pa'ime mai. Repau jüniso täcojñosi'kupi jo'e vajurakuna mai rekoñoñ care'vasirekoñoäre paaju jüni vajuraisinaja'ñe mama pa'ime mai. ⁶ Ie ücuachi'a masime mai: Jesucristo maire jüni ro'ikaisi'kujeku Ũcuauña'me jü'isinaja'ñe pa'ijuna maire vati paasinare tuasi'kua'mu, maipi cu'ache cho'oma'ñe paapu chini. Jesucristoji jä'aja'ñe cho'ouna cu'achechi'a cho'omasisina chura re'oja'che pa'imasime mai. ⁷ Päi chekunare paaju chü'una repana koo paacojñonapi jünisoru jo'e paacu'amü. Ũcuaja'che maipi Jesucristona'me jü'isinaja'ñe pa'ijuna vatipi maini ücuamakarü paauna chura Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'imasiju cu'ache cho'omanaa'me mai.

⁸ Mai Jesucristona'me jü'isinaja'ñe pa'ijü iere masime: Repauji vajujekuna Ũcuauña'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ⁹ Ũcuachi'a iere masime mai: Jüni vajuraisi'kujeku jo'e jü'imaneja'mu Repau. Jünisoche jo'e peomu Repau'te. ¹⁰ Päi cu'are peore jüni ro'ikaisi'kujekuna jo'e jü'iñe peomu Repau'te.

Jūni vajurani pa'iu Dioni re'oja'che cho'okaiu pa'imū Repau. ¹¹Ija'che cuasajū'u musanukona: Jesucristo cho'okaisi'ejekuna jūnisosina pa'icheja'che pa'iju cu'ache cho'oma'ne pa'inaa'me musanukona. Ūcuachi'a musanukona Jesucristo jūni vajurani pa'iu Diore re'oja'che cho'okaicheja'che vajuraisinaja'ne pa'iju Diore re'oja'che cho'okaiju pa'ime.

¹²Icheja chejachi'a pa'ire'oca'nivūāre paajuna maire te'eñoā chuta'a cu'ache cho'ouamu. Jā'ajekuna musanukonare, Diore re'oja'che cho'okaiju pa'inare cu'ache cho'ouatojē'e cho'omairo pa'ijū'u, chiimu chu'u. Cu'ache cho'ona re'oja'che cho'ovesujū repanare uachechi'a cho'omasinaa'me. ¹³Musanukonapi cu'ache cho'omaneñu chini peore meñe ūsejū'u, cu'ache cuasaju cho'ouache peore. Musanukona ca'nivūāna'me rekoñoā Dioni isijū'u, Repauji cho'okaiuna re'oja'che pañu chini. Jmamakarujē'e cu'ache cho'omairo pa'iju jūni vajuraisina pa'icheja'che mama pa'iju Dioni re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u. ¹⁴Dios musanukonare re'oja'che cho'okaimu, re'oja'chere cho'omasiju cu'ache cho'oma'ne paapu chini. Aperumu musanukona Dios pa'ichejana sañu chini Repau chū'u jo'kasi'e rua cho'uju pa'isinaa'me. Jā'ata'ni chura jā'aja'ne cho'oche chū'uma'ne, rupū musanukonare oiū cho'okani cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau.

Re'oja'che cho'omasiche'te kuamu

¹⁵Jā'aja'ne pa'ito, Diopi maini oiū mai cu'ache cho'oche'te jo'e cuasamauna Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'omanata'ni, ¿cu'ache cho'ojanaa'ne mai? ¡Pāañu! ¡Cu'ache cho'omaneñu mai! ¹⁶Ie masime musanukona: Musanukonare ja'me pa'ikuji chekuni, “Chu'ure paajū'u; mu'u chiichechi'a cho'okasa”, chini repau'te paaku chū'uñechi'a cho'oku pa'ija'mu repau. Jā'ata'ni jā'aja'ne i'kato repau'te cho'ouache cho'ocu'aja'mu. Diore jā'aja'ne i'kanata'ni re'oja'che pa'ime, “Chu'ure paajū'u; mu'u chiichechi'a cho'okasa”, chiina. Ūcuaja'che musanukonapi cu'ache'te cho'uju re'oja'che cho'oche cavesusoru re'oja'che cho'ouanareta'ni cho'ocu'aja'mu, musanukonare vatipi paakuna. Jā'aja'ne cho'onare cuheku sējomu Dios. Aperumu musanukona Dios pa'ichejana sañu chini Repau chū'u jo'kasi'e rua cho'uju pa'isinaa'me. Jā'ata'ni chura jā'aja'ne cho'oche chū'uma'ne rupū musanukonani oiū re'oja'che cho'okani cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamaneja'mu Repau. ¹⁷Iere cuasaku Diore, “Re'orepamu”, chiimu chu'u: Aperumu musanukonare vatipi paasi'kuamu. Jā'ata'ni musanukonare pāipi Dios chu'o re'oja'chere che'chojuna asa chēa pojoju Diopi cho'okaiuna peore cho'uju pa'inaa'me. ¹⁸Diopi cho'okaiuna vati musanukonare paasi'kupi teana jñu'isi'kuamu. Chura musanukona Dios neenajeju Repau chiichechi'a cho'oñu chiime. ¹⁹Ie amasire'oche kuamu chu'u musanukonare na'a rua asa ma sia'ju chini: Aperumu musanukona cu'ache cuasaju cu'achechi'a cho'uju si'arumu na'a rua cu'ache cho'uju pa'isinaa'me. Chura re'oja'chechi'a cho'oñu chini musanukona ca'nivūāna'me rekoñoā Dioni isijū'u, Repauji cho'okaiuna re'oja'che cuasaju si'arumu na'a re'oja'che cho'uju pañu chini.

²⁰Musanukonare vati paarumu re'oja'che cho'ochejē'e cuasamanesinaa'me.

²¹Aperumu musanukonare uachechi'a cho'uju pa'isinaa'me, “Jā'aja'ne cho'oni'te pojojanaa'me mai”, chini cuasaju. Jā'ata'ni musanukona chura reparumu cho'osi'ere cuasani vajuchuju pojoma'me. Aperumu musanukona

cho'osi'ēja'che cho'onare cuheku sējomu Dios. ²² Jā'ata'ni chura Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Dios neenajeju vatipi jñukuna si'arumu na'a rua re'oja'che cho'ojū Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ²³ Maire cu'ache cho'onare cuheku sējomu Dios, mai cu'ache cho'osi'e ro'i. Jā'ata'ni Maire Paaku'te Jesucristo'te jovosinare Diopi rupū cho'okaiuna Ūcuauña'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

**Dios aperumu chū'u jo'kasi'ere Jesucristo'te
jovosinapi cho'oma'to ro'iche peomu**

7 ¹ Asarepajū'u, chū'u majapāi. Dios chū'usi'e masime musanukona. Ūcuaja'che masime ie: Pāi vajūna cheja pa'irumuna, Dios chū'usi'ere cho'oma'to cu'amū. Jū'isirumu cho'oma'nea'me jā'a. ² Ija'chea'me. Ija'che kuamu Dios chū'uñe: Romio umuu'te vejani repau jūnisorumujatū'a umu pa'imo. Repau jūnisoruta'ni umu peo'mo. Te'eo pa'imo repao. ³ Repao ūju jūnisosirumuna chekuni umuu'te vejani Diopi ñato cu'ache cho'oma'mo. Jā'aja'ne cho'oni Dios chū'uñe jachama'mo repao. Jā'ata'ni ūju chuta'a vajūu pa'itona chekuni umuu'te pani Diopi ñato cu'ache cho'omo repao.

⁴ Jā'aja'ne pa'imū maire. Diopi chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e ūjuja'ne pa'isi'kua'mū maire. Jā'ata'ni Jesucristo'te jovosinajeju Ūcuauña'me jū'isinaja'ne pa'ime mai. Jūnisosinaja'ne pa'ijuna Moisés tocha jo'kasi'e mai ūjuja'ne pa'ima'mū chura. Jā'ajekuna aperumu Repau chū'uuna tochasi'e peore cho'oma'to ro'iche peomu. Jesucristo jūni vajūraisikūpi paamu maire, Dioni si'arumu na'a rua re'oja'che cho'okaiju paapu chini. ⁵ Aperumu mai cu'arekoñoare paaju cu'ache cho'ouakuna cu'achechi'a cho'osinaa'me. Jā'ajekuna Dios cho'omanejū'u chiisi'eta'ni asasinajeju ūcuare cho'ouakuna cho'osinaa'me mai. Si'arumu na'a rua cu'ache cho'ojū pa'isinaa'me. Jā'aja'ne cho'ojū vati toana sair'asinaa'me mai. ⁶ Aperumu Diopi chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e peore cho'omanerena rua cu'asi'kua'mū maire. Jā'ata'ni chura Jesucristoni cuasaju jovosinajeju Ūcuauña'me jū'isinaja'ne pa'ijū Repauji chū'uuna Moisés aperumu tocha jo'kasi'e peore cho'omanareta'ni maini oiū re'oja'che cho'okaimū Repau. Chura Jesucristo chēa paanajeju, Dios Rekochoji cho'okaiuna mamarekoñoare paaju cho'оче cho'okaimē mai Repau'te.

Jesucristo'te cuasanata'ni ūcuare rekoñoā cu'ache paache'te kuamu

⁷ Jā'aja'ne pa'ito, ¿Diopi chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e cu'aku? ¡Cu'ama'mū! Jā'aja'ne i'kama'kua'mū chū'u. Moisés tocha jo'kasi'ere peoni chū'u rekocho cu'ache pa'iche vesura'amū chū'u. Jā'are ñaku che'chesi'kua'mū chū'u. Ija'chea'me: Moisés tocha jo'kasi'epi, “Chekuna neemajñaruare tua paauche ñamanejū'u”, chiima'to chū'ure tua paauche vesura'asi'kua'mū chū'u. ⁸ Chū'ure, cu'ache cho'oneekujekuna, “Jā'are cho'omanejū'u”, chiito na'a rua cho'ouasi'kua'mū. Chekuna neemajñaruā ūcuauamajñaruā paaasi'kua'mū chū'ure. Chū'umanesi'e pa'ito jachamanera'asi'kua'mū. ⁹⁻¹⁰ Aperumu Dios chū'usi'e chū'u vesurumu, “Re'okū'mū chū'u”, chini pojoku cuasasi'kua'mū. Jā'ata'ni Dios chū'usi'e che'chesirumu masikūta'ni cho'ocuheku jachasi'kua'mū chū'u. Jā'arumūpi jachakuna cuheku sējosi'kua'mū Dios chū'ure. Dios maire jā'aja'ne cho'oma'ne paapu chini chū'usi'kua'mū, maipi Ūcuauña'me re'oja'che paapu chini. Jā'ata'ni chū'upi Repau chū'usi'ere asa jachakuna cuheku

sějosi'kua'mu chu'ure. ¹¹ Dios chũ'u jo'kasi'ere asani, cu'arekocho'te paaku rühiñe cuasamau ija'che cuasasi'kua'mu chu'u, vatipi jorekuna: “Dios chũ'usi'e cho'oma'to ũcua re'oja'mu chu'ure”, chini Repau chũ'usi'e jachasi'kua'mu chu'u. Jachakuna Dios chu'ure cuheku sējosi'kua'mu.

¹² Dios chũ'u jo'kasi'e cu'ama'mu. Rua re'omu. Re'oja'chere che'chomu.

¹³ Jā'aja'ñe pa'ito, Dios chu'uni cuheku sējoñe'te kuaku, ¿Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e chu'ure cu'ache cho'oku? ¡Pāamu! ¡Jā'aja'ñe i'kama'kua'mu chu'u! Ija'chea'me: Chu'u cu'achechi'a cho'omasiche'te chu'upi masia'ku chini re'oja'che chũ'usi'kua'mu Dios. Cu'ache cho'oku chu'u rekocho cu'ache pa'iche masicuhamu chu'u, Dios chũ'usi'e re'oja'chere asani.

¹⁴ Iere masime mai: Moisés tocha jo'kasi'e Dios Rekochoji chũ'usi'ea'me, maipi Repau chiiche re'oja'che cho'ojũ paapu chini. Chu'uta'ni chu'ure cho'ouache'te cho'oku vati chũ'ũñe cho'oku'mu. ¹⁵ Vesumu chu'u cho'оче. Chu'ure cho'ouache re'oja'che cho'oma'kua'mu. Chu'u cho'ocuheta'ni cu'ache cho'oku'mu. ¹⁶ Chu'u cu'ache cho'uche'te cuhekujeku iere masimu chu'u: Moisés tocha jo'kasi'e jā'aja'ñe cho'uche'te ũsechejeku rua re'oja'imu. Ūcuarepare chũ'umu. ¹⁷ Chu'u cu'ache cho'uche chu'ure cho'ouachema'mu. Cu'ache cho'ocuhemu chu'u. Jā'ata'ni chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu chu'uni cu'ache cuasokuna jā'aja'ñe cho'omu chu'u. ¹⁸ Iere masimu chu'u: Chu'uchi'a te'eu pani jmamakaruñe re'oja'che pa'ima'mu, chuta'a chu'u rekocho cu'ache paaku. Rua re'oja'che cho'ora chiiku'teta'ni cho'ocuhemu chu'ure. ¹⁹ Re'oja'che cho'ora chinij'e cho'oma'mu chu'u. Cu'ache cho'omanera chini ũcua cho'omu chu'u. ²⁰ Chu'upi cu'ache cho'uche'te cuheto chu'ure cho'ouama'nea'me. Chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu chu'uni cu'ache cuasokuna jā'aja'ñe cho'omu chu'u.

²¹ Si'arumu ija'che pa'iku'mu chu'u: Re'oja'che cho'ora chiikuta'ni ũcua cu'ache cho'oku'mu chu'u. ²² Diopi chũ'ũna Moisés tocha jo'kasi'ere chu'u rekochoji rua chiiu cho'ora chiimu chu'u. ²³ Jā'ata'ni chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu jachaku cu'ache cho'omu chu'u. Si'arumu chu'u rekocho cu'ana'me rua cavamu. Cu'api cajejanisouna re'oja'che cho'ocuhemu chu'ure. ²⁴ ¡Rua cu'amũ chu'ũva'ure! Cu'achi'a cho'okujekuna Dios chu'ure cuheku sējoja'mu. ¿Neepi chu'ure cho'okaijanaa'ñe? Rua oimu chu'u. ²⁵ ¡Jā'ata'ni cho'okaiku pa'imũ! Diopi chũ'ũna Maire Paaku Jesucristoji cho'okaimu chu'ure. Jā'ajekuna rua pojoku Diore, “Re'orepamu”, chiiu pa'imũ chu'u.

Chu'u i'kasi'e ija'chea'me: Chu'u rekocho Dios chũ'ũñe peore cho'ora chiimu chu'u. Jā'ata'ni Diopi cho'okaima'to chu'u rekocho chuta'a cu'ache pa'iu cho'ocuhemu chu'ure.

Dios Rekochoji cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te i'kamũ

8 ¹ Jā'ajekuna chura Jesucristo chēa paanare Diopi, “Re'onaa'me ina”, chiiuna, cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu. ² Aperumu chu'ure cu'achechi'a cho'omasikuna cuheku sējosi'kua'mu Dios. Churata'ni Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Ūcuauñi cuasaku jovoña Dios Rekochoji cho'okaiuna Ūcuauña'me re'oja'che ja'me pa'imũ chu'u. ³ Dios maire re'oja'chere chũ'usi'kua'mu, maipi re'oja'che cho'ojũ Ūcuauña'me paapu chini. Jā'ata'ni maire re'oja'che cho'ocuhemu chu'ure, vatipi maini paakuna. Jā'aja'ñe pa'inani Dios Repau Mamaku'te raosi'kua'mu, mai cu'ache cho'onaja'uta'ni

jmakarujē'e cu'ache cho'oma'ne pa'iu mai cu'are jūni ro'ikaau chini. Diopi chū'una mai cu'are Jesupi jūni ro'ikakuna maire pe'ruche cuhasosi'kua'mu Dios. Jā'ajekuna chura maire Repau'te ja'me re'oja'che pa'ire'omu. ⁴Jā'aja'ne Dios maire cho'okaisi'kua'mu, mai te'ena me'ne cu'ache cuasaju cho'ochete cho'oma'ne pa'iju, Ūcuau Rekochoji cho'okaiuna Repau chū'ūne'te cho'uju paaru chini.

⁵Pāi repana rekoñoā cu'ache cuasachechi'a cho'ona repnare uachechi'a cuasaju cho'ome. Pāi Dios Rekocho chū'ūne'te cuasaju cho'onata'ni Dios chiiche'te cuasaju cho'ome. ⁶Pāi repana rekoñoā te'ena cu'ache cuasaju cho'onare cuheku sējomu Dios. Dios Rekocho chiiche cuasaju cho'onata'ni Repauna'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me. ⁷Repnare cu'ache cho'ouachechi'a cuasana Dioni cuheju Repau chū'ūne cho'oma'me. Chekurumu Repau chū'ūne cho'oñu chiitojē'e ūca cho'ou'ara'amū repnare. ⁸Pāi repana rekoñoā cu'ache cuasachechi'a cho'ona repnare uachechi'a cho'uju Diore pojovesume. Jā'ajekuna repnare pojoma'mu Dios.

⁹Musanukonata'ni, Jesucristo chēa paanajaju Dios Rekocho'te paaju Repau chiiche'te cuasaju musanukona cu'ache cuasache cho'oma'me. Pāi Dios Rekocho peonata'ni Jesús neenama'me. ¹⁰Musanukonare cu'ache cho'ojuna cuheku sējosi'kua'mu Dios. Jā'ata'ni Jesucristo'te jovosinajaju Ūcuau'na'me jū'isinaja'ne pa'ijuna Diopi musanukonani cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakuna Ūcuau'na'me re'oja'che pa'ire'omu musanukonare chura. ¹¹Ūcuachi'a Jesure jūniso tācojñosi'kure Vasosi'ku Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaija'mu musanukonare, jūnisosirumu vajurani mamaca'nivūare koo paa'ju chini.

¹²Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Dios Rekochoji ja'me pa'imū maire. Jā'ajekuna maire cho'ouache cu'ache cho'uju pa'imaneñu mai. ¹³Musanukonare uachechi'a cuasaju cho'uju pa'ito cuheku sējoja'mu Dios. Jā'ata'ni Dios Rekochoji cho'okaiuna musanukonare cu'ache cho'ouache'te jo'kasoni Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹⁴Dios Rekocho chū'ūne cho'ona ūcuanuko Dios chīia'me. ¹⁵Musanukona Jesucristo'te jovorumu Dios Repau Rekocho'te īsisi'kua'mu, musanukonapi, "Repau chīia'me mai", chiiju masia'ju chini. Aperumu cu'achechi'a cho'omasisinaa'me musanukona. Churata'ni Repau chīijeju re'oja'che pa'imasime. Jā'are masiju vajuchuma'me musanukona, cu'ache cho'osi'e ro'imanejanajaju. Repau Rekochoji cho'okaiuna, Repau chīijeju, "Ja'ku", chīime musanukona Repau'te. ¹⁶Repau Rekochoji mai rekoñoāna kuakuna, "Dios chīia'me mai", chīime. ¹⁷Repau chīijejuna Dios rua re'oja'che īsija'mu maire, mai a'chūre Jesucristo'te īsisi'eja'che. Icheja cheja pa'irumu Dios chīijeju mai a'chū Jesucristo cu'ache cho'ocojñosi'eja'che cho'ocojñome mai. Na'a pa'isirumuta'ni Repau pa'ichejana sani Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

Dios maire si'ache re'oja'che īsijachere kuamu

¹⁸Chura sumava'na pa'ime mai cu'ache cho'onajaju. Na'a pa'isirumuta'ni Dios maire chekuna naju'te re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mu. Re'oja'che pa'ijuna Dios maire rua pojoja'mu. Jā'ajekuna irumu pa'iche cuasama'ne na'a pa'isirumu pa'ijachere cuasaku pojomu chū'u. ¹⁹"Reparumu na'mi t'aa'ku",

chiiḡu cha'ame ũcuanũko Dios cho'osina, Repau chĩi pa'ijachere masiḡu chini. ²⁰ Pãipi cu'ache cho'orena Dios chũ'usi'e cu'ache si'ache pa'imũ chura. Peore si'asochē pa'imũ. Jũ'iḡe pa'imũ. Nãñaḡe pa'imũ. Rupũ pa'ima'mũ jã'a; Dios chũ'usi'ea'me, pãĩ cu'ache cho'osi'e ro'i. Repau chiisirimũjatu'ka jã'ajaḡe pa'ija'mũ icheja cheja. ²¹ Jã'ata'ni na'a pa'isirumũna Repau chũ'usi'e cu'ache peore sējoja'mũ Dios. Si'asochē peoja'mũ. Jũ'iḡe peoja'mũ. Nãñaḡe peoja'mũ. Re'oja'chechi'a pa'ija'mũ. Dios Repau chĩi re'oja'chechi'a pa'inare cho'orumũna Repau cho'osi'e peore si'ache re'oja'che care'vasoja'mũ. ²² Dios chũ'usi'e cu'a peore irumũjatu'ka ũcua cu'amũ, romio'te chĩi jñaapi'rako'te asicheja'che. Jã'are masime mai. ²³ Ũcuachi'a mai rekoḡoãre Dios Rekochoji apicare'vakũna reparumũpi na'mi ti'aa'kũ chini cha'ame mai, chuta'a cu'ache pa'ijũ oiju. Reparumũ Dios maire Repau chĩi re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mũ. ²⁴⁻²⁵ Maire re'oja'chechi'a pa'inare Dios cho'ojachere cuasajũ Jesucristoni jovosinaa'me mai, Ũcuauña'me si'arumũ re'oja'che paḡu chini. Re'oja'chechi'a paḡu chini cha'ame mai, rekoḡoãpi chuta'a cu'ache pa'iuña. Mai chuta'a paa ñama'ñejekũna cha'ame mai. Pãĩ repana paa ñaḡe cha'ama'me. Diopi cho'okaiũna pojoju cha'ame mai.

²⁶ Ũcuachi'a pa'ivesunare Dios Rekochoji cho'okaimũ maire. Mai rekoḡoã cuasache'te maipi Dioni kuavesuto Repau Rekochoji kuakaimũ maire. Mai chu'opi Diore sēvesuche Repau Rekochoji sēekaimũ. ²⁷ Dios mai rekoḡoã pa'iche masimũ, ũcuachi'a Repau Rekocho cuasache. Jã'ajekũna Repau Rekocho Diorechi'a asare'ocheji Repau chiiche'te sēekaimũ maire Repau chēa paanare.

**Dios Repau'te cuasanare maire re'oja'che
cho'okaija'mũ na'a ruã pa'imasia'ju chini**

²⁸ Iere masime mai: Re'oja'che paapu chini Dios chēasinare Repau'te cuasanare maire si'ache ti'jñeḡe Repau cho'ochē'me, maipi si'arumũ na'a ruã re'oja'che pa'imasia'ju chini. ²⁹ Maire teana apereparumũna masicojñonare ija'che i'kaasomũ Repau: “Repana chu'u Neeku pa'icheja'che re'oja'che paapu. Chu'u Chĩi charo cakũjeku chu'ure cuasana ũcuanũko majaa'chu paaũ”, chini cuasaasomũ Dios maire. ³⁰ Apereparumũna maire masiku chēasi'ku'a'mũ Dios. Maire Repau chēasinare cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamũ. Jã'ajaḡe cuasacojñonajejũna re'oja'chechi'a pa'inare cho'oja'mũ Repau maire, Repau Mamaku pa'icheja'che re'oja'che paapu chini.

³¹ Jã'are masiju ija'che cuasame mai: Maini Diopi oiu maire cuhenare cajejaimũ. ³² Repau Mamaku'te ũsema'ḡe rupũ isisi'ku'a'mũ, maini ũcuanũkore jũni ro'ikaau chini. Mamaku'te ũsema'ḡe isisi'kũjeku ũcuachi'a ũsema'ḡe re'oja'chere si'ache rupũ isija'mũ Repau maire. ³³ Diopi maini cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasakũna maire Repau chēasinajejũna chekũna mai pa'iche ña cuheju cu'ache i'kacheta'ni asamaneja'mũ Repau. ³⁴ Diopi maire, “Re'onaa'me ina”, chiito, ũneepi maire, “Cu'ache cho'osinaa'me ina”, chiijanaa'ḡe? Jesucristo maire jũni ro'ikani jo'e vajurani pa'iu Diore kueḡe ũjajũtu cakã'kore ñu'iu sēekaimũ maire. ³⁵ Jesucristo jmamakarũjē'e cuhama'ḡe cuasamũ maire. Maire ruarepaḡoã cu'ache cho'ocojñoto oimũ Repau. Maire cu'ache si'arumũ ti'jñeto oimũ Repau. Maipi Repau'ni cuasajũna pãipi maini cu'ache cho'oto oimũ. Au peova'na pa'ito oimũ Repau. Maipi

ch'uova'na pa'iju kāña peoto oimũ. Maire asivajuchuache pa'ito oimũ Repau. Pāipi maini vanisoñu chiitojē'e oimũ Repau maire. ³⁶Ija'che kuamũ Dios chu'o aperumũ tocha jo'kasi'e:

Mũ'uni cuasajuna chukuna'te pāi si'arumũ vanisoñu chiime.

Ovejava'nare vanisojava'nare cuasacheja'che cuasaju chukuna'te rua cu'ache cho'ome repana,

chiimũ. ³⁷Jā'aja'ñe cho'ocojñonata'ni, Diopi maini oiña Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Repauji cho'okaiuna kokana cava cajejaicheja'che maipi Repau'te cuasache'te ũhamapu na'a rua re'oja'che pa'ime mai. ³⁸⁻³⁹Iere masimũ chu'u: Jesucristo chēa paanajejuna Dios maire rua chiimũ. Maipi jūnisoto ũcua cuhama'ñe cuasamũ Repau maire. Maipi rua jeerumũ vajuna pa'itojē'e ũcua cuhama'ñe cuasamũ Repau maire. Angeleji ũseñu chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamũ. Chekumũ vatipi ũseñu chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamũ maire. Pāi chū'napa ũseñu chiitojē'e, cuhama'ñe cuasamũ Repau. Chura cho'ochena'me na'a pa'isirumũ cho'ojachejē'e, cuhama'ñe cuasamũ. Jesucristo chēa paanajejuna Dios maire cuhama'ñe cuasamũ, maipi cnaumũ pa'ito ũcuachi'a cheja pa'itojē'e. Cuhama'ñe cuasamũ Repau maire Repau cho'osina te'eujē'e jujama'ñe ũseñu chiitojē'e.

Dios Israel jojოსინარე chēa paache'te kuamũ

9 ¹Jesucristo neekujeku jorema'ñe ũcuarepare i'kamũ chu'u. ũcuaja'che Dios Rekochoji chu'u rekochoha kuakuna ũcuarepare kuamasimũ chu'u. ²Chu'u majapāire chu'u rekochoji judiopāire si'arumũ oiuna rua sũma'mũ chu'ure. ³Chu'ure cho'ore'oto Jesucristo'te ja'me pa'ima'ñe vati toa sani uuku repana cu'ache cho'osi'e ro'iku pasa chiira'amũ chu'u, chu'u majapāipi ũcuana'me paapu chini. ⁴Mai judiopāi aipāire Israel jojოსინայեյնա Moisés pa'irumũ Repau chīi paapu chini chēa ja'me pa'iu rua Miakujji ija'che i'kaasomũ Dios: “Musanukonapi chu'u chū'ñe'te cho'oto ja'me pa'iu cho'okaija'mũ chu'u”, chiniasomũ Dios. Repau chū'ñe'te tochaa'ku chini chū'uasomũ Dios Moiserere, tocha paaku repanani che'chokuna asa chēa pa'imasia'ju chini. Repau vu'ena chí'i Repauni pojochē jo'kaasomũ. Repanare Repau cho'okaijache kuasomũ Repau Dios mai judío aipāi. ⁵Israel mamachīi chukuna aipāia'me. ũcuaja'che Cristo, pāiu ainee Israel jojocojñosi'kuamũ. ũcuauji Cristo Diao'mu. Peore chū'ukujeku si'arumũ pojocojñokumũ Repau. Jā'aja'ñe paau.

⁶Dios Repau i'kasi'e jorema'ñe Israelpāi cho'okaimũ. Jā'ata'ni ũcuanuko Israel jojოსինա Diopi ñato repana rekoñoā Israelpāirepama'me. ⁷⁻⁹Ija'chea'me: Abraham jojოსինա ũcuanukore chēama'mũ Dios. Abrahamre ija'che i'kaasomũ Dios: “Jo'e ũsurumũ chu'u jo'e rani ñato chīire paaja'mo Sara”, chiniasomũ. Dios i'kasi'ku jojოსինա Dios chēasinachi'aa'me, Sara mamaku jojოსինա. Abraham jojოსինա aineesina ũcuanuko Dios chēasinachi'ama'me. ũcuachi'a Dios ija'che i'kaasomũ repau'te: “Mũ'u jojოსինա ũcuanukore chēama'ñe Isaac jojოსինարեչի'ա chēa paaja'mũ chu'u”, chiniasomũ Dios Abrahamre.

¹⁰Jā'ata'ni Isaac jojოსինա ũcuanuko Dios chēasinama'me. Repau rūjo Rebeca chīi teana ka'chanare jñaasomo, mai aipāiu Isaac chīi, Esauna'me Jacob. ¹¹Chuta'a repanare jñaamarumũ repana cu'achejē'e cho'oma'ñe re'oja'chejē'e cho'omarumũ repau cho'ojache cuasama'kuta'ni Repau'te uache cho'ora chini

Jacobni chēasomū Dios. “Repau ainesirumū soija'mū chū'u repau'te, chū'u neeku paau chini”, chinasomū Dios. ¹² Jā'aja'ñe cho'ora chini puka'kore Rebeca'te ija'che i'kaasomū Dios: “Cho'jeu pa'ijau majaa'chuni chū'uja'mū”, chinasomū. ¹³ Na'a pa'isirumū Diopi i'kauna ija'che tocha jo'kaasome pāi: “Jacobni chiū Esureta'ni chēacuhesi'kua'mū chū'u”, chinasomū Dios.

¹⁴ Jā'ajekuna, ¿“Jā'aja'ñe cho'oku ūcuarepa cho'omanesi'kua'mū Dios”, chiiche mai? ¡Pāame! ¡Jā'aja'ñe i'kamanaa'me mai! ¹⁵ Moiserē ija'che i'kaasomū Dios: “Chū'ure uan arech'i'a oija'mū chū'u”, chinasomū. ¹⁶ Dios Repau'te oiuanarech'i'a oiū chēamu. Jā'ajekuna pāi, “Dios chū'ũñe'te cho'oja'mū chū'u, Diopi chū'ũni chēaa'ku chini”, chiiju cuasana ūcuarepa cuasamanaa'me. ¹⁷ Aperumū tochasi'e Dios chū'o Repau chiiche cho'ora chini Repau'te uanare chēañe'te ija'che kuamu:

Egipto canare chū'ũku'te ija'che i'kaasomū Dios, Israelpāi cu'ache cho'oku'te:

“Chū'upi mū'ure pāi chū'ũku'te jo'kasi'kua'mū, mū'upi repanare cu'ache cho'okuna

chū'upi re'oja'che cho'okai'na chū'u cho'omasiche'te pāipi masia'ju chini, ūcuaja'che pāi si'acheñaruā pa'ina chū'u pa'iche'te asa masia'ju chini”, chinasomū Dios repau'te,

chiimu. ¹⁸ Jā'ajekuna Dios Repau'te oiuanare oimu. Ūcuaja'che Repau'te oiūamanare cu'ache ti'jñeñe cho'omū, repanare uache cu'ache cho'ojū Repau'ni na'a rua cuhea'ju chini.

¹⁹ Chekurumū mū'u chū'ure ija'che sēemu: “Jā'aja'ñe pa'ito, ¿je'se pa'iuna pāi'ute, 'Cu'ache cho'omū', chiiku Dios? Diopi Repau'te uache cho'oto, ¿neepi Dios cho'оче ūsejanaa'ñe?”, chiimu. ²⁰ Jā'aja'ñe i'kaku'te ija'che i'kaja'mū chū'u: ¿Jeeja'ũjeku mū'ure Cho'osi'kure Diore ke'reku mū'u? Pāi'u'mū mū'u. Churupuji i'kamasini repapu tūosi'kure ija'che i'kamanera'amū: “¿Je'se pa'iuna mū'u chū'ure ija'ipu tūou?” chiimanera'amū. ²¹ Toto tūoku'te repau'te uache tūore'omū. Churupu rua re'oja'ipu tūouato tūore'omū repau'te, pāipi ña, “Masu'mū iku”, chiapu chini. Ūcuachi'a cu'amajñaruāre mañara chini ūcuate'eca'repuji cu'ara'puru tūouato tūore'omū repau'te.

²² Diore ūcuaja'che toto tūoku'te ūcuauache tūore'очеja'che Repau'te uache cho'ore'omū. Jā'ajekuna maire Repau cho'osinajejuna Repau'te uache cho'oku pāi cu'ache cho'osi'ere pe'ruku ro'iche chū'ũñena'me Repau cho'omasiche cho'o ñora chini chuta'a cho'oma'ñe cha'amū Repau, pāi Repau'te pe'rucojñona sējouato, sējore'onare. ²³ Ūcuachi'a Repau oiū chēasinapi cu'ache cho'оче ūhaso Repau'ni cuasaju jova'ju chini cha'amū, re'oja'chechi'a pa'inare cho'ouna pāipi ña, “Peore masimū Dios”, chiiju masia'ju chini. Jā'ajekuna aperumū Repau i'kasi'ere cho'ora chini Repau pe'runare cu'ache cho'oma'ñe cha'amū. ²⁴ Jā'aja'ñe cho'ora chini Dios maire soisi'kua'mū, joopoāchi'a, judiōpāina'me judiō peonare. ²⁵ Diopi i'kakuna ija'che tocha jo'kaasomū Oseas:

“Pāi chū'u neena pa'imanesinare,

‘Chū'u neenaa'me ina’, chiija'mū chū'u.

Chū'u kuhesivājupāire, ‘Ivājure chiimu chū'u’, chiija'mū.

²⁶ ‘Musanukona icheja cana chū'u neenama'me’, chiisicheja canare, ‘Chū'u Si'arumū Pa'iku chiia'me musanukona’, chiija'mū chū'u”, chiisi'kua'mū Dios,

chiimũ Oseas tocha jo'kasi'e. ²⁷Isaías Israelpaire Dios chu'ore chu'vaku ija'che i'kaasomũ:

Israel jojოსინარე չիարա մեյավս մեյարա'karũjanũko jainũko pa'inareta'ni te'eva'nare oiũ
chẽa paaku Repau pa'ichejana saja'mũ Dios.

²⁸ Repau i'kasi'e jorema'ne peore na'mi cho'oja'mũ Repau icheja pa'inare, chiniasomũ Isaías. ²⁹Aperũmũ repau Isaías ija'che i'kaasomũ:

Dios, cũnaũmũ pa'inare ũcuanũkore Chũ'ũkũ, maire Israelpai te'eva'nare jujama'to
Sodoma vũ'ejoopo canana'me Gomorra vũ'ejoopo cana cu'ache cho'ocojũõneja'ne
cho'ocojũõra'ame mai.

Israelvajũpãi peora'ame,
chiiche tocha jo'kaasomũ repau Isaías.

Israelpai Jesucristo repanare cho'okaisi'e jachache'te kuamũ

³⁰Jã'ajekũna ija'chea'me: Diopi Repau'te cuhesinani judío peonare cho'okaiũna chura Repaũni cuasajũna cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamũ.

³¹Jã'ata'ni Israelpai, Diona'me paũu chini Repau chũ'usi'ere cho'oũu chiinata'ni cho'omapũna repanare pojoma'mũ Dios. ³²Repana judiõpãi Repau chũ'ũ jo'kasi'ere cho'oũu chiime, Diopi repana cho'oche'te ña pojõa'ku chini. Jã'ata'ni repanani oiũ Repau rupũ cho'okaisi'ere jachaju cacu'asosinaa'me repana. Pãi ma'a saijũ catapũna tota tãĩneja'ne repanare rani Cho'okaisi'kũni cuhejũ cho'osome repana. ³³Dios chu'o aperũmũ tocha jo'kasi'e ija'che jã'are kuamũ:

Catapũ pãipi tota tãapũ chini ma'ana ũhañeja'ne
chu'ũre cho'oche cho'okaikũ'te Jerusalén vũ'ejoopona raoja'mũ chu'ũ.
Raõũna Repau'te cuhejũ cacu'asojanaa'me pãi.

Jã'ata'ni pãi ũcuauana chu'ũ Raojũre cuasani pojõju pa'ijanaa'me,
repanare si'arũmũ cho'okaiũna,

chiimũ Dios chu'o.

10 ¹Asarepajũũ, chu'ũ majapãijana. Chu'ũ rekocho ija'che chiũũ Diore sẽemũ chu'ũ: "Chu'ũ majapãi Israelpai si'arũmũ mu'ũna'me re'õja'che paapũ", chiimũ chu'ũ. ²Repana pa'iche re'õja'che kuamũ chu'ũ; Dios chiiche'te cho'oũu chiime repana. Jã'ata'ni Dios chiirepache cho'oũu chiinata'ni vesũju cho'õma'me repana. ³Pãi cu'ache pa'ina Dios re'õja'chechi'a pa'inare care'vakaiche'te cuheju cho'õkaicojũõma'ne repanachi'a cho'ocheji re'õja'che paũu chiime repana, Dios jo'kasi'ere cuheju. ⁴Aperũmũ pãi re'õja'che paũu chiinare Diopi chũ'ũũna Moisés tocha jo'kasi'ere peore cho'oche paniasomũ. Chura jã'aja'ne cho'oche peomũ ija'che cho'õsi'jekũna: Pãire chũ'ũa'ku chini Dios Raõsi'ku Jesucristõji cho'okaisi'kuamũ maire, Repau'te cuasanani ũcuanũkore re'õja'chechi'a pa'inare cho'õra chini.

⁵Aperũmũ ija'che tochaasomũ Moisés, pãi Dios chũ'ũ jo'kasi'ere cho'õju Diopi ñato re'õja'che paũu chiina pa'iche'te kuaku:

Pãi Dios chũ'ũ jo'kasi'ere peore masi cho'õna
ũcuauana'me si'arũmũ re'õja'che pa'ijanaa'me,

chiimũ. Jã'ata'ni pãi te'eujẽ'e Dios aperũmũ chũ'ũ jo'kasi'e peore masi cho'õmanaa'me. ⁶Diopi ñato mai Repau'te cuasanata'ni re'õnaa'me. Diore cuasanare Repau'te re'õja'che ja'me pa'iche che'choche ija'che kuamũ:

Ija'che cuasamanejũ'u:

“¿Neepi cunaumu mũni maire Cho'okaijaure Cristo'te casajanaa'ñe?”

⁷ Ūcuachi'a ija'che cuasamanejũ'u:

“¿Cristo'te jũ'isina pa'icheja caje Cristo'te vaso etujajanaa'ñe?”

chiimu. Repau Jesucristo chejana caje pa'iu jũni vajuranicuhasi'kua'mu. Jã'ajekuna jã'aja'ñe cuasache chiima'mu. ⁸ Dios chu'o ija'che kuamu:

Musanukona rekoñoopi Dios chu'ore asamasuache cuasato masire'omu.

Ūcuare asa cuasaju cutuju pa'ime musanukona,

chiimu. Dioni cuasaa'ju chini mai chu'vachu'oa'me jã'a. ⁹ Musanukonapi Jesucristo'te jũniso tãcojñoosi'kure Dios vaso etosi'ere masi cuasaju, “Jesucristo Dios Mamaku chu'ure Paaku'mu”, chiiju rekoñoopi cuasani Dios pa'ichejana saijanaa'me. ¹⁰ Ija'cheame: Dios Repau'te masi cuasanare re'oja'chechi'a pa'inare cho'omu. Dioni masi cuasaju, “Jesucristo Dios Mamaku chu'ure paaku'mu”, chiiju rekoñoopi cuasana Dios pa'ichejana saijanaa'me.

¹¹ Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu:

Pãi Repau'te cuasanare ũcuarepa cho'ojamu Dios, pãire cacu'omanera chini,

chiimu Dios chu'o. ¹² Diopi ñato judiõpãina'me judiõ peona ũcuate'epãia'me. Ūcuate'euji ũcuanutkore Paaku, Repau'te sēenare karama'ñe isimu Repau.

¹³ Ūcuaja'che Dios chu'o ija'che kuamu:

Diore cuasaju sēena Repau pa'ichejana saijanaa'me,

chiimu. ¹⁴ Jã'ata'ni Repau'te cuasamaneni, ¿je'se sēejanaa'ñe? Ūcuachi'a, ¿je'se cuasajanaa'ñe Repau pa'iche asamaneni? Ūcuachi'a, ¿je'se asajanaa'ñe Dios chu'o chu'vana peoto? ¹⁵ Ūcuachi'a, ¿je'se chu'vajanaa'ñe Dios chu'o chu'vanare Saokuji peoto? Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu:

Dios chu'o re'oja'che mai asamanesi'ere kuana raito rua re'omu, chiimu.

¹⁶ Jã'ata'ni pãi ũcuarepanuko Dios chu'o re'oja'che asa chēama'me. Isaías tochasi'e ija'che kuamu:

Chu'ure Paaku, mai chu'vachu'ore jachaju cuasama'me pãi, chiimu. ¹⁷ Jã'ajekuna ija'cheame: Jesucristo pa'iche'te kuajuna asa chēanachi'a Diore cuasame.

¹⁸ Jã'ajekuna te'eu ija'che cuasaku i'kamũ chu'u: Chekurumu Dios chu'o asamanacosome repaña Israelpãi. Jã'ata'ni asajanaa'me repaña. Dios chu'o tochasi'e repaña asasi'e ija'che kuamu:

Repaña si'achejñaruã so'ña ku'ijũ chu'vajuna repachejña pa'ina asaasome,

chiimu. ¹⁹ Jo'e te'eu ija'che cuasaku i'kamũ chu'u: Chekurumu Israelpãi masi asamanacosome. Charo tochasi'ku Moisés ija'che kuamu jã'a:

Chu'u, Dios, judiõ peonare chu'ure cuhenare rua vesunare chu'ũni cuasaa'ju chini cho'okaija'mu.

Jã'aja'ñe cho'õna musanukona judiõpãi ña pe'rujanaa'me repañare, chiimu repau tochasi'e. ²⁰ Na'a pa'isirumuna Isaías vajuchuma'ñe Dios chu'o i'kaku tochasi'e ija'che kuamu:

Chu'u chu'o asaneemanesinapi asa chēajanaa'me.

Ūcuaja'che chu'ure sēemanesinani i'kaja'mu chu'u,

chiimũ. ²¹ Israelpāi pa'iche'te kuaku ija'che tochaasomũ Isaías:

Chũ'ure, Diore, cuheju jachana chũ'ni cuasaa'ju chini
si'arumũ re'oja'che cho'okaiku'teta'ni ũcua jachame,
chiimũ repau tochasi'e.

Teana aperumuna, “Chũ'u neenaa'me ina Israelpāi”, chiiu chēasomũ Dios

11 ¹ Jo'e te'eu cuasaku i'kamũ chũ'u. ¿Chekurumu Dios Repau neenare Israelpāi jo'kasou? ¡Pāamũ; jo'kamanesi'kua'mũ! Chũ'ure chēa paamu Repau, Israelpāi'ute, Abraham jojosi'kure. Ũcuaja'che Benjamín jojosi'kujeku ũcuate'epāi'u'mũ chũ'u. ² Teana aperumuna, “Chũ'u neenaa'me ina Israelpāi”, chiiu chēasomũ Dios. Jā'ajekuna irumujatu'ka repanare jo'kasoma'ne paamu Repau. Dios chũ'o Elías cho'osi'e kuache asacosome musanukona, Dioni i'kaku, Israelpāire repau cu'ache i'kasi'e. Ija'che i'kaasomũ repau: ³ “Chũ'ure Paaku, Israelpāi mu'u chũ'o kuanare vanisōju mu'ure isisimajñaruã uochejnājē'e ñañosōme. Chũ'u'chi'a chuta'a chuenisōma'ne pa'imũ. Jā'ata'ni chũ'ure ũcuachi'a repaana vanisōñu chiime repaana”, chiniasomũ repau. ⁴ Chikuna Dios ija'che i'kaasomũ repau'te: “Mu'u'chi'a chũ'ure te'eu pojoma'mũ. Ũmupāi siete milrepanare paara chini chēasi'kua'mũ chũ'u, rupũ tūsiva'ure Baal'te pojōju ro're rñumanarechi'a”, chiniasomũ Dios. ⁵ Irumũ ũcuaja'che Dios paara chini oiũ chēasina Israelpāi te'eva'naa'me. ⁶ Dios maire oiũ chēasi'kua'mũ. Mai re'oja'che cho'osi'e ro'ima'mũ jā'a maire chēasi'e. Mai re'oja'che cho'osi'e ro'ire chēaru Repau oiũ chēacojñosina peora'ame. Cu'ache cho'onareta'ni oiũ chēasi'kua'mũ Repau maire.

⁷ Jā'aja'ñejekuna Israelpāi repaana chiiche jñaamanesinaa'me. Dios chēacojñosinata'ni repaana chiiche jñaasinaa'me. Chekunareta'ni Dios chũ'ore asa cuhejuna asa chēacu'aasomũ. ⁸ Dios chũ'o tochasi'e ija'che kuamũ jā'a:

Dios repaana rekoñoaña asoma'ne cho'ona irumujatu'ka asama'ne
pa'ime.

Ña chēamanea'ju chini repaana ñakocaājē'e ñoma'ne cho'oasomũ.

Ũcuaja'che asa chēamanea'ju chini repaana cājo asoma'ne cho'oasomũ,
chiimũ. ⁹ Ũcuaja'che David tochasi'e ija'che kuamũ:

“Karama'ne si'ache paame chukuna”, chiiju cuasanare cu'ache
ti'jñeja'mũ.

¹⁰ Repaana ñakocaã na'ava'na pa'icheja'che pa'iju meñe tã'tavesume
repanare ti'jñeja'ne.

Si'arumũ vajuchuju oiju simesinachi'a pa'ijanaa'me,
chiimũ.

Dios Israelpāi peonare chēa paache'te kuamũ

¹¹ Jo'e te'eu cuasaku i'kamũ chũ'u. ¿Judíopāi ai cacu'asore? Pāame. Ũcuanapi jachajuna judío peonare Dios pa'icheja saire'omũ. Jā'aja'ne cho'oasomũ Dios Israelpāipi ña ũcuaja'che pa'iuakuna Jesuni cuasaa'ju chini. ¹² Jā'ajekuna judío peonare re'oja'che ti'jñemũ judíopāi cu'ache cho'osi'ejekuna. Jā'ata'ni judíopāipi Dios Mamakuni cuasaju jovoto chekunare na'a rua re'oja'che ti'jñeja'mũ.

¹³ Jā'ata'ni musanukonare judío peonare chũ'o i'kache paamu chũ'u.
Dios chũ'ure musanukonare Israelpāi peonani Repau chũ'ore chũ'vaa'ku

chini raosi'kua'mu. Jā'ajekuna, “Rua re'omu jā'a”, chiimu chu'u. ¹⁴ Chu'u majapāipi asa chēa musanukona cuasacheja'che Dios Mamakuni cuasaju Repau pa'ichejare ai sani paapu chini jā'aja'ne i'kamu chu'u. ¹⁵ Judjopāire Diopi sējouna judío peonare Ūcuau'na'me re'oja'che pa'ire'omu. Jā'ajekuna repa judjopāipi Dios Mamakuni cuasaju Repauni jovo pojocojñoni jūni vajuraisina pa'icheja'che rua re'oja'che pa'ijanaa'me. ¹⁶ Ija'chea'me: Judjopāi aipāiu charo pa'isi'ku Abraham Dios neeku'jekuna repau jijosina ūcuaja'che Repau neena'me. Sūkiñu saivu'te Dioni isiru repa'nu ka peore Dios nee'me.

¹⁷ Diore judjopāi te'ena ija'che cho'ocojñome: Olivoñu tāsī'ñu'ja'ne pa'ime repa. Jā'ata'ni repa Dios Mamakuni cuasacuheju olivoñu tāsī'ñu kare tu'sesosikaja'che pa'ime. Jā'ajekuna musanukona judío peona Repauni cuasaju airo oli voñu kapi tāsī'ñu kare tu'seso ro'kesi'ēja'che pa'ime. Jā'aja'nejekuna ūcuate'esaivuji aineesi'ñu pa'ikaja'che pa'iju repa'nu ka pa'icheja'che re'oja'che pa'ime. ¹⁸ Jā'ata'ni, “Repanare na'a re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiiju cuasamanejū'u. Jā'aja'ne cuasani judjopāi musanukonare re'oja'che cho'okaisi'ere cuasajū'u. Judjopāipi pa'ijuna re'omu musanukonare. Musanukona cho'okaimanesinaa'me repanare.

¹⁹ Chekurumu musanukona ija'che i'kame: “Olivoñu ka tu'sesocheja'che judjopāi jo'kaso chukunani paamu Dios. Jā'ajekuna chukuna chekuka tu'sesichejñana ro'kesi'ēja'che pa'inaa'me”, chiime. ²⁰ Ūcuarepaa'me jā'a. Olivoñu kare tu'sesocheja'che jo'kasosi'kua'mu Dios repanare Repau Mamakuni cuasama'puna. Musanukonata'ni Repau Mamakuni cuasaju repa pa'ira'asi'e re pa'ime. Jā'ajekuna, “Chekunare na'a re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiima'ne vajuchuju cuasaju pa'ijū'u. ²¹ Judjopāi Repau'te jachana'ejuna ña oima'mu Dios. Musanukonapi ūcuaja'che jachato ña oimaneja'mu Repau. ²² Asarepajū'u. Ija'chea'me: Dios rua re'oku'mu. Pāi ūcuau'kore oikuta'ni te'enare cuheku sējomu, Repau cho'okaiche cuhenare. Musanukonare re'oja'che cho'okaimu. Jā'ajekuna Repau'te jo'kasoma'ne cuasaju pa'ijū'u. Musanukonapi Repau'te cuasache'te jo'kasoru Repau ūcuaja'che sāi'ne jo'kasojamū. ²³ Jā'ajekuna judjopāipi Repau Mamaku'te cuasamanesinapi cuasato olivoñu ka tu'seso jo'e ūcuakapi ro'kesi'ēja'che jo'e chēa paaja'mu Dios repanare, jo'kasosi'kuta'ni. Diochi'a cho'omasiche'me jā'a. ²⁴ Musanukona judío peona airo olivoñu kapi tāsī'ñu ka tu'seso ro'kesi'ēja'che pa'ime. Pāijē'e cho'oma'nea'me jā'a. Jā'aja'ne cho'olivoñu tāsī'ñu ka tu'se sējoso jo'e ūcuakapi ūcuañuna ro'kecheja'che judjopāi jo'e chēa paache na'a rua chiimu Dios.

Dios Israelpāi ūcuau'kore chēa paajachere kuamu

²⁵ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Dios Repau cho'ojache aperumu Repau kuamanesi'ere chu'uni kua'na musanukonani kuara chiimu chu'u masia'ju chini, “Repanare na'a rua masime chukuna”, chiiju cuasamane'aju chini. Irumu Israelpāi jainuko Jesure cuasacuheme. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu judío peona Jesure cuasañu chiina ūcuau'ko cuasaju jovosirumuna Israelpāi jainuko Jesure cuasaju jovojanaa'me. ²⁶ Reparumu Dios Israelpāi jo'e chēa paaja'mu. Repau chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu:

Vati chēa paacojñonare Tuakajau Israelpāiu Dios Mamaku Jerusalén v'e'joo'poji rani

Jacob jocosinare Repau'te jachache'te ũseja'mu.

²⁷ Chu'u, Dios, repanare cho'okaija'mu chiisi'e ija'chea'me:

Repana cu'ache cho'osi'e chu'upi tunokaija'mu,

chiimu Dios chu'o.

²⁸ Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore asacuheju judiõpãi Dios cuhecojõna pa'icheja'che pa'ime chura, musanukonapi asa chẽa jovoa'ju chini. Jã'ata'ni Dios repana aipãi chiisi'kujeku ũcuachi'a chiimu repanare. ²⁹ Dios Repau isisi'e tuasomau ũcuaja'che Repau soisinare cuhema'kua'mu. ³⁰ Aperumu musanukona judiõ peona Diore jachasinãa'me. Jã'ata'ni irumu judiõpãipi Dioni jachajũna musanukonani oiũ chẽasi'kua'mu Repau. ³¹ Chura judiõpãipi musanukona jachasi'ejache jachame, Dios paara chini chẽasinata'ni. Na'a pa'isirumuna musanukonare chura oiũ chẽa paacheja'che repanare jo'e oiũ chẽa paaja'mu Repau. ³² Dios si'avãjupãi ũcuapa'rũvachi'a oiũ paara chiũna judiõpãina'me judiõ peona Repauni jachajũna repanare cu'ache cho'ouache ũsema'ũe ũcuaukore ũcuapa'rũva jo'kaasomu. Repauni cuasaju jovoto oiũ chẽa paaja'mu Repau repanare.

³³ Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu:

Dios rua si'ache Masiujeku peore cho'omasiku'mu.

Pãijẽ'e vesũche'te cuasamu Repau.

Repau cho'ora chiiche kuanajẽ'e peome,

chiimu. ³⁴ Chekũcheja ija'che kuamu:

Pãi ũcuaukore Paaku cuasache te'eujẽ'e masima'me.

Repau'te ũcuauko na'a rua vesũnajeju chu'vanajẽ'e peome Repau'te.

³⁵ Pãipi isima'tojẽ'e karama'mu Repau'te, peore paakuna.

Pãipi ũcuauache Repauni isiru sãĩne isiche peomu Repau,

chiimu. ³⁶ Masiujeku Dios peore si'ache cho'osi'kua'mu paara chini. Si'arumu pojocojõnoa'ku Dios. Jã'aja'ne paau.

Dios chiiche'te si'arumu cuasaju cho'ochete kuamu

12 ¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Diopi maini oiũ re'oja'che cho'okaiũna musanukonapi Repauni masi cuasaju cho'oa'ju chini iere chu'vamu chu'u: Diopi musanukonare oiũ paaku cho'okaiũna re'oja'chechi'a cho'ojũ Repau chiiche'te si'arumu cuasaju cho'okaiju pa'ijũ'u, pojoa'ku musanukonare. ² Pãi Diore cuasamana cuasache jo'kaso Dios chu'ũnechi'a si'arumu na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Re'oja'che pa'iche ũcuauji jo'kauna re'oja'che pa'ijũ'u. Jã'aja'ne pani Dios chiiche re'oja'che masijanaa'me musanukona. Repau chiiche rua re'oja'chejekũna ũcuare cho'oni pojome pãi.

³ Diopi chu'ũni cho'okaiũna, iere kuamu chu'u musanukonare ũcuaukore: ũcuauji cho'okaiũna Diore cuasame musanukona. Jã'ajekũna musanukona pa'iche'te masi cuasajũ'u. Dios musanukonare Repau'te cuasache jo'karumu te'emajũaruã Repau'te cho'okaimasiche si'acairo jo'kasi'kua'mu ũcuaukore. Musanukona cho'omasiche cuasaju, "Vesũme chukuna", chiiju cuasamanejũ'u. ũcuaja'che musanukona cho'ovesũche cuasaju, "Masime chukuna", chiiju cuasamanejũ'u. ⁴ Ija'chea'me: Pãiu ca'nivũ pa'imajũaruã ũcuate'eca'nivuta'ni ruarepamajũaruã pa'ĩmu. Repamajũaruã si'ache cho'omasiku peore ũcuate'echi'a cho'oma'mu. ⁵ Mai ũcuaja'che jainukota'ni Jesucristoni cuasaju Repau ca'nivuja'ne pa'iju ũcuate'eujakuanupũ'me, ũcuate'eu'te cuasanajeju. ũcuachi'a

ũcuate'eca'nivũ pa'imajñaruã pa'icheja'che majapãija'ñe pa'ijũ re'oja'che ja'me pa'ime mai. ⁶Dios maire Repau'te isiuache chekunare cho'okaimasiche'te ũcuanũkore si'acairo jo'kasi'kua'mũ. Diopi pãiu'te ũcuauaku'te Repau chu'o kuamasiche isiru Repau'te masi cuasani ũcuaja'che chekunare Repau chu'o masi kuaa'ku. ⁷Chekunare re'oja'che cho'okaimasiche musanũkonani isiru chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u. Repau chu'o che'chomasiche musanũkonani isiru si'arũmu che'choju pa'ijũ'u. ⁸Diopi cu'ache pa'inare re'oja'che chu'vamasiche isiru si'arũmu re'oja'che chu'vaju pa'ijũ'u repanare. Chekunare kuirauache isiru ũsema'ñe rua re'oja'che isiju kuiraju pa'ijũ'u repanare. Pãi chũ'masiche isiru ñamema'ñe masi chũ'uju pa'ijũ'u. Chuova'na pa'iva'nare ña oiju re'oja'che cho'okaiche isiru pojoju cho'okaiju pa'ijũ'u.

Jesucristo'te cuasanare chu'vache'te kuamu

⁹Musanũkona rekoñõopi sãinechi'a re'oja'che cuasaju cho'ojũ'u. Cu'ache cho'oche cuheju jo'kaso re'oja'chechi'a cuasaju cho'uju pa'ijũ'u. ¹⁰Majapãi oicheja'che chekunare sãinechi'a oiju re'oja'che cutuju pa'ijũ'u. "Ina chu'ure na'a rua masinaa'me", chiiju, meñe cuasama'ñe, chekunare na'a rua cuasaju pojoju pa'ijũ'u.

¹¹Ñame ma'ñe pojoju peore cho'ore'ochetu'ka Maire Paakuni si'arũmu cho'okaiju pa'ijũ'u.

¹²Dios cho'okaijachere cuasaju pojoju cha'aju pa'ijũ'u. Cu'ache ti'jñetojẽ'e jo'kasoma'ñe ũcua cuasaju Dioni si'arũmu sũeju pa'ijũ'u.

¹³Diore cuasanare repana chiicheji karato musanũkonapi repanare karache'te paani isijũ'u repanare. So'ña pa'inapi musanũkona vu'ñana raito ãineña'me kãine isijũ'u repanare.

¹⁴Musanũkonare cu'ache cho'onare Dioni re'oja'chere sũekaijũ'u. Pe'ruju, "Diopi musanũkonare cu'ache cho'oa'ku", chiimanejũ'u.

¹⁵Pojoju pa'inare ja'me pojokaijũ'u. Oiva'nare ja'me oikaijũ'u.

¹⁶Ūcuate'e cuasaju cavama'ñe re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. "Masinaa'me chukuna", chiima ñe vesũna pa'icheja'che pa'iju vesũnare ja'me pa'icuhemanejũ'u. Ruarepa meñe cuasama'ñe pa'ijũ'u.

¹⁷Musanũkonare cu'ache cho'onare sãine cu'ache cho'omanejũ'u. Ūcuachi'a pãi ũcuanũko, "Cho'ore'omu", chiiju cuasache si'arũmu re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. ¹⁸Chekunana'me re'oja'che pañu chiiju peore cho'ore'ochetu'ka cho'uju ũcuanũkore re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. ¹⁹Chu'u cuasana, musanũkonare cu'ache cho'onare pãi sãine cu'ache cho'omanejũ'u. Diopi repanare ro'ia'ku. Dios chu'o aperũmu tochasi'e ija'che kuamu:

"Pãi cu'ache cho'osinare cu'ache ti'jñeja'ñe chu'upi chũ'uja'mũ", chiimu Maire Paaku Dios,

chiimu. ²⁰Jo'e ija'che kuamu Dios chu'o:

Mũ'ure cuhekuji, "Áucuhamu chu'ure", chiito ãu ãujũ'u repau'te.

Ūcuaja'che, "Okouamu chu'ure", chiito oko ũkuajũ'u repau'te.

Jã'aja'ñe musanũkonapi repau'te re'oja'che cho'oru

Diopi repau'te sãine cu'ache ti'jñeja'ñe chũ'ukaija'mũ,

chiimu. ²¹Musanũkonare cu'ache cho'onare pãi sãine cu'ache cho'omanejũ'u, cu'ana pa'iuama'to. Re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u, repanapi musanũkona pa'iche'te ña chẽa re'oja'che paapu.

13 ¹Musanukonare chũ'unapi chũ'uto jachama'ne cho'ojũ pa'ijũ'u. Diopi repanare pã chũ'ũne'te jo'kauna chũ'ũme. ²Jã'ajekũna musanukonapi pã chũ'ũna chũ'ũne'te jachani Dios chũ'ũne ũcuachi'a jachame. Repanare jachana cu'ache tiljñecojñojanaa'me, repana jachasi'e ro'i. ³Pã chũ'ũna re'oja'che cho'onare kukoma'ne cu'ache cho'onarechi'a kukonaa'me. ¿Pã chũ'ũnare vajuchuma'ne paũ chiiche musanukona? Re'oja'che cho'oto musanukonare chũ'unapi ña, "Re'oja'che pa'ime ina", chiime. ⁴Dios musanukonare re'oja'che pa'iche'te isira chini pã chũ'ũnare jo'kasi'kua'mu. Jã'ata'ni cu'ache cho'oni vajuchujũ'u. Dios pã chũ'ũnare jo'kasi'kua'mu cu'ache cho'onani ro'iche chũ'ũaju chini. Rupũ pa'ima'me repana. ⁵Jã'ajekũna Diopi pe'rukũ musanukona cu'ache cho'osi'e ro'i chũ'ũmanea'ku chini pã chũ'ũnare jachama'ne repana chũ'ũne cho'ojũ pa'ijũ'u. Ūcuachi'a cu'ache cho'osi'e ro'ichi'a vajuchujũ cuasama'ne re'oja'che cho'ouache'te cuasaju pã chũ'ũnare jachama'ne pa'ijũ'u. ⁶Musanukonare chũ'unapi Dioni si'arũmu cho'ochete cho'okaijũna musanukona repanare kuri ro'ime, si'arũmu chũ'ũju paapu chini.

⁷Musanukonare chũ'ũna chũ'ũne peore masi cho'ojũ'u. Repanapi, "Kuri ro'ijũ'u", chiito ro'ijũ'u. Ūcuanukore pã chũ'ũnare ña kukujũ'u. Ūcuachi'a repanare re'oja'che cutujũ'u.

⁸Musanukonapi chekunare pōsero'i paani na'mi ro'i pi'nijũ'u. Jã'ata'ni chekunare oiju re'oja'che cho'okaijũ pa'iche cho'o ca'nasoma'ne si'arũmu cho'okaijũ pa'ijũ'u. Pã chekunare cuasana Dios chũ'ũne'te cho'ome. ⁹Pãipi cho'omaneaju chini Dios chũ'ũne ija'chea'me:

Ūmũpã, mũũjoromi peonare ja'me kãimanejũ'u.

Romi, mũũju peonare ja'me kãimanejũ'u.

Pã vanisomanejũ'u.

Ñaamanejũ'u.

Chekũna nee tua paauache cuasamanejũ'u,

chiimu. Ūcuachi'a Dios chũ'ũne cheke ija'chea'me:

Musanukona me'ne oicheja'che chekunare oijũ'u,

chiimu. Jã'aja'ne cho'ona Dios chũ'ũne peore si'ache cho'ome. ¹⁰Pã

chekũnare oina cu'ache cho'omanaa'me repanare. Jã'ajekũna Dios chũ'ũne peore si'ache cho'ome repana.

¹¹Jã'aja'ne cho'ojũ iere cavesuma'ne cuasaju pa'ijũ'u: Maire Repau'te cuasanare Dios pa'icheja Sajau Jesús raiche na'a kue'nea'me chura. Mai Repau'te apescuasarũmu, "Chuta'a Repau raiche rua karamũ", chiisinaa'me. ¹²Irumũ pã cu'ache cho'ona rua jainuko pa'ime. Jã'ata'ni Jesucristo raisirũmu si'asoja'mu jã'a. Jã'ajekũna cu'ache cho'ochete jo'kaso re'oja'chechi'a cho'ojũ paũ; Repau raiumucuse ti'api'racuhamu. ¹³Pãipi ñajũna cu'ache cho'omana pa'icheja'che te'ena panij'e'le cu'ache cho'omaneũ. Fiestarũmuna cono jũ'ijũ v'e've cho'omaneũ. Romi ũcuauanare ja'me kãima'ne paũ. Ūcuauache cho'omaneũ. Cavama'ne paũ. Chekunapi cu'amajñaruã mai peochete paato teache ñamaneũ. ¹⁴Jã'aja'ne pa'ima'ne maire Paaku Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ijũ pã pa'iche cu'ache cho'ouache cho'oma'ne pa'ijũ'u.

Jesucristo'te cuasanajeju majapãijanare ke'rema'ne pa'iche'te chũ'vamu

14 ¹Jesucristo'te cuasanapi chuta'a masi cuasama'to repanare cuhema'ne repana cuasache ke'remairo cavama'ne pe'kerũ i'kajũ'u. ²Ija'chea'me:

Chekuna Jesucristo'te cuasana ija'che i'kame: “Áu peore áire'omu”, chiime. Chekunata'ni chuta'a masi cuasamapu, “Va'i áicu'amu”, chini cu'amajñaruáchi'a áiju va'ita'ni áima'me. ³Áiñe si'ache peore áinapi peore áimanare ña, “Masi cuasamanaa'me musanukona”, chiimanejũ'u. Ūcuaja'che áu peore áimanapi si'ache áinare ña, “Cu'ache cho'ome musanukona”, chiimanejũ'u. Ūcuanuko Dios ch'ea paacojñonaa'me musanukona. ⁴¿Mu'u je'se pa'ikujeku cheku paakuni ke'reku? Chekurumu repau'te paaku chiiche'te cho'omu. Chekurumu repau'te paaku chiima'ñere cho'omu repau. Repau'te paaku neea'me já'a. Mu'u neema'mu. Já'ata'ni Maire Paakují re'oja'chechi'a cho'oa'ku chini cho'okaiuna re'oja'che cho'ojamu repau.

⁵Cheke ija'chea'me: Chekuna Diore cuasana ija'che i'kame: “Te'eumucusechi'a Diore pojoche pa'imũ”, chiime. Chekunata'ni, “Si'aumucujña ūcuat'eumucuseja'chejekuna si'arumu Diore pojore'omu”, chiime. Re'oja'che cho'ouato musanukona cuasache'te, “Ija'che cho'oto re'omu”, chiiju ūcuare cho'ojũ'u. ⁶Te'eumucusechi'a Diore pojona Dioni cho'okaime. Ūcuachi'a chekumucujñana Diore pojona Dioni cho'okaime. Ūcuaja'che áu si'ache áina Diore, “Re'orepamu Ja'ku”, chiiju áu áime, pojoa'ku chini. Ūcuachi'a áu si'ache áimana Diore, “Re'orepamu Ja'ku”, chiiju áu áime, pojoa'ku chini.

⁷⁻⁸Maire uachechi'a cho'uju pa'imanaa'me mai. Vajuna pani Jesucristo neena'me mai. Ūcuachi'a júnisosina pani Ūcuau neena'me mai. Vajuna pani Maire Paakuni cho'okaiju pa'ime mai. Ūcuachi'a júnisoni Maire Paakuni cho'okajanaa'me mai. ⁹Pái vajunana'me jũ'isinare paara chini, jũni vajuraisi'kua'mu Jesucristo.

¹⁰¿Je'se pa'ina musanukona Diore cuasaju majapáija'ñe pa'inata'ni ke'reche? Ūcuachi'a, ¿je'se pa'ina majapáijanare chekunare vesuroiche? Na'a pa'isirumu Jesucristo maire Repau ti'jñeñena sani nukajuna mai ūcuanuko cho'osi'e ña kuaja'mu, cu'ache cho'osi'ena'me re'oja'che cho'osi'e. ¹¹Aperumu tochasi'e Dios ch'u'o ija'che kuamu:

“Chu'u Si'arumu Pa'iku ch'u'o ūcuarepare i'kaku iere musanukonare kuamu chu'u:

Chu'ure Diojekuna pái ūcuanuko ti'jñeñe ro're ñu'iju pojojanaa'me”,
chiimu Maire Paaku Dios,

chiimu. ¹²Já'ajekuna Diopi mai cho'osi'ere s'eto ūcuanuko te'enachi'a mai cho'osi'e kuajanaa'me.

Ke'rema'ne pa'iju majapáijanare cacu'oma'ne pa'iche'te kuamu

¹³Já'ajekuna mai ūcuamakarũ sáinechi'a ke'reju pañu. Ke'rema'ne pa'iju musanukona majapáijanare cacu'omanejũ'u. Repana, “Cu'amu”, chiiche'te musanukonapi repaña'ñaju'te cho'oni cu'ache cho'ome repanare. Chekurumu repanapi ña, “Cho'ocu'amu ie”, chiisi'ere, “Cho'ore'ocosomu”, chini cho'oni cu'ache cho'ome. ¹⁴Jesucristo kuasi'ere cuasaku iere masimu chu'u: Áu áicu'achej'e peomu. Já'ata'ni pái'iji, “Iere áni cu'ache cho'omu chu'u”, chiisi'kupi ūcuare áni cu'ache cho'omu. ¹⁵Musanukona majapáijanare cuasani repaña, “Áito cu'ache cho'omu”, chiiche repaña'ñaju'te áimanejanaa'me, repanapi suma'ne cuasamanea'ju chini. Repaña áima'ne áu áni ñoñeji cacu'omanejũ'u repanare, Jesucristo jũni ro'ikaicojñosinare. ¹⁶Musanukonare cho'ore'ochete

cho'ojuna chekunaپی nā, “Cu'ache cho'ome ina”, chiiche jo'e repana nāju'te cho'omanejū'u, repanare cacū'omaneūu chini. ¹⁷Dios neena pa'iche āu āiñena'me ūkucheche'i'ama'mu. Ija'chea'me: Dios Rekochoji cho'okaiuna re'oja'che pa'iju, pojoju, ke'rema'ne pa'ime. ¹⁸Jā'aja'ne pa'iju Jesucristoni cho'okaito pojoja'mu Dios. Pāi ūcuaja'che, “Re'oja'che cho'onaa'me ina”, chijjanaa'me.

¹⁹Jā'ajekuna peore cho'ore'ochetu'ka cho'uju ke'rema'ne pa'iju re'oja'che pa'iche'te che'che sāiñechi'a re'oja'che cho'okaiju Jesucristoni na'a rua masi cuasañu. ²⁰Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'inare repana āima'ne āu āni ñoñeji cacū'omanejū'u. Ūcuarepa'a'me jā'a. Āu peore āire'ochechi'a pa'imū. Jesucristo'te cuasanare repana āima'ñere āu āni ñoju cacū'ocheta'ni cu'amū. ²¹Musanukona majapāijjanani va'ire āni ñoju cacū'omaneūu chini va'i āiñe'te jo'kasoto na'a re'omu. Ūcuachi'a conore ūku ñoju cacū'omaneūu chini cono ūkuche'te jo'kasoto na'a re'omu. Ūcuauache'te cho'o ñoju cacū'omaneūu chini cho'oma'to na'a re'omu. ²²Musanukonare cho'ore'ochē cuasoche ñoma'ne cho'ojū'u, Diochi'a nāa'ku. Pāi nāju'te cho'o ñomanejū'u cacū'omaneūu chini. Pāi repanare cho'ore'ochē'te cho'uju cu'ache cho'omaneni pojoju pa'ime. ²³Pāiñji, “Iere cho'ora, chu'uni Diopi pojoa'ku”, chiiu cuasache'te cho'oni re'oja'che cho'omu. Jā'ata'ni, “Chu'upi iere cho'oto pojomanējacosomu Repau”, chiiu cuasache cho'oni cu'ache cho'omu. “Chu'upi iere cho'ora, Diopi chu'uni pojoa'ku”, chiiu cuasama'ñere cho'oni cu'ache cho'omu.

Mai pa'ichechi'a cuasama'ne chekunare oiju pa'iche'te kuamu

15 ¹Mai Jesucristo'te masi cuasanapi na'a vesuva'nani oiju cho'okañu, maire uachechi'a cuasama'ne. ²Mai ūcuanuko maire ja'me pa'inare re'oja'che cho'okañu, pojoju Jesucristoni na'a rua masi cuasaajū. ³Jesucristo ūcuachi'a Repau chiichechi'a cho'omanesi'kuamū. Repau cho'ocojñojañere kuaju tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'chea'me:

Ja'ku, mu'ure cu'ache i'kana chu'ure ūcuachi'a cu'ache i'kame, chiimū. Jā'aja'ne Repau rani pa'irumū Dios chiichechi'a cho'oku, cu'ache cho'ocojño'i'kuamū. ⁴Dios chu'o aperumū tochasi'e peore maipi che'chea'ju chini tochasi'ea'me, ūcuare nāju che'cheju jo'kasoma'ne Repauni pojoju cha'aa'ju chini. ⁵Maire Diopi cho'okaiuna Repau'te jo'kasoma'ne cuasaju pojoju pa'ire'omu. Musanukonare Repauji cho'okaaū Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'iju ūcuate'eujakuanupu pa'iju sāiñechi'a re'oja'che cho'uju paapu. ⁶Ūcuanuko jā'aja'ne pa'iju ūcuate'e cuasaju Maire Paaku Jesucristo Puka'kure Diore pojoju, “Rua re'oku'mu mu'u”, chiiju pa'ijū'u.

Dios judío peonare ja'me chēa paache'te kuamu

⁷Jā'ajekuna Jesucristo maire cuhema'ne chēa re'oja'che paacheja'che chekunare cuhema'ne sāiñechi'a pojoju pa'ijū'u, pāipi nā Dioni re'oja'che i'kaa'ju chini. ⁸Jesucristo Repau majapāi judiōpāire cho'okasa chini raisi'kuamū, repana aipāire Dios cho'okasa chiisi'ere ūcuarepa cho'o ñora chini. ⁹Ūcuachi'a judío peonani Diopi oiū chēa paakuna repanapi nā, “Ja'ku Dios, chukuna'te oiū re'oja'chechi'a cho'oku'mu; re'orepamū”, chiapu chini raisi'kuamū. Dios chu'o aperumū tochasi'e ija'che kuamu:

Jā'ajekuna, judío peona asaju'te, “Dios rua re'oku'mu”, chiija'mu chu'u mu'ure.

Ūcuachi'a m'u'ni pojoku ujaja'mu chu'u,
chiimu. ¹⁰ Dios chu'o tochasi'e pa'iphuro chekucheja ija'che kuamu:

¡Musanukona judío peona Dios neenare jovo pojoju pa'ijü'u!

chiimu. ¹¹ Jo'e chekucheja ija'che kuamu:

Ūcuanuko judío peona si'aväjüpai Maire Ūcuanukore Paaku'te pojoju paapu,

chiimu. ¹² Ūcuachi'a Isaías tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Isai Jojosi'kupi rani si'aväjüpai chü'uja'mu.

Ūcuauñi cuasaju Repau cho'okaijachere pojoju cha'ajanaa'me repana judío peona,

chiimu. ¹³ Diopi cho'okaiuna maire Repau cho'okaijachere cuasaju pojoju ca'nama'ne cha'are'omu. Musanukonare Repau'te cuasanare sêekaimu

chu'u, Repauji cho'okaiuna rua pojoju re'oja'che paapu chini. Musanukona Repau Rekochoji cho'okaiuna Repau cho'okaijachere cuasaju rua pojoju cha'ajanaa'me.

¹⁴ Chu'u majapajana, musanukona pa'iche masimu chu'u. Re'oja'che pa'iju Jesucristo pa'iche'te rua masiju sãinechi'a chu'vamasime musanukona.

¹⁵ Chu'uni Diopi chëa paaku cho'okaiuna masinaretani i'kavajuchuma'ne te'emajnarua kuaku ija'ovana tochamu chu'u musanukonapi ña cavesuma'ne cuasaa'ju chini. ¹⁶ Dios chu'ure chëasi'kuamu Jesucristoni cho'okaiu judío peonani re'oja'che cho'okaa chini. Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vamu chu'u repanapi asa chëarena Repau Rekochoji re'onare care'vakaiuna re'oja'che pa'iju Dios neena paapu chini.

¹⁷ Jã'ajekuna Jesucristo'te cuasaku pojokujeku Diore cho'oche cho'okaiuku'mu chu'u. ¹⁸ Judío peonapi asa chëa Repau chü'uñe'te cho'ojü paapu chini Diopi cho'okaiuna re'oja'che cho'o ñoku chu'vamu chu'u. Dios cho'okaisi'echi'a kuara chiimu chu'u. ¹⁹ Dios Rekochoji cho'okaiuna Diochi'a cho'omasiche'te cho'osi'kuamu chu'u, päipi Dios pa'iche'te ña masia'ju chini. Jã'aja'ne cho'oku Jerusalén v'ejoopoji eta sani si'achejnarua ku'iu Ilrico chejajatu'ka Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'va pi'nicuhamu chu'u.

²⁰ Jã'aja'ne aperumu Jesucristo pa'iche asamanesinani che'chora chini ku'iu chu'vaku'mu chu'u, Dios chu'o päi chekuna ku'iju chu'vamanesichejña. ²¹ Dios chu'o aperumu tochasi'e ija'che kuamu jã'a:

Aperumu Repau pa'iche asamanesina asajanaa'me.

Ūcuaja'che aperumu chu'vacojñomanesina chu'vajuna asa chëajanaa'me, chiimu.

Pablo Roma v'ejoopo saicuasache'te kuamu

²² Jã'are cho'oku musanukonare sani ñara chiikuta'ni saicu'akuna saima'kuamu chu'u. ²³ Jã'ata'ni chura ichejñare chu'u cho'oche'te cho'o pi'nicuhasi'kujeku saipiramu chu'u, rua jeerumu sani ñara chiuu cuasakujeku.

²⁴ España chejana saiü musanukona pa'ichejana canukara chiimu chu'u. Musanukonare chu'ure ñauasinare ja'me paní pi'ni saiuna musanukonapi cho'okaito re'oja'che saija'mu chu'u. ²⁵ Jã'ata'ni chu'u charo Jerusalenna saimu ũcuacheja pa'inani Jesucristo'te cuasanani kurire sakaiu. ²⁶ Macedonia cheja pa'inana'me Acaya cheja pa'ina kuri jivosinaa'me Jesucristo'te cuasanani oiju Jerusalén pa'inani chuova'na pa'iva'nani saonu chini. ²⁷ Judío peonare

judíopāipi Diore cuasache che'chosinajejuna repanare judíopāire oiju sāiñe repana chiiche'te cho'okañu chini cuasa kurire jovosinaa'me. Jā'ajañe cho'oju repana re'oja'che cho'osinaa'me, chiimu chu'u. ²⁸ Repana jovosi'e kuri chekunare sa ĩsirisumu España chejana saiu canuka ñaja'mu chu'u musanukonare. ²⁹ Iere masimu chu'u: Musanukona pa'icheja chu'upi sani ja'me pa'ina Jesucristoji cho'okaiuna sāiñechi'a pojoju karama'ñe rua re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

³⁰ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Maire Paaku Jesucristo'te cuasanajeju, Dios Rechohoji cho'okaiuna sāiñe oiju, ja'me cho'oche cho'okaiju Dioni sēekaijū'u chu'ure. ³¹ Dioni sēekaijū'u Judea cheja pa'ina Repau'te jachanapi chu'ure cu'ache cho'oñu chiito Ūcuauji chu'ure tā'takaiu ūsea'ku repanare. Ūcuachi'a Dioni sēejū'u Jerusalén pa'ina Jesure cuasana chu'u sache kuri pojoju kooa'ju. ³² Jā'ajañe Diopi cho'okaito chu'u musanukona pa'ichejana pojoku sani tī'auna ja'me pani vajusojanaa'me mai. ³³ Re'oja'che pa'iche ĩsikujī Diopi musanukonare ūcuaukore ja'me paau. Jā'ajañe paau.

Cuharepacho chu'o saosi'ea'me ie

16 ¹ Mai majapāioja'io, Febe, Cenrea vu'ejoopo pa'inare Jesure cuasanare cho'oche cho'okaikoji musanukona pa'ichejana saio ie chu'o sakaija'mo. ² Maire Paaku'te Jesure cuasana pa'iche pa'iju, majapāio'te pojocheja'che pojojū'u repao'te. Repao chiiche peore cho'okaijū'u. Repao chekunare jainukore cho'okaio chu'ure ūcuachi'a re'oja'che cho'okaisi'koa'mo.

³ Chu'o sa kuakaijū'u, chu'una'me Jesucristo'te cho'oche cho'okaisinare Priscana'me Aquila'te. ⁴ Pāipi chu'uni vanisoñu chiiijuna chu'uni ūsechiiju chuenisora'asinaa'me repana. Chu'uni ūsechitena Jesure cuasakuanupūā judío peona ūcuauko chu'una'me, "Re'orepamu", chiime repanare. ⁵ Ūcuachi'a repana vu'e chi'inare Jesure cuasakuanupu chu'o sa kuakaijū'u. Ūcuachi'a chu'u cuasaku'te Epeneto'te chu'o sa kuakaijū'u, Asia cheja pa'inare na'a charo Jesure cuasaku jovosi'kure. ⁶ Ūcuachi'a musanukonare cho'oche rua cho'okaisi'kore Maríare sa kuakaijū'u. ⁷ Ūcuachi'a chu'u majapāi Andróniconame Juniare sa kuakaijū'u, chu'ure pāi chēavū'e ja'me pa'isinare. Chu'ure na'a charo Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me repana. Jesús saosina re'oja'che cutume repanare.

⁸ Ūcuachi'a chu'u cuasaku'te Ampliato'te sa kuakaijū'u chu'una'me Jesure cuasaku'te. ⁹ Ūcuachi'a Urbano'te maire ja'me Jesucristo'te cho'oche cho'okaiku'te sa kuakaijū'u, ūcuachi'a chu'u cuasaku'te Estaquí'te. ¹⁰ Ūcuachi'a Apelē'te repau Jesucristo'te cuasaku pa'iche pāi ña masicojñoku'te sa kuakaijū'u. Aristóbulo'te chu'o sa kuakaijū'u, repau majapāi ūcuachi'a. ¹¹ Chu'u majapāi'te Herodion'te sa kuakaijū'u. Narciso'te sa kuakaijū'u ūcuachi'a repau majapāi Jesucristo'te cuasanare. ¹² Maire Paaku'te cho'oche cho'okainare Trifenana'me Trifosa'te sa kuakaijū'u. Ūcuachi'a Maire Paaku'te cho'oche rua cho'okaiko'te mai ūcuauko cuasacojñoko'te Pérsida'te sa kuakaijū'u. ¹³ Rufo'te Maire Paaku'te masi cuasaku'te sa kuakaijū'u, ūcuachi'a repau puka'kore chu'u ja'koja'che pa'iko'te. ¹⁴ Ūcuachi'a inare chu'o sa kuakaijū'u: Asíncrito'te, Flegontere, Herme'te, Patroba'te, Herma'te; ūcuachi'a repanare ja'me pa'inare, mai majapāijanare. ¹⁵ Filólogona'me Juliare Nereona'me cho'jeo'te sa kuakaijū'u, ūcuachi'a Olimpana'me repanare ja'me pa'inare, ūcuaukore Jesucristo'te cuasanare.

¹⁶ Músanukona sãĩnechi'a chëse pojoju pa'ijũ'u. Ūcuanuko Jesucristo'te cuasakuanupũ chũ'o saome músanukonare.

¹⁷ Chu'u majapãijana, ñarepaju pa'ijũ'u, chekũrumu pãipi músanukonani i'ka cacũ'ojũ. Jã'aja'ñe i'kana músanukona che'chesi'ere jo'kaso sãĩnechi'a ke'reju paapu chini i'kame. Jã'aja'ñe i'kanare ja'me pa'imanejũ'u. ¹⁸ Maire Paaku'te Jesucristo'te cho'okaimanaa'me repana, repanare uachechi'a cho'ojũ. Jã'aja'ñe pa'iju pãi na'a vesuva'nare re'oja'cheja'che i'kaju cacũ'onaa'me repana. ¹⁹ Ūcuanuko masime músanukona Jesús chũ'ũñe ñamema'ñe cho'okaiju pa'iche. Jã'ajekũna asa pojosome chũ'u. Jã'aja'ñe cho'ojũ re'oja'che pa'imasijũ'u. Cu'acheta'ni cho'oma'ñe pa'ijũ'u, chiimu chũ'u músanukonare. ²⁰ Jã'aja'ñe cho'ojũna maire re'oja'che pa'iche ñiku Dios na'mi cho'okaija'mu músanukonare, vati aini cu'ache chũ'ucu'aa'ku chini. Maire Paaku Jesucristo'ji si'arũmu re'oja'che cho'okaiũ paau músanukonare.

²¹ Chu'ũna'me Diore cho'ochẽ cho'okaiku Timoteo ja'me chũ'o saomu músanukonare, ũcuachi'a chũ'u majapãi, Luciona'me Jasonna'me Sosípater.

²² (Ūcuaja'che chũ'u, Pablo chũ'ũñe ija'ova utija'ova tochakaikũji Tercio, músanukonare chũ'o saomu Jesure cuasanare.)

²³ Gayo ũcuaja'che chũ'o saomu músanukonare. Repau vũ'ere pa'imũ chũ'u. Repau Gayo Jesure cuasanare chekũchejũna rainare ũcuanukore kãĩne ñikũmu. Erasto ũcuachi'a vũ'ejoopo kuri care'vakaiku chũ'o saomu. Ūcuachi'a mai majapãijũ'ia Cuarto chũ'o saomu. ²⁴ Maire Paaku Jesucristo'ji si'arũmu re'oja'che cho'okaaũ músanukonare ũcuanukore. Jã'aja'ñe paau.

Dioni pojoku cuhacho tochasi'ea'me

²⁵ Diore, "Re'orepamũ", chiiju paũ. Músanukonare Ūcuauji cho'okaimũ Jesús pa'iche chũ'u chũ'vachũ'ore Repau chũ'o re'oja'chere asa chẽa re'oja'che paapu chini. Repau chuta'a cheja cho'omarũmuna Jesucristo cho'okaijache jã'aja'ñe cuasasi'kũta'ni kuamaneasomu Dios. Chura kuacuhasi'ea'me jã'a. ²⁶ Si'arũmu Pa'ikũji Diopi chũ'ũũna Repau chũ'o kuasina pãipi masia'ju chini Repau cho'ojachere tocha jo'kaasome. Repau cho'ora chiisi'e aperũmu kuamanesi'e churana kuamu Dios, si'avãjũpãi asa chẽa Jesuni cuasaju Repau chũ'ũñe'te cho'ojũ paapu chini.

²⁷ Dios Ūcuate'eũmu Masiu. Jesucristo'ji cho'okaiũna pãi ũcuanuko si'arũmu rua pojoju paapu Repau'te. Jã'aja'ñe paau. Re'omu.

Pablo

San Pablo Corinto

vũ'ejoopo pa'inare charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹Chũ'u, Pabloji, ie chũ'o tocha saomũ, mai majapãijũ'ia Sóstenena'me. Diopi chũ'uũna Jesucristo chũ'ure saosi'kua'mũ, Repau chũ'ore chũ'vaa'ku chini. ²Musanũkonare Corinto vũ'ejoopo pa'inare, Jesucristo'te cuasakuanupũ'te, ija'ova tocha saomũ chũ'u. Musanũkonapi re'oja'che pa'ijũ cu'ache cho'omairo paapu chini chẽa paamu Jesucristo musanũkonare. Ũcuachi'a chekunare, Jesucristo'te cuasanare chekũchejũna pa'inare tocha saomũ chũ'u ie, ñaa'ju chini. Repau Jesús, Maire Paaku ũcuachi'a repanare paamu. ³Mai Ja'ku Dios, Maire Paaku Jesucristona'me na'a rua re'oja'che cho'okaijanaa'me musanũkonare, re'oja'che paapu chini.

Jesucristo re'oja'che cho'okaiche'te kuamu

⁴Jesucristoji musanũkonani re'oja'che pa'iche cho'okaiũna musanũkona re'oja'che pa'iche'te cuasaku, mai Ja'kure Diore pojoku, “Re'orepamu”, chiikũ'mũ chũ'u. ⁵Repau Jesucristo musanũkonare si'ache isisi'kua'mũ. Dios chũ'o asa chẽañena'me Repau chũ'o chũ'vamasiche isisi'kua'mũ Repau musanũkonare chekunani masi chũ'vaa'ju chini.

⁶Chũkunapi Jesús pa'iche'te musanũkonani kuarena asa chẽa Jesucristoni jovosinaa'me musanũkona. Jovorena Ũcuauji musanũkonani cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũna ña, “Pablo chũ'vasi'e chũ'o ũcuarepaa'me”, chiime chekũna. ⁷Musanũkonare Jesucristo jo'e rajache pojoju cha'anare Dios isiche si'ache pa'iche re'oja'che karama'mũ, Repau Rekochoji cho'okaiũna. ⁸Repau Jesucristo, Maire Paaku, cuhama'ne re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ, maipi re'oja'che paapu chini. Maipi Repau rairũmu cu'ache peona paapu chini jo'e rairũmujatũ'ka re'oja'che cho'okaiũ pa'ija'mũ Repau maire. ⁹Dios Repau cho'ora chiiche jorema'ne peore ũcuarepa cho'okũ'mũ. Ũcuauji maire chẽasi'kua'mũ, Repau Mamakuni Maire Paaku Jesucristoni ja'me re'oja'che paapu chini.

Jesure cuasanata'ni sãĩnechi'a pe'ruce'te kuamu

¹⁰Musanũkonare, chũ'u majapãijanare, Jesucristoji chũ'ũkũna rua chũ'vamũ chũ'u, ũcuamakarũ te'ekuanuchi'a pa'ijũ sãĩnechi'a pe'ruju,

“Chukunaa'me chekunare na'a re'oja'che pa'ina”, chiima'ne paapu chini. Pe'ruma'ne ūcuachi'a ūcuate'e cuasaju pa'iju ūcuate'eujakuanupu jovo re'oja'che pa'ijū'u. ¹¹ Mūsanukona sāiñechi'a i'kaju cavache Cloé vu'e pa'inapi kuasinaa'me chū'ure. ¹² Te'ekuanuchi'a pa'iju sāiñechi'a cuheju ūcuanuko ija'che i'kajuasome mūsanukona: “Chukuna Pablo neena'me”, chiijuasome te'ekuanupu. Chekukuanupu, “Apolos neena'me chukuna”, chiijuasome. Chekukuanupu, “Pedro neena'me chukuna”, chiijuasome. Chekukuanupu, “Cristo neena'me chukuna”, chiijuasome. ¹³ Jā'aja'ne pa'iche cu'amu. Jesucristo ca'nivū ūcuate'eca'nivū'me. Repau neena ūcuaja'che ūcuate'eujakuanupu'me. Chū'upi, Pabloji, mūsanukonare kurususē'verona jūni ro'ikaimanesi'kua'mu. Jesucristo'mu mūsanukona cu'ache cho'che kurususē'verona jūni ro'ikaisi'ku. “Pablo'te cuasanaa'me chukuna”, chiiju okoro'vecojñomanesinaa'me mūsanukona. “Jesucristo'te cuasanaa'me chukuna”, chiiju okoro'vecojñosinaa'me mūsanukona. ¹⁴ Chū'u inarechi'a okoro'vesi'kua'mu: Crispona'me Gayo'te. Jainukore okoro'vemanesi'kujeku Diore pojoku, “Re'orepamu”, chiimu chū'u. ¹⁵ Chū'upi chekunare na'a jainukore okoro'vesi'ku pa'ito, “Pabloni cuasaju okoro'vecojñosinaa'me chukuna”, chiira'ame mūsanukona chū'ure. ¹⁶ (Āa, ūcuachi'a chekunare Estéfanana'me repau majapāi okoro'vesi'kua'mu chū'u. Chekunareta'ni okoro'vemanecosomu chū'u.) ¹⁷ Dios chū'ure pāire okore ro'vea'ku chini raomanesi'kua'mu. Mūsanukonani Repau chū'ore chū'vaa'ku chini raosi'kua'mu chū'ure. Jesucristoji pāi ūcuanukore kurususē'verona jūni ro'ikaisi'kua'mu, Repauni cuasajuna oiū cu'ache'te ūsekasa chini. Mūsanukonare rūhiñe kuasi'kua'mu chū'u jā'a mūsanukonapi jūniso vati toana sani uuju chini. Rūhiñe kuama'ne chū'u cuasachechi'a che'choru, Jesucristo maire cho'okaisi'e Dios pa'icheja saimana'ame mūsanukona.

Jesucristo peore masiche'te kuamu

¹⁸ Pāi Jesucristoni cuasamapu vati toa saijana ūcuanuko, pāi cu'ache cho'che'te Repau jūni ro'ikaisi'ere pāipi kuajuna asani, “Pāi vesuna i'kache'me jā'a”, chiiju cuasame. Maireta'ni Repau pa'icheja saijanare jā'aja'ne chū'vachū'ore asato re'ojaimu. Jā'aja'ne cuasaju, “Dios peore masiku'mu”, chiime mai. Jā'ajekuna Repau chū'ore asaju Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'ere asamasi Repauni jovorena mai rekoñoā care'vakaisi'kua'mu Dios. ¹⁹ Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

“Chū'u, Dios, pāi, ‘Rua masime chukuna’, chiinare repanjē'e vesuche'te cho'o űoja'mu.

Chū'upi űseto repana masiche repajē'e peoja'mu”, chiimu Dios. Jā'aja'ne chiimu Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e.

²⁰ Pāi rua masinare űani, “Rua vesume ina”, chiimu Dios. Aperumu Repau chū'usi'e judiōpāi che'chonare űani, “Masi che'choma'me ina”, chiimu Dios. Pāi, repana cuasacheja'che cuasamanani repana cuasache'te asa chēaa'ju chini i'kamasinare űani, “Peoche i'kame ina”, chiimu Dios. Repauji űato pāi ūcuanuko rua vesunachi'aa'me. Pāi si'ache masinare űani, “Chuta'a masiche rua karamu inare”, chiimu Dios. ²¹ Dios peore Masiujeku pāi ūcuanukore cho'osi'kua'mu. Jā'ata'ni maire pāi peore masinare cho'omanesi'kua'mu Repau. Mai cuasachechi'a cuasani Dios pa'iche vesura'ame mai. Diopi maire

Repau pa'iche'te kuama'to vesura'ame mai. Jā'ata'ni maini oia, Repau pa'iche kuaku'mu Repau. Ūcuauji kuakuna pāi chekunare Repau chu'ore chu'vame chukuna. Chu'vajuna asaju, "Peeche i'kame ina", chiime pāi chukuna'te, Repau'te cuasamana. Jā'ata'ni Repau chu'ore asa chēa Jesucristo'te cuasanare vati toa sani uuhe ūsemu Dios.

²² Jā'ata'ni pāi rua jachame. Judfopāi Dios cho'omasiche'te űaűu chiime. Dios chu'o chu'vanapi jā'aja'ne cho'o űoma'to repana chu'vache asacuheme repana. Judío peonata'ni rua masina i'kachu'ore asaűu chiime. Dios chu'o chu'vanapi rua masina i'kachu'ore i'kama'to asacuheme repana. ²³ Jā'ata'ni chukuna pāi cu'ache cho'ochē'te Jesucristo kurususē'verona jūni ro'ikaisi'ere ūcua kuaju pa'inaa'me repnare. Jā'are chu'vajuna asaju judfopāi, "Asauama'ne i'kame ina", chiime chukuna'te. Jā'a cho'oto judío peona, "Rua vesuna i'kache'me jā'a", chiime chukuna kuache'te asani. ²⁴ Jā'ata'ni Dios chēasinata'ni asa chēa Jesucristo jūni ro'ikaisi'ere cuasaju, "Dios peore Masiujeku peore cho'omasiku'mu", chiiju cuasame judfopāina'me judío peona. ²⁵ Pāi te'ena, "Dios rua vesuu'mu", chiinaa'me. Jā'ata'ni Dios peore masiku'mu. Pāi rua masinare na'a rua masiku'mu Repau. Chekuna pāi ija'che i'kame: "Dios peoche i'kaku'mu. Repau cho'ora chiiche cho'ovesuku'mu Repau", chiime repana, jachaju. Dios peore cho'omasiku'mu. Pāi te'euje'e cho'ovesuche cho'oku'mu Repau.

²⁶ Asarepajū'u, chu'u majapājiana. Dios musanukonare chēasi'ere cuasajū'u. Reparumu Dios musanukonare vesuva'nani na'a jainukore chēasi'kua'mu. Pāi masinare jainukore chēamanesi'kua'mu Repau. Kurinare jainukore chēamanesi'kua'mu. Pāi chū'unare jainukore chēamanesi'kua'mu Repau. ²⁷ Diopi vesuva'nani űa chēa paaku che'choűna rua masinare na'a rua masime repna chura. Jā'aja'ne cho'omu Dios pāi vesuva'nare, chekunapi, "Masinaa'me chukuna", chiisinapi űa repna pa'iche meűe cuasa, vajuchujū, "Maita'ni rua vesume", chini masia'ju chini. Re'oja'che pa'ivesunare ūcuaja'che chēasi'kua'mu Dios. Chēa paaku Repauji si'arumu cho'okaiuna chekunare na'a re'oja'che pa'imasime repna chura. Jā'aja'ne cho'omu Dios pa'ivesunare pāi, chekunapi, "Re'oja'che pa'imasinaa'me chukuna", chiisinapi űa repna pa'iche meűe cuasa, vajuchujū, "Maita'ni re'oja'che pa'ivesunaa'me", chini masia'ju chini. ²⁸ Repau Dios pāire paara chini chēamu. Jā'ata'ni chekunare pāi re'oja'che cutucojűonare chēama'mu Repau. Ija'che pa'iva'nani, "Paauamu chu'ure", chini chēamu Dios: Chuova'na pa'iva'nana'me vesuva'nare pāi kuhucojűovana're chēamu Repau. Pāi chekunare re'oja'che cutucojűonare'tani, "Paauamanaa'me chu'ure", chiimu Dios. Jā'aja'ne cho'oku'mu Dios, re'oja'che cutucojűonapi vajuchua'ju chini. ²⁹ Pāi chēa jā'aja'ne cho'oku'mu Dios repnapi meűe ija'che i'kamanea'ju chini: "Rua masiju rua re'onaa'me chukuna", chiimanea'ju chini. Jā'aja'ne i'kache rua cuhemu Dios. ³⁰ Diopi cho'okaiuna Jesús neenajeju na'a rua masime mai chura. Chura Dios maire re'oja'chechi'a cho'onare cuasacheja'che cuasamu. Ūcuachi'a re'oja'che pa'ire'omu maire. Apeřumu vati ai paasinare chura Jesucristoji tua re'oja'che paamu maire. ³¹ Jā'ata'ni maipi, "Re'onaa'me chukuna", chiiju paaru chini tua paama'mu Jesucristo maire. Dios chu'o apeřumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Meűe, "Re'oku'mu chu'u", chiima'ne Diorechi'a pojoju re'oja'che i'kaju pa'ijū'u.

Jā'aja'ñe kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e. Jā'ajekuna, "Peore cho'omasiku'mu mu'u", chiiju pa'ijū'u Maire Paaku'te.

Jesucristo jūni vajūraisi'ere kuamu Pablo

2 ¹Musanukona aperumu asamanesi'ere Dios chu'ore kuara chini saisi'kuamū chu'u musanukona pa'icheja. Sani rua masina chu'opi musanukonare Dios chu'o chu'vamanesi'kuamū chu'u. ²Musanukona pa'icheja saipi'rarumu ija'che cuasasi'kuamū chu'u: "Sani Jesucristo pa'ichechi'a kuaja'mu chu'u, Repau kurususē'vero jūni ro'ikaisi'ere, repanapi masia'ju", chini cuasasi'kuamū chu'u. ³Vajuchurekocho paakuji musanukonare ja'me pa'iu kurukuruu chu'vaku pa'isi'kuamū chu'u. ⁴⁻⁵"Chu'upi pāi rua masina i'kache chu'o i'kato Dios chu'ojē'e cuasama'ñe rupū pāi cuasachechi'a cuasacosome jā'ana", chini cuasa, saisirumu jā'ajachu'o i'kamanesi'kuamū chu'u musanukonare. Chu'uni Dios peore Masikuji Repau Rekochoji cho'okaiuna masi chu'vasi'kuamū chu'u musanukonare, Jesucristoni cuasa'ju chini. Musanukonare ūcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiuna chu'u chu'vache asa chēasinā'me.

Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau chu'o asamasiche'te kuamu

⁶Jā'ata'ni Jesucristo'te masi cuasanare Dios chu'o na'a vesacheji che'chonaa'me chukuna. Pāi cuasacheja'chere che'chomanaa'me chukuna. Ūcuaja'che irumu cana pāi chū'una cuasaju chū'ñeja'ñe cuasaju che'chomanaa'me chukuna. Repana irumu pāi chū'una si'asojanaa'me. ⁷Aperumu Repau chuta'a cheja cho'omarumu Dios maire irumu icheja pa'inare cuasaku ija'che te'euji i'kaasomu: "Re'oja'che cho'okaija'mu chu'u repanare, icheja chu'u pa'ichejare rani paapu chini", chiiju cuasaasomu, maipi Repauni cuasaju Repau pa'ichejare sani paapu chini. Aperumu Repauji jā'are peore kuamauna vesusinā'me pāi. Churata'ni Repau kuamanesi'ere maire cho'okaiche'te chura Ūcuauji kuana asa pāi ūcuaukore kuame chukuna. ⁸Chukuna kuache asanata'ni irumu cana pāi chū'una ūcuauko Diore kuhena asavesuju asa chēama'me. Dios chu'o aperumuna asa chēasina pani Maire Paaku'te Jesure peore Masiu'te kurususē'verona jē'jo nuko vēasoche chū'umanera'asinā'me repana. ⁹Ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

Dios Repau'te chiinare rua re'oja'chere care'vakaimu,

pāi te'eujē'e nāma'ñena'me asama'ñe pāi rekoñoājē'e cuasama'ñe.

Repau re'oja'che cho'okajache Ūcuauji kuamauna chuta'a vesume pāi, chiimu Dios chu'o. ¹⁰Churata'ni chukuna'te Dios Repau pāi re'oja'che cho'okajachere Repau Rekochoji kuacuhasi'kuamū. Dios Rekocho peore Masirekochojeku Repau cho'oku pa'iche peore masimu. ¹¹Chekuna cuasache vesume pāi. Repana rekoñoāta'ni masimu repana cuasache. Ūcuaja'che Dios cuasache Repau Rekochochi'a masimu. ¹²Dios maire Repau'te cuasamana rekoñoāja'ñere isimanesi'kuamū. Repau Rekocho'te isisi'kuamū Dios maire, maini Repau Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Repau maire cho'okaiche'te peore masia'ju chini. ¹³Chukunapi Dios chu'ore Repau Rekocho paanani kuani Repau Rekocho che'choche'te kuame. Pāi cuasaju che'chocheja'chere kuamaana'me chukuna.

¹⁴Dios Rekocho che'choche'te chu'vajuna päipi asani, "Vesuna i'kache'me jä'a", chiime Dios Rekocho peona, repana i'kache'te asavesuju. Repana rekoñoäre Dios Rekochoji peokuna asacu'amü repanare. Dios Rekocho paanarechi'a asare'omu Dios chu'o, Repau Rekochoji cho'okaiuna. ¹⁵Dios Rekocho paanata'ni Repau Rekochoji cho'okaiuna si'ache cuasaju peore ñamasime. Dios Rekocho peonareta'ni Dios Rekocho paana pa'iche te'eu'terejê'e cuasa ñacu'amü. ¹⁶Dios chu'o aperümü tocha jo'kasi'e ija'che kuamü:

Dios, rekocho cuasache masicu'amü maire.

Ûcuaja'che Repau'te te'eujë'e che'chovesume mai, chiimu. Maita'ni Repau Rekocho'te paaju Jesucristo cuasacheja'che cuasame mai rekoñoä, Repau Rekochoji cho'okaiuna. Jä'ajekuna Dios chu'o asamasime mai.

Dios chü'uñe cho'ona Repau'te ja'me cho'oché cho'okaina pa'iche'te kuamü

3 ¹Chükuna musanukonare ja'me pa'irümü, musanukonapi Jesucristo'te apucasanafejuna Repau'te masi cuasanare che'chocheja'che che'chomanesinaa'me. Reparümü musanukona chuta'a Diore cuasamana cuasacheja'che cuasaju pa'isinaa'me. Jesure cuasanata'ni chiiva'na vesucheja'che masi cuasavesusinaa'me musanukona. ²Jä'ajekuna chükuna musanukonare vesujuna na'a rua vesache che'chomanesinaa'me. Reparümü musanukona Dios chu'o jmamajñaruächi'a asamasisinaa'me. Chiiva'u ojechi'a chüsuku va'i äivesucheja'che Dios chu'o na'a vesache asavesusinaa'me musanukona. Irümüjatü'ka musanukonare chuta'a karamü asamasiche. ³Chuta'a musanukona Diore cuasamana cuasacheja'che cuasaju säiñechi'a ke'reju cuheju Jesure cuasamana pa'icheja'che pa'ime. ⁴Ija'che i'kajuasome musanukona: "Chükuna Pablo neenaa'me", chiijuasome chekuna. Chekuna, "Apolos neenaa'me chükuna", chiijuasome. Jä'aja'ñe i'kaju, chekunani säiñechi'a cuheju Jesure cuasamana pa'icheja'che pa'ijuasome musanukona.

⁵Chu'una'me Apolos rua masinama'me. Chükuna Diore cho'oché cho'okainaa'me. Chükunapi chu'vajuna asa chëa musanukona Cuasaku'te Diore cho'oché cho'okainaa'me. Chükuna'te Repau chu'ore chu'vaa'ju chini jo'kasi'kuamü. ⁶Chu'ua'mü musanukonare Dios chu'o charo chu'vasi'ku. Apolos cho'je che'chosi'kuamü. Jä'ata'ni Dioamü musanukonare cho'okaiku, asa chëa Jesuni jovo re'oja'che pa'iche na'a rua che'cheju paapu chini. ⁷Musanukonare Diopi cho'okaima'to chu'vate'era'asi'kuamü chu'u. Vesuku'mü chu'u. Ûcuachi'a musanukona asa chëamanera'asinaa'me, Diopi cho'okaima'to. Apolos Ûcuaja'che vesuku'mü. Diopi cho'okaima'to che'chote'era'asi'kuamü repau musanukonare. Che'chemanera'asinaa'me musanukona Diopi cho'okaima'to. Päipi Repau chu'ore asa chëa Jesuni jovo'aju chini cho'okaimü Dios, Repauji cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te che'cheju paapu chini. ⁸Chükuna Dios chu'o charo chu'vanana'me cho'je che'chona Ûcuate'ere cho'ome. Chükuna cho'osi'e ro'i Diopi ro'ikuna Ûcuanuko koojanaa'me, charo chu'vanana'me cho'je che'chona. ⁹Ija'chea'me Dios cho'oché: Chükuna Diore cho'oché cho'okainajeju musanukonani Repau chu'ore che'chome. Musanukonare Repau neenare re'ojarekoñoä care'vakaimü Repau.

¹⁰Chu'uni Diopi cho'okaiuna re'oja'che chu'vasi'kuamü chu'u musanukonare. Chu'u chu'vasi'ere Dios chu'ore asa chëarena chekuna jo'e na'a rua che'chome

musanukonare, na'a rua masia'ju chini. Repanapi che'choni cuasarepaju masi che'choa'ju, "Chekurumu mai tiine che'chososome", chini cuasaju. ¹¹ Aperumu chu'u musanukonare Jesucristo maire jüni ro'ikaisi'ena'me Repau päi re'oja'che chëa paache kuasi'kua'mu. Jä'aa'me charo chu'vache. Jä'are päipi charo asa chëama'to na'a rua che'checu'amü repanare. ¹² Charo chükuna Jesucristo maire jüni ro'ikaisi'ena'me Repau päi re'oja'che chëa paache che'chosirumu chekunapi cho'je che'chome. Repana päi Dios chu'o asa chëa Jesure jovosinare cho'je che'chona te'ena masi che'chome. Chekunata'ni masi che'choma'me. ¹³ Repana cho'osi'e Jesucristo jo'e raiumucuse peore masijachea'me jä'a. Repau chu'o masi che'chosinare pojoku, "Ina masi che'chosinaa'me", chiija'mu Dios. Masi che'chomane sinare, "Ina masinata'ni, masi che'chomanesinaa'me", chiija'mu Dios repanare rua pe'ruku. ¹⁴ Masi che'chona che'chosi'epi ai pa'ija'mü. Jä'ajekuna repanare masi che'chosinare ro'ija'mü Dios. ¹⁵ Masi che'chomanesinar eta'ni ro'imaneja'mu Dios. Ro'icojñomanesinata'ni ücua saijanaa'me repana Dios pa'icheja. Jesucristo'te cuasamanesina pani vati toana saira'asinaa'me repana. Jä'ata'ni Jesucristo'te cuasanajeju saimanejanaa'me.

¹⁶ Dios Rek och oji musanukona rekoñoäre ücuanukore ja'me pa'ina musanukona rekoñoä Dios vü'ēja'chea'me Repau'te cuasarekoñoäjeku. ¿Jä'a musanukona cuasama'ne? ¹⁷ Musanukona Jesucristo'te cuasakuanupu ücuanuko säiñechi'a oiju pa'ito re'omu. Jä'aja'ne cho'oto Dios rua pojomu. Jä'ata'ni päipi musanukonare Repau neenani cacu'oñu chini säiñechi'a cuheche'te chu'vato rua pe'rumu Dios repanare. Pe'ruku Repau neenare cacu'onare vati toana saoja'mu. Repau vü'ēja'che paamu Dios musanukonare. Jä'ajekuna musanukonare Repau vü'ēja'che pa'inajejuna päipi cacu'oto rua pe'rumu Repau.

¹⁸ Rühinë e cuasaju pa'ijü'u musanukona. Te'ena ija'che cuasacosome musanukona: "Päi che'choche rua che'chesinajeju rua masinaa'me chükuna", chiiju cuasacosome. Jä'aja'ne cuasanare ija'che paapu chini chu'vamü chu'u: Vesuva'na pa'icheja'che pa'iju Dios chu'ore che'cheju pa'ijü'u. Jä'aja'ne cho'oto Dios Rekochoji che'choja'mu musanukonare. ¹⁹ Päi Jesucristo'te cuasamana che'choche ija'che i'kamü Dios: "Päi vesuna che'choche'me jä'a", chiimü. Ücuachi'a Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Päi rua masina repana masichechi'a cuasame.

Jä'aja'ne cuasaju cu'ache cho'oñu chiisi'e Diopi cho'okuna, ücuanani cu'ache ti'jñemü,

chiimü. ²⁰ Ücuachi'a ija'che kuamu:

Päi rua che'chesina cuasache Diopi ñato repajë'e peoche tiñiere cuasame, chiimü repa. ²¹ Musanukona chekunare Jesure cuasanare cuasama'ne musanukona chiinarechi'a te'enare cuasaju pa'ime. Rua cu'amü jä'aja'ne pa'iche. Musanukonare re'oja'che chu'vanare ücuanukore cuasaju pa'ijü'u. Jainukoa'me repana. ²² Dios chükuna'te, chu'una'me Apolona'me Pedro'te musanukonani isisi'kua'mü, iena'me: Chejaa'me, vaju'che'me, jü'ija'nea'me, irumu pa'iche, na'a pa'isirumu pa'ijachea'me peore jä'a musanukonare Dios isisi'ea'me. ²³ Musanukona Jesucristo neenaa'me. Jesucristo Dios Neekua'mü.

Jesús saosina Diore cho'oché cho'okaiche'te kuamu

4 ¹ Chükuna Jesucristo'te cho'oché cho'okaina pa'iche cuasajü'u. Dios Repau aperumu kuamanesichu'ore päire masi kuaa'ju chini

chēasi'kua'mu chukuna'te. ² Chukuna Dios saosinapi cho'oa'ju chini Dios jo'kasi'ere cho'oma'to cu'amu. ³⁻⁴ Jā'ata'ni musanukonapi chu'ure re'oja'che cutuma'tojē'e oima'mu chu'u. Pāi chekuna chu'ure cu'ache cutuchejē'e cuasama'mu chu'u. Ija'che cuasaku'mu chu'u: “Chekurumu Dioni jachamau re'oja'che pa'icosomu chu'u”, chiiu cuasaku'mu. Jā'aja'ñe cuasakuta'ni chekurumu chu'u rekocho cu'ache pa'iku'mu. Vesumu chu'u. Maire Paaku Jesucristota'ni masimu chu'u rekocho pa'iche. ⁵ Jā'ajekuna chukuna cho'che ñaju ke'remanejū'u. Jesucristoji chuta'a jo'e raimauna vesume musanukona chukuna rekoñoa pa'iche. Repau jo'e raisirumuta'ni Ūcuauji i'ka jāukuna mai ūcuanuko mai vesusi'e peore masijanaa'me, chekuna rekoñoa pa'iche peore. Reparumu pāi cho'osi'ere ñani re'oja'che pa'inare, “Re'orepamu”, chiiija'mu Dios. Na'a re'oja'che pa'inare, na'a rua pojoku i'kaja'mu Repau.

⁶ Musanukonare chu'u majapāijanare, iere tocha saomu chu'u, musanukonani che'choku. Chu'u pa'ichena'me Apolos pa'iche kuamu chu'u, musanukonapi Dios chu'o chū'uñechi'a asa chēa cho'ojū paapu chini. Musanukona Dios chu'o che'chonare ñani ija'che cuasamanea'ju chiimu chu'u: “Dios chu'o che'choku'te ikurechi'a chiinaa'me chukuna. Iku neenajeju masinaa'me chukuna. Chekunareta'ni cuheju repanare chiinare ūcuachi'a cuhena'a'me chukuna”, chiiju cuasamanejū'u musanukona. Jā'aja'ñe cuasama'iro Dios chu'o che'chonare ūcuanukore pojoju pa'ijū'u. ⁷ Jā'ata'ni ija'che i'kajuasome musanukona: “Chekunare na'a masiju na'a rua re'onaa'me chukuna”, chiijuasome musanukona. ¿Je'se pa'ina jā'aja'ñe cuasache? Musanukona cho'omasiche peore Dios cho'okaisi'ea'me. Diopi cho'okaima'to jmanakarujē'e masina pa'imanera'ame musanukona.

⁸ Ija'che cuasacosome musanukona: “Peore che'chesinajeju peore masiju si'ache karama'ne paanajeju pāi chū'unaa'me chukuna chura”, chiiju cuasacosome. ¿Je'se pa'ina jā'aja'ñe cuasache? ¿Chukunapi peojuna pāi chū'una carūnisocuhare? Musanukonapi pāi chū'una pa'ito re'ora'amū. Musanukonare pāi chū'urumu tī'ato chukuna ūcuaja'che ja'me chū'ujanaa'me reparumu. Irumu Diopi jo'kauna mai Jesucristo'te cuasanapi pāi ūcuanukore chū'urumu pa'ito re'ora'amū. Jā'ata'ni reparumu chuta'a tī'ama'mū. ⁹ Reparumu tī'ato na'a re'oja'che pa'ija'mu chukuna'te. Chura chukuna'te Jesucristo saosinare rua cu'ache ti'jñemu, pāina'me ángeles ñaa'ju chini. Re'oja'che pa'inareta'ni cu'ache pa'inare cuhecheja'che cuheme pāi chukuna'te. “Jā'a Dios cho'ochecosomu”, chiiu cuasamu chu'u. ¹⁰ Chukunapi Jesucristoni pojoju Dios chu'ore chu'vajuna, “Vesupāia'me jā'ana”, chiime musanukona chukuna'te. Musanukonata'ni, meñe cuasaju i'kani, “Jesucristo neenajeju masinaa'me chukuna”, chiijuasome. Chukunata'ni Dios chu'o chu'vani vajuchva'na chu'vanaa'me. Musanukonata'ni vajuchuma'ñe, ¿“Peore cho'omasime chukuna”, chiiche? Musanukonare rua re'oja'che cutujuasome pāi. Chukuna'teta'ni rua cu'ache cutujuasome repana. ¹¹ Musanukona meñe i'kaju, “Si'ache paanaa'me chukuna”, chiime. Chukunata'ni jā'aja'ñe pa'imanaa'me. Irumujatu'ka ūcuhava'na pa'iju, okouava'na pa'iju, si'ache, kāñajē'e peova'na pa'ime chukuna. Si'arumu ku'ichechi'a pa'iju vū'ña pa'ivūñajē'e peonaa'me chukuna. Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'ome chukuna'te. ¹² Si'areparumu cho'ochete cho'ojū ca'nasome chukuna. Pāi chukuna'te cu'ache i'kanare, “Diopi musanukonare re'oja'che cho'okaaū”, chiinaa'me

chukuna repanare. Pāi chukuna'te tuha cu'ache cho'orujē'e i'kamanaa'me chukuna. ¹³Pāi chukuna'te cu'ache i'kanare sāiñe re'oja'chere i'kanaa'me chukuna repanare. Irumujatu'ka pāi ūcuanuko rua cuheme chukuna'te. Repanapi ñato chī'ca pa'icheja'che pa'icosome chukuna.

¹⁴Musanukonani i'ka kukora chini tocha saoma'mu chu'u ie. Musanukonani chu'u chīijanare chu'vaku tocha saomu chu'u, musanukonare cuasaku. ¹⁵Chu'u musanukonare Dios chu'o charo che'chouna asa chēa Jesucristoni jovosinaa'me musanukona. Jā'ajekuna muja'kuja'iu'mu chu'u. Musanukonare che'chona rua jainukoa'me. Jā'ata'ni chu'u te'e'u'mu muja'kuja'iu. ¹⁶Jā'ajekuna rua chu'vamu chu'u musanukonare, chu'u pa'iche'te ña chēa chu'u pa'icheja'che paapu chini. ¹⁷Jā'are chini Timoteo'te chu'u chīija'iu'ni, musanukona pa'ichejana saomu chu'u musanukonani che'choa'ku chini. Rua cuasamu chu'u repau'te. Re'oja'che pa'iu Diore si'arumu rua cuasaku pa'iku'mu repau. Ūcuauji che'chouna chu'u Jesucristo'te cuasaku pa'iche asa cuasajanaa'me musanukona. Ūcuare si'achejña ku'iu Jesure cuasana chi'ivũñana si'arumu che'choku pa'iku'mu chu'u, Jesucristo'te cuasaju pa'iche.

¹⁸Chekurumu musanukona chu'ure te'ena ija'che cuasacosome: “Jo'e raimaneja'mu repau”, chini cuasaju i'kavajuchuma'ñe, “Pablo'te na' rua masinaa'me chukuna”, chijũ cuasacosome. ¹⁹Jā'ata'ni Diopi ūsema'to churepara saija'mu chu'u musanukona pa'icheja. Sani pa'iu musanukona pa'iche'te masi ñaku musanukona cho'omasiche'te ñaja'mu chu'u. Chu'ure cu'ache cutuna cutuchechi'a asaku pa'imaneja'mu chu'u. ²⁰Dios neena chu'ochi'a cutuju pa'imanaa'me. Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'iju re'oja'chere cho'uju pa'inaa'me. ²¹Sani pa'iu musanukona ūcua cu'ache pa'ito ña pe'ruja'mu chu'u. ¿Jā'aja'ñere chiiche musanukona? Jā'apāani musanukonapi re'oja'che pa'ina, ¿oiu pe'keru i'kaa'ku chiiche? ¿Je'sere chiiche musanukona?

Te'e'u rua cu'ache cho'osi'ere kuumu

5 ¹Musanukona pa'iche cu'achu'o asa kukusi'kuu'mu chu'u. Musanukonare ja'me pa'iku, pāiu, puka'ku rūjoni paakuasomu. Diore cuasamanajē'e cho'oma'nea'me jā'a. ²Jā'aja'ñe cu'ache cho'okuji musanukonare ja'me pa'imũ repau. Jā'aja'ñe pa'inata'ni, “Ūcuanuko rua re'oja'che pa'inaa'me chukuna”, chiinaa'me musanukona. Rua cu'amũ jā'a. ¿Je'se pa'ina musanukona repau cho'ochē masinata'ni repauni cuhemapuna ja'me chi'iku repau? Repau cho'ochē'te cuasaju oiju pa'ito na'a re'omu. Jesucristo'te cuasanare ja'me pa'icu'amũ repau'te. ³Chu'u irumu musanukona pa'icheja ja'me pa'ima'kuta'ni musanukonani cuasacajejaniso chu'u rekochoji musanukonare ja'me pa'icheja'che pa'imũ chu'u. Jā'aja'ñe cuasaku, “Repau cho'ochē rua cu'amũ”, chiimũ chu'u, musanukona pa'icheja ja'me pa'iu ñama'kuta'ni. ⁴⁻⁵Musanukonare rua cuasaku pa'imũ chu'u. Musanukona Jesús chũ'ũñe'te cho'oñu chini chi'irumu chu'u rekocho musanukonare ja'me pa'icheja'che pa'iku'mu chu'u. Musanukonare Maire Paaku Jesucristoji chũ'ukuna chũ'umu chu'u, musanukonapi cu'ache cho'okuni ija'che cho'oa'ju chini: Musanukonani Jesupi cho'okaiuna, cu'ache cho'oku'te jo'kasojũ'u. Vati aini jo'kajũ'u repau'te cu'ache cho'oa'ku. Chekurumu repauji cu'ache cho'ocojñoni kuku cu'ache cho'ochē ūhasocosomu repau. Repauji cu'ache cho'ochē'te ūhasoni rekocho Dios pa'ichejana saija'mu, Jesús jo'e raiumucose.

⁶Musanukona pa'iche meñe cuasaju ija'che i'kajuasome: “Chekunare na'a re'oja'che cho'onaa'me chukuna”, chiijuasome. Cu'amu ja'a. Ie masicosome musanukona: Pã sauche jmaca'reruji harinaca'repu ujaca'repuna maña ja'meru peore repaca'repu kosa na'a ujaca'repu saumu. Ucuaja'che musanukonare ja'me pa'iu cu'ache cho'okuni jo'kasomaneni na'a pa'isirumu na'a jainuko cacu'aso cu'ache cho'ojũ pa'ijanaa'me musanukona. ⁷Jã'ajekuna jo'kasojũ'u repau'te. Ija'chea'me: Chukuna judiopai pascuarumu ti'apirato chukuna va'ña pa'iche pã sauche peore sejonaa'me cu'are cuheju. Musanukona ucuaja'che pã cu'ache cho'onare jo'kasojũ'u pã sauche sejoñeja'ne, re'onachi'a pañu chini. Cacu'amanejũ'u; re'oja'che pa'ime musanukona. Chukuna judiopai pã kosa saumanesi'e airumu pascuarumu ovejachiini vani ainaa'me Dioni cu'are tunocojñoñu chini. Churata'ni Jesucristo'ni maire ovejachiũ jũni ro'ikaicheja'che mai ucuauko cu'ache cho'uche te'euji peore jũni ro'ikaisi'kuamũ. ⁸Jã'ajekuna re'oja'che pa'inachi'a pa'iju Dioni pojoñu chini pã sausi'e sejoñeja'ne cu'ache cuasanana'me cu'ache cho'onare ja'me pa'imaneñu mai. Pã saumanesi'ejache pa'iju Dios chiichechi'a ucuarepa cho'ojũ pañu mai.

⁹Aperumu chu'u musanukonare, “Cu'ache cho'onare pã ja'me pa'imanejũ'u”, chiuu chu'o tocha saosi'kuamũ. “Pã repa'na rũjoromi peonare ja'me kãinare ja'me pa'imanejũ'u. Ucuachi'a romi repa'na ujupã peonare ja'me kãinare ja'me pa'imanejũ'u”, chiiche tocha saosi'kuamũ chu'u musanukonare. ¹⁰Repanapi chuta'a Diore cuasamana pa'ito jã'aja'ne i'kamanera'asi'kuamũ chu'u. Diore cuasamana si'ache cu'ache cho'onaa'me. Chekuna repa'na rũjoromi peonare ja'me kãime. Romi ucuachi'a repa'na ujupã peonare ja'me kãime. Chekuna repa'na neema'ne pöse rua uache ñame. Chekuna pöse ñaasome. Chekuna pã rupũ tũosiva'nani pojoju pa'ime, “Dioa'mũ ikũ”, chini. Diore cuasamanapi jã'aja'ne pa'inare ja'me pa'imanejũ'u chiima'mu chu'u. Musanukonapi Diore cuasamanani ja'me pa'icuheto pã peochejana saiche pa'ira'amũ musanukonare. ¹¹Ija'cheta'ni cho'omaneajũ chini i'kaku tochamũ chu'u musanukonare: Pãiu, “Jesucristo'te cuasakũ'mũ chu'u”, chiikujũ ruarepa cu'ache cho'oto jo'e ja'me pa'imanejũ'u repau'te. Romi ujupã peonare ja'me kãinare, umupã rũjoromi peonare ja'me kãinare, kurineenare, rupũ tũosiva'nare pojonare, ruarepa ke'reneenare, si'arumu cono jũ'inare, pöse ñaanare jmamakaru'jẽ'e pojomanejũ'u repa'na, jã'aja'ne pa'inapi, “Jesucristo'te cuasame chukuna”, chiito. Ucuaja'che jã'aja'ne pa'inare aujẽ'e ja'me ñũ'iju aimanejũ'u repa'na. ¹²⁻¹³Jesure cuasamana pa'iche cuasa ña'ne chu'u cho'ochema'mũ. Dioa'mũ jã'aja'ne cho'oku. Musanukonata'ni Jesure cuasaju musanukonare ja'me chi'ina cu'ache pa'iche cuasa ñajũ'u. Cu'ache cho'oku'te jo'kasojũ'u, chiimu chu'u.

Jesure cuasana repa'na majapãijana pa'iche'te

Jesure cuasamanare sa kuasi'ere kuamu

6 ¹Diorejẽ'e masi cuasama'ne rua tĩ'ne cho'ojuasome musanukona. Te'ena ja'me pa'inani pe'ruju pã chẽañe chũ'ukuni Diore cuasama'kuni sa kuajuasome musanukona. ¿Je'se pa'una Jesucristo'te cuasanani sa kuama'ne Diore cuasama'kuni sa kuache, repa'uju asa, te'eu'te, “Ikupi cu'achũ'o paamu”, chiaũ chini? Ija'che cho'oto na'a re'omu: Pe'runapi Jesucristo'te cuasanani sa kuaru asa, “Ikupi cu'a chũ'o paamu”, chiijanaa'me repa'na. ²Mai

Jesucristo'te cuasana Diopi chũ'ukuna pãĩ ũcuauko cheja pa'ina cho'оче peore cuasa ña kuajanaa'me. Aperumu chu'u musanukonare kuasi'kua'mu jã'a. Jã'aja'ne cho'ojache asasinata'ni, ¿je'sejekuna musanukona sãĩnechi'a cu'ache cho'omajñaruã care'vavesuche? ³ Angeles pa'iche'te cuasa ña kuache pa'iuasomu maire. Jã'aja'ne cho'ojanajejuna pãĩ cheja pa'ina cho'omajñaruã cuasache na'a vesama'mu maire, chiimu chu'u. ⁴ Jã'ajekuna musanukonare ja'me pa'inapi jo'e chekunani sãĩne pe'runi Diore cuasamanare sa kuama'ne Jesure cuasakuanupu pa'inani, rua vesuva'nachi'a pa'itojẽ'e ũcu sa kuajũ'u, care'vakaapu. ⁵ Musanukonapi vajuchua'ju chini i'kamu chu'u. Musanukona ke'reche care'va mas ina, ¿te'eujẽ'e peoche? Pa'ime. ⁶ Musanukona, "Jesucristo'te cuasana a'me chũkuna", chiinata'ni sãĩnechi'a ke'reju pa'iuasome. Majapãijanapi sãĩnechi'a ke'reju cho'osi'e care'vama'ne Jesure cuasamanani sa kuajuasome musanukona, repanapi care'vakaapu chini.

⁷ Jã'aja'ne cho'ojũ cu'ache cho'ome musanukona. Sãĩnechi'a pe'ruju Jesucristo'te cuasamana cho'очеja'che cho'ome musanukona. Musanukonare ja'me pa'inapi cu'ache cho'oto sãĩne cu'ache cho'omanejũ'u. Musanukona paache'te repanapi tuasoto sãĩne pe'rumanajũ'u repanare. Cu'ache cho'ochete juvoto na'a re'omu. ⁸ Jã'ata'ni musanukona majapãijanachi'api sãĩne rua cu'ache cho'ojuasome. Joreju repa paache'te tua paaũ chini pãĩ chẽa'ne chũ'ukuni i'kajuasome musanukona, repauji tuakaau chini.

⁹ Rũhi'ne cuasaju pa'ijũ'u musanukona. ¿Je vesuche musanukona? Cu'ache cho'ona Dios chũ'ũne asa chẽamapu Repau pa'icheja saima'me. Vejamanapi cu'a cho'ona, rũjoromi peonare ja'me kãina, ũcuachi'a ũjupãĩ peonare ja'me kãina, umupãĩ ũcuajanare umuneena, ũcuachi'a romi ũcuajanare romineena, kuri kooũ chini ja'me kãinana'me tũosiva'nare pojona Dios pa'icheja saima'me. ¹⁰ ũcuachi'a pãĩ chekuna paamajñaruã ñaasonana'me, kurineena, si'arumu cono jũ'ina, ke'reneenana'me jorena Dios pa'icheja saima'me. ¹¹ Aperumu musanukona te'ena jã'aja'ne cho'ojũ paniasome. Jã'ata'ni Diopi musanukonare chẽa paaku musanukona cu'ache cho'osi'e tu'nesokaisi'kua'mu. Jã'ajekuna chura musanukona rekoñoã meno peomu Dios Rekochoji cho'okaiuna. Chura Dios musanukonare, cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasamu, Maire Paaku Jesucristo cho'okaisi'jekuna.

Jesucristo'te cuasana ca'nivũã Repau neeca'nivũja'ne pa'iche'te kuamu

¹² Te'ena ija'che i'kanaa'me musanukona: "Chu'ure uache peore cho'ore'omu", chii naa'me musanukona. ũcuarepaa'me jã'a. Jã'ata'ni chekurumu chu'upi chu'ure uache'te cho'oni me'ne re'oja'che cho'oma'mu. Jã'ajekuna chu'ure uache cu'ache cho'ocuhekumu chu'u. ũcuaja'che chu'upi chu'ure cho'ouache'te te'emajñaruãchi'a cho'oku che'chesouna na'a pa'isirumu chu'ure ũhasora chii ku'teta'ni ũhacu'amu. ¹³ Te'ena ija'che i'kanaa'me musanukona: "Maipi aure aiju paapu chini mai cutaroã cho'okaisi'kua'mu Dios. ũcuachi'a au cho'okaisi'kua'mu mai cutaroãna ani mevoa'ju chini", chiinaa'me musanukona. Jã'ata'ni auna'me pãĩ cutaroã si'asojachea'me. Icheja pa'irumuchi'a paache'me jã'a. ũcuachi'a ija'che i'kanaa'me musanukona: "Dios mai ca'nivũã cho'okaisi'kua'mu maipi ũcuauanare ja'me kãiju paapu chini", chiinaa'me musanukona. Musanukona jã'aja'ne i'kache jorechu'oa'me. Dios mai ca'nivũãre Jesucristoni jo'kara chini cho'osi'kua'mu. ũcuachi'a

Maire Paaku maipi re'oja'che paapu chini cho'okaisi'kua'mu. ¹⁴Dios peore Cho'omasikujeku Jesucristo'te jüniso täcojñosi'kure vasosi'ja'che maipi jünisoru ũcuaja'che vasoja'mu maire, maipi vajurani Repau pa'ichejare sani re'oja'che paapu chini. Jā'ajekuna mai ca'nivua meñe cu'ache cho'omanenu.

¹⁵⁻¹⁶Mai Jesucristo'te cuasana ũcuanuko Repau ca'nivuja'ne pa'ijuasome. Jā'ajekuna maipi Repau'te cuasanapi si'uromire ja'me kaito cu'amu. Maipi jā'aja'ne cho'oni Jesucristo ca'nivuna cu'ache cho'cheja'che cho'ome. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Pāi te'ekachapana ja'me kāni ũcuate'euja'che pa'ime, chiimu. Jā'a musanukona masime, pāiu si'uromio'te ja'me kāni repaona'me ũcuate'eca'nivuja'ne pa'iche. Jā'ajekuna musanukonapi Jesucristo ca'nivuja'ne pa'napa si'uromire ja'me kāni ũcuo ca'nivuji Jesucristo ca'nivuna ũcuate'eca'nivuja'ne cho'ome. ¹⁷Jā'ata'ni pāiu Jesucristo'te jovoni Repauna'me ũcuate'euja'che pa'iu Repau cuasacheja'che re'oja'che cuasaku pa'imu.

¹⁸Musanukona umupāi murūjoromi peonare ja'me kāiñe rua cuhejū'u. ũcuaja'che romi muūjupāi peonare ja'me kāiñe rua cuhejū'u. Pāiu repau rūjoromi peonare ja'me kāiku repau ca'nivu'te cu'ache cho'omu. Cu'ache cho'che si'ache pa'imū, jā'ata'ni ca'nivu cu'ache cho'oma'ne. Pāi ija'chechi'a cu'a cho'ona repaona ca'nivua're meñe cu'ache cho'ome: romi repaona ũjupāi peonare ja'me kāinana'me umupāi repaona rūjoromi peonare ja'me kāina. ¹⁹Dios Rekocho ja'me pa'imū musanukonare, Repau Raosirekocho. Musanukona ca'nivua Dios Rekochoji ja'me pa'iu'na Repau vu'ja'cheame. ¿Jā'a cuasama'ne musanukona? Repau neena'me musanukona. Jā'ajekuna ũcuauache cho'ocu'amu musanukonare. ²⁰Repau Mamakuni jo'kasi'kua'mu, jūni ro'ikakuna maini paara chini. Jā'ajekuna musanukona re'oja'chechi'a cho'oju pa'ijū'u, pāipi musanukona pa'iche'te ña, “Dios peore masiku'mu”, chijū masia'ju.

Pāi romi vejache chu'vache'te kuamu

7 ¹Chura musanukona chu'ure sēniasaju tocha raosi'ere kuaku tochapiramū chu'u. Umupāi romi vejama'ne pa'iche cu'ama'mu. ²Musanukona pa'icheja cana umupāi rua jainuko romineeju cu'ache cho'ona pa'ijuasome. Jā'ajekuna umupāipi rūjoromi peonani cu'ache cho'ocuheni romire veja paa'ju. Musanukona umupāi romi veja murūjoromina'me pa'ijū'u. Musanukona romi ũcuachi'a umu veja muūjupāina'me pa'ijū'u. ³Umūu romio'te vejasi'ku re'oja'che paa tī'aa'ku repau vejasi'kore. Romio ũcuaja'che umūu'te vejasi'ko re'oja'che pani tī'aa'ko repau vejasi'kure. ⁴Romio umūu'te vejasi'ko ũjuna'me pa'imo. Repao ca'nivu ũju neeca'nivu'me. Cuhema'ne paa repao. Umūu ũcuaja'che romio'te vejasi'ku rūjona'me pa'imū. Repau ca'nivu rūjo neeca'nivu'me. ũcuachi'a cuhema'ne paa repau. ⁵Ūjuna'me rūjo sāiñechi'a chijū pani cuhemanējū'u. Jmakaru cu'a cho'omairo pa'iju Dioni sēeju pa'ito re'omu. Sēni pi'nisirumuta'ni jo'e cho'oju pa'ijū'u. Musanukonapi jeereparumu cu'a cho'oma'ne pani vatipi chū'ukuna javo koka peoju chekunani cu'a cho'ocosome.

⁶“Ūcuanuko romi veja paajū'u”, chiiu chū'uma'mu chu'u musanukonare. ũcuachi'a, “Musanukonapi vejaru cu'amu jā'a”, chiima'mu chu'u. ⁷Ija'che

cuasamu chu'u: Pāi ūcuanuko chu'u pa'icheja'che romi peona pa'ito na'a re'omu. Dios jo'kasi'e'a'me jā'a. Dios te'enare romi veja re'oja'che pa'iche jo'kamu. Chekunare romi vejama'ne pa'iju re'oja'che pa'iche'te jo'kamu.

⁸ Chura va'jeromina'me chuta'a vejamanare iere i'kamu chu'u: Chu'u pa'icheja'che vejama'ne pa'imasito rua re'omu. "Veja'jū'u", chiima'mu chu'u repanare. ⁹ Jā'ata'ni romi ūcuaanare ja'me kāi'ne'te juvo vesuni veja'jū'u. Romineenare vejato na'a re'omu, romi umneenare ūcuachi'a.

¹⁰ Maire Paaku Jesupi chū'ukuna ija'che paapu chini chū'umu chu'u: Musanukonare vejasinare mu'ujupāi jo'kasomanejū'u. ¹¹ Romio ūjure jo'kaso chekuni pa'ito cu'amū. Jo'ka te'eo pa'icu'ato jo'e ūju pa'isi'kuni co'ia'ko. Ūmupāi ūcuaja'che rūjoromi jo'kasomaneajū.

¹² Chekunare, Jesure cuasamanare ja'me pa'inare, iere tocha saomu chu'u. (Ie Maire Paaku chū'usi'ema'mu. Jā'ata'ni Repau saosi'kujeku chu'vamu chu'u musanukonare.) Musanukona umupāi te'ena Jesucristo'te cuasanapi romi Jesucristo'te cuasamanani paajuasome. Pāiu romio'te jā'aja'ne pa'iko'te paaku jo'kamaneaku, repa'oji ūcua pasa chiito. ¹³ Romio ūcuaja'che Jesucristo'te cuasakoji umu'te Jesucristo'te cuasama'kuni pani jo'kamaneako, repa'uji ūcua paara chiito. ¹⁴ Ūmuu Jesucristo'te cuasama'kupi romio'te Jesucristo'te cuasakoni paaku'te Dio pi re'oja'che cho'okaija'mu repau'te, rūjore Jesucristo'te cuasakoni paakuna. Ūmuu ūcuaja'che Jesucristo'te cuasakūji romio'te Jesucristo'te cuasama'koni paato Diopi re'oja'che cho'okaija'mu repau'te, ūjure Jesucristo'te cuasakuni pa'iona. Puka'kupāire jā'aja'ne cho'okaiu repana mamachī ūcuaja'che re'oja'che cho'okai'ku'mu Dios. Repa'uji jā'aja'ne cho'okaima'to repana mamachī Jesucristo'te cuasamana mamachī pa'icheja'che pa'ira'ame. ¹⁵ Jā'ata'ni Jesucristo'te cuasama'kupi rūjore Jesucristo'te cuasakoni jo'kasora chiito ūsemanejū'u repau'te. Ūcuaja'che Jesucristo'te cuasama'kopi ūjure Jesucristo'te cuasakuni jo'kasora chiito ūsemanejū'u repau'te. Jesucristo'te cuasakuni jo'kasoru te'eu pa'iu romi peou'mu repau. Romio ūcuaja'che ūjupi jo'kasou'na te'eo pa'io umu peo'mo. Jā'aja'ne jo'kasoche ūsemaneni cu'ache cho'oma'me repana. Dios maire cavama'ne paapu chini chēasi'ku'a'mu. ¹⁶ Musanukona Jesucristo'te cuasamana pa'iju cho'ojache vesume. Romio Jesucristo'te cuasakoji ūjure Jesucristo'te cuasama'kure pa'iko ūju pa'iu cho'ojache vesumo. Chekurumu repau na'a pa'isirumuna Jesucristo'te cuasajacosomu, rūjopi Jesucristoni cuasako re'oja'che pa'iona uache nani. Chekurumu pāaja'mu. Ūmuu ūcuaja'che Jesucristo'te cuasakūji rūjore Jesucristo'te cuasama'kore paaku rūjo pa'io cho'ojache vesumu. Chekurumu repau na'a pa'isirumuna Jesucristo'te cuasajacosomo, ūjupi Jesucristoni cuasaku re'oja'che pa'iu'na uache nani. Chekurumu pāaja'mo.

¹⁷ Jā'ata'ni Maire Paaku musanukonare pa'iche jo'kasi'e ūcuanuko ūcua pa'iju re'oja'che pa'ijū'u. Re'oja'che paapu chini Dios musanukonare chēasi'ku'a'mu. Jā'are chu'vaku si'achejña ku'iu pāi Jesure cuasana chi'iv'ñana chu'vaku pa'iku'mu chu'u. ¹⁸ Jikora'muru chā'tiru cacā'niru chuto tuache judfopāire jo'kasi'ku'a'mu Dios. Jā'a musanukona masime. Jā'ata'ni judfopāiu Jesucristo'te cuasani judfopāi cho'ojū pa'iche jikochā'tiru chuto tuache cuheku jo'kamaneaku. Ūcuachi'a judío peokūji Jesucristo'te cuasani jikochā'tiru chuto tuacojñomaneaku. ¹⁹ Judfopāiuchi'a jikochā'tiru chuto tuacojñosi'ku pa'ito

re'omu. Ūcuachi'a judío peokuchi'a jikochā'tiru chuto tuacojñomanesi'ku pa'ito re'omu. Jā'aja'ne pa'ichejē'e cuasama'ne Dios chū'ñe'te asa jachama'ne pa'iju re'oja'che cho'ochē'te na'a rua cuasaju pa'ijū'u. ²⁰ Dios chēasina ūcuauko repanare Repau chēarumu pa'isi'e jo'kasoma'ne ūcua pa'iju cho'oju paapu. ²¹ Te'enare Dios musanukonare chēarumu chekunapi chēa paajuna kuri kooma'ne rupu cho'ochē cho'okaina pani oimanejū'u. Jā'ata'ni musanukonare paanapi saiche ūsema'to sani pa'iju cho'ochē'te cho'oju kurire kooju pa'ijū'u. ²² Pāiu, Jesús chēarumu pāi chēa paacojñoku pani, pojoa'ku. Jesupi repau'te re'oja'che paamu, re'oja'che pa'iche'te masia'ku chini. Ūcuaja'che pāiu, Jesús repau'te chēarumu pāi chēa paacojñoma'ku pani Jesús chēa paaku'mu chura. ²³ Jesucristo musanukonare jūni ro'ikani koosi'kua'mu. Koocojñosinajeju chura Repau neena'a me musanukona. Jā'ajekuna Repau chiichechī'a cho'oju chekunapi musanukonare chēa paaju repanare uache si'ache chū'ñu chiito cuhejū'u. ²⁴ Asarepajū'u, ūcuauko chū'u majapāijana. Dios musanukonare chēarumu pa'iche ūhasoma'ne ūcua pa'iju Dionio pojoju pa'ijū'u.

²⁵ Chura romichii chuta'a umu vejamanare chū'vache'te tochamu chū'u. Maire Paaku Jesús chū'manesi'kua'mu ie. Jā'ata'ni Dios chū'ure oiu cho'okaimu Repau chiichechī'a cho'oa'ku chini. Repau chiiche'te cho'oku ija'che chū'vamu chū'u: ²⁶ Chū'u cuasato irumu chejapi ruarepa pa'ivesache pa'ina musanukonapi vejama'ne pa'ito na'a re'omu. ²⁷ Jā'ata'ni umupāi romi paana murūjoromi jo'kasomanejū'u. Chuta'a vejamanare'ta'ni, "Ku'e vejajū'u", chiiu chū'vama'kua'mu chū'u. ²⁸ Jā'ata'ni pōsūji romio'te vejani cu'ache cho'oma'mu. Ūcuachi'a romichii'oji umu'te vejani cu'ache cho'oma'mo. Jā'ata'ni musanukonare vejasinare rua cuaja pa'ija'mu icheja pa'irumu. Jā'ajekuna musanukonare, "Cuaja peoshe paapu chini, vejama'iro pa'ijū'u", chiiku'mu chū'u.

²⁹ Musanukonare chū'u majapāijanare iere i'kara chiimu chū'u: Icheja ai pa'imanejanaa'me mai. Jā'ajekuna Cristo chiiche'te cho'oju rua cuasaju pa'ijū'u Repau'te. Chura romi paana murūjoromichī'a cuasaju pa'imanejū'u. ³⁰ Ota oina ūcuaja'che musanukona majapāi jū'isinarechī'a cuasaju pa'imanejū'u. Rua pojoju pa'ina ūcuaja'che pojoju pa'ichechī'a cuasaju pa'imanejū'u. Ūcuaja'che pōse koosina pōsechī'a cuasaju pa'imanejū'u. ³¹ Ūcuaja'che pāi icheja cho'ochē'te rua cho'oju cu'amajñaruā jnaa paana jā'achi'a cuasaju pa'imanejū'u. Chejana'me cu'amajñaruā si'asoja'chea'me. Jā'ajekuna Cristo chiiche'te cho'oju cuasaju pa'ijū'u Repau'te.

³² Musanukonapi āu āiñena'me pa'iche ruarepa cuasaju pa'ito cu'amu. "Jā'aja'ne pa'ijū'u", chiima'mu chū'u musanukonare. Ija'chea'me: Pāiu romi peoku Diorechī'a cuasaku pojore'omu repau'te. ³³ Romi paaku'teta'ni rūjopi pojoa'ko chini rūjore kuirachena'me cuasakuna, ³⁴ Diorechī'a cuasacu'amu repau'te. Romio te'eo pa'iko ūcuaja'che Diorechī'a cuasako cho'ochē cho'okaire'omu repau'te. Ūmuu pa'iko'teta'ni ūjupi pojoa'ku chini ūjure kuirachena'me cuasakona Diorechī'a cuasacu'amu repau'te.

³⁵ Musanukonapi ña re'oja'che paapu chini jā'aja'ne chū'vaku tocha saomu chū'u musanukonare. Pa'ivesacheta'ni chū'ucuhemu chū'u musanukonare. Musanukonapi re'oja'che pa'iju, Diore si'arumu pojoju pa'iche'te asani na'a rua pojoja'mu chū'u.

³⁶ Jā'ata'ni pāiu mamako'te romichii'o'te umu sēecojñosi'kore paaku, "Ikore umu'te pa'ire'omu", chini cuasani umu'te pa'iche ūsemane'ku. "Chū'upi

ikore ūseni re'oja'chere cho'oma'mu. Aia'mo iko chura”, chini cuasani ūsemanea'ku repau. Ūsemaneni cu'ache cho'oma'mu repau. Repanapi vejato re'omu. ³⁷Chekuta'ni, mamako'te romichīio'te paakuji, “Chu'u neeko umu vejama'to na'a re'omu”, chiimu. Peore pe'keru jā'aja'nechi'a cuasasi'kupī mamako'te umu vejache ūseni cu'ache cho'oma'mu repau. “Īsija'mu chu'u ikore”, chiīmanesi'kupī ūseni cu'ache cho'oma'mu repau. Jā'ajekuna jo'e chekupī sēeuna ūseni cu'ache cho'oma'mu. ³⁸Pāiu mamako'te umu vejache ūsema'to re'omu. Jā'ata'ni ūseni na'a re'oja'che cho'omu repau, chu'upi cuasato.

³⁹Romio umuu'te vejani ūju vajuu pa'ichetu'ka paa. Repao ūju jūnisoruta'ni repao'te uakuni jo'e vejare'omu, jā'ata'ni Jesucristo'te cuasakuni. ⁴⁰Jā'ata'ni repaoji jo'e umu vejamaneni na'a rua pojoko pa'ija'mo. Jā'aja'ne cuasamu chu'u. Jā'aja'ne cuasakujeke che'chomu chu'u musanukonare, chu'uni Dios Rekochoji cho'okaiuna.

Tūosiva'nani pojoju āumajñaruā īsiche'te kuamu

8 ¹Chura rupu tūosiva'nani pojoju pāi āumajñaruā īsisi'ere kuaku tocha saopi'ramu chu'u. Musanukona ūcuanuko, “Jā'a peore masinaa'me chukuna”, chiicosome. Jā'ata'ni masinaa'me chini ija'che i'kato cu'amū, “Masinajeju chekunare na'a re'oja'che cho'onaa'me chukuna”, chiito. Jā'aja'ne i'kana chekunarejē'e ūna oimanaa'me. Pāi chekunare oina re'oja'che cho'okaime repanare, na'a re'oja'che paapu chini. ²Pāiu ūcuauakuji, “Rua masiu'mu chu'u”, chiiku repauni chuta'a masicheji rua karakuna repau masiruja'chere vesumu. ³Jā'ata'ni pāiu ūcuauaku Diore chiiku rua masiu'mu. Dios ūcuachi'a repauni masiku, “Chu'u neekua'mu iku”, chiimu repau'te. ⁴Jā'ajekuna maipi, “Tūosiva'nare jo'kasi'ere āure āito cu'amū”, chini cuasamanapi āito cu'ama'mu. Ija'chea'me: Dioma'me repava'na. Dios te'e'mu. Cheku Dios peomu. Masime mai jā'a. ⁵Chekuna pāi ija'che cuasaju i'kanaa'me: “Dios te'euma'mu. Maire paava'na diova'na cūnaumuna'me cheja rua jainuko pa'ime”, chiinaa'me repana. ⁶Jā'ata'ni mai iere masiju, “Mai Ja'ku, Dios, ūcuate'e'mu”, chiinaa'me. Repauji cho'ouna peore pa'imū chura, chejana'me cu'amajñaruā, cu'ava'nana'me pāi. Mai Repau neena'a'me. Ūcuachi'a Maire Paaku, Jesucristo, ūcuate'e'mu. Ūcuauji cho'ouna peore pa'imū chura. Mai ūcuachi'a Repau cho'okaisi'jekuna Repau neena'a'me. ⁷Jā'ata'ni pāi Jesucristo'te cuasana ūcuarepanuko masima'me jā'a. Tūosiva'nare jo'kasi'ere āu āito cu'ama'mu. Jā'ata'ni pāi te'ena tūosiva'nare aperumu pojoju che'chesosinajeju churajatu'ka āu repava'nare jo'kasi'ere, “Te āu diova'na neea'me”, chini cuasaju āiju ūcu cuasame repava'nare. “Maire iere āito cu'amū”, chiiju cuasacosome repana. Jā'aja'ne cuasanapi ūcuare āito, ūcuanani cu'amū. Cu'ache cho'ome repana. Repana cuasache'te jā'aja'ne cu'ache cho'uju pani rūhiñe cuasache cavesusojanaa'me repana. ⁸Jā'ata'ni Diore āu āiñeji pojoma'nea'me. Āumajñaruā si'arepache āimaneni cu'ache cho'oma'me. Ūcuachi'a si'ache āu āiñeji na'a re'oja'che cho'oma'nea'me. Āu ūcuauache āire'omu.

⁹Jā'ata'ni musanukona na'a masina ñarepaju pa'ijū'u. “Ūcuauache cho'ore'omu chu'ure”, chini ūcuauache cho'uju pa'imanejū'u, musanukona majapāijava'na vesuva'napi ña chēa cu'ache cho'ochete che'chemanea'ju. ¹⁰Musanukona na'a masinapi tūosiva'nare īsisi'ere āu ū'uju āivū'ere repava'nare pojomanata'ni āito chekurumu vesuva'napi ñani ūcuaja'che āiju

tšosiva'nare pojojanaa'me, "Ina masina repava'nare tšosiva'nare pojojuna chukuna'te ũcuaja'che pojoju äire'ocosomu", chini.

¹¹ Jã'aja'ñe cho'oni musanukona majapãijanare re'oja'che pa'ivesunani na'a masinapi cu'ache cho'oche'te che'chojanaa'me. Jesucristo re'oja'che pa'ivesunare ũcuachi'a jũni ro'ikaisi'kua'mu, Diona'me re'oja'che paapu chini. ¹² Musanukona majapãijanare pa'ivesunani, "Ija'che cho'oche cu'ache'me", chiiju cuasaju pa'inani musanukonapi jã'aja'ñe cho'o ñoni cu'ache cho'ome repanare. Jã'aja'ñe cho'o ñoru, "Cu'ache'me ie", chiiju cuasanapi ña chãa cho'oni repana re'oja'che cuasaju pa'iche cho'oju cavesusojanaa'me repana. Repanare jã'aja'ñe cu'ache cho'oni Jesucristo'te ũcuachi'a cu'ache cho'ome musanukona. ¹³ Jã'ajekuna chu'u majapãijanare au ani ñoñeji cacu'oche cuhekumu chu'u. Repanapi chu'u aĩne'te ña ũcuaja'che cho'oju repana cu'amũ chiisi'ere cho'ojuna ñani jo'e jmakarujẽ'e koo äimaneja'mu chu'u, "Repanapi ña äicu'ache'te äiju che'chesoju", chini.

Jesucristo saosinare kuirache'te kuamu

9 ¹ Jesucristo saosi'kujeku pãi chekunare chãa paacojñoma'kua'mu chu'u. Maire Paaku'te, Jesure ñasi'kua'mu chu'u. ũcuauji cho'okaiuna chu'upi chu'vakuna Dios chu'o asa chãa Repau'te Jesure cuasaju jovo pojoju pa'ime musanukona. ² Jesucristo'ji saosi'kua'mu chu'ure musanukonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini. Repau neenajeju chu'u pa'iche masime musanukona. Chura chu'upi chu'vakuna asa chãa Diore cuasaju pa'ime musanukona. Jã'ajekuna pãi musanukona pa'iche'te ñani chu'ure Jesucristo saosi'e masijanaa'me. Jã'ata'ni chekuna te'ena Dios chu'ure saosi'e jachame. ³ Pãi chu'ure ke'renapi, "Iku Jesucristo saosi'kuma'mu", chiito ija'che i'kaku'mu chu'u repanare: ⁴ Chu'ure Jesucristo saosi'kujekuna chu'u che'chona paache äifena'me ũkuche sãere'omu repanare, chu'ure sãeuato. ⁵ ũcuaja'che chekurumu romio'te Jesucristo'te cuasakoni vejani ku'iu kuhare'omu chu'ure, kuhauato. Jã'aja'ñe cho'ome Pedrona'me Maire Paaku Jesús cho'jechiĩ, chekuna Repau saosina ũcuaja'che; rũjoromi kuhaju ku'ime. ⁶ Chukunachi'aa'me te'eka'chapana Bernabena'me chu'u, Dios chu'o chu'vanapi cho'oche cho'oju kuri kooju peore chukuna chiiche ro'ina. Jã'ata'ni chukuna chu'vanapi chukuna'te kuirato cu'ama'mu.

⁷ Pãi ũcuauache cho'oche cho'oju kuri koome. Sõtaopãi repanare chũ'unare cho'oche cho'okaiju kurina'me au koome. ũcuaja'che pãiu pãsi uche tãsi'ku uche pa'irumu äimu. ũcuachi'a pãiu ovejava'nare kuiraku repava'na oje qui ũkumu. Jã'ajekuna chukuna Dios chu'o chu'vasi'e ro'i kuri kooto cu'ama'mu. ⁸ Asarepajũ'u. Pãi cuasachechi'a tochama'mu chu'u. Dios chu'o aperumu Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

⁹ Pãiuji vacava'nare trigo po'teche chũ'ukuji repava'nani trigo'te äiũseto cu'amũ,

chiimu. Vaca cho'ochechi'a cuasaku jã'aja'ñe tochache chũ'umanesi'kua'mu Dios. ¹⁰ Chukuna'te Repau chu'o chu'vajanani cuasaku jã'aja'ñe tochache chũ'usi'kua'mu Dios. Pãi vea tãnana'me tuana cho'oche cho'osi'e ro'i kooñu chini cuasaju cho'ome repana. ¹¹ Au tãkaisina repana tãkaisi'e ro'i koome. Chu'ure ũcuaja'che Diore au tãkaisi'ejache musanukonare Repau chu'o chu'vakaisi'e ro'i koore'omu. ¹² Chekuna Dios chu'o chu'vana musanukonare

chu'vache ro'i kurina'me au kaiñe koome. Chu'uni musanukonare na'a rua chu'vakuni já'ajañe na'a rua isito re'omu. Já'ata'ni kurij'e sēemañe chu'o re'oja'chere Jesucristo pa'iche'te chu'vakū pa'ikū'mu chu'u, musanukonapi asa chēaa'ju chini. Musanukonapi asa jachamanae'ju chini kurij'e sēemañe chu'vakū'mu chu'u. ¹³ Judíopāi Dioni pojoju va'iva'nare Repau vū'ena ra vanisome. Vanisojuna phairipāina'me repavū'e cho'oche cho'okaina va'i joopo koo āime, cho'oche cho'okaiche ro'i. Já'ajañe cho'oche masime musanukona. ¹⁴ Ūcuaja'che Maire Paaku chū'u jo'kasi'kua'mu, Repau chu'o chu'vanapi āuna'me kaiñe kuri kooa'ju chini.

¹⁵ Já'ata'ni kuri sēema'kua'mu chu'u musanukonare. Chura kurire sēeu tochama'mu chu'u musanukonare. Kurij'e sēeuamañe chu'vaamū chu'ure. Rua āucuha jū'i'u chu'vanijē'e ūcua kuri sēemaneja'mu chu'u. ¹⁶ Dios chu'o chu'vakū'ta'ni chekunare ija'che i'kama'kua'mū chu'u: "Asarepajū'u. Re'oja'chechi'a cho'okū'mu chu'u", chiima'kua'mu. Pāi chu'vani chu'ure Dios chū'u jo'kasi'ere cho'okū'mu chu'u. Chu'upi já'are cho'oma'to pojomanera'amū Dios chu'ure. ¹⁷ Diopi pojoku re'oja'che cho'okaikū'mu chu'ure, chu'uni chu'vaakūna chu'vasi'e ro'i. Ūcuachi'a Repau chu'ure chū'u jo'kasi'e chu'vañamekuta'ni ūcua chu'vato ro'ija'mu Dios chu'ure. ¹⁸ Chu'upi Dios chu'o chu'vakūji kaiñena'me au sēeto cu'ama'mu. Já'ata'ni sēema'kua'mu chu'u. Kurij'e sēemañe rupū chu'vakū rua pojokū'mu chu'u. Chu'u ro'iche'me já'a pojochē.

¹⁹ Ija'chea'me: Pāi chekūna chēa paacojñoma'kua'mu chu'u. Ūcuachi'a chu'u chu'vache pāi chū'usi'ema'mu. Já'ata'ni pāi ūcuauanana'me pani repana chiiche cho'okū repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikū'mu chu'u, repanapi na'a jainūko chu'u chu'vache'te asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. ²⁰ Judíopāina'me pani repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikū'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te Dios chu'ore asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. Dios aperūmu chū'u jo'kasi'e cho'onare ja'me pani repana cho'ocheja'che cho'okū pa'ikū'mu chu'u. Já'ajañe cho'oma'to cu'ama'mu. Já'ata'ni ūcua já'ajañe ja'me cho'okū'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te Dios chu'ore asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. ²¹ Ūcuaja'che pāi Dios chū'usi'ejē'e vesunare ja'me pani repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikū'mu chu'u, chu'u chu'vache'te asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. Já'ajañe pa'inare ja'me panijē'e repana cho'ocheja'che cu'ache cho'oma'kua'mu chu'u. Jesucristoni pojoku, Repau chū'uñe jachamañe re'oja'chechi'a cho'okū'mu chu'u. Chu'upi Jesucristo chū'uñe'te cho'oma'to cu'amū. ²² Rua vesunare ja'me panijē'e ūcuaja'che repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikū'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. Pāi ūcuauanukore ja'me pa'iu, repana pa'icheja'che re'oja'che pa'ikū'mu chu'u, repanapi chu'u chu'vache'te asa chēa Jesucristoni jovoajū chini. ²³ Peore cho'okū'mu chu'u pāipi Jesucristo'te cuasache kuachū'ore asa chēaa'ju chini. Já'are chini pojoku chu'vakū'mu chu'u. Chu'upi chu'vakūna Diopi repanani chēa paato rua pojomū chu'u.

²⁴ Ūcuaja'che cho'ome pāi vū'vūna. Ūcuauūko rua vū'vūme cajejañu chini. Já'ata'ni te'euchi'a cajejaimū. Já'ajañe cho'oche masime musanukona. Ūcuaja'che musanukona vū'vū cajejañu chini na'a rua vū'vūcheja'che peore cho'ore'ochetū'ka Diore re'oja'che cho'ojū pa'ijū'u. ²⁵ Vū'vūra chiiku repau ca'nivū rua kuiramū koka paara chini. Ca'nivū cacū'omajñaruā cho'oche

ūhasomū repau, cho'ouakuta'ni. Ūhaso pa'iu vū'vucheji cajejani rupū īsiche'te koomū repau. Jā'ata'ni repau koosi'e si'asojachea'me. Mai Jesucristo'te cuasana ūcuachi'a Repau rupū īsiche'te na'a re'oja'chere si'ama'ñere kooñu chini cho'uju cacu'ache ūhasome cho'ouanata'ni, "Dios maire na'a re'oja'chere īsija'mū", chiiju. ²⁶ Jā'ajekuna vū'vū cajejasa chiiku pa'icheja'che pa'iku'mū chū'ū. Peorepache pa'ima'ku'a'mū pāipi Jesucristoni jovo'aju chini. Chekejē'e cuasama'ñe re'oja'che cho'ochечи'a cuasaku'mū chū'ū. ²⁷ Chū'ū meñe rua chū'uku'mū re'oja'chечи'a cho'ora chini. Chū'uni chekunare re'oja'che cho'okaiñameuato rua cuasaku cho'okaiku'mū chū'ū, repapani chū'ū chū'vache'te asacuheju chini. Chū'upi repapani jā'aja'ñe cho'okaima'to Dios chū'ure Repau chū'o pāi chū'vaku'teta'ni Repau chū'ure īsira'asi'e re'oja'che īsima'mū.

**Tūsivana'ni ña, "Diova'naa'me ina", chiimane'ju
chini chū'vache'te kuamū**

10 ¹ Asarepajū'ū, chū'ū majapāijana. Mai aipāi Egipto cheja etarumū Diopi cho'okuna ūcuanuko okomakapi ñaju saisi'e cavesumanejū'ū. Okomakapi ñaju saiju Maachiara joopoji oko peocho Diopi jāko nukouna ūcuachejapi ūcuanuko jēniasome repana. ² Reparumū Moiseni ūcuanuko jovo ja'me pa'iju okoro'vecojñoñeja'ñe okomaka vū'evuji saiju, chiaraji jēniasome repana. ³ Ūcuanuko si'aumucujña Dios cunaumū raoche'te āu āiju paniasome repana. ⁴ Ūcuachi'a oko peochejare kuliju Cristoji cho'okaiñuna catapu etasi'ere oko ūcuanuko ūkuasome repana. Reparumū Cristo ñoma'kuta'ni ūcuanana'me ku'iu kuiraku paniasome repanare. ⁵ Dios repanare ūcuanukore kuirakuta'ni te'enare pojoasomū. Chekunareta'ni Repauni jachajuna pe'ruku chū'ūna pāi peochejare pa'iju ūcuanuko jūnisoasome.

⁶ Maipi che'chea'ju chini jā'aja'ñe ti'jñesi'ku'a'mū, maipi repana cu'ache cho'ochечи'a'che cho'omane'ju chini. ⁷ Mai aipāi jainuko tūsivana'ni pojoasome, "Dioa'me ina", chiiju. Dios chū'o aperumū tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

Jā'ana pāi āu āni pi'ni ujacha'iju pojosinaa'me, chiimu. Jā'aja'ñe cho'oasome repana tūsivana'ni pojoju. Repana cho'osi'eja'che cho'omaneñu mai. ⁸ Jainuko repana rūjoromi peonani ja'me kāniasome. Jā'aja'ñe cho'ojuna pe'ruku Dios cu'ache cho'osinare ūcuanukore ūcuate'eumucusena veintitrés milrepanare vanisoasomū. Repana cu'ache cho'osi'eja'che cho'omaneñu mai. ⁹ Chekuna te'ena Maire Paaku re'oja'che cho'okaiche'te cuheju, "Maire uache īsima'ku'a'mū Repau", chiiju pe'ruasome repana. Jā'aja'ñe i'karena Maire Paaku pe'ruku añare raouna ūcuanuko kujño jūnisoasome repana, jā'aja'ñe i'kasi'e ro'i. Repana i'kasi'eja'che i'kamaneñu mai. ¹⁰ Chekuna Maire Paakuni pe'ruju cu'ache cutuasome. Jā'aja'ñe cutujuna Dios pe'ruku ángelni casoasomū repapani vanisoa'ku chini. Repana cutusi'eja'che Maire Paaku'te cu'ache cutumaneñu mai.

¹¹ Peore jā'a maini che'chora chini cho'oasomū Dios. "Tocha jo'kajū'ū ie", chiniasomū Repau, mai aipāi ti'jñesi'ere asa repana cu'ache cho'osi'eja'che cho'oma'ñe pa'iju, re'oja'chечи'a cho'uju paapu chini. Aperumū Repau Dios irumū pa'ijachere cuasaku peore care'vaasomū. ¹² Jā'ajekuna musanukona ñarepaju pa'ijū'ū; chekurumū ñameju, "Re'oja'chечи'a cho'oñu", chiiisnapi

cu'ache cho'ojũ cu'ache ti'jñecojñõne. ¹³ Te'eñoã vatipi chũ'ukuna cu'ache cho'ouaku'mũ maire. Jã'aja'ne ti'jñemu maire ũcuanukore. Jã'ata'ni Dios, "Repanare cho'okaija'mũ chũ'u", chiisi'e ũcuarepa cho'okaija'mũ Repau musanukonare. Jorema'kua'mũ Repau. Musanukonani cu'ache cho'ouakuna Repauni sêto ũsekaija'mũ Repau, cho'omanea'ju chini. ¹⁴ Jã'ajekuna chũ'u cuasana, jmakarujẽ'e tũosiva'nare pojoju pa'imanejũ'u.

¹⁵ Cuasamasime musanukona. Chũ'u i'kacheji ũcuarepa cuasoma'to kuajũ'u. ¹⁶ Mai Jesucristoni pojoũu chini si'arumu chi'i pĩsi ũche conore ũkuju, Repau chueniso chie meosi'ere cuasaju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiinaa'me Repau'te. ũcuachi'a chi'i pãpũ'te ãiju Jesucristo ca'nivũ'te cuasaju ãinaa'me mai. Jã'aja'ne chi'i ãiju Jesucristona'me ãiñeja'ne ãiju pa'ime mai. ¹⁷ Mai Jesucristo'te cuasana pãpũ ũcuate'epũ jainuko ãiñeja'ne Repauni cuasaju ũcuate'ejakuanupũ'me, Jesucristo ca'nivũ ũcuate'eca'nivũ pa'icheja'che. ¹⁸ Israelpãi cho'oche'te cuasajũ'u. Jo'cha va'iva'nare Dios vũ'ena ra vani va'i joopo ãime repana. Jã'aja'ne ãiju Diona'me ãiñeja'ne ãiju ũcuauana'me pa'ime repana. ¹⁹ Tũosiva'nata'ni rupũ peoche pa'ime. "Dioa'me jã'ana", chiima'mũ chũ'u. Repava'nare ĩsisi'e ãu rupũ ãua'me; cu'a peomu. ²⁰ Jã'ata'ni pãipi tũosiva'nani ãure ĩsini vatire ĩsicheja'che ĩsime ãu. Jã'aja'ne pa'ina Dioreta'ni ãu ĩsimanaa'me. Musanukonapi tũosiva'na pa'ivũ'ena mua repava'nare ĩsisi'ere ãu ãni vatina'me ãiñeja'ne ãiju pa'ime. Jã'aja'ne cho'oche cuhemũ chũ'u. Musanukonapi vatire pojoto cu'amũ. ²¹ Maipi pĩsi ũche conore ũkuju Maire Paaku'te ja'me pa'inapi vatire ũcuate'erumu ja'me pa'icu'amũ. ũcuachi'a ãu ãiju Maire Paakuna'me pa'inapi vatire ũcuate'erumu ja'me pa'icu'amũ. ²² Maire Paaku'te pojona'jeuna vatire pojocu'amũ musanukonare. Dios maire romi vanuku pa'icheja'che pa'iu ũcuate'eu paara chiimu. Jã'ajekuna maipi Repau'te pojonapi vatire pojoto pe'rumũ Repau Maire Paaku. ¿Repau'te musanukona Diore vajuchuma'ne? ũcuachi'a, ¿Repau'te musanukona na'a rua masinaa'ne?

ũcuauache cho'ochena'me chekunare re'oja'che cho'oche'te kuamu

²³ Te'ena musanukona ija'che i'kajuasome: "ũcuauache cho'ore'omu chukuna'te", chiiju asome. Jã'ata'ni chekurumu musanukonare ũache'te cho'oni re'oja'che jãa'ama'me. Jã'aja'ne musanukonare ũache cho'ojũ chekunare cu'ache che'chome. ²⁴ Musanukonare ũachechi'a cuasama'ne chekunare re'oja'che cho'okaiche'te cuasaju re'oja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, repa'ni re'oja'che che'che'aju.

²⁵ Va'i ĩsivũ'e sani, "¿Jeecheja rasi'ea'che ie va'i?", chiima'ne va'i koo ãijũ'u. "Chekurumu chũ'u iere koo ãni tũosiva'nare jo'kasi'e pa'ito cu'ache cho'ocosomu", chiima'ne koo ãijũ'u. ²⁶ Dios cho'osi'e ãu ãire'ochechi'aa'me. Chejana'me repacheja pa'imajñaruã peore Dios cho'osi'ea'me. Jã'ajekuna sēniasama'ne ãire'omu.

²⁷ Pãiu ũcuauakuji Jesucristo'te cuasama'kupi musanukonani ãure ãura chini soito musanukonare saiũto sani repau ãuñe peore koo ãijũ'u. "Chekurumu chũ'u iere ãni cu'ache cho'omu", chini cuasama'ne koo ãijũ'u repau ãuñe. "¿Jeechejapi mũ'u ie va'i rau?", chiima'ne koo ãire'omu musanukonare. ²⁸ Jã'ata'ni pãiu ũcuauakuji musanukonani, "Ie ãu tũosiva'ũre ĩsisi'ea'me", chiiku'te koo ãimanejũ'u. Tũosiva'ũre cuasakujeku jã'aja'ne i'kamũ repau. Repau jã'are ãu ãni cu'ache cho'omu. ũcuachi'a repau cuasato Jesure

cuasaku ūcuauakuji jā'are āu āni cu'ache cho'omu. Jā'ajekuna musanukonapi repau āuñe'te āu koo āni jā'aja'ne cho'oju cu'ache che'chome repau'te āu āusi'kure. Jā'aja'ne cho'omanejū'u repau'te. ²⁹ Jā'are āu āni meñe cu'ache cho'oma'me musanukona. Repau'teta'ni cu'ache cho'ome. Jā'are sēniasama'ne āito na'a re'omu. Pāipi, "Cho'ocu'amū ie", chiito cho'ocu'amū musanukonare. Pāipi, "Cho'ocu'amū ie", chiima'ñeta'ni cho'ore'omu musanukonare. Chekurumu sēniasato, "Ija'che cho'ochē cu'ache'me", chiinaa'me chekuna. Jā'aja'ne i'kato musanukonare cho'ouache cho'ocu'amū. Cho'omanejū'u. ³⁰ Chu'upi āure āiu, "Ja'ku, re'orepamū", chini cu'ache cho'oma'mu. ¿Je'se pa'iana pāi chu'ure cu'ache cutuche, "Ja'ku, re'orepamū", chini āu āiku'teta'ni? ³¹ Musanukona cho'ochē'te chekunapi ña, "Dios rua re'oku'mū", chiiju cuasaaju chini re'oja'chechi'a cho'ojū'u. Au ūcuauache āiju, ūcuauache ūkuju peore musanukona cho'ochē re'oja'chechi'a cho'ojū'u. ³² Jā'aja'ne re'oja'chechi'a cho'oju cu'ache che'choma'ne pa'ijū'u, judfopāina'me judfo peonare, Jesucristo'te cuasanare ūcuachi'a. ³³ Chu'u pāi ūcuauakore si'arumu pojoku pa'icheja'che pojoju pa'ijū'u. Chu'uchi'a meñe re'oja'che cho'ora chiima'ne pāi ūcuauakore re'oja'che cho'okasa chiiku'mū chu'u, repapani ūcuauako Jesucristoni jovo, Ūcuaua'me re'oja'che paapu chini.

Romi Diore cuasana chi'i pojochē'te kuamu

11 ¹ Chu'u Jesucristo pa'isi'ēja'che re'oja'che pa'iche'te ña chēa chu'u pa'icheja'che re'oja'che pa'ijū'u musanukona. ² Musanukonapi chu'uni cuasaju chu'u ja'me pa'irumu chu'u musanukonare che'chosire peore re'oja'che cho'oju pa'ijana rua pojomu chu'u. ³ Jā'ata'ni musanukonare iere masijū'u chiimu chu'u: Dios Jesucristo'te paaku'mu. Jesucristo ūcuaja'che umupāi paaku'mu. Umupāi ūcuaja'che repana rūjoromire paame. ⁴ Jā'ajekuna musanukona umupāi chi'ini tuhiroā tuhiju Diore sēeju, Dios chu'o kuato cu'amu. Tuhiroā tuhiju sēni Jesucristo musanukonare paama'ñeja'ñere cho'o ñome. Jā'ajekuna pāiu ūcuauakuji tuhiro tuhiu sēeuna pāi chekunapi ñani repau'te Paaku'te Jesucristo'te cu'ache cutume. ⁵ Jā'ata'ni romi chi'ini repana sījore kāñase're tuhimanapi Diore sēeju Dios chu'o kuato cu'amu. Repanare paanare ña kukuma'ñere cho'o ñome. Romipi jā'aja'ne cho'oni repana sījo raña ko'usocheja'che cho'oju vajuchuache cho'ome. Romio ūcuauakoji kāase'recho tuhima'ne sēeona pāi chekunapi ñani repao'te paaku'te cu'ache cutume. ⁶ Romio repao sījoru kāase'recho tuhicuheko raña tu'kasocojñoa'ko. Jā'ata'ni repaoji rañapa tu'ka ko'usoru pāi rua cu'ache cutujanaa'me repao'te. Jā'ajekuna Jesucristo'te cuasana chi'ive me muanī repao sījoru kāa tuhio pao. ⁷ Dios umupāi cho'oasomu, Repau chū'ufeja'ne chū'uju paapu chini. Pāi'uji re'oja'che pa'ito chekuna pāi Diore repau'te cho'osi'kure re'oja'che cutume. Jā'ajekuna umupāi Diore cuasaju vajuchuche'te ñoñu chini Repau vu'e pa'irumu tuhiroā tuhimanaja'ju chiimu chu'u. Romita'ni umupāi paacojñoa pa'iche'te ñojanaa'me, repana sījo kāñase're tuhiju pani. ⁸ Umuu icheja charo pa'iku'jeku romioji jñaacojñosi'kuma'mu. Romiota'ni umuu ca'nivu pa'iche ruta cho'ocojñosi'koa'mo. ⁹ Dios umuu'te romioji paako chū'ua'ko chini cho'omanesi'kua'mu. Umuuji romioni paaku chū'ua'ku chini cho'osi'kua'mu Dios. ¹⁰ Jā'ajekuna romi repana sījore kāñase're tuhiju umu pa'ina ñoñe paapu. Ūcuachi'a āngelepi si'arumu maini ñajana musanukona

rūjoromi jā'aja'ne re'oja'che cho'ojū paapu. ¹¹Jā'ata'ni Jesucristo'te cuasana umupāina'me romi pa'ito rua re'omu. Umupāi peoto karamu. Ūcuachi'a romi peoto karamu. Diopi n̄ato umupāina'me romi ūcuapa'rūva masina pa'ime. ¹²Mamarumu romio umuu ca'nivū pa'icheji ruta cho'ocojñosi'koa'mo. Irumuta'ni umupāi puka'koromi cutaroā sa'navuna ainee jñaacojñome. Dios peore cho'osi'kua'mu umupāina'me romi.

¹³Cuasajū'u musanukona. Romioji Dios vu'e pa'ikoji, ¿sijopu kāase'recho tuhima'ne sēeto re'oku? ¿Je'se cuasache musanukona? ¹⁴Mai umupāichi'aa'me rañapaā ve'emana. Jā'ajekuna umuuji rañapa ve'eku'te n̄ani repau'te pāisoju cu'ache cutume. ¹⁵Jā'ata'ni romichi'a rañapaā ve'eto re'omu. “Re'oja'che n̄omu ikore”, chiime pāi repao'te. Rañapaā ve'eche romire jo'kasi'kua'mu Dios, repana kāña pa'icheja'che paau chini. ¹⁶Pāiu ūcuauakuji romire rañapaā ve'eche jo'kasi'e asa jachaku iere cuasaa'ku: Chukunana'me chekuna Jesucristo'te cuasakuanupuā ūcuanuko jā'aja'nechi'a cho'ojū pa'inaa'me.

Maire Paaku cho'okaisi'ere cuasaju āu āirumu cu'ache cho'ochete kuamu

¹⁷Chura jo'e chekere tochamu chu'u. Musanukona chi'iju sāiñechi'a re'oja'che cho'oruja'chere cho'oma'ne sāiñechi'a cu'ache cho'ojū pa'ijuasome. Jā'aja'ne musanukona cho'ochete asaku pojoma'mu chu'u. ¹⁸Musanukona Jesucristo'te cuasaju chi'inata'ni sāiñechi'a cuheju pa'ijuasome. Pāipi jā'aja'ne kuajuna asa, “Chu'o ūcuarepacosomu jā'a”, chiimu chu'u. ¹⁹Sāiñechi'a cuheju ija'che cuasacosome musanukona: “Chekunare na'a rua masinaa'me chukuna”, chiiju cuasacosome. Jā'ajekuna chekunare rua i'kacosome musanukona, repanapi, “Rua masime ina”, chiiju cuasaa'ju chini. ²⁰Chi'i jā'aja'ne sāiñechi'a cuheju Maire Paakuni pojoju ja'me āu āirumu Repau cho'okaisi'ejē'e cuasama'ne āu āicosome musanukona. ²¹Ja'me āu āirumuta'ni rupu ūcuauache āiñeja'ne āiju ūcuapa'rūva ja'me āima'me musanukona. Te'ena cha'ama'ne charo āu āijuasome. Chekuna cho'jepi āijuasome. Te'ena āiñe peoju āucuhava'na pa'ito chekunata'ni āure rua chajiche āiju p̄isi uche cono rua ūkuju cono jū'ijuasome. ²²¿Je'se pa'ina musanukona vu'ña āu āima'ne? Musanukona majapāijanare Dios chēa paanarejē'e cuasama'me musanukona. Jā'aja'ne cho'ojū chuova'na pa'iju āiñe peova'nare cu'ache cho'ome musanukona. Āiñete peoju musanukonare ja'me āu āivajuchujuasome repana. ¿Pojoja'che chu'u musanukonare? Pāara. Rua cu'amu jā'aja'ne cho'ochete, chiimu chu'u.

Maire Paaku cho'okaisi'ere cuasaju āu āiñete kuamu

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³Chu'u musanukonare kuasi'e Maire Paakuji chu'uni kua jñauuna kuasi'kua'mu chu'u musanukonare ie. Jo'e ūcuare kuamu chu'u musanukonare. Maire Paaku, Jesús, Repau chēacojñojañami Repau neenana'me āikuji pāpu mini, ²⁴“Ja'ku, re'orepamu”, chiiu Repau'te ja'me pa'inani tu'se isiku ija'che i'kaasomu: “Ie chu'u ca'nivū'me. Musanukonapi re'oja'che paapu chini jūni ro'ikasa chini pa'imū chu'u. Chu'uni cuasaju chi'iju pāre ija'che cho'ojū āiju pa'ijū'u”, chiniasomu Repau. ²⁵Āu āni pi'nisirumu p̄isi uche conoro'rova mini ūcuaja'che i'kaasomu Repau. “Ie uche cono chu'u chiea'me. Ūcuanuko ūkuū'u iro'rova. Pāi ūcuanukore cu'ache cho'ochete jūni ro'ikasa chini chuenisoja'mu chu'u. Jā'aja'ne cho'ochete chu'u chiepi mekuna Dios mamare, ‘Ija'che cho'oñu’,

chiisi'ere cho'och'e me. Jā'are cuasaju chi'i ie ũche cono ũkuju pa'ijũ'u", chiniasomu Repau. ²⁶ Jā'aja'ñe päre äiju ũche cono ũkuju Maire Paaku Jesucristo jüni ro'ikaisi'ere kuaju pa'inaa'me mai, Repau jo'e raichetu'ka.

Maire Paaku cho'okaisi'ere cuasaju äu äirumu cho'och'e te kuamu

²⁷ Jā'ajekuna päi ũcuauanapi Jesús chũ'usi'ere jā'aja'ñe pä äiju, ũche cono ũkunata'ni Repau ni masi cuasamaneni, vajuchumaru, Maire Paaku te cu'ache cho'ome. ²⁸ Jā'ajekuna musanukonapi pä äipi'rani musanukona cho'oju pa'iche'te cuasa cu'ache cho'osi'ere charo Dioni kua ũhasojũ'u. Kuasirumuta'ni ũkuju äire'omu. ²⁹ Päiu, "Jā'aja'ñea'me ie", chiima'ñe päiu Maire Paaku ca'nivu masi cuasama'kupi jā'are ũkuku äni cu'ache cho'omu. Cu'ache cho'och'e ũhasoma'kupi äito Diopi chũ'uuna cu'ache ti'jñeja'mu repau'te. ³⁰ Musanukona te'ena cu'ache cho'och'e ũhasomanapi äiju koka peome chura. Chekuna ravuna jũ'ime. Chekuna musanukonare ja'me pa'isina jünisoasome. ³¹ Mai ũcuauuko mai pa'iche'te meñe cuasato re'ora'amu. Cu'ache pa'iche'te meñe cuasa ũhasonare Dios pe'ruma'kua'mu. Pe'rumaü jā'aja'ñe pa'inare cu'ache ti'jñeñe jo'kama'kua'mu Repau. ³² Maire Paaku re'oja'chere che'choku mai cu'are ña, cu'ache ti'jñeñe cho'omu, maipi ña kukua'ju chini. Jā'aja'ñe cho'oku re'oja'chere che'chomu Repau, mai jünisosirumu Repau'te cuasamana saichejana vati toana sani uumanea'ju chini. ³³ Jā'ajekuna, chũ'u majapäjana, musanukonapi Jesucristoni cuasaju äure äñu chini chi'ini chekunare cha'ajũ'u. Ūcuapa'rũva ũcuauuko äijũ'u. ³⁴ Te'enare rua äucuhato charo musanukona vu'ñana äu äni chi'ijũ'u cu'ache cho'ocuheni. Vu'ñana äu äni pi'ni chi'ijũ'u ũcuauuko re'oja'che Jesucristoni cuasaju päre äñu chini. Jā'aja'ñe cho'oto Dios pe'rumaneja'mu musanukonare. Chũ'u sani jo'e chekere che'choja'mu musanukonare.

Dios Rekocho päi si'ache cho'omasiche jo'kache'te kuamu

12 ¹ Chura musanukonare, chũ'u majapäjjanare, iere masia'ju chini kuaku tochamu chũ'u: Dios Rekocho maipi masia'ju chini cho'omasiche'te jo'kamu maire. Jā'are che'chora chiimu chũ'u musanukonare. ² Te masime musanukona: Aperumu musanukona chuta'a Diore cuasamarumu rühiñe cuasamaru chũ'o cutumava'nani tũosiva'nani pojoju pa'isinaa'me. ³ Jā'ajekuna musanukonare iere masia'ju chini kuamu chũ'u. Päiu Dios Rekocho cho'okaicojñoku ija'che i'kama'mu: "Jesús cu'aku'mu; vati toana saau", chiima'mu. Ūcuachi'a päiu Dios Rekocho cho'okaicojñoma'ku, "Jesús päi ũcuauukore paaku'mu", chiima'mu.

⁴ Maire si'acairo cho'omasiche Jo'karekocho Ūcuate'erekocho'me Dios Rekocho. Päre ũcuauamajñaruä cho'omasiche'te jo'kamu Reparekocho. Te'enare cheke cho'omasiche'te jo'kaku chekunare na'a cheke cho'omasiche'te jo'kamu. ⁵ Ūcuauuko Repau jo'kasi'e si'acairo cho'oju Maire Paaku te Ūcuate'eu'te cho'okai me mai. ⁶ Dios maire ũcuauukore re'oja'che cho'okaiu pa'imü, maire jo'kasi'ere re'oja'che cho'oju paaru chini. Te'enare cheke cho'okaiu, chekunare na'a cheke cho'okaimu Repau. Maire ũcuauukore jā'aja'ñe cho'okaiu Dios Ūcuate'eu'mu. Maire ũcuauukore peore rua re'oja'che cho'okaiku'mu Repau. ⁷ Dios Rekocho maire ũcuauukore cho'omasiche jo'kamu, maipi säiñechi'a re'oja'che cho'okaiju paaru chini. Dios Rekochoji jā'aja'ñe cho'okaiuna Repau maire ja'me pa'iche masime mai. ⁸ Dios Rekocho

Repau'te jo'kaunanani re'oja'che chu'vamasiche'te jo'kamū, chekunani re'oja'che chu'vaju paapu chini. Ūcuate'erekochoji chekunare Repau'te unare Repau chu'o che'chomasiche'te jo'kamū, chekunani masi che'choju paapu chini. ⁹Ūcuate'erekochoji te'enare Diore na'a rua cuasache'te jo'kamū. Ūcuachi'a chekunare pāi vasomasiche'te jo'kamū. ¹⁰Chekunare, Diochi'a cho'omasiche'te jo'kamū Reparekocho cho'omasia'ju chini. Chekunare Dios chu'o kuamasiche'te jo'kamū. Chekunare, Dios chu'o kuana kuache asa cuasamasiche'te jo'kamū, repana kuache'te asa cuasamasi, "Ina Dios chu'o rūhiñe kuanaa'me; ina jorenaa'me", chiiju masia'ju chini. Reparekocho chekunare tiipāichu'o repanajē'e che'chemanesichu'o cutumasiche'te jo'kamū. Chekunare tiipāichu'o cutumasina i'kache'te asamasiju rūhiñe kuache'te jo'kamū. ¹¹Jā'a peore Ūcuate'eu Dios Rekocho cho'oche'me. Maire ūcuanukore Repau'te jo'kauche rua si'acairo cho'omasiche jo'kamū Repau.

**Jesucristo'te Ūcuate'eu'te cuasanajeju ūcuanuko Repau
ca'nivuja'ne pa'iju ūcuate'eujakuanupu pa'iche'te kuamu**

¹²Pāiu ca'nivu si'ache pa'imū, jūjña, ñakocaā, cutapu peore. Jā'ata'ni ūcuate'eca'nivu'me. Ūcuate'eca'nivu pa'icheja'che mai ūcuaja'che Jesucristo'te cuasana jainukota'ni re'oja'che ja'me pa'iju, ūcuachi'a Ūcuana'me re'oja'che pa'iju Repau ca'nivuja'ne pa'iju ūcuate'eujakuanupu'me. ¹³Mai ūcuanuko Jesucristo'te cuasana, judiōpāina'me judiō peona, kurinana'me chuova'na pa'ina peore Jesucristo ca'nivuja'ne pa'iju ūcuate'eujakuanupu'me. Mai ūcuanuko Dios Rekochoji cho'okaiuna Jesucristoni jovo Ūcuana'me pa'inaa'me chura. Repau'te jovosirumu pāipi mai Repau'te jovosi'ere ña masia'ju chini okoro'vecojñosinaa'me mai ūcuanuko. Ūcuachi'a maipi Jesuni jovorena Dios Rekocho Ūcuate'erekochoji ūcuanukore jovosi'kuamu maire. Maini ja'me jovo pa'iu ūcuanukore cho'okaiuna Jesucristo ca'nivuja'ne pa'iju ūcuate'eujakuanupu'me mai chura.

¹⁴Pāi ca'nivūā jā'aja'ne pa'imū. Pāiu ca'nivu ūcuate'eca'nivuta'ni si'ache pa'imū: jūjña, ñakocaā, cutapu, peore. Ūcuaja'che mai Jesús neena jainukota'ni ūcuate'eujakuanupu pa'iju Repau ca'nivuja'ne pa'ime. ¹⁵Chekurumu cū'apuji ija'che i'kamū: "Jūtuma'mu chu'u. Jā'ajekuna ca'nivu'te pa'ima'mu chu'u", chiimu. Jā'ata'ni cū'apuji jā'aja'ne i'kani joremū. Ūcuate'eca'nivu'te pa'imū repacū'apu. ¹⁶Ūcuaja'che chekurumu cājoroji ija'che i'kamū: "Ñakovama'mu chu'u. Jā'ajekuna ca'nivu'te pa'ima'mu chu'u", chiimu. Jā'ata'ni cājoroji jā'aja'ne i'kanijē'e ca'nivu pa'iche jo'kasoma'ne ūcua pa'imū. Ūcuate'eca'nivu'te pa'imū repacājoro. ¹⁷Ca'nivuji ñakocaachi'a paato asacheji peora'amū. Ūcuaja'che ca'nivuji cājochi'a paato chu'echeji peora'amū. ¹⁸Jā'ata'ni jā'aja'ne pa'ima'mū. Dios, Repau'te uache'te cho'oku, ca'nivu pa'imajñaruā peore re'oja'che cho'o jo'kasi'kuamu. ¹⁹Ūcuate'emajñaruāchi'a pa'ito ca'nivuji peora'amū. Jūjñachi'a pa'ito chekurumu cū'achi'a pa'ito ca'nivuji peora'amū. ²⁰Ca'nivu pa'imajñaruā rua si'ache pa'imū. Jā'ata'ni ca'nivu ūcuate'eca'nivu'me. Mai ūcuachi'a ūcuate'euja'che ja'me pa'iju ūcuanuko Cristo'te cho'oche cho'okaiju Repau ca'nivuja'ne pa'iju ūcuate'eujakuanupu'me. Ūcuanuko maire si'acairo jo'kasi'ere sāiñechi'a cho'okaito karama'mū.

²¹Ñakovaji jū ture i'kaku, "Jūtu peoto karamanera'amū chu'ure", chicu'amū. Jā'aja'ne i'kani joremū repa ñakova. Ūcuaja'che sījopuji cū'are

i'kaku, “Cū'a peoto karamanera'amū chū'ere”, chiicu'amū. Jā'aja'ne i'kani joremū repa sījopū. ²² Ca'nivū pa'iche rua koka peomakarū te'emaka peoni rua cho'omakajeku na'a rua karamū. ²³ Ca'nivū pa'iche mai rua cuasamamajñaruā re'oja'che ñoa'ku chini re'oja'che care'vame mai. Ūcuaja'che ca'nivū pa'imajñaruā ñovajuchūamajñaruāre paaju kāña sa'che ju'ime mai, repamajñaruāpi ñomauna re'oja'che ñoa'ku chini. ²⁴ Jā'ata'ni re'ojamajñaruāre, “Re'oja'imū ie”, chi ni rua care'vamanaa'me mai. Peore jā'amajñaruā re'oja'che ñomajñaruāna'me vajuchūache ñomajñaruā mai ca'nivūā cho'osi'kua'mū Dios. Repauji ñato repamajñaruā peore ūcuapa'ruva ca'nivū pa'ire'omajñaruāchi'aa'me. ²⁵ Ūcuate'eca'nivū pa'imajñaruāpi cavama'ne ja'me pa'iu sāiñechi'a cuasaku peore sāiñechi'a kuiraku paau chini jā'aja'ne cho'osi'kua'mū Dios. ²⁶ Pāiu ca'nivūji te'echeja asini ca'nivū peore asimū. Pāiu repau ca'nivū pa'iche'te chekunapi ñaju re'oja'che cutuni repau'te ūcuaja'che ca'nivū paaku'te re'oja'che cutume. Pāiu repau ca'nivū chekunare re'oja'che cutucojñoku ca'nivū peore pojomū. Ūcuaja'che chekure Jesure cuasaku'te cu'ache ti'jñeto mai pi repau'te oikaime, ūcuate'eca'nivūja'ne pa'inajeju. Ūcuachi'a chekure Jesure cuasaku'te pāipi re'oja'che cututo pojokaime mai.

²⁷ Musanuko na ūcuanuko jovo ja'me pa'iju Jesucristo ca'nivūja'ne pa'iju ūcuate'eujaku anu pa'me. Ūcuanuko musanukona Repau ca'nivū pa'imajñaruāja'ne pa'ime. ²⁸ Jā'aja'ne pa'ime Jesucristo'te cuasakuanupu pa'ina, Repauni cho'oche cho'okaiju paapu chini Repau chēa jo'kacojñosina. Charo Dios Jesucristo saosinare soni cho'oche'te jo'kasi'kua'mū. Cho'je Dios chū'o kuanare, na'a cho'je Dios chū'o che'chonare, ūcuachi'a Diochi'a cho'omasiche cho'omasinare, ūcuachi'a pāi vasomasina, chekunare kuiramasinana'me Jesure cuasare chū'unare chēa Repau'te cho'oche cho'okaiche'te jo'kamū. Ūcuachi'a pāipi tiipāichū'ore repanjē'e che'chemanesichū'ore cutumasia'ju chini chēa jo'kamū. Jā'aja'ne jo'kaku pa'imū Dios maire. ²⁹ Ūcuarepanuko Jesucristo saosinachi'a pa'ima'me mai. Ūcuanuko Dios chū'o kuanachi'a pa'ima'me. Ūcuachi'a ūcuarepanuko Dios chū'o che'chonachi'a pa'ima'me mai. Ūcuanuko Diochi'a cho'omasiche cho'omasinachi'a pa'ima'me. ³⁰ Ūcuachi'a ūcuarepanuko pāi vasonachi'a pa'ima'me mai. Ūcuanuko tiipāichū'o cutumasinachi'a pa'ima'me. Ūcuachi'a ūcuarepanuko tiipāichū'o cutumasina cutuche na'a rūhiñe kuanachi'a pa'ima'me mai. Jā'are masime musanukona. ³¹ Ija'che i'kajuasome musanukona: “Dios Rekocho jo'kache na'a re'oja'chere masiñu chiime chūkuna”, chiijuasome. Jā'ata'ni ija'che na'a re'oja'imū. ¡Asarepajū'u! Kuara.

Chekunare ña oiche'te kuamu

13 ¹ Pāiu ūcuauakuji tiipāi cutuchū'ona'me ángeles cutuchū'o peore cutumasikuji pāi chekunare ña oima'to cu'amū. Te'eu cutuku rupū vativū va'icheja'che cho'omū repau. Chekurumū cunare're queracheja'che rupū asochechi'a cho'omū repau. ² Chekurumū pāiu ūcuauakuji ija'che pa'imū: Chekurumū Dios chū'ore kuamasimū. Chekurumū chū'o Dios repau'techi'a kuasi'ere te'eu rua masimū. Ūcuachi'a che'choche peore masimū. Ūcuachi'a Diore rua masi cuasakujeku aikūtire repauji, “Chekuchejare kuñu nukajū'u”, chiito chekuchejana kuñumū repakūti. Jā'aja'ne rua masakuta'ni repauji pāi chekunare ña oima'to Diopi ñato peoche cho'oku pa'imū. Masiūma'mū

repau. ³Pāiu ūcuauakūji repau rekocho pāijē'e űa oimarekocho paakūji Diopi pojoa'ku chini repau paache'te chuova'na pa'iva'nani peore rupu űisísoku űisite'emu, repau rekocho pāire ūcuarepa cuasamau. Jā'aja'ñe pa'ikūji cho'oto pojoma'mu Dios repau'te. Repauji jūnisoche cuhema'ñe pāi repau'te űo vēasoñu chiitojē'e ūcu Dios chu'o chu'vani cho'ote'emu repau, repauji pāire ūcuarepa cuasamau. Jā'aja'ñe cho'osi'e ro'i Diopi űsimauna kooma'mu repau.

⁴Maipi chekunare masi cuasani pe'ruma'ñe cha'ame repanare. Ūcuachi'a repanare oiju re'oja'che cho'okaime. Repanapi maini na'a rua cho'omasitojē'e teache űama'me mai, repanare cuasanajeju. Ūcuaja'che, “Musanukonare na'a rua masinaa'me chu'kuna”, chiima'me mai repanare. Jā'aja'ñejē'e cuasamanaa'me. ⁵Maipi chekunare cuasani tii'ñe cho'omanaa'me mai repanare. Ūcuaukore űsema'ñe kuirame mai. Na'mi pe'rumanaa'me mai repanare. Repanapi maire cu'ache cho'ote' cu'are cuasacuheju cavesusome mai. ⁶Chekunapi cu'ache cho'oto pojoma'ñe cuasaju suma'ñe pa'iju oinaa'me mai repanare. Repanapi re'oja'che cho'otota'ni rua pojome mai. ⁷Chekunani oiju pāipi repanani cu'ache cho'oñu chiito űsenaa'me mai. Ūcuachi'a repanare jachama'me mai. Ūcuachi'a repanare, “Ina re'oja'che pa'ijanaa'me”, chiiju cuasame. Maire cu'ache cho'otojē'e repanare cuasache űhasoma'ñe ūcu rua cuasaju pa'ime mai.

⁸Pāi chekunare űa oiju pa'iche si'amanejañea'me. Chekumajñaruā'ta'ni Dios Rekochoji jo'kauna mai cho'omasimajñaruā' si'asoja'mu. Na'a pa'isirumu Dios chu'o kuache si'asoja'mu, pāipi ūcuare Dios chu'ore peore masijuna. Ūcuaja'che tii'chu'o cutuche si'asoja'mu, pāipi ūcuauko ūcuate'echu'o cutujuna. Chura pāi te'ena chekunare na'a rua masime. Na'a pa'isirumuta'ni pāi chekunare na'a rua masiche si'asoja'mu, pāipi ūcuauko ūcuapa'rūva masijuna. ⁹⁻¹⁰Chura Dios pa'iche peore masicu'akuna joopo masime pāi. Jā'ajekuna Dios chu'o kuana joopo kuame. Irumu, masiche rua karamu maire. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu ūcuauko ūcuapa'rūva masinachi'a pa'iju te'uejē'e na'a rua masina peojanaa'me. Ūcuachi'a peore kuavesujuna Dios chu'o kuache rua karamu maire chura. Na'a pa'isirumu Dios chu'o peore ūcuauko masina pa'ijanaa'me mai. Jā'ajekuna pāi Dios chu'o kuana peojanaa'me.

¹¹Ija'chea'me: Chu'u chii'va'u pa'irumu chii'va'ujeku chii'va'u i'kache i'kaku, chii'va'u cuasache cuasaku pa'isi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni ainee pi'nisirumu chu'u chii'rumu pa'isi'e űhasosi'kua'mu. ¹²Chura Dios cho'ochē masi űamanaa'me mai. űare'ava poresire'ava masi űoma'ñeja'ñe chura Repau cho'ochē masi cuasoma'mu maire. Jā'ata'ni na'a pa'isirumu peore masi űaju, Dios mai rekoñō masi űa'ñeja'ñe Jesucristo'te ti'jñe űaju Repau pa'iche peore masijanaa'me mai. ¹³Chura pa'iche chotemajñaruā'a'me si'asomaneja'ne: Diore cuasachena'me, Repau maire re'oja'che cho'okaijache mai cha'aju pojochena'me pāi chekunare űa oiju pa'iche si'asoma'ñe ai pa'ija'mu. Jā'ajekuna pāi chekunare rua oiju pañu mai. Re'oja'che cho'ochē ruaa'me. Jā'ata'ni chekunare pāi űa oicheji na'a re'oja'imu.

Tii'pāichu'o che'chemanesichu'o cutuche'te kuamu

14 ¹Musanukona ija'che cho'oju pa'ijū'u: Pāi chekunare si'arumu cuasaju pa'ijū'u. Ūcuachi'a Dios Rekocho jo'kache'te cho'omasiche'te Dioni sēejū'u űsia'ku musanukonare. Repau jo'kache ruaa'me. Jā'ata'ni

Repau chu'o kuamasiche'te jo'kaa'ku chini na'a rua sēejū'u Repau'te. ²Pāiu Dios Rekocho jo'kasi'ere repaujē'e che'chemanesichu'o tīipāichu'ore cutuni Diochi'a asamasiche'te i'kamū. Repauni Dios Rekochoji cho'okaiuna Diochi'a asamasiche'te tīipāichu'o cutumū repau. Pāita'ni asavesume repau i'kache, repau ūcuachi'a. ³Jā'ata'ni pāiūji Dios repau'te kuasi'ere pāire kuato, asamasiju Dioni na'a rua cuasaju na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me repana. Ūcuachi'a pāi suma'ñe pa'ina Dios chu'ore asaju pojoju pa'ijanaa'me. ⁴Pāiu repaujē'e che'chemanesichu'ore tīipāichu'o cutuni Dioni te'eu si'arumū na'a rua cuasaku na'a re'oja'che pa'imū. Jā'ata'ni pāiu chekuna ūcuanuko asamasichu'opi Dios chu'ore kuani chekunare Diore cuasakuanupū'te ūcuanukore cho'okaimū. Jā'aja'ñe kuakuna asani repana Dioni na'a rua cuasaju na'a rua re'oja'che pa'ijanaa'me.

⁵Musanukonapi ūcuanuko tīipāichu'o cutunachi'a pa'ito pojora'amū chu'u. Jā'aja'ñere chiimū chu'u. Jā'ata'ni musanukonapi ūcuanuko Dios chu'o kuanchi'a pa'ito na'a rua pojora'amū chu'u. Tīipāichu'o cutumasina re'oja'che cutume. Jā'ata'ni Diopi ñato Repau chu'o asoche kuana na'a rua re'oja'che kuame. Ūcuachi'a tīipāichu'o cutumasina i'kasi'ere chekunapi ūcuanukore asamasire'ochē kuato Diopi ñato rua re'oja'imū jā'aja'ñe cho'ochē. Te'erūhiñe kuajuna chekuna repana aperumū asavesusi'e asamasime, tīipāichu'o cutumasina i'kasi'e. Asamasiju Dioni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che pa'ime repana Jesure cuasakuanupū. ⁶Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Chu'upi musanukona pa'ichejana sani tīipāichu'opi cututo asavesuju asa chēamanera'ame musanukona. Jā'ata'ni chekurumū chu'upi Dios chu'ore kuaku Repau chu'ure che'chosi'ere asamasire'ochē cututo asa chēa na'a re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

⁷Jā'aja'ñe pa'imū uja ujana paamajñaruā. Pāiūji phī'covū masi asoche juhima'to chekuna repau ujaku juhiche asavesume. Ūcuachi'a arpavū masi cho'oma'to chekuna pāi asavesume. ⁸Ūcuachi'a sōtaopāi pāi vaisaipiraju care'vaa'ju chini chekunani soiū sōtaoji trompetavū masi juhima'to repau i'kaku juhiche masi asamaneni care'vama'me repana. ⁹Musanukona ūcuaja'che chekunapi tīipāichu'opi cututo sōtaopāi asavesucheja'che asavesujanaa'me repana cutuche. Pāiu somachu'o cutukū te'eu cutucheja'che cutumū. ¹⁰Cheja pa'ina pāi cutuche ruarepa chu'o pa'imū. Pāi chekuna repachu'o peore asamasina pa'ime. ¹¹Jā'ata'ni chu'uni chekuna cutuchu'o asomaneni tīipāi cutuchu'ojekū asoma'mū chu'ure. Ūcuachi'a chu'u chu'o repanare asomaneni tīipāi cutuchu'ojekū asoma'mū. ¹²Dios Rekocho jo'kache, cho'omasiche rua chiime musanukona. Jā'aja'ñe chiijū chekunare re'oja'che cho'okaiche na'a rua che'che Jesucristo'te cuasakuanupū'te cho'okaijū'u, Repauni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che paapu chini.

¹³Pāiu ūcuauaku tīipāichu'o cutumasikuji chekunani re'oja'che cho'okasa chini Dioni ija'che sēejū'u: "Ja'ku Dios, tīipāichu'o cutukuta'ni masi asavesuku chekunani masi asoche kuara chiimū chu'u. Jā'aja'ñe masi asoche kuache jo'kajū'u chu'ure", chiū sēejū'u Repau'te. ¹⁴Chu'upi Dioni tīipāichu'opi cutukū sēni Repau Rekochoji cho'okaiuna sēmū. Jā'ata'ni chu'u i'kaku sēsichu'o asavesumū chu'u, sēsi'lkuta'ni. ¹⁵Jā'ajekuna ija'che cho'omū chu'u: Dios Rekochoji cho'okaiuna tīipāichu'opi sēmū chu'u Repau'te. Ūcuachi'a chu'u asamasicheji chu'u chu'opi Diore sēeku'mū chu'u,

chekunapi chu'u sēēne'te asamasia'ju chini. Ũcuaja'che Repau Rekochoji cho'okaiuna Diore pojoku tīpāichu'opi ujakumu chu'u. Ũcuachi'a chu'u asamasicheji chu'u chu'opi Diore pojoku ujakumu chu'u, chekunapi chu'u i'kaku ujache'te asamasia'ju chini. ¹⁶Musanukona rekoñoã musanukonajē'e che'chemanesichu'o tīpāichu'opi Dioni, "Peore masikumu mu'u; re'orepamu", chiito chekuna pāi asavesujanaa'me musanukona i'kache. Asavesunajeju, "Ina i'kache ũcuarepaa'me", chiima'ne ja'me sēemanejanaa'me repa. ¹⁷Pāi chekuna tīpāichu'o cutumasina re'oja'che i'kaju Diore, "Peore masikumu mu'u; re'orepamu", chiitojē'e chekuna asavesuju Diore na'a rua cuasama'me. ¹⁸Musanukona rua jainuko tīpāichu'o cutumasina pa'ime. Jā'ata'ni chu'u musanukonare na'a rua tīpāichu'o cutumasikujeku Diore pojoku, "Re'orepamu", chiikumu chu'u. ¹⁹Chekurumu chu'u tīpāichu'ore Dioni sēeku diez milrepachu'o i'kam. Re'omu jā'a. Jā'ata'ni chu'u Diore cuasana chi'irumuna ja'me pa'iu cincorepachu'oruachi'a jmanukoruta'ni asamasire'ochē cutura chiikumu repanapi asamasi Dioni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che paapu chini. Na'a re'omu jā'aja'ne.

²⁰Asare pajū'u, chu'u majapāijana. Chiiva'na cuasacheja'che cuasaju pa'imanejū'u. Aina cuasache cuasaju chu'u chu'vache asa chēa masijū'u. Jā'ata'ni chekurumu musanukonani cu'ache cho'ouato vījachii cho'ovesuju cho'oma'neja'ne cu'ache cho'oma'ne pa'ijū'u. ²¹Diopi chū'ūna aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

"Chu'u chekunare tīpāichu'o i'kamasinare chu'u neena Israelpāi
pa'ichejana saoja'mu,
repanani chu'u chu'ore chu'vaa'ju chini.
Rua chu'vatojē'e chu'u chu'o asacuhejanaa'me repa Israelpāi",
chiisi'ku'a'mu Dios,

chiimu.

²²Jā'ajekuna iere masime mai: Dios Rekochoji jā'aja'ne jo'kauna Diore cuasanapi repanajē'e che'chemanesichu'o tīpāichu'o cutuche Diore cuasamanapi asani, "Dios cho'osi'ea'me ie", chiiju cuasajanaa'me. Jā'ata'ni Diore cuasanapi Dios kuasi'ere asa chekunani Diore cuasanani re'oja'che kuato asa pojoju, "Dios cho'osi'ea'me ie", chiiju cuasajanaa'me. ²³Chekurumu musanukona Jesucristo'te cuasakuanupuchi'a ũcuate'echeja chi'i pa'iju tīpāichu'o ũcuanuko asamasire'oma'ne cutujuna Diore cuasamanapi kaka asani, "Vē'venaa'me ina", chiijanaa'me musanukonare. ²⁴Jā'ata'ni musanukona ũcuanuko chi'i pa'iju Dios chu'o asamasire'ochē kuarumuna pāiu Diore cuasama'ne pa'ikujū ja'me kaka pani Dios chu'ore asa kuku repau cu'ache pa'iche'te suma'ne cuasa, "Rua cu'ache pa'ikumu chu'u", chiija'mu. ²⁵Repau rekocho te'e'u cu'ache cuasasi'ere suma'ne cuasa ro're űu'iu, Dioni pojoku, "Ja'ku, inare ja'me pa'iu re'oja'che cho'okaikumu mu'u", chiija'mu repa.

Diore cuasana chi'irumu masi cho'ochē'te kuamu

²⁶Jā'aja'ne pa'iuana musanukonare chu'u majapāijanare ija'che chu'vamu chu'u: Musanukona, Diore cuasana chi'irumu ũcuauaku Dios ujare ujamu. Cheku Dios chu'ore che'chomu. Cheku repau'te Dios i'kasi'ere kuamu. Cheku tīpāichu'ore cutumu. Cheku tīpāichu'o cutumasiku cutusi'ere asamasire'ochē

kuamu. Chi'i sāinechi'a cho'okaiju, peore jā'aja'ne cho'oju pa'ijū'u, masi asaju Dioni na'a rua cuasaju na'a re'oja'che pañu chini. ²⁷ Ūcuachi'a musanukona chi'irumu te'enare tiipāichu'o cutuato te'eka'chapana jā'apāni chotena cutua'ju. Na'a jainuko cutumanejū'u. Jā'ata'ni ūcuate'erumu cutumanejū'u. Te'enachi'a cutujū'u. Ūcuachi'a jo'e chekupi tiipāichu'o cutumasina cutusi'e asamasire'оче kuaa'ku. ²⁸ Repana cutuche asamasire'оче kuakujī peoto tiipāichu'o cutumasina i'kamanea'ju. Repana te'ena pa'iju Diorechi'a jā'aja'ne cutua'ju.

²⁹ Ūcuachi'a musanukona chi'irumu Dios chu'o kuana te'eka'chapana jā'apāni chotena kuaa'ju. Kuajuna asa, “¿Ina kuache jorechu'oa'che? ¿Ūcuarepa'ache?”, chiiju cuasajū'u musanukona. Ūcuarepa pa'ito repana kuache asa chēajū'u. ³⁰ Chekurumu te'eu Dios chu'o kuatona Dios Rekochoji jo'e chekuni chu'o kuamu, chekunani kuaa'ku chini. Jā'aja'ne cho'oto charo kuakujī cuhaa'ku, chekupi Dios Rekocho kuasi'ere kuaa'ku. ³¹ Musanukona Dios chu'o kuana te'enachi'a kuajū'u. Charo te'eu kuacuhauna cheku kuaa'ku. Cho'je jo'e chekupi kuaa'ku. Jā'aja'ne cho'oto ūcuanukore kuare'omu musanukonare. Kuajuna ūcuanuko asaju che'che Dioni na'a rua cuasaju pa'ijū'u. ³² Dios Rekocho kuacojñona Reparekocho kuasi'ere juvouato juvore'omu repanare. Cha'are'omu repanare. Kuare'orumuna kuame repana. ³³ Dios Repau'te cuasanapi chi'i ūcuauache cho'oma'ne re'oja'chechi'a cho'oto pojomu repanare. Asa chēare'оче che'choche'te chiimu Dios.

Diore cuasana chekuchejña pa'ikuanupua cho'ochēja'che re'oja'che cho'oju pa'ijū'u musanukona. Ija'che cho'onaa'me repana: ³⁴ Diore cuasanapi chi'i Repau chu'o chu'varumu romipi i'kañu chiito ūseme repana. Re'omu jā'a. Romi umupāi chū'ucojñonajeju repanare che'choma'me. Aperumu jā'aja'ne chū'u jo'kaasomu Dios. ³⁵ Romi umupāi cutuche'te masi asañu chini repana vññana mña ūjupāire sēniasaa'ju. Romio ūcuauakoji Diore cuasana chi'isirumuna i'kani vajuchuache i'kamo repao.

³⁶ Musanukonachi'ama'me Dios chu'o asasina. Chekuna pāi ūcuachi'a asasinaa'me. Ūcuachi'a musanukonama'me Dios chu'o charo asa chēa jovosina. Chekuna na'a charo asa jovosinaa'me. ³⁷ Musanukonare ja'me pa'ina ija'che cuasana pa'icosome. Te'eu ija'che i'kacosomu: “Dios chu'o kuaku'mu chu'u”, chiimu. Cheku, “Dios Rekocho jo'kasi'e rua cho'omasikujeku cho'okū'mu chu'u”, chiicosomu. Jā'aja'ne i'kanapi, Dios chu'o kuarepana pani ija'che i'kame: “Ija'ova maire Pablo tocha raosija'ova Dios chū'usi'ere kuamu”, chiime. ³⁸ Jā'ata'ni repanapi ija'ova tochasi'ere jachato repana i'kache ūcuachi'a jachajū'u musanukona.

³⁹ Chura musanukonare chu'u majapāijanare ija'chere chu'vamu chu'u: Dios chu'o kuache rua re'omu. Musanukonapi Repau chu'ore chekunani kuañu chini, Dioni sēejū'u, Repau chu'o kuamasiche'te musanukonani jo'kaa'ku. Ūcuachi'a chekunapi tiipāichu'ore cutumasiju cututo ūsemanejū'u repanare. ⁴⁰ Jā'ata'ni musanukona Diore cuasana chi'irumu peore re'oja'chechi'a cho'ojū'u. Teana ūcuanuko i'kama'ne te'enachi'a i'kaju asa chēare'оче i'kaju pa'ijū'u.

Cristo jūniso tācojñosi'ku vajuraisi'ere kuamu

15 ¹ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Musanukonare chu'u chu'vasi'e Jesucristo'te cuasache kuasi'ere cuasaju pa'ijū'u, chiimu chu'u.

Aperumu chu'upi chu'vakuna asa chēa Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me musanukona. Ūcuaja'che irumujatu'ka ūhasoma'ne chu'u chu'vasi'e ūcuarepa cho'oju pa'ime musanukona. ²Chu'u chu'vasi'ere asa chēa Repauni ūhasoma'ne cuasajuna Dios musanukonare chēa paaku musanukona rekoñoō care'vakaiu pa'imū, si'arumu na'a re'ojarekoñoō paaaju chini. Jā'ata'ni asa chēamanare repa rekoñoō care'vakaima'mu Dios.

³Dios chu'ure che'chosi'ere chu'o kuasi'kua'mu chu'u musanukonare. "Iere kuama'to vesume ina", chini cuasaku charo ija'che kuasi'kua'mu chu'u musanukonare: Cristo mai cu'ache cho'oche'te ro'ikaiu kurususē'verona jūnisoasomu. Aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o na'a pa'isirumu Jesús cho'ocojñojañere kuamu. Repa kuasi'e cho'ocojñočuhasomu Repau. ⁴Repa'te Jesure jūnisouna tāasome pāi. Jā'ata'ni Diopi vasouna chotumucujñana vajurainasomu repau. Chuta'a jā'aja'ne cho'omarumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o peore jā'aja'ne kuamu. ⁵Ūcuachi'a vajurani pa'iu Pedroni peosichejapi rani ñoasomu Repau. Ūcuaja'che Repau neenare chekunare Repau'te ja'me ku'isinare rani ñoasomu. ⁶Na'a pa'isirumu chekunare Repau'te cuasana quinientorepana na'a cajejaiche chi'i pa'inani rani ñokuna repa ūcuanuko ūcate'erumu ñaasome Repau'te. Repau'te ñasina chuta'a jainuko vajuna pa'ime. Chekunata'ni jūnisosinaa'me. ⁷Jā'anare ñosirumu Jesús Santiagoni peosichejapi rani ño asomu. Na'a pa'isirumu Dios chu'ore chu'vaa'ju chini aperumu Repau saosinani ūcuanukore rani ñoasomu Repau. ⁸Na'a pa'isirumuna chu'ure cho'jerepana peosichejapi rani ñosi'kua'mu Repau, cho'jerepa cakureja'che.

⁹Jesucristo chu'ore Dios chu'ore chu'vaa'ku chini saosi'kua'mu. Jā'ata'ni chekuna Jesús saosina ūcuanuko chu'ure na'a rua masime. Aperumu chu'u Jesure cuasakuanupu'te cu'ache cho'osi'kujekuna, pāipi, "Dios saosi'kua'mu iku", chiito vajuchūache asoku'mu chu'ure. ¹⁰Jā'ata'ni Diopi chu'uni oiu cho'okaiuna re'oja'che pa'iu Repau chu'ore chu'vamū chu'u chura. Dios chu'ure re'oja'che cho'okasa chini cho'ote'emanesi'kua'mu. Chekuna Jesús saosina Dios chu'o rua chu'vame. Jā'ata'ni Diopi cho'okaiuna repanare ūcuanukore Dios chu'o na'a rua chu'vamū chu'u. Te'eu chu'uchi'a cuasaku chu'vama'mu. Diopi chu'uni ja'me pa'iu cho'okaiuna chu'vakū'mu chu'u. ¹¹Chukuna Jesucristo saosinapi ūcuanuko Repau jūni vajuraisi'ere si'arumu kuaju chu'vajuna asa chēa Repauni cuasaju jovosinaa'me musanukona.

Jūnisosina vajurajachere kuamu

¹²Chukuna Jesucristo saosina Diopi vasouna Jesucristo jūni vajuraisi'ere kuaju pa'inaa'me. Jā'ata'ni musanukona te'ena, "Pāi jū'isina vajuraima'neame", chiijuasome. ¿Je'se cuasaju jā'aja'ne i'kache? ¹³Pāi jū'isina vajuraima'ne pa'ito, Cristo ūcuaja'che vajuraimanera'asi'kua'mu. ¹⁴Repa Cristo vajuraimanesi'e pa'ito chukuna kuachū'o jorechū'o pa'ira'amu. Ūcuachi'a musanukona Repau'te cuasana peo che cuasate'era'ame. ¹⁵Chukuna Jesús saosina, "Jesucristo Diopi vasouna jūni vajuraisi'kua'mu", chiiju kuaju pa'inaa'me pāire. Jā'ata'ni musanukona, "Jūnisosina vajuraima'neame", chiijuasome. Musanukona i'kacheji ūcuarepa pa'ito chukuna kuache jorechū'o pa'ira'amu, Jesús vajuraimanesi'e pa'ito. ¹⁶Pāi jūnisosina vajuraima'ne pa'ito Cristo ūcuaja'che vajuraimanera'asi'kua'mu. ¹⁷Ūcuachi'a Cristoji vajuraimanesi'e

pa'ito Dios chu'o peoche cuasate'ejü pa'ira'ame musanukona. Ūcuachi'a musanukona cu'ache cho'osi'e chuta'a tunoma'ne pa'ina ūcu cuasara'amü Dios. ¹⁸ Ūcuachi'a Repauji vajuraimanesi'e pa'ito Repau'te cuasana jünisoni vati toare ai sani uuju pa'ira'ame. ¹⁹ Cristoji mai vajuna pa'irumuchi'a re'oja'che cho'okaito, rua chuova'na pa'ira'ame mai; Dios pa'icheja saiche peora'amü. Repau'te cuasamanare mai na'a rua chuova'na pa'ira'ame.

²⁰ “Jü'isin a vajuraima'nea'me”, chiicheta'ni Cristo Diopi vasouna charo vajuraisi'kua'mu. Ūcuarepaa'me jä'a. Repau jüni vajuraisi'jekuna Repau'te cuasana jünisorena täcojñosina ūcuauko Repau vajuraisi'ēja'che vajurajanaa'me.

²¹ Chareparo pa'isi'kü Adán Dios chü'üne jachasi'küjeku jünisoasomu. Já'aja'ne te'eu jü'isi'jekuna pái ūcuauko jünisome. Ūcuachi'a Cristo jüniso täcojñosi'küpi charo vajuraisi'jekuna pái jünisosinare vajuraire'omu. ²² Pái ūcuauko Adán jojocojñosinachi'ajeju repau jünisosi'ēja'che ūcuauko jünisome. Mai ūcuachi'a Diore cuasana Cristo chëa paacojñonajeju Diopi vasouna ūcuauko vajurani re'oja'che pa'ijanaa'me. ²³ Chareparo Cristoji vajuraisi'kua'mü. Mai Repau neena na'a pa'isirumuna Repau icheja cheja jo'e raikumucusena vajurajanaa'me. Já'aja'ne chiimu Dios. ²⁴ Jesucristo jo'e raisirumu Diore cuhenapi pái chü'unare repa chü'üne peore tuasoja'mü jo'e chü'umanea'ju chini. Pái chü'una chü'üne ūcuaukore tuaso Puka'kuni jo'kaja'mü, Repauji paaku chü'ua'ku chini. ²⁵ Diopi cho'okaiuna Repau'te cuhenare Jesucristo cajejanisouna repa Repau chiiche peore cho'uju pa'ijanaa'me. ²⁶ Já'arumu Dios cu'ache peore üseja'mü, pái jü'ine ūcuachi'a. Üsekuna pái jo'e jünisomanejanaa'me. Já'are peore üsesirumu jo'e cu'ache üseche peoja'mü Repau'te Diore, cu'acheji peore si'asouna. ²⁷ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: “Cristo Diopi jo'kauna päina'me cunaumu pa'inare ūcuaukore chü'uku pa'ija'mü”, chiimu. Cristo, Repau'te pái chü'üne jo'kasi'küre Dioreta'ni chü'umaneja'mü. ²⁸ Repau ūcuaukore cajejani chü'urumu Puka'küre Diore ija'che i'kaja'mü Cristo: “Ja'ku, mu'upi chu'ure ūcuachi'a chü'ujü'u”, chijja'mü, aperumu Repau'te pái chü'üne jo'kasi'küre. Já'aja'ne i'kaja'mü Mamaku, Puka'küpi ūcuaukore peore chü'uku paau chini.

²⁹ Pái okoroma'ne jünisosiva'nare oiju cho'okaiju vajunapi jo'e okorocojñome. Pái jünisosina vajurajache jachanata'ni, ¿je'se pa'ina já'aja'ne cho'oche? Jünisosina vajuraima'ne pa'ito, ¿üque cho'oñu chini cho'okaiche repanare? ³⁰ Chükuna'te Cristo pa'iche kuanajejuna si'arumu asivajuchuache pa'imü. Pái jü'isina vajuraiche peotota'ni, ¿je'se pa'ina chükuna ūcuare chu'vache?

³¹ Musanukonani Maire Paaku Jesucristo cho'okaiuna re'oja'che pa'ijuna rua pojomu chu'u. Ūcuarepaa'me jä'a. Ie ūcuachi'a ūcuarepaa'me: Chu'ure si'aumucujña chuenisovajuchuache pa'imü. ³² Chu'u Efeso vü'ejoopo pa'irumu chu'ure cuhena cu'ava'na kokaneeva'na cho'ocheja'che cu'ache cho'osinaa'me chu'ure. Rupü chu'u cuasachechi'a chu'vaku pani já'aja'ne cho'onare chu'vajaimanera'asi'kua'mü chu'u. Jünisosina vajuraima'nepi ūcuarepa pa'ito, ¿üquere koor'aare chu'u já'aja'ne pa'inare chu'vasi'e ro'i? Jünisosina vajuraiche peoto ūcuauache cho'ore'ora'amü. Ija'che kuamu aperumu tocha jo'kasi'e:

Che'ro jünisojanaa'me mai.

Já'ajekuna mai chura äupi äiju conopi ükujü ūcuauache cho'uju pañu,

chiimu. ³³ Pāipi jā'aja'ne chu'vato asacuhejū'u; re'oja'che cho'ochete jo'kasōne. Ija'che i'kame pāi: "Pāi re'oja'che pa'inapi si'arumu cu'ache cho'onani ja'me pani re'oja'che pa'iche jo'kasojanaa'me", chiime.

³⁴ Musanukona te'ena chuta'a Diore cuasamana pa'ime. Masi cuasaju cu'ache cho'ochete ūhaso re'oja'che pa'ijū'u. Musanukonapi asa kukua'ju chini i'kamū chu'u jā'a.

Pāi jū'isina vajurajaca'nivuā pa'iche'te kuamu

³⁵ Chekurumu pāi ija'che seecosome: "Pāi jūnisosina, ¿je'se vajurajanaa'ne? ¿Repana vajuraisirumu jeejaca'nivuā paajanaa'ne?" ³⁶ Repana tiīne cuasaju jā'aja'ne seeme. Asarepajū'u. Ija'chea'me: Āura'karuāre tāru aineera chini joimū. Repara'karuāpi joimaneni repara'ñuru aineema'mū. ³⁷ Chekurumu āura'karuā ūcuauara'karuāre tāru repacaā joni aineemū. Trigo repara'ñuruāpi tāma'ne repara'karuāpi tāme. ³⁸ Āura'karuā tāsirumu āura'ñuruā ainee pa'ijache Repau'te uache jo'kamū Dios.

³⁹ Cheja pa'ina ūcuauako pāina'me cu'ava'na ca'nivuā ūcuajaca'nivuā paama'me. Pāi tiīca'nivuā paame. Ūcuachi'a cu'ava'na tiīca'nivuā paame. Pī'a ūcuachi'a tiīca'nivuā paame. Chiacha va'iva'na ūcuachi'a tiīca'nivuā paame. ⁴⁰ Cūnaumu pa'ina ūcuachi'a tiīca'nivuā paame, re'oja'che ñoca'nivuā. Ūcuaja'che icheja cheja pa'ina ūcuajaca'nivuā peonata'ni re'oja'che ñoca'nivuā paame. ⁴¹ Ūsuuna'me pāimiau ma'jñoko peore miañe ñome. Jā'ata'ni peore repāna ūcuaja'che miama'me. Ūcuachi'a ma'jñoko chekuna miañeja'ne miama'mū. Ūcuate'e miamauna ūcuauache ñomū repāna miañe.

⁴² Pāi ūcuachi'a chuta'a vajuna pa'irumu si'arumu ravu jū'iju pa'ime repāna ca'nivuā jū'inetu'ka. Jūnisorena tāru repāna ca'nivuā jā'jusomū. Jā'ata'ni jo'e jū'imatejaca'nivuāre vajurajanaa'me. ⁴³ Pāi cu'aca'nivuā paanapi jūnisorena tāsome pāi. Jā'ata'ni repāna jūni vajuraisirumu mamaca'nivuā re'oja'che ñoñe paajanaa'me repāna. Ūcuachi'a koka peosica'nivuā paanapi jūnisorena tāsome pāi. Jā'ata'ni jūni vajuraisirumu ruā kokaca'nivuā paajanaa'me repāna. ⁴⁴ Pāi ca'nivuā icheja cheja pa'ire'oca'nivuā paasinapi jūnisorena tāsome pāi. Jā'ata'ni repāna vajuraisirumu mamaca'nivuā paajanaa'me, cūnaumu pa'ina ca'nivuā. Ca'nivuā cheja pa'ire'oca'nivuāna'me cūnaumu pa'ire'oca'nivuā pa'imū.

⁴⁵ Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chareparo icheja cheja pa'isi'ku Adán Diopi cho'ouna
vajūu pa'iu pāi ca'nivu paasi'kuamu,

chiimu. Repau Adán pa'isi'ēja'che pa'ime mai chura; pāi ca'nivuā paame. Chura Adán charo pāi ca'nivu paaku pa'isi'ēja'che Cristoji rani pa'iu chueniso tācojñosi'kupi charo vajurani pa'iu vajuraisica'nivu'te paaku vajurajache jo'kasi'kuamu maire. Jā'ajekuna chura Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ime mai vajurajanajeju. ⁴⁶ Mai ca'nivuā vajuraisica'nivuāre teana isima'mū maire Dios. Charo icheja cheja pa'ire'oca'nivuāre isimu Dios maire. Jā'api mai jūni vajuraisirumuta'ni cūnaumu pa'ire'oca'nivuāre isija'mū Repau. ⁴⁷ Pāiu chareparo icheja cheja pa'isi'ku Adán cha'opi cho'ocojñosi'ku paniasomū. Na'a cho'je Maire Paaku Jesucristo cūnaumu Dios pa'icheja pa'ikuji cajeasomū. ⁴⁸ Jā'ajekuna pāi icheja cheja pa'ina ūcuauako cha'opi cho'ocojñosi'ku Adán pa'icheja'che pa'ime. Mai ūcuachi'a

cunaumu raisi'kure Jesucristo'te cuasana Repau pa'icheja'che pa'ijanaa'me cunaumuna sani. ⁴⁹Pai ucuanuko cheja pa'ina cha'opi cho'ocojnosiku Adan ca'nivuja'ne paame. Mai ucujaja'che cunaumu raisi'kure Jesucristo'te cuasana Repau jüni vajuraisica'nivuja'ne paajanaa'me.

⁵⁰Musanukonare chu'u majapajjanare iere kuara chiimu chu'u: Mai ca'nivuã icheja chejachi'a pa'ire'oca'nivuãjekuna Dios pa'icheja saicu'amu. Ucuachi'a jüni jä'jusoca'nivuãjekuna Dios pa'icheja sani pa'icu'amu. ⁵¹Asarepajü'u. Aperumu Dios Repau kuamanesi'ere churana chu'ure kuasi'ere kuara. Jesure cuasana ucuarepanuko jünisomanejanaa'me. Jä'ata'ni Dios maire ucuanukore ca'nivuã mamaca'nivuãre isija'mu. ⁵²Trompetavu cuhacho juhitiona mai ca'nivuã ñakocaã chami sukacheja'che teana mamaca'nivuã sañoja'mu. Ucuaja'che jünisolina repavu juhitiona ucuanuko jünisosa'nivuã paana jo'e jü'imanejañere vajurajjanaa'me. Ucuano mamaca'nivuã sañosica'nivuã paajanaa'me mai. ⁵³Mai ca'nivuã icheja cheja pa'ica'nivuã cho'osoja'mu. Jä'ajekuna mai ca'nivuã jo'e jü'imanejaca'nivuãre sañoñe pa'imü maire. Ucuachi'a mai ca'nivuã icheja cheja paaca'nivuã jä'jusoja'mu. Jä'ajekuna ca'nivuã jo'e jä'jumanajaca'nivuãre sañoñe pa'imü maire. ⁵⁴Mai ca'nivuã jüni jä'jusoca'nivuãjekuna mamaca'nivuãre jo'e jüni jä'jumanajaca'nivuãre sañojanaa'me. Jä'aja'ne cho'ojachere kuaju aperumu tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuache ucuarepa ti'ñeja'mu maire:

Jü'ine üseja'mu Dios.

Jä'ajekuna päi chura jünisoma'ne pa'ijanaa'me, chiimu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e. ⁵⁵Cheke ucuchi'a ija'che kuamu: Diopi üsekaiuna jü'ima'ne pa'ijanaa'me päi.

Päi jü'isina vajurajjanajejuna cu'ama'mu repanare, chiimu. ⁵⁶Diopi chü'una aperumu tocha jo'kasi'e rua jachame päi. Jachaju cu'ache cho'osi'e ro'i ucuanuko jünisome. ⁵⁷Jä'ata'ni Dios, Maire Paaku Jesucristo kurususë'verona jüni ro'ikaisi'ejekuna, maire vasokuna jüni vajurajjanaa'me mai. Jä'ajekuna Diore pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pañu. ⁵⁸Jä'ajekuna chu'u majapajjanajejuna musanukonare chiü chura iere chu'vamü chu'u: Diore cuasache jo'kasoma'ne cuasaju pojoju pa'ijü'u Repau'te. Repau chü'üne ühasoma'ne cho'okaiju pa'ijü'u. Jä'aja'ne cho'oni cho'ote'emanajanaa'me musanukona. Cho'ojuna Dios re'oja'che cho'okaija'mu musanukonare.

Kuri chi'i Diore cuasanare sa isijachere kuamu

16 ¹Musanukonapi Jerusalén vü'ejoopo pa'inani Diore cuasanani kuri chi'i saonu chiisi'ere asa chu'u Galacia cheja pa'ijooopä pa'inare Jesure cuasakuanupüã chu'vasi'ejaja'che chu'vamü chu'u musanukonare. Repanare ucuchi'a musanukonapi ucujaja'che cho'oa'ju chini kuri chi'iche'te chu'vasi'kuu'mu chu'u. Ija'chea'me repa: ²Musanukona ucuanuko cho'оче cho'o kooche kuri romicorumu pa'iche musanukonare isire'onukoru te'enachi'a mini care'vajü'u. Musanukonapi si'arumu jä'aja'ne cho'oto chu'u musanukona pa'icheja saisirumu kuri chi'iche peoja'mu. ³Chu'u saisirumu musanukonapi chekunare re'oja'che pa'inani jña chëarena Jerusalén vü'ejoopona saoja'mu chu'u repanare, musanukona chi'isi'ere kurire sakaapu chini. Repanare saoni utija'ovana, "Chu'u Pabloji inare saomu", chiiche tocha

isija'mu repanare, sa ñoa'ju chini. ⁴Reparumu ti'ato, "Chu'upi ja'me saito na'a re'ocosomu", chini cuasa chekurumu ja'me saijacosomu chu'u. Chu'u saito chu'uname saijanaa'me repana.

Pablo repau ku'ijachere kuamu

⁵Chu'u musanukonare sani ñara chiimu. Jã'ata'ni charo Macedonia chejana saija'mu chu'u. Jã'achejapi musanukona pa'icheja Corinto vu'ejoopo saija'mu chu'u. ⁶Musanukona pa'icheja sani jeerumu pa'ijacosomu chu'u. Chekurumu okorumu si'achetu'ka ja'me pa'ija'mu chu'u musanukonare, pani pi'ni jo'e chekuchejana saiuna musanukonapi chu'uni pojoju saoa'ju chini. ⁷Musanukonani jmamakarũ sani ja'me pa'iche'te cuheku chura musanukona pa'icheja saima'mu chu'u. Diopi ũsema'to na'a pa'isirumu sani jeerumu pa'ija'mu chu'u. ⁸Chura saima'ne Efeso vu'ejoopo'te pa'ija'mu chu'u Pentecostés fiesta caraichejatu'ka. Jã'a caraisirumuta'ni saija'mu chu'u. ⁹Icheja pa'ina pãi Dios chu'o asaneena jainukoame. Jã'ajekuna Diopi cho'okaiuna repanare ũcuau chu'ore chu'vaku pa'imũ chu'u. Jã'ata'ni chekuna chu'u chu'vache'te asacuheju cu'ache cho'ome chu'ure chu'vamanea'ku chini.

¹⁰Timoteo musanukona pa'icheja saito pojoju re'oja'che cho'uju kuiraju pa'ijã'u repau'te, pojoku paau. Maire Paaku'te chu'u cho'okaicheja'che cho'okaiũ pa'iku'mu repau. ¹¹Jã'ajekuna musanukona te'eujẽ'e cuhemanẽũ'u repau'te. Cuhema'ne pojoju repau chu'ure jo'e rairumu, "Re'oja'che saijũ'u", chiiju pojoju raojũ'u repau'te, ichejana chu'u pa'ichejana pojoku rani ti'aa'ku. Chekuna Jesure cuasanana'me cha'aja'mu chu'u repau'te.

¹²Chura mai majapãijua'iu Apolos pa'iche'te kuara. Ija'ova chu'u chu'o i'kaku tochasija'ova sakaijana mai majapãijanana'me sani musanukonani ñaa'ku chini rua chu'vasi'kua'mu chu'u repau'te. Jã'ata'ni irumu saicu'akuasomu repau'te. Na'a pa'isirumu repau'te saire'orumuna saija'mu repau.

Pablo cuharepacho i'kasi'ere kuamu

¹³Musanukonapi cu'ache cho'omaneñũ chini cuasarepaju pa'iju Jesure cuasache ũhasomanejũ'u. Diopi cho'okaiuna kokarekoñoã paaju vajuchuma'ne Repauni masi cuasaju pa'ijã'u. ¹⁴Musanukonapi chekunare si'arumu cuasaju cho'uju pa'ijũ'u.

¹⁵Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Acaya cheja cakũ Estéfanas repau majapãina'me repacheja pa'inare charo Jesure cuasaju jovosi'e masime musanukona, ũcuachi'a Jesure cuasanajeju repana chekunare Jesure cuasanare si'arumu re'oja'che cho'okaiche. ¹⁶Jã'ana pa'icheja'che pa'inani repana chu'ũne cho'okaiju pa'ijã'u, chiimu chu'u, ũcuachi'a Jesure cho'oche cho'okainare ũcuanukore.

¹⁷Musanukonare oiũ ñauache cuasakujeku Estéfanana'me Fortunatona'me Acaico'te musanukona pa'icheja pa'inapi ichejana ratena ña pojomu chu'u. ¹⁸Repana i'kache asa vajúsi'kua'mu chu'u. Musanukona ũcuaja'che repanapi chu'u kuasi'ere co'i kuajuna asa pojojanaa'me. Rani pa'iju chu'ure rua re'oja'che cho'okaisinaa'me repana. Jã'ajekuna repanare co'isirumu pojojũ'u. ¹⁹Jesure cuasakuanupũã Asia cheja pa'ikuanupũã ja'me chu'o saome musanukonare. ũcuaja'che Aquilana'me Priscila Maire Paaku'te cuasanajeju chu'o saome musanukonare, ũcuaja'che Jesuni pojoju repana vu'e chi'ikuanupũ. ²⁰Icheja

pa'ina Jesure cuasana ũcuanũko chũ'o saome mũsanũkonare. Ũcuachi'a mũsanũkona re'oja'che pa'ijũ sãĩnechi'a cuasaju si'arũmũ chẽse pojojũ pa'ijũ'ũ. ²¹ Chũ'u Pablo ija'ova tochache chũ'usi'ku chã'tireparo jmakaru chũ'urepau jũtũpi tochamũ ie: ²² Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasamanare Diopi cu'ache cho'oa'ku repanare. Maire Paaku Jesucristo cũnaũmũ Pa'ikuji na'mi cajea'ku. ²³ Maire Paaku Jesucristoji oiũ re'oja'che cho'okaau mũsanũkonare, chiimũ chũ'ũ. ²⁴ Mũsanũkonare Jesucristo'te cuasanare ũcuanũkore oiũ cuasaku'mũ chũ'ũ. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Corinto

vũ'ejoopo pa'inare jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹Chũ'u, Pablo, Diopi chiiuna Jesucristo saosi'kupĩ mai majapãijaja'iu Timoteona'me ija'ova utija'ova tocha saomu musanukonare Corinto vũ'ejoopo pa'inare Diore cuasakuanupu pa'inare, ũcuachi'a Acaya cheja si'achejña pa'inare Repau neenare. ²Mai Ja'ku Dios, Maire Paaku Jesucristona'me musanukonare rua re'oja'che cho'okaiũ paau, re'oja'che paapu chini.

Pablo cu'ache ti'jñecojñosi'ere kuamu

³Maire Paaku Jesucristo Puka'kure Diore pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju paũ. Mai Ja'kujeku maire oiku'mu Repau. Diojeku maipi oito mai rekoñoã si'arumu churokaiku'mu. ⁴Maini cu'ache ti'jñekuna maipi oito mai rekoñoã churokaiku'mu Repau, ũcuaja'che maipi chekunani cu'ache ti'jñecojñoju oinani chũromasia'ju chini, maire Repau churocheja'che chũroju paapu chini. ⁵Jã'ajekuna maini Cristo'te cu'ache ti'jñesi'ejache rua cu'ache ti'jñekuna maipi oito mai rekoñoã Ũcuauji churokaimu. ⁶Chukuna musanukonani Dios chũ'ore chũ'vaju cu'ache ti'jñecojñonata'ni ũcuaja'chuma'ne chũ'vaju pa'ime, musanukonapi Dios chũ'ore asa chẽa Repauni jovorena, Ũcuauji musanukona oiche'te chũroa'ku chini. Ũcuachi'a chukuna'te cu'ache ti'jñekuna oinare chũromu Dios, chukuna'te ti'jñeñeja'ne musanukonani cu'ache ti'jñeto chũkunapi ũcuaja'che chũrojuna Dioni cuasaju musanukonapi na'a rua koka paa'ju chini. ⁷Musanukona re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojome chukuna. Ũcuachi'a musanukona chukuna cu'ache ti'jñecojñoju oicheja'che oirumu chukuna'te chũrocheja'che Diopi musanukona rekoñoã chũrokuna, "Ũhasomanejanaa'me repaña", chini cuasaju pojome chukuna.

⁸Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Chũ'u Asia cheja saisirumu cu'ache ti'jñeuna pa'isi'ere jo'e kuara chiimu chũ'u musanukonare. Reparumu cu'ache cho'ojuna vajuu co'i cuasomauna, "Chuenisoja'mu chũ'u", chiisi'kuamũ chũ'u, juvo koka peoku. ⁹Jã'ata'ni reparumu chũ'u rekocho jũ'ipi'raku cuasacheja'che cuasasi'kujeku re'oja'chere che'chesi'kuamũ chũ'u. Jã'ajekuna chura chũ'u ie masimu: Mai masichechi'a cuasama'ne pa'iju Dioni jũnisosinare vasokaikuni cuasaju sũene pa'imũ, cho'okaau chini. Ũcuachi'a jũ'ipi'ranare jũ'ĩne ũsemu

Repau. ¹⁰ Reparumu rua cho'osovajuchuache pa'icheta'ni Diopi chu'uni ju'ine'te useku cho'okakuna chuenisomanesi'kua'mu chu'u. Repau chu'ure jo'e ucuaja'che cho'okaijache masimu chu'u. ¹¹ Ja'ajekuna Dioni seekaiju pa'ij'u' chu'ure ja'aja'ne cho'okaa. Paipi chu'uni jainuko Repauni seekaiju pani Repauji chu'ure re'oja'che cho'okaiuna asaju ucuaja'che pai jainuko Repau'te, "Re'orepamu, Ja'ku", chiju pa'ijanaa'me.

Corinto v'ejoopo jo'e saimanesi'ere kuamu Pablo

¹² Ija'che cho'osi'ere cuasaku pojokumu chu'u: Chu'u si'achejnarua ku'iu pai jainukore tijna cho'osi'ere me'ne cuasa nato chu'u cho'osi'e peore jorema'ne re'oja'chechi'a cho'osi'ea'me. Diopi chu'uni cho'okaa chini chu'u masichechi'a cuasama'ne Repauni si'arumu seeu cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. Ja'aja'ne cho'oku musanukona pa'icheja pa'irumu na'a rua re'oja'che cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. ¹³ Ucuachi'a chu'u musanukonare tocha saosija' cho'oruhi'nechi'a i'kak'u tocha saosi'kua'mu. Musanukonapi repach'u'ore peore masi asa cheato re'omu. ¹⁴ Ie chuta'a masi asa cheamanaa'me musanukona: Maire Paaku Jesus jo'e raumucuse chu'upi chu'vakuna asa chea musanukona Repau'te cuasaju jovosinajeju chu'ure pojोजनाa'me. Chu'u ucuaja'che reparumu musanukonare chu'vakuna asa cheasi'ere cuasaku rua pojोजनाm.

¹⁵⁻¹⁶ Ja'are masiku chu'u musanukonani ka'chañoa najaiu pa'iu pojora chini Macedonia chejana saikuji musanukona pa'ichejare charo canuka nara chini cuasasi'kua'mu. Pani pi'ni sani jo'e co'iku nara chini cuasasi'kua'mu chu'u. Ja'aja'ne kuni pi'ni musanukona pa'ichejapi Judea chejana teana saito chu'u saijache cho'okaire'ora'asi'kua'mu musanukonare. ¹⁷ Chu'upi, "Ja'aja'ne saija'mu", chiisi'kupi saimaneuna, z"Joreu ja'u", chiju cuasache musanukona? ¹⁸ Ja'aja'ne cuasamaneju'u. Diopi nakuna jorema'mu chu'u musanukonare. ¹⁹ Chu'ua'mu Silvanoa'mu Timoteo Dios Mamaku Jesucristo pa'iche'te kuaju chu'vasinaa'me musanukonare. Repau Cristo jorema'kujeku peoche i'kama'kua'mu. ²⁰ Repau rani cho'okaisi'ejekuna Dios aperumu, "Ija'che cho'oja'mu chu'u", chiisi'e peore cho'ocojñocuhamu. Ja'ajekuna Diore, "Re'orepamu, Ja'ku", chiju Jesucristoji cho'okaiuna, Dios chu'ore asamasiju, "Mu'u chiiche paau", chiinaa'me chukuna, Repau chu'o ucuarepare asaju. ²¹ Repau Dios maire chea paaku cho'okaiu pa'imu, maipi cu'ache ti'jñecoñonata'ni re'oja'che cho'omasiju Jesucristo'te cuasache uhasoma'ne ucu cuasaju paapu chini. ²² Pai repauna paachena mami tocha suocheja'che Dios maire Repau Rekocho'te mai rekoñoana raosi'kua'mu. Ja'ajekuna Ucuarekochoji ja'me pa'iu kuakuna, "Mai Repau neena'a'me", chiju masime mai. Ucuachi'a Repau maire isijache masime.

²³ Chu'u cho'ora chini cuasasi'e musanukona pa'icheja saimanesi'kua'mu chu'u, musanukonani oi'u ke'recuhekujeku. Masimu Dios ja'a. ²⁴ "Chu'u cuasacheja'che cuasaju'u", chiuu chu'uma'kua'mu chu'u musanukonare, Dioni cuasaju re'oja'che cho'omasinare. Musanukonapi na'a rua pojou paapu chini musanukonare karache'te cho'okasa chiiku'mu chu'u.

2 ¹ Ja'ajekuna musanukonapi sumava'na pa'imaneaju chini jo'e ke'recuhek'u, "Saima'mu chu'u irumu", chiisi'kua'mu chu'u musanukonare. ² Chu'upi musanukonare asauama'ne i'kato, zneepi chu'ure pojोजनाa'ne? Musanukonapi sumava'na pani chu'ure pojomanajanaa'me.

³ Jā'ajekuna chu'u musanukonapi cu'ache cho'ochete ūhaso re'oja'che paapu chini utija'ova'te tocha saosi'kua'mu musanukonare, chu'upi sakuna űa pojoaj'u chini. Musanukona cu'ache pa'iche'te sani űaku sumava'u pa'iche cuhemu chu'u. Chu'u pojoku pa'ito musanukona űcuaja'che pojoju pa'ijanaa'me. ⁴ Musanukonare tocha saosija'ova chu'u rekocho rua suma'ne cuasa oiu tocha saosi'kua'mu. Musanukonani suma'ne cho'ora chini i'kaku tochasi'ema'mu jā'a. Chu'u musanukonare oiu cuasache'te cho'o űora chini i'kaku tochasi'ea'me.

**Cu'ache cho'osi'kure repau cho'osi'e jo'e cuasama'ne
oiju jo'e cu'ache cho'ochete űseche'te kuamu**

⁵ Musanukonare ja'me pa'iku chu'ure suma'ne cho'osi'kua'mu. Jā'ata'ni chu'urechi'a suma'ne cho'omanesi'kua'mu. Musanukonare űcuachi'a űcuaukore sumava'nare cho'osi'kua'mu repau. Chekurumu repau musanukonare ruarepa sumava'nare cho'omanecosomu. Repau pa'iche ruarepa cu'ache cutucuhemu chu'u. ⁶ Repau cu'ache cho'osi'e ro'i repau'te jainuko cu'ache cho'osinaa'me musanukona, jo'e cu'ache cho'omanea'ku chini. Re'omu jā'a. űcuamakarū cu'ache cho'ojū'u repau'te. ⁷ Chura ija'che cho'ojū'u: Repauji ruarepa oiu, "Pani etajaiche cuasoma'nea'me ie", chiuu cuasamanea'ku chini, repau cu'ache cho'osi'ej'e cuasama'ne cho'okaiju pa'ijū'u repau'te, jo'e oimanea'ku. ⁸ Musanukona repau'te oiche'te cho'o űojuna repauji masia'ku chini i'kamū chu'u. ⁹ Aperumu musanukonare chu'u chu'vaku chu'ūne asa jachama'ne cho'ochete cho'o űa masira chini, chu'o tocha saosi'kua'mu chu'u musanukonare. ¹⁰ Jā'ajekuna musanukonapi repau cu'ache cho'osi'ere cuasama'ne pa'ijuna chu'u űcuaja'che repau cu'ache cho'osi'e cuasamaneja'mu. Musanukonare cuasakujeku Cristo űaku'te cho'omu chu'u, ¹¹ maini vati aipi cajejaimanea'ku chini. Repau cacū'ora chini cho'ochete masinaa'me mai.

Pablo Troas vū'ejoopo saisirumu pojomanesi'ere kuamu

¹² Chu'u Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vara chini Troas vū'ejoopo saisirumu Repau chu'o rua chu'vare'ochete jainuko asaneena pa'isinaa'me. ¹³ Jā'ata'ni mai majapāiūja'iūni Titoni tijñamaneuna chu'ure masi pojoku chu'vacu'akuna repanare jo'ka Macedonia chejana ranisosi'kua'mu chu'u, repauni tijñara chini.

Jesucristoji maire cuhenare cajejaiuna mai Dios chu'o chu'vache'te kuamu

¹⁴ Diopi maini si'ache re'oja'che cho'okaiuna, "Re'orepamu, Ja'ku", chiinaa'me mai Repau'te. űcuauji chu'ukuna maire cuhenare Jesucristoji si'arumu cajejaiu pa'ina ma'ņasuche vuocheja'chere Repau chu'ore si'achejña ku'iju chu'vaju pa'ime mai. ¹⁵ Diopi űato mai Repau chu'o chu'vana Jesucristo Repau'te ma'ña űicheja'che pa'ime, Repau chēa paanana'me cho'osojana asaju'te chu'vana. ¹⁶ Maire Dios pa'icheja saijanare mai Repau chu'o chu'vache, ma'ñare chu'e vaju'cheja'che pa'imū. Cho'osojanareta'ni eopi cu'asukuna chu'e jūniűocheja'che pa'imū. Pāi te'euje'e Diopi cho'okaima'to Repau chu'o chu'vamasima'me. ¹⁷ Chekuna ku'iju cho'ocheteja'che Dios chu'ore chu'vaju kurire kooñu chiimanaa'me chukuna. Jā'aja'ne cho'oma'ne Cristo neenajeju űcuauji saouna Dios asaku'te chu'o űcuarepare chu'vaju ku'iju pa'inaa'me chukuna.

Mama chũ'u jo'kasi'ere kuamu

3 ¹Chũ'vanare te'enare ña vesũju utija'ore chiime pãi, repaña pa'iche'te ña masiñu chini. Chũ'uta'ni masicojñokũjeku musanũkona tochasija'o chiima'kuamu. Musanũkona ũcuachi'a chũ'u re'oja'che che'chosi'e ũcuare masinajeju chũ'u pa'iche'te kuaju chekũna tochasija'o s̃eẽne chiima'me. ²Musanũkona chũ'u chũ'vasi'e Dios chũ'ore asa ch̃ea re'oja'che pa'iju chũ'u pa'iche'te kuaju tochasija'ovaja'che pa'ime, pãipi ũcuauko ña masia'ju chini. Chũ'u ũcuachi'a musanũkona pa'iche'te ñaku pojomu. ³Iere masire'omu: Utija'ova Jesucristoji tochakakũna chũ'u sa ĩsisi'ovaja'che pa'ime musanũkona. Tintapi tochasija'ovama'mu repaja'ova; Dios Si'arumu Pa'iku Rekochoji tochasija'ovaa'me. ũcuachi'a Diopi Moise'te kuaku catako'ana tochasi'eja'chemamu repa; pãi rekoñoana tochasi'eja'che repaña rekoñoare Repau chũ'uñe'te paaaju chini cho'okaimu Repau.

⁴ũcuachi'a Jesucristoji cho'okaiũna chũ'u Repau chũ'ore chũ'vakũna musanũkona re'oja'che pa'iche ñamu Dios. Jã'are masimu chũ'u. ⁵Jã'ata'ni chũ'u Repau chũ'o re'oja'che chũ'vaku, "Rua masimu", chiiu chũ'vama'kuamu. Te'eu chũ'uchi'a cuasaku che'chochemamu ie. Chũ'u che'choche peore Diopi cho'okaiũna che'chochechi'aa'me. Diopi cho'okaima'to Repau chũ'oj̃e'e asavesuku chũ'vachej̃e'e vesura'amu chũ'u. ⁶ũcuauji chũ'ure Repau mamare cho'oñu chiisi'e kuamasiche'te jo'kasi'kuamu, chũ'upi musanũkonani sa kuaa'ku chini. Repau aperumu, "Ija'che cho'oñu", chiiu chũ'uku catako'ñana tocha jo'kasi'ere pãipi jachaju repare cho'omaneni cho'osome. Repau mamare cho'oñu chiisi'eta'ni ija'che pa'imu: Mai rekoñoana Repau Rekocho'te raomu Repau, maipi re'ojarekoñoare paaju re'oja'che pa'iju ũcuauña'me si'arumu paapu chini.

⁷Repau aperumu chũ'uku tochasimajña pa'iko'ña pãire jo'karumu rua miañe ñou ĩsiasomu Dios. Jã'ajekũna repako'ña kookaisi'ku Moisés Dios pa'ikũtipi cajeku chia ñacu'ache ko'sijachiajekũna chekũna repau chia ñamaneasome, Israel jojosi'na. Caj̃e pa'ũna na'a pa'isirumu Moisés chia ko'sija'isi'e si'asoasomu. Repa aperumu chũ'usi'e rua miañe ñou Dios chũ'u jo'kasi'ejeku re'oja'isi'kuamu. ⁸Jã'ata'ni Repau mamare cho'oñu chiiu chũ'u jo'kasi'e Repau Rekocho cho'okaicheji na'a re'oja'imu. ⁹Dios chũ'o aperumu tochasi'e mai cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'uñeta'ni re'oja'isi'kuamu. Jã'ata'ni Dios chũ'o mama kuacheji Jesucristo cho'okaisi'ejekuna mai cu'ache cho'och̃e ro'iche peoch̃e'te kuachejeku na'a re'oja'imu. ¹⁰Aperumu chũ'usi'e jo'karumu rua re'oja'isi'kuamu. Jã'ata'ni irumu pa'iche mama chũ'usi'e na'a rua re'oja'imu. ¹¹Aperumu chũ'usi'e si'asosi'kuamu. Mama chũ'usi'eta'ni si'asoma'ñe si'arumu pa'ija'mu. Jã'ajekũna mama chũ'usi'echi'a na'a rua re'oja'imu.

¹²Mama chũ'usi'e si'ama'ñe pa'ichejekũna Dios chũ'o re'oja'chere vaju'chuma'ñe chũ'vaku'mu chũ'u. ¹³Moisés repau chiare ñoũseku cho'och̃eja'che cho'oma'ñe peore Dios chũ'o masi kuaku'mu chũ'u. Moisés chiare ko'sija'iu re'oja'che ñosi'e si'asojachere Israel jojocojñosinapi ñamaneajju chini kãapi pũja paniasomu. ¹⁴Reparumu Israelpãi Dios chũ'o asasinata'ni asa ch̃eamaneasome. Irumu ũcuachi'a repaña jojosi'na, chiña kãñapi pũja masi ñama'ñeja'ñe pa'iju aperumu tocha jo'kasi'e ñanata'ni asa ch̃eamame. Repau Jesucristo repanapi asa ch̃eaa'ju chini repakãña tuakaicheja'che

tuakaimasikumu. Jā'ata'ni chuta'a tuakaima'neja'ne Repau cho'okaimauna irumujatu'ka asa chēama'me repana. ¹⁵ Irumujatu'ka repau Moisés tocha jo'kasi'e nānata'ni repana rekoñoā kāña pū'inaja'ne pa'iju asa chēama'me repana. ¹⁶ Jā'ata'ni pāi Maire Paakuni cuasaju jovosinare Ūcuauji repana chiña pūja ta'pisikānaja'ne repana rekoñoā ta'pisi'e tuasokakuna Repau chu'o asamasime repana. ¹⁷ Jā'aja'ne cho'okaimu Dios Rekocho, Maire Paakujeku. Repau Rekocho paana pāi chēacojño etasina pojoju pa'icheja'che re'oja'che pa'ime, cu'ache cho'ochete jvomasiju. ¹⁸ Jā'ajekuna mai Repau'te cuasana ūcuauko mai chiña kāña pūja ta'pisinaja'ne pa'ima'me. Maire Paaku Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau re'oja'che pa'iche masiju cho'o űoju Repau pa'icheja'che si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ime.

4 ¹ Jā'ajekuna, “Pani ti'a cuasoma'nea'me ie”, chiiju cuasamanaa'me chukuna, Dios maire oiu Cho'okaikūji Repau chu'o chu'vache'te jo'kauna. ² Chukuna Dios chu'o chu'vana jorechu'o cutuchej'e cuheju, rope'e cu'ache i'kachena'me vajuchuache i'kache cuhenaa'me. Jā'aja'ne cuhenajeju Dios chu'o ūcuarepare i'kache chiinaa'me. Pāi ūcuaukore re'oja'chere chu'vajuna asa, repana rekoñoā, “Ina i'kache chu'o ūcuarepaa'me”, chiiju cuasame. Diopi űakuna rūhiñe kuanaa'me chukuna Repau chu'o. ³ Pāi te'enare vati toa saijanare chukuna chu'vachu'o asavesamu, Jesucristo'te cuasache kuachu'o. ⁴ Diore cuasacuheju pa'inare paaku chū'ukūji vati aipi ūsekuna Dios chu'o asavesume. Repana rekoñoā na'avanaja'ne pa'iju Jesucristo Diojeku miañeja'ne re'oja'che pa'iche kuachu'o asavesume repana. ⁵ Chukuna pa'iche meñe chu'vamanaa'me. Peore Masiku Jesucristo pa'iche'te chu'vanaa'me chukuna, pāipi Repauni cuasaja'ni chini. Ūcuachi'a musanukonare cho'okainaa'me, Jesuni pojomu. ⁶ Dios, mamarumu hijachejachi'a pa'irumu, “Miañe pa'ijū'u”, chiiju chū'asomu. Ūcuauji mai rekoñoāna miañeja'ne cho'okaiuna Jesucristo pa'iche'te űaju masime mai chura, “Dios rua re'okumu”, chiiju.

Diore cuasana pa'iche'te kuamu

⁷ Chukuna rua vesuva'najeju totoro'rova rua ro'imaro'rova pa'icheja'che pa'inaa'me. Jā'aja'ne pa'inareta'ni Diopi Repau chu'o re'oja'chere rua ro'isi'ejachere rupū isiuna koo paanaa'me chukuna. Jā'aja'ne cho'osi'kuamu chukuna'te Dios, pāipi űa, “Īnare Dios rua masiche'te cho'okaku!”, chiiju masia'ju chini. ⁸ Ija'che pa'inaa'me chukuna: Rua pa'ivesache pa'inata'ni re'oja'che pani etajaijanaa'me chukuna. Cu'ache ti'jñecojñonata'ni care'vamasinaa'me. ⁹ Cu'ache cho'ocojñonata'ni Cho'okaiku'te paanaa'me. Rua chueenata'ni chuenisomanaa'me chukuna. ¹⁰⁻¹¹ Chukuna'te vajuna pa'irumu si'arumu Jesucristoni cho'ochete cho'okaiju ku'iju chu'vanare pāipi asa pe'ruju Repau'te vanisosi'ejache vanisoñu chiinaa'me. Jā'ata'ni chukuna'te Maire Paakūji cho'okaiuna Repau cho'ocojñosi'ejache cho'ocojñocuhema'ne pa'iju ūcua chu'vajuna űa Repau pa'iche masinaa'me pāi. Ūcuachi'a Repauji chukuna'te jū'iñe'te ūsekuna pāire na'a jainukore chu'vajuna Repau pa'iche asa chēame repana. ¹² Jā'aja'ne chukunapi cho'ocojñoju Dios chu'ore chu'vaju chuenisopi'rajuna asa chēa Repauni cuasaju si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona.

¹³ Dios chu'o tocha jo'kasikorovu ija'che kuamu:

Diore cuasakujeku chu'u i'kasi'kuamu,

chiimũ. Chũkũna ũcuaja'che Diore cuasanajegu chũ'vanaa'me. ¹⁴Iere masime chũkũna: Maire Paaku'te Jesucristo'te jũniso tãcojĩnosi'kũre Vasosi'ku Dios chũkũna'te ũcuaja'che jũnisoru vasoja'mu. Vasouna vajurani musanũkonana'me Repau'te ti'jĩneñe nukajanaa'me chũkũna. ¹⁵Peore jã'a chũkũna cho'ocojĩñoñe musanũkonani re'oja'che cho'okaũu chiiju cho'ocojĩñoñaa'me. Ūcuachi'a chũkũnapi chũ'vajũna Diopi cho'okaiũna musanũkonapi Repaũni na'a jainũko cuasaju jovo, "Re'orepamũ, Ja'ku", chiiju pa'ime Repau'te.

¹⁶Jã'ajekũna, "Pani ti'ama'nea'me ie", chiimanaa'me chũkũna. Chũkũna ca'nivũã airekoku pa'imũ. Jã'ata'ni chũkũna rekoñoã si'aumucujĩna na'a raa pũsurekoñoã paaju Diore na'a raa masi cuasaju pa'inaa'me chũkũna. ¹⁷Maire irumũ cu'ache ti'jĩneñe si'asojachejekũna jã'are cuasama'me chũkũna. Cu'ache ti'jĩnesi'ejekũna na'a pa'isirumũ cunaũmũna sani si'arumũ re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ¹⁸Jã'ajekũna irumũ cu'ache ti'jĩneñe'ẽ cuasama'ne re'oja'che pa'ijache chuta'a ñama'ñere cuasaju pa'inaa'me chũkũna. Chura ñoñe na'mi si'ajachea'me. Mai chuta'a ñama'ñeta'ni si'arumũ pa'ijachea'me.

5 ¹Ie masime mai: Mai ca'nivũã mai vu'ñaja'nea'me. Mai vu'ñare pãipi ñañosocheja'che maini vanisoru Dios maire vu'ña mamavu'ñare isicheja'che mamaca'nivũãre isija'mũ. Repau cunaũmũ mama cho'osivu'ñaja'ñere pãi cho'omanesivu'ñare mamaca'nivũãre isija'mũ, maipi repachejare jo'e jũ'ima'ñe ai paapu chini. ²Chura ichejare pani ca'naso mamaca'nivũãre paaũu chini Dios pa'ichejana saũu chiime mai. ³Mamaca'nivũã koosirumũ ca'nivũã peona pa'imanejanaa'me mai. ⁴Mai ca'nivũã icheja chura pa'ica'nivũã cu'ache ti'jĩnekũna pani ca'naso jo'ka jũ'ijaca'nivũã teana saño paaũu chiime mai, ai pa'ijaca'nivũãre, jũnisorumũ ca'nivũã peona pa'icuheju. ⁵Dioa'mũ maire re'oja'che paapu chini cho'osi'ku, mamaca'nivũã ai pa'ijaca'nivũãre paaa'ju chini. Mai rekoñoũna Repau Rekocho raosi'kuamũ, ja'me pa'iu cho'okaiũna Repau maire mamaca'nivũã isijachere cuasaju masia'ju chini.

⁶Jã'ajekũna Repau chũ'o pojoju jachama'ne cuasanaa'me mai. Ie masime mai: Icheja mai ca'nivũã pa'irumũ Maire Paaku'te Jesure kueñerepa pa'ima'me mai, cunaũmũ pa'ikũjekũna. ⁷Irumũ Repau'te ñacu'amũ maire. Rupu Repau'te cuasacheji ja'me pa'inaa'me mai. ⁸Jã'ata'ni ija'che cuasame chũkũna: Repaũni cuasaju jũ'iñe vajuchumapu jũni sani rekochoji Repaũna'me pa'ito na'a re'omũ. ⁹Jã'ajekũna ichejare jeerumũ vajũna pani, chekurumũ jũnisonij'ẽe, "Maire Paaku chiiche'te cho'uju paũu, Repauji pojoa'ku", chiiju pa'inaa'me chũkũna. ¹⁰Mai ũcuauũko jũnisorumũ Jesucristo ti'jĩneñe'te nukaju Repauji chũ'ũkũna mai cheja pa'irumũ cho'osi'e ro'i koojanaa'me. Cu'ache cho'osina cu'ache'te koojanaa'me. Re'oja'che cho'osinata'ni re'ojachere koojanaa'me.

Diona'me re'oja'che pa'iche'te kuamũ

¹¹Jã'ajekũna Maire Paakuni vajuchuju, pãipi asa Repaũni cuasaa'ju chini Repau chũ'ore chũ'vajũ pa'inaa'me chũkũna. Dios chũkũna pa'iche peore masiku'mũ. Ūcuachi'a musanũkonapi chũkũna re'oja'che pa'iche'te masia'ju chiinaa'me chũkũna. ¹²Chũkũna pa'iche'te meñe kuaju pojoju pa'imanaa'me chũkũna. Chekũna, pãi rekoñoã pa'iche ñavesuju s'ẽsevũ pa'ichechi'a ñamasinapi chũkũna pa'iche'te cu'ache cutume. Jã'aja'ñe cutuju

ke'reto musanukonapi chukuna pa'iche'te masi cuasaju sāiñe i'kamasiaju chini i'kame chukuna. ¹³Pāipi ñato vē'vena cho'ocheja'che cho'osome chukuna. Jā'ata'ni Diopi ñato re'oja'chere cho'uju Repau chiiche'te cho'onaa'me chukuna. Chukunapi vē've peoju musanukonare cho'okaimē. ¹⁴Jesucristo chukuna'te oiū Cuasakūni sāiñe cuasaju Repau chu'ore chu'vanaa'me chukuna, Ūcuate'euji maire ūcuanukore jūni ro'ikaisi'ejekuna Repau'te cuasana ūcuanuko meñe jūni ro'isinaja'ñe pa'iche'te masiju. ¹⁵Repau Cristo pāi ūcuanukore jūni ro'ikaisi'kua'mu, pāipi cheja pa'inapi meñechi'a cuasaju pa'iche'te jo'kaso, repanare jūni ro'ikani tācojño jo'e vajurani Pa'ikūni cuasaju paapu chini. ¹⁶Jā'ajekuna chura chukuna pāi Diore cuasamana repa chianarechi'a cuasacheja'che cuasama'me. Aperumu jā'aja'ñe cuasaju Cristo'te cuasama'ñe pa'isinata'ni chura Repau'te cuasaju pa'inaa'me chukuna. ¹⁷Ija'chea'me: Pāiū ūcuauakūji Jesucristoni cuasakū jovoni repau rekocho mamarekocho'te paaku re'oja'che mama pa'imū. Aperumu pa'isi'e jo'kaso chura mamare pa'imū repau.

¹⁸Peore jā'a Dios cho'oche'me. Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Dios maire care'vakaisi'kua'mu, maipi Ūcuauña'me re'oja'che paapu chini. Ūcuachi'a maire chekunare Repau chu'ore kuache jo'kasi'kua'mu Repau, maipi kuajuna asa chēa Repauni cuasaju Repauna'me ūcuaja'che re'oja'che paapu chini. ¹⁹Pāi cheja pa'ina cu'ache cho'oche'te Jesucristoji jūni ro'ikakuna repa cho'osi'ere jo'e cuasamauna Ūcuauña'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini, Dios Jesucristo'te chejana raosi'kua'mu. Jā'are pāire kuaju paapu chini jo'kasi'kua'mu Repau maire. ²⁰Jā'ajekuna Cristo'te i'kakainaa'me chukuna. Dios musanukonare chukuna i'kacheji i'ka ku pa'imū. Jā'aja'ñe chu'vaju Cristoni cho'okaiju, "Dioni jovo Ūcuauña'me re'oja'che pa'ijū'u", chijū chu'vanaa'me chukuna musanukonare. ²¹Cristo jmakarujē'e cu'ache cho'omanesi'kua'mu. Jā'ata'ni Dios Repau'te peore cu'ache cho'osi'kure cho'ocheja'che cho'osi'kua'mu, pāi ūcuanuko cu'ache cho'oche'te jūni ro'ikaaū chini. Maini cu'ache cho'omanesinare cuasacheja'che cuasara chini jā'aja'ñe cho'oasomū Dios.

6 ¹Chukuna Diore cho'oche ja'me cho'okainajeju, "Repau'te cuasamana pa'icheja'che pa'ima'ñe musanukonare cho'okaiku'te Diore cuasaju pa'ijū'u", chijū chu'vanaa'me musanukonare. ²Repau chu'o pa'ikorovu tocha jo'kasi'e ija'che chiimu Dios i'kache:

Chu'u pāire oiū cho'okaiumucuse musanukona sēñe asaja'mu chu'u.

Ūcuachi'a chu'u pāi chēa paaku vati toa saiche ūsekaiumucuse re'oja'che cho'okaija'mu chu'u musanukonare,

chiimu. Asarepajū'u. Chura iumucuse pāire oiū Dios cho'okaiumucusea'me. Pāire chēa paaku Repau vati toa saiche ūseumucusea'me iumucuse.

³Pāipi chukuna pa'iche'te ña, "Ina chu'vache Dios chu'o cu'ache'me", chiiche'te cuheju te'eu'terejē'e cu'ache cho'o ñoma'ñe re'oja'checi'a pa'iju ñoju pa'inaa'me chukuna. ⁴Jā'aja'ñe pa'iju Diore si'arumu cho'oche cho'okaina pa'iche'te pa'iju chukuna chiimajñaruājē'e peoju pa'iche rua cu'ache ti'jñecojoñonata'ni pojoju cho'o ñoju pa'inaa'me chukuna. ⁵Su'i'suecojñoju, pāi chēav'e cuacojñoju, pāi chukuna'te cuhekuanupuā chenevuna chēa cuaocojñoju, cho'oche rua cuaja pa'iche'te chū'ujuna cho'uju, kāiñejē'e peona pa'iju, āiñe'te peoju āucuhava'na pa'inata'ni ūcu pojoju cho'uju Diore cho'oche cho'okaina pa'iche cho'o ñoju pa'inaa'me chukuna. ⁶Jā'aja'ñe pa'iju cu'ache

cuasama'ne pa'iju Repau chu'o ũcuarepare masiju, pe'ruma'ne chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'inaa'me chukuna. Dios Rekochoji cho'okaiuna jorema'ne chekunare oiju cuasanaa'me chukuna. ⁷ Ũcuachi'a Repau chu'o ũcuarepare i'kaju, Ũcuauji cho'okaiuna re'oja'che pa'imasiyu, Repau'te cuhenapi chukuna'te cu'ache cho'oto re'oja'chepe cajejaiyu Repau'te cho'che cho'okaina pa'iche cho'o ñoju pa'inaa'me chukuna. ⁸ Pāi te'ena chukunani chiiyu re'oja'che i'kanaa'me. Chekunata'ni chukunani cuheju cu'ache i'kanaa'me. Chekuna ũcuachi'a chukuna'te cu'ache cutujuasome. Chekunata'ni re'oja'che cutujuasome. Jorenare cho'ocheja'che cho'ome pāi chukuna'te chu'o ũcuarepare i'kanani. ⁹ Pāi jainuko rua masicojñonareta'ni chukuna'te vesuva'nare cho'ocheja'che cho'ome pāi. Chuenisovajuchua'che pa'inata'ni ũcua vajuna pa'inaa'me chukuna. Vainata'ni chukuna'te vanisomanaa'me pāi. ¹⁰ Sumava'naja'ne pa'inata'ni rekoñoa si'arumu pojoju pa'inaa'me chukuna. Chuova'na pa'inata'ni chekunani cho'okaijuna repa rekoñoa kurinaja'ne karama'ne re'oja'che pa'ime. Cu'amajñaruā peonata'ni chukuna rekoñoa peore paanaja'ne pa'inaa'me chukuna.

¹¹ Asa repajū'u, Corinto vñe'joopo pa'ina. Chukuna musanukonare cuasanajeyu chuku na rekoñoa cuasaju pa'iche'te jorema'ne i'kame. ¹² Musanukonare cuasache jmakarujē'e jo'kasoma'ne oiju cuasaju pa'inaa'me chukuna. Musanukonata'ni chukuna'te cuasamacosome chura. ¹³ Puka'kupāi repa mamachi i'kacheja'che i'kanaa'me chukuna musanukonare. Musanukonare chukuna cuasacheja'che musanukona rekoñoa rūhi'ne cuasaju sāi'ne cuasaju pa'ijū'u chukuna'te.

Diore cuasana rekoñoa Repau vñeja'che pa'iche'te kuamu

¹⁴ Jā'ata'ni Diore cuasamanare jovo pa'iju repa cho'ocheja'che cho'uju pa'imanejū'u. Re'oja'chena'me cu'ache ja'me pa'icu'amu, miachejana'me chijacheja ja'me pa'ima'neja'ne. ¹⁵ Cristona'me vati aire ũcuatē'e cuasamanajeyuna re'oja'che ja'me pa'icu'amu. Ũcuaja'che Jesure cuasanana'me Repau'te cuasamana re'oja'che ja'me pa'icu'amu, ũcuatē'e cuasamanajeyuna. ¹⁶ Tūsiva'na Diore cuasamana pojoche'me. Diore cuasana pojochemamu jā'a. Mai rekoñoa Si'arumu Pa'iku Dios vñeja'che pa'imu, Repau Rekochoji pa'ina. Repau jā'aja'ne i'kasi'e ija'che kuamu:

Ũcuana'na'me pa'iu ja'me ku'ija'mu chu'u.

Chu'uni cuasaju chu'u neena pa'ijanaa'me repa,
chiimu. ¹⁷ Chekucheja ũcuachi'a, Repau chu'o pa'ikorovu tochasi'e Maire Paaku Dios i'kache ija'che kuamu:

Pāi chu'ure cuasamanare ja'me pa'imanejū'u.

Musanukonapi chu'u cho'oñseche'te cho'oma'ne pa'ito pojoja'mu chu'u
musanukonare,
chiimu. ¹⁸ Jo'e chekucheja ija'che kuamu:

“Muja'ku pa'ija'mu chu'u.

Musanukona chu'u chii pa'ijanaa'me”, chiimu Maire Paaku Peore Masiu,
chiimu.

7 ¹ Asarepajū'u, chu'u cuasana. Dios maire jā'aja'ne cho'okaijache kuachu'o asa chēasinajeyu Repauni cuasaju, vajuchuju mai rekoñoa cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'che peore ũhaso re'oja'chechi'a cho'uju pañu mai.

Pablo repanare cuasaku pojochete kuamu

² Chu'ure cuhema'ne cuasaju pa'ijũ'u. Chekunare pãi te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'oma'ne, te'eu'terejẽ'e cacu'oma'ne, te'eu'terejẽ'e repaña neemajñaruã joreku tutesokaimanesi'kua'mu chu'u. ³ Musanukonani ke'reku i'kama'mu chu'u. Chu'u rekocho musanukonare rua cuasaku aperumu musanukonare kuasi'kua'mu chu'u ie: Musanukonare chu'u jũ'inetu'ka cuasaja'mu chu'u. ⁴ Musanukona re'oja'che pa'iche'te asa pojoku, "Chu'u chiiche re'oja'che cho'ojanaa'me repaña", chiiu cuasaku chekunani kuaku pa'imũ chu'u. Jã'aja'ne pa'iu rua cu'ache tiññecojñokuta'ni musanukonani cuasaku rua pojoku pa'imũ chu'u.

⁵ Macedonia cheja raisirumupi irumujatu'ka jmamakarujẽ'e cuhama'ne pa'icu'ache tiññecojñoku pa'imũ chu'u. Pãi si'arumu ke'reme chu'ure. Ucuachi'a chu'u rekocho, "Chekurumu Jesure cuasanapi cacu'asojanaa'me", chini cuasaku oimũ chu'u. ⁶ Jã'ata'ni Diopi oinare churokujji Titoni raouna repauni ña pojoku oiche cuhasi'kua'mu chu'u. ⁷ Repau'techi'a ña pojoma'ne ucuachi'a repauji sakuna ña musanukona pojoku re'oja'che cho'osi'e ucuauji kuauna asa pojosi'kua'mu chu'u. Ucuachi'a chu'ure oiju ñaneeñena'me musanukona cu'ache cho'osi'ere meñe suma'ne cuasaju oiju chu'u chu'vache musanukona cho'oñu chiiche'te asa na'a rua pojosi'kua'mu chu'u.

⁸ Musanukonare chu'u tocha saosija'ore ña suma'ne pa'ijuna cuasaku oiu aperumu, "Chu'u ruarepa suma'ne cuasoche i'kacosomu", chiiu cuasasi'kua'mu. Chu'u chura jã'aja'ne cuasama'mu. Musanukona suma'ne pa'isi'e cu'ama'mu. Chu'u tochasi'e chu'o ña jeereparumu oimanesinaa'me. ⁹ Chura pojomu chu'u. Jã'ata'ni musanukona sumava'na pa'isi'ere cuasaku pojoma'mu chu'u. Musanukona chu'u chũ'ũne cho'ocuhesinapi suma'ne pa'ijũ, cuhema'ne cho'ochete cuasaku pojomu chu'u. Chukuna tocha saosi'e chu'o ña sumava'na pa'inata'ni chura Dios chiiche'te re'oja'che cho'ojũ pa'ime musanukona. Jã'ajekuna sumava'nare cho'osinata'ni musanukonare cacu'omanesinaa'me chukuna. ¹⁰ Pãi ucuauana Diore jachaju cu'ache cho'ochete uhasoñu chini repaña rekoñoã suma'ne cuasato re'omu. Uhaso Repauni cuasaju jovoni Ucuaua'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me repaña. Repau'te cuasacuhenata'ni oiju cho'osojanaa'me. ¹¹ Diopi cho'okaiuna sumava'na pani etajani re'oja'che pa'ijũ chura ñamema'ne Repau chiiche'te cho'oñu chiinaa'me musanukona. Ucuachi'a chura chu'upi musanukonare cuasaku re'oja'che ja'me paau chiime musanukona. Dionĩ vajuchuju cu'are cuheju chu'uni cuasaju re'oja'che cho'oñu chiinajeju cu'ache cho'osi'kure cu'ache cho'osinaa'me musanukona, jo'e cho'omanea'ku chini. Jã'aja'ne cho'ojũ chura re'oja'che cho'o ñoju pa'ime musanukona. ¹² Musanukonare repaja'ova tocha saorumu Dios ñaku'te cu'ache cho'osi'kuna'me cu'ache cho'ocojñosi'kurechi'a cuasaku tochamanesi'kua'mu. Ucuachi'a musanukona chu'ure cuasache'te meñe cuasa masia'ju chini tochasi'kua'mu chu'u. ¹³ Jã'are cuasaku pojomu chu'u.

Musanukonapi ucuauko re'oja'che cho'okatena Tito ñajani pojoku raisi'ere cuasaku na'a rua pojomu chu'u. ¹⁴ Aperumu musanukona pa'icheja repau chuta'a saimarumu musanukona re'oja'che pa'iche'te kuasi'kua'mu chu'u repau'te. Repau saisirumu chu'u kuasi'e ucuarepa cho'oasome musanukona.

Musanukonapi repauni re'oja'che cho'okaijuna Tito reparumu, "Pablo kuasi'e chu'o ũcuarepaa'me", chiiu cuasaasomu. Ũcuachi'a chu'u musanukonare kuasi'e chu'o ũcuarepaa'me. ¹⁵ Repau Tito musanukonare oiũ sani ñarumu musanukona repau'te ña kuku pojoju repau chũ'ũñe jachama'ñe cho'osi'ere cuasaku na'a rua chiimu musanukonare chura. ¹⁶ Chu'u musanukona repau'te re'oja'che cho'okaisi'ere cuasaku, "Cuhama'ñe re'oja'che cho'oju pa'ijanaa'me repana", chiiu cuasaku pojomu repau.

Diore cuasaju isiche'te kuamu

8 ¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chura icheja Macedonia cheja pa'ina Jesure cuasakuanupuã Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'iche'te kuaku tochamu chu'u. ² Repana rua cu'ache ti'ñecojoñju chuova'na pa'inatani rua pojoju pa'iju kurinaja'ñe chekunare kuri rupũ isisinaa'me. ³ Chu'u repana isiche ñasi'kujeku kuamu ie: Repanani isiuakuna isire'onukoru peore isiso jo'e isicu'achejatũ'ka isisinaa'me repana. ⁴ Chekunare Jesure cuasanani kurire isinesinaa'me repana. Chu'ure s̃eju rua i'kasinaa'me repana, repana isiche'te chu'ũpi ũsemanea'ku chini. ⁵ Jã'aja'ñe cho'oju chu'u aperumu, "Re'oja'che cho'ojanaa'me repana", chiiu cuasasi'e na'a re'oja'che cho'osinaa'me repana. Ũcuanapi meñe Dioni isiju, "Chukuna'te paajũ'u; mu'u chũ'ũñe'te peore cho'oju pañu chiime chukuna", chiiju Repau chiiche'te cho'oju chu'u chiiche ũcuachi'a peore cho'oju pa'ime repana. ⁶ Jã'ajekuna Titore repau aperumu koo pi'nimanesi'ere kurire musanukona ũsema'ñe pojoju jovoche'te peore musanukona pa'ijooona sani kooa'ku chini i'kasi'kuu'mu chu'u. ⁷ Musanukona peore rua re'oja'che cho'onaa'me. Diore masi cuasaju, Repau chu'o rua masiju ruihñe kuaju, re'oja'chechi'a cho'oñu chini cuasanajegu chu'ure rua cuasame. Re'oja'che cho'onajegu ũcuaja'che kuri ũsema'ñe isiju pa'ijũ'u.

⁸ Musanukonapi kurire isia'ju chini chũ'ũku i'kama'mu chu'u. Pãi chekunare re'oja'che cho'ouakuna cho'ochete kuaku i'kamũ chu'u musanukonare. Chekũrumũ musanukona ũcuaja'che chekunare Jesure cuasanare oiju kuri isiiñu chiicosome. ⁹ Maire Paaku Jesucristo maini oiũ cho'okasa chini Repau cho'osi'e masime musanukona. Peore Paakuta'ni maini oiũ chuova'u pa'ikujai'u pa'isi'kuu'mu Repau cheja pa'irumu, maipi rekoñoã kurinaja'ñe karama'ñe re'oja'che paapu chini.

¹⁰⁻¹¹ "Ija'che cho'oto re'omu", chini cuasaku chu'vara musanukonare. Chekunare charo kuri isisinaa'me musanukona. Musanukona cho'oju pojoju caraisiũsurumu cho'o jujasi'e chura musanukonare peore cho'ore'ochetu'ka cho'oju pi'niijũ'u, musanukona aperumu pojoju cho'oñu chiisi'e. ¹² Mai rekoñoã isiuankoru cuasa maire isire'onukoru isito pojomu Dios maire. Mai peomajñaruã, "Isijũ'u chu'ure", chiima'mu Repau.

¹³ Musanukonapi peore isiso chuova'na pa'ijuna chekunapi kurina paapu chini i'kama'me chukuna. Ũcuanuko musanukonapi ũcuapa'rũvachi'a karama'ñe paapu chiime chukuna. ¹⁴ Irumũ musanukona repana peochete paaju musanukonare cajejaiche'te isito karamaneja'mu repanare. Na'a pa'isirumu repana musanukona peochete paaju repanare cajejaiche'te sãñe isito karamaneja'mu musanukonare. Jã'aja'ñe cho'oju ũcuanuko ũcuapa'rũvachi'a karama'ñe pa'ijanaa'me musanukona. ¹⁵ Dios chu'o tocha jo'kasi'e Moisés pa'irumu cho'osi'ere kuaku jã'are ija'che che'chomu maire:

Diopi cho'okaiuna rua siasi'kure cajejaimanesi'kua'mu.

Jmanukoru siasi'kure ũcuachi'a karamanesi'kua'mu, Diopi cho'okaiuna, chiimu.

Titona'me chekunare Corinto vū'ejoopo saochete kuamu

¹⁶ Diopi cho'okaiuna chura Titopi chu'u musanukonare oiũ cuasacheja'che oiũ cuasakuna, "Re'orepamu, Ja'ku", chiimu chu'u Repau'te Diore. ¹⁷ Chu'u repau'te, "¿Jo'e saima'ku mu'u repacheja?", chiito, ũcuauji saineeku pojoku, "Jau, jo'e sani ñajamu chu'u repanare", chiisi'kua'mu repau. ¹⁸ Saiuna chekure Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore masi chu'vaku Jesure cuasakuanupuäre ũcuaukore re'oja'che cutucojñokuni repauna'me saau chini saomu chu'u. ¹⁹ ũCuachi'a kuri chi'i pi'nisirumuna chu'una'me kurire sakaau chini Jesure cuasakuanupuäpi chëa jo'kasinaa'me repau'te. Chukuna cho'okaiũache cuasache'te cho'o ñoju Dioni pojoku chuova'na pa'iva'nani kurire isiũu chini saijanaa'me chukuna. ²⁰ Pãi ũsema'ne pojoku jovosi'ere kurire saku, päipi chu'uni cu'a cuasaju ke'remanea'ju chini chekunare pãi ja'me saja'mu chu'u. ²¹ Chu'u cho'ora chiũ re'oja'che cho'ochete Maire Paakuchi'a masimanea'ku chini ũcuachi'a pãi ñaju'te cho'o ñora chiimu chu'u, repanapi masia'ju chini.

²² ũCuachi'a jo'e chekure mai majapãiũja'iu'te repau Diore re'oja'che cho'okaineẽne chu'ure ruarepaõã cho'o ñosi'kure chekunana'me musanukona pa'ichejana saau chini saomu chu'u. Chura repau musanukonare cuasaku, "Re'oja'che cho'ojanaa'me repana", chiũ cuasaku na'a rua Diore cho'okasa chiimu. ²³ Repau Tito chu'ure ja'me cho'ochete cho'okaiũ musanukonare ũcuachi'a re'oja'che cho'okaiku'mu. Chekuna repau'te ja'me saina mai majapãijana re'oja'che pa'iju Cristo pa'iche'te cho'o ñojuna Repau'te cuasakuanupuäpi chëasinaa'me ja'me saapu chini. ²⁴ Jã'ajekuna musanukona repanare oiju cuasache cho'o ñojũ'u. ũCuachi'a chu'u repanare musanukona re'oja'che pa'iche kuasichũ'o ũcuarepa cho'o ñojũ'u, Jesure cuasakuanupuäpi ũcuauko asa masia'ju.

Diore cuasanare isiũu chini kuri jovoche'te kuamu

9 ¹ Musanukona Jesure cuasanare chuova'na pa'inare kuri jovokaiche chu'u chu'vaku tochache chiima'me. ² ũCuare musanukona repanare cho'okaũu chiime. Chu'u musanukona Acaya cheja pa'ina re'oja'che cho'okaũu chiiche'te masiku icheja Macedonia cheja pa'inani kuaku pa'imũ. Musanukona caraisiũsurumũpi vua kuri isiũu chiiju pa'iche'te kuaua asa repauna jainuko ũcuaja'che cho'ojũ kuri rua isiũu chiinaa'me. ³ Jã'ata'ni inare mai majapãijanare musanukona pa'ichejana saomu chu'u. Repana sani ti'asirumu musanukona cho'oũu chiisi'e cho'o pi'niũ'u, chu'u musanukona re'oja'che cho'ochete kuasi'e jorechũ'o pa'imanea'ku. ⁴ Chu'u musanukona pa'icheja sairumu icheja Macedonia cheja pa'ina te'ena ja'me sani ñato repakuri jovomanesi'e pa'ito kukusojamu chu'u, chu'u i'kasi'ere joreju cho'okaimanerena. Musanukona ũcuachi'a joresinajeju rua kukujanaa'me. ⁵ Jã'are cuasa mai majapãijanare charo saora chiisi'kua'mu chu'u, repanapi musanukona pojoku isiũu chiisi'ere kurire jovojuna koo pi'nia'ju chini. Jã'aja'ne koo pi'niru repakuri musanukona pojoku jovosi'e isiũamana isi'ieja'che pa'imaneja'mu.

⁶Iere cavesuma'ne cuasajū'u: Pāiū āu tāku jmanukoru tāni jmanukoru paaja'mu. Rua tāsi'kuta'ni rua paaja'mu. Ūcuaja'che jmakarū īsisi'ku re'oja'che jmakarū kooja'mu. Rua īsisi'kuta'ni rua kooja'mu re'oja'che. ⁷Maire ūcuanukore te'enarechi'a ūcuauamajñaruā pāipi chū'ujuna īsima'ne mai rekoñōā īsiuache cuasamajñaruāre ūsema'ne pojoju īsiche pa'imū. Pāi repa neemajñaruā pojoju īsinare pojomū Dios. ⁸Dios mai chiiche si'ache peore cajejaiche īsiku'mū, maipi si'arumū karama'ne cajejaiche paaju chekunani īsiju re'oja'che cho'uju paapu chini. ⁹Dios chū'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamū:

Jainukore chuova'na pa'inare oiū repau neemajñaruā ūsema'ne rupū īsiku'mū repau.

Repaū jā'aja'ne re'oja'che cho'uche si'amaneja'mū, chiimū. ¹⁰Āu tāku'te jo'e tājañena'me āu repau āiñe īsikuji Dios musanukonapi si'ache paaju chekunani rupū īsiju paapu chini si'arumū na'a rua īsija'mū musanukonare. ¹¹Jā'aja'ne ūsema'ne īsiju pani Ūcuauji cho'okaiuna karama'ne paaju chekunare rupū īsijache si'arumū paajanaa'me musanukona. Ūcuachi'a chū'u chū'vache'te musanukonapi asa pojoju īsiru chukunapi sa īsijuna koo pojoju Diore, "Re'orepamū, Ja'ku", chijjanaa'me repa. ¹²Musanukonapi Dios neena chiiche'te chukunapi sa īsia'ju chini kurire īsini repanare karachechi'a cho'okaimanejanaa'me. Diore na'a rua pojoju, "Re'orepamū, Ja'ku", chiiche ūcuachi'a cho'okaijanaa'me musanukona repanare. ¹³Jā'aja'ne cho'uju musanukonapi repanani re'oja'che cho'okaiju Dios chiiche jachama'ne cho'uche'te cho'o ñoru ña pojoju Dioni ija'che i'kajanaa'me: "Repañ Jesucristoni cuasaju Repau'te cuasache kuachū'ore kuaju ie repa paache ūsema'ne īsiju pa'ime chukuna'te, chekunare ūcuachi'a; re'orepamū, Ja'ku", chijjanaa'me. ¹⁴Ūcuachi'a musanukonare pojoju cuasaju Dioni sēekaijanaa'me repa, Ūcuauji cho'okaiuna musanukona repanare cho'okaisi'ejekuna. ¹⁵Maire pa'iche re'oja'che, pāi te'euji'e kuavesuche'te īsisi'kujekuna Repau'te Diore ūcuanuko pojoju, "Re'orepamū, Ja'ku", chiju pañu mai.

Diopi jo'kauna Pablo ku'iu chū'vasi'ere kuamū

10 ¹Chura Cristo pe'kerū chū'vasi'eja'che musanukonani pe'kerū chū'vaku tocha saomū chū'u ie chū'o. Musanukona te'ena ija'che cutujuasome chū'ure: "Repañ Pablo maire ja'me pani i'kavajuchuku rua i'kama'kua'mū. Jā'ata'ni tiichejare pani rua chū'uku chū'o tocha raoku'mū repau", chijjuasome. ²Chū'u musanukonare ñara chini saija'mū. Musanukonapi re'oja'che pa'ito ñaku i'kamaneja'mū chū'u. Pāi chū'ure, "Diore cuasama'kuja'che pa'imū iku", chiinareta'ni i'kaja'mū chū'u. ³Pāi'mū chū'u. Jā'ata'ni pāi Diore cuasamana cavacheja'che cavama'kua'mū chū'u. ⁴Pāi vaicheji cavama'kua'mū chū'u. Jā'ata'ni Diore cuasacuhēre cajejaiku'mū chū'u, Dios Peore Masikuji cho'okaiuna. ⁵Pāi Dioni cuasacuheju chekunapi Repauni cuasamaneja'ju chini rua i'kanare Diopi cho'okaiuna cajejaimasiku'mū chū'u. Chekunapi Dios chiiche'te cho'omaneja'ju chini i'kanapi asa Repauni cuasaju jovoja'ju chini i'kamasiku'mū chū'u. ⁶Musanukona ūcuanuko Dios chiiche re'oja'chechi'a cho'uju pa'irumūna chekunare Repauni jachaju re'oja'che pa'imanare repa cu'ache cho'osi'e ro'i chū'uja'mū chū'u.

⁷Sē'sevu pa'imajñaruāchi'a ñaju pa'ime musanukona. Pāiu ūcuauakujī meñe cuasa ña, "Chu'u Cristo neekua'mu", chiiu cuasaku chu'ure ūcuaja'che, "Cristo neekua'mu jā'u", chiiu cuasaa'ku. ⁸Maire Paaku Dios chu'ure musanukonani Repau chu'ore chu'vaa'ku chini jo'kasi'kua'mu, chu'vakuna asa musanukonapi na'a rua re'oja'che paapu chini. Musanukonani cacu'oa'ku chini chēamanesi'kua'mu Repau chu'ure. Jā'a vajuchuma'ñe kuamu chu'u musanukonare, chu'u chu'vachu'ore asa jachamana'ju chini. ⁹Jā'ajekuna musanukonapi na'a re'oja'che paapu chini musanukonare pe'ruku i'ka kukora chini tochama'mu chu'u. ¹⁰Chekuna pāi te'ena chu'u tocha saosija'o ña ija'che cutujuasome chu'ure: "Rua chū'uku tocha raomu repau. Jā'ata'ni icheja rani vesuujeku i'kamau pāi te'eu'terejē'e i'ka kukoma'kua'mu repau", chiijuasome. ¹¹Jā'aja'ñe i'kana iere masia'ju: Chu'u musanukonare so'ore pa'iu i'kaku tocha saochē musanukonare ja'me sani panijē'e ūca i'kaku pa'ija'mu chu'u.

¹²Musanukonare ja'me pa'ina te'ena rua vesunata'ni ūcuanapi, "Chekunare na'a rua masinaa'me chukuna", chiiju meñe cuasaju pojonaa'me. Repana meñe pojona pa'ivesunaa'me. Repana cho'ochēja'che cho'oma'kua'mu chu'u. ¹³⁻¹⁴Dios chu'ure cho'oa'ku chini jo'kasi'ere musanukonare kuaku chu'u pa'iche masi kuaku'mu chu'u. Ūcuauji chū'uuna musanukona pa'icheja charo sani Cristo'te cuasache kuachu'ore chu'vasi'kua'mu chu'u musanukonare. Chu'uchi'a te'eu cuasasi'ere chu'vajaisi'ema'mu jā'a. Musanukonare chekuna na'a charo Cristo pa'iche kuajaisina peome. Musanukonare chu'vajaisi'ku pa'imaneni jā'aja'ñe i'kaku jorechu'ore i'kaku pa'ira'amū chu'u. ¹⁵Chekuna cho'ochē'te cuasaku kuama'ñe chu'ure jo'kasi'echi'a kuaku chu'vakū'mu chu'u. Musanukonapi chu'u chu'vachu'ore asa chēa si'arumu na'a re'oja'che pa'ito pojoja'mu chu'u musanukonare. Jā'aja'ñe pa'iju asamasito na'a re'oja'chere chu'vaja'mu chu'u musanukonare. ¹⁶Musanukonare chu'va pi'nisirumu so'ña canani chekuna pāi chuta'a chu'vamachejña pa'inani ku'iu chu'vara chiimu chu'u, musanukona pa'icheja na'a so'o pa'inani. Chekuna charo sani chu'vasinani chu'upi cho'jepi sani chu'va rani, "Chu'upi chura chu'vajakuna Diore cuasanaa'me jā'ana", chiiu jorecuhemu chu'u.

¹⁷Meñe i'kaju, "Rua re'onaa'me chukuna", chiimaneñu mai. Maire Paaku pa'iche'te kuaju, "Rua re'okū'mu Repau", chiiju pañu mai. ¹⁸Pāiu ūcuauji meñe, "Re'okū'mu chu'u", chiiku chekurumu re'okū'mu; chekurumu cu'akū'mu. Jā'ata'ni Diopi pāiuni ūcuauakuni, "Re'okū'mu iku", chiito re'okū'mu repau.

Jorechu'o che'chona pa'iche'te kuamu Pablo

11 ¹Chu'u i'kaku tochache ña cu'ache cuasamanejū'u. Musanukonani vē'veu i'kacheja'che jmanukoru i'kara. ²Diopi cho'okaiuna musanukonare romi vanuku pa'icheja'che cu'a vanuku rua cuasaku pa'imu chu'u. Chu'u musanukonare puka'kupi mamakoji chekunare cho'oma'ñe ūjurechi'a te'eu'te re'oja'che pao chini isicheja'che Cristoni isisi'kua'mu, musanukonapi Repau'techi'a cuasaju re'oja'che paapu chini. ³Jā'ata'ni vatiaña jore ai i'kache'te asa jachama'ñe cho'oko Eva cacu'acojñosi'ēja'che musanukonapi, "Jorechu'ore asa chēa jachama'ñe cho'ojū Jesure masi cuasache re'oja'chere ūhasojanaa'me", chini sumava'u cuasaku pa'imu chu'u. ⁴Pāi chekuna sani musanukonani chu'u chu'vasi'ēja'che chu'vama'ñe Jesús

pa'iche tiiñe kuaju jorechu'o chu'vanare pojonaame musanukona. Jā'ajañe cho'ojū musanukona rekoñōā Dios Rekocho koomañe tiiirekocho'te pojoju koonaa'me musanukona. Jesús pa'iche ūcuarepa kuache'te asa chēasina chura tiiichu'ore asa chēaju pa'ime. ⁵ Repana jorechu'o che'chona chu'ure na'a rua masinama'me. Musanukona, “Rua masinaa'me ina”, chiime repanare. Jā'ata'ni joreme musanukona. ⁶ Chu'u pāi jainuko pa'ichejña chu'o re'oja'che masi i'kavesukuta'ni Dios chu'o masiku'mu. Peore jā'a chu'u cho'ocheji si'arumu cho'o ñoku'mu chu'u musanukonare.

⁷ Chu'u musanukona rekoñōāpi karamañe re'oja'che paapu chini chu'u cho'oche cho'oku Dios chu'ore kuri sēema'ñe chuova'u chu'vaku, ¿cu'ache cho'ore chu'u? ⁸ Chu'u cheku'chejña sani pa'iu Jesure cuasakuanupuāpi kuri isirena koo musanukonare Dios chu'o kuri sēema'ñe chu'vasi'ku'a'mu. ⁹ Chu'u musanukonare ja'me pa'irumu te'eu'terejē'e karache cho'omanesi'ku'a'mu. Reparumu Macedonia raisina mai majapāijanapi chu'u chiiche peore ro'ikaisinaa'me chu'ure. Jā'ajekuna musanukonare jmamakarujē'e karache cho'omau ūcua karache cho'oma'ñe pa'ija'mu chu'u. ¹⁰ Cristo chu'o ūcuarepare asa chēasi'ku'jeku chu'o ūcuarepare i'kaku'mu chu'u. Acaya cheja si'achejña pa'inare te'eu'terejē'e ūsecu'amū jā'a chu'u kuache. ¹¹ Musanukonani cuheku i'kamamū chu'u. Dios masimu chu'u musanukonare rua chiiu cuasache.

¹² Chu'u cho'oche cuhama'ñe ūcua chu'vaku pa'ija'mu, kuri sēema'ñe, jā'aja'ñe cho'okuna chu'ure ke'renani, “Pablo cho'ocheja'che cho'onaa'me chukuna”, chiicu'aa'ku chini. ¹³ Repana, “Jesucristo saosinaa'me chukuna”, chiiju joreme. Cristo saomanesinaa'me repana. Repana cuasachechi'a joreju che'chome. ¹⁴ Vati ai ūcuaja'che te'eñoā ángel cho'ocheja'che re'oja'che ñoñe joreku cho'omu. ¹⁵ Repau neena jorechu'o che'chona ūcuau cho'ocheja'che cho'ojū joreju re'oja'che pa'ina cho'ocheja'che re'oja'che ñoñe cho'ome. Jā'ata'ni repana cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache'te koojanaa'me.

Pablo repau'te cu'ache ti'ñesi'ere kuamu

¹⁶ Jo'e vē'veu i'kacheja'che i'kaku musanukonapi chu'uni, “Vē'veu'mu jā'u”, chiiju cuasamanea'ju chini sēemu chu'u. Jā'ata'ni jā'aja'ñe cuasanijē'e chu'u vē'veu i'kacheja'che i'kache asa cuhemanejū'u. Chu'u pa'iche'te jo'e na'a rua kuara chiiimu chu'u. ¹⁷ Ie i'kaku Jesucristo chu'usi'e kuama'ñe te'eu vē'veu i'kacheja'che i'kamū chu'u. ¹⁸ Pāipi jainuko repana re'oja'che pa'iche meñe kuana pa'ijuna chu'u ūcuaja'che chu'u pa'iche'te kuamu. ¹⁹ Musanukona meñe, “Rua masime chukuna”, chiinata'ni jorena vē'vena i'kaju che'chochu'ore asa pojonaa'me. ²⁰ Musanukonare repanani cho'okaiju paapu chini cho'oche rua chu'unare ūcuachi'a pojoju pa'inaa'me musanukona, joreju musanukona neemajñaruā tutesonare, ūcuachi'a cuheju cu'ache i'kaju ūcuau'ache cu'ache cho'onare. ²¹ Chu'upi musanukonani jā'aja'ñe cho'omauna jorena pa'iche'te i'kaju, ¿“Repana Pablo'te na'a rua masime”, chiiju cuasache musanukona? Vajuchuacheta'ni ūcua i'kamū chu'u.

Chekuna repana pa'iche meñe pojoju kuacheja'che chu'u ūcuaja'che chu'u pa'iche'te meñe pojoku kuamu. Vē'veu i'kacheja'che i'kamū chu'u. ²² “Hebreopāia'me chukuna”, chiime repana jorechu'o che'chona. Chu'u ūcuachi'a hebre opā iu'mu. “Israelpāia'me chukuna”, chiime repana. Chu'u ūcuachi'a Israelpāiu'mu. “Abraham jojocojñosinaa'me chukuna”,

chiime repaña. Chu'u ũcuachi'a Abraham jojocojñosi'kua'mu. ²³ "Cristo'te cho'oché cho'okainaa'me chukuna", chiime repaña. Chu'u repañare na'a rua Cristo'te cho'oché cho'okaiku'mu. (Jā'ajañe i'kaku vē'veu i'kacheja'che i'kamū chu'u.) Cho'oché na'a rua cuaja pa'iche cho'oku, pāi chēav'ue na'a ruarepañō cuaocojñoku, na'a ruarepañō su'isuecojñoku, ruarepañō chuenisovajuchuache ti'jñecojñoku pa'iku'mu chu'u. ²⁴ Jud'ópai chū'unapi chū'urena vacap'isimeji te'echo su'isueche treinta y nueverepañōachi'a su'isueche'te cín corepañō su'isuecojñosi'kua'mu chu'u. ²⁵ Choteñō vāsohoji vaicojñosi'kua'mu chu'u. Te'echo catapi su'acojñosi'kua'mu. Choteñō mar chiara saivūā choovūā fa'a ruocojñosi'kua'mu chu'u. Jā'ajañe ru'isirumu te'echo ñamina'me umucuse chiara joopo choovujē'e peou vavaku pa'isi'kua'mu chu'u. ²⁶ Si'arumu ku'iu ruarepañō asivajuchuache ti'jñecojñoku'mu chu'u, vu'ñajoopoā, pāi te'ena pa'ichejñapi, chianā ko'sa mevoñeji, chiara fa'a ruocheji, pōse ñaanana'me, ũcuachi'a ti'ipāina'me chu'u majapāi asivajuchuache cho'ochena'me joreju, "Jesure cuasanaa'me chukuna", chiina cho'oché. ²⁷ Cho'oché rua cuaja pa'iche ca'nañet'ka cho'oku ruarepañō kāñeje'e peou ti'jñecojñoku'mu chu'u. Ūkuchena'me āñe peoku āucuhava'u pa'iu ũcuachi'a te'eñō kāñare peoku rua chu'ruku pa'iku'mu chu'u.

²⁸ Jā'ajañe cu'ache ti'jñecojñoku oiu Jesure cuasakuanupū ũcuachi'a si'achejñā pa'inare si'aumucujñā cuasaku oiu pa'iku'mu chu'u, "Chekurumu repañapi cacu'asoju", chini. ²⁹ Repañare ja'me pa'iku re'oja'che cho'o koka peoto repañ'te cuasaku oimū chu'u. Ūcuachi'a repañapi ũcuauakūji cacu'ocojñosi'ku pa'ito chu'u rekocho rua oimū repañ'te. ³⁰ Jā'ajañe pa'iu chu'u pa'iche meñe pojoku kuani chu'u cho'ovesuche'te kuaja'mu chu'u. ³¹ Maire Paaku Jesucristo Puka'ku Dios, pāi si'arumu pojocojñoku, chu'u ũcuarepa i'kache masimū. ³² Jo'e chu'u pa'iche'te kuara. Damasco vu'ejoopo chu'u saisirumu Aretas ũcuaukore chū'uku pa'isi'kua'mu repacheja pa'inare. Repañ'te ũcuajoopo canare chū'ukaikūji chū'ūna chu'ūni chēañu chini pāi rua pējesinaa'me reparumū. ³³ Jā'ata'ni reparumū chu'ure ju'ena maña repajoopo je'na pachusi'pa jā'achojena umū pa'isa'arūji casorena chu'ure chēañu chini pējenare chēacojñoma'ne sanisosi'kua'mu chu'u.

Pablo Repañ ñasi'ena'me asasi'e kuamū

12 ¹ Chu'u pa'iche'te meñe kuaku ũcua cuhama'ne kuara. I'kate'ekuta'ni chu'ure Maire Paaku Jesucristo ñosi'ena'me Repañ kuasi'ere ũcua kuaja'mu. ² Chu'u Jesucristo'te jovuna Dios Repañ pa'icheja chu'ure muasi'e chura ie catorcerepa'isurumū'a'me. Chekurumu chu'u canivuna'me rekocho micosomū, chekurumu rekochochi'a. Chu'uta'ni vesumū. Diochi'a masimū jā'a. ³ Ca'nivuna'me saimaneni rekochochi'a saicosomū chu'u reparumū. Diochi'a masimū jā'a. ⁴ Iechi'a masimū chu'u: Dios chu'ure Repañ pa'icheja muasirumu chekunare pāi te'u'tereje'e kuau'seche'te chu'o asasi'kua'mu chu'u. ⁵ Reparumū chu'u cho'osi'e pojoku kuauato na'a rua kuara'amū chu'u. Jā'ata'ni chu'uchi'a masiche'te meñe pojoku kuama'ne chu'u cho'ovesuche'te kuato na'a re'omū. ⁶ Chu'u masiche kuache ũcuarepajekuna peore kuani vē'veu i'kacheja'che i'kamanera'amū chu'u. Jā'ata'ni kuama'mu chu'u jā'a, pāipi chu'u meñe kuach'ochi'a asaju pa'ima'ne chu'u cho'o ñoñe'te cuasa masia'ju chini.

⁷Jā'ajekuna Repau chu'urechi'a ñosi'e meñe ruarepa cuasaku pojomanea'ku chini vati ai chu'ure jü'iñe cho'ochē üsema'kua'mu Dios. ⁸Chu'ure jü'iñe'te cho'ochē'te üsea'ku chini Maire Paaku'te choteñoã sēesi'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni Repau chu'ure ücua üsema'kua'mu. ⁹Jā'ata'ni sēeto ija'che i'kasi'kua'mu Repau chu'ure: "Chu'upi cho'okaiuna cu'ache ti'jñecojñokuta'ni pojoku pa'iu chu'uni masi cuasaku re'oja'che pa'imasiku'mu mu'u. Re'oja'che pa'ivesunare chu'upi na'a rua re'oja'che cho'okaiuna chu'u Masiu cho'ochē pāi na'a rua ñomu", chiisi'kua'mu Repau. Jā'aja'ñejekuna chu'u cho'ovesuche'te meñe cuasaku na'a rua pojoku pa'imū chu'u, Cristoji Peore Masiuji chu'uni na'a re'oja'che cho'okaaü chini. ¹⁰Chu'upi meñe, "Rua vesuu'mu chu'u", chiü cuasaku Ücuauji cho'okaiuna pojoku Diore cuasache na'a rua masiku'mu chu'u. Jā'ajekuna chu'u Cristoni cuasaku pa'ivesache'te meñe pojoku kuamu chu'u, cho'ovesuchena'me, cu'ache cutucojñõe, cu'amajñaruã karache, cu'ache cho'ocojñoku pa'iche.

Corinto vu'ejoopo pa'inare jo'e sani ña vajuchusi'ere kuamu

¹¹Musanukonapi chu'uni cu'ache i'karena v'e'veu i'kacheja'che i'kaku tochasi'kua'mu chu'u ija'ova. Chu'ure musanukona rua re'oja'che cho'okaiku'te, ¿je se pa'iana pojoma'ñe, pojoku re'oja'che i'karuja'chere? Repanare jorechu'o che'chonare, musanukona, "Rua masinaa'me", chiinaa'me. Jā'ata'ni chu'ure rua vesuu'teta'ni na'a rua vesunaa'me repana. ¹²Chu'u musanukonana'me pa'irumu cuhama'ñe Diochi'a cho'omasiche'te pāi vasoचना'me cheke peore cho'o ñoku pa'iu chu'u jorema'ñe Jesús saosi'ku pa'iche cho'o ñosi'kua'mu musanukonare. ¹³Jesure cuasakuanupua chekuchejña pa'inare cho'okaicheja'che cho'okaiku'mu chu'u musanukonare. Jā'ata'ni musanukona pa'ichejachi'a musanukonani karache cho'ocuheku kuri kooma'ñe Dios chu'o chu'vasi'kua'mu chu'u. Jā'aja'ñe chu'upi cu'ache cho'oru chu'u cu'ache cho'osi'e jo'e cuasamanejü'u.

¹⁴Chura musanukona pa'icheja ka'chañoã sani ñasi'kupi jo'e saipi'ramu chu'u. Jo'e ücuaja'che karache cho'oma'ñe pa'iu Dios chu'o kuri kooma'ñe chu'vaja'mu chu'u musanukonare. Musanukona pa'amajñaruãre chini chu'vama'mu chu'u; musanukonarechi'a chiü chu'vamu. Chiiva'napi kuri chi'i puka'kupaire kuirama'me. Puka'kupäia'me kuri chi'i repana mamachiiva'nare kuirana. ¹⁵Chu'u mujakuja'iu pa'iu musanukonani chiü pojoku chu'u paacheji peore ro'ikaiu pa'ija'mu. Ücuachi'a musanukonani oiü rua ca'nañetu'ka cho'ochē cho'okaiu pa'ija'mu chu'u musanukonare. Chu'u musanukonare si'arumu na'a rua chiü pa'imü. Musanukonata'ni chu'u chiicheja'che chu'ure chiiju pa'imacosome. ¹⁶Musanukonare karache cho'okaima'kua'mu chu'u. Jā'ata'ni pāi te'ena, "Repanare rua joreku repana pa'amajñaruãre tua paamu repau", chiinaa'me chu'ure. ¹⁷Pāi musanukona pa'ichejana joreku sao cu'ache cho'omanesi'kua'mu chu'u musanukonare, kurire jñaara chini. ¹⁸Titore musanukonani ñajaaü chini, sēni saoku ücuachi'a chekure Jesure cuasaku'te ücuana'me saosi'kua'mu chu'u. Repau Tito ücuachi'a musanukonare joreku cu'ache cho'omanesi'kua'mu. Chukuna te'ekachapana musanukonare ücuat'e' cuasanajeju ücuaja'chechi'a cho'okaiju pa'inaa'me.

¹⁹Chekurumu musanukona chu'ure ija'che cuasacosome: "Maipi repau pa'iche'te ña re'oja'che cuasaaju chini jā'aja'ñe i'kacosomu repau". Jā'ata'ni

Diopi ñato Cristo neekujeku musanukonare re'oja'che pa'iche'te che'cheju na'a re'oja'che cho'o koka paaa'ju chini peore cho'omu chu'u ja'a. ²⁰Musanukonare sani ñavajuchua'che cuasamu chu'u, "Chekurumu repana chu'upi saito ucua cu'ache pa'iju chu'u chiiche cho'omana pa'ijanaa'me", chini cuasaku. Musanukonapi ja'aja'ne pa'ito chu'u ucua'ja'che musanukona cuheche'te cho'oja'mu. "Chekurumu repana saïnechi'a cavaju, chekuna nee tua paaneeju, saïnechi'a pe'ruju, te'ekuanuchi'a pa'iju, saïnechi'a ke'reju cu'ache cutuju, chekunare vesuroju, saïnechi'a cuheju ucuanuko te'enachi'a ucua'ache cho'uju pa'icosome repana", chini cuasaku saivajuchumu chu'u. ²¹Chekurumu chu'u musanukona pa'icheja jo'e sairumu meñe rua pojoku cuasamanea'ku chini Diopi cho'ouna musanukona pa'iche'te ña kukusojamu chu'u. Aperumu musanukona te'ena vajuchua'che cho'uju musanukona pa'imanare ja'me kaiju cheke ucua'ache cho'uju pa'isinaa'me. Chu'u jo'e sani ñato musanukona aperumu cu'ache cho'osi'e uhasoma'ne ucua cho'uju pa'ito rua oija'mu chu'u.

Cu'ache cho'omanea'ju chini chu'vasi'ea'me

13 ¹Chura saichena'me choteñoã sani ñaja'mu chu'u musanukonare. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Paï chotena chekurumu te'eka'chapana repana ñasi'e ucuate'e kuato chu'o ucua'epaa'me ja'a,

chiimu. ²Chu'u chura i'kajache chotena i'kacheja'che pa'imu. Musanukona pa'icheja chu'u ka'chañoã saisirumu musanukonare i'kasi'e so'o pa'ikuta'ni chura jo'e ucua'e i'kaku tochamu chu'u. Jo'e sani ñani aperumu cu'ache cho'osinana'me chekunare repa'ni uhasoma'ne ucua cu'ache cho'uju pa'ito etoja'mu chu'u repa'ne ucuanukore. ³Cristo chu'ure musanukonani i'kaka'ni chini raosi'ere musanukonapi, "Cho'o ñojü'u", chii'una repa'ne etoja'mu chu'u. Repa'ni Cristo musanukonare cu'ache ti'jñe'ne chu'ñe koka peouma'mu. Peore Masiujeku musanukonapi jo'e cu'ache cho'omanea'ju chini musanukonare cu'ache ti'jñe'ne chu'umasiku'mu Repa'ni. ⁴Repa'ni te' Cristo'te ta'tavesukuna cho'ocheja'che kurusus'e'verona je'jo ve'asosinaa'me. Ja'ata'ni Dios Peore Masiuji cho'okai'una vajurani irumu pa'iku'mu Repa'ni. Chukuna ucua'ja'che Cristo neenajeju ta'tavesunaja'ne cu'ache cho'ocojñöju pa'inata'ni Dios Peore Masiuji cho'okai'una Ucua'una'me pa'iju ucua cho'okaiju pa'ijanaa'me musanukonare, na'a re'oja'che paapu chini.

⁵Musanukona rekoñoã pa'iche'te meñe cuasajü'u; ¿Diore cuasarepache musanukona? Musanukonapi Diore jorema'ne cuasato Jesucristo musanukonare ja'me pa'imu. ⁶Ucua'chi'a chu'u pa'iche'te ja'aja'ne ña cuasani chu'u Diore cuasaku pa'iche masijanaa'me musanukona. ⁷Ucua'ji cho'okai'una musanukona cu'ache cho'oma'ne paapu chini Diore seekaimu chu'u. Chu'u Repa'ni te' cuasaku pa'iche'te cho'o ñoku seema'mu chu'u ja'a. Musanukonapi re'oja'che paapu chini seekaimu chu'u, chu'u Repa'ni te' cuasama'ne ñokuj'e. ⁸Dios chu'o ucua'epajekuna jachacu'akuna jachama'u musanukonapi cu'ache cho'oma'ne re'oja'chere na'a rua cho'uju paapu chini si'arumu cho'okaiku'mu chu'u. ⁹Ja'ajekuna chu'upi koka peouja'che ñokuta'ni musanukona cu'ache cho'omaru re'oja'che cho'o koka paato ucua pojomu. Ucua'chi'a musanukona Diopi cho'okai'una na'a rua re'oja'che paapu chini Repa'ni te' si'arumu seekaiu pa'ija'mu chu'u. ¹⁰Ja'are chini chuta'a chu'u saimarumuna ie chu'o charo tocha

saomu chu'u musanukonare, cu'ache cho'ochete ũhaso re'oja'che pa'ijuna sani musanukonani cu'ache cho'omanera chini. Dios chu'ure musanukonani Repau chu'ore chu'vaku re'oja'che cho'okaau chini jo'kasi'kua'mu, cu'ache cho'ochete ũhaso re'oja'che pa'ijuna musanukonare cu'ache cho'oma'ne che'chokuna na'a re'oja'che paapu chini.

Pablo i'ka pi'ni chu'o saoku tochasi'ere kuamu

¹¹ Chu'u majapāijana, ija'ova tocha pi'nicuhamu chu'u. Musanukonapi pojoju pa'iju re'oja'chechi'a cho'oto re'omu. Ūcuanuko chu'u chu'vachu'ore asa chēa cho'uju ũcuate'e cuasaju re'oja'che ja'me pa'ito maire oiu re'oja'che pa'iche Cho'okaikuji Dios ja'me pa'ija'mu musanukonare. ¹² Re'oja'che pa'iju sāiñechi'a cuasaju chēse pojoju pa'ijū'u. ¹³ Chekuna Jesure cuasana ũcuanuko chu'o saome musanukonare. ¹⁴ Maire Paaku Jesucristoji ũcuanukore re'oja'che cho'okaau musanukonare. Dios maire oikuji cho'okaiuna Repau Rekochoji musanukonare ũcuanukore ja'me re'oja'che paau. Re'omu.

Pablo

San Pablo Galacia cheja pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹Chũ'u, Pablo, Jesucristo saosi'kujeku pã chẽa saomanesi'kua'mu. Mai Ja'ku Dios, Repau'te jũniso tãcojũosi'kure Vasosi'ku ũcuachi'a chũ'ũre saoku'mu Repau chũ'ore chũ'vaa'ku chini. ²Chũ'u musanukonare, Jesucristo'te cuasaju Galacia cheja pa'ikuanupuã ija'ova utija'ova chũ'ũre icheja ja'me pa'ina mai majapãijanana'me tocha saomu. ³Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristoji musanukona rekoũõana re'oja'che pa'iche cho'okaijũna re'oja'che pa'ijũ'u. ⁴Repau Jesucristo mai Ja'ku Diopi chiiũna mai cu'ache cho'ochẽ jũni ro'ikaisi'kua'mu, maipi pã cu'ache cho'onana'me pa'inata'ni cu'are jũvomasiju re'oja'che pa'imasia'ju chini. ⁵Repau Dios si'arumu cuhama'ũe pojocojũoku, "Peore masia'mu mu'u; rua re'oku'mu", chiiicojũoku paau. Jã'aja'ũe paau.

Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore jachaju tiiũere chũ'vache'te kuamu

⁶Cristo re'oja'che cho'okaisi'ejekuna musanukonare chẽa Paaku'te Diore cuasache musanukonapi na'mi jo'kasopi'rajũna asa kukumu chũ'u. Jesucristo'te cuasache kuachũ'o asa chẽa cuasasina chura chekere asa chẽaju pa'ime musanukona. ⁷Repachũ'o musanukona mama che'chechũ'o vati toa uuche Ũsekaiku pa'iche'te kuamachũ'oa'me. Pã Dios chũ'o Cristo pa'iche kuachũ'ore sa'ũe tiiũe kuaju cacũ'ojũ pa'ime musanukonare. ⁸Pã ũcuauanapi chũkuna musanukonare chũ'vasi'ere Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore jachaju repachũ'o chũ'vama'ũe tiiũere chũ'vani vati toare ai sani uuju paapu, chũkunapi jã'apãani ángel cunaumu raisi'kupi jã'aja'ũe chũ'vanijẽ'e. ⁹Chura i'kasi'ere jo'e ũcuare i'kara. Chũ'upi chũ'vakuna musanukona asa chẽasi'ere Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore ũcuauakũji jachaku repachũ'o chũ'vama'ũe tiiũere chũ'vani vati toare ai sani uuku paau.

¹⁰Chũ'u cho'ochẽ'te pãipi ña pojoa'ju chini cho'oma'ũe Diopi ña pojoa'ku chini cho'oku pa'iku'mu chũ'u. Pãipi chũ'ũni pojoa'ju chini cho'oku pani Cristo'te cho'ochẽ cho'okaiku pa'imanera'amu.

Dios chũ'ore chũ'vaa'ku chini saosi'ku cho'osi'ere kuamu Pablo

¹¹Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Musanukonapi masia'ju chini i'kamu chũ'u ie: Chũ'u musanukonare chũ'vachũ'o Jesucristo'te cuasache kuachũ'o

rupu pāi cuasasichu'oma'mu. ¹² Chu'ure repachu'o masiche pāi chekunapi che'chomanesinaa'me. Jesucristoji kuasi'kua'mu chu'ure jā'a, masia'ku chini.

¹³ Chu'u Jesure chuta'a cuasamau chukuna judiopāi cuasache cuasaku pa'irumu cho'osi'e asasināa'me musanukona. Reparumu Jesucristo'te cuasanani ūcuanukore cacu'ora chini repanare chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cu'ache cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u. ¹⁴ Reparumu chukuna aipāi jo'kasi'e judiopāi cho'oche peore masi cho'oku chu'u majapāi jainukore chu'ujanare na'a rua masi cho'osi'kua'mu chu'u. ¹⁵ Jā'ata'ni Dios chu'uni chiiu chu'u chuta'a jāaamarumuna chēasi'kua'mu na'a pa'isirumuna Repauni cho'oche'te cho'okaau chini. ¹⁶ Chura Repau'te chū'ure'orumujekuna chu'upi Repau chu'ore asa chēa Mamakuni cuasaku jovo Jesucristo'te cuasache kuachu'ore judio peonani chu'vajaau chini cho'okaisi'kua'mu Repau chu'ure. Repau'te jovosirumu Repau chu'ore che'chera chini chekunare Jesure cuasanare sēejaimanesi'kua'mu chu'u. ¹⁷ Ūcuachi'a chu'ure na'a charo Jesucristo saosinare Jerusalén pa'inare sani nāmanesi'kua'mu chu'u. Jā'aja'ne cho'oma'ne teana Arabia cheja pāi peocheja saisi'kupi na'a pa'isirumuna Damasco vu'ejoopona co'isi'kua'mu chu'u.

¹⁸ Choteūsurumu pa'isirumuna Pedroni nā masira chini Jerusalén vu'ejoopona sani ūcuau'na'me quincerepaumucujā pa'isi'kua'mu chu'u. ¹⁹ Jā'ata'ni reparumu chekunare Jesús saosinare te'eu'terejē'e nāmanesi'kua'mu chu'u. Maire Paaku cho'jeu'te Santiago'techi'a nāsi'kua'mu chu'u. ²⁰ Dios asaku'te jorema'ne chu'o ūcuarepare kuaku ie chu'o tocha saomu chu'u musanukonare.

²¹ Repanare nācuhasirumu ūcuachejapi Siria chejana'me Cilicia cheja saisi'kua'mu chu'u. ²² Mai majapāijana Judea cheja pa'iju Cristo'te cuasakuanupu reparumu chu'ure nāmanajeju vesusinaa'me. ²³ Reparumu pāi chu'u pa'iche cutuche ija'che chiiche'te asaju paniasome: “Aperumu maire Jesure cuasache'te ūseku cacu'ora chini cu'ache cho'oku pa'isi'ku chura pāipi Jesuni cuasaa'ju chini Dios chu'ore chu'vaku pa'iuasomu”, chiiju paniasome pāi. ²⁴ Jā'aja'ne chu'u cho'oche'te asaju reparumu Dioni, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiiju paniasome repana.

Chekuna Jesús saosina Pablo'te pojosi'ere kuamu

2 ¹ Catorcerepaūsurumu pa'isirumuna Bernabena'me Jerusalén vu'ejoopona jo'e saiū Titore ja'me saku saisi'kua'mu chu'u. ² Diopi chū'una Repau'te cuasanare ūcuanukore chū'unarechi'a cutura chini saisi'kua'mu chu'u repacheja. Chi'i chu'u judio peonare Dios chu'o chu'vache'te kuasi'kua'mu chu'u repanare, kuauna masiju repanapi ūsemapuna chu'u cho'ocheji cho'osomea'ku chini. ³ Reparumu Titore chu'una'me saisi'kure griegopāi'jeku jīkomu chā'tiro pa'ica'niru chuto tuacojñomanesi'kureta'ni, “Jīko ca'niru chuto tuacojñojū'u”, chiiju chū'umanesinaa'me repana. ⁴ Pāi chekunapi maini Jesure ūcuarepa cuasanani, “Jesure cuasanaa'me chukuna”, chiiju jorenapi ja'me chi'iju ke'rejuna saisi'kua'mu chu'u. Repana jorena maipi Jesucristo neenajeju mai rekoñoā cuasache'te re'oja'chere cho'ojuna nānu chini raisinaa'me, nā pi'ni chukuna'te pa'ivesache peore chukuna judio aipāi chū'u jo'kasi'ere cho'oche'te chū'u'nu chini. ⁵ Jā'ata'ni chukuna musanukonapi Dios chu'o ūcuarepare Jesucristo'te cuasache kuachu'ore ūcuasaju paapu

chini repana joreju i'kache jmamakarujē'e asa cho'oma'ne ūcua ūcuarepare cho'ojū pa'inaa'me.

⁶ Jā'ata'ni Diopi pāi ūcuanukore ūcuapa'ruvachi'a cuasakuna Repau'te cuasanare chū'unare vajuchumanesi'kua'mu chū'u. Ūcuachi'a chū'upi repana chū'una pa'icheja'che pa'ina chū'ure pojoju, "Ija'che chū'vajaijū'u mu'u", chiiju chū'umanesinaa'me repana chū'ure. ⁷ Repau Jesucristo'te cuasache kuachū'ore judfopāire chū'vaa'ku chini Dios Pedro'te jo'kasi'ēja'che chū'ure Repau ūcuachū'ore judío peonani chū'vajaau chini jo'kasi'e chū'upi kuauna asa, masisinaa'me repana. ⁸ Repau Dios Pedro'te judfopāire chū'vaa'ku chini jo'ka Cho'okaikūji chū'ure ūcuachi'a Ūcuauji jo'ka judío peonani chū'vaa'ku chini cho'okaikūmu. Jesús saosinaa'me chūkuna ka'chana.

⁹ Jā'ajekuna repana Jesure cuasanare chū'una Santiagona'me Pedrona'me Juan chū'u Jesús saosi'ku pa'iche'te asa pojoju chūkuna'te Bernabena'me chū'ure ija'che i'kasinaa'me: "Musanukona chūkunaja'ne pa'inaa'me", chiiju, "Musanukonapi judío peonani Dios chū'ore chū'vato re'omu; chūkunata'ni judfopāire ūcua chū'vaju pa'ijanaa'me", chiisinaa'me. ¹⁰ Iechi'a i'ka jo'kasinaa'me repana chūkuna'te: "Chūova'na pa'iva'nare cavesuma'ne cuasaju re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u", chiisinaa'me. Jā'ata'ni chūkuna ūcuare si'arumu cho'ojū pa'inaa'me.

Pedroji jo'e cho'omanea'ku chini Pablo i'kasi'ea'me

¹¹ Na'a pa'isirumu chū'u Antioquía vu'ejoopo co'isirumu Pedroji ūcuajoopo'te rani pa'iu cu'a che cho'okuna űaku jo'e jā'aja'ne cho'omanea'ku chini i'kasi'kua'mu chū'u repau'te. ¹² Reparumu Jerusalén vu'ejoopo Santiagona'me pa'ina chuta'a rai marumu judío peonana'me āu āiu pa'isi'kua'mu repau, judfopāiuta'ni. Jā'ata'ni repana raisirumu vajuchuku repauni pe'rumaneajū chini judío peonare cuheku pa'icheja'che ja'me pa'imanesi'kua'mu repau, judío peonarejatu'ka jīkomu chā'tiro pa'ica'niru chuto tuacojño'ne chū'unapi ratena. ¹³ Jā'aja'ne Pedroji ūcuarepa peoche'te cho'okuna chekuna judfopāi űa ūcuaja'che cho'osinaa'me. Bernabejatu'ka repana cho'оче űa ūcuaja'che cho'osi'kua'mu. ¹⁴ Repanapi Cristo chū'o ūcuarepa chū'ū'ne'te masi cho'omaru'na űa repana asaju'te Pedro'te ija'che i'kasi'kua'mu chū'u: "Mu'u judfopāiuta'ni peore mai judío aipāi jo'kasi'e cho'oma'ne judío peokuja'che pa'iku'mu. Jā'aja'ne pa'ikuta'ni chura judío peonare, 'Musanukona pa'iche cu'amū', chiiju judío pa'iche paapu chini chū'ukūja'che cho'omu mu'u", chiisi'kua'mu chū'u repau'te.

¹⁵ Ija'che i'kasi'kua'mu chū'u: "Mai chīirumuna teana judfopāi aineesinaa'me. Jā'ajekuna judío peona cho'oeja'che cu'ache cho'omanaa'me mai. ¹⁶ Jā'ata'ni ie masime mai: Diopi űato Repauji chū'ū'na Moisés tocha jo'kasi'e cho'ona pāi te'eu'jē'e re'oku peojuasome. Jesucristo'te cuasanachi'aasome re'ona, Repauji űato. Pāi ūcuauanare re'oja'chechi'a cho'ona pa'iuato Jesucristoni cuasaju jovoche pa'imū. Jā'ajekuna mai judfopāi Repau chū'u jo'kasi'e cho'ojū aineesinata'ni Jesucristo'te cuasaju jovosinaa'me, Diopi mai cu'ache cho'oeche'te tnosokani jo'e cuasamaū, 'Re'onaa'me ina', chiau chini. Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'onareta'ni te'eu'terejē'e, 'Re'onaa'me ina', chiima'kua'mu Repau, repare peore cho'omaru'na.

¹⁷ Mai aperumu cu'ache pa'isinaa'me. Jā'ajekuna re'ona pa'nu chini, 'Cu'ache cho'onaa'me chūkuna', chiiju Jesucristoni cuasaju jovosinaa'me mai. Jā'ata'ni

chekuna judfopāi Jesure cuasamana ija'che i'kame maire: 'Jesucristoji cho'okaiuna judfopāi re'oja'che pa'isina mai judfopāi pa'iche'te jo'kaso chura cu'ache pa'ime ina', chiime. Jā'ata'ni joreme repana. Jā'aja'ñema'mu. Jesucristo jmamakarujē'e cu'ache cho'oma'kua'mu. ¹⁸ Chū'upi Dios pa'ichejana sasa chini aperumu chū'u jo'kasi'e cho'osi'kupi Jesucristoni jovo chū'u cho'osi'e ūhaso pa'ikujī churana ūcuare cho'oku re'oku pasa chini jo'e cho'oni Jesucristo chū'uñe'te cho'oma'ne pa'imū. ¹⁹ Aperumu, 'Chū'upi Dios chū'u jo'kasi'e peore cho'omaneni cho'osoja'mu', chiuu cuasasi'kua'mu chū'u. Jā'are masiku cho'ochē Diore pojōju aperumu cho'osimajñaruāchi'a jo'kaso Jesucristoni cuasaku jovosi'kua'mu chū'u Diona'me re'oja'che pa'iu Repau chiiche'te cho'oku pasa chini.

²⁰ Jesucristo jūni ro'ikaicojñosi'kujeku kurususē'verona Repau'te jē'jo vēasosi'ēja'che cho'ocojñosi'kua'mu chū'u. Jā'ajekuna chū'u chura chū'upi meñe jūni ro'isi'ēja'che pa'iu chū'u chiichejē'e cho'oma'ne Cristoji cho'okaiuna Repau chiichechi'a cho'oku pa'iku'mu. Repau'te Dios Mamaku'te chū'uni oiu Repauji meñe īsiku chū'ure jūni ro'ikaisi'kunī cuasaku chū'u icheja cheja pa'irumu cho'ochē peore cho'okaiū pa'iku'mu chū'u. ²¹ Dios chū'ure cho'okaiche cuhema'mu chū'u. Ūcuauji chū'uuna Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'kua'mu maini Ūcuauña'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini. Aperumu chū'u jo'kasi'ere cho'ojuna maini Diona'me re'oja'che pa'ire'ochē pa'ito Cristo maire jūni ro'ikaisi'e jūnite'esi'e pa'ira'amu. Maipi re'oja'che cho'o koka peojuna jā'aja'ne Repau aperumu chū'u jo'kasi'e cho'ojū Diona'me re'oja'che pa'icu'amu maire. Jā'ajekuna Cristo maire oiu maire cho'ovesache'te cho'okaiū jūni ro'ikaisi'kua'mu maire Diona'me re'oja'che paapu chini", chiisi'kua'mu chū'u.

**Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chū'u
jo'kasi'e cho'oma'ne Diore cuasache'te kuamu**

3 ¹ Asarepajū'u, Galacia cheja pa'ina. Jorena chū'vachū'ore ruarepa asaju vē'vena carūnisosinaa'me musanukona. Aperumu chukuna musanukonare Jesucristo maire jūni ro'ikaisi'ere pe'keruji rua masi kuasinaa'me. ² ¿Je'se cho'ojū Dios Rekocho koore musanukona? ¿Dios aperumu chū'u jo'kasi'ere peore cho'ojū koore? Pāasinaa'me. Repau chū'o re'oja'chere asa chēa Jesuni cuasaju koosinaa'me musanukona Repau Rekocho. ³ Jā'ata'ni chura, ¿je'se pa'iuana Dios cho'okaiche'te cuheju rupū aperumu chū'u jo'kasi'ere cho'ojū Dios pa'ichejana saiche cuasache musanukona, Jesure apēcuarumu Dios Rekocho koosinata'ni? Rua tiiñe cuasame musanukona. ⁴ Jesuni cuasaju cu'ache ti'jñecoñona cu'are jūvo koka paaju re'oja'che pa'iche na'a rua che'cheme. ¿Musanukona jā'aja'ne che'chemanere? Che'chesinaa'me. ⁵ Dios musanukonapi Repau chū'o asa chēasi'ere cuasajuna Repau Rekocho'te īsi musanukona cho'ochēji Repau cho'omasiche pāi vasoche cho'okaiku'mu. Musanukonapi aperumu chū'u jo'kasi'ere masi cho'ojuna cho'okaichema'mu jā'a.

⁶ Abraham pa'isi'ere cuasajū'u. Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu repau pa'isi'e:

Abrahamre Repauni cuasakuna, "Re'oku'mu iku", chiniasomu Dios, chiimu. ⁷ Ie masiche pa'imū musanukonare: Diore masi cuasana Abraham jōjosinajanaa'me repau cuasacheja'che Diore cuasanajeju. ⁸ Dios judío

peonare Repauni cuasajuna cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasaku Repau repanare cho'okaijachere kuaku Abrahamre i'kasi'e Repau chu'o re'oja'che aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Mu'upi chu'uni masi cuasakuna mu'u jojojaure icheja chejana raoja'mu chu'u

si'avajupaire re'oja'che cho'okaiu paau chini,

chiimu Abrahamre Dios i'kasi'e. ⁹Jā'ajekuna Dios Repau'te masi cuasanare Abrahamre Repauni masi cuasakuna cho'okaisi'ēja'che re'oja'che cho'okaimu.

¹⁰Pāi Dios pa'ichejana sañu chini cuasaju Repau aperumu chu'u jo'kasi'e cho'ona vati toana sani cho'osojanaa'me. Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e jā'are ija'che kuamu:

Dios aperumu chu'u jo'kasi'e tocha jo'kasikorovu pa'iche'te cho'uju peore si'arumu masi cho'omanesina pāi ũcuauko cho'osojanaa'me,

chiimu. ¹¹Chekucheja ija'che kuamu:

Diopi ñato Repau'te cuasana re'onaa'me.

Jā'ajekuna repana Ũcuauña'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me,

chiimu. Aperumu Repau chu'u jo'kasi'ere cho'uju re'ona pañu chiinare pāi te'eu'terejē'e, "Re'onaa'me ina", chiima'mu Dios. ¹²Aperumu Repauji chu'uuna Moisés tocha jo'kasi'e Diore cuasache i'kama'ñe, chu'usi'e cho'ochechi'a i'kamū. Repau chu'o tochasikorovu ija'che kuamu:

Dios chu'u jo'kasi'e peore masi cho'ona Repau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me,

chiimu.

¹³Jā'ata'ni Cristo maire, Dios chu'u jo'kasi'ere cho'ovesuju te'eu'jē'e peore masi cho'omapu vati toa uura'asinare, mai cu'ache cho'ochē jūni ro'ikaisi'ku'a'mu, maipi vati toana saimanea'ju chini. Maipi cu'ache cho'ocojñomanea'ju chini mai cho'ocojñora'asi'e Ũcuauji mai cu'are peore ro'ikaiu si'ache cu'ache cho'osi'ku cho'ocojñōjeja'ñe cu'ache cho'ocojñosi'ku'a'mu Repau. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu jā'a:

Pāiu'te tiripuna jē'jo nukocojñoku'te ñani,

"Repaū cu'ache cho'osi'e ro'ia'me ie", chiijanaa'me pāi,

chiimu. ¹⁴Jā'ajekuna Dios maire irumu Repau aperumu Abrahamre, "Mu'u jojocojñojaure si'avajupaire re'oja'che cho'okaaū chini raoja'mu chu'u", chiisi'ere ũcuarepa cho'oku Jesucristo'te chejana raosi'ku'a'mu, mai cu'are jūni ro'ikakuna maipi Repau, "Cho'okaija'mu", chiisi'ere si'avajupāi Jesuni cuasaju Repau Rekocho'te kooa'ju chini.

Abrahamre cho'okaija'mu chiisi'ena'me Moiserē chu'u jo'kasi'ere kuamu

¹⁵Chu'u majapāijana, ija'chea'me jā'a: Pāiūji repau cho'oja'mu chiiche'te kuaku tocha pi'ni mami tocharu chekupi jo'e na'a rua kuaku tohacu'amu jā'a. Ũcuachi'a sējocu'amu. Jā'aja'ñea'me Dios cho'oja'mu chiisi'e. ¹⁶Dios Abrahamre Repau cho'okaijache i'karumu repau jojocojñojanare jainukore i'kama'ñe te'eu pa'ijachechi'a i'kaasomu repau jojocojñojau pa'ijachere. Cristoa'mu repau jojocojñosi'ku. ¹⁷Jā'arumuipi cuatrocientos treintarepaūsrumu pa'isirumuna Dios pāipi ñaju cho'uju paapu chini Repau chu'uñe Moiseni jo'kaasomu.

Jā'ata'ni reparumū Abrahamre Repau charo i'kasi'e ūhasomaneasomū Repau. Repa Abrahamre i'kasi'e ūcua pa'iu ūcuarepa cho'ocojñocuhamu. ¹⁸Diopi Repau aperumū chū'u jo'kasi'e cho'onani vati toa uuche'te ūsekaito Abrahamre Repau na'a charo i'kasi'e jorechu'o pa'ira'asi'kua'mu. Jā'ata'ni Dios maini oiu Repau Abrahamre jā'aja'ñe cho'okaija'mu chiisi'e ūcuarepa cho'osi'kua'mu.

¹⁹Chekurumū musanukona chū'u i'kaku tochache ija'che cuasaju i'kacosome: “Jā'a pa'ito päipi ñaju cho'oa'ju chini Moisés tochasi'e, ¿je'se cho'ora chini chū'uu Repau?”, chicosome. Ija'chea'me: Päipi Abraham jojocojñosi'kure Jesucristo'te raorumujatu'ka repa chū'u jo'kasi'ere ña, “Chū'u cu'akujeku Dios chiiche re'oja'che cho'ovesumū”, chiiju cuasaa'ju chini jo'kasi'easomū jā'a. Repa aperumū chū'usi'e Moiseni ángelepi kuajuna tocha jo'kaasomū maire. ²⁰Jā'ata'ni Dios Abrahamre i'kasi'e ángelepi kuakaaru chini chū'uma'ñe Ūcuarepauji i'kasi'jeku na'a re'omu.

Dios Repau cho'ora chiiche'te Moiserere chū'u jo'kaku kuasi'ere kuamu

²¹Jā'ajekuna Dios Repau Moiserere chū'u jo'kasi'e Abrahamre Repau i'kasi'ere ūhasora chini jo'kasi'emaasomū jā'a. Maipi Moisés tocha jo'kasi'ere peore masi cho'uju pa'ito Diona'me re'oja'che pa'ire'ora'amū maire. Jā'ata'ni te'eujē'e Dios chū'u jo'kasi'e cho'o koka peome mai. ²²Dios chū'o aperumū tocha jo'kasi'e ija'che kuamu: Päi ūcuanuko cu'achechi'a cho'uju, pani etajaichejē'e peoche pa'ime, repa cu'ache cho'uche ro'ijanajeju. Jā'ata'ni päipi Jesucristoni cuasani Dios cho'okaija'mu chiisi'e re'oja'che cho'okaicojñojanaa'me.

²³Jesucristo'te cuasache chuta'a tī'amarumū chukuna judíopāi cu'ache pa'iju Dios aperumū chū'u jo'kasi'e peore masi cho'ovesusinaa'me. Repare cho'ovesuju pani etajaichejē'e peoche pa'iju Dios Mamaku rajachere cha'aju pa'isinaa'me chukuna. ²⁴Dios chū'u jo'kasi'e chukuna'te aperumū chīi kuirakaiku cho'ovesunani si'ache chū'ukuja'che Jesucristo rairumujatu'ka pa'isi'kua'mu, repare cho'ovesujuna. Jā'aja'ñe pa'isinare Dios chukuna'te Jesucristo pa'iche'te asa chēa Ūcuauñi cuasajuna, “Re'onaa'me ina”, chiimū chura. ²⁵Jā'ajekuna chura Jesucristo'te cuasanajeju Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumū chū'u jo'kasi'e cho'osina ūcuamakaru cho'oñu chiime chukuna. ²⁶Musanukona ūcuanuko Jesucristo'te cuasanajeju Dios chīia'me. ²⁷Musanukona ūcuanuko Repauni cuasaju okoro'vecojñosina chura Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'inaa'me. ²⁸Maire Jesucristo'te cuasanare ūcupa'ruvachi'a cuasamu Dios, judíopāina'me judío peonare, päi chū'nnana'me chū'ucojñonare, umupāina'me romi. Mai ūcuanuko Jesucristo'te cuasanajeju ūcuate'eujakuanupū'me. ²⁹Ūcuachi'a Jesús neenajeju Abraham jojocojñosina'ñe pa'iju Dios aperumū re'oja'che cho'okaija'mu chiisi'jekuna repau'te re'oja'che cho'okaicojñojanaa'me musanukona.

4 ¹Ija'chea'me: Kuriu mamaku puka'ku jūnisosirumū repauji chuta'a chīiva'u pani puka'ku paasi'e peore paava'uta'ni rupū chēa paacojñova'uja'ñe pa'imū. ²Repa ainee pi'nirumujatu'ka repau'te kuiranana'me repau paache kuirakaina chū'uñe'te cho'uche cho'okaiu pa'iche pa'imū repau'te puka'ku i'ka jo'kasirumujatu'ka. ³Mai ūcuaja'che chuta'a Jesure cuasamarumū chīiva'naja'ñe pa'iju Repau'te cuasamanare chū'una vati chū'uñe'te cho'okaiju pa'isinaa'me. ⁴⁻⁵Jā'ata'ni Dios, Repau i'ka jo'kasirumū

tĩ'auna Mamaku'te chejana raosi'kua'mu, pãioji paaona judiõpãijeku Repau aperumu chũ'u jo'kasi'ere cho'oku ainee pi'ni Repau majapãire repana cu'are jũni ro'ikakuna Dios pa'icheja saũu chini aperumu chũ'u jo'kasi'ere ũcuamakarũ cho'oa'ju chini. Ũcuachi'a maipi ũcuauko Repau chĩi paapu chini jã'aja'ne cho'oasomu Dios. ⁶ Repau Mamaku cho'okaisi'ejekuna Maire Repau chiijejuna mai rekoñoãna Repau Rekocho raosi'kua'mu Dios. Jã'ajekuna Repau'te Diore ũcu au Rekochoji cho'okaiũna vajuchuma'ne, "Ja'ku", chiinaa'me mai. ⁷ Jã'aja'nejekuna chura oicojõnoma'ne rupũ cho'ochechi'a cho'okaapu chini chẽa paacojõnomanaa'me mai. Dios chiia'me. Repau chiijeju ũcuauji ĩsikuna koojanaa'me mai Repau paache peore.

"Jesure cuasanapi cacu'asoju", chini cuasaku oimu Pablo

⁸ Aperumu musanukona chuta'a Diore cuasaju jovomarumu, rupũ tũosiva'nare dioma'ne pojosinaa'me, Diorepau'te cuasaju pojocheja'che. Jã'ajekuna rupũ tũosiva'na chẽa paacojõnaja'ne pa'isinaa'me. ⁹ Chukuna judiõpãita'ni Jesure chuta'a cuasamarumu Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'uju pa'isinaa'me. Chura musanukona chukuna judiõpãi fiestaumucujña cho'ocheja'che si'ache cho'uju pa'ijuasome, Diopi ña, "Re'onaa'me ina", chiaũ chini. Musanukona chukuna judiõpãi Jesure jovorumu jo'kasosi'ere cho'uju musanukona jovorumu jo'kasosi'ere co'icheja'che jo'e cho'uju cho'ote'eme. Jesure jovosinajeju Dios pa'iche'te masiju Repau'te cuasanaa'me musanukona. ũcuachi'a Dios musanukonare masimu. Jã'aja'ne pa'inata'ni, ¿jo'e tũosiva'na chẽa paacojõnosi'ejaja'che paũu chiiche? ¹⁰ Fiestaumucujña judiõpãi cho'ocheja'che si'ache cho'uju pa'ijuasome musanukona, Diopi ña, "Re'onaa'me ina", chiaũ chini. ¹¹ Musanukona jã'aja'ne cho'oche'te asaku, "Chũ'u repanare chu'vasi'e peore cavesusocuhacosome", chiũ rua suma'ne cuasaku pa'imũ chũ'u.

¹² Asar epajũ'u, chũ'u majapãijana. Chukuna judiõpãi pa'iche jo'kaso musanukona judiõ peona pa'icheja'che pa'ikũmu chũ'u. Chura musanukonare chũ'u Diore cuasarepaku pa'icheja'che pa'ijũ'u, chiimu chũ'u. Musanukonare ja'me pa'irumu cu'ache cho'omanesinaa'me musanukona chũ'ure. Irumu ũcuachi'a chũ'ure cu'ache cho'oma'ne chũ'u i'kache'te asajũ'u. ¹³ Musanukona chũ'u pa'iu cho'osi'e masime. Reparumu Jesucristo'te cuasache kuachũ'o musanukonare chũ'u chareparo chũ'varumu ravũ jũ'ikuji chũ'vasi'kua'mu chũ'u. ¹⁴ Musanukona chũ'upi jũ'iuna chũ'ure ña vajuchusinaa'me. Jã'ata'ni chũ'ure, "Jũ'imũ iku", chini cuhemanesinaa'me. Cuhema'ne ángel'te Dios raocojõnosi'kure ña pojocheja'che pojosinaa'me musanukona chũ'ure. ũcuachi'a Jesucristo'te ña pojocheja'che pojosinaa'me musanukona chũ'ure. ¹⁵ Jã'aja'ne pojoju pa'isina, ¿chura je'se cho'ore musanukona pojoju pa'isi'e? ¿Cavesusocuhare? Reparumu musanukona chũ'ure peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'okaiju cho'ore'oche pa'ito musanukona ñakocaãjatũ'ka ru'te ĩsira'asinaa'me chũ'ure. ¹⁶ Chura musanukona chũ'upi chũ'o ũcuarepare i'kauna, ¿chũ'ure cuhena carũnisore?

¹⁷ Repana tĩĩne chũ'vana musanukonare rua chũ'vaneenata'ni repana rekoñoã re'oja'che cuasamanajeju re'oja'che cho'okaicuheme. Musanukonapi chukunani cuheju repanarechi'a chiiju paapu chini i'kame repaña. ¹⁸ Musanukona chekunare pãi chiito re'omu. Jã'ata'ni re'oja'che cho'okaichejẽ'e

cuasamañe rupu chiito cu'amu. Ũcuachi'a musanukonapi chukuna'te ja'me pa'irumuchi'a chiito cu'amu. Chiirepana pani te'eñoã chiimañe si'arumu chiiju pa'ime. ¹⁹Asarepajũ'u, chu'u chiijana. Musanukona pa'iche'te ña jo'e chu'u rekocho romio chiipi'rasi'ko asikuna oicheja'che oimu chu'u. Musanukona Cristo pa'icheja'che re'oja'che pa'iche che'chesirumujatũ'ka jã'aja'ñe oiu pa'ija'mu chu'u musanukonare. ²⁰Musanukonani na'a masi chu'vara chini ja'me pasa chini oimu chu'u. Jã'ata'ni so'ore pa'iu musanukona pa'iche'te ñamauna masi chu'vacu'amu chu'ure.

Agana'me Sara pa'isi'ere kuamu

²¹Musanukona aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'oñu chiinata'ni asavesume repa kuache. ²²Ija'che kuamu: Abraham te'eka'chapana chii paasomu, chëa paacojño'ko mamakuna'me rüjorepao mamaku'te. ²³Chëa paacojño'ko mamaku rupu chii si'arumu paacheji paacojñoasomu. Rüjorepao mamakuta'ni Dios isija'mu chiicojñosi'kujekuna Ũcuauji isiuna chii paacu'asi'kopi paasomo. ²⁴Repana romi te'eka'chapana pa'iche Dios, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e ka'chamajñaja'ne pa'iu, Dios maire cho'okaiche'te kuamu. Aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'ochena'me maire jüni ro'ikaisi'kure Jesucristo'te cuasajuna Repau cho'okaiche kuamu repa pa'iche. Aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'ona chëa paacojñonaja'ne pa'ime. Chëa paacojñosi'ko Agar pa'isi'e Sinaí aiküti pa'irumu chũ'usi'ere kuamu. ²⁵Repao Agar pa'iche repaona'me mamachii chëa paacojñonachi'ajeju Arabia cheja pa'iküti Sinaí aiküti chũ'u jo'kasi'ena'me Jerusalén vü'ejoopo irumu pa'ijoo'pa pa'iche'te kuamu. Jerusalén vü'ejoopo pa'ina judíopai Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'onajeju ucuanuko chëa paacojñonaja'ñechi'a pa'ime. ²⁶Jã'ata'ni cunaumu pa'ijoo'pa mama Jerusalén vü'ejoopo chëa paacojñona pa'ijoo'poma'mu. Mai repajoopo pa'inaa'me maire jüni ro'ikaisi'kure Jesucristo'te cuasanajeju; rüjorepao Sara mamachijjanaa'me. ²⁷Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e jã'are ija'che kuamu:

Chii paacu'akuna chii peova'ota'ni pojoko pa'ijũ'u mu'u.

Chii paamanesi'kota'ni pojoko cuiko sojũ'u.

Mu'u jojojanare rua jainukore paaja'mo mu'u.

Irumu müjju chii paako'te na'a rua jainukore paaja'mo mu'u, chiimu. ²⁸Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Musanukona Dios Abrahamre, "Isija'mu chu'u mu'ure", chini isicojñosi'ku Isaac pa'icheja'che pa'ime. Musanukona cho'okaicojñojañere i'kaku, "Mu'u jojojaure chejana raoja'mu chu'u, si'avajupaire re'oja'che cho'okaau chini", chiniasomu Dios repau'te Abrahamre. ²⁹Reparumu repau mamaku rupu chii si'arumu paacheji Agar paasi'kupi chekuni Dios Rekochoji cho'okaiuna rüjorepao Sara mamakuni Isaani cu'ache cho'oku paniasomu. Irumu ucujaja'che pa'imu. Maire Jesure cuasanare Dios aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'onapi rua cuheju pa'ime. ³⁰Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chëa paacojño'ko'te repao mamakuna'me eto saosojũ'u.

Repao mamakují puka'ku paache'te koomanea'ku;

rüjorepao mamakují puka'ku paache'te kooa'ku,

chiimu. ³¹Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Dios pa'ichejana sañu chini Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'omanajeju chëa paacojñosi'ko chii

pa'icheja'che pa'imanaa'me mai. Jesucristo'te cuasanajeju rŭjorepao mamachŭija'ne pa'iju Dios chŭia'me mai.

Jo'e chĕa paacojŋonaja'ne pa'ima'niere kuamu

5 ¹ Cristo maire chĕacojŋosinani etocheja'che cho'okaniasomu, maipi re'oja'chere maire cho'ouache'te cho'omasia'ju chini. Jĕ'ajekuna ŋarepaju pa'iju pĕipi Dios aperumu Repau'te pojoju cho'oche chŭ'u jo'kasi'ere cho'oa'ju chini musanukonani chŭ'uto juvo koka paaju cho'omanejŭ'u, jo'e chĕa paacojŋonaja'ne pa'imaneŋu chini.

² Asarepajŭ'u. Chŭ'u, Pabloji, musanukonare cacu'amanea'ju chini i'kamŭ. Musanukonapi jŭkomu chĕ'tiro pa'ica'niru chuto tuacojŋoni Cristo musanukonare cho'okaisi'e karakuna cho'ocheja'che cho'ojanaa'me. ³ Jo'e ũcuare i'kara. Pĕi jŭko ca'niru chuto tuacojŋonare ũcuanukore Dios aperumu chŭ'u jo'kasi'e peore masi cho'oche pa'imŭ. ⁴ Musanukona te'ena Dios aperumu chŭ'u jo'kasi'ere cho'oju Repauni, "Re'onaa'me ina", chiicojŋoŋu chini cho'onajeju Repau re'oja'che cho'okaisi'ere cuhenajeju Cristona'me pa'imanaa'me. ⁵ Chŭkŭnata'ni Dios pa'ichejana saŋu chini Repau aperumu chŭ'u jo'kasi'e cho'oma'ne Dios Rekochoji cho'okaiuna Jesure cuasanajeju jmamakarujĕ'e karama'ne Diona'me re'oja'che pa'ijachere pojoju cha'aju pa'inaa'me. ⁶ Jesucristo'te cuasaju jovo pa'inare, "Ķjŭko ca'niru chuto tuacojŋoja'ne chŭ'u? ĶPĕaja'ne?", chiiu cuasachejĕ'e peomu. "Repauni masi cuasaju chekunani pĕire ŋa oiju re'oja'che cho'okaiju paŋu", chiiju cuasache'me re'oja'che.

⁷ Ruu re'oja'che pa'isinaa'me musanukona. ĶNeepi cho'orena Jesŭs pa'iche kuachŭ'o Dios chŭ'o ũcuarepa i'kache cho'osinata'ni jo'kasore musanukona? ⁸ Musanukonare chĕa paaku Dios chŭ'usi'ema'mu jĕ'a, Repau chŭ'o ũcuarepare pĕipi jo'kasoa'ju chini i'kache. ⁹ Ija'che i'kanaa'me pĕi: "Pĕ sauca'reru jmaca'reruji harinaca'repu ũjaca'repuna maŋa ja'meru peore repaca'repu kosa na'a ũjaca'repu saumu", chiime. ũcuachi'a chekurumu pĕiu te'euji jorechŭ'ore che'choku pani chekŭnare pĕi jainukore cacu'omu. ¹⁰ Maire Paakuji cho'okaiuna musanukona masi cuasajache masimu chŭ'u. Jĕ'ata'ni pĕi musanukonani cacu'oŋu chini jorechŭ'o che'choju ku'inare ũcuanukore cu'ache ti'jŋeŋe chŭ'ujamu Dios, repana cu'ache cho'oche ro'i.

¹¹ Asarepajŭ'u, chŭ'u majapĕijana. Chŭ'u chura jŭkomu chĕ'tiro pa'ica'niru chuto tuacojŋoŋe chŭ'vama'kuamu. Chŭ'upi chuta'a Jesure cuasanani, "Jŭko ca'niru chuto tuacojŋojŭ'u", chiiu chŭ'vaku pa'ito judiopaŭi chŭ'ure cu'ache cho'oŋu chiimanera'ame. ũcuachi'a chŭ'upi, "Jŭko ca'niru chuto tuacojŋojŭ'u", chiiu chŭ'vato repana judiopaŭi Jesucristo kurusus'e'verona jŭni ro'ikaisi'e kuache asa pe'umanera'ame. ¹² ĶRepana jorena jŭko ca'niru chuto tuacojŋoŋe'te chŭ'uju musanukonare cacu'oju ku'ina ũcuanapi meŋe teana chuto ru'teso'aju!

¹³ Asarepajŭ'u, chŭ'u majapĕijana. Dios musanukonare uache'te re'oja'chere cho'omasia'ju chini chĕa paamu. Jĕ'ajekuna juvoma'ne cu'ache'te ũcuauache cho'oju pa'ima'ne sĕiŋechi'a oiju re'oja'chere cho'okaiju pa'ijŭ'u. ¹⁴ Dios chŭ'o aperumu tocha jo'kasi'e jĕ'are ija'che kuamu:

Musanukona meŋe oicheja'che chekunare oiju pa'ijŭ'u, chiimu. Jĕ'aja'ne cho'ona Dios chŭ'ŭne cheke peore cho'ome. ¹⁵ ũNarepaju pa'ijŭ'u; musanukonapi sĕiŋechi'a ke'reju cavache'te ũhasoma'ne ũcua cavaju pani sĕiŋechi'a cho'oju cacu'osoju pa'ijanaa'me.

Maire cho'ouache cho'oma'ne Dios Rekocho chũ'uñechi'a cho'ochete kuamu

¹⁶ Jã'ajekuna musanukonare chũ'vamũ chũ'u ie: Dios Rekocho chũ'uñechi'a cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oni musanukonare cho'ouache cu'a ũcuauache cho'ojũ pa'imanejanaa'me musanukona. ¹⁷ Dios Rekocho re'oja'chechi'a Chũ'urekochojekũ cu'ache cho'ochete ũsemũ maire. Mai rekoñoã ũcuaja'che cu'arekoñoãjekũ cu'achechi'a cho'ora chiiũ Dios Rekocho chũ'uñe re'oja'che cho'ocuhemu. Pãi te'eka'chapana sãinechi'a cavacheja'che cho'omu maire rekoñoã cu'ana'me re'oja'che. Jã'ajekuna mai cho'oũũ chii'che re'oja'che koka peojũ cho'ovesunaa'me mai. ¹⁸ Jã'ata'ni maipi Dios Rekochoji cho'okaiũna Reparekocho chũ'uñe'te cho'ojũ pa'ito Repau aperũmu chũ'u jo'kasi'e cho'ochete chii'ma'mu maire.

¹⁹ Mai rekoñoã cu'ache cho'ouache masime mai. Ija'chea'me: Rũjoromi peonare ja'me kãine, ũcuachi'a ũjupãi peonare ja'me kãine, cu'are cuasaju cu'ache cho'ochete. ²⁰ Cheke rupũ tũosiva'nare pojoche, chai cho'ochete, sãinechi'a cuhejũ cavache, chekuna paamajũaruã tua paaũache cuasache, na'mi pe'ruche, chekunare na'a rua masiũache, sãinechi'a ke'rejũ ja'me pa'ima'ne, te'ekuanuchi'a pa'iche. ²¹ Chekunare pojojũ pa'ima'ne, cono jũ'ijũ ãũ ruarepa ãijũ cu'ache cho'ochena'me cheke rua si'ache. Musanukonare jã'aja'ne cho'ojũ pa'imane'ju chini jo'e i'kamũ chũ'u. Jã'aja'ne cho'ojũ pa'ina Dios pa'icheja saimanejanaa'me.

²²⁻²³ Jã'ata'ni Dios Rekochoji cho'okaiũna ija'che cho'omasime mai: Pãi oiche, pojojũ pa'iche, cavama'ne pa'iche, pojojũ cha'ache, re'oja'che cho'okaiche, ũsema'ne isi'che, ũcuarepa cho'ochete, pe'kerũ pa'ichena'me cu'ache cho'ochete juvomasiche. Jã'aja'ne cho'ona re'oja'che cho'onaa'me. Jã'aja'ne cho'ochete Dios aperũmu chũ'u jo'kasi'e te'emakarũj'e ũseche peomu. ²⁴ Mai Jesucristo neena maire cu'ache cho'ouache juvojũ ũhasosinajejũ cho'omanaa'me chura. ²⁵ Chura Dios Rekochoji ja'me pa'iu cho'okaiũna Reparekocho chũ'uñechi'a cho'ojũ paũũ mai.

²⁶ Maipi meũe, "Rua masinaa'me chukuna", chiiju pojomaneũ. ũcuachi'a chekunani cuhejũ cu'ache i'kaju te'ekuanuchi'a pa'imaneũ mai.

Sãinechi'a cho'okaiju pa'iche'te kuamu

6 ¹ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Musanukonare ja'me pa'iku Diore cuasakũji te'eũ cu'ache cho'ochete ñani musanukonapi Diore masi cuasanapi pe'kerũ i'kaju chũ'vajũ'u repau'te jo'e cho'omaneakũ. Jã'ata'ni ñarepaju pa'ijũ'u; chekũrumũ repau' cu'ache cho'ochete ñato musanukonani ũcuaja'che cho'ouaku. ² Musanukonare pa'ivesache pa'irũmu sãinechi'a re'oja'che cho'okaiju pani Cristo chũ'uñe'te jachama'ne cho'ojũ pa'ijanaa'me musanukona.

³ Pãiu ũcuauakũji vesukuta'ni meũe, "Rua masiku'mũ chũ'u", chiiũ cuasaku ũcuauji meũe joremũ. ⁴ Musanukona ũcuanũko te'enachi'a pa'iche'te meũe cuasajũ'u masiũũ chini. Jã'ata'ni musanukonapi re'oja'che pani chekuna pa'iche'te ña, "Jã'anare na'a re'okũ'mũ chũ'u", chiiju cuasama'ne musanukona pa'ichechi'a cuasaju pojojũ'u. ⁵ Diopi maini pa'iche'te si'ache jo'kaũna cho'omajũaruã si'acairo cho'ojũ pa'iche pa'imũ maire.

⁶ Dios chũ'o che'chocojũonapi musanukonare che'choku'te kuiraju si'ache ũsiju pa'ijũ'u, repau chii'che.

⁷Tiine cuasamanejũ'u musanukona. Dios peore ñakũjekũ pãĩ ũcuanũko cho'ochẽ ro'iche chũ'ũkũ'mũ. Pãĩ ũcuauana Repau'te joreũu chiito cu'amu, peore masikũna. ⁸Pãĩũ ũcuauakũji repau'te cho'ouache'te cu'are ũcuauache'te pojoku cho'oku pani Diopi chũ'ũna cho'osoja'mũ, repau cu'ache cho'osi'e ro'i. Dios Rekocho chũ'ũne'te pojoku cho'oku pa'ikũta'ni Dios pa'ichejana ai sani si'arũmu re'oja'che pa'ija'mũ. ⁹Re'oja'che cho'ochẽ cho'o ca'nasoma'ne cho'ojũ paũu mai. Maipi cuhasoma'ne ũcua cho'ojũ pani mai re'oja'che cho'osi'e ro'i koojanaa'mẽ, Diopi Repau'te uarũmũna ĩsikũna. ¹⁰Jã'ajekũna maire cho'ore'orũmũna pãire ũcuanũkore oiju si'arũmu re'oja'che cho'okaiju paũu mai. Jã'aja'ne cho'ojũ mai majapãijjanani Jesure cuasanani na'a rua re'oja'che cho'okaiju paũu.

Cuhacho chu'vaku chu'o saosi'ea'mẽ

¹¹Ñajũ'u imajña chu'u tochasimajña chu'u jũtũpi rua ujamajñapi musanukonare tocha saochẽ. Inũkorũ chu'ũrepauji ija'ova tocha pi'nimu. ¹²Repana musanukonare jĩko ca'nirũ chũto tuacojñoa'ju chini chũ'ũna Jesucristo'te kurususẽ'verona jũni ro'ikaisi'kũre cuasanata'ni pãipi repanarechĩ'a chiapũ chini cho'onajeju jã'aja'ne cho'ome, pãire cu'ache i'kacojñoanẽũ chini. ¹³Jã'ata'ni repana jĩko ca'nirũ chũto tuacojñosina Dios aperũmu chũ'u jo'kasi'e peore masi cho'omanaa'mẽ. Repana chũ'ũne'te musanukonapi asa cho'ojũna chekunapi asa ũcuanani pojoa'ju chini jã'aja'ne chũ'ũme repana. ¹⁴Chu'ũta'ni pãipi chu'ũni pojoa'ju chini cho'oma'kua'mũ. Jã'aja'ne cho'o ma'ne Maire Paakũ Jesucristo mai cu'are ro'ikaiũ kurususẽ'verona jẽ'jocojño jũni ro'ikaisi'ere pojoku kuaku pasa chiikũ'mũ chu'ũ. Jã'achi'a cuasaku Repau'te cuasamana cho'ochẽja'che cho'ocuhẽmu chu'ũ. Jã'ajekũna repana chu'ũre cuhena'a'mẽ, repana pa'icheja'che pa'imaũna. ¹⁵Diopi ñato pãĩ jĩko ca'nirũ chũto tuacojñosinana'mẽ cho'omanesina re'onama'mẽ. Repau Rekochoji cho'okakũna repana rekoñoã re'ojarekoñoã care'vacojñosinaa'mẽ re'ona, Repauji ñato. ¹⁶Jã'aja'ne pa'iche asa chẽa pa'inare Diopi oiũ re'oja'che pa'iche ĩsia'kũ, Repau neena ũcuarepa pa'inare ũcuanũkore.

¹⁷Pãĩ chu'ũre jo'e na'a rua pa'icu'ache ke'remanea'ju, Jesucristo pa'iche'te chu'vaku chu'ũ ca'nivũ asi cho'ocojño ja'jusimajña rua paakũ'te.

¹⁸Chu'ũ majapãijjana, Maire Paakũ Jesucristo'ji oiũ rekoñoãna re'oja'che cho'okaiũ paau musanukonare. Jã'aja'ne paau.

Pablo

San Pablo Efeso

vũ'ejoopo pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Diopi chũ'ũuna Repau chũ'ore chũ'vaa'ku chini Jesucristo saocojñosi'kua'mu. Jã'aja'ñe pa'ikũji ija'ova utija'ova tocha saomu chũ'u musanukonare Efeso vũ'ejoopo pa'inare Dios neenare Jesucristo'te cuhama'ñe cuasanare. ² Mai Ja'ku Dios Maire Paaku Jesucristona'me musanukona rekoñõana re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Dios maire Jesucristo neenajejuna re'oja'che cho'okaimu

³ Dios maire Jesucristo neenajejuna mai rekoñõã si'ache re'oja'che cho'okaimu Repau pa'icheja saijanajejuna. Jã'ajekuna Maire Paaku Jesucristo Puka'kure Diore pojoju, "Re'orepamu", chiñu mai. ⁴ Chuta'a cheja cho'omarũmuna chẽasi'kua'mu Dios maire, na'a pa'isirũmuna maipi Jesuni jovo Repau neenajegu Ūcuau ñaku'te re'oja'che cho'oju paapu chini. ⁵ Maini oiu apereparũmu chuta'a mai peorũmu maipi Repau chiĩ paapu chini chẽa jo'kaasomu Dios, Jesucristo cho'okaijachejekuna. Dios maire cho'ora chiisi'e ũcuarepa cho'osi'kua'mu Repau, Repauni cho'ouakuna. ⁶ Repau maire re'oja'che cho'okaiche'te maipi ña pojoju Repauni re'oja'che i'kaa'ju chini jã'aja'ñe cho'osi'kua'mu Dios. Maire Jesús neenare rua re'oja'che cho'okaimu Repau Jesure rua chiikujeku. ⁷ Dios maire oiu rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Jesucristo neena paapu chini. Jesucristo maire Repau chiepi jũni ro'ikaisi'ejekuna Repau neenajejuna Dios maire, "Cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu inare", chiija'mu. Jã'ajekuna mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasama'mu Dios. ⁸ Ūcuachi'a maipi Repau pa'iche'te karama'ñe masiju maire Repau cho'okaiche'te masia'ju chini maini oiu rua re'oja'che cho'okaisi'kua'mu Dios. ⁹ Repau aperũmu, "Jã'aja'ñe cho'oja'mu chũ'u", chiisi'e Jesucristo irũmu cho'osi'e churana maipi masia'ju chini te'erũhiñe peore kuamu Repau aperũmu kuamanesi'e. ¹⁰ Repau chiisirũmu tĩ'ato cheja pa'inare cho'ora chini cuasasi'e peore cho'o pi'nija'mu Dios. Reparũmu cunaumu pa'inana'me cheja pa'ina ũcuauko Jesucristo neenachi'a pa'iju karama'ñe re'oja'chechi'a ja'me paapu chini cho'oja'mu Repau.

¹¹ Maire Jesucristo'te cuasanare aperũmuna chẽasi'kujeku irũmu soisi'kua'mu Repau maire, Repau neena paapu chini. Si'arũmu si'ache

cho'omu Dios Repau chiicheji ũcuarepa ti'jnea'ku chini. ¹² Chũkũna'te jud'ópai Jesucristo'te charo cuasaju jovosinani chẽasi'kua'mu Dios, chũkunapi re'oja'che pa'ijuna pãipi ña Repauni re'oja'che cutua'ju chini. ¹³ Mũsanũkona ũcuachi'a Dios chũ'orepa asasirumu, "Repauni cuasaju jovoru Dios mũsanũkona rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaija'mu", chiiche'te asa chẽa Jesucristo'te jovosinaa'me. Jovorena Dios mũsanũkonare Jesucristo neenajejuna Repau Rekocho'te raosi'kua'mu, ja'me pa'ũna Repau cho'okaisi'ere masia'ju chini, ũcuachi'a mũsanũkonare Jesucristo paache'te masia'ju chini. ¹⁴ Dios Rekochoji ja'me pa'ũna maire Repau re'oja'che cho'ojachere jachama'ne cuasaju cha'ame mai, chuta'a karache ĩsirumujatũka. Reparumu ti'ũna Repau'te si'ache re'oja'che cho'okaiku'te pojoju re'oja'che i'kajanaa'me mai.

Pablo Dioni sũekaimũ repanapi re'oja'che pa'imasia'ju chini

¹⁵ Jã'ajekũna mũsanũkonapi Maire Paaku'te Jesure cuasaju Dios neenare ũcuanũkore oijũna jã'are asasirumupi vua, ¹⁶ Diore sũni si'arumu, "Re'orepamu", chiiũ pa'ĩmu chũ'u mũsanũkonani sũekaiũ. ¹⁷ Mai Ja'kũre Diore si'arumu ija'che sũekaiũ pa'ĩmu chũ'u mũsanũkonare, Maire Paaku'te Jesucristo'te Paaku'te, Peore Masiku'te: "Ja'ku, mu'u Rekocho'te chũ'ũjũ'u, repanani che'chouna cuasamasiju mu'u pa'iche'te na'a rua masia'ju", chiĩmu chũ'u Repau'te. ¹⁸ ũcuachi'a Repauji mũsanũkona rekoñoãna che'chokũna Repau re'oja'che cho'okasa chini soisi'ere masiju pojoju cha'aa'ju chini Diore sũekaimũ chũ'u mũsanũkonare. Re'oja'che si'ache karama'ne ĩsija'mu Repau mũsanũkonare Repau neenare. ¹⁹ ũcuachi'a maire Repau'te cuasanare Repau'ũni peore masiku cho'okaiche'te asa masia'ju chini Diore sũekaimũ chũ'u mũsanũkonare. Peore Masiujeku, ²⁰ Cristo'te, jũniso tãcojũosi'kure vaso eto Repau pa'ichejana cunaumuna mua Repau ũjajũtu cakã'kore ñũ'ũ ja'me chũ'ua'ku chini jo'kaasomu. Jã'aja'ne peore Cho'omasikujeku maire ũcuaja'che Repau masicheji rua cho'okaimũ.

²¹ Diopi chũ'ũna chekunare ũcuanũkore chũ'uku'mu Cristo. Rua masinarejẽ'e na'a rua masimu Repau. Aijekũ ángel chũ'unare chũ'uku'mu. ũcuachi'a pãi chũ'unana'me vati chũ'ũna ũcuanũko Repau ũsema'nechi'a cho'onaa'me. Chura pa'inare chũ'unana'me na'a pa'ĩsirumu pa'ijanare ũcuanũkore repana cho'oũu chiiche'te ũseuato ũseku'mu Repau. ²²⁻²³ Diopi jo'kaũna peore Cristo neea'me. Aijekũ Peore Masiku Repau cho'ora chiiche peore cho'oku Repau'te cuasanare ũcuanũkore si'achejũnaũ pa'inare re'oja'che cho'okaiũ paaku'mu Repau. Mai Repau'te cuasana kueũe pa'inajeku Repau ca'nivũja'ne pa'inaa'me. Repau'ta'ni maire Repau neenare chũ'ukujeku mai rekochoja'che pa'iku'mu. Pãiu'te rekochona'me ca'nivũ paato karama'mu repau'te. Repau Cristo peore Masiujeku, peore Paaku, si'achejũna pa'ũ si'ache cho'oku'mu. Jã'ajekũna maire Repau neenare pa'imasiche karama'mu, Repauji cho'okaiũna.

Dios maire oiũ chẽa paamu

2 ¹ Aperumu mũsanũkonapi cu'achechi'a cho'oũu chiijũna cuheku sũjosi'kua'mu Dios. Repauji ñato jũnisosinaja'ne pa'isinaa'me mũsanũkona. ² Reparumu mũsanũkona Diore cuasamanajeku cu'ache

cho'ojũ Diore cuasamana pa'iche pa'isinaa'me. Vati ai paana pa'isinaa'me musanukona. Repau vati ai Diore jachanare chũ'ũku'mu. ³Mai ũcuauko Diore jachana pa'isinaa'me aperumu. Si'ache cu'ache maire cho'ouache cho'ojũ mai cuasache cu'a ũcuauache vajuchuache cho'osinaa'me mai. Jã'ajekuna Dios chekunare pãĩ cu'ache cho'onare pe'rukũ sējokũ maire ja'me sējosi'kua'mu. ⁴Jã'ata'ni Pãĩ Oi Aijekũ maire rua chiikujeku Dios ⁵maire cu'are cho'ojũ rekoñoã jũnisosinaja'ne pa'inareta'ni chēa paaku mai rekoñoã vaju che isisi'kua'mu Repau. Maini oiũ peore Masiujeku Jesucristo'te vasosi'kupi ũcuachi'a mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaisi'kua'mu Repau, re'oja'che paapu chini. ⁶Repau Dios maire Jesucristo neenajekuna Repau'te vasosi'epi mai rekoñoã vaju che'te isi Repau'te kueñe pa'iche jo'kasi'kua'mu. ⁷Jesucristo neenajekuna rua re'oja'che cho'okaiku'mu Dios maire, na'a pa'isirumuna pãipi ña ija'che i'kaa'ju chini: "Dios Pãĩ Oi Aijekũ Repau neenare si'ache re'oja'che cho'okaimu", chiiju masia'ju chini. ⁸Dios maire Repau'te cuasanare oiũ mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'vakaisi'kua'mu re'oja'che paapu chini. Mai rekoñoã meñe care'vavesume mai. Diota'ni Masikujeku maire rupũ cho'okaisi'kua'mu. ⁹Maipi, "Chukuna rua pa'imasinaa'me", chiimaneaju chini mai rekoñoã meñe care'vamasiche jo'kamanesi'kua'mu Dios maire. ¹⁰Diopi cho'ouna pa'inaa'me mai. Maire Jesucristo neenare sosisi'kua'mu Repau, re'oja'che cho'ojũ aperumu Repau maire jo'kasi'ere cho'ojũ paapu chini.

Jesucristoji cho'okaiuna re'oja'che ja'me pa'ire'omu maire

¹¹Jã'ajekuna musanukona judío peona ainesina iere cuasajũ'u: Judíopãĩ, "Dios neenajeku jĩkora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tuacojĩosinaa'me chukuna", chiime. Musanukonani cuheju, "Dios neena peonajeku jikochã'tiru chuto tuac ojũ omanesinaa'me ina", chiime repa. Jã'ata'ni jã'aja'ne cho'oche rupũ pãĩ cho'oche'me, chekuna pãĩ ca'nivũã chutoche. ¹²Aperumu musanukona judío peona Cristoni vesuju Repau neena pa'imatesinaa'me. Israelpãĩ ja'me pa'icu'asi'kua'mu musanukonare, repaapi cuhejuna. ũcuachi'a Dios neena peonajeku Repau, "Cho'okaija'mu chũ'u", chiisi'e koomanejuna pa'isinaa'me musanukona. Dioni vesuju Repauni cuasama'ne pa'ijuna Repau pa'icheja saiche peosi'kua'mu musanukonare, cho'okaikujĩ peokuna. ¹³Jã'ata'ni Jesucristo Repau chiepi jũni ro'ikaisi'ejekuna musanukona Repau neena aperumu rua so'o pa'isina Diore kueñe pa'ime chura. ¹⁴Repau Cristoji cho'okaisi'ejekuna ũcuauuna'me re'oja'che pa'ime mai chura. Mai ũcuachi'a judíopãina'me judío peona ũcuauko Repauna'me re'oja'che pa'iju sãĩnechi'a re'oja'che ja'me pa'ime. Repau cho'okaisi'ejekuna sãĩnechi'a cuhema'me mai chura. Ka'chakuanu pa'isina ũcuate'ejakuanupu pa'ime chura.

¹⁵Aperumu Dios chũ'u jo'kasi'e peore cho'omanesinare ro'iche pa'isi'kua'mu, jachache ro'i. Chura jã'aja'ne pa'ima'mu maire, Dios chũ'uñe jachanareta'ni Cristo jũni ro'ikaisi'ejekuna. Aperumu mai sãĩnechi'a cuhesinaa'me. Chukuna judíopãĩ Dios chũ'u jo'kasi'e masina musanukonare judío peonare cuhesinaa'me Dios chũ'u jo'kasi'ere vesujuna. Churata'ni Cristo'te ũcuate'eu'te cuasanajeku m ajapãija'ne pa'ime mai. Jã'aja'ne pa'inajeku sãĩnechi'a re'oja'che ja'me pa'ime mai. ¹⁶Maipi ũcuate'ejakuanupu pa'iju ũcuauko Dioni re'oja'che ja'me paapu chini mai sãĩnechi'a cuheche'te sējokaiũ jũni ro'ikaisi'kua'mu Cristo maire. ¹⁷Repau Cristo caje musanukonare judío

peonare so'o pa'isinana'me chukuna'te jud'opaire, "Diore kuele pa'ime mai", chiisnare Dios chu'ore chu'vasi'kua'mu Repau maipi Diona'me re'oja'che pa'iju sai'nechi'a re'oja'che ja'me paapu chini. ¹⁸ Repau cho'okaisi'jekuna Repau Rekocho Ucuate'erekochoji maini ka'chakuanupu pa'isinani ucuanukore ja'me pa'iu cho'okaiuna mai Ja'kure Diore kuele pa'iju Repau'te seere'omu maire.

¹⁹ Ja'jekuna chura musanukona judio peona Diopi nato tina'me. Chekunare Dios neenare majapaija'ne pa'ime musanukona chura. Mai ucuanuko Dios chii'a'me. ²⁰ Mai ucuanuko Dios vu'e chuta'a cho'o pi'nimavu'ejache pa'ime. Dios maire re'oja'che pa'iche che'choku vu'e rua re'javu'e cho'cheja'che cho'omu Repau maire. Chukunapi Jesus saosinana'me Repau chu'o kuanapi chu'vajana asa chea cuasaju jivosinaa'me musanukona. Jesucristoji juni ro'ikakuna chura ucuanuko Dios neena'me mai. ²¹ Cristoji cho'okaiuna mai ucuanuko sai'nechi'a re'oja'che ja'me pa'iju Dios vu'e chuta'a ve'e pi'nimavu'jekuna si'arumu na'a rua re'javu'e ve'ejeja'ne pa'ime mai. ²² Jesucristoji cho'okaiuna musanukona judio peona ucua'chi'a Repauni cuasaju pa'iche re'oja'chere che'cheju vu'e rua re'javu'e cho'uju pa'icheja'che pa'ime. Ucuachi'a Repau Rekochoji musanukona reko'oa're ja'me pa'una chukunana'me Dios vu'e re'javu'ejache pa'ime.

Pablo'te judio peonare chu'vaa'ku chini jo'kasi'ea'me

3 ¹ Chu'u, Pablo, musanukonare judio peonare Jesucristo pa'iche chu'vakuna paipi chea cuarena pai cheavu'ere pa'imu. ² Dios chu'uni re'oja'che cho'okaiu Repau chu'o musanukonani judio peonani chu'vaa'ku chini jo'kasi'kua'mu. Ja'a asacosome musanukona. ³ Chu'upi chu'vaa'ku chini aperumu kuamanesichu'o churana kuasi'kua'mu Dios chu'ure. Chura repachu'o kuache jmamaru kuaku tochasi'kua'mu chu'u musanukonare. ⁴ Musanukonapi ija'ova'te peore nani Cristo musanukonare judio peonare cho'okaiche'te aperumu kuamanesi'ere chu'u masiche'te na masijanaa'me. ⁵ Aperumu pa'isinare irumu mai masiche kuamanesi'kua'mu Dios. Chura Dios Rekocho chukuna'te, Repau neena Jesucristo saosinana'me Repau chu'o kuanare kuasi'kua'mu, che'choa'ju chini. ⁶ Iea'me Repau chura kuacuhasi'e: Chura Jesucristo'te cuasache kuachu'ore asa chea judio peona Dios chii'a'me jud'opaina'me. Chura ucuate'eujakuanupu pa'iju peore Jesucristo cho'okaiche'te ja'me koojanaa'me.

⁷ Musanukonare judio peonani Dios chu'ure Jesucristo'te cuasache kuachu'ore si'arumu chu'vaku paau chini jo'kasi'kua'mu. Peore Masikujeku chu'upi masi chu'vaa'ku chini cho'okaimu Repau chu'ure. ⁸ Chu'ure Repau neenare na'a rua cu'ache cho'osi'kureta'ni soisi'kua'mu Dios, musanukonare judio peonani Jesucristo Repau neenare karama'ne re'oja'che cho'okaiche'te chu'vaa'ku chini. ⁹ Ucuachi'a chu'ure si'avajupai che'choche jo'kasi'kua'mu Dios, chejana'me repacheja pa'iche peore Cho'osi'ku aperumu cho'ora chiisi'e kuamanesi'ere repapani masia'ju chini. ¹⁰ Ja'aja'ne cho'osi'kua'mu Repau irumu canapi si'avajupai jud'opaina'me judio peona Jesure cuasaju ja'me chi'iju ucuate'eujakuanupu pa'ijuna angelena'me vati Repau si'ache peore masiche'te na masia'ju chini. ¹¹ Aperumu Dios Repau cho'ora chiisi'e Jesucristoni Maire Paakuni chu'una cho'ocuhasi'kua'mu. ¹² Chura Jesucristoji Maire Paakuji

cho'okaiuna, “Dios chu'are pojoja'mu”, chiiju cuasa, vajuchuma'ne Diore seere'omu mai re Repau'te cuasanare. ¹³Jā'ajekuna chu'u musanukonani chu'vaku cu'ache cho'ocojñoñe'te cuasaju sumava'na pa'imanejū'u, chiimu chu'u. Chu'upi musanukonani re'oja'che cho'okaiuna pojojū'u.

Jesucristo maire rua chiimu

¹⁴Jā'are peore cuasaku ro're ŋu'iu mai Ja'kuni sēekaimu chu'u musanukonare. ¹⁵Ūcuauji cho'ouna si'avājupāi cūaumu pa'inana'me cheja pa'ina pa'ime. ¹⁶Mai Ja'kuni sēekaimu chu'u, si'ache peore Paaku Dios, Rekochoji musanukona rekoñoāna cho'okaiuna na'a masi cuasaju cu'ache juvomasiju re'oja'che paapu chini. ¹⁷Cristoji musanukonare Repau'te cuasanani ja'me pa'iu chū'ukuna Repau chiiche cho'uju paapu chini sēemu chu'u. Ūcuachi'a Repauji cho'okaiuna musanukonapi chekunani si'arumu cuasaju paapu chini sēemu chu'u. ¹⁸Mai Jesūs neenapi Repau maire chiiche'te ūcuauko masiūu chini sēemu chu'u. Repau maire cuasaku rua oiū re'oja'che paamu. ¹⁹Cristo maire oiche'te na'a rua masia'ju chini sēekaimu chu'u. Jā'ata'ni ruarepajekuna peore masicu'amū maire. Diopi re'oja'chechi'a Pa'ikuji musanukonani re'oja'che cho'okaiuna Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasia'ju chini sēemu chu'u.

²⁰Di os pāi ūcuaukore pojocojño'oku paau. Repau mai rekoñoā care'vakaiku'mu. Peore Masiku'jeku si'ache re'oja'che cho'okaimasimu maire. Mai sēeñe cho'okaiū sēema'nejē'e cho'okaimu. Mai sēñu chiiche na'a cajejaiche cho'okaiū mai sēecuasama'nejē'e si'ache peore re'oja'che cho'okaimu Repau. ²¹Jā'ajekuna Jesucristo maire cho'okaikujekuna mai Repau'te cuasana Dioni si'arumu cūhama'ne pojoju paūu. Jā'aja'ne paau.

Dios Rekochoji cho'okaiuna re'oja'che ja'me pa'iche'te kuamu

4 ¹Dios maire si'ache re'oja'che cho'okaiku'mu. Jā'ajekuna chu'u Repau chū'ūñe cho'okaikujeku pāi chēavū'ere pa'ikuji musanukonare iere rua chu'vamū: Dios soicojñosinaa'me musanukona. Jā'ajekuna Dios soicojñosina pa'iche pa'ijū'u. ²“Masinaa'me chukuna”, chiima'ne pe'kerū pa'iju na'mi pe'ruma'ne musanukonare ja'me pa'ina cu'ache cho'osi'e cuasama'ne re'oja'che pa'iju sāñeche'i'a cuasajū'u. ³Musanukona cavamairo pa'iju re'oja'che pa'iche ūhasoma'ne Dios Rekochoji cho'okaiuna peore cho'ore'ochetu'ka cho'uju si'arumu re'oja'che ja'me pa'ijū'u. ⁴Mai ūcuauko Jesucristo'te Ūcuate'eu'te cuasanajeju Repau ca'nivūja'ne pa'iju ūcuate'eujakuanupū'me. Dios Rekocho maire ūcuaukore ja'me pa'imū. Dios maire ūcuaukore soisi'kua'mū Repau pa'ichejana sara chini. Jā'are cha'ame mai ūcuauko. ⁵Jesūs maire ūcuaukore Paaku'mū. Mai ūcuauko Ūcuate'eu'te cuasanaa'me. Mai ūcuauko Jesuni cuasaju okorocojñosinaa'me. ⁶Dios maire ūcuaukore Paaku'mū. Mai ūcuauko Ja'kua'mū Repau. Maire ūcuaukore chū'uku Repau'te cho'okaimasiche'te jo'kamū. Ūcuaukore maire ja'me pa'imū Repau. ⁷Jā'ata'ni cho'omasiche ūcuauko si'acairo koosinaa'me mai, Jesucristo īsira chiisi'e. ⁸Jā'ajekuna Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Vati chēa paasinare tua cūaumu'na mūni re'oja'chere repanare jo'kasi'kua'mū Repau,

chiimu. ⁹“Mūisi'kua'mū” chini, ŷje'se chiiku? Ija'che chiimu: “Mūisi'kua'mū” chini “Charo chejana cajesi'kua'mū” chiimu. ¹⁰Cheja cajesi'kūpi cūaumu

jā'ach'o'jena mūisi'kua'mu, Dios pa'ichejare pa'iu peore chū'ura chini.

¹¹ Ūcuauji maire ūcuanukore cho'omasiche si'acairo jo'kasi'kua'mu Repauni cho'okaiju paapu chini. Chukuna'te te'enare pāire Dios chu'ore aperumu kuamanesichu'ore ku'iju chu'vaa'ju chini saosi'kua'mu Repau. Chekunare Dios chu'o kuakaina paapu chini jo'kasi'kua'mu. Chekunare Repauni cuasaaj'u chini chu'vache'te jo'kasi'kua'mu. Chekunare Repau'te cuasanani kuiraju paapu chini jo'kasi'kua'mu. Chekunare Repau'te cuasanare che'choche'te jo'kasi'kua'mu. ¹² Jā'aja'ne cho'osi'kua'mu Cristo, maipi ūcuanuko Repau neenapi Repau ca'nivuja'ne pa'iju ūcuate'eujakuanupu pa'iju Repauni cho'okaiju na'a rua masi cuasaju sāiñechi'a re'oja'che cho'okaiju re'oja'che paapu chini. ¹³ Mai ūcuanuko Dios Mamakuni Ūcuate'eu'te cuasaju jā'aja'ne cho'uju Repau pa'iche'te masiju si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iju Repau chiiche cho'uju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Dios pa'ichejana sani Repau Cristo pa'icheja'che karama'ne re'oja'che pa'ijanaa'me mai.

¹⁴ Maipi sāiñechi'a re'oja'che cho'okani chīiva'na vesucheja'che vesuma'ne pāi jorena ūcuauana rani chekere che'choto tuta saoma'neja'ne repana che'choche asa chēamanejanaa'me. Ūcuarepare Dios chu'o jo'kasoma'ne cuasaju tīiñe pa'ina chu'o asa chēamanejanaa'me mai. ¹⁵ Dios chu'o ūcuarepare asa chēa pa'iju chekunare oiju si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iju Maire Paaku Cristo chiiche si'ache cho'uju pa'ijanaa'me mai. Repau Cristo Maire Paaku mai rekochoja'che pa'iku'mu. ¹⁶ Mai ūcuanuko Repauji cho'okaiuna Repau ca'nivuja'ne pa'inajeju ūcuate'eujakuanupu pa'iju sāiñechi'a cuasaju mai cho'omasicheji re'oja'che cho'okaiju pāi ca'nivu aineeja'ne si'arumu na'a rua re'oja'che pa'ime.

Cristo'te cuasana mama pa'iche'te kuamu

¹⁷ Maire Paakuji chū'ukuna cu'ache cho'oma'ne paapu chini kuamu chu'u musanukonare. Ūcuamaru Diore cuasamana pa'icheja'che pa'ijū'u. Repana rekoñoā peoche cuasaju peoche pa'inaa'me repana. ¹⁸ Chija'ina nācu'acheja'che asavesume repana. Asacuhejuna Dios chu'o asoma'mu repanare. Jā'ajekuna Diore cuasamapu pa'ivesume repana. ¹⁹ Asacuheju ūcuauache cu'ache cho'uju juvoma'ne si'ache tīiñe cho'onaa'me repana.

²⁰ Musa nuk ona Jesucristo'te apecuasarumu jā'aja'ne pa'iche che'chemanesina a'm e. Jā'aja'ñema'mu Repau neena pa'iche. ²¹ Pa'iche ūcuarepare Jesús pa'iche asa Repau neena pa'iche che'chesinacosome musanukona. ²² Jā'ajekuna aperumu musanukona pa'iju cho'osi'ēja'che cho'omanejū'u. Reparumu musanukona pojoñu chini si'arumu na'a rua cu'ache cho'uju peoche cho'uju pa'isinaa'me. ²³ Chura musanukonare mamarekoñoāre paajuna re'oja'chere cuasache pa'imū. ²⁴ Mamakāa saño sachacheja'che mama pa'ijū'u. Pa'iche mamare jo'kasi'kua'mu Dios musanukonare, Repau neenajeju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'iju ūcuarepa cho'oa'ju chini.

²⁵ Jā'ajekuna ūcuamaru jorechu'o i'kajū'u. Chekunare i'kani ūcuarepare i'kajū'u. Ūcuanuko Jesús neenajeju ūcuate'eujakuanupu pa'iju majarājijanaa'me mai. ²⁶ Teakuna cu'ache cho'omanejū'u. Pe'rusi'e ūcuamucuse cavesusojū'u. ²⁷ Vati re cu'ache chū'ūne jo'kamanejū'u. ²⁸ Nāaneena nāa'ne jo'kaso cho'ochete cho'uju pa'ijū'u. Cho'ochete cho'uju kuri koo chuova'na pa'iva'nare cho'okaire'ochete paajū'u.

²⁹ Cu'ache i'kamañe re'oja'chechi'a i'kajũ'u, musanukona i'kache'te päipi asa vaju na'a re'oja'che paapu chini. ³⁰ Cu'ache cho'omairo pa'ijũ'u, Dios Rekochoji Sumarekocho pa'imanea'ku chini. Repauji ja'me pa'ina Repau pa'icheja saijache masime mai.

³¹ Cu'ache cuasache'te uhasojũ'u, teachena'me pe'ruju rua i'kache, chekunare cu'ache cutuchena'me chekunare si'ache cu'ache cho'ochepoore. ³² Säiñechi'a oiju re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. Dios musanukonare Cristo neenajejuna cu'ache cho'osi'e cuasamañejañe musanukonare ja'me pa'ina cu'ache cho'osi'e cuasamanejũ'u.

Dios neena pa'iche'me

5 ¹ Puka'kupi mamakuni oiuna puka'ku pa'iche'te mamaku ñaku che'cheheja'che Muja'ku Dios pa'iche'te che'cheju pa'ijũ'u musanukona. ² Chekunare oiju pa'ijũ'u Cristo maire oicheja'che. Maini oi Diopi pojoa'ku chini mai cu'ache cho'osi'e ro'i jũni ro'ikaisi'kua'mu Repau.

³ Umupai, murũjo peonare umuneemañe pa'ijũ'u. Romi ucuaja'che muũju peonare umuneemañe pa'ijũ'u. Cheke cu'a ucuauache vajuachuache cho'omañe pa'ijũ'u. Ucuachi'a chekuna nee tua paauache ñamanejũ'u. Jã'ajañema'mu Dios neena pa'iche. Jã'ajekuna peore jã'ajañe cho'ochepoore cutumañe pa'ijũ'u. ⁴ Chu'o cu'achena'me vevchũ'o vajuachuache i'kamañe pa'ijũ'u. Dios neena pa'ichema'mu jã'a. Jã'ajañe i'kamañe pa'iju Dioni pojoju si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijũ'u. ⁵ Ucuare ie masime musanukona: Cu'ache cho'ona Jesús paamanajegu Dios pa'icheja saima'me. Umupai repa rũjo peonare romineenana'me romi repa uju peonare umuneenana'me cheke cu'a ucuauache vajuachuache cho'ona Dios pa'icheja saima'me. Ucuachi'a chekuna paache ña tua paauache cuasana pösechi'a cuasaju Diore cuasama'me. Jã'ajekuna tuosiva'nani cuasaju pojocheja'che cuasanajejuna Dios pa'icheja saicu'amu repa. ⁶ Jã'ajekuna päipi musanukonani, "Cho'ore'omu jã'a", chiito jachajũ'u. Dios jã'ajañe cu'ache cho'onare ñani pe'rukũ cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'umu, Repau chũ'ũne jachanaejuna. ⁷ Jã'ajekuna musanukona repa pa'iche ña chẽamanejũ'u.

⁸ Ape'umu musanukona Dios pa'iche'te vesuju chijachejaja'che cu'ache cho'uju pa'isinaa'me. Jã'ata'ni musanukona chura Maire Paakuni cuasaju miañejañe re'oja'che pa'ime. Jã'ajekuna miañejañe re'oja'chere cho'uju pa'ijũ'u. ⁹ Jesuni cuasaju miañejañe pa'iche ija'chea'me: Si'ache re'oja'che cho'ochena'me Dios chũ'ũne cho'ochena'me ucuarepa cho'ochepoore. ¹⁰ Maire Paaku chiiche'te che'che cho'uju pa'ijũ'u Repauji pojoa'ku. ¹¹ Chijachejaja'che pa'ina peoche cho'ochepoore ja'me cho'omañe pa'iju repa cho'ochepoore ñani, "Cu'ache'te cho'ome musanukona", chiijuũ'u, repa cho'ochepoore masia'ju. ¹² Repa rope'e cho'ochepoore i'kavajuachuache'me. ¹³ Jã'ata'ni musanukonapi i'kato miañepoore ñoñejañe repa cu'ache cho'ochepoore cuasoja'mu repa. Chekũ'umu repa cu'ache cho'ochepoore cuasani uhaso miañejañe re'oja'che pa'ijanaa'me. ¹⁴ Jã'ajekuna Dios chu'o tochasi'e ija'che kuamu:

Vuijũ'u mu'u, kãnisosi'kuja'che pa'iku.

Cristoni cuasa vajujuũ'u, mu'uni miañejañere re'oja'che pa'iche'te isia'ku, chiimu.

¹⁵ Jã'ajekuna ñamemañe si'arumu re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. Pa'ivesuna pa'icheja'che pa'imanejũ'u; pa'imasina pa'iche pa'ijũ'u. ¹⁶ Irumu rua cu'ache

cho'ome pāi. Jā'ajekuna musanukonapi Dios chiiche'te si'arumu cho'oju pa'ijū'u. ¹⁷Masi cuasamana cho'очеja'che cho'omanejū'u. Maire Paaku chiiche'te asa chēa cho'ojū pa'ijū'u. ¹⁸Conore ūku jū'ijū pojomanejū'u. Dios Rekochoji paaku cho'okaiuna re'oja'chere cho'ojū pojojū'u. Dios Rekochoji musanukonani paato pojoju pa'ijanaa'me musanukona. Conore jū'ijū pani cu'ache cho'ochē'te jāvovesūju musanukona rekoñoā cacu'asojanaa'me. ¹⁹Dion i pojoju ujare ujaju Dios chū'ore i'kaju sāiñechi'a re'oja'che che'chojū'u. Musanukona rekoñoāpi pojoju ujjajū'u, Maire Paakuji asa pojoa'ku. ²⁰Musanukonani ūcuauache ti'jñeto mai Ja'kure Diore si'arumu, "Re'orepamu", chiiju pa'ijū'u, Maire Paakuni Jesucristoni cuasaju.

Ūjuna'me rūjo re'oja'che pa'iche'te kuamu

²¹Musanukona Cristo'te cuasaju sāiñechi'a ña, kukuju pa'ijū'u. ²²Romi, muūjupāi ña, kukuju pa'ijū'u Maire Paaku'te vajuchucheja'che. ²³Cristo Repau neenare chū'uñeja'ñe ūjupi rūjoni chū'ua'ku chini jo'kasi'kuamu Dios. Ūcuachi'a Cristo Repau neenare vati toa sani uuche Ūsekaiku'mu, Repau ca'nivuja'ñe pa'ijū ūcuate'ejakuanupu pa'inare. ²⁴Cristo neena repanare Paaku chū'uñe'te cho'oto re'omu. Ūcuaja'che rūjoromi repa ūjupāi chū'uñe'te peore cho'oto re'omu.

²⁵Ūmupāi, murūjoromi oiju paajū'u, Cristo Repau neenare oiu jūni ro'ikaisi'ēja'che. ²⁶Mai Repau chū'ore asa chēa Repauni jovorena mai cu'are tūnosokakuna rekoñoā re'ojarekoñoā paaaju chini maini jūni ro'ikaisi'kuamu Repau, maini paara chini. ²⁷Jā'aja'ñe Cho'osi'kupī jo'e rani maire Repau'te cuasanare sa paaku jmamakarūjē'e cu'achejē'e peonare re'onare caruñoja'mu Repau maire Repau neenare. ²⁸Ūmupāi musanukona ca'nivūā oiju kuiracheja'che murūjoromi oiju kuiraju pa'ijū'u. Rūjore oiku meñe oicheja'che oimu. ²⁹⁻³⁰Pāi te'ejūjē'e meñe kuhema'ñe kuiraju āu āiju pa'ime. Cristo ūcuaja'che maire Repau'te cuasanare ūcuanukore ūcuate'ejakuanupu pa'ijū Repau ca'nivuja'ñe pa'inare kuiraku'mu. ³¹Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Ūmuuji romio'te veja puka'kupāi ja'me pa'isi'e jo'kaso

rūjona'me pani ūcuate'ēja'cheame Diopi ñato,

chiimu. ³²Rua asavesamu jā'a. Jā'ata'ni Jesucristo Repau'te cuasanare paache'te kuamu repa tocha jo'kasi'e. Repau neena ūcuanuko Repau ca'nivū ūcuate'eca'nivuja'ñe pa'ijū ūcuate'ejakuanupu'me. ³³Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e kuache'te kuaku ūcuachi'a chū'u aperumu i'kasi'ere jo'e i'kara, ūcuare i'kasi'kuta'ni. Ūmupāi, murūjoromi oiju paajū'u musanukona meñe oicheja'che. Ūcuachi'a romi, muūjupāi ña, kukuju pa'ijū'u, chiimu chū'u.

Puka'kupāina'me mamachii re'oja'che pa'iche'te kuamu

6 ¹Chii, muja'kupāi chū'uñe jachama'ñe pa'ijū'u Maire Paakuni cuasaju. Jā'aja'ñeame pa'iche re'oja'che. ²⁻³Diopi chū'uuna Moisés tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Muja'kuna'me muja'kore ña, vajuchuju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pani cheja rua jeerumu pa'ijū pojojanaa'me,

chiimu. Repau chū'uñe cho'onare Repau re'oja'che cho'okaijachere kuaku chū'uuna charo tochasi'ea'me jā'a. ⁴Musanukona, puka'kupāi, chii teache

cho'omanejũ'u, pe'rumanea'jũ. Jã'aja'ne cho'oma'ne cu'ache pa'iche'te ũseju, re'oja'che pa'iche'te che'choju jojajũ'u, Maire Paakũni cuasaju Repau chiiche'te cho'ojũ aineeju paapu.

Cho'ochẽ cho'okainana'me repanare paana re'oja'che pa'iche'te kuamu

⁵ Cho'ochẽ cho'okaina icheja cheja pa'irũmu musanukonare paanare ña, vajuchũju re'oja'che cho'oũu chini cuasaju repa chũ'uñe jachama'ne cho'ojũ pa'ijũ'u, Cristo'te cho'okaicheja'che. ⁶ Repanapi pojoa'ju chini repa ñarũmuchi'a cho'oma'ne si'arũmu cho'ochẽ re'oja'che cho'okaiju pa'ijũ'u, Cristo'te cho'okaina ñamema'ne pojoju Dios chiiche cho'okaiju pa'icheja'che. ⁷ Musanukona cho'ochẽ re'oja'che cho'ouache cuasaju masi cho'ojũ pa'ijũ'u, musanukona Maire Paaku'te cho'okaiju pa'icheja'che. "Pãichi'a cho'okaimũ chũ'u ie", chiima'ne, "Dioni cho'okaiũ pa'imu chũ'u", chiiju cuasaju rua masi cho'okaiju pa'ijũ'u musanukona cho'ochẽ. ⁸ Pãi chẽa paanana'me chẽa paamana re'oja'che cho'osi'e ro'ire Maire Paakuji repa cho'osinukoru pa'iche ũcuanukore te'enarechi'a re'ojachere si'acairo ñsikũna koojache masime musanukona.

⁹ Ūcua'ja'che musanukona cho'ochẽ chũ'una, asarepajũ'u. Re'oja'che cho'ojũ musanukonare cho'ochẽ cho'okainare pe'ruma'ne chũ'uju pa'ijũ'u. Iere cavesuma'ne cuasajũ'u: Cũnaũmu Pa'iku Maire Paaku musanukonare ũcuanukore Paaku'mu, ainana'me cho'ochẽ cho'okainare. Ūcuanukore ũcuapa'ruva chiũ musanukona cho'osi'e ro'i cho'osinukoru pa'iche re'oja'che si'acairo ñsija'mũ Repau.

Diore cuasana vatiẽ cavache'te kuamu

¹⁰ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Maire Paakũni cuasaju sãejũ'u, Repau peore masicheji cho'okaiũna koka paaju cacu'ama'ne paũu chini. ¹¹ Sõtao cavapi'raju peore cavakãña sa'checheja'che Dioni rua sãejũ'u, Ūcuauji cho'okaiũna jorechũ'opi musanukonani vatipi cacu'ora chiito koka paaju cacu'ama'ne paũu chini. ¹² Pãire cavama'me mai. Cũnaũmu pa'inare cu'ache chũ'unani vati ainani cavanaa'me mai, re'oja'che paũu chini. Repa vati aina chijachejaja'che cu'ache pa'inani pãi paaju chũ'ume. ¹³ Jã'ajekũna sõtao cavakãña sa'checheja'che Dioni rua sãejũ'u, Ūcuauji cho'okaiũna juvomasiju vati musanukonare cu'ache cho'orũmu ũcu cacu'ama'ne paũu chini.

¹⁴ Ija'che pa'iju cacu'ama'ne pa'ijũ'u: Sõtao kãña sa'che ka'raja'imanea'ku chini corejakãña pi'iche tũaņeja'ne Dios chũ'o ũcuarepare che'che masijũ'u. Sõtaopãi ã'ca puãre asi cho'ocojñoñe'te cuheju cunakãña tũineja'ne re'oja'chechi'a cho'ojũ pa'ijũ'u. ¹⁵ Sõtaopãi ku'ire'oa'ku chini botakoru ju'ju ku'icheja'che Diore re'oja'che ja'me pa'iche'te kuavajuchuma'ne kuaju ku'ijũ'u. ¹⁶ Ūcuaja'che saõñoã toa pa'ĩñoãre saocojñoñe'te cuheju sõtaopãi tã'tako'ña cãjiņeja'ne Dioni cuasaju sãejũ pa'ijũ'u, vatipi musanukonani cu'ache cho'oto Diopi tã'takaau chini. ¹⁷ Sõtaopãi sijore asi cho'ocojñoñe'te cuheju cunatuhiroã tuhicheja'che Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ere si'arũmu cuasaju pa'ijũ'u. Sõtaopãi cavapi'raju va'jña sia cãjiņeja'ne Dios chũ'ore masiju Dios Rekochoji cho'okaiũna Dios chũ'ore i'kaju vatiẽ cajejaijũ'u. ¹⁸ Jã'aja'ne pa'iju ũcuauacheji ti'jñeto Dios Rekochoji cho'okaiũna cu'ache cho'omaneũu chini si'arũmu Diore sãejũ pa'ijũ'u, cuhasoma'ne. Ūcuachi'a, ñarepaju pa'iju, Dios neenare ũcuanukore si'arũmu sãekaiju pa'ijũ'u, cu'ache cho'omanea'ju.

¹⁹ Chũ'ure ũcuachi'a sēekaijũ'u Repaũji cho'okaiũna Repaũ aperiũũ kuamanes'ere Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore vajučũma'ne kuakũna pāipi asa masia'ju chini. ²⁰ Cristo Repaũ chũ'ore chũ'vaa'ku chini chũ'ure chēa saosi'kuamũ. Chura Repaũ chũ'o chũ'vakũjekũ pāi chēavũ'ere pa'imũ chũ'u. Diore sēekaijũ'u chũ'ure; vajučũma'ne Jesucristo pa'iche'te chekũnani kuaku pasa.

Cuhacho tochasi'ea'me

²¹ Tĩquico, chũ'u cuasakũji, mai majapāiũja'ũji, Cristo'te re'oja'che cho'okaikũji musanũkona pa'ichejana sani chũ'u cho'ochena'me chũ'u pa'iche kuaja'mũ. ²² Jā'are chini musanũkona pa'ichejana saomũ chũ'u repaũ'te chukũna pa'iche'te kuakũna asa pojoa'ju chini.

²³ Mai Ja'ku Diona'me Maire Paakũ Jesucristo cho'okaau musanũkonare chukũna majapāijanare, musanũkonapi Repaũni cuasaju sãĩnechi'a oiju re'oja'che paapu chini. ²⁴ Maire Paakũni Jesucristoni chiiju cuhasoma'ne cuasanare ũcuanũkore oiu re'oja'che cho'okaau Dios. Re'omũ.

Pablo

San Pablo Filipos vũ'ejoopo pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Timoteona'me, Jesucristo'te cho'ochē cho'okainapi, mʉsanʉkonare Filipos vʉ'ejoopo pa'inare Jesucristo'te cuasaju jovosinajeju Dios neenare ũcuanʉkore ija'ova utija'ova tocha saome, musanʉkonare chũ'unana'me ũcuanare cho'ochē cho'okainare. ² Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristoji musanʉkona rekoñoana re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Jesure cuasanare Pablo Diore sēekaiũ pa'isi'ere kuamu

³ Musanʉkona re'oja'che pa'iche'te cuasani chũ'u Cuasaku'te Diore, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiu pa'iku'mu chũ'u. ⁴⁻⁵ Musanʉkonapi Repau'te apēcuarumupi irumujatu'ka chekuna pāipi Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore asaju paapu chini cuhama'ñe ja'me cho'okaiche'te cuasaku musanʉkonare sēekani si'arumu pojoku sēekaiũ pa'iku'mu chũ'u Repau'te. ⁶ Dios musanʉkonare si'arumu na'a re'oja'che paapu chini cho'okaiũ pa'imũ. Jesucristo jo'e raiumucusejatu'ka Repauji cuhama'ñe cho'okaiũna musanʉkona re'oja'che pa'iju, pi'niñetu'ka cho'uju pa'ijache masimu chũ'u. ⁷ Chũ'upi musanʉkonare jā'aja'ñe cuasato rua re'omu. Musanʉkona Diore ja'me re'oja'che cho'okaicojñonare, rua chiiu chũ'u rekocho oimu. Chũ'u ivu'e pāi chēavũ'ere pa'iu chekurumu chũ'upi ku'iu Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'vaku panijē'e musanʉkonare ũcua oiũ pa'ija'mũ. ⁸ Jesucristoji oiũ cho'okaiũna chũ'u musanʉkonare ũcuanʉkore rua oiũ ñauache cuasache masimu Dios. ⁹ Ūcuachi'a musanʉkonapi sāiñechi'a si'arumu na'a rua oiju Repau chũ'ojē'e na'a rua masiju re'oja'che pa'imasia'ju chini Diore sēekaiũ pa'imũ chũ'u. ¹⁰ Jā'aja'ñe pani cuasa, "Tepi na'a re'omu", chini masiju si'arumu na'a rua re'oja'che cho'uju Cristo jo'e rairumujatu'ka cu'achejē'e cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'uju pa'ijanaa'me musanʉkona. ¹¹ Jesucristoji cho'okaiũna musanʉkonapi re'ojachere si'ache cho'uju pa'ito pāi ña Diore, "Rua Re'okuji peore Masia'mu mu'u", chiiju pojोजनाa'me.

Cristo chiiche cho'okaiju pa'iche'te kuamu

¹² Chũ'u majapāijana, ie masijũ'u: Chũ'upi si'ache cu'ache cho'ocojñokuna pāi chura Jesucristo'te cuasache kuachũ'o na'a rua jainuko asaju pa'ime. ¹³ Chũ'u

Cristo neekujeku pāi chēavv'e pa'iche, pāi chū'uku vu'e pa'inana'me chekuna pāi icheja pa'ina ūcuauko masime. ¹⁴ Ūcuachi'a mai majapājana icheja pa'ina jainuko chū'u pāi chēavv'e pa'iche'te ña, vajuchuche jo'kasó Maire Paakuni Dioni na'a rua cuasajuna Ūcuauji cho'okaiuna Repau chū'o na'a rua chū'vaju pa'inaa'me.

¹⁵ Pāi te'ena chekuna neere tua paañu chini cuasaju ūcuachi'a chekunare re'oja'che cho'ochēja'chere na'a rua re'oja'che cho'ocojñoñu chini Cristo pa'iche'te chū'vaju pa'ime. Ūcuarepa'a'me jā'a. Chekunata'ni re'oja'che cho'oñu chini cuasaju chū'vaju pa'ime. ¹⁶ Repana re'oja'che cho'oñu chini cuasaju chū'vana Diopi chū'uni ivv'ere pāi chēavv'ere pa'iu Cristo'te cuasache kuachū'ore chū'vaa'ku chini jo'kauna masiju chū'ure cuasaju pāire chū'vaju pa'ijuasome. ¹⁷ Chekunata'ni, ūcuarepa cho'omanajeju te'ena re'oja'che cutucojñoñu chini Cristo pa'iche'te kuame. Ūcuachi'a chū'uni pāi chēavv'e pa'ikuni na'a rua pa'icu'ache cho'oñu chini chū'vame.

¹⁸ Jā'ata'ni jā'a cuasama'mu chū'u. Re'oja'che cuasanapi jā'apāni ūcuarepa cho'omana chū'vatojē'e Cristo pa'iche asame pāi. Jā'ajekuna pojomu chū'u. Ūcuachi'a iere masiku jo'e na'a rua pojoja'mu chū'u. ¹⁹ Musanukonapi Dioni cuasaju sēekaijuna Jesucristo Rekochoji cho'okaiuna chū'u cu'ache cho'ocojñoñe re'oja'che pani etajaija'mu chū'u. ²⁰ Chū'upi cho'oa'ku chini Dios jo'kasi'ere vajuchuma'ne masi cho'oku pasa chiimu chū'u, pāipi chū'u cho'och'e'te ña, chū'upi ūcu vaju pa'itojē'e ūcuachi'a chuenisorujē'e Cristoni si'arumu pojoju, "Rua Masi'mu mu'u", chiiju masia'ju chini. ²¹ Chū'u vaju pa'irumuna Cristo chiichechi'a cho'oku pojoku pa'ija'mu chū'u. Chū'upi jūnisoru na'a re'oja'che ti'ñēja'mu chū'ure. ²² Jā'ata'ni chū'u na'a jeerumu vaju pani Repau'te na'a rua cho'och'e cho'okaiu pa'ire'omu. Jā'ajekuna chū'u chēajañejē'e vesumu. ²³ Ka'chamajña chiimu chū'u. Jūnisora chiimu chū'u, sani Cristona'me ai pasa chini. Jā'aja'ñepi na'a re'omu chū'ure. ²⁴ Jā'ata'ni chū'upi vaju pa'iu musanukonare karache'te cho'okaiu pa'ito na'a re'omu. ²⁵ Jā'are cuasaku chū'u na'a jeerumu pa'ijache masimu. Pa'iu cho'okaiu pa'ija'mu chū'u musanukonapi Dioni na'a masi cuasaju, na'a rua pojoju paapu chini. ²⁶ Jā'aja'ñejekuna chū'upi musanukonani jo'e ñara chini sakuna Repau'te na'a rua pojoju pa'ijanaa'me musanukona.

²⁷ Si'arumu re'oja'chechi'a pa'iju Dios chū'o Jesucristo pa'iche kuachū'ore cuasana pa'iche pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pa'ito sani ñani ūcuachi'a musanukona pa'iche'te rupū asanijē'e masija'mu chū'u musanukona re'oja'che pa'iche. Ūcuachi'a musanukona ūcuatē'e cuasaju re'oja'che ja'me pa'iju chekunapi asa chēa Dioni cuasaju jovoajū chini Repau chū'o chū'vaju pa'iche masija'mu chū'u. ²⁸ Ūcuachi'a musanukonare cuhenare jmamakarujē'e vajuchuma'ne Dios chū'o chū'vaju pa'iche masija'mu chū'u. Musanukona jā'aja'ñe cho'och'e repana cho'osojachename Diopi cho'okaiuna musanukona pani etajani re'oja'che pa'ijachere ñomu repanare. ²⁹ Cristo cho'okaisi'ejekuna Dios maire Repau'te cuasachechi'a jo'kama'ne Ūcuauji cuasaju Repau cho'ocojñoñosi'ēja'che cu'ache cho'ocojñoju pa'iche jo'kasi'kuamū. ³⁰ Jā'ajekuna chū'upi cu'ache cho'ocojñoñokuna musanukona aperumu ñasi'ena'me irumu asacheja'che cu'ache cho'ocojñoju pa'ijuasome.

Cristo Repau chū'uñe jo'kaso pāiu carūni rani pa'isi'ere kuamū

2 ¹ Cristoji cho'okaiuna re'oja'che cho'o koka paame musanukona. Repauji oiū cho'okaiuna rekoñoāpi re'oja'che pa'ime musanukona. Ūcuachi'a Dios

Rekochoji musanukonani si'arumu ja'me pa'ina chekunare oiju cuasame. ² Jā'aja'ñejekuna ja'me re'oja'che pa'iju sāinechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju ūcuate'e cuasaju ūcuate'e cho'oñu chiiju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe pa'ito rua pojoja'mu chu'u. ³ Jmamarujē'e, "Na'a rua masiu'mu chu'u", chini chekunani cajejañu chini cuasama'ñe, "Ina chu'ure na'a re'onaa'me", chiiju cuasaju pa'ijū'u. ⁴ Te'eujē'e meñechi'a cuasama'ñe chekunare cuasaju oiju cho'okaiju pa'ijū'u.

⁵ Jesucristo cuasacheja'che re'oja'che cuasaju pa'ijū'u. ⁶ Ija'che paniasomu Repau:

Dios Mamakujeku cunaumure re'oja'che pa'iu chū'ukuta'ni chū'uñe jo'kaso rianasomu Repau.

⁷ Repau paache re'oja'che jo'ka rani pāioji paaona maija'iu pāiu ainee rupu cho'oce cho'okaiva'u pa'icheja'che paniasomu Repau.

⁸ Pāiu pa'iu Re'okuta'ni, "Inare na'a re'oku'mu chu'u", chiima'ñe Puka'ku chū'uñe' jachama'ñe cho'oku chuenisoche vajuchuache'te cu'ache cho'osina chuenisocheja'che kurususē'verona chuenisoasomu Repau.

⁹ Jā'ajekuna Dios Repau'te vaso cunaumuna jo'e mua Ūcuauña'me pāire ūcuanukore chū'ua'ku chini kueñe ñooasomu.

¹⁰⁻¹¹ Cheja pa'inana'me cunaumu pa'inana'me vati toa pa'inapi Repauni ūcuanuko vajuchuju,

"Jesucristo peore Paakuji Masiu'mu", chiiju masia'ju chini jo'kaasomu Dios Repau'te Jesure.

Jā'ajekuna Puka'ku Dios jā'aja'ñe cho'osi'ku rua pojocojñoku pa'imū.

Jesure cuasana miañeja'ñe pa'iche'te kuamu

¹² Chu'u cuasana, musanukona chu'u chū'uñe asa jachama'ñe rua jeerumu cho'uju panicuhame. Jā'ata'ni chu'u ja'me pa'irumuchi'a cho'uju pa'ima'ñe chu'u peorumujē'e ūcua na'a rua cho'uju pa'ijū'u. Musanukona rekoñōapi vajuchuju peore cho'ore'ochet'uka cuhasoma'ñe masi cho'uju pa'ijū'u, pani etajani ja'me re'oja'che pañu chini. ¹³ Dioa'mu maire Cho'okaiku. Maipi Repau chiiche'te re'oja'che cho'ouakuna cho'omasiju cho'uju paapu chini cho'okaimu maire.

¹⁴ Peore musanukona cho'oce ke'reju cavama'ñe cho'uju pa'ijū'u.

¹⁵ Musanukonapi jā'aja'ñe pa'ito pāi musanukonare ña, "Cu'ache cho'ome ina", chiimanejanaa'me re'oja'chechi'a pa'ijuna. Ūcuachi'a Dios chi'i pa'iche pa'iju, pāi si'ache rua tiiñe cu'ache cho'ona pa'icheja pa'inata'ni jmamarujē'e cu'achejē'e cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijū'u. Repanare chijachejaja'che cu'ache pa'inani re'oja'che pa'inapi ja'me pa'iju chijachejare ma'ñoko miañeja'ñe re'oja'che cho'o ñoju pa'ijū'u. ¹⁶ Dios chu'o re'oja'che pa'iche kuachu'ore cuasaju chekunani kuaju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'uju pa'ito Cristo jo'e raiumucusena musanukona re'oja'che pa'isi'e rua pojoku kuaja'mu chu'u, "Chu'vate'emanesi'kuu'mu chu'u repanare", chini cuasaku. ¹⁷ Jā'ata'ni chu'u musanukonare Repauni cuasaju jovoaju chini chu'vaku chuenisonijē'e ūcua pojoja'mu, musanukonapi Repau'te cuasanajeju pojoju pa'ijuna. ¹⁸ Jā'ajekuna chu'upi pojoku pa'ina musanukona ūcuaja'che pojoju pa'ijū'u.

Timoteona'me Epafrodito pa'iche'te kuamu

¹⁹ Maire Paaku Jesupi chiito Timoteo'te musanukona pa'ichejana na'mi saora chiimu chu'u, musanukona re'oja'che pa'iche'te ñajani ra kuauña asa

vajura chini. ²⁰ Chu'u cuasacheja'che musanukonare oi'u re'oja'che cho'okasa chini cuasaku cheku te'euj'e peomu. Timoteochi'aa'mu chu'u cuasacheja'che musanukonare oi'u cuasaku. ²¹ Chekuna ucuanuko repa chichechi'a cuasaju Jesucristo chiicheta'ni cuasamanaa'me. ²² Musanukona repa Timoteo re'oja'che pa'iche masime. Chu'una'me Jesucristo'te cuasache kuachu'ore masi chu'vaku puka'kure cho'okaicheja'che ja'me re'oja'che cho'okaiu pa'iku'mu repa chu'ure. ²³ Ja'ajekuna chu'ure cho'ojachere asa masi, teana musanukona pa'ichejana saora chiimu chu'u repa'te. ²⁴ Maire Paakuji chiito chu'urepauji ivu'e pai cheavu'e na'mi eta musanukonare sani nara chiimu chu'u.

²⁵ Ucuachi'a chu'u cuasato mai majapaiuja'iu'te Epafrodite musanukona pa'ichejana jo'e co'choche chiimu. Musanukonapi chu'uni kuiraa'ku chini repa'te raorena chekuna rua ušetota'ni ucu chu'una'me pa'iu Dios chu'o chu'vaku pa'im repa. ²⁶ Musanukonare ucuanukore rua oi'u nara chiimu repa. Ucuachi'a repa ravu ju'isi'e musanukona asasi'ere asa sumava'u pa'im repa. ²⁷ Rua ju'iu junisora'asi'kua'mu repa. Ja'ata'ni Diopi oi'u cho'okaiuna vajucuhasi'kua'mu repa. Repa'techi'a oima'ne chu'urejatu'ka oi'u cho'okaisi'kua'mu Dios, chu'uni cu'ache ti'jneuna suma'ne pa'iva'uni na'a rua cu'ache ti'jneuna suma'ne cuasaku otare oi'u pa'imanea'ku chini. ²⁸ Ja'ajekuna repa'te na'mi saora chiimu chu'u musanukonapi na pojoju pa'ijuna chu'uj'e ucuanukaru sumava'u pasa chini. ²⁹ Maire Paakuni cuasaku mai majapaiuja'ijekuna pojoju re'oja'che cho'okaiju'u repa'te. Repa pa'icheja'che pa'inare ucuanukore chiiju pojoju pa'ijuu. ³⁰ Cristoni cho'ochete cho'okaiu junisora'asi'kua'mu repa, musanukonare cho'okaicu'ache'te chu'uni rani cho'okaiu.

Jesucristo chiiche masi cho'okaina pa'iche'te kuamu

3 ¹ Chura, chu'u majapajana, Maire Paakuji musanukonani paakuna pojoju pa'ijuu, chiimu chu'u. Chu'u aperumu i'kaku tochasi'ere musanukonapi jo'e asato re'omu. Ja'ajekuna tocha ca'nasoma'ne ucua'e i'kaku tochamu chu'u.

² Narepaju pa'ijuu musanukonani jamuchai kokaneenaja'ne pa'iju pai ca'ni chutoneenapi jikomu cha'tiro pa'ica'niru chuto tuacojnoni chu'unapi cac'uomaneaju. ³ Pai Jesureje'e cuasama'ne rupu se'sevuchi'a circuncision cho'ocojnona Dios neenama'me. Maipi Dios Rekochoji cho'okaiuna Jesucristoni cuasaju jovo vaju Dioni pojoju, "Rua vesume chukuna", chiinapi Dios neenama'me. ⁴ Se'sevuchi'a re'oja'che cho'uju Dioni re'oja'che ja'me pa'ire'oto chu'u ja'ajamajnaruu cho'ochaji Repa'te rua re'oja'che ja'me pa'ira'amu.

Ja'ajamajnaruu cho'oku aineesi'kujeku pai chu'u pa'iche'te nato rua re'oja'che pa'iku'mu chu'u. ⁵ Israelpaiujeku ochorepamucujna pa'ikuji jikora'muru cha'tiru pa'ica'niru chuto tuacojnosi'kua'mu chu'u. Benjaminvajujeku hebreorepamu chu'u. Ucuachi'a fariseopaiujeku Dios aperumu chu'u jokasi'e rua re'oja'che cho'oku aineeku pa'isi'kua'mu chu'u. ⁶ Dios chiiche'te cho'okaineku Jesure cuasanare tuha Repa'te cuasache'te useku vaiche chu'uku pa'isi'kua'mu chu'u. Ucuachi'a Dios aperumu chu'u jokasi'e chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka masi cho'oku pa'isi'kua'mu chu'u.

⁷ Peore ja'a chu'u aperumu, "Rua re'omu ie", chiiju cuasasi'e irumu Cristoni cuasaku, "Peoche'me ja'a", chiiju cuasamu chu'u. ⁸ Chura, "Cheke peore

peoche'me", chini cuasa, "Jesucristo'te chũ'ure Paaku'te cuasachechi'aa'me re'oche", chiiu cuasaku'mu chũ'u. Na'a rua re'ojache chiiu Repauni cuasaku jovo, cheke chũ'uni chĩ'ca pa'icheja'che pa'iuna peore sējososi'kua'mu chũ'u. ⁹Cristona'me re'oja'che pasa chini cuasaku Repau'te jovosi'kua'mu chũ'u. Aperumu Dios chũ'u jo'kasi'ere te'e'u cho'oku re'oja'che pa'ito karamu. Jā'ajekuna Diopi cho'okaiuna rua re'oja'che pasa chini jovosi'kua'mu chũ'u. ¹⁰Cristo pa'iche'te na'a rua masira chiimu chũ'u. Chuenisouna Repau'te Vasos'kupi Peore Masiuji Diopi cho'okaiuna Cristo cu'ache cho'ocojñosi'kuta'ni ũcua re'oja'che paniasomu. Chũ'u ũcuaja'che cu'ache cho'ocojñonijē'e Ũcuauji cho'okaiuna re'oja'che pasa chiimu chũ'u. Repau chuenisosi'ēja'che chuenisonijē'e chũ'upi meñe Ũcuauñi ĩsija'mu. ¹¹Jā'aja'ñe peore cho'ora chiiu ũcuachi'a pāi jũ'isina ũcuauko vajurairumuna vajurasa chiimu chũ'u.

Jesucristo chũ'u jo'kasi'e masi cho'oche'te kuamu

¹²Dios chiiche cho'oche chuta'a peore masi che'chemamũ chũ'u. Re'oja'che pa'iche chuta'a karamu chũ'ure. Jā'ata'ni che'cheneeku si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iu pa'iku'mu chũ'u, chũ'upi cho'oa'ku chini Jesucristo jo'kasi'ere peore masi cho'ora chini. ¹³Asarepajũ'u, chũ'u majapāijana. Chũ'u cuasato chũ'ure jo'kasi'e cho'oche chuta'a karamu. Jā'ata'ni aperumu pa'isi'ejē'e cuasamañe re'ojache na'a rua cho'omasira chini re'oja'che cho'ochechi'a cuasaku pa'iku'mu chũ'u. ¹⁴Chũ'upi cho'oa'ku chini Dios jo'kasi'ere masi cho'opi'nira chiimu chũ'u. Jesucristo cho'okaisi'ejekuna Dios maini pojoku chēa ĩsira chiiche'te re'oja'che kooru chini peore cho'ore'ochetu'ka Repau chiiche'te cho'oku pa'imu chũ'u.

¹⁵Maire ũcuaukore Diore masi cuasanare jā'aja'ñe cuasache pa'imũ. Musanukonapi jā'aja'ñe cuasamana pa'ito Diopi che'choja'mu repare masi'ju chini. ¹⁶Mai che'chesi'e re'oja'che cho'oche ũhasomañe ũcua cho'uju pañu.

¹⁷As are pajũ'u, chũ'u majapāijana. Chekuna cho'ocheja'che chũ'u re'oja'che cho'oche'te ña chēa ũcuaja'che cho'uju pa'ijũ'u. Ũcuachi'a chũkuna musanukonare che'chosi'e asa chēa masi pa'ina pa'iche'te ñaju repa pa'icheja'che pa'ijũ'u. ¹⁸Te ruarepañoã kuasi'kua'mu chũ'u musanukonare. Jā'ata'ni oiu jo'e ũcuare i'kamu chũ'u. Pāi Jesucristo'te cuasana jainuko Repau kurususē'vero jũni ro'ikaisi'e kuhena pa'icheja'che pa'iju Repau'te cuasamanaja'ñe cu'ache pa'ime. ¹⁹Icheja pa'ichechi'a cuasaju repa nachechi'a vajuchuache cho'uju pojoju pa'inaa'me repa. Jā'aja'ñe pa'iju cacu'a na'a rua cu'ache cho'uju cho'osojanaa'me repa. ²⁰Maita'ni Dios pa'icheja canaa'me ai sani pa'ijanajeju. Maire Paaku Jesucristo repacheja caku rani maire sa re'oja'che paajachere pojoju cha'ame mai. ²¹Reparumu Repau peore Paakuji Masikujeju mai ca'nivua re'oja'chechi'a pa'ivesuca'nivua Repau ca'nivuja'ñe sañokaija'mu, maipi Repau ca'nivuja'ñe paaa'ju chini, jo'e jũ'imaca'nivuji re'oja'che cho'o koka paaca'nivuja'ñe.

Si'arumu pojoju pa'iche'te kuamu

4 ¹Jā'ajekuna, chũ'u majapāijana, chũ'u oiu ñauache cuasana, cacu'amañe ũcua Maire Paakuni masi cuasaju re'oja'che pa'iju pa'ijũ'u. Musanukonare cuasaku rua pojomu chũ'u. Musanukona re'oja'che pa'iche jā'a chũ'u masi cho'osi'e ro'ia'me.

² Evodiana' me Síntique'te ũcuamakarũ cavajũ paapu chini chu'vamu chu'u, Maire Paakuni cuasaju majapãromijanajeju re'oja'che ja'me paapu chini. ³ Mũ'ure, chu'una'me Maire Paaku'te cho'oche masi cho'okaiku'te, cho'okaiũ pa'ijũ'u repanare re'oja'che ja'me paapu chini i'kamũ chu'u. Repana romi ũcuachi'a chu'ure Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chu'vakuna ja'me cho'okaisinaa'me, Clementena'me chekuna chu'una'me cho'oche cho'osina. Repana ũcuauko Dios neephũro utija'ophũrona repana mami tochacojĩnosi'e paame, pa'iche mama pa'ina mami tochacojĩnosiphũrona.

⁴ Maire Paakuji musanukonani paakuna si'arumu pojoju pa'ijũ'u. Jo'e ũcuare tochaku i'kara. Pojoju pa'ijũ'u. ⁵ Pe'kerũ pa'iju pãi chekunare ũcuaukore re'oja'che cho'o ñoju pa'ijũ'u. Maire Paaku jo'e na'mi raija'mũ. ⁶ Jã'ajekuna musanukonare cu'ache ti'jñejañe vajuçhuma'ñe cuasaju Dioni si'arumu sũeju pa'ijũ'u. Repau cho'okaijachere cuasaju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju musanukona chi'che'te sũeju pa'ijũ'u Repau'te. ⁷ Jã'aja'ñe cho'oto Dios musanukona rekoñoãna re'oja'che pa'iche pãijẽ'e vesũche'te cho'okaija'mũ. Rekoñoãpi re'oja'che pa'iju cu'ache ti'jñetojẽ'e vajuçhũju sumana pa'imanejanaa'me musanukona, Jesucristoji ja'me pa'ina.

Re'oja'che cho'ochechi'a cuasaju pa'iche'te kuamu

⁸ ũCuachi'a ie chu'vamu chu'u musanukonare, chu'u majapãijanare: Peore re'oja'che pa'iche'te cuasaju pa'ijũ'u, ũcuarepa pa'iche, pojoju pa'iche, re'oja'che cutucojĩñoñe, pe'kerũ pa'iche, rũhiñe cho'oche, pãi oiju pa'iche, re'oja'che cuasaju pa'ichena'me masi cho'oche. "Peore re'omũ ie", chiire'ochechi'a cuasaju pa'ijũ'u.

⁹ Chu'u musanukonare che'chokuna asa cheasi'e cho'uju pa'ijũ'u. ũCuachi'a musanukona chu'u i'kache asasi'ena'me chu'u cho'oche ñasi'ere ũcuaja'che cho'uju pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'uju pa'ito Dios musanukonare jo'kama'ñe ja'me pa'ija'mũ, pãi rekoñoã re'oja'che pa'iche ñsiku.

Filipos vũ'ejoopo pa'ina Pablo'te kuri isisi'ere kuamu

¹⁰ Aperumu musanukona chu'ure oinata'ni cho'okaicu'akuna reparumu cho'okaimanesinapi chu'uni oiju jo'e cho'okatena rua pojoku Maire Paaku'te, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiu pa'imũ chu'u. ¹¹ Chu'u chiicheji karakuna jã'aja'ñe i'kama'mũ. Si'arumu pojoku pa'iche che'chesi'kujekũ chu'uni ũcuauache ti'jñeto pojoku pa'imũ chu'u. ¹² Te'eñoã chuova'u pa'iu te'eñoã chu'u chiiche cajejaiche paaku'mũ chu'u. Chu'uni ũcuauache ti'jñeto pojoku pa'imasimu chu'u. Chekurumu chu'upi ãu karama'ñe paani jã'apãani ãuçu'hava'u panijẽ'e pojoku pa'imũ chu'u. Chekurumu cu'amajñaruã karama'ñe paani jã'apãani chu'uni ũcuauache karatojẽ'e pojoku pa'imũ chu'u, si'arumu pojoku pa'imasikujekũ. ¹³ Chu'uni ũcuauache ti'jñeto Cristoji cho'okaiuna koka paamu chu'u. ¹⁴ Jã'ata'ni musanukona chu'ure karache'te cho'okaiju re'oja'che cho'osinaa'me.

¹⁵ Iere masime musanukona: Chu'u musanukona pa'icheja Macedonia chejapi Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chu'vajasa chini etarumu musanukona Filipos vũ'ejoopo pa'iju Jesure cuasakuanupũchi'a kuri isisinaa'me chu'ure. Chu'u Dios chu'o che'chosi'ere cuasaju, "Re'orepamu", chiiju cho'okaisinaa'me musanukona. ¹⁶ ũCuachi'a chu'u Tesalónica

vu'ejoopo pa'irumu chu'ure karache te'eñoã kuri raosinaa'me musanukona. ¹⁷Musanukonapi isijuna kooku pojomu chu'u. Kurineema'kuta'ni pojomu chu'u. Musanukona chu'ure rupu re'oja'che cho'okaiju pa'iche ro'icojñojañere cuasaku pojomu chu'u. ¹⁸Musanukona chu'uni rakaau chini Epafroditore raosi'ere koona chura karama'mu chu'ure. Musanukona chu'ure raosi'e peore koosi'kujeku cajejaichejatu'ka paamu chu'u chura. Diopi ñato musanukona chu'ure raosi'e Repauni pojoju paipi ma'ñare uojuna ma'ñasuche vuochaja'che re'oja'che vuokuna pojomu Repau. ¹⁹Jã'ajekuna musanukonare Ũcuauji chu'u Cuasakuji Diopi kuiraku musanukonare karache'te peore isija'mu. Jesucristo'te masi cuasanare re'oja'che karama'ne si'ache isiku pa'iku'mu Repau.

²⁰Mai Ja'ku Dios mai Cuasakuni cuhasoma'ne si'arumu pojoju, "Peore Masiuji rua re'oku'mu mu'u", chiiju pañu mai. Jã'aja'ne paau.

Tocha pi'ni chu'o saosi'ea'me

²¹Jesucristo'te cuasanajeju Dios neenare ũcuanukore chu'o sa kuakaijũ'u. Musanukonare mai majapãijana chu'una'me pa'ina chu'o saome. ²²Ijoopo pa'ina pa'i Dios neena ũcuanuko chu'o saome musanukonare. Pa'i chu'uku vu'e cho'oché cho'okaina Jesure cuasana ũcuachi'a rua chu'o saome musanukonare.

²³Maire Paaku Jesucristoji ũcuanukore rekoñoãna pa'iche re'oja'che cho'okaaũ musanukonapi re'oja'che paapu chini. Jã'aja'ne paau. Re'omu.

Pablo

San Pablo Colosas vũ'ejoopo pa'inare chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹⁻² Chũ'u, Pablo, Diopi chiiũna Jesucristo saosi'kupi ija'ova utija'ova mai majapãijja'iu Timoteona'me tocha saomu musanukonare, Colosas vũ'ejoopo pa'inare, re'oja'che pa'iju Cristo'te cho'ochē masi cho'okainajeju chukuna majapãijanare. Mai Ja'ku Diopi musanukona rekoñoãna re'oja'che pa'iche'te cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũu.

Jesure cuasanare Pablo Diore sēekaiche'te kuamu

³ Chukuna musanukonani sēekaiju Maire Paaku Jesucristo Puka'kure Diore si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ime. ⁴ Musanukona Jesucristoni masi cuasaju chekunare Dios neenare ũcuanukore oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche asasinaa'me chukuna. ⁵ Ũcuachi'a Jesucristo'te cuasache kuachu'o ũcuarepare musanukona apeasarumupi vua, Repau pa'icheja sani re'oja'che pa'ijachere cuasaju pojoju cha'aju pa'ijuasome musanukona. Musanukona pãi oichena'me Diore cuasache'te asa, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ime chukuna Repau'te Diore. ⁶ Pãipi Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vajuna cheja si'acheja pa'ina pãi asa chēa na'a jainuko Jesuni cuasaju jovo re'oja'che pa'ime chura. Musanukona repachu'o ũcuarepa Dios pãire oiu cho'okaiche kuachu'o asa chēa Repau'te cuasaju jovorumu vua pa'icheja'che re'oja'che pa'ime repana. ⁷ Chukunana'me Cristo'te cho'ochē masi cho'okaikupi chukuna cuasaku Epafrafi che'choasomu jã'a musanukonare. ⁸ Ũcuachi'a Dios Rekochoji cho'okaiũna musanukona chekunare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche'te ra kuasi'kuamu repau Epafras chukuna'te.

⁹ Jã'ajekuna chukuna musanukona re'oja'che pa'iche asaumucusepi vua cuhama'ne Dioni sēekaiju pa'ime, musanukonapi Repau chu'ore na'a rua asa chēaju Repau chiiche'te peore masiju, re'oja'che pa'imasia'ju chini. ¹⁰ Jã'aja'ne pani Maire Paaku neena pa'iche pa'iju Repau chiiche'te si'arumu cho'oju chekunani si'ache re'oja'che cho'okaiju ũcuana'me na'a re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona, Repau pa'iche'te na'a rua masiju. ¹¹ Ũcuachi'a Repau'te Peore Masiuji Re'oku'te sēekaiime chukuna musanukonapi re'oja'che cho'o koka paa'aju chini. Ũcuachi'a musanukonapi pa'imasiju cu'ache ti'jñetojẽ'e jũvomasiju, "Pani etajaiche cuasoma'nea'me ie", chiima'ne ũcu pojoju

re'oja'che paapu chini sēekai me chukuna. ¹²Jā'aja'ne pani musanukona mai Ja'ku Diore pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijanaa'me. Musanukonare rekoñoā re'ojarekoñoā care'vakaisi'kua'mu Repau, Repau neenare isijachere Repau pa'ichejana sani kooa'ju chini. ¹³Mai vati chēa paacojñonajeju cu'ache pa'iju chijachejaja'che pa'isinare tua Dios Repau Mamakuni Repau rua cuasakuni maini jo'kasi'kua'mu, maipi Ūcuau chū'uñe'te cho'ojū paapu chini. ¹⁴Chura Dios mai cu'ache cho'osi'e jo'e cuasama'mu, Cristo jūni ro'ikaisi'jekuna.

Cristo jūni ro'ikaisi'jekuna Diona'me re'oja'che pa'ire'ochete kuamu

¹⁵Repau Cristo Dios Ōnoma'kuja'iu maire Ōnosi'ku chareparo cakua'mu. Chekuna vajava'na ūcuauko cho'je cho'ocojñosiva'naa'me. ¹⁶Diopi chē'uuna Repau Cristo peore cho'oasomu. Chejana'me cnaumu, repachejña pa'ichena'me repachejña pa'inare, ñoñena'me ñoma'ne, ñonana'me ñomanare, pāi chū'unana'me ángeles chū'unana'me vati chū'unare ūcuaukore cho'oasomu Repau na'a pa'isirumu repana ūcuauko Repau'te ña pojoa'ju chini. ¹⁷Cheke peore chuta'a pa'imarumu Pa'iku'jeku peore Paaku chū'uku'mu Cristo, re'oja'che paau chini. ¹⁸Pāiu repau ca'nivu'te paacheja'che Repau'te cuasakuanupu'te paamu Repau. Repauji cho'ouna pa'inaa'me mai. Ūcuachi'a peore chū'uku pasa chini charo jūni vajuraisi'kuasomu Repau. ¹⁹Repau Cristo Diopi chiiuna Ūcuauja'iu'jeku Repau pa'iche peore ūcuaja'che pa'iku'mu. ²⁰Jā'aja'ne Pa'iku'te chejana raoasomu Repau, Repauji kurususē'verona jē'jocojño chie rao mai ūcuauko cho'ochete cu'are jūni ro'ikakuna maini ūcuaukore Ūcuaua'me re'oja'che pa'ire'oa'ku chini, cheja pa'inana'me cnaumu pa'inare.

²¹Aperumu musanukona cu'ache cho'onajeju rekoñoāpi Repauni cuheju Repau paacojñomana pa'isinaa'me. ²²Jā'ata'ni irumu Jesucristo pāi ca'nivu paaku maire jūni ro'ikaisi'jekuna Diona'me re'oja'che pa'ire'omu maire. Maipi Repau chiiche re'oja'chechi'a cho'ojū rekoñoā cu'achejē'e peoju Repauna'me pa'iju Repau neerepana paapu chini jā'aja'ne cho'okaniasomu Repau. ²³Jā'aja'ne pañu chini Jesure cuasache cuhasoma'ne ūcu cuasaju pa'ijū'u. Ūcuachi'a musanukona asa chēa cuasache Jesucristo'te cuasache kuachu'o kuache Repau re'oja'che isijache pojoju cha'ache ūhasomanejū'u. Repa chū'o chū'u Pablo chekunana'me si'achejña ku'iu chū'vaku pa'iku'mu.

Diopi jo'kauna Pablo Jesure cuasakuanupu'te cho'okaiu pa'isi'ere kuamu

²⁴Chura musanukonani chū'vaku cu'ache ti'jñecojñokuta'ni pojomu chū'u. Jā'aja'ne cho'ocojñoku Jesucristoni cho'okaiu Repau ca'nivuja'ne pa'inani Repau'te cuasakuanupu'te cho'okaiu Repau cho'ocojñoñeja'ne chū'u ca'nivuji cu'ache cho'ocojñoku cho'okaiu pojomu chū'u. ²⁵Diopi chū'uni musanukonani Repau chū'ore peore kuakaau chini jo'kauna Jesure cuasakuanupu'te cho'ochete cho'okaiu pa'iku'mu chū'u. ²⁶Repa chū'o rua jeerumu aperumu kuamanesichū'o irumuna Diopi maini Repau neenani kuaua ūcuare chū'vamu chū'u. ²⁷Dios maipi Repau neenapi aperumu kuamanesichū'ore judío peonani Repau chū'o Jesucristo'te cuasache kuachu'ore kuaju paapu chini jo'kasi'kua'mu. Ija'che chiimu repa chū'o kuache: Jesucristoji maini ja'me pa'ina Dios pa'ichejare sani pa'ijanaa'me mai.

²⁸ Chukuna Repau Cristo pa'iche'te pãi ũcuanũkore kuaju masi chu'vaju re'oja'che che'choju pa'inaa'me repanapi asa chẽa Repauni cuasaju jovo karama'ne re'oja'che paapu chini. ²⁹ Cristoji chu'uni cho'okaiuna chu'va koka paaku peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku pa'iku'mu chu'u.

2 ¹ Musanukonapi masia'ju chini kuamu chu'u ie: Musanukonare Colosas vu'ejoopo canare re'oja'che cho'okasa chini chekuna ũsetota'ni ũcua cho'oku pa'iku'mu chu'u, ũcuachi'a Laodicea vu'ejoopo pa'inana'me chu'ure chuta'a ñamanani. ² Musanukonapi ũcuanũko ũcuate'e cuasaju saĩnechi'a oiju pojoju pa'iju Dios chu'o kuache'te masirepa asa chẽa cuasaju re'oja'che paapu chini cho'okaimu chu'u. ũcuachi'a aperumu vesusi'e Dios churana Raosi'ku Cristo pa'iche'te masiju ũcuauña'me re'oja'che paapu chini cho'okaimu chu'u. ³ Repau Cristochi'aa'mu maire Cho'okaiku, maipi Dios chu'o re'ojachere karama'ne asa masiju re'oja'che paapu chini. ⁴ Chekunapi musanukonani joreju re'ojacheja'che i'kaju te'eujẽ'e cacu'omanea'ju chini i'kamũ chu'u jã'a. ⁵ Musanukonare ja'me pa'ima'kuta'ni chu'u rekochoji ja'me pa'icheja'che cuasaku'mu chu'u. Musanukona re'oja'che pa'iju Cristo'te masirepa cuasaju pa'iche'te asa rua pojomu chu'u.

Cristo neena mama pa'iche'te kuamu

⁶ Jã'ajekuna Maire Paakuni Jesucristoni cuasaju Repau neena pañu chini jovosinajeju Repau'te cuasache'te ũhasoma'ne ũcua cuasaju re'oja'che pa'ijũ'u. ⁷ Repau'te ja'me pa'iche'te jo'kasoma'ne musanukonare che'chosi'ere Dios chu'ore na'a rua che'che Repauni na'a rua masi cuasaju si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pojoju pa'ijũ'u.

⁸ Narepaju pa'ijũ'u; pãipi musanukonani joreju chẽa paañu chini repana peoche cuasache'te che'choju. Cristo pa'iche che'chomanaa'me repana. Rupu pãi cuasachena'me pãi jeerumu cho'osi'ena'me Diore cuasacuhena chũ'ũne'te che'chonaa'me repana.

⁹ Repau Cristo pãi ca'nivu paasi'kuta'ni Diojeku Dios pa'iche peore ũcuaja'che pa'iku'mu. ¹⁰ Musanukonare ũcuachi'a Cristoji ja'me pa'iuña Dios chiiche re'oja'che pa'ire'omu, Cristoji pãi chũ'unare, ángeles chũ'unare, vati chũ'unare ũcuanũkore na'a rua masikuna. ¹¹ ũcuachi'a Cristo neenajeju rekoñoã ũcuauñi re'ojarekoñoã care'vacojñosinajeju jikora'muru chã'tiru pa'ica'niru chuto tuacojñosinaja'ne pa'ime musanukona. Pãi cho'oche circuncisión ca'nivua chutocojñomanesina Cristoni circuncisión cho'ocojñosinaja'ne pa'ime musanukona cu'arekoñoã ũcuauñi re'ojarekoñoã care'vacojñosinajeju. ¹² Musanukona Repau'te Dios vasosi'ere cuasaju okoro'vecojño aperumu cu'ache pa'isi'ere jo'kaso Repauna'me tácojño vajuraisinaja'ne pa'iju mama pa'ime chura.

¹³ Aperumu musanukona judío peona ũcuanũko Dios pa'iche'te vesuju cu'are cho'uju Repau sějocojñosina pa'isinaa'me. Irumuta'ni Dios musanukonare Cristo cho'okaisi'ejekuna pa'iche mamare jo'ka musanukona cu'ache cho'osi'e cuasama'mu. ¹⁴ Aperumu maire pãi Dioni pósero'ire paajuna Repau aperumu chũ'u jo'kasi'e cho'oche pa'isi'kuamu. Jã'ata'ni irumu Dios maire ro'ikakuna jã'aja'ne cho'oche peomu. Pãi cu'ache cho'osinare repana cu'ache cho'osi'e ro'i kurususẽ'verona jẽ'jo repana cu'ache cho'osi'ere kuaju tocha suome. Repa tochasi'e kuache cu'a jũni ro'isome repana. ũcuaja'che

Cristo jūni ro'ikaisi'ejekuna mai pōsero'i tochasija'ova kurususē'verona jē'jo suosi'ēja'che cho'osi'ejekuna peore ro'isi'ea'me chura. ¹⁵ Repau Cristo mai cu'are ro'ikaiu kurususē'verona jūni maire cu'ache chū'unare cajejani repana chū'ūñe tuasokaniasomu. Repa tuakaisi'e pāi jainuko masime.

Cristona'me jūni vajuraisinaja'ñe pa'iche'te kuamu

¹⁶ Jā'ajekuna musanukona pa'iche'te pāipi ña āu āiñena'me ūkuche te'emajñaruā ūseto jachajū'u repanare. Ūcuachi'a Diore pojoju judío fiesta cho'ochē'te chū'uju puamucujña cho'ochē cho'ochē'te ūseju ke'reto jachajū'u repanare. ¹⁷ Jā'amajñaruā cho'ochē maipi cho'ojū che'che re'oja'che pa'ijachere cha'aju paapu chini aperumu chū'u jo'kasi'ea'me. Jā'ata'ni repa re'oja'che pa'iche Jesucristo'te cuasaju jovo pa'iche'me. ¹⁸ Angeleva'nare pojonapi ke'renare jachajū'u. Repana rekoñoā, “Rua masi'u'mu chū'u”, chini cuasanata'ni pāipi asa ūcuarani pojoa'ju chini, “Rua vesu'u'mu chū'u”, chiime. Ūcuana cuasache'te kuaju, “Dios ñoñe'te ñaju kuame chukuna”, chiiju joreju, meñe rua pojonaa'me repana. ¹⁹ Cristo'te mai rekochoja'che pa'iku'te cuasache jo'kasosinaa'me repana. Maita'ni Repau neerepanajeju Repau ca'nivuja'ñe pa'inaa'me. Diopi chū'ukuna mai rekochoja'che pa'iu maire si'arumu cho'okaiu pa'iku'mu Repau, maipi na'a rua che'cheju si'arumu na'a re'oja'che paapu chini.

²⁰ Chura musanukona Cristona'me jūnisosinaja'ñe pa'iju Repau'te cuasamana pa'icheja'che pañu chiimanaa'me. Jā'aja'ñe pa'inata'ni, ¿je'se pa'ina repana chū'ūñe chuta'a cho'ouache cuasache? ²¹ Ija'che i'kaju si'ache chū'ūnaa'me repana: “Chēamanejū'u jā'amajñaruā; āimanejū'u jā'amajñaruā; jā'ajamajñaruā miimanejū'u”, chiinaa'me. ²² Peore jā'amajñaruā sē'sevu cho'omajñaruā rupu pāi cuasaju chū'ūñejeku si'asojachea'me. ²³ Chekurumu pāi jā'are cho'ojū chekunapi ñato re'oja'cheja'che ñoñe pa'ime. Chekurumu rua masinaja'ñe pa'iju, Diore rua pojonaja'ñe pa'iju, meñe pojoma'ñeja'ñe pa'iju cu'ache cho'ochē ūseju na'a rua ūseju pa'inaa'me repana. Repana jā'amajñaruāchi'a cho'ona repana rekoñoā cu'ache cho'ouache cuasacheta'ni juvoma'ñe ūcu cho'ojū pa'inaa'me.

3 ¹ Cristona'me jūni vajuraisinaja'ñe pa'iju re'oja'che pa'inaa'me musanukona. Jā'ajekuna Dios pa'icheja sani pa'ijache cuasana pa'iche pa'ijū'u. Repau Cristo ūcuachejare pa'iu Diore kueñe ūjajūtucakā'kore ñu'iu chū'uku pa'iasomu. ² Cheja pa'imajñaruāchi'a cuasaju pa'ima'ñe cunaumu pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijū'u. ³ Cristona'me jūnisosinaja'ñejeju rekoñoāpi Ūcuana'me pa'iju Dios neena'me musanukona. ⁴ Ūcuaju Cristo musanukonare pa'iche mamare isisi'kua'mu. Repau jo'e rairumu Ūcuajana carūni Repauna'me chū'uju pa'ijanaa'me musanukona.

Aperumu pa'isi'ena'me mama pa'iche'te kuamu

⁵ Jā'aja'ñejekuna musanukona cu'arekoñoā cu'ache cho'ouache cuasache'te peore juvoju ūhasojū'u, ija'chere: rūjoromi peonare romineeñe, ūjupāi peonare ūmuneñe, vajuchūache cho'ochē, cu'a cho'oneeñe, cu'ache ūcuauache cho'ochena'me kurineeñe. Pāi kurineena kurichi'a cuasanajeju Diore cuasama'ñe tūosiva'nare pojocheja'che cho'ome. ⁶ Jachaju jā'amajñaruā cho'onare pāi pe'ruku cu'ache ti'jñeñe chū'uja'mu Dios. ⁷ Aperumu musanukona

ũcuachi'a jā'amajñaruã cho'ojũ pa'isinaa'me. ⁸ Jā'ata'ni jā'aja'ñe cho'oche'te peore masirepa ũha sojũ pa'ijũ'u chura: pe'ruche, teache, chekũnare cu'ache cho'oche, chekũnare cu'ache cutuchena'me vajuchũache i'kache. ⁹ Ũcuachi'a sãĩñechi'a jorejũ pa'imanejũ'u, ũcuare aperũmu pa'isi'ena'me cho'osi'e jo'kasosinajẽjũ. ¹⁰ Chura musanũkona rekoñoã mamarekoñoã care'vacojñosinajẽjũ pa'iche mamare pa'ime. Dios maire cho'osi'ku si'arũmu cho'okaiũ pa'imũ, maipi Repau pa'iche'te masijũ Ũcuau pa'icheja'che si'arũmu na'a re'oja'che paapu chini. ¹¹ Jã'ajekũna chura ija'che cuasama'ñe paũ: griegopã pa'ichena'me judfopã pa'iche, jikora'muru chã'tiru pa'ica'niru chũto tuacojñosina pa'ichena'me cho'ocojñomanesina pa'iche, pãirepa pa'ichena'me tĩipã pa'iche, chẽa paacojñona pa'ichena'me chẽa paacojñomana pa'iche. Jã'aja'ñejẽ'e cuasama'ñe Cristo neena pa'ichechi'a cuasaju paũ mai. Peore Paakũji maire ũcuaukore paakũmu Repau.

¹² Dios mu sanũkonare Repau neena paapu chini oiũ chẽa paamu. Jã'ajekũna pa'iche mama pa'inajẽjũ chekũnare pãĩ oirepache oijũ re'oja'che cho'okaijũ, "Na'a rua masiku'mu chũ'u", chiima'ñe, pe'kerũ pa'ijũ pe'ruma'ñe pa'ijũ'u. ¹³ Sãĩñechi'a ke'rema'ñe pa'ijũ, musanũkonare chekũna cu'ache cho'oche cuasamanejũ'u. Dios musanũkona cho'oche cu'a jo'e cuasama'ñeja'ñe chekũna musanũkonare cu'ache cho'oche jo'e cuasamanejũ'u. ¹⁴ Jã'aja'ñe cho'ojũ ũcuachi'a chekũnare oijũ si'arũmu re'oja'che cho'okaijũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'ojũ pani re'oja'che ja'me pa'ijanaa'me musanũkona. ¹⁵ Cristoji cho'okaiũna musanũkona rekoñoã re'oja'chechi'a pa'ijũ'u. Ũcuachi'a Cristo ca'nivũ ũcuate'eca'nivũja'ñe pa'inajẽjũ rekoñoãpi re'oja'che pa'ijũ ũcuauko re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe paapu chini chẽa paamu Dios maire. Ũcuachi'a si'arũmu pojojũ, "Re'orepamũ", chijũ pa'ijũ'u Repau'te. ¹⁶ Cristo chũ'ore asa chẽa si'arũmu cuasaju sãĩñechi'a masi che'chojũ re'oja'che chũ'vaju pa'ijũ'u. Dios musanũkonare cho'okaiche'te cuasaju Repau'ni pojojũ Dios ujare ujaju pa'ijũ'u. ¹⁷ Musanũkonapi cho'omajñaruãre ũcuauamajñaruãre cho'oni jã'apãani chũ'o cutuni si'arũmu Maire Paakũ Jesús neena pa'iche pa'ijũ re'oja'che pa'ijũ'u. Ũcuachi'a Ũcuauji cho'okaiũna si'arũmu mai Ja'kuni Dioni, "Re'orepamũ, Ja'ku", chijũ pa'ijũ'u.

Ũcuaukore chũ'vache'me

¹⁸ Rũjoromi, muũjupãĩ chũ'uñe jachama'ñe cho'ojũ pa'ijũ'u. Maire Paakũ'te cuasana pa'iche'me jã'a. ¹⁹ Ũjupãĩ, murũjoromi oijũ repanare pa'ivesache cho'oma'ñe re'oja'che cho'okaijũ paajũ'u.

²⁰ Chĩi, mũa'kupãĩ chũ'uñe jachama'ñe peore cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'ojũ pa'inare pojomũ Maire Paakũ Dios. ²¹ Pũka'kupãĩ, musanũkona chĩiva'nare ruarepa cuajare chũ'ujũ pa'imanejũ'u, repanapi pe'rujũ, "Pani etajani re'oja'che pa'i cuasoma'ñea'me ie", chiimanea'ju chini.

²² Chekũnare chẽa paacojñova'na, icheja cheja pa'irũmu musanũkonare paana chũ'uñe jachama'ñe peore cho'ojũ pa'ijũ'u. Repanapi ña pojoa'ju chini repana ñarũmuchi'a re'oja'che cho'ojũ pa'ima'ñe, ũcuarepa pa'ijũ Dioni cuasa, vajuchũjũ, repana ñam arũmujẽ'e repana chũ'uñe masi cho'ojũ pa'ijũ'u. ²³ Musanũkona cho'oche ũcuauache'te cho'oni rupũ pãire cho'okainaja'ñe cho'oma'ñe masi cho'oũache cuasaju Maire Paakũ'te cho'okaicheja'che cuasaju cho'ojũ pa'ijũ'u. ²⁴ Musanũkonapi re'oja'che cho'oni Maire Paakũji

ĩsikuna rua re'oja'chere koojanaa'me, re'oja'che cho'osi'e ro'i. Cristoa'mu musanukonare Paarepaku. Ūcuauñi cho'oche cho'okaiju pa'ime musanukona. ²⁵ Jã'ata'ni cu'ache cho'ona Diopi te'lenare na'a rua oima'ñe ũcuapa'ruvachi'a oiu cuasakuna ũcuauñko repaña cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

4 ¹ Chekunare koo paana, musanukona paanare cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che paajũ'u, iere cuasaju: Maire Paaku Dios Cũnaumu Pa'iku musanukona cho'oche peore ñaku'mu.

² Si'arumu ũcuauñko Dioni sėeju pa'ijũ'u. Ñarepaju pa'iju Repauni pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijũ'u. ³ Chukuna'te ũcuachi'a Repau'te sėekaijũ'u Ūcuauji cho'okaiuna pãipi Dios chu'o chukuna chu'vachu'ore asaa'ju chini. Chura, repa chu'o Cristo pa'iche aperumu kuamanesichu'o chu'vakujeku pãi chėavu'ere pa'imu chu'u. ⁴ Ūcuachi'a chu'upi Repau chiiche'te cho'oku Ūcuau chu'ore asamasire'oche chu'vakuna pãipi asa chėaa'ju chini, sėekaijũ'u Repau'te.

⁵ Masi cuasaju Diore cuasamanare re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. Repanare chu'vare'orumu si'arumu chu'vaju pa'ijũ'u va'sesomaneñu chini. ⁶ Repanare cutuni si'arumu re'oja'chere asare'oche i'kaju pa'ijũ'u, pãipi musanukonani Dios pa'iche'te sėeto i'kamasiñu chini.

Tocha pi'ni chu'o saosi'ea'me

⁷ Mai majapãiũja'iu chu'u cuasakuji Tĩquico chu'u pa'iche'te sa kuaja'mu musanukonare. Maire Paaku'te chukunana'me cho'oche rua masi cho'okaiu pa'iku'mu repau. ⁸ Jã'ajekuna musanukona pa'ichejana saomu chu'u repau'te sa kuauña chukuna pa'iche'te asa masiju na'a rua pojoju paapu chini. ⁹ Mai majapãiũja'iu mai cuasaku Onėsimo musanukona pa'icheja caku ũcuauña'me saimu. Maire Paaku'te Jesure cuhasoma'ñe cuasaku pa'iku'mu repau. Repana ka'chana sani icheja cho'ocojñoñe peore kuajanaa'me musanukonare.

¹⁰ Aristarco chu'una'me ivu'e pãi chėavu'e pa'iku ja'me chu'o saomu musanukonare. Bernabė majapãiu Marcos ũcuachi'a chu'o saomu musanukonare. Aperumu chu'u musanukonare, "Repaui musanukona pa'icheja sani ñato pojoju re'oja'che cho'okaijũ'u repau'te", chiu chu'vaku chu'o saosi'e asaasome musanukona. Jã'ajekuna chura jã'aja'ñe cho'okaijũ'u repau'te. ¹¹ Jesús Justo ũcuachi'a chu'o saomu musanukonare. Repanachi'a judi'opãi Jesucristo'te cuasana chekunapi Dios chiiche'te cho'uju paapu chini chu'una'me chu'vame. Chekuna judi'opãi Jesucristo'te cuasanata'ni Dios chu'o chu'vama'me. Chu'u suma'ñe cuasaku oirumu ũcuana re'oja'che pa'iche'te cuasani na'a pojoku pa'iku'mu chu'u. ¹² Musanukona pa'icheja caku Epafras ũcuachi'a chu'o saomu musanukonare. Jesucristo'te cho'oche cho'okaiu pa'iku'mu repau. Musanukonare si'arumu Diore sėekaiu pa'imu repau, Ūcuauji cho'okaiuna Repau'te cuasache'te ũhasoma'ñe masi cuasaju Repau chiichechi'a cho'uju paapu chini. ¹³ Repau Epafras musanukonana'me Laodicea vu'ejoopo pa'inana'me Hierápolis vu'ejoopo pa'inare cuasaku rua oiu cho'okaiu pa'iche ñakujeku kuamu chu'u. ¹⁴ Lucas, ũko cho'omasi ai, mai cuasacojñoku chu'o saomu musanukonare, Demas ũcuachi'a.

¹⁵ Laodicea vu'ejoopo pa'inare mai majapãijanare chu'o sa kuakaijũ'u. Ninfate ũcuachi'a chu'o kuakaijũ'u, repau vu'e Jesure pojoju chi'ikuanupu ũcuachi'a. ¹⁶ Ija'ova utija'ova tochasi'e ña pi'ni Laodicea vu'ejoopo pa'inani

Jesure cuasakuanupuna saojũ'u ñaa'ju. Musanukona ũcuachi'a chu'u repanare tocha saosija'ova ñajũ'u. ¹⁷Arquipo'te ija'che i'kakajũ'u chu'ure: “Mu'upi cho'oa'ku chini Maire Paaku jo'kasi'e peore masi cho'o pi'nijũ'u”, chijũ'u repau'te.

¹⁸Chu'u, Pablo, inukoru chu'o saomakaruchi'a chu'urepaũji tochamu. Chu'u pãi chēavu'e pa'iche cavesuma'ñe cuasajũ'u. Diopi musanukonare rua re'oja'che cho'okaan. Re'omu.

Pablo

San Pablo Tesalónica vũ'ejoopo pa'inare charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Pablo, Silana'me Timoteo ie chũ'o tocha saomu musanukonare, Tesalónica vũ'ejoopo pa'inare, Dios mai Ja'kũna'me Maire Paaku'te Jesucristo'te cuasakuanupu'te. Ūcuauji musanukona rekoñoã re'oja'che pa'iche'te cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ'u.

Tesalónica pa'ina re'oja'che cho'o ñoñe'te kuamu

² Musanukonani ūcuaukore cuasaju pojoju Dioni si'arumu, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiiju sēekaiju pa'inaa'me chukuna. ³ Jã'aja'ñe i'kaju Mai Ja'ku Diore cuhama'ñe ija'che sēenaam'e chukuna:

—Ja'ku, repana Tesalónica pa'ina mu'ure cuasanajeju re'oja'chechi'a cho'onaa'me. Pãi oiju chekunare rua re'oja'che cho'okainaa'me repana. Ūcuachi'a mu'u chũ'o cuasache jo'kasoma'ñe ūcu cuasaju, repanare mu'u pa'icheja sajachere pojoju cha'aju pa'ime —Jã'aja'ñe Diore sēeju pa'inaa'me chukuna.

⁴ Chukuna majapãijana, Dios musanukonare oiu chēa paache masime chukuna. ⁵ Musanukona pa'icheja pa'irumu chukuna Jesucristo'te cuasache kuachũ'o chũ'varumu chũ'ochi'a peoche i'kamanesinaa'me. Diopi Ūcuau Rekochoji cho'okaiũna Repau chũ'ore masi kuajuna asa chēa, “Ie chũ'o ūcuarepaa'me”, chini teana asa chēasinaa'me musanukona. Jã'aja'ñe cho'o, chukuna musanukonare Dioni cuasaa'ju chini re'oja'che cho'okaiche masime musanukona.

⁶ Dios Rekochoji cho'okaiũna Ūcuau chũ'ore pojoju asa chēa pa'iju rua cu'ache cho'ocojñonata'ni chukuna pa'iche'te ña chēa Maire Paaku pa'icheja'che pa'inajeju re'oja'che pa'inaa'me musanukona.

⁷ Jã'aja'ñe pa'iju chekunare Diore cuasanare re'oja'che pa'iju ñonaa'me musanukona. Musanukona pa'icheja Macedonia cheja pa'inare, icheja Acaya cheja pa'inare ūcuachi'a re'oja'che pa'iju ñonaa'me musanukona. ⁸⁻⁹ Musanukona re'oja'che pa'iju Diore masi cuasaju Maire Paaku chũ'o musanukona chũ'vache Macedoniana'me Acaya cheja pa'nachi'a masima'me. Chekuchejña pa'ina peore masime musanukona pa'iche. Masinajeju chukunapi musanukona pa'iche'te kuato, ija'che i'kanaa'me repana:

“Tsalónika pa'ina Dioni masi cuasaju re'oja'che pa'iche asanajeju masinaa'me chukuna”, chiinaa'me. “Pablo, Silana'me Timoteo sani ñajuna repacheja pa'ina ña pojoasome repanare. Repana chu'vasi'e Dios chu'o asa chëa repacheja pa'ina te'ena aperumu rupu tūsiva'nare, ‘Dioa'mu iku’, chiiju pojoju pa'isina jo'kaso, churata'ni Diorepa'ni Si'arumu Pa'ikuni cuasaju jovo Repau chiiche'te cho'okaiju pa'ijuasome. ¹⁰ Ūcuachi'a Dios Mamaku'te Jesure cunaumupi caje pa'iu jūniso tācojñōna Dios Vasosi'kuni cha'aju pa'ijuasome repana, Repau'te cuasanarechi'a vati toa saiche Ūsejani”, chiinaa'me repana.

Pablo Tsalónika vū'ejoopo pa'irumu cho'osi'ere kuamu

2 ¹ Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Chukunapi musanukona pa'ichejare sani pa'iju Dios chu'ore chu'vajuna asa chëa Jesure jovosinajeju chukuna chu'vate'emanesi'e masime musanukona. ² Ūcuachi'a aperumu chukuna Filipos vū'ejoopo sani pa'iju repajoopo pa'inare rua cu'ache cutucojñōju cu'ache cho'ocojñōsi'e asasinaa'me musanukona. Jā'ata'ni Diopi cho'okaiuna Jesucristo'te cuasache kuachu'o chu'vavajuchuma'ne musanukona pa'icheja sani ūcu chu'vasinaa'me chukuna musanukonare. ³ Reparumu chukuna vajuchuju cu'ache cuasaju tii'ne che'choma'ne rūhi'ne chu'vasinaa'me musanukonare. Ūcuachi'a te'eu'terejē'e cacu'ochē cuasama'ne chu'o ūcuarepare che'chosinaa'me chukuna musanukonare. ⁴ Dios chukuna'te Ūcuau chu'ore Jesucristo'te cuasache kuachu'ore pāire chu'vaju paapu chini jo'kasi'kuamu. Jā'ata'ni pāipi chukunani pojoa'ju chini chu'vamaanaa'me chukuna. Mai rekoñō pa'iche Ñakūji Diopi pojoa'ku chini chu'vanaa'me chukuna.

⁵ Ie masime musanukona: Diopi ñakuna chukuna Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chu'vaju joreju pōsena'me kuri kooñu chini chu'vamanesinaa'me. Ūcuachi'a pāipi chukunani chiapu chini chu'vamanesi'ea'me. ⁶ Chukuna Jesis saosinajeju chū're'onata'ni, “Ña kukujū'u chukuna'te”, chiiju chū'umanaa'me musanukonare, chekunare ūcuachi'a. ⁷ Jā'aja'ne i'kama'ne pe'keru pa'iju che'chosinaa'me chukuna musanukonare. Vijachīire puka'ko kuirako jojacheja'che cho'okaiju pa'isinaa'me chukuna musanukonare. ⁸ Jā'aja'ne cho'uju musanukonare oinajeju re'oja'che pa'iju Dios chu'o chu'vasinaa'me chukuna. Ūcuachi'a musanukonare cuasaju che'chesosinajeju cheke chukuna'te peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'okaisinaa'me chukuna.

⁹ Chu'u cuasana, ¿Chukuna cho'osi'e cuasama'ne musanukona? Musanukona pa'icheja sani pa'iju Diopi chū'ūna Jesure cuasache kuachu'o chu'varumu musanukonare rua oinajeju te'eu'terejē'e karache'te cho'ocuheju āujē'e sēema'ne pa'iju umucujñana'me ñami cho'ochē cho'uju pa'isinaa'me, chukuna chiimajñaruare kooñu chini. ¹⁰ Ūcuaja'che chukuna musanukonare jmamakaru'jē'e cu'ache cho'oma'ne re'oja'chechi'a cho'osi'e masime. Dios chiichechi'a cho'osinaa'me chukuna. Dios ñaku'te musanukonare Repau'te cuasanare re'oja'chechi'a cho'okaisinaa'me chukuna. ¹¹⁻¹² Ūcuachi'a musanukonapi re'oja'che pa'iju pojoju paapu chini muja'kupāija'ne oiju pe'keru chu'vaju che'chosinaa'me chukuna musanukonare, re'oja'che pa'ijuna Diopi ña musanukonani pojoa'ku chini. Dios musanukonare re'oja'che pa'iju, Repau pa'ichejare sani pa'iju Ūcuaua'me chū'uju paapu chini chēasi'kuamu.

¹³ Dios chukuna'te, “Chu'vajaikaijū'u ie chu'o”, chiisi'e chukunapi sani Repau chu'ore chu'vajuna musanukonapi asa jachama'ne pojoju, “Ie chu'o

pāipi cuasaju i'kachema'mu; Dios chu'orepaa'me ie", chini cuasajuna, pojoju Diore cuhama'ne, "Re'orepamu, Ja'ku", chiinaa'me chukuna. Repau Dios musanukonare Jesucristoni cuasaju jovo Ūcuau chu'o che'chenare pa'iche re'oja'che care'vakaiu pa'imu cu'ache cho'oche'te jo'kaso re'oja'chere cho'uju paapu chini.

¹⁴Musanukonapi Dios chu'ore asa chēa Jesucristoni cuasaju re'oja'che pa'ijuna chekuna musanukona pa'icheja cana cu'ache cho'osinaa'me musanukonare, Judea cheja cana, judiōpāi, aperumu Jesucristo'te cuasakuanupu'te cu'ache cho'osi'eja'che. ¹⁵⁻¹⁶Judiōpāi ūcuauko Jesucristo'te cuheju Repau'te cuasanare ūcuachi'a kuheme. Dios chu'o kuasinare apereparumu ūcuauapi vanisoasome. Maire Paaku'te Jesucristo'te ūcuachi'a vanisosinaa'me repa. Ūcuachi'a chekuna judiōpāi musanukona pa'ijoojo cana Dios chu'o chu'vache'te ūseju repajoopoji eto saosinaa'me chukuna'te. Repana judiōpāi ūcuaukore pāi cuheju, "Judío peonapi asa chēa re'oja'che pa'iju", chini si'arumu Dios chu'o kuache ūseme. Jā'aja'ne cho'uju si'ache cu'ache cho'ojuna pe'ruku, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'i chu'upi tunokaima'ne ūcuu cuasakuna peore ro'ijanaa'me repa", chiimu Dios repa.

Pablo repa'ne jo'e sani nāra chiiche'te kuamu

¹⁷Chu'u majapāijana, chukuna eto saocojñosirumu musanukonani jo'e nāuakuna si'arumu cuasaju rua oiju pa'isinaa'me chukuna. Nāuakuna oiju jmamakarū pani jo'e si'ache cho'osinaa'me chukuna, musanukonani sani nānu chini. Jā'ata'ni saicu'akuna saima'ne pa'ime chukuna, saineenata'ni. ¹⁸Chu'u Pablo, rua jeerumu sasa chini cho'oku pa'isi'kua'mu. Ruarepañōa chu'u saip'rarumuchi'a vati ai si'arumu saišesi'kua'mu chu'ure.

¹⁹⁻²⁰Rua pojome chukuna musanukonare. Chukuna che'choche Dios chu'ore musanukonapi jachama'ne asa chēa Maire Paakuni Jesucristoni cuasajuna, Repau jo'e cajesirumu chukuna'te, chu'vasinare rua pojoja'mu. Reparumure cuasaju pojoju cha'ame chukuna. Repau'te tijna musanukona Dios chu'o asa chēasi'e pojoju peore kuajanaa'me chukuna.

3 ¹⁻²Musanukonani oiju sani nānu chiisinata'ni, saicu'akuna saima'ne pa'iju cha'aju ca'naso musanukona pa'iche'te masiūu chini, mai majapāi'uju'iu'ni Timoteoni saosinaa'me chukuna. Repau'te Timoteo'te ija'che i'kasi'kua'mu chu'u: "Chu'u ichejare Atenas v'e'joopo'te Silana'me pa'iu cha'ara; mu'upi te'eu nājaijū'u", chiisi'kua'mu chu'u. Chini, repau'te Dios chu'ore ja'me chu'vakaiu Diore cho'oche cho'okaiku'te musanukonani che'choa'ku chini saosi'kua'mu chu'u, ūcuauji che'choūna Jesucristoni pojoju na'a rua cuasaju paapu chini.

³⁻⁴Musanukonare cuasaku, "Pāire cu'ache cho'ocojñōju Jesucristo'te cuasache'te jo'kasaju", chini jā'aja'ne cuasa Timoteoni saosi'kua'mu chu'u musanukonare ūcuauji che'choūna jo'kasoma'ne ūcuu cuasaju paapu chini. Aperumu chukuna ja'me pa'irumu, "Pāi maire cu'ache cho'ojanaa'me", chiiju kuasinaa'me musanukonare, masia'ju chini. Jā'aja'ne pa'imu Dios chu'o asa chēa Jesucristo'te cuasanare. Chukuna aperumu kuaju, "Pāi Diore kuhena cu'ache cho'ojanaa'me maire", chiisi'e cho'ocojñocuhaju masime musanukona. ⁵Jā'ajekuna chu'uni cha'auamaūna Timoteoni saosi'kua'mu chu'u, musanukona pa'iche'te nājani ra chu'uni kuaua asa masira chini,

“Chukuna cho'okatena Jesucristoni cuasaju, ¿repana re'oja'che pa'iche vatipi üsekuna jo'kasocuhare?”, chini cuasaku.

⁶ Chura repau Timoteo musanukona pa'icheja ñajani ranicuhasi'kua'mu. Chu'o rua re'oja'chere musanukona pa'iche ra, ija'che kuasi'kua'mu repau chu'ure: “Re'oja'che pa'iju chuta'a Diore rua cuasaju chekunare pãi oiju re'oja'che cho'okaiju pa'ime repana. Ucuachi'a mai repanare ja'me pa'isi'e chuta'a cuasaju pojoju mai repanare ñañu chiicheja'che maire ucua'ja'che ñañu chiime repana”, chi iu kuasi'kua'mu repau chukuna'te. ⁷ Jã'aja'ne kuauna asa pãi chukuna'te cu'ache cho'ochejẽ'e cuasama'ne jã'achi'a cuasaju oiju pa'isina musanukona re'oja'che pa'iju Diore cuasaju pa'iche'te asa rua pojome chukuna. ⁸ Musanukona Jesucristo'te jo'kasoma'ne cuasaju pa'iche asa vaju'sinaa'me chukuna. ⁹ Diopi cho'okaiuna musanukona pa'iche'te cuasani rua pojoju Dioni, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiiju pa'ime chukuna. ¹⁰ Diopi chukunani musanukona pa'ichejana saoa'ku chini Repauni sēju, umucujñana'me ñami sēekaiju pa'ime chukuna musanukonare, Repauji saouna musanukonani ñaju ja'me pa'iju Repau chu'ore chuta'a musanukonare karache'te na'a rua che'chorena re'oja'che pa'iche'te peore masia'ju chini.

¹¹ Churata'ni ma i Ja'ku Dios Maire Paaku Jesuna'me chukuna'te musanukona pa'ichejana saoa'ku. ¹² Ucuachi'a musanukona saĩnechi'a cuasaju chukuna musanukonare oicheja'che pãi ucuanukore si'arumu na'a rua oiju paapu chini, Diore sēekaima chukuna musanukonare.

¹³ Ucuachi'a Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'imasiju Repau chiichechi'a cho'uju, musanukonapi rekoñoã cu'achejẽ'e peorekoñoã paajuna Jesús, Maire Paaku, Repau neena re'onana'me peore jo'e cajesirumu musanukonare ña pojoku, Puka'kure Diore, “Ja'ku, cu'ache cho'osi'e ro'iche peomu inare”, chiau chini Diore sēekaima chukuna. Jã'aja'ne paau.

Diopi pojoa'ku chini re'oja'che pa'iche'te kua'mu

4 ¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Chukuna musanukona pa'icheja pa'irumu Maire Paaku Jesucristo chu'usi'e che'chosinaa'me, musanukonapi na'a re'oja'che pa'imasiju Dios chiichechi'a cho'uju paapu chini. Chura musanukona re'oja'che cho'uju pa'iche jo'kasoma'ne na'a rua re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. ² Chukuna musanukonare aperumu chu'vaju kuasi'e chu'o masime, Maire Paaku Jesucristo chu'u jo'kasi'e.

³ Asarepajũ'u. Ija'che pa'iche'te chiimu Dios: Repau neena pa'iju cu'ache cho'oma'ne re'oja'chechi'a pa'iju Repau pojochechi'a cho'okaiju pa'iche'te chiimu. Umupãi murũjoromichi'a paaju chekunare romineema'ne pa'ijũ'u. Ucuaja'che romi murũjupãichi'a pa'ijũ'u. Chekunare chiima'ne pa'ijũ'u. ⁴ Umupãi musanukona veja paanare romi, pa'irepache pa'iju re'oja'che paaju murũjoromi ña kukuju vaima'ne paaju re'oja'che kuiraju pa'ijũ'u. ⁵ Romineema'ne pa'iju, Diore cuasamana cho'ocheja'che cu'ache cho'oneema'ne pa'ijũ'u. ⁶ Jã'aja'ne cho'oma'ne pa'iju te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'uju cacu'oma'ne pa'ijũ'u. Cheku paako'te cu'a cho'omaneju'u. Ucuachi'a tua paamaneju'u repao'te. Mai cho'oche peore Ñakujeku Maire Paaku Dios mai cu'ache cho'oche ro'i peore ro'iche chu'uku'mu. Jã'a aperumu kuasinaa'me chukuna musanukonare.

⁷ Dios maire cu'ache cho'uju paapu chini chēamanesi'kua'mu. Re'oja'che pa'iju Repau chiiche'te cho'uju paapu chini chēa paamu Dios maire.

⁸ Jā'aja'ñejekuna päipi chukuna che'chochu'ore asacuheju jachani rupü päire jachama'me. Dios chu'ore jachame repana. Musanukonare Repau'te cuasanareta'ni Repau Rekocho'te isimu Dios, ja'me paau chini.

⁹ Chekunare päi säinechi'a oiju pa'icheta'ni jo'e kuaju tochache chiima'mu chukuna'te. Ucuare musanukonani Diopi päi chekunare ña oiche'te che'chokuna päi chekunare ña oime musanukona. ¹⁰ Jā'aja'ñe pa'iju musanukona pa'icheja Macedonia pa'inare Diore cuasanare ucuanukore oiju pa'inaa'me musanukona. Jā'ata'ni musanukonapi jā'aja'ñe cho'ochete jo'kama'ñe si'arumu na'a rua oiju re'oja'che cho'okaiju paapu chini chu'vame chukuna.

¹¹⁻¹² Chekunare ke'rema'ñe re'oja'che cho'okaiju pa'ijū'u. Cavama'ñe pa'ijū'u. Chekunare pe'keru che'choju pa'ijū'u. Ucuaja'che ñamema'ñe, cho'ochete cho'uju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'oni chekuna nee au si'areparumu ñisokaima'ñe pañu chiijanaa'me musanukona. Aperumu chukuna musanukonare peore jā'a chū'uju che'chosinaa'me. Musanukonapi jā'aja'ñe re'oja'chechi'a pa'iju cu'ache cho'oma'ñe pa'ito, chekuna päi Diore cuasamana re'oja'che cutuju, "Ina Diore cuasana rua re'onaa'me", chiijanaa'me musanukonare.

Maire Paaku Jesucristo jo'e rajjachere kuamu

¹³ Asarepajū'u, chu'u majapājiana. Chura jūnisosina cho'ocojñojañere kuaju tochapi'rame chukuna, musanukonapi masia'ju chini. Diore cuasanapi jūnisosinare Repau pa'ichejare sani pa'ijuna rua re'omu. Repau'te cuasamanata'ni Dios pa'icheja pa'iche'te vesuju repa majapāi jūnisoru, ota ruarepa oinaa'me, "Jo'e ñamanejanaa'me mai", chini cuasaju. Repana cho'ochēja'che cho'omanejū'u musanukona. ¹⁴ Mai Jesucristo jūniso tācojño vajuraisi'kure cuasanajeju Repau'te cuasaju jūnisosiva'na jo'e vajurajjache masime.

¹⁵ Jā'aja'ñejekuna musanukonare ie chu'o Maire Paakuji chū'ukuna kuame chukuna: Repau Jesucristo jo'e cajerumu mai chuta'a vajuju cheja pa'ina jūnisosiva'nare jo'ka charo munisomanejanaa'me, vajurumu Jesucristo'te cuasasinare. ¹⁶ Reparumu Maire Paaku Jesucristo ujachu'opi chū'uku cajeja'mu. Cheku, ángeles chū'uku, ucujaja'che ujachu'opi soija'mu. Dios neevu trompetavu juhiche asoja'mu. Jā'a juhitona Jesucristo'te cuasaju jūnisosina mamaca'nivūã carūni charo vajurani mujanaa'me. ¹⁷ Repana vajuraisirumu maipi reparumu chuta'a vajuna pani, ucuanana'me piko pa'ichejana cunaumuna mujanaa'me, Maire Paakuni Jesucristoni tijñañu chini. Jā'aja'ñe cho'ucuanuko Repau pa'ichejare ai sani pa'iju Ucuanaa'me si'arumu pa'ijanaa'me, Repau'te cuasanachi'a. ¹⁸ Jā'a chu'o chukuna kuaju tochasi'e chekunare kuajū'u asa pojoju sumava'na pa'imaneajū chini.

5 ¹⁻² Chu'u majapājiana, Maire Paaku Jesucristo jo'e cajejacheta'ni chu'upi kuaku tochache chiima'me musanukona; maire kuamanesi'kuamū Repau. Jā'a ūcuare masime musanukona. Repau rajjaumucuse Repau'te päi cha'amarumuna ti'aja'mu. Ija'che pa'ija'mu: Päi, ñaauñi pē'jeju raimauna cha'ate'e repa pē'jemaumucusena ñaau raicheja'che Jesucristoji rakuna ña jñanojanaa'me, pē'jema'ñe pa'iju. Chukuna'te, "¿Keekerumu rajja'u Repau?", chiiju sēniasamanaa'me musanukona, ūcuare masiju. ³ Päi Diore cuasamana, "Re'omu maire; cu'ache ti'jñeñe peomu", chiiju pojoju pa'itona,

teana te'erumu Repauji rakuna ucuanukore rua cu'ache pa'ija'mu repanare, Repau'te cha'ama'ne pa'inare. Ija'che pa'ija'mu repanare: Romi, chii su'inare, repanaje'e vesuumucusena chii're jjaarumu rua asicheji ti'amu. Jesucristo rajache cha'amanare pai ucua'chi'a repanaje'e vesurumuna rua cu'acheji katicheje'e peoche ti'jneja'mu repanare pai.

⁴Chu'u majapajana, musanukonata'ni Repau'te cuasanajeju chijachejaja'che pa'ima'ne Repau rajache cha'aju pa'inaa'me. Repau'te cha'anajeju raito na jnanomanejanaa'me musanukona. ⁵Mai ucuanuko Jesucristo'te cuasanajeju mia'neja'ne re'oja'che pa'imasinajeju Repau'te cuasamana chijachejaja'che cu'ache pa'imanaa'me. ⁶Jā'ajekuna chekuna kānisosinaja'ne cu'ache pa'iju Repau'te cha'ama'ne pa'icheja'che, pa'ima'ne kaimanaja'ne re'oja'che pa'iju cu'ache cho'oma'ne Repau rajachere cha'aju Repauji ratu na jnanomaneju mai. ⁷Ucuachi'a Repau'te cuasamana chija'una kānisosinaja'ne pa'iju re'oja'che pa'ivesuju cu'ache cho'ocheja'che cho'oma'ne pa'iu mai. Ucuachi'a Repau'te cuasamana naminu cono ju'i'ina pa'iju re'oja'che cho'ovesuju cu'achechi'a cho'omasicheja'che cho'omaneju.

⁸Maita'ni Repau'te cuasanajeju si'arumu re'oja'che pa'iju pa'nu; Repau neena'a'me mai. Repau'te rua chiinajeju jachama'me mai. Ucuachi'a chekunare pai oiju re'oja'che cho'okaiju pa'nu. Jesucristo jo'e caje maire sajachere pojoju cha'aju pa'nu. Ucuachi'a Repau'ni jovo ai sani pa'ijachere cuasaju cha'aju pa'nu. Jā'aja'ne cuasaju pa'ito vati, "Jesucristo'te cuasache jo'kasojū'u", chinite'ejaju maire, Diopi ūsekuna.

⁹Dios maire vati toana saora chini chēasi'kuma'mu. Jesucristoni cuasaju vati toa saima'ne Repau pa'ichejare ai sani paapu chini chēa paamu Repau maire. Cu'acheja saiche peoja'mu maire, ūcuare Jesucristo jūni ro'ikaisi'jekuna. ¹⁰Jesucristo maipi Repauna'me paapu chini jūni ro'ikaisi'kua'mu. Jā'ajekuna Repau jo'e cajerumu chuta'a vajuna pani, reparumu jūnisosina panij'e ja'me pa'ijanaa'me mai Repau'te. ¹¹Jā'ajekuna musanukona sāi'nechi'a oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iche jo'kasoma'ne na'a rua cho'uju pa'ijū'u, ucuanuko si'arumu na'a rua re'oja'che pa'nu chini.

Pablo Jesure cuasanare chu'vachu'ore kuamu

¹²⁻¹³Asarepajū'u chu'u majapajana. Musanukonare Dios chu'o chu'vaju chū'unare na kukuju pa'ijū'u. Repanapi re'oja'che chū'uto jachama'ne cho'ojū'u. Ke'rema'ne pojoju cuasaju pa'ijū'u repanare; rua re'ojachere cho'okaimere repana musanukonare. Ucuauko cavama'ne re'oja'che ja'me pa'ijū'u. ¹⁴Ucuachi'a ija'che cho'ojū'u chiime chukuna musanukonare: Nāmenare, "Nāmemairo pa'ijū'u", chiijū'u. Vajuchunare, "Vajuchuma'ne pa'ijū'u; kokarekoñōa paajū'u", chiijū'u repanare. Chekunare chuta'a Jesucristo chū'ū'ne masi cho'ovesunare pe'ruma'ne pe'keru re'oja'che chu'vaju pa'ijū'u repanare. Ucuaukore pe'keru i'kaju che'choju pa'ijū'u. ¹⁵Ucuachi'a cuasarepaju pa'iju musanukonare cu'ache cho'onare sāi'ne cu'ache cho'oma'ne pa'ijū'u. Si'arumu re'oja'chechi'a cho'uju Diore cuasanare cho'okaiju, ucua'chi'a Diore cuasamanare cho'okaiju pa'ijū'u. ¹⁶Si'arumu pojoju pa'ijū'u. ¹⁷Repau'te si'arumu sēju pa'ijū'u cho'okaa' chini. ¹⁸Si'arumu Diore pojoju, musanukonare ūcuauache ti'jñeto, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijū'u. Jā'aja'ne i'kaju pa'iche'te chiimu Dios maire, Jesucristo'te cuasanare.

¹⁹ Dios musanukonare Repau Rekocho'te isisi'kua'mu Ucuarekochoji re'oja'chere che'choa'ku chini. Reparekocho che'choche cuhemanejũ'u musanukona.

²⁰⁻²² Ucuachi'a chekũnare Dios chu'ore chu'vaũu chini rainare cuhema'ne repaŋa chu'vachu'o asajũ'u. Repanapi chu'o ucuarepare chu'vato asa chẽa repaŋa chu'vaju chũ'uñe jachama'ne cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'ata'ni repanapi vati chu'ore jorechu'ore chu'vato asacuheju jachaju che'chemanejũ'u repaŋa che'choche. Musanukona cu'ache cho'ochere peore jo'kaso jmakarujẽ'e cu'ache cho'oma'ne pa'ijũ'u.

²³⁻²⁴ Diopi maire re'oja'che pa'iche Isikũji cho'okaiũna musanukona re'oja'chechi'a paaru chini sseekaime chũkũna. Musanukonare chẽa Paakũjekũ, Dios musanukonare cho'okaikũ'mu peochere Ikama'kũjekũ. Ucuauji cho'okaiũna Jesucristo jo'e cajerũmujatu'ka re'oja'chechi'a pa'ijũ musanukona rekoũoã cu'achejẽ'e peorekoũoã paaju cha'ajũ'u. Musanukonapi jã'aja'ne pa'ijũna Maire Paaku Jesucristo reparũmu, "Ro'iche peomu inare", chiiũ kuaja'mu Puka'kũre Diore.

Cuhacho chu'o saosi'ea'me

²⁵ Musanukona ucuaja'che Diore sseekaijũ'u chũkũna'te. ²⁶ Repau'te cuasanare ucuaukore repacheja pa'inare chẽse pojoju, chu'o sa kuakaijũ'u chũkũna'te. ²⁷ Maire Paakũji chũ'ũkũna chu'u tochasi'e ie chu'o peore ñaju i'kakaijũ'u, Repau'te cuasanare ucuaukore. ²⁸ Maire Paaku Jesucristojo musanukonare re'oja'che cho'okaũ.

Pablo

San Pablo Tesalónica vʉ'ejoopo pa'inare jo'e chʉ'o tocha saosi'ea'me

Chʉ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chʉ'u, Pablo, Silvanona'me Timoteo ija'ova utija'ova tocha saome musanukonare Tesalónica vʉ'ejoopo pa'inare Jesuni cuasaju ũcuate'eujakuanupʉ pa'iju, mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo'te ja'me pa'inare. ² Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristoji musanukona rekoñoana re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Cristo jo'e rairumuna Dios pãi cu'ache pa'inare ro'iche chũ'uja'mu repana cu'ache cho'osi'e ro'i

³ Chukuna majapãijana, musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasaju Dioni si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiche pa'imũ chukuna'te. Jã'aja'ne cho'oto re'omu, musanukonapi si'arumu Repauni na'a rua masi cuasaju chekunani na'a rua oiju re'oja'che cho'okaiju pa'ijuna. ⁴ Jã'ajekuna chukuna musanukona Jesure masi cuasaju pa'iche'te chekuchejña pa'inani Jesucristo'te cuasakuanupũare pojoju kuame. Musanukonapi rua cu'ache ti'jñecojoñonata'ni Repauni ũcua cuasaju re'oja'che pa'iju ñojuna kuame chukuna. ⁵ Jã'aja'ne masi cuasaju ie masime mai: Pãi pa'iche cuasa ña ũcuarepa chũ'ukũmu Dios. Jã'ajekuna musanukonare Repau chiiche'te cho'uju cu'ache cho'ocojñonare, "Re'onaa'me ina", chiiũ ũcuau pa'ichejana saja'mu Repau.

⁶ Dios ũcuarepa chũ'ukũjeku maire cu'ache cho'uju pa'inare repana cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini sãĩne chũ'uja'mu. ⁷ Reparumu Maire Paaku Jesús jo'e rairumu Diopi cho'okakuna mai cu'ache cho'ocojñoñeji si'asouna pani vajuojanaa'me mai. Jesús Repau neena ángeles rua masinana'me raiju toana'me miañe ñoñe raijanaa'me. ⁸ Rani Dioni cuasacuheju Repau Jesús pa'iche kuachũ'ore jachaju pa'inare vati toana saoja'mu Repau, repana jachasi'e ro'i. ⁹ Vati toa Dios Peore Masiuji Re'oku peochejajeku re'oja'chejẽ'e peochejare ai saocojoñosina si'arumu uuju pa'ijanaa'me. ¹⁰ Repau jo'e raiumucuse Jesús, Repau'te cuasanani Repau neenani pojocojñora chini re'oja'che ñou raija'mu. Musanukona ũcuachi'a chukuna chũ'vachũ'o asa chẽa cuasanajeju Repau'te ja'me pojojanaa'me reparumu.

¹¹ Jã'ajekuna musanukonare mai Cuasaku'te Diore si'arumu sẽekaiju pa'inaa'me chukuna, musanukonani Repau chẽa paanani ña, "Re'onaa'me

ina”, chiiu re'oja'chere isia'ku chini. Ūcuachi'a Repau masicheji cho'okaiuna musanukona re'oja'che cho'oñu chiiche'te peore cho'ojū paapu chini sēekainaa'me chukuna. Ūcuachi'a Jesuni cuasaju re'oja'che cho'omasia'ju chini sēekainaa'me chukuna. ¹² Musanukonapi jā'aja'ñe re'oja'che pa'ito Jesús Maire Paaku jainukore pāi pojocojñoja'mu. Ūcuachi'a Repauji mai Cuasakūji Diopi Maire Paaku Jesucristona'me oiju cho'okaijuna musanukonapi rua re'oja'che cho'o ñojuna pojoja'mu Repau musanukonare.

Maire Paaku jo'e rajachere kuamu

2 ¹⁻² Chukuna majapāijana, chura Maire Paaku Jesucristo jo'e rani maina'me pa'ijachere kuamu chu'u. Jā'ajekuna musanukonare pāipi tiiñe che'choju, “Maire Paaku jo'e ranicuhasi'kua'mu”, chiito kukuma'ñe jachajū'u repanare, chiimu chu'u. Chekurumu repana Dios chu'o kuanaja'ñe i'kaju jā'apāani chu'ore ra kuaju jā'apāani utija'ovana chu'o tocha sao, “Pablo tochasi'ea'me ie”, chiiju jorejanaa'me repana. ³ Pāi musanukonare jā'aja'ñe jorejū i'kache jmamakarujē'e asamanejū'u. Jesucristo jo'e rairumu ija'che pa'ija'mu: Pāi jainuko Dioni jachaju cu'ache cho'ojū pa'irumuna pāi chū'uku te'eu Cristo'te rua cuhekūji charo rajia'mu, cu'acheja ai saocojñojau. Repau raisirumuna Jesucristo na'a cho'jepi jo'e rajia'mu. ⁴ Repau charo rajiau Diore rua cuhekūjeku, repauchi'a pojocojñora chini Diore cuasanare ūcuanukore cuasaūseku cavaku pāi ñaju'te Dios vu'e ūjavu'ena kaka puu, “Diorepau'mu chu'u”, chiija'mu.

⁵ Chu'u musanukonare ja'me pa'irumu ūcuare kuasi'kua'mu. ¿Jā'a cuasama'ñe musanukona? ⁶ Repau Cristo'te cuheku Diopi ūsekuna chuta'a raima'mu. Repau Dios ūsemarumuna rajia'mu Cristo'te cuheku. Chura jā'a masime musanukona. ⁷ Vati ai irumu rope'e chū'uku pa'imu pāipi Dios chiiche'te cuheju cho'omanea'ju chini. Jā'ata'ni Diopi ūsekuna repau cho'ora chiiche peore cho'ocu'amu. Dios Repau'te ūseumarumujatu'ka vati cho'оче ūseku pa'ija'mu. ⁸ Dios ūsemarumupi vua pāiu vati ai neekūjeku Cristo'te cuhekūji rua si'ache cho'o ñoja'mu. Jā'ata'ni Maire Paaku Jesús re'oja'che ñou rani repau cho'оче'te ūseku i'kachechi'api vanisoja'mu repau'te. ⁹ Repau Maire Paaku chuta'a raimarumu repau cu'ache pa'iku rani vati aipi cho'okaiuna rua masiku Jesús saocojñosina cho'очеja'che pāijē'e cho'ovesuche'te si'ache joreku cho'oja'mu. ¹⁰ Ūcuachi'a pāi vati toa saina repau joreku si'ache cu'ache cho'оче cuasajanaa'me, ūcuauñi chini. Dios chu'o ūcuarepare asacuheju Jesure jovomanesinajeju vati toana sani cho'osojanaa'me repana. ¹¹ Jā'ajekuna Dios repanare Repau chu'o asa chēañe ūsemu jorechu'ore cuasaa'ju chini. ¹² Jā'aja'ñe pa'iju repana cu'ache cho'onee'ñe'te jo'kasocuheju Repau chu'o ūcuarepare asacuhesinajeju ūcuanuko vati toana sani cho'osojanaa'me repana, cu'ache cho'osi'e ro'i.

Repau'na'me re'oja'che paapu chini Dios chēacojñosina pa'iche'te kuamu

¹³ Chukunata'ni musanukona re'oja'che pa'iche'te cuasajuna Dioni si'arumu, “Re'orepamu, Ja'ku”, chiiche pa'imu. Dios musanukonare Ūcuau Rekochoji cho'okaiuna Jesuni cuasaju jovosina Repau neenajeju Ūcuau'na'me ai re'oja'che paapu chini chēaasomu, Repau chuta'a chejajē'e cho'omarumuna. ¹⁴ Musanukonapi chukuna chu'vachu'ore Jesucristo'te cuasache kuachu'ore

asa chēa Repauni cuasaju jovo Maire Paaku Jesucristo pa'ichejare ai sani pa'iju Ūcuau pa'icheja'che re'oja'che paapu chini chēasomu.

¹⁵ Jā'ajekuna, c hūk una majapāijana, musanukona Jesure cuasache ūhasoma'ne cuasaju chūkuna sani chu'vasi'ena'me utija'opi tocha saojū che'chosie cavesuma'ne cuasaju pa'ijū'u. ¹⁶ Repau Maire Paaku Jesucristo mai Ja'ku Diona'me oiū cuhama'ne re'oja'che cho'okaiū pa'iku'mu, maipi pojojū pa'iju re'ojarekoñō paa'aju chini. Ūcuachi'a maire Repau pa'icheja sani re'oja'che pa'ijache jo'kasi'kua'mu, maipi repare cuasaju pojojū cha'aju paapu chini. ¹⁷ Ūcuauji musanukona rekoñōāna cho'okaau re'oja'che cho'o koka paaju pojojū i'kaju re'oja'chechi'a cho'ojū paapu chini.

Dioni sēekaapu chini Pablo i'kasi'ere kuamu

3 ¹ Chūkuna majapāijana, Diore sēekaijū'u, chūkuna chu'vachū'ore pāipi ūcuauachejā pa'inapi na'mi asa chēa musanukona cho'osi'eja'che pojojū Jesuni cuasaju jovoa'ju. ² Ūcuachi'a pāi cu'ache cho'onapi chūkunani cu'ache cho'omaneajū chiijū sēekaijū'u chūkuna'te. Pāi ūcuarepanūko Diore cuasanachi'ama'me. ³ Jā'ata'ni Maire Paaku ūcuarepa cho'okujeku vati ai musanukonare cu'ache cho'oche ūseku cho'okaija'mu re'oja'che cho'o koka paa'aju chini. ⁴ Ija'che cuasaju pa'ime chūkuna: "Mai repanapi cho'oa'ju chini chū'u jo'kasi'e Maire Paakuji cho'okaiūna irumu cho'ojū pa'icosome repana. Ūcuachi'a na'a pa'isirumu cuhama'ne ūcua cho'ojū pa'ijacosome", chiijū cuasame chūkuna musanukonare. ⁵ Maire Paaku Jesucristoji cho'okaau musanukonare, Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasijū cu'ache ti'jñetojē'e koka paaju Repauni cuhasoma'ne ūcua cuasaju Dios pāi nā oicheja'che sāinechi'a oju re'oja'che cho'okaijū paapu chini.

Ūnamema'ne cho'oche cho'ojū pa'iche'te kuamu

⁶ Asarepajū'u, chūkuna majapāijana. Maire Paaku Jesucristoji chū'ukuna musanukonare ija'che chū'u jo'kame chūkuna: Mai majapāijū'au ūcuauakuji nāmeku cho'oche cho'ocuhekūji chūkuna che'chosie jachaku cho'oma'kure ja'me pa'imanejū'u. ⁷ Chūkuna musanukonare ja'me pa'irumu cho'ojū pa'isi'eja'che cho'oma'to cu'amū. Jā'a masime musanukona. Reparumu nāmema'ne cho'oche cho'ojū pa'isinaa'me chūkuna. Musanukonare ūcuaja'che chūkuna cho'osi'eja'che cho'ojū pa'iche chiimu. ⁸ Reparumu chūkuna, āu chekuna nee ro'ima'ne āimanesinaa'me. Jā'aja'ne cho'oma'ne musanukonani te'eu'terejē'e karache'te cho'ocuhejū umucujāna'me nāmi cho'oche cho'ojū pa'isinaa'me chūkuna. ⁹ Jā'ata'ni chūkunapi musanukonani, "Kuirajū'u chūkuna'te", chiijū sēni cu'are cho'omanera'asinaa'me. Ūcua musanukonapi chūkuna pa'iche'te nā chēa ūcuaja'che cho'ojū paapu chini nāmema'ne cho'oche'te cho'ojū chūkuna'te kuiraa'ju chini sēemanesinaa'me. ¹⁰ Reparumūpi vua ija'che chū'uju pa'inaa'me chūkuna: "Pāiū nāmeku cho'oche cho'ocuheku āu āimanea'ku", chiinaa'me chūkuna.

¹¹ Musanukona pa'iche ija'che asaju pa'ime chūkuna: Musanukona te'ena cho'oche jmakarujē'e cho'oma'ne rupū pa'iju ku'ijū chekuna pa'iche'te nā cutijū pa'ijuasome. ¹² Jā'aja'ne pa'inare Maire Paaku Jesucristo neenajejūna re'oja'che pa'iju cho'oche'te nāmema'ne cho'ojū repanare karache'te koo paa'aju chini chū'una'a'me chūkuna.

¹³ Chukuna majapāijana, musanukona re'oja'che cho'oche jmamakarujē'e cho'o ca'nasomanejū'u. ¹⁴ Ija'ova utija'ova chukuna chū'ujū tocha saochete ũcuauanapi ña jacha to repa pa'iche'te ña masi ja'me pa'imanejū'u, kukuso re'oja'che paapu. ¹⁵ Jā'ata'ni repanare cuhemanajū'u. Musanukona majapāijanare pe'keru i'kaju chū'vajū'u, repanare ũcuamakarū jā'aja'ñe cho'oa'ju chini.

“Diopi re'oja'che cho'okaau”, chiiu chu'o saosi'ea'me

¹⁶ Maire Paaku, re'oja'che pa'iche isi Ai, Ũcuauji ja'me pa'iu re'oja'che pa'iche si'ache rekoñōāna si'arumu cho'okaiu paau musanukonare.

¹⁷ Chu'u Pablo, inukoru chu'o saochechi'a chū'urepaui tochamu. Utija'o chu'u tocha saoja'o si'aja'oruā ija'chechi'a tochakū'mu chu'u. Ijamajña tochakū'mu chu'u. ¹⁸ Maire Paaku Jesucristoji musanukonare ũcuaukore re'oja'che cho'okaau. Re'omu.

Pablo

San Pablo Timoteo'te charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹⁻²Dios maire vati toa uuche Ësekaikujji chũ'uuna chũ'u, Pablo, Maire Paaku Jesucristo saosi'kupri mũ'ure Timoteo'te ija'ova utija'ova tocha saomu. Chũ'upi chũ'vakuna Dios chũ'o asa chēa Jesure cuasaku jovosi'kujeku chũ'u chĩija'iu pa'iku'mu mũ'u. Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo mai pojoju cha'ache İsjajupi oiu rua re'oja'che pa'iche'te cho'okaau mũ'ure, re'oja'che paau chini.

Jorechũ'o che'choŋseche'te kuamu

³Chũ'u icheja Macedonia cheja raipi'rarumu mũ'ure cho'oa'ku chini chũ'u jo'kasi'ere ũcua cho'oku paau chini jo'e chũ'umu chũ'u mũ'ure, ũcuachejare Efeso vu'ejoopo'te saima'ne pa'iu jorechũ'o che'chona che'choche'te ũseku paau chini. ⁴Jā'aja'ne cho'oku repanare cuhama'ne ũcua i'kaku pa'ijũ'u, repanapi aichũ'ona'me aipāi pa'isi'e cuhama'ne si'arumu cutuju pa'iche'te jo'kasoa'ju. Jā'aja'ne cutuju sāiŋechi'a ke'reme. Dios cho'okaiche jā'aja'ne cutucheji asa chēa cuasaju jovoma'me Jesure.

⁵Repanapi pāire chekunani ŋa oiju re'oja'che cho'okaiju paapu chini jā'aja'ne chũ'umu chũ'u. Pāi repa rekoŋoā cu'achejē'e cuasama'ne cu'ache cho'omanajeju suma'ne pa'imana Dioni masi cuasaju chekunare pāi oimasime. ⁶Mũ'u pa'icheja pa'ina te'ena jā'aja'ne re'oja'che pa'iche'te cavesuso peoche cutuchũ'ore asaju pa'ime. ⁷Dios chũ'u jo'kasi'e che'choŋu chiinata'ni repa chũ'usi'e kuachũ'o asavesume repa. Rua masiche cuasoche cutunata'ni vesume repa.

⁸Iere masime mai: Dios chũ'usi'e re'oja'imũ. Jā'ata'ni Repau cho'ora chini chũ'u jo'kasi'e masiche pa'imũ. ⁹Re'oja'che pa'inani chũ'uku jo'kasi'emausomu jā'a. Ija'che cho'onapi repa cu'ache cho'ochē'te cuasa masi jo'e cho'omaneaju chini jo'kasi'easomu: Repa chũ'usi'e jachanana'me chũ'unare cuhenare, Diore cuhanana'me cu'ache cho'onare, Diore vajuchumapu Repau'te pojomajŋaruā cho'ocuhēnare, puka'kupāi vanisonana'me chekunare vanisonare, ¹⁰rũjoromi peonare romineenana'me ũjupāi peonare umũneena, umũpāi ũcuajanare umũneenana'me romi ũcuajanare romineenare, pāi ũcuajanare chēa kuripi isisonare, jorechũ'o cutunana'me pāi chēa'ne chũ'unare roiju jorenana'me cheke si'ache cu'ache cho'uju Dios chũ'ũ'ne'te jachaju re'oja'che cho'ocuheju pa'inare. ¹¹Jesucristo'te cuasache kuachũ'o ũcuarepare jachame repa. Repachũ'o Dios Re'oku chũ'ure jo'kasi'ea'me chũ'upi ku'iu chũ'vakũ paau chini.

Repau'te oiũ Dios cho'okaisi'ere kuamu Pablo

¹² Chu'upi koka paaku Repau chu'ore chu'vaa'ku chini Maire Paaku Jesucristo chu'ure chea sao cho'okaimu. "Chu'u chu'uñe masi cho'oja'mu iku", chiiu Repau'ni cho'ochete cho'okaaũ chini chu'ure cheasi'kuamu Repau. Jã'ajekuna, "Re'orepamu", chiiu pa'iku'mu chu'u Repau'te. ¹³ Apermũ chu'u Repau'te Maire Paaku'te rua cu'ache cutusi'kuamu. Chu'uni teakuna Repau neenare rua cu'ache cho'oku pa'isi'kuamu chu'u, repanani cacu'ora chini. Jã'ajañe cho'oku'teta'ni Dios chu'ure oiũ cheasi'kuamu, Repau'ni cuasamaũ pa'ivesuku cho'okuna. ¹⁴ Jã'ajañe cho'o Maire Paaku Jesucristo chu'ure oiũ re'oja'che karamañe isisi'kuamu, chu'upi Repau'ni masi cuasaku pãire chekunani oiũ cho'okaiũ paau chini.

¹⁵⁻¹⁶ Ie chu'o ũcuarepajekuna jachamañe cuasache pa'imũ maire ũcuanukore: Jesucristo iheja cheja pãire, cu'ache cho'onani ũcuanukore jũni ro'ikasa chini raisi'kuamu, mai cu'are Repau'ni jũni ro'ikakuna maipi vati toa saimanea'ju chini. Jã'ajekuna Dios chu'ure te'eu chekunare ũcuanukore na'a rua cu'ache cho'osi'kureta'ni oiũ Repau Jesucristo jmamakarujẽ'e pe'rumañe cha'aku pa'iche cho'o ñosi'kuamu chekunare, Repau'ni cuasaju jovo ũcuama'me ai pa'ijanare. ¹⁷ Jã'ajekuna Diore Peore Paaku'te Si'arumu Pa'ikuta'ni Ñoma'kure, "Peore Masiuji rua re'oku'mu mu'u", chiiu Repau'techi'a ũcuate'eu'te cuhamañe si'arumu pojoju paũ mai. Jã'ajañe paau.

¹⁸ Asarepajũ'u, chu'u chiija'iu Timoteo. "Ija'che pa'ijũ'u", chiiu chu'vamũ chu'u mu'ure: Dios chu'o kuana kuasi'ere ũcuarepa cho'oku cu'ache ti'jñetojẽ'e cu'are cava cajejani Jesure cuasache ũhasomanejũ'u. ¹⁹ ũcua masi cuasaku cu'ache cho'omañe re'oja'che pa'ijũ'u. Chekuna te'ena re'oja'che cuasaju pa'iche'te jo'kaso cacu'asoju pa'ime. ²⁰ Jã'ajañe cho'osinaa'me Himeneona'me Alejandro. Jã'ajekuna repanare vati aini jo'kasi'kuamu chu'u, repanapi kuku Diore cu'ache ikamañe pa'iche'te che'chea'ju chini.

Diore pojochẽ chu'vachẽme

2 ¹ Ie rua chu'vamũ chu'u mu'ure: ũcuanukore pãi Dioni re'oja'chere sãekaiũ, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiu pa'ijũ'u Repau'te. ² Maipi ainani, chu'unani ũcuanukore Dioni sãekaiju pa'ito repana maire re'oja'che chu'uju pa'ivesache cho'omaru'na Repau'te cuasache'te ũsecojñoma'ñe ũcua cuasaju re'oja'che pa'iju chekunare re'oja'che cho'okaiju pa'ijanaa'me mai. ³ Re'oja'chea'me jã'a. Dios maire vati toa sani uuche ũsekaiku jã'ajañe re'oja'che sãekai'che asa pojomu. ⁴ Repau Dios pãi ũcuanukore Repau chu'o ũcuarepare asa chea Jesuni cuasaju jovo ũcuama'me ai paapu chiimu. ⁵ Dios ũcuate'eu'mu. ũcuachi'a maire I'kakaiku pãiu ũcuate'eu'mu; Jesucristoa'mu Repau. Jesucristochi'aa'mu maire Diona'me re'oja'che paapu chini Cho'okaiku. ⁶ Repau Jesucristo cho'okaicuhema'ñe maire pãi ũcuanukore cu'a jũni ro'ikaisi'kuamu. Jã'ajañe cho'o Dios maire ũcuanukore vati toa uuche ũsekasa chiiche cho'o ñosi'kuamu Repau, Dios chiisirumujekuna. ⁷ Chu'u ikache ie chu'o ũcuarepaa'me. Jorema'mu chu'u. Dios chu'ure Jesús saosi'kure ũcuare kuaa'ku chini chu'u jo'kasi'kuamu, judio peonani Repau chu'ore ũcuarepa Repau'te cuasache kuachũ'ore che'choku ku'iu paau chini.

⁸Jā'aja'ñe je kũna pāi si'achejña pa'inare, cu'ache cho'oma'ñe pa'iju, chekũnare ke'reju pe'ruma'ñe re'oja'che pa'iju Dioni s̄ejeju pa'ijũ'u, chiimu chu'u. ⁹⁻¹⁰Romire ija'che chu'vamũ chu'u: Romi re'oja'che pañũ chiina kãña re'ojakãña ju'icheji re'oja'che ñoñechi'a cuasama'ñe rekoñoã pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Pe'kerũ pa'iju musanũkona rekoñoãpi masi cuasaju re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u; romi Diore cuasana pa'iche'me jã'a. Jã'aja'ñe cho'uju pa'ina repaña rekoñoãpi re'oja'che pa'iche cho'o ñome. Pãipi musanũkonani chiapũ chini raña si'ache ruarepa veni care'va, kãña rua ro'ikãñana'me ko'siua, pachokuri cho'osimajñaruã ju'iju pa'imanejũ'u. Ūcuachi'a mũpãipi uache ñaa'ju chini ju'iju pa'imanejũ'u. ¹¹Pãi Dioni pojoñũ chini chil'irũmu mũpãipi ña kũkũju pa'iju cutuma'ñe Dios chu'ore asa ch̄eaju pa'ijũ'u. ¹²Romipi mũpãire chũ'uju che'choju i'kama'ñe pa'ijũ'u, chiimu chu'u. ¹³Ija'cheame: Dios aperũmu Adanni charo cho'oasomu, na'a cho'jena Evare. ¹⁴Repanare cho'osirũmu Eva Dios chũ'usi'ere jachako re'oja'chere cho'ovesũko vatipi jorekũ chũ'uña asa ch̄e charo cu'ache cho'oasomo. Repao ñju Adán vati jorekũ chũ'uñe, "Ūcuarepama'mũ ie", chiiũ masikũta'ni ũcua cho'oasomu. ¹⁵Aperũmu pa'isi'ko jã'aja'ñe cho'osi'eta'ni musanũkona romi Dioni masi cuasaju, chekũnare oiju re'oja'che cho'okaiju pa'iju, cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'imasiju chũire masi paato re'oja'che pa'ija'mũ musanũkonare.

Jesure cuasakuanupũ chũ'una pa'iche'te kuamu

3 ¹Ie chu'o ũcuarepaa'me: Pãiu ũcuauakũji Jesure cuasakuanupũ chũ'ũku pasa chiito rua re'omũ. ²Jã'ata'ni repañare chũ'ũku re'oja'che pa'imasia'ku, pãipi repañni ñaju i'kamanea'ju chini. Rũjore ũcuate'eo'te paaa'ku. Masi cuasaku cu'are juvokũ re'oja'che pa'iu pãi ña kũkũcojñoku paaũ. Ūcuachi'a pãi so'ña rainare si'arũmu tijña repau vu'ena cuaa kuiraku ãũ ãũku kãĩñejatũ'ka jo'kaku paaũ. Ūcuachi'a Dios chu'o che'chomasiku paaũ. ³Conore jũ'iu cavaku pa'imanea'ku. Pe'kerũ pa'iu ke'rema'ñe, kurineeku pa'imanea'ku. ⁴Repau vu'e pa'inare masi paaa'ku. Ūcuachi'a mamachii repau'te ña kũkũju repau chũ'uñe jachama'ñe cho'onare paaa'ku. ⁵Pãiu repau vu'e pa'inare chũ'ũvesuku Diore cuasakuanupũ, ¿je'se chũ'uja'u? ⁶Ūcuachi'a Jesure cuasanare chũ'ujau Repau'te apecuasaku jovosi'kupĩ pa'imanea'ku, chekũrũmu repau pa'iche'te ruarepa meñe cuasaku pojoku vati ai ti'jñecoñosi'eja'che ti'jñecoñoku. ⁷Ūcuachi'a Jesure cuasamana ña kũku re'oja'che cutucojñoku paaũ, pãipi repañni ke'rejũna sãĩne pe'rukũ vatini cacũ'ocojñoku.

Repakuanupũ chũ'ũnare cho'okaina pa'iche'te kuamu

⁸Repakuanupũ chũ'ũnare cho'okaina ũcuachi'a pãi chekũna ña, vajũchũcojñona paapũ. Repaña i'kache chu'o jmamakarũjẽ'e jorema'ñe paapũ. Cononeema'ñe paapũ. Ūcuachi'a joreju kuri kooñũ chiimana paapũ. ⁹Dios chu'o mai cuasache ũcuarepare cuhasoma'ñe cuasaju paapũ. Cu'ache cho'omanajeju oima'ñe paapũ. ¹⁰Repañare chũ'ũnare cho'okaiche jo'kara chini charo repaña pa'iche'te rua jeerũmu ñañe chiimu. Repañapi re'oja'che pa'ito jã'aja'ñe cho'ochẽ jo'kare'omũ repañare. ¹¹Repañã rũjoromi ũcuaja'che chekũnare cu'ache cutuma'ñe pe'kerũ pa'iju, cononeema'ñe pa'iju, repaña cho'ochẽ peore masi cho'uju, pãi chekũnare ña kũkũcojñona paapũ. ¹²Jesure

cuasana chũ'unare cho'okaiku rñjore ũcuate'eo'te paaa'ku. Ũcuachi'a repau mamachii re'oja'che masi chũ'uku repau vu'e pa'inare ũcuanũkore masi paaa'ku. ¹³ Repana chũ'unare cho'okaina repana cho'ochē chekunare masi kuirani rua ña kũkũcojñojanaa'me. Ũcuachi'a repana Jesure cuasache kuavajuchuma'ñe chekunare kuajanaa'me.

Dios kuasi'e mai cuasachu'o ũcuarepa pa'iche'te kuamu

¹⁴⁻¹⁵ Na'mi sani ñara chiimu chu'u mu'ure. Jã'ata'ni chekurumu saicu'akuna chu'upi pesa saima'to mu'upi masia'ku chini ija'ova utija'ova Dios neena pa'iche che'choche'te mu'uni chu'vaku tocha saomu chu'u, mu'upi repacheja pa'inani che'choa'ku chini. Repana Diore Si'arumu Pa'iku'te cuasakuanupu Repau chu'o chekunani kuaju paapu chini Ũcuauji cho'okaiuna asa cuasanaa'me. ¹⁶ Diore ja'me pa'ire'ochē'te Repau kuamanesi'ere churana Ũcuauji kuauna mai asa chēa cuasachu'o ũcuarepajeku rua re'oja'imu. Ija'che cuasanaa'me mai:

Icheja chejare pã ca'nivu paaku rani paniasomu Cristo.

Dios Rekochoji cho'okaiuna Repau cu'achejē'e cho'oma'ñe pa'iche ñaasome pã.

Angeles ũcuachi'a Repau cho'ochē ñaju paniasome.

Repau pa'iche si'avajũpãire kuakaisi'ejekuna pã si'achejña pa'ina cuasame Repau'te.

Cheja pani pi'ni Dios pa'ichejana cunaumuna jo'e munisoasomu Repau.

Jesure cuasache jo'kasona pa'iche'te kuamu

4 ¹ Jã'ata'ni Dios Rekochoji masi kuauna ie masime mai: Cristo chuta'a raimarumu Repau'te cuasana pã te'ena Repau'te cuasache ũhaso vatipi chũ'ukuna pã jorena che'chochu'ore asa chēa cuasaju pa'ijanaa'me. ² Sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'iju jorena chu'ore asa jachama'ñe cho'uju pa'ijanaa'me repana. Repana jorena cu'ache cho'uju che'chesosinajeju repapani cuasomauna repana cu'ache cho'ochē oimanaa'me. ³ Repana jorena romi vejache ũseme. Ũcuachi'a ãu te'emajñaruã ãiũseme repana. Repa ãu Dios cho'osi'ea'me, Repau'te cuasanapi chu'o ũcuarepare masiju Repauni, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju ãiju paapu chini. ⁴ ãu Dios cho'osimajñaruã peore re'oja'chea'me. Jã'ajekuna ãimajñaruã ũcuauamajñaruãre jñaani cuhema'ñe pojoju, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju ãire'omu maire. ⁵ Jã'ajekuna Dios, "Re'omu ie", chiisi'ere ãure maipi Ũcuauuni sēejuna ñsikuna jñaã ãito re'omu.

Jesucristo chũ'ũne masi cho'okaina pa'iche'te kuamu

⁶ Mu'u cuasaku pa'iche'te Dios chu'o ũcuarepare Repau'te cuasache kuachu'ore si'arumu ñaku che'cheku mai majapãijanani jã'are che'choku pani Jesucristo'te cho'ochē masi cho'okaiku pa'ija'mu.

⁷ Jã'ata'ni aichu'o pã cuasache jorechu'o Dios chu'oma'ñe asacuheku cho'oma'ñe pa'iu Dios chiichechi'a si'arumu na'a rua cho'oku che'cheku pa'ijũ'u. ⁸ Mai ca'nivuãpi koka peoca'nivuã pa'imanea'ku chini, cho'ochē'te rua cho'oto re'omu. Jã'ata'ni rekocho pa'iche Diore cuasaju cho'ochē'te na'a rua cuasaku pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oto icheja cheja pa'irumuchi'a re'oma'ñe jũnisisorumuajatu'ka re'oja'mu maire. ⁹ Ũcuarepaa'me jã'a. Pãipi ũcuanũko jã'are cuasato re'omu. ¹⁰ Jã'aja'ñejekuna pãipi ũcuare cuasaa'ju chini, Diore

Si'arumu Pa'iku'te maire re'oja'che cho'okaijachere cha'aju pojoju Repau'te cho'оче rua cho'okaiju pa'inaa'me mai. Repau pāi ūcuanukore vati toa sani uuche Ūseka ima siku'mu. Jā'ata'ni Repau'te cuasanarechi'a uuche Ūsekaiku'mu.

¹¹ Ie chu'o chu'u mu'ure chu'vache repacheja pa'inare chū'uku che'choku pa'ijū'u, peore masi cho'uju paapu. ¹² Repanare Jesure cuasanare re'oja'che i'kaku pa'ijū'u. Ūcuachi'a mu'u re'oja'che pa'iu Diore masi cuasaku cu'achejē'e cho'oma'ne pa'iu chekunare oiu re'oja'che cho'okaiu pa'iche cho'o űojū'u repanare, űa chēa ūcuaja'che cho'uju paapu chini. Mu'upi jā'aja'ne cho'oto pōsuu'teta'ni mu'ure űa kukuju pa'ijanaa'me repana. ¹³ Chu'u mu'u pa'icheja sairumujatuka repanare si'arumu Dios chu'o tocha jo'kasi'e repana ūcuanuko asaju'te űaku chu'vaku che'choku pa'ijū'u. ¹⁴ Jesure cuasana aina mu'ure jūjūnapi jajuna Dios Rekocho mu'ure jo'kasi'e chekunare cho'okaimasiche cuhasoma'ne cho'oku pa'ijū'u.

¹⁵ Chu'u mu'ure chu'vachū'o cho'o ca'nasoma'ne peore masi cho'oku pa'ijū'u, pāipi ūcuanuko mu'u si'arumu na'a re'oja'che pa'iche'te űaju paapu. ¹⁶ űarepaku re'oja'che pa'iu masi che'choku pa'ijū'u. Mu'upi jā'aja'ne ūhasoma'ne re'oja'che cho'oku pa'ito Diopi rua re'oja'che cho'okaija'mu mu'ure, mu'u che'chonare ūcuachi'a.

Jesure cuasanare kuiraju chū'u'ne'te kuamu

5 ¹ Ūmupāi mu'ure na'a rua ainarejē'e ke'rema'ne muja'kupāijanare pe'keru i'kaku chu'vaku pa'ijū'u. Pōsupāire muche'uchīijanare re'oja'che che'choku pa'ijū'u. ² Romi mu'ure na'a rua ainare muja'koromijanare chu'vaku pa'ijū'u. Romichīi muche'oromijanare cu'ache cho'oma'ne pa'iu re'oja'che che'choku pa'ijū'u.

³ Va'jeva'nare kuiranare peonare űa oiu kuiraku pa'ijū'u. ⁴ Jā'ata'ni va'jeva'ore chīi paako'te repao chīipi kuiraa'ju. Chīi peokoji majanajechīichi'a paako'te ūcuanapi kuiraa'ju repao'te. Ūcuachi'a Dioni masi cuasaju re'oja'che cho'оче'te che'che puka'kupāi repanare oiju re'oja'che kuirasi'eja'che repana majapāire sāi'ne kuirato pojomu Dios. ⁵ Va'jeva'o te'eo pa'io chuova'o pa'iva'o Dioni cuasako Repau cho'okaijachere pojoko cha'ako umucujāna'me űami Repau'ni si'arumu cuhama'ne sēeo pa'imo. Jā'aja'ne pa'iva'nani cho'oka'nu chiime mai. ⁶ Jā'ata'ni chekuna va'jeva'na repanare uachechi'a ūcuauache cu'ache cho'uju pa'ina vajunata'ni repana reko'noā jūnisosinaja'ne pa'ime. Jā'aja'ne pa'inare cho'okaicheme mai. ⁷ Ūcuachi'a repacheja pa'inare majapāi kuirache'te che'chojū'u, re'oja'che pa'ijuna chekunare repana pa'iche'te űaju cu'ache cutucu'aa'ku. ⁸ Mai majapāi kuirache pa'imū maire. Na'a so'o majapāijē'e cuasaju ūcuate'eko'a pa'inare majapāirepa na'a rua cuasaju kuirache pa'imū maire. Jā'aja'ne cho'omaneni Diore cuasana pa'iche pa'imanajeju Repau'te cuasamanare na'a rua cu'ache cho'ome mai.

⁹ Jesure cuasakuanupu kuiracojūjanare va'jeva'nare ija'che pa'inarechi'a repana mami tohajū'u: Ūjupāi ūcuate'enare pa'isinapi sesentarepaūsurumu na'a rua paanarechi'a. ¹⁰ Ūcuachi'a re'oja'che cho'o űoju pa'ina paapu: Mamachīi re'oja'che jojasina paapu, repana vu'űa rainare pāi pojoju re'oja'che cho'uju pa'ina paapu, Jesure cuasanare re'oja'che cho'okaiju pa'ina, chuova'na pa'inare re'oja'che cho'okaiju pa'ina, re'oja'che si'ache peore cho'ona paapu.

¹¹ Jā'ata'ni va'jenare na'a romichīi mami tochamanejū'u. Chekurumu repanare uache'te cho'ojū jo'e umu vejaso repana Jesucristo'te cho'okaiche'te jo'kasojū. ¹² Jā'aja'ñe cho'oni repana cho'ojanaa'me chiisi'ere jorejū cho'omaneni cu'ache cho'ome. ¹³ Ūcuachi'a repana va'jena na'a romichīi si'arumu ku'ichechi'a pa'ijū chekunani pāire cu'ache cutujū nāmena carūniso Jesure cuasana i'kama'ñere i'kajū pa'inaa'me. ¹⁴ Jā'ajekuna va'jenare na'a romichīi jo'e umu veja chīi paaju vū'e kuirana paapu, chiimu chū'u, maire cuhenapi repanani cu'ache cutumanea'jū chini. ¹⁵ Chekuna va'jeva'na te'ena Jesure cuasache jo'kaso vati ai chū'uñe'te cho'ojū pa'ime.

¹⁶ Romio ūcuauako Jesure cuasakoji repao majapāire va'jeva'nare paani kuirako paa, Jesure cuasakuanupu pa'inani ruarepa kuirache chiimanea'ku. Jā'aja'ñe cho'oto repanare Jesure cuasakuanupu pa'inare va'jeva'nare kuirare'oja'mū, kuiranare peonare.

¹⁷ Jesure cuasana aina chekunare masi chū'ujū kuirana repana chū'unare rua re'oja'che pojocojñojū paapu. Repanapi Dios chū'o si'arumu che'chojū chū'vana pani na'a re'oja'che cho'okaicojñoa'jū. ¹⁸ Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e ūcuare ija'che kuamu:

Vacare trigo cha'ca po'tekaiku'te trigo aiūsemanejū'u; aiū cho'oa'ku, chiimu. Chekucheja ija'che kuamu:

Cho'oche cho'okaiku'te repau cho'oche cho'osi'e ro'i ro'ijū'u, chiimu.

¹⁹ Pāipi Jesure cuasana chū'unani, "Cu'ache cho'osinaa'me ina", chiito jachajū'u, chekunapi repana cu'ache cho'osi'e nāsi'ere chotena jā'apāni ka'chana ūcuatē'e kuama'to.

²⁰ Cu'ache cho'oreparu jo'e cho'omanea'jū chini pāi ūcuauko asaju'te i'kajū'u repanare, chekunapi asa kuku repana cho'osi'eja'che cho'omanea'jū chini.

²¹ Ie chū'o mu'upi asa cho'oa'ku chini Diona'me Jesucristo Repau chēa paacojñoa ángeles asaju'te chū'u jo'kamū chū'u mu'ure: Chū'u chū'vache cho'oku mu'u chiinarechi'a na'a re'oja'che cho'okaiū pa'ima'ñe pāi ūcuaukore ūcuapa'rūvachi'a oiū cho'okaiū pa'ijū'u. ²² Chū'unare jo'kara chini repana pa'iche mu'u rua jeerumu nāsinani jo'kajū'u. Repana pa'iche mu'u masi nāmanare chū'uñe jo'kamanejū'u, chekurumu repanapi cu'ache cho'ojūna nā pāipi mu'uni cu'ache cutujū. Jmamakarujē'e cu'ache cho'oma'ñe pa'iu re'oja'che pa'ijū'u mu'u.

²³ Timoteo, mu'uni chū'vamu chū'u ie: Mu'u te'eñoā cutaro jūni okorepachi'a ūkuku pa'ima'ñe uche conopi jmara'karu ja'me ūkuku pa'ijū'u.

²⁴ Jo'e chū'unare jo'kache'te i'kamū chū'u. Rua jeerumu nāsinarechi'a jo'kato rua re'omu, chiimu chū'u. Irumū pāi te'ena cu'ache cho'oche ñomu, pāi ūcuauko cho'osi'e ro'iche Dios chū'uumucuse chuta'a tī'amarumuna. Jā'ata'ni chekuna ñoma'ñe cu'ache cho'oche pāi ūcuauko cho'osi'e ro'iche Dios chū'uumucuse Ūcuajū kuauna masijanaa'me pāi. ²⁵ Ūcuaja'che pāi re'oja'che cho'oche te'eñoā pāi ūcuaukore masi ñomu. Jā'ata'ni te'eñoā ñoma'ñe re'oja'che cho'oche pāi ūcuauko cho'osi'e ro'iche Dios chū'uumucusena masicojñoja'mū.

6 ¹ Chekunare chēa paacojñoanapi Jesure cuasana repanare paanare nā, vajuchujū jachama'ñe paapu, pāipi repana pa'iche'te nā mai

che'chochu'ore asa, "Cu'amũ jã'a", chiiju Dioni cu'ache cutumanea'ju chini. ²Chẽa paacojñonapi Diore cuasana te'ena repanare paanapi ũcuaja'che Jesure cuasana pa'ito repana majapãijanajejuna na'a jmamakarũ ña, vajuchujũ pa'ima'ñe cho'che na'a re'oja'che cho'okaiju paapu, cho'okaicojñonapi repana cuasana majapãijanajejuna. Ie che'choku chũ'uku pa'ijũ repacheja pa'inare:

Re'oja'che pa'iche'te kũamu

³Pãiu ũcuauakũji Maire Paaku che'chosi'e ũcuarepare jachaku, Diore masi cuasaju pa'iche'te kũachu'o che'choma'ñe jorechu'ore che'choni cu'ache cho'omu. ⁴Repaũji meñe, "Rũa masiu'mũ chu'u", chiiu cuasaku Dios chu'o ũcuarepare asacuheku rãa vesũ'mũ repau. Pãĩ sãĩnechi'a cutuju ke'rechu'ochi'a ũcua repama'ñere asaku cutumu repau. Jã'aja'ñe cutuna pãĩ chekũnare ña pojoma'ñe cavaju cu'ache i'kaju sãĩnechi'a jorenaa'me. ⁵Cuhama'ñe cavaju cu'ache cuasanajeju chu'o ũcuarepa cuasamanaa'me repana. Kurire kooñu chini Dios chu'oja'che i'kaju repana cuasachechi'a chu'vanaa'me repana. ⁶Jã'ata'ni pãĩ Dioni masi cuasaju repana paanukoruchi'a paaju pojoju na'a rãa paaneemana kurina karama'ñe paacheja'che repana rekoñõã re'oja'chere paame. ⁷Mai pãĩ ũcuanũko icheja cheja rairumu cu'amajñaruãjẽ'e peona raisinaa'me. ũcuachi'a mai jũnisorumu sacu'akuna peova'na saijanaa'me mai. ⁸Jã'ajekuna maini aĩñena'me kãña karama'to, ũcua jã'ajamakarũ paaju pojoju na'a rãa paaneemaneñu mai. ⁹Pãĩ kurina pañu chiina pa'ivesuju cu'ache cuasaju vati chũ'ũñe'te asa chẽa repanare uache'te cho'uju ũcuanapi meñe cu'ache cho'uju cacu'a cho'osoju pa'ime. ¹⁰Kurineena si'ache rãa cu'ache cho'ome kurire kooñu chini. Pãĩ te'ena kurire ruarepa chiiju Jesure cuasache jo'kaso re'oja'che pa'iche'te cavesuso cu'ache pa'iju rãa chuova'na pa'ime.

Re'oja'che pa'imasiche'te kũamu

¹¹Mũ'uta'ni Dios neekujeku jã'aja'ñe cho'ocuheku cho'oma'ñe Repaũni masi cuasaku pojoku pe'keru pa'iu Repau chiiche'te cho'oku chekunani oiũ re'oja'che cho'okaiũ, cu'ache ti'jñetojẽ'e ũhasoma'ñe ũcua re'oja'che pa'ijũ'u. ¹²Mũ'ure peore cho'ore'ochetu'ka Dioni masi cuasaku re'oja'che pa'ijũ'u, Repau pa'ichejare ai sani pasa chini. Jã'are chini Dios mũ'ure chẽa paamu. Mũ'u Repau'te cuasaku jovosirumu pãĩ ja inũko asaju'te mũ'u Repau'te cuasaku jovosi'e re'oja'che kua jñausi'kua'mũ. ¹³Icheja chejana'me cũnaumu pa'inare ũcuanũkore pa'iche isiku Dios asaku'te, ũcuachi'a Poncio Pilato'te chu'o re'oja'che i'kasi'ku Jesucristo asaku'te chũ'umu chu'u mũ'ure ie chu'o: ¹⁴Dios mũ'ure jo'kasi'e jachama'ñe jmamakarujẽ'e cu'ache cho'oma'ñe pa'iu Maire Paaku Jesucristo jo'e rairumujatu'ka rãa re'oja'che cho'oku pa'ijũ'u. ¹⁵Repaũ'te raouarumuna Dios Jesucristo'te jo'e raoja'mu. Repau Dios Te'euji Re'oku Masiujeku ainarejẽ'e na'a rãa Masiu'mũ. Pãĩ chũ'unare ũsekuna repanare uache'te cu'ache cho'uju Repau ũsemamajñaruãchi'a cho'ome. ¹⁶Repauchi'aa'mũ te'eu Si'arumu Pa'iku. ũcuauji ruarepa miaku ñacu'akuna pãĩ te'eujẽ'e ñamanaa'me Repau'te. ũcuanũko cuhama'ñe si'arumu Repaũni pojoju pa'ijũ'u. "Peore Masiu'mũ mũ'u", chiiju pañu mai Repau'te. Jã'aja'ñe paau.

¹⁷Pãĩ cheja pa'irumu kurinajeju põse rãa paanare, "Chekũnare cuhema'ñe, kuri ai pa'ima'ñechi'a cuasaju, 'Kurire paaku chu'u chiiche peore paakũmu

chũ'u', chiima'ñe pa'ijũ'u", chiiu chũ'ujũ'u, Dios repanare cho'okaijachere pojoju na'a rua cuasaju paapu. Repau Dios maipi re'oja'che paapu chini mai chiiche peore karama'ñe isiku'mu maire. ¹⁸“Re'oja'chere si'arumu karama'ñe cho'uju pa'ijũ'u”, chiiu chũ'ujũ'u repanare, chekunani oiju repaña paache'te isiju paapu. ¹⁹Jã'aja'ñe cho'uju pani Dios pa'ichejana ai sani repaña cho'uju chi'isi'e re'oja'che karama'ñe paaju pojoju re'oja'che pa'ijanaa'me repaña.

Timoteo'te cuhacho chũ'usi'ea'me

²⁰Timoteo, Dios mu'ure jo'kasi'e re'oja'che cuhama'ñe che'choku pa'ijũ'u. Diore cuasamana peoche i'kachũ'o, “Rua masina cuasache'me ie”, chiiche jorechũ'o asama'ñe pa'ijũ'u. ²¹Pãi te'ena Dios chũ'o asasina repaña jorena chũ'vache'te asa chãa Diore masi cuasache kuachũ'o asacuheme chura.

Re'omu. Diopi re'oja'che cho'okaiu paau musanukonare.

Pablo

San Pabło Timoteo'te jo'e chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹Chũ'u, Pabło, Diopi chiiuna maire Jesucristo'te cuasanare Repau, "Chũ'una'me si'arumu pa'iche'te isija'mu chũ'u", chiisi'ere chũ'vakũ paau chini Jesucristo saosi'kũpi ija'ova utija'ova tocha saomu ²mu'ure, Timoteo'te, chũ'u chiiũja'ũjekuna chũ'u cuasaku'te. Mai Ja'ku Diona'me Maire Paaku Jesucristo oiu rua re'oja'che pa'iche'te cho'okaau mu'ure re'oja'che paau chini.

Dios chũ'o chũ'vache'te chũ'umu

³Chũ'u aipai cho'okaisi'ejache cu'ache cho'omau suma'ku pa'imau, Diore cho'okaiku'mu chũ'u. Umucujũnana'me ñami Repauni mu'uni si'arumu sũekaiũ, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiũ pa'imũ chũ'u Repau'te. ⁴Mũ'u chũ'u jo'ka rairumu oisi'ere cuasaku mu'una'me pa'iu pojora chini ñaneemu chũ'u mu'ure. ⁵ũcuachi'a mu'ũ Diore masirepa cuasaku pa'iche cuasamu chũ'u. Mũcu'eo Loidana'me mũja'ko Eunice charo Repau'te cuasaju jovosinaa'me. Chura mu'ũ ũcuachi'a repana cuasacheja'che cuasamu Repau'te.

⁶Jã'ajekuna chũ'u mu'ure jũjũnapi jarumu mu'ũpi cho'omasia'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere cho'oku che'che na'a rua cho'oku pa'ijũ'u, chiimu chũ'u mu'ure. ⁷Dios maire vajuchũrekoĩõ paaajũ chini jo'kama'mu. Maipi rũhiĩe cuasa masiju cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'iju chekunani ña oiju re'oja'che cho'okaiju paapu chini cho'okaimu Dios maire. ⁸Jã'ajekuna Maire Paaku pa'iche chekunare chũ'vavajuchuma'ne chũ'vajũ'u. ũcuachi'a chũ'u Repau chũ'o chũ'vakũjeku pãĩ chũ'avũ'e cuaocojũõ pa'iche'te cuasaku vajuchuma'ne cu'ache ti'jũnecojuũokuta'ni Diopi cho'okaiuna Jesucristo'te cuasache kuachu'ore chũ'una'me pojoku chũ'vakũ pa'ijũ'u. ⁹Repaũ Dios maire vati toa sani uuche ũseku chũa paaku'mu, maipi Repau neena pa'iju re'oja'che paapu chini. Mai re'oja'che cho'osi'ejekuna chũasi'emaasomu jã'a. Rupu Repau'te uache cho'osi'easomu jã'a. Maire oiu jã'aja'ne cho'okani chũa paajache chuta'a cheja peorũmuna cuasa Jesucristoni rao cho'okasa chiniasomu Dios. ¹⁰Chura mai cu'are jũni ro'ikaau chini ũcuauũni rao Repau maire oiu cho'okasa chiisi'e kuacuhasi'kua'mu Repau. Jesucristo'te cuasache kuachu'o asa chũasinajeju ie masime mai chura: Jesucristo cho'okaisi'ejekuna mai jũnisosirumu cu'anareta'ni toa saima'ne Repau pa'ichejana ai sani ũcuauuna'me re'oja'che pa'ire'ochẽ.

¹¹Dios chũ'ure jã'are kuaku paau chini chũ'u jo'kasi'kua'mu, Jesucristo saosi'ku pa'iu Repau chũ'ore ku'iu che'choku paau chini. ¹²Chura repachũ'o

che'chokujeku cu'ache cho'ocojñoku pã chëavu'ere cuaorena pa'imũ chũ'u. Jã'ata'ni chũ'u Repau Jesucristo kuiramasiku re'oja'che pa'iche masakujeku vajuchuma'mu. Repau jo'e rairumujatu'ka Ūcuauji masi kuirakuna re'oja'che pa'ija'mu chũ'u.

¹³ Chũ'u mu'ure che'chosi'ere Dios chũ'o ũcuarepare che'choku pa'ijũ'u repacheja pa'inare. Ūcuachi'a Jesucristoni masirepa cuasaku chekunare pã oiũ re'oja'che cho'okaiũ pa'ijũ'u. ¹⁴ Dios Rekocho mai rekoñoã ja'me Pa'irekochoji cho'okaiũna Repau mu'ure chũ'vaa'ku chini chũ'u jo'kasi'ere Repau chũ'ore masi chũ'vaku pa'ijũ'u.

¹⁵ Asia cheja cana ũcuanũko Figelona'me Hermógenejatũ'ka chũ'ure cho'okaicuheju jo'kasosi'e masimu mu'u. ¹⁶ Jã'ata'ni Onesiforore chũ'ure ruarepañoã chũ'u chiimajñaruã re'oja'che kuirasi'kure Diopi oiũ re'oja'che cho'okaaũ, repau neenare ũcuachi'a. Icheja pa'irumu chũ'ure pã chëavu'e pa'iku'teta'ni vajuchuma'ñe ja'me pa'isi'kua'mu repau. ¹⁷ Repau ijoopo Roma vu'ejoopo apeti'asirumu vajuchuma'ñe chũ'ure jñaañejatu'ka rua jeerumu ku'esi'kua'mu repau. ¹⁸ Ūcuachi'a repau Efeso vu'ejoopo pa'irumu repau chũ'ure rua re'oja'che cho'okaisi'e peore masimu mu'u. Maire Paaku Dios Repau pã ũcuanũko cho'osi'e ro'iche chũ'uumucuse chũ'ure re'oja'che cho'okaisi'e ro'i repau'te ña oiũ rua re'ojachere isia'ku.

Sõtao re'okũ cho'ochēja'che Jesucristo'te cho'ochē cho'okaiche'te kuamu

2 ¹ Mu'u, Timoteo, chũ'u chĩija'iu, Jesucristo mu'ure cho'okaiche re'oja'che cho'o koka paajũ'u. ² Chũ'u mu'una'me chekũna jainũko asaju'te che'chosi'e asa chëa ũcuarepa cho'oku chekunare che'chomasinare che'chojũ'u, asa chëa che'choju paapu.

³ Sõtao re'oku pa'ivesache pa'itojẽ'e pojoku masi cho'oku pa'icheja'che pa'iu Jesucristoni cuasakũna mu'ure cu'ache ti'jñe'ne cuhema'ñe ũcua pojoku cho'ochē cho'okaiũ pa'ijũ'u Repau'te. ⁴ Sõtaopã te'eujẽ'e repanare uache cho'oma'ñe pa'iju repanare chũ'una chũ'uñechi'a cho'ome repanapi pojaja'ju chini. ⁵ Vi'topũ apena ũcuaja'che vi'to apeche chũ'una chũ'uñe'te peore masi cho'omaneni cajejaima'me. ⁶ Pãiu cho'ochē rua cho'oku repau chio ãu tãsi'ku ãu kũirumu ũcuauji charo tua ãimu repa. ⁷ Peore jã'a chotemajña chũ'u i'ka kuasi'e asa cuasaku che'cheku pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe cho'oni Maire Paaku Diopi cho'okaiũna asamasija'mu mu'u.

⁸ Jesucristo pa'isi'ere cuasajũ'u. Aperumu pa'iu pã chũ'usi'ku David jojocojñosi'kua'mu Repau. Chuenisosi'kuta'ni Diopi vasouna jo'e vajuraisi'kua'mu. Ūcua kuache'te Repau Jesucristo'te cuasache kuachũ'ore chũ'vaku pa'iku'mu chũ'u. ⁹ Repachũ'o chũ'vakujeku cu'ache cho'ocojñoku pã chëavu'ere pa'iu cu'ache cho'osi'kure quẽo suocheja'che cunamepi quẽo suocojñosi'ku pa'imũ chũ'u. Jã'ata'ni Dios chũ'o chũ'vacheta'ni ũsecu'amũ pã. ¹⁰ Jã'ajekũna Repau'ni cuasaku rua cu'ache cho'ocojñokuta'ni Repau chũ'o ũcua masi chũ'vaku pa'imũ chũ'u, Repau chëa paajanapi asa chëa Jesucristoni cuasaju jovo Ūcuau'na'me si'arumu re'oja'che paapu chini. ¹¹ Ie chũ'o rua ũcuarepaa'me:

Maipi Repau'ni cuasaju cu'ache cho'ocojñoni Ūcuau'na'me jũnisosinaja'ñe pa'iju

Repauna'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

- 12 Cu'ache ti'jñecoñonata'ni maipi Repau'ni ũcua cuasani
 Ũcuauna'me pa'ijũ päire chũ'ujanaa'me.
 Jã'ata'ni maipi Repau'te cuasache'te kuavajuchujũ,
 "Repau'te cuasamanaa'me chũkũna", chiito maire ũcuaja'che sãĩñe,
 "Chũ'u neenama'me ina", chijja'mũ Repau.
- 13 Maire Repau chũ'uñe masirepa re'oja'che cho'ojũ pa'imanareta'ni
 ũcua re'oja'che cho'okũ pa'ikũ'mũ Repau,
 ũcuarepa pa'iu ũcuarepa cho'ochechi'a masikũjekũ.

Diopi pojoa'kũ chini Repau chiiche masi cho'okaikũ pa'iche'te kuamu

14 Te chũ'u chũ'vachũ'o repacheja pa'inare si'arũmũ chũ'vakũ pa'ijũ'u,
 cavesuma'ñe cuasaju paapu. Ũcuachi'a mai vesuche'te repana sãĩñechi'a
 cutujũ ke'reche Dios asaku'te ũsejũ'u repanare. Jã'aja'ñe i'kachũ'o na'a
 re'oja'che pa'iche che'chochũ'oma'mũ. Jã'aja'ñe i'kache si'arũmũ asana pãĩ
 rupũ cacu'asome. 15 Mũ'ure peore cho'ore'ochetũ'ka Dios chiiche'te cho'okũ
 pa'ijũ'u, Ũcuajũ mũ'uni pojoa'kũ. Jã'aja'ñe cho'okũ pani Repau chũ'o
 ũcuarepa vajuchũma'ñe chekũnare rũhiñe che'chomasija'mũ mũ'u. 16 Diore
 cuasamana peoche i'kachũ'o i'kama'ñe pa'ijũ'u. Jã'aja'ñe i'kana si'arũmũ na'a
 rũa cu'ache cho'ojũ pa'inaa'me. 17 Repana che'chochũ'o phũ'karavũ chachakũ
 saicheja'che cu'achejekũna repachũ'o asana cacu'asoju pa'ime. Himeneona'me
 Fileto ũcuare peoche chũ'ore che'choju pa'ime. 18 Dios chũ'o ũcuarepare
 cuheju chura tĩĩñere jorechũ'ore che'choju pa'ime repana, ija'che i'kaju: "Pãĩ
 jũnisosina vajũra imanejanaa'me; Jesure jovorũmũchi'a repana rekoñoã
 vasocojñoñe pa'imũ repanare", chijju. Jã'aja'ñe i'kaju joreju che'choju pãĩ
 te'enare Jesure cuasanare cacu'osoju pa'ime repana. 19 Jã'ata'ni Dios chũ'o
 ũcuarepajekũ ai pa'iche, ija'che kuamu:

Maire Paaku Dios Repau neerepanare masimũ.

Ũcuachi'a,

Repanare re'oja'che cho'okaau chini Repau'te sēenare ija'che i'kamũ
 Dios:

"Cu'ache cho'oche peore ũhasoche pa'imũ musanũkonare", chiimũ.

Jã'aja'ñe kuamu Repau chũ'o tocha jo'kasi'e.

20 Pãĩ pa'ivũ'e ũjavũ'e sa'navũ pa'imajñaruã pachokurina'me pokuri
 cho'osimajñaruãchi'a pa'ima'ñe chooko'ñana'me toto cho'osimajñaruã
 pa'imũ. Repa te'emajñaruã si'aumucujña cho'oche cho'ojũ paamajñaruãa'me.
 Cheke na'a re'ojamajñaruãta'ni cho'oche cho'omaumucujñachi'a pojoju
 cho'ojũ paamajñaruãa'me. 21 Pãiu'te cu'ache cho'oche peore ũhasosi'kũre
 re'ojamajñaruãja'ñe pa'ikũjekũna Maire Paaku Dios chiiche re'oja'che
 ũcuauache cho'ore'omũ.

22 Jã'ajekũna pōsupãĩ cu'ache cho'ouache cuasache'te jũvokũ cho'oma'ñe
 re'oja'che pa'iu Dioni masi cuasakũ cavama'ñe pa'iu, chekũnare oiũ re'oja'che
 cho'okaiũ pa'ijũ'u, re'ojarekoñoã paaju Diore sēenana'me. 23 Mai vesuche'te
 cutujũ pãĩ sãĩñechi'a ke'rechũ'o asakũ pa'imanejũ'u. Repachũ'o cutuna rũa
 cavajũ pa'inaa'me. 24 Maire Paaku'te cho'oche cho'okaikũ'te cavaneema'ñe
 pa'iu pãĩ ũcuaukore re'oja'che ja'me pa'iche pa'imũ. Ũcuachi'a che'chomasiku
 na'mi pe'ruma'kũ paau repau. 25 Ũcuachi'a pãĩ repau chũ'vachũ'o asacuhenare
 Diopi cho'okaiũna jachache'te ũhaso Repau chũ'o ũcuarepare asa chēa

cuasaa'ju chini pe'keru i'kaku paau. ²⁶ Repanapi jā'aja'ne cho'oni rūhiñe cuasaju re'oja'che pa'ijanaa'me, vati aipi paaku chū'ukuna repana ūcuauache cu'ache cho'uju pa'isi'ere juvomasiju.

Jesucristo jo'e raipi'rarumu pa'ijachere kuamu

3 ¹ Ūcuachi'a iere masiche pa'imū: Jesucristo jo'e raipi'rarumu rua pa'ivesache pa'ija'mu maire. ² Reparumu pāi jainuko meñechi'a chiiju chekunare cho'okaicuheju kurineeju, “Chekunare na'a rua masi'mu chū'ū”, chiiju ūcuanchi'a meñe pojoju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Diore cu'ache i'kaju, puka'kupāi jachaju, repanare re'oja'che cho'okainare pojoma'ne ke'reju, Diore pojoju cho'oche ña pāisoju pa'ijanaa'me. ³ Majapāijē'e cuasamaru ña oima'ne cu'ache cutuju, chekuna cho'oche pe'ruju cuhama'ne cuasaju, repanare cho'ouache cu'a juvovesuju, chekunare asi cho'uju re'oja'che cho'oche peore si'ache cuhena pa'ijanaa'me repana. ⁴ Ūcuachi'a rua joreju repana cu'ache cho'ochejē'e cuasama'ne pa'iju, meñechi'a cuasaju chekunare cuheju, Dios chiiche cho'ochejē'e cuasama'ne repanare uachechi'a cho'uju pa'ijanaa'me repana. ⁵ Diore pojona cho'ocheja'che joreju cho'uju repana cu'ache cho'ocheji Repau re'oja'che cho'okaiche'te jachaju pa'ijanaa'me repana. Jā'aja'ne pa'inare pāi ja'me pa'imanejū'u.

⁶ Repana pāi te'ena ku'iju vu'ñana tī'a romiva'nare vesuva'nare cu'are juvovesuju ūcuauache cu'ache cho'uju vaju'chuvu'nare joreju peoche'te che'choju pa'inaa'me. ⁷ Repana romi pāi che'choche si'arumu si'ache che'cheju pa'inata'ni jmamakarujē'e Dios chū'o ūcuarepa asa chēamanaa'me. ⁸ Repana jorena Dios chū'o ūcuarepare cuheju jachaju pa'ime, Janena'me Jambres Moiseni cuheju aperumu ke'resi'ēja'che. Cu'achechi'a cuasanajeju Diore cuasacuhena'me repana. ⁹ Jā'ata'ni pāi ūcuarepanuko asa chēamanajanaa'me repana jorechū'o. Repana jorena cho'oche pāi ūcuauako ña masijanaa'me, Moise'te cuhesina Janena'me Jambres cu'ache cho'uju ña masicojñosi'ēja'che.

Pablo Timoteo'te jo'e chū'ū jo'kasi'ea'me

¹⁰⁻¹¹ Mu'uta'ni chū'ū che'chochū'ore masiku'mu. Ūcuachi'a chū'ū pa'iche peore masiku'mu, chū'ū cho'ora chiiche, chū'ū Diore masi cuasache, chū'ū pe'keru che'chochena'me chū'ū chekunare oiū re'oja'che cho'okaiche. Ūcuachi'a chū'ū cu'ache cho'ocojñokuta'ni Diore cuasache ūhasoma'ne ūcuasaku Repau'te cho'oche cho'okai koka paache masiku'mu mu'ū. Chū'ū Antioquía vu'ejoopo Iconio vu'ejoopona'me Listra vu'ejoopo pa'inare cu'ache cho'ocojñosi'e peore masiku'mu mu'ū. Repanare rua cu'ache cho'ocojñokuta'ni Diopi cho'okaiuna re'oja'che paní etajaisi'kuamu chū'ū. ¹² Re'oja'che pa'iju Jesucristoni masi cuasaju Repau chiichechi'a cho'oñu chiina pāi cu'ache cho'ocojñojanaa'me. Ūcuarepaa'me jā'a. ¹³ Jā'ata'ni cu'ache pa'inana'me jorechū'o che'chona joreju, jorecojñuju si'arumu na'a rua cu'ache cho'uju pa'ijanaa'me.

¹⁴ Mu'uta'ni mu'ū che'chocojñosi'ere peore masi cuasaku ūhasoma'ne ūcuasaku pa'ijū'u. Chukuna'te mu'ure che'chosinare masiku'jeku repachū'o ūcuarepa pa'iche'te masimu mu'ū. ¹⁵ Mu'ū chiirumuna masiche'te Dios chū'o tocha jo'kasi'ere cuasajū'u. Jesucristo'te cuasaju jovo Ūcuaua'me si'arumu re'oja'che pa'iche'te kuamu repachū'o. ¹⁶ Dios chū'o tocha jo'kasi'e peore Ūcuau

kuasi'ejeku maire che'chochu'oa'me. Maipi asa cu'ache cho'ochete uhasoajū chini kuachejeku maire re'oja'che pa'iche chu'vachu'oa'me. ¹⁷Mai Diore cuasanapi repachu'ore asaju che'cheju pani re'oja'che pa'iche che'chenajeju si'ache re'oja'che cho'omasijanaa'me.

4 ¹Dios asaku'te ūcuachi'a Jesucristo Pāi Ūcuanukore Chū'uku Pa'ijau jo'e rani pāi jūnisosinana'me vajuna cho'osi'e peore ro'iche chū'ujau asaku'te iere chū'u jo'kamū chu'u mu'ure. ²Dios chu'o chu'vache cuhasoma'ne si'arumu chu'vaku pa'ijū'u, chu'vare'orumuna'me chu'vacu'ache pa'irumu. Pe'keru che'choku repapani cu'ache cho'oto pe'ruma'ne i'kaku chu'vajū'u repanare, jo'e cho'oma'ne Dioni masi cuasaju vajuchuma'ne re'oja'che pa'iju paapu chini. ³Na'a pa'isirumu Dios chu'o ūcuarepa che'choche rua asacuhejanaa'me pāi. Chu'o ūcuarepare asacuheju repanare uachechi'a asaju, repana chiichechi'a che'chojuna asaju pañu chini che'chonare rua jainukore ku'e jñaajanaa'me repana. ⁴Dios chu'o ūcuarepare asacuheju rupū aichu'ore pāi cuasaju kuache'te asaju pa'ijanaa'me repana. ⁵Mu'uta'ni si'arumu rūhi'ne cuasaku pa'ivesache ti'jñetojē'e ūcua re'oja'che pa'iu mu'upi cho'oa'ku chini Dios mu'ure jo'kasi'ere Repau chu'o chu'vache'te peore masi cho'oku pa'ijū'u, Repau'te cuasamanapi asa chēa Jesuni cuasaju jovoajū.

⁶Chu'ure vanisojarumu ti'añe jmamakarū karamū. Dios chu'o chu'vakujeku chuenisopi'ramū chu'u. ⁷Jesuni masi cuasaku chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku cu'ache ti'jñecojñokuta'ni Repau'te cuasache'te uhasoma'ne ūcua cuasaku re'oja'che pa'iu chu'upi cho'oa'ku chini Dios chu'ure jo'kasi'e peore cho'o pi'nicuhamū chu'u. ⁸Chura chu'u re'oja'che cho'osi'e ro'i Maire Paaku Re'oku pāi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche Repau chū'uumucuse chu'ure isijachere cuasaku cha'amū chu'u. Chu'urechi'a isima'ne Repau jo'e rajache rua cuasaju pojōju cha'anare ūcuachi'a isija'mū Repau.

Timoteoji cho'okaa chini Pablo chū'uku chu'vasi'ea'me

⁹Mu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku na'mi rani ñajū'u chu'ure. ¹⁰Demas Diore cuasamana pa'iche'te na'a rua chiiu chu'ure jo'ka Tesalónica v'ejoopona sanisosi'kua'mu. Crescenteji Galacia chejana sanisosi'kua'mu. Titopi Dalmacia chejana saisi'kua'mu. ¹¹Lucachi'a ja'me pa'imū chu'ure. Marco'te ku'e jñaa rakaijū'u. Chu'ure cho'ochete rua cho'okaimasiku'mū repau. ¹²Tíquico'te mu'u sani pa'ichejana Efeso v'ejoopona saosi'kua'mu chu'u. ¹³Mu'u rairumu chu'u Troas v'ejoopo jo'ka raisikāa chu'u sē'sevu ju'ikāa rakaijū'u chu'ure, Carpo v'e jo'kasikāa. Ūcuachi'a chu'u utija'okorovū' rakaijū'u. Chekuja'o utija'o ūcuachi'a rua chiimu chu'u. Jā'a cavesuma'ne rakaijū'u chu'ure.

¹⁴Cuna cho'ochete cho'oku Alejandro rua cu'ache cho'osi'kua'mu chu'ure. Maire Paakuji repau cu'ache cho'osinukoru cu'ache ti'jñe'ne chū'ujau repau'te. ¹⁵Ñarepaku pa'ijū'u repau cho'ochete. Mai chu'vache Dios chu'o rua cuheku chu'vaūsemū repau.

¹⁶Pāi chēañe chū'una charo chu'uni soni chu'u cho'osi'ere cuasa ñarumu chu'ure ja'me pa'ina te'eujē'e ja'me i'kakaima'ne ūcuanuko jo'ka sanisosinaa'me chu'ure. Jā'ata'ni repana cho'osi'e cuasamana'ku Dios, chiimu chu'u. ¹⁷Jā'ata'ni reparumu chu'ure Maire Paakuji ja'me pa'iu cho'okaisi'kua'mu, chaire āusoma'ne pa'iu Repau chu'ore ūcua koka paaku masi chu'vakuna judío peonapi ūcuanuko asaju paapu chini. ¹⁸Maire Paaku chu'ure cu'ache cho'ochete

si'ache peore Ësekaiu Repau pa'icheja re'ojachejana saja'mu. Si'arumu cuhama'ne pojoju pañu mai Repau'te. Jā'aja'ne paau.

Chu'o saoku re'oja'che i'ka jo'kasi'ere kuamu

¹⁹Priscana'me Aquila'te chu'o sa kuakaijū'u chu'ure, Onesíforona'me repau majapāi ūcuachi'a. ²⁰Erasto Corinto vu'ejoopona canukasi'kua'mu. Trófimoretani jū'ikuni Mileto vu'ejoopona jo'ka ranisosi'kua'mu chu'u. ²¹Mu'ure peore cho'ore'ochetu'ka cho'oku chuta'a susurumu tī'amarumna rajjū'u icheja. Eubulona'me Pudente, Linona'me Claudia, chekuna mai majapāijana ūcuanuko icheja pa'ina chu'o saome mu'ure.

²²Maire Paakuji mu'u rekocho'te ja'me paau. Musanukonare ūcuanukore Diopi rua re'oja'che cho'okaau re'oja'che paaru chini. Re'omu.

Pablo

San Pablu Titore chũ'o tocha saosi'ea'me

Pabloji Titoni sēemu

1 ¹ Chũ'u, Pablu, Dios chũ'uñe cho'оче cho'okaiku'mu. Jesucristoji chũ'ure saosi'kua'mu Dios chũ'ore chũ'vaa'ku chini, Dios chēa paajanapi Repauni cuasaju jovo Dios chũ'o ũcuarepare masiju re'oja'che paapu chini. ² Dios apereparumu chuta'a cheja peorumu Repau pa'icheja pāi sani pa'ijachere kuaasomu. Jorema'kua'mu Dios. Diore cuasaju jovosina Ūcuau pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ³ Chura Repau paanare vati toa sani uuche Ūsekūji Dios Repau chiisirumujekuna pāipi asa masia'ju chini chũ'uni chũ'usi'kua'mu Repau chũ'ore chũ'vaa'ku chini. ⁴ Tito, chũ'u ie chũ'o tocha saomu mũ'ure. ¿Pa'iku mũ'u? Mũ'ure rua cuasamu chũ'u. Chũ'upi mũ'uni Dios chũ'ore kuauna Repauni cuasaku jovosi'kua'mu mũ'u. Jā'ajekuna chũ'u chīija'iu pa'imũ mũ'u chũ'ure chura. Jesucristo'te maire vati toa sani uuche Ūsekuni Ūcuate'eu'te cuasanaa'me mai. Repau Jesucristo mai Ja'ku Diona'me mũ'u rekochoa re'oja'che pa'iche'te cho'okaijuna re'oja'che pa'ijũ'u.

Tito cho'ojachere kuamu Pablo

⁵ Chũ'u mũ'una'me Creta juupo pa'iu mũ'ure jo'ka ranisosi'kua'mu, mai cho' pi'nimanesi'ere mũ'upi na'a pa'iu cho'o pi'nia'ku chini. Mũ'ure chũ'usi'kua'mu chũ'u Jesure cuasana pa'ijooopā si'ache repajooopā ku'iu Jesure cuasanare chũ'uju kuirajanani, ainani jnaa jo'kaa'ku chini. ⁶ Ija'che pa'inani chēajũ'u: Jesure cuasanare chũ'ujana ija'che paapu: Cu'ache cho'omañe paapu pāipi cu'ache cutumanea'ju. Romi te'enarechi'a paaa'ju. Repana mamachi Jesure cuasaju puka'kupāi chũ'uñe jachama'ñe paapu. Mamachiipi ũcuauache cu'ache cho'oto puka'kupāi pāi chũ'ucu'amu. ⁷ Jesure cuasanare chũ'unapi, repana chũ'unare re'oja'che paaju, Diore cho'оче cho'okaapu. Cu'ache cho'omanea'ju repana. “Chũkuna na'a rua masime”, chini chekuna i'kache asacuhemanea'ju. Na'mi pe'rumanea'ju. Cono jũ'imanea'ju. Chekũnare vaimanea'ju. Kurineemanea'ju. ⁸ Jesure cuasanare chũ'unapi ija'che pa'ito re'omu: Chekũnare pāi so'ña rainare āuna'me kāiruu isia'ju. Chekũnare re'oja'che cho'okaiju paapu. Dios chũ'uñe'te cho'oa'ju, cho'ouama'tojē'e. Chekũnana'me re'oja'che pa'iju Dios chiiche'te cho'oa'ju. Chekũrumu cu'ache cho'ouatojē'e cho'omanea'ju. ⁹ Jesure cuasanare chũ'unapi chũ'u che'chosi'ere Dios chũ'o ũcuarepare jmamakarujē'e jo'kasoma'ñe cuasaju paapu, pāi ke'retojē'e. Jo'kasomaneni chũ'u che'chosi'ere chũ'o

chekunani che'chomasijanaa'me repana. Ūcuachi'a jorech'u'o che'chonare chu'vamasijanaa'me repana chu'vachu'ore asa chēaa'ju chini.

¹⁰ Dios chu'o jachana jainukoame, peoche i'kaju jorena. Judópai rua jainuko jā'aja'ne cho'ome. Ūmupāi ūcuanukore ija'che i'kame: “Musanukonapi jīkochā'tiro chuto tuacojñoma'to Dios pa'icheja saicu'aja'mu”, chiime repana. Joreme. ¹¹ Repanare Dios chu'o jachanare ūsejū'u, cu'ache che'chomanea'ju. Kurire kooñu chini cu'ache che'chome repana. Jā'aja'ne che'choju te'evu'ña pa'inare ūcuanukore cacu'uju pa'ime. Jā'ajekuna repana cho'ochete ūseto rua re'omu. ¹² Aperumu Creta juupo pa'iku rua masi'ji ija'che i'kaasomu: “Creta juupo pa'ina ūcuanuko jorenapi āi ainaa'me. Pa'ivesuju, ñameju, vaineju, cu'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me”, chiniasomu repau. ¹³ Ūcuarepaa'me repau i'kasi'e. Jā'ajekuna repacheja pa'inare rua chu'vajū'u, Dios chu'ore asa chēa cuasaju paapu. ¹⁴ Rua chu'vajū'u repanare, judópai aichu'o kuache'te jorechu'ore asa chēa Dios chu'o ūcuarepare jachana chū'ñe'te cho'omanea'ju. ¹⁵ Pāi re'ojarekoñōā paana re'oja'chechi'a cho'onaa'me. Pāi cu'arekoñōā paanata'ni, cu'achechi'a cho'onaa'me. Dioni jachaju, cu'ache'te cuasaju re'oja'che cho'ovesume repana. ¹⁶ Repana cu'ache cuasana, “Diore cuasanaa'me chukuna”, chiinata'ni re'oja'che cho'omapuna ña jachame pāi repanare. Dios peore, “Cho'omanejū'u”, chiisi'ere cho'ojuna pe'rumu Dios repanare. Dios chū'si'eta'ni cho'oma'me. Re'oja'cheta'ni jmamakarujē'e cho'ovesunaa'me repana.

Pablo Tito che'chojachere kuamu

2 ¹ Mu'uta'ni, re'oja'chechi'a che'choku pa'ijū'u, Dios chu'o ūcuarepare. ² Ūmupāi ainare ija'che che'chojū'u: “Re'oja'che pa'iju, cono jū'ima'ne pa'ijū'u, chekuna pāi ña kukua'ju musanukonare. Cu'ache cho'ochete juvomasiju cho'oma'ne pa'ijū'u. Diore masi cuasajū'u. Pāi ūcuanukore oijū'u. Ūcuachi'a musanukonare cu'ache ti'jñeto Diore cuasache ūhasomanejū'u.” Jā'are che'chojū'u ūmupāi ainare. ³ Ūcuaja'che romi ainare ija'che che'chojū'u: “Re'oja'che pa'iju Dioni cuasaju pa'ijū'u. Chekuna pa'iche ñani cu'ache cutumanejū'u. Cono jū'ima'ne pa'ijū'u. Re'oja'che cho'uju pa'ijū'u, musanukona pa'iche'te chekunapi ña chēa paapu. ⁴ Romichīire re'oja'che che'choñu chini jā'aja'ne pa'ijū'u. Musanukona airomipi romichīi ūmu pa'inare ija'che che'choto re'omu: ‘Muñjure cuasaju pa'ijū'u, chīiva'nare ūcuachi'a. ⁵ Masi cuasaju cu'ache cho'oma'ne pa'ijū'u. Namema'ne masi kuiraju pa'ijū'u chīiva'nare, puka'kure ūcuachi'a. Chekunare pāi ña oiju pe'keruji i'kaju pa'ijū'u. Romi musanukona ūjupāi chū'ñe jachama'ne cho'uju pa'ijū'u. Jā'aja'ne pa'ijuna pāipi ñani, Diore cuasanajeju re'oja'che pa'inaa'me jā'ana, chijjanaa'me musanukonare. Cu'achu'o i'kachejē'e peoja'mu repanare.’ ” Airomipi romichīire jā'aja'ne che'choto re'omu.

⁶ Ūcuachi'a pōsupāire ija'che che'chojū'u: “Musanukonare cu'ache cho'ouatojē'e re'oja'chechi'a cho'uju pa'ijū'u”, chijjū'u repanare. ⁷ Mu'ujē'e repana ñaju'te si'arumu re'oja'chechi'a cho'ojū'u, mu'u pa'iche'te ña chēaa'ju. Repanare chu'vani jmamakarujē'e jorema'ne chu'vajū'u. Apema'ne rūhiñe che'chojū'u repanare. ⁸ Si'arumu chu'o ūcuarepare i'kaku pa'ijū'u, pāipi mu'uni cu'ache cutumanea'ju. Re'oja'chechi'a i'kajū'u maire cuhenapi cu'ache i'kama'ne paapu. Cu'ache cho'omanajejuna maire cu'ache i'kavajuchujanaa'me repana.

⁹Pāi chekūnare cho'ochē cho'okainare ija'che chū'vajū'u: "Musanukonare paana chū'u ñe peore re'oja'che cho'ojū'u, repapani ña pojoa'ju. Musanukonare chū'uto ke'remanejū'u repapanare. ¹⁰Repapa nee jmamakarujē'e ñaasokaimanejū'u. Re'oja'che pa'ijū'u, musanukonani repapa cu'amajñaruā kuirache'te jo'kavajuchūmanea'ju. Re'oja'chechi'a cho'ojū pa'ijū'u, musanukona pa'iche'te pāipi ña ūcuanuko, 'Dios vati toa sani uuche Ūseku chū'o rua re'oja'imū', chiiju masia'ju." Jā'ajañe chū'vajū'u cho'ochē cho'okainare.

¹¹Diopi oiū re'oja'che Cho'okaikujeku Repau paanare vati toa sani uuche ūsemū. Pāipi Repau pa'iche'te masia'ju chini ūcuanukore re'oja'che cho'okaikū'm ū Dios. ¹²Diopi maini re'oja'che cho'okaiūna re'oja'che pa'imasinaa'mē mai. Dios maire che'chokū'mū Repau, "Cho'omanejū'u", chiišiere cho'omaneajū chini. Che'chomū maire, ūcuauache cu'ache cho'ouatojē'e re'oja'chechi'a cho'ojū paapu chini. Che'chomū, maipi chekūnani re'oja'che ja'me paapu chini. Che'chomū maire, icheja cheja pa'inapi Repauni masi cuasaa'ju chini. ¹³Icheja chejare pa'iju pojoju cha'ame mai, Jesucristo jo'e cajejachere. Maire vati toa sani uuche Ūseku, Peore Masiku, Jesucristo re'oja'che ñou ko'sija'iu cajeja'mū. Dioa'mū Repau. ¹⁴Repau Jesucristo maini oiū vati toa sani uuche'te Ūseku jū'iñe cuhema'ñe mai cu'ache cho'ochē jūni ro'ikaisi'kuamū. Ūcuachi'a mai rekoñoāre care'vakasa chini jūni ro'ikaisi'kuamū, maipi cu'ache cho'ochē'te ūhaso re'oja'che cho'ojū paapu chini. Maini paara chini jā'ajañe cho'osi'kuamū Repau.

¹⁵Tito, ie chū'u tochasi'e peore che'choku pa'ijū'u mū'u. Repau chū'ore chū'vaa'ku chini Dios mū'ure chū'usi'e Repau'te masi cuasanare chū'vaku pa'ijū'u, ūhasomaneajū. Ūcuaja'che masi cuasamanare Dios chū'ūñe'te rua i'kajū'u masi cuasaa'ju. Ūcuanukore masi chū'vajū'u, mū'uni jachamaneajū.

Jesure cuasana re'oja'che pa'iche'te kuamu

3 ¹Repacheja pa'inare Jesure cuasanare si'arūmū ūcuanukore ija'che chū'vaku pa'ijū'u: "Pāi chū'unare jachama'ñe cho'ojū pa'ijū'u repapa chū'ūñe. Repapa cho'oušeche cho'oma'ñe pa'ijū'u. Re'oja'che cho'ochēchi'a cuasaju pa'ijū'u. ²Pāi chekūna pa'iche ñani te'eu'terejē'e cu'ache cutumanejū'u. Chekūnare ke'rema'ñe pe'keruji i'kaju pa'ijū'u. 'Na'a rua masime chukūna', chiiima'ñe, chekūnare ruarepa chū'uma'ñe pa'ijū'u, Jesure cuasanana'me cuasamanare." Jā'ajañe chū'vajū'u repapanare.

³Aperūmū mai ūcuachi'a rua cu'ache cho'ojū pa'isinaa'me Jesure chuta'a cuasamarūmū. Pāi chū'unare rua jachasinaa'me. Cu'ache cuasaju re'oja'chejē'e cho'ovesusinaa'me mai. Ūcuauache cu'ache cho'ojū pa'inajejūna, re'oja'che cho'ocu'asi'kuamū maire. Pāi chekūnare rua cuhesinaa'me mai. Mai ūcuachi'a sāiñechi'a cuhesinaa'me. Pāi ūcuachi'a rua cuhesinaa'me maire. Pāire cuheju cu'ache cho'ojū pa'isinaa'me mai. Pāi chekūnare re'oja'che ti'jñeto pe'rusinaa'me mai. Jā'ajañe pa'isinaa'me mai aperūmū. ⁴Jā'ajañe pa'inareta'ni oisi'kuamū Dios maire. Dios Repau chiiširūmū tī'auna chejana raosi'kuamū Jesure, mai cu'ache cho'ochē'te jūni ro'ikaau chini. ⁵Ija'che i'kama'kuamū Dios: "Re'oja'che cho'onajejūna cho'okaimū chū'u inare", chiiima'mū Dios maire. Cu'ache cho'onareta'ni maini oiū vati toa sani uuche ūsesi'kuamū Repau maire. Repau chii paapu chini mai cu'arekoñoā paasi'e re'ojarekoñoā care'vasi'kuamū Repau. Mai rekoñoāna Ūcuau Rekocho'te rao mamarekoñoā

cho'osi'kua'mu Repau maire. ⁶Dios cuhema'ne Ūcuau Rekocho'te raosi'kua'mu maire si'ache cho'okaa chini, Jesucristoji maire vati toa sani uuche'te Ūseku jūni ro'ikaisi'ejekuna. ⁷Dios maire oiū rupū cho'okaiū cu'ache cho'omanare cuasacheja'che cuasamu, na'a pa'isirumuna mai Repau chīijeju Ūcuau pa'ichejare ai sani paapu chini. Jā'are cha'ame mai. ⁸Ie chu'o chu'u tochasi'e peore ūcua repaa'me. Jā'ajekuna iere chu'o si'arumu che'choku pa'ijū'u, repacheja pa'inapi Diore cuasanapi chekunare re'oja'che cho'okaiju paapu chini. Repanani jā'aja'ne cho'oto rua re'omu. Chekunare pāi ūcuachi'a, repana tijne re'oja'che cho'ojanare ūcuaukore re'oja'che pa'ija'mu.

⁹Mai vesuche'te chekunapi sāiñechi'a cututo ja'me cutuma'ne pa'ijū'u mu'u. Pāi te'ena aipāi aperumu chīi jojosi'ere aichu'opi joreju kuato ja'me cutuman ejū'u. Ūcuachi'a judío aipāi chū'usi'ere cutuju sāiñe pe'ruju pa'imanejū'u. Rupū peoche i'kache'me jā'a. Jā'are cutuju re'oja'che pa'iche che'che manaa'me mai. ¹⁰Pāi te'ena cu'ache cutume, chekunapi cavaju sāiñechi'a cuheju ja'me pa'imaneaju chini. Jā'aja'ne cutunare ūsejū'u jo'e cutumaneaju. Jo'e cu'ache cututo jo'e te'echo i'kajū'u repanare. Ka'chañoā i'kasi'ere cuhama'ne ūcua cututo chekunare Jesure cuasanare ja'me pa'iche ūsejū'u repanare. ¹¹Jā'aja'ne pa'ina cu'anajeju ūcuarepa cho'omanaa'me. Cu'ache cho'ojuna repana cu'arekoñoā paache masime pāi.

Tito cho'ojachere kuamu Pablo

¹²Icheja pa'iku'te te'eu'te mu'u pa'ichejana saoja'mu chu'u, chekurumu Arteman i, chekurumu Tíquiconi. Repau saisirumu saire'oto Nicópolis vu'ejoopona pesa sani tijñajū'u chu'ure. Ūcuajoopona sani canuka okorumu si'achetu'ka pasa chiimu chu'u. ¹³Ūcuachi'a Roma chū'una chū'ujuna tochasi'e rua masiku'te Zena'te Apolona'me mu'u pa'ichejana saisirumu cho'okaijū'u repanare, jo'e re'oja'che kuhapu chini. Ūcuauache repana chiiche karato isijū'u repanare. ¹⁴Ūcuaja'che Jesure cuasana repacheja pa'ina, chekunare re'oja'che cho'uche che'che sāiñechi'a kuirato, repana chiiche karamaneja'mu. Ūcuachi'a repanapi re'ona pañu chini re'oja'che cho'ojū paapu.

Tocha pi'nicuhasi'ea'me

¹⁵Chu'ure ja'me pa'inana'me, chu'o saomu chu'u mu'ure. Jesuni cuasaju chukuna'te cuasanare chu'o sa kuakaijū'u mu'u. Diopi musanukonare ūcuaukore rua re'oja'che cho'okaa, re'oja'che pa'imasiaju chini.

Pablo

San Pablo Filemonre chũ'o tocha saosi'ea'me

Filemonni chũ'o saomu Pablo

¹ Chũ'u, Pablo, Jesucristo pa'iche chũ'vakũjeku pãi chẽavu'ere pa'imũ. Mai majapãiũja'iu Timoteona'me chũ'u ie chũ'o saomu mũ'ure Filemonre, chũkũna rua cuasaku'te, Dios chũ'o chũkũna sani chũ'varũmu cho'okaisi'kũre. ² Ūcuaja'che chekũnare Diore cuasakuanupũ mũ'u vũ'e chi'inare Diore cuasako'te Apiana'me chũkũna chũ'vacheja'che Dios chũ'o chũ'vaku'te Arquipo'te iere saome chũkũna. ³ Mai Ja'ku Dios, Maire Paaku Jesucristona'me mũsanũkona rekoũõana re'oja'che pa'iche cho'okaiũna re'oja'che pa'ijũ'u.

Filemón Diore cuasachena'me repau Diore cuasanare oiche'te kũamũ

⁴⁻⁵ Maire Paakũni Jesucristoni chiiũ mũ'u cuasache asasi'kũa'mũ chũ'u. Ūcuaja'che Diore cuasanare ũcuanũkore mũ'u oiche asasi'kũa'mũ chũ'u. Jã'ajekũna mũ'u re'oja'che pa'iche'te asa cuasaku, Dioni si'arũmu sẽeũ, "Re'orepamũ", chiimu chũ'u Repau'te. ⁶ Dioni sũekaimũ chũ'u, mũ'ũpi Jesucristo'te cuasache kũachũ'ore chekũnani kũaku Repau maire Repau'te cuasanare re'oja'che cho'okaiche'te peore masia'ku chini. ⁷ Diore cuasakũjeku chũ'u majapãiũja'iu'mũ mũ'u. Diore cuasanare mũ'ũpi oiũna asa pojoku re'oja'che pa'imũ chũ'u. Mũ'ũpi re'oja'che cho'okaiũna sumava'na pa'isina rua pojõju pa'ime repau.

Filemonpi Onésimoni re'oja'che cho'okaau chini sũemũ Pablo

⁸ Mũ'ũpi chũ'ũni re'oja'che cho'okaau chini chũ'ũre Cristo saosi'kũni chũ'ũũato chũ'ũre'omu. ⁹ Jã'ata'ni mũ'ũre Diore cuasanare oikũjekũna cho'okaau chini sũemũ chũ'u. Chũ'u, Pablo chura aiva'ua'mũ. Jesucristo pa'iche chũ'vakũjeku pãi chẽavu'ere pa'imũ chũ'u. ¹⁰ Mũ'ũpi Onésimoni oiũ re'oja'che cho'okaau chini sũemũ chũ'u. Chũ'ũpi pãi chẽavu'ere pa'iu Dios chũ'ore chũ'vakũna asa chẽa Jesucristo'te cuasamũ repau Onésimo. Jã'ajekũna chũ'u chĩija'iu'mũ repau.

¹¹ Aperũmũ repau Onésimo cu'ache pa'iu mũ'u chũ'ũũe re'oja'che cho'okaimaneasomũ. Churata'ni Jesucristo'te cuasakũjeku chũ'ũre re'oja'che cho'okaiũ, mũ'ũre ũcuachi'a re'oja'che cho'okaija'mũ repau. ¹² Mũ'ũni cõ'chomũ chũ'u repau'te. Chũ'u mẽne oicheja'che rua oimũ chũ'u repau'te. ¹³ Mũ'ũpi i'chejare pani chũ'ũre Dios chũ'ore chũ'vakũ chẽacojũõis'kũre cho'okaira'amũ. Jã'ajekũna mũ'u cho'okaira'asi'eja'che Onésimopi saima'ũe pa'iu cho'okaito

pojora'amu chu'u. ¹⁴ Jā'ata'ni mu'ure sēema'ñe tua paacuheku co'chomu chu'u repau'te. Mu'upi, "Onésimore paajū'u", chiitota'ni paara'amu chu'u.

¹⁵ Repau Onésimo mu'ure jo'ka saniso jmamakarū ja'me pa'imanesi'e cu'ama'mu. Chura Diore cuasaku mu'uni co'iuna si'arumu paaja'mu mu'u repau'te. ¹⁶ Aperumu mu'u repau'te mu'uni rupu cho'ochete cho'okaau chini paasi'kua'mu. Churata'ni Jesucristoni cuasakuna mūche'ure rua chiiu paacheja'che paaja'mu mu'u repau'te. Repau'te Onésimore rua chiimu chu'u. Jā'ata'ni mu'upi repau'te na'a rua chiijū'u. Repau Onésimo mu'ure rupu cho'ochete cho'okaijachechi'a cuasama'ñe, "Onésimo Jesucristo'te cuasakujeku chu'u majapāiūja'iu'mu", chiiu cuasaku pojojū'u. ¹⁷ "Chu'ure ja'me pa'iku'mu Pablo", chiiku'mu mu'u chu'ure. Jā'ajekuna mu'u chu'ure ña pojoku cho'ochete Onésimore ūcuaja'che ña pojoku cho'ojū'u. ¹⁸ Repau Onésimo mu'ure cu'ache cho'osi'e pa'ito chekurumu mu'uni pōsero'i paato chu'upi ro'ikaija'mu. ¹⁹ Chu'urepaūji ija'ovana tochamu chu'u ie: Repau Onésimo mu'uni pōsero'i paato chu'upi ro'ikaija'mu. Chura chu'ure i'kauama'ñeta'ni ūcua i'kara. Chu'upi mu'uni cu'are ūsekaimau Jesucristo pa'iche'te mu'uni kuamaneru Repau'te cuasama'ku jūnisoru cu'ache ti'ñera'amū mu'ure. Jā'ajekuna mu'u chu'ure rua pōsero'i paakuja'che pa'imū cu'ache ūsekaisi'e ro'i. ²⁰ Chu'u majapāiūja'iu, asarepajū'u. Mai Jesucristo'te ūcuate'eu'te cuasanaa'me. Jā'ajekuna mu'upi chu'uni cho'okaau chini sēemu chu'u. Repau'te Onésimore mu'upi cuhema'ñe jo'e paato rua pojoja'mu chu'u.

²¹ Ija'che cuasamu chu'u: "Chu'u sēesi'e Filemón cho'okaijacosomu. Ūcuachi'a chekurumu ikure Onésimore na'a rua re'oja'che cho'okaijacosomu repau", chini cuasaku ie chu'o tocha saomu chu'u mu'uni sēeu. ²² Ūcuachi'a chu'u sani kāijaruupū care'vakaijū'u. Musanukonapi chu'uni etoa'ku chini Dioni sēekaijuna, ivu'e pāi chēavu'e eta sani ñaja'mu chu'u musanukonare, chini cuasamu chu'u.

Tocha pi'nisi'ea'me

²³ Epafras, ūcuaja'che Dios chu'o chu'vakujeku chu'una'me pāi chēavu'ere pa'iu chu'o saomu musanukonare. ²⁴ Ūcuaja'che chu'upi Dios chu'ore chu'vakuna cho'okaisina Marcona'me Aristarco, Demana'me Lucas chu'o saome musanukonare.

²⁵ Maire Paaku Jesucristoji re'oja'che cho'okaau musanukonare. Re'omu.

Pablo

Hebreopāi chū'o tocha saocojñosi'ea'me

Dios Repau Mamakuni i'kamū, Repau neenani i'kaa'ku chini

1 ¹Aperumu Dios ruarepañoā si'acairo cho'o ñoku Repau chū'o kuanani Repau pa'iche kua jñauasomu, mai aipāi pa'isinani kuaa'ju chini. ²Irumu Repau Mamakūji kuamu maire. Ūcuauñi peore paaku chū'ũñe'te jo'kaasomu. Ūcuachi'a Repauji chejana'me peore irumu pa'iche cho'oa'ku chini chū'uasomu Repau. ³Mamakūji Puka'ku Dios re'oja'che pa'iche peore ñomū, Ūcuauja'ũjeku. Peore Repau chiiche paau chini Repau masicheji si'amajñaruā chū'umu. Mai cu'a jūni ro'ikaisirumu cnaumuna muni Diore kueñe ũjajutu cakā'kona puuasomu Repau.

Dios Mamaku ángeleva'nare na'a rua Masiu'mu

⁴Dios Mamaku irumu ángeleva'nare na'a rua Masiu'mu. Ūcuaja'che Puka'kupi na'a rua masiche'te isiuña koosi'kujeku chekunare na'a aia'mu Repau. ⁵Dios ángeleva'nare te'eu'terejē'e ija'che i'kamaneasomu:

Mū'u chū'u chíia'mu; irumuna pái ũcuanukore kua jñaumū chū'u jā'a, chiimaneasomu, jmamakarujē'e. Mamaku'techi'a i'kasi'easomu jā'a. Ūcuachi'a, ángeleva'nare te'eu'terejē'e ija'che i'kamaneasomu:

Jā'u puka'ku pasa chū'u; ũcuaja'che jā'u chū'u chíi paau, chiimaneasomu Dios. Mamaku'techi'a i'kasi'easomu. ⁶Jā'ata'ni chekucheja Repau chū'o pa'ikorovu ija'che chiimu Mamakuni, chekunare ũcuanukore na'a aini, Ūcuate'euni, chū'ũñe jo'kacojñosi'kuni, chejana jo'e raora chini, Repau i'kache:

Dios neena ángeles ũcuanuko ña, vajuchuju pojoju paapu Repau'te, chiimu. ⁷Angeleva'nani i'kaku Repau i'kasi'e ija'che kuamu Dios chū'o:

Chū'u neena ángeles tutu pa'icheja'che paapu chini jo'kasi'kua'mu chū'u, ũcuachi'a toa pa'icheja'che pa'iju chū'uni cho'okaiju paapu, chiimu. ⁸Jā'ata'ni Mamakuni i'kaku Repau i'kasi'e ija'che kuamu Repau chū'o:

Dioa'mu mū'u.

Mū'u si'arumu chū'uku pa'ija'mu.

Re'oja'chere masi chū'ukū'mu mū'u.

⁹Re'oja'chere chíu cu'acheta'ni cuhekū'mu mū'u.

Jā'ajekuna mū'ure Paaku Dios mū'upi chekunare na'a ai paau chini mū'ure chēa pojoju pa'iche isisi'kua'mu,

chiimũ. ¹⁰ Chekucheja ija'che i'kamũ Dios Mamaku'te:

Pãĩ Ûcuanũkore Paakũ, mu'upĩ mamatumũ sunaũmũna'me cheja cho'osi'kua'mũ.

¹¹ Jã'ata'ni peore si'asojachea'me jã'a.

Mu'uta'ni si'arũmũ pa'ikũ'mũ.

Kãña si'acheja'che peore si'asojachea'me jã'a.

¹² Sunaũmũna'me cheja aikãa pu'se mañasocheja'che cho'oja'mũ mu'ũ.

Aikãa ju'isi'kupĩ mamakãa saño sachacheja'che mamachi'a sa'ñesoja'mũ mu'ũ jã'a.

Mu'uta'ni sañoma'ñe Ûcuatẽ'eu chũ'ũku pa'ija'mũ.

Mu'ũ pa'iche si'ama'ñea'me,

chiimũ. ¹³ Dios ángeleva'nare te'eu'terejẽ'e ija'che i'kamaneasomũ:

Chũ'ũ ẽjajũtu cakã'kore puũ ñu'ũ chũ'ũjũ'ũ,

chũ'upĩ cho'okaiũna mu'ũre cuhena mu'ũ chũ'ũñe'te cho'uju paaru,

chiimaneasomũ, jmamakarũjẽ'e. Mamaku'techi'a i'kasi'easomũ jã'a.

¹⁴ Angeleva'na Ûcuanũko Diore cho'oche cho'okaina ñomanaa'me. Maire

Dios neenare Repau ïsiche si'ache re'oja'che koopĩ'ranare Ûcuauji chũ'ũkũna cho'okaime repaña.

Dios Mamaku maire re'oja'che cho'okaiche jachamaneũ

2 ¹ Jã'aja'ñejekũna mai asasi'e chũ'o na'a masi asa chẽa cho'uju paũũ; mai cho'omairo pani ma'a tĩima'ana sani cavesusochẽja'che cu'are cho'uju cacu'asojanaa'me. ² Dios aperũmũ ángeleva'nare Repau chũ'ũñe'te pãire kuaa'ju chini chũ'ũasomũ. Repau chũ'ũñe'te ángelepi kuajũna asa jachaju cho'omana pãĩ cu'ache ti'jñecoñosinaa'me, jachache ro'i. Repaña cu'ache cho'osi'e peore masi ro'isinaa'me. ³ Jã'ajekũna maipi Dios Mamaku maire re'oja'che cho'okaiche asa jachaju cuheto na'a rua cu'ache ti'jñeja'mũ maire. Chareparo Maire Paakũ, Dios Mamakuji jã'are kuaasomũ, maire Repau cho'okaiche'te. Na'a pa'isirũmũ chũkũna'te Repau'te ja'me pa'isinapi kuasinaa'me. ⁴ Repanapi kuajũna Dios Repauchi'a cho'omasiche'te pãipi repaña i'kache'te asa, "Te chũ'o Ûcuarepaa'me", chiapu chini pãĩ jũ'ĩnare vasochena'me cheke si'ache peore cho'o ñosi'kua'mũ. Maire Ûcuachi'a Dios Repau Rekochoji cho'okaiũna sãĩñechi'a re'oja'che cho'okaimasimajñaruã Repau'te uache si'acairo jo'kamũ, maipi Repau chũ'o chũ'vache'te asa, "Ûcuarepare chũ'o i'kame ina", chiiju masia'ju chini.

Jesucristo mai a'chũ pa'icheja'che pa'ikũ'mũ

⁵ Chũ'ũ i'kache ie chũ'o ija'chea'me: Dios ángeleva'nare icheja cheja na'a pa'isirũmũ pa'ijanare pãĩ chũ'ũñe jo'kamaneasomũ. ⁶ Ûcuachi'a Dios chũ'o pa'ikorovũ tochasi'ku Repau'te i'kakũ tochasi'e ija'che kuamu:

¿Mu'ũ pãĩ cuasaku'ũ? ¿Repanare oiku'ũ mu'ũ?

⁷ Mu'upĩ cho'okaiũna ángeles jmamakaruchi'a chũkũna'te pãĩ na'a rua masina pa'ime.

Jã'ata'ni mu'upĩ cho'okaiũna chekunare ña, vajuchuana pa'ijanaa'me pãĩ.

⁸ Peore chũ'ũa'ju chini jo'kaja'mũ mu'ũ repañare pãĩ, chiimũ. Jã'aja'ñe cho'ojachejekũna pãĩ jmanũkorũjẽ'e kara ïsima'ñe chũ'ũmasiche peore jo'kaja'mũ Dios. Jã'ata'ni chuta'a jã'aja'ñe cho'oche

ñamanaa'me mai. ⁹ Ija'cheta'ni masinaa'me mai: Diopi cho'o'una Jesús cheja rani pa'irumuchi'a ángele'te jmamakarũ na'a vesũũ paniasomu. Dios maini oiũ cho'okakũna, pãĩ ũcuanũkore jũni ro'ikaaũ chini Repau Chẽasi'kũpi chuenisora chiisi'kũjekũ pãĩ ũcuanũkore chũ'ũkũ'mũ chura, cho'okaisi'kũjekũ.

¹⁰ Cu'amajñaruã paara chini peore re'oja'che Cho'osi'ku Dios, mai Repau neena ũcuanũko ja'me chũ'ua'ju chini, re'oja'che cho'okaiũ ma'a charo sakũja'che Repau pa'icheja sakũ'te Jesure cu'ache ti'jñeñe ũsemaneesomu, cho'okũ che'che maini cho'okaaũ chini. ¹¹ Ija'chea'me: Mai re'oja'che pa'iche Jesure cho'okai'cojñona maire Cho'okaikũ Jesuna'me Ũcuate'eũ'te Ja'kũre paame. Jã'ajekuna Jesús maire, "Chũ'u cho'jechiĩa'me ina", chiivajuchũma'mũ. ¹² Dios chũ'o tochasi'e pa'ikorovũ ija'che kuamũ Repau Diore i'kache:

Chũ'u cho'jechiĩre mũ'u pa'iche'te kuakũ, repanana'me chi'i mũ'u ujare ujara,

chiimũ. ¹³ Ũcuachi'a chekũcheja ija'che kuamũ Repau i'kache:

Repaũni cuasaku cha'aku pasa chũ'u,

chiimũ. Chekũcheja ũcuachi'a ija'che kuamũ:

Najũ'u; Dios neena Repau chũ'ure jo'kasinana'me pa'imũ chũ'u,

chiimũ.

¹⁴ Mai Dios neenapi pãĩ ainee pa'ijũna Jesús ũcuachi'a pãĩũ aineesomu, mai cu'ache cho'ochete jũni ro'ikani vati ai chũ'ũñe'te ũsekasa chini. Repau vati ai toa sainare pãĩ paakũ'mũ. ¹⁵ Jã'aja'ñe cho'o maire jũ'iñe'te vajuchũjuna vati ai chẽa paasinare tua re'oja'che paamũ Repau chura. ¹⁶ Ũcuarepare ie masime mai: Angele'te cho'okasa chini raimanesi'kua'mũ Repau. Maini Abraham Diore cuasacheja'che Repau'te cuasanani cho'okasa chini raisi'kua'mũ. ¹⁷ Jã'ajekuna maini cho'okasa chini mai pa'icheja'che pa'iu, mai ti'jñecojñoñeja'ñe cu'ache si'ache ti'jñecojñosi'kũjekũ mai pa'iche'te masiku oiũ Pũka'kũre Diore si'arumũ re'oja'che sũekaiũ pa'imũ Repau maire, judío phairi ai sũekaicheja'che. Mai cu'ache cho'ochete jũni ro'ikasa chini raisi'kua'mũ Repau. ¹⁸ Ũcuachi'a re'oja'chechi'a cho'ora chiikuni cu'ache ti'jñesi'ejekuna maire ũcuaja'che re'oja'che paũũ chiinani cu'ache ti'jñeto cho'okaikũ'mũ Repau.

Jesús Moise'te na'a rũa Masia'mũ

3 ¹ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana, Repau neenachi'a pa'ina. Ũcuauña'me re'oja'che paapu chini Dios chẽasi'kua'mũ musanũkonare. Jesucristo maire re'oja'che Cho'okaimasikũjekuna, Repau mai cuasaju Pa'ikũ Jesús pa'iche'te cuasarepaju pa'ijũ'u, maire Diore Sũekaikũ pa'iche, Dios mamare, "Ija'che cho'oũũ", chiisi'e Kuakaisi'kũre. ² Diopi chẽa jo'kauna Moisés Repau neenare masi paasi'ja'che Jesús ũcuaja'che Pũka'kũ Repau'te chẽa jo'kasi'e Repau neenare masi paakũ'mũ. ³ Vũ'e paakũ chekũnare ũcuavũ'e pa'inare na'a rũa ña, vajuchũcheja'che, pãĩ ũcuanũkore re'oja'che Cho'okaisi'ku Jesús Moiserẽ na'a rũa cuasa, vajuchũũ'mũ. ⁴ Ija'chea'me: Vũ'e charo pa'ikũ jña'acojñosinaa'me repau vũ'e pa'ina. Jã'ata'ni Dioa'mũ repavũ'e pa'inare ũcuanũkore Cho'osi'ku. ⁵ Diopi chũ'ũũna Moisés cho'ochete cho'okaiũ Repau neenare masi paaasomu. Ũcuachi'a Repau Dios na'a pa'iu i'kajache kuakũna asasi'e repanare masi kuaasomu repau Moisés. ⁶ Jã'ata'ni Jesucristo Dios

Mamakujeku maire Repau neenare na'a rua masi paaku'mu. Maire Repau re'oja'che cho'okaijache Repauni jo'kasoma'ne jmakakaruj'e jachama'ne cuasaju cha'aju pani, Repau neenaa'me mai.

Dios neena cava etajani re'oja'che pa'iche'te kuamu

⁷⁻⁸ Jā'ajekuna Dios chu'o pa'ikorovu tochasi'e kuache Repau Rekocho i'kasi'e asa chēa cho'ojū'u:

Musanukonapi Dios chu'o asani mai aipāi pāi peocheja sani ku'isina Repau i'kache asa jachaju ke'reju cho'ocuhesi'aja'che cho'omairo, irumuna teana cho'ojū'u.

⁹ Chu'u cuarentarepaūsurumu repanare re'oja'che cho'okaiuna nāsinata'ni chu'u chū'ũne cuheju si'arumu rua ke'reju pa'isinaa'me repana chu'ure.

¹⁰ Jā'ajekuna chu'u reparumu aina pa'isinare pe'ruku ija'che i'kasi'kua'mu: "Repana rekoñoā chu'u chū'ũne'te cho'ocuheju chu'u pa'ichej'e vesuju ma'a tiima'ana si'arumu saiju pa'icheja'che cu'ache pa'ime", chiisi'kua'mu chu'u repanare.

¹¹ Jorema'mu chu'u.

Chu'uni teakuna ūcuarepa cho'ora chini ija'che i'kasi'kua'mu chu'u:

"'Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapu', chiisicheja kakamanejanaa'me ina", chiisi'kua'mu chu'u,

chiimu.

¹² Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Nārepaju pa'ijū'u; musanukona te'eujē'e rekoñoā cu'arekoñoāre paaju, cu'ache'te cho'uju, Diore Si'arumu Pa'ikuni cuasacuheju jachaju cacu'asomanejū'u. ¹³ Cu'ache'te cho'uju jorechu'ore asa chēamaneñu chini, irumuna musanukonare cho'ore'oromuna ūcuauko si'aumucujña sāiñechi'a, "Re'oja'che pa'iju pañu mai", chiiju pa'ijū'u, Repauni ūcua cuasaju pañu chini. ¹⁴ Mai Repau'te apecuasarumu mai cuasacheja'che ūhasoma'ne cheja pa'irumu si'arumu cuasaju pa'isinare Dios maire, "Iere isija'mu chu'u", chiisi'ere peore koojanaa'me mai, Cristo neenajeju. ¹⁵ Aperumu jā'are kuaku tocha jo'kasi'e Dios chu'o ija'che kuamu:

Musanukonapi Dios chu'ore asani,

mai aipāi pāi peocheja sani ku'iju

Repaui'kache asa jachaju ke'reju cho'ocuhesi'aja'che cho'omairo,

irumu teana cho'ojū'u,

chiimu.

¹⁶ Ūcuauko asa jachaju ke'reju cho'ocuheju pa'isina Egipto cheja Moisés etua sasina paniasome repana. ¹⁷ Dioni jachaju cu'ache cho'uju cuarentarepaūsurumu pe'rucojñuju pa'iju pāi peochejare pa'iju jūnisoasome repana. ¹⁸ Jā'ajekuna Dios, "'Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapu', chiisicheja kakamanejanaa'me ina", chiniasomu, Repau chū'ũne jachasinajejuna. ¹⁹ Jā'ajekuna jā'are asa cuasaju masime mai repanare Dios i'kache jachajuna kakaūsesi'e.

4 ¹ Dios maire ūcuachi'a irumu cho'okasa chiimu, mai rekoñoā cava etajani re'oja'che paapu chini. Jā'ajekuna musanukona jā'aja'ne pa'iche te'eujē'e va'semaneñu chini cuasarepaju pa'ijū'u. ² Mai ūcuachi'a Dios chu'o re'oja'che kuacojñosinaa'me, Moisenaa'me pa'isinare kuasi'aja'che. Jā'ata'ni

repanare Dios chũ'o re'oja'che asa jachasinare re'oja'imaneasomu, jachajuna. ³Maire Repau'te jachama'ñe cuasanareta'ni cava etajani re'oja'che pa'ire'omu. Ūcuare kuaku Dios chũ'o tochasi'e ija'che kuamu:

Chũ'uni teakuna ũcuarepa cho'ora chini ija'che i'kasi'kuamũ chũ':
“Jorema'mũ chũ'ũ.

‘Icheja kaka cava etajani re'oja'che paapu', chiisicheja
kakamanejanaa'me ina”, chiisi'kuamũ chũ'ũ,

chiimu. Repau cheja cho'o pi'nirumuna päire re'oja'che paapu chini re'oja'che pa'iche jo'kaasomu Repau. ⁴Chekucheja Dios chũ'o pa'ikorovu seirepaumucujña jo'e chekumucuse pa'isi'ere ija'che kuamu:

Seirepaumucujñana cho'оче peore cho'o si'aasomu.

Chekumucuse cho'оче peasomu Dios,

chiimu. ⁵Jo'e chekucheja Dios chũ'o tochasi'e ija'che mai aipäire i'kamũ:

“Ichejare kaka cava etajani re'oja'che paapu”, chiisicheja
kakamanejanaa'me ina,

chiimu.

⁶Jã'ajekuna repacheja Ūcuau chũ'ore asa jachajuna kaka cava etajani re'oja'che pa'icu'aasomu repanare, aperumu pa'isinare. Jã'ata'ni irumu canare maire rekoñoopi cava etajani re'oja'che pa'ire'omu, Repau chũ'o asa jachama'ñe cuasato. ⁷Aperumu pa'isina jachasi'ejekuna na'a pa'isirumu re'oja'che pa'iche koore'orumure jo'e jo'kara chini rua jeerumu pa'isirumuna Davire, “Ija'che chiiche tocha jo'kajũũ”, chiisi'e ũcuare jo'e kuaku ija'ovana tochamu chũ'ũ ie:

Musanukonapi Dios chũ'ore asani, irumuna teana jachama'ñe cho'ojũ'ũ, chiimu Repau kuaku tochasi'e. ⁸Josuepi repacheja kakasinare cava etajani re'oja'che pa'iche isiasomu. Jã'are isiku ũcuachi'a rekoñoã re'oja'che pa'iche isito na'a pa'isirumu Repau, “Isija'mũ”, chiisi'e jo'e i'kamanera'asi'kuamũ Dios. ⁹Jã'aja'ñejekuna irumu Dios neenare cava etajani re'oja'che pa'iche chuta'a pa'imũ. ¹⁰Diopi cho'okaiuna, mai rekoñoã cava etajani re'oja'che pani, Repau cheja peore cho'o pi'nisirumu jo'e cho'oma'ñe pa'icheja'che, mai ũcuachi'a aperumu cho'osi'e jo'e cho'oma'ñe pa'ijanaa'me. ¹¹Jã'ajekuna mai ũcuauko cava etajani re'oja'che pañu chini peore cho'ore'ochetu'ka masi cuasaju re'oja'che cho'uju pañu; te'eujẽ'e aperumu pa'isina cho'osi'eja'che jachaju cacu'asomaneñu mai.

¹²Va'ti ka'chakãjño jũjusuva'tipi tota cuaojuna sa'navũ kakacheja'che mai rekoñoãna Dios chũ'opi rua sa'navũ kakauna cuasomu maire. Ūcuachi'a mai rekoñoã pa'iche rua sa'navũ pa'ichena'me mai cuasaju cho'oñu chiiche Dios chũ'opi kakauna cuasomu maire. Dios chũ'opi jã'aja'ñe kakauna mai pa'iche meñe masime mai, re'oja'che pa'ichena'me cu'ache pa'iche. ¹³Repau cho'osina pa'iche Diopi ñato chavechejẽ'e peoche masi ñokuasomu. Ūcuauji s̃euna mai cuasachena'me cho'osi'e kuajanaa'me mai Repau'te.

Jesús phairipãĩ ũcuauko Aijeku maire Dioni s̃ekaiku'mũ

¹⁴Jesús Dios Mamaku phairipãĩ ũcuauko Aijeku maire Dioni s̃ekaiu pasa chini cunaumuna muniasomu. Jã'ajekuna Repau'te maire S̃ekaiku'te jmakarujẽ'e jo'kasoma'ñe cuasaju pañu. ¹⁵Maire Diore S̃ekaiku Jesús maire vati cu'ache chũ'ũñeja'ñe Chũ'ũcojñosi'kujeku mai pa'iche'te masiku

oiu cho'okaimu. Mai pa'icheja'che pa'isi'kuta'ni jmakarujē'e cu'ache cho'omanesi'kua'mu Repau. ¹⁶ Jā'ajekuna vajuchuma'ne Dioni sēeju pa'iu, maire oiū Sēekaiju mai cu'ache cho'che tunosokani maire karamajñaruāre īsiku mai cho'ovesuche cho'okaiuna masiñu chini.

5 ¹ Dios judiōpāi te'enare chēa jo'kaasomu phairi aina pa'ijū Repauni sēekaiju repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini Diore īsimajñaruāna'me Repau'te pojoñu chini īsimajñaruāre īsikaapu chini. ² Repau phairi ai, mai pa'icheja'che pa'ikujeku re'oja'che cho'che cho'ovesachejekuna chekunare pāi oiū re'oja'che cho'ovesunare cho'okaiū ma'a cavesusosinaja'ne cu'ache pa'inare cho'okaikū'mu. ³ Jā'ata'ni repauni re'oja'che cho'o koka peokuna ūcua cu'ache cho'oku chekunare pāi repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini Diore īsimajñaruāre īsikaiū repau cu'ache cho'osi'e ro'i ro'iche pa'imū repau'te ūcuachi'a. ⁴ Judío phairi ai pa'iche pāiu te'eujē'e ūcuajji meñe jñaa pa'ima'nea'me. Dioa'mu jā'aja'ne pa'iche chēa jo'kaku, Aaron'te chēa jo'kasi'ēja'che, Repauni pāire sēekaiū paau chini. ⁵ Jesucristo ūcuaja'che Repauni pāipi ña, vajuchua'ju chini phairi ai pa'iaakuna ūcuajji meñe jñaa chēa pa'ima'mu. Dioa'mu Repau'te jā'aja'ne paau chini chēa jo'kasi'ku. Repau chu'o pa'ikorovu aperumu tocha jo'kasi'e Repau'te Dios i'kasi'e ija'che kuamu:

Mu' chu'u chīia'mu.

Irumuna pāi ūcuanukore kua jñaumū chu'u jā'a, chiimū. ⁶ Ūcuachi'a chekucheja Repau chu'o pa'ikorovu ija'che kuamu Repau'te i'kasi'e:

“Mu'upi si'arumu phairi pa'iu pa'ijū'u, Melquisedec pa'icheja'che”, chiimū. ⁷ Repau Jesucristo icheja cheja chuta'a pa'irumu Puka'ku Dioni jū'iñe ūsemasikuni jūnisopi'raku ūjachu'o rua oiū sēniasomu, Repauni cho'okaau chini. Ūcuauñi vajuchuku cuasaku Repau chiiche'te cho'ora chīiuna Puka'ku asa cho'okaniasomu Repau'te. ⁸ Jā'aja'ne cho'oku Jesucristo Dios Mamakujeku rua oicojñokuta'ni Puka'ku chiiche'te cho'ora chīiū chuova'u cu'ache ti'jñecoñoku pa'iu Puka'ku chū'uñe jachama'ne cho'oku che'cheasomu. ⁹ Jā'aja'ne cho'oku Puka'ku chiiche peore cho'o pi'ni, mai cu'a jūni ro'ikani Repau chū'uñe jachama'ne cho'onare ūcuanukore cho'okaiū Repauna'me Dios pa'ichejana ai sani paapu chini samū Jesucristo maire. ¹⁰ Jā'aja'ne cho'ouna Dios maini Sēekaiū paau chini phairi aire jo'kaasomu Repau'te, Melquisedec pa'icheja'che paau chini.

Jesucristo'te cuasache ūhasomaneajū chini chu'vache'me

¹¹ Cheke chu'o na'a rua i'kache paamu chu'u, musanukonare che'chora chīiche. Jā'ata'ni musanukonare masi kuavesamu chu'ure, masi asamapuna. ¹² Jā'arepa jeerumu Jesure cuasanata'ni musanukona, ¿je'se pa'iuna chekunare chuta'a che'chovesuche? Aina āu ūha pa'iche āimasicheja'che Dios chu'o na'a vesache asamasiruja'chere oje chūsuna ūha pa'iche āivesucheja'che Dios chu'o na'a vesache asavesume musanukona. Vesūju Jesucristo'te apecuasanare che'chomajñaruāre vesama'nechi'a che'cheche chīime musanukona. ¹³ Vījachiī oje chūsuna pa'icheja'che rūhiñe cuasavesūju Dios chū'uñe che'che cho'ojū pa'iche vesume. ¹⁴ Aina masicheja'che Dios chu'o na'a rua asamasinare na'a vesachu'ore che'chere'omū, aina ūha pa'iche

āimasicheja'che, re'oja'che cho'ojū si'arūmū na'a rua che'chejū, cu'achena'me re'oja'che űamasinare.

6 ¹Jā'ajekūna Jesucristo'te apecuasarūmū che'chesimajñaruāchi'a che'chema'ñe na'a vesachū'ore asajū che'chejū pañū mai, aina masicheja'che masijū Dios chū'ore na'a vesache'te asamasijū pañū chini. Iea'me repa apecuasarūmū che'cheche: Pāi Dios sējocojñosina cu'ache cho'ocheja'che cho'ouache űhasochena'me, Diore cuasachena'me, ²Jesucristo neenajejū okoro'vecojñōñe, Jesure cuasanare chū'una chēa vasoche jūnisosina vajurajachena'me, pāi cheja pa'irūmū cho'osi'e ro'iche Dios chū'ujañe. ³Diopi űsema'to na'a vesachū'ore kuaja'mū chū'u musanukonare.

⁴Pāipi Dios pa'iche'te miañeja'ñe re'oja'chere asa chēa, Repau īsiche koo, Dios Rekocho cho'okaicojñojū, ⁵Repau chū'o re'oja'che asa vajuju, Repauchi'a cho'omasiche'te cho'okuna reñanare, űcuare Repau Mamaku'te cuhejū pāisoju jo'e vanisochēja'che cho'osinajejūna. ⁷⁻⁸Jā'aja'ñe pa'ina pāi chio āu kūimachio pa'icheja'che pa'ime. Cu'are cho'ojū, Jesucristo'te cuasache'te űhasoni chio āu tāsichiota'ni miuna'me u'cha aineeuna űosocheja'che, Diore sējocojñojanaa'me repa. űcuachi'a repaűi űhasomanesina pani chio re'oja'che āu kūichio pa'icheja'che pa'ira'ame. Repauni cuasajū re'oja'che pani chio āu tārena okopi rakūna re'oja'che ainee āu rua kūkūna pāiu repa chio tāsi'kūna'me Diore re'oja'che cho'ocojñōñeja'ñe re'oja'che cho'ocojñora'ame repa.

Dios maire cho'okajachere cuasajū pojojū cha'ache'te kuamū

⁹Diore cuasache jo'kasonare jā'aja'ñe i'kasi'kua'mū chū'u. Musanukonata'ni na'a re'oja'che pa'ime. Jā'are masimū chū'u. Repanare na'a rua re'oja'che pa'inajejū Dios īsiche koojanaa'me musanukona. ¹⁰Dios re'oja'chechi'a Cho'okujū musanukona Repau'te cuasajū chekunare oiju re'oja'che cho'okaiche cavesumaneja'mū. ¹¹Musanukona jūnisochetu'ka jā'aja'ñe re'oja'che pa'ijū Dios īsijachere cha'ajū, űhasoma'ñe űcua cuasajū pa'ito rua pojoja'mū chū'u. ¹²Musanukonapi Diore masi cuasajū re'oja'che cho'oche'te cho'oñamema'ñe pojojū cho'ojū, chekūna Repau, "Īsija'mū", chiisi'e kooju pa'ina re'oja'che pa'iche'te űajū che'che űcuaja'che re'oja'che pa'ito pojoja'mū chū'u.

¹³Abrahamre Dios, "Cho'okajija'mū chū'u mū'ure", chiisi'ere űcuarepa cho'okakūna koosi'ere cuasajū'ū. Dios kuache'te Abrahampi asa jachamanea'ku chini repau'te cho'okajachere kuaku, Repau'te na'a rua masikuji peokūna, űcuauji meñe ija'che i'kaasomū Dios: "Diojekū chū'u jorema'ñe űcuarepa cho'okū'mū. ¹⁴Mū'ure jorema'ñe űcuarepa re'oja'che cho'okajija'mū chū'u. űcuachi'a mū'u na'a jainukore paajanare si'arūmū īsija'mū chū'u mū'ure", chiniasomū Dios. ¹⁵Repau Abraham, asa jachama'ñe cuasaku pojokū cha'asi'kujekū na'a pa'isirūmū kooasomū repa, Dios, "Īsija'mū", chiisu i'ka jo'kasi'e. ¹⁶Pāi űcuachi'a chekunapi repaűi i'kachu'ore jachamanea'jū chini űcuanachi'a ija'che i'kame: "Diopi cho'okaau; chū'u űcuarepa i'kache'te cho'o ñora chiimū chū'u", chiime. Jā'aja'ñe i'kato repaűi i'kache jachama'ñe cuasame pāi.

¹⁷Dios űcuaja'che maipi Repau, "Re'oja'che īsija'mū", chiisi'e koojanapi jachamanea'jū chini Repau jorema'iro pa'iche'te kuara chini ija'che i'kaasomū: "Diojekū jorema'ñe űcuarepa cho'okū'mū chū'u", chiniasomū.

¹⁸ Di ojeku Repau i'kache jorema'ne ũcuarepa cho'oku jorecu'akujeku jā'aja'ne i'k aasomu Repau, maipi Repau, "Cho'okaija'mu", chiisi'ere pojoju asa chēasinapi ca'nasoma'ne cuasaju cha'aju paapu chini. ¹⁹Maipi jā'aja'ne ca'nasoma'ne cuasaju pojoju cha'ani rekoñoā re'ojarekoñoā paaju jujarekoñoā paani choovu masi quēo suo vavorena mea cho'osoma'neja'ne mai rekoñoā re'oja'che pa'iche jo'kasomanejanaa'me. Jā'aja'ne pani Dios vu'e sa'navu pa'iruuu kaa rua ruikāapi jeo ta'pisiruuu Repauna'me pañu chini kakacu'asiruuuna kakacheja'che Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me mai. ²⁰Jesucristo reparuuu maire vatakani charo kakasi'kuja'che pa'iu mai cu'ache cho'osi'e ro'ikaniasomu, phairi ai cho'okaicheja'che cho'okaiu. Jā'aja'ne cho'okaisi'kujeku Melquisedec pa'icheja'che si'arumu phairi ai pa'iu Dioni sēekaiu pa'imū Repau maire.

Melquisedec pa'icheja'che Jesús phairi aia'mu

7 ¹ Repau Melquisedec, Salem vu'ejoopo aipi, phairijeku peore Chū'uku'te Diore cho'оче cho'okaikujeku, pāi re'oja'che pa'iche'te sēekaiu paniasomu. Tīipāi chū'unare cava cajejani co'iku Abrahamre tijña Diopi re'oja'che cho'okaa chini, Dioni sēekanasomu repau Melquisedec. ² Ūcuarumu Abraham repau vani tua rasimajñaruā dierepakuanu ũcuajakuanuchi'a chi'i te'ekuanupu ĩsiasomu Melquisede'te. Jā'a mami Melquisedec chini "Pāi chū'uku re'oja'che cho'oku" chiimu. Ūcuachi'a repau chū'ujoopo mami Salem chini "Re'oja'che pa'iche" chiimu. Jā'ajekuna ija'che i'kare'omu repau'te: "Pāi chū'uku repau neenare re'oja'che pa'iche cho'okaiku'mu", chiire'omu. ³ Repau puka'kupāi pa'isi'eta'ni Dios chu'o aperumu tocha jo'kasinapi kuaju tochamanerena repau puka'kupāi pa'isi'ejē'e vesuju repau aipāi pa'isi'ejē'e vesume pāi. Ūcuachi'a repau aineesi'ejē'e vesuju repau jū'isi'ejē'e vesume pāi. Jā'aja'ne pa'iu cho'oa'ku chini repau'te jo'kasi'e Diopi tuamauna Dios Mamaku si'arumu pa'icheja'che phairi ai pa'imū repau.

⁴ Repau Melquisedec rua masiū'mu. Iere cuasajū'u: Mai aipāirepau pa'isi'ku rua masiū Abraham repau vani tua rasimajñaruā dierepakuanu chi'i te'ekuanupu ĩsiasomu repau'te. ⁵ Na'a pa'isirumuna Dios chū'uasomu Abraham jojosinare Leví jojomanare repauna majapāire Leví jojosinare phairipāichi'a repauna paamajñaruāre dierepakuanure te'ekuanuchi'a ĩsia'ju chini. ⁶ Jā'ata'ni Abraham repau dierepakuanu paache te'ekuanupu ĩsiasomu Melquisede'te Leví jojocojñomanesi'kureta'ni. ĩsiuna Melquisedec Abrahamre Dioni sēekanasomu, re'oja'che cho'okaa chini, Dios re'oja'che cho'okaija'mu chiicojñosi'kure. ⁷ Ie masime mai: Pāiu Diopi re'oja'che cho'okaa chini chekure sēekaiku sēekaicojñoku'te na'a rua masiū'mu. Jā'ajekuna ie ũcuachi'a masime mai: Melquisedec Abrahamre rua masiku'teta'ni na'a rua masiū pa'imū. ⁸ Leví jojosina pāi paamajñaruā koonā jūnisojanajeju ai pa'imanaa'me. Melquisedeta'ni repau pa'iu, pāi paamajñaruā Diore kookaiu jūnisisi'ere Dios chu'opi kuamauna jū'imanesi'kuja'che pa'imū. ⁹⁻¹⁰ Ūcuachi'a ija'che i'kare'omu: Leví aipāiu'te Abrahamre Melquisedepi tijñauna Abraham cu'amajñaruā te'ekuanupu ĩsirumu Leví chuta'a Abraham ca'nivū'te pa'isi'kua'mu. Leví Abrahamre jā'aja'ne ja'me pa'isi'kujekuna repau jojosina irumu pāi paamajñaruāre koonā ũcuachi'a Melquisede'te ĩsicheja'che cho'osinaa'me repauna. Jā'ajekuna ie masime mai: Repau Melquisedec Leví jojosinare na'a rua masiū'mu.

¹¹ Ija'che cuasaju musanukona sēniasacosome: Aarón jijosina ūcuare phairipāi pa'icheta'ni, ¿je'se pa'iuna phairi'te jo'e chekuni Melquisedec pa'icheja'che pa'ikuni Dios raora chiiku? Ija'chea'me jā'a: Repau'te pojoju pa'iche'te mai aipāire kuakaau chini Dios Moiseni chū'u jo'kaku phairipāi pa'iche jo'kaasomu, Aaronna'me repau jijosinapi phairipāi paapu chini. Jā'ata'ni repanare phairipāi Dios chū'u jo'kasi'e cho'uju pāi cho'okainareta'ni repa pa' rekoñoā re'ojarekoñoā care'vakaicu'aasomu. ¹² Jā'ajekuna phairipāi jāa'ne'te sañoni ūcuachi'a Diore cuasaju pojoa'ju chini chū'u jo'kasi'e saño'ne chiimu. ¹³⁻¹⁴ Mai ūcuauko Dios chū'o pa'ikorovu aperumu tocha kuacojñosi'ku Maire Paaku Cristo Judá jijosi'ku pa'iche masinaa'me. Phairipāi pa'iche jo'kamanesivāju tii'vājujeku Leví jocosojñomanesi'kuamū Repau Cristo. Jā'ata'ni Moisés Dios chū'u jo'kasi'e phairipāi jāa'nechi'a Leví jijosinani i'kaku Judá jijosinare jmamakarujē'e i'kamanasomu.

¹⁵ Cheku phairi mama raisi'ku Cristo Melquisedec pa'icheja'che phairi ai pa'iche'te cuasato Dios maire na'a re'oja'che cho'okaisi'ere na'a rua masi asare'omu. ¹⁶ Moisés phairi jojojāvāju chū'u jo'kasivāju'pāi'umamū Repau Cristo. Phairi Mamau pa'iche si'arumu Pa'iu peore Masiujeku phairi'mū. ¹⁷ Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e Repau pa'iche kuachu'ore jo'e cuasajū'u: "Mū'upi si'arumu phairi pa'iu pa'ijū'u, Melquisedec pa'icheja'che",
chiimu Dios,

chiimu.

¹⁸ Aperumu Dioni pojoa'ju chini chū'u jo'kasi'epi karakuna, chura jo'kasoasomu Dios, maire Repau peore cho'okasa chiisi'e cho'okaicu'akuna. ¹⁹ Aperumu Repau Moise'te chū'u jo'kasi'epi pāi rekoñoā re'ojarekoñoā care'vakaicu'akuna chura jo'kaso mamare na'a re'oja'chere cho'okaimū Dios maire. Jā'ajekuna Repau maire re'oja'che mama cho'okai'che'te cuasaju, ūcuachi'a na'a pa'isirumu cho'okaijachere cha'aju cuasaju pojoju mai rekoñoā Repauna'me re'oja'che ja'me pa'ime mai.

²⁰ Repau Dios maini na'a rua re'oja'che cho'okasa chini mama phairini jāa jo'kaasomu. "Diojeku ūcuarepa cho'oku'mū chū'u", chiiu Mamakuni Jesucristoni raoasomu. Chekunata'ni Dios jā'aja'ne i'kacojñomanesina rupū phairipāi mamachi'ijeku phairi'me. ²¹ Dios chū'o aperumu tocha jo'kasi'e Maire Paaku'te jāaarumu jā'aja'ne i'kasi'e ija'che kuamu:

Chū'u Pāi Ūcuaukore Paaku Diojeku ūcuarepa cho'oku'mū.

Jorema'ne ija'che i'kasi'kuamū chū'u:

"Mū'upi si'arumu phairi pa'ija'mū", chiisi'kuamū,

chiimu. ²² Dios jā'aja'ne ūcuarepa, "Na'a re'oja'che cho'okaija'mū chū'u", chiisi'e Jesucristoji cho'okaiuna peore masi cho'ocojñojanaa'me mai.

²³ Chekuna phairipāi jainukota'ni ai si'arumu pa'imanajeju repa cho'oche cho'uju chekunani jo'ka jūnisojuna si'arumu cho'okaicu'amū repanare.

²⁴ Jesuta'ni jūnisoma'ne ai Pa'ikujeku si'arumu phairi pa'iu, Repau phairi pa'iche chekuni saño jo'kama'kuamū. ²⁵ Jā'ajekuna Repauni Cristoni cuasaju sēnare Si'arumu Pa'ikujeku maire Dioni sēekaiū, mai rekoñoā re'ojarekoñoā care'vakaimū Repau.

²⁶ Jā'aja'ne phairi ai pa'iu maire karache cho'okaiū pa'imū. Si'arumu re'oja'chechi'a cho'oku'mū Repau. Jmamakarujē'e cu'ache cuasamaū cu'achejē'e cho'oma'kuamū Repau. Repau icheja cheja pa'irumu pāi cu'ache cho'onana'me

pa'isi'kuta'ni jmakarujē'e repaṇa cu'ache cho'ocheja'che ña chēa cho'omaneasomū Repau. Jā'aja'ñe pa'iuṇa Puka'ku Dios Repau'te cunaumu na'a jeecho'jena mua kueñe ñu'iu chū'ñe jo'kaasomū. ²⁷Chekuna judío phairi aina charo repaṇa cu'ache cho'oche'te ro'iñu chini si'aumucujña jo'cha va'iva'nare vani uo pi'ni cho'jena chekuna pāi repaṇa cu'ache cho'oche'te ro'iju isiva'nare jo'cha va'iva'nare vani uosokainaa'me. Repaṇa cho'ocheja'che cho'oma'kua'mū Jesús. Repaṇa'tni te'echoji maire pāi ūcuanukore mai cu'ache cho'osi'ena'me mai cu'ache cho'ojache ro'ikaiu Repau meñe isi maire peore jūni ro'ikanasomū. ²⁸Dios aperumū chū'ū jo'kasi'ere cho'oju judío phairi ainare jñaanaa'me pāi. Jā'ata'ni repaṇani re'oja'che cho'ovesakuna te'eñoā cu'ache cho'ome repaṇa phairi aina. Jā'ajekuna na'a pa'isirumūna Dios ija'che i'kakū, “Chū'ū Diojeku ūcuarepa cho'oku'mū”, chiiu Mamakuni phairi ai pa'iche jo'ka icheja chejana raouṇa rani pa'iu Repau'te Puka'ku chiichechi'a cho'o pi'ni cunaumūna jo'e muni phairi cho'oche'te cho'oku si'arumū Puka'kuni sēekaimū maire.

Jesús mamare chū'ū jo'kasi'e cho'okaiku'mū

8 ¹Iere i'kara chiimū chū'ū: Jā'aja'ñe pa'iu Repau phairi aijeku sēekaiū pa'imū maire, cunaumūna muni Dios ñu'isaivū kueñe pñusi'ku. ²Dios vū'repa Ūcuau cho'osivū'ere Repau'te pojoṇv'ere pa'iu Dios ñu'isaivū kueñe ñu'iu phairi aijeku Repauni cho'oche cho'okaiū sēekaimū Repau maire. Pāi cho'omanesivū'ea'me repavū'e.

³Ija'chea'me judío phairi aina cho'oche: Pāi repaṇa cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini isimajñaruṇāna'me Dioni pojoñu chini repaṇa isimajñaruṇā Repau'te isikaime. Jā'ajekuna Jesús maire phairi aijeku sēekaiū mai cu'are ro'ikasa chini Repau meñe isi jūni ro'ikanasomū maire. ⁴Repauji icheja chejare pani phairi pa'imanera'amū, ūcuare phairipāi jainuko pa'ijuna, Dios aperumū chū'ūna pāi rache'te isia'ju chini jñaacojñosina. ⁵Repaṇa phairipāi icheja cheja pa'ivū'e Dios vū'e pa'iju cho'oche cho'okaina cunaumu pa'ivū'e Dios vū'erepare Moiseni ñokuna ña chēa ūcuajavū'e cho'osivū'ere cho'oche cho'ome. Cunaumure Dios vū'erepa pa'imū. Aperumū Moisés repau chuta'a va'i ca'nipi Dios vū'e cho'omarumū ija'che i'kaasomū Dios: “Chū'ū vū'e cho'oni peore chū'ū mu'ure ñosivū'e cunaumu pa'ivū'ejache cho'ojū'ū”, chiniasomū. ⁶Repaṇa phairipāi re'oja'che cho'okaisinaa'me maire. Jā'ata'ni Jesús maire na'a rua re'oja'che cho'okaimū. Ūcuaja'che Dios Moiserere aperumū maini kuaa'ku chini i'kasi'e, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'e re'oja'che cho'okaisi'kua'mū maire. Jā'ata'ni mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'ere Jesucristoji cho'okakuna chura Repau maire na'a rua re'oja'che cho'okaimū, “Musanukonare na'a rua re'oja'che cho'okaija'mū”, chiisi'e.

⁷Charo, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'epi karama'to na'a rua re'oja'chere ku'emanera'ame pāi. ⁸Jā'ata'ni Diopi ñato repaṇa pāi pa'iche karaasomū. “Re'oja'che pa'iche karamū inare”, chini ija'che i'kaasomū Repau:

Asarepajū'ū.

Na'a pa'isirumū chū'o mamare, “Ija'che cho'oñu”, chiija'mū chū'ū musanukonare,

Judá jojosinana'me Israel chii chekuna jojosinare.

⁹Reparumū repaṇa aipāi chū'ū Egipto cheja ma'a pikopi re'oja'che ñokuna

etua rarumu i'kasi'ēja'che i'kamaneja'mu chu'u repanare.

Repanare Egipto cheja pa'isinare chu'u chũ'ũne jachasinajejuna
sējosi'kua'mu chu'u.

Pāi Ūcuanukore Paakuji i'kamu chu'u jā'a.

¹⁰ Na'a pa'isirumu Israel jojosingare mamare, "Ija'che cho'oñu", chiija'mu
chu'u, Pāi Ūcuanukore Paaku.

Repana rekoñoäre chu'u chũ'ũne paaa'ju chini cho'okaija'mu chu'u
repanare.

Chu'ũni Dioni masi cuasaju chu'u neena pa'ijanaa'me repana.

¹¹ Reparumu pāipi repana majapāina'me repanare kueñe pa'inare,
"Dioni jovoju'u", chiiju ūcuamakarũ chu'vajanaa'me,
repanare ūcuare che'chochiima'ñe ūcuanuko chu'ũre jovonachi'a
pa'ijuna,

chuova'na pa'iva'nana'me pa'ipāi.

¹² Repanapi chu'ũni cuasajuna repana cu'ache cho'osi'e peore tunoso jo'e
cuasama'ñe cavesusojamũ chu'u,

chinasomu Dios. ¹³ Dios, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e mamapi pa'ĩuna
aperumu Repau, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e jo'kasosi'ea'me. Aireko jũ'ĩñeja'ñe
si'asopi'ramu repa.

Dios vũ'e cunaumu pa'ivũ'ena'me cheja pa'ivũ'e pa'iche'te kuamu

9 ¹ Dios aperumu, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e Repau chũ'u jo'kasi'e cho'orumu
maire cho'оче rua cuaja pa'isi'kua'mu, Repau vũ'e cheja pa'ivũ'e
cho'ochena'me Repau'te pojoche. ²⁻³ Dios vũ'e aperumu Repauji chũ'ũna
va'i canipi cho'o nukoasome pāi. Ruu te'eka'chaparuu paniasomu repavũ'e.
Tijñapa caruupũ'te judío phairipāichi'a kakare'oruupũ'te uoñoã pa'isaivuna'me
mesako'ana'me pāpuã Diore jo'kasipũã pa'iko'a paniasomu. Na'a sa'navũ'te
kāa ruikāapi jeo ta'pisiruupũ judío phairi aichi'a kakare'oruupũ paniasomu.
⁴ Reparuuũ kakasa'aro kueñere mesako'a ma'ña uoko'a si'acako'a pachokuripi
je'nasiko'a paniasomu. Ūcuaruupũ na'a sa'navũ'te cājovu Dios, "Ija'che
cho'oñu", chiisi'e tochasi'e pa'ivũ pachokuripi si'ache repakā'jño je'nasi'vũ
paniasomu. Repavũ sa'navũ'te churupũ pachokuri cho'osi'pũ pāi peocheja
ku'isina manacaã mañasi'puna'me Aarón vāsocho koropi'rasi'chona'me
catako'ña Dios chũ'ũne tochasiko'ña mañaasomu. ⁵ Repavũ sē'sevũ'te
tũosiva'na Diona'me pa'iva'na ángelejava'na kue'chaka paava'na nukoasome,
pāi cu'ache cho'osi'e ro'icheja sē'sevũ'te. Jā'ata'ni chura repavũ'e pa'iche peore
na'a rua kuacu'amũ jā'a.

⁶ Jā'aja'ñe cu'amajñaruã peore masi care'va pi'ni repavũ'e Dios vũ'e tijñapa
caruupũchi'a si'arumu kakaju paniasome repana judío phairipāi, Diore pojoju
cho'omajñaruãre cho'ojũ. ⁷ Na'a sa'navũ pa'iruupũta'ni judío phairi airechi'a
te'eũsurumu pa'iche te'echo kakare'oasomu. Repau'te jo'cha va'iva'na chie
peou kakacu'aasomu reparuuũ, repau cu'ache cho'osi'ena'me chekuna pāi
vesũju cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ikasa chini kakaku'te. ⁸ Jā'aja'ñe pa'isi'e
maire Dios Rekochoji iere kuakuna masime mai: Chekunani repavũ'e
tijñapa caruupũchi'a kakare'okuna, na'a sa'navũ pa'iruupũ kakacu'akuna,
kakama'ñe pa'ijuna Diore ja'me pa'icu'aasomu, charo cho'osivũ'e chuta'a
pa'irumu. ⁹ Jā'api Dios maire iere ñoku che'chomu: Pāi Dioni pojoñu chini

Repau'te ĩsiche cu'amajñaruãna'me jo'cha va'iva'nare repa na cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ĩnu chini phairipãire sa isinaretani repa na rekoñoã re'ojarekoñoã care'vacua'asomu. ¹⁰ Āu te'emajñaruãchi'a ãiñena'me te'emajñaruãchi'a ũkuche cu'are tũnoũ chini cho'oche sē'sevũ cho'ochechi'a paniasomu. Jesucristo rani cho'okajache mama pa'iche Dios maire jo'karumujatu'ka cho'osi'easomu jã'a.

¹¹ Jã'ata'ni chura Cristoji rani mai cu'are jũni ro'ikani cunaũmũna jo'e muni Dios vũ'erepare pãi cho'omanesivũ'e rua re'ojavũ'ere pa'iu si'ache re'oja'che cho'okaiũ pa'imũ maire mama phairi aijekũ. ¹² Dios vũ'erepare kaka pa'iu Repau Jesucristo pãi cu'ache cho'oche chivo chiepi, vacachii chiepi ro'ikaimanesi'kuamũ. Rupũ, Ūcuau chiepi maire pãi ũcuanũkore te'echoji mai cu'a ro'ikanasomu Repau, Dios neenachi'a pa'iju, Repaũna'me ai paapu chini. ¹³ Vacachĩio'te uosi'po ũhacutapoji phairipãipi okona maña popa pãi cu'ache pa'inani chivo chiena'me toro chiena'me sa'faru cu'a tũnũsoasomu repa'ne. ¹⁴ Jã'aja'ñejekũna Jesucristo Dios Rekochoji cho'okaiũna Repau jmamakarũjẽ'e cu'achejẽ'e Peouji meñe Dioni ĩsisi'ejekũna Repau chie raosi'epi mai vati toa saina cu'ache cuasaju cho'oche masi tũnokaimũ, maipi re'ojarekoñoãre paaju Dioni Si'arumũ Pa'ikũni cuasaju Repaũni cho'oche'te cho'okaiju paapu chini.

¹⁵ Jã'ajekũna Dios maire Jesucristo chie raosi'epi mai rekoñoã re'ojarekoñoã cho'okaiũ Repau mamare, "Ija'che cho'oũ", chiisi'epi cho'ocuhasi'ejekũna Repau, "Re'oja'che ĩsija'mũ chũ'ũ", chiisi'e koojanaa'me mai Repau chẽasina. Ūcuachi'a aperumũ, "Ija'che cho'oũ", chiisi'echi'a cuasarumũ mai cu'ache cho'osi'e peo re jũni ro'ikanasomu Repau Jesucristo. ¹⁶⁻¹⁷ Pãi repa na jũnisisorũmũ repa na paasimajñaruã cho'ojachere chũ'ũju utija'o tocha jo'kame. Jã'ata'ni repa na chuta'a jũimarumũ jã'aja'ñe chũ'ũju tochasi'e chuta'a jo'kacu'amũ chekunare. Jã'ajekũna pãipi repa na chũ'ũju tochasi'ere cho'oũ chini aperumũ repa na jũnisisi'ere masi kuache pa'imũ, cho'ore'oa'ku chini. ¹⁸ Jã'ajekũna Dios aperumũ, "Ija'che cho'oũ", chiiũ chũ'ũ jo'kasi'e ũcuaja'che cho'ore'osi'kuamũ, jo'cha va'iva'na chie rao jũnisisi'ejekũna. ¹⁹ Moisés repau'te ja'me pa'inare pãi ũcuanũkore Dios chũ'ũne peore kua pi'ni oveja raña maajaraña cho'osisuovũna'me hisopojũ'avu mini vacachii chiena'me chivo chie okona popa ja'mesira'kana chũũ Dios chũ'ũne tochasikorovũ utija'okorovũna sa'faku pãi ũcuachi'a ũcuanũkore sa'faasomu. ²⁰⁻²¹ Ūcuaja'che Dios vũ'e sa'faku repavũ'e sa'navũ pa'imajñaruã Diore pojõju cho'omajñaruã peore sa'faasomu repau. Jã'aja'ñe cho'o pi'ni ija'che i'kaasomu repau: "Ie chiere ña musanũkonare Dios, 'Ija'che cho'oũ', chiiũ chũ'ũ jo'kasi'e cho'okaiche'te cuasajũ'ũ", chinasomu. ²² Dios chũ'o tocha jo'kasi'e jo'cha va'iva'na chiepi Diore ĩsimajñaruãna'me pãi cu'a sa'fa tũnoñe rua chũ'ũmũ. Chie rao jũni ro'ikaikũ peoto cu'a tũnoñe peora'amũ.

Jesucristo jũni ro'ikaisi'ejekũna cu'a tũnososi'ea'me

²³ Dios vũ'e cheja pa'ivũ'e Diopi chũ'ũna Repau vũ'erepa cunaũmũ pa'ivũ'e repa nani ñoũna ña chẽa ũcuajavũ'e cho'osivũ'e pãire kakare'oa'ku chini repa na cu'a jo'cha va'iva'na chiepi judfo phairipãipi sa'fakajũna tũnoasomu Dios. Jã'ata'ni cunaũmũ pa'ivũ'e Dios vũ'erepa kakana cu'ache pa'iche na'a re'oja'chepi Mamaku chiepi tũnosi'easomu. ²⁴ Jesucristo Repau chie raosi'epi Dioni ĩsira chini Dios vũ'e cunaũmũ pa'ivũ'e Dios vũ'erepare ñokũna ña chẽa pãi ũcuajavũ'e cho'osivũ'ena kakamanesi'kuamũ. Dios pa'ichejana cunaũmũna

muni kakaasomu Dioni tiññe ñaku ñu'iu maini sseekasa chini. ²⁵ Judío phairi ai na'a sa'navu pa'iruupu úsurumu pa'iche jo'cha va'iva'na chiere cuaa ísiku pa'icheja'che Jesucristo cunaumu kaka Repau chiere si'arumu Dioni ísiku pa'ima'mu. ²⁶ Já'aja'ñe cho'oa'ku chini jo'kasi'e pa'ito Jesucristo mamarumupi irumujat'ka si'arumu júni ro'ikaiu pa'ira'amu. Já'ata'ni Repau mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'ere cho'ore'orumuna churana rani Repauji meñe ísi mai cu'a te'echoji júni ro'ikaisi'kua'mu. ²⁷ Maire úcuachi'a te'echo jú'ñe pa'imu. Jú'isirumu mai vajurumu cho'osi'ere Diopi ña ro'iche'te chü'ua'ku chini Repau'te tiññe nukache pa'imu maire. ²⁸ Úcuaja'che Jesucristo te'echoji mai cu'a júni ro'ikaisi'kua'mu, Puka'ku Diopi mai cu'ache cho'osi'ere jo'e cuasamanea'ku chini. Já'aja'ñe cho'osi'kupi jo'e cajeja'mu Repau icheja. Já'arumuta'ni mai cu'a jo'e júni ro'ikaimaneja'mu Repau. Rani maire Repau'te cuasaju cha'anarechi'a chëa saja'mu Repau, re'oja'chere koo Úcuauña'me si'arumu paapu chini.

10 ¹ Moisés aperumu chü'usi'e na'a pa'isirumu re'oja'che pa'ijache maire apekuachu'o paniasomu. Úcuare ñaju cho'uju che'chea'ju chini jo'kasi'ejeku re'oja'che pa'iche úcuarepa pa'imaneasomu já'a. Já'ajekuna repa chü'usi'ere cho'uju úsurumu pa'iche jo'cha va'iva'nare úcuajava'narechi'a Dios vu'ena ra jo'kanareta'ni jmamakarujë'e repanare re'ojarekoñoã care'omaneasomu. ² Repa chü'u jo'kasi'ere cho'ojuna repa cu'ache cho'osi'ere te'echoji tunosokaito re'oja'che pa'iju repa cu'ache cho'oche, "Ro'iche paame mai", chiima'ñe pa'iju repa cu'are ro'iñu chini va'iva'nare ra ísiche cuhasora'ame repa. ³⁻⁴ Já'ata'ni repa chü'u jo'kasi'e toro chiena'me chivo chie sa'fache pái cu'ache cho'oche tunosokairepamauna úsurumu pa'iche jo'cha va'iva'nani ra ísiju repa cu'ache cho'osi'ere cuasame.

⁵ Já'ajekuna Jesucristo cheja raipi'rarumu Diore ija'che i'kaasomu:

"Ja'ku, pái paamajñaruã jo'cha va'iva'nana'me cu'amajñaruã mu'ni ísijuna uosokaiche chiima'kua'mu mu'u.

Já'ajekuna chü'upi chejana sani páiu paau chini care'vakaisi'kua'mu.

⁶ Pái, repa cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini ísijuna uosomajñaruã ñani pojoma'kua'mu mu'u.

⁷ Já'ajekuna chu'u mu'ure ija'che i'kasi'kua'mu:

'Ja'ku, chu'ure saojü'u. Mu'u chiiche'te sani cho'okasa chiimu chu'u.

Mu'u chu'o pa'ikorovu chu'u pa'ijachere kuaju tocha jo'kasi'ere sani cho'ora chiimu chu'u', chiisi'kua'mu chu'u", chiniasomu Repau.

Já'aja'ñe chiimu Dios chu'o tocha jo'kasi'e. ⁸ Ija'chea'me Repau charo i'kasi'e: "Pái repa cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini jo'cha va'iva'nana'me cu'amajñaruã ra ísijuna uosochë chü'usi'kuta'ni ña pojoma'kua'mu mu'u, repare chiimau", chiniasomu. ⁹ Já'api jo'e ija'che i'kaasomu: "Chu'ure saojü'u. Mu'u chiiche'te sani cho'okasa chiimu chu'u", chiniasomu. Repau cho'okasa chiisi'e ija'chea'me: Pái aperumu Dioni pojoju cho'osi'ere sëjosokani mamare jo'kasi'kua'mu, Repau júni ro'ikaisi'ere cuasaju re'oja'che paapu chini.

¹⁰ Repau cho'ora chiisi'e cho'oku Repau meñe Dioni ísi te'echoji mai cu'a júni ro'ikaisi'ejekuna, mai Repau neena re'ojarekoñoã cho'ocojñosinaa'me.

¹¹ Phairipái úcuauñko umucujña pa'iche nuka ku'iju cuhama'ñe cho'oche cho'okaiju pa'ime Dios vu'e. Pái repa cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini ísimajñaruã si'arumu úcuajamajñaruã ra ísirena Dioni ísikaiju pa'ime,

repana cu'a jmakarujē'e tnosokaima'ñeta'ni. ¹² Jesucristota'ni meñe ïsi te'echoji mai cu'a jüni ro'ikani Dios ñu'isaivu kueñe pñuasomu. ¹³ Repau ùcuachejare ñu'iu Puka'ku Diopi cho'okaiuna Repau'te kuhena peore Repau chũ'uñe cho'oromujatu'ka cha'aja'mu. ¹⁴ Maire Dios neenare Repauji meñe ïsi te'echoji ro'ikani mai rekoñoã si'arumu na'a rua re'ojarekoñoã paaaj'u chini care'vakaisi'kuam'u. ¹⁵ Ûcuachi'a jã'aja'ñe pa'ijachere kuaju Dios chu'o pa'ikorovuna ija'che chiiche tocha jo'kaasome pãi repanani Dios Rekochoji kuakuna:

¹⁶ "Na'a pa'isirumu chu'u repanare mamare 'Ija'che cho'oñu' chiijache ija'chea'me:

Repana rekoñoãre chu'u chũ'uñe paaaj'u chini cho'okaija'mu chu'u repanare.

¹⁷ Ûcuachi'a repaña cu'ache cho'ochē peore tnosojō'e cuasama'ñe cavesusojam'u chu'u", chiniasomu Dios, chiim'u repaña tocha jo'kasi'e. ¹⁸ Jã'aja'ñejekuna pãi repaña cu'ache cho'osi'e ro'iñu chini cu'amajñaruã ra ïsiche peomu chura, ùcuare mai cu'ache cho'ochē peore ro'ikaisi'ejekuna.

Dioni cuasaju vajuchuma'ñe sēejū pa'iche'te kuamū

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

¹⁹ Asarepajū'u, chu'u majapãijana. Maire Jesucristoji chie rao jüni ro'ikaisi'ejekuna Diona'me pa'iju sēevajuchuma'ñe Ûcuani teana sēere'omu maire chura. ²⁰ Repau maire jüni ro'ikairumu Dios vu'e na'a sa'navu pa'irupu jeo tususikãa ruikãa Diopi cho'okuna umupi vu'evuna che're cajeasomu, Diona'me kaka pa'iche ùsesirupu jeosikãa. Chura Repauni jachama'ñe cuasaju Repauna'me re'oja'che pa'inajejuna maire urumu Repauni sēeto mai cu'ache cho'osi'ejē'e cuasama'ñe asamu Repau, cho'okaisi'kujeku. ²¹ Repau Jesús phairipãi ùcuauko aijeku Puka'kuni maire Repau'te pojona sēekaiu re'oja'che paaku chũ'uku pa'im'u. ²² Jã'ajekuna maire Repau oiu re'oja'che cho'okaisi'ena'me chura cho'okaichejekuna mai rekoñoã oko re'oja'chepi tñe choasokaisirekoñoãja'ñe paaju, re'oja'che pa'iju, Diore sēevajuchuma'ñe, jachama'ñe masi cuasaju ùcuarepare sēejū pañu. ²³ Maire, "Re'oja'che cho'okaija'mu", chiisi'ku Diopi ùcuarepa cho'okujekuna jmakarujē'e jachaju jo'kasoma'ñe cuasaju maire Repau re'oja'che cho'okaijachere pojōju cha'aju pañu mai. ²⁴ Ûcuachi'a sãinechi'a, "Re'oja'che pañu mai", chiiju, si'arumu na'a rua cuasaju sãinechi'a re'oja'che cho'okaiju pañu mai ùcuauko. ²⁵ Ûcuachi'a Diore chi'i pojōche ùhasoma'ñe ùcu chi'iju pañu. Musanukonare ja'me pa'ina cho'ochēja'che chekuna te'ena ùhaso pa'icheja'che pa'ima'ñe si'arumu chi'iju, "Jesure ùcu cuasaju pañu mai", jã'aja'ñe sãinechi'a i'kaju pañu; Dios mai cho'osi'e ro'iche chũ'urumu tĩ'apiramu.

²⁶ Diopi cho'okaiuna maipi Repau chu'o ùcuarepare asa chēasinata'ni re'oja'chere cho'ocuheju cu'are ùcu cho'ojū pa'ito mai cu'ache cho'ochē jo'e ro'ikaiche peomu. ²⁷ Jã'aja'ñe pa'inare cuasavajuchacheji repaña cu'ache cho'ocojñojañe pa'im'u. Repaña cho'osi'e ro'ia'ju chini Diore kuhena uchejana vati toana saochē pa'im'u. ²⁸ Pãi aperumu Diopi jo'kauna Moisés chũ'u jo'kasi'ere jachaju kuhena repaña cho'ochē'te ña chotena chekurumu te'ekachapana kua jñaurena ùcuauko repanarejē'e oima'ñe vanisoasome.

²⁹ Jā'ata'ni pāi Dios Mamakuni cuheju repana cu'a ro'ikaisi'ere Jesucristo chie, "Cu'amu jā'a", chiiju, Dios Rekocho cho'okaiche'te cu'ache i'kana na'a rua cu'ache cho'ocojñojanaa'me, Repau'te cuheju cu'ache i'kasi'e ro'i. Jesucristo Repau chiepi mai cu'are ro'ikaiu Dios mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e cho'ocuhasi'kuu'mu. ³⁰ Maire Paaku ija'che i'kasi'e masime mai: "Pāi cu'ache cho'oche ro'i chu'uni chū'ñe pa'imū, ro'ia'ju chini. Chu'u cho'oche'me jā'a", chiniasomu. Ūcuachi'a ija'che i'kaasomu Repau: "Chu'u Pāi Ūcuanukore Paaku chu'u neena cho'oche cuasa ña repana cu'ache cho'osi'e ro'iche chū'uja'mu", chiniasomu. ³¹ Repau Dios Si'arumu Pa'iku pe'ruku cu'ache cho'osi'e ro'i chū'ujañe cuasaju vaju'chujū'u!

³² Musanukona Jesucristo'te cuasache kuachu'o asa chēa Repau'te apucasarumu pa'isi'e cuasajū'u. Reparumu rua cu'ache ti'jñetota'ni Repau'te cuasache ūhasoma'ñe ūcua koka paaju cuasaju paniasome. ³³ Musanukona te'ena pāi jainuko ñaju'te te'eñoā rua pe'rucojñojū cu'ache cho'ocojñoa'some. Ūcuachi'a musanukonare ja'me pa'inapi te'eñoā cu'ache cho'ocojñojuna repanare ña oiju cho'okaniasome musanukona. ³⁴ Pāi chēavu'e cuaocojñosiva'nare oiju kuiraasome musanukona. Ūcuachi'a Jesure cuasanajejuna cu'amajñaruā pāire tutesocojñosiva'nata'ni ūcua pojoju paniasome musanukona reparumu, na'a pa'isirumu na'a re'oja'che si'arumu pa'iche koojachere cuasaju. ³⁵ Musanukona Maire Paaku'te Jesure sēevaju'chuma'ñe cuasaju pa'iche jo'kasomanajū'u. Jo'kasoma'ñe pojoju Repau'ni cuasaju re'oja'che pa'iche ro'i Dios musanukonare rua re'oja'chere isija'mu. ³⁶ Pa'ivesacheta'ni ūcua koka paaju Jesure cuasache ūhasoma'ñe pa'iju Dios chiiche'te cho'ojū'u, Repau isija'mu chiisi'ere kooñu chini. ³⁷ Dios chu'o tocha jo'kasi'e pa'ikorovu Repau Mamaku pa'ijache ija'che kuamu:

Icheja cheja Raijau na'mi raija'mu. Cha'ajū'u Repau'te.

³⁸ Chu'u neena chu'uni cuasaju re'oja'che pa'inajeju chu'una'me si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

Jā'ata'ni cu'ache ti'jñe'ne'te vaju'chujū chu'ure cuasache jo'kasosinare pojomanaja'mu chu'u,

chiimū. ³⁹ Maita'ni cu'ache vaju'chumapu Repau'te cuasache jo'kasomanajeju vati toa sani cho'osoma'ñe Repau'na'me ai pa'ijanaa'me, ūcua cuasaju pa'inani.

Aperumu pa'isina Diore cuasana pa'isi'ere kuamu

11 ¹ Diore cuasache ija'chea'me: Repau, "Jorema'ñe re'oja'chere isija'mu", chiisi'ere jachama'ñe cuasaju, "Isirepaja'mu Repau", chiiju masiju pojoju cha'ame mai. Ūcuachi'a Repau, "Jorema'ñe cho'okaija'mu chu'u", chiisi'e chuta'a repaj'e ñamanata'ni jachama'ñe cuasaju, "Cho'okaija'mu Repau", chiiju masime mai. ² Mai aipāi pa'isina jā'aja'ñe jachama'ñe cuasajuna Dios repanare pojoku re'oja'che cho'okaiu paniasomu.

³ Mai Repau'te cuasanajeju ñoma'ñere Repau chu'ochi'a i'kaku chū'ñeji cho'osi'e masime mai, irumu pa'iche peore suna'muna'me cheja.

⁴ Mai aipāi te'ena Repau'te cuasanajejuna repanare cho'okaniasomu Dios. Abel Repau'ni cuasaku Ūcuauji cho'okaiuna Repau'ni pojoku majaa'chu Caín isiche na'a re'oja'chere isiasomu. Repau'te cuasaku isisi'ejekuna Dios ña pojoku, "Re'oja'che cho'omu iku", chiniasomu. Jā'aja'ñe Dios chiiche masi

cho'oku Repau'te pojosi'kujekuna jünisosi'kureta'ni irumujatu'ka repau cho'osi'ere cuasaju Diore pojoché che'chere'omu maire.

⁵Enoc ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna jünisoma'ne vajjuji cunatumna sasocojñoasomu. Repau'te pã ku'ete'easome Dios sasocojñosi'kuni. Chuta'a repau sasocojñoamarumu, “Dios pojocojño'kumu iku”, chiicojño'ku paniasomu repau. ⁶Maipi, “Dios pa'imu”, chini Repauni cuasaju, “Maipi sêeto isija'mu Repau mai sêe'ne”, chini Repau'te cuasanarechi'a Ũcuau'ame re'oja'che pa'ire'omu. Repau'te cuasanare pojokumu Dios.

⁷Noé ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna pã chuta'a ñama'ne Repau Dios cho'opi'rache'te cho'osovajuchuache'te kuauna asa kuku jachama'ne choovũ rua ujavu cho'oasomu, repau rüjona'me mamachiina'me varomi runisomaneñu chini. Jã'aja'ñepi chekunare pã repa Diore jachache cho'o ñoasomu repau. Ũcuachi'a jã'aja'ne cho'ouna Dios repau'te rua pojoku re'oja'che pa'iche isiasomu, repau rekocho Repau'te masi cuasache'te cho'o ñouna.

⁸Abraham ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna Repau soiche asa jachama'ne repau saichejajê'e vesukuta'ni repau pa'icheja eta sanisoasomu, Repau isira chiichejare sani koora chini. ⁹Ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna Repau isija'mu chiisichejare sani pa'iu, “Jmamakarũ pa'ija'mu”, chini chivo rañapi cho'osivũ'ñare paniasomu repau. Mamaku Isaana'me majanajeu Jacob ũcuaja'che Dios isija'mu chiisi'e asasinajeu ũcuaja'che chivo rañapi cho'osivũ'ñare paniasome. ¹⁰Repa Abraham na'a pa'isirumu pa'ijajoopo Dios ija'che cho'ora chini cho'osijoopo cunamũ ai pa'ijajoopo'te cha'aku paniasomu.

¹¹Ũcuachi'a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho'okaiuna repau rüjore Sarare chiĩ peosi'koreta'ni, chiĩ paaasomu repau, aiva'uta'ni, “Dios chu'ure cho'okaija'mu chiisi'e ũcuarepa cho'okaija'mu”, chini jachama'ne cuasakujeku. ¹²Jã'aja'ne cho'o Abraham aiva'upi paa jojosina chura cunamũ pa'ina ma'jñokojanukojeju kuêkuecu'ache rua jainukoa'me. Ũcuachi'a chiara mejavu pa'icaã mejacaãjanukojeju kuêkuecu'ache jainukoa'me repa.

¹³Repana pã ũcuau'ko vajuna pa'irumu Diore cuasaju pa'isinata'ni Repau isija'mu chiisi'e peore kooma'ne jünisoasome. Jã'ata'ni Diore cuasanajeju Ũcuauji cho'okaiuna repa koomanesi'e so'opi ñaju pojochéja'che cuasaju pojooasome repa, “Na'a pa'isirumuna koojanaa'me mai”, chini cuasaju. Ũcuachi'a cheja repa jmamakarũ pa'ijachere masiju jünisisirumu pa'ijachejare cutuju paniasome repa, cheja Dios isisicheja pa'inata'ni. ¹⁴Pã, repa ai pa'ijachejare cuasaju jã'aja'ne i'kana, “Icheja mai jmamakarũ pa'ijachejajeku mai ai pa'imejachejaa'me”, chini cuasaju kuarena masime mai. ¹⁵Repanapi mamachejare sani pa'iju aperi'umu repa pa'iju eta raisichejare cuasaju pa'ito co'ire'ora'asi'kua'mu repa repacheja. ¹⁶Jã'ata'ni repa jã'achejajê'e cuasama'ne na'a re'ojachejare repa cunamũ ai sani pa'ijachejare cuasaju paniasome. Jã'ajekuna repa, “Maire Paaku'te Diore cuasanaa'me chukuna”, chiito pojooasomu Repau. Repa repa repa pojoché'te cho'o ñoku repa pa'ijajoopo vũ'ejoopo care'vakanasomu Dios.

¹⁷Dios Abrahamre Repau'te masi cuasache'te cho'o ñara chini ija'che chu'uasomu: “Mu'u neekure Isaare chu'uni isiku vani uosojũ'u”, chiniasomu. Chikuna Abraham Repau'te cuasakujeku asa jachama'ne Ũcuauji cho'okaiuna

Repau, “Re’oja’che ĩsija’mu chu’u”, chini ĩsikuna koosiva’uni ũcuate’euni vanisopi’raasomu, Ũcuauji chu’uuna. ¹⁸ Dios aperumu ija’che i’kaasomu repau’te: “Mu’u jojosiñare rua jainukore paaja’mu mu’u, Isaapi jojouna”, chiniasomu. ¹⁹ Jā’aja’ñe i’kacojñosiva’ureta’ni Abraham Dioni cuasaku, “Jūnisosinarejē’e vasomasiku’mu Repau”, chini cuasa mamaku’te Isaare vanisopi’rakuni jo’e Ũcuauji ũseuna vaimaneasomu. Jā’ajekuna Abraham repau mamaku’te Isaare chuenisora’asi’kujekuna vajuraisi’kure paacheja’che paaasomu.

²⁰ Isaac ũcuachi’a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho’okaiuna na’a pa’isirumu Dios re’oja’che cho’okaijachere masiku mamachiĩ kua jo’kaasomu, Jacobna’me Esauere.

²¹ Jacob ũcuachi’a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho’okaiuna repau jū’ipi’rarumu na’a pa’isirumu Dios re’oja’che cho’okaijachere masiku José mamachiĩre kua jo’kaku vāsochoji juvo ñu’iu Diore pojoasomu.

²² José ũcuachi’a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho’okaiuna repau jū’ipi’rarumu Dios, “Ija’che cho’oja’mu chu’u”, chiisi’ere cuasaku ija’che i’kaasomu: “Na’a pa’isirumuna mai Israelpāi jojosiña icheja Egipto cheja etarumu repana sani pa’ijachejana saiju chu’u tara sa taa’ju”, chiiu chu’u jo’kaasomu.

²³ Moisés puka’kupaĩ ũcuachi’a Diore cuasanajeju Ũcuauji cho’okaiuna mamava’ure jñaasirumu rua re’ojava’ujekuna paĩ chu’uku repana Israelpāi mamachiĩ apejñaasinani umuchĩiva’narechi’a jña’nu vanisoche chu’u jo’kasi’eta’ni asa kukuma’ñe repava’ure chotepāimia chave paaasome.

²⁴ Repau Moisés ũcuachi’a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho’okaiuna repau ainee pi’nisirumu Egiptopāi chu’uku mamako’te mamakuja’iu pa’icuheasomu.

²⁵ Repana cu’are cho’oju jmanukoru pojoju pa’icheja’che pojoku pa’iche’te cuheku, Dios neena cu’ache cho’ocojñoneja’ñe ũcuana’me pa’iu cu’ache cho’ocojñoku pasa chiniasomu repau. ²⁶ Ũcuachi’a Egipto cheja pa’iche cu’amajñaruā re’ojamajñaruāpi rua ro’iche paaku pojochejē’e chiima’ñe, “Cristo aipāina’me pa’iu repana cutucojñoneja’ñe cu’ache cutucojñoku pa’icheji na’a re’omu chu’ure”, chiiu cuasaasomu repau, Dios repau’te re’oja’che cho’okaijache cuasakujeku.

²⁷ Ũcuachi’a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho’okaiuna paĩ chu’uku pe’ruchejē’e vajuchuma’ñe repau cho’ora chiisi’ere ũcuarepa cho’oku Egipto cheja pa’isi’kupi eta sanisoasomu repau, Ñoma’kure Diore cuasakujeku.

²⁸ Ũcuachi’a Diore cuasakujeku Ũcuauji cho’okaiuna repanare Israelpāi ũsurumu pa’iche pascuarumu cho’oche chu’u jo’kaku paniasomu repau. Ũcuachi’a charo canarechi’a Dios jū’iñe chu’urumu Israelpāi chiipi charo canapi jūnisomaneajū chini repana vu’ña kakasa’ñaroāna jo’cha va’iva’na chiepi sa’fache chu’uasomu repau.

²⁹ Repana Israelpāi ũcuachi’a Diore cuasanajeju Ũcuauji cho’okaiuna Maachiara joopoji ruhiacho jākouña ũcuachejapi jēniasome repana. Jā’aja’ñe jētena ña Egiptopāi ũcuaja’che jēnu chini okopi jākos’epi co’iuna runisoasome.

³⁰ Ũcuachi’a repana Israelpāi Diore cuasanajeju Ũcuauji chu’uuna Jericó vu’ejoopo sieterepaumucujña repajoopo pa’iche rūhiso’koro pachu kutena repajoopo je’na pachusiso’koro Ũcuauji cho’okaiuna ñaña tānisoasomu.

³¹ Repajoopo pa’iko Rahab si’uromio pa’isi’ko ũcuachi’a Diore cuasakojeko

Ūcuauji cho'okaiuna Israelpāi ūcuajoopo'te űaņu chini charo saisinare tijņa repao vu'ena sa re'oja'che kuirasi'kojeko Dios chũ'uñe jachanare ja'me pa'ikota'ni repanana'me chuenisomaneasomo.

³² Cheke chekuna cho'osi'e na'a rua kuache paamu chu'u ina cho'osi'e: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ūcuachi'a chekuna Dios chu'o kuana cho'osi'e. Jā'ata'ni jā'are peore kuato ruarepaa'me. Repana cho'osi'ere churana kuara chini peore kuara'amũ chu'u. Iechi'a kuara: ³³ Repana te'ena Diore cuasanajẽũ Ūcuauji cho'okaiuna tiipāire cava cajejaniasome. Ūcuachi'a chekuna pāi chũ'una masi chũ'uju repana neenare sãĩnechi'a cu'ache cho'oche űseasome. Chekuna ūcuachi'a Dios, "Chu'uni sēejũ'u; cho'okasa", chini jo'kas'i'ere Ūcuauñi sēejuna cho'okaniasomũ. Chekuna ūcuachi'a chai pa'icheja sa jo'kacojñosinata'ni kujñomapu aũñejẽ'e aũsomaneeasome. ³⁴ Chekuna ūcuachi'a uusoajũ chini toana cuacocojñosinata'ni uosomaneeasome. Chekuna ūcuachi'a pāipi repanani va'jñapi vanisoņu chiito tā'ta masiasome. Chekuna ūcuachi'a koka peosiva'na kokana carũniasome. Chekuna ūcuachi'a cavavesuva'na pa'isina chekunapi repanani vaņu chiito rua cavamasiasome. Chekuna ūcuachi'a tiichejñã canapi repana neere cava tua sasoņu chini raito kuko saosoasome. ³⁵ Ūcuachi'a romi repana majapāi jũnisosinare vajuratena jo'e paaasome.

Chekunata'ni pāipi repana Diore cuasache'te jo'kasoa'ju chini vāsopi vaicojñonata'ni Repau'te cuasache Ūcuauji cho'okaiuna jo'kasoma'ñe pa'ijũ chuenisoasome, Repau pa'icheja re'oja'che pa'ijachere cuasaju. ³⁶ Chekuna pāire cu'ache cutucojñoasome. Chekuna rupũ sui'suocojñoasome. Chekunata'ni pāi chēavu'ñana cuaa quẽ'ke susocojñoasome. ³⁷ Chekunata'ni catapi su'a vēasocojñoasome. Chekunare serruchova'jñapi aũ chā'te vēasosome pāi. Chekunare va'jñapi ju'je vēasosome. Chekuna te'ena kãñare peoju va'i ca'ni kãñare ju'ijũ kuniasome. Chekuna chuova'na pa'ijũ cu'ache ti'jñeuna ku'ijũ cu'ache cho'ocojñojũ paniasome. ³⁸ Pāi, repanare cu'ache cho'onapi cu'achechi'a cuasaju repana re'oja'che pa'iche'te ñavesujũ cu'ache cho'ojuna pa'ichejñare peoju si'arũmu ku'ijũ paniasome repana. Sũki peochejñana'me aikũjñare ku'ijũ, pa'juroãna'me cojña kãijũ ku'ijũ paniasome repana.

³⁹ Dios repanare Repauñi cuasajuna ūcuanũkore pojoasomũ. Jā'ata'ni Repau, "Re'oja'chere ĩsija'mũ chu'u", chiisi'e te'eũ'terejẽ'e repanare peore ĩsimaneasomũ, ⁴⁰ na'a pa'isirũmũna na'a re'oja'chere maina'me ūcuapa'rũva re'oja'che pa'iche'te kooa'ju chini.

Jesuni masi cuasaju paņu cho'okaaũ

12 ¹ Jā'ajekuna cunaamũ pa'ina rua jainũko ñajuna Dios chiiche re'oja'che jo'kasoma'ñe cho'ojũ paņu mai. Vu'vũna na'a na'mi vu'vuñũ chini repana cãjiñe ũha vu'vusome. Mai ūcuaja'che maire cho'ouachechi'a cho'ojuna maini Dios chiiche'te cho'ovesato na'mi vu'vũna cho'ocheja'che maire cho'ouache ũhasoņu, Dios chiiche'te cho'oņu chini. Ūcuachi'a vu'vujũ cãve tãima'ñe vu'vuñũ chini sē'sevũ ju'ikãña tĩ'te jo'ka vu'sajana vu'vucheja'che maire cu'ache cho'ouache'te jo'kaso re'oja'che cho'oche kokana paņu mai. ² Jesuni masi cuasaju paņu mai, cho'okaaũ. Ūcuauji cho'okaiuna Dios chu'o asa chēa jovosinaa'me mai Repau'te. Ūcuachi'a Repauji cho'okaiuna ūcua

cuasaju si'arumu na'a re'oja'che pa'inaa'me mai. Repau Jesús na'a pa'isirumu pojoku pa'ijachere cuasaku, "Pai cu'ache cho'uju chuenisoche vajuchuache'me ja'a", chini cuasa, cuhema'ne cu'ache cho'ocojnoku kurususē'verona chueniso jūni vajuraisi'kujeku cunaumuna muni Dios ñu'isaivu vjajūtu cakā'kona kueñe puuasomu.

³Jā'ajekuna Repau pa'iche'te cuasaju che'cheju pa'ijū'u. Pāi cu'ache pa'inare, "Joreu'mu iku", chiicojnoku rua cu'ache i'kacojnokuta'ni sāñe i'kamaneasomu Repau. Jā'ajekuna pāipi musanukonani jā'aja'ne i'kato sumava'na pa'ijū, "Pani ti'añe cuasoma'mu ie", chiima'ne cuasaju pa'ijū'u Repau'te. ⁴Repau'te cuasache'te ūhasoa'ju chini pāi cu'ache cho'ocojñonata'ni chuta'a chuenisoma'me musanukona. ⁵Jā'ata'ni Dios musanukonare Repau neenajejuna chu'vache ie Repau chu'o pa'ikorovuna kuaju tocha jo'kasi'e asa cavesusosinaa'me musanukona:

Asarepajū'u, chu'u chi.

Maire Paaku musanukonare kukoku che'choche cuhemanējū'u.

Ūcuachi'a, "Pani ti'ama'ñe'ame ie", chiimanejū'u Repauji musanukonani cu'are cho'ōseto.

⁶Dios Repau oinare kukoku che'choku'mu.

Ūcuachi'a Repau neenare te'eñoā cu'ache ti'jñeñe jo'kamū Dios, repanapi cu'are jvomasiju jo'kaso re'oja'che paapu chini,

i'kache'te cavesusosinaa'me.

⁷Musanukonani te'eñoā pa'icu'ache ti'jñeto, "Dios maire kukoku che'choku'mu", chini cuasa cuhemanējū'u, jā'aja'ne Repau neenare kukoku che'choku'te. Ūmupāi chiī paana ūcuaja'che repana chiī kukoju che'chome.

⁸Dios Repau neenare ūcuanukore kukoku che'chomu. Repauji musanukonani jā'aja'ne kukoku che'choma'to Repau mamachiī peonajegu ja'ku peonaja'ne pa'ira'ame musanukona. ⁹Mai chiīva'na pa'irumu mai ja'kupāipi cheja pa'inapi maini kukoju che'chojuna ña kukuju pa'isinaa'me repanare. Jā'ajekuna mai Ja'kure Diore Cunaumu Pa'iku'te na'a rua Masikuji maire kukoku che'choku'te na'a rua vajuchuju Repauna'me si'arumu re'oja'che pañu mai. ¹⁰Mai icheja jmakaru pa'irumu mai ja'kupāipi repanare re'oja'che cho'ore'ochere cuasoche'te cuasaju kukoju che'chome. Diota'ni maire oiu re'oja'chere che'choku'mu maipi Repau pa'icheja'che si'arumu na'a rua re'oja'che paapu chini. ¹¹Maipi kuku re'oja'che che'chea'ju chini Diopi cu'ache ti'jñeñe jo'kato repa cu'ache ti'jñerumu pojomanaa'me mai. Rupu oinaa'me. Jā'ata'ni maipi kuku re'oja'chere che'cheni na'a pa'isirumuna pa'iju etajani re'oja'che pojoju pa'ijanaa'me.

Dios chu'o asacuhemanējū'u

¹²Jā'ajekuna pāi vū'vūju ca'naso repana jūjñana'me ñukasī'ka koka peokuna jo'e na'a rua vū'vūñu chini cho'ochaja'che cho'uju Dios chiiche'te peore cho'ore'ochetu'ka koka paaju cho'uju pa'ijū'u. ¹³Ūcuachi'a vū'vuma'a re'ojama'a ro'onarejē'e vū'vure'oma'a care'vacheja'che re'oja'chechi'a cho'uju cu'ache cho'omairo pa'ijū'u, musanukonare ja'me pa'inapi Jesure cuasanata'ni re'oja'che pa'ivesunapi ña chēa ūcuaja'che re'oja'che paapu chini.

¹⁴Ūcuanuko musanukona rekoñoā re'oja'che pa'iju Dios chiiche'te re'oja'chere cho'uju pa'ijū'u, Dios neena pa'iche pa'iju. Jā'aja'ne pa'imaneni

Repau'te sani ñamanejanaa'me. ¹⁵ Sãinechi'a kuiraju pa'ijã'u, cu'ache cuasokuna te'eujẽ'e Dios oiũ cho'okaisi'ere cuheju chekunani eo ãũneja'ne cu'ache cho'oju cacu'omaneũu chini. ¹⁶ Musanukona umupãi te'eujẽ'e murũjo peoko'te romineeju pa'imanejũ'u. Romi ũcuachi'a muũju peoku'te umuneeju pa'imanejũ'u. Ūcuachi'a Dios jo'kache te'eujẽ'e cuhemanejũ'u. Jã'aja'ne cho'oasomu Esaú. Ñinechi'a cuasaku Dios jo'kasi'ere puka'ku charo cakujekuna repau'te isijache cuasasi'e jo'kasoasomu. ¹⁷ Musanukona repau cho'osi'e masime. Na'a pa'isirumu puka'ku jünisopi'raku repau'te Dios re'oja'che cho'okajachere ũcuauji kuakuna asara chiitota'ni kuacuhasomu. Asaneeku rua oiku'teta'ni care'vachejẽ'e peasomu repau'te, ũcuare Dios jo'kasi'e cuasache jo'kasosi'kujekuna.

¹⁸ Aperumu pa'isina Israelpãi cho'ocojõneja'ne cho'ocojõ cuasaju Diore jovomanesinaa'me mai, Jesucristo'te cuasaju jovosina. Moiseni Repau chũ'ũne'te jo'karumu Diopi aikũtire pa'iu toapi uuku chija'chena'me fe'neñena'me oko rua rache paniasomu. ¹⁹ Jã'aja'ne cho'orumu trompetavũ asochena'me Dios i'kacheji ruarepa asoku vajuchũache asokuna, asa kukuso, "Jo'e i'kamanea'ku Repau", chiniasome repana pã. ²⁰ Reparumu pã Diopi jã'aja'ne rua ujachũ'opi i'kaku ija'che chũ'u jo'kasi'ere asa kukuso repakũti kueñe pa'icuheasome: "Musanukona neenapi ũcuauakujĩ chekurumu cu'ava'upi aikũtina ve'ejaitojẽ'e catapi su'a vãasojũ'u repava'ure. Jã'apãani cunarũji vanisojũ'u", chiisi'ere asani. ²¹ Repakũti rua vajuchũache ñoasomu. Vajuchũakuna Moisejatu'ka ña, "Kukucajejani kurukurumu chũ'u", chiniasomu.

²² Maita'ni Repau'te Diore Si'arumu Pa'iku'te cuasaju jovosinajeju cunaumu pa'ijooop Sion aikũti pa'ijooop mama vu'ejoop Jerusalem vajuchuma'ne sani pa'ijanaa'me. Angeles rua jainuko kuẽkuecu'anuko Diore pojoju chi'isina pa'ichejana saijanaa'me mai. ²³ Ūcuachi'a Dios neekuanupũ'me mai, cunaumu pa'iphuro charo mami tochacojõnosina. Diore pã ũcuaukore repana cho'osi'e peore ro'iche Chũ'ukuni jovosinaa'me mai. Repau'te cuasanajeju Ūcuauji cho'okakuna re'ojarekoñã paaju jünisosirumu cunaumuna sani re'ona carũhisina pa'ijanaa'me. ²⁴ Dios mamare, "Ija'che cho'oũu", chiisi'e Cho'okaisi'kure Jesure jovosinaa'me mai, Repau chiepi rao mai cu'a jüni Ro'ikaisi'kure. Ro'ikaisi'ekuna Dios Repau'te chie rao Jünisosi'kuni ña, maire oiũ, "Ro'iche peomu inare", chiniasomu. Jã'ata'ni Abelre chie rao jünisosi'kure ña, "Ro'iche pa'imũ ikure Cainre, repau'te vanisosi'kure", chiniasomu Dios. Maita'ni Jesupi chie rao jüni ro'ikakuna Diore re'oja'che ja'me pa'ime chura.

²⁵ Jã'ajekuna cuasarepaju pa'iju Dios maire i'kache asa jachaju cuhema'ne pa'ijã'u. Aperumu pa'isinare Israelpãi Dios icheja chejare pa'iu i'kache asa jachajuna rua cu'ache ti'jñeasomu. Jã'ata'ni irumu Repau chũ'o cunaumu i'kache'te maipi asa jachato na'a cu'ache ti'jñeja'mu maire. ²⁶ Moiseni Repau chũ'ũne jo'karumu Diopi ruarepa asoche i'kakuna cheja ñũ'kueasomu. Na'a pa'isirumu ũcuaja'che cho'ojachere kuaku ija'che i'kaasomu Repau: "Jo'e te'echo ñũ'kueche cho'oja'mu chũ'u. Jã'ata'ni chejachi'a te'echaja ñũ'kueche cho'oma'ne cunaumu peore ñũ'kueche cho'oja'mu chũ'u", chiniasomu Repau. ²⁷ "Jo'e te'echo cho'oja'mu", chiiche ija'che i'kamũ: Diopi cho'oũna cu'amajñaruã Repau cho'osimajñaruã peore si'asoja'mu. Jã'aja'ne cho'osirumu Repau pa'ichejaqueechi'a pa'ija'mu. ²⁸⁻²⁹ Jã'ajekuna Dios maire chũ'ũne

jo'kasi'e tuacu'achejekuna mai si'arumũ chũ'uju pa'ijache masime mai. Jā'a isijachere cuasaju Repau'te, "Re'orepamũ, Ja'ku", chiiju pañu mai. Ūcuachi'a Repau'te mai Cuasaku'te Diore cuhenare vati toa saokujekuna cuasa kukuju, rua chiiju, pojoju pañu mai Repau'te, maini pojoa'ku chini.

Diopi pojoa'ku chini cho'ochete kuamu

13 ¹Musanukona majapāija'ne sāiñechi'a oiche jo'kasoma'ne pa'ijũ'u. ²Ūcuachi'a musanukona vu'ña sainare ñamanarej'e pojoju re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. Jā'aja'ne cho'uju chekuna vesuju ángele'te pojoju re'oja'che cho'oasome.

³Pāi chēavũ'e cuaocojñosiva'nare cuasaju, "Jā'aja'ne chēacojñoto kuiranare chiicojñoku'mu", chini cuasa ūcuana'ne chēacojñosina'ne cuasaju oiju kuirajũ'u repanare. Ūcuachi'a musanukona chuova'na cu'ache cho'ocojñova'nare cuasaju repana cho'ocojñoneja'ne cu'ache cho'ocojñosi'ere cuasa, "Cu'akũ'mu jā'aja'ne cho'ocojñoto", chini cuasaju kuirajũ'u repanare.

⁴Ūmupāi, musanukona rūjoromiva'nare re'oja'che paaju murūjoromi peonare romineema'ne pa'ijũ'u. Romi, musanukona ūjupāiva'nare re'oja'che pa'iju muūjupāi peonare umuneema'ne pa'ijũ'u. Dios umupāina'me romi repa pa'imanani cu'a cho'onare repa cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu.

⁵Kurineema'ne pa'iju musanukona paache'te ña pojoju jo'e na'a rua pañu chiimanejũ'u, Dios ija'che i'kasi'ejekuna: "Musanukonare kuirache cuhasomau jo'kasomaneja'mu chũ'u musanukonare", chiniasomu Repau. ⁶Jā'ajekuna, "Repau cho'okaija'mu", chini cuasaju vajuchuma'ne maire aperumũ i'kasi'ere ija'che i'kare'omu:

Diopi chũ'uni cho'okaiuna vajuchumaneja'mu chũ'u.

Diopi ūseto pāi, ¿je'se cu'ache cho'ojanaa'ne chũ'ure?
chiisi'e.

⁷Musanukonare re'oja'chere Dios chũ'o chũ'vaju chũ'usinare cuasaju pa'ijũ'u. Repana jũ'iñetu'ka re'oja'che pa'iju Jesucristo'te cuasaju pa'isinaa'me. Repana pa'isi'ere cuasaju che'che ūcuaja'che cho'uju pa'ijũ'u. ⁸Maire Paaku Jesucristo aperumũ ūcuarepa pa'isi'ena'me irumũ pa'ichena'me na'a pa'isirumũ pa'ijache ūcuate'e cho'okũ'mu. Sañoma'kuamũ Repau. ⁹Jā'ajekuna pāi musanukonare ma'a tiiima'ana sacheja'che si'ache tiiñe che'choche ūcuamakaru asajũ'u. Āu te'emajñaruā āiũseju, "Jā'are āimaneni na'a re'oja'che cho'ome musanukona", chiiju che'chome repa. Jā'ata'ni repa che'choche jorechũ'oa'me. Ija'chea'me ūcuarepa: Dioni cuasajuna Repauji oiu re'oja'che cho'omasirekoñõ cho'okaiuna si'arumũ na'a rua re'ojarekoñõ paajanaa'me mai.

¹⁰Jesucristo mai cu'are kurususē'verona jũni ro'ikaisi'ejekuna ro'iche peomu maire chura. Jā'ata'ni pāi aperumũ chũ'u jo'kasi'e irumujatu'ka repa cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'iñu chini jo'cha va'iva'nare vaniso judío phairipāire isijũ pa'ina Jesucristo cho'okaisi'ere jachame. Jā'ajekuna Repau cho'okaicojñomanajeju repa cu'ache cho'osi'e si'arumũ ro'iju pa'ijanaa'me. ¹¹Judío phairi aipi Dios vũ'e na'a sa'navũ caruupũna Dios pa'iruupũna jo'cha va'iva'na chie cuaamũ, pāi cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ikasa chini. Repava'nare va'iva'nare chie paasiva'nareta'ni vu'ña na'a saitona etua sa ūsoasome. ¹²Jesús ūcuaja'che pāi cu'ache cho'osi'e ro'ire Ūcuau chiepi rao ro'ikaiu vũ'ejoopo na'a saitona chuenisoasomũ, ro'ikakuna Dios neenachi'a paapu chini. ¹³Jesure vũ'ejoopo

na'a saitona Chuenisosi'kuni cu'ache cutume pãi. Maijê'e ũcuaja'che v'ejooopo eta saicheja'che aperumu cho'osiere ũhaso Jesuna'me re'oja'che pa'iju, pãipi maini Repau'te cutucheja'che cu'ache cututojê'e cuasama'ne pañu mai. ¹⁴ Icheja ai pa'ijajo opoji peokuna Dios pa'ijooopo mai ai sani pa'ijajoopo'te so'opi ñaju pojocheja'che cuasaju cha'aju pa'ime mai. ¹⁵ Jã'ajekuna maire jũni ro'ikaisi'kupi Jesucristoji cho'okaiuna, si'arumu Repauni pojoju, "Re'orepamu; rua re'oku'mu mu'u", chiiju pañu mai, pãi aperumu pa'isina Dioni pojoju cu'amajñaruã ra isisi'ejache. Mai jã'aja'ne sêe'ne'te asara chiimu Dios. Jã'ajekuna Repau'te re'oja'che sêeju pojoju pañu mai. ¹⁶ Ũcuachi'a musanukona re'oja'che cho'uju chekunare kuirachena'me repanare cho'okaiju pa'iche cuhasoma'ne cho'uju pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oto Repauni isicheja'che cho'ojuna rua pojoja'mu Dios.

¹⁷ Ũcuachi'a musanukona pa'icheja canare Jesure cuasana ainare ña, vajuchuju repana chu'u'ne asa jachama'ne cho'uju pa'ijũ'u. Musanukonapi Repau'te cu asache'te ũhasoma'ne masi cuasaju paapu chini repana musanukonare kuiraju pa'isi'e ro'ija'mu Dios. Repanani ña, vajuchuju jachama'ne pa'ito pojoju kuirajanaa'me repana musanukonare. Jã'ata'ni musanukonapi repanani jachato sumava'na pa'ijanaa'me repana. Ũcuachi'a jã'aja'ne jachani re'oja'che pa'ichejê'e che'chemanejanaa'me musanukona.

¹⁸ Chukuna'te Dioni sêekaijũ'u, re'oja'che cho'okaau. Repauni cho'okaiju peore chukuna'te cho'ore'ochetu'ka re'oja'che si'ache cho'uju pa'ime chukuna, Repauji chukuna pa'iche'te ña pojoa'ku chini. Jã'aja'ne cho'uju me'ne cuasa ña, "Re'oja'chere cho'ome mai", chiinaa'me chukuna. ¹⁹ Dioni rua sêekaijũ'u chu'ure, chiimu chu'u; Repauji chu'uni musanukona pa'ichejana pesa saouna jo'e sani ñara chiimu chu'u musanukonare.

"Diopi re'oja'che cho'okaau", chini chu'o saosi'ea'me

²⁰ Musanukonare ũcuachi'a sêekaimu chu'u Repau'te. Mai rekoñoã re'oja'che pa'iche cho'okaikũ'mu Dios. Ũcuauji maire ovejavana're masi kuiracheja'che re'oja'che kuiraku'te Maire Paaku'te Jesure jũniso tãcojñosi'kure vasosi'kuamũ. Mai cu'are ro'ikasa chini jũnisouna Repau raosi'e chiere ña, "Pãi cu'ache cho'osi'e ro'i peore ro'iche'me ie", chiniasomu. Jã'aja'ne cho'osi'ejekuna irumu Diona'me si'arumu re'oja'che pa'ire'omu maire, Repau mamare, "Ija'che cho'oñu", chii si'e cho'osi'epi si'arumu pa'ina. ²¹ Repauji musanukonare re'oja'che cho'okaiju Repau chiiche cho'oñu chiisi'e karache peore isia'ku. Maire ũcuanukore re'oja'che cho'okaau, maipi re'oja'che cho'omasiju re'oja'che cho'ojuna mai pa'iche'te ña pojora chini. Repau Jesucristo maire re'oja'che cho'okaisi'ena'me re'oja'che cho'okaiche'te jo'kasoma'ne cuasaju si'arumu, "Re'orepamu, Ja'ku; rua re'oku'mu mu'u", chiiju pañu mai. Jã'aja'ne paau.

²² Chu'u majapãijana, ie chu'o jmanukoru tochasi'ejekuna chu'u chu'vakũ tochasinukoru peore asa cho'uju pa'ijũ'u. ²³ Mai majapãiuja'iu Timoteo pãi chëav'u'e cuaocojñosi'ku etocojñocuhasomu. Repauji ichejana na'mi ratu ũcuau'na'me sani ñaja'mu chu'u musanukonare.

²⁴ Chu'una'me pa'ina Italia cheja raisina ja'me chu'o saome musanukonare. Musanukonare chu'unana'me musanukona Dios neenare ũcuanukore chu'o saomu chu'u.

²⁵ Musanukonare ũcuanukore Diopi re'oja'che cho'okaau, re'oja'che pa'imasia'ju chini. Re'omu.

Santiago chũ'o tocha saosi'ea'me

Chũ'o saosi'ea'me

1 ¹ Chũ'u, Santiago, Diona'me Maire Paaku Jesucristo'te cho'ochē cho'okaikujī mʉsanʉkonare mai aipāiʉ Israel chiī docerepana jojosinani chũ'o saomu, si'achej̄narua te'ekuanuchi'a sani pa'inare. ¿Pa'iche?

Diopi cho'okaiuna pa'imāsiche'me

² Asarepajũ'u, chũ'u majapāijana. Mʉsanʉkonani pa'ivesacheji si'ache ti'j̄nekuna ñani pojoku, "Re'omu chũ'ure", chiiju pa'ijũ'u, ³ iere masiju: Jesucristoni cuasajuna pa'ivesache ti'j̄nekuna kokarekoñō paaju cu'are j̄vomasiju cu'ache cho'oma'ñe pa'iju Repau ni ũcua cuasani rekoñō na'a rua re'oja'che pa'imāsirekoñō paajanaa'me. ⁴ Jā'aja'ñe pa'imāsirekoñō paañu chini pa'ivesache ti'j̄neñe cuhema'ñe ũcua Dioni cuasaju pojoku si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iche'te che'cheju pa'ijũ'u, mʉsanʉkonapi re'ojarekoñōare paaju Dioni masi cuasajuna re'oja'che pa'iche karamanea'ku chini.

⁵ Mʉsanʉkona ũcuauakujī te'eu re'oja'che pa'ivesuni Dioni s̄ejũ'u, cho'okaa. Repau'te s̄enare ũcuanukore cuhema'ñe pojoku karama'ñe peore cho'okaiu pa'iku'mu Repau repa s̄eñe. Jā'ajekuna mʉsanʉkonapi s̄eto cho'okaija'mu Repau. ⁶ Jā'ata'ni Repau'te s̄eni Repau cho'okaijache jachama'ñe cuasajũ'u. Repau cho'okaiche jachana repa rekoñō r̄uhirekoñō peonajeju chiacha fa'akũj̄na ũcuauakā'j̄no tuta saocoj̄noñeja'ñe cuasame. ⁷⁻⁸ Pāiu jā'aja'ñe pa'iku te'ñoñō cuasaku te'ñoñō jachaku s̄emu. Repau, "Dios chũ'ure ĩsija'mu", chiū cuasaku s̄esi'e koomaneja'mu, rūhiñe cuasama ũcuarepa cho'oma'kujeku.

⁹ Chuova'u pa'iva'upi Jesucristo'te cuasaku Dios ĩsiche re'oja'chere paaku pojoku paa. ¹⁰ ũcuachi'a kuriu Diopi repau kurineesi'ere tuas̄ona pojoku paa; kurineena korosi'e si'as̄oñeja'ñe na'mi si'as̄ome. ¹¹ Oteñua ũsuuji ruarepa asuto kuene j̄unis̄o repañua koro re'oja'che ñosi'e tuā'tua cho'os̄omu. Kurineeku'te ũcuachi'a jā'aja'ñe ti'j̄nemu. Repau na'a rua kurire kora chini p̄ose koo ĩsirumuna cho'os̄oja'mu.

Cu'ache cho'ouache j̄vomasiche'me

¹² Pāiu vatipi repauni cu'ache cho'ochē'te chũ'ukuna j̄vomasiku cho'omaneni pojomu. Jā'aja'ñe cho'o etajaisirumu repaui vati chũ'usi'e cuhekuna Dios, "Chũ'ure chiinare ija'chere ĩsija'mu chũ'u", chiisi'ere, ũcuana'me ai re'oja'che

pa'iche'te ïsija'mu repau'te. ¹³ Chekurumu pãiu repauni cu'ache cho'ouache cuasoto, "Diopi chũ'ucosomu ie chũ're", chiimane'ku. Repau Dios cu'ache cho'ochejẽ'e cuasamau te'eu'terejẽ'e cu'ache cho'oa'ju chini chũ'ma'kua'mu. ¹⁴ Maire pãi ũcuanukore maire cu'ache cho'ouache cuasoche'te cuhema'ne ũcua cuasaju pa'ito na'a rua cho'ouache cuasomu. ¹⁵ Jã'aja'ne cuasokuna cu'ache cho'oneju jãvoma'ne cho'ome mai. Si'arumu na'a rua cho'uju pani jũnisõsirumu cu'achejana saijanaa'me mai, cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹⁶ Chu'u majapãijana'na, tii'ne cuasama'ne jorechu'o cuasama'ne pa'ijũ'u. ¹⁷ Re'oja'che pa'iche peore umupi raiche'me, Dios pa'ichejapi. Cunaumu pa'iche peore cho'osi'ku Dios ïsiche'me jã'a re'oja'che pa'iche. Si'arumu Ũcuaa pa'iu Repau cho'uche chũvosi'e sa'neña'ne sa'nema'ne ũcua re'oja'che cho'oku pa'iku'mu Repau. Jã'ajekuna cu'ache cho'uche chũ'ma'kua'mu. ¹⁸ Repau chiiche'te cho'oku maire Repau chu'o ũcuarepare asa chẽarena pa'iche re'oja'chere ïsisi'kua'mu Repau, maipi Ũcuauni charo jovo pa'iche mamare pa'iju paapu chini.

Diore masi cuasaju pa'iche'me

¹⁹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Iere cuasaju chekuna pãi i'kache asa cuhema'ne pa'iju si'areparumu i'kama'ne pa'iju ũcuachi'a na'mi pe'rumanejũ'u. ²⁰ Dios chiiche pe'rucheji re'oja'che cho'oma'nea'me. ²¹ Jã'aja'nejekuna musanukona rekoñoã cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'uche peore ũhasõ Dios chu'o musanukona asa chẽasi'ere cuhema'ne pojoju cho'uju pa'ijũ'u. Maipi repachu'ore masi cuasaju asaju pa'ito mai rekoñoã re'ojarekoñoã care'omu.

²² Jã'ata'ni musanukonapi tii'ne cuasamaneũ chini asachechi'a asaju pa'imanejũ'u; repachu'o chũ'ũne cho'uju che'cheju pa'ijũ'u. ²³⁻²⁴ Pãiu Dios chu'o asakuta'ni repa chũ'ũnejẽ'e cho'oma'ku ñare'avaji repau chia ñasi'kuta'ni churi sani repau chia ñasi'e, "Jã'aja'imu chu'u", chiima'ne teana cavesucheja'che cho'omu. ²⁵ Jã'ata'ni pãiu repau asa chẽasi'e Dios chu'o re'oja'che chũ'ũne cavesuma'ne cuasaku jã'aja'ne pa'ima'kua'mu. Repau re'oja'che cho'ora chiiche Dios chu'o chũ'ũne jachaku ũhasõma'ne pojoku cho'oku pa'iku'mu.

²⁶ Ũcuaakujji Diore pojoju cho'omajñaruã rua cho'okuta'ni jãvoma'ne ũcuauache i'kaku pani tii'ne cuasakujeku rupũ cho'ote'emũ repamajñaruã. ²⁷ Mai Ja'ku Diopi ñato Repau'te masi cuasaju cho'uche ija'chea'me: Chũviva'nana'me va'jeva'nare ña oiju cho'okaichena'me, chuova'na cuasaju oiva'nare chũrokaichena'me Repau'te cuasamana cu'ache cho'ochaja'che cho'oma'ne pa'iche.

Ũcuapa'ruvachi'a ũcuanukore re'oja'che cho'uche'me

2 ¹ Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Maire Paaku'te Peore Masiu'te Jesucristo'te cuasanajeju chekunare pãi ũcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'uju pa'ijũ'u. ²⁻³ Chekurumu musanukona chi'i pa'ivũ'ena kuriu, aniñocava pachokuricava ju'iu, kãña rua re'ojakãña ju'ikuji rani kakato repau'te re'oja'che cho'uju, "Ichejana re'ojachejana puujũ'u", chiime musanukona. Ũcuaterumu chuova'u pa'iva'u, kãñaruã rua aikãñaruã ju'iu rani kakamu. Chekurumu jã'ava'ureta'ni, "Jã'achejare rupũ nukajũ'u mu'u. Jã'apãani chejarepare puu ñu'ijũ'u", chiime. ⁴ Jã'aja'ne cho'oni musanukonare cho'ouache'te cu'are cuasaju chekunare pãi ũcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'oma'me. Jã'aja'ñema'mu Jesucristo'te cuasana cho'uche.

⁵ Chũ'u m aja pãijava'na, masi asajũ'u ie: Pãi icheja cheja pa'irũmu chũova'na pa'iva'nare repanapi Ũcuau'ni masi cuasaju, Repau, "Chũ'ure chiinare iere ãsija'mũ chũ'u", chiisi'ere ãsiũna koo Repau pa'ichejana sani Ũcuau'na'me re'oja'che paapu chini chẽamu Dios. ⁶ Jã'ata'ni musanũkona chũova'na pa'iva'nare cu'ache cho'onaa'me. Musanũkonare cu'ache cho'onani kurinarechi'a re'oja'che cho'oũu chiime musanũkona. Jã'ata'ni repanare põsero'ire ro'ima'to musanũkonare chẽa jãajũu sa pãi chẽañe chũ'unare ti'jñeñena nuko, "Ro'ijũ'u", chiiju ke'reme repana musanũkonare. ⁷ Ũcuachi'a musanũkonare Paaku'te Re'oku'te Jesucristo'te rua cu'ache i'kanaa'me repana kurina. Jã'ajekũna, ¿je'se pa'iu'na musanũkona repanare na'a re'oja'che cho'oũu chiiche?

⁸ Musanũkonare Peore Chũ'uku Dios, "Ija'che cho'ojũ'u", chiũ chũ'u'na aperiũu ija'che chiiche tocha jo'kasi'e, "Chekunare pãi oiju cuasajũ'u, musanũkona meñe oiju cuasacheja'che", chiiche'te cho'oni rua re'oja'che cho'ome. ⁹ Pãi ũcuau'kore kurinana'me chũova'na pa'iva'nare ũcuapa'ruvachi'a oiju cuasaju pa'ijũ'u. Musanũkonapi jã'aja'ñe cho'oma'ñe kurinarechi'a na'a rua chiiju pani Diopi ñato cu'ache cho'ome, Repau chũ'ũñe'te jachaju. ¹⁰ Pãiu'ji Dios chũ'ũñe peore cho'okũji te'emaka cho'omaneni Diopi ñato peore jachaku cho'oma'ñeja'ñe pa'imũ. ¹¹ Repau Dios, "Musanũkona pa'imanare ja'me kãimanejũ'u", chiũ chũ'usi'kupi Repau, "Pãi vaimanejũ'u", chiũ chũ'uasomu. Jã'ajekũna pãi repana rũjoromi peonare romineemanata'ni pãire vanisõni Dios chũ'ũñe'te jachame. ¹² Jã'ajekũna mai re'oja'che cho'oũu chiiche Chũ'uku Dios musanũkona cho'osi'e ro'i chũ'ujañere cuasaju i'kaju, pãi ũcuau'kore ũcuapa'ruvachi'a oiju re'oja'chere cho'uju pa'ijũ'u. ¹³ Reparũmu Dios musanũkonare chekunare oimanesinajejũna sãñe oimaneja'mu. Jã'ata'ni musanũkona chekunare oiju pani Diopi ũcuaja'che ña oiu chũ'u'na re'oja'che pa'ijanaa'me.

Chũ'ochi'a i'kama'ñe cho'och'e'me

¹⁴ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana. Pãiu, "Diore cuasaku'mũ chũ'u", chiikũji re'oja'che cho'omaneni peoche i'kaku pa'imũ. Masi cuasama'kũjekũna Dios repau'te vati toa sani uuche ũsekaimaneja'mu. ¹⁵ Chekurũmu Diore cuasakũni chekurũmu Diore cuasakoni repau irũmu chiiche kãñana'me ãu karamu. ¹⁶ Musanũkonapi repava'ore karache'te ña re'oja'che cho'okaimanapi rupũ chũ'ochi'a re'oja'che cutuju, "Re'oja'che sani, ãu mu'ure uache cho'o ãijũ'u. Ũcuachi'a mu'ure susuto kãña ruikãñare sa'che ju'ijũ'u", chiito, ¿ũquepi re'oja'u repava'ore? Cho'okaicojũoma'mo repau. ¹⁷ Diore cuasache ũcuaja'che pa'imũ. "Diore cuasaku'mũ chũ'u", chiikũji re'oja'chejẽ'e cho'o ñoma'kupi rupũ chũ'ochi'a i'kaku Repau'te masi cuasama'kũjekũ peoche i'kaku cho'oma'ñe masime mai.

¹⁸ Chekurũmu pãi ija'che i'kame: "Diore cuasaku'asomu jã'u. Ikũta'ni re'oja'chere cho'okũmu", chiime. Jã'ata'ni pãi re'oja'chere cho'omaneni, ¿je'se repana Diore cuasache cho'o ñojanaa'ñe? Chũ'u Diore cuasache'te cho'o ñoku re'oja'che cho'okũmu. ¹⁹ Mu'u, "Dios Ũcuate'eũmu", chiũ cuasakũjekũ masi cuasamu. Jã'ata'ni vati ũcuaja'che Dios pa'iche'te masiju vajuchũju kurukurume. Jã'ajekũna rupũ cuasaju pa'ima'ñe ũcuachi'a re'oja'chechi'a cho'uju pa'iche chiimũ maire.

²⁰Tiĩne cuasamanejũ'u. Pãi, "Diore cuasame chũkuna", chiinapi re'oja'chere cho'o ñomaneni Repau'te masi cuasamanajeju peoche cutuju pa'ime. ¿Jã'a vesuche musanukona? ²¹Dios mai aipãiu'te Abrahamre repau cho'ochete ña, "Re'oku'mu iku", chiniasomu, repau mamaku'te Isaare ũsema'ñe Repauni isiku vani hosõkaipi'rache'te ñani. ²²Jã'are cuasa ñato Abraham Dios chũ'usi'ere cho'oku repau Diore masi cuasache cho'o ñosi'e masire'omu. ²³Jã'are kuaku aperumu Dios chu'o tocha jo'kasi'e repau Abraham pa'iche ija'che kuamu:

Abrahamre Repau'te masi cuasakujekuna, "Re'oku'mu iku", chiniasomu
Dios,

chiimu repa tocha jo'kasi'e. Repau Abraham, "Diore ja'me pa'iku'mu iku",
chiicojñoasomu.

²⁴Chura ie masime musanukona: Maire ũcuachi'a Repau'te masi cuasanani, "Re'onaa'me ina", chisa chini Dios mai cuasachechi'a ñama'ñe mai cho'ochete ũcuachi'a peore ñaku pa'imu. ²⁵Aperumu Rahabre si'uromio pa'isi'kore ũcuaja'che, "Re'oko'mo iko", chiniasomu Dios repau ija'che cho'osi'ere ñani: Repau pa'ijoope pa'iche'te ñajani ra repana majapãire kuañu chini charo saisinani repau vũ'ena chave cuaa kãu ma'a tiĩma'api co'choasomo repau. ²⁶Cheke ija'chea'me: Pãi ca'nivuji rekocho peoni jũnisõsi'kujeku cho'oma'mu. Diore cuasache ũcuaja'chea'me. Pãiuji, "Diore cuasaku'mu chu'u", chiikujji re'oja'che cho'omaneni Repau'te cuasarepama'kujeku peoche i'kaku jũnisõsi'kujja'che cho'oma'mu.

Chu'opo cho'ochete kuamu

3 ¹Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Iere masiju Dios chu'o che'chona jairepanuko pa'imanejũ'u: Mai chekunare che'chomasina Dios pãiu ũcuauko cho'osi'e ro'iche chũ'urumu maipi Repau chu'o che'choche'te masi cho'omaneni Repau chũ'uñe'te vesuju cho'omanesinare na'a rua cu'ache cho'ocojñojanaa'me. ²Ūcuauko te'ñoã tiĩne cho'ojũ pa'inaa'me mai. Jã'ata'ni pãiuji jmamakaruj'e cu'ache i'kamaneni re'okujeku cu'ache cho'ochete peore jũvora'amu. ³Kavachoji maini jachamanea'ku chini chu'opona frenomaka juoru ũcuauachejña tachoju kuhare'omu repau'te. ⁴Ūcuachi'a choovu ũjavu pa'iche'te cuasajũ'u. Rua ũjavuji rua tuta saocojñovuta'ni tachova'tiru rua jmava'tiruji pãiu repavu tachoku repau'te uachejña tachoku kuhare'omu. ⁵Chu'opoã ũcuaja'che cho'omu maire. Rua jmachu'oruãta'ni ũcuachu'oruãpi rua si'ache i'kaju cho'onaa'me mai, repachu'opoã chiiche cho'ojũ. Toa ũcuaja'che rua jmatoaruj'e airo rua ũjaairo peore uusõmu.

⁶Chu'opoã ũcuaja'che toa pa'icheja'che pa'ichu'opoãjekuna pãiu repana chu'opoãpi cu'ache i'kaju cacu'ame. Pãiu repana chu'opoã vati aipi chũ'ukuna charo jmamakarũ cu'ache cho'o che'chesõ si'arumu na'a rua cu'ache cho'ojũ cacu'asõme. ⁷Pãiu cheja pa'iva'nare cu'ava'nare ũcuauava'nare, rũni ku'iva'nana'me pĩ'ava'nana'me añana'me chiacha cava'nare chẽa repava'na cho'ochete ũsemasiju jo'cha paame. ⁸Jã'ata'ni repana chu'opoã cho'ochete te'eu'terej'e ũsecu'akuna repana chu'opoãpi cu'ache i'kaju eo ũkuacheja'che chekunare pãiu rua si'ache cu'ache cho'ome. ⁹Ūcuate'echu'opoãpi mai Ja'kure Diore re'oja'che i'kaju Repau cho'osinare Ūcuaujanani pãiu cu'ache i'kaju pa'inaa'me mai. Jã'aja'ñe i'kaju Diore cu'ache i'kaju pa'inaa'me mai.

¹⁰Mai chu'opoã ũcuate'echu'opoãpi re'oja'chena'me cu'ache i'kaju pa'inaa'me

mai. Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Jã'aja'ne cho'оче cu'amu. ¹¹ Okocoje ũcuate'ecoјere oko re'oja'chena'me cu'ache pa'ima'mu. ¹² Ũcuaja'che higoñu aceitunacaã kũicu'amu. Ũcuaja'che pĩsi ũcheme higoṗuã kũicu'amu. Asarepajũ'u, chu'u majapãijana. Okocoje ũhaoko pa'icoje oko re'oja'che pa'icu'amu. Jã'ajekuna i'kaju cu'ache cho'omaneñu chini cu'ache i'kauatoј'e juvoñu mai.

Dios ĩsiche pa'imasina cho'оче'me

¹³ Musanukonare ja'me pa'ikuji Dios chu'ore asamasiku re'oja'che pa'imasiku chekũnare i'ka jũnauma'ne repau cuasaku re'oja'che cho'oku pa'iche cho'ñoa'ku. ¹⁴ Jã'ata'ni musanukona rekoñoã chekuna neemajũaruã tua paauache cuasani, re'oja'cheja'che cho'ojũ, "Masikujeku re'oja'che cho'oku'mu chu'u", chiiju joremanejũ'u, musanukonani pãipi re'oja'che i'kaa'ju chini che'choni. ¹⁵ Jã'aja'ne pa'iche Dios ĩsichema'mu. Rupũ pãi Diore cuasamanare vatipi chũ'ukuna cuasache'me jã'a. ¹⁶ Pãi, chekuna neemajũaruã tua paauachena'me chekũnani re'oja'che i'kacoјñoñu chini re'oja'cheja'che cho'оче cuasana cheke cu'a peore ũcuauache si'ache cho'onaa'me. ¹⁷ Jã'ata'ni Dios ĩsiche pa'imasina cu'acheј'e cuasama'ne chekuna ũcuauuko ñaju'te re'oja'che pa'iju ñonaa'me. Cheke cavama'ne pe'kerũ pa'iju chũ'uñe jachama'ne cho'ojũ pa'inaa'me. Ũcuachi'a pãi ña oiju chekũnare ũcuapa'ruvachi'a re'oja'che cho'ojũ jorema'ne re'oja'che cho'ojũ pa'inaa'me. ¹⁸ Pãi cavama'ne pa'iju chekũnapi ja'me re'oja'che paapu chini che'chosina na'a pa'isirũmu na'a rua re'oja'che pa'imasijanaa'me, chekũnare re'oja'che pa'iche che'chosi'e ro'i. Repana che'chocoјñosina ũcuachi'a na'a rua re'oja'che pa'imasijanaa'me.

Diore cuasamana cho'очеja'che cho'oñu chiinare chu'vache'me

4 ¹ ¿Je'se cuasaju musanukona sãĩnechi'a cuheju cavaju pa'iche? Musanukona rekoñoã cu'ache cho'ouache si'arũmu cavanajeju sãĩnechi'a cuheju cavaju pa'ime. ² Musanukona chiiche'te cu'amajũaruãre peoju jũna paacu'akuna chekuna neere tua paauache cuasaju cavaju vanisõnaa'me musanukona, repa na paasi'ere tua paañu chini. Diore seemanajeju musanukona chiiche jũnaa'me. ³ Chekurũmu Repau'te sēni tĩĩne cuasaju sējeju kooma'me, rupũ musanukonare ũachechi'a ũcuauache cho'oñu chini sējeju. ⁴ Musanukona Diore re'oja'che ja'me pa'imanaa'me. ¿Je'se cuasaju musanukona Repau'te cuasamana cho'очеja'che cho'oñu chiiche? Diore cuasana cho'ochema'mu jã'a. Repau'te cuasamana cho'очеja'che cho'oñu chiina Diore kuhena cho'оче cho'ome. ⁵ Dios chu'o aperũmu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Mai rekoñoã Repau ĩsisirekoñoã oiu te'eũ paara chiimu Dios, chiimu. ⁶ Jã'ajekuna Repau maire si'arũmu na'a rua cho'okaiũ pa'imu. Dios chu'o pa'ikorovũ tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

"Pa'imasinajeju Diore chiimanaa'me chukuna", chiiju cuasana cho'оче ũsemũ Dios.

Jã'ata'ni, "Pa'ivesũnaa'me chukuna", chiiju cuasanare re'oja'che cho'okaimũ Repau,

chiimu. ⁷ Jã'ajekuna musanukonapi Dios chiiche'te peore jachama'ne cho'ojũ'u. Musanukonapi vati chũ'uñe'te cho'ocuheju juvoto jo'ka

sanisōja'mu vati. ⁸Musanukonapi Dioni cuasaju Repauni sējeju pa'ito ja'me pa'iu cho'okaija'mu Repau musanukonare. Cu'ache cho'ona, musanukona jūjūna meno choasōñeja'ñe cu'ache cho'oche ūhasō re'oja'chere cho'ojū pa'ijū'u. Dios chiichena'me Repau'te cuasamana cho'ocheja'che cho'oñu chiina, Dios chiima'ñere ūhasō Repau chiichechi'a cuasaju cho'ojū pa'ijū'u. ⁹Musanukona cu'ache cho'osi'ere cuasaju ota oicheja'che oiju pa'ijū'u. Soju pojoma'ñe oiju sumava'na pa'ijū'u. ¹⁰“Vesunaa'me chukuna”, chini cuasa Dioni cuasaju pa'ijū'u. Jā'aja'ñe cho'oto na'a rua masinare caruñoja'mu Dios musanukonare.

Majapāijanare ke'rema'ñea'me

¹¹Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Sāiñechi'a cu'ache cutuma'ñe pa'ijū'u. Repana majapāijanare ke'reju cu'ache cutuna Diore cuasanajejuna Dios chū'uñe'te cuheju ke'reju cu'ache cutucheja'che cho'ome. Dios chū'uñe cu'ache cutuna repach'u chū'uñe'te asa jachaju ke'reme. ¹²Repa chū'u jo'kasi'ku Dios pāi ūcuanuko cho'osi'e cuasa ña vati toa saochena'me Repau pa'icheja saiche chū'uku Ūcuate'eu'mu. Mu'ujē'e, ¿jeeja'iujeku chekuna pāi cho'osi'e cuasa ñamasiku?

Che'ro pa'ijache vesuche'te kuamu

¹³Musanukona ija'che i'kana, asarepajū'u, “Irumu pāani che'ro vñe'joopona sani te'e'surumu pa'iju pōsere koo īsiju kurire na'a rua jñaju pa'ijanaa'me mai”, chiina. ¹⁴Che'ro pa'ijachejē'e vesunaa'me mai. Mai pa'iche, ¿ūquea'che? Pikoja'che pa'iju jmamakarū pani si'asōnaa'me mai. ¹⁵Ija'che i'kato'te na'a re'omū, “Maipi vajūva'na pani Diopi ūsema'to mai cuasache cho'ojanaa'me mai”, chiito. ¹⁶Jā'ata'ni musanukonare ti'ñejañe peore masina cutucheja'che cutume musanukona. Vesunata'ni, “Masime chukuna”, chiinaa'me. Cu'amū jā'aja'ñe i'kache. ¹⁷Iere cuasajū'u: Pāi Dios chiiche cho'omasinapi cho'omaneni cu'ache cho'ome.

Kurina cho'ocojñone'me

5 ¹Musanukona kurina, asarepajū'u. Musanukonare cu'ache ti'ñejañere cuasaju rua oiju pa'ijū'u. ²Musanukona chi'i paache cu'amajñaruā peore phū'kasōjañea'me. Musanukona kāña re'ojakāña chuchu ānisōjañea'me. ³Musanukona paache kurire're maconosōjare'rea'me. Kurire're maconoñeja'ñe musanukona chekunare oima'ñe cu'ache cho'ojū pa'ime. Jā'ajekuna musanukona cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me. Irumu pāi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chū'umucuse ti'apir'arumujatu'ka kuri chi'iju pa'ijanaa'me musanukona. ⁴Musanukonare cho'oche cho'okaiju āu tuakaisiva'nani ro'imanerena Dioni kuaju oiju pa'ime repana, musanukona cu'ache cho'osi'e. Oiju kuajuna asa Repau Maire Paaku Peore Masiuji cho'okaija'mu repanare. ⁵Musanukona icheja chejare pa'iju cu'amajñaruā si'ache re'oja'che paaju pojoju āu ūcuuache ruarepa āiju vaca jujucheja'che jujuju pa'ime. Jā'ajekuna vacava'nare vanisōñeja'ñe cu'ache ti'ñeja'mu musanukonare, Diopi chū'uuna. ⁶Re'oja'che cho'ova'nare pāi sāiñe cu'ache cho'ocuhejuna cu'ache cutuju vanisōnaa'me musanukona. Jā'ajekuna musanukona cu'ache cho'osi'e ro'iju pa'ijanaa'me, Diopi chū'uuna.

Pojoju cha'aju Diore sēeju pa'iche'me

⁷Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Maire Paaku jo'e raijachere pojoju cha'aju pa'ijū'u. Āu tāsī'ku oko pa'ito pojomu. Repau tāsī'epi āupi re'oja'che ainee rua kūkuna tua isiku repau kuri koojachere cuasaku pojoku cha'amū.

⁸Musanukona ūcuaja'che Diore cuasache ūhasōma'ne pa'iju pojoju cha'aju pa'ijū'u; Maire Paaku jo'e na'mi raijamū.

⁹Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Sāiñechi'a ke'rema'ne pa'ijū'u, Diopi musanukona cu'ache cho'ochete ro'iche chū'umanea'ku chini. Repau Dios pāi ūcuanuko cho'ochete ro'iche Chū'ukūji raipi'ramū, mai cho'osi'ere ro'iche chū'ura chini. ¹⁰Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Aperumū Dios chū'o kuasina cu'ache cho'ocojñon ijē'e Dios chū'uñe ūhasōma'ne ūcua pojoju cho'uju pa'isi'ere cuasaju che'che ūcuaja'che pa'ijū'u. ¹¹Chū'u cuasato pāipi repapani cu'ache ti'jñetojē'e juvo koka paaju Dioni ūcua cuasani pojome. Musanukona Job pa'isi'e kuache asasinaa'me. Repau'te cu'ache ti'jñerumū Maire Paaku'te Diore repau cuasache ūhasōma'ne ūcua cuasaku paniasomū repau. Repau'te cu'ache ti'jñesirumū Dios Pāi Ūcuanukore Oi Aijeku repau'te rua re'oja'che cho'okaniasomū. Maire ūcuaja'che oiu re'oja'che cho'okaijamū Repau.

¹²Chū'u majapāijana, ie ūcuaja'che asajū'u: Musanukona i'kachū'ore pāipi jachamanea'ju chini Dioni roiju i'kanaa'me musanukona. Jā'ata'ni jā'aja'ne cho'omanejū'u chiimū chū'u. Ūcuachi'a Repau mamire ve'ocuheju, cūnaumuna'me cheja roiju i'kama'ne cheke ūcuache te'emakajē'e roiju i'kamanejū'u. Musanukonapi joreju si'arumū jā'aja'ne i'kama'ne ūcuarepa pa'ito, "Ūcuarepa'a'me", chiito, chekurumū joreche pa'ito, "Pāamū", chiito jachamanejanaa'me pāi. Ūcuachi'a musanukonapi jā'aja'ne cho'oto Dios ña pe'rumanejamū musanukonare.

¹³Musanukonare te'enare cu'ache ti'jñeto Dioni sēejū'u, cho'okaaū. Pojoju pani Repau'te ujaju pojojū'u. ¹⁴Te'eu ravuna jūni Jesure cuasana ainani soni raojū'u Dioni sēekaiju Maire Paakuji chū'ukuna repauni u'chape'ere roa'ju chini. ¹⁵Repanapi jachama'ne, "Cho'okaijamū Repau", chini cuasaju sēeto jū'iva'u vajujamū Diopi vasokuna. Ūcuachi'a repauji cu'ache cho'osi'ku pa'ito Dios tunosō jo'e cuasamanejamū repava'u cu'ache cho'osi'e. ¹⁶Jā'ajekuna musanukona cu'ache cho'ochete sāiñechi'a kuaju Dioni sēekaiju pa'ijū'u, Repauji vasokaaū musanukona rekoñoa. Pāiu re'okuji Dioni sēeto repauji rua uache cuasaku sēeuna Dios rua re'oja'che cho'okaijamū repau'te. ¹⁷Aperumū Dios chū'o kuaku pa'isi'ku Elías, maija'uiji jā'aja'ne rua uache cuasaku okopi ramanea'ku chini Dioni sēkuna icheja cheja oko rache cuhasō choteūsrumū jo'e chekūūsrumū joopojatū'ka ramaneasomū. ¹⁸Jā'aja'ne pa'isirumū ūcuauji jo'e Dioni sēkuna okopi jo'e rauna pāi chiño āu jo'e kūniasomū.

¹⁹⁻²⁰Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Musanukonare ja'me pa'ikuji Dios chū'o ūcuarepa chū'uñe'te masi cho'omau ma'a cavesusō tīñe saicheja'che cu'ache pa'iva'uni chekupi cho'okaiuna jo'e repava'upi re'oja'che saito repau'te cho'okaisi'ku vati toa sani uuche ūsekaichena'me repau cu'ache cho'osi'ere Diopi tunosō cuasamanea'ku chini cho'okaisi'ku pa'iche masijū'u. Re'omu.

Santiago

San Pedro charo chu'o tocha saosi'ea'me

Diore cuasanare si'achejña kuko saocojñosinani Pedro chu'o saosi'ea'me

1 ¹Chu'u, Pedro, Repau chu'ore chu'vaa'ku chini Jesucristo saosi'kupi musanukonare Repau'te cuasanare ija'ova utija'ova tocha saomu. Chekunapi kuko saorena te'enachi'a tii'pāi pa'ichejña sani pa'inare, Ponto cheja, Galacia cheja, Capadocia cheja, Asia chejana'me Bitinia cheja pa'inare tocha saomu chu'u musanukonare. ²Aperumuna musanukonare mai Ja'ku Dios "Inani paara", chiisi'kujeku chēa paamu. Musanukonare Ūcuau Rekochoji cho'okaisi'kua'mu Repau, Jesucristoiji musanukona cu'are kurususē'verona jūni ro'ikakuna rekoñoā meno peorekoñoā tu'nesōsirekoñoā paaju Ūcuau neenajeju Repau chu'ũñe'te asa jachama'ñe cho'uju paapu chini. Repauji re'oja'che pa'iche karama'ñe cho'okaiuna re'oja'che pa'ijū'u.

Maire re'oja'che isijachere cuasaju pojoche'te kuamu

³Diore Maire Paaku Jesucristo Puka'kure pojoju pañu mai, "Peore masiku'mu mu'u", chiiju. Maire rua oiu mai rekoñoā mamarekoñoā care'vakaisi'kua'mu Repau, Jesucristo jūnisō tācojñosi'ku vajuraisi'ejekuna. Jā'ajekuna Repau pa'icheja sani Ūcuau'na'me si'arumu pa'ijachere cuasaju rua pojoju cha'ame mai. ⁴Repau maire, "Musanukonare chu'u pa'ichejana sa rua re'oja'chere isija'mu chu'u", chiisi'ere phū'kama'ñere porema'ñere ñañasōma'ñere cha'ame mai. ⁵Repau Dios peore Masiujeku maire Jesucristoni masi cuasajuna masi paaku cho'okaimu, na'a pa'isirumu Repau pa'ichejana sauna maipi Repau isijachere re'oja'chere koo paa'ju chini. Cheja si'arumuna Dios maire aperumu Repau kua jñaumanesi'ere re'oja'che peore isija'mu.

⁶Jā'aja'ñejekuna mai icheja cheja pa'irumu pa'ivesache chuova'na cu'ache ti'jñecojoju pa'inata'ni Dios maire isijachere re'oja'chere cuasaju rua pojoju pa'ime. ⁷Pāi pachokuricata cho'ona repapuā mini ña, repare masiñu chini toana uo ko'si ñame. Jā'ata'ni repa pachokuri si'asōjañea'me. Pāi pachokuri paaneeñeja'ñe Repau'te masi cuasanare rua chiimu Dios. Jā'ajekuna maire Repau'te cuasanare pāi pachokuri pa'iche'te masiñu chini cho'ocheja'che cho'oku, maire pa'icu'ache ti'jñeto te'eñoā ūsekaima'mu Repau, mai Repau'te masirepa cuasache'te masira chini. Diore masi cuasani pa'icu'ache ti'jñetojē'ē ūcu cuasaju pa'ijanaa'me mai. Maipi jā'aja'ñe pa'ito Dios aperumu Repau Raosi'ku Jesucristo icheja cheja jo'e raiumucusena maire Repau'te masi cuasanare pojoku, "Re'onaa'me ina", chiiu rua re'oja'chere isija'mu.

8-9 Musanukona Jesucristo'te jmakarujē'e ñamanata'ni Repau'te rua chiiju cuasarepame, “Dios maire Jesuni cuasajuna Repau pa'ichejana sara chini chēa paamu”, chiiju. Jā'aja'ñe cuasanajegu musanukona Repau'te ñamanata'ni cuasaju rua pojoju pa'ime. Repa pojoche Dios cho'okaichejegu ruarepajeku kuavesamu.

10 Dios chu'o aperumu kuasina Repau maire, “Toana saimaneaju chini chēa paajamu”, chiisi'e Ūcuaji kuauna asaasome. Jā'ata'ni repare asavesuju asa masiñu chini rua cuasaju che'cheju paniasome repana. Repau maire irumu pa'inare oiū re'oja'che cho'ojache kuauna asa ūcuare kaju tocha jo'kaasome repana. 11 Dios Rekocho Repau chu'o kuasinare na'a pa'isirumu cho'ocojñojañere ija'che kuaasomu aperumu:

Pāire cu'ache cho'ocojñoja'mu Cristo, chiniasomu. Ūcuachi'a jūni vajurani cunaumuna muni Repau chū'uku pa'ijache kuaasomu. Kuauna asasinata'ni asavesuasome repana. Vesuju, “Dios Rekocho kuasi'e, ¿je'se pa'ija'u? ¿Jeerumu ti'ñeja'u repa?”, chiiju masiñu chini rua cuasaju che'cheju paniasome repana.

12 Jā'ata'ni Dios repanare Repau cho'oja'mu chiisi'e ija'che i'kaku masi kua jñauasomu: “Chu'u re'oja'che cho'okaija'mu chiisi'e musanukonare cho'okaijachema'mu; na'a cho'je pa'ijanare cho'okaijachere kuasi'ea'me jā'a”, chiiu kuaasomu Dios repanare. Irumu chukuna musanukonare Ūcuau Rekochoji cunaumu Raosirekochoji cho'okaiuna Repau aperumu kuasi'ere Repau'te cuasanare chēa paaku toa sani uuche ūsekaiche'te kuasinaa'me. Diore ja'me pa'ina ángelejatuka asavesuju asamasiñu chiime repa.

Pāipi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che paapu chini chēa paamu Dios

13 Jā'ajekuna musanukona cho'ojachere rūhiñe cuasaju care'vaju pa'ijū'u, Dios chiiche'te cho'oñu chini. Cu'are juvoju re'oja'che pa'iju, Jesucristo jo'e raisirumu musanukonare re'oja'che cho'okaijachere rua cuasaju pojoju cha'aju pa'ijū'u. 14 Dios chiijeju repau chū'ñe jachama'ñe cho'ojū pa'ijū'u. Repau'te cuasamarumu pa'ivesuju musanukonare uachechi'a cu'ache cho'ojū pa'isi'e jo'e cho'oma'ñe pa'ijū'u chura. 15 Cu'ache jmakarujē'e cho'oma'ñe si'arumu re'oja'che pa'ijū'u, musanukonare chēa Paaku Dios re'oja'che pa'icheja'che. 16 Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

Chu'u cu'ache cho'oma'ñejekuna musanukona ūcuaja'che cu'achejē'e cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijū'u, chiiimu.

17 Musanukonapi Diore, “Ja'ku”, chiiju pani pāi ūcuanuko cho'оче peore ūcuparuvachi'a ñaku te'enare na'a rua oima'kure musanukona icheja cheja vajuna pa'irumu si'arumu Repau'te cuasaju kukuju pa'ijū'u. 18 Aperumu mai aipāi pa'ivesusi'ēja'che re'oja'che pa'ivesusinareta'ni maipi jā'aja'ñe pa'imaneaju chini chēa paamu Dios maire, cu'are ūsekasa chini. Rua ro'icheji ai pa'iche'te ro'ikaisi'kua'mu Repau maire cu'are ūsekasa chini. Musanukona masime jā'a. Si'asōñeji kuripi ro'imatesi'kua'mu Repau. 19 Jā'aja'ñepi ro'ima'ñe Cristo cu'achejē'e peoku chiepi ro'ikaisi'kua'mu Repau, Ūcuaji chū'una mai cu'are ro'ikani chēa paara chini chuenisō raosi'epi. Aperumu pa'isina mai aipāi repa cu'are tunoñu chini Dioni isiju ovejachi'iva'ure cu'achejē'e peova'uni vanisōjuna rao ro'ikaisi'ēja'che Repau chiepi rao mai cu'a ro'ikaisi'kua'mu

Repau. ²⁰ Aperumuna chuta'a cheja cho'omarumuna Repau'te Cristo'te chũ'u jo'kaasomu Dios, icheja chejana caje pã cu'ache cho'och'e'te jũni ro'ikaau chini. Jã'ata'ni Dios chureparana cheja si'apirarumuna casosi'kua'mu Repau'te, maini re'oja'che cho'okaau chini. ²¹ Repau Cristo jũni ro'ikaisi'ejekuna Repau'te Diore cuasame mai. Cristo'te jũnisõuna vaso cunaumuna mua Repau pa'ichejana Repau'te kueñe ñu'iu chũ'ũñe jo'kasi'kua'mu Repau. Jã'aja'ñejekuna mai Repauni masi cuasaju Ūcuauña'me ai pa'ijachere pojoju cha'aju pa'ime.

²² Chura musanukona Repau chu'o ūcuarepa asa cuasanajeju musanukona rekoñoã pa'isi'e meno tunokaicojñosinaa'me Diore. Jã'ajekuna rekoñoã re'ojarekoñoãre paaju mai majapãijanare peoche i'kama'ñe oirepache oimasinajeju peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'che cho'okaiju sãñeche'i'a si'arumu oiju pa'ijũ'u. ²³ Dios maire Repau chu'o si'arumu pa'iche jachama'ñe cuasanajejuna mai rekoñoãquee cu'a tunosõkani mamarekoñoã sañokaisi'kua'mu Ūcuauña'me paapu chini. Repa mama pa'iche icheja cheja pa'icheja'cherna'ñejeku jmamakarujẽ'e si'asõma'ñea'me. ²⁴ Dios chu'o tocha jo'kasi'e ūcuare ija'che kuamu:

Pã ūcuauko u'cha pa'icheja'che pa'ime.

U'chara'ñuruã jeerumu pa'ima'ñe na'mi phã'pha jũnisõmu.

Korosi'e ūcuachi'a rua re'oja'che koro ño na'mi tuã'tuasõmu.

Pã ūcuaja'che ūcuauko jeerumu pa'ima'ñe na'mi jũnisõme.

Repana rua masisi'e ūcuaja'che si'asõmu repauna jũnisõto.

²⁵ Dios chu'ota'ni si'asõma'ñe si'arumu pa'iche'me, chiimu repa tocha jo'kasi'e. Repa Dios chu'o re'oja'che musanukonare chu'vasi'ea'me.

2 ¹ Jã'ajekuna musanukona chekunare cuhechena'me joreche, sē'sevuchi'a re'oja'cheja'che ñoñe pa'iche, chekuna neemajñaruã tua paauchena'me chekunare si'ache cu'ache i'kache'te peore ūhasõjũ'u. ² Vijachũiva'na ojeneñeja'ñe Dios chu'o re'oja'chere asaneeju, re'oja'che pa'iche'te na'a rua che'cheju pa'ijũ'u, ³ Dios Re'oku pa'iche asa chẽarepasinajeju.

Catapũ re'oja'ipujeku charo ūhasi'puja'che pa'iku'mu Cristo

⁴ Jesucristo'te jovosinajeju Repauni si'arumu na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Chekuna pã catapi vũ're je'naju catapu rua re'oja'iputa'ni cuheju sējoñeja'ñe cuheme Repau'te, Dios rua chiũ Chẽasi'kure. ⁵ Mai Repau'te cuasana ūcuaja'che catapuã Repau vũ'e je'najapuãja'ñea'me. Repau'te cuasakuanupu vũ'e rua re'ojavu'epi, chuta'a pi'nimavu'ēja'chea'me. Pãipi Repauni si'arumu na'a jainuko cuasaju jovojuña Repau'te cuasakuanupu aineñeja'ñe na'a ũjakuanupu'me. Ūcuachi'a mai majapã judío phairipã Diopi pojoa'ku chini jo'cha va'iva'nare ĩsiju vanisõsi'ēja'che Jesucristo re'oja'che cho'okaisi'ejekuna Ūcuauña cuasaju Repau chiiche'te cho'ojuna pojomu Dios maire. ⁶ Jã'ajekuna Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

¡Ñajũ'u!

Vũ'e re'ojavu'e cho'opi'raku catapu re'orepaja'ipujekuna mini ra chareparo ūhañeja'ñe

chu'u chẽa paaku'te Cristo'te Jerusalén vũ'ejoopona raomu chu'u.

Repau'te cuasanare ūcuarepa cho'okaija'mu chu'u repauni cac'omanera chini,

chiimu. ⁷Maire Repau'te cuasanare catapu rua re'oja'ipu rua paauapuja'che pa'imu Repau. Jā'ata'ni Repau'te cuhenare ija'che kuamu Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e:

V'e cho'ona cuheju sējosi'pu Diopi cho'ouna re'oja'ipujeku charo ūhasi'puja'che pa'imu,

chiimu. ⁸Chekucheja ija'che kuamu:

Chu'u, Dios, pāipi tota tāapu chini ma'ana catapu ūhañeja'ne Repau'te raoja'mu,

chiimu. Jā'ajekuna pāi Repau chu'ore asa jachaju tota tāiñeja'ne cu'ache pa'ime, aperumuna Diore, "Chu'u Neekuni cuasacuheju cu'ache pa'ijanaa'me ina", chiicojñosina.

⁹Maita'ni Repau chēa paacojñonajeju Dios pāijeju, re'ovāju pa'iju, phairipāi Diore sēekaicheja'che pāi ūcuanukore sēekaiju pa'inaa'me. Maire chijachejaja'che cu'ache pa'isinare chēa paamu Repau, maipi miañeja'ne re'oja'che pa'iju Repau Masiu pa'iche'te chekunani kuaju paapu chini.

¹⁰Aperumu mai Dios neena pa'imanasināa'me. Chura Repau neena'me mai. Ūcuachi'a aperumu Repau oicojñomana pa'isināa'me. Chura Repau oicojñonāa'me mai.

Dios neena pa'iche pa'iju Repau'te cho'okaina pa'iche'te kuamu

¹¹Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Mai icheja cheja jmamakarū pani Dios pa'icheja ai sani pa'ijanajeju icheja canama'me. Jā'ajekuna musanukonare cu'ache cho'ouato juvojū'u, cacu'ama'ne re'oja'che pañu chini. ¹²Diore cuasamana ñaju'te re'oja'che pa'ijū'u, repapani irumu musanukonare cu'ache i'kanata'ni Dios pāi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche rani chū'uumucuse musanukona re'oja'che pa'ijuna ñanajeju Repauni, "Rua re'oku'mu mu'u", chiapu.

¹³Dios chiiche'te cho'uju pāi chū'una chū'uñe jachama'ne masi cho'uju pa'ijū'u. Musanukona pa'icheja si'achejña pa'inare ūcuanukore chū'uku chū'uñe cho'uju pa'ijū'u. ¹⁴Ūcuachi'a repau'te ja'me chū'ukaiju te'enare chū'una chū'uñe jachama'ne cho'uju pa'ijū'u. Cu'ache cho'onare ro'iche chū'uju re'oja'che pa'inare pojoju pa'inaa'me repa. ¹⁵Dios musanukonare re'oja'che pa'ijū'u chiimu, pāipi Dios pa'iche vesunapi musanukonani ñaju cu'ache cutumaneaju chini.

¹⁶Pāi chekunare chēa paacojñomana pa'iche pa'iju musanukonare cho'ouache'te re'oja'chere cho'uju pa'ijū'u. Jā'ata'ni, "Chēa paacojñomanajejuna ūcuauache cho'ore'omu chukuna'te", chiima'ne cu'ache cho'ouache'te juvoju re'oja'chechi'a cho'uju Dios chēa paacojñona pa'iche pa'ijū'u. ¹⁷Pāi ūcuanukore ña kukuju re'oja'che pa'ijū'u. Chekunare Jesure cuasanare oiju pa'ijū'u. Diore cuasaju, kukuju pa'ijū'u. Musanukona pa'icheja si'achejña canare chū'uku'te re'oja'che cutujū'u.

Cristo cho'ocojñosi'eja'che cu'ache cho'ocojñoju re'oja'che pa'iche'te kuamu

¹⁸Asarepajū'u, chekunare chēa paacojñona. Musanukonare paanare ña kukuju repa chū'uñe jachama'ne masi cho'uju pa'ijū'u. Re'oja'che paanarechi'a masi cho'okaima'ne cu'ache paanarejē'e masi cho'okaiju pa'ijū'u. ¹⁹Pāi Diore cuasakuji cu'ache cho'oma'kupi cu'ache cho'ocojñosi'kuta'ni pe'rukū ke'rema'ne pani rua re'oja'che cho'omu. ²⁰Musanukonapi cu'ache

cho'osi'e ro'ire pe'ruma'ne cu'ache cho'ocojñoni, çüquea'che musanukona re'oja'che cho'oche? Jã'ata'ni cu'ache cho'omanapi cu'ache cho'ocojñosinata'ni musanukonapi ke'remaneni rua re'oja'che cho'ome, Diopi ñato. ²¹ Jã'aja'ne cho'ojũ paapu chini chãa paamu Dios musanukonare. Cristo cu'ache cho'omanesi'kuta'ni cu'ache cho'ocojñoku ke'remanesi'kua'mu. Maini cho'okaiũ jã'aja'ne cho'osi'kua'mu Repau. Musanukona Repau cho'osi'ere cuasaju ùcuaja'che cho'ojũ pa'ijũ'u, musanukonare cu'ache cho'oto.

²² Repau Cristo jmakarujẽ'e cu'ache cho'omanesi'kua'mu.

Ûcuachi'a te'eũ'terejẽ'e joremanesi'kua'mu Repau.

²³ Pãi Repau'te cu'ache i'kato sãine cu'ache i'kamanesi'kua'mu Repau. Repau'te asi cho'onare, "Sãine cu'ache cho'oja'mu chu'u musanukonare", chiimanesi'kua'mu Repau. Diopi pãi ùcuanuko cho'oche ro'iche ùcuarepa Chũ'ukjũ repana cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache ti'jñe'ne chũ'ua'ku chini juvosi'kua'mu Repau Cristo. ²⁴ Ûcuajũ mai cu'a kurususẽ'verona jẽ'jocojño jũni ro'ikaisi'kua'mu, maipi cu'ache cho'oche'te ùhasõ re'oja'chere cho'ojũ paapu chini. Repau Cristo mai rekoñoã vajuajũ chini chuenisõ ro'ikaisi'kua'mu maire. ²⁵ Ape'umũ mai ovejava'na ma'are vesujũ cavesusõsinaja'ne pa'isinaa'me. Jã'ata'ni chura Cristoni oveja kuirakuja'che pa'ikuni jo'e co'icheja'che cuasaju jovorena kuiraku cu'ache ùsekaimũ Repau maire.

Rũjona'me ùju re'oja'che pa'iche'te kuamu

3 ¹⁻² Rũjoromi, muũjupãi chũ'ũne jachama'ne masi cho'ojũ pa'ijũ'u, repanapi Dios chu'o cuasamana pani musanukonapi repanani ña kukuju cu'ache cho'oma'ne re'oja'che pa'ijuna ña chu'vachiima'ne Jesuni cuasaja'ni chini. ³⁻⁴ Ija'chea'me re'oja'che pa'iche: Sẽ'sevuchi'a re'oja'che ñomajñaruã raña vãto pa'iche, pachokuri cho'osimajñaruã ju'ichena'me kãña re'ojakãña ju'iche ruarepa cuasaju pa'ima'ne rekoñoã re'oja'che pa'iche'te na'a rua cuasaju pa'ijũ'u. Rekoñoã re'oja'che pa'iche, pe'kerũ pa'ichena'me re'oja'che i'kaju pa'iche ca'nivũ airekocheja'che airekoma'nea'me. Ûcuachi'a Diopi ñato rua re'oja'imũ jã'aja'ne pa'iche. ⁵ Ape'umũ pa'isina romi Dioni cuasaju jã'aja'ne pa'ijũ repa rekoñoãpi re'ona paniasome; ùjupãi chũ'ũne jachama'ne masi cho'ojũ paniasome repa. ⁶ Jã'aja'ne paniasomo Sara. Repau ùju Abraham chũ'ũne asa jachama'ne cho'oko repau'te, "Chu'ure paaku'mu iku", chiio paniasomo. Musanukonapi vajuçuma'ne re'oja'chere ùcuaja'che cho'ojũ pani repau chiijana pa'ijanaa'me.

⁷ Musanukona ùjupãi ùcuaja'che murũjoromi cuasaju re'oja'che paajũ'u. Na'a koka peonajejuna masi kuiraju paajũ'u repanare, Dios isiche re'oja'che pa'iche ja'me koonajejuna. Jã'aja'ne pa'ijũ Dioni sãeto musanukona sãe'ne asaja'mu Repau.

Re'oja'chere cho'ojũ cu'ache cho'ocojño'ne'me

⁸ Musanukona ùcuanuko sãinechi'a cuasaju majapãija'ne pa'ijũ cavama'ne re'oja'che ja'me pa'ijũ'u. "Jã'anare na'a rua masimũ chu'u", chiima'ne sãinechi'a oiju re'oja'che cho'okaijũ pojoju pa'ijũ'u. ⁹ Pãi musanukonare cu'ache cho'onare sãine cu'ache cho'omanejũ'u. Musanukonare cu'ache i'kanare sãine cu'ache i'kama'ne Dioni re'oja'chere sãekaijũ'u repanare. Jã'aja'ne re'oja'che cho'ojũ

paapu chini chēa paamu Dios musanukonare. Jā'aja'ñe cho'oto re'oja'che cho'okaija'mu Repau musanukonare. ¹⁰ Repau chu'o aperumu tocha jo'kasi'e ija'che kuamu jā'a:

Pāiu re'oja'che pa'iu pojoku pasa chiiku cu'ache i'kachena'me jorechu'o cutuche juvoa'ku.

¹¹ Cu'ache cho'ochete ūhasō re'oja'chere cho'oku paau.

Re'oja'che pa'iche'te ku'e jnaa re'oja'che paau.

¹² Dios re'oja'che pa'inare pāi kuiraku repa Repau'te sēeñe asaku pa'imū.

Cu'ache cho'onareta'ni repa chii'che ūsemu Repau, chiimū.

¹³ Musanukonapi si'arumu re'oja'chere cho'uju pa'ito pāi te'eu'jē'e cacu'omanejanaa'me musanukonare. ¹⁴ Jā'ata'ni musanukonapi re'oja'che cho'uju cu'ache cho'ocojñoni pojoku pa'ijū'u, Dios re'oja'che cho'okaijachere cuasaju. Pāi te'eu'terejē'e vajuchuma'ñe pa'iju kukumanejū'u. ¹⁵ Pāijē'e vajuchuma'ñe Cristoni cuasaju vajuchuju, "Chu'ure paaku'mu Repau", chiiju cuasajū'u. Si'arumu masi cuasaju pa'ijū'u, pāipi musanukonani mai pojoku cha'ache'te sēeto kuamasiñu chini. ¹⁶ Jā'ata'ni repa'ne ña, vajuchuju pe'keru kuajū'u, "Rua masiu'mu chu'u", chiima'ñe cuasaju. Cu'ache cho'oma'ñe re'oja'che pa'ijū'u, Jesure cuasanajeju musanukona re'oja'che pa'iche'te pāipi cu'ache cutuni kukusōa'ju chini.

¹⁷ Chekurumu Dios maire te'eñoā cu'ache cho'ocojñoa'ju chiimū. Jā'ata'ni maipi cu'ache cho'osi'e ro'ire cu'ache cho'ocojñoto cu'amū. Maipi cu'ache cho'oma'ñe re'oja'chere cho'uju cu'ache cho'ocojñoto na'a re'omū. ¹⁸ Maire Paaku Cristo mai ūcuanuko cu'ache cho'ochete ro'ikaiu chuenisōsi'kuamū. Ūcuat'e'choji peore ūcuanukore ro'ikaisi'kuamū. Re'okujeku cu'ache pa'inani cho'okaisi'kuamū Repau, maipi Diona'me re'oja'che paapu chini. Maija'iu pa'iu chuenisōsi'kuta'ni Dios Rekochoji cho'okaiuna jo'e vajuraisi'kuamū. ¹⁹⁻²⁰ Repau Cristo jūnisō rekochoji apereparumu Noé pa'irumu ko'sauna jūnisōsina pa'icheja pa'inare chu'vajanasomū. Aperumu repa chuta'a vajurumu Noé choovu ūjavu cho'o pi'niñetu'ka repa'ne pe'ruma'ñe cha'akuni Diore jachaju paniasome. Repavu cho'o pi'nisirumu okopi ra cheja si'acacheja ko'sa timuna pāi ūcuanuko runisōsirumu ochorepanachi'a jū'iñe ūsecojñoasome.

²¹ Okochi'a pa'icheja repa jū'ima'ñe pani etajani re'oja'che pa'isi'eja'che mai irumu cu'ache pa'iche'te jo'kasō Jesuni cuasaju jovo okoro'vecojño re'oja'che pa'ime chura. Okoro'veche ru'pu ca'nivu pa'iche meno choachema'mū. Pāi re'oja'che pa'iju repa Dios chii'che cho'oneeñe okoro'vecojñoñeji cho'o ñome. Jesucristo chuenisō tācojño vajuraisi'jekuna jā'aja'ñe cho'ona Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me. ²² Jesucristo Repau vajuraisirumu cunaumuna muni Dios ūjajūtu cakā'l'kona kueñe puu ñul'iu chū'uku ūseku pa'imū. Aijeku ángeles chū'unare chū'umū. Ūcuachi'a pāi ūcuanukore chū'unana'me vati chū'unare ūsekuna repa'ne uache cu'ache cho'uju Repau ūsemamajñaruachi'a cho'ome.

Dios isicheji masiju chekunare cho'okaiche'te kuamu

4 ¹ Jā'ajekuna Repau Cristo cheja pa'irumu cu'ache cho'ocojñosi'eja'che cho'ocojñoju cuasaju pa'ijū'u. Maipi pāire cu'ache cho'ocojñoju Repauni ūcua cuasani cu'a juvoche che'chesōme. ² Cu'are juvomasini maire ūcuache

cho'ouache cu'a cho'oma'ne pa'iju mai jünisöñejatu'ka Dios chiiche'te cho'ou pa'ijanaa'me. ³Aperumu musanukona Diore cuasamana cho'ouche rua jeerumu cho'ou pa'isinaa'me. Ūcuauache cho'ou romineeju, umeneeju, cono ūkunachi'a pa'iju, vë've pa'iju rua si'ache cho'ou, tösiva'nare pojoju pa'isinaa'me. ⁴Chura musanukonapi aperumu ūcuauache cho'ou pa'isi'ere cu'are ūhasö repnani ja'me cho'oma'ne pa'ijuna ña jña'neju si'arumu rua cu'ache cutuju pa'ime musanukonare. ⁵Jä'ata'ni repna cu'ache pa'isi'e Diore ti'jñeñe nukaju kuache pa'ija'mu repnare, päi jü'isina cho'osi'ena'me vajuna cho'ouche ro'iche chü'uku'te ti'jñeñe nukaju. ⁶Jä'aja'ñejekuna Jesucristo'te cuasache kuach'u'o, jü'isinajatu'ka chu'vacojñosi'ea'me, repna vajuna pa'irumu ūcuanuko cu'ache cho'osi'e ro'i cu'ache ti'jñecojño jünisösinata'ni, rekoñopi ūcua vajuju Dios pa'icheja'che ai paapu chini.

⁷Icheja cheja si'asörumu ti'api'ramu. Jä'ajekuna rüñe cuasaju cu'ache cho'ouache juvoju re'oja'che pa'iju Diore sëemasina pa'ijü'u. ⁸Ie ūcuachi'a asarepajü'u: Säiñechi'a oirepache oiju pa'ijü'u. Musanukonapi säiñechi'a oirepani chekurumu ruarepañoä cu'ache cho'onijë'e ūcua re'oja'che ja'me pa'ijanaa'me. ⁹Säiñechi'a pojoju te'eu'terejë'e cuhema'ne musanukona vu'ña ti'anare käiñe isiju pa'ijü'u. ¹⁰Musanukonapi cho'oa'ju chini Dios ūcuanukore si'acairo isisi'e Repau Rekochoji cho'okaiuna cho'omasiche cho'okaiñamema'ne chekunare re'oja'che masi cho'okaiju pa'ijü'u. ¹¹Chekunare chu'vani Dios chu'ore chu'vaa'ju. Chekunare re'oja'che cho'okaina Diopi cho'okaiuna koka paaju rua re'oja'che cho'okaiju paapu, Jesucristo'te cuasanapi si'arumu Repauni, "Rua re'oku'mu mu'u", chiiju paapu chini. Ūcuachi'a Repau'te cuhama'ne si'arumu pojoju, "Peore Paakuji peore Masiu'mu mu'u", chiiju pañu mai. Jä'aja'ne paau.

Jesuni cuasaju cu'ache cho'ocojño'ne'te kuamu

¹²Asarepajü'u, chu'u cuasava'na. Päipi musanukonani cu'ache cho'oto ña jñanomanejü'u. Jä'aja'ne pa'imu maire Jesure cuasanare, maipi mai rekoñoä Repau'te cuasache'te cho'o ñoa'ju chini. ¹³Cristo cho'ocojñosi'ejja'che cu'ache cho'ocojñoni Repau pa'isi'ejja'che pa'inajeju pojoju pa'ijü'u. Ūcuachi'a Repau jo'e rani päi ūcuanukore chu'urumu mai ūcuaja'che pojoju ja'me pa'ijachere cuasaju pojojü'u. ¹⁴Cristoni cuasajuna päipi musanukonani cu'ache i'kato pojojü'u, Dios Rekocho Masirekochoji musanukonani jo'kasöma'ne ja'me pa'ina. ¹⁵Musanukonapi ūcuauakuji cu'ache cho'ocojñoni päi vanisösi'kupü, pöse ñaasi'kupü, jä'apääni cheke cu'ache ūcuauache cho'oku, chekuna cho'ouche'te ñaku ja'me cutuku ke'resi'kupü cu'ache cho'ocojñoku pa'imanejü'u. ¹⁶Jä'ata'ni musanukonapi Jesure cuasanajeju cu'ache cho'ocojñoni kukuma'ne Repau neenajeju Dioni, "Re'orepamu, Ja'ku", chiiju pa'ijü'u.

¹⁷Päi ūcuanuko cho'osi'e ro'iche Dios chu'urumu ti'api'racuhamu. Charo Repau neena cho'osi'ere cuasa ñaja'mu Repau. Jä'a cho'o pi'ni Repau chu'o jachasina cho'osi'e cuasa ña repna cu'ache cho'osi'e ro'i rua vajuchuache peore ro'iche chü'uja'mu Repau. ¹⁸Dios chu'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu repa:

Re'oja'che pa'inarejë'e Dios pa'icheja saiche vesato,

¿je'se pa'ija'u Repauni cuasacuheju cu'ache cho'onare?

chiimu. ¹⁹Jä'ajekuna musanukonapi Repauji chiuna cu'ache cho'ocojñonijë'e cuhasöma'ne ūcua re'oja'che cho'ou pa'ijü'u, "Maire Cho'osi'ku Dios ūcuarepa cho'okuji cho'okaija'mu maire", chini cuasaju.

Jesure cuasanare chū'vache'me

5 ¹ Chura musanukonare kuiranani, ainani, chū'vara chiimu chū'u, repa pa'icheja'che aijeku pāi kuirakujeku. Jesucristo cu'ache cho'ocojñoñe peore ñasi'ku'a'mu chū'u. Repau pāi ūcuanukore chū'urumu chū'u ūcuachi'a ja'me chū'uku pa'ija'mu. ² Aina, musanukonapi kuiraa'ju chini jo'kasinare Diore cuasanare ovejava'naja'ñe pa'inare kuiraju pa'ijū'u. Kurineema'ñe, re'oja'che cho'okaineeru, kuiracuhema'ñe Dioni pojoju Repau chiiche'te cho'ojū masi kuiraju pa'ijū'u repanare. ³ Musanukona chēa paacojñonare cho'ocheja'che cho'oma'ñe re'oja'che cho'o ñoju pe'keru che'chojū'u repanare, ña chēa ūcuaja'che paapu chini. ⁴ Jā'aja'ñe cho'ojū pani maire ovejava'nareja'che Paakuji jo'e ratu pāi chū'una tuhivūāja'ñere rua re'oja'chere isuna koo Ūcuana'me si'arumu chū'uju pa'ijanaa'me mai.

⁵ Musanukona na'a pōsūpāi ūcuaja'che, umūpāina'me romi, asarepajū'u. Aina chū'uñe jachama'ñe cho'ojū pa'ijū'u. Ūcuanuko, "Na'a rua masi'u'mu chū'u", chiima'ñe, chekuna chū'uñe sāiñechi'a cho'okaiju pa'ijū'u. Dios chū'o tocha jo'kasi'e ija'che kuamu:

"Rua masi'u'mu chū'u", chiina cho'oche ūsemu Dios.

"Vesūva'ua'mu chū'u", chiinaretani oiu re'oja'che cho'okaimu Repau, chiimu. ⁶ Jā'ajekuna, Dioni Peore Masiuni, "Peore Masiujeku chū'ere rua vesūva'ujekuna cho'okaijū'u", chiiju pa'ijū'u, Repauji musanukonani Repau'te ūarumuna na'a masinare cho'oa'ku chini. ⁷ Maire rua oikujekuna musanukonare pa'ivesache Ūcuani kuajū'u cho'okaa.

⁸ Narepaju pa'iju cu'ache cho'oche juvoju re'oja'che pa'imasijū'u; vati maire cuheku chai kūni ānisōnani ku'eku ku'icheja'che cacū'onani ku'eku si'arumu ku'iu pa'imu. ⁹ Ūhasōma'ñe ūcua Dioni masi cuasaju vati chū'uñe juvoju pa'ijū'u, mai majapāijana cheja si'achejña cana ūcuaja'che cu'ache cho'ocojñoju pa'iche'te masiju.

¹⁰ Jā'ata'ni musanukona jmamakarū cu'ache cho'ocojñosirumuna Pāi Oi Ai Dios musanukonapi koka paaju Repau'ni na'a masi cuasaju si'arumu na'a re'oja'che paapu chini cho'okaija'mu. Ūcuauji maire Cristoni cuasaju Ūcuana'me si'arumu re'oja'che paapu chini chēa paamu. ¹¹ Repau'te si'arumu cuhasōma'ñe, "Peore Masi'u'mu mū'u", chiiju pañu mai. Jā'aja'ñe paau.

Chū'o saoku cuhacho tochasi'ea'me

¹² Chū'upi ñato Jesuni cuasaku Repau chiiche masi cho'okaiku Silvanopi tochakaiuna inukoruchi'a chū'vaku saomu chū'u musanukonare, Dios ūcuarepa cho'oku maire oiu cho'okaiche'te asa pojoju re'oja'che paapu chini. Chū'u chū'vachū'ore ūcuarepare asa chēa ūhasōma'ñe masi cuasaju Repau'ni oicojñoju re'oja'che cho'okaicojñoju pa'ijū'u.

¹³ Icheja Babilonia vū'ejoopo cana Jesure cuasakuanupu musanukona chēa paacojñoñeja'ñe Diore chēa paacojñoña ja'me chū'o saome musanukonare; chū'u chīija'iu, Marcos, ūcuachi'a. ¹⁴ Sāiñechi'a cuasaju oiju sū'ka pojoju pa'ijū'u. Musanukona Cristo neena ūcuanuko re'oja'che pa'ijū'u. Re'omu.

Pedro

San Pedro jo'e ch'u'o tocha saosi'ea'me

Ch'u'o saosi'ea'me

1 ¹ Ch'u'u, Simón Pedro, Jesucristo'te cho'oche cho'okaiu Repau saosi'kupi ija'ova utija'ova jo'e tocha saomu musanukonare, chukuna cuasacheja'che Repau'te re'oja'che cuasaju pa'inare. Dios mai Cuasaku maire vati toa sani uuche Ësekaikují Jesucristo Re'okujeku musanukonare já'aja'ne cuasache jo'kasi'kua'mu. ² Maire Paaku Jesucristo pa'ichena'me Dios pa'iche masinajeju Ūcuauji re'oja'che pa'iche karama'ne cho'okaiuna re'oja'che pa'ijū'u.

Dioni cuasaju re'oja'che pa'iche'me

³ Dios peore Cho'omasijeku peore Paaku Re'okujeku maire chēa paaku Repau pa'iche'te masia'ju chini kuakū'mu. Ūcuachi'a maipi Repauni masi cuasaju re'oja'chere cho'uju paapu chini maire karache peore isimu Repau. ⁴ Já'aja'ne Pa'ikujeku maire Repau, "Rua re'oja'chere cho'okaija'mu ch'u'u", chiisi'e cho'okaimu Repau, maipi rekoñoã re'ojarekoñoãre paaju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'imasiju, jvomasiju Repau'te cuasamana ūcuauache cu'ache cho'oche'te ña chēa ūcuaja'che cho'omanea'ju chini. ⁵ Já'ajekuna Repauni cuasaju peore cho'ore'ochetu'ka cho'uju, ñamema'ne re'oja'che cho'oche'te che'chejū'u. Re'oja'chere cho'uju pa'imasiche'te che'chejū'u. ⁶ Pa'imasiju cu'a jvomasiche'te che'chejū'u. Cu'ache cho'oche'te jvomasiju cu'ache ti'jñetojē'e ūcua Diore cuasaju pojoju pa'ijū'u. Já'aja'ne pa'iju Diore masi cuasaju pojoche'te che'chejū'u. ⁷ Ūcuachi'a musanukona majapāijanare cuasaju pāi ūcuaukore oiju pa'ijū'u.

⁸ Musanukonapi já'aja'ne pa'iju si'arumu na'a rua re'oja'che pa'iche'te che'cheju pa'ito chekuna musanukona pa'iche re'oja'chere ña chēajanaa'me, musanukonapi Maire Paakuni Jesucristoni cuasate'emapuna. ⁹ Já'aja'ne cho'omanata'ni Dioni masi cuasavesuju repana cu'ache cho'osi'e Dios tunosōkaisi'e cavesusōsinajeju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime. ¹⁰ Já'ajekuna, ch'u'u majapāijana, musanukonani Diopi chēa paakuna si'arumu na'a re'oja'che pa'iju Repau neena pa'iche cho'o ñojū'u. Já'aja'ne cho'uju pani jmamakarujē'e cacu'amanejanaa'me musanukona. ¹¹ Ūcuachi'a musanukonare Dios Repau pa'icheja si'amacheja kakache ūsema'ne rua pojoku cuaaja'mu, Maire Paaku Jesucristo maire vati toa sani uuche Ësekaiku ch'ū'uku pa'icheja.

¹² Já'ajekuna ch'u'u musanukonare repare cavesumanea'ju chini peore cuasaku si'arumu kuaku pa'ija'mu, musanukonare che'chosi'e ch'u'o ūcuarepare

masiju re'oja'che cho'oju pa'inareta'ni. ¹³ Chu'u vajuu pa'irumujatu'ka ja'aja'ne chu'vaku pasa chiimu chu'u, musanukonapi repare cuhama'ne cuasaju paapu chini. ¹⁴ Maire Paaku Jesucristoji kuauna chu'u jmamakarū pani jünisöja'ne masimu chu'u. ¹⁵ Jä'ata'ni chu'ure peore cho'ore'ochetu'ka che'choja'mu chu'u, musanukonapi chu'u jünisösirumujē'e ūcua cuasaju paapu chini.

Jesucristo Peore Masiu re'oja'che ñokuna ñasi'ere kuamu

¹⁶ Chukuna musanukonare Maire Paaku Jesucristo masichena'me Repau jo'e raijache che'chosi'e rupū aichu'o kuamasinapi cuasa kuarena asa kuasi'ema'mu. Chukunapi ñasinaa'me Repau pa'iche, Ūcuaju Repau pāi chū'uku pa'iche'te rua re'oja'che ñokuna. ¹⁷⁻¹⁸ Chukuna reparumu Maire Paakuna'me aikūti Dios pa'ikūtire muni pa'iju Repau'te Jesure re'oja'che ñoku'te ñaju Repau pāi chū'uku pa'iche'te kua jñauku cunaumupi mai Ja'ku Dios Peore Paaku Re'oku i'kachu'o ija'che chiiche'te asasinaa'me: "Iku chu'u chīia'mu. Chu'u rua oiū pojoku'mu iku", chiisi'kua'mu Dios.

¹⁹ Musanukona Dios chu'o kuasina aperumu tocha jo'kasi'e kuachu'o ūcuarepa asamasiju cuasame. Chura chukuna kuasi'ere asa na'a masi cuasajū'u. Ija'chea'me: Nami chijacheja uopuji si'añami miakuna jo'e apeñatatojatu'ka re'oja'che pa'ire'omu. Ūcuaja'che Dios chū'ūne asa chēa cho'ojū pani Repau jo'e raumucusejatu'ka re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. ²⁰⁻²¹ Iere masijū'u: Dios chu'o kuasina kuaju tocha jo'kasi'e Dios chu'o pa'ikorovu repanachi'a cuasaju tochasi'epi pa'ima'mu. Jmamakarujē'e repana cuasache i'kamapu Dios Rekocho chū'ūnechi'a kuaju Repau chu'o masi kuaasome repana. Jä'ajekuna repana tocha jo'kasi'e Dios chu'ojeku pāi repanare uache cuasaju kuacu'amū.

Jorechu'o che'chona pa'iche'te kuamu

2 ¹ Aperumu pa'isinare Israelpāi kuanupu Dios chu'o kuanapi pa'ijuna ūcuachi'a jorechu'o che'chona paniasome, "Dios chu'o kuanaa'me chukuna", chiiju jorechu'o che'chona. Irumu ūcuaja'che jorechu'o che'chona rani musanukonana'me pa'ijanaa'me. Maire Paaku jūni ro'ikaisi'ere jachaju musanukonani cacu'oñu chini jorechu'o jmanukoruāchi'a che'choju teana cho'osōjanaa'me repana. ² Repana cu'ache cho'ojū pa'iche'te Jesure cuasanapi jainuko ña chēa repana pa'icheja'che pa'ijuna chekuna pāi repana pa'iche'te ña cu'ache cutujanaa'me. Ūcuarepare, "Dios chu'o cuasache cu'amū", chiijanaa'me. ³ Repana jorechu'o che'chona kurineanejaju musanukonarejē'e cuasama'ne rupū repanare uachechi'a jñaañu chini cho'ojū cu'ache che'chojanaa'me. Jä'ata'ni repana cu'ache cho'osi'e ro'i tā'tachejē'e peoche rua cu'ache ti'ñeja'mu repanare, aperumu Dios, "Pāi cu'ache cho'onare ija'che cho'oja'mu chu'u", chiisi'epi.

⁴ Aperumu Dios ángeleva'nare Repau'te jachaju cho'osi'e cu'a tunoma'ne ūcua cuasaku vati toana rua chijachejana sējoasomu, pāi ūcuanuko cho'osi'e Repau chū'urumujatu'ka, quēo suosiva'naja'ne paapu chini. ⁵ Ūcuachi'a aperumu Noé reparumu pa'isinare chu'vasi'eta'ni repanapi jachajuna repana cu'ache cho'osi'e tunoma'ne ūcua cuasaku oko rua ra cheja peore ko'sa timusōñe chū'uasomu Dios, cu'anapi peore cho'osōja'ju chini. Noere re'oja'che pa'iche chu'vaku'techi'a te'eu'te jū'ine ūseku, chekunare sieterepanare

ũcuachi'a ũse asomu Repau. ⁶ Ũcuachi'a aperumũ pa'isinare Sodoma v'e'joopona'me Gomorra v'e'joopo pa'isinare uusõne'te chũ'uasomu Dios, repajoopoãpi peore ũhacutapoãchi'a uusõa'ku chini. Na'a pa'isirimũ pa'ijũ cu'ache cho'ojanapi repajoopoã pa'inare cu'ache ti'jñesi'ere asa kuku repana cu'ache cho'ochete ũhasõ re'oja'che pa'iche'te che'cheju paapu chini jã'aja'ñe cho'oasomu Dios. ⁷ Jã'ata'ni reparumũ Lo'techi'a uumanea'ku chini etoasomu Dios, re'oja'che pa'iu repana cu'ache cho'ochete ñaku oiũ pa'isi'kure.

⁸ Repau Lot re'oja'che pa'ikũji pã cu'ache pa'inani ja'me pa'iu repau rekocho re'oja'che cuasakũjeku repanapi si'arumũ cu'ache cho'ojuna ñaku ũcuachi'a asaku rua oiũ paniasomu repau rekocho. ⁹ Jã'are cuasaju iere masime mai: Dios Repau neenare cu'ache ti'jñeto ũsekaimasiche. Ũcuachi'a cu'ache pa'inare Repau pã ũcuanuko cho'osi'e ro'iche chũ'urumũjatu'ka chẽa vati toa sao paamasiche masime mai. ¹⁰ Pã tiĩne cuasaju repanare uachechi'a cho'onana'me Maire Paaku chũ'ũne cuheju jachanare na'a rua cu'ache chũ'ujamu Repau. Repana cuasaju pa'iche rua i'kaju cunamũre pa'ijũ peore chũ'nare ñomana rejẽ'e cuasa, kukuma'ñe cu'ache cutunaa'me repana. ¹¹ Jã'ata'ni ángeles na'a rua koka paaju na'a rua masinata'ni Dios asaku'te jã'aja'ñe cu'ache i'kama'ñe ña, kukume repanare jorechũ'o che'chonare.

¹² Repana jorechũ'o che'chona pa'ivesuju repanare uachechi'a cho'uju cuasavesuju cu'ava'na pa'icheja'che pa'inaa'me. Repana ñamamajñaruãana'me ñamanare cu'ache i'kaju, cu'ava'na chẽa vanisõcojñoñeja'ñe cho'osõjanaa'me repana. ¹³ Repanare uache cho'orumũ pojoju cu'ache cho'ochejẽ'e cuasama'ñe cho'osi'e ro'i chekunare repana cu'ache cho'osi'ejache cho'ocojñojanaa'me. Musanukona chi'i sãinechi'a pojoju ãu ãirumũ ja'me chi'i vajuchuache ñoñe repanare uache rua tiĩne cho'uju jorenaa'me repana.

¹⁴ Romio'te te'e'oterejẽ'e uache ñama'ñe pa'imapu rua cu'ache cho'onata'ni ca'namanaa'me repana. Dioni apecuasaju re'oja'che cho'o koka peova'nare joreju cu'ache che'choju cacũ'onaa'me repana. Cu'achechi'a cho'onajeku kuri chii ainaa'me repana. Repana cu'ache ro'i Dios toana saoja'mũ repanare. ¹⁵ Ma'a rũhiñe saima'a saicuheju tiĩma'ana sani cavesusinaja'ñe re'oja'che pa'iche ũhasõ cu'ache pa'inaa'me repana. Beor mamaku Balaam kurire koorã chini cu'ache cho'osi'ejache cho'onaa'me repana. ¹⁶ Repau'te Balaamre cu'ache cho'ora chini saikũni burrava'o chũ'o i'kamava'ota'ni repau tiĩne cho'ojasa chini saiche'te ũseko pã chũ'opi i'kako ke'eko'teta'ni jachaasomu.

¹⁷ Repana jorechũ'o che'chona oko puni oko raimana pa'icheja'che pa'ijũ oko rara chini rama'ñe tuta saochaja'che jorenajeku vati toa rua hijachejare ai sani pa'ijanaa'me. ¹⁸ "Rua masime chukuna", chiiju peoche i'kaju cu'ache cho'ochete ũhasõ aperepa re'oja'che pa'inare joreju cu'ache che'choju, "Ũcuauache cho'ore'omu", chiiju cacũ'ome repana. ¹⁹ "Chukuna che'choche'te asa chẽa musanukonare uache cho'uju pani re'oja'che pa'ijanaa'me", chiiju jorenaa'me repana. Jã'ata'ni repanapi re'oja'che cho'oũ chiiito cu'achechi'a cho'omasinajejuna cho'ocũ'aku'mũ repanare. Pã ũcuanuko chẽa paacojñonaja'ñechi'a pa'ijũ repana si'arumũ cho'uju pa'iche ũhasõuanareta'ni ũhacu'amũ, cho'uju che'chesõrena. ²⁰ Cu'ache pa'isinapi Maire Paakũni Jesucristoni vati toa sani uuche Ũsekaikũni cuasaju jovo Ũcuauji cho'okaiũna Repau'te cuasamana cuasacheja'che cuasaju cu'ache cho'ochete ũhasõ re'oja'che cho'uju pa'isinapi cavesusõ jo'e cu'ache cho'uju

pa'ito aperumu pa'isi'e na'a rua cu'aja'mu repanare. ²¹ Dioni cuasamaru re'oja'che pa'imanae rua cu'amu. Jā'ata'ni Jesure jovosinapi Repau chū'ūñe jachaju Repau'te cuasache jo'kasōsinare na'a rua cu'aja'mu. ²² Jā'aja'ñe cho'ona ija'che chiicheja'che pa'ime: “Jamuchai repau sisosi'e jo'e āimu. Jo'chasēse cuchasina cha'ophanapūna teana ūme si'si cho'osōme”, chiicheja'che pa'ime.

Maire Paaku jo'e raijachere kuamu

3 ¹ Asarepajū'u, chū'u majapāijana. Ija'ova utija'ova jo'e tocha saomu chū'u musanukonare chū'u chū'vaku ka'chañō tocha saochū'ore musanukonapi cavesuma'ñe rūhiñe cuasaju paapu chini. ² Cavesuma'ñe pa'iju aperumu Dios chū'o kuasina tocha jo'kasi'e cuasaju pa'ijū'u. Ūcuachi'a chukuna Repau saosina Maire Paaku vati toa sani uuche Ūsekaikuji chū'ūna musanukonare che'chos'i'e cavesuma'ñe cuasaju pa'ijū'u.

³ Ie ūcuachi'a cuasajū'u: Chuta'a Jesús jo'e raimarumu pāi repanare ūachechi'a cuasaju cu'ache cho'ojū pa'ina rani pāisojanaa'me musanukonare. ⁴ Ija'che i'kajanaa'me repana: “¿Je'se pa'ūna Cristo, 'Jo'e raija'mu chū'u', chiisi'kuta'ni raima'ku? Repau'te jovo mai ja'kupāija'ñe pa'iju maire che'choju pa'isina peore jūnisōchusinaa'me. Jā'ata'ni cheja pa'iche mamarumupi sañoma'ñe ūcuat'e'e pa'imu. Raimanejacosomu Repau”, chiijanaa'me. ⁵ Repana jorena mamarumu cho'osi'ere cuasacuheju jā'aja'ñe i'kame. Jā'ata'ni Diopi chū'ukuna cheja pa'iche te'eñō sa'ñeku pa'imu. Aperumu Diopi i'kauna cūnaumu peosiumupi paniasomu. Ūcuachi'a Repauji i'kauna okochi'a pa'isi'e cheja paniasomu. Po'ona'me chiaraā chiañā paau chini jā'aja'ñe cho'oasomu Repau. ⁶ Ūcuachi'a na'a pa'isirumu okopi rua ra, chejare peore ko'sa timuuna cheja pa'iche peore cho'osōasomu. ⁷ Chura pa'iche cūnaumuna'me cheja pāi ūcuauko cho'osi'e Dios cuasa cu'ache cho'osinare vati toa saoumucusena Ūcuauji chū'ūna peore uu sañosōja'mu.

⁸ Ūcuachi'a, chū'u majapāijana, ie cavesuma'ñe cuasaju pa'ijū'u: Maire Paaku cuasato te'eumucuse milrepaūsurumuja'ñeasomu. Ūcuachi'a milrepaūsurumu te'eumucuseja'cheasomu Repau'te. ⁹ Pāi te'ena cuasato Maire Paaku Repau, “Jo'e raija'mu chū'u”, chiisi'e na'mi rairuja'chere raimanesi'kuamū. “Churajē'e rua jeerumuta'ni rairuja'chere raimanecuhamū Repau”, chiime. Jā'ata'ni Repau'te raire'oumucusepi caranisōuna raima'ñe pa'ima'mu Repau. Rupu maini oiū Repau'te jovojanapi repana cu'ache cho'ochete ūhasō Repau'ni cuasaju jovo te'euje'e cho'osōmanea'ju chini cha'aku raima'ñe pa'imu Repau.

¹⁰ Maire Paaku jo'e raiumucuse teana tī'aja'mu. Ūnauni pē'jeju raimauna cha'ate'e pāi pē'jemaumucusena ūnaū raicheja'che Maire Paaku ūcuaja'che Repau'te pē'jemaumucusena raija'mu. Reparumu cūnaumu pa'iche rua vajuchuache asoche peore uu ūnaasōja'mu. Cheja ūcuachi'a repacheja pa'ichena'me peore uu sañosōja'mu Diopi chū'ūna.

¹¹ Peore jā'aja'ñe ūnaasōja'nejekuna asa kuku cu'ache cho'ochete peore ūhasō Repau'ni masi cuasaju pojoju pa'ijū'u musanukona. ¹² Musanukonare peore cho'ore'ochetu'ka re'oja'chere cho'ojū Dios Repau masiche peore cho'oumucusera cha'aju pa'ijū'u, na'a na'mi raau chini. Repaumucuse cūnaumu uu ūnaasōja'mu. Cu'amajñaruāta'ni toapi peore uu ko'sisōja'mu. ¹³ Maita'ni Dios, “Ija'che cho'oja'mu chū'u”, chiisichejñare cheja mamachejana'me cūnaumu mamaumure cha'aju pa'ime, re'onachi'a pa'iju re'oja'chechi'a cho'ojachejñare.

¹⁴Jā'ajekuna, chu'u majapāijana, jā'are cha'aju peore cho'ore'ochetu'ka Repauna'me re'oja'che pa'ijū, re'oja'chere cuasaju cu'ache peona pa'ijū, Diopi re'oja'che pa'inani rani ñaa'ku. ¹⁵Maire Paaku maini oiu vati toa sani uuche'te Ũseku maipi Repauni jovo Ũcuauña'me si'arumu paapu chini cha'ache cavesuma'ñe cuasajū'u. Mai majapāiujajū'u mai rua cuasaku Pablo ũcuachi'a Diopi cho'okaiuna masiku ũcuate'ere kuaku tocha saosi'kua'mu musanukonare. ¹⁶Repaū Pablo tocha saosija'o si'aja'o jā'are kuamu. Jā'ata'ni repaja'o tochasi'e te'emajñaruā asavesache kuaku tochasi'ea'me. Jā'ajekuna Diore masi cuasamana repare asavesujū cheke Dios chu'o tochasi'e che'chocheja'che repana cuasachechi'a tiiñe che'chome. Jā'aja'ñe repana cuasachechi'a che'choju masi kuamanesi'e ro'i cho'osōjanaa'me repana.

¹⁷Jā'ajekuna, chu'u majapāijana, musanukona chuta'a repana raimarumu asasinajeju ñarepaju pa'ijū'u, re'oja'che pa'iche'te repanapi rani jorechu'ore che'chojuna asa chēa cuasaju cac'ocojñōñe. ¹⁸Ũcua re'oja'che pa'ijū Maire Paaku vati toa sani uuche Ũsekaiku Jesucristo pa'iche'te na'a rua che'cheju si'arumu Repauni na'a rua cuasaju pa'ijū'u. Irumupi ai si'arumu pojocojñoku paau Repaū. Jā'aja'ñe paau. Re'omu.

Pedro

San Juan charo chũ'o tocha saosi'ea'me

Jesucristo Puka'ku Dios pa'iche kuasi'ere kuamu

1 ¹Chukuna ñasi'ena'me asasi'e musanukonani Jesucristo pa'iche'te kuaku ie chũ'o tocha saomu chũ'u. Ūcuachi'a chukuna Repau'te sũ'ka pojosi'naa'me.

Apereparumu chuta'a cheja cho'omarumu cunaumure Puka'ku Diona'me paniasomu Repau Jesucristo. Cunaumu Pa'ikuji icheja chejare caje pa'iu re'oja'che pa'iche mai rekoñoã vaju'che jo'kasi'kua'mu Repau. Ūcuachi'a chukunani Puka'ku Dios pa'iche'te kuaku Repau chũ'uñe kuasi'kua'mu Repau. ²Repau Jesús kuache asaju Repau'terejẽ'e ñasinajeju masime chukuna chura Puka'ku Dios pa'iche. Jã'ajekuna musanukonare Jesucristo Puka'kuna'me Pa'ikuji mai pa'ichejare caje pa'iu maire ũcuanukore re'oja'che che'choche asasinajeju ũcuare kuame chukuna. ³Ūcuachi'a Jesucristo'ji che'chokuna asasinajeju Dios pa'iche masime chukuna chura. Repau'te ñasinajeju Dios pa'iche masiju Diona'me re'oja'che ja'me pa'ime chukuna. Dios Mamaku'te Jesucristo'te ũcuachi'a re'oja'che ja'me pa'ime. Musanukonapi asa chẽa chukunana'me re'oja'che pa'iju ũcuachi'a Diona'me re'oja'che paapu chini chukuna ñasi'e peore kuame chukuna musanukonare. ⁴Musanukonapi ña na'a rua pojoju paapu chini tocha saomu chũ'u ija'ova.

Dios re'oja'chechi'a cho'ochete kuamu

⁵Ie chũ'o chukuna'te Jesucristo che'chokuna asasi'kujeku kuamu chũ'u musanukonare. Ija'che che'chosi'kua'mu Repau:

“Dios peore masiku'mu. Re'okujeku cu'achejẽ'e peoku'mu.” Jã'aja'ne chiũ pã'i che'chosi'kua'mu Jesucristo. ⁶Pã'i, “Diona'me re'oja'che pa'ime chukuna”, chiinapi cu'ache cho'oni chijachejaja'che cu'ache pa'inajeju joreme repaña. Jã'aja'ne cho'ona Dios chũ'uñe cho'oma'me. ⁷Repau Dios cu'achejẽ'e cho'oma'kujeku miañeja'ne pa'iu re'oja'chechi'a cho'oku jorema'kua'mu. Mai ũcuaja'che miañeja'ne pa'iju re'oja'che cho'uju joremaneni sã'iñechi'a pojoju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Dios mai cu'a tu'nesõkaija'mu, Jesucristo maire jũni ro'ikaisi'ejekuna.

⁸“Pã'i ũcuanuko cu'ache cho'onaa'me”, chiimu Dios. Jã'ajekuna maipi, “Cu'ache cho'omanaa'me chukuna”, chini joreme. Rũhiñe cuasamanajeju Repau i'kache jachame mai jã'aja'ne i'kani. ⁹Jã'ata'ni maipi, “Cu'ache cho'onaa'me chukuna”, chiiju mai cu'ache cho'ochete Dioni kuato jo'e

cuasamaneja'mu Repau. "Jā'aja'ne cho'oja'mu chu'u", chiisi'kujeku jorema'ne re'oja'chechi'a cho'omu Dios. Jā'ajekuna mai cu'ache cho'och'e'te Repauni kuaru mai rekoñoā pa'iche cu'a peore tū'nesōkani jo'e cuasamaneja'mu Repau. ¹⁰Maipi, "Cu'ache cho'omanaa'me chukuna", chiito cu'amū. Jā'aja'ne i'kani Dios i'kasi'ere jachaju, "Joremu Dios", chiime mai.

Dios Raosi'ku Jesucristo maire sēekaiku'mu Puka'ku Diore

2 ¹Musanukonare chu'u chijjava'nare ie chu'o musanukonapi ņa cu'ache cho'oma'ne paapu chini tocha saomu chu'u. Jā'ata'ni maipi cu'ache cho'oto Jesucristo Re'okujeku maire Repau Puka'kuni sēekaimu. "Ja'ku, repaana cu'ache jo'e cuasamanejū'u", chiiu sēekaimu Repau. ²"Cu'ache cho'ona repaana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me", chiimu Dios. Jā'ata'ni Jesucristo mai cu'ache cho'osi'e ro'i jūni ro'ikakuna maire chura ro'iche peomu. Jā'ata'ni mairechi'a ro'ikaima'ne pāi ūcuaukore ro'ikaisi'kua'mu Repau Jesucristo.

³Maipi Diore masi cuasarepani Repau chū'u'ne jachama'ne cho'ome. ⁴Jā'ata'ni pāi, "Diore cuasanaa'me chukuna", chiinapi Repau chū'u'ne cho'omaneni joreme repaana, Dios chu'o ūcuarepare asa chēamanajeju. ⁵Dios chū'u'ne jachama'ne cho'ona Diore masi cuasame. Jā'ajekuna maipi Repau chū'u'ne'te cho'oni mai Repau'te masi cuasache masime. ⁶Jesucristo cheja pa'irumu cu'achejē'e cho'oma'ne re'oja'chechi'a cho'osi'kua'mu. Jā'ajekuna pāi, "Diore cuasanaa'me chukuna", chiinare, "Jesucristo pa'icheja'che re'oja'che pa'ijū'u", chiiu chu'vamu chu'u.

Pāi Dios chū'usi'e asasinata'ni mamaja'ne asaju pa'iche'te kuamu

⁷Asarepajū'u, chu'u majapāijana. Ie chu'o musanukonani Dios chū'usi'ere kuara chini tochamu chu'u. Jā'ata'ni machu'oma'mu ie. Aperumu musanukona asasi'ea'me. ⁸Jā'ata'ni musanukona ie chu'o asasinata'ni mamaja'ne asaju pa'ime chura. "Chekunare rua cuasaju oiju pa'ijū'u", chiimu Dios. Ichejare caje pa'iu Jesucristo pāi rua oiu pa'isi'kua'mu. Jā'ajekuna maire ūcuaja'che cho'uju paapu chini jo'kasi'kua'mu Repau. Aperumu maire chijachejaja'che cu'ache pa'iju vesujuna re'oja'che pa'icu'asi'kua'mu. Chura Jesucristoji cho'okaiuna miañeja'ne re'oja'che pa'ime mai.

⁹Pāi, "Diore cuasanaajeju miañeja'ne re'oja'che pa'inaa'me chukuna", chiinapi repaana majapāijanani cuheni chuta'a chijachejaja'che cu'ache pa'iju Diore cuasamanajeju chu'ochi'a i'kame.

¹⁰Repana majapāijanare ņa oinata'ni Diore masi cuasame. Ūcuachi'a Diore cuasanaajeju miañeja'ne re'oja'che pa'iju cacu'ama'me repaana. ¹¹Jā'ata'ni repaana majapāijanare cuhena Repauni masi cuasamaru ūcu chijachejaja'che cu'ache pa'iju re'oja'che cuasachejē'e vesume repaana. Chijacheja ku'inaja'ne pa'ivesuju na'ava'na pa'icheja'che pa'ime repaana.

¹²Musanukona chu'u chijjava'na, Jesucristoni cuasaju rekoñoā cu'a tū'nesōcojñorena iere chu'o tocha saomu chu'u. ¹³Musanukona aina, Jesucristo'te chuta'a cheja cho'omarumu Pa'ikuni masime. Musanukona pōsupāi, vati, "Cu'ache cho'ojū'u", chiiche Dioni cuasaju Ūcuauji cho'okaiuna jachaju re'oja'che pa'ime.

¹⁴Musanukona chu'u chijjava'na, Mai Ja'kure Dioni masi cuasaju pa'ime. Musanukona aina, chuta'a cheja cho'omarumu Pa'iku'te masime. Musanukona

põsupāi, Diopi cho'okaiuna re'oja'che pa'ime. Dios chū'ũne asa chēasinajeju vati cu'ache chū'utojē'e cu'ache cho'oma'ne pa'ime musanukona. Dioni cuasajuna chū'o tocha saomu chū'u musanukonare ūcuaukore.

¹⁵ Diore cuasamana pa'icheja'che pa'imanejū'u. Ūcuachi'a repaña cho'ocheja'che cu'ache cho'oñu chiimanejū'u. Jā'aja'ne pañu chiina Diore cuhenaame. ¹⁶ Diore cuasamana ija'che pa'ime: Cu'ache cho'oneeju, chekuna nee tua paauche ñaju, “Chekunare na'a rua masinaame chukuna”, chiiju cuasame. Repaña cu'ache pa'iche Dios jo'kasi'ema'mu. Diore cuasamana cu'ache cuasaju cho'oche'me jā'a cu'a. ¹⁷ Cheja si'asōpi'ramu. Na'a pa'isirumu cheja peoja'mu. Ūcuaja'che cu'ache cho'ona peojanaa'me. Jā'ata'ni Dios chū'ũne cho'oneena Repau pa'ichejare ai sani si'arumu re'oja'che pa'ijanaa'me.

**Dios chū'o ūcuarepare che'chonana'me jorechū'o
che'chona pa'iche'te kuamu**

¹⁸ Asarepajū'u, chū'u chīijava'na. Chura cheja si'api'ramu. Aperumu musanukona, “Jesucristo'te rua cuhekuji rajia'mu”, chiiche asasinaa'me. Chura Jesucristo'te cuhena pāi jainuko rani pa'ime. Repanapi rani pa'ijuna ña, “Cheja si'asōpi'ramu”, chiime mai.

¹⁹ Repaña Jesucristo'te cuhena maire ja'me jovo pa'isinapi Diore cuasamanajeju maire jo'ka sanisōsinaa'me. Maina'me Diore cuasana pani jo'ka saimana'asinaa'me repaña. Jā'ata'ni repanapi jo'ka sanisōrena ña masiju, chekuna pāi, “Diore cuasamanaa'me jā'ana”, chiime repanare.

²⁰ Cristo musanukonare ja'me paa chini Dios Rekocho'te raosi'kua'mu. Ūcuarekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Dios chū'o ūcuarepare masime musanukona. ²¹ Dios chū'o ūcuarepa vesujuna tocha saoma'ne, musanukonapi ūcuare masijuna ie chū'o tocha saomu chū'u. Pāi chekuna te'ena, “Dios chū'o che'chonaa'me chukuna”, chiiju jorechū'ore che'choju chū'o ūcuarepa che'choma'me. ²² Pāi Dios i'kasi'ere jachaju, “Dios Raosi'kuma'mu Jesús”, chiina joreme. Jā'aja'ne i'kaju jachaju Jesure Dios Raosi'kure cuheju Puka'ku Diorejatu'ka kuheme repaña. ²³ “Jesús Dios Mamakuma'mu”, chini Jesuni cuasamana Puka'kure ūcuachi'a cuasama'me. Jā'ata'ni, “Jesús Dios Mamakuma'mu”, chiiju Jesure cuasana Puka'kure Diore ūcuachi'a cuasame.

²⁴ Musanukona aperumu asa chēasi'e Dios chū'ore jo'kasōma'ne cuasaju pa'ijū'u. Jā'aja'ne jo'kama'ne cuasaju pani Dios Mamakuna'me re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. Ūcuachi'a Repau Puka'ku Diona'me re'oja'che pa'ijanaa'me. ²⁵ Repau Jesucristo, “Musanukona Dios pa'ichejare ai sani si'arumu pa'ijanaa'me”, chiisi'kua'mu maire. ²⁶ Chekuna pāi joreju cacu'oñu chiime musanukonare. Repaña jorena pa'iche'te kuara chini ie chū'o tocha saomu chū'u musanukonare. ²⁷ Jesucristo musanukonani ja'me paa chini Dios Rekocho'te raosi'kua'mu. Rauna Repau Dios Rekocho musanukonare jo'kasōma'ne ja'me pa'iu jorema'ne Dios chū'o peore ūcuarepa re'oja'che che'choku pa'imū musanukonare. Jā'ajekuna musanukona chekunare che'chonare chiima'me. Dios Rekocho musanukonare ūcuarepare che'chokū, “Jesucristo'te cuasache jo'kasōmanejū'u”, chiū chū'vamu. Repa chū'vache asa chēa jo'kasōma'ne cuasaju pa'ijū'u.

²⁸ Asarepajū'u, musanukona chū'u chīijava'na. Maipi Jesucristo'te cuasache jo'kasōmaneni Repau icheja mai pa'ichejana jo'e cajerumu ña

pojohanaa'me, Repau'te cuasache jo'kasōmanesinajeju. Repau'te cuasache jo'kasōnita'ni Repau cajerumu ña vajuchuju katiñu chiijanaa'me mai. ²⁹Dios Mamaku Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okū'mu. Jā'are masini ie ũcuachi'a masime mai: Pāi re'oja'chechi'a cho'ona Dios chīia'me, Jesucristo repanare cho'okaisi'ejekuna.

Diore cuasana Repau chiijana pa'iche'te kuamu

3 ¹Asarepajū'u musanukona. Mai Ja'ku Dios maire rua chiū, "Musanukona chu'u chīia'me", chiimu. Jā'ajekuna Dios chīia'me mai. Pāi chekuna Diore cuasamana Dios pa'ichejē'e vesuju ũcuaja'che mai pa'iche vesume.

²Asarepajū'u chu'u cuasana. Chura Dios chīia'me mai. Mai pa'ijache chuta'a vesume mai. Jā'ata'ni chura iere masime: Icheja mai pa'ichejana Jesucristoji jo'e ratu Repau pa'iche masirepa ñajanaa'me mai jā'arumta'ni. Ūcuachi'a Repauni ña Ūcuaujana carūhijanaa'me. ³Jā'ajekuna mai Repau'te cuasana Repau jo'e rairumu Ūcuaujana carūhijañere cuasaju pojoju cu'ache cho'ochē ũhasō Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'ime.

⁴Pāi cu'ache cho'ona Dios chū'ñe jachasōme. Cu'ache cho'ochē Dios chū'u jo'kasi'ema'mu. ⁵Jesucristo mai cu'ache cho'ochē'te tū'nesōkasa chini icheja mai pa'ichejare caje pa'iu jūni ro'ikaisi'kuamū. Repau jmakarujē'e cu'ache cho'oma'kuamū. Chura musanukona masime jā'a. ⁶Pāi Jesucristo'te masi cuasana cu'are jūvoju re'oja'che pa'ime. Si'arumu cu'ache cho'ona Jesucristo pa'iche vesume. Cu'are cho'ojū Repau'te Jesucristo'te masi cuasama'me repana.

⁷Asarepajū'u, chu'u chiijana. Pāipi musanukonani jorechu'ore che'choju cacu'oñu chiito repana i'kach'o asa chēamanejū'u. Jesucristo re'oja'chechi'a cho'okū'mu. Jā'ajekuna pāi re'oja'che cho'ona Repau pa'icheja'che pa'ime.

⁸Jā'ata'ni cu'ache cho'ona vati neenaa'me. Repau vati mamarumu cu'ache cho'oku chuta'a irumujatū'ka cu'ache cho'oku pa'imū. Jā'ajekuna Dios Mamaku repau vati cu'ache cho'ochē'te ũsera chini chejana cajesi'kuamū.

⁹Dios chīi, Repau'te cuasana Dios Rekocho'te paaju si'areparumu cu'ache cho'ojū pa'ima'me. Repau chiijeju cu'achejē'e cho'ocuheme repana. ¹⁰Pāi cu'ache cho'ona Dios chīima'me, ũcuachi'a chekunare cuasamana. Jā'ajekuna pāi cu'ache cho'ojū chekunare oimanare ña, "Dios chīima'me ina; vati chū'ñe'te cho'ome", chiire'omu.

Maire ũcuaukore pāi, "Chekunare oiju pa'ijū'u", chiimu Dios

¹¹Aperumu Dios chu'o apeche'cherumu Dios chū'ñe chekunapi che'chojuna asasinaa'me musanukona. Ija'che che'chosinaa'me repana: "Musanukona pāi sāiñechi'a oiju cuasaju pa'ijū'u", chiimu Dios maire ũcuaukore", chiiju che'chosinaa'me repana. ¹²Aperumu pa'isi'ku Caín jā'aja'ñe cho'oma'ñe cu'ache cho'oku paniasomu. Repau cho'jeuta'ni re'oja'che cho'oku paniasomu. Jā'ajekuna majaa'chu Caín cho'jeu'te cuheku vanisōasomu, vati cu'ache chū'ñe cho'okujeku. Repau Caín pa'isi'ēja'che pa'imaneñu mai. Re'oja'che pa'iju chekunare oiju pañu.

¹³Asarepajū'u, chu'u chiijana. Chekuna pāi Diore cuhena maire ũcuachi'a cuheme. Jā'ajekuna, "¿Je'se pa'iana jā'ana maire cuheche?", chiiju cuasamanejū'u musanukona. Jā'aja'ñe cho'ome pāi maire Jesure cuasanare.

¹⁴Pāi che kúnare cuasamana ũcuachi'a Diore cuasama'me. Repau'te cuasamana repana jūnisōsirumu Dios pa'icheja saima'ñe vati toare ai sani uuju pa'ijanaa'me. Mai Diore cuasanata'ni chekúnare oinajeju chura iere masime: Repau'te cuasanajeju Dios pa'ichejana ai sani mai re'oja'che pa'ijache. ¹⁵Pāi chekúnare kuhena pāi vaina cuasache'te cuasame. Jūnisōsirumu Dios pa'icheja saimanejananaa'me repana. Jā'a masime musanukona. ¹⁶Jesucristo mai cu'ache cho'оче jūni ro'ikaisi'kujeku maire oimu. Masime mai jā'a. Jesucristo maire oicheja'che chekúnare oiju re'oja'che cho'okaiju pañu. Mai re'oja'che cho'оче'te ũseju chekúnapi pe'ruju maire vanisōñu chiitojē'e ũcua chekúnare re'oja'che cho'okaiju pañu. ¹⁷Diore cuasana te'ena pōse karama'ñe paame. Chekúnata'ni Diore cuasana chuova'na pa'ime. Jā'ajekuna pōse paanare, "Chuova'na pa'inare ña oiju cho'okaijū'u", chiimu chu'u. Ña oima'to cu'amu. Chuova'na pa'inani ña oimaneni Diore cuasanama'me repana.

¹⁸Asarepajū'u, chu'u chiijana. Maipi, "Chekúnare oinaa'me chukuna", chiinata'ni repanare re'oja'che cho'okaima'to cu'amu. Cho'omanapi i'kani peoche i'kame mai. Chekúnare oiju ũcuarepa re'oja'che cho'okaiju pañu mai.

**"Dios cho'okaija'mu chu'ure", chini cuasaju
vajuchuma'ñe Diore i'kache'te kuamu**

¹⁹⁻²⁰Jā'aja'ñejekuna maipi pāi chekunani oni, "Diore masi cuasanaa'me", chiire'omu maire. Jā'ata'ni te'eñoā mai, "Dios chū'ñe si'areparumu cho'oma'kua'mu chu'u", chini oiju cuasame. Jā'ata'ni Dios peore Masiu mai rekoñoā pa'iche peore Ñaku mai Repau'te masi cuasache ñamu. ²¹Maipi pāi chekunare oiju pa'ito Diore vajuchuma'ñe sēere'omu. ²²Ūcuachi'a maipi Repauni pojoju Repau chū'ñe re'oja'che cho'uju maire uache'te sēeto re'oja'che isikuna koojanaa'me mai. ²³Ija'chere chū'umu Dios maire: "Musanukona chu'u Neekure Jesucristoni cuasaju Repau chū'ñe sāiñechi'a kuhema'ñe cuasaju pa'ijū'u", chiiu chū'umu Dios maire. ²⁴Pāi Dios chū'usi'e cho'ona si'arumu Ūcuanaa'me re'oja'che pa'ime. Dios Rekocho maini ja'me paau chini Repau Raosirekochoji ja'me pa'iu, "Dios musanukonare ja'me pa'imū", chiiu kuakuna masime mai.

Diore cuasana cho'ochena'me Diore kuhena cho'оче'te kuamu

4 ¹Asarepajū'u, chu'u cuasana. Pāi musanukonare, "Dios chu'o che'chome chukuna", chiito repana che'choche teana asamanejū'u. Dios chu'o ũcuarepa i'katote, repana che'choche asajū'u. Rua jainuko jorechu'o che'chona pa'ime ichēja cheja. ²Jesucristo ichēja cheja caje maija'iu pa'isi'kua'mu. Jā'are kuaju che'chona Dios chū'u jo'kasi'ere chu'o che'chome. Musanukonapi repana che'choche'te asani, "Dios Rekocho paame ina", chini repana pa'iche cuasa masijanaa'me. ³Repana pāi, "Jesucristo Dios Raosi'kuma'mu", chiiju che'choni Dios Rekocho peome. Na'a pa'isirumu Jesucristo'te rua cuhekuji rajja'mu. Musanukona repau rajjache asasinaa'me. Pāi te'ena repau cuasacheja'che cuasame chura pa'ina.

⁴Asarepajū'u, chu'u chiijana. Vati Diore kuhenare paaku'mu. Musanukonata'ni Dios chēa paacojñonajeju repanare cajejaimē, Diopi ja'me pa'iu cho'okaiuna. Vatire na'a rua masiku'mu Dios. ⁵Cu'ache che'chona vati neena'a'me. Jā'ajekuna repau chū'ñe'te i'kaju che'chojuna Diore kuhena

pāi asaju pa'ime. ⁶Pāi Diore cuasana chukuna Repau raosina che'choche'te asaju pa'ime. Repau'te cuasamanata'ni asacuheme. Jā'ajekuna Dios chu'o asacuhenare ñani, "Diore cuasamanaa'me jā'ana", chiire'omu. Jā'ata'ni pāi Dios chu'o asaneenare, "Diore cuasame ina", chini repana pa'iche'te ña masire'omu maire.

Dios pāi ūcuanukore oiche'te kuamu

⁷Asarepajū'u, chu'u cuasana. Ūcuanuko sāiñechi'a cuasaju pañu mai. Jā'aja'ñe paapu chini chū'u jo'kasi'kua'mu Dios maire. Pāi chekunare cuasana Dios chīijeju Repau pa'iche masime. ⁸Pāi ūcuanukore oiku'mu Dios. Jā'ata'ni pāi chekunare cuasamana maire Oiku'te Diore cuasama'me. ⁹Dios Repau Mamaku'te Ūcuat'e'uni chejana casosi'kua'mu, maipi Repauni cuasaju re'oja'che pa'iju mai jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani paapu chini. Jā'ajekuna maipi Dios Mamaku'te casosi'ere cuasani, "Dios maire rua oimu", chijju cuasame mai. ¹⁰Mai rekoñoā uache cuasaju chareparo Dioni cuasamanesinaa'me mai. Repau Dios maire rua oikujeku Repau Mamaku'te chejana casouna caje pa'iu mai cu'ache cho'choche'te ro'ikaiu chuenisōsi'kua'mu Repau.

¹¹Asarepajū'u, chu'u cuasana. Dios maire rua oiñna mai ūcuachi'a chekunare rua cuasaju oiju pañu. ¹²Pāi te'eujē'e Diore ñamanaa'me. Jā'ata'ni maire chekunare cuasanare Dios ja'me pa'imū. Jā'ajekuna maini Ūcuauji cho'okaiuna chekunare si'arumu na'a rua cuasaju pa'ijanaa'me. ¹³Dios maini ja'me paau chini Repau Rekocho'te raosi'kua'mu. Ūcuarekochoji ja'me pa'iu cho'okaiuna Dios maire ja'me pa'iche masime mai. Ūcuachi'a mai Repauna'me re'oja'che ja'me pa'iche masime.

¹⁴Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku'te chejana casosi'kua'mu, Repau'te cuasanani Mamakuji chēa paaku vati toa sani uuche'te ūsekaau chini. Chukuna Repau'te Jesucristo'te cheja pa'irumu ñasinajeju Repau pa'iche'te pāi ūcuanukore kuaju pa'ime, masia'ju chini. ¹⁵"Jesús Dios Mamaku'mu", chiinachi'a pāi Diona'me re'oja'che pa'ime. Ūcuachi'a Repau'te cuasanare jo'kama'ñe ja'me pa'imū Dios.

¹⁶Dios maire rua oiche'te masiju Repau'te cuasame mai. Pāi ūcuanukore rua oimu Dios. Jā'ajekuna pāi chekunare cuasache jo'kasōmana Diona'me re'oja'che pa'ijuna Repau repanare jo'kama'ñe ja'me pa'imū. ¹⁷Jesucristo Repau Puka'kure vajuchuma'ñe cuasamu. Mai ūcuaja'che Repau'te Diore vajuchuma'ñe cuasaju pa'ime, Repauji maini oiuna. Na'a pa'isirumu Dios pāi ūcuanukore repana cu'ache cho'si'e ro'ia'ju chini chū'ujamu. Maita'ni Repau'te cuasaju Repau pa'icheja'che re'oja'che pa'inajeju vajuchumanajananaa'me reparumu t'ato. ¹⁸Jā'ata'ni, "Dios maire cu'ache cho'oja'mu", chijju cuasani vajuchura'ame. Vajuchuju, "Dios maire oima'mu", chijju cuasara'ame. Jā'ata'ni, "Dios maire rua oikujeku cu'ache cho'omanaja'mu", chini cuasaju Repau'te vajuchuma'ñe cuasame.

¹⁹Pāi te'eujē'e chuta'a Repau'te cuasamarumupi pāi ūcuanukore oiku'mu Dios. Jā'ajekuna mai ūcuachi'a Repau'te maire charo cuasasi'kujekuna chura sāiñe cuasame.

²⁰Pāi te'ena, "Diore cuasanaa'me chukuna", chiime. Jā'ata'ni repanapi chekunani majapāija'ñe pa'inani cuheni jorenajeju peoche i'kame. Chekunare

majapāijanare repana ñanare cuhena, “Diore Ñoma'kureta'ni cuasame chukuna”, chiina peoche i'kame.

²¹ Jesucristo maire ija'che chũ'u jo'kasi'kua'mu: “Musanukona pāi Diore cuasana pani ũcuachi'a chekunare pāi cuasaju pa'ijũ'u”. Jā'aja'ñe chũ'u jo'kasi'kua'mu Repau maire.

**Diore cuasana Ũcuauji cho'okaiuna vati chũ'uñe
si'arumu cho'oma'ñere kuamu**

5 ¹ “Pāi ũcuaukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'kua'mu Jesús”, chini cuasana Dios chīia'me. Dios chīi chekuna Repau'te cuasanare mai Ja'ku Dios chīijejuna cuasame. ² Maipi Dioni cuasaju Repau chũ'uñe cho'oni, “Chekunare Dios chīi cuasame mai”, chiire'omu. ³ Maipi Dios chũ'uñe'te cho'oni Repau'te masi cuasame. Ũcuauji maini cho'okaiuna Repau chũ'uñe cho'ovesama'mu maire. ⁴ Repau chīi, “Dios maire oiu cho'okaija'mu”, chiiju cuasanajeju Ũcuauji cho'okaiuna vati chũ'uñe cho'oma'ñe re'oja'chechi'a cho'ome. ⁵ “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiiju cuasanachi'a koka paaju vati chũ'uñe cho'oma'ñe pa'ime.

Dios Mamaku pa'iche'te kuamu

⁶ Jesucristo icheja chejare caje pa'iu okorocojñosi'kua'mu. Na'a pa'iu mai cu'ache cho'ochete ro'ikaiu kurususē'verona jē'jo nukorena jūnisō chie meosi'kua'mu. Dios Rekochoji ũcuarepare chũ'o kuakuna Jesús pa'iche masime mai. ⁷ Chotena cunaumu pa'ina, “Jesús Dios Mamaku'mu”, chiiju kuame maire. Mai Ja'ku Dios Repau chũ'ore kuamu maire. Repau Mamaku ũcuachi'a kuamu. Repau Rekocho ũcuachi'a kuamu maire. Chotena ũcuate'ere chũ'o kuame maire. Jā'aja'ñe kuajuna masime mai Jesús pa'iche. ⁸ Ũcuachi'a chotemajña Repau cheja pa'irumu cho'osi'ere cuasaju Repau pa'iche masime mai. Repau'te Jesure okoroumucuse Dios Rekocho ũkupoja'iu cajesi'kua'mu. Cajeuna Dios cunaumupi ija'che i'kasi'kua'mu: “Chu'u chīia'mu mu'u”, chiisi'kua'mu Dios. Na'a pa'iu Repau Jesús Dios Mamakujeku Repau chiepi mekuna jūni ro'ikaisi'kua'mu maire. ⁹ Pāipi ũcuauache i'kato repana i'kache'te asa cuasame mai. Jā'ajekuna Dios na'a rua masiku i'kasi'e, “Ũcuarepaa'me”, chiiju na'a rua cuasañu mai, Repau, “Chu'u chīia'mu Jesús”, chiisi'e. ¹⁰ Dios Repau Mamaku pa'iche kuasi'e pāi te'ena asa jachama'ñe cuasaju pa'ime. Chekunata'ni Dios kuasi'e asa jachaju, “Joremu Dios”, chini, cuasama'me. ¹¹ Dios Repau Mamaku pa'iche'te kuaku ija'che i'kaasomu: “Chu'u chiire cuasanachi'a jūnisōsirumu chũ'u pa'ichejare rani ai pa'ijanaa'me”, chiniasomu Dios. ¹² Dios Mamaku'te cuasana jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. Repau'te Dios Mamaku'te cuasamanata'ni vati toana ai sani uuju pa'ijanaa'me.

Cuhacho chu'vasi'ea'me

¹³ Musanukona Dios Mamaku'te cuasana jūnisōsirumu Dios pa'ichejare ai sani re'oja'che pa'ijanaa'me. Jā'are masia'ju chini musanukonare ie chũ'o tocha saomu chu'u. ¹⁴ Jā'ajekuna, “Dios maire cho'okaija'mu”, chini masiju Repau chũ'uñe cho'ojū maire uache'te sēeto asa, ũsimu Dios mai Repau'te sēeñe. Jā'are masiju vajuçhuma'ñe maire uache sēeme mai Repau'te. ¹⁵ Dios

mai sēēne peore asamu. Jā'are masijū, “Mai sēēne Dios cho'okaija'mu”, chiiju masime mai.

¹⁶Musanukonapi chekuna pāi cu'ache cho'oche'te nani Dioni sēekaijū'u repanare. Dioni sēekaito repanare re'oja'che pa'iche cho'okaija'mu Dios. Jā'ata'ni repanapi cu'ache cho'oche'te jmamakarujē'e ūhacuheto Dioni sēekaijū'u repanare chiima'mu chu'u. Cu'ache cho'oche ūhamanare jūnisōsirumu vati toana saoja'mu Dios, repana cu'ache cho'osi'ere ro'ia'ju chini. ¹⁷Pāipi ūcuauache cu'ache cho'oto cu'amū. Dios rua cuhemū jā'aja'ne cho'oche. Jā'ata'ni cu'ache cho'onapi repana cu'ache cho'oche'te ūhasōru Dios repana cu'ache cho'osi'e tnosō jo'e cuasama'mu.

¹⁸Pāi Diore cuasana Repau chīijeju si'areparumu cu'ache cho'ojū pa'ima'me. Vati repanare Diore cuasanare cu'ache chū'ura chiimū, repanapi cu'ache cho'oa'ju chini. Jā'ata'ni Jesucristo Dios Mamakūji ūsekaiuna repana cu'ache cho'oma'ne pa'ime. Jā'are masime mai. ¹⁹Pāi Diore cuhena vati chū'ūne'te cho'ojū pa'ime. Maita'ni Dios chū'ūne'te cho'ojū pa'inaa'me Repau neenajeju. Jā'are masime. ²⁰Jesucristo, Dios Mamaku chejare caje pa'iu Puka'ku pa'iche'te che'chosi'kua'mu, pāipi Diorepau pa'iche'te masia'ju chini. Jā'are masime mai. Dios Mamarepakuni Jesucristo'te masi cuasanajeju Dios pa'ichejare ai sani pa'ijanaa'me mai. ²¹Asarepajū'u, chu'u chīijana. Vati chū'ūne cho'oma'ne pa'ijū'u. Re'omu.

Juan

San Juan jo'e ch'u'o tocha saosi'ea'me

Chekunare oichena'me ch'u'o ũcuarepa i'kache'te kuamu

¹⁻² Ch'u'u aiva'upi mu'ure Diore cuasako'te ie ch'u'o tocha saomu, mu'u ch'iiva'nare ũcuachi'a. Musanukonare cuasaku pa'imu ch'u'u mai ũcuauko Dios ch'u'o asa ch'easinajeju. ũcuachi'a chekuna Dios ch'u'o asa ch'easina ũcuauko musanukonare rua cuasame. Repau ch'u'o ũcuarepajekuna si'arumu cuasaju pa'ijanaa'me mai. ³ Mai Ja'ku Dios Repau Mamaku Jesucristona'me rua cuasaju re'oja'che cho'okaima maire. ũcuachi'a maini oiju cho'okaiju re'oja'che pa'iche jo'kame repa. ⁴ Mai Ja'ku Dios ija'che ch'u'umu maire: "Musanukona p'ai, ch'u'u ch'u'o ũcuarepare asa ch'ea cho'uju pa'ij'u", chiiu ch'u'umu. Diopi maini j'a'aja'ne ch'u'una mu'u ch'iiva'na te'ena ũcuarepa cho'uju pa'ime. Repanapi j'a'aja'ne pa'ijuna naku rua pojomu ch'u'u.

⁵ Asarepaj'u mu'u. Dios ch'u'usi'ere aperumuqueere mu'uni kuara chini tocha saomu ch'u'u. Chura mama ch'u'u jo'kasi'ema'mu ie ch'u'o. Aperumu musanukona asasi'ea'me ie. Ija'chea'me repa: "Chekunare cuasaju sai'nechi'a re'oja'che cho'uju pa'nu mai", chiiu ch'u'vamu ch'u'u. ⁶ J'a'ajekuna chekunare re'oja'che cho'uju pa'nu mai. Aperumu j'a'aja'ne ch'u'u jo'kasi'kua'mu Dios maire. Dios ch'u'ne'te cho'uju chekunare cuasana Diore ũcuachi'a cuasame repa.

Re'oja'che pa'inare joreju cacu'ona pa'iche'te kuamu

⁷ P'ai jainuko joreju ija'che che'chome: "Jesucristo cheja caje maija'iu pa'imatesi'kua'mu", chiiju che'choju pa'ime, chekunapi repa joreju che'choche'te asa ch'ea'ju chini. J'a'aja'ne i'kana Jesucristoni cuheju chekunani cacu'oju chini i'kame, re'oja'chere ũseju. ⁸ J'a'ajekuna narepaju pa'ij'u. Musanukonapi p'ai jorena i'kach'ore asa ch'eat Dios re'oja'che isira Chiisi'ku isimaneja'mu musanukonare. J'a'ata'ni musanukonapi p'ai jorena ch'u'o asa ch'eamane re'oja'che pa'ito musanukonare re'oja'che pa'iche karama'ne isija'mu Dios.

⁹ Jesucristo che'chosi'e asasinapi jo'kasō Repau che'chomanesi'ere tii'ne cuasato cu'amū. J'a'aja'ne cho'ona Diore cuasamanaa'me. J'a'ata'ni Repau che'chosi'e jo'kasōma'ne cuasaju pa'ina mai Ja'ku Diore ũcuavesuma'ne cuasaju pa'ime. ũcuachi'a Dios Mamaku'te Jesucristo'te cuasaju pa'ime repa. ¹⁰ P'ai rani Jesús che'chomanesi'ere jorech'ore che'chonare pojomanaj'u. ũcuachi'a musanukona v'u'ana rani k'au chiiito ũsej'u

repanare. ¹¹ Músanukonapi repanani pojoni repana cu'ache cho'оче'te ja'me cho'okai-me.

Cuhacho i'kasi'ea'me

¹² Músanukonare chu'o rúa kúara chiimú chu'ú. Já'ata'ni utija'ova tocha saocuhemú chu'ú. Chu'urepaúji músanukonani sani ñaku i'kara chiimú chu'ú. Já'ajekúna chu'úpi sakúna ti'jñeñe cutujú pojoñu mai. ¹³ Múa'cho, Diopi chéauna Repaú'te cuasako mamachii chu'o saome músanukonare. Re'omú.

Juan

San Juan cuharepacho chũ'o tocha saosi'ea'me

Gayo re'oja'che pa'iche'te kuamũ Juan

¹ Chu'u aiva'upi mu'ure Gayo'te ie chu'o tocha saomu. Diore cuasakujekuna mu'ure rua oiũ cuasamu chu'u.

² Asarepajũ'u, chu'u cuasaku. Mu'u Diore cuasakujeku re'oja'che pa'iche masimu chu'u. Jã'ajekuna mu'ure Dioni si'arumu sêekaimu chu'u, re'oja'che ti'jnea'ku chini. Ūcuachi'a mu'upi jũ'ima'ñe vajuu paau chini sêekaimu chu'u.

³ Icheja chu'u pa'icheja pã'i te'ena Diore cuasana rani pa'iju mu'u Dios chũ'uñe rũhiñe cho'oku Repau chu'o ũcuarepare cuasaku pa'iche'te kuarena asa pojosi'kua'mu chu'u. ⁴ Chu'u chĩijana Dios chũ'uñe cho'oju re'oja'che pa'ito asa rua pojoku'mu chu'u.

⁵ Asarepajũ'u, chu'u cuasaku. Mu'u chekunare Diore cuasanare re'oja'che kuiraku pa'iku'mu, mu'u aperumu ñamanesinarejatu'ka. ⁶ Te'ena mu'u repanare cuasaku re'oja'che cho'okaisi'e ichejana rani chukuna'te ũcuaukore Jesucristo'te cuasakuanupu'te kuasinaa'me. Chekuna Dios chu'o che'chona mu'ure ti'ato ũcuachi'a kuiraku pa'ijũ'u repanare. Repanapi jo'e chekuchejana saito repana chiiche cho'okani saojũ'u repanare, Diopi pojoa'ku. ⁷ Diopi chũ'ukuna ku'iju Repau chu'ore che'choju pa'ime repana. Diore cuasamanare, "Chukuna'te kuirajũ'u", chiima'ñe ku'ime repana. ⁸ Jã'ajekuna maipi Diore cuasanapi kuirañu repanare. Jã'aja'ñe cho'oni repanare ja'me cho'okaima mai, pãipi Dios chu'ore asaa'ju chini.

Diótrefes cu'ache cho'osi'ena'me Demetrio re'oja'che pa'isi'ere kuamũ

⁹ Aperumu chu'u musanukonare Jesucristo'te cuasakuanupu'te chu'o tocha saosi'kua'mu. Jã'ata'ni Diótrefes pã'i chũ'uku pasa chini chu'u tocha saosi'ere asacuheku, "Juan chu'ure chũ'ukuma'mu", chiniasomu. ¹⁰ Jã'ajekuna repau cho'оче musanukona pa'icheja saisirumuna peore kuaja'mu chu'u. Chukuna'te rua cu'ache cutukuasomu repau. Jã'achi'a cho'oma'ñe chekunare Jesucristo pa'iche'te che'choñu chini sainare ũcuachi'a cuhekuasomu repau. Ūcuachi'a chekuna repanare pojoñu chiito ũseku Jesure cuasakuanupu ja'me pa'iche ũsekuasomu repau. ¹¹ Asarepajũ'u, chu'u cuasaku. Cu'ache cho'ona pa'iche ña chëa ũcuaja'che pa'imanejũ'u. Re'oja'che cho'ona pa'iche'te ña chëajũ'u. Re'oja'che cho'ona Dios neenaame. Cu'ache cho'onata'ni Dios neenama'me.

¹² Demetriore'ta'ni pã'i ija'che i'kame: "Demetrio rua re'okumu. Dios chũ'uñe ũcuarepa cho'okumu", chiijuasome. Ūcuauko repau'te jã'aja'ñe i'kaju

ũcuarepare i'kame. Chu'u ũcuachi'a, "Re'okũ'mũ repau", chiiu kuakũ'mũ chekũnare. Jorema'mũ chu'u. Masimũ mu'u jā'a.

Cuhacho i'kasi'ea'me

¹³⁻¹⁴ Mu'ũre chu'o raa kuara chiimũ chu'u. Jā'ata'ni rupũ tochasi'epi kuacuhemũ chu'u. Mu'ũre na'mi sani ñara chiimũ chu'u. Chu'ũpi sakũna ti'jũeñe ñajũ cutujanaa'me mai. ¹⁵ Re'oja'che pa'ijũ'u mu'u. Icheja pa'ina maire re'oja'che cho'ona Diore cuasana chu'o saome mu'ũre. Mu'u pa'icheja pa'inare chũkuna'te chiinare chu'o sa kuakajũ'u. Re'omũ.

Juan

San Judas chũ'o tocha saosi'ea'me

Dios chēacojñosinare Judas tocha saosi'ea'me

¹ Chũ'u, Judas, Santiago cho'jeuji, Jesucristo chũ'uñe cho'okaikũji musanukonare ija'ovana ie chũ'o tocha saomu, mai Ja'ku Diopi oiũ chēa paakũna Jesucristo cu'ache ũsekaicojñonare. ² Diopi musanukonare chiiũ oiũ rekoñoãna re'oja'che pa'iche karama'ne isiku paau.

Jorechũ'o che'chona pa'iche'me

³ Asarepajũ'u, chũ'u majapãijana chũ'u cuasana. Musanukonare Dios re'oja'che pa'iche jo'kasi'ena'me Repau maire vati toa saochē ũsekaiche'te kuaku rua tocha saouache cuasaku pa'isi'ku'a'mu chũ'u musanukonare. Jã'ata'ni chura chekere kuaku chũ'vachũ'ore tocha saochē pa'imũ chũ'ure, musanukonapi Diore masi cuasache'te peore cho'ore'ochetu'ka cho'uju cuasaju maire Repau neenare jo'kasi'ere ũcua cuasaju paapu chini. ⁴ Pãipi rua joremasinapi te'ena musanukonani ja'me jovo chi'ijuna, jã'aja'ne kuaku tochache pa'imũ chũ'ure, Dios chũ'o pa'ikorovu aperũmu, "Repana cu'ache cho'osi'e ro'ijanaa'me", chiiche tocha kuacojñosinapi musanukonani ja'me pa'ijuna. Cu'anajeju ija'che chũ'vame repana: "Mai Cuasakũji Diopi maini oiũ cu'ache cho'ochē cuasamauna ũcuaache cu'ache cho'oto re'omu", chiiju chũ'vaju Maire Paaku'te Jesucristo'te Mai Aire jachaju pa'inaa'me repana.

⁵ Ie ũcuare masinaretani musanukonapi cuasaju che'cheaju chini kuara chiimu chũ'u: Maire Paaku Dios Israelpãi Egipto cheja pa'isinare etua ra Repau chũ'uñe asa jachaju cuasamanare pãi peochejana jũnisõñe chũ'uasomu. ⁶ ũcuachi'a ángeles te'enare Repau chũ'u jo'kasi'ere pa'icuheju repanare uachechi'a paũ chiijuna Repau pa'icheja eto si'arumu chijacheja pa'ichejana chēa quēo suo paacheja'che paamu Dios repanare, ũcuauko cho'osi'e ro'iche Repau chũ'umucusejatũ'ka. ⁷ Aperũmu pa'isina Sodoma vũ'ejoopo canana'me Gomorra vũ'ejoopo pa'ina repajoopoã kueñe cajoopoã pa'inana'me cho'ocojñosi'e ũcuachi'a cuasajũ'u. Repana pa'imanare ũcuauanare ja'me kãiju, umũpãi ũcuajanare umũneeju ũcuachi'a romi ũcuajanare romineeju cheke si'ache cu'a cho'uju pa'ijuna Dios repanani pe'ruku sējoku cho'ouna toa chachama'ne uutoapi tuãni uosōasomu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. Jã'aja'ne cho'oasomu Dios maipi repana cho'ocojñosi'ere cuasa kuku cu'ache cho'oma'ne pa'iju re'oja'chere cho'uju che'cheaju chini.

⁸ Repana, musanukona pa'icheja pa'ina, cu'ache che'chona ũcuaja'che repana uo kãni ñañechi'are che'choju repana ca'nivũãpi cu'ache cho'uju, Maire

Paaku chū'uñejē'e jachaju cuheju, cunaumu pa'iju chū'unare ñomanarejē'e vajuchuma'ñe cu'ache cutunaa'me. ⁹Angeles chū'ukuta'ni Miguel, repau Moiseni tāra chini vati aina'me cavarumu, repauni vajuchuku cu'ache i'kama'ñe, “Diopi mu'u cu'ache cho'osi'e ro'i chū'ua'ku”, chiniasomu repau'te. ¹⁰Repana jorech'u'o che'chonata'ni repana ñamamajñaruāna'me ñamanare cu'ache i'kanaa'me. “Rua masinaa'me chukuna”, chiinata'ni cu'ava'na masichechi'a masinaa'me. Repana masichechi'a cho'oju s'arumu na'a rua cu'ache cho'oju cho'osōju pa'ime repana.

¹¹Repanapi Caín pa'isi'ēja'che pa'iju chekunarejē'e cuasama'ñe cu'are cho'oju'na Diopi chū'uuna rua chuova'nare cu'ache ti'ñeja'mu repanare. Ūcuachi'a kurire kooñu chini Balaam cho'osi'ēja'che cu'are ūcuuache cho'oju pa'ime. Ūcuachi'a Coré cho'osi'ēja'che Dioni jachaju cho'osōjanaa'me repana, jachache ro'i.

¹²Musanukona chi'i sāiñechi'a cuasaju pojoju āu āirumu ja'me chi'i chekunare jmamakarujē'e ña kukuma'ñe vajuchuache ñoñe cho'oju rua soju cono ūkuju āu āinaa'me repana. “Chekunare pāi kuiranaa'me chukuna”, chiinata'ni repanachi'a meñe kuiranaa'me. Jā'aja'ñe cho'oju oko rara chini rama'ñe tuta saochēja'che jorenaa'me repana. Ūcuachi'a sūkiñuā repañuā āiñe kūirumu ti'ato kūimañuāja'ñe pa'ime. Saivuāre ruta ūharena jūnisōsiñuāja'ñe pa'ime repana. ¹³Ūcuachi'a repana cu'ache cuasache chiachaji fa'akuna sui'rika rua meno ji'richeja'che rua i'kaju vajuchuache cho'o ñoju pa'inaa'me repana. Majñoko repana ku'ima'ña saiju cavesusō tiñe saicheja'che cu'ache pa'iju Diopi chū'uuna rua chijachejare ai sani pa'ijanaa'me repana.

¹⁴Ūcuachi'a Enoc Adán majanajeu mamaku majanajeu chíi pa'isi'ku Dios chu'ore kuakaiñ repana jorena cho'ocojñoja'ñe ija'che kuaku i'kaasomu: “Diore Repau neena ángeles rua jainukona'me raiuna ñamu chu'u. ¹⁵Pāi ūcuanuko cho'osi'ere ro'iche chū'ura chini raimu. Cu'anani repana cu'ache cho'osi'e ro'i, ūcuachi'a cu'anajeu Repauni jachaju cuheju cu'ache i'kasi'e ro'ia'ju chini chū'ura chini raimu Repau”, chiniasomu repau Enoc. ¹⁶Repana jorena s'arumu ke'recheci'a pa'iju, cu'ache i'kaju repanare uachechi'a cu'ache cuasanaa'me. Repana pa'ichechi'a meñe i'kaju pojonapi, chekunare ūcuanani re'oja'che cho'okaapu chini joreju re'oja'cheja'che i'kanaa'me repana.

Ñarepaju pa'ijū'u; jorenapi cac'u'ojū

¹⁷Jā'ata'ni musanukona chu'u majapāijana chu'u cuasana, asarepajū'u. Maire Paaku Jesucristo saosina musanukonare kuasi'e cuasajū'u, ija'che i'kasi'e: ¹⁸“Na'a pa'isirumu Jesucristo chuta'a jo'e raimarumu pāi musanukonana'me pa'ina Repau'te masi cuasamanajeu pāisojanaa'me musanukonare, repanare uachechi'a cu'ache cho'oju pa'inajeu”, chiisinaa'me. ¹⁹Jā'aja'ñe i'kacojñosina musanukonana'me pa'ina jorena ūcuanaa'me. Jesure cuasamana pa'iche pa'iju Dios Rekocho'te peoju ūcuuache cho'oju cac'u'ojuna pāi te'ekuanuchi'a kuñusōju pa'ime.

²⁰Jā'ata'ni musanukona chu'u majapāijana chu'u cuasana, asarepajū'u. Musanukona cuasache'te Dios chu'o na'a rua che'cheju masi rūhiñe pa'ijū'u. Ūcuachi'a Dios Rekocho kuache'te sēeju pa'ijū'u Repau'te. ²¹Dios maire oiche'te cavesuma'ñe cuasaju ūcuachi'a Maire Paaku Jesucristo maini oiñ Dios pa'ichejana ai sajaumucusere cuasaju cha'aju pa'ijū'u.

²² Masi cuasamanare oiju cho'okaijũ'u, masi cuasaa'ju. ²³ Toana tuãnisõcuhanaja'ne cu'ache pa'inare tõũseju chëa kuñõneja'ne cho'okaijũ'u. Chekunare cu'ache cho'onare oiju repaña cho'oche ña ãseju repaña cho'ocheja'che cho'oma'ne re'oja'chere che'choju pa'ijũ'u.

Dioni pojoku i'kasi'ea'me

²⁴⁻²⁵ Dios Ûcuate'euji Maire Paaku Jesucristo cho'okaisi'ejekuna maire vati toa sani uuche Ñsekaikujì peore Masikujì cho'okaiuna Repau'te cuasache ùhasõma'ne cuasaju re'oja'che pa'iju rua pojõju pa'ijanaa'me. Jã'ajekuna Repau'te cuasache ùhasõmaneni cu'ache peonapi Repau'te re'oja'che ñoku'te ti'jñe'ne sani re'oja'che pa'ijanaa'me mai. Dios re'oja'che pa'iu, Aijeku Pãi Ûcuanukore Paaku, peore Masiujeku chuta'a cheja peorũmujẽ'e pa'iu irũmujẽ'e pa'iu si'arũmũ pa'iku'mũ Repau. Re'omũ.

Judas

San Juan cheja cho'ocojñojañere Diopi ñokuna ñaku tochasi'ea'me

Dios Jesucristo'te i'kaku ñosi'ere kuamu

1 ¹Ie chu'o iphuro tochasi'e icheja cheja churepara cho'ocojñojañere Dios Jesucristo'te kuaku ñosi'easomu, Ûcuauji Repau neenani ùcuare ñoku kuaa'ku chini. Diopi kuaku ñoona Jesucristo asa chu'u Juan Repau'te cho'оче cho'okaiku pa'ichejana ángelni raosi'kua'mu, ùcuare chu'uni kuaku ñoa'ku chini. ²Dios i'kasi'ere ángelpi rani ñoku kuauna asa ùcuare kuaku ie tocha saomu chu'u musanukonare.

³Ûcuauaku'te pāiu'te iphuro tochasi'ere ñaku i'kakaiku'te re'oja'che ti'jñeja'mu. Repau ñaku i'kakaiche'te asa chēa cho'onare ùcuachi'a re'oja'che ti'jñeja'mu. Iphuro tocha kuasi'e cho'orumu ti'apiramu.

Jesucristo'te cuasakuanupuāre sieterepajoopā
canare Juan tocha saosi'ere kuamu

⁴Chu'u, Juanpi, musanukonare Asia cheja cajoopā sieterepajoopā canare Jesucristo'te cuasakuanupuāre iere chu'o tocha saomu: Dios irumu pa'imu. Chuta'a cheja cho'omarumu pa'ikuasomu Repau. Ûcuachi'a si'arumu pa'iku'mu Repau. Ûcuauji oiū re'oja'che cho'okaau musanukonare, pojoju paapu chini. Ûcuachi'a Dios Rekocho Repau chū'uku ñu'isaivu ti'jñeñe'te pa'iu re'oja'che Cho'okairekochoji oiū re'oja'che cho'okaau musanukonare, pojoju paapu chini. ⁵Ûcuachi'a Jesucristo Dios pa'iche chu'o ùcuarepa Kuakuji oiū cho'okaau musanukonare, pojoju paapu chini. Repau Jesucristo jo'e jū'imanejañere chareparo jūni vajuraisi'kua'mu. Ûcuachi'a cheja pa'inare pāi chū'unare ùcuanuko Aia'mu Repau. Repau Jesucristo maini oiū mai cu'ache cho'оче'te ro'ikaiū jūnisōsi'kua'mu. ⁶Repau Jesucristo maire Repau chū'ñe'te cho'uju na'a pa'isirumuna Repauna'me chū'uju paapu chini chēa paamu. Ûcuachi'a maipi Repau Puka'kuni Dioni phairipāi cho'okaicheja'che cho'okaiju paapu chini jo'kamū Repau maire. Pāi ùcuanuko cuasaju si'arumu cuhama'ñe re'oja'che i'kaju paapu Repau'te. Ûcuachi'a Repauji pāi ùcuanukore si'arumu chū'uku paau. Jā'aja'ñe paau.

⁷Dios Raosi'kure Cristo'te pikona'me cajeuna pāi ùcuanuko ñajanaa'me, Repau'te vanisōsina jōjosinajat'ka.

Pāi si'achejña pa'ina Repauni ña kukucajejani rua oijanaa'me.

¡Jǎ'aja'ñe paau!

⁸ Pǎi Ūcuauñukore Paaku Dios, Peore Masiu ija'che i'kamu: “Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chu'u”, chiimu. Dios irumujē'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarumu pa'ikuasomu Repau. Ūcuachi'a si'arumu pa'iku'mu Repau.

Jesucristo'te vajuchuache ñoku'te ñasi'ere kuamu

⁹ Chu'u, Juan, musanukona Cuasaku'te Jesucristo'te cuasakujeku mua'chujajiu'mu. Musanukonare Jesucristoni cuasajuna cu'ache ti'jñeña'ñe chu'ure ūcuaja'che Repau'te cuasakujekuna ūcuaja'che ti'jñesi'kua'mu. Maire Paaku Jesucristo cho'okaimu maire, cu'ache ti'jñecoñonijē'e Repau'te suasache'te ūhasōmanea'ju chini. Aperumu chu'upi Dios chu'ore chu'vaku Jesucristo pa'iche'te kuakuna asa pǎi chu'ure chēa, pǎi peoujupona Patmos juupona sa jo'kasōsinaa'me. ¹⁰ Sa jo'karena pa'iu puaumucusena Dios Rekochoji cho'okuna chu'u cho'jepi pǎiu i'kache trompetavu juhijuna rua asocheja'che rua i'kache'te asasi'kua'mu chu'u. ¹¹ Chu'ure i'kache ija'che chiiche'te asasi'kua'mu chu'u: “Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chu'u. Mu'u ñajañe utija'okorovuna tocha Asia cheja cajoopoā sieterepajoopoā canani Jesucristo'te cuasakuanupuāre saojū'u, Efeso vū'ejoopo canare, Esmirna vū'ejoopo canare, Pérgamo vū'ejoopo canare, Tiatira vū'ejoopo canare, Sardis vū'ejoopo canare, Filadelfia vū'ejoopo canana'me Laodicea vū'ejoopo canare”, chiiche'te.

¹² Jǎ'aja'ñe i'kauna asa chu'ure i'kasi'kuni ñara chini churisi'kua'mu chu'u. Churi ñato pachokuripi cho'osisaivua' hoñoā pa'isaivua'pi sieterepasaivua' nukasi'kua'mu. ¹³ Ūcuaja'che repasaivua' chenevuna Jesucristo'te Dios Raosi'kure maija'iu nukakuni ñasi'kua'mu chu'u. Kāa cū'achajatu'ka repacuecho pa'ikāa ju'ikujūi ā'capu pachokurime'te tǎisi'kua'mu Repau. ¹⁴ Repau raña oveja rañaña'ñe poja'isi'kua'mu. Ūcuaja'che nieve poja'icheja'che pojaraña paasi'kua'mu. Repau ñakocaā toaja'che ñosi'kua'mu chu'ure. ¹⁵ Repau cū'a pachocuna toana pojuna ko'sija'icheja'che ko'sijacū'a paasi'kua'mu Repau. Ūcuachi'a, Repau i'kache okopi chā'iu asocheja'che asosi'kua'mu chu'ure. ¹⁶ Repau ūjajūture ma'jñoko sieterepanare cǎjisi'kua'mu. Ūcuachi'a Repau chu'opoji va'ti ka'chakā'jño jūjusuva'tipi etasi'kua'mu. Repau chia ūcuachi'a re'o pa'iuña ūsuu rua miaku ko'sija'icheja'che rua ko'sijachia ñosi'kua'mu chu'ure.

¹⁷ Repauñi ña jūnisōsi'kujache repau ti'jñeñena tǎisi'kua'mu chu'u. Tǎni ūhiuna ūjajūtu'pi jaku ija'che i'kasi'kua'mu repau chu'ure: “Vajuchumaneja'u. Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chu'u. ¹⁸ Ai pa'iku'mu chu'u. Jūnisōsi'kuta'ni vajurani pa'iu si'arumu pa'ijachere pa'iku'mu chu'u. Chu'ure llavemaka paakujache pa'iuña pǎire jū'isina pa'ichejana chū'u saouato chū'ure'omu. Ūseuato ūsere'omu. ¹⁹ Mu'u ñasi'e chura cho'ocojñoñena'me cho'je cho'ocojñoñañe peore tohajū'u. ²⁰ Mu'u ñasi'e pa'iche chu'uchi'a masiche'te mu'upi masia'ku chini kuaja'mu chu'u mu'ure, chu'u ūjajūtu cǎjisi'e ma'jñoko pa'ichena'me hoñoā pa'isaivua' pachokuripi cho'osisaivua' pa'iche. Ma'jñoko sieterepana mu'u ñasina Jesucristo'te cuasakuanupuāre sieterepajoopoā canare chū'unaja'ñea'me. Ūcuachi'a hoñoā pa'isaivua' sieterepasaivua' mu'u ñasi'e Jesucristo'te cuasakuanupuā sieterepajoopoā canaja'ñea'me”, chiisi'kua'mu Repau chu'ure.

Sieterepajoopõ pa'inare Jesucristo'te cuasakuanupuäre tocha saosi'ere kuamu

Efeso vü'ejoopo canare chü'o tocha saosi'ea'me

2 ¹ Ūcuarumu Jesucristo jo'e i'kasi'kuamu chü'ure. “Efeso vü'ejoopo canare chü'ure cuasakuanupu chü'uku'te ija'chere tocha saojü'u mu'u”, chiisi'kuamu.

Chü'u uoñoõ pa'isaivüä sieterepasaivüä chenevüji ma'jñoko sieterepanare u'ajütüre cäjiku nuka ku'ikuji Jesucristo ija'che i'kamü musanukonare: ² Musanukona cho'ojü pa'iche peore masimü chü'u. Chü'u chü'üñe rua cho'ome musanukona. Chü'uni cuasajuna musanukonare cu'ache ti'jñetojê'e re'oja'che pa'iche ühasõma'me musanukona. Ūcuachi'a cu'ache cho'onare ja'me pa'icuhenaame musanukona. Ūcuachi'a chü'u chü'o che'chokaimanapi, “Jesucristopi raonna Repau chü'o che'chonaame chükuna”, chiijuna asani, “¿Ūcuanaa'ne ina? ¿Jorenaa'ne?”, chini cuasa repaña pa'iche'te ña masi, “Jorenaa'me ina”, chiinaa'me musanukona.

³ Iere masimü chü'u: Chü'u chü'üñe cuhama'ne cho'ojü pa'inaa'me musanukona. Chü'uni cuasajuna musanukonare cu'ache ti'jñetojê'e chü'u chü'üñe ühasõma'ne ücua cho'ojü pa'ime musanukona. ⁴ Jä'ata'ni musanukona pa'iche iere cuhemü chü'u: Chü'ure musanukona apucasarumu rua chiisinaa'me. Jä'ata'ni chura ühasõ aperumu chiisi'ēja'che chiima'me musanukona chü'ure. ⁵ Musanukona aperumu chü'ure rua chiisi'ere cuasaju musanukona pa'iche saño cu'ache cho'ochete ühasõ musanukona aperumu re'oja'che cho'ojü pa'isi'ēja'che jo'e cho'ojü pa'ijü'u, chü'uni rua chiiju. Jä'aja'ne cho'oma'to chü'u rani musanukona uoñoõ pa'isaivu taasõja'mu. ⁶ Jä'ata'ni nicolaitapü cu'ache cho'ochete chü'u cuhecheja'che ücuaja'che cuheju re'oja'che cho'onaa'me musanukona. ⁷ Chü'ure cuasakuanupuäre Dios Rekocho i'kache asa chëa cho'ouana ücuanuko asa chëajü'u. Dios Rekocho ija'che i'kamü: “Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repau'te cuasache ühamanesinare vaju'sükiñu Dios pa'icheja cañu küisi'ere äuja'mu chü'u”, chiimü, chiisi'kuamu Jesucristo.

Esmirna vü'ejoopo canare chü'o tocha saosi'ea'me

⁸ Ūcuarumu Jesucristo jo'e i'kasi'kuamu chü'ure. “Esmirna vü'ejoopo canare chü'ure cuasakuanupu chü'uku'te ija'chere tocha saojü'u mu'u”, chiisi'kuamu. Chuta'a cheja cho'omarümüjê'e Si'arumu Pa'ikuji jünisõ vajuraisi'ku Jesucristo ija'che i'kamü chü'u musanukonare: ⁹ Musanukona cho'ojü pa'iche peore masimü chü'u. Chü'uni cuasajuna musanukonare cu'ache ti'jñeñe masimü chü'u. Ūcuachi'a musanukona neemajñaruä chekunapi cuheju tutesõrena musanukona chuova'na pa'iche masimü chü'u. Jä'ata'ni musanukona rekoñoõ kurina pa'icheja'che kama'ne re'oja'che pa'ijanaa'me musanukona. Ūcuachi'a, “Judío päijeju Dios neenaamé chükuna”, chiinapi musanukonare cu'ache cutuche masimü chü'u. Jä'ata'ni vati chü'üñechi'a cho'onajeju repau neenaamé repaña.

¹⁰ Musanukonare cu'ache ti'jñejañere cuasani vajuchumanejü'u. Asarepajü'u. Musanukonare vati chü'ure cuasache'te ühasõajü chini päipi

musanukonare pāi chēavu'ena cuaoa'ju chini chū'uja'mu. Dierepaumucujña cu'ache cho'ocojñoju chūova'na pa'ijanaa'me musanukona. Chu'uni cuasajuna pāi chekurumu musanukonare vanisōnu chijjanaa'me. Jā'ata'ni jā'aja'ñe cho'oto jū'iñe'te vajučuju chu'ure cuasache ūhasōmanejū'u musanukona. Chu'ure cuasache ūhasōmaneru Dios pa'ichejare ai sani paapu chini jo'kaja'mu chu'u musanukonare.

¹¹ Chu'ure cuasakuanupuāre Dios Rekocho i'kache asa chēa cho'ouana ūcuanuko asa chēajū'u. Dios Rekocho ija'che kamu: “Musanukona Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repau'te cuasache'te ūhasōmaneni vati toa saimanejanaa'me”, chiimu, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Pérgamo vū'ejoopo canare chu'o tocha saosi'ea'me

¹² Ūcuarumu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. “Pérgamo vū'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupu chū'uku'te ija'chere tocha saojū'u mu'u”, chiisi'kua'mu.

Repau chu'opo'te va'ti ka'chakā'jño jūjusuva'ti Paakuji Jesucristo ija'che i'kamū chu'u musanukonare: ¹³ Musanukona cho'ojū pa'iche peore masimū chu'u. Vati ai chū'ucojñona pa'ijoopo pa'inata'ni chu'ure cuasache ūhasōma'ñe ūcua cuasaju pa'inaa'me musanukona. Ūcuauji chū'uuna repau chū'uñe cho'ona chu'u pa'iche masi kuakaiku'te Antipare vanisōñe ñasinata'ni chu'ure cuasache ūhasōmanesinaa'me musanukona. ¹⁴ Jā'ata'ni musanukona pa'iche iere cuhemū chu'u: Musanukonare ja'me pa'ina te'ena aperumu pa'isi'ku Balaam chu'vasi'ēja'che chu'vana chu'vache ūhacuhena pa'ime. Aperumu repau Balaam Israelpāire cacu'oa'ku chini Bala'te rua chu'vaasomu. Chu'vauna asa repau Balac Israelpāire cacu'ora chini, “Rupu tōosiva'nare, Diao'mu iku, chiicojñonare ĩsisi'e āu āiju pa'ijū'u. Ūcuachi'a pāi ūcuauanare ja'me kāiju pa'ijū'u”, chiiru rua chu'vaasomu, repanani cacu'orepara chini.

¹⁵ Ūcuachi'a musanukonare ja'me pa'ina te'ena nicolaítapāi chu'vache ūhacuhena pa'ime. ¹⁶ Jā'ajekuna repana chu'vache'te ūhasō Dioni cuasaju jovoju'u. Jā'aja'ñe cho'oma'to jmamakarū pa'isirumuna musanukona pa'ichejana sani chu'u chu'opo etava'tipi cu'ache cho'ojū'mu chu'u repanare.

¹⁷ Chu'ure cuasakuanupuāre Dios Rekocho i'kache asa chēa cho'ouana ūcuanuko asa chēajū'u. Dios Rekocho ija'che i'kamū: “Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repau'te cuasache ūhamanesinere chu'u cunaumu chave paache manacaāre āuju'mu chu'u. Ūcuachi'a catapuā pojaruāre repana mami mamare tochasipuāre te'epuāchi'a ĩsija'mu chu'u repanare. Repana mami mama te'eujē'e masimanejanaa'me. Catapu koosi'kuchi'a masija'mu”, chiimu, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Tiatira vū'ejoopo canare chu'o tocha saosi'ea'me

¹⁸ Ūcuarumu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. “Tiatira vū'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupu chū'uku'te ija'chere tocha saojū'u mu'u”, chiisi'kua'mu. Ñakocaā toña'ja'ñe Paakuji chu'u cū'a pachocuna toana pojuna ko'sija'icheja'che ko'sijacū'a Paakuji Dios Mamaku ija'che i'kamū chu'u

musanukonare: ¹⁹Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Chũ'uni chiijũ cuasame musanukona. Ũcuachi'a chũ'ũre cuasanare oijũ re'oja'che cho'okainaa'me musanukona. Chũ'uni cuasajũna cu'ache ti'jñetoj'e chũ'ũre cuasache ũhasõmanaa'me musanukona. Musanukona mama cuasarũmu cho'osi'e na'a rũa re'oja'che cho'ojũ pa'ime chura. ²⁰Jã'ata'ni musanukona pa'iche iere cuhemũ chũ'u: Jezabel cu'ache chũ'vache musanukona ũsema'ñere. "Dios chũ'o kũako'mo chũ'u", chiiko'mo repao. Jã'ata'ni musanukonare chũ'u neenare cu'ache'te chũ'vako te'enare cacu'osõmo repao. Ũcuaoji chũ'vakona asa chẽa re'oja'che pa'iche ũhasõ pãĩ ũcuauanare ja'me kãijũ pa'ime repaña. Ũcuachi'a rupũ tũosiva'nare, "Dioa'mũ ikũ", chiicojñova'nare jo'kasi'e ãũ ãijũ pa'ime repaña.

²¹Repao cu'ache cho'ochete ũhasõ re'oja'che pao chini chuta'a cu'ache cho'oma'ñe cha'amũ chũ'u repao'te. Jã'ata'ni chuta'a ũcuauanare ja'me kãĩñe ũhasõma'mo repao. ²²Jã'ajekuna repao'te ravũ cho'ojamũ chũ'u. Repao'te ja'me kãinare ũcuachi'a repapani cu'a cho'ochete ũhasõma'to rũa cu'ache ti'jñeñe cho'ojamũ chũ'u repanare. ²³Repao mamachĩĩ ũcuachi'a vanisõjãmũ chũ'u. Chũ'ũpi jã'aja'ñe cho'ouña asani chũ'ũre cuasakuanupũã ũcuanũko chũ'u pãĩ ũcuanũko cuasachena'me repaña rekoñõã pa'iche peore masiche masijanaa'me. Ũcuachi'a musanukonare te'enarechi'a re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'ujãmũ chũ'u. ²⁴Musanukona Tiatira vũ'ejoopo cana te'ena repao cu'ache chũ'vache asacuhena pa'ime. Ũcuachi'a, "Vati ai te'eũ masiche'te che'chonaa'me chũ'ũkũna", chiina chũ'vache asañũ chiima'ñe pa'inaa'me musanukona. Cheke na'a rũa cho'ovesache chũ'vama'mũ chũ'u. ²⁵Jã'ata'ni, "Musanukona chũ'ũre cuasache ũhasõma'ñe chũ'u jo'e rairũmujatũ'ka cuasajũ pa'ijũ'u", chiũ chũ'vamũ chũ'u.

²⁶Musanukonapi cu'ache che'chona chũ'vache'te asa cho'oma'ñe chũ'u chũ'ũñechi'a jũnisõrũmujatũ'ka ũhasõma'ñe cho'oru pãĩ si'achejña pa'inare chũ'ũñe'te jo'kajãmũ chũ'u musanukonare. ²⁷Chũ'ũre Ja'kũ pãire chũ'ũa'kũ chini jo'kasi'eja'che musanukonare pãĩ si'achejña pa'inani chũ'ũajũ chini jo'kajãmũ chũ'u. Dios chũ'o aperũmu tocha jo'kasi'e musanukona chũ'ujũ cho'ojachere ija'che kuamũ:

Pãire chũ'ujũ repanare cuhenare cu'ache chũ'ujanaa'me repaña, chiimũ. ²⁸Ũcuachi'a chũ'u pa'icheja si'arũmu sani pa'ijachena'me cheke si'ache re'oja'che si'jamũ chũ'u musanukonare.

²⁹Chũ'ũre cuasakuanupũãre Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'u, chiisi'kũamũ Dios Mamaku.

Sardis vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

3 ¹Ũcuarũmu Jesucristo jo'e i'kasi'kũamũ chũ'ũre. "Sardis vũ'ejoopo canare chũ'ũre cuasakuanupũ chũ'ũkũ'te ija'chere tocha saojũ'u mũ'u", chiisi'kũamũ.

Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekocho Paakũji ma'jñoko sieterepanare Cãjikũji Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u musanukonare: Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Pãĩ musanukona pa'iche ñani, "Dioni cuasajũ Repaũ chũ'ũñe cho'onajejũ re'oja'che pa'inaa'me ina", chiime. Jã'ata'ni

rekoñoã cu'ache cuasaju pa'inaa'me musanukona. ²Jã'ajekuna musanukona che'chesi'ere Dios chũ'uñe'te cavesuma'ne cho'ojũ pa'ijũ'u, cu'ache pa'imaneñũ chini. Diopi ñato re'oja'che cho'omanaa'me musanukona.

³Ūcuachi'a musanukona che'chesi'ere Dios chũ'uñe'te cavesuma'ne cuasaju cu'ache cho'ochete ũhasõ aperumũ musanukona cho'osi'eja'che re'oja'chere cho'ojũ pa'ijũ'u. Musanukona che'chesi'e Dios chũ'uñe cho'oma'to pöse ñaaũ rai cuasomarumũna raicheja'che rani cu'ache cho'oja'mũ chũ'u musanukonare. ⁴Jã'ata'ni musanukona te'ena Dios chũ'uñe che'chesi'ere cavesuma'ne ũcua cuasaju cho'ojũ re'oja'che pa'ime. Musanukona re'oja'che pa'iche ro'i Dios pa'ichejare sani pa'ijũ kãña pojakãñare ju'ijũ chũ'una'me nũka kuhapũ chini jo'kaja'mũ chũ'u.

⁵Ūcuachi'a chũ'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ure cuasache ũhamanesina Dios pa'ic hejare sani pa'ijũ kãña pojakãñare ju'ijũ pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a Diona'me pa'ijana cunaumũ pa'iphuro utija'ophuro tochasi'e repaña mami tunosõmanejamũ chũ'u. Jã'aja'ne cho'oma'ne na'a pa'isirumũna Ja'kuna'me Repañ neena ángeles asaju'te, "Chũ'u neenaa'me ina", chiija'mũ chũ'u repañare, chũ'ure cuasache ũhamanesinare.

⁶Chũ'ure cuasakuanupũare Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ouana ũcuanũko asa chẽajũ'u, chiisi'kua'mũ Jesucristo.

Filadelfia vũ'ejoopo canare chũ'o tocha saosi'ea'me

⁷Ūcuarumũ Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mũ chũ'ure. "Filadelfia vũ'ejoopo canare chũ'ure cuasakuanupũ chũ'ũku'te ija'chere tocha saojũ'u mu'u", chiisi'kua'mũ.

Chũ'u Jesucristo re'oja'chechi'a Cho'okũ jmakarujẽ'e jorema'kua'mũ. Aperumũ pa'isi'ku David pãĩ chũ'usi'eja'che chũ'umasiku'mũ chũ'u, David Jojosi'kũjekũ. Jã'ajekuna chũ'upi chũ'uto pãĩu'te te'eũ'terejẽ'e chũ'u chũ'uñe ũsecu'amũ. Ūcuachi'a chũ'upi chũ'uma'to pãĩu'te te'eũ'terejẽ'e chũ'ũcu'amũ. Jã'aja'ne Pa'ikũji Jesucristo ija'che i'kamũ chũ'u musanukonare: ⁸Musanukona cho'ojũ pa'iche peore masimũ chũ'u. Asarepajũ'u. Te'eva'nata'ni chũ'u chũ'ore asa jachama'ne pa'ijũ chũ'ure cuasache'te ũhasõmapũna jatisa'aro vatakaicheja'che cho'okaimũ chũ'u musanukonare, chũ'u chũ'uñe'te cho'ojũ paapu chini. Repasa'aro pãĩu'te te'eũ'terejẽ'e jeocu'acheja'che chũ'u chũ'uñe musanukona cho'ochete pãĩu'te te'eũ'terejẽ'e ũsecu'aja'mũ. ⁹Ūcuachi'a vati ai neenapi, "Judĩo pãijeju Dios neenaa'me chukuna", chiiju jorenapi musanukona ti'jñeñena ro're ñuapũ chini chũ'ujamũ chũ'u. Musanukona pa'iche'te ñaju, ro're ñu'ijũ, "Jesucristo oicojñonaa'me ina", chiiju masijanaa'me repaña. ¹⁰Chũ'u musanukonare, "Chũ'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chũ'ure cuasache ũhasõmanejũ'u", chiijũ chũ'usi'ere jachama'ne ũcuarepa cho'onajejũna pãĩ ũcuanũkore cu'ache ti'jñerumũ tĩ'aru cho'okaijamũ chũ'u musanukonare. Reparumũ tĩ'ato pãĩ ũcuanũko chũ'upi repaña rekoñoãna kuauna repaña chũ'ure masi cuasachena'me cuasama'ne meñe cuasa masijanaa'me.

¹¹Cuasarepaju pa'ijũ'u. Na'mi cajejamũ chũ'u. Musanukona che'chesi'e Dios chũ'uñe ũhasõma'ne cuasaju cho'ojũ pa'ijũ'u. Jã'aja'ne cho'oni Dios re'oja'che ĩsira chiiche koojanaa'me musanukona ũhasõmanesi'e ro'i. Jã'aja'ne cho'oru

te'euñj'e tua koosōkaimanejanaa'me musanukonare. ¹² Chu'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chu'ure cuasache ūhasōmanesinare Dios v'e catuupu etama'ne ai pa'icheja'che Repau pa'ichejare ai sani paapu chini jōkauna repacheja jmamakarujē'e etama'ne si'arumu pa'ijanaa'me repana. Dios neenajeru Repau pa'ijooopo Jerusalén mama v'ejoopo canaa'me ina, chiimu chu'u. Dios repajoopo cunaumupi casojamu. Ūcuachi'a repanare chu'u mami mamare ve'ojamu chu'u.

¹³ Chu'ure cuasakuanupuare Dios Rekocho i'kache asa chēa cho'ouana ūcuanuko asa chējāñ'u, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Laodicea v'ejoopo canare chu'o tocha saosi'ea'me

¹⁴ Ūcuarumu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chu'ure. “Laodicea v'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupu chū'uku'te ija'chere tocha saojū'u mu'u”, chiisi'kua'mu.

Chu'u Jesucristo chu'u cho'ora chiiche peore ūcuarepa cho'okumu. Ūcuachi'a chu'u ñasi'e jorema'ne ūcuarepare kuakumu chu'u. Diopi chū'uuna chejana'me pāi peore cho'oasomu chu'u. Jā'aja'ne Pa'ikuji Jesucristo ija'che i'kamū chu'u musanukonare: ¹⁵ Musanukona cho'ojū pa'iche peore masimu chu'u. Musanukona chu'ure cuasanata'ni masi cuasama'me. Ūcuachi'a chu'ure masi cuasamanata'ni musanukona ūhasōma'ne pa'iche masimu chu'u. Jā'ajekuna musanukonapi chu'ure chini rua cuasato rua re'ora'amu. Jā'ata'ni chu'uni masi cuasacuheni ūhasōjū'u chiimu chu'u. ¹⁶ Chu'ure cuasache ūhama'me musanukona. Jā'ata'ni chu'ure rua cuasama'me. Jā'ajekuna musanukonare chu'ure cuasanata'ni masi cuasamanajejuna oko jmajūuru asuche ūku ña rūocuheku tutusōñeja'ne cuhejamu chu'u musanukonare.

¹⁷ Ija'che i'kanaa'me musanukona: “Pāi kurina karama'ne paacheja'che chukuna chiiche peore paaju re'oja'che pa'ijuna te'emakarujē'e karama'kua'mu chukuna'te”, chiinaa'me. Jā'aja'ne i'kanata'ni cu'ache pa'ijū musanukona rekoñoā ñakocaā na'asōsinaja'ne chuova'na pa'ijū kāña peova'naja'ne pa'inaa'me musanukona. Jā'aja'ne pa'inata'ni musanukona rekoñoā pa'iche vesume. ¹⁸ Jā'ajekuna musanukonare ija'che chu'vamu chu'u: Musanukona rekoñoāpi pāi kurina karama'ne pa'icheja'che re'oja'che pañu chini chu'uni pachokurija'chere re'oja'chere koojū'u. Ūcuachi'a musanukona ca'nivūā kāña peoju ju'imaruña vajuachuache ñosica'nivūare sacha juñu chini chu'uni kāña pojakāñaja'ñere koojū'u. Ūcuachi'a musanukona ñakocaā suirijache ūkoja'che chu'uni koojū'u, suirirena ñokuna ñañu chini. ¹⁹ Chu'u chiinare ūcuanukore cu'ache cho'ochete ūhasō re'oja'che paapu chini rua i'kaku cu'ache ti'jñeñe cho'okumu chu'u, repanapi re'oja'che pa'ima'to. Jā'ajekuna musanukona chu'ure jmamakarū cuasaju pa'iche'te ūhasō jo'e chu'uni na'a rua cuasaju pa'ijū'u.

²⁰ Asarepajū'u. Chu'u musanukonare v'e'ena rani jatisa'aro'te nukaku soicheja'che soiū pa'imū. Jā'aja'ne chu'upi soiuna pāiu ūcuauakuji asa jatisa'aro vatacheja'che chu'uni na'a rua cuasato v'e'ena kaka puu ūcuaua'me āu āiñeja'ne repau rekocho'te ja'me pa'iu sāiñechi'a pojoju pa'ijanaa'me chukuna. ²¹ Chu'ure cuhenare cajejani Ja'ku chū'uku

ñu'isaivũ kueñe pũũ ja'me ñu'iu chũ'ukũ'mũ chu'u. Chu'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chu'ũre cuasache ũhasõmanesinare chu'u ũcuaja'che repañare chu'u chũ'ukũ ñu'isaivũ kueñe pũũ ñu'iju chu'ũna'me chũ'ũa'ju chini jo'kaja'mũ.

²² Chu'ũre cuasakuanupũare Dios Rekocho i'kache asa chẽa cho'ũana ũcuanũko asa chẽajũ'u, chĩisi'kua'mũ Jesucristo.

Сүнааму сана Диоре поюжу ре'оја'че і'кache'те куаму

4 ¹ Jã'aja'ñe cho'ocuhasirũmu sũnaamu ñato jatisa'aro vatasisa'aro pa'isi'kua'mũ. Ũcuachi'a aperũmu chu'ũre trompetavũ juhijuna asocheja'che rua asoche i'kasi'ku jo'e ija'che i'kasi'kua'mũ: "Ichejana muĩja'ũ. Na'a pa'isirũmu ti'jñejañere mu'ũni ñora", chĩisi'kua'mũ. ² Reparũmu chu'ũre Dios Rekochoji cho'okaiuna ñaku sũnaamu Repau pa'icheja pãi chũ'ũna ñu'isaivũ Ñũ'ikuni ñasi'kua'mũ chu'u Repau'te Diore. ³ Repasaivũ ñu'iku jaspẽ catarũã pachoko'sija'icheja'che ko'sija'iu ũcuachi'a cornalina cata maako'sijapũãja'ñe ko'sija'iu ñosi'kua'mũ chu'ũre. Repau ñu'isaivũ ũcuachi'a ma'ñarekovũ esmeralda cata vĩjako'sija'icheja'che ko'sija'ivũji rũhiso'koro pa'isi'kua'mũ. ⁴ Ũcuachi'a chekusaivuã veinticuatrorepasaivũã repasaivũ pa'iche rũhiso'koro pa'isi'kua'mũ. Ũcuasaivũãre aina veinticuatrorepana ñu'isinaa'me. Kãña pojakãñare ju'iju tuhivũã pachokurivũãre tuhiju ñu'isinaa'me repana ũcuanũko. ⁵ Ũcuachi'a Dios ñu'isaivũ rũichejapi fe'neku rua asoche curusi'kua'mũ. Ũcuachi'a repasaivũ ti'jñeñe'te uoñoã pa'isaivũã sieterepasaivũã nukaku uuku pa'isi'kua'mũ. Jã'asaivũã sieterepasaivũã Dios Rekochoja'chea'me. ⁶ Ũcuachi'a repasaivũ ti'jñeñe'te mar chiaraja'chepi joicuna ko'sija'iu etajaiche ñoñeja'ñe pa'isi'kua'mũ. Ũcuachi'a repasaivũ rũichejare vajupãi ũcuaka'chapana repana ca'nivũãre si'acaca'nivũã tijñapa cakã'ljñona'me cho'je cakã'ljño ñakocaã paanapi si'acakã'ljño pa'isinaa'me. ⁷ Repana vajupãi te'eũ león chaija'iu pa'isi'kua'mũ. Cheku toroja'iu pa'isi'kua'mũ. Cheku pãi chia paasi'kua'mũ. Jo'e chekupi tao cãva ku'ikujã'iu pa'isi'kua'mũ. ⁸ Repana vajupãi kue'chaka te'eũ seirepakachi'a paasinaa'me. Ũcuakare ñakocaã paasinaa'me repana vu'evuãna'me sẽ'sevuã. Ũcuachi'a jmakarujẽ'e cuhama'ñe umucusena'me ñami ija'che i'kajũ pa'isinaa'me repana:

Re'okũ'mũ Dios.

Re'okũ'mũ Dios.

Re'okũ'mũ Dios.

Peore Masiũ'mũ Repau.

Irumujẽ'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarumujẽ'e pa'ikũ'mũ Repau.

Ũcuachi'a si'arũmu pa'ikũ'mũ Repau,

chiju pa'isinaa'me repana.

⁹⁻¹⁰ Repau'te Diore Si'arũmu Pa'iku'te ñu'isaivũ ñu'ikuni repana vajupãi pojoju re'oja'chere ija'che i'kasinaa'me: "Peore Masiũ'mũ mu'ũ. Peore re'oja'che cho'okaikũjekuna, 'Re'orepamu', chiime chũkuna mu'ũre", chĩisinaa'me. Jã'aja'ñe i'kato aina veinticuatrorepana Dioni pojoju Repau'te ti'jñeñe ro're pũũ ñu'iju ũcuachejana repana tuhivũã ti'te ũha ija'che i'kasinaa'me:

¹¹ Dios, Chũkuna'te Paaku, mu'ũpi chiiũ cho'ũna peore si'ache pa'imũ.

Mu'upi cho'oma'to peora'amu jā'a.
 Jā'ajekuna pāi ūcuanuko mu'uni cuasaju pojoju,
 "Peore Masiu'mu mu'ū.
 Peore re'oja'che cho'okaiku'mu.
 Peore chū'uku paau", chiiju paapu,
 chiisinaa'me repana.

**Utija'okorovu chū'o tochasi'e pa'ikorovu pa'ichena'me
 Jesucristo Ovejachīja'iu pa'iche'te kuamu**

5 ¹ Ūcuarumu chū'u nāto Dios, nū'isaivu'te nū'iu Repau ūjajūture utija'okorovu sa'navuna'me sē'sevu chū'o tochasi'e pa'ikorovu'te cājiku nū'isi'kua'mu. Ūcuachi'a repakorovuji koromanea'ku chini je'nasimajñaruā sieterepamajñaruā pa'isi'kua'mu. ² Ūcuarumu chū'u ángel'te rua masiuni nāsi'kua'mu. Ūcuauji rua ūjachu'opi, "¿Neepi repakorovu je'nasimajñaruā vato korajanaa'ne? Rua Re'okuchi'a cho'och'e'me jā'a", chiisi'kua'mu. ³ Jā'ata'ni repakorovu je'nasimajñaruā vato kora nāmasina te'eujē'e peosinaa'me cūnaumuna'me chejana'me jū'isina pa'icheja. ⁴ Repakorovu kora nāmasikuni jñamanerena rua oiche oisi'kua'mu chū'u. ⁵ Jā'ata'ni aina chū'upi oiuna asa te'eu chū'ure ija'che i'kasi'kua'mu: "Oimanejū'u. Judavājūuji aperumu pa'isi'ku David Jojos'kupi león chajja'che Pa'ikuji Repau'te cuhenare Cajejaisi'kujeku repakorovu je'nasimajñaruā sieterepamajñaruā peore vato kora nāre'omu Repau'te", chiisi'kua'mu.

⁶ Ūcuarumu chū'u nāto Dios nū'isaivu rūicheja vajupāina'me aina pa'icheja chenevu'te Jesucristo Dioni isiju ovejachiī Vanisōcojñosi'kujajūuji vajuraisi'ku pa'isi'kua'mu. E'chosē'ña sieterepasē'ña paakujī nākocaā sieterepañakocaā paasi'kua'mu Repau. Repau nākocaā sieterepañakocaā Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekochoji cheja si'achejña saocojñosirekochoja'chea'me. ⁷ Ūcuarumu Repau Ovejachīja'iu sani repasaivu Nū'iku Dios ūjajūtu cājikorovu utija'okorovu koosi'kua'mu. ⁸ Jā'aja'ne repakorovu'te koouna nā vajupāi ūcuaka'chapanana'me aina veinticuatrorepana Ovejachīja'iu Jesucristo ti'jñeñena tāni pūu ro're nū'isinaa'me. Repana ūcuanuko arpavūana'me coparo'rovaā pachokuriro'rovaāpi vi'toma'ña timusiro'rovaāre cājisinaa'me. Repa vi'toma'ña Dios neena Repau'te sēeñeja'nea'me. ⁹ Ro're nū'iju uja mamare ija'che ujasinaa'me repana:

Chuenisōsi'kua'mu mu'ū.

Chuenisō mu'ū chiepi pāi cu'ache cho'och'e ro'ikaisi'kua'mu mu'ū,
 pāipi si'achejña pa'inana'me si'ache chū'o i'kanana'me si'avāju Dios
 neenachi'a paapu chini.

Jā'aja'ne cho'osi'kujekuna ikorovu je'nasimajñaruā vato nāre'omu mu'ure.

¹⁰ Ūcuachi'a mu'upi jo'kauna mu'ū neena, phairipāi Diore
 cho'okaicheja'che cho'okaiju pa'ijanaa'me.

Ūcuachi'a chejare pa'iju pāire chekunani chū'uju pa'ijanaa'me repana,
 chiiju ujasinaa'me repana.

¹¹ Jā'a cho'ocuhasirumu nāto Dios nū'isaivu rūicheja vajupāina'me aina pa'ichejare si'acakā'jño ángeles jairepanukojeju kuēkuecu'anuko pa'ijuna repana i'kache chū'o asasi'kua'mu chū'u. ¹² Rua ūjachu'opi ija'che i'kasinaa'me repana:

Ikure Jesucristo'te ovejachiiva'u cho'ocojñoñeja'ne
pāi ūcuanuko cu'ache cho'ochete ro'ikasa chini chueni jūni
ro'ikaisi'kujekuna

pāi ūcuanuko Repauni pojoju ija'che i'kajanaa'me:
“Peore si'ache re'oja'che chū'uku paaku'mu mu'u.

Peore masiku'mu.

Mu'ure cuasaju vajuchunaa'me chukuna.

Mu'u cho'ora chiiche peore cho'omasiku'mu mu'u.

Pāi ūcuanuko mu'uni pojoju re'oja'che i'kaju paapu”, chiijanaa'me,
chiisinaa'me repauna.

¹³ Jā'a cho'ocuhasi'rumu jo'e chekere ñaku Dios cho'osina ūcuanuko,
cunamu pa'inana'me cheja pa'inana'me jūnisōsina pa'icheja canana'me
chiacha pa'iva'na i'kachu'ore ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chū'i:

Diore ñu'isaivu ñu'iku'te pāi ūcuanuko pojoju si'arumu ija'che re'oja'che
i'kaju paapu,

Ovejachiija'iu'te Jesucristo'te ūcuachi'a:

“Pāi ūcuanuko musanukonare cuasaju vajuchua'ju.

Peore masiju, peore chū'unaa'me musanukona”, chiiju paapu,
chiisinaa'me. ¹⁴ Jā'aja'ne i'karena asa vajupāi, “Jā'aja'ne paau”, chiisinaa'me.
Ainapi ro're pūu ñu'iju Diore Si'arumu Pa'ikuni pojosinaa'me.

Utija'okorovu sieterepamajña je'nasi'e pa'ikorovu vato ñasi'ere kuumu

6 ¹ Ūcuarumu chū'u ñato Ovejachiija'iu Jesucristo utija'okorovu
je'nasimajñaruā te'emaka vatosi'kua'mu. Vatouna vajupāi te'eu, “Raijū'u”,
chiisi'kua'mu chū'ure. Repau i'kache oko curucheja'che asosi'kua'mu chū'ure.
² Jā'aja'ne i'kauna asa kavacho'te poja'iuni ñasi'kua'mu chū'u. Repava'ure
tuhiku saocupupu cājisi'kua'mu. Ūcuarumu kavacho'te tuhiku repauni
tuhivu'te isirena sanisōsi'kua'mu, repau'te cuhenani cavaku cajejasa chini.

³ Ūcuarumu Repau Jesucristo chekumakare vatouna vajupāi cheku chū'ure,
“Raijū'u”, chiiche asasi'kua'mu chū'u. ⁴ Jā'aja'ne i'kauna asa ñato cheku
kavacho maaja'iuji raisi'kua'mu. Rakuna Dios repau'te tuhiku raisi'kure cu'ache
cho'omasiche'te jo'kasi'kua'mu, päire repauna sāiñechi'a re'oja'che pa'iche'te
sani ūsekuna, repanapi cavaju sāiñechi'a vanisōa'ju chini. Ūcuachi'a Dios
repaute va'ti rua ūjava'tire isisi'kua'mu.

⁵ Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatouna vajupāi cheku
chū'ure, “Raijū'u”, chiiche te'asa kavacho'te chija'iuni ñasi'kua'mu chū'u.
Repava'ure tuhiku ruesomaka cājisi'kua'mu. ⁶ Ūcuarumu chū'u vajupāi
ūcuaka'chapana pa'icheja chenevūji chū'o i'kache asasi'kua'mu, ija'che
chiiche'te: “Āu jmarepanukoru'jeku rua ro'imū. Denario kuri te'ere'reva
te'eumucuse cho'ochete cho'o koochenukoru trigo te'ekilo ro'imū. Cebada
chotekilo ūcuajanuko ro'imū. Jā'amajñaruāre ruarepa ro'iche'te kooto kurire
si'asōrena u'chape'e'jē'e conojē'e koo'uja'mu pāi.”

⁷ Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatouna vajupāi jo'e cheku
chū'ure, “Raijū'u”, chiiche asasi'kua'mu chū'u. ⁸ Jā'aja'ne i'kauna asa ñato
kavacho pachojajūruji raisi'kua'mu. Repau'te tuhiku mami, “Jūnisōñe”,
ve'esi'kua'mu. Repau cho'jepi cheku raisi'kua'mu. Repau mami, “Jūnisōsina
pa'icheja”, ve'esi'kua'mu. Ratena Dios repanare ija'che cho'omasiche'te chū'u

jo'kasi'kua'mu: "Cheja pa'inare pāi jainukore sani vanisōjū'u musanukona. Chekunare jainukore va'jñapi vanisōjū'u. Chekunare āucuhana jūnisōa'ju chini repana āu kūiñe'te ūsejū'u. Chekunare ravu cho'ojū'u, ravuna jūnisōa'ju. Jo'e chekunare cu'ava'napi kokaneeju kūku vēasōñe chū'ujū'u." Jā'aja'ñe cho'omasiche'te chū'u jo'kasi'kua'mu Dios repanare.

⁹Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatouna ñaku Dios chū'o chū'vaju Jesucristo pa'iche kuaju chuenisōsina rekoñoāre ñasi'kua'mu chū'u. Diore isimajñaruā tuo uoko'a vū'evu'te pa'isi'kua'mu repana rekoñoā. ¹⁰Ūcuarumu repana Dios chū'o kuaju chuenisōsina ūjachū'opi ija'che i'kasinaa'me Repau'te: "Dios, Peore Chū'uku, rua re'oku'mu mu'u. Mu'u cho'ora chiiche ūcuarepa cho'oku'mu. ¿Jeerumu mu'u, chukuna'te vanisōsinare repana cho'osi'e ro'iche chū'uja'u, chukuna'te vanisōsi'ere ro'ia'ju chini?", chiisinaa'me repana. ¹¹Chitena Dios repanare ūcuankore kāña pojakāñapi ūjacueñoāre isisi'kua'mu. Isicuha repanare i'kasi'kua'mu Repau. "Musanukona Jesús neenajeju Repauni cuasaju chuenisōsi'ēja'che chekuna Repau'te cuasana ūcuaja'che chuenisōjanaa'me. Jmamakaruchi'a oima'ñe cha'ajū'u musanukona, repana chuenisō musanukonana'me chi'irumujatū'ka", chiisi'kua'mu.

¹²Ūcuarumu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatouna ñaku cheja rua pi'ruchejare ñasi'kua'mu chū'u. Jā'aja'ñe pi'rūkuna kāa chijkāaja'ñe chija'iu ñosi'kua'mu ūsūu. Pāimiau ūcuachi'a peore si'acaku chieja'che maaja'iu ñosi'kua'mu. ¹³Jā'a cho'oto ma'jñoko higora'puruā vījara'puruā ruarepa tutakuna tuā'tuacheja'che cūnaumupi chejana tuā'tuasinaa'me. ¹⁴Cūnaumu ūcuachi'a utija'ova ca'nesōñeja'ñe si'asōsi'kua'mu. Ūcuachi'a aikūjña si'acakūjña juupoāna'me peore rupū tīichejña kuaño'ojñosi'kua'mu. ¹⁵Jā'a cho'oto cheja pa'ina, pāi jainukore chū'una, chekuna pāi chū'unana'me sōtaopāi chū'una na'me kurinana'me kokanana'me cho'ochē'te rupū cho'okaapu chini chēa paacojñova'nana'me chekuna paacojñomana ūcuankore aikūjña caripaā cacojñana vajuchuju kaka katisōsinaa'me. Chekuna te'ena repakūjña vū'evuā pa'ipuā catapuā vū'evuna katisōsinaa'me. ¹⁶Jā'aja'ñe katisō aikūjñana'me catapuāre ija'che i'kasinaa'me repana: "Chukuna katisichejña ti'jñeñe ñaña tuā'tua ta'pisōjū'u, Diopi Repau ñu'isaivuji ñu'iu chukuna'te Ñakūji ñamana'ku. Ūcuachi'a Ovejachiija'iuji Jesucristoji chukuna'te cu'ache Cho'ojapu jñaamana'ku", chiisinaa'me repana. ¹⁷Dios Repau Mamakuna'me pāi ūcuankore repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini chū'uumucuse tī'acuhamu. Repaumucuse pāi ūcuankore repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

**Aperumu pa'isi'ku Israel mamachii jojocojñosinani Dios
mami repana chiapuāna tochacojñosinani i'kamū**

7 ¹Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu ángeles ūcuaka'chapanare cheja si'acakā'jño nukanani ñasi'kua'mu chū'u. Co'covu cakā'ko nukaku repakā'ko tutache'te ūsesi'kua'mu. Cheku suripu cakā'ko nukaku ūcuachi'a repakā'ko tutache'te ūsesi'kua'mu. Cheku ūsūu muicheja cakā'ko nukaku repakā'ko tutache'te ūsesi'kua'mu. Jo'e cheku ūsūu na'ikā'ko nukaku ūcuachi'a repakā'ko tutache'te ūsesi'kua'mu. Jā'aja'ñe nukaju tuta ūsejuna chejana'me mar chiara sē'sevuājē'e tutamau si'ache sūki ja'o te'ēja'ovajē'e tuta ñu'kuemanesi'kua'mu. ²Ūcuarumu chekure ángel'te ūsūu muichejapi Dios, Si'arumu Pa'iku

mamimaka tochasimakare cājiku raiuna ñasi'kua'mu chu'u. Rani chekunare ángeleva'nare ũcuaka'chapana're chejana'me mar chiara cu'ache cho'oa'ju chini chũ'u raocojñosinani ũjachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu repau: ³“Chuta'a chejana'me mar chiarana'me sũkiñuã cu'ache cho'omanejũ'u, Dios neenare repa'na chiapuãna Repau mami chũkuna tocha pi'nisirumujatũ'ka.”

⁴ Ũcuarumu chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: “Repana chiapuãna Dios mami tochacojñosina peore ciento cuarenta y cuatro milrepanaa'me. Aperumu pa'isi'ku Israel mamachi docerepana jijosinaa'me repa'na.

⁵ Ijanũkoa'me repa'na, Dios mami repa'na chiapuãna tochacojñosina:

Judá jijosina doce milrepanaa'me.

Rubén jijosina doce milrepanaa'me.

Gad jijosina doce milrepanaa'me.

⁶ Aser jijosina doce milrepanaa'me.

Neftalí jijosina doce milrepanaa'me.

Manasés jijosina doce milrepanaa'me.

⁷ Simeón jijosina doce milrepanaa'me.

Leví jijosina doce milrepanaa'me.

Isacar jijosina doce milrepanaa'me.

⁸ Zabulón jijosina doce milrepanaa'me.

José jijosina doce milrepanaa'me.

Benjamín jijosina doce milrepanaa'me,

repana chiapuãre Dios mami paana”, chiiche'te asasi'kua'mu chu'u.

Pai jainũko pojakãna ju'ina pa'iche'te kuamu

⁹ Jã'aja'ne i'kache asacuharumu ñaku pai si'achejña canapi tũichu'ochi'a cutunapi te'ũjẽ'e kuẽkuecu'anuko Dios ñu'isaivuna'me Ovejachi'ia'iu Jesucristo pa'icheja ti'jñe'ne pa'inani ñasi'kua'mu chu'u. Kãna pojakãnapa' ũjacueñoãre ju'iju pũtijoo cãjisinaa'me repa'na. ¹⁰ Ũcuarumu ija'che i'kaju ũjachu'opi cuisinaa'me repa'na: “Maire Paaku, ñu'isaivũ Ñũ'iku Diona'me Ovejachi'ia'iu Jesucristo chẽa paame maire, re'oja'che pa'iju vati toana saimanea'ju chini”, chiisinaa'me.

¹¹⁻¹² Jã'a cho'oto ángeles ũcuanũko Dios ñu'isaivuna'me ainana'me vajupã ũcuaka'chapana pa'icheja rũhiso'koro nukasinaa'me. Nukasina'pa repasaivũ ti'jñe'ne ro're pũu sime ñu'iju Dioni pojoju ija'che i'kasinaa'me repa'na:

¡Jã'aja'ne paau!

Maire Paaku'te Diore si'arumu re'oja'che ija'che i'kaju pojoju paũu mai:

“Rua re'oku'mu mu'u.

Peore masiku'mu.

Peore re'oja'che cho'okaikũjekuna mu'ure, Re'orepamu”, chiinaa'me chũkuna.

Mu'ure cuasaju vajuchunaa'me chũkuna.

Peore chũ'uku'mu mu'u.

Mu'u cho'ora chiiche peore cho'omasiku'mu mu'u.

¡Jã'aja'ne paau!

chiisinaa'me repa'na.

¹³ Ũcuarumu aina, te'eu ija'che sãesi'kua'mu chu'ure:

—¿Ina pojakãna ju'ina jeejanaa'ne? ¿Jeechejapi ina rate? —chiisi'kua'mu.

¹⁴ Chikuna, chu'u,

—Masimũ mu'u —chiisi'kua'mũ. Chikũna repau ai ija'che i'kasi'kua'mũ chu'ure:

—Pai ũcuanũkore rua cu'ache ti'jñerũmu pa'isinata'ni Diore cuasache ũhasõmanesinajeju Ovejachiija'ia Jesucristo chiepi kãña meno peokãña choasõñeja'ñe repana rekoñoã cu'ache cho'osi'e tunosõcojñosinajeju re'oja'che pa'ime ina. ¹⁵ Jã'aja'ñe pa'inajeju Dios pa'ichejare chũ'uku ñu'isaivũ ti'jñe'ete pa'ijũ umucujñana'me ñami Repau'te cho'oche cho'okaiju pa'ime repana. Dios ñu'isaivũ Ñu'ikuji repanare oiu cu'ache ti'jñe'ne ũsekaija'mũ. ¹⁶⁻¹⁷ Ũcuachi'a Dios ñu'isaivũ ti'jñe'ne Pa'ikuji Ovejachiija'ia Jesucristo repanare oveja kuiraku cho'ocheja'che repanare kuiraja'mũ. Jã'ajekũna repanare jo'e ācuhamaneja'mũ. Ũcuachi'a jo'e sumava'na pa'imanejanaa'me repana, Diona'me Jesucristo jã'aja'ñe cho'okatena. Ũcuachi'a jo'e okouamaneja'mũ repanare. Ũsuũ asuche jo'e uuju phã'phamanejanaa'me repana —chiisi'kua'mũ repau.

**Je'nasimajña cuhacho camaka vatosi'ena'me
pachokuriro'rova ma'ña pa'iro'rova pa'iche'te kuamu**

8 ¹ Ũcuarũmu Ovejachiija'ia Jesucristo utija'okorovu je'nasimajña cuhacho camakare vatouna cunaumu Dios pa'icheja media hora i'kamacheja pa'isi'kua'mũ. ² Jã'aja'ñe cho'ocuhasirumu āngeleva'nare sieterepanare Dios chũ'uku ñu'isaivũ ti'jñe'ne nukanani ñasi'kua'mũ chu'u. Nukaju trompetavũ te'evuāchi'a ĩsicojñosinaa'me repana. ³⁻⁴ Ũcuachi'a chekure āngel'te pachokuri cunaro'rova cājikũ rani mesako'a ma'ña uoko'a pachokuri cho'osiko'a ti'jñe'ena canukauna ñasi'kua'mũ chu'u. Canuka nukaku vi'toma'ña rua ĩsicojñosi'kua'mũ repau, ũcuako'ana repa ma'ñare tuo uokuna vi'toma'ñapi uuku piko muĩuna Dios neena Repau'te sēe'ne ma'ña pikona'me Dios pa'ichejana muisi'kua'mũ. ⁵ Ũcuarũmu repau āngel mesako'a pa'itoa toa mini reparo'rovana timuñe maña chejana pã pa'ichejana tōsi'kua'mũ. Tõuna cheja fe'neku rua asoche curuku pi'rusi'kua'mũ.

Trompetavũaa'me

⁶ Jã'aja'ñe cho'okuna repana āngeles sieterepana trompetavũ paana juhupi'rasinaa'me.

⁷ Ũcuarũmu āngel te'eu charo repau trompetavu juhisi'kua'mũ. Jukũna oko rũhicaāpi toana'me chie ja'mesicaāpi chejana tuā'tuasi'kua'mũ. Tuā'tuauña chejana'me sũki joopojakã'ko uusõsi'kua'mũ. Tachata'ni peore uusõsi'kua'mũ.

⁸ Ũcuarũmu jo'e chekupi āngelpi repau trompetavu'te jukũna, aikũtijamakapi uumakare mar chiarana su'a ruouna repara chiara joopojakã'ko chie carũnisõsi'kua'mũ. ⁹ Chie carũkũna repara chiara pa'iva'na ũcuachi'a jainuko jũnisõsinaa'me. Barcovũ ũcuachi'a repara ku'isivũ joopo ñañasõsi'kua'mũ.

¹⁰ Jã'a cho'ocuhauña jo'e cheku āngelpi repau trompetavu'te jukũna ujama'jñoko cunamũpi uopũja'che ñou uuku tuā'ia pu'chu chiañaājē'e joopo oko punijē'e joopo tuā'tuasi'kua'mũ. ¹¹ Repau ma'jñoko tuā'isiñaā chiaña pa'ichena'me oko puni oko kaja'che carũnisõsi'kua'mũ. Jã'aja'ñe okopi kaja'ũna pã jainuko ũku jũnisõsinaa'me. Repau ma'jñoko mami, “Kaja'chea'me”.

¹² Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavute jukuna ūsuu miāne joopo chachasōuna chija'isi'kua'mu. Pāimiau ūcuachi'a miāne joopo chachasō miamanesi'kua'mu. Ma'jñokova'na ūcuachi'a joopo miamanesinaa'me. Jā'aja'ñe cho'ocojño ūsuu umucuse ūcuaka'chapahora miamanesi'kua'mu. Pāimiau'na'me ma'jñoko ūcuachi'a ūcuaka'chapahora űami miamanesinaa'me.

¹³ Jā'a cho'ocuhauna jo'e ñaku tao cunaumure cāva ku'iu ūjach'upi cuiku ija'che i'kakuni asasi'kua'mu chu'u: “¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache! Chekuna ángeles chotena repana trompetavua chuta'a juhimanapi jutu rua cu'ache ti'jñeja'mu pāi cheja pa'inare”, chiiu cuis'i'kua'mu repau.

9 ¹ Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e cheku ángelpi repau trompetavute jukuna ma'jñoko'te cunaumupi chejana tuā'iuna ñasi'kua'mu chu'u. Tuāni llavemakare vati pa'icoje tusojamakare isicojñosi'kua'mu repau. ² Repamaka koo ūcuamakapi repacoje jaosi'e tuso vatauna ūcuacoje sa'navuji piko toa ūjatoa uuku rua piko muiñeja'ne muisi'kua'mu. Pikopi ruarepa muiuna ūsuuna'me cunaumu ta'pisōsi'kua'mu. ³ Jā'aja'ñe cho'okuna pū'suva'na piko sa'navuji eta chejana cajesinaa'me. Caje pa'iju puniva'na totacheja'che totamasiche jo'kacojñosinaa'me repana pū'su. ⁴ Repanare jā'aja'ñe cho'omasiche jo'kasi'ku ija'che chiiu chu'u jo'kasi'kua'mu: “U'chana'me sūki cu'ache cho'omanejū'u musanukona. Pāita'ni repana chiapuāre Dios mami tochasi'e peonarechi'a cu'ache cho'ojū'u. ⁵ Cincorepapāimia pāire asi cho'uju pa'ijū'u. Jā'ata'ni repanare asi cho'o vēasōmanejū'u”, chiisi'kua'mu repau. Chikuna repana pū'su punirepa totaju asi cho'ocheja'che pāire asi cho'osinaa'me.

⁶ Jā'aja'ñe cho'ojuna pāi cho'o jūnisōnu chini si'ache cho'onata'ni cho'ote'esinaa'me. Jūnisōuanareta'ni jū'ine ti'amanesi'kua'mu repanare.

⁷ Repana pū'suva'na kavacho pāi vai saipi'raju care'vacojnosiva'naja'ne ñosinaa'me chu'ure. Si'jore pachokurivuāja'ne tuhivuā tuhisinaa'me repana. Chiña pāi chiñaja'ne paasinaa'me repana. ⁸ Ūcuachi'a raña romi rañapaāja'ne paanapi cōji chai cōjija'ne paasinaa'me repana. ⁹ Repana ā'capuā sōtaopāi asi cho'ocojño'ne'te cuheju cunakāña tūiñeja'ne tūisinaa'me repana. Ūcuachi'a repana kue'chaka pāuñe, carrosai kavacho jñajñusaipi pāi vai saiju vu'vujuna asocheja'che asosi'kua'mu. ¹⁰ Repana puni jikoñōja'ne paache cincorepapāimiachi'a pāire asi cho'ore'osi'kua'mu repanare. ¹¹ Repanare pū'suva'nare chū'uku ángel chekunare repacoje pa'inare ūcuachi'a chū'uku'mu. Repau mami “Abadón” chiimu hebreo chu'o. Griego chu'ota'ni “Apolión” chiimu repau mami.

¹² Charo ti'jñeñe cu'a, cho'o caranicuhasi'kua'mu. Jā'ata'ni chuta'a ka'chañoā jo'e cu'ache ti'jñeja'ne karamu.

¹³ Ūcuarumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavute jukuna Diore ti'jñeñe rūiko'a Repau'te isimajñaruā ma'ña tuo űoko'a pachokuriko'acasē'ña e'chosē'ña ūcuaka'chapasē'ña nukachejñapi chu'o i'kache asasi'kua'mu chu'u.

¹⁴ Repa chu'o i'kaku ángel'te trompetavu juhisi'kure ija'che i'kasi'kua'mu: “Ángeles ūcuaka'chapanare chēa Eufrates ūjacha chiacha rūt'vavana quēo suocojnosiva'nare jose etojajū'u”, chiisi'kua'mu. ¹⁵ Chikuna repau ángel asa sani repanare jose etosi'kua'mu, pāi jainukore jñā'nu vanisōa'ju chini. Repana jā'aja'ñe cho'ojarumu aperumuna care'va jo'kaasomu Dios, repa horana'me

repa umucusena'me repa ūsurumu. ¹⁶ Ūcuarumu chu'u ángeleva'nare jose etosirumu repanare ja'me cho'okaijanare sōtaopāi kavacho tuhinare kuēkuesinuko ija'che i'kache'te asasi'kua'mu: “Sōtaopāi, kavacho tuhina doscientos millonerepanaa'me”, chiiche'te.

¹⁷ Dios ñoñe'te chu'u ñato repa kavacho tuhina ija'che paasinaa'me: Repa a'capuā asi cho'ocojñoñe'te cuheju cunakāña tūisinaa'me repa. Chekuna maajakāñare tūisinaa'me. Chekuna ra'sojakāñare, chekuna pachojakāñare tūisinaa'me. Kavachova'na ūcuachi'a repa sijo león chai sijojañe paasinaa'me. Repa chu'opoāpi toñana'me pikona'me azufre rua cu'asucheji etasi'kua'mu. ¹⁸ Kavacho repa chu'opoā etacheji chotemajñapi cu'acheji pāi jainukore vanisōsinaa'me toñana'me pikona'me azufre rua cu'asucheji. ¹⁹ Repa chu'opoā etachena'me repa jikoñoāpi pāi vanisōsinaa'me. Repa jikoñoā aña sijojañere paaju ūcuajoāpi pāi kuku vēasōsinaa'me repa.

²⁰ Jā'ata'ni pāi chekuna vanisōcojñomanesina repa cu'ache cho'uju pa'iche ūcuā ūhamanesinaa'me. Ūcuachi'a vatire pojochē ūhamanesinaa'me. Ūcuachi'a rupu tūosiva'nare, “Dioa'mu iku”, chiicojñova'nare pojochē ūcuā ūhamanesinaa'me repa. Repa tūosiva'na pachokuripi cho'osiva'naa'me. Chekurumu pokuripi chekurumu pachocunapi chekurumu catapi chekurumu sūkipi cho'ocojño siv'anaa'me repa. Cājo paame repava'na. Jā'ata'ni asamanaa'me. Nakocaā paame. Jā'ata'ni ñamanaa'me. Ūcuachi'a cū'a paame. Jā'ata'ni ku'ima'me. ²¹ Ūcuachi'a repa vanisōcojñomanesina repa pāi vanisōñe chaina cho'ochena'me repanare pa'imanare romi ja'me kāiju ūcuauanare ja'me kāiñena'me pōse ñaane ūcuā ūhasōmanesinaa'me repa.

Angel utija'okororū chu'o tochasikororū paaku cho'osi'ere kuamu

10 ¹ Jā'aja'ne cho'ocuhasirumu jo'e chekure ángel'te rua masiujī cunaumupi piko sa'navuji cajekuna ñasi'kua'mu chu'u. Repa sījopu sē'sevu'te mañarekovu tuhiu cajesi'kua'mu repa. Repa chia ūsuu miañeja'ne ko'sija'isi'kua'mu; cū'a toaja'che paasi'kua'mu. ² Utija'okororū korasikororū'te cājiku caje, repa ujacū'apuji mar chiarana tumuku kā'kocū'apu'te chejana tumu canukasi'kua'mu repa. ³ Canuka nukaku león chai rua asoche oicheja'che rua cuiku i'kasi'kua'mu repa. Cuiku i'cacuhauna oko curucheja'che rua asoche i'kana sieterepana repa chu'opi i'kasinaa'me. ⁴ Jā'aja'ne i'karena asa repa i'kasi'e utija'ovana tochapī'rasī'kua'mu chu'u. Tochapī'rakuji cunaumupi chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: “Mu'u asasi'e chekunare kuamanejū'u; ūcuachi'a tochamanejū'u repa”, chiiche'te.

⁵ Ūcuarumu repa ángel chu'u ñasi'ku mar chiana'me cheja tumu nukaku repa ujañutu cunaumuna muñe ñu'osi'kua'mu. ⁶ Ū'u nukaku cunaumuna'me chejana'me mar chiarana'me repachejña pa'imajñaruā si'ache cho'osi'ku Dios Si'arumu Pa'iku mamire ve'oku ija'che i'kasi'kua'mu repa: “Dios ñaku'te ija'che i'kamū chu'u: Repa cho'ora chiiche na'a jeerumu cha'ache peoja'mu maire, chiimū chu'u”, chiisi'kua'mu repa. ⁷ Angeles seirepana trompetavūā junicuharena jo'e cheku juhīpī'ratona Dios Repa, “Cho'oja'mu chiisi'e”, Repauchi'a masiche'te cho'oja'mu. Aperumu Dios Repa chu'o kuanarechi'a kuaasomu jā'a.

⁸ Ūcuarumu cunaumupi i'kakuna chu'u asasi'ku jo'e ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: “Ángel'te mar chiarana'me cheja tumu nukaku cājikororū

korasikororu sēni koojaijū'u", chiisi'kua'mu. ⁹Chikuna asa sani, "Utija'okororu chu'uni isijū'u", chi isi'kua'mu chu'u repau'te. Chikuna chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu repau: "Jau. Juma; koo ānisōjū'u ikororu. Ikororu ānisōru mu'u chu'opo pūjija'ne sāijachu'opo pa'ija'mu mu'ure. Jā'ata'ni repakororu āni rūosirumu mu'u cutarota'ni kajacutaro pa'ija'mu mu'ure", chiisi'kua'mu repau chu'ure.

¹⁰Chikuna, "Jau", chini repakororu isiuna koo ānisōsi'kua'mu chu'u. Ānisōuna chu'u chu'opo pūjija'ne sāijachu'opo pa'isi'kua'mu. Jā'ata'ni repakororu āni rūosirumu chu'u cutaro kajacutaro'chi'a carūnisōsi'kua'mu. ¹¹Āni pi'nisirumu jo'e chu'o i'kache asasi'kua'mu chu'u, ija'che chiiche'te: "Dios, 'Ija'che cho'ojamu', chiisi'e pāire jo'e kuaku pa'ijū'u, Repau, 'Si'avājupāi si'achejña pa'inare pāi si'ache chu'o cutunana'me pāi chū'unare ija'che cho'ojamu' chu'u', chiisi'ere".

Dios chu'o kuajana Repau saocojñojana cho'ojachere kuamu

11 ¹Ūcuarumu Dios chu'ure vāsocho cuasa ñajaña isiku ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: "Ichopi chu'u vū'ere repa ā'capuna'me repacuecho cuasa ñajaijū'u mu'u. Ūcuachi'a repavū'e pa'iko'a chu'ure isimajñaruā tuo ũoko'are cuasa ñaku, chu'ure pojoñu chini repavū'e chi'i pa'inare kuēkue ñajū'u. ²Repavū'e ve'se carariputa'ni cuasa ñamanejū'u. Chu'ure cuhenare jo'kasiraripu'me jā'araripu. Na'a pa'isirumu repana chu'ure cuhena rani chu'u neejoopo Jerusalén vū'ejoopo ñañosō repajoopo canare chēa paaju cuarenta y dorepapāimia cu'ache cho'ojū pa'ijanaa'me. ³Reparumu chu'u chu'o kuajanare te'eka'chapanare saojamu chu'u, sani pāire chu'u chu'ore kuaju paapu chini. Kaña vākiniokāñare ju'ijū chu'u, 'Kuajū'u', chiisi'ere mil doscientos sesentarepaumucujña kuaju pa'ijanaa'me repana", chiisi'kua'mu Repau chu'ure.

⁴Repana Dios chu'o kuajana Repau peore chū'uku ti'jñeñe nukañūā olivo sūkiñūā te'eka'chapañūāja'ñeame. Ūcuachi'a ũoñoā pa'isaivūā te'eka'chapasaivūā Dios ti'jñeñe pa'isaivūāja'ñeame repana. ⁵Pāi repanare cuhenapi cu'ache cho'oñu chiito repana chu'opoāpi toa eto repanare peore ũosōjanaa'me. Pāi ũcuauana repanare cu'ache cho'oñu chiina, jā'aja'nechi'a ũcuauko jū'ijanaa'me. ⁶Ūcuachi'a repana Dios chu'o kuarumuchi'a okopi ramanea'ku chini repanare chū'u jo'kauato chū'umasijanaa'me repana. Ūcuachi'a chiañaāna'me chiaraā chie caruñouato chū'umasijanaa'me repana. Ūcuachi'a repalani chejana'me cheja pa'inani si'ache cu'ache cho'ouato cho'omasijanaa'me repana. Repa cu'ache cho'ochete repalani te'echochi'a chekuru mu ruarepañō cho'ouato cho'omasijanaa'me repana.

⁷Repana Dios chu'o kua pi'nisirumu cu'arepache cu'aku vati pa'icojepi muni eta repanare cavaku cajejani vanisōja'mu. ⁸Vanisōuna ũjavū'ejoopo callejoovūāre ũhijanaa'me repava'na. Aperumu ũcuajooopona pāi maire Paaku'te Jesucristo'te kurususē'verona jē'jo vēasōsinaa'me. Jā'ajekuna pāi repajoopo canare ñaju i'kani, "Sodoma vū'ejoopo pa'isinaa'me Egipto cheja pa'isina pa'icheja'che cu'ache pa'inaa'me jā'ana", chiinaa'me. ⁹Chuenisō choteumucujña jo'e chekumucuse joopo ũcuachejña ũhiva'nani pāi si'achejña canana'me si'avājupāina'me si'ache chu'o cutuna rani ñajanaa'me repava'nare. Repava'nani cuheju repava'nare tāñeta'ni ũsejanaa'me repana.

¹⁰ Pāi cheja pa'ina repanapi Dios chū'ore pa'i suma'ne kuajuna asacuheju pe'ruju cuhejanaa'me repanare. Jā'ajekuna repana chuenisōsi'ere asani rua pojoju fiesta cho'ojū pōse sāiñechi'a rupū īsijanaa'me repana. ¹¹ Jā'ata'ni choteumucujña jo'e chekūumucuse joopo pa'isirumuna chuenisōsiva'nata'ni Diopi vasouna vajurani jo'e vūni nukajanaa'me repana. Vajurani nukajuna repanare ñasina ūcuanuko rua kukusōjanaa'me. ¹² Ūcuarumu repana Dios chū'o kuajava'na vajurani nukaju cūnaumupi chū'o ūjachū'opi repanare i'kache ija'che chiiche'te asajanaa'me: "Ichejana muijū'u", chiiche'te. Jā'aja'ne i'kauna asa repanare cuhe na ñaju'te piko sa'navūji cūnaumuna mūnisōjanaa'me repana. ¹³ Repana mūnisōrumū ūcuate'erumū cheja teana rua pi'ruja'mū. Pi'rukuna repajoopo pa'ivū'ña te'evū'ña ñaña tajñōsōja'mū. Jā'aja'ne cho'ouna pāi siete milrepana jūnisōjanaa'me. Jā'ata'ni chekuna jū'imanejana vajuchuju rua kukusōsinapi, "Dios Cūnaumu Pa'iku peore Masiū'mū", chiijanaa'me.

¹⁴ Jā'aja'ne ka'chañō cu'ache ti'jñecuhasirumū jo'e chekūcho, cu'ache ti'jñejañe ti'api'raja'mū.

Trompetavū cuhacho juhisi'vure i'kamū

¹⁵ Ūcuarumu chū'u jo'e chekupi ángelpi cuhacho juhikuji repau trompetavū'te jukuna chū'o rua ūjachū'o cūnaumupi ija'che i'kache'te asasi'kua'mū:

Maire Paaku Dios Repau cheja Raosi'ku Cristona'me pāi cheja pa'inare ūcuanukore
 cūhama'ne si'arumū chū'uku pa'ija'mū,
 chiisi'kua'mū. ¹⁶ Ūcuarumu aina veinticuatrorepana Diore ti'jñeñe
 repana ñu'isaivūā ñu'isinapi vūni meñe sime ñu'ijū Dioni pojoju, ¹⁷ ija'che
 i'kasinaa'me:

Dios Chukuna'te Paaku, peore Masiū'mū mū'u.
 Irumujē'e pa'iu cheja chuta'a cho'omarumujē'e pa'iku'mū mū'u.
 Mū'upi pāi ūcuanukore mū'u peore masicheji chū'upi'rukuna,
 "Re'orepamū", chiime chukuna mū'ure.

¹⁸ Pāi si'achejña pa'ina mū'ure cuheju pe'runa pa'ime.
 Chura mū'u repanare sāiñe pe'rurumū ti'acuhamū.
 Ūcuachi'a mū'u pāi jūnisōsina repana chuta'a vajurumū pa'ijū cho'osi'e
 ro'i peore ro'iche'te chū'uku,
 mū'ure cho'okaiju mū'u chū'o kuasinana'me
 mū'ure cuasaju vajuchunare masinana'me
 vesuva'nare ūcuanukore re'oja'che īsijaumucuse ti'acuhamū.
 Chekunare vanisōsinareta'ni cu'ache cho'oja'mū mū'u,
 chiisinana'me repana.

¹⁹ Ūcuarumū Dios vū'e cūnaumu pa'ivū'e jatisa'arōji vatauna, repavū'e sa'navū cavū cājovū Dios, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e tochasi'e pa'ivū ñasi'kua'mū chū'u. Reparumū fe'neku rua asoche curukū, oko rūhicaā cūnaumupi tuā'tuakuna cheja pi'rusi'kua'mū.

Romio pa'ichena'me vati ai añaja'iu pa'iche'te kuamū

12 ¹ Ūcuarumū cūnaumu Diopi ñavajuchūache'te ñokuna romio'te kāña ūsū miañeja'ne ko'sijakāña ju'ikoji pāimiau sē'sevū'te tumu nukakoni

ñasi'kua'mu chu'u. Ūcuachi'a repao sījopu ma'jñoko docerepana pa'ivu'te tuhivu tuhisi'koa'mo repao. ² Chīipū su'ikojeko repao chīiva'ure jñaarumu ti'auna pi'rasō asikuna rua oio cuiko pa'isi'koa'mo repao. ³ Jā'a ñacuhasirumu cunaumupi jo'e chekere ñokuna ñaku vati aire añaja'iuni rua ujaui maaja'iuni ñasi'kua'mu chu'u. Sījo sieterepasījo paakuji tuhivua repasījo pa'iche sieterepavua tuhikuji e'chosē'ña dierepasē'ña paasi'kua'mu repau. ⁴ Repau jīkochoji cunaumu su'inare ma'jñoko joopojakā'ko e'cho chejana rueni to'jñosi'kua'mu repau. Jā'aja'ñe cho'ocuha romio chīipi'rasī'ko ti'jñe'ne'te pa'iu cha'asi'kua'mu repau, repaoji chīiva'uni cajaona ānisōkasa chini. ⁵ Ūcuarumu repao romio chīiva'ure umuva'uni jñaasi'koa'mo, repau'te cuhenare cajejani pāi ūcuanukore chū'ujava'ure. Jā'ata'ni repava'ure chīiva'ure jñaona Diopi t'ua cunaumuna Repau chū'uku ñu'isaivu rūicheja ti'jñe'ña muasi'kua'mu. ⁶ Jā'a cho'oto puka'ko Dios repao'te care'vakaisichejana pāi peochejana vu'vu katis ōsi'koa'mo. Vu'vu kati pa'iona Dios repao'te mil doscientos sesentarepaumucujña āu kuiraku pa'isi'kua'mu.

⁷ Ūcuarumu cunaumu pa'ina cvasinaa'me. Angel, Miguel repau neena ángelena'me añaja'iuni cvasinaa'me. Añaja'iu ūcuachi'a repau neena ángelena'me sāiñe ūcuanukore cvasinaa'me. ⁸ Jā'ata'ni añaja'iu'te repau neenana'me chekunare ca va cajejaicu'asi'kua'mu. Jā'arumupi vua Dios repanare Repau pa'icheja pa'iche ūsesi'kua'mu. ⁹ Jā'ajekuna Dios repau'te añaja'iu'te cu'a chū'masi aire ángeles repau neenana'me cunaumu pa'iche'te ūseku eto chejana raosi'kua'mu. Repau añaja'iu ka'chamajña mami ve'emū, "Vati aina'me Satanás". Repau vati ai mamarumupi vua pāi si'achejña pa'inare re'oja'chere ūseku cac'ora chini joreku pa'ikū'mu. Jā'aja'ñe cho'okujekuna vati ai repau neena ángelena'me cunaumu eto chejana raocojñosi'kua'mu.

¹⁰ Ūcuarumu chu'o i'kache cunaumupi ujachu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u:

Vati ai, Diore cuasanani re'oja'chere ūseku cac'ora chini umucusena'me ñami Dioni ke'reku Repau'te cuasanani cu'ache i'kaku pa'imū.

Repau'te cuasanare jā'aja'ñe i'kaku'te Dios chejana eto raosi'kua'mu. Jā'aja'ñe cho'osi'ku Dios Repau neenare Repau pa'ichejana saja'mū, ai sanī paapu chini.

Ūcuachi'a Repau peore masiche cho'o ñokū'mū Repau.

Ūcuachi'a pāi ūcuanuko Repau chū'uñe cho'ojū pa'ijanaa'me.

¹¹ Chekuna Diore cuasana, "Ovejachīija'iu Jesucristo mai cu'ache cho'oche'te jūni ro'ikaisi'kua'mu.

Ūcuachi'a Dios chu'o ūcuarepaa'me", chiiju cuasanajeju vati ai chū'uñe cho'oma'me repana.

Ūcuachi'a Diore cuasanajejuna, "Pāi maire vanisōjanaa'me", chini masinata'ni

jū'iñejē'e vajuchuma'ñe Repau'te cuasache ūhasōma'ñe ūcua cuasaju pa'inaa'me.

¹² Jā'ajekuna musanukona cunaumu pa'ina ūcuanuko pojoju pa'ijū'u.

Jā'ata'ni musanukonare cheja pa'inana'me mar chiara pa'inare rua cu'ache ti'jñeja'mu.

Vati ai repau cho'oche ai ūsejarumupi ti'api'rakuna masiku

musanukonani cu'ache cho'ora chini rua pe'ruku cajesi'kua'mu,

chiiche'te asasi'kua'mu chu'u.

¹³ Ūcuarumu añaja'iu chejana repau eto raocojñosirumu chiiva'ure jñaasi'koni romioni cu'ache cho'ora chini ku'esi'kua'mu. ¹⁴ Jā'ata'ni repao romio tao kue'chaka rua űjakare te'eka'chapaka ĩsicojñosi'koa'mo, pāi peochejana Dios repao'te care'vakaisichejana cāva ku'io sani pao chini. ĩsiuna koo cāva ku'io sani tī'a pa'iona choteūsurumu jo'e chekuūsurumu jooopo āu kuiraku repao'te añaja'iu cu'ache cho'ochē űsekaisi'kua'mu Dios. ¹⁵ Ūcuarumu añaja'iu repau chu'opoji chiachaja'che oko etosi'kua'mu repaoni rño vēasōra chini. ¹⁶ Jā'ata'ni cheja repaoni cho'okaiu pāi chu'opo cha'acheja'che rūhicoje vata añaja'iu raosi'e oko sa'navuna cuaosōsi'kua'mu. ¹⁷⁻¹⁸ Chejapi jā'aja'ñe cho'ouna añaja'iu na'a rua pe'ruku repao'te romio'te jo'ka chekunani repao mamachiire Dios chū'ñe cho'oju Jesús pa'iche űcuarepa kuach'o űhamanesinani űcuaukore cavara chini sanisōsi'kua'mu.

Cu'arepache cu'ana te'eka'chapana cho'osi'ere kuamu

13 ¹ Ūcuarumu chu'u mar chiara ru'tava'te nukasi'kua'mu. Nukaku cu'arepache cu'aku'te sijo sieterepasijo paakujji e'chosē'ña dierepasē'ña paakuni mar chiaraji etauna ñasi'kua'mu chu'u. Repasē'ña pa'iche tuhivua tuhikujji repau sijore mami tochasi'e, Diore cu'ache i'kache'te paasi'kua'mu repau. ² Repau cu'aku chu'u ñasi'ku tochachaija'iuji cū'a mie cū'aja'ñe paakujji repau chu'opo león chai chu'opojache paasi'kua'mu. Jā'aja'iuñi añaja'iu repau cho'omasiche'te jo'kaku repau chū'uku ñu'isaivu'te jo'kasi'kua'mu repau'te, űcuasaivu'te ñu'iu pāire chū'uku paa chini. ³ Repau cu'arepache cu'aku sijo te'esijopu asimaka jūnisōmaka pa'isijopuja'che paasi'kua'mu. Jā'aja'ñe űjamakapi ja'jusi'ere ña rua cuasaju pāi si'achejña pa'ina űcuauko pojou juvosinaa'me repau'te. ⁴ Añaja'iu'te cu'arepache cu'aku'te pāi chū'ñe jo'kasi'kujekuna ro're pūu pojosinaa'me repana. Repau'te cu'arepache cu'aku'te űcuachi'a pojou, "Īku cho'ochēja'che cho'omasina peome. Ūcuachi'a ikure cavaju cajejaimasina peome", chiisinaa'me repana.

⁵ Reparumu cu'arepache cu'aku Diopi űsemauna repau meñe rua re'oja'che i'kachena'me Dios asacuheche i'kache jo'kacojñosi'kua'mu. Ūcuachi'a cuarenta y dorepapāimia cu'ache cho'omasiche jo'kacojñosi'kua'mu repau. ⁶ Ūcuarumu Dioni cu'ache i'kaku Repau asacuheche'te i'kaku cūnaumu pa'ivū'ere Repau vū'ere cu'ache i'kaku Repau neenare cūnaumu pa'inare űcuachi'a cu'ache i'kasi'kua'mu repau. ⁷ Ūcuachi'a Diopi Repau neenani űsemauna cavaku cajejaisi'kua'mu repau. Ūcuachi'a Repauji űsemauna si'avājupāina'me si'ache ch'o cutunana'me si'achejña pa'inare chū'ñe jo'kacojñosi'kua'mu repau. ⁸ Pāi űcuauko cu'ache cho'osi'ere jūni ro'ikasa chini chuenisōsi'ku Jesucristo Ovejachīija'iu utija'ophurona repana mami tochacojñomanesina űcuauko cheja si'acheja pa'ina pāi pojou ro're ñu'iju pojosinaa'me repau'te cu'arepache cu'aku'te. Aperumu cheja chuta'a cho'omarumu Dios Repauna'me pa'ijana mami űcuaphurona tocha jo'kaasumu.

⁹ Pāi ie chu'o asa chēauana űcuauko asa chēajū'u:

¹⁰ Musaukonare Jesucristo'te cuasanare pāi chēavu'ena chēa cuaosina na'a pa'isirumu űcuaja'che chēa cuaocojñojanaa'me.

Ūcuachi'a pāi musaukonare Jesucristo'te cuasanare pāi vaiva'tipi vanisōsina na'a pa'isirumu űcuaja'che pāi vaiva'tipi chuenisōjanaa'me.

Dioni cuasaju mai jā'aja'ne cu'ache cho'ocojñoja'ne masinata'ni koka paaju Repau'te cuasache ūhasōma'ne, "Dios maire rua re'oja'che cho'okaiku'mu", chiiju cuasaju pañu.

¹¹ Jā'a ñacuhasirumu chekure cu'arepache cu'aku'te cheja sa'navuji etauna ñasi'kua'mu chu'u. E'chosē'ña ovejachi' e'chosē'ñaja'ne te'eka'chapasē'ña paakuta'ni añaja'iu i'kacheja'che i'kasi'kua'mu repau. ¹² Ūcuachi'a charo raisi'ku cu'arepache cu'aku pāi chū'uñeja'ne pāi si'acheja pa'inare chū'usi'kua'mu repau cho'je raisi'ku cu'aku. Reparumu pāipi repauni charo raisi'kuni cu'akuni asimaka vasocojño'si'kuni pojoa'ju chini chū'usi'kua'mu repau, cho'je raisi'ku. ¹³ Ūcuachi'a Diopi ūsemauna Repauchi'a cho'omasicheja'che si'ache cho'oku pāi ñaju'te cnaumupi chejana toa tuā'iñe cho'osi'kua'mu repau. ¹⁴ Reparumu Diopi Repauchi'a cho'omasiche'te cho' ūsemauna cho'je raisi'ku cu'aku, charo raisi'ku ñaku'te Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'ouna ña cheja pa'ina ūcuanuko repau joreku cho'oku i'kache asa jachama'ne cuasasinaa'me. Ūcuachi'a repau repanare, asimaka jūnisōmaka pāi vaiva'ti tēosimaka sījporu'te su'iu vasocojño'si'kujava'ure tño nuko pojoa'ju chini chū'usi'kua'mu repau. ¹⁵ Jā'aja'ne chū'uuna asa charo raisi'ku cu'akujai'iu'te tño pi'nirena repauni Diopi ūsemauna repau chu'opoqueepi tutu juju repauna tūsiva'ure vajuche cho'osi'kua'mu repau, ūcuava'upi chu'o i'kaku repau'te pojomanani vanisōñe'te chū'ua'ku chini. ¹⁶ Ūcuachi'a pāi ūcuanukore pāi chū'unana'me chū'umanare, kurinana'me chuova'na pa'inare, chēa paacojño'naname chēacojño'nanare, repauna ūjajūñana jā'apāni repauna chiapuāna repau mamire tochacojñoa'ju chini chū'usi'kua'mu repau. ¹⁷ Jā'ajekuna pāi repau mamijē'e repau númerojē'e tochacojño'nanesinare pōse koochena'me pōse isiche ūsesi'kua'mu repau.

¹⁸ Repau cu'aku número pa'iche masiñu chiinare rua kuēkueche chiimū. Repa número pa'iche'te cuasa kuēkue ñato pāiu mamire kuamū. Repa número iea'me: seiscientos sesenta y seis.

Pāi ciento cuarenta y cuatro milrepana ujasire kuamū

14 ¹ Ūcuarumu chu'u Ovejachi'ia'iu'te Jesucristo'te Sión aikūti nukakuni ñasi'kua'mu. Ūcuau'na'me pāi ciento cuarenta y cuatro milrepana repauna chiapuāre Repau mamina'me Puka'ku mami tochacojño'sina nukasinaa'me. ² Jā'a ñacuhasirumu cnaumupi ija'che i'kachu'o asasi'kua'mu chu'u: Oko chā'iu asocheja'che asosi'kua'mu repachu'o. Ūcuachi'a okopi ruarepa curuku asocheja'chena'me pāipi jairepanuko arpavuāre cho'ojuna asocheja'che asosi'kua'mu chu'ure repachu'o. ³ Ūcuachi'a repauna pāi Dios chū'uku ñu'isaivuna'me Repau ti'jñe'ne pa'ina vajupāi ūcuaka'chapana pa'ichejana'me aina pa'icheja ti'jñe'ne'te pa'iju uja mamare uja'ju pa'isinaa'me. Repauna ujache uja te'eu'terejē'e asa chēa ujacu'ache pa'isi'kua'mu. Jesucristo vati toare saimanea'ju chini chēa paacojño'na ciento cuarenta y cuatro milrepanachi'a ujamasisinaa'me repa. ⁴ Cheja repauna pa'irumu romi ūcuauanare ja'me kāima'ne re'oja'chechi'a pa'isinajeju chura Ovejachi'ia'iu Jesucristona'me pa'iju Ūcuau chū'uñe'te si'arumu cho'uju pa'ime repauna. Aperumu Diore cuasamanare ja'me pa'isinaa'me repauna. Jā'ata'ni Dios repanare paara chini Repau Mamakuna'me charo chēaasomu. ⁵ Ūcuachi'a jmakarujē'e joremaneasome. Ūcuachi'a repauna rekoñō Diopi ñato cu'achejē'e peoasome repauna.

Angeles chotena rani kuasi'ere i'kamū

⁶⁻⁷ Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu ángel'te cunaumu chenevūji cāva ku'iu cheja pa'inani pāi ūcuanukore si'avājupāina'me si'ache chu'o cutunana'me si'achejña pa'inare, Jesucristo'te cuasache chu'vachū'ore kuaku ūjachū'opi pāire ija'che i'kakuni nāsikua'mū chu'u:

—Diore vajučūju re'oja'chere Repau'te i'kaju pa'ijū'u musanukona, pāi ūcuanuko cho'osi'e Repau narumu t'api'arakuna. Ūcuauji cunaumuna'me chejana'me mar chiarana'me oko puni si'achejña pa'inare cho'osi'kua'mū. Jā'ajekuna Repauni cuasaju, “Peore Masiu'mū mu'u”, chiiju pojojū'u — chiisi'kua'mū repau ángel.

⁸ Jā'aja'ñe i'kacuhana cheku ángel rani ija'che i'kasi'kua'mū:

—Babilonia ūjavu'ejoopo ñañasōcuhasi'kua'mū, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. Repajoopo pa'isina cu'ache cho'uju pa'iche'te chekučejña cana ūcuanuko ña chēa repana cho'ochaja'che cu'ache cho'uju pa'isinaa'me —chiisi'kua'mū.

⁹⁻¹⁰ Jā'aja'ñe i'kacuhana jo'e cheku ángel rani ūjachū'opi ija'che i'kasi'kua'mū:

—Cheja sa'navu eta si' kure cu'arepache cu'aku'te repaujava'ure tōosi'kuna'me pojoju repana chiapuāna jā'apāani repana jūjña repau cu'aku mami tochacojñosinare ūcuanukore rua pe'ruku cu'ache chū'ujamū Dios. Repauji chū'uuna vati toa azufre vūochaja'che cu'asuche uutoana sani Dios neena ángelena'me Repau Mamaku Ovejachūija'iu ñaju'te rua chuova'na ai uuju pa'ijanaa'me repana. ¹¹ Repa toapi chachama'ñe ai uuku pa'iuua piko si'arumu muiū pa'ija'mū. Ūcuachi'a cu'arepache cu'akuna'me ūcuauja'iu tōosiva'ure pojoju repau mami tochacojñosinare repa toare si'arumu uujuna asiche cuhama'ñepi pa'ija'mū —chiisi'kua'mū.

¹² Dios neen ata'ni Repauni cuasajuna repanare cu'ache ti'jñejañe masinata'ni Dios chū'usi'ere cho'uju re'oja'che pa'iju Jesucristo'te cuasache ūhasōma'ñe koka paaju ūcua cuasaju pa'ijanaa'me.

¹³ Ūcuarumu cunaumupi chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mū chu'u:

—Iere tochajū'u mu'u: “Dios neena Repau'te cuasache ūhamana irumupi vūa jūnisōna rua pojoju pa'ijanaa'me” —chiiche'te. Chikuna Dios Rekocho ija'che i'kasi'kua'mū:

—Ūcuarepaa'me jā'a. Repana jūnisōsirumu repanare cu'ache ti'jñesi'e jo'e ti'jñemaneja'mū. Repau pa'ichejana satena repana re'oja'che cho'uju pa'isi'ere cuasa ro'ija'mū Dios repanare —chiisi'kua'mū.

Trigona'me ūchecha'charuā tua chi'icheja'che Dios Repau'te cuasamanare chi'i cu'ache chū'ujañere kuamū

¹⁴ Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e ñaku poja'chere piko nāsikua'mū chu'u. Piko sē'sevu'te pāire ja'me paau chini Dios Raosi'ku ñu'isi'kua'mū. Repau sījopu pachokurivu'te tuhivu tuhivu va'ti jūjusuche cu'tosiva'tire cājiku ñu'isi'kua'mū repau.

¹⁵ Ūcuarumu ángel cheku Dios vū'epi eta piko sē'sevu ñu'iku'te ūjachū'opi ija'che i'kasi'kua'mū: “Trigo tuarumu pa'icheja'che pa'irumu t'acuhamu. Mu'u va'ti mini trigo tua chi'icheja'che cho'ojū'u”, chiisi'kua'mū. ¹⁶ Jā'aja'ñe i'kauna asa piko sē'sevu ñu'iku repau va'ti mini trigo tua chi'icheja'che cheja pa'inare cho'osi'kua'mū.

¹⁷ Ūcuarumu ángel cheku jo'e Dios vū'epi cunaumu pa'ivu'epi va'ti ūcuaja'che jūjusuche cu'tosiva'tire cājiku etasi'kua'mū. ¹⁸ Reparumu ángel

cheku Diore isimajñaruã uotoa kuirache chũ'uku tuo uoko'a rũichejapi eta va'ti jũjusuva'ti cãjiku'te ujachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—Uche cha'jisõcuhasi'kua'mu. Chejana caje mu'u va'ti jũjusuva'tipi uchecha'charuã chuto tutemejũ'u —chiisi'kua'mu repau. ¹⁹Chikuna caje uchecha'charuã cheja pa'iche repau va'tipi chuto tute pi'ni chi'i uche cha'ca chachovuna mañasi'kua'mu repau. Dios Repau'te cuasamanesinare ũcuaja'che uchecha'charuã tua chi'isi'eja'che chi'i rua cu'ache cho'oja'mu. ²⁰Reparumu uche cha'cavuji vu'ejoopo jã'acho'jere pa'una uchecha'charuã etua ũcuavuna maña cha'ca chachojuna uche okora'ka repavu vu'evu cacojepi eta chiacha meañeja'ñe chie so'ona measi'kua'mu, trescientos kilómetros repa so'o. Repa chiera'ka rua ruisi'kua'mu.

**Pã cu'ache cho'osi'ere ro'ia'ju chini Dios chũ'usi'e cu'ache
sieterepamajña cho'okaina ángeles cuhacho cho'osi'ere kuamu**

15 ¹Ūcuarumu cunaumu Diopi jo'e chekere ñavajuchuache'te ñokuna ñaku ángeles sieterepanare pãipi repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ia'ju chini Dios pe'rukũ chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña cuhacho cho'ojamajña cho'okaijanare ñasi'kua'mu chu'u.

²Ūcuarumu chiara joicunaja'ñe etajaiche ñora'te ñasi'kua'mu chu'u. Repara sa'navu toa pa'isi'kua'mu. Ūcuachi'a repara ru'tuvate cu'arepache cu'aku'te cuheju ũcuaja'iu'te tũosiva'urejẽ'e pojocuheju repau mamina'me repau númerojẽ'e tochacojñomanesina Dios isisivuãre arpavũã cãjiju nukasinaa'me. ³Reparumu repana Dioni pojoju ujaju aperumu Dios chũ'ũne cho'okaisi'ku Moisés ujasi'ere uja ujaju Jesucristo Ovejachi'ia'iu ujasi'e ũcuachi'a ujasinaa'me, ija'chere:

Dios, Chukuna'te Paaku peore cho'omasiku'mu mu'u.

Mu'u masiku cho'оче ña jñanosõme chukuna.

Rua re'oja'che cho'okujeku peore ũcuarepa cho'oku pã si'achejña pa'inare chũ'uku'mu mu'u.

⁴ Mu'uchi'aa'mu re'oku.

Jã'ajekuna mu'ure vajuchnaa'me chukuna.

“Peore masiku'mu”, chiinaa'me chukuna mu'ure.

Mu'u re'oja'che cho'oku pa'iche'te ña pã, si'achejña pa'ina mu'u ti'jñeñena rani ro're puu ñu'iju pojojanaa'me mu'ure,

chiju ujasinaa'me repana.

⁵Repana jacuhasirumu cunaumu pa'ivu'e Dios vu'e jatisa'aropi vatauna repavũe caruupũ Dios chũ'usi'e tochasiko'ña catako'ña pa'iruupu ñasi'kua'mu chu'u. ⁶Ūcuarumu repana ángeles sieterepana ũcuavũe sa'navuji etasinaa'me Dios chũ'usi'e cu'ache sieterepamajñaruã cho'okaijana. Lino kãña meno peokãñapi ko'siakãñare ju'iju ã'capuãre pachokurimeã tũisinaa'me repana. ⁷Ūcuarumu vajupã ũcuaka'chapana te'eu repanare ángeles sieterepanare te'eu'te te'ero'rochi'a coparo'ro pachokuriro'rore Dios Si'arumu Pa'iku pãire cu'ache cho'ora chini chũ'usi'e timuñe mañasiro'rore isisi'kua'mu.

⁸Reparo'ro isicuhasirumu Dios vu'e sa'navu peore piko rua pa'isi'kua'mu, Repauji miañeja'ñe Ko'sija'iuji peore Masikuji pa'una. Repau chũ'usi'e cu'ache sieterepamajña ángeles cho'o pi'nikaichetũ'ka pã te'eu'terejẽ'e kakacu'asi'kua'mu repavũe.

**Coparo'ro päire cu'ache cho'ora chini Dios chũ'usi'e
mañasiro'roquee ña'ñesi'ere kuamu**

16 ¹Ūcuarumu Dios vu'e sa'navuji chu'o ujachu'opi ángeles sieterepanani ija'che i'kache'te asasi'kuamu chu'u: “Musanukona cãjiro'ro päire cu'ache cho'ora chini Dios pe'rukũ chũ'usi'e mañasiro'ro chejana ña'ñejaijũ'u”, chiiche'te.

²Jã'aja'ñe i'kauna ángel te'eu repau cãjiro'rova pa'imajñaruã chejana peore ñatojaisi'kuamu. Repau ñatojaisirumu pãi cu'arepache cu'aku mami tochacojño ũcuauja'iu'te tũosijava'ure pojonare ũcuaukore cu'aasi rua asicheji etauna rua chuova'na pa'isinaa'me.

³Jã'aja'ñe cho'ocuhauna ángel cheku repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore mar chiarana ñatosi'kuamu. Natouna mar chiaraquee oko jünisõsi'ku chieja'che carũhisi'kuamu. Jã'aja'ñe cho'ouna va'iva'na repara pa'iva'na peore jünisõsinaa'me.

⁴Jã'aja'ñe cho'ocuhauna jo'e cheku ángel repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore chiañaana'me oko punire ñatouna repachejñaquee oko peore chie carũnisõsi'kuamu. ⁵Jã'a cho'osi'ere ñacuha ángel chiañaã kuiraku Diore ija'che i'kache'te asasi'kuamu chu'u:

Dios, rua re'oku'mu mu'u.

Irumujẽ'e pa'iu chuta'a cheja cho'omarumujẽ'e pa'iku'mu mu'u.

Pãire cu'ache cho'oku iñaã chiañaã pa'iche oko chie carũnisõñe chũ'uku ũcuarepa cho'omu mu'u.

⁶Ūcuapani mu'u chu'o kuava'nare vanisõasome mu'u neenare chekunare ũcuachi'a.

Chura repana chuenisõsiva'na raosi'ere chiere ña pe'rukũ ũcuava'na chiere ũkuamu mu'u repanare vanisõsinare.

Repana ro'ia'me jã'a,

chiiche'te.

⁷Ūcuarumu Diore isimajñaruã tuo uoko'a sa'navuji chu'o ija'che chiiche'te asasi'kuamu chu'u: “Pãi Ūcuaukore Paaku, peore masiku'mu mu'u. Pãi ũcuauko cho'ojũ pa'isi'ere ña cuasaku cu'ache chũ'uku rũhiñe cho'omu mu'u repanare”, chiiche'te.

⁸Ūcuarumu ángel jo'e cheku repau cãjiro'rova pa'imajñaruã peore ũsuuni ñatosi'kuamu. Natouna Dios ũsuu'te na'a rua asua'ku chini chũ'usi'kuamu, pãipi uua'ju chini. ⁹Ūsuuji jã'aja'ñe cho'ouna pãi ũcuauko repana ca'nivuaã rua uusinaa'me. Rua cu'ache cho'ocojñonata'ni repana cu'ache cho'ochẽ ũcuã ũhasõma'ne pa'iju repanare cu'ache ti'jñeñe chũ'uku'te Diore, “Peore masiku'mu mu'u”, chiima'ne Repau'te rua cu'ache i'kasinaa'me repana.

¹⁰Ūcuarumu ángel jo'e chekupi cu'arepache cu'aku chũ'uku ñu'isaivuna repau cãjiro'rova pa'imajñaruãre natouna repau chũ'ucojñona pa'ichejña peore chijachejñachi'a carũnisõuna repachejña pa'ina asire eto asikuna repana chemeñoãna meñe kũkuju oisinaa'me. ¹¹Jã'aja'ñe rua cu'ache cho'ocojñonata'ni repana cu'ache cho'ochẽ ũcuã ũhasõma'ne pa'iju repanani asipi ruarepajeku ca'nivuaãpi asikuna Diore Cunaumu Pa'iku'te rua cu'ache i'kasinaa'me repana.

¹²Ūcuarumu ángel jo'e chekupi repau cãjiro'rova pa'imajñaruã Eufrates ujachiachana natouna peore repacha veasõsi'kuamu. Jã'aja'ñe cho'osi'kuamu

ángel, repacha chekukā'ko pa'inare chū'unapi pāi vaiche cho'oto, jē'eñeji vesama'ne paau chini.

¹³ Ūcuarumu añaja'iu chū'opona'me cu'arepache cu'aku chū'opona'me, “Dios chū'o kuakū'mu chū'u”, chiiu joreu chū'opoji jojojanapi vati chotena etajuna ñasi'kua'mu chū'u. ¹⁴ Repana vati Diopi ūsemauna Repauchi'a cho'omasicheja'che cho'osinaa'me. Ūcuachi'a pāi chū'unani ūcuanukore soni rao chi'iñu chini cheja si'achejña ku'isinaa'me repana, chi'irena repanapi sāiñechi'a cavaju pāi vaiche'te cho'oa'ju chini. Repana sāiñechi'a vaiumucusena, Dios Peore Masiu cu'arepache cu'aku'te cavaku cajejajia'mu.

¹⁵⁻¹⁶ Ūcuarumu repana vati chotenapi pāi chū'unare soni chi'isinaa'me. Repana chi'isicheja mami “Armagedón” ve'emū hebreo chū'o. Aperumu Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: “Asarepajū'u. Ñaau cuasomarumuna raicheja'che rajia'mu chū'u, pāi chū'u rajjache cuasamarumuna. Kāa peonaja'ne pa'iju vajuchumanēnu chini chū'uni cha'aju kāña care'vacheja'che repana rekoñoāre care'vaju re'oja'che pa'ina chū'ure ña vajuchuma'ne tijña pojojanaa'me”, chiisi'kua'mu.

¹⁷ Ūcuarumu ángel jo'e chekupi repau cājiro'rova pa'imajñaruāre tutuna ñatouna Dios vu'e cunaumu pa'ivu'e sa'navuji Repau chū'uku ñu'isaiivu rūichejapi chū'o ūjach'opi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chū'u, “Cho'o pi'nicuhasi'ea'me”, chiiche'te. ¹⁸ Ūcuarumu cheja fe'neku rua asoche curuku rua pi'rusi'kua'mu. Aperumu rua pi'rusi'e na'a jā'acho'je rua ñū'kuecheji pi'rusi'kua'mu cheja reparumu. ¹⁹ Chejapi ruarepa pi'rukuna Babilonia ūjavu'ejoopo joni chotejoopoā vatasi'kua'mu. Chekūjoopoā si'achejña pa'ijooopā ūcuachi'a peore ñañasōsi'kua'mu. Reparumu Dios ūjavu'ejoopo pa'ina cu'ache cho'osi'ere cuasa pe'ruku reparane cu'ache cho'osi'kua'mu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. ²⁰ Jā'aja'ne cho'ouna juupoāna'me aikūjña peocheja si'asōsi'kua'mu. ²¹ Reparumu cunaumupi oko rua ūjaruāpi pāi tuā'tua vēasōsi'kua'mu. Repa okopuā te'epu cuarenta kilos na'a rua rukupūā paniasomu. Jā'aja'ne repanani ruarepa cu'arepacheji ti'jñekuna ña pāi, “Dios cho'och'e'me ie”, chini na'a rua cu'ache i'kasinaa'me Repau'te.

Sī'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache chū'ujañere kuamu

17 ¹ Ūcuarumu repana ángeles coparo'rovaā cājisina te'eu rani i'kasi'kua'mu chū'ure. “Raijū'u. Mu'uni chianaā sē'sevuā ñu'iko'te sī'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache cho'ojachere ñora. ² Pāi chū'una cheja pa'ina repao cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chēa repao cho'och'eja'che cu'ache cho'ojū pa'ime. Pāi chekuchejña cana ūcuachi'a Repao cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chēa repao cho'och'eja'che cu'ache cho'ojū pa'inaa'me”, chiisi'kua'mu repau chū'ure.

³ Jā'aja'ne i'kacuha Dios Rekochoji chū'una repau ángel chū'ure pāi peochejana sasōsi'kua'mu. Sauna repao'te cu'arepache cu'aku'te maaja'iu'te tuhikoni ñasi'kua'mu chū'u. Repau ca'nivu Diore cu'ache i'kachū'ore si'acaca'nivu tochasi'e paakūji repau sījo sieterepasījore e'chosē'ña dierepasē'ña paasi'kua'mu repau. ⁴ Repau'te tuhiko romio kāa re'ojakāare ju'isi'koa'mo, ra'soja'chena'me maaja'ne pa'ikāare. Ūcuakāare pachokuri catara'karuā ko'sijara'karuā rua ro'ira'karuāna'me cheke perlara'karuā su'isi'kua'mu. Ūcuachi'a coparo'rova pachokuriro'rova'te cājisī'koa'mo repao.

Reparo'rova sa'navu'te repao cu'ache cho'oko pa'isi'e Dios ñacuhecheji pa'isi'kua'mu. ⁵ Ūcuachi'a repao chiapu'te mami tochasi'e päijë'e vesuche ija'che i'kacheji su'isi'kua'mu: "Päi chü'ure i'kani Babilonia ujavu'ejoopo'te ve'onaa'me. Cu'ache cho'оче aijekona chekuna chü'u cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chëa ūcuaja'che cho'ojü pa'inaa'me", chiiche. ⁶ Jä'aja'ñe repaoni masirepa ñato rua pojoko pa'isi'koa'mo, Dios neena Jesuni cuasaju Repau pa'iche kuanare vanisöñe chü'usi'kojeko. Jä'aja'ñe pa'ikoni ña jñanosi'kua'mu chü'u.

⁷ Ūcuarumu ángel chü'ure i'kasi'kua'mu. "¿Je'se pa'iuña mu'u jñanou? Repao pa'ichena'me repao tuhiku sijo sieterepasijore e'chosë'ña dierepasë'ña paaku pa'iche chekuna'jé'e vesuche'te mu'uni kuara. ⁸ Repau mu'u ñasi'ku cu'aku aperumu pa'isi'kua'mu. Chura peomu repau. Jä'ata'ni vati pa'icojepi mu'ija'mu repau. Muni cu'ache cho'osinare cu'ache cho'ochejana saocojñoja'mu repau. Dios aperumu cheja cho'omarumuna Repau neena mami utija'ophurona tochaasomu. Jä'ajekuna päi repaphuro mami tochacojñomanesina cu'arepache cu'akuji aperumu pa'isi'kupi irumu peokuta'ni jo'e raiuna ña kukusöjanaaname.

⁹ Chü'u i'kache asamasinü chiinapi asamasijanaaname ie: Repau cu'arepache cu'aku sijo sieterepasijo aiküjña sieterepaküjña romio ūcuate'erumu ñu'iküjñaja'ñeame. Ūcuachi'a päi chü'una sieterepanaja'ñeame repa sijo. ¹⁰ Repana päi chü'una cincorepana jünisösinaa'me. Chura cheku chü'uku pa'imü. Jo'e chekuta'ni chuta'a raima'mu. Repau raisirumu jmamakaruchi'a chü'uku pa'ija'mu. ¹¹ Repau cu'arepache cu'aku aperumu pa'isi'kupi irumu peoküji päi chü'unare sieterepanare ja'me pa'iu chü'usi'kupi repana chü'ucuhasirumu te'eu jo'e chü'ujamu. Repau jo'e rani chü'urumu jünisö Diopi chü'una Repau'te kuhena uutoana sani uuku pa'ija'mu repau.

¹² Ūcuachi'a e'chosë'ña dierepasë'ña mu'u ñasisë'ña päi chü'ujana dierepana chuta'a chü'umanaja'ñeame. Na'a pa'isirumu repana päi chü'üne te'ehorachi'a jo'kacojñojanaaname. Reparumu cu'arepache cu'akuna'me chü'ujanaaname repana. ¹³ Repana päi chü'ujana dierepana ūcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akuji päi ūcuaukore te'eu chü'ua'ku chini jo'kajanaaname. ¹⁴ Reparumu repana ūcuauko Jesucristo'te Ovejachi'ia'uni cavajanaaname. Jä'ata'ni Repauji päire chëa paakuna Repau'te cuasache ūhama'ñe pa'iju re'oja'che pa'inana'me cavaku cajejaijamu repanare. Peore Masiujeku päi chü'una Aia'mu Repau", chiisi'kua'mu ángel chü'ure.

¹⁵ Ūcuarumu repau ángel chü'ure jo'e i'kasi'kua'mu. "Chiañä s'i'uromio si'ache cu'ache cho'oko repaña së'sevuäre ñu'iona mu'u ñasiñä päi si'achejña canana'me si'aväjüpäina'me si'ache chu'o cutunaja'ñeame. ¹⁶ Reparumu e'chosë'ña dierepasë'ñaja'ñe pa'ina päi chü'una cu'arepache cu'akuna'me repao'te s'i'uromio'te cuheju kãña peoo'te repao nee peore tuasö repao ca'nivüquee val'i äiju juja uosöjanaaname. ¹⁷ Repana päi chü'una dierepana, Diopi repa'ni Repau chiiche'te cho'ouache cuasaju cho'oa'ju chini jo'kauna ūcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akuji repana chü'üneja'ñe te'eu päire chü'ua'ku chini repau'te cu'aku'te päi chü'üne jo'kajanaaname, Dios i'kasi'e peore cho'o pi'niñejatu'ka chü'uku paa' chini. ¹⁸ Repao romio mu'u ñasi'ko ujavu'ejoopo Babilonia vu'ejoopoja'cheame. Repajoopo pa'inare chü'una chekuchejña si'achejña pa'inare päi chü'unare chü'unaa'me", chiisi'kua'mu ángel chü'ure.

Babilonia vñ'ejooopo ñañasōsi'ere kuamũ

18 ¹Jā'a cho'ocuhasirũmũ chekure ángel'te rua masiujĩ cunaumũpi cajekũna ñasi'kua'mũ chu'ũ. Repau ko'sija'icheji cheja rua miasĩ'kua'mũ. ²Caje Ƴjachu'opi ija'che i'kasi'kua'mũ repau:

¡Babilonia Ƴjavñ'ejooopo ñañasōcuhasi'kua'mũ! ¡Ñañasōcuhasi'kua'mũ!
Repajoopo pa'isicheja vatichi'a rua jainũko pa'ime.
Pĩ'a pãĩ aicojñomanana'me chekũna cu'ana peore si'ache pa'ime repacheja.

³Repajoopo cana cho'osi'ere ña chēa pãĩ si'achejña pa'ina ũcuanũko repana cho'osi'ejache rua cu'ache cho'ojũ pa'ime.

Ũcuachi'a repajoopo canare chũ'usina si'ache cu'ache cho'osi'ere ña chēa chekuchejña canare chũ'una ũcuajache si'ache cu'ache cho'ojũ pa'ime.
Ũcuachi'a repajoopo canapĩ pōsere si'ache koojũna chekuchejña cana repanare pōse ĩsisina rua kurinaa'me,

chiisi'kua'mũ.

⁴Ũcuarũmũ jo'e cheke chu'o cunaumũpi ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chu'ũ, repajoopo chuta'a ñañamarũmũ Dios i'kasi'e:

Repajoopo Babilonia vñ'ejooopo pa'ina chu'ũ neena ũcuanũko etajũ'ũ,
repajoopo cana cho'ochēja'che cu'ache cho'omaneñũ chini,
ũcuachi'a repanare cu'ache cho'ochēja'che cu'ache cho'ocojñomaneñũ chini.

⁵Ũcuajoopo canapĩ ruarepa cu'ache cho'ojũna ñakũ repana cu'ache cho'ochē cavesuma'ñe cuasakũ pa'imũ chu'ũ.

⁶Repajoopo cana chekũnare cho'ochēja'che cu'ache cho'ojũ'ũ repanare.
Repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'jũ chini na'a rua cu'ache cho'ojũ'ũ repanare.

Ũcuachi'a repana chekũnani cacũ'oñũ chini cono rua vēañe'te ũkuajũ na'a rua vēañe ja'me ũkuacheja'che na'a rua cu'ache cho'ojũ'ũ repanare.

⁷Ũcuachi'a, "Peore masinaa'me chũkũna", chiijũ tĩĩne cho'ojũ rua pōse paanaa'me repana.

Jā'ajekũna repana pōse paachejanũko cu'ache cho'ojũ'ũ repanare, chuova'na paapu chini.

Ija'che cuasanaa'me repana:

"Chuova'na pa'imanajeju pãĩ ũcuanũkore chũ'unajejuna cu'ache ti'jñemaneja'mũ chũkũna'te", chiinaa'me repana.

⁸Jā'aja'ñe cuasajũ pa'inajejuna ũcuatē'eumucuse ũcuanũkore rua si'ache cu'ache ti'jñeja'mũ repanare.

Chekũna jũnisōjanaa'me. Chekũna repanani cu'ache ti'jñeuna chuova'na pa'ijanaa'me.

Chekũna aĩñe'te peojũ ãucuhava'na pa'ijanaa'me.

Repajoopo ũcuachi'a peore uusōja'mũ, chu'ũpi Pãĩ ũcuanũkore Paakujĩ peore Masiujĩ chũ'ũna,

chiisi'kua'mũ Dios.

⁹Repajoopona'me repajoopo canare uusōkũ piko mũĩñe'te ñani pãĩ chũ'una si'achejña pa'ina repajoopo cana cho'ochēja'che cu'ache cho'ojũ pa'ina

sūma'ñe cuasaju ota oijanaa'me. ¹⁰ Repajoopo cana cu'ache cho'ocojñoñe'te ña kākucajejanisō so'opi ñaju oiju űjachu'opi cuiju ija'che i'kajanaa'me repana:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

¡Babilonia űjavu'ejoopo cana teana cu'ache cho'ocojñoñosinaa'me!
chijjanaa'me.

¹¹ Ŭcuachi'a repajoopo pa'isinare pōse ĩsisina, repajoopo pa'isinapi cu'ache cho'osi'e ro'ire cho'osō peojuna, ña cuasaju ota oiju ija'che i'kajanaa'me: “¿Chura neepi mai kuhache pōse koojanaa'ñe: ¹² pachokuri, pokuri, ko'sicatara'karuãna'me perlara'karuã rua ro'ira'karuã, rua ro'ikãña lino kãñana'me seda kãña maajakãñana'me chimaajakãña chooko'ña si'ache re'oja'che vuoko'ña, pachocuna cho'osimajñaruãna'me cunarepa cho'osimajñaruã, pocata cho'osimajñaruã ¹³ ma'ñara'jñana'me suiriche, cheke ma'ña űoche mirra ma'ñana'me vi'toma'ña, űche cono, u'chape'e, harina rua me'naja'ñe ãusi'ena'me trigo, cu'ava'nare pōse ve'ova'nare, ovejava'nare, kavachova'na, carrosai kavacho jñajñusai, pãi chekunare rupũ cho'oche cho'okainare? ¿Neepi koojanaa'ñe?”, chini cuasaju oijanaa'me repana pãi.

¹⁴ Jã'aja'ñe cuasaju repajoopo pa'isinare ija'che i'kajanaa'me repana:

¡Chura, musanukona si'ache karama'ñe paaju rua chiiju paasi'e pōse jo'e paamanejañere ai cho'osōsinaa'me musanukona!

chijjanaa'me.

¹⁵ Ŭcuachi'a pōsemajñaruã ĩsisina repajoopo pa'isina cu'ache cho'ocojñoñe'te ña, vajuachuju so'opi ñaju nukaju ota oijanaa'me. ¹⁶ Ija'che i'kaju oijanaa'me repana:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

¡Ŭjavu'ejoopo pa'isiva'na, rua chuova'naa'me!

Lino kãña rua ro'ikãñare maajakãñana'me chimaajakãña

pachokurina'me ko'sicatara'karuãna'me perlara'karuã rua ro'ira'karuã
su'ikãñare si'arumu ju'iju pa'isinaa'me repana.

¹⁷ Cu'amajñaruã repana paasi'e teana rua na'mi si'asōsi'kua'mu,
chijjanaa'me repana.

Reparumu űjavuã choo chiacha ku'ivuã ku'ina, repavuã cho'oche cho'okainana'me repanare chu'una, mar chiaraji ku'iju pōse ĩsina űcuaja'che repajoopo uuku piko muñe so'opi nukaju ñajanaa'me. ¹⁸ Uuku piko muñe'te so'opi nukaju ñaju, “Babilonia űjavu'ejoopo pa'icheja'che pa'ijoopoje'e peomu chekujoopoã”, chijjanaa'me. ¹⁹ Chini sūma'ñe cuasaju oiju repana sijona cha'opoãpi meñe chu'uju ota oiju ija'che i'kajanaa'me repana:

¡Rua cu'ache! ¡Rua cu'ache!

Ŭjavu'ejoopo pa'isinare rua cu'ache ti'jñesi'kua'mu.

Pãi űjavuã choo paana mar chiaraji ku'iju repajoopo pa'isinani pōsere
ĩsiju űcuanuko kurina carũhisinaa'me.

Jã'ata'ni repajoopo teana uusōsi'kua'mu, repajoopo pa'isina peore.

²⁰ Ŭcuachi'a cunatumu pa'ina, repajoopo uusōsi'ere ña pojojũu.

Musanukona Dios neena űcuaja'che repajoopo canani ña pojojũu,

Repaũ chu'ore chu'vaa'ju chini saosinana'me Repaũ chu'o kuana.

Dios repajoopo cana repana musanukonare cu'ache cho'osi'e ro'ire
ro'ia'ju chini cho'omu,

chijjanaa'me.

²¹ Ûcuarũmu ángel rua masiũji Ƴjacũnarũ áu toarũja'ipũ'te mini ija'che i'kaku mar chiarana su'a ruosi'kua'mu:

Babilonia Ƴjavũ'ejoopo ipũ su'a ruocojũõneja'ũe cu'ache cho'ocojũõmũ.
Jã'aja'ũe cho'ocojũõõna pãĩ repajoopo jmamakarũjẽ'e jo'e ñamanejanaa'me.

²² Ûcuachi'a repajoopo callejoovũã cho'ojuna asosi'e arpavũãna'me phĩ'covũãna'me trompetavũã cho'ojũ ujaõna asosi'e jmamakarũjẽ'e jo'e asomaneja'mũ.

Repajoopo cho'оче cho'ona ùcuachi'a te'ejũ'e pa'imanejanaa'me.

Ûcuachi'a cunaruãpi toajuna asosi'e jmamakarũjẽ'e jo'e asomaneja'mũ.

²³ Ûcuachi'a repajoopo ñoõõ pa'isaisavũã te'saivũjẽ'e jo'e miamaneja'mũ.
Ûcuachi'a repajoopo pa'isina romire vejaju pojoju fiesta cho'ojuna asosi'e jmamakarũjẽ'e jo'e asomaneja'mũ.

Ûcuachi'a repajoopo pa'ijũ põse isisina pa'ipãĩ pa'isinaa'me.

Ûcuachi'a repajoopo pa'isinapi chekũchejũã canare chai cho'ojũ joreju cacũ'ojũ pa'isinaa'me.

²⁴ Ûcuachi'a repajoopo pa'isinapi Dios chũ'o kuanana'me chekũnare Repau neenare rua jainũkore vanisõsinaa'me.

Ûcuajooopo pa'isinachi'a chekũchejũã pa'isiva'nare vanisõsinaa'me,

chiisi'kua'mũ repau ángel.

19 ¹ Jã'aja'ũe asacuhasirũmu cunamũpũ pãĩ jainũko cuiũ ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'ũ:

Dioni cuasaju, "Rua re'okũ'mũ mũ'ũ. Peore masikũ'mũ", chiiju re'oja'chere i'kaju pojoju paũũ mai.

Maire re'oja'che pa'ijũ vati toana saimanea'jũ chini chẽã paakũ'mũ Repau.

Pãĩ ùcuauũkore repana cu'ache cho'osi'e ro'ia'ju chini chũ'uja'mũ Dios.

² Ûcuarepa cho'okũjekũ romio'te rua cu'ache cho'oko pa'isi'kore pe'rukũ cu'ache cho'osi'kua'mũ Repau.

Repaoji cu'ache cho'okona ñã chẽã chekũchejũã cana repao cho'очеja'che rua cu'ache cho'ojũ pa'ime.

Ûcuachi'a Repau chũ'ũũe cho'okainare vanisõõe chũ'usi'kojekona pe'rukũ cu'ache cho'osi'kua'mũ Dios repao'te,

chiisinaa'me.

³ Jã'aja'ũe i'kacuha jo'e ija'che i'kasinaa'me repana:

Dioni pojoju re'oja'chere i'kaju paũũ mai.

Babilonia Ƴjavũ'ejoopo uuku piko mũũũe jmamakarũjẽ'e cuhama'ũe si'arũmu mũũũ pa'ija'mũ,

chiisinaa'me.

⁴ Ûcuarũmu aina veinticuatrorepana vajũpãĩ ùcuaka'chapanana'me sani ro're pũũ sime ñũ'ijũ Dioni Repau chũ'ũũũ ñũ'isavũ ñũ'ikũni pojoju ija'che i'kasinaa'me: "¡Jã'aja'ũe paau! ¡Dioni pojoju re'oja'chere i'kaju paũũ mai!", chiisinaa'me repana. ⁵ Ûcuarũmu Dios ñũ'isavũ rũichejapũ chũ'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mũ chũ'ũ:

Diore mai Cuasakũ'te ùcuauũko re'oja'chere i'kaju paũũ mai, Repau'te vajũchũju cho'оче cho'okaina, vesunana'me masina,

chiiche'te.

Ovejachĩija'iu romi vejache'te ja'me pojoju fiesta cho'ojachere kuamu

⁶ Ūcuarumu pāipi jairepanuko i'kajuna asocheja'chena'me oko chā'iu asocheja'chena'me okopi ruarepa curuku asocheja'che asoche'te chu'o ija'che i'kache'te asasi'kuamu chu'u:

¡Dioni re'oja'chere i'kaju pañu mai!

Dios, Maire Paaku peore Masiuji pāi ūcuanukore chũ'uku'mu.

⁷ Ovejachĩija'iu Jesucristo romi vejaumucusepi tĩ'aua rua pojoju pañu mai.

“Peore masiku'mu mu'u”, chijju pañu mai repau'te.

Repau vejajao Repauni vejara chini care'va pa'io, kãna rua re'ojakãnare sa'che ju'io cha'amo.

⁸ Lino kãna re'ojakãnapi menoj'e peokãnapi ko'sijakãnare juhao chini isicojñosi'koa'mo repao.

Repakãna ju'iche Dios neena re'oja'che cho'ocheji ñomu, chiisinaa'me.

⁹ Ūcuarumu ángel chu'ure i'kasi'kuamu. “Tochajũ'u ie: Jesucristo Ovejachĩija'iu romi vejache'te ja'me pojoju fiesta cho'oa'ju chini soicojñojana pojoju paapu”, chiisi'kuamu. Chini jo'e cheke ija'che i'kasi'kuamu repau: “Chu'o ūcuarepaame jã'a, Dios i'kasi'ejeku”, chiisi'kuamu repau chu'ure.

¹⁰ Chikuna asa repauni pojora chini repau ti'jñeñena ro're pũũ ñu'iuña ija'che i'kasi'kuamu repau chu'ure: “¡Jã'aja'ñe cho'omanejũ'u! Mu'una'me mu'u majapãijana Jesucristoni cuasaju Repau pa'iche'te kuaju cu'ache ti'jñecoñonata'ni Repau'te cuasache ūhasõma'ñe Repau chũ'uñe cho'okaiju pa'iche'te ūcuare cho'okaiuku'mu chu'u. Diorechi'a ro're pũũ ñu'iu pojojũ'u”, chiisi'kuamu repau chu'ure. Dios chu'o aperumu kuasinapi Jesús pa'ijache kuaju tocha jo'kaasome.

Poja'iuñi kavacho'te tuhiku cho'osi'ere kuamu

¹¹ Ūcuarumu cunaumupi vatauna kavacho'te poja'iuñi ñasi'kuamu chu'u. Repau'te tuhiku pāi ruihñe chũ'ukuji rua pāi vaimasikujeku ija'che i'kacojñokumu: “Repau cho'ora chiiche ūcuarepa cho'okumu iku. Chu'o ūcuarepare i'kaku'mu iku”, chiicojñokumu. ¹² Repau ñakocaã toñaja'ñe Paakuji tuhivuã ruarepavuã tuhisi'kuamu. Ūcuachi'a Repau ca'nivu'te mami tochasi'e paasi'kuamu, Repauchi'a te'eũ masiche. ¹³ Kãa chie chũusikãare ju'iu pa'isi'kuamu Repau. Repau mamia'me ie: Dios chu'o Kuaku Jesucristoa'mu Repau. ¹⁴ Repau cho'jepi cunaumu pa'ina sõtaopāi lino kãna rua re'ojakãnapi menoj'e peokãnapi pojakãnare ju'iju kavacho pojanapi tuhiju raisinaa'me. ¹⁵ Repau chu'opoji va'ti jũjusuche cu'tosiva'ti etasi'kuamu, pāi si'achejãna pa'inare Repau cavaku cajejaijava'ti. Repau'te cuhenare cajejani chũ'uku Dios peore Cho'omasikujji pãire pe'ruku cu'ache cho'oche'te chũ'uña, kavacho'te tuhiku repanare pāi cu'ache cho'okaija'mu. Repauji vaiuna repana chie, uchere cha'ca chachojuna uche oko menisõneja'ñe ranisõja'mu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹⁶ Repau ju'ikãana'me toapu, ija'che tochasi'e paasi'kuamu repau: “Pāi chũ'uña ūcuanuko Aia'mu iku”, chiiche'te.

¹⁷⁻¹⁸ Ūcuarumu ángel'te ūsũũ asuche chuvochejare nukaku, cunaumu cãva ku'inani vacho ūcuanukore soiu ūjachu'opi cuiku ija'che i'kaku soikuni

ñasi'kua'mu chu'u: "Rani chi'i Dios ãuñe va'i ãijũ'u, jũnisõsina va'i, pã chũ'una va'i, sõtao aina va'i, kokarekoñoã paana va'i, kavacho va'ina'me repanare tuhisina va'i, chekũna va'i si'ache peore chẽacojõnomanesinana'me chẽacojõsina va'i, vesũna va'ina'me masina va'i", chiiu soisi'kua'mu repau.

¹⁹ Ūcuachi'a cu'arepache cu'aku'te icheja cheja pa'inare pã chũ'unana'me repana neena sõtaopãi chi'i, kavacho'te tuhikuni Repau'te ja'me pa'inani sõtaopãire cavañu chini chi'ijũna ñasi'kua'mu chu'u. ²⁰ Ūcuarũmu repau cu'arepache cu'aku chekũna'me chẽacojõnosinaa'me. Ūcuauji chũ'uuna cheku, "Dios chu'o kuaku'mu chu'u", chiiu joreu aperũmu Diochi'a cho'omasicheja'che Repauji ãsemaũna cho'osi'kua'mu. Jã'aja'ñe joreku cho'okũna ña, "Iku cho'ochẽ ùcuarepaa'me", chini jachama'ñe cuasaju pã repana ca'nivũãna repau cu'arepache cu'aku mami tochacojõũ ùcuaujawa'ure tũosi'kuni pojosinaa'me. Ūcuarũmu repana ka'chana joresi'kũna'me cu'arepache cu'aku, toa azufereji raa cu'asuche uutoana saocojõnosinaa'me. ²¹ Chekũnata'ni kavacho'te tuhikuni cavaju repau chu'opo etasiva'tipi chuenisõsinaa'me. Chuenisõrena repanare peore vachopi raa chajiche ãisinaa'me.

20 ¹ Ūcuarũmu ángel'te na'a pa'isirũmu cũnaũmupi llavemaka vati pa'icoje tusomakana'me ujacũname cãjiku cajekuni ñasi'kua'mu chu'u. ² Cajẽ añaja'ũ'te aperũmuna pa'iku'te vati aina'me Satanás ve'eku'te ùcuameji tachosi'kua'mu repau, milrepaũsurũmu tachocojõnosi'ku paau chini. ³ Cũnameji tachosi'kuni cojena caso jaoko'api ta'pi tacho jo'kasi'kua'mu repau, repauji pã ùcuaukore milrepaũsurũmu jatũ'ka joreku cacũ'oma'ñe paau chini. Milrepaũsurũmu pa'isirũmuna jo'e etocojõũ cheja jmamakarũchi'a pa'ũ joreku pãire cacũ'oku pa'isi'kua'mu repau vati ai.

⁴ Ūcuarũmu pã chũ'una ñũ'isaivũã ñasi'kua'mu chu'u. Repasaivũã ñũ'ina pã ùcuaukũ cho'osi'e ro'iche chũ'umasiche'te jo'kacojõnosinaa'me. Ūcuachi'a Dios chu'ona'me Jesucristo pa'iche'te re'oja'che kuaju sũjo tu'secojõnosiva'na rekoñoã ñasi'kua'mu chu'u. Vajurũmu repava'na cu'arepache cu'aku'terejẽ'e pojoma'ñe ùcuauja'ũ'te tũosiva'urejẽ'e pojomanesinaa'me. Ūcuachi'a repana chiaruãna'me repana jãjũna cu'arepache cu'aku mami tochacojõũcuhesinaa'me repana. Reparũmu repana Diopi vasõna vajurani pa'iju Dios Raosi'ku Cristona'me milrepaũsurũmu pãire chũ'uju pa'isinaa'me. ⁵ Jã'ata'ni chekũva'na jũ'isiva'na reparũmu vajuraimanesinaa'me, milrepaũsurũmu pa'isirũmu jatũ'ka. Repana sũjo tu'secojõnosiva'na Diopi vasõna chekũnare pã charo vajuraisinaa'me. ⁶ Chekũna repana vajuraisi'ea'che charo vajuraisina ùcuaukũ pojoju pa'isinaa'me. Dios repanare Repau neenajejuna vati toa saomanesi'kua'mu. Jã'ajekuna phairipã cho'okaicheja'che Repau chũ'ũnenamẽ Repau Raosi'ku Cristo chũ'ũne cho'okaiju pa'isinaa'me repana. Ūcuachi'a Cristona'me milrepaũsurũmu pãire chũ'uju pa'isinaa'me repana.

Vati ai toana saocojõnojañere kuamu

⁷ Milrepaũsurũmu pa'isirũmuna vati ai chẽacojõnosi'ku etocojõnosi'kua'mu. ⁸ Etoarena sani pã si'achejũna pa'inare joreku, "Pã chekũnani cavajañu mai", chiiisi'kua'mu repau, Gog cheja canana'me Magog cheja canare. Joreku jã'aja'ñe i'kakũna asa jachama'ñe repana neenare sõtaopãi mar chiara mejacaãjanũkore cavajañu chini chi'isinaa'me. ⁹ Chi'i pi'ni cheja si'achejũna peore sani Dios neena pa'ijooopũ rũhiso'koro pachu nukasinaa'me repana,

Dios oiu paajoopo Jerusalén vʉ'ejoopo pa'inani päire cu'ache cho'oñu chini. Jā'ata'ni repanare Diopi chū'uuna toa cūnaumupi tuāni peore uusōsi'kua'mu. ¹⁰Repanare joreku cacu'osi'ku vati ai ũcuachi'a toana azufreji rua cu'asuche uutoana saocojñosi'kua'mu, cu'arepache cu'akuna'me, "Dios chū'o kuaku'mu chū'u", chiiu joresi'kure saosichejana. Ūcuatoare pa'iju nāmina'me umucujña si'arumu uuju pa'isinaa'me repana.

**Pāi ũcuanuko Dios chū'uku ñu'isaivu pojasaivu ti'jñeñe nukajuna
Dios repana cho'osi'e peore ro'ia'ju chini chū'ujañere kuamu**

¹¹Ūcuarumu ñu'isaivu ũjasaivuji pojasaivute ñaku repasaivu ñu'iku'te Diore ũcuachi'a ñasi'kua'mu chū'u. Repau ñaku'te chejana'me cūnaumu teana peore si'asō, jmakarujē'e jo'e ñomanesi'kua'mu. ¹²⁻¹³Reparumu pāi jū'isinare mar chiaraā runi cho'osōsinana'me jūnisō cheja sa'navu tācojño jū'isina pa'icheja pa'isinare masisinana'me vesusinare vajurani, Dios chū'uku ñu'isaivu ti'jñeñe nukanani ñasi'kua'mu chū'u. Nukajuna Dios utija'ophu vatasi'kua'mu. Chekuphuro ũcuachi'a Repauna'me pa'ijana mami pa'iphuro'te vatasi'kua'mu Repau. Ūcuaphure pāi ũcuanuko cho'oju pa'iche peore tochasi'e pa'isi'kua'mu. Jā'ajekuna repanare ũcuanukore repaphuqueere tochasi'e ñaku repana cho'osinukoruaā pa'iche ro'iche chū'usi'kua'mu Repau, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e. ¹⁴Jā'ajañe cho'o pi'ni pāipi jo'e jūnisōmañe paapu chini jūnisōñena'me jū'isina saichejapi peoa'ku chini chū'usi'kua'mu Repau. ¹⁵Ūcuachi'a Repauna'me pa'ijana mami tochasiphuro repana mami tochacojñomanesinare vati toana saouna jo'e etamañe ũcuatoare si'arumu uuju pa'ijanaa'me repana.

Cūnaumu mama cho'osiumuna'me cheja mama cho'osicheja ñasi'ere kuamu

21 ¹Jā'a ñacuharumu charo pa'isichejñapi cūnaumuna'me chejana'me mar chiara si'asōuna cūnaumu mama cho'osiumuna'me cheja mama cho'osichejare ñasi'kua'mu chū'u. ²Reparumu Dios neejoopo mama Jerusalén vʉ'ejoopo Repau pa'ichejapi cūnaumupi cajeuna ñasi'kua'mu chū'u. Romio umuu vejapi'rako kāña re'oja'chere sa'che ju'iona re'oja'che ñoñejañe ñosi'kua'mu repajoopo. ³Ūcuarumu Dios ñu'isaivu rūichejapi chū'o ũjachū'opi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chū'u: "Dios chura pāina'me pa'imū. Repanani ja'me pa'iuua Repau neena pa'ijanaa'me repana. Ūcuauji repanare ja'me pa'iu paaja'mu chura. ⁴Ūcuachi'a repana oiju sumava'na pa'isi'e Diopi re'oja'che cho'okakuna pojoju pa'ijanaa'me repana. Repana aperumu pa'iju pa'isi'e jūnisōñe, ota oiche, rupū oichena'me asiche si'asōuna peoja'mu reparumu."

⁵Ūcuarumu repasaivu Ñu'iku Dios ija'che i'kasi'kua'mu: "Peore mama cho'omu chū'u", chini jo'e ija'che i'kasi'kua'mu Repau: "Chū'u chū'o ũcuarepajeku chū'u i'kache peore ũcuarepa ti'jñeja'mu. Jā'ajekuna ie chū'o tochajū'u mu'u", chiisi'kua'mu Repau chū'ure. ⁶Jā'a i'kacuha jo'e ija'che i'kasi'kua'mu Repau chū'ure: "Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me. Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iu si'arumu pa'iku'mu chū'u. Pāi okouava'najañe re'oja'che pa'iuava'nare okore sēejuna ũkuacheja'che pa'iche re'oja'chere oko puni si'amañe oko raicheja'che si'arumu re'oja'che pa'iche'te rupū ũsija'mu chū'u repanare. ⁷Chū'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni chū'ure cuasache ũhasōmanesinare pa'iche re'oja'chere ũsija'mu chū'u. Ūcuaja'che

chu'upi repanani paakuna chu'u chiijana pa'ijanaa'me repana. ⁸ Jā'ata'ni pāi chekunare vajučunare, Repau'te cuasamanare, pāi chekunare cuhenare, pāi vanisōnare, repana pa'imanare ja'me kāinare, chai cho'onare, rupū tūosiva'nare cuasaju pojonare, jorenare ūcuanukore peore jā'anare vati toana azufreji rua cu'asuche uutoana saoja'mu chu'u Dios. Saouna jo'e etama'ne ūcuatoare si'arumu uuju pa'ijanaa'me repana", chiisi'kua'mu.

Jerusalén mama cho'osijooopo pa'iche'te kuamu

⁹ Ūcuarumu ángeles sieterepana pāire cuhacho cu'ache cho'ojachere maña timusiro'ro coparo'ro sietereparo'ro cājina te'eu rani ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: "Raijū'u. Mu'uni, Dios Mamaku Ovejachīija'iu vejaoja'che pa'inani Repau neenani űnora", chiisi'kua'mu. ¹⁰ Ūcuarumu repau ángel chu'ure Dios Rekochoji cho'ouna aikūti rua ūjakūtipi rua umu pa'ikūitina mua Dios neejooopo Jerusalén vu'ejoopo Repau pa'icheja cajejoopo'te űosi'kua'mu chu'ure. ¹¹ Di opi ūcuajoopo'te pa'ina Repau ko'sija'icheji miajoopo pa'isi'kua'mu repajoopo. Cata rua ro'ipūā jaspe cata ko'sija'icheja'chena'me joicuna etajaiche űoñe ko'sija'icheja'che ko'sijajoopo űosi'kua'mu repajoopo. ¹² Ūcuachi'a repajoopo ru'tuva si'acakājño catapi űekua je'na pachusi'pa ūjachu'rivaji umu nukapa pa'isi'kua'mu. Jatisa'ñaroā docerepasa'ñaroā pa'isi'kua'mu repapa. Repasa'ñaroā tijñapaā ángel te'enachi'a nukasinaa'me. Ūcuachi'a Israel jojocojñosina docerepavāju mami tochasi'e pa'isi'kua'mu repasa'ñaroā. ¹³ Ūcuachi'a űsuu muikā'ko chotesa'ñaroā jatisa'ñaroā pa'isi'kua'mu repapa. Co'covu cakā'ko ūcuachi'a chotesa'ñaroā pa'isi'kua'mu, suripu cakā'ko ūcuajanuko. űsuu na'ikā'ko ūcuajanuko pa'isi'kua'mu repapa. ¹⁴ Charo űekuasi'puā catapuā docerepauā pa'isi'kua'mu repapa. Ūcuapuāre Ovejachīija'iu Jesucristo neena, Dios chu'ore chu'vaa'ju chini Repau saosina docerepana mami tochasi'e pa'isi'kua'mu.

¹⁵ Repau ángel chu'ure i'kasi'ku pachokuricunano cājisi'kua'mu, vu'ejoopona'me jatisa'ñaro āna'me repajoopo je'nasi'pa cuasa űajaño. ¹⁶ Repajoopo vu'ejoopo repacuechona'me repaā'capuna'me repaumu si'acakājño ūcuapa'ruvachi'a pa'iu rühivuja'ne pa'isi'kua'mu. Ángel, repau cājijñoji repajoopo pa'iche'te cuasa űato repacuechona'me repaumuna'me repaā'capu ūcuajanukochi'a pa'isi'kua'mu, dos mil doscientos kilómetrochi'a. ¹⁷ Jā'a cuasa űacuha repajoopo je'na pachusi'pa umu pa'iche'te ángel, pāi cuasa űaņeja'ne cuasa űato sesenta y cinco metros pa'isi'kua'mu repapa.

¹⁸ Repapa jaspe catapi je'nasi'pa pa'isi'kua'mu. Repajoopo vu'ejoopo pachokurirepapi cho'osijooopo pa'isi'kua'mu, joicunaja'ne ko'sija'che űoņeji. ¹⁹ Catapuā ūjapuā docerepauā charo ūha pachusipuā jmara'karuāpi si'ara'karuā rua ro'ira'karuā ūcuapuāna je'nasira'karuā su'isi'kua'mu. Charo ūhasi'pu jaspe catapu vijaņeja'ipu pa'isi'kua'mu. Cho'je ūhasi'pu zafiro catapu chira'soja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu ágata catapu vijaņeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu esmeralda catapu vijaņeja'ipu pa'isi'kua'mu. ²⁰ Jo'e chekupu ónice catapu chija'chena'me poja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu cornalina catapu maaja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu crisólito catapu pachoja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu berilo catapu ra'sovijaņeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu topacio catapu pachovijaņeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu crisopraso catapu vijaņeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu jacinto catapu ra'soja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu

amatista catapu chimaaja'ipu pa'isi'kua'mu. ²¹ Jatisa'ñaroā docerepasa'ñaroā perla catakō'ña te'eko'ñachi'api cho'osisa'ñaroā pa'isi'kua'mu. Repajoopo pa'ijoovũ callejoovũ pachokurirepapi cho'osijoovũ pa'isi'kua'mu. Joicũnaja'ñe etajaiche ñosi'kua'mu.

²² Repajoopo chu'u ñato si'achejña Dios vu'eje'e peosi'kua'mu. Maire Paaku Dios Peore Masikuna'me Repau Mamaku Ovejachiija'iu repa vu'eja'chea'me. ²³ Ūcuachi'a Dios ūcuare ko'sija'iuji pa'ina Repau Mamaku Ovejachiija'iuje'e uopu miañeja'ñe pa'ina ūsuu miañe chiimau pāimiau miañej'e chiima'mu repajoopo. ²⁴ Pāi Dios chēa paacojñona icheja si'achejña pa'ina Repau miañeji ñaju nuka kulijanaa'me repajoopo. Pāi chũ'una ūcuachi'a ūcuajoopo'te pa'iju pāi cheja pa'ina repañare aperumũ pojosi'eja'che Dioni pojoju pa'ijanaa'me. ²⁵ Ūcuachi'a repajoopo jatisa'ñaroā repachejapi ñami peochejajekuna jmakarujē'e jeoma'ñe si'arumũ vatasisa'ñaroāchi'a pa'ija'mu. ²⁶ Ūcuachi'a pāi si'achejña pa'ina ūcuajoopo'te pa'iju Dioni pojoju pa'ijanaa'me. ²⁷ Pāi cu'ache cho'onata'ni te'eujē'e kakamanejanaa'me repajoopo. Ūcuachi'a pāi vajučuache ñoñe cho'onana'me jorena kakamanejanaa'me repajoopo. Ovejachiija'iu Jesucristo utija'ophuro repaña mami tochacojñosinachi'a kaka pa'ijanaa'me repajoopo.

22 ¹ Ūcuarumũ repau ángel chu'ure Dios ñu'isaivũ rüichejana'me Repau Mamaku Ovejachiija'iu ñu'isaivũ rüichejapi eta mevoña'te chiacha rua ko'sija'ichaji oko ūkuni jo'e jünisōma'ñe ai pa'icha'te ñosi'kua'mu. ² Repajoopo callejoovũ joopoji mevosi'kua'mu repacha. Vajusükiñũ repacha ru'tava nukañũ kapi chiacha ka'chakā'jño jasi'e nukasi'kua'mu. Repañũ sükiñũ pāimia pa'iche au küisi'kua'mu. Jā'ajekuna te'eūsulumũ docerepañoā küisi'kua'mu repañũ. Ja'o repañuqee pāi jü'ina suiri vajucheja'che repaña rekoñoā vajurekoñoā care'oja'oa'me. ³ Repajoopo vu'ejoopo jmakarujē'e cu'ache cho'ocojñomaneja'mu. Dios chũ'uku ñu'isaivuna'me Repau Mamaku Ovejachiija'iu chũ'uku ñu'isaivũ ūcuajoopo'te pa'ija'mu. Repau'te cho'uche cho'okaina Repau chũ'ũne cho'ojũ pa'ijanaa'me. ⁴ Ūcuachi'a Repañna'me pa'iju Repau chia ti'jñeñe ñaju, repaña chiapuäre repau mami tochasi'e paajanaa'me. ⁵ Ūcuachi'a ñamijē'e peoja'mu repajoopo. Dios Maire Paaku ūcuare Miakujji pa'ina repacheja pa'ina uopu miañejē'e ūsuu miañejē'e chiimanejanaa'me. Ūcuajoopo'te pa'iju Diona'me si'arumũ chũ'uju pa'ijanaa'me repaña.

Jesús jo'e raipi'rache'te kuamu

⁶ Ūcuarumũ ángel chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “Ie chu'o ūcuarepaa'me. Chu'u i'kache ūcuarepa ti'jñeja'mu. Maire Paaku Dios, Repau chu'o aperumũ kuasinare Repau Rekocho'te isisi'kua'mu. Repau neekuni ángel'te raosi'kua'mu Repau, Repau chũ'ũne cho'onani cheja cho'ocojñojañere kuaa'ku chini”, chiisi'kua'mu.

⁷ Ūcuarumũ Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: “Asarepajũ'u. Na'mi raija'mu chu'u. Na'a pa'isirumũ cho'ocojñojañere kuaju utija'ophuro tocha jo'kasi'e asa jachama'ñe cho'ona pojoju paapu. Re'oja'che ti'jñeja'mu repañare”, chiisi'kua'mu.

⁸ Chu'u, Juan, jā'a peore ñaku asasi'kua'mu. Peore ñaku asacuharumũ chu'ure kuaku ñosi'ku ángel ti'jñeñena ro're puusi'kua'mu chu'u, repañni pojora chini. ⁹ Jā'ata'ni repau ángel chu'ure ija'che i'kasi'kua'mu: “Jā'aja'ñe

cho'omanejũ'u. Mu'una'me mu'u majapãijana Dios chu'o kuanana'me iphuro kuaju tochasi'e asa jachamana Dios chũ'ũne cho'okaicheja'che cho'okaiku'mu chu'u. Jã'ajekuna Diorechi'a ro're puu ñu'iu pojojũ'u mu'u", chiisi'kua'mu repau chu'ure.

¹⁰ Ūcuachi'a ija'che i'kasi'kua'mu repau chu'ure: "Na'a pa'isirumu ti'jñejañere kuaju iphuro tochasi'epi cho'ocojño'pirakuna, te'eu masira chiimanejũ'u.

¹¹ Iphuro kuasi'e ti'jñerumu cu'ache cuasaju cu'ache cho'ona pãi cuhama'ne ūcua cu'ache cho'oju pa'ijanaa'me. Ūcuachi'a re'oja'che cuasaju re'oja'che cho'ona ūcua re'oja'che cho'oju pa'ijanaa'me. Diore masi cuasana Repau'te cuasache ūhasõma'ne ūcua cuasaju pa'ijanaa'me reparumu", chiisi'kua'mu.

¹² Ūcuarumu Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: "Asarepajũ'u. Na'mi cajeja'mu chu'u. Reparumu pãi ūcuanukore repana cho'osi'e ro'iche chũ'uja'mu chu'u, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹³ Chuta'a cheja cho'omarumũjẽ'e pa'iu s'arumu pa'iku'mu chu'u", chiisi'kua'mu.

¹⁴ Pãi repana rekoñoã re'ojarekoñoã cu'a tunocojñosina repajoopo kaka pa'iju vajušũkiñũ kũisi'e ãijana pojoju paapu. ¹⁵ Jã'ata'ni pãi ija'che pa'inare repajoopo kakacu'aja'mu: jamuchai kokaneenaja'ne cu'ache cho'onare, chai cho'onare, repana pa'imanare cu'a cho'onare, pãi vanisõnare, rupũ tũosiva'nare pojonana'me, jorenare ūcuanukore.

¹⁶ Jesús ija'che i'kamũ: "Chu'u, Jesupi, chu'u neekure ángel'te saosi'kua'mu, chu'ure cuasakuanupũare chu'ore kuakaau chini. Aperumu pa'isi'ku David Jojocojñosi'kua'mu chu'u. Chu'ure cuasanare ūcuanukore vañũ miañeja'ne re'oja'che pa'iche si'ache isiku'mu chu'u", chiimũ. ¹⁷ Dios Rekochona'me Ovejachĩija'iu rũjoja'ne pa'ina, Repau'te cuasana, ija'che i'kame: "Raijũ'u", chiime. Ūcuachi'a ūcuauana ichũ'o asa jachama'ne cuasana, "Raijũ'u", chiapu. Pãi okouava'naja'ne re'oja'che pa'iuava'na rani okore kuri sẽema'ne rupũ ūkua vasocheja'che repana rekoñoãna cho'okaicojñoju re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹⁸ Na'a pa'isirumu cho'ocojñoja'ne iphuro kuaju tochasi'e asanare ija'che i'kaku chu'vamũ chu'u: Pãiu ūcuauakũji iphuro tochasi'ere ñaku, "Karamu ie", chini ūcuauji te'eu cuasa tĩñere chekunare che'choku'te, Diopi chũ'ũna iphuro kuaju tochasi'epi cu'ache ti'jñeja'mu repau'te. ¹⁹ Ūcuachi'a pãiu ūcuauakũji na'a pa'isirumu cho'ocojñoja'ne kuaju iphuro tochasi'ere ña, cuhekũ tuasõto Dios ūcuaja'che Repau'v'ejoopo iphuro tochasi'e i'kacojñojoopo kakache ūseja'mu. Ūcuachi'a repajoopo cañũ vajušũkiñũ kũisi'e ãimaneja'mu repau.

²⁰ Iphuro tochasi'e, "Peore ūcuarepaa'me", chiikũji Jesucristo ija'che i'kamũ: "Na'mi cajeja'mu chu'u", chiimũ. ¡Jã'aja'ne paau! ¡Chukuna'te Paaku Jesucristo, raijũ'u!

²¹ Maire Paaku Jesucristoji ūcuanukore re'oja'che cho'okaiũ paau musanukonare. ¡Jã'aja'ne paau! Re'omũ.

CONCORDANCIA

TEMÁTICA

Icheja Dios chu'o i'kaku tochasi'e ku'eche'te kuamu. Ūcuauache Dioschu'o che'choche'te mu'upi ku'e jnaa, na na'a masira chini ija'ore ku'ejũ'u. Charo irakusa chu'opi kuamu. Jã'api ko'revajuchu'opi ūcuare kuamu. Jã'api iphuro i'kachu'o pa'ichejñare kuamũ. Te'emajñaruã ku'e jnaa ūcuareñaku che'cheku pa'ijũ'u. Repachu'o kuache cienrepamajña na'a rua pa'imuija'o. (Paréntesis pa'ito Antiguo Testamento pa'iche'me. Iphurochi'aku'eni jnaamaneja'mu mu'u. Bibliaphuri irakusa chu'o pa'iphuro ku'eni'tejñaaja'mu.)

Iere ñakuna ija'che cho'ore'omu mu'ure.

- (1) Mu'ure che'cheuache Dios chu'o i'kache ku'e jnaa, ñaku che'chere'omu.
- (2) Che'cheku chekunare che'chore'omu.
- (3) Chekunare pãi chu'vare'omu.
- (4) Mu'u rekochoji Dioni oiũ churocojñora chini Repau chu'o i'kache'teku'e jnaa, na masi cuasaku churocojñore'omu.
- (5) Umucujña pa'iche iphuro'te ñara chiito mu'ure uache ku'e jnaa, ñare'omu.
- (6) Tochasiphuroã pa'ichejñana'me capítulo versículo ku'e jnaañeche'chere'omu.

ADOPCION

Dios Rekochoji cho'okaiuna Dios chiia'me.

Ro 8.14-17,19,23,29; 9.4; 2 Co 5.17; Ga 4.1-7; 1 Jn 3.2

ADULTERIO

Umupãi rñjoromi peonare ja'me kaiñena'me romi ũjupãipeonare ja'me kaiñe

Umupãi rñjoromi peonare cu'a cho'ochena'me romi ũjupãipeonare cu'a cho'oche

Umupãi rñjoromi peonare romineeñena'me romi ũjupãipeonare umneeñe

Repana pa'imanare ja'me kainare

(Ex 20.14; Pr 2.16-19; 7.1-27); Mt 5.28; Jn 8.3-11; Ro 7.3; 1 Co 5.1-2; 1 Co 5.11; 1 Co 6.9; Ga 5.19; He 13.4; Ap 21.8

AMIGOS, AMISTADES

Ja'me pa'ina

Re'oja'che cho'ona

Chu'ure re'ona

Chũ'u cuasana

(Pr 18.24); Jn 13.34,35; Jn 15.13-15; 2 Co 6.14-15; Ga 6.1,10;
He 10.24

AMOR

Päi ña oiche

Päi cuasache

Päi chiiche

Mt 5.44; 22.37-39; Jn 3.16; 13.35; 15.12,17; Ro 5.5,8; 1 Co 13.1-13;
Ef 2.4-5; 1 Jn 2.9-11; 3.14; 4.7-11,20-21

ANGELES

Angeles

Сүнааму па'ина

Mt 1.20; 2.13,19-20; 4.11; 25.31; Mr 12.25; 13.26-27; Lc 16.22; 22.43;
Jn 20.11-13; Hch 5.19; 7.30; 8.26; 10.3; 12.7-10; 27.23-24; 1 Co 6.3;
2 Co 11.14; Ga 1.8; Ef 3.10; 2 Ts 1.7; He 1.4,14; 12.22; 13.2; 2 Pe 2.4;
Jud 6; Ap 5.11; 7.11-12; 12.7-9

ANTICRISTO

(1) Cristo'te rua cuheku

Cu'arepache cu'aku

2 Ts 2.1-12; 1 Jn 2.18; 4.3; Ap 13.1-10

(2) Päi jorena

Jesucristo'te cuhena

Mt 24.5; 1 Ti 4.1; 1 Jn 2.18; 2 Jn 7

APOSTASIA

Jesure cuasache cuhasoche

Jesure cuasache sējosoche

Jesure cuasache ūhasoche

Jesucristo che'chosi'e jo'kasoche

Cacu'asoche

1 Co 16.13; Col 1.21-23; 2 Ts 2.15; 1 Ti 1.18; 4.1-3; 5.15; 6.10;
He 6.4-8; 10.36; 2 Pe 2.1,3,12-17; 1 Jn 2.18-19; 2 Jn 8-9; Jud 3-7

APOSTOLES

Jesucristo saosina

Jesucristo'te ja'me ku'isina

Mt 10.2-4; Lc 6.13-16; Hch 1.26; 2.42; 4.33-35; 5.12,17-18; 6.1-6;
8.1,14-17; 15.1-2; Ro 11.13; 16.7; 1 Co 4.9; 9.1-6; 12.28-30;
2 Co 11.12-13; Ga 1.17-19; Ef 2.20; 3.5; 4.11-12; 1 Ti 2.7; 1 Pe 1.1;
2 Pe 3.2; Jud 17; Ap 2.1-2; 21.14

ARMADURA ESPIRITUAL

Dios peore masicheji cho'okaiuna koka paaju cacu'ama'ñepa'iche

Diopi cho'okaiuna cajejaimasiche

2 Co 10.3-5; Ef 6.10-18

BAUTISMO

Okoroche

Okoro'veche

Okorocojñoñe

Okoro'vecojñoñe

Mt 3.13-17; 28.18-20; Mr 1.4; Hch 8.35-38; 10.47-48; 22.13-16;
Ro 6.3-4; 1 Co 12.13; Ga 3.27; Ef 4.5; Col 2.12; 1 Pe 3.21

BIENAVENTURANZAS

Pojojũ pa'iche

Mt 5.1-12; Lc 6.20-25

CIELO

Dios pa'icheja

Cunaumũ

Mt 5.12,33-34; Jn 14.2-3; 17.24; Col 3.1-2; Ap 4.1-11; 21.1-22.5

CIRCUNCISION

Jkora'murũ chã'tiru pa'ica'nirũ chũto tuache

Jkomu chã'tiro caca'nirũ chũto tuache

(Gn 17.10-14); Hch 15.1-11; Ro 2.25-29; 4.9-12; 1 Co 7.18-20;
Ga 5.2-6; Fil 3.2-3

CIUDADANO ROMANO

Romapãiu

Hch 16.20-21,37-39; 22.25-29; 23.27; 25.16

COMUNION CRISTIANA

Jesure cuasanapi chi'iche

Sãĩñechi'a oijũ re'oja'che cho'okaiche

Sãĩñechi'a pojochẽ

(Sal 122.1); Mt 18.20; Jn 13.34; Hch 2.42,46-47; He 10.24-25;
1 Jn 1.7

CONDUCTA DEL CRISTIANO

Jesucristo'te cuasana pa'iche

Mt 5.38-48; 7.12; Ro 12.9-21; 2 Co 5.14-15; Ef 4.25-32; 5.1-20;
Fil 2.3-4; Col 2.6-7; 3.17; 1 Ts 5.12-22; 2 Ts 3.6-10; 1 Ti 4.11-12;
He 12.14-17; 13.1-9,14-17; 1 Pe 2.11-12

CONFESION DE PECADOS

Musanũkona cu'ache cho'ochẽ'te Dioni kuajũ'u jo'ecuasamanea'ku.

(Sal 32.5; 51.1-19; 66.18-19; Pr 28.13); Mt 3.5-6; 6.12,14-15; Mr 1.5;
Hch 19.18; 1 Jn 1.9

CONFIANZA EN DIOS

Dios cho'okajachere jachama'ñe cuasache

Diore sãevajũchuma'ñe cuasaju pa'iche

(Sal 27.1); Fil 1.6; 4.6; He 4.16; 10.35; 1 Jn 5.14

CONSUELO

Oinare chũrokaiche

Oinare cho'okaiche

(Sal 23; Lm 3.19-25); Mt 5.4; 11.28-30; Jn 14.16-18; Ro 15.4;
2 Co 1.3-7; 2 Ts 2.16-17

COSAS DUDOSAS

Päipi ñato cu'ache cho'oche cuasoche

Ro 13.13-14; 14.1-23; 1 Co 8.9-13; 10.23-33; 2 Co 6.14-15;
Col 3.1-3,17; 1 Ts 5.20-22; Stg 4.4; 1 Jn 2.15-17

CRECIMIENTO ESPIRITUAL

Si'arumu Dioni na'a rua masi cuasaju pa'iche

Ef 3.16-19; Col 1.9-11; 2.6-7; 3.16; 2 Ti 2.15; He 5.11-14; 6.1-2;
1 Pe 2.1-2; 2 Pe 1.5-8; 3.17-18

CRISTO (MESIAS)

Päi ũcuanukore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku

Jn 1.41

(1) Jesucristo Diao'mu.

Mt 26.63-64; Jn 1.1-18; 10.30; 14.9; 17.9-10; 20.26-29; Ro 9.5;
Col 1.15-19; 2.9; Tit 2.13; He 1.3,8; 1 Jn 5.20

(2) Jesucristo päiũ aineesi'e

Jn 1.14; Ro 9.5; Ga 4.4-5; Fil 2.5-9; He 4.15

(3) Jesucristo'te ve'oche

Mt 1.23; 9.27; 12.18; 27.37; Mr 10.17; 14.61-62; Lc 6.5; 9.20;
Jn 1.9,14; 6.51; 10.9,11; 11.25; 14.6; 15.1; 20.16,28; Hch 3.14-15;
4.27; 10.36; Ro 1.4; 8.29; 11.26; 1 Co 2.8; Ef 1.22; Col 1.15; 2.9-10;
Tit 2.13; He 1.2; 2.10; 3.1; 4.14; 5.6; 6.19-20; 12.24; 1 Pe 2.4;
1 Jn 2.1; Ap 5.5; 13.8; 19.11,13; 22.13,16

CRITICAR, HABLAR MAL DE

Cu'ache cutuche

Chekunare ke'reche

Chekunare cu'ache i'kache

Lc 6.37; Ro 2.1; 14.3-4,10,13; 1 Co 6.9-10; Ef 4.31; Tit 3.1-2;
Stg 3.5-12; 3 Jn 9-10

CRUZ, TOMAR SU

Jesucristo'te cuasache jmamakarujë'e ũhasoma'ñe cuasache

Musanukonare cho'ouache ũhaso Jesucristo chũ'ũñe'techo'oche

Mt 10.38; Mr 8.34; Lc 14.27

CUENTAS, RENDIDAS A DIOS

Diore ti'jñeñe nukaju i'kajache

Mt 25.14-30; Lc 12.41-48; Ro 2.1-16; 14.12

CUIDADOS POR DIOS

Dios maire kuirache

Re'oja'che paache

Re'oja'che cho'okaiche

(Sal 23.1-6; 34.10; 37.4-5); Mt 6.25-33; Jn 10.9,11,14,27-28;
2 Co 4.8-11; 9.8; Fil 4.19; 1 Pe 1.5; 5.7

CULPA, LIBRES DE (véase también PERDON)

Cu'ache cho'osi'e ro'iche peoche

(Sal 32.1-2); Ro 8.1; 2 Co 5.21; Ef 1.7; Col 2.13-14

DEMONIOS (ESPIRITUS MALOS) (véase también DIABLO)

Vati

Mt 10.1; 12.43-45; 25.41; Mr 1.23-27; 3.10-12,22-27; 5.1-15; 6.7;
7.24-30; Lc 4.33-36; 6.17-19; 7.21; 8.2,26-39; 9.37-43; 10.17-20;
11.24-26; Hch 5.16; 8.7; 19.11-16; Col 1.16; Jud 6; Ap 12.7-9;
16.13-16

DESANIMO

“Pani etajani cuasoma'ñea'me ie”, chiiju cuasache

Suma'ñe pa'iche

“Pani ti'ama'ñea'me ie”, chiiche

(Jos 1.9; Sal 27.14; 43.5); Lc 6.20-23; Jn 14.1-3,27; 16.33; 2 Co 4.16

DESILUSION

Pa'ivesakuna suma'ñe pa'iche

(Sal 43.5; 55.22; 126.5-6); Jn 14.27; 16.33; 1 Pe 5.7

DIA DE DESCANSO (SABADO)

Pnaumucuse pa'iche

(Gn 2.2-3; Ex 20.8-11; Dt 5.12-15); Mt 12.1-14; Lc 13.10-16; 14.1-6;
Jn 5.8-18; 9.13-16; Ro 14.5-6; Col 2.16-17

DIABLO (SATANAS)

Vati ai

Vati chũ'uku

Vatiaña

Vati

Mt 12.24; 13.19; Lc 10.17-20; Jn 8.44; 14.30-31; 2 Co 4.4; 11.3,14;
Ef 2.2; 6.10-17; 2 Ts 2.8-10; Stg 4.7; 1 Pe 5.8-9; 1 Jn 3.8; Ap 12.7-17;
20.1-10

DIACONOS

Diore cuasanare chũ'unare cho'oche cho'okaina

Hch 6.1-6; Fil 1.1; 1 Ti 3.8-13

DIETA

Äu äiñe

Mt 15.10-11,17-20; Ro 14.14-23; 1 Co 6.12-13; 8.1-13; 10.23-31;
Col 2.16-17; 1 Ti 4.3-5

DIEZMOS (véase OFRENDAS)

Diore ísiche

DISCIPLINA DE DIOS (véase JUICIO (DISCIPLINA) DE LOSCREYENTES)

Cu'ache cho'osi'e ro'iche chũ'uñe

DISCIPLINA EN LA IGLESIA

Diore cuasanapi cu'ache cho'onare jo'e cho'omanea'ju chinicu'ache
chũ'uñe

Mt 18.15-18; 1 Co 5.3-5,12-13; 2 Co 2.6-8; Ga 6.1; 1 Ti 1.19-20; 5.20;
2 Ti 4.2; Tit 1.12-14; 3.10; He 13.17

DISCIPULO, SEGUIR A CRISTO

Jesús neena pa'iche

Mt 7.21-23; 10.24-26,37-39; 16.24-26; 28.19-20; Mr 8.34-35; 14.3-11;
Lc 9.23-26,57-62; 10.39-42; 14.33; Jn 8.12; 12.26; 13.35; 15.7-8;
17.19-21; Ro 12.1-2; 14.19; 1 Co 7.23; Fil 3.17; 1 Ti 6.11-12; 2 Ti 2.2;
Stg 1.27; Ap 14.4-5

DIVORCIO

Rājore sējoñe

Rājore jo'kache

Ĕjюре sējoñe

Ĕjюре jo'kache

(Dt 24.1-4); Mt 5.31-32; 19.3-12; Mr 10.2-12; Lc 16.18;
1 Co 7.10-16,27

DOMINIO PROPIO

Ūcuauache cho'ouache jāvomasiche

Cu'ache cho'ouache cho'omañe

(Pr 25.28); Mt 7.13-14; Ro 6.12; 13.14; 1 Co 9.25-27; 16.13;
Ga 5.22-23; 1 Ti 6.11-12; 2 Ti 2.3-5; Stg 1.26

DONES ESPIRITUALES

Dios Rekochoji cho'okaiuna cho'omasiche

Ro 11.29; 12.3-8; 1 Co 12.1-11,20,27-30; Ef 4.11-12; 1 Ti 4.14;
2 Ti 1.6; He 2.4; 1 Pe 4.10-11

ENFERMEDAD

Ravṁ jū'iñe

(Sal 41.3; 103.3); Mt 4.23; Jn 9.1-3; 11.4; 2 Co 12.7-10; Stg 5.13-15

ESPERANZA

Dios cho'okaijachere pojoju cha'ache

Hch 26.6-8; Ro 5.3-5; 8.20-25; 12.12; 15.4; 1 Co 13.13; 15.19;
Col 1.23; 2 Ts 2.16; Tit 1.2; 2.13; He 6.18-19; 7.19; 1 Pe 1.3;
1 Jn 3.2-3

ESPIRITU SANTO

Dios Rekocho

(1) Dios Rekocho pa'iche

Jn 14.16-17,20,26; Ro 8.9; 1 Co 2.12; 3.16; 6.19; 12.4

(2) Dios Rekocho chū'iñe cho'oche

Ro 8.5-6; Ga 5.16-17,22-23; Ef 5.18; 1 Pe 1.2

(3) Dios Rekocho maire cho'okaiche

Jn 14.16-17,26; 15.26; 16.7-8,13-14; Ro 8.2,11,16,26-27;
1 Co 12.1-31; Ef 1.13-14; 4.30; 1 Ts 5.19; 1 Pe 1.2

ESPIRITUS MALOS (véase DEMONIOS)

Vati

ESPOSOS, ESPOSAS, FAMILIA

(1) Ūjupāi pa'iche

(Gn 2.21-24); 1 Co 7.3-5; Ef 5.25-33; Col 3.19; 1 Pe 3.7

(2) Rūjoromi pa'iche

(Gn 3.16; Pr 12.4; 31.10-31); Ef 5.22-24; Col 3.18; 1 Ti 3.11; Tit 2.3-5; 1 Pe 3.1-6

(3) Chīina'me puka'kupāi pa'iche

(Gn 18.19; Ex 20.12; Dt 6.6-9; Pr 22.6-15; 23.13-14; 29.15); Ef 6.1-4; Col 3.20-21

EVANGELIO

Jesucristo'te cuasache kuachu'o

Dios chu'o re'oja'che

Lc 4.18-19; Ro 1.16-17; 2.16; 1 Co 15.1-4; 2 Co 4.4-5; Col 1.21-23

FARISEOS

Fariseopāi

Mt 3.7-10; 9.14; 12.1-8; 15.1-9; 16.1-12; 22.15-22; 23.1-33; Lc 7.30; 11.37-54; 12.1; 15.1-9; Jn 7.47-48; Hch 15.1-21; 23.6-8

FE

Diore cuasache

Ro 3.28; 4.2-5; 5.1-4; 10.17; Ef 2.8-9; He 11.1-31; Stg 1.3-6; 2.17; 1 Jn 5.3

FRUTOS DEL ESPIRITU

Lc 24.49; Ga 5.22-23; Ef 2.10; 5.9; Fil 4.17; Col 1.6; 3.15; Stg 3.18

GRAN COMISION

Si'achejnaruā ku'ijū Jesús pa'iche chu'vache

Mt 28.18-20; Mr 16.15; Lc 24.46-48; Jn 20.21; Hch 1.8

HERMANOS (EN CRISTO)

Majapāija'ñe pa'iche

Mt 10.25; 12.50; 23.8; Hch 9.17; Ro 8.17,29; 12.5; 14.10; 1 Co 11.22; Ga 4.31; 6.10; Ef 2.19; 4.25; Col 1.1-2; He 2.11-12

HIJO DEL HOMBRE

Pāire ja'me paaū chini Dios Raosi'ku

Mt 8.20; 9.6; Mr 10.45; Jn 3.13

HIJOS DE DIOS (véase ADOPCION y SALVACION)

Dios chīi pa'iche

Jn 1.12; Ro 8.16-17; Ga 4.4-5,31; 1 Jn 3.2

HUMILDAD

“Masīu'mū chu'ū”, chīiū cuasama'ñe

Hch 20.19; Ro 12.3; Fil 2.3-8; Stg 4.6,10; 1 Pe 5.5-6

IDOLOTRIA, IDOLOS

Diore pojocheja'che tūosiva'nare pojoche

Ro 2.22; 1 Co 5.9-11; 8.4-10; 10.14,19-20; Ga 5.19-20; Ef 5.5; Col 3.5; Ap 9.20; 21.8; 22.15

IGLESIA, CUERPO DE CRISTO

Jesucristo'te cuasakuanupū Ūcuau ca'nivūja'ñe pa'ijūūcuate'eujakuanupū pa'iche

1 Co 1.10; 12.12-14,26-30; Ef 1.22-23; 4.11-12,15-16; 5.31-32;
Col 1.24; He 10.24-25; 1 Pe 2.4-10

INFIERNO

Vati toa

Cu'acheja

Mt 5.22; 13.41-42,47-50; 18.8-9; 25.41,46; Mr 8.35; 9.48; 16.15;
Jn 3.16; Hch 4.12; Ro 1.32; Ga 1.8; 3.13,18; 2 Ts 1.8; Ap 20.14-15

INMUNDICIA, IMPUREZA

Cu'ache pa'iche

Mt 15.11,17-20; Mr 7.15,18-23; Jn 18.28; Hch 10.9-19,28-29;
Ro 14.14; Ef 5.5; Tit 1.15; Stg 3.6; Jud 8; Ap 3.2; 21.27

INSPIRACION DE LAS ESCRITURAS (véase PALABRA DE DIOS)

Dios Rekochoji chū'ukuna tochasi'e

JUICIO DE LOS INCREDULOS

Diore cuasamanare vati toana saoché

Mt 13.37-42; 25.41-46; Ro 1.32; Ga 1.8; 2 Ts 1.8; Ap 20.11-15

JUICIO (DISCIPLINA) DE LOS CREYENTES

Jesure cuasanare cu'ache cho'oché jo'kasoa'ju chini masi i'kakuche'choché

1 Co 11.31-32; 2 Ti 3.16; He 12.5-11; Ap 3.19

JUICIO Y PREMIOS DE LOS CREYENTES

Jesure cuasana koojache

Mt 6.2-4; 25.14-30; Lc 19.11-27; Ro 14.10-12; 1 Co 3.9-15; 2 Co 5.10

JUSTIFICADOS (LIBRES DE CULPA)

Dios Jesucristo'te cuasanare re'oja'chechi'a cho'onarecuasacheja'che
cuasache

Cu'ache cho'osi'e ro'iche peoché

Lc 18.14; Hch 13.38-39; Ro 3.23-24,28,30; 4.5; 5.1,9; 8.30,33;
1 Co 6.11; Ga 2.16; 3.8; Tit 3.7

JUZGAR A OTROS

Chekuna pa'iche ñaju i'kache

Mt 7.1-5; Lc 6.37; Ro 2.1-3; 14.1-13; Stg 4.11-12

LIBERTAD CRISTIANA

Chēacojñosina etocojñoneja'ñe Jesure cuasana re'oja'chepa'iche

Re'oja'che cho'ouache'te ũcuarepa cho'omasiche

Jn 8.32,36; Ro 6.6-7,17-22; 7.6; 8.2; 1 Co 7.22; Ga 5.1,13; 1 Pe 2.16

MAESTROS FALSOS (véase también PROFETAS FALSOS)

Jorechū'o che'chona

Mt 23.1-36; 1 Ti 4.1-3; Tit 1.10-16; 2 Pe 2.1-22; Jud 3-23

MATRIMONIO (véase SEXO Y MATRIMONIO, también ESPOSOS YESPOSAS)

Romi vejache

MESIAS (véase también CRISTO)

Päi ücuanükore chũ'ua'ku chini Dios Raosi'ku
Jn 4.25

MONTE SION (véase también SION)

Sión aiküti
He 12.22; Ap 14.1

MUERTE

Jũ'isiramu pa'ijache
(Sal 116.15); Lc 16.14-21; 23.43; Jn 14.1-3; Ro 14.7-9; 2 Co 5.1,6-8;
Fil 1.21,23; 1 Ts 4.13-18; 5.9-10; 2 Ti 4.6-8; He 9.27; 1 Jn 5.13;
Ap 20.4-6,11-15; 21.4

MUNDO, LA RELACION DEL CRISTIANO AL

Jesure cuasanana'me cuasamana jovo ja'me pa'ima'ñe
Mt 5.14; Jn 15.18-21; 16.33; 17.14,16; Ro 12.1-2; 2 Co 6.14-17;
Ga 6.14; Stg 1.27; 4.4; 1 Jn 2.15-17; 3.13

NATURALEZA VIEJA Y NUEVA

Cristoni cuasaju mama pa'iche
Ro 6.1-23; 7.1-25; 2 Co 5.17; Ga 2.20; 5.16; Ef 4.22-24; Col 3.1-10

NUEVO PACTO

Dios mamare, "Ija'che cho'oñu", chiisi'e
(Jer 31.31-34); Mt 26.27-28; Mr 14.24; Lc 22.20; 1 Co 11.25;
2 Co 3.5-6; He 7.18-22; 8.6-13; 9.11-26; 13.20

OBEDIENCIA

Dios chũ'uñe jachama'ñe cho'oche
(Dt 10.12-13; 26.16; 1 S 15.22; Sal 40.8; Pr 4.13-15); Mt 7.24-27;
Lc 8.15; Jn 14.15,21; Ro 6.16-18; Ga 2.20; Stg 4.17

OFRENDAS, GENEROSIDAD

Üsema'ñe isiche
(1 Cr 29.9; Pr 3.9-10; 19.17; Mal 3.10); Mt 5.42; Lc 6.38; 1 Co 16.1-4;
2 Co 8.10-15; 9.1-15; 1 Ti 5.17-18

ORACION

Diore sēeñe
(Sal 34.4,6; 66.18-19; 145.18; Jer 33.3); Mt 7.7-11; 9.37-38; 21.21-22;
Mr 11.24-25; Lc 18.9-14; Jn 14.13-14; 15.7; 16.23-24; Ro 10.9-13;
Ef 5.20; 6.18; Fil 4.6-7; 1 Ts 5.17-18; 1 Ti 2.1-2,8; He 4.16; 11.6;
13.15; Stg 1.5; 4.2-3; 5.13-18; 1 Pe 3.7; 1 Jn 1.9; 5.14-16

PACIENCIA (véase también PERSEVERANCIA)

Cho'o ca'nasoma'ñe cho'oche
Cuhasoma'ñe pojaju cha'ache
Ro 15.4; Ga 6.9; He 12.1; Stg 1.2-3; 1 Pe 2.19-20

PADRE NUESTRO

Ja'ku, Cunaumu Pa'iku
(sēeñe)
Mt 6.9-15; Lc 11.1-13

PALABRA DE DIOS

Dios chũ'o

Dios chũ'u jo'kasi'e

(Sal 19.7-11; 119.9-11); Mt 24.35; Jn 5.39; Hch 20.32; 2 Ti 3.15-17;
He 4.12; 2 Pe 1.19-21

PASTORES (OBISPOS, ANCIANOS)

Oveja kuirakũja'che pa'ikũ

Jesure cuasakuanupũ chũ'ũna

Dios chũ'o chũ'vana

Jesure cuasana aina

Jesure cuasanare chũ'ũna

Jn 10.1-18; 1 Ti 3.1-7; 5.1,17-20; Tit 1.5-9; Stg 5.14; 1 Pe 2.25; 5.1-4

PECADO

Cu'ache cuasachena'me cu'ache cho'oche

(Pr 6.16-19; Is 53.5-6; 59.2-3); Mt 5.21-48; 15.11,16-20; Jn 8.34;
Ro 3.23; 5.12; 6.16,23; 14.23; Stg 1.15; 4.17

PERDON

Cu'ache cho'osi'e jo'e cuasama'ñe pa'iche

(Sal 32.5; 51.1-17; 103.3,12; Pr 28.13; Is 1.18); Mt 6.12,14-15;
18.15-35; Mr 11.25-26; Lc 17.3-4; Hch 3.19; Ef 1.7; 4.32; Col 1.13-14;
3.13; 1 Jn 1.9

PERSECUCION (véase también SUFRIMIENTO)

Re'oja'che cho'ojũ cu'ache cho'ocojñõne

Mt 5.10-12; 10.22; Hch 5.41; Ro 8.17; 12.17-21; 2 Ti 3.12;
He 11.35-40; Stg 1.2-4; 1 Pe 2.19-21; 3.9-17

PERSEVERANCIA (véase también PACIENCIA)

Jũnisochejatũ'ka cuasache

Dios chũ'ũne jo'kasoma'ñe si'arũmũ cho'oche

Mt 10.22; 24.13; Jn 8.31; Ro 2.7; 5.3-4; Ga 6.9; Col 1.23; He 3.6,14

PREOCUPACION

Cu'ache ti'jñejañere vajũchũjũ rua cuasajũ pa'iche

Mt 6.31-34; Jn 16.33; Fil 4.4-9,19; 2 Ts 3.3; 1 Pe 5.7

PRIVILEGIOS Y BENDICIONES GOZADOS POR LOS CREYENTES

Jesure cuasanare re'oja'che ti'jñejañe

Jn 17.1-3; Ro 5.1-5,8-11; 8.16-17,36-39; 1 Co 6.11; Ef 1.3-14;
He 2.10-15; 7.25-26; Stg 2.5; 1 Pe 1.3-5; 2 Pe 1.4

PROFECIAS CUMPLIDAS POR CRISTO

Cristo cho'ojachena'me cho'ocojñõjañe aperũmũ kuasi'eũcuarepa
cho'ocuhasi'e

(Sal 2.7; Is 35.5-6) Mt 9.35; (Sal 78.2) Mt 13.34; (Zac 11.12)
Mt 26.14-15; (Is 50.6) Mt 26.67-68; (Zac 11.13b) Mt 27.5a; (Is 53.7)
Mt 27.12-14; (Is 53.5) Mt 27.26; (Sal 69.21) Mt 27.34; (Sal 109.25)
Mt 27.39; (Am 8.9) Mt 27.45; (Sal 22.1) Mt 27.46; (Zac 13.7)
Mr 14.50; (Sal 22.16) Lc 23.33; (Is 53.12) Lc 23.34; (Sal 31.5)

Lc 23.46; (Sal 38.11) Lc 23.49; (Sal 41.9) Jn 6.71; (Sal 22.18)
 Jn 19.23-24; (Sal 34.20) Jn 19.33; (Zac 12.10) Jn 19.34-37

PROFETAS FALSOS (véase también MAESTROS FALSOS y ANTICRISTO)

“Dios ch'u'o kuanaa'me chukuna”, joreju i'kana
 (Dt 18.20-22; Jer 23.32); Mt 7.15; 24.11,24; 2 Pe 2.1-3; 1 Jn 4.1-3

PRUEBAS, DIFICULTADES

Pa'ivesache
 Cu'ache tijñeñe
 Jn 16.33; Ro 8.28; 2 Co 4.17-18; 1 Ts 3.3-4; He 12.7,11; Ap 3.19

PUBLICANOS

Romapai chū'unare kuri kookaina
 Mt 5.46; 9.10-11; 11.19; 21.31-32; Mr 2.15-17; Lc 3.12-13; 5.29-32;
 15.1-7; 18.9-14; 19.1-10

PUREZA (SANTIDAD)

Re'oja'chechi'a cho'che
 2 Co 7.1; Fil 2.14-15; 1 Ts 4.7; 1 Ti 5.22; He 12.10,14-16; Stg 3.17;
 4.8; 1 Pe 1.14-16; 1 Jn 3.3

REGLA DE ORO

“Musanukona chiiche chekunare cho'okaijū'u”, chū'uñe
 Mt 7.12; Lc 6.31

REINO DE DIOS

- (1) Cristo pāi ūcuanukore chū'uñe
 Mt 19.28; 20.21; 26.29; Mr 1.14-15; 9.1; 11.10; Lc 17.20-21; 19.11-12;
 21.31; 22.16; Jn 18.36; 2 Ti 4.1; Ap 11.15
- (2) Repau chū'uñe asa chēa cho'oja pa'iche
 Mt 6.33; 13.24-33,36-50; 19.12; 20.1-16; 21.43; Mr 4.26-32; 12.32-34;
 Hch 19.8; 26.18; Ap 12.10
- (3) Dios neena pa'iche
 Mt 18.2-5,23-35; 19.14; 25.31-46; Lc 9.62; Jn 3.3,5; 1 Co 4.20
- (4) Dios pa'icheja saijache
 Mt 7.21; 8.11-12; 16.19; 19.23-24; 21.31-32;; Mr 9.42-48;
 Lc 12.32-34; 13.28-30; 1 Co 6.9-11; Ga 5.16-21; Ef 5.5; 1 Ts 2.12;
 2 Ts 1.5; 2 Ti 4.18; Stg 2.5; 2 Pe 1.11
- (5) Pāi cu'ache cho'che ūhasosinare Dios chēa paache
 Mt 4.23; 24.14; Lc 4.43; Hch 1.3; 8.12; 28.23,31
- (6) Jesucristo'te cuasana pāi chū'ujañe
 Mt 19.28; 2 Ti 2.12

RESPONSABILIDAD DEL CRISTIANO

Dios Jesucristo'te cuasanapi cho'oa'ju chiiche
 Mt 5.13-16; 28.18-20; Mr 5.19; 16.15; Lc 3.10-14; 24.47-48; Hch 1.8;
 Ro 1.16; 10.13-14; 13.1-7; 2 Co 5.18-20; Ga 6.1-5; 1 Ti 2.1-3;
 1 Pe 2.13-17; 3.15; 1 Jn 3.17-18

RESURRECCION

Päi jüni vajuraiche

Mt 22.30; Jn 5.28-29; 11.25-26; 1 Co 15.12-20,35-38,51-53;
Fil 3.20-21; 1 Ts 4.13-18; 1 Jn 3.1-2

RIQUEZAS, EL PELIGRO DE

Kurineeju cacu'aso vajuchuache

Mt 6.19-21,31-33; 13.22; Mr 10.17-31; Lc 12.15-21; 16.9-13;
1 Ti 6.8-10,17-19; Stg 1.9-11

SABIDURIA

Pa'imasiche

Rühiñe cuasache

(Pr 1-4; 8.11; 9.10); Mt 7.24-27; 24.45-51; 25.1-13; 1 Co 1.17-31;
3.18-21; Ef 5.15; Stg 1.5-11; 3.13-18

SADUCEOS

Saduceopäi

Mt 3.7-10; 16.5-12; 22.23-33; Mr 12.18-27; Lc 20.27-40; Hch 4.1-3;
5.17-33; 23.6-8

SALVACION

(1) Cu'ache cho'onajeju Dios cho'okaiche chiime.

(Is 55.6-7; 64.6); Ro 3.10-18,23; 5.12; 6.23; 2 Ts 1.8; Stg 2.10;
1 Jn 1.8,10

(2) Dios neena pa'iche

Jn 1.12; 6.37-38; Ro 8.14-17; 2 Co 1.21-22; Ef 1.4-5

(3) Care'vasirekoñoä paache

Jn 3.3-8; Ef 2.8-9; Tit 3.5; Stg 1.18; 1 Pe 1.23

(4) Vati toa saima'ñe Dios pa'icheja saijache

Jn 3.16; 5.24; 10.27-30; 20.31; Hch 4.12; Ro 10.9-10,13; 1 Pe 1.5;
1 Jn 5.11-13

SANTA CENA (LA EUCARISTIA, LA SANTA OSTIA)

Jesucristo cho'okaisi'ere cuasaju äu äiñe

Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20; 1 Co 10.16-17; 11.17-34

SANTIFICACION, SANTIFICADO, SANTO

Re'oja'che pa'iche

Re'ojarekoñoä paache

Dios Rekocho chä'uñe cho'oché

Dios neenachi'a pa'iche

Hch 20.32; 26.18; 1 Co 1.2; 6.11; 2 Co 3.18; Ga 5.16; Ef 4.15-16;
5.26-27; Col 1.12; 2.6-7; He 10.10; 13.12

SEGUNDA VENIDA DE CRISTO

Jesucristo jo'e rajjache

Jesucristo jo'e cajerumä

Mt 24.23-27,29-31,36-44; Mr 8.38; Jn 14.1-3; Hch 1.11; 1 Co 4.5;
Fil 4.5; 1 Ts 4.15-17; Tit 2.13; He 9.28; Stg 5.7-8; 2 Pe 3.10-13;
1 Jn 3.2; Ap 1.7; 22.12,17,20

SEÑALES DE LOS ULTIMOS TIEMPOS

Cheja si'api'rarumũ cho'ojache

Mt 24.3-42; Lc 17.22-30; 21.5-36; 2 Ts 2.1-12; 1 Ti 4.1-3; 2 Ti 3.1-5;
4.3-4; 2 Pe 2.1-2; 3.3-13

SEXO Y MATRIMONIO

Ûjuna'me rūjo sējoma'ñe re'oja'che ja'me pa'iche

(Gn 2.24); Mt 5.27-32; 1 Co 7.1-40; Ef 5.22-33; Col 3.18-19;
1 Ts 4.3-7; He 13.4; 1 Pe 3.1-7

SION (véase también MONTE SION)

Jerusalén vu'ejoopo

Mt 21.5; Jn 12.15; Ro 9.33; 11.26; 1 Pe 2.6

SOLEDAZ

Ja'me pa'iche oiũ cuasache

Te'eva'ũ pa'iche

(Sal 23; 27.10; 91.11; Is 41.10); Mt 28.20b; Jn 14.16-17; He 13.5-6

SUFRIENTO

Cu'ache ti'jñeñe

Cu'ache cho'ocojñoñe

2 Co 1.5-7; Fil 1.29; 3.10; 2 Ti 2.12; 1 Pe 1.3-9; 2.19-21; 4.12-16;
5.9-10

SUMISION A CRISTO

Cristo chũ'ũne cho'oche

Lc 6.46; Ro 6.12-16; 12.1-2; 1 Co 6.19-20; Fil 2.9-11

TEMOR

Vajuchuche

(Sal 27.1-2; 34.1-4; 56.11; Pr 3.25); Jn 14.27; Fil 4.13,19; 2 Ti 1.7;
1 Pe 3.14; 1 Jn 4.18

TENTACION

Vatipi chũ'ukũna cu'ache cho'ouache

Mt 4.1-11; 26.41; Jn 16.33; 1 Co 10.12-13; Ga 6.1; Ef 6.10-18;
He 2.18; 4.15-16; Stg 1.2-5,12-15; 4.7; 1 Pe 5.8-9; 1 Jn 4.4; Jud 24

TRINIDAD, INDICACIONES DE

Chotena pa'iche, Diona'me Mamakũna'me Repau Rekocho

(Gn 1.1-3,26); Mt 3.16-17; 28.19; Jn 14.26; 15.26; 2 Co 13.14;
Ga 4.4-6

TRISTEZA (véase también DESANIMO y DESILUSION)

Suma'ñe pa'iche

Mt 11.28-30; Jn 16.22; 2 Co 1.3-5; 4.16-18; 1 Ts 4.13; 1 Pe 1.6;
Ap 21.4

VICTORIA

Cajejani re'oja'che pa'iche

Cu'ache cho'ocojñonata'ni Jesure cuasache ũhama'ñe pa'iche

Ro 8.35-39; 1 Co 15.55-57; 2 Co 2.14; He 3.1-19; 1 Jn 4.4; 5.4;
Ap 2.7,11,17,26; 3.5,12,21; 12.11

VIDA CRISTIANA (véase también CONDUCTA DEL CRISTIANO)

Jesucristo'te cuasana pa'iche

(Sal 119.9-11); Jn 15.4,7,10; 2 Co 5.17; Ga 2.20; Col 2.6-7; 1 Pe 2.2;

1 Jn 1.5-7

VIEJO HOMBRE (véase NATURALEZA VIEJA)

Aperumũ pa'isi'e

Ef 4.22

VOLUNTAD DE DIOS

Dios chiiche

(Pr 3.5-6); Ro 12.1-2; Ef 5.15-20; 6.6; 1 Ts 4.3; 5.18; 1 Pe 2.13-15;

1 Jn 2.17